

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

3 3433 08160774 3

110

Alexander Cochrane

IOANNIS ALBERTI FABRICII

THEOL. D. ET PROF. PVBL. HAMBVRG

BIBLIOTHECA GRAECA

SIVE NOTITIA

SCRIPTORVM VETERVM GRAECORVM

QVORVMCVMQVE

MONVMENTA INTEGRA AVT FRAGMENTA EDITA EXSTANT

TVM PLERORVMQVE E MSS. AC DEPERDITIS

AB AVCTORE TERTIVM RECOGNITA ET PLVRIMIS LOCIS AVCTA

EDITIO QVARTA

VARIORVM CVRIS EMENDATIO ATQVE AVCTIOR

CVRANTE

GOTTLIEB CHRISTOPHORO HARLES

CONS. AVL. ET P. P. O. IN VNIVERS. LITTER. ERLANG

ACCEDVNT

B. I. A. FABRICII ET CHRISTOPH. AVGVSTI HEVMANNI

SVPPLEMENTA INEDITA

VOLVMEN PRIMVM

HAMBVRGI

APVD CAROLVM ERNESTVM BOHN

A. C. MDCCLXXX

LIPSIAE, EX OFFICINA BREITKOPFIA.

GALENIUS de compositione medicamentorum secundum locos, libro 2. T. 2. edit. Basil. p. 177.

Χαλεπὸν μὲν ἄνθρωπον ὄντα μὴ διαμαρτάνειν ἐν πολλοῖς, τὰ μὲν ὅλως ἀγνοήσαντα, τὰ δὲ κακῶς
κρίναντα, τὰ δὲ ἀμελέστερον γράψαντα.

SERENISSIMO
PRINCIPI AC DOMINO
DOMINO
CHRISTIANO FRIDERICO CAROLO
ALEXANDRO

MARGGRAVIO BRANDENBURGICO
BORUSSIAE SILESIAEQVE DVCI BYRGRAVIO NORIBERGensi
VTRIVSQVE PRINCIPATVS
REL. REL. REL

PATRI PATRIAE INDVLGENTISSIMO
TERRARVM SVARVM PALLADIO POPVLI SVI TRAIANO
MVSARVM STATORI ET CONSERVATORI OPTIMO
FRIDERICO-ALEXANDRINAE SVAE RECTORI

ET

NVTRITORI MVNIFICENTISSIMO
PRINCIPI AC DOMINO SVO LENISSIMO

HOC PRIMVM VOLV MEN
BIBLIOTHECAE GRAECAE
S A C R V M
ET
P I I G R A T I S S I M I
DEVOTISSIMIQUE ANIMI
M O N V M E N T V M

ESSE IVD ET

GOTTLIEB CHRISTOPHORVS HARLES
CVLMBACO - FRANCVS

LECTORI BENEVOLO

S. D

GOTTLIEB CHRISTOPHORVS HARLES

Quoniam in programme *de noua bibliothecae graecae I. A. Fabricii editione curanda* mentem meam et instituti rationem iam satis explicuisse mihi videor; idque, vt plures, cum primis exteri, in quorum manus notitiamque illud nondum peruenerit, meam sociorumque operam studiumque cognoscant, hinc inde paullulum immutatum praefationi huic sum subiecturus, in praesenti paucis me expedire, et nonnulla tantum, quae adhuc dicenda sint, adiicere licebit. Neque enim opus esse videtur copiosa vitae ac meritorum, quorum quidem memoria erit immortalis, Fabricianorum, nec longa iudiciorum enumeratione, quae de opere hocce praeclaro, a *Pfaffio* in *Introd. in hist. liter. theol.* p. 30. edit. sec. magnifice laudato, et quod *Needham* in praefat. ad Hieroclem p. 5. vocat *maximum antiquae eruditionis thesaurum*, *Heumannus* vero in exempli sui fronte, sine vlla adulationis specie, (nam id testimonii manu sua scriptum reliquerat,) *Museum Graeciae*, permulti viri eruditi, harumque litterarum et periti et statores passim tulerunt. Nam quanto adplausu hominum doctorum omni tempore excepta sit Bibliotheca graeca, ex indice patet iudiciorum atque elogiorum bene longo, quem dedit *Herm. Sam. Reimarus*, gener quondam Fabricii dignissimus et Professor in Gymnasio Hamburgensi post fata celeberrimus *). Non defuerunt quidem, qui dissentirent interdum ab auctore, aut corrigerent minus recte adcurateque siue narrata siue exposita, vt nouissime *Kollarus* hinc inde in notis ad Lambecii commentarios de codd. mstis bibliothecae Caesareo Vindobonensis, aut ordinem rerum non omnino probarent. Enimvero, quis mortalium reperietur, qui opus, omnibus numeris absolutum

*) In libro: de vita et scriptis Io. Alberti Fabricii Commentarius: accedunt argumenta historico-critica ex epistolis virorum claror. ad Fa-

bricium: praeter ea pl. reu. Christiani Kortholzi Parentatio Lipsiensis et variorum epicedia. Hamburgi, 1737. 8. pag. 127—134.

tum componat, cui nihil desit, et quod in nullius incurrat reprehensionem; aut qui in tam lato vastoque, et multis spinis carduisque obfito impeditoque campo, et in tam longo molestoque itinere numquam aberret a via recta, aut labatur, vel denique in tanta et tam densa materiarum filua cernat omnia curateque distinguat? Atque ego, qui meam tenuitatem cum Fabricianis opibus conferre minime audeam, et cum maxime cupiam, ut omnes admonitiones atque emendationes, a viris doctis hinc inde sparsas et saepe vel tribus verbis factas, habeam in enumerato, quo diutius in percensendo locupletandoque hoc opere verfor, eo magis sentio difficultates, quibuscum mihi conflictandum est, onerisque, quo fere opprimor, vim ac magnitudinem. Quare diu horruit animus, priusquam mari huic me Aegaeo commississem. Suscepto demum labore, equidem, si deus vires vitamque concesserit, adiuuantibus amicis, omnem operam dabo, ut, quantum in nostra erit situm potestate, (nam magno hiatu promissor esse nolo,) neque me obsequii poeniteat, neque amicos operisque redemptorem consilii. Atque ego paullo confidentius eam concipio spem, quia non solum viri, fama nominis atque eruditionis florentissimi, quorum beneuolentiam amicitiamque in programme iam laudau, operam auxiliumque partim promiserunt, partim iam praestiterunt, quibus accesserunt alii, alio tempore a me praedicandi; sed etiam quaedam, quae iam satis commendationis futura essent editioni novae, nactus sum ornamenta ab amicis nominisque Fabriciani fautoribus: quorum omnium amorem et beneficia cum grati piique animi testificatione palam celebro, nec praedicare desinam. Accepi igitur a viro quodam ut celeberrimo, ita quoque humanissimo, cuius nomen quo minus palam indicarem, insignis eius modestia prohibuit, doctissima et copiosa ad primum volumen supplementa, quae b. *Fabricius* sua ipsius manu adscripserat exempli sui orae: e qua quidem intellexi, Fabricium usque ad ultima vitae tempora, quaecumque vasta illius eruditio et incredibilis diligentia atque sedulitas obtulisset, solleter collegisse et adnotasse. Quia vero chartae demum posteaquam priores plagulae iam exiissent praelo, in meas venerant manus, ea, quae hisce addenda reliquerat, subieci praefationi; reliqua, quae Fabricius repetitae editioni nondum inferuerat, siue suo quoduis loco inserui, siue margini subdidi, et quoniam a Fabricio ipso illa sunt profecta, nomen eius ubiuis adscribere superuacaneum videbatur. Ego autem spero, fore, ut cetera quoque supplementa Fabriciana de exemplo illius, quod in bibliotheca regia Hauniensi adseruatur, descripta nanciscar: saltem, ne spe excidam, summo opere oro, palamque rogo virum illum doctissimum.

Alterum,

Alterum, quod huic editioni accedit, decus, sunt bene multae doctaeque adnotationes, quas *Heumannus*, ornamentum quondam vniuersitatis Gottingensis, et Fabricio amicus *), neque insigni litterarum amore et copia, eruditione, ingenioque illi inferior, margini sui exemplaris adleuerat. Id exemplum *Reussius*, Professor Gottingensis celeberrimus, mihiq[ue] amicissimus, cuius humanitatem atque vrb[an]itatem iam pluribus modis habui comprobata[m], ex sectione librorum adeptus Walchiana, vltro mihi obtulit; qua singulari benevolentia sibi non me solum, sed omnes litterarum graecarum historiaeque cupidos mire deuinxit. Denique Bohnius, vir honestus, parauit mihi et misit supplementa a b. *Richeio*, Professore quondam Hamburgensi, suo adscripta exemplo, quae ab homine quodam docto, mihi quidem ignoto, cui tamen maximas, quas possum, gratias habeo agoque, acceperat communicata. Incipiunt vero illa, vt plurimum adnotationes vsui publico permissae, ab Homero. Quamquam in his reliquisque, quae humanitati atque benignitati doctissimorum hominum debeo, multa erant, a me partim iam in Introductione mea in historiam linguae graecae, partim interea temporis occupata et collecta: tamen, quaecumque mihi obtigerunt alienae copiae, mihi sunt gratissimae, nec pauca, quae meam industriam diligentiamque effugissent, largiter suppeditant. Atque ego mihi meoque Fabricio gratularer, si plures eorum, quos et modo, et in programme laudaui, facilitatem ac liberalitatem imitarentur, atque amici Veneti ac Romani, meum adiuuantes studium, ex thesauris italicis, quae mihi polliciti sunt, supplementa, mature beneuoleque mitterent. Audiui praeter ea, b. *Ernestum*, virum quondam graece doctissimum et litterarum lumen, atque b. *Schreberum*, rectorem quondam scholae Portensis praeclare meritum, multa adleuisse suis bibliothecae Fabricianae exemplis: sed, in quas illa peruenierint manus aut bibliothecas publicas, nondum potui comperire. Quapropter eos, qui thesauros illos possident, etiam atque etiam rogatos volo, vt, quae *Ernesti* atque *Schreberus* ad Fabricianam bibliothecam gr. siue emendandam siue locupletandam congeisserant, ad me perferenda curent: neque id beneficii collocabunt in homine ingrato.

Quod

*) Hic in fronte vol. I. his laudibus mastravit Fabricium: „Fabricius fuit vir ἀγῶς τε ἀνδρὶ καὶ τῷ πνεύματι δαδὲς οὐκ ἴσται, qua laude filios Abrahami e Ketura susceptos afficit Iosephus Antiquitat. Iud. lib. I. cap. 15. item. *O decus atque arui gloria magna tui!* Ouid. Heroid. XXI. 94. denique; *Petrum Fabrum, maximum Fabrorum adpellat Sammarthanus Elog.* lib. V. cap. 5. nr. 1. *Part*

Vol. I.

iure Fabricium hunc dixeris maximum Fabriciorum.“ Idem adnotarat, hunc librum recenseri a Clerico tom. XIII Biblioth. selectae p. 327. et 337. item tom. XVI. p. 393. Fabricii autem nostri vitam et scripta enarrari in Bericht von neuen Büchern pag. 611. sqq. et in *Klefscheri Bibliotheca eruditorum praecociana* p. 74 sqq.

b

Quod in programmate iam professus sum, me mecum habitare, et, omni licet adhibita diligentia, non spicilegium, sed messem aliis esse relicturum *) id iterum profiteor. Mihi igitur liceat, (vt verbis vtar Ciceronis II. de Oratore,) negare posse, quod non potero, et fateri nescire, quod nesciam. Neque enim omnia legere, aut, quae legeram, tenere memoria, (atque multa in tempore non succurrere illi, aliquoties expertus sum,) neque omnia, vel illa, quae equidem noueram, subsidia, eaque siue ob raritatem, siue ob voluminum multitudinem aut praestantiam aut aliis de causis cara minusue obuia, meo aere parare, aut commode nancisci potui. Gratus tamen agnosco et palam celeberrime humanitatem atque facilitatem ven. *Moerlii*, antistitis ecclesiae Sebalдинаe apud Noribergenses et *Seidelii* **), diaconi ad eandem aedem Sebaldinam, adfines mei aestumatissimi, qui caris rarisue libris e bibliotheca publica Noribergensi mihi beneuole committendis, meum studium promte officioseque adiuuerunt. Et tamen multa defunt. Opus autem vt, quantum per imbecillitatem humanam fieri licet, perfectius limatiusque reddatur, ea, quae vel mihi ipsi deinceps addenda aut corrigenda visa erunt, vel ab amicis, aut censoribus harum litterarum peritis, prudentibus, neque importunis, (quidam enim adeo Suffeni sunt, vt, manticae quod in tergo est, non videant, inficetoque rure sint inficetiores,) aliisque viris doctis notata aut monita adiectaue cognouero, colligam studiose, aliquando in supplementorum volumen coniecturus. Enimuero, qui mihi ipse non satisfaciam, cunctorum, praecipue malignorum inuidorumque, votis atque desiderio me prouideo haud omnino esse responsurum. At, vt *Galenus* de dignatione affectuum p. 532. monet, τὸ πάντας ἀνθρώπους ἐπαινεῖντας ἐπιδυμεῖν ἔχειν ὅμοιω τῷ ὁ ἅπαντα ἔχειν ἐθέλειν κτήματα. Sic iam intellexi, alios, qui tamen mihi fauebant, aliam voluisse viam atque rationem. Exstiterunt enim, qui suaderent, vt plura reserarem, e. gr. omnes indices hominum aliarumque rerum apud auctores, maxime scholiastas, occurrentium, omnia anecdota aliaque, et multa contraherem; alii, qui dissuaderent. Aliis codicum MSSorum enumeratio, mihi quidem valde

*) Ad Palaephathi editiones referenda est versio latina: *Libellus Palaephathi graeci authoris, quo aliquot veteres fabulae, unde tractatae sint narrantur, studiosis hominibus apprimè utilis* et in fol. 2. *Palaephathi graeci authoris Opusculum, de falsis historiis, Angelo Cospo interprete.* in calce: Impressum Viennae Pannoniae opera Hieronymi Victoris et Ioannis Singrenii Calcographor. — an. M D. XIV. 4. vid. *Denis* Wiens Buchdruckergeschichte bis MDLX. Wien, 1782. pag. 100 sq. —

De fragmento quodam e cod. Herculan. vid. *Olla Potrida*, 1780. part. I. pag. 49. — gallice versus prodit Palaephatus, Lausannae, 1771. 12. — Versio Musaei theotifca, versibus heroicis, Basil. 1784. 8. Sed plura alio tempore.

**) At vir optimus interea temporis diem obiit supremum. Praedicandum tamen est par studium cl. *Mannerti*, doctoris publici in Gymnasio Noribergensi. (scr. 1790.)

valde molesta, utilis et necessaria videbatur; aliis superuacanea. Alii alium ordinem, siue secundum temporis rationem, siue more G. I. Vossii secundum rerum et doctrinarum argumenta postulabant; alii censabant, Fabricianum ordinem esse minime mutandum. *Heumannus* in fronte sui exempli scripserat: „desidero in praestantissimo hoc opere, h. e. in eo adnotata fuisse vellem 1) Elogia selectissima de vnoquoque auctore, qualia congeffit Bluntius in Censura sua: 2) Indicem eorum locorum, quae a criticis, e. gr. in Gruteri thesauro critico, fuerunt emendata vel illustrata, vel nondum fuere adnotata in praestantissima cuiusque auctoris editione.“ Vide, quam diuersa fuerint hominum iudicia, quae candide retuli!

Heumanni desideria haud iniqua esse, non nego; atque aliquatenus studui, illis mederi. Verum enim vero, quia Bluntius in plurimum est manibus, et editionibus multis recentioribus praemitti solent iudicia, praeter rem atque necessitatem, Bluntio aliisque compilatis, nolui libri molem, per se grandem, amplificare, eoque marsupio emtorum iniuriam fraudesque facere. Tum plena omnium locorum, quae a Criticis siue per occasionem, siue in singularibus libellis emendata sunt aut illustrata, commemoratio est mire molesta et res infinita; neque semper necessaria. Gruteri autem fax critica ab editoribus ut plurimum iam adhibita est. Criticorum tamen, quotquot in meam venient notitiam, opera in sanandis aut explicandis pluribus locis siue corruptis maleque adfectis, siue difficilioribus posita omnino commemorabitur; uti iam in Introductione in historiam L. Gr. et litteraturam rom. feceram: at omnium correctionum et expositionum sparsim aut per occasionem adlatarum, libellorumque, qui huc pertineant, cunctorum enumerationem promittere neque audeo, neque possum. Recensio denique locorum, qui adhuc medicina egent, res est periculosa et criticis relinquenda, qui in edendo aut percensendo opere quodam sunt versaturi. De reliquis monitis, quae et sociorum et aliorum rei peritorum subiceram iudicio, iam in programme dixi sententiam. Neque enim nouum opus, in quo conficiendo maior foret libertas; sed *nouam* Fabricianae Biblioth. Gr. *editionem*, quam pro arbitrio immutare nefas est, et res, non dicam, taedii molestiaeque, sed periculi metusque, ne multa omitterentur aut negligerentur, plenior, quam nouam condere bibliothecam, nos cum libri redemptore promittimus. Atque quo diutius rem perpendo tractoque hanc bibliothecam, eo magis perspicio, ne maior oriatur confusio, membraque corporis foede discerpantur, viam, quam Fabricius ingressus persequebatur, rarius, quam mecum constitueram, esse deferendam. Fabricius enim historiam auctorum, licet aetate aut multo inferiorum aut interdum superiorum tam arte coniunxit, ut

aegre posset diuelli. Quare temporis ordinem eatenus, quatenus salua perspicuitate aptaque membrorum connexionem poterit fieri, restituere tantum licebit. Quae vero in hoc primo volumine vel a me vel ab aliis accesserunt, ea, ut quoque in reliquis fiet voluminibus, vel vncis seclusi a verbis Fabricianis, nomine siue addito siue omisso, vel in imo margine posui, nota auctoris adscripta. In recensione tamen editionum, ne taedium oriretur, Fabriciana verba non vbiuis poteram distinguere atque separare a meis.

Ceterum tum ad excusationem errorum *), quos vel incuria fudit, vel infirmitas virium subsidiorumque penuria euitare haud siuerunt, tum ad veniam lectorum aequorum impetrandam, quasdam veterum sententias, quas *Fabricius* in limine sui exemplaris congesserat, et ego meas quoque facio, hic repetere iuuat. *Ambrosius* ad Albanum: „Quare ut discam, precor lectores meos, ut, si quid in mea bibliotheca perpenderit corrigendum, me fraterne commoneant: nam hilariter emendabo; necdum enim manum de tabula, nec de manu calamum sustuli. Exemplum praebui; me iudicem primipulum primum mihi constitui, sequantur alii et mea errata reprehendant, et censoria virga castigent, innumeras gratias referam; non laudatore, dum scribo; sed censore, qui seuerius arguat, scribo.“ *Ouid.* III. 9. vers. 5 sq. e Ponto.

O quam de multis vitium reprehenditur vnum!

Hoc peccat solum si mala Musa, bene est.

Alius poeta:

Aequam censuram sit tibi dulce pati,

Posthac nasutos contemnens denique nasos

Atque canum rabiem Zoileasque notas.

Tu vero, B. L. vale, et mihi meisque sociis amantissimis fauceas velim.

Scr. Erlangae d. VIII. Maii MDCCLXXXVI

*) Etiam typographicos, quibus nullius, vel acutissimi, acies ac perspicacia satis potest cauere omnesque tollere, errores quosdam notabo, p. 6. not. e. lin. 4. lege *Bur.* — p. 22. §. IV. lin. 10. *supposititius*, (atque ego nescio, quo fato, *suppositus* loco *supposititius* aut *suppositus*, crebrius sit typis exscriptum.) pag. 26. §. IX. lin. 2. *Diätyos.* — p. 49. not. d. col. 2. lin. 4. *Anapi-*

de. p. 62. not. b) col. 1. lin. penultima, *adscriptae sunt.* — p. 127. lin. 32. *La/carin*, et lin. ult. 1486. — p. 282. n. col. 2. lin. 3. *nouis.* — p. 423. lin. 30. loc. *Prof. Stuttgard.* lege, praefecto bibl. Tubingensis. Hos obiter notaram. Alios alio tempore indicabo. Reliquos ut L. B. emendet, oro rogoque.

Haec

Haec atque, si recte memini, plura alia scripseram ante quatuor annos, et plagulae usque ad caput de Homero eodem tempore exierant prelo. Partem tamen haud exigua praefationis, tum Lipsiam missae, inter ea temporis, dum operae, non mea quidem culpa, cessare cogebantur, nescio, quo fato periisse, nuper demum intellexi. Quare, quae praeter ea adnotauerim, non amplius teneo memoria: id quidem recordor, me paullo fusius exposuisse, Strothium, me antea plane inscio, consilium quoque cepisse, bibliothecae Fabricianae aliquando edendae, ideoque post programma a me publicatum ad me plures exarasse litteras: quod vero cum ego, tum inprimis legitimus operis redemptor, cui miras atque iniquas praescripserat condiciones, desiderio eius satisfacere non potuimus, eum vindictae turpis libidine iraque in me innocentem abreptum in bibliotheca vniuersali Berolin. et in Annalibus litterariis Ienensibus, quod quidem post illius demum mortem rescui, me meosque libros inhumaniter et arroganter tractasse, et, nullo modo a me irritatum, omnem atram bilem in me effudisse. At haec transeant cum ceteris erroribus: neque ego, qui nulli agresti atque impotenti censori respondere soleam, omnemque acrem controuersiam, siue iracundi animi, siue malae rei testem ac proditorem, honore ac dignitate litterarum mansuetiorum nomineque Christiani indignam censeam maximoque opere defugiam, mortuum volo insultare. Terra sit illi leuis! Illa vero libri particula, tamquam prior voluminis pars eo tempore euulgari debebat: hinc recentiora scripta aliaque, quae tamen in volumine supplementorum aliquando comparebunt, desiderabit lector. At operis redemptor, quod iustum volumen reliquisque futuris par venditurus erat, mutauit consilium. Enimuero noua orta sunt impedimenta. Vir enim quidam eruditus, cuius ingenium et litterarum copiam magni aestimo, capita de Homero susceperat pertractanda atque locupletanda: sed multis aliis laboribus districtus, quod equidem vel ipsius Fabriciani operis causa valde doleo, rem perficere non potuit. Quapropter ego, postquam capita de Hesiodo et reliquis, quae in hoc exhibentur volumine, iam absolueram, ad Homerum redire sum coactus. Altera, eaque grauior morae causa fuit, quod noua Homeri una cum scholiis Marcianis editio, quam singulari studio cel. *Villoisonii* debemus, erat expectanda, quoniam, ut quoque exitus respondit promissis et opinioni, spes erat facta, futurum esse, ut ex illis scholiis Marcianis doctisque editoris prolegomenis multa, quae conducant ad meliorem historiae Homericæ litterariae cognitionem et ad partem operis Fabriciani de Homero emendam ornandamque, possint deprimi. Atqui quilibet aequus lector intelliget, quantum lucrum, et quae praeclara incrementa opus Fabricianum acceperit ex praestanti illa *Villoisonii* editione: quantam vero iacturam fecerit, nobis festinantibus. Quare speramus et confidimus, fore, ut prudens lector tarditati nostrae ignoscat, tot amplisque

plisque muneribus mactatus. Est quoque a me praedicanda humanitas atque sollertia Beckii atque Keilii, celeberrimorum in Vniuersitate litterarum Lipsica doctorum, quorum cura ac diligentia contigit, vt haec editio, a peccatis operarum purgata, multo emendatior prelum relinqueret. Prioris quoque liberalitate atque parata eruditione accesserunt eximiae doctaeque obseruationes, inter plagulas a mendis typographicis purgandas hinc inde ab illo insertae: pro qua humanitate atque amicitia viro doctissimo palam gratias ago, quas possum, maximas. TV vero, LECTOR BENEVOLE! iterum iterumque vale. Scr. Erlangae d. XVI. Maii MDCCLXXX

PROGRAM-

P R O G R A M M A

D E

N O V A B I B L I O T H E C A E G R A E C A E

I O A N . A L B E R T I F A B R I C I I

E D I T I O N E A D O R N A N D A

Ioannis Alberti Fabricii, Polyhistoris quondam Hamburgensis clarissimi, *Bibliothecam graecam* cuius priora volumina, quamvis opus XIII. constet tomis, tamen ter formulis typographicis sunt descripta, adeo cognitam esse omnibus litterarum bonarum cupidis scientibusque arbitror, ut de illius utilitate pretioque multa verba facere, res plane superuacanea esse mihi videatur. Neque tamen dissimulandum est, in illa, quoniam inter ea temporis historia litterarum graecarum, cum primis editionum, multa nouaeque cepit incrementa, et sedulitate, ingenio, diligentiaque criticorum factum est, ut multa, quae antea vel incognita essent, vel dubia, vel non recte exposita, ab obitu Fabricii inuestigarentur sagacius, multa ordinarentur melius, et curatius explicarentur, haud pauca iure desiderari, nec ordinem ubiuis esse commodum. Quae quamquam nemo negabit, his tamen famae laudique eruditionis paratae, immensaeque vis doctrinarum et sedulitatis incredibilis, quas cum aliis virtutibus in Fabricio fuisse vel scripta illius, quae multa sunt, testantur, nihil derogabitur, nec aliquid per me detractum volo. Multa enim illi incognita esse debebant; saepe ipsi via satis spinosa atque impedita fuit aperienda, atque, quum vnus tantam subiret molem, a lapsu humanaeque imbecillitatis vitio immunis esse non potuit. Immo vero, vnus hominem, eumque occupatissimum, tam difficilem molestumque suscepisse laborem, opusque, quod etiam exteri summa laude prosequi solent, tam feliciter absoluisse, omnino est mirandum.

Quare mihi, cui *Bohnius*, vir honestus, et bibliopola Hamburgensis, legitimus huius operis redemptor, prouinciam nouae parandae editionis demandauit, eo maior adhibenda erit cautio ac diligentia,

ut,

ut, quantum per infirmitatem humanam licebit, in illa curanda cae, quae et vtilēs videantur et necessariae, fiant accessiones atque mutationes: de quibus quidem, cupiente redemptore, in hoc programme certiores facturus sum lectores,

Ante omnia vero monendum erit, me, quod mihi nouae, eiusque emendandae augendaeque editionis cura munusque est iniunctum, non eo progressurum esse audaciae neque id mihi sumturum arroganter, ut omnem ordinem, prouti libitum aut melius visum erit, immutem, nouumque plane exstruam quasi aedificium. Quapropter, ne meritis viri beati a me fiat iniuria, nec, verbis sententiisque pro arbitrio commutatis, iustae querelae confusionis aut alienae laudis adpetendae suspiciones oriantur, contextum Fabricianum, sublati tantum apertis vitiis, potissimum typographicis, relinquam illibatum. Commemoratio vero eorum, quae a Fabricii aetate vel inuenta, vel melius exposita illustrataque esse vel illius solertiam memoriamque effugisse scio aut cognouero, iudicia de auctoribus, eorumque scriptis, notitia litteraria ad nostram vsque memoriam continuata, vniuersim, quae singulis fere foliis adicienda videantur, et ad emendationem, ornatum iustamque operis amplificationem conducant, ea igitur omnia vel vncis inclusa inferentur contextui, vel in imo margine adnotabuntur. Editionum tamen recensio secundum temporis ac familiarum ordinem instituetur, addito, quoad fieri poterit aut erit necesse, de illarum pretio et progenie iudicio. Insuper accedet breuis, at dilucida interpretationum praecipuarum, earum imprimis, quibus vtilēs adiectae sunt animaduersiones, et codicum manuscriptorum enumeratio.

In noua tamen hac editione duae immutationes ad maiorem operis vtilitatem non minus, quam lectoris commoditatem erunt necessariae. Primum Fabricius temporis, quo singuli graeci auctores vixerunt, ordinem nimis neglexit, et saepius, idque diuersis locis de vno eodemque auctore differuit. Quod quam incommodum esset, plures senserunt, et, ut nuper quoque Iriarte in praefatione ad Catalogum MSS. graecorum Madrit. conquesti sunt. Vbi igitur ratio instituti permiserit, curabo, ut ab Homero, (nam quae ante illum a Fabricio commemorantur, aegre diuelli possunt, et suo quacuis ordine collocata manebunt,) auctores, quorum scripta siue integra siue magnam partem supersunt, meliore aetatis temporisque ordine seruato, se excipiant. Li tamen, quorum vel perpauca fragmenta, vel nomina tantum ab interitu sunt seruata, classibus suis, in quas distributi sunt a Fabricio, aequè minus eiici, ac *notitiae, elenchi, collectiones, catalogi* etc. confecti ab illo, plane immutari, locisque suis moueri commode poterunt: quamquam, vbi necessarium videbitur, aut in nostra erit potestate, nec emendandi nec augendi deficiet cura studiumque. Sic e. g. *Cointus*, cuius notitiam subiunxit Fabricius enarrationi de Homero, ad eam, qua iste vixit, referetur aetatem; recensio *editionum*, quae in graecarum epistolarum enumerantur collectionibus, ab harum commemoratione magnam partem seiuncta, ad historiam singulorum au-

gustorum

Aurum ablegabitur. Pari ratione in ordinandis multorum vitis atque narrationibus, quantum fieri poterit, mea versabitur opera. Causas enim, cur id consilii vbiuis exsequi et in singulis ordinem seruare nequeam chronologicum, (quem in Introductione mea in historiam linguae graecae sequutus sum,) viri docti, harumque rerum intelligentes et viae Fabricianae gnari, ipsi facile perspicient. Sentient igitur, rem, quamuis nulla laboris molestia a me recusaretur, fore taedii plenissimam, et pluribus, iisque tantis, implicitam esse difficultatibus, ut omnino, si omnia in meliorem redigenda essent ordinem, metuendum esset, ne capita membraque orationis Fabricianae foede discerperentur, indeque maior existeret confusio. Quae vero Fabricius pluribus locis de eodem auctore narrauit, ea, quoad fieri poterit, praecipue de scriptoribus memoratu dignioribus aut notioribus, postliminio quasi ad capita, in quibus de illis fufius strictimque disputatum est, reducam. Calci denique totius operis post indicem, curatius ordinandum, tabulae, si placebit, chronologicae, et aliae, in quibus auctores graeci per totum opus dispersi, secundum artes et disciplinas memorentur, concinnatae ad maiorem lectorum vtilitatem adhaerebunt. In suprema linea singularum paene paginarum notabitur volumen et pagina superioris editionis, ut loca, quae ex illa a viris doctis citata sint, in hac facilius et commodius inueniantur.

Tum Fabricius singulis voluminibus *avndem* quaedam aut libellos inseruit rariores: quae quidem opera multis grata fuit et utilis. Enimvero et locum iniquum saepe occuparunt illa scripta, et fecerunt, ut opus sua fere mole laboraret. Neque vero meum est, quae alii viri de litteris optime meriti operose extruxerunt, ea vno veluti ictu destruere, aut per vim atque iniquitatem excindere. Interea tamen haud vereor, ne in suspensionem temeritatis aut iniustitiae incidam, qui ea, quae postea temporis alibi, eaque melius explanata illustrataque typis repetita sunt, ex. gr. Libanii orationes atque epistolas, a Fabricio publicatas, aliaque omnino excludam: quo quidem fiet, ut opus, nouis licet, iisque haud paucis, factis accessionibus, non nimis accrescat: reliqua autem, nisi, ut Porphyrii narratio de vita Plotini, ad ipsam auctoris notitiam pertinent, secundum ordinem in supplementis recudenda curabo, saltem ea reddam, quae a Fabricio obseruationibus sunt aucta, aut emendata, aut quae ab illo primum edita, nec vllibi repetita. Ceteri libelli num rursus typis exscribantur, in Supplementorum classem recipiendi, nondum, sententiis adhuc diuersis, potest definiri. Penes igitur peritos emtoresque futuros, qui ut mature dent nomen, velit Bohnius, vir honestus, esto arbitrium, et secundum plurium sententiam ac desiderium lis dirimetur. Plura quidem refecare in animo fuerat: at enim exstiterunt haud pauci, qui dissuaderent, timentes, ne emtores de mutilato truncatoque opere Fabriciano iure suo conquererentur. Qua de causa etiam quorundam amicorum voluntati, ut indices hominum ab auctoribus graecis eorumque scholiastis memoratorum omitterem, obtemperare non potui. In qua sententia confirmatus sum consiliis et auctoritate aliorum, quoniam eiusmodi indices, praecipue ii, qui rarioribus exemplaribus, ex. gr. Eu-

stathii ad Homerum, Euripidis aliorumque sunt additi, pluribus grammaticis, maxime criticis ad loca inuestiganda perquam utiles sunt, et tamen difficiles inuentu, aut non semper cuius, hunc illumue consulturo, ad manus, exemplaribus alias licet obuiis et parabilibus. At in tali opere etiam illorum ratio habenda est, qui non omnium auctorum graecorum editiones, quibus adiecti sunt eiusmodi indices, praestantiores sibi possint parare, et tamen modo huius modo illius hominis graeci testimonium, auctoritatem aut notitiam scire cupiant.

Verum enim vero arduum esse, quod adgredior, opus, et laborem perquam molestum, nec non infinitis paene difficultatibus impeditum, nemo erit, vel parum exercitatus in hoc litterarum genere, qui neget. Neque vnus hominis, licet solertissimi atque diligentissimi, licet in Graecia per omnem vitam quasi habitasset, aut in amplissima sedeat bibliotheca, vires animi corporisque et aetas sufficiunt, ad stadium hoc longissimum sine vlllo lapsus periculo metuque feliciter decurrendum et opus omnibus numeris perfectum absolundum. In hac enim vitae humanae, in qua nihil est ab omni parte beatum, imbecillitate vel vasta Casaubonorum memoria, aut incredibile Salmasiorum et Valckenariorum studium veri et omnis antiquitatis cognoscendae, aut immensa adcurataque Hemsterhusiorum ac Toupiorum eruditio litterarumque graecarum copia peritiaque, aut summa Vossiorum et Cellariorum sedulitas, aut acutissimum Bentleiorum ac Ruhnkeniorum iudicium, ingenique subtilitas, raraque Marklandorum, Heyniorum, Brunkiorum et Meinersiorum sagacitas, multa relinquent intacta et a posteritate demum eruenda, nec vbiuis respondere poterunt omnium omnis aetatis opinioni atque expectationi. Ipse Fabricius, qui copia litterarum, diligentia iudicioque paucos habuisset pares, multos superasset, in fingendo ornandoque hoc opere Phidiaco non potuit omnibus satisfacere. Quare ego, etiamsi omnia mea studia, omnem operam, curam industriamque in hoc opere perficiendo figere et locare decreuerim, aliis tamen me, ingenue fateor, non spicilegium, sed messem esse relicturum. Ideo mecum habitans, et probe sentiens, me vnum oneri ferendo et sustinendo grauissimo esse imparem, non ausus sum, omnem laboris molestim subire. Hac de causa et quo negotium melius citiusque procederet, opusque exsurgeret aliquantum splendidius, saltem, id si sperare fas est, perfectius, ego vt primum ad id animum adpuli, virorum doctorum, qui in societatem laboris irent, amicitiam opemque parare mihi studui. Atque mihi contigisse lactore tam felici fuisse, vt eos, qui, in hoc litterarum genere versati, et gloria famaue nominis florent et praesidia tam ingenii doctrinarumque, quam librorum habent idonea, nanciscerer socios: quos nominasse, popularibus meis satis erit ad illorum laudem et laboris commendationem, illorumque operam studiumque etiam exteris iri probatum, persuasum mihi habeo. Illustis igitur *Grunerus*, artis salutaris doctor et professor in vniuersitate litterarum Ienensi celeberrimus ea, quae de medicis graecis collegit et exposuit Fabricius, persequetur diligenter et recensabit: de legumlatoribus autem et Iurisperi-

tis graecis, librisque, qui ad ius graecum pertinent, cel. *Richterus*, qui in Vniuersitate Lipsica ius proficitur, post Fabricium aget solleter. In eadem musarum sede cl. *Scharfenberg* *) de interpretibus V. T. graecis librisque apocryphis et quibusdam scriptoribus ecclesiasticis, etc. et cel. *Keil*, diuinarum humanarumque disciplinarum doctor, de N. T. itidem de quibusdam scriptoribus ecclesiasticis aliisque bene merebunt, et supplementa dabunt luculenta doctaque: praecipue cel. *Beckius*, qui in primis huius laboris suscipiendi existit auctor, et pluribus iam libris maioris minorisue molis famam ingenii eruditio- nisque praeclarae consequutus est, promisit, ad ornandam augendamque hanc bibliothecam se multum esse collaturum. Cel. *Zeuss*, qui vniuersitatem ornat Wittebergensem, Xenophonti, cuius plurimos libros iam notis suis doctissimis explanatos edidit, etiam in hoc opere studium suum diligentiamque ad- dicet. **) Cel. mihiq. amicissimus *Jaegerus*, Professor in Vniuersitate Altdorfina, iam symbolas con- tulit egregias pluresque promisit liberaliter. Ven. *Henke*, Doctor et Professor litterarum sacrarum in Vniuersitate Helmstädiensi, scriptorum aliquot ecclesiasticorum atque historicorum curam in se suscipiet. Forſan accedent alii. Praeter ea viri nonnulli doctissimi, e. g. humanissimus *Lengnichius*, optime me- ritus verbi diuini apud Dantiscanos minister, cuius liberalitas officiaque non minus, quam adcurata litte- raturae cognitio diligentiaque omnes meas laudes superant, et qui non solum ea, quae socer illius vene- randus, *Guil. Paul. Verpoorten*, S. Theol. Doctor Gymnasii acad. Gedan. et ad aedem S. S. Trin. verbi diuini minister praeclare meritis, ad emendandum opus Fabricianum collegerat, mihi parauit, sed ea quoque, quae b. *Wernsdorfius*, ornamentum quondam Gymnasii Dantiscani, suo Fabricianae B. gr. exemplari adscripserat, quae docta sunt, descripsit mihiq. misit; plur. reuer. *Krohn*, verbi diuini prae- co apud Hamburgensem, et reuer. *Roth*, diaconus Noribergensis, a se collecta, et quae ad ornatum atque amplificationem Bibl. graecae facerent, polliciti sunt partim mihi, partim iam mecum communi- carunt. ***) Quorum exempla vt plures viri docti, etiam exteri, imitentur, in summis habeo votis. Illi si vel consilia vel additamenta per litteras siue ad me siue ad redemptorem operis Hamburgensem da- tas suppeditabunt, non me solum omnesque litteraturae graecae cupientes mire deuinctos sibi reddent; sed ego quoque illorum beneuolentiam, operam auxiliumque palam declarabo cum grati animi significatione.

c 2

Ex

*) Hic quidem animam aliquot iam abhinc annis efflauit; at tamen, ad caput de interpretibus V. T. graecis et libris apocryphis locupletandum collecta parataque reliquit, quae manibus et fidei amici docti sunt com- missa. (scr. 1790.)

**) Viri huius docti mortem etiam lugent Musae: eius tamen supplementa ad Xenophontem iam dis accepi. (scr. 1790.)

***) Illustris *Adelung* ea, quae ad notitiam editionum Homeri, Hesiodi atque Aesopi, et scriptorum illos illustrantium collegerat, superiore anno beneuole me- cum communicauit, quod cum grati animi significatione praedico, optoque, vt in reliquis eandem mihi litteris- que praestet fidem atque humanitatem. (scr. 1790.)

Ex his, quae a me narrata sunt, lector beneuolus, quid ego cum sociis in noua editione, bono cum deo, quantum instituti ratio et virium copiarumque conditio permiserint, sim praefiturus, satis superque intelliget. At, ut inuidiae, maleuolentiae malignisque negligentiae inscitiaeque suspicionibus iudiciisque occurramus, iterum monendus est lector, nos non omnia, quae de quodam graeco auctore dici possint, aut ab aliis dicta scriptaque sint, anxie corrasturos, quae obscura foret diligentia, et repetituros esse, nec omnes omnino, ex quibus vel proficere, vel notitiam quamdam meliorem aut obseruationem nouam et perquam efficacem ad veri siue inquisitionem siue cognitionem, at *et in uapide* sparsam, haurire potuissemus, legisse libros aut ad manus habere. Operam tamen dabimus, ut opinionem atque expectationem virorum doctorum, nisi vincamus, saltem haud minuamus aut fallamus. *Bohnius* uero vir honestus probusque, nullis parcat sumptibus ad maiorem operis cultum et commendationem, in formaque media quarta prelo id iubebit exire. Primi autem voluminis pars prior futuro anno, si deus vires vitamque concesserit, in lucem prodibit. Qui, ut aiunt, subscribere velint, ii opus minore, quam reliqui emtores, accipient pretio, et nomina collecturi undecimum exemplar, si decem comparauerint subscriptores, gratis, tanquam mercedem operae studiique, nanciscuntur. Qui exemplaria in charta elegantiore et scriptoria desiderant, eos, monente bibliopola, rogatos volo, ut si voti compotes fieri cupiant, apud illum ante mensem Iulium futurum nomina profiteantur. Scr. Erlangae mense Mart. MDCCCLXXXV.

Gottlieb Christoph. Harler,

Sereniss. Margraui Onoldino a consiliis aulae,
P. P. O. rhetorices ac poeseos, bibliothecae
academicae praefectus, Seminarii philologici
Director, et Gymnasii Scholarcha.

PRAEFATIO

PRAEFATIO L. A. FABRICII *

AD LECTOREM

Octo sunt anni, mi Lector, ex quo bibliothecam latinam edidi: quam quum non maligne exceptam esse a litterarum studiosis intelligam, audeo in praesenti Bibliothecam graecam tibi similiter offerre. Opus maioris corporis et animi adgressum me non infiteor: est enim materia vberima, varietas incredibilis, numerus scriptorum propemodum infinitus, non infrequentes hinc inde tenebrae, paucorum stilo discussae. Quid de editionum multitudine dicam, quas vt indagare singulas industriae et fortunae est; ita discernere ac diiudicare, non contemnendae facultatis. Neque vero de me tam arroganter, neque de argumento, quod tractandum in me suscepi, tam anguste sentio, vt omnibus numeris perfectam et absolutam bibliothecam graecam tibi exhibere me posse existimem. Quid tamen efficere potuerim, si placet, accipe, atque vtrum et quousque vel meo instituto, vel tuae satisfacerim expectationi, pro aequitate et captu tuo, opere ipso inspecto, iudica.

Cum primis dedi operam, vt scriptorum vniuersorum graecorum, non ecclesiasticorum, quotquot ex iis, qui ante captam a Turcis Constantino-
polin vixere, in lucem editi sunt, notitia tibi constaret: quamquam ecclesiasticos quoque suo loco strictim persequutus sum, quaecumque obseruationum spicilegium daturus post amplissimas messes praestantium virorum, Labbei, Cauei, et Eliae du Pinii. Quantum potui, diligenter constitui singulorum scriptorum aetatem, et quae de illis explorata sunt, vel retuli ipse, vel a quibus prolixius pertractata fuerunt, indicaui. Scripta deinde recensui singula distincte, atque edita quidem prae ceteris; tum etiam si quae in bibliothecis abdita delitescent; denique deperdita, quorum vel solos titulos, vel exigua fragmenta reliqua nobis fecit tempus. Circa editiones haud infima laboris mei

c 3

cura

*) Aucta b. auctoris additamentis ineditis.

cura versata est, ut quam plenissimam et accuratissimam earum historiam tibi exhiberem, non e Catalogis undique et oscitanter corrasam; sed, quantum fieri potuit, inspectis et euolutis libris ipsis et haud negligenter consideratis contextam atque concinnatam. Fateor tamen, hac in parte me nondum in omnibus potuisse mihi ipsi satisfacere, itaque gratias acturus sum ei, qui vel omissa a me, vel perperam etiam posita notauerit, observatione sua priuata et certa fultus. Huius reprehensioni libenter materiem praebebo, etiamsi illi visum fuerit, quod est criticorum quorundam summum ius, ut, notata una hallucinatione vel omissione, totum laborem meum conculcet et nauci esse clamitet. *Adiuuari me ab his, qui aliquid operi huic adstruent, non argui credam, ut ait Frontin.*

Deperditorum autem auctorum non promitto plenam notitiam, ita tamen usus sum circa hoc argumentum virorum doctorum laboribus, ut addiderim non pauca e communibus fontibus, alia emendauerim, quaedam ipse ex integro sim molitus. Subinde etiam Homonymos siue cognomines scriptores studui distinguere, quia nihil utilius est in historia litteraria, nihil, quod neglectum maiores vel frequentiores pariat errores. Indices auctorum in variis scriptoribus, antiquis praecipue scholiastis citatorum, quos studiosis non ingratos futuros confido, partim ab aliis concinnandos curauim, suo loco a me laudatos; partim ipse composui, (ut in scholiasten Homeri, Euripidis etc.) partim ex libris editis depromsi.

Multis ante me in mentem venit graecos scriptores recensere viris eximiis, unde non ignobilem, nec sterilem agrum coluisse mihi videor. *Meursii* quidem de solis deperditis solliciti *Bibliotheca graeca*, quam ineditam euoluere me memini Holmiae in Bibliotheca Potentissimi Sueciae Regis, nuperque editam *Iacobo Gronouio*, (tom. X. Thesauri antiquitatum graecarum,) debent studiosi, litterarum ordine decurrit, sed iam desinit in *Diocle*. Idem *Meursius* in *Bibliotheca attica* et variis ad plurimos scriptores notis innumera obseruauit ad scriptorum graecorum, qui interciderunt, historiam mirifice facientia. Non pauciora *Ger. Io. Vossio* debere me fateor, ac *Io. Ionsio*, quorum scripta nemo, nisi qui has litteras, ignorat. *Io. Henr. Boecleri* libellus de scriptoribus graecis ac latinis, et *Laurentii Lundii* compendium bibliothecae graecae, (Hauniae, 1705. 8.) utiles pro tironibus nomenclaturae sunt ab auctoribus destinatae. Perquam elegans quoque, etsi et ipsa compendiaria de variis linguae graecae scriptoribus notitia est, quam *Paullus Vindingius* sub Veris graeci, et aestatis atque autumnii titulo obtulit Hauniae, 1693. 4. *Gaddii* de scriptoribus non ecclesiasticis volumina mihi exiguum praestiterunt usum, *Gesneri* Bibliotheca magnum, cuius

cuius industriam semper sum admiratus, cui si respondissent continuatores, in ple-
risque minus lacunosa esset historia litteraria. *Gyraldi* dialogos plurimum quoque
mihi profuisse fateor, quo nemo eruditius de poetarum historia scripsit. [Contra
Buchnerus lib. II. epist. 64. de Gyraldo iudicat, quod nemo infelicius de poetis
iudicarit. *Heumann.*] *Alphonfii Ciacconii* Hispani bibliotheca vniuersalis MS. ad
an. 1583. ordine litterarum per praenomina definit in *Epimenide*. *Antonii Au-*
gustini bibliotheca graeca et latina MS. citatur ab *Antonio Mongitore*, tom. II.
biblioth. Siculae p. 259. *Ioannis Liuinei*, initio an. 1599. defuncti, vid. Syllo-
gen Epist. Burmann. tom. II. p. 41. In *Philippi Cattierii* exercitationibus s. ora-
tionibus quatuor, Paris. ad Anton. Stephanum, 1647. 4. prima est de utilitate
L. Gr. et quo pacto bibliotheca graeca instituenda sit. His addantur *Io. Gram-*
mii Notitia veterum graecae linguae virorum contractior, Hauniae, 1730. 4.
M. Benjamin Hederich notitia auctorum gr. et lat. antiqua et media. Witteber-
gae, 1714. 8. et saepius edita germanice. [*Io. Ern. Imman. Walchii* Introdu-
ctio in linguam graecam edit. II. auctior, Ienae, 1772. mai. 8.]

Aliorum scripta vel in herba periere, vel adhuc premuntur, quae si prodii-
sent in lucem, me poterant a scribendi labore reuocare, 1) *Leonis Allatii* *) bi-
bliotheca scriptorum profanorum, quam molitum se testatur in notis ad Eusta-
thii Antiocheni Hexaëmeron p. 19. 2) *Io. Conradi Dieterici* bibliotheca grae-
ca, ad quam componendam eum hortatus est ill. *Boineburgius*, ut ex eius Epi-
stolis a Meelführeſo editis p. 163. didici, (adde eundem in epistola 36. p. 195.
epist. 42. p. 205. et epist. 51. p. 236.) et quam prelo exspectare lucem, modo ty-
pographum et emtorem inuenerit, iam an. 1657. scripsit *Dietericus* in Introdu-
ctione ad Hesiodum p. 7. sed grandia eius et egregia collectanea ad Boinburgum
missa, periere, teste *Leibnitio* in Orio Hannouerano p. 184. 3) *Philippi Lab-*
bei bibliotheca chronologica vniuersalis, in qua se singulatim et accurate dicturum
recepit de scriptoribus omnis generis, qui ab orbe condito ad christianam aera
et a Christo nato ad nostra tempora, libris praesertim in lucem editis floruerunt,
ut ipse refert parte I. Chronologiae historicae pag. 67. vid. de hoc Labbei ope-
re, quae *Caspar. Sagittarius* scripsit in Introd. ad histor. eccles. pag. 202. —
4) *Thomae Reinesii* bibliotheca graeca et supplementum historicorum graeco-
rum, de quo legas in epistolis Ruperti ac Reinesii amoebaeis, p. 564. 567. 579.
608. — 5) *Emerici Bigotii* Catalogus scriptorum graecorum, quem non exstare
in

*) A. Teisserius p. 2. catalogi auctorum p. 184.
tamquam editam commemorat Leonis Allatii bi-
blioth. scriptor. graecorum profanorum et ecclesia-

sticorum, Coloniae, 1646. sed fallitur, sicuti, quan-
do Nic. Gerbelium opus de scriptoribus graecis
edidisse memorat.

in primis doleo, et a viro illo doctissimo elaboratum, vel certe adfectum testantur Menagiana tom. II. p. 35. et personatus Vignolius Marvillius tom. I. miscellaneorum histor. et litterar. pag. 176. — 6) *Erasmi Vindingii* conspectus auctorum graecorum, cuius specimen MS. videre me memini, et quem integrum fortasse aliquando debemus cognomini Ixeuticon Oppianeorum editori praestantissimo Erasmo Vindingio, Pauli F. — 7) *Henr. Christiani Henninii*, medici ac philologi eruditissimi Duisburgensis, Index bibliothecae graecae quadripartitus, cuius spem palam fecit in dissertat. de graeca lingua secundum accentus non pronuncianda pag. 119. [conf. *Morhofii* Polyhist. liter. libri IV. cap. 6. §. 17. *Struuii* Introduct. ad histor. litterar. cap. 7. §. 38. p. 377. *Heumann.*] — 8) *Petrum Dan. Huetium* ad similem laborem hortatus est Bochartus. vid. Huetii vitam pag. 44. (libr. I. pag. 18.) [De Allatii consilio vide eum in Apibus vrbanis, pag. 250. — 9) Talem biblioth. graecam editurus fuit *Henr. Stephanus*, vt patet ex eius Schediasmatum libr. VI. cap. 10. *Heumann.*]

Haec egregiorum virorum monumenta incassum quum haecenus expectentur, meum laborem Tibi, Lector, offerre non dubito, vel laboris duntaxat partem primam, duobus constantem libris, in quorum *priore* ago de scriptoribus graecis, qui Homerum aetate praecessisse dicuntur; praecipue vero de scriptis Hermeticis, Orphicis, Sibyllinis ac Zoroastreis. In hoc libro litterarum ordinem sequutus sum potius, quam temporis, qui nullus est in tam incertis et commentitiis. Altero libro persequor scriptores claros ab Homero vsque ad Platonem, ordine chronologico, adiunctis variis, quae ex indice capitum infra subiuncto facile tibi patebunt.

Tertius liber similiter a Platone decurret ad tempora Augusti Imperatoris, sub quo natus est Seruator noster Iesus Christus. In hoc praeter historiam criticam versionum graecarum et librorum apocryphorum antiqui foederis, aliaque offeretur tibi notitia philosophorum platoniorum, peripateticorum, aliarumque sectarum alphabetica, qualem sectae pythagoricae tibi exhibui libro II. cap. 13. Musici item et astrologi, geometrae, scriptores rei militaris et epigrammaticarii poetae. Liber *quartus* ab Augusto perget ad Constantini M. tempora, in quo occurrent sacri in primis scriptores noui testamenti; tum Iudaei Philo ac Iosephus, atque inter plures alios geographi, grammatici, ac rhetores magno numero, et historia lexicorum graecorum longe, quam olim a me edita fuit plenior. Liber *quintus* historiam graecorum scriptorum persequetur a Constantino M. ad captam vsque a Turcis Constantinopolin, siue ad saeculum medium XV. In hoc eroticis scriptoribus et chronologis et Byzantinae conditoribus historiae

storiae et plerisque aliis Christianis erit locus. Postremus futurus est liber *sextus*, Ictos, medicos, chemicos et geponicos complexus, cum notitia scriptorum graecorum quorumdam anonymorum vel suppositorum et recensione collectionum variarum, quibus plures scriptores graecos vel eorum fragmenta iunctim ediderunt viri docti. Hunc librum atque adeo totam bibliothecam claudet triplex adpendix, cuius pars prima continebit *paralipomena et emendanda* quaedam, secunda *tabulam chronologicam* scriptorum, et tertia *indicem* plenum et accuratum, in vniuersos sex libros, inserta suo subinde loco notitia quam plurimorum scriptorum deperditorum, quorum mentionem in ipso libro facere praetermissi.

Haec vniuersi operis oeconomia est, cogitatione pridem mecum praecepta, quod magnam licet partem iam a me elaboratum, vtrum perficere etiam, et, quod facere proxime studeo, ad vmbilicum perducere valiturus sim, in dei est manibus vitae nostrae arbitri, cuius benignitati pro concessa hactenus vita ac valetudine gratum obsequium libenter debeo.

I N D E X C A P I T V M

L I B R I P R I M I

C A P V T I.

Nullum exstare scriptorem graecum, Homero antiquiorem. Catalogus scriptorum, qui ante Homerum fuisse feruntur cum auctariis et animaduersionibus W. Jaegeri et G. C. Harlesii, pag. 1.

II. De Amphione, Ammone, Anthe, Arctino, Antipatro Acanthio, Aristeo Proconnesio, Abari, Asbolo, Asclepio et Auomede Mycenaso et scriptis horum nomini tributis, cum eorundem additamentis, pag. 6.

III. De Chirone et scriptis ad eum relatis. De Sidetae carmine, pag. 13.

IIII. De Corinno, Creophylo, Daphne, Dardano, et scriptis sub eorum nomine laudatis; cum eorundem observationibus, pag. 16.

V. De Darete, Demodoco et Dictye, et scriptis, quae sub horum nomine iactata sunt vel etiamnum exstant: cum supplementis G. C. Harlesii, pag. 21.

VI. De Drymone, Epimenide Cretensi, Euclo, Eumolpo, Helena, Hellene, et Hercule: cum supplem. Harlesii, pag. 29.

VII. De Hermete Trismegisto et de Poemandro, qui illi adscribitur, variarumque editionum inter se collatio: cum supplementis Harlesii. pag. 46.

VIII. De Asclepio Hermetis, cum notis Harlesii, pag. 62.

IIII. De Hermetis Iatromathematicis, Curanidibus, et aliis scriptis astrologicis atque physicis Hermeti inscriptis; cum adnotatt. Harlesii, pag. 66.

X. De scriptis chemicis relatis ad Hermetem, tabula Smaragdina, aliisque; cum adnotatt. Harlesii, pag. 75.

XI. De scriptis Hermeticis, quae interciderunt; cum notis Harlesii, pag. 81.

XII. De inuentis, quae apud veteres ad Hermetem Trismegistum referuntur; cum adnotatt. Harlesii, pag. 89.

XIII. De Hesiodi aetate, et de Horo, tum de Horapolline eiusque Hieroglyphicis; cum supplem. Harlesii, pag. 95.

XIIII. De Hostane, Hydasphe, Iambe, Imuthe, Isatide, Iside, Lino; cum supplementis Harlesii, pag. 106.

XV. De Melampode et iunioris Melampodis Physiognomonicis aliisque scriptis; cum supplem. Harlesii, pag. 115.

XVI. De Melisandro Milefio, Mocho Sidonio et Musaeo ac de iuniore poeta huius nominis, cum auctario Harlesii, pag. 119.

XVII.

XVII. *De Nestore, Olene, Olympo, oraculis variis et Orybantio Troezenio; cum supplemento Harlesii, pag. 134.*

XVIII. *De Orpheo et scriptis, sub nomine eius editis; cum auxilio Harlesii, pag. 140.*

XVIII. *De scriptis Orphei apud veteres laudatis, quae interciderunt, cum auxilio Harlesii, pag. 161.*

XX. *Orphei inuenta et dogma Orphicum de pluribus orbibus habitabilibus, cum adnotatt. Harlesii, pag. 173.*

XXI. *De Palaephato, ἀνίσων scriptore, cum supplemento Harlesii, pag. 182.*

XXII. *De aliis scriptoribus ἀνίσων et mirabilium, anonymo etc. tum de Abydeno scriptore historiae Assyriacae, cum adnotatt. Harlesii, pag. 192.*

XXIII. *De Palamede et Cadmo aliisque litterarum graecarum inuentoribus: cum supplementis Harlesii, pag. 198.*

XXIII. *De Pampho, Paride, Phaënone et Phanothea; cum animadversionibus Harlesii, pag. 206.*

XXV. *De Phantasia Memphitide, de Phemio Ithacensi et Phemonoë, reique accipitrariae scriptoribus, cum adnotatt. Harlesii, pag. 208.*

XXVI. *De Philammone, Piero, Pisandro et Pittheo Troezenio, cum auxilio Harlesii, pag. 214.*

XXVII. *De Priamo et Prometheo, de Pronapide et de variis scribendi formis apud veteres, et scholiis ineditis ad Dionysium Thracem, cum supplementis Harlesii, pag. 216.*

XXVIII. *De Sanckoniathone et Sanchide. Tum de epistola Sarpedonis, regis Lyciae; cum supplementis Wolfg. Jaegeri et Beckii, pag. 222.*

XXVIII. *De Sibylla et Sibyllis, cum supplementis Wolfg. Jaegeri et Harlesii, pag. 227.*

XXX. *De Sibyllinis oraculis in genere et singulatim de iis, quae regem futurum praedixerunt; cum adnotationibus Wolfg. Jaegeri, pag. 238.*

XXXI. *De libris Sibyllinis eorumque usu apud Romanos: cum adnotationibus W. Jaegeri, pag. 248.*

XXXII. *De Sibyllinorum librorum, quales hodie exstant, editionibus, versionibus, argumento et de dogmatis, quae in illis continentur: cum supplementis Wolfg. Jaegeri et Harlesii, pag. 257.*

XXXIII. *De collectione Sibyllinorum, quae hodie exstant, iudicium deductum per observationes viginti; cum additamentis W. Jaegeri, pag. 274.*

XXXIII. *De Sidone, Sisypho Coo, Syagro ac Terpandro; cum auxilio Harlesii, pag. 290.*

XXXV. *De Thalete utroque Cretensi et Milefio. De Thamyri, Thymoete ac Tiresia: cum auxilio Harlesii pag. 295.*

XXXVI. *De Zoroastre et scriptis sub eius nomine iactatis: cum supplementis W. Jaegeri, Beckii, et Harlesii, pag. 304.*

LIBRI SECVNDI

CAPVT I.

De Homero eiusque vitae ac laudum scriptoribus, cum animaduersionibus et auxilio G. C. Harlesii, (a quo reliqua etiam additamenta usque ad finem primi huius voluminis, h. e. usque ad cap. 13. profecta sunt.) pag. 317.

II. De Homeri scriptis editis ac deperditis, genuinis ac hypobolimaeis tum de genuinorum dispositione, emendatoribus, rhapsodis etc. pag. 335.

III. De Homeri scholiastis, interpretibus, et metaphrastis graecis, qui exstant, vel editi vel inediti, tum de poetae veridicibus, editionibus, argumentis, indicibus Lexicisque in Homerum vulgatis. pag. 386.

IV. Elenchus alphabeticus scriptorum in scholiis ad Homerum et Eustathii commentariis memoratorum. pag. 440.

V. De commentariis in Homerum variisque scriptis eum spectantibus, quae interciderunt. pag. 502.

VI. De omnigena Homeri doctrina et apud veteres auctoritate. pag. 527.

VII. De imitatione HomERICA, de Parodiis, Homerocent. Paralipomenis ad Hom. ac denique de Hom. Zoilis ac detractatoribus. pag. 548.

VIII. De Hesiodi Ascraci aetate, scriptis editis ac deperditis, eorumque, quae exstant, editionibus atque interpretibus, tum index scriptorum, qui in graecis scholiis laudantur. pag. 567.

IX. De Aesopo et aliis scriptoribus fabularum. pag. 618.

X. De Epistolis, quae ad Phalaridem referuntur, ac de aliis Epistolarum graecarum scriptoribus. pag. 662.

XI. De Theognide, Phocylide aliisque sententiarum scriptoribus et collectoribus, pag. 704.

XII. De Pythagora et scriptis ei tributis symbolisque. Empedoclis sphaera, graece et latine. pag. 750.

XIII. Notitia Pythagoreorum, pag. 826. et Pythagorearum, pag. 880. ordine Alphabeti, Pythagoreorumque edita fragmenta, pag. 885.

BIBLIOTHECAE GRAECAE

LIBER I

DE SCRIPTORIBVS

QVI

ANTE HOMERVM FVISSE FERVNTVR.

Vol. I. p. 1. P. 2.

CAPVT I

I. Nullum poema Graecum extat Homeri poematis antiquius. Πρώτῃ de quouis scriptore. II. Ποίημα Pherecydis & Heracliti. III. ΜΥΣΑΡΥΜ titulus etiam datus scriptis prosariis. Heracliti plures. IV. Antiquissimi, quos nouimus, Historici et Philosophi Graeci, Homero iuniores. V. Sexti Empirici et Ciceronis argumenta, quibus ostendunt, Graecos ante Homerum poëtas exstitisse. VI. Septuaginta nomina scriptorum Graecorum, qui ante Homerum fuisse apud varios auctores feruntur, de quibus deinceps agendum.

[Cum auctariis animaduersionibusque I. W. Jaegeri et G. C. Harlessii.]

Nullum poema
gr. exstat Homeri
poematis antiquius.

I. **I**nter Graecos scriptores nullum antiquius monumentum ad nos peruenisse HOMERO, certum est atque exploratum ^{a)}. Idem iam olim de suis temporibus fassus sunt veteres, non Iosephus modo Iudaeus, et scriptores Christiani, sed Graeci ipsi, ex quibus Sextus Empiricus I. Aduersus Mâthematicos pag. 41 ποίημα ἄδὲν πρεσβύτερον ἦκεν εἰς ἡμᾶς τῆς Ὀμήρου ποιήσεως. [P] Vbi ποίημα ^{b)} fas est interpretari non tantum de carmine, sed scripto quouis, uti ποιητής pro quolibet scriptore siue auctore libri cuiuscunque occurrit apud Theodosium Alexandrinum in Scholiis ineditis ad Dionysium Thracem. [adde G. Wernsdorf ad Himerii Orat. a me editam, pag. 113 sin. Harl.]

II.

^{a)} Isaac Vossius Hannonis Periplum antiquiorem esse putat Homeri poemate. vide infra I. cap. VI. §. 8. Heumann.

^{b)} Suidas ait, Sositheum scripsisse ποιήματα κατὰ λογάδην, pro quo Cl. Vossius lib. de natura et constitut. Poeticae p. 11. legit, καὶ ποιήματα καὶ κατὰ λογάδην. Sed vulgatam scripturam recte tuetur Colomelius ad Gyraldum p. 378. Fabric. conf. Rei-

Vol. I.

nesium in Cypriani Catalogo MSS. bibl. Gothanae p. 95 sq. qui animaduertit, scriptores chemicos adpellare ποιητὰς illos, qui artem sacram docent exercentue. Vnde extremo cod. Gothani chemici: γίνωσκε, ὦ φίλε, καὶ τὰ ἱερόματα τῶν ποιητῶν. Πλάτων, Ἀριστοτέλης etc. et ipsum artis exercitium s. doctrina τῆ μυστηρίου ποιήσεως vocatur. adde Lambecii Comment. de Biblioth. Caes. Vindobon. lib. VI. p. 413 Harl.

A

Pherecydis et II. Eodem sensu Maximus Tyrius τῇ Συρίῃ τὴν ποιήσαν inspicere iubet Diff. 29. *Heracleti ποιή- aus.* [X. p. 107 ed. II. Davis. quem ad h. l. conferes p. 532 et Markland p. 669 *Hartl.*] h. e. *Pherecydis librum*, qui prosa scripsit: et Epiphanius Haeresi XXVI. num. 2.

Euangelium perfectionis a Gnosticis iactatum vocat modo ποιήμα, modo ποιήτευμα ^d. Dionysius Halic. Epist. ad Pompeium pag. 130 de Herodoto agens et Thucydide, καλαὶ μὲν, inquit, αἱ ποιήσεις ἀμφοτέραι· ἡ γὰρ ἀνὰ στυγερὰν ποιήσεις αὐτὰς λέγων. Et Tatianus, f. 143 [pag. II ed. Oxon. 1700. 8] Heracliti Ephesii ^d ποιήσιν, i. e. scriptum siue opus commemorat, non poema; inter tot enim Heracliti fragmenta, quae a veteribus ex opere illius περὶ φύσεως adducuntur, nihil se offert, quod sit versibus adstrictum, ut demonstraui infra lib. II. cap. XXIII. §. 4 neque germanos esse crediderim, quos Heracliti ac Democriti versus de vita humana in codice Regis Christianissimi 2216 exstare refert Philippus Labbeus Bibl. nou. MSS. pag. 134. Fefellit tamen Tatianus perperam intellectus Suidam, ut Heraclitum multa ποιητικῶς scripsisse fingeret, et Lilius Gyraldum, ut Poetis illum annumeraret.

*Musarum ti-
tulus etiam da-
mus scriptis
prophariis.
Heracliti plu-
res.*

III. Neque aliud euincit argumentum, quo nuperus Tatiani editor Wilhelmus Worthus, [ad locum excitat.] manifestum esse putat Heraclitum carmine scripsisse, quia nempe opus eius *MVSAS* dictas esse testetur Laertius. IX.

12. Quis enim nescit, Herodoti, Bionis Rhetoris, Aurelii Opilii et Cephalionis Gergethii scripta, et nouem Aeschinis Epistolas Musarum nomine ^d appellatas, nec magis tamen versibus scriptas fuisse, quam nouem capita, quae ad iram compescendam, veluti totidem dona Musarum, mente reponere iubet M. Antoninus XI. 182. Fuit sane *Heraclitus* quidam Poeta, cuius meminit Strabo lib. XIV. pag. 656. Sed is Callimachi aequalis, et patria Halicarnassensis, adeoque ab Ephesio Heraclito non minus diuersus, quam *Heraclitus* Peripateticus, cuius [P] scripta refert Plutarchus aduersus Colotem T. 2. Opp. pag. 1215 vel *Heraclitus*, Theophrasti Acharnensis pater, qui memoratur in veteri inscriptione apud Humfredum Prideaux part. 2 marmorum Oxon. pag. 302 vel *Heraclitus* denique Grammaticus, de cuius libello περὶ ἀπρίων et aliis scriptis infra cap. XXII. sum dicturus. [Fabric. ad pag. 142 tom. I notam addidit, quam huc transferre praestat. „Addes quatuor *Heraclitos*, de quibus Laertius IX. 17. 1) poetam lyricum, cuius est illa duodecim deorum laus. 2) elegiarum poetam, Halicarnasseum, (de quo in contextu.) 3) Lesbium, scriptorem macedonicae historiae. 4) e citharoedo σπεδογελοῖον. Tum alios tres obseruatos a Menagio: *Heraclitum*, Tyrium philosophum, Academicum, de quo Cicero IV. academ. cap. 4. *Heraclitum*, cuius 2. de lapidibus librum laudat Plutarchus libro de Fluminibus, cap. de Scamandro. Tum *Heraclitum* Perineum cursorem, de quo Zenobius IV. 35 et Suidas in Θάρρον. *Heraclitum* denique Mitylenaeum. Eustath. ad Odyss. δ. p. 178 (c. p. 1504. 56) “.]

IV.

c) Sic Laertius I. 111 et passim: *ποίησιν scripsit*, pro συγγράμῃ, quod paullo post loco cit. sequitur. Ibid. §. 112 ποιητῆς et συγγράμῃς distinguuntur. Heumann.

d) Euagrius lib. I. cap. 15 de Isidoro Pelusiota: ἡ ἀλλὰ τὴν κατὰ τὴν ποιήσαν, ex quo loco male qui-

dam concludunt Isidorum scriptis carminibus magnam sibi gloriam comparasse. Rectius Valesius: cuius, ut poetico verbo utar, latissima est gloria.

e) Vidé Vossium lib. I. de Hist. Graec. c. 3 te quae viri docti ad Laertium IV. 58 et Sueton. c. 6 de Grammaticis.

*Antiquissimi
historici et phi-
lof. sunt Hom-
ero iuniores.*

IV. Ceterum, quemadmodum apud Graecos poemata prius edita fuisse constat, *ὅ* quam *συγγραφαίς*, siue scripta profaria, vt praeter alios docet idem Strabo libro primo, pag. 18 ⁴⁾ multo minus Sexti temporibus exstabant libri soluto sermone Graeco exarati, qui Homeri aetatem excederent; nam et historici, quorum scripta perdita memorantur, antiquissimi, Cadmus Milesius, Acusilaus Argiuius, Archilochus, Archetimus, Theagenes Rheginus, Aristeas Proconnesius, Hecataeus Milesius, Pherecydes Lerijs siue Atheniensis, Charon ⁵⁾ Lampfacenus et Hellanicus Lesbius, et, cuius opus aetatem tulit, veterrimus ex iis, qui exstant, Graecis historicis Herodotus, et Philodophorum denique, qui vnquam profa oratione Graeca aliquid in literas miserunt, antiquissimi Pherecydes Syrius, praeceptor Pythagorae, et Anaximander; sed de quorum scriptis nullum nobis restat, vniuersi Homero fuere iuniores, vt ostensum Vossio libro et capite primo operis praestantissimi de Historicis Graecis *¶*.

*Ante Hom-
erum graeci po-
etae existerunt.*

V. Addit tamen mox Sextus, ex ipsius Homeri poematis apparere, quod et ante ipsum et illius aetate plures poetae fuerint, de quo ego sane non dubito, neque eo elegantiae et artis in poesi procedere potuisse contendo, si clarissimum illud ingenium, quod visum Velleio est, neminem, quem imitaretur, habuisset. Locus, quem Sextus ex Homero producit, hic est *Ὀδυσσ. α'. vers. 351*

Τὴν γὰρ αἰοιδὴν μᾶλλον ἐπικλείουσ' ἄνθρωποι.

**Ἦτις ἀκρόντεσσι νεωτάτῃ ἀμφιπέληται.*

Simile argumentum nectit Cicero in Bruto, cap. 18: *Nec dubitari debet, inquit, quin fuerint ante Homerum Poetae, quod ex eis carminibus intelligi potest, quas apud illum et in Phasacum et in procorum epulis canuntur.* Non potest tamen ex his probari, poemata Graeca ante Homerum literis mandata et ad posteros transmissa fuisse ⁶⁾ sed duntaxat decantata voce, [P] perinde vti apud veteres Germanos ac Getas carmina antiqua, quae Tacitus in libro de moribus

A 2

f) Vniuersam quaestionem de antiquitate poeseos instituit, et, qua ratione prosam tempore antecesserit, exquirat Quadrio, nella Storia e ragion d'ogni poesia, Lib. I. cap. 2 sed vtitur in illa disputatione argumentis quibusdam parum firmis. *Iaeger.* adde *Georg. Dau. Koeler* diss. de antiquae graecae poeseos indole — P. I. Goettingae 1783. & H.

g) Isidorus Hisp. lib. I. Originum cap. 37. *Omnia enim prius versibus condehantur, prosae autem studium sero viguit.* Ante Isidorum Cicero: *apud Graecos antiquissimum e doctis est genus Poetarum.* [Tusc. I, 3.]

h) Apud Dionys. Halicarnass. Epist. ad Pompeium pag. 128 *χαίροντες* male excusum pro *χαίροντες*.

i) De Cadmo Milesio vide ad lib. I. cap. 23 §. 2 not. vbi quoque de Hecataeo et Pherecyde pauca

traduntur: de *Acusilao* vide ad lib. II. cap. 1. §. 14 not. b. *Theagenes Rheginus* apud Tatianum, infra lib. II. cap. 1. §. 3 pag. 254 excitatum, dicitur sub Cambyse vixisse; memoratur quoque in scholiis Venet. in Homerum ineditis apud *Villoison* V. C. in Anecd. gr. tom. II. p. 184 not. De *Aristea* vide mox cap. 11. §. 6 etc. Adde locum *Agathemerii* memorabilem a *Fabricio* vol. III. libr. IV. cap. 2 §. 11 pag. 38 excerptum, et *Ionsium* de scriptoribus historiae philos. libr. I. cap. 3 vbi recensentur poetae, qui Homerum antecessisse dicuntur. *Harl.*

k) Si ante Homerum scriptura fuit in vsu, quod dubitari non potest, sequitur etiam, scriptores ante eum fuisse. Immo elegantia carmina sine scripturae subsidio componi non possunt. Sic Canticum canticorum, i. e. poema elegantissimum, quod in sacro codice habetur, Homero est antiquius. *Heumann.*

bus priscae gentis nostrae, ac Iornandes cap. 4 et 5 de rebus Geticis celebrat. Forte primus Homerus dignus habitus est, cuius poemata scripto a Graecis exciperentur, et posteris traderentur: certe primus fuit Graecorum, cuius carmina ultimam aetatem ferrent. Primus etiam fortassis, qui integrum corpus poematis Heroici conderet, quo sensu *πρώτος ἡρώικον* ab Homero repertam accipio apud Athanasium libro I. contra gentes pag. 20.

Nomina LXX scriptorum, qui ante Homerum fuisse feruntur.

VI. Multos nihilominus cum idem Sextus eodem loco, tum alii autores veteres commemorant, a quorum scriptis Homerum aetate vinci fama apud Graecos fuerit. Quare operae pretium me facturum esse duxi, si antequam de Homero et aliis scriptoribus Graecis dicere aggrederer, singulos illos ordine Alphabeti commemorauerim, et quae de scriptis sub eorum nomine vel olim iactatis, vel hodieque ambulantibus collegi, hoc libro succincte fuerim complexus. Nomina ^{m)} quidam scriptorum ante Homericorum vel qui ante Homerum vixisse apud varios auctores, vere an falso, feruntur, haec LXX amplius mihi occurrerunt:

AMPHION Thebanus.

AMVS, siue AMMON, Platoni THAMVS.

ANTHES Boeotius.

ANTIPATER Acanthius.

ARCTINVS Milesius.

ARISTEAS Proconnesius

ASBOIVS Centaurus.

* ASCLEPIVS Aegyptius.

AVTOMEDES Mycenaeus

* CHIRON Pelethronius.

CORINNVS Ilienſis.

CREOPHILVS Samius.

DAPHNE Tiresiac filia. [P]

DARDANVS Magus.

* DARES Phrygius.

BEMODOCVS Corcyraeus.

* DICTYS Cretensis.

DRYMON.

ABARIS Hyperboreus.

CADMVS.

EPIME-

1) Omitto Inscriptiones veteres versibus conceptas, et Homeri aetate antiquiores, quales apud Thebas Boeotias in templo Apollinis Ismenii literis Cadmeis scriptas vidisse se narrat Herodotus lib. V. c. 59 [pag. 400 ed. Wesseling. quam quidem illustrat, et post *Perellium* tom. I pag. 52. Nuoni Miscellanei Lucchesi, Lucca 1775 emendat cel. *Villoison* in *Anecd. graecis* Venet. 1781 tom. II. pag. 129 not idem pag. 169 n. 1 antiquissimas graecas recenset inscriptiones. *Harl.*] Versus item Iambicos, quos pongo inscriptos Achilli, Pe-

dasum Moneniam urbem munitam Troianorum obsidenti, et iam re infecta discessuro, virgo quaedam eius quapi patriae amantior misisse fertur, apud Veterem Scholiasten in *Iliad.* ζ. non procul ab initio, et apud Eustathium p. 476. Epitaphium Ereuthalionis apud eundem Scholiasten *Iliad.* δ. v. 319. Epitaphium Idomenei apud Diodorum Sic. lib. V. pag. 239. [c. 79.]

m) Quibus asteriscum nullum additum vides, sub eorum nomine nihil hodie exstat.

- EPIMENIDES Cretensis.
 EVCLUS Cyprius.
 EVMOLPVS Atheniensis.
 * HANNO Carthaginienfis.
 HELENA Mufaei Athenienfis Filia.
 HELLEN Deucalionis F.
 HERCVLES.
 * HERMES TRISMEGISTVS.
 * HESIODVS.
 * HORVS Aegyptius.
 * HOSTANES Magus.
 HYSTASPES. IAMBE. IMVTHE.
 * ISATIS fiue ISIS.
 * LINVS Thebanus.
 * MELAMPVS Amythaonis F.
 MELISANDER Milefius.
 MOCHVS Sidonius.
 * MVSAEVS Athenienfis. NESTOR.
 OLEN Lycius.
 OLYMPI duo.
 * ORACVLA.
 ORIBANTIVS Troezenius.
 * ORPHEVS Thrax. OSIRIS.
 * PALAEPHATVS Athenienfis.
 PALAMEDES Argius.
 PAMPHVS Athenienfis.
 PARIS Troianus.
 PHAENNO Epirotica.
 PHANTHEA.
 PHANTASIA Memphitis.
 * PHEMIVS Ithacensis.
 PHEMONOE Cumana.
 PHILAMMON Delphicus. [P]
 PIERVS Lini F.
 PISANDER Camiraens.
 PITTHEVS Troezenius. PRIAMVS.
 PROMETHEVS.
 PRONAPIDES Athenienfis.
 SANCHONIATHON Berytius.
 SARPEDON Lyciae Rex.
 * SIBYLLA.
 SIDON Ponti filia.
 SISYPHVS Cocus.

SYAGRUS.

TERPANDER Lesbios.

THALES Cretenfis.

THAMYRIS Thrax.

THEMIS Fatidica.

THYMOETES.

TIRESIAS.

* ZOROASTER.

CAPUT II

I. De Amphione. II. Amune fue Thamune. III. Anthe. IV. Arction. V. Antipatro Acanthio. VI. De Aristeia Proconnesio scriptore carminum Arimaspeorum. VII. De Abari, obiter. VIII. De Asbolo. IX. Asclepius. X. Automedes Mycenaeus.

Amphion. I. **A**MPHION Thebanus a Tatiano f. 173 ^{a)} refertur inter scriptores Homero antiquiores, sed alii de eius scriptis tacent, Musicam Amphionis artem celebrasse contenti ^{b)}. Vide Ludouicum Viuem ad Augustini lib. XVIII. de C. D. cap. 13. Hymnos Amphionis celebrat Philostratus in Hippodromi vita lib. II. de Sophist. pag. 613 ^{c)}. Nonnulli, vt Iulianus apud Suidam in *Ἀμφίων*, non Musices tantum Lydiorumque modulorum, sed et lyrae inuentorem faciunt: Lyricum vocat Ioh. Malalas pag. 57. Syncellus pag. 156 et 158. A plerisque, vt Tzetza, Chil. I. hist. 13. Amphion traditur lapides canendo mouisse, edoctus a Mercurio, ^{d)} a quo lyram septem neruis instructam acceperit ^{e)}. Quod vero Clementi Alex. [P] initio Protreplici, dicitur Musices ope Thebas ^{f)} muro cinxisse, hoc ab Horatio in arte,

a) Siue pag. 136 ed. Oxon. 8. Ab eodem *Tatiano* pag. 139, nec non a *Clemente Alexandr.* Strom. pag. 332 traditur, constare, Amphionem duabus aetatibus ante bellum Troianum claruisse. conf. *Simson* in Chron. cath. ad A. M. 2616 et 2677. Catalog. Argonautarum a *Burmanno* confectum et ed. *Valerii Flacci* praefixum h. v. *Brucker.* in Hist. phil. crit. tom. I. pag. 402 sq. *Eudocia* in Villosion Anecd. graec. tom. I. pag. 18 et 19. *Harl.*

b) Conf. *Virgil.* Ecl. II. 23. 24 ibique interpr. *Lambecius* in Prodr. hist. lit. libr. II. cap. 4 §. 6 p. 186. *Harl.*

c) Siue II. 27 §. 4 fin. pag. 618 ed. *Olearii*, qui illic Amphionis, vt poetae, hymnos citari censet, in qua sententia quoque versatur *Petr. Ioan. Purette* in Memor. lit. acad. Paris. I. et B. L. tom. X. pag. 194. Idem *Philostratus* in Iconum libr. I. 10 pag. 777 sqq. de Amphione, eiusque inuentis lyrae agit, eiusque interpretes, *Olearius*, historias pluribus explicat. *H.*

d) Secundum alios a Ioue ipso. *Heracles* apud *Plutarch.* de Musica pag. 1131 tom. II. aut tom. X. p. 651 ed. *Reiskii*, citharae cantum eius-

que artem excogitatam primum perhibet ab Amphione, Iouis et Antiope F. patre nimirum docente. adde *Huetii* Demonstr. Euang. Propos. IV. 21 p. 106 qui, eum atque Moysen vnum eundemque fuisse, nimis subtiliter absoneque suspicatur. *Harl.*

e) Mercurium ei donasse lyram, narrat quoque *Apollod.* lib. III. cap. 5 §. 5. Apud scholiasten ad *Apoll. Rhod.* Argon. I. v. 740 sq. (qui fabulam de lapidibus cantu motis et muro Thebanis repetit,) *Dioscorides* tradit, Amphionem accepisse lyram ab Apolline; *Pherecydes* contra ibid. et apud Schol. ad *Homeri Iliad.* N. vers. 302. Musas dedisse illi, prodit. *H.*

f) Thebas muro cinctas ab Amphione, memorat post *Homerum* [*Odyss.* λ'. vers. 263 sqq. vbi v. Scholiast. eundem ad *Homeri Iliad.* λ'. 302 et Schol. *Apollon. Rhod.* I. 735, (qui Thebas ab Amphione Zethoque muro cinctas esse ad vim impetumque *Phlegyarum* depellendum, ex *Pherecyde* repetunt,) *Pausaniam* Boeot. c. L. IX. 5 pag. 720 qui bene obseruat, *Homerum* illius fabulae nullam fecisse

arte, *) et aliis refertur ad singularem eius sapientiam, qua ciues collegerit et in officio continuerit, ab Albrico **) ad eloquentiam, qua ciuibus sparsim degentibus suaferit, vt in vnum coeuntes ciuitatem moenibus cingerent. Amphionis dictum, ad quod respicit Plato in Gorgia, [I. p. 506 B.] illustrat Guilelmus Canterus Nou. Lect. lib. VII. cap. 27. *) Alius fuit *Amphion Thespiensis*, cuius librum secundum *περὶ τῆς ἐν Ἑλικῶνι Μουσῆς* laudat Athenaeus lib. XIV. pag. 629.

Amun. II. Zoroastri et Hermeti adjungit, quin imo praeposit *AMVNEM* quendam Aegyptium Synesius in Dione pag. 51 *εἰ μὲν ἡπιστάμεθα ὑμᾶς εὐμοιρήσαντας ἐκείνην τῆς ψυχῆς τὴν ἀξίαν, ἢ Ἀμῦν, ἢ Ζωροάστους, ἢ Ἑρμῆς, ἢ Ἀντώνιος.* De eodem Amune dixerat paulo ante pag. 48. *Ὅποιος Ἀμῦν ὁ Αἰγύπτιος ἐκ ἐξέυρεν ἀλλ' ἔκρινε χρεῖαν γραμμάτων.* Petauius quidem in notis demonstrat, se existimasse, quod Synesio sermo sit de Amune siue Amunte Monacho, de quo praeter Socratem, Sozomenum ac Suidam meminit in historia Lauso inscripta Palladius, Episcopus Asponensis. Addit etiam, hoc scholion repertum in ora Codicis Medicei: *Ἐρμένε τινὸς αὐτὸν, εἰ ἀναγκαῖα τὰ γραμμάτια, ἔφη· εἰ ὁ νῦν ἔρρωται, τίς χρεῖα γραμμάτων; τὸ δὲ ἐκ ἐξέυρεν ἀλλ' ἔκρινε χρεῖαν γραμμάτων, ἀντὶ τῆς, ἐκ ἐχρήσατο αὐτὸς γραμμασι, ἀλλ' ἀπεφίνατο τέττες δεῖσθαι γραμμάτων, ὅτινες ὁ μέγεθος εὐτύχησαν νῦν, ἵνα τὴν τῆς νῦν ἔνδειαν ἐνταῦθεν ἐπανορθώσονται.* At enim longe verissima mihi videtur sententia Cotelerii T. 3. monumentorum Ecclesiae Graecae pag. 564 arbitrantis, a Synesio intelligi Amunem quendam Aegyptium sapientem vetustissimum, Hermetis Trismegisti aequalem. Ab hoc fortassis Amune scripta *Ἀμμενέων* memorata Eusebio lib. I. praeparat. Euangelicae cap. IX. et Apocrypha *Ἀμμενέων γραμμάτια* *) Philoni Byblio apud eundem lib. X. cap. 14. Quanquam ex Reinesii sententia pag. 97. Variar. Lect. *Ἀμμενέες* dicti sunt sacerdotes Aegyptiorum. Sed et hi ipsi fortassis ab antiquo illo Amune nomen habuerunt, qui in Platonis Phaedro dicitur *τῆς αμῦνς* †. Eundem

fecisse mentionem, et auctorem esse poetam quendam, qui carmina in Europam fecit; *Statium* in Theb. I. 10. ibique Lactant. H.] aliosque Hyginus fab. 69 vbi et nomina septem portarum a totidem filiabus Amphionis appellatarum. Vide ibi notas Thomae Munkeri, [et Stauerem. pag. 141.]

g) v. 394 seq. adde Macrobius II. 3 in somn. [et *Banier* Erläuterungen der Götterlehre von Fabeln etc. Vol. IV. p. 297.]

h) Praeiuat iam *Solin.* Polyhist. cap. 13 „Thebas condidit Amphion — quod *αἰγιόχος ἰουαννίταις* homines — ad obsequii ciuilibus pellexerit disciplinam.“ De Amphionis erga fratrem *Ἰάσον* facilitate v. *Horat.* Epist. I. 18. 41 sqq. ibique Lambin. nec non *Wieland* in elegantissima versione pag. 269 sq. vbi res ex antiquis monumentis praeclare illustratur. *Iaeg.*

i) adde *Valchenar.* Distrib. in Euripidis Reliq. cap. VIII. vbi ex *Olympiodori* comment. inedito

in Gorgiam Platonis, ad huius verba *ποικιλῆται τὸν ὄπερ ὁ Ζῆθος πρὸς τὸν Ἀμφίωνα ὁ Εὐρυπύδα*, haec producit in lucem: *ὁ Ἀμφίων ἴστος Μουσῆς ἦν· ὁ δὲ Ζῆθος, ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ Πάριον αὐτῷ, ὅτι βίβον τὴν λύραν, καὶ ἀέχρυσον ὄπλον. Καὶ γὰρ ἴσος λέγει σοι, ὅτι βίβον τὴν φιλοσοφίαν, καὶ ἰσὶ τὴν πόλιν δούρε, καὶ διακρί.* — De interitu Amphionis alii aliter tradiderunt. v. ccl. *Heyne* ad Apollod. Biblioth. I. pag. 595. *Harl.*

k) conf. quae de his docte exponit *Iackson*, Chronol. Alterthum. p. 703 n. 8. *Iaeg.*

l) At Plato, iuuenis adhuc, scripserat Phaedrum, diu ante Socratis interitum, quum nondum in Aegyptum profectus esset: ideo hanc narrationem non potuit, (vbi *Iablonskius* in Pantheo Aegypt. libro alioqui doctissimo, vbi de *Amune* copiose agit, V. §. 6. arbitratus est,) accipere ex sacerdotibus Aegyptiacis. Neque ipse in Phaedro, traditionem illam omni carere dubitatione, videretur existimasse. Saltem in Philebo (II. pag. 18 aut secundum edit. Bipontinam Vol. IV. pag. 23 c. 8. p. 15.

dem sane hunc esse, de quo apud Synesium sermo est, res ipsa declarat. Refert enim Plato, [Phaedr. III. p. 274] Theutum tum alia praeclara, tum inuentum literarum tanquam memoriae et sapientiae eximium instrumentum Thaimuni Aegypti Regi commendantem, hoc ab eo tulisse responsum: ὁ τεχνικώτατε Θεῦθ', ἄλλος μὲν τεκεῖν δυνατὸς τὰ τῆς τέχνης, ἄλλος δὲ κρῖναι τὴν ἔχει μοῖραν βλάβης τε καὶ ὠφελείας τοῖς μέλλουσι χρῆσθαι. καὶ νῦν σύ πατρὴς ὢν γραμματέων, [P] δὲ εὐνοίαν τὸναντίον εἶπες ἡ δύνανται. Τάτο γὰρ τῶν μαθόντων λήθην μὲν ἐν ψυχῇ παρέρχεται μνήμης ἀμελητησίᾳ . . . ἐκ ἐν μνήμης ἀλλ' ἀπομνήσεως (obliuio- nis, ita legendum, non ὑπομνήσεως) φάρμακον εὗρες, σοφίας δὲ τοῖς μαθηταῖς δόξαν ἐκ ἀλήθειαν πορίζεις. Thamus hic Aegyptius memoratur etiam a Philostrato et aliis. Ceterum a Philippo Cluuerio in Germania antiqua pag. 195 praeter rem confunditur cum Protoplasto Adamo, vti a praestantissimo Huetio pag. 119. Demonstrat. cum Moyse: rectius Coelius Rhodiginus lib. XXII. Antiquar. lect. c. 15 eum cum Ammonē eundem facit, illo, vt existimo, ad quem scripsisse fertur Mercurius Trismegistus, de quo infra suo loco. Sane Plutarchus de Iside et Osiride pag. 354 [f. Vol. VII. pag. 396 sq. ed. Reiske,] auctor est, nomen Amun, quod Ioui quidam proprium esse affirmarunt, producto vocabulo Ammonem a Graecis appellari. De significatione eiusdem nominis consulendus praeter Plutarchum Iamblichus libro de myste- riis Aegyptiorum sect. VIII. cap. III. Quae vero de Thamuso (nescio an eodem?) siue Re- ge siue Pseudopropheta, m) eiusque planctu apud Aegyptios Zabiosque olim recepto disputan- tur ab interpretibus doctis ad Ezechiel. VIII. 14. a Joh. Seldeno syntagm. 2 de Diis Syris, Io. Marshamo in Chronico Canone, Hermanno Witsio in Aegyptiacis, Athanasio Kirchero To- mo I. Oedipi, a Iohanne Braunio in singularibus dissertationibus libro IV. selectorum sacrorum, ea tanquam ab hoc loco aliena lubens praetereo. Memoratur et Thamus quidam iunior Ae- gyptius apud Plutarchum de Oraculorum defectu pag. 419 qui mortem magni Panis imperante Tiberio renunciavit.

Anthes. III. ANTHES Lini aequalis (Pausaniae lib. IX. pag. 763. Ἀνθάν) ex Anthedone Boeotiae vrbe, cuius mentio apud Homerum, Iliad. β. v. 518. hymnos (non θρη- νος, vt habet Gyraldus) scripsisse traditur a Plutarcho libro de Musica, pag. 1132 qui hoc hau- sisse se ait ex Heraclidis Pontici συναγωγῇ μουσικῇ. Vide et Stephanum in Ἀνθάνᾳ, vbi ex Philostephano refert, Anthen, Neptuni filium, a Cleomene Leonidae fratre interfectum ex- coriatumque, et in eius corio perscripta oracula. Allegatur Anthes, alius, vt opinor, ab eodem Stephano in Ἀλικαρνασσός et Harpocrate in Ἀττίς.

IV. De

p. 15. f. Fisch.) iudicio instructus maturiore multo cautius et considerantius differit de inuento illo: Ἐπεὶ δὲ, inquit, φωνὴν ἔκαστον κατενόησεν, ἅτε τις θεὸς, ἅτε καὶ θεὸς ἄνθρωπος, ὡς λέγεται, ἐν Αἰγύπτῳ, Θεῦθ τὸν τῶ- τον γινώσκον λέγων, etc. i. e. Postquam infinitam vocem cogitauit, siue deus aliquis, siue homo diuinus, qualis apud Aegyptios Theuth quidam fuisse fer- tur, qui primas in ipsa vocis infinitae vocales litteras considerauit, quae non una, sed plures sunt. &c. Reliqua ipse, cui volupe erit, leget feretque iudicium. Videmus vero, quam pruden-

tius, at quoque minus confidenter de re tanquam incertae vagaque fama, in Philebo differuerit Plato. Plura in hanc sententiam disputauit acutus Mei- ners, in Versuch über die Religionsgeschichte der ältesten Völker, besonders der Aegyptier. Göttingae 1775 pag. 208 sqq. De Thant, qui litterarum habetur inuentor, infra ad cap. XII huius libri commodior erit locus dicendi. Harl.

m) Vide Maimonidem in More Neuchim par- te III. cap. 29 p. 426 edit. Buxtorfii.

Arctinus. IV. De Palladio agens Dionysius Halicarnassaeus antiquissimum testem citare se ait, ARCTINVM Poetam ⁿ), Παλαιώτατος δὲ ὧν ἡμεῖς ἴσμεν, ποιητῆς ἈΡΚΤΙΝΟΣ, lib. I. Antiqu. Rom. c. 68. et 69. pag. 55., ex quibus verbis Martinus Delrio in aduersariis ad Senecae Troadem pag. 233. colligit, hunc Arctinum ante Homeri tempora res Troianas scripsisse. [P] Sed Dionysii mens est, nullum se scire antiquiorem auctorem, qui de Palladio commemorauerit, quippe de quo ne γὰρ quidem exstat apud Homerum. Et Io. Tzetzes Chil. XIII. v. 642 aliique scriptores fide digniores, vt Artemon Clazomenius in libro de Homero apud Suidam in Ἀρκτίνος, (ita etiam diserte legit MStus Dionysii codex, non Ἀρατίνος, teste Theodoro Rycquio in diss. de primis Italiae colonis pag. 440.) hunc poetam Homeri discipulum fuisse testantur. Confer Allatium lib. de Patria Homeri cap. IV. pag. 67 sq. Vossium de Poetis Graecis pag. 10 et Salinasium ad Solinum pag. 599. edit. Traiect. qui perperam scribit et ipse, Arctinum omnium Poetarum antiquissimum a Dionysio Hal. habitum fuisse.) Scripserat *Arctinus* iste Milesius Ἀἰθιοπίδας siue de rebus Memnonis Aethiopis, qui auxilium tulit Troianis: et Iliu) πέρσιν siue excidium, vt refert Eusebius in Chronico ad A. MCCL. vbi vide Ios. Sca-

n) conf. quae de hoc poeta tradit Heyne ad *Virgil.* Aen. I. Excurs. XIX. et II. Exc. I. p. 230, vbi contendit, ea, quae ex *Arctino* Dionys. Halic. de Palladio narrat, posse vix aliunde, quam ex carmine Aethiopidis petita esse. At *Proclus* quoque *Ἰλιάς ἀποδοῦς* fecit mentionem. Nam in Bibliotheca publica D. Marci Veneta est cod. MSt. Homeri Iliadis a Villosifono in Vol. II. Anecdotorum graecorum celebratus, cui particulae quaedam ex *Procli* Chrestomathia praemittuntur. Hae, vt vir quidam doctus, qui illum codicem diu habuit in manibus, me fecit per litteras certiore, continent notitiam de Cyclo poetarum, qui post Homerica scripserunt. Omnes illae, praeter Homeri vitam, a Leone Allatio iam tributam Proclo, et in lib. de patria Homeri editam, (quamquam in hac etiam quaedam defunt, quae in codice Veneto reperiuntur, at a manu aliena addita videntur,) sunt, vt opinatur amicus, adhuc ineditae, et de sequentibus agunt carminibus, de Telegonia *Eugamonis*, poetae, cuius nomen in *Fabricii* Bibl. graeca desideratur; de Aethiopide *Arctini*, (qui hic *Mitylenaeus* fuisse dicitur, non, Milesius, vt Eusebius et Suidas produnt;) de *virgine Augiae*, probabiliter poetae comici mediae comoediae; de Iliade parua *Leschis*; de carmine ARCTINI, *Ἰλιάς ἀποδοῦς*: cuius commemoratio facit, vt credat vir ille doctus, a Proclo quoque assignatum fuisse *Arctino* id carmen, et Hieronymi, (quem quidem interpolatum esse, nec tale poema existisse vquam, suspicatur Heyne l. c.) auctoritatem *Procli* testimonio firmari. *Iaeg.* adde *Christ. Gottlieb Schwarz* disp. de poetis Cyclis; praecipue no-

Vol. I.

tam, (ex Dodwello, de Cyclis, pag. 128 et 129 haustam,) pag. 40. *C. G. S. dissertationum selectarum*, a me collectarum et editarum, Erlangae, 1778. 4. *Harl.*

o) In *Eduardi Corsini* Faistor. Atticor. Tomo III. (Flor. 1751. 4.) Olympiade I. p. 3. de tempore, quo floruerit *Arctinus* Milesius, inter alia haec habentur: „At *Fabricius* (B. Gr. T. I. p. 9.) optime obser-
„vauit, illud vnum ex *Dionysii* verbis inferri,
„quod *Arctinus* ille omnium primus *Palladii* men-
„tionem iniecerit, longeque verisimilius existimat,
„*Arctinum* inter *Homeri* discipulos habendum esse.
„Ego vero *Suidae*, siue potius *Artemonis Clazo-*
„*menii*, quem *Suidas* exscripsit, verba sic expli-
„cari posse putauerim, vt *Arctinus* *Homeri* imi-
„tator, non auditor, fuerit, adeoque illo lon-
„ge inferior ad Olympiadas iam numeratas re-
„ferri debeat. At certe quidem *Homerus* ea ae-
„tate, qua Olympiadas numerari coeperunt, iam
„e viuis excefferat; et quamvis etiam Olympi-
„adum initio vixisse cum aliis existimetur, *Arcti-*
„*nus* tamen illi suppar esse non potuit; ubi prae-
„sertim cum *Lesche Lesbio* certasse concedatur,
„quod a *Clemente* asseritur, adeoque ad Olymp.
„XXX. referri debeat, vt accuratius ibi expone-
„tur. (NB. quo loco i. e. p. 50. promissi oblitus
ne verbulum quidem de *Arctino*, perpaucam de
Lesche, plura de *Alcmane* refert Auctor) „*Cyri-*
„*lus* tamen (contra *Iulianum* L. I.) *Eusebium*,
„opinor, secutus, ait: Prima Olympiade fuisse
„dicitur *Arctinus* Milesius, *Romulusque* et *Re-*
„*mus* nascuntur. *Krohn.*

p) Iliu) πέρσιν scripsit etiam *Stefichorus*, *Lesches*

B

at

Scaligeri notas pag. 72. Αἰθιοπία κατὰ Ἀρκετῖνον τὸν Μιλήσιον memoratur etiam in veteri tabula Iliaca a Raph. Fabretto illustrata. Nescio, an idem sit *Arctinus*, quem Corinthium vocat Athenaeus lib. I. pag. 22. et cui Titanomachiam a quibusdam tributam docet lib. VII. pag. 277. quam alii tribuerunt Eumelo Corinthio q). Recentior certe sit oportet *Arctinus* Poeta, cuius versus nonnullos Graecos de Iambo adducit Diomedes lib. III. pag. 473 edit. Putschii. Meminit *Arctini* veteris etiam Cyrillus I. contra Iulian. pag. 12.

Antipater. V. ANTIPATRUM praeterea *Ananthium* iis, qui ante Homerum bellum Troianum literis mandauerunt, accenset Rycquius pag. 431. Photium auctorem allegans. Sed nihil tale apud Photium legas. En tibi eius verba cod. CX. Ἀντίπατρος δὲ Φησιν ὁ Ἀκάνθιος Δάρετα πρὸ Ὀμήρου γράψαντα τὴν Ἰλιάδα, μνήμονα γενέσθαι Ἐκτορος. Nihil aliud dicit, quam Antipatrum de Darete, qui ante Homerum scripsit, aliqua memoriae prodidisse, non ipsum Homero antiquiorem fuisse. Confer Eustathium ad Odysseae λ. pag. 453.

Aristeas. VI. Inter scriptores ante Homerum a Tatiano refertur etiam ARISTEAS, siue *Aristeus*, PROCONNESIVS, scriptor carminum Arimaspeorum. Hoc fuit poema Epicum, tribus libris constans de bello Arimasporum, gentis Scythicae siue Hyperboreae cum gryphibus, auri custodibus. Senos Versus ex illo opere producit Dionysius Longinus lib. περὶ ὕψους S. VII. pag. 82 edit. Iac. Tollii, [ubi v. Langbaen.] Alios sex, Tzetzes Chil. VII. v. 688 sequi. quem vide sis etiam Chiliad. II. Histor. 50. Meminerunt eiusdem poematis, [P] Herodotus lib. IV. c. 13. q) et 14 et 16. Strabo et alii veteres, quorum loca notavit Meursius in Bibliotheca Graeca pag. 1246. et Vossius de Historicis Graecis lib. IV. cap. 2. qui etiam ex Dionysio Halicarnassensis iudicio de Thucydide, observat, opus illud fuisse, suppositum. Arimaspeae μωνῶπες q) siue vnoculi ab Aeschylus dicti, ab Orpheo in Argonaut. v. 1061 ἄρσωνες (siue ἀργῶνες, ut Holstenius ad Stephanum pag. 46) quod sagittis iaculandis valerent, et inter dirigendum arcus alterutrum oculorum clauderent, ut Eustathius tradit ad Dionysium Periegetem v. 31.

et *Acatus* Argivus, teste Athenaeo. lib. 13. [p. 610. C. Casaub.] nisi legendum *Saccas*, ut Meursius in mentem venit. *Fabr. Corfinus* l. c. p. 3. Nihil ego tamen in Athenaei textu (L. XIII. in τῇ Ἀκτῇ Ἀργίῳ Διῳ, πρὸς τοῦ) mutaverim; sed solum ita voces distinxerim in τῇ Ἀκτῇ τῇ Ἀργίῳ. Etenim *Acat* quidem Poeta Tragicus a *Skida* memoratur, qui facile ARGIVVS fuerit. At certe quidem *Saccas* ille, qui saepius Auloedia Pythiis vicit, non Poeta, sed Cantor potius, fuisse dicitur, adeoque Iliopersida edidisse non videtur. Krohn.

q) *Eumelus* Titanomachiae auctorem habuisse quoque videtur *Eudocia*: nam in Ἰωνίᾳ C. *Violario* ab ill. *Villoisono* in Anecd. graecis, part. I. publicato, pag. 91 de illa Titanum pugna, *Eumelus*, ait, κατὰ μὲν Ἡρόδοτον, Οὐρανὸν ἀγῆ Γῆς καὶ Ἰνὸν . . . κατὰ δὲ Ἑνμηλόν, Γῆς ἀγῆ πάντα. *Harl.*

r) Vtrumque enim dicitur. Vide Perizonium ad Aeliani Var. Hist. lib. 3. c. 30. *Fabrie*. *Aristeae* etiam meminit cum iudicio *Gellius* N. A. lib. IX. 4. et copiose *Huetius* demonstr. enangel. Prop. IX. c. 142. §. 6. conf. *Origenes* lib. III. contra Celsum pag. 126. *Heumann*.

s) Ad quem locum *Valkenaer* pag. 286 ed. *Wesseling*. „infulsi, ait, quod condidisse credebatur ille praestigiator, poematis enarrat etiam argumentum *Pausanias* I. p. 58. qui mentitum eiusdem V. pag. 392. Hoc veluti fonte Scythica Herodotum non pauca derivasse, suspicari licet ex istis, quae dedit ex hoc fabulatore *Gellius* N. A. IX. c. 5. [potius c. 4]“ *Harl.*

t) Herodotus IV. 27. ἔργον γὰρ ἐν καλῶν Σκιδῶν, οὗ δὲ τὸν ὀφθαλμὸν.

31. Suidas praeterea auctor est, Aristeam *) hunc prosa scripsisse Theogoniam, *εἰς* circiter mille. Ceterum licet pro Tatiano, Aristeam Homero antiquiorem statuente, faciant, qui eundem Homeri magistrum fuisse existimarunt, teste Strabone lib. XIV. pag. 639 et Eustathio ad Iliad. β. pag. 250.: communis tamen sententia est, Aristeam vixisse Croesi Cyrique temporibus, ut idem Vossius ostendit, adeoque centum minimum post Homerum annis. Ne dicam, quod Olympiade quinquagesima **) natum esse Suidas retulit.

Abaris. VII. Homero iunior quoque est ABARIS, *) Seuthi F. Sacerdos Apollinis, non ante Olympiadem tertiam celebris et Herodoto IV. 36. [p. 297. vbi v. Wesseling. et Valken.] Straboni aliisque memoratus, quem Porphyrius et Iamblichus testantur dictum fuisse *αἰδοβαρην*. Suidas *) ait, scripsisse *χρησμούς* siue oracula, Scythica vulgo dicta, quae laudat etiam Schol. Comici ad Equites [v. 725] et Apollonius hist. mirab. c. 4. Tum *καθαρεύς* et Nuptias Hebri fluuii, et Apollinis aduentum ad Hyperboreos, denique prosa Theogoniam. Abaridis Hyperborei *ἐπαυδά* memorantur Platoni in Charmide. [p. 465. D. ed. Frf.] *Abaris Heraclidis* Plutarcho de Poetis audiendis [c. 1. ad q. L. vid. Krebs. p. 99. f.] memoratus fuit liber fabulis refertus ad voluptatem lectorum. Pythagorae *λόγον πρὸς Ἀβαριν* excitat Proclus in Timaeum lib. III. pag. 141. Nec sane desunt, qui Pythagoraeis Abarin accenseant, et coram Phalaride rebus praeclaris edoctum, femurque aureum a Pythagora illi ostensum referant, ut Porphyrius in Philosophi vita pag. 18. 19. Iamblichus c. 19. 22. 28. et 32. quo in loco mihi summam ac praecipua capita libri Pythagorici ad Abarin referre videtur, licet apud Iamblichum non inueniam, quod Pythagoram in libro ad Abarin demonstrasse testatur Proclus, *τὸν ὁρθαλμὸν ἀνάλογον εἶναι τῷ πυρὶ*. Etiam inter Epistolas, quae Phalaridis nomine feruntur, quinquagesima sexta est ad Abarin, quam sequitur quinquagesima septima **) Abaridis nomine scripta ad Tyrannum. Sed Pythagora ipso atque adeo Phalaride secundum nonnullos (quorum Harpocratio in *Ἀβαρις* meminit) longe antiquior fuit Abaris; **) et librum sub Pythagorae nomine ad Abarin, ut plura alia, a Py-

B 2

tha-

v) Idem, quod Suidas, at breuius, prodidit *Eudocia* l. m. pag. 68., addit tamen, Theogoniam ab eo scriptam esse *πάντα καλῶς*. *Harl.* Praeter scriptores, a Fabricio laudatos, consuli potest *Baylius*, Art. Aristée le Proconnésien. *Jaeg.* et *Laur. Crassus* in Historia de poeti graeci. — Neapol. 1678. fol. p. 66. De fabulosa eius peregrinatione praeter Herodot. v. quoque *Maxim. Tyrius* diff. 38 p. 447 et diff. 16 p. 177 ed. 2. Davis. *Harl.*

x) Apud Suidam pro *Ολυμπιάδι* v, omnino respondendum esse v, h. e. Olympiade quinquagesima quinta, *Edward Simson* in Chron. cathol. col. 625. vbi disputat de illo homine, adfirmat. adde *Dodwel.* de vet. Cyclis etc. diff. III. p. 130. *Harl.*

y) Alius Seuthus siue Scythus, pater Arcefilae, *Laert.* IV. 28.

z) Adde *Eudociam* l. m. p. 20. quae etiam memorat, Lycurgum, oratorem, in quadam oratione meminisse illius in Graeciam aduentus et peritiae vaticinandi ab Apolline acceptae. *Harl.*

aa) f. ep. 77. et 78. ed. Lennepii, quem confere ad utramque epistolam. *Harl.*

bb) *Suidas* in *Ἀβαρις* scribit, Abarin legatum, qui oraculum consuleret, eo venisse dici *κατὰ τὴν τρίτην ὀλυμπιάδα*. Kuster. tamen inuenit in vno cod. Paris. scriptum *κατὰ τὴν γ' ὀλυμπιάδα*, i. e. *Olympiade LIII.* quod magis consentit cum *Pindaro* apud Harpocratonem, Abarin venisse in Graeciam tempore Croesi, qui a Cyro victus Olymp. LIX. conf. *Bentleii* respons. ad *Boyl.* de aetate Pythagorae, ex interpret. *Lennepii* latina post Phalarid. epistolas toni. II. p. 24. Olymp. III. h. e. ante Christ. 766 claruisse Abarin, *Edward. Simson* in Chron. col. 475 sq. ex Eusebiano Chronico et Harpocracione, manifestum esse putat, et illi circiter tempori adserit quoque *Arctinium*, Milesium, poetam, *Leschen* atque *Eumelum*. Pythagora fuisse antiquiorem Abarin, statuit quoque *Huetius* Quaest. Alnet. lib. II. cap. 12. §. 2. pag. 177. *Harl.*

thagoricorum vel Platoniorum aliquo confictum esse haud dubito. Tum res Aristaeae pariter et Abaridis multis fabulis conspersas fuisse praeter alios nec ipse diffitetur Iamblichus, qui c. 28. μυθολογέμενα appellat. “).

Asbolus. VIII. ASBOLVS Centaurus, scriptoribus, qui ante Homerum florere, accensetur ab eodem Tatiano, cuius locum repetit Eusebius [P] lib. X. praeparat. pag. 495. Idem Eusebius lib. IX. c. 17 ex Eupolemo, Alexandri Polyhistoris fide refert, Asbolum Graecis dici, qui Phoenicibus Chamus, Chanaanis filius, Mesraimi frater, Aethiopumque simul, et Aegyptiorum parens. Asboli cadaueri hoc Epigramma imposuisse dicitur Hercules, qui eum ob impietatem et truculentiam crucifixit:

‘ΑΣΒΟΛΟΣ ἔτε Θεῶν τρομέων ὄπιν, ἔτ’ ἀνθρώπων
Ὀξύμοιοι κρημνοὶ ἀπ’ ἐλπίσιν κατὰ πύκνῃς
Ἐγκλημαί μὲν δ᾽ ἅπαντον ἀμετροβόλου κοράϊσιν.

Auctor Philostratus in Heroicis in imagine Neoptolemi, vbi ex his Herculis versibus dignitatem antiquitatemque poeseos conatur adstruere. Eosdem refert Tzetzes Chil. V. hist. 22., quo in loco Herculem sapientissimum fuisse obseruat, Astrologum, Poetam, Philosophum, Medicum et Magum denique. Sed Asbolum Poetis audacter accenset Gyraldus, vir doctissimus, eumque secutus Iosephus Barberius libro de miseria Poetarum Graecorum, etsi, versus ipsum ante Homerum fecisse, neque Tatianus neque Eusebius vsquam prodiderunt. Herculis Epigramma nescio, an vno versu auctius, legerit Ianus Parrhasius, qui ita latine reddit ad Horatii artem Poeticam, statim sub initium:

Contemptor Diuum atque hominum, crudelis et idem,
Per terras scelere infamis, pro turpibus ausis
Asbolus, ex alta suspensus brachia pinu
Semifero nigros depascit pectore coruos.

Asclepius. IX. De ASCLEPIO discipulo Hermetis infra disserui capite octavo, vbi egi de scriptis, quae vulgo referuntur ad Hermetem Trismegistum. Medicinae ac Chirurgiae inventorem celebrat Diodorus Sic. lib. V. c. 74. pag. 235, [f. tom. I. p. 390 ed. Wesseling. adde *Eudociam* in Villois. Anecd. gr. I. p. 431. *Xenoph.* de Venat. cap. i. §. 6. ibique c. Zeune, pag. 214. I. H. *Schulzii* historiam Medicinae p. 80 sqq. *H.*] Ad tempora Deborahae refertur in Chronico Paschali pag. 79. Fuit et *Asclepius* iunior Grammaticus et Sophista, cuius meminit Vlpianus ad Demosthenis Philippicam I. Scholiastes Thucydidis lib. I. pag. 13. Marcellinus in Thucydidis vita, et Etymologicum magnum in ἀρχῇ, nisi ibi ex Sylburgii coniectura legendum sit *Asclepiades*. Alius *Asclepius Trallianus*, qui Nicomachi Arithmeticae illustravit commentario, etiamnum superstiti in variis Bibliothecis. Varios *Asclepiades* eorumque scripta refert Meursius in Bibliotheca Graeca pag. 1267. 1195. et in notis ad Chalcidium pag. 24 seq.

Automedes. X. AVTOMEDES MYCENAEVS, qui circa tempora Troiana vixit, ab Eustathio in Odyss. γ. pag. 126. dicitur Praeceptor fuisse Demodoci, de quo mox dicturi sumus, et carmine Heroico scripsisse τὴν Ἀμφιτρύωνος μάχην πρὸς Τηλεβόας et τὴν ἔριν

ce) v. Baylius art. Abaris, et Brucker. Hist. philos. lib. II. cap. XI. Jaeger.

ἐξεν Κηφαιῶνος καὶ Ἐλικῶνος, quae deinde [P] nomina montibus Boeotiae notissimis indita sunt. Meminit eius quoque Tzetzes prolegomenis ad Lycophronem ex Demetrio Phalereo: ipse enim illum legisse se negat, non magis, quam Demodocum et Chaerin Cercyraeos, vel Phegium Ithacensem. Automedis Praeceptor fuisse fertur Perimedes Argiuis, idemque Demodoci, et Licymni Buprasii, et Pharidae Probolique Lacedaemoniorum.

C A P V T III

I. Chiron unde dictus, item Centaurus ac semiuir siue semiferus. II. Sidonii locus de Chironia arte. III. Chironis scripta. IV. ἱεροδῶνα Χείρωνος Hesiodo ab aliis tributa. V. Marcelli Sidetiae ἱεροδῶνα Χείρωνος περὶ ἱεροδῶνα.

De CADMO Phoenicio dixi infra cap. XXIII. 2.

Chiron. I. CHIRON Pelethronius, Phillyrae ^{a)} vt ferunt et Saturni filius, vnde *Phillyrides* dicitur Virgilio [Georg. III. v. 550.] Aesculapii, Iasonis, Achillis ^{b)} aliorumque illa aetate heroum praeceptor, Medicus, Musicus ac Philosophus illustris fuisse perhibetur, *μουσικῆς τε αἶμα ὦν καὶ δικαιοσύνης καὶ ἰατρικῆς διδάσκαλος*, Plutarch. de Musica pag. 1145. 1146 et quod equis venari docuisset, centaurus appellatus, vt notat Tzetzes Chiliad. VI. hist. 94. [adde *Palaeph.* fab. I.] Aliam rationem reddit Damascius apud Suidam in *Σαφαπῶν* et Iohannes Sarisberienfis lib. I. polycratici pag. 12 vbi pro *semiui* Chironis, legendum, vt paulo post, *semiferi*, et si *semiuir* audit etiam Ouidio lib. V. Fastor. v. 380. Otto Heurnius in antiquitatibus Philos. Barbaricae pag. 107 affirmat, eum vti *Chironem* dictum a manuum dexteritate in tractandis vulneribus, sic *semiferum* habitum, quod inuenta ipsius non humano generi tantum, sed brutorum quoque animantium salutem conducant. [Aequae lepida est *Eudociae*,

B 3

p. 432.

^{a)} In Chronico Paschali pag. 36. et 37. male *Φηίονα*. *Fabric.* Ixionis filium fuisse Chirona atque auctorem *Γενετομαχίας* finxisse, Saturnum in equum conuersum, rem habuisse cum Phillyra, Oceani filia et procreasse Centaurum Chirona, narrat *Eudocia* p. 431. confer quoque *Hygini* fab. 138 ibique Munker et Staueeren. Tum *Philyra* eum simplici l scribitur a *Pindaro* in Nem. Od. 3. str. 3. vers. 76. vbi educatio Achillis describitur, *Apollon.* *Rhod.* Argon. II. 1235 sqq. cum schol. vbi Chironis historia enarratur, *Apollodor.* I. cap. 2. sect. 4. *Hygino* aliisque. In Marmoribus Taurinensibus (Augustae Taurinorum 1743. 4.) part. II. pag. 10. est Achilles puellulus equino Nutricii, Chironis, dorso insidens, cum muliere, n. Thetide, quae adstet et filiolum tradit commendatque Chironi: in adiecto commentario Achillis et Chironis historia explicatur. *Laur. Beger* in libro: Bellum et excidium Troianum ex antiquitatum reliquiis delineatum et illustratum, Berolini 1699. 4. ex *Fabretti* tab. Iliaca exhibet tab. 4—6. Achil-

lem Chironi traditum, ab eodemque venationem et musicam edoctum, et pag. 2 sqq. illustrat. *Harl.*

^{b)} *Thespi* quoque, vt tradit Xenophon libro de Venatione, [cap. 1. p. 212 sqq. ed. cel. Zeunii, in Xenophonis Opusculis politicis, etc. Lipsiae 1778 vbi plures Chironis discipuli memorantur. *Thespi* quoque adnumerat sociis aut discipulis Chironis *Eudocia* in Villosioni Anecd. graecis I. pag. 84 vbi de Achille copiosa est, itemque et pag. 431. Chironis fictam veramque historiam, artes disciplinam fataque explicat. *Harl.*] De Achille vide *Fabrettum* ad tabulam vet. Iliadis p. 357. et *Caroli Drelincurtii* Achillem p. 10. Respicit et Ouid. 5 fastor. 385. Tertullianus c. 5 de Pallio, et Plutarchus V. 4 et IV. 1. Sympos. De *Aesculapio* *Pindarum* Pythionic. Od. 3. [Apollod. Biblioth. I. cap. 10 f. 3.] Fertur et Chiron filiam habuisse *Hippomenem*, quae naturali disciplina Aeolum imbuerit, vt legitur apud *Clementem Alex. I. Strom.* p. 306.

p. 432 explicatio: partem equi, adeoque rationis expertem, significare τὸ πρακτικόν, partem humanam τὸ λογικόν. H.]

*Chironis
inuentia.*

II. Artis lyricae ac Medicinae inuentorem fuisse, et Aesculapium medicina, Achillem cithara, in Astrologia ^{*)} Herculem literis instruxisse, notant Scholiaſtes Homeri Iliad. A. 219. Arati v. 436 et Scholiaſtes Germanici [P] pag. 135. 136. Herbarum vires ac medicamenta siue artem Chirurgicam ex herbis reperisse referunt etiam Hyginus fab. 138 et 274. Plinius lib. VII. c. 56 et Suidas, [item Eudocia, pag. 437.] Plutarchus III. 1. Sympoſ. pag. 647. Τύριοι μὲν Ἀγνηορίδῃ, Μάγνητες δὲ Χείρωνι τοῖς πρώτοις ἰατρεῦσαι λεγομένοις ἀπαρχὰς κομίζεσι. Hinc vulgari prouerbio Χειρώνιον ἔλκος pro infanabili. Et vetus Epigramma:

Quod Chironia nec manus leuarit
Nec Phoebus, sobolesue clara Phoebi.

Apud *Sidonium* tamen libro Epist. 12. Chironia ars Medicae siue Machaoniae opponitur, vbi ait Iustum Medicum *Chironia magis institutum arte quam Machaonia*. Siue quod per Chironiam artem perstringit lucripetarum quorundam Medicorum manus auidas, vt suspicatur Suario, siue potius (vt Rigaltius ad Onofandrum pag. 12.) ludit ambiguitate vocis χείρων, quod peiorem Graecis significat, ac si mala potius arte, quam medica et salutari institutum Iustum innuat. Perinde vt Diogenes, duos cum centauros pessime pictos videret, vter, inquit, horum est χείρων siue deterior? Confer Menagium ad Laertii lib. VI. sect. 50. pag. 244. [adde *Schulzii* Histor. Medicinae p. 92 sqq.]

*Chironis
scripta.*

III. Porro Suidas testatur, Chironem scripsisse ὑποθήκας δι' ἐπῶν, πρὸς Ἀχιλλέα, et ἱππιατρικόν, ^{*)} vnde Centauri quoque nomen consecutus fuerit, etſi Daniel Clericus, qui de Chirone nonnulla collegit parte 1. Historiae Medicinae lib. I. cap. 10. ita dictum mauult, quod fuerit Theſſalus, quam gentem primam equos domuisse constat. Clemens Alex. I. Strom. p. 306. ex auctore Titanomachiae refert ὡς πρῶτος Χείρων ἔτος

Ἔς τε δακτυλίαν θητῶν γένος ἦγαγε, δείξας
Ὀρεῶν, καὶ δυοῖς ἰλαρὰς καὶ στήματα Ὀλύμπου.

Praetereo, quae de Chirone obseruauit Ioh. Brodaeus ad Anthologiam Epigrammatum Graecorum pag. 86 et Petrus Lambecius lib. II. de Bibl. Vindob. pag. 525 sq. vbi recenset antiquissimum Dioscoridis codicem manu exaratum Bibliothecae Vindobonensis, in quo praeter alias imagines occurrit pictura quadrata, cui aureus est fundus, repraesentans hos septem Medicos priscos, Machaonem, Chironem, Nigrum, Heraclidem, Mantiam, Xenocratem et Pamphilum. Chironem in *mulomedicinae* libris laudat praeter Hieroclem in Veterinariorum Graecorum collectione etiam Vegetius, et in libro *de herbis* Apuleius, idemque opus Chironis nec Arabibus ignotum esse obseruat Kircherus T. III. Oedipi Aegyptiaci p. 68. [v. *Maurſii* Biblioth. gr. libr. X. h. v. in Thesaur. Gronou.]

IV. Quod

^{a)} Quatenus astrorum cognitio illi tribui possit, disquirat *Goguetus* de Orig. Legg. et Art. Part. II. p. 243 sqq. vers. germ. De inuentis illius in arte salutari vide *Cellarii* diff. de antiquitat. med. cap. II. §. XL (pag. 243 ed. Walch.) *Jaeg.* adde *Ba-*

illy Geschichte der Sternkunde des Alterthums, ex versione Wuinschii theotifca, part. I. pag. 224. part. II. p. 242. et 385. *Harl.*

^{d)} Ex Suida etiam *Eudocia* p. 437 vbi vero exaratum legitur ἱππιατρικόν. *Harl.*

Eius ὑποθήκας. IV. Quod ad ὑποθήκας attinet, eas Hesiodo alii tribuerunt, inter cuius scripta Scholiastes Pindari ὁ Pythionic. Od. VI. initium carminis [P] referens et Pausanias quoque in Boeoticis pag. 772. auctor est, a quibusdam referri παραίνεσιν Χείρωνος ἐπὶ διδασκαλίᾳ τῷ Ἀχιλλέως. Et Aristophanes Comicus in Δαιτυλεῖσι apud Phrynichum [p. 32. ed. Paw.] et Thomam Magistrum, in ἀκροῆς, [p. 25. etc. ed. Bernard. ubi vide interpr.] ridet Hesiodi ὑποθήκας. At Hesiodo abiudicarunt Boeotii ipsi et Aristophanes Grammaticus apud Quintilianum libro et capite primo Institutionum Oratoriarum, [§. 15. siue pag. 18 sq. ed. Burmanni, ubi vide interpretes, et Regius iam notat, Aristotelem libr. VII. Politic. cap. 17. huius praecepti Hesiodi meminisse. H.] Neque unquam probari poterit, germanum fuisse foetum Chironis: quanquam multorum auctorum testimonio traditum est, quod Chironem Achillem instituerit *Venatu, fidibus, palaestra et herbis* ut ait Sidonius carmine IX. v. 131.

Marcellus Sides. V. Longe minus ad Chironem nostrum referri fas erit *Marcelli Sidetae* versus de piscibus, qui in codice Mediceo, cuius apographum vidi in Bibliotheca Marquardi Gudii, inscribuntur *Μαρκελλῶς Σιδέτης σχολία Χείρωνος περὶ ἰχθύων*. Quod poema (siue poematis fragmentum potius) separatim editum est olim Parisiis a Morello Graece [P] forma octaua sic octopertita sub titulo *Marcelli Sidetae ἰατρικῶν περὶ ἰχθύων*. Huius Marcelli ex Side Pamphyliæ urbe oriundi meminit Hieronymus libro 2. contra Iovinianum, [tom. II. p. 166 ed. Oper. Plantinian.] et Suidas [atque ex illo *Eudocia* pag. 299] testatur, Medicum fuisse temporibus Marci Antonini Imp. scripsisseque versibus Heroicis *Βιβλία Ἰατρικὰ μβ* siue *Poema Medicum libris XLII*. Idem, si fallor, est Marcellus Medicus laudatus Stephano Byz. in ἀντίκρυσι [P]. Quod denique Suidas testatur in Marcelli opere nonnulla etiam

a) ὑποθήκας Chironis respicit praeter Pindarum etiam Horatius Epod. XIII. notante Petro la Seine libro de Nepenthe Homeri parte IV. pag. 1404 in thesauro Gronouiano Tom. XI. Porro apud Iuvenalem III. 205 in verbis — *et recubans sub eodem marmore Chiron*, intelligitur abacum marmoreum sustinens fulcrum itidem e marmore formatum in speciem Centauri siue Chironis, non ut Britannicus suspicabatur, opus nescio quod, compositum de Chirone, *ut planius*, inquit, *paupertas Codri ostendatur, qui ne haberet quidem commoda librorum suorum repositoria*. Fabric. v. Interpr. ad Petron. c. 36. *Iæg.* Ὑποθήκας denotant praecipua, quomodo aurea Pythagorae carmina *Hierocles* in Comment. princ. ad ea vocat, atque *Simplicius* in Epicteti Ἐγχειρ. princ. a *Galeno* autem de Anim. perturb. c. VI. *μικροῦς* dicuntur, in quem modum quoque *Hesychius* v. Ὑποθήκη et *Suidas*, v. Ὑποθήκας interpretantur. Solonis Ὑποθήκων meminuit *Suidas* v. Σόλων. κατὰ τὴν τῷ Μάντιος ὑποθήκην secundum vatis consilium siue praecipuum, *Diodor. Sic. IV. cap. 66. Harl.*

f) *Eudocia* fere descripsit *Suidam*, nisi ut expressis verbis exaratus sit numerus librorum, — βιβλία ἰατρικὰ δύο πρὸς τοῖς τριακοντα. Quod vero in exemplo editum *Σιδέτης* loco *Σιδέτης* ab urbe *Σίδη* in Pamphylia (vide *Stephan. Byzant. h. vrbe*,) et additum est, *ἢ ὅτι καὶ περὶ Κυκλάδων*, *Eudocia* corruptum *Suidae* codicem manibus versasse est credibile. Nam apud *Suidam* editiones veteres easdem maculas habuerant adpersas. *Kuster. v. ro*, correctioni *Lambecii* in Comment. de bibl. Caes. Vindobon. part. II. lib. VI. col. 338 sq. (ed. *Kollarii*) ex *Aetio Amideño* bene doctoque factae, recte obsequutus rescripsit *Λυκαυδοῦ*.

Poematis autem s. fragmenti codd. MSS. exstant, unus in biblioth. Medicea. (vide *Bandini* Catalog. codd. gr. bibl. Laurentianae, tom. II. col. 246 sq. et *Montfaucon. Bibliothecam biblioth. MSSorum* pag. 345) tum duo in Biblioth. regia Paris. apud *Labbeum* in *Nova bibliothec. MSS. librorum*, pag. 134. Paris. 1653. n. 1691. et 1708 in Catalogo autem codd. MSS. Paris. vol. II. pag. 496 nr. 2408 circa a. C. 1270 exaratus, et pag. 531 n. 2638

etiam lecta olim fuisse *περὶ λυκανθρώπων*, hoc confirmat Aetius Amidenus [lib. VI. cap. 11.] qui Marcellum auctorem laudans de *lycanthropia* agit libro secundo secundae tetrabibli capite vndecimo. [Lambec. Comment. de Bibl. Vindob. vol. VI. col. 339 sqq. hoc fragmentum ex Aetio quoque inferuit, et illustravit. Eundem locum transcripserat olim ad verbum fere *Paullus Aegineta* lib. III. cap. 16 et typis repetendum curavit *Schneiderus* V. C. ad Plutarch. de puerorum educat. pag. 109. *Harl.*] [P]

C A P V T IV

I. De Corinno. II. *Creophylus Homeri magister, an hospes.* III. *Ab Homero accepit 'Οιχαλίας ἄλυσσιν, vel, ut alii, ab illo Homerus. Vtrum idem poema Ἡρακλέα.* IV. *Callimachi Epigramma.* V. *Daphne Tiresiae filia.* VI. *Plures hoc nomine. Daphnis bucolici carminis inventor.* VII. *Daphnes de Homero Vaticanium.* VIII. *Dardanus Magus. Dardaniae artes et scripta.* IX. *Dardanarii qui.* X. *Plures Dardani.*

[Cum auctario et animaduersionibus L. W. Jaegeri et G. C. Harles.]

Corinnus. I. **C**ORINNVS Iliensis, Palamedis discipulus, Iliada ante Homerum primus concinnasse traditur a Suida, [atque ex eo *Eudocia* pag. 271.] et Homero totum poematis sui argumentum praebuisse. ΚΟΡΙΝΝΟΣ Ἰλίου ἐποποιὸς τῶν πρὸ Ὀμήρου, ὡς τισὶν ἔδοξε, καὶ πρῶτος γράψας τὴν Ἰλιάδα ἐκ τῶν Τρωϊκῶν συνισταμένων. Ἦν δὲ Παλαμήδης μαθητὴς καὶ ἔγραψε τοῖς ὑπὸ Παλαμήδου ἐνρεθεῖσι δωρικαῖς γράμμασιν. Ἐγραψε καὶ τὸν Δαρδάνου πρὸς Παφλαγόνας πόλεμον, ὡς ἐκ τῆς λαβεῖν καὶ τῆς ποιήσεως πάσαν ὑπόθεσιν

2633 cod. saec. decimo quarto scriptus. In Montfauconii Bibl. bibliothecarum etc. pag. 770 D. vnus regius tantum memoratur. In bibliotheca Strozzae *Marcelli librum de Piscibus, versibus heroicis* 196. existisse, refert *Io. Iac. Frijus* in Biblioth. Gesneriana. et Marc. Sidetae de piscibus liber vnus carmine ex catalogo libr. MSS. *Scipionis Tetii* nominatur a *Labbeo* l. m. p. 385. — De *Sideta* plura tradit *Fabricius* in B. Gr. vol. XIII. pag. 315 sq. et pag. 317 recudendam curauit versionem *Fred. Morelli* latinam, eamque metricam huius fragmenti. Pro inedito tamen habuisse videtur *Daniel Clericus*, part. III. historiae medicinae pag. 203 et *Morelli* editio ignota videtur fuisse *Bartholino* de medicis poetis, *Lindenio* et *Merkli* de scriptis medicis, *Bocharto* in *Hierozoico*, *Harduino* ad *Plinium*, quoniam illi, notante *Fabricio*, eius mentionem fecerunt nullam. Editum vero est fragmentum a *Frid. Morello*:

Ἐκ τῶν Μαρκελλοῦ Σιδῆτος Ἰατρικῶν, τὸ περὶ ἰχθύων.
Marcelli Sidetae medici, de remediis ex piscibus fragmentum poematis de medica e Bibliotheca Reg. Medicea erutum. Interprete Fed. Morello, Paris. prof. reg. Lutetiae apud Fed. Morellum,

typographum regium via Iac. ad Insigne Fontis M. D. XCI. 8. Primum locum occupat versio latina, (VIII. pagg.) cum singulari titulo: *Μαρκελλοῦ Σιδῆτος Ἰατρικῶν περὶ ἰχθύων.*

In Catalogo bibliothecae Lugduno Batauae pag. 46. (ed. 1716. fol.) memoratur in spisso plurium opusculorum volumine:

Michaelis Plochiri Dramation. Pauli Silentarii thermae in Pythiis. *Marcelli Sidetae medicamentorum ex piscibus fragmentum, graece.* Clementis Alexandrini hymni in Christum, gr. et lat. per *Fed. Morellum* Lutetiae 1598. 8.

Fabricius id fragmentum addita sua versione et castigationibus, quoniam schedae fugitiuae a *Morello* commissum, et separatim graece editum vix reperiatur, in B. Gr. hoc loco typis repetendum curauit. Ego vero, quia cl. *Schneiderus* id, omissa versione lat. editioni suae *Plutarchi* de educatione liberorum, Argentor. 1775. 8. a pag. 96 correctius adiecit atque illustravit et emendationes *Fabricianas* modo probauit, modo reiecit, omittendum putauit. Num autem in volumen supplementorum vna cum versione *Morelliana* recipiatur, sit penes iudicium lectorum. *Harl.*

ἴσιν Ὅμηρον καὶ ἐνταύτῃ τοῖς αὐτῷ βιβλίοις. Videtur autem perspicue inter se pugnare, quod affirmat Suidas, Corinnum stante adhuc Troia scripsisse, et Homerum totum poematis sui argumentum ab eo accepisse ^{a)}. Idem, an alius, *Corinnus* fuit, cuius ἔῃσιν de Orione, (de quo videndus etiam Diodorus Siculus libro quarto extremo) afferre se putat Scholiastes Nicandri ad Theriaca p. 28. edit. Aldinae? Certe fallitur Vir Clarissimus, qui in iudicio de Scriptoribus Troiani excidii, quod tomo tertio Observationum Hallensium est insertum, hunc Corinnum Iliensem p. 8. confundit cum *Corinna* Poetria Thebana, Pindari aequali, de qua erit infra dicendi locus lib. II. cap. 15.

Creophylus. II. CREOPHYLVS Samius, Homeri Magister a quibusdam olim habitus, vt refert ^{b)} Strabo lib. XIV. p. 639. [vbi v. Casaubon.] Alii narrant, Homerum aliquando eius hospitio usum, vt Ioan. Tzetzes Chil. XIII. v. 659. Apuleius in Floridis, cum Leodamantem (Hermodamantem alii vocant, vide Menagium ad Laertii lib. VIII. sect. 2.) Creophyli discipulum nominasset, qui *Creophylus*, inquit, *memoratur poetas Homeri hospes et aemulator canendi fuisse*. [Apud *Creophyli* posteros in Ionia adseruatos fuisse versus Homeri, eosque ibi Lycurgum descripsisse auide, confarcinauisse ad deferendum domum, narrat *Plutarchus* in vita Lycurgi, c. 4. vol. I. pag. 164. sq. ed. Reiske. adde *Laur. Crassi* Historia de poetis greci. pag. 138. *Harl.*] [P].

Eius poema. III. Idem Strabo pag. 63. et ex eo Eustathius ad Iliad. β. p. 250. addit ex quorundam sententia, Homerum hospiti poema suum Ὀρχαλίας ἄλωσιν dono dedisse, atque vt sub nomine Creophyli ederetur permisisse. Idem narrat Proclus in vita Homeri ab Allatio edita, et Suidas. Allegat Creophylum Scholiastes Sophoclis ad Trachinias, 270. Mentio eiusdem apud Platonem decimo de Rep. [p. 752. A. ed. Frf.] ὁ γὰρ Κρεώφυλος, ὁ Σώκρατες, ἴσως ὁ Ὅμηρος ἐταῖρος. Photius in Lexico MS. laudante eruditissimo Bentleio: τῶν τινες καὶ διδάσκαλον Ὅμηρον λέγουσι γεγονέναι. Καὶ ἐστὶ αὐτῷ ποίημα Ὀρχαλίας ἄλωσις. Ἀρχαῖος μὲν ἐστὶ, νεώτερος δὲ ἰκανῶς Ὅμηρος. Creophylus in Ἡρακλείᾳ allegatur a Paulania in Messenicis p. 283. Sed ibi de Oechalia agit Pausanias, adeoque legendum in Ὀρχαλίας, vt pridem notatum Menagio p. 348. ad Laertium, nisi Ἡρακλῆα inscriptum fuit etiam illud poema, quia Oechaliam ab Hercule virginis causa, vt notat Plutarchus de defectu Oraculorum p. 417. euerfam describebat, ^{c)} etsi Vossius de Hist. Graecis p. 348. aliud esse ait Heracliam, aliud Herculeidem. Sed Richardus Bentleius, Vir doctiss. in Epistola ad Ioh. Millium

a) Addit *Wernsdorf*, Corinnum de bello Paphlagonum scripsisse, qui Homeri aetate nondum noti erant, teste Strabone lib. VII. pag. 206. — *Corinnum* quoque memorant *Ionius* de scriptor. hist. philos. libr. I. c. 3. p. 21. ed. Dorn. *Meursius* in Biblioth. gr. libr. II. h. v. col. 1327 in Thesaur. Antiqq. graec. Gronou. ed. Venetae, et *Laur. Crassi* Historia de poetis greci pag. 124. *Harl.*

b) *Iamblichus* quoque de vita Pythagor. n. XL. Heum.

c) Quae quidem Fabricii suspicio non spernenda videtur. Saltem posteris vtraque inscriptio visitata fuerit: in primis, postquam *Panyasis Halicarn.* Ἡρακλῆα suam, quam Eratosth. in Catasterism. c. 11. laudat, vulgavit, in qua Creophyli Ὀρχαλίας ἄλωσις fuisse exscriptam, *Clemens Alex.* Strom. VI. p. 266 sq. prodere videtur. Quo fieri potuit, vt ab aliis Ἡρακλῆα, (quod pluribus factum est carminis argumentum, v. eel. Heyne Excurs. ad Virg. II. Aen. p. 232 sq.) ab aliis Ὀρχαλίας ἄλωσις vocaretur. *Harl.*

lium [subiuncta Ioannis Malalae Histor. Chron. p. 61 sq.] ita legenda esse putat Pausaniae verba: τῷ δὲ Ἐυβοέων λόγῳ Κρεώφυλος Ἡρακλέα πεποίηκεν ὁμολογῶντα.

Callimachi IV. Callimachus vero non Creophylum Homeri poema suo sub nomine edidisse
epigr. in Creophyl. sibi que vindicasse, sed Creophyli opus sub Homérico nomine venditatum affirmat hoc Epigrammate, quod praeter Strabonem p. 638 fin. et Eustathium afferunt Sextus Empiricus libr. I. aduersus Grammaticos cap. 2, auctor Etymologici magni in γράμμα, et Scholia inedita ad Dionysium Thracem duobus in locis, (in ed. Ernesti est VI. et occurrit p. 280, ap. Brunck. in Anal. vett. Poet. n. 34. T. I. p. 469.)

Κρεώφυλε πόνος οἰμὸς δόμος ποτὶ Δῖον ἀσδὼν
Δεξαμένη, κλαίω δ' Ἐυρυτεν, ὅσσ' ἵπαθον,
καὶ ξανθὴν Ἰόλκων, Ὀμήρεσσιν δὲ καλεῖμαι
Γράμμα. Κρεώφυλε, Ζεῦ φίλε, τῷτο μέγα.

Nescio, an meam quoque versionem post tot alios interpretes addere operae pretium sit. Ea sic se habet:

Creophyli labor iste, domo qui excepit Homerum,
Euryte, fortunam lugeo moeste tuam,
Formosamque Iölen: Nunc litera dicor Homeri.
Iupiter! auctori haec gloria magna suo est.

Vt in Graeco γράμμα, sic et in latino *literam* posui pro scripto siue συγγραμμάτι, quo sensu saepius vocabulo γράμμα vsus est Callimachus, quemadmodum aliis eius locis duobus ostendit Ammonius περὶ ὁμοίων καὶ διαφορῶν λέξεων, in γράμμα. καὶ τὰ συγγραμμάτα, (ita legendum) [P] ἐκάλεν οἱ παλαιοὶ γράμματα. Καλλίμαχος περὶ Φησὶ Ἰεράμματα δ' ἐκ αἰσθησεν ἀπόκρυφα — τετέστι τὰ συγγραμμάτα. καὶ πάλιν — Πλάτωνος ἐν τῷ περὶ ψυχῆς γράμμῃ ἀναλεξάμενος. Si Clementem Alex. audimus libr. VI. Strom. p. 628. Panyasis Halicarnasseus Creophyli οἰχαλίας ἄλωσιν per plagium sibi adtribuit. Quo in loco male editum est Κλεοφύλα pro Κρεωφύλα. Schol. Euripidis ad Medeam v. 273. Δίδυμος δὲ ἐναντιῆται καὶ παρατίθεται τὰ Κρεωφύλα, ἔχοντα ἔτως. τὴν γὰρ Μήδεαν λέγεσθαι etc. Alius Creophylus ἐν τοῖς Ἐφεσίων ὅροις laudatur ab Athenaeo libr. VIII. Dipnosophist. p. 361.

Daphne f. V. DAPHNE siue MANTO (vide Barthium ad Statii 4. Thebaïd. pag. 1097.)
Manto. Tiresiae filia ^a). Hanc Diodorus Siculus libr. IV. c. 66. p. 269. cum direpta ab Epigonis Thebarum vrbe captam et ex voto vt manubiarum primitias Delphis consecratam memorasset, αὐτὴ δὲ, inquit, τὴν μαντικὴν τῷ πατρὸς εὐδὲν [ἐχ. Wesseling.] ἤττον εἰδυῖα, πολὺ μᾶλλον ἐν ταῖς Δελφοῖς διατρέψασα τὴν τέχνην ἐπὶ ἤξεισε. Φύσει

^a) Multus est in exponenda *Mantis* fabula *Leandro Alberti*, Descritt. d' Italia pag. 382 sqq. (ed. Venet. 1588) adde *Bayle*, art. Manto. Hanc Manto Tiberis coniugem falso fingunt fuisse Romani. v. *Heyne* ad Virg. Aen. libr. X. Exc. I. p. 417. *Jaeg.* Adde *Eudociam* p. 106. *Apollod.* Biblioth. III. 7. 4.

ad quem locum cl. *Heyne* iam notar, *Manto* Delphis venisse Clarum et Colophonem, laudatque post alios, Schol. Apollon. I. 308. Pausan. IX. 33. pr. VII. 3. pr. Melam I. 17. §. 23. adde *Sevutium* ad Virg. X. 199. apud quem alii perhibent, *Manto* fuisse Herculis filiam. *Harl.*

φύσας δὲ θαυμαστῇ πεχορηγημένην χρησμούς ἐγραψε παντοδαπὰς, διαφόρους ταῖς κατασκευαῖς, παρ' ἧς φασὶ καὶ τὸν ποιητὴν ὈΜΗΡΟΝ πολλὰ τῶν ἐπῶν σφετερισάμενον κοσμήσαι τὴν ἰδίαν ποιήσιν. Addit Diodorus, Daphnen istam propter oracula, quae numine afflata funderet, Sibyllam appellatam. τὸ γὰρ ἐνδεάζειν κατὰ γλώσσαν ὑπάρχειν σιβυλλαίνειν. Non optime vertit interpres eruditus verba κατὰ γλώσσαν quadam Graecorum dialecto, rectius: *veteri* siue *infolentiore* vocabulo, id enim notat glossa; vnde glossaria, ceu de Lexicis agentes diximus *). De Sibyllae etymo et Sibyllinis paulo post cap. XXIX. seq. agemus.

Daphnes plures. VI. Heic ab re haud fuerit, notasse alias *Daphnes* nomine celebres, (si modo sint aliae) ab Apolline adamatas, h. e. diuinandi peritas, de quibus in fabulis, quod in laurum mutatae fuerint. *Daphnen* Ladonis filiam, de qua praeter alios auctor Geoponicon lib. XI. cap. 2. et iisdem fere verbis scholiastes Homeri, quem Didymum vulgo appellant, ad Iliad. α'. [Tzet. ad Lycophr. v. 6.] *Daphnes* filiam Amydae, de qua Parthenius cap. 15. Erotic. *Daphnen* Peneiam a flumine Thessaliae hodieque lauris consitissimo dictam, de qua Ovidius lib. I. Metamorphos. fab. 9 et alii. [conf. Stauer. et Munker. ad Hygin. fab. 203. Harl.] His addemus denique DAPHNIN Mercurio Nymphaeque genitum, a quo bucolicum carmen et melos, quod sua aetate adhuc apud Siculos in honore fuisse refert, inuentum esse testatur Diodorus, lib. IV. 84. p. 283. [p. 327. ed. Wesseling. quem vide.]

Daphne Tiresias. VII. Porro *Daphnen* Tiresiae Allatus suspicatur, eandem ipsam esse, quae libro III. Sibyllinorum se dolet quodammodo ab Homero olim carminum elegantia superatum iri. Versus hi sunt pag. 251 edit. Obscopci:

Καὶ τις ψευδογράφος ἀρσενος βροτῶς ἵσταται αὐτῷ
 Ψευδοπατρὶς ὀνομάη φασὶ ἵν' ἦεν ὀπίρῃ,
 Νῦν δὲ πολὺν καὶ ἔτι διενοίει τ' ἐμμετρεῖν ἤα
 Ὀυρίμασεν δὲσὶ μισγόμενοι, Χῆρον δὲ καλίσσα
 Αἰνῶν, καὶ γράψαυ τὰ κατ' Ἴλιον ἃ μὴ ἀληθῆς
 Ἀλλὰ σαφῶς, ἔσται γὰρ ἐμοῖς μέτρον τε κρατῆρα.
 Πρῶτος γὰρ χάρισσιν ἐμῆς βίβλος ὀνομήτην,
 Αἰνῶς δ' αὖ μῦθον κορυμνὴν πολέμοιο κορυμνῆα.

Dardanus. VIII. DARDANVS, vetustissimus ille Dardaniae conditor et Dardanidarum Dardanaeque gentis autor, qui e Creta in Phrygiam venit, pater Erichthonii, auus Troia, a quo Troia, abanus Ili, a quo Ilium Troiae acropolis dicta fuit, non diuersus esse C 2 qui-

e) Wesseling. tamen putat, in not. ad Diodori locum, idem futurum esse, quamcumque delegis interpretationem: γλώσσαν enim saepius usurpari de vocibus vni genti propriis. Harl.

f) Daphnidis laudes saepe fuerunt argumentum carminis pastoritii apud vetustos poetas, ex gr. *Stesichorum* apud Aelianum, *Theocr.* I. *Virg.* Ecl. V. vbi vide interpr. Hinc frequens illius fit mentio. v. *Aelian.* H. V. X. cap. 18. ibique interpr. *Ser-*

uium ad *Virg.* Ecl. V. 20. VIII. 68. *Vossium* III. *Inst. poet.* c. 8. *Hardion* in *Hist. de l'Academie royale des I. et B. L.* tom. V. et VI. et quae notauit ad *Theocr.* I. vers. 68. et 77. Multus quoque est de illo *Doruille* in *Siculis* pag. 27-30. *Daphnidem Idreum* memorat *Ouid.* *Metam.* IV. 277. qui num a siculo sit diuersus, aut lectio sana, disputant interpretes ad illum locum in exemplo *Burmanni* pag. 262 sq. Harl.

quibusdam videtur a Dardano, ^{g)} quem primum mysteria matris Deum ostendisse, refert Diodorus Siculus lib. V. cap. 47. 48. p. 322 seq. [p. 370 ed. Wesseling. coll. libro IV. cap. 75. pag. 318] et Eusebius II. praeparat. cap. 3. ex Clementis Alexandrini admonitione ad gentes p. 10. nec a *Dardano* Mago, cuius libros quosdam olim multi iactarunt, et a quo *Dardania artes* pro Magicis dixit Columella lib. X. [v. 358 vbi vide interpr. in exemplo Gesner. H.]

At si nulla valet Medicina repellere pestem,
Dardaniae veniant artes. —

Fulgentius in libello, quo allegoriam librorum Virgilii tradere annitur: *Nam non illa in tuis operibus quaerimus, in quibus aut Pythagoras modulos, aut Heraclitus ignes, aut Plato ideas, aut Hermes astra, aut Chrysippus numeros, aut ἐντελεχείαις Aristoteles inuerset. Nec illa, quae aut Dardanus in Dynameris ^{h)} aut Battiaes in paredris, aut Campester in Catabolicis infernalibusque cecinerunt.* Plinius lib. XXX. Hist. Nat. cap. I. *Democritus Apollobachen Coptitem et Dardanium e Phoenice illustravit, voluminibus Dardani in sepulchrum eius quaesitis* (i. e. quaesitis tam anxie, vt et ipsum sepulchrum eius adire non dubitauerit) *suis vero ex disciplina eorum editis.* Quanquam Gabriel Naudaeus in Apologia pro viris doctis Magiae accusatis cap. 12. totum hoc non dubitat referre inter portenta fabularum, quae Plinium Secundum indignissime in Democritum Philosophum conferre arguit Gellius lib. X. cap. 12. Meminit Dardani Apuleius quoque libro de herbis cap. 7 et 16. vt omittam aphorismos quosdam *Dardano* tributos in libro Chemico, qui inscribitur *turba [P] Philosophorum*. Tertullianus libro de anima cap. 57. aliis magis Dardanium accenset, Hostani, Typhoni, Damigeronti, Nectabidi et Berenicae. Apuleius in Apologia: *Ego ille fm Carinondas vel Damigeron vel is Moses vel Jannes vel Apollonius vel IPSE DARDANVS, vel quicumque ⁱ⁾ post Zoroastrem et Hostanem inter Magos celebratus est.*

Dardanarii. IX. In Libris Ictorum non semel memorari videas *Dardanarios*, hoc est, pantopalos et seplasiarios, de quibus Iacobus Cuiacius lib. X. cap. 19. Obseruationum, sic dictos a Dardano, non, quod iste alienos tritici acervos in horrea sua Magicis artibus transfulerit, ceu nullo auctore, et Turnebo lib. IX. cap. 16. Aduersariorum male intellecto, scribit Iul. Caesar Bulengerus lib. II. aduersus Magos p. 569. sed quod artibus suis ac stellionatu veluti maleficiis, instar Dardani alicuius Magi, scirent annonam mercesque quaslibet

g) Conf. *Eudociam* in *Ioniā* pag. 106. quae cum Diodoro l. m. et *Apollodor.* III. 12. 1. ex Samothracia, patria mysteriorum, Dardanium, refert, venisse in Phrygiam, instituisse multa, Dardaniumque condidisse. Sed in his fabulis multum est turbatum. v. *Seruium* ad Virgil. III. Aen. 167. cel. *Heyne* Excurs. ad Virgilii locum p. 356 sq. et ad *Apollodori* Bibl. p. 737 cel. *Saxii* tabulas genealogicas, tab. XXI. f. regnum Troianum; in primis *Simson* in *Chronico* cathol. ad a. m. 2526 col. 154 sqq. *Hart.*

h) *Dynameron* vocatur opus docens praeparationem medicamentorum particularium, certis

diebus, quibus singularis illorum vis est colligendorum. Vide Labbei nou. Bibl. MSS. pag. 128. Videtur vocabulum compositum esse ex Graeco *δυναμεις* et *ήμερα*. Etiam Suidas hac voce vtitur in *Βελος*, et Salmasius ad Spartiani Hadrianum c. XIV. per *dynameros* (*δυναμερής*) putat denotari genus daemonum valentiorum.

i) Horum quosdam memorat Theodorus Meliteniota in praefat. ad Astrologiam ab Ism. Bullialdo edita: *ἐν οἷς [Χαλδαίοις] ἄλλοι τε πλεῖστοι γινώσκοντες ἀξιόλογοι ἄνθρωποι, καὶ μάλιστα Ζωροάστρης καὶ μετ' αὐτὸν Ὀράνης, ὁ, τε Κινδύριος καὶ Ναβαριανὸς καὶ σὺν αὐτοῖς ὁ Σαδύριος, ἄλλοι καὶ Σελανὸς ἀπὸ Σελανίας π. τ. λ.*

onerare, et pecunias ciuium ad se rapere. Consule, si placet, Antiquitates Conuiales Guil. Stuckii lib. II. c. 12. p. 176.

Dardani alii. X. Fuit et *Dardanus*, Stoicus, longe iunior Mago, (quem ipsum quoque Magum ab Homero aetate vinci et a Dardanae gentis auctore diuersum fuisse conicio,) cuius meminit Cicero quarto Academicarum quaestionum c. 22 et *Dardanus*, Assyrius Sophista, cuius auditor fuit Antiochus Aegyptius, teste Phlostrato lib. 2. de vitis Sophistarum p. 567. Vt omittam *Dardanus* Abydenum ab Artemisia, cuius amores contemnerat, oculis priuatum, de quo Photius ex Ptolemaei Hephaestionis libro VII.

C A P V T V

I. De Darete Phrygio veterum testimonia. II. Liber qui sub eius nomine hodie exstat latine. III. Graece olim lectus. IV. Iosephi Iscanii poema. V. Pseudo-Daretis et Dictyis editiones. VI. Demodocus Homero laudatus aëdus. Ei tributa poemata. VII. Demodoci Lartii dictum. VIII. De Dictye Cretensi. IX. Vtrum libri, quos hodie latine sub eius nomine habemus, eadem fuerint, quos Graeci olim legerant. X. Pugna duorum prologorum Dictyi praemissorum. XI. Homerum falso dici ex Dictye profecisse. XII. Pseudo-Dictys latinus recentior Graeco. Eius aetas. XIII. Graecus iam pridem videtur intercidisse.

[Cum supplementis G. C. Harles.]

Dares. I. **D**ARES Phryx, Vulcani sacerdos, memoratus Homero libro quinto primore Iliados [v. 9.], primus Historicus apud Gentiles, qui in foliis palmarum de Graecis et Troianis historiam scripsit, ut ait Hidorus [P] lib. 1. Orig. cap. 41. Eius Phrygiam Iliadem ad sua usque tempora seruata auctor est Aelianus lib. XI. cap. 2. var. Historiae, [vbi v. Kuhn.] τὴ Φρυγίαν Ἰλιάδα ἐστὶ καὶ νῦν ἀποσώζομένην οἶδα. Ptolemaeus Hephaestionis lib. I. Ἀντίπατρος δὲ φησὶν ὁ Ἀκαῖνθιος ΔΑΡΗΤΑ πρὸ Ὁμήρου γράψαντα τὴν Ἰλιάδα, μνήμονας γενέσθαι Ἑκτορος, ὑπὲρ τῆ μὴ ἀνελεῖν ἑταῖρον Ἀχιλλέως. Meminit et Eustathius ad Odyss. λ. p. 453. ex eodem Antipatro. Ἀντίπατρος δὲ ὁ Ἀκαῖνθιος φησὶ καὶ τῷ Ἑκτορι Δάρητα Φρύγα δοθῆναι μνήμονα μὴ ἀνελεῖν φίλον τῷ Ἀχιλλέως, Ἀπόλλωνος τῷ Θυμβραίου τότε χεῖρα σάντος.

Daretis historia hodie latine exstat. II. Exstat et hodie Daretis sub nomine *Historia de excidio Troiae*, *) prosa oratione scripta, (neque Poetam fuisse Daretem innuit Aelianus) sed latine tantum, quam Cornelius Nepos transtulisse fertur. Imo praefixa est libro Epistola, nomine Nepotis ad Sallustium, qua Daretis huic plus quam Homero *) multis annis post nato fidei tribuendum existimat, testaturque, se hanc Daretis historiam ipsius manu scriptam

C 3

a) Quae quidem iudice Heynio v. c. in Excurs. I. ad Virg. Aen. II. pag. 225. ineptum aliquem Sophistam habet auctorem, et declamationis potius genus constituit, quo poetarum fabulae in historiae pragmaticae formam deflectere propositum est. Harl.

b) Addit scriptor, quisvis fuit, Epistolae: de

ea re Athenis iudicium fuit, cum pro infamo Homerus haberetur, quod Deos cum hominibus beligerasse descripsit. Illis autem verbis non ad decretum aliquod publicum iudicium Atheniensium, sed ad iudicium Platonis respexit in libris de Rep. ut ingeniosissimae Dacieriae observatum.

ptam reperisse Athenis, et fummo ardore complexum siue captum voluptate, continuo translisse. Virum doctissimum Iohannem Schefferum fefellit memoria, ut ad Aelianum notaret, Daretis historiam, ex terra erutam, se legisse: de Dictye enim, non de Darete hoc legerat Vir Optimus. Quamquam verò neque Nepotis est ista translatio, neque liber ipse Daretem auctorem agnoscit, ut communibus suffragiis eruditorum constat, quorum nonnulla adduxit Leo Allatius lib. de patria Homeri cap. 4. p. 64. plura de hoc dicturus in opere de Apocryphis, sed quod una cum auctore intercudit: tamen non modo longe excedit aetatem Vincentii Bellouacensis (qui ut genuinum laudat inque compendium mittit lib. 3. speculi hist. 63.) et Florentiae in Bibliotheca Laurentiana occurrit in codice ante annos octingentos exarato, ut notat Ioh. Mabillonius T. I. Musei Italici p. 169.

*Graeco olim
latine.*

III. Sed et Graece cum Dictye olim exstitit, ut ex fragmentis apud Cedrenum aliosque Graecos scriptores obuiis obseruat Ios. Scaliger in Epistolis p. 303. edit. Lugd. et Eusebio ipso antiquior est, ut idem Vir summus docet ad Hieronymi Chronicon p. 55., editionis secundae. Quamquam, si propius inspicias, obseruationes illius Dictyn potius, quam Daretem tangunt, cuius nulla facile tam antiqua fragmenta reperiuntur, quem tamen et ipsum Graece ante Eusebium exstitisse satis constat ex laudato Aeliani testimonio. [P]

*Ios. Iscanii
poema.*

IV. Qui vero prosa oratione hodie legitur libellus ☿ sub Daretis nomine, videtur complecti fundum atque argumentum Poematis latini, quod in sex libros distinctum sub Daretis nomine ante annos quingentos composuit Iosephus Iscanus Deuonius: neque enim absurde aliquis statuerit Deuonium ex libello illo poema suum concinnasse. Quamquam non potest vllò auctore idoneo probari, Pseudo Daretem istum Cornelii Nepotis aetatem attingere, ut dicendi genus omittam, quod Scioppio (nimis acerbo ut opinor Critico) tam lutulentum visum est, ut in omnibus pagellis ea se offerant, quae τῶν κρυφίων claustra resipiant, aut Actuariorum cancellos nuper admodum refregisse videantur. Sed et Daretis liber, quem Phrygia scriptum dialecto, suam ad aetatem peruenisse testatur Aelianus, suppositus fuit, Dionique Chrysostomo, Proclo [Aristoteli de A. P. cap. 4. H.] et aliis vel non visus, vel εἰς τὸ ἐν λόγῳ εἰς τὸ ἐν αἰσθητῶν habitus, ut recte nuper notauit elegantissimus idemque eruditissimus Aeliani interpres Iacobus Perizonius, [vel potius Kuhn.] cuius notam in exemplo Gronouiano pag. 682. et 683. consules. Caeterum Cl. Io. Geo. Eck in Comm. de Darete Phrygio, Lips. 1768. 4. arbitratur, auctorem historiae de excidio Troiae non Daretem, sed potius Iosephum Iscanum saec. XII. fuisse. H.]

Editiones.

V. Praecipuas Pseudo Daretis latini vtriusque editiones in Bibliotheca latina memorare me memini, quibus in praesenti addo Daretem prosarium et Dictyn cum notis Annae Tan. Fabri filiae luculenter recusum nuper Amstelodami 1702. 4to et 8vo. ornatumque variis numis ac gemmis antiquis, curante Ludonico Smids, Doctore Medico, additis denique sub calcem libri notis ad Dictyn Iosiae Merceri, Casp. Barthii, Vrici Obrechtii et Pauli Vindingii, praemissa doctissimi Perizonii de Dictye exercitatione, et subiecto ad calcem Iosephi Iscanii Excestriensis poemate de bello Troiano, Samuelis Dresenii notis

c) Hic exstat in Rutgersii Variis lectionibus V. pag. 529 sqq. Heumann.

notis per singulas paginas substratis illustrato *). De Dictye paulo infra dicendi erit locus.

dem

d) Quod graece non exstat *Daretis* historia, codices MStos, quorum haud exiguum numerum recenset *Montfaucon* in Bibliotheca bibliothecarum MSS. (quibus addantur Erlangensis, et is, qui in bibliotheca Ducis de *Valliere* existit, et describitur in huius Catalogo tom. III. pag. 117. nr. 4817. multique, qui in vol. IV. Catal. MSS. biblioth. reg. Parisiens. enarrantur,) non commemorabo, nec ea, quae a *Fabricio* et *Ernesto* in Biblioth. lat. I. pag. 111. sqq. et a me in Introductione in historiam litteraturae roman. I. pag. 389. sqq. de editionibus disputata sunt, repetam. Add. *Cel. Menfel.* in Bibl. Historica Vol. II. P. I. p. 74-81. Quaedam tamen a *Fabricio* et a me omittas adiiciam editiones.

Bibliotheca publica Noribergensis servat, momente ven. *Moerlio*, *Dareten* et *Diffyn* ex editione antiquissima et prima sine anno, loco, typographo, custodibus, numeris paginarum in 4.

Dares Phrygius de bello Troiano. Editio vetus in 4. sine loco et anno et typographi nomine, est in bibliotheca illustriss. comitis de *Reviczky*. vide eius Bibliothec. graec. et latin. pag. 145. Berolini 1784. Num eadem sit, quae servatur in Bibl. Paulina Lipsiensis, et a *Fabricio* p. 112. memoratur, equidem nescio.

Ven. *Mittarelli* in Appendice ad Bibliothecam MS. mon. S. Michaelis Venetiarum. Venetiis 1779. fol. pag. 134. indicat editionem: *De excidio Troiae*, et in altero titulo: *Historia de origine Troianorum Daretis Phrygii*, cum epistola *Cornelii Nepotis*, sine ulla nota typographica: quod vero subiicitur id exemplum *Phalaridis* Epistolis, ed. Tarvis. 1471. opinatur vir doctiss. *Daretis* historiam illam forte excusam esse in eadem vrbe, eodem anno a *Gerardo de Lisa* Flandrensi. Quae quidem suspicio lubrica est: ex aliis indiciis melior tutiorque duci poterit comparatio et sententia.

Editioni *Dyffis* Mediolanensis 4. A. 1477. sine nomine typographi, quam *los. Anton. Saxius* in Historia litterario-typograph. Mediolanensi col. CLXXXIV. et pag. DLXVI. vberius describit, (et ex illo *Bure* in Bibliographie instructive: Histoire, n. 4721. pag. 480. sq.) adiecta est quoque Historia *Daretis Phrygii de Excidio Troiae* cum praefixa epistola *Cornelii Nepotis ad Salustium Crispum*; sed minutiori caractere,

absque loci, typographi et anni nota. — Idem *Saxius* in nota ad pag. 566. docet, huius historiae MS. exemplar gallico metro, et latine etiam haberi in Bibl. Ambros. saec. XII. et de hac loqui *P. Montfaucon* in Diario Italico pag. 19. et Palaeogr. pag. 138.

Veneta 1499. a *Fabricio* in B. L. memorata, editio videtur repetita ex exemplo, *Messanae* 1498. in 4., cuius inscriptio est:

Dictys Cretenfis historiae belli Troiani libri VI. nec non Daretis Phrygii libellus de eadem historia Troiana, ex editione et cum epistola praefatoria Francisci Faragonii. In calce legitur: „Finit historia antiquissima *Dictys* Cretenfis atque *Daretis Phrygii* de bello Troianorum ac Graecorum; in nobili vrbe *Messanae* cum eximia diligentia impressa per *Guilielmum Schonberger* de *Frankfordia Alamannum* tertio decimo calendae Iunii M. CCCC. XCVIII.“ v. *Orlandi* Origine e Progressi della Stampa etc. fol. 205. et pag. 320. (vbi quoque ed. per *Christophorum de Pensis* 4. indicatur;) praecipue *Bure* l. m. pag. 481. sq. — *Dictys* etc. Lugd. apud *Gryphium* 1569. 12.

Belli Troiani scriptores praecipui, Dictys Cretenfis, Dares Phrygius et Homerus. Omnes iam pridem latio iure donati, nunc vero a mendis expurgati, et in unum volumen digesti. Adiectae sunt quoque *Libanii* et *Aristidis* Declamationes quaedam, historias Troiani belli declarantes. *Basiliae* per *Petr. Pernam*. 1573. 8. edit. rara.

Dictys Cretenfis et *Dares Phrygius*. 16. ex officina *Rob. Stephani* 1618. — iidem *Amstel.* 1630. 16. in *Com. Reviczky* Bibl. gr. et lat. pag. 145. et bibl. *Hulsiana* t. III. p. I. p. 320.

Daretis Phrygii historicorum omnium primi de bello Troiano libri sex, latino carmine a I. Exoniensi. *Londin.* 1675. 8. in *Bibl. Hulsiana* t. III. part. I. pag. 320.

Ad versiones pertinent.

Disse Candiano della guerra Troiana, Darete Frigio della rovina Troiana. Declamazione di Libanio Sofista etc. In *Vinegia*, appresso *Vincenzo Vaugris al segno d'Erasmo*. MDXLIII. in 8. conf. *Paitoni* Biblioteca degli autori antichi etc. tom. I. pag. 314.

Disse Candiotto et Darete Frigio della guerra Troiana, tradotti da Tomaso Porcacchi da Caviglio.

Demodocus. VI. DEMODOCVS Heraclidi apud Plutarchum de Musica [p. 1132. aut t. x. p. 652. ed. Reiske,] et Demetrio Phalereo apud Tzetzem prolegom. in Lycophronem *Cortyræus*, Eustathio ad Odyss. γ. p. 126. ad eundem Demetrium prouocanti *Lacedaemonius*, quem pluribus celebrat Homerus Odyss. θ'. v. 62. et Odyss. γ'. v. 27. sq. ac nonnulli teste eodem Eustathio putarunt notari a Poeta Odyss. γ'. v. 267. vbi Clytemnestrae ait adfuisse αἰδὼν, cuius fidei illam Agamemnon commendauerat. Hunc Plutarchus in limine libri de Musica ex Heraclidis συναγωγῇ μουσικῇ refert, carmine descripsisse Ilii excidium, et Veneris cum Vulcano nuptias: γεγονέναι δὲ καὶ ΔΗΜΟΔΟΚΟΝ Κερκυραῖον παλαιὸν μουσικόν, ὃν πεποιημέναι Ἰλίσ τε πόρθησιν, καὶ Ἀφροδίτης καὶ Ἥφαιστου γάμον. Mox innuit metro carminis lyrico vsum fuisse, non hunc inodo, sed et alios, quos ibi commemorat, Poetas vetustissimos, et modos Musicos carminibus suis aptasse, atque ita illa ad citharam vel aliud instrumentum musicum decantasse. Sane apud Homerum Odysseae θ'. in conuiuio Alcinoi, [P] Phaeacum Regis, hic ipse Demodocus *) ad citharam canens inducitur, allato etiam carminis eius argumento, quod est v. 489. seq. de Ilii excidio, ad quem locum Eustathius p. 324.: Σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι τὸ συνοπτικὸν τῆς γραφῆς εἶδες καὶ τὸ ὡς ἐπέειν παρεμβολικὸν πρῶτος Ὅμηρος ἐνταῦθα ὑπέδειξε. ΔΗΜΟΔΟΚΟΣ μὲν γὰρ πλατεῖαν ἐκθέσθαι δοκεῖ αἰοιδῆν, Ὅμηρος δὲ ὡς ἐν τύπῳ παρεμβολῆς τὴν μακρὰν ἔησιν εἰς βραχυτέραν συνελθεῖν κ. τ. λ. Hoc Demodoci poema Ἰλίσ ἄλυσιν Ulysses in Tyrrhenia ad tibiam cantauit, et cantando certans vicit, vt refert Ptolemaeus Hephaestionis lib. VII. apud Photium cod. CXC. Pro eo, quod Plutarchus Veneris et Vulcani nuptias a Demodoco decantatas scripsit, Suidas in voce αἰοιδὸς habet συνασίαν Veneris et Martis. Ὁ δὲ ΔΗΜΟΔΟΚΟΣ ἄδει τὴν Ἀφροδίτης καὶ Ἄρεως συνασίαν, ἔτι δὲ διὰ τὸ ἡδὺ καὶ τὸ ἀποδέχεσθαι τῆτο τὸ πάθος, ἀλλ' ἀποτρέπων αὐτὸς παρὰ νόμων ὀρέξεων. Rectius vtique Suidas, quia respicitur Odyss. θ'. 267. vbi Demodocus incipit canere

'Αμφ' Ἄρει φάληται ἵεροφάνη τ' Ἀφροδίτης

Ὡς τὰ πρῶτα μίγησαι ἐν Ἥφαιστου δόμοισι.

Oculis priuatum Demodocum memorat Ouidius in Ibin v. 272. Inter Platonis quoque scripta Δημοδόκον memorat Laertius lib. III. sect. 62. licet dubitatum fuisse, an germanus Platonis foetus sit, doceat Clemens Alex. 1. Strom. p. 315. vbi obiter emenda locum corruptum: ἥδεις γὰρ αἶμα, ὡς ἄρα ἡ δὴ πολυμαθὴς νόον ἔχεν ἔτι διδάσκει καὶ Ἡράκλειτον. Dictum Heracliti notum ex Laertio, Athenaeo et Gellii praefatione, in qua postrema praeter causam illud sollicitat Iohannes Croius Obseruat. in N. T. p. 32. Mentio Demodoci etiam

figlione, Arretino. etc. Vinetia, appresso Gabriel Giolito de Ferrari. 1570. 4. Incipit hac versione collectio de Collana dicta, de qua vide Crevenna Catalogue raisonné etc. vol. VI. pag. 196. sq. Valliere l. c. pag. 118. in primis Paitoni l. m. pag. 315.

Ditte Candiotta e Darete Frigio etc. in Verona appresso Dionigi Ramanzini. 1734. 4. v. Paitoni l. m. p. 316. qui pag. 291. differit de versione illorum italica, a Baldello facta et inserta interpretationi Diodori Siculi. Venet. 1575. 4. — Habemus quoque Russicam. f. Sclauonicam

Daretis interpretationem, Mosquae 1712. 8. Conf. quoque Lettres de Mr. Bayle, tom. II. p. 596. De excidii Troiani fabula et de eiusdem scriptoribus vsque ad Homerum, item, de excidio Troiano, et eius scriptoribus post Homerum, in Obseruat. selectarum ad rem litterar. spectantium. tom. IV. nr. 1. 2. et Catal. Bibl. Buau. vol. I. pag. 56. sq. Harl.

*) Vide et Aristidem Orat. I. Platonica p. 38. seq. [T. II. p. 22. f. ed. Iebb.]

etiam apud Lucianum de Domo, T. 2. p. 461. [f. tom. III. p. 200. edit. Reitz.] καὶ ἔχ' ἔτι Δημόδοκος, ἢ Φήμιος, ἢ Θάμυρις, ἢ Ἀμφίων, ἢ Ὀρφεύς τις λέγων ἐστίν. Nec qui dicit, ita est Demodocus etc: i. e. tam peritus animos hominum commouendi.

Demodoci alii. VII. Fuit etiam *Demodocus*, patria, ut ex Aspasio in Aristotelem constat, *Larius*, cuius in vicinos Milesios hoc dictum affert Aristoteles lib. VII. Ethic. ad Nicomachum cap. 8. Μιλήσιοι ἀξύνετοι μὲν ἐκ εἰσὶ, δεῶσι δὲ οἶά περ οἱ ἀξύνετοι. Non sunt equidem desipientes Milesii, sed tamen eadem faciunt, quae desipientes. Huius forte, an alius librum primum Ἡρακλείας laudat Plutarchus lib. de fluminibus. *Demodocum* quoque Crotoniatam Medicum commemorat Dio Chrysostomus Diff. LXXVII. de inuidia p. 652. [P]

Dictys. VIII. DICTYS, ὁ e ciuitate Cnossio *Cretensis*, ex cuius scriptis Ioh. Malalas in Chronographia pag. 134. [f. p. 44. tom. XXIII. scriptor. Byzantin. ed. Ven.] narrat se hausisse omnia, quae de rebus Graecorum ad Ilium gestis ipse Chronico suo inseruerit. Ait autem Dictyn μετ' ἀληθείας ista omnia ὑπερνηματίσαι. ἦν γὰρ μετὰ τῷ Ἰδομενέως τῷ προμάχῃ τῶν Δαναῶν, τῷ κατελθόντος εἰς τὸν πόλεμον ἅμα τοῖς ἄλλοις Ἀχαιείοις· συγγραφεὺς γὰρ αὐτῷ τῷ Ἰδομενέως ἐτύγγαλεν ὁ αὐτὸς Δίκτυς, καὶ ἰωρακῶς ἀκριβοῦς τὰ τῷ πολέμῳ καὶ συγγραφάμενος, ὥς παρὼν τότε ἐν τοῖς χρόνοις ἐκείνοις μετὰ Ἑλλήνων. Hunc Malalae locum respexit Ioh. Tzetta Chiliad. V. Histor. 30. Similibus verbis ex ipso prope Dictye petitis, (cuius vide lib. I. cap. 13. editionis, quae exstat, Latinae) Dictyn commendat Cedrenus p. 104. et Idomenei ὑπογραφεῖα fuisse refert, additque eum χαρακτῆρας ducum singulorum temporaque et loca singula belli Troiani omniaque observatu digna, quae durante illo acciderunt, diligentissime annotasse. Characteres istos e Dictye petuisse se non dissimulat Isaicius Porphyrogennetus in Characteribus Graecorum ac Trojanorum a Rutgersio editis, eademque porro de accurata diligentia huius scriptoris testatur. Dictyn videtur etiam ante oculos habuisse Constantinus Manasses in Annalibus p. 45. seqq. edit. Meursii, ubi res Troianas referens negat, Homerum se sequi. Vide et excerpta Peiresciana e Ioh. Malala p. 785. Anonymus Rhetor Graecus MS. apud Allatium de Patria Homeri p. 59. Dictyn reprehendit, quod Heroes Palamedem, Ulyssen, Menelaum et plerosque alios in sententia aduersus Troianos ferenda, nec non ad eosdem legatione eloquenter artificioseque differentes ac oratorio modo concionantes introduxerit. Suidas ait, Dictyn scripsisse *) Ἐφημερίδας, de rebus ab Homero carmine traditis, opus prosa oratione constans libris IX. In vulgatis Suidae codicibus legitur τὰ μεθ' Ὀμηρον, quod exponunt de rebus ab Homero praetermissis, sed cum Homerum aetate excesserit Dictys omnibus latenti-

bus

f) Alius Dictys, Seriphi insulae rex, de quo Mythologi et Zenobius in proverb. αἰδοί-σιν.

g) Meursius in Bibliotheca Graeca, legit Ἐφημερίδας. Sane Syriano in Hermogenem p. 17. laudatur Dictys ἐν ταῖς Ἐφημερίδα. Ἡ γὰρ κατὰ Κάδμον καὶ Δαναὸν Γραμματικὴ ἐπὶ τοῖς τῶν Τρωϊκῶν ἡσπᾶτο, ὡς Δίκτυς ἐν ταῖς Ἐφημερίδα φησὶ καὶ μέγα τῶν Εὐκλῆδα, τὰ μετὰ ταῦτα ἀρξάτος, δέματι χροῶν.

Vol. I.

guit: ἔγραψεν Ἐφημερίδα (ἔτι δὲ τὰ μεθ' Ὀμηρον καταλογισθῆναι ἐν βιβλίῳ 9' Ἰλιῶν) Τρωϊκῇ διακρίσει. Fabric. Subiungam partem testimonii Eudocias v. Δίκτυος, pag. 128. Δίκτυς Κρήσι Κνωσίου, ἰσχυρὸς Ἰδομενέως· ἔτος, συνίδηκεν Ἐφημερίδα τῷ Τρωϊκῷ πολέμῳ, παρὼν, ὡς φησὶν, ἐν βιβλίῳ ἑνὶ, γραμματικὴ Φοινίκων, οἷς τότε πᾶσα ἔχρητο ἡ Ἑλλὰς· δηγᾶται δὲ ἀκριβοῦς, ὅσα Ἑλλήσι καὶ Βαρβάρους ἐπράχθη· καὶ τὰ μὲν παρὰ τῷ Ὀδυσσεύς ἦσαν, ὅσα ἐπράχθη ἐκείνῳ ἀπόντος· τὰ δὲ παρὼν, ὧν καὶ αἰών, συνέγραψεν. Χαλκ.

D

bus, vel locum deprauatum, vel ita, vt dixi, exponendum esse existimo. Confer quae de simili praepositionis μετα significatione dicimus infra, vbi de Syagro agimus ^{h)}. Addit Suidas, vt vulgo eius verba intelliguntur, Dictyn scripsisse Ἰλιακά περὶ Τρωικῆ διακόςμῳ (ita enim legendum, non Ἰταλικά, vidit iam Allatius) tum de raptu Helenae et Menelao et de vniuersa Ilii historia. Iliadem [P] scripsisse, affirmat etiam Ioh. Tzetzes in Metaphrasi Homeri, quae versibus politicis conscripta exstat in Bibl. Bodleiana, et ex qua hos versus produxit clarissimus Dodwellus lib. de Cyclis Graecorum p. 802.

Ἐπεὶ λισσὸν μοι μετ' αὐτὰ μέθοις τὰ τῷ πολέμῳ
Κατὰ λεπτὸν τὰ σύμματα τοῖσι, πεπλατυμένῃσι,
"Οὕτως ὡς ἂν ἀνέγνωας Ὀμήρου, Στρωχόρου,
Ἐυριπίδου, Λυκόφρονος, Κελλέου τε καὶ Δίσχου
Καὶ Δίctyn συγγραμμένον παλῶς τὴν Ἰλιάδα,
Τρυφιδόρου, Κοῆτον κῆν ἱκαντὸν βιβλίον,
"Οὐκ ἂν λεπτομερέτερον ἔως ἰσημερίῃσιν
Καὶ τότε τμήματι βραχὺ πάντα συνηκλασμένα.
Οὕτως πᾶς ὁ βαλόμενος ἐν πόσῃ βραχυτάτῃ
Ἀνεγνωμένη ταῖς πολλαῖς δοκῇ βιβλιοθήκῃς.

Num libri,
qui hodie latine
leguntur, idem
fuerint, quos
Graeci lectiss-
simos.

IX. Si haec omnia conferantur cum sex libris Ephemeridos belli Troiani, qui sub Dictyis nomine latine exstant, et de quibus in Bibliotheca latina egi, apparebit, maiorem partem idem, ex parte diuersum fuisse opus Graecum, quod sub Dictys nomine legit Ioh. Malalas, Cedrenus, Isaacus Porphyrogenetus et alii. Characteres enim istos ducum frustra in edito Dictye quaeras, praeterea quaedam aliter in hoc leguntur, quam ex Graeco Dictye Malalas et Cedrenus commemorarunt. Quibus addunt viri docti locum Isaacii Tzetzae ad Lycophronem ⁱ⁾ p. 11. edit. Potteri, quo Graecus Dictys narrat, Oenonem audita morte Paridis βρόχοις ἀπαγχ-
θεῖσαν, sed in edito latino Dictye lib. IV. cap. 21. per moerorem deficiente animo obstupefacta Oenone concidit. Vnde alium a nostro Graecis fuisse suspicati sunt Ianus Rutgerius lib. V. c. 20. Variarum lectionum, Iosias Mercerus et Anna Fabri ad Dictyn, et Edmundus Chilmeadus ad Malalam. Vicissim multa conueniunt, vt auctorem latinae editionis non modo titulum, sed et maximam ^{k)} partem ὕλης siue materiae ex Graeco petiisse, caeterum solenni multis, qui Graeca latine tradiderunt, libertate quaedam in posterioribus maxime libris omisisse, addidisse alia, quaedam etiam ad aliorum auctorum sententiam interpolasse mihi

^{h)} In cod. Vatic. legitur *ἐν δὲ* (pro vulgato *ἐν δὲ*) quod fortasse verum esse putat Küster. ad Suidae loc. I. p. 590. eique videntur Ἐφημερίς et τὰ μὲν Ὀμηρὸν opera fuisse diuersa. Idem Kust. retinuit vulgatum, at malum, Ἰταλικά, nec de emendatione cogitauit, nec Fabricii Allatiique crisin memorauit: nec Toupus in Emendatt. Suidae ad h. voc. *Harl.* De Dictye agitur Tom. III. Obseru. Hal. I. §. 4. 5. 6. *Henn.*

ⁱ⁾ In indice auctorum a Tzetza memoratorum, qui priori Potterianae editioni Lycophronis subiectus est, *Dictyos* nomen desideratur.

^{k)} Hoc multis argumentis perspicue ostendit Iacobus Perizonius, cuius dissertationem eruditam de Dictye enolui, cum haec iam in literas misissem. In hac §. 13. respondet etiam ad argumentum ex loco Tzetzae petiitum.

mihi persuadeam. Sed et commentum de Dictye sub terra reperto retinuit latinus, quod his verbis commemorat Malalas p. 322. Τῷ γ' ἔτι τῆς βασιλείας τῷ αὐτῷ Κλαυδίῳ Καίσαρος, (supra p. 168. [f. p. 55. ed. mem.] hic ipse Malala dixerat, [P] Dictyn repertum sub Claudio Nerone, non sub Claudio, de quo hic iam agit: sub Claudio habet etiam Suidas, sed quod de Nerone accipi potest, et debet, cuius adoptivum nomen fuit Claudius, at Chronographus MS. apud Allatium p. 59. de patria Homeri, male: *sub Claudio et Nerone ἐπὶ Κλαυδίου καὶ Νέρονος*) ἔπαθεν ὑπὸ Θεομηνίας ἡ Κρήτη νῆσος πᾶσα. (Mentio illius terrae motus apud Philostratum de vita Apollonii lib. IV. c. 11.) Ἐν οἷς χρόνοις ἠνέθη ἐν τῷ μνήματι τῷ Δίκτυος ἐν κασσιτερῇ καὶ βωτίῳ ἡ ἐκθεσις τῷ Τρωϊκῷ πολέμῳ μετὰ ἀλκιδείας παρ' αὐτῷ συγγραφῆσα πᾶσα. Ἐκετο δὲ προσκέφαλα τῷ λειψάνῳ τῷ Δίκτυος. Καὶ νομίσαντες τὸ αὐτὸ καβώτιον θησαυρὸν εἶναι, προσήνεγκαν αὐτὸ τῷ βασιλεῖ Κλαυδίῳ, καὶ ἐκέλευσε μετὰ τὸ ἀνοῖξαι καὶ γνῶναι τί ἐστὶ, μεταγραφῆναι αὐτὰ καὶ ἐν τῇ δημοσίᾳ βιβλιοθήκῃ ἀποτεθῆναι αὐτὰ.

Duplex prologi, lat. editioni praemissi pugna.

X. Latinae Dictyos editioni praemittitur duplex prologus, quorum uterque non sub Claudio, sed Nerone^{m)} hoc accidisse testatur; priori vero, qui ex Graeco translatus esse videtur, inprimis cum Graeca ista narratione convenit: ait enim, Dictyn de bello Troiano *sex volumina* in tilias digessisse Phoeniciis literis, et aetate prouectum, cum in patriam reuersus esset, iussisse paulo ante mortem illa secum sepeliri. Reposita itaque esse in stannea arcula, et tumulo eius illata. Sed interiectis temporibus anno tertio decimo Neronis, in Gnosso ciuitate terrae motus factos cum multa tum etiam sepulchrum Dictyis ita patefecisse, ut a transeuntibus arcula viseretur. Hinc pastores thesaurum ratos aperuisse arculam, repertisque incognitis literis ad domum suam Eupraxidem detulisse, hinc peruenisse ad Rutilium Rufum, Cretae Consularem, denique ad Neronem, qui in notiores Graecum transferri sermonem, siue literis Graecis transcribi curauerit, et in Bibliothecam Graecam receperit. In altero autem prologo siue in Epistola sub L. Septimii interpretis latini nomine ad Q. Aradium Rufinum, qui sub Constantino M. Imp. consulatum gessit A. V. C. 1618. *decem volumina* a Dictye composita esse dicuntur, quod propius accedit ad locum Suidae, [et Eudociae] quo Ephemeridem Dictyos *nouem libris* constituisse testantur. *Nobis cum in manus forte libelli venissent, anidos verae historiae cupido incessit ea, uti erant latine, differere, non magis confisi ingenio, quam ut otiosi animi desidia discuteremus. Itaque priorum quinque voluminum, quae bello contracta gesta sunt, eundem numerum [P] seruauimus. Residua quinque de relictis Graecorum in unum redeginus atque ad te misimus. Tu Rufine mi, ut par est, fame scriptis.* Deinde diserte docet, non lingua Phoenicia Dictyn scriptum, sed oratione Graeca,

D 2

vsum

l) Quisquis fuerit auctor libri, qui nomen Dictyis mentitus est, is sane non indoctus haberi debet homo, et videtur vel veteres cyclicos, aut tragicos nouisse partimque legisse; vel eos, qui illorum legerant vestigia, sequutus esse. *Harl.*

m) Scripsit et Nero Troica laudata Seruio, et Dioni memorata in extremo libri LXII. [T. II. p. 1025. ad q. l. omnino vid. Fabric.] veterique

Scholiasae Persii Sat. I. v. 122. Tum Iliacis rebus maxime delectatus est, etiam in urbis Romae incendio gaudens Troianam se *εἰλῶν* videre. Ut omittam quod tener adhuc nec dum maturam pueritia Circensibus ludis Troiam constantissime fauorabiliterque lusit teste Suetonio. Videtur itaque hoc opus sub Dictyos nomine effectum ab aliquo gratiam Neronis captante.

vsu tamen fuisse literis Punicis siue Phoeniciis, quae tum, Cadmo et Agenore auctoribus per Graeciam frequentabantur. Conf. lib. 5. c. vlt. Itaque *Praxin* (sic enim vocat Dominum loci, quem alter prologus *Eupraxidem*,) commutasse literis Atticis, Neronique obtulisse et plurima dona ab eo retulisse. Porro auctor est, libros Dictyos ex philyra repertos in eius sepulchro, non per terrae motum, sed per vetustatem collapsos *).

*Homerus ex
Dictye profe-
cisse falso dici-
tur.*

XI. Quod tota haec narratio exiguam fidem mereatur, vel narrantium pugna et varietas demonstrat, ut omittam, solenne esse fraudum huiusmodi architectis libros e terra erutos proferre, et mirandam illorum antiquitatem iactare, ut apparet exemplo Epistolarum Martialis Lemouicensis, nec minus commentitiarum tabularum cypressinarum apud Photium Cod. CLXVI. aliarum item, de quibus Plutarchus lib. de facie in orbe Lunae p. 942. tum altero exemplo recentiore Antiquitatum Hetruscarum, ab Allatio aliisque explosarum. Deinde nullus afferri potest auctor eius aetatis fide dignus, qui vere sub Nerone hoc accidisse referat, vel qui philyras ipsas inspexerit, et de antiquitate illarum testari potuerit. Nemo itaque sibi facile persuadebit, Dictyn aliquem Cretensem Troiano bello interfuisse, idque Graeca prosa descripsisse, vel librum, Graecis quibusdam sub Dictyos nomine lectum fuisse tantae antiquitatis, ut ex eo profecerit Homerus, quam in sententiam Guilielmus Xylander in quodam Cedreni codice hoc reperit scholion: Δίκτυς ἐξ ἑ Ὅμηρος ἀφορμὴν εἰληφώς τὴν Ἰλιάδα συνέταξεν μετὰ ἧς ἔτη ἀλώσεως Τροίας, cui succinens Ioh. Tzetzes Chiliad. V. histor. 30.

— — — — — καὶ ΔΙΚΤΤΝ δὲ τὸν Κρήτην

Ἰομινεῖ ἑκασθαι καὶ τὰ τῆς μάχης γράψαι

Ἐξ ὧν, ὡς κρην, ὕστερον ὍΜΗΡΟΝ μεταφράσαι.

Potius persuadebimus nobis, hunc Pseudo-Dictyn ex Homero sua incrustasse. Exiguam quoque illius apud Criticos fuisse auctoritatem, vel ex eo quis coniecturam capiat, quod Eustathius in vastis suis ad Homerum commentariis ne semel quidem testimonio eius utitur.

*Dictys latine
Graeco re-
centior.
Eius aetas.*

XII. Porro, licet aliud videatur viris quibusdam eruditissimis, Scioppio, Vossio, Mercero, qui hunc, quem habemus, Dictyn latine primitus scriptum opinantur: sine dubio tamen recentior est Graeco, quin ex [P] Graeco etiam translatus se non modo proficitur, sed et phrasi ipsa passim prodit, *) saepiusque ad verbum reddit, quae Graece ex Dictye veteres quidam nobis fer-

earunt

n) Eudocia l. mem. ita pergit: Τότε (scil. Δι-
κτύος) ἱστορίαν ἐντέθη ἐπὶ Κλαυδία· οἱ δὲ, ἐπὶ Μέρωνος
βασιλείᾳ Ῥωμαίων, τῇ Κρήτῃ ὑπὸ σακεῦ κατένευξαν
αὐτῆς, καὶ πολλὰν μνημάτων ἀνεωχθέντων, ὧν ἐν εὐρετο
χειρογράμῳ βιβλίον γράμμασι Φοινίκων, καὶ μετὰ μα-
κροῦ ἐν τῇ Ἀττικῇ γλώττῃ, πεμφθὲν τῷ βασιλεῖ· ὃ
τῷ προσάγαγε, Σιπτημῖνός τις Ῥωμαῖος, αὐτοῖς ἐκα-
τέρου τὴν γλῶτταν, ὡς τὴν Ῥωμαϊκὴν φωνὴν μετέστηγεν.
Harl.

o) Hoc argumentis non inficiandis demonstra-

uit Clarissimus Perizonius. Ceterum nescio, si-
ne verisimilis altera viri docti coniectura, qua
§. 36. suspicatur Septimium illum odio Christianae
religionis, ut haberet, quae Historiae sacrae op-
poneret, Latinam Dictyos versionem adornasse.
Sane nullus facile erit, qui lecto fabulosisimo
opere vel peius de Christianismo sentiat, vel ma-
gis faucat gentium Diis. Fabr. De editione Perizonii
v. Aët. Erudd. 1702. p. 49. sq. coll. 1699. p. 333. sq.
Harl.

uarunt. Neque vilo pacto verisimilis est sententia Casparis Barthii, cui lib. LVII. cap. 20. Aduersariorum, videntur Graeculi potius illum e Latino in suam linguam transduxisse. Cum vero a viris doctis, Iosia Mercero, G. I. Vossio, Olao Borrichio, Ioh. Frid. Gronovio cap. 25. Obseruat. Ecclesiast. aliisque referatur noster ad aetatem Constantini Imp. vel Diocletiani certe: (Casp. Scioppium enim, qui in paradoxis literariis Epist. 5. Velleii, Valerii Maximi et Curtii aetate ab aliquo elegantis ingenii et iudicii homine animi gratia et exercitationis scriptum existimat, pauci audiendum putant,) necesse est, Graecum saltem illo aeuo iuniorem haud existuisse, sed, quod Ios. Scaligero etiam visum et in Darete supra a me notatum est, Eusebii iam aetate lectum tractatumque, atque fortassis, vt praestantissimus vir Iacobus Perizonius in dissertatione de Dictye Cretensi §. 29. suspicatur, in Neronis Imp. gratiam a Praxi siue Eupraxide quodam Dictyos nomine confictum.

*Graecus iam
pridem inter-
cidit.*

XIII. Quandoquidem vero Constantinus Lascaris iam ante trecentos annos negauit, Dictyn apud Graecos amplius reperiri, et ab eo tempore nemo fuit, qui eum vidisse se narrauerit, non magna spes esse videtur, illum quandoque in lucem venturum, etsi illam prae se ferat Allatius, Graecus et ipse doctissimus pag. 60. lib. de patria Homeri. De editionibus Latini Dictyos nihil addo iis, quae in Bibliotheca Latina pridem notaui, nisi quod in editione Amstelodamensi notarum Virici Obrechtii p. 24. male excusum est, primam *Ἐκδοσιν* Mediolanensem prodixisse A. C. 1627. Nam Obrechtus, vt ex Argentoratensi eius notarum editione patet, scripserat A. C. MCDLXXVII. hoc est 1477. pro quo typographus legit MDCXXVII. [P] [Adde supra ad §. 5. — *Dictys Cretensis Historie von dem Troianischen Krieg aus dem Griechischen übersetzt durch Marcum Tatium*. 1540. fol. vnde Tatius *graeum* cod. acceperit, aut cur illam iactarit epigraphen, equidem nescio. — *Masellus Beneuentanus*, qui principem curauit editionem, in epistola dedicatoria ad Barthol. Chalcum, (quam typis repeti fecit *Saxius* in hist. typogr. litter. Mediolan. pag. 466.) de Dictye magnifice fentit. *Harl.*]

C A P V T VI

I. *Drymon diuersus a Dromone Comico. Susarion Comoediae repertor Homero iunior. H. De Epimenide Cretensi, qui a Tatiano male scriptoribus ante Homericis accensetur. III. Catalogus scriptorum Epimenidi a veteribus tributorum cum variis observationibus. Quae carmine edidit. IV. Quae prosa. V. Epimenideum digma. VI. Eucly scriptor χρομῶν. VII. Eumolpus. VIII. Hanno, Peripli auctor. IX. Alii Hannones. X. Graeca peripli versio, aetas, auctoritas et fides. XI. Mos Graecorum nomina Phoenicia et alia Orientalia Graeco sermone interpretantium. XII. Vtrum Epitome tantum Peripli Hannonis ad nos peruenierit, vel alius quam viderunt Mela et Plinius. XIII. Peripli Hannonis interpretes et editiones. XIV. Helena. XV. Hellen. XVI. Hercules.*

[Cum supplementis G. C. Harles.]

*Drymon.
Susarion.
Dromocrides.*

I. **D**RYMON inter scriptores, qui ante Homerum aliquid composuerint, ponitur a Tatiano f. 173. [f. p. 137. ed. Oxon. 1700. 8.] etiam apud Eusebium, qui Tatiani locum repetit lib. X. praeparat. pag. 495. legitur *Δρύμωνος*. Vnde minus probanda coniectura Wilhelmi Worthi, qui apud Tatianum *Δρόμωνος* rescribit. Sane *Dromonem*, cuius psalteriam laudat Athenaeus [lib. VI. p. 240. et lib. IX. p. 409.], constat fuisse

Comicum longe iuniorem, quem Homero ut praeponeret aetate, non facile potuit Tatiano in mentem venire, cum Homero iunior sit ipse *Sufario* ^{a)} Icarientis, Comoediae reparator, de quo videndus Iohannes Pearsonius in vindiciis Ignatii part. 2. cap. 1. Richardus Bentleius in dissertatione de Epistolis Phalaridis Anglice edita p. 202. sq. [f. secundum interpretationem Lennepii latin. p. 108. 115.] et Humfredus Prideaux ad Epochas marmoreas p. 207. Fuit et antiquissimus quidam scriptor ^{b)} *Dromocrides*, cuius Theogniam laudat Fulgentius lib. II. Mytholog. [cap. 17. ubi vide Munker. p. 698. ed. Staueeren.] capite de Ixione; sed non ausum eius nomen apud Tatianum pro *Drymone* reponere, praecipue cum *Democritum* ex antiquo Mythologo inedito rescribat Cornelius Tollius p. 142. ad Palaeophatum. [P]

Epimenides. II. EPIMENIDES e Cnossio, vel Gortina, vel (ut Plutarchus in Solone p. 84. et lib. de Oraculorum defectu p. 409. ac Tzetzes Chil. V. hist. 18.) ex Phaestio ciuitate, Cres siue Cretenfis, inclytus fatiloquus, et quorundam iudicio, (ut est apud Plutarchum, Laertium, Clementem Alex. et Cyrillum) septem sapientibus annumeratus, ponitur et ipse a Tatiano inter illos scriptores, qui Homerum aetate praecefferunt, sed perperam utique, cum Pythagorae Magistrum fuisse narret Apuleius in Floridis, Athenasque peruenerit, Platone I. de Legibus [p. 780. F.] teste, decem annis ante Persicam expeditionem siue praelium Marathonium, quod commissum Olymp. LXXII. 3. atque adeo Olymp. LXX. 1. Sed iam tum Athenas Cylonio scelere purgauit circa Olympiadem XLIV. ut Suidas, vel XLV. ut Eusebius, vel XLVI. aut XLVII, ut quidam Laertii codices et Apostolius VIII. 84. prouerb. Olympiadis XLVI. anno 3. Solonem iuuit in condendis legibus, ut omittam, quod Porphyrio p. 19. teste, Epimenides Pythagoram audiuit ^{c)} et quidem senem inuenis, si credimus Iamblichio c. 23. de vita Pythag. quem vide etiam c. 32. Centum ac quinquaginta septem annis vixit teste Theopompo apud Plinium VII. Hist. c. 48 ^{d)}. Epimenidem a suae aetatis hominibus νέον Κρήνην appellatum, filiumque habitum Βάλτης Nymphae, auctor est Plutarchus in Solone p. 84. qui addit, eum fuisse Θεοφιλῆ καὶ σοφὸν περὶ τὰ θεῖα, τὴν ἐνθουσιαστικὴν καὶ τελεστικὴν σοφίαν ^{e)}. Verum ne plura de Epimenide

a) Perperam *Sisario* excusum in Meurfii Bibliotheca Attica p. 1606. [adde infra in Notitia comicorum deperditor. voc. *Sufario*.]

b) Eidem Meurfio p. 1491. vocatur *Dromoclid*, qui memoriae lapsu Hygino tribuit verba quae apud Fulgentium exstant. Maussaco ad Plutarchum de fluminibus *Dromocides*. Mentio *Dromoclid* cuiusdam Rhetoris, sed qui nihil cum altero commune habet, apud Plutarchum in praeceptis gerendae Reip. et in Demetrii Macedoniae Regis vita.

c) Contra, Pythagoram, admodum iuuenem, fuisse auditorem Epimenidis senis alii narrant, ut Apulei. (quod alii negant aut in dubium vocant,) Flor. libr. II. v. Bentlei. I. m. Dodwell de Cyclis pag. 137. sect. XII. *Harl*.

d) Secundum Eudociam vixit 95us annos. *Harl*.

e) De Epimenide, vrbe illius patria, aetate, arte diuinandi, aliisque rebus, quae veteres, praecipue Cretenfes, quorum quidem fides non adeo magni aestimabatur, de eo fabulati sunt, magnus est dissensus cum apud veteres, tum apud recentiores. v. *Diogen. Laert.* I. sect. 109. ibique interpretes in ex. Meibomii pag. 69. sqq. *Eudocia* in *Ἰωνίῃ* pag. 150. aliique a Fabricio laudati, et mox a me commemorandi. *Phaestio*, vrbe Cretenfi, oriundus quidem dicitur a *Plutarcho* (in vita Solonis 184. f. vol. I. pag. 336. ed. Reiske, ubi de lustratione Athenarum per Epimenidem facta agitur,) et Tzetze: at res incerta iam visa est veteribus. Nam *Strabo* lib. X. p. 479. f. p. 734. *Almel.* ex τῆς Φαιστῆ τὸν — Ἐπιμενίδα ὁ φῶν

Ἰππίας, et Eudocia l. m. *Ἐπιμένιδης Κρητὶς Κνέσιος*. *Karà di rivas, Quisius*, scribant. At hæc narratio orta esse videtur ex falsa lectione apud Plutarchum, immò vero apud antiquiorem quendam auctorem, ita ut loco *Ἐπιμένιδης ὁ Φωκίος* a Plutarcho aliisque olim scriptum esset *Ἐπιμ. ὁ Φωκίος* filius *Pharstii*: quam coniecturam in mentem quoque venisse vidi *Rolando* in not. ad: Les vies des poëtes grecs en abrégé par Mr. le Fèvre, Basil. 1766. pag. 38. *Pharstii* enim siue *Pharsti* filius dicitur a Theopompo apud Diogenem et a Suida locc. memm. quamquam in patris nomine veterum quoque est dissensio. De somno illius diuturno fabulam, a pluribus expositam, repetere nolo: at iam apud Diogenem pag. 72. interpretati sunt veteres, illum non obdormisse, sed ad tempus exspatiatum esse, intentum radicibus secandis. Quare, vel ab ipso Epimenide per fraudem somnum fictum fuisse ad maiorem sibi inter suos parandam fidem atque auctoritatem, vel a Cretensibus ad honorem cultumque sui quondam popularis, vel a poeta quodam ad orationem illuminandam dignitatemque nominis amplificandam excogitatum ornatumque esse fere suspicor. Peregre abiit diuque absuit Epimenides a patria, forsan in solitudine quadam aut loco a patria longe dissito diu commoratus et studio naturae arcanæque philosophiæ intentus. (conf. *Des Land.* histoire critiq. de la philos. tom. I. pag. 343. sq.) Hinc postea vocatus est *Διοφίλτης ἡσέως ἀπὸ τοῦ ὄντος*. Somnus vero imago erat vitæ otiosæ, aut dum quis a munere curæ rerum vacuus aut ab auxilio opeque alteri ferenda alienus videbatur. Sic veteres conquesti sunt, vel deos ipsos dormire. v. *Hemsterhus.* ad Luciani Timon. cap. VI. tom. I. pag. 111. vbi de Epimenide erudite disputat, et *Carpzou.* in præfenti Abbate et Prof. Theol. in vniuersitate Helmstädiensi, in docta disp. de quiete deorum. *Maximus Tyrius* diff. XVI. p. 175. ed. 2. Dauis. putat, ab Epimenide confictam esse fabulam, ut vitam humanam doceret similem esse longo multorumque annorum somnio. adde *Huetium* in Demonstr. euangelica, propof. IX. cap. 142. §. 9. Maiores tamen tragoedias excitauit temporis ratio, præcipue *Platonis* testimonium, quando Epimenides Athenas venerit ad illam urbem, Cylonio piaculo pollutam, lustrandam atque purgandam. Plato scripserat, Epimenidem Athenas aduenisse *πρὸ τοῦ ἡγεμονίου ὅταν ἔσται ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ*: quod *Aldobrandinus* ad Diogenis locum intelligit, antequam *Perfæ* in *Lydiam* venissent

Cyro rege, eiusque interpretationem probat *Taques George de Chaussepé* in Nouveau Dictionnaire historique et critique pour servir de Supplément ou de Contin. au Dictionnaire — de Pierre Bayle. tom. II. Amsterd. et Hagae Com. 1750. pag. 42. vbi Epimenidis vitam fataque persequitur. Enimvero errasse istum, iam docuerunt *Bentlei.* in responsione ad C. Boyle de ætate Pythagoræ pag. 31. sq. secundum latin. *Lennepi* interpretationem, et *Hemsterhus.* ad locum Luciani; iique ex connexionem verborum ostenderunt, narrationem Platonis pertinere ad Mardonii in Atticam expeditionem, Platonemque statuere plane, *Hemsterhus.* scribit, Epimenidem Athenis adfuisse secundo tertioque anno Ol. LXVIII. h. e. sex et triginta plus minus annis post occupatas a Cyro Sardes. Platonem vero, adfirmat *Bentlei.* rationem temporum in suis dialogis non habuisse. *Wesseling.* quoque ad *Simfonii* Chronicon a. m. 3410. ante C. N. 593. vbi de nostro agitur, col. 589. non vidit, qui, quod Plato prodidit, verum esse queat. *Meursius* in Solone cap. 9. qui cuncta subtiliter explorat, Platonem ratus in mendo cubare, pro vulgata lectione *ἴστω* rescribere iubet *παύ*, ut Plato dicat annis 121. ante Persicum bellum lustratas esse Athenas ab Epimenide. Enimvero *Eduard. Corfinus* in Fastis Atticis, tom. III. pag. 74. erroris arguit *Meursium*, integro Platonis contextui mire repugnantem, et Platonis sensum arbitratur, Epimenidem non primo quidem, sed secundo Athenas decem annis ante Persicam, h. e. naualem Persarum classem, quæ anno I. Olymp. LXXV. prope Salaminem superata fuit, concessisse, ibique sacrificia quædam ex Apollinis monitu rite peregrisse. Idem *Corfinus*, quod Olympiadis numerus in Laertii exemplaribus, aliis Olympiada XXVII. aliis XLVI. aliis XLVII. (et ita *Eusabius Scaligeri*,) exhibentibus, vitiatum est, rescribendum putat in Diogene *ἑπτὰ καὶ ἰσάδιον ἔσται* septuagesima tertia: cuius coniecturæ fidem stabilire id existimat, quod Nicias, Nicerati filius, vna cum nauâ ad Epimenidem arcessendum ab Atheniensibus ablegatus, et Sicula clade celebris a. 4. Olymp. XCI. superatus, Olympiade quidem LXXIII. Cretam adpellere profecto potuerit. Quomodo vero ea temporis ratio isque aduentus a Solonis ætate nimis remotus videretur, utpote quum ab illo tempore, quo Epimenides Athenas certe concessit, ad Olymp. LXXIII. anni propemodum 110. intercessere; fieri potuisse suspicatur, ut Epimenides, quum alii 154, alii 157, et vero Cretenses

de in praesenti dicam, faciunt, qui de illo diligenter egerunt, viri docti ad Laertium in vita Epimenidis, Andreas Schottus ad Prouerbia p. 351. et 314. Iohannes Marshamus in Canone Chronico Sec. XVIII. p. 642. seq. Iohannes Meursius in Creta, lib. IV. cap. II. tum Hugo Grotius et Georgius Calixtus in Epistolam Pauli ad Titum I. 12. ad quem locum item nonnulla annotaui lib. II. cap. 7. Obseruationum sacrarum. Omitto vt satis notos Gyraldum dialogo 2. de poetis, et Vossium lib. IV. de Historicis Graecis cap. I. [adde *Stanlei. hist. philosoph.* pag. 91. *Alexandrum Morum* in not. in Tit. I. 12. pag. 192. infra libr. II. cap. 13. in catalogo Peripateticor. *Heum.*]

Eius scripta

1) *poetica.*

III. Scripta eius haec a veteribus memorantur:

1. Κρητῶν καὶ Κορυβάντων γένεσις καὶ ὁ Θεογονία. Versus 5000. Hoc poe

299. aetatis annos illi tribuissent, facile Athenas quadragenarius concederet, iterumque centesimo. ac quinquagesimo aetatis anno illuc rediret. At vero illa emendatio aliena est ab aliorum narratione atque itineris illius testimoniis. Tum argumentum ab Nicia et Nicerato petatum cum Hemsterhusio ad Luciani locum mihi videtur minus validum esse. Plures enim Niciae et Nicerati in hac ipsa familia fuerunt. Quare is, qui ad Epimenidem arcessendum ablegatus erat, vnus aliquis ex istius Niciae, qui Siculae praefuit expeditioni, maioribus ortum ducere potuit. Quae quidem suspicio non aequae, atque Corfino, temeraria videbitur. Denique duplex illius iter Atheniense atque duplicem expiationem nullus veterum, quantum equidem scio, memorauit. Tanta igitur temporis et iudiciorum de Epimenidis lustratione diuersitate parum abest, quin acquiescere malim in sententia (quae mihi quidem veterum de Epimenide narrationes fabulaeque comparanti, aucta, quam consuluissem Dodwellum, iam venerat in mentem,) *Henrici Dodwelli* de veteribus Graecorum Romanorumque Cyclis, Oxoniae 1701. 4. diss. III. sect. 12. fin. pag. 148. et cum eo duo, quos more solito confuderit antiquitas, *Epimenidas*, vtrumque Cretensem, statuere, alterum seniore Pythagora, huiusque doctorem et Soloni coaetuum; alterum Pythagora iuniorem illiusque auditorem et socium, quum in antrum Idaeum descendisset, cuius testimonium de rebus praeceptoris sui aliquoties aduocat *Iamblichus* vitae Pythagorae L. I. c. 2. 23. 28. Hinc diuersae de loco Epimenidis patrio parentumque nominibus narrationes intelligi possunt atque facilius explicari. Idem *Dodwell* l. m. pag. 137. sect. XI. fin. postquam a pag. 134. osten-

dere conatus est, Epimenidem, nempe seniore, extinctum esse anno Olymp. LIV. t. aetatisque suae anno CLIV, efficit, eum natum fuisse Olymp. XVI. anno secundo; Homero maiorem, (vno anno demto) VII. Olympiadibus, annis nimirum XXVII. Denique subtiliter suspicatur probatque, Suidae verba in Epimenide ita esse constituenda atque interpolanda: Οὗτος ἐκ Ἀθήναις τῇ Κυλωνίᾳ ἦλθε κατὰ τὴν [μετ' Ὀλυμπιάδα ἀπέθανε δὲ κατὰ τὴν] πρὸ Ὀλυμπιάδα γενναῖος ὢν. *Bentleio* tamen in Responsione etc. p. 31. in Suida numerus μδ' vitium videtur librarii, rependendumque μί vel μζ'. Forfan iuniori Epimenidi quaedam aut plura, quae memorantur, scripta sunt assignanda. Quae futurorum praescientia in Epimenide laudatur, ea partim fabulosa videtur, partim animi sagacitatem rerumque vsum indicat. At satis de hoc dicta sunt. Plura de illo praeter eos, qui a me et a Fabricio iam laudati sunt, disputarunt *Thom. Stanlei.* in historia philosophiae tom. I. pag. 95. sqq. ed. Venet. 1731. 4. *Brucker* in historia crit. philos. tom. I. pag. 419. sqq. *Cromazian.* della Istoria e della indole di ogni filosofia. vol. II. Venet. 1782. pag. 78. sq. Auctor libri: Neue Welt-und Menschen-gesch. T. VII. p. 349. ff. — Duo alios *Epimenidas* memorat *Diogen. Laertius* sect. 115. fin. alterum, qui Genealogias scripsit; alterum, qui Dorice Rhodi historiam condidit. Quibus *Menagius* ad h. l. pag. 65. tertium adiunxit, *Epimenidem*, Heroem Atticum, qui primus boues aratro iunxit. *Harl.*

f) Meursius in Creta p. 240. tanquam duo diuersa poemata accipit Theogoniam et Curetum ac Corybantum generationem. Sed quia Laertius [et Eudocia] versuum numerum computans illa coniungit et pro vno habet, eius sententiam sequi malui.

poema Laertio memoratum non videtur aliud fuisse a Telchiniaca historia, cuius scriptorem Epimenidem quibusdam haberi, ab aliis Teleclidem, auctor Athenaeus lib. VII. Telchines enim a Curetibus et Corybantibus parum diversi. Vide Strabonem lib. X. p. 466. Hoc opus *Θεογονίας*, cuius respectu p̄rinde, vt Orpheus, Theologus dicitur Epimenides a Diodoro Siculo et aliis, puto in animo habuisse scholiastem Apollonii, quoties Epimenidem [P] laudat. Ex eodem forte petiti sunt tres versus, quos profert Aelianus lib. XII. hist. animal. cap. 7. [p. 380. sq. edit. Schneider.] et quae de Styge Pausanias in^o Arcadicis p. 35. Quibus Meursius addit, quae de Pane et Arcade Iouis ac Callistus filiiis a Scholiaste Theocriti ad Idyll. 1. 3., quae de Saturni filiabus, Eumenidibus, a Scholiaste Sophoclis ad Oedipum Colonensem, et quae de Capricorno afferuntur a Germanici interprete p. 125. Epimenidem ipsum *ἑὸν Κρητὰ* siue *Ioue genitum* appellatum refert Plutarchus [in Solone p. 336. vbi v. Xylandr.] Diodorus Sic. libro V. p. 239. testatur se in rebus Cretensium exponendis inter alios Epimenidis quoque vestigiis instituisse.

2. Argonautica siue *Ἀργεὺς ναυπηγία τε καὶ Ἰάσονος εἰς Κόλχας ἀπὸπλαις*, versus 6500. Videntur respici a Scholiaste Pindari ad Olym. I. Antistroph. 3. vbi laudat Epimenidem Apollonium et Hesiodum.

3. *Περὶ Μῖνα καὶ Ῥαδάμανθους* [*Ῥαδαμάνθυος* apud Eudociam] versus 3000.

4. *Περὶ χρησμῶν*, ex quo libro petitus versus Epimenidis, Cretensium Prophetarū, a Paulo Apostolo memoratus, si credimus Hieronymo, Socrati Scholastico III. 16. et Nicephoro X. 26. ⁹ Forte hoc opus respexit Suidas, cum *ἀλλὰ ἀνιγματοῶδη* Epimenidis scripta memorat. Scholiastes Luciani T. 1. [c. 6. p. 111. ed. Reitz.] *ὁ Ἐπιμενίδης Κρητὶς καὶ χρησμολόγος, ὃ καὶ τὸ, Κρητὲς αἰεὶ ψεύσαι, λόγιον.*

5. *Μυσήρια*, quorum apud Suidam mentio.

6. *Καθαρμοὶ*, *Carmina lustralia* siue *piacularia*, quorum ¹⁰ recitatione homines, domos, vrbes expiabant. (Ita enim pro *καθαρά* legendum apud eundem Suidam, vt recte prius monuit Wolfius.) *Καθαρμὸς* Epimenidis *δι' ἐπῶν* memorat etiam Eustathius ad Dionysium Periegetem et ad Iliados β, [atque *καθαρμὸς δι' ἐπῶν* citat Eudocia. H.] Ceterum non Athenas tantum a scelere Cylonio expiauerat, de qua lustratione circa Olympiadem XLIV. facta meminit Plato primo, [p. 780. E. edit. Frf.] et Cicero secundo [cap. 11. vbi v. notam Dauisii, H.] de legibus alique apud Ioh. Meursium in Solone cap. 9., sed et alias vrbes, vt refert Pausanias in Atticis p. 35. Vnde *καθαριστὴς* cognominatus est, teste Porphyrio in vita Pythag. p. 19. et Iamblichō c. 28. eiusque *δυσις* bellum Persicum per idoneum tempus dilatum fuit, vt legas apud Clementem Alex. lib. VI. Strom. p. 613. Ammianus quoque lib.

g) *Olearius* infra libr. V. 9. vol. VII. pag. 176. ad Libanii orat. ex Athenodoro, Eretriensi, a Ptolemaeo Hephaestione apud Photium cod. 190. memorato, notat, Epimenidem initium versus *Κρητὶς αἰὲ ψεύσαι* a Medea videri accepisse. Illa enim cum Theride formae praestantia contendens, eique a Momenco Cretensi, quem iudicem

ambae elegerunt, postposita, irata dixit: *Κρητὶς αἰὲ ψεύσαι*, eumque execrata, ne vmquam vera diceret, qui in hoc iudicio mentitus esset, edixit: a quo tempore Cretenses *ψεύσαι* habiti sunt. *Harl.*

h) Vide Clariss. Baylii *Dictionarium Historico Crit. in Epicuro* nota B.

E.

Vql. I.

lib. XXVIII. cap. 4. vbi Romae mores corruptissimos esse queritur, ita perditos esse ait, *ut nec Epimenides ille Cretensis, si fabularum ritu ab inferis excitatus redisset ad nostra, solus purgare sufficeret Romam, tanta plerosque labes insanabilium flagitiorum oppressit.* Inde et ansam fumlit Iohannes Lomeierus eruditum, quod de lustrationibus veterum in lucem edidit, Syntagma, in altera editione, [Zutphaniae 1700. 4.] *Epimenidis* titulo inscribendi. Ritus in lustratione ab Epimenide obseruatos cum ritibus Iudaeorum in magno expiationis die receptis confert Humfredus Prideaux ad Epochas marimoreas p. 109.

2) *Prosaica.* IV. Estam prosa scripsit Epimenides, teste Laertio, ¹⁾ librum *περὶ θυσίων*. [P] et alium *περὶ τῆς ἐν Κρήτῃ πολιτείας*. [*περὶ τῆς Κρητικῆς πολιτείας*, Eudocia p. 151. eadem pag. 30. *καθ' ἅπερ Ἐπιμενίδης, ὁ τὰ Κρητικὰ ἰσορῶν Φησὶν.* eadem p. 166. eum scripsisse refert *πολλὰ ἐπικῶς μυθήσασθαι, καὶ αἰνιγματώδη καὶ καθαρευτικά, καὶ ἄλλα. Harl.*] Itemque Epistolam ad Solonem de eodem argumento siue de Rep. quam apud Cretenses Minos condidit, etsi hanc propter Atticum, idque recens, dicendi genus suppositiam esse putauit Demetrius Magnes lib. de homonymis. Epimenidem Theologum se in quibusdam, vbi de rebus Cretensium agit, sequi, in aliis Dosiadem, in aliis Solicratem, et Laothenedem, testatur Diodorus Siculus V. Ab Eratosthene quoque in Catasterismis c. 27. laudatur Epimenides *ὁ τὰ Κρητικὰ ἰσορῶν*. Aliam Epistolam Epimenidis Dorice scriptam Olymp. LIV. 4. tyranno Pisistrato ad Solonem seruauit idem Laertius lib. I. Sect. 113. Sane Solone familiariter vsus, multaque ei clam praestruxisse et viam praemuniuisse ad leges conscribendas, auctor Plutarchus in Solonis vita.

²⁾ *Ἐπιμενίδειον* V. Hesychius Illustis refert, Epimenidis mortui cutem *γρόμμασι κατὰ σκεῖνον* repertam perhiberi. Idem legas apud Suidam, qui memorat prouerbium *Ἐπιμενίδειον δερμα*, quod non ipse tantum sed et Diogenianus, appendix Vaticana et Apostolius exponunt *ἐπὶ τῶν ἀποθέτων*, Erasmus de rebus repositis et miraculi loco habitis; Lacedaemonios enim admonitos oraculo, pellem eius religiose asseruasse. Inter inuenta Epimenidis fuit et boues aratro iungere, vt notat Hesychius Alexandrinus in *Βεζύγῃς*. Ausonius Epist. 23. ad Paulinum.

Triptolemon olim siue Epimenidem vocant

Aut Bulianum Buzygen

Tuo loco pofferendos nomini.

Ἐπιμενίδειον scillam, qua herba in lustrationibus Epimenides vsus fuit, commendat Theophrastus lib. VII. hist. plantar. c. 11. Pythagoram quoque scilla vsus testatur Porphyrius in huius vita p. 23. et Persam Mithrobarzanem face ac scilla initiantem fingit Lucianus in Necyomantia T. I. p. 33σ. Epimenideos praeterea trochiscos siue Pastillos, in obsidionibus deficiente annona opportune adhibitos, praeter Plutarchum lib. de facie in orbe Lunae p. 940. Philonem in *Βελοποιοῖς* p. 88. et Heronem lib. de machinis bellicis memorat Michael Psellus libro inedito *περὶ παραδόξων αἰσθημάτων*.

VI. EV.

1) Item Eudocia: *τὸ κατ' ἐκλογὴν περὶ θυσίων. Harl.*

Euclovs. VI. EVCLOVS Cyprius in Tatiani codicibus perperam Εὐκλος, vbi scriptoribus qui ante Homerum florere annumeratur, Eusebio et Pausaniae Εὐκλος, Suidae quoque in α, qui Εὐκλῆν χρησμολόγον vocat. Eius χρησμός legisse se testatur Pausanias in Phocicis p. 828., eorumque iterum meminit p. 832. et pag. 858. vbi vaticinium eius profert de Homero, sex versibus constans. Gyraldus huic tribuit Cypria carmina, de quibus dicturus infra sum inter scripta, quae ad Homerum olim velut autorem relata accepimus.

Eumolpus. VII. EVMOLPVS filius Musaei, Orphei discipuli. Suidae [item Eudociae p. 167.] dicitur ἐποποιὸς τῶν πρὸ Ὀμήρου, qui et scripta eius commemorat, τελεταὶς δ) Δήμητρος [P] καὶ τὴν τῶν μυστηρίων παραδόσιν τὴν ταῖς θυγατράσιν αὐτῆ γενόμενῃ ἐκ τὰ πάντα τρισχίλια. Ex Eumolpi Βακχικοῖς ἔπει versum Hexametrum producit Diodorus Siculus lib. I. p. 11. Diuersa haec fuerunt a carminibus Musaei Eumolpiis, de quibus infra agimus. [v. libr. I. cap. XVI. 4.] Addit Suidas, Eumolpum prosa etiam scripsisse librum vnum, in quo tractauerit χειροσσοπικά. Ita enim accipienda eius verba, vt probe vidit Hieron. Wolfius, quae perperam postea est interpretatus Aemilius Portus 7. Huius Eumolpi nomen supplendum suspicabatur Ioh. Seldenus in marmore Arundeliano, vbi Proserpinae raptus et Cereris errores carmine descripti memorantur, Iacobus vero Palmerius in Exercitationibus ad scriptores Graecos p. 690. de Pamphi siue Pamphoi nomine ibi inferendo iubet cogitare. Qua de re, vtpote parum mihi certa, lectoris esto arbitrium. [adde quoque de Eumolpo Thrace Luciani Demon. 34. tom. II. p. 387 et Fugitiu. 8. tom. III. p. 370. ed. Reitz. Simson. Chronicon vniu. ad a. 2656. et 2750. Harl.]

Hanno. VIII. Video hoc loco agendum mihi etiam esse de Punico scriptore ΗΑΝΝΩΝΕ (Graeci Ἀννωνος dicunt) duce Carthaginensi, et peripli auctore, quem Isaacus Vossius in praef. ad Scylacem non Scylace tantum, sed et Herodoto, antiquiorem esse affirmat, idque se alibi ostensurum pollicetur, approbante hanc eius sententiam Bocharto lib. I. Chanaan cap. 37. et Reu. Thoma Ittigio lib. de montium incendiis p. 124. Quin idem Vossius in variis Observationibus capite II. vbi de magnitudine Carthaginis agit p. 52. longe altius progreditur, et Hannonis expeditionem integro seculo bellum Iliacum praecessisse contendit. Dixerat Plinius lib. II. c. 67. Hannonein Carthaginis potentia florente siue vt lib. V. c. 1. ait Puniceis rebus florentissimis circumuectum a Gadibus ad finem Arabiae, navigationem eam prodidisse scripto: Si quis autem scire velit, inquit Vossius, quo maxime

E 2

tem-

k) Has alii tribuerunt Eumolpo cuidam antiquiori (tres enim fuisse, iam notauit Scaliger ad Euseb. p. 39.) Vide Scholiasten Sophoclis ad Oedipum Colontensem v. 1108. et Scholia ad Homerum Iliad. 9. 368. [item Apollodor. in Biblioth. II. c. 5. §. 12. cum nota cl. Heynii pag. 429.] vbi de initio per Eumolpum Hercule. Fabric. Primus Eumolpus vixit cum Triptolemo, qui apud Scholiast. ad Sophoclis versum laud. Deiope ex Triptolemo natae filius et secundum quosdam auctor Sacrorum Eleusiniarum fuisse

dicitur: alter fuit Neptuni e Chione filius, de quo v. Apollodorum in Bibl. III. 15. 4. sq. cui passim ab aliis tribuuntur sacra illa Eleusinia instituta. Tertius is, ad quem Hercules venisse dicitur. v. cl. Heynium de hac controversia et narratione diuersa copiose differentem ad Apollodor. p. 360. sqq. Micellum et Burman. ad Ouid. Met. XI. 93. Harl.

l) Χειροσσοπικά πεζῶς, βιβλίον ἔν scribit Suidas, contra Eudocia, quae tamen h. v. fere exscripsit Suidam, χειροσσοπικά ἐν δυο βιβλίοις. Harl. ..

tempore floruerit Carthago, ausim affirmare tempus id vel ipsum quoque bellum praecessisse Troianum. Didonem condidisse Carthaginem eadem ratione, qua Augustus Romam, Constantinus Byzantium et alii alias condiderunt urbes (non ut primi auctores sed restauratores) libenter credo. Sed et verum forsitan, quod scribit Appianus (in limine libri de bello Punico) quinquaginta ante bellum Iliacum annis a Tyriis fuisse conditam. Nempe urbes condicuntur, cum novis augentur colonis. Verum multo antiquiorem esse Carthaginem ex Hannonis confici potest periplo seu navigatione extra columnas Herculis. Superest etiamnum peripli huius compendium, multo enim auctius olim fuisse, exinde colligas, quod complura legas ex illo desumpta, quae tamen hoc tempore in illo non inueniatur. Quanta fuerit iam illo tempore Carthago, ex eo cognoscas, quod post conditas trecentas in litore Libyco urbes, redundante nihilominus hominum multitudine, cum sexaginta penteconterorum Hannonem miserint classe, instructa compectu et triginta colonorum milibus, ad explorandos extra columnas Herculis Libyas tractus et condendas in illo quoque [P] Oceani litore colonias. Hanc navigationem factam fuisse censet Strabo (lib. I. p. 47.) paulo post bellum Iliacum. Sed vero rectius dixerimus integro minimum seculo antiquiorem hoc bello fuisse istam Hannonis expeditionem. Cum enim non ex nihilo oriantur fabulae, unde demum tres Gorgones, nisi ex tribus Hannonis Gorgidibus, adficiente etiam Palaephato (cap. 32.) Unde Amaltheae seu Hesperidum cornu, nisi ex eiusdem nominis promontorio apud Hannonem? Sed et poma aurea quae ex Hesperidum hortis ad Oceanum sitis decerpisse dicitur Hercules, quis in Europam potuit adducere nisi Hanno, qui primus ista oceani litora adiit, et ex promontorio Solentis, nunc capite Viridi, et ex Θεῶν οχηματε, nunc Sierra Liona dicto, ubi copiosissime pronemunt, primas isthaec poma Europae intulit? Valent haec argumenta, unde certo conficere possumus Hannonem praecessisse aut saltem aequalem fuisse temporibus Herculis et Persei. In eandem sententiam disputat vir doctus ad Melae lib. III. c. 9. et non modo Xenophontem Lampsaecenium, quod Solino accredere solebat Salmasius in exercitatt. Plinianis p. 1297., sed et ipsum Homerum et Hesiodum contendit iuniorem esse, quam periplum Hannonis. Admodum leuia autem sunt argumenta, quibus Paradoxum hoc superstruxit, ut ostensum Henrico Dodwello in dissertatione de aetate peripli Hannonis, quae praefixa est tomo primo Geographorum Graecorum minorum Iohannis Hudsoni, viri Clarissimi. Inprimis Isaaci Vossii sententiae obicitur, quod Plinius lib. II. cap. 67. non modo potentia Carthaginis florente (atque ita quidem florente, ut huius rei notitia etiam ad Romanos et Plinium pervenire potuerit) Hannonem a Carthaginensibus missum a suis narrat, sed et addit eodem tempore ad extera Europae missum Himilconem, quem et ipsum iter suum scripto exposuisse constat ex Plinio, (qui Himilconem refert inter eos, ex quibus profecerit lib. V.) et Avieno in ora maritima v. 117. et 412. Atqui duo simul duces Carthaginensium Hanno et Himilco memorantur a Diodoro Siculo lib. XX. cap. 61. T. 2. p. 794. seq. qui Agathocli Africam sollicitanti restiterunt Olymp. CXVIII. 2. Hos ante res adversus Agathoclem infelicitate gestas a Carthaginensibus in diuersas partes emissos fuisse verisimillimum videtur. Neque ad alium Hannonem periplum retulit magni iudicii vir Vossius, Isaaci pater, libro IV. de Historicis Graecis p. 513. m).

IX. Fuere

m) De Hanne eiusque aetate atque periplo sententiae doctorum hominum antiquiorum non

minus, quam recentiorum adeo diuersae sunt, ut, quid verum, quid falsum, aut probabile sit,

fit, haud facile expediri atque demonstrari possit. Itaque ea, quae post Fabricii diligentiam atque memoriam de Hannonis aetate libelloque disputata reperi, colligam paucisque comprehendam. *Mariana* in Historia de España libr. I. cap. 22. putat, Hannonis nauigationem incidere in annum primum Olympiad. LXXXIII. i. e. a. 448. ante C. N., *Bougainville* bene meruit de Hannone, atque *Dodwelli* Vossique lubricas falsasque opiniones docte copioseque refutauit in binis Commentationibus, in regia litterarum elegantiorum societate Parisiensi praelectis: quarum prior typis exscripta est in Memoir. de l'Acad. R. des Inscript. tom. XXVI. pag. 10. sqq. (et germanice versa adhaeret theotiscæ Arriani interpretationi Schmidiana pag. 162. sqq.) posterior autem ibid. tom. XXVIII. pag. 260. sqq. in qua euincere studet *Bougainv.*, auctorem Peripli illum esse *Hannone*, ad quem a philosopho Anacharside, teste *Cicerone* V. Tusc. quæst. cap. 32, (ad quem locum confer *Dauisii* notam,) epistola scripta est, adeoque illam vixisse Olymp. XLVI. a. m. 3355, (sive, secundum *Saxii* rationes in Onomastico, circiter a. m. 3411. ante Ch. n. 592. V. C. 160.) Illi adfentitur auctor libri historici: *Neue Welt- und Menschengeschichte. Aus dem Französischen, mit Zusätzen und Anmerkungen versehen von Michael Hissmann. alte Geschichte, vol. IV. vbi illud is iter fusc persequitur, et pag. 253. censet, nauigationem Hannonis susceptam esse a. ante C. N. 570. aut 1660. aerae Callisthenis. At parum conueniunt cum hoc Hannone ea, quae de auctore Peripli alii prodiderunt. *Campomanes*, scriptor Hispanus, multus est de nostro Hannone in Libro ab Hissmanno in longa animaduersione ad librum Galli superioris anonymi memoratum pag. 253. laudato: 'Antigüedad marítima de la republica de Cartago. Con el Periplo de la General Hañon, traducido de Griego è illustrado por D. Pedro Rodriguez Campomanes. En Madrid 1756. 8. qui liber quum non admodum multis erit cognitus, nec Hissmanni versio gallici libri et animaduersio omnibus, praecipue linguae theotiscæ ignaris, ad manus, summam illius paucis repetere neque ingratum fore arbitror lectoribus, neque ab instituto alienum. In prologo agit *Camp.* de Hannonis periplo, et hunc perite vindicat a *Dodwelli* suspitione, quasi ille sit foetus cuiusdam senioris impostoris, et classi veluti libellorum romanensium accensendus. Tum in parte priore agit de re nautica, nauigatione, commercio atque expeditionibus Cartha-*

ginensium. In parte posteriore edidit primo contextum Peripli graecum cum versione hispanica; dein a pag. 13—114. illustrauit Periplum Hannonis, atque aetatem auctoris ipsius et itineris maritimi; Fabricium nostrum refutaturus, adserit Olymp. XCIII. 2. h. e. a. v. c. 347. et ante Chr. n. 404. quum Dionysius in Sicilia fuisset tyrannus. At argumenta, quibus vitur, non adeo valida sunt, vt dubitationibus nullus relinquatur locus. Primum argumentum petit a loco *Iustini* XX. 5. „Sed Dionysium in Siciliam aduentus Carthaginensium reuocauit, qui reparato exercitu, bellum, quod hic deseruerant, auctis viribus repetebant. Dux belli *Hanno* Carthaginensis erat, cuius inimicus *Suniatus*; potentissimus ea tempestate Poenorum, quum odio eius graecis litteris Dionysio aduentum exercitus et segnitiam ducis familiariter praenuntiasset, comprehensis epistolis prodicionis damnatur, factio senatus consulto; Ne quis postea Carthaginensis aut litteris graecis aut sermoni studeret, ne aut loqui cum hoste aut scribere sine interprete posset“. Ex his efficit, Hannonem descripsisse iter ante expeditionem Siculam, idque graeca lingua vsu, quoniam et ille calluisset linguam graecam, nec postea vllus Carthaginensium imperator graecae linguae cognitioni vacare debuisset. Enimuero multo post Hannibal, terror ille populi romani, didicit quoque linguam graecam; nec sequitur, vt Hanno, quoniam graece scribere sciuisset, etiam hac lingua conscripserit librum. Nam, vt *Bougainvillius*, *Hissmannus* et *Hagerus* alique iam animaduenterunt, multo probabilius est, Hannonem omnem itineris sui narrationem in punica lingua conscripsisse, atque in tabellarium publicum, ne arcana incognitaque in vulgus emanarent, comdidisse; at ex illa, vt populo Carthaginensi et noui cupiditati suaque ipsius gloriae satisfaceret, summam, quae oras maritimas, lacus, insulas fluminaque hucusque incognita recenseret, tantummodo confecisse et iussu Senatus publicatam in templo Saturni adseruasse. At neque vberior illa enarratio in tabellario custodienda, et multo minus brevis illa expositio, vsui et cognitioni populi concedenda, in graeca lingua, plebe Carthaginensi linguae graecae haud perita, esse conscripta potuit. Sed posteriorem, quae omnium oculis vsuique subiecta fuit, alius vtriusque linguae, et punicae et graecae, peritus, forsan Siculus, multo post in linguam transfuisse videtur graecam: quam interpretationem *Xenophontem Lampiscantem*, *Nearchum*

aliosque ante oculos habuisse, est credibile. Alterum argumentum ducit Camp. a testimonio *Plinii* N. H. V. 1. „Fuere et *Hannonis* Carthaginiensium ducis *Commentarii*, *Punicis rebus florentissimis* explorare ambitum Africae iussi“ etc. Atqui res Punicas fuisse florentissimas tempore Dionysii Siculi arbitrat. At enim alii aliam ex his *Plinii* verbis subdixerunt temporis rationem. Nam *Bougainville* l. c. tom. XXVIII. p. 267. definiuit et diuisit historiam Carthaginiensium in tres periodos; quarum prima pertineat ad primum bellum Siculum, quum *Xerxes* in Persia regnasset, a. ante C. N. 480. altera ad an. ante Ch. N. 264. tertia denique comprehendat bella Punica, vsque ad annum ante Ch. N. 146. In alteram periodum secundum Campomanis aliorumque rationes incidit summa rerum Carthaginiensium felicitas et iter illud maritimum: at *Bougainville* primae id adserit periodo, et pag. 286. 287. concludit, vel *Hannone*m, *Hamilcaris* patrem, qui anno ante C. N. 480. a *Gelone* apud *Himeram* victus est, peripli esse auctorem, ideoque iter non ante annum ante Ch. N. 510. factum, vel multo antiquiori *Hannoni*, qui tempore *Solonis* inclaruit, id opusculum esse vindicandum, et expeditionem non serius, quam a. ante C. N. 570. factam. *Dodwelli* sententiam quoque peruertit *Montesquieu* in *Esprit des Loix* L. XXI. c. 11. — *M. Io. Georg. Hager*, Rector quondam scholae Chemnizensis, in *Geographischen Büchersaal* vol. I. part. VI. pag. 408-449. de *Hannonis* aetate, diuersis iudiciis atque Peripli editionibus follester copioseque exposuit: cuius utilis operis notitia quoniam exteris potissimum, linguae theoticae ignaris, exigua vel nulla prorsus erit, paucis complectar illius commentationis summam. Primum refellit *Is. Vossii* sententiam in *Variis Obseruat.* cap. 2. pag. 52. et ad *Melae* libr. III. cap. 9. audacter pronuntiatam; tum contendit, ne ullam quidem probabilitatis speciem inesse suspitioni, *Hannone*m, Peripli auctorem, eundem esse, ad quem *Anacharsis* epistolam scripsisse fertur, atque obseruat, eandem epistolam in perrara editione: *Epistolarum Principum, rerum publicarum ac sapientium virarum*, *Venetis* 1574. 8. pag. 215. at paullulum immutatam, et *Hermioni*, non *Hannoni*, scriptam reperiri. Post vberius explanare et firmiter stabilire conatur suam sententiam, *Hannone*m, imperatorem Carthaginiensium, qui circ. A. M. 3538. 3554. et 3558, siue *Olymp.* 32. 36. et 97. vixit, illam expeditionem ad incognitas terras inuestigandas in-

stituisse atque litteris mandasse historiam. Is vero fuit, vt paucis repetam *Hageri* argumenta, *Hamilcaris* filius, *Magonis* nepos, fratresque habuit *Himilconem* et *Gisconem*; quorum prior propter violentiam luis pestiferae et classem incendio *Dionysii* amissam, mortem sibi ipse consciiuit, (*Iustin.* XIX. cap. 2. *Diodor. Sicul.* XIV. 71. 72. 77.) quo facto, *Hanno* cum exercitu contra *Dionysium* maiorem in *Siciliam* est missus. Hos duo fratres, *Himilconem* et *Hannone*m, sibi persuasit *Hagerus*, fuisse omnino duces a Carthaginiensibus missos ad ignotas terras explorandas. Atque, quod quidem argumentum mihi ad veritatem rei fidemque videtur firmum, *Plinius* H. N. libr. II. cap. 67. pag. 107. tom. I. ed. *Harduin.* *Parisi.* 1741. „Et *Hanno*, inquit, Carthaginiensium potentia florente, circumuectus a *Gadibus* ad finem Arabiae navigationem eam prodidit scripto; sicut ad externa Europae noscenda missus eodem tempore *Himilco*:“ et libr. V. cap. 1. pag. 241. „Fuere et *Hannonis* Carthaginiensium ducis commentarii, *punicis rebus florentissimis* explorare ambitum Africae iussi.“ *Magonis* autem imperatoris, aui, (vt prodidit *Iustinus* libr. XVIII. cap. 7.), industria et opes Carthaginiensium et imperii fines et bellicae gloriae laudes creuerunt. Ergo *Hannone*m, concludit *Hagerus*, ante A. M. 3538. adhuc in viuis fuisse, ambitumque Africae explorasse: et vero, quod *Scylax* multa ex *Hannonis* periplotum fuisse mutua, multo ante A. M. 3538. vixisse. *Hagerus* vero, quod in commemoratione *Hannonis* peripli et insularum ultra *Herculis* columnas sitarum ab *Aristotele* in lib. de *Mirab.* auscult. cap. 35. et 82. facta, vim maiusque pondus ad corroborandam suam sententiam inesse, aliquoties censuit, nesciuit aut non cogitauit, esse viros doctos, qui illud opus *Aristotelis* supposititium et paullo post philosophi aetatem ab alio compositum iure suo contendunt. v. ipsum *Fabricium* §. 10. Ceterum in reliquis *Hageri* rationibus et definienda *Hannonis* aetate acquiesco. Post haec recenset idem ille *Hagerus* reliquos, quos *Carthago* tulit, *Hannones*, eosque plures, quam *Fabricius*, (quorum catalogus ex *Liui*o, *Appiano*, *Frontino* etc. augeri, saltem confirmari, si opus esset, facili negotio posset;) et docet, cum nullo conuenire notas illas *Plinianas*. Vixit igitur a. m. 3605. tempore *Dionysii* iunioris *Hanno*, homo vt ditissimus, ita superbus nouasque res in patria moliens, quem *Samuel Bochart.* in *Geogr. sacra* part. II. cap. 37. pag. 640. *Io. Schefferus* et *Iac. Parizonius*, (qui non multum fidei

Alti Hanno- IX. Fuere ante hunc quidem alii etiam *) Hannones et Himilcones quoque
nes. Carthagine; nam Hamilcar reliquit tres filios Himilconem, Hannonem, Gisconem: sed Himilco iste pestilentis sideris vi exercitu amisso sibi ipsi mortem conscivit Olymp. CXVI. Anno 2. ut narrant Diodorus lib. XIV. [71. 72. 75. sqq.] et Iustinus lib. XIX. [2.] Hanno ob affectatam tyrannidem [P] cum filiis cognatisque omnibus etiam innoxii supplicio traditus teste Iustino lib. XXI. cap. 4. Huic Hanno potius tribuerim, quod narrat Aelianus lib. XIV. Variar. Hist. c. 30. auum hoc edoctarum voce Deum praedicari se curasse, et quod Plinius lib. VIII. c. 16. Plutarchus in praeceptis politicis, et idem Aelianus lib. V. Hist. animal. c. 39. eum leones manu tractasse et mansuescisse. Hunc etiam designari putem ab Aristotele lib. V. Politic. c. 7. Fuit praeterea Hanno, qui cum Bomilcare creatus dux Olymp. CXVII. 3. aduersus Agathoclem fortiter pugnans occubuit, teste Diodoro Sic. lib. XX. p. 754 [p. 414. ed. Wessl.] Fuere et iuniores quidam Hannonis nomine duces Carthaginenses, ut quem ab Hannibale in Hispania relictum refert Liuius lib. XXI. itemque alius, quem iuuenem interfectum narrat lib. XXIX. Sed neque Collega [et frater] illis Himilco, neque res Carthagini adhuc florentissimae, sed bel-

fidei eius Periplo tribuit,) ad Aeliani V. H. lib. XIV. c. 30. et Io. Harduin. in indice auct. qui a Plinio adpellantur, Opp. Plin. tom. I. pag. 60. auctorem Peripli immerito habuerunt. Neque enim frater fuit Himilconis, et Plinius illius iniecit mentionem. Alius fuit Hanno, contra Agathoclem missus, qui a. m. 3640. f. Olymp. CXVII. 3. et a. m. 3643. Olymp. CXVIII. 3. vixit, cui Gerh. Vossius de Histor. graecis lib. IV. pag. 513. Io. Ab. Fabricius (quibus subscripsit cel. Saxius in Onomastico, part. I. pag. 90.) adserunt periplum. Enimvero is neque filius fuit Hamilcaris, nec frater Himilconis et Gisconis, nec flore reipublicae Carthaginensis, (coll. Iustino, lib. XXII. capp. 6. 7.) bellum, quod quidem haud admodum felix fuit, administravit, nec denique Carthaginenses propter res domi adstrictas de amplificandis mercatorum rebus opibusque, et copiis extra Herculis columnas mittendis, potuisse videntur cogitare. Tum ostendit Hagerus, iam veteres ad Hannonis periplum prouocasse, et hunc ex lingua punica in graecam esse conuersum; deinde Dodwelli argumenta persequitur latius, et, rationibus Bocharti atque Fabricii cum primis vsus, peruertit; denique iudicat, periplum, quem hodie manu terimus, eundem esse, quem Hanno confecisset, in templo Saturni repositum, ideoque nec, quod Salmasius in Exercitt. Plinian. pag. 877. suspicatus est, veteribus incognitum; nec, quae opinio fuit Isaaci Vossii, in Var. Obss. cap. II. pag. 52. esse epitomen itinerarii maioris; (summam tamen maioris operis

supra vidimus,) nec, quod Harduinus coniecit, esse tabulam quasi fractam e naufragio ereptam. Denique editiones Peripli enarrat. Bayle quoque in Diction. tom. II. pag. 692. ed. nouiss. vbi de Hannone agit, eiusque aetatem ad Agathoclis aetatem, in not. D. fin. referre malit, fragmentum adhuc tantummodo restare putat; at permiscet quoque duo Hannones. Insuper Hugtius in Geschichte der Handlung und Schiffahrt der Alten cap. V. pag. 51. secundum interpretat. germ. Francos. et Lipsiae 1763. dubitat de veritate Peripli et narrationis. Hamberger in kurzen Nachrichten von den vornehmsten Schriftstellern etc. tom. I. p. 45. Hannonis aetatem refert ad A. M. 3414. ante C. N. 570. Ex his vero, quae adtulimus, Fabricium et emendari posse et suppleri, quilibet videbit. Harl.

*) Hanno antiquissimus, ad quem Anacharsidis Scythae (qui Croesi aetate vixit) Epistolam refert Cicero 5. Tusc. quaeest. cap. 32. Fabric. At confundit F. duo Hannones, quorum prior, Hamilcaris filius, contra Dionysium seniore pugnauit, et semet ipse interfecit: quo facto eius frater in Siciliam cum exercitu missus est, ad bellum auctis viribus repetendum, teste Iustino XX. 5. 10. sqq., posterior, qui opes suas ad occupandam dominationem intendit, regnumque inuadere, interfecto senatu, ausus, at tandem captus crucique additus est, sub Dionysio iuniore Carthaginensium fuit princeps, teste Iustino XXI. 4. conf. Hager l. m. pag. 418. sq. et 423. sq. Harl.

bellis Punicis Romanorum iam attritae et labefactari coeptae. [Plures Hannones ex Polybio memorat Hager l. m. p. 424-427.]

*Graeca Periplusis, an-
tas et an-
tas.*

X. Itaque ad illum, quem dixi, Agathoclis alterum aduersarium referunt viri docti breuem, quem habemus, periplus Graece, ex Punico Hannonis, ver- sum hoc titulo: Ἀγνώστου Καρχηδονίων βασιλέως περίπλους τῶν ὑπὲρ τὰς Ἡρακλέους θήλας Λιβυκῶν τῆς γῆς μερῶν, ὃν καὶ ἀνέδρακεν ἐν τῷ τῷ Κρόνῳ τεμένει, δηλῶντα τὰδε. Regem Posporum vocat etiam Solinus, etsi proprie non fuerit Rex, sed in libera Rep. dux atque imperator exercitus siue classis. Graecam versionem oportet concinnatam esse Hannone etiam superflite, vel statim post eius mortem, quia ex illo quaedam affert auctor libri περὶ θαυμασίων ἀκασμάτων, qui, etsi non est Aristoteles Stagirita, tamen ita antiquus est, vt ab Antigono Carystio, qui sub Ptolemaeo Philadel- pho scripsit, excitari potuerit. Meminerunt eiusdem periplusi Marcianus Heracleota, p) Plinius lib. VI. c. 31. [Pompon. Mela de Situ orbis III. 9.] alique complures. Scylax quoque Caryandensis, sed quem non Darii Nothi, vel Darii Hystaspis, verum Polybii aequalem esse, multis contendit H. Dodwellus, vrbium ab auctore huius periplusi Hannone condita- rum meminit. Sed quidam veteres parum fidei videntur tribuisse vniuersae Hannonis δη- γήτης, siue, vt Mela appellat, memoratui. Nam apud Athenaeum lib. III. Dipnos. c. 7. [p. 83.] prouerbii instar affertur, ex Comico forte aliquo depromptum, quod integrum ita se habuisse suspicatur Casaubonus:

Εἰ μὲν τι τῶν ἱστορῶν τις, χαίρειν
Λιβυκαῖσι βίβλοις ταῦτί τ' Ἀγνώστου πλάνας.

Neque tamen ex ipsa voce πλάνης colligerem cum Dodwello, plane fictitiam fuisse habi- tam, fabulosarum veterum nauigationum [P] exemplo, Hannonis expeditionem. Non ignorauit Vir doctus, quodcunque iter Poetis vocari πλάνην, et vere πλάνη erat Hanno- nis expeditio, cum, ad quae loca et quousque tenderet, ignoraret. Quod vero ad rem ipsam attinet, vsus ipse multis exemplis docuit, dum pauca, nisi quae ipsi vidimus, pro veris habemus, multa velut fabulosa in scriptoribus antiquis Herodoto, Plinio aliisque re- iecta fuisse, quae sunt verissima. Itaque hac in parte subscribo Isaaci Vossii sententiae, qui in notis ad Melam p. 302. Nam quod Aristides (orat. Sicula I.) et alii nonnulli e veteribus (Plinius lib. V. c. 1. Athenaeus etc.) et multi e recentibus fabulosam existimant hanc Hanno- nis narrationem, in eo quam eos fefellerit ratio, fusius ad ipsum Hannonem ostendemus. Longe minus suspicionem suam solidis argumentis firmavit Dodwellus, cum Hannonis periplus a Graeco quodam confictum et Hannoni suppositum arbitratur. Quaeso enim in quem finem Graecus tam simplicem et Carthaginienibus gloriosam narrationem fuisset commentus?

XI. Quod

o) De hoc Hannone Dio Chrysost. diss. XXV. p. 282. [T. I. p. 522. Reisk.] Καρχηδονίας δὲ Ἀγνώστου μὲν ἀντὶ Τυρίων ἐποίησε Λίβυας καὶ Λιβύην κατοικῶν ἀντὶ Φοινίκης, καὶ χρήματα πολλὰ κεντῶσθαι, καὶ συχνὰ ἐμπόρια καὶ λιμένας καὶ τριήρας, καὶ πολλὰς μὲν γῆς πολλὰς δὲ θαλάσσης ἄρχων.

p) In fragmento Epitomes vndecim librorum Artemidori, in I. vol. Geogr. vet. script. gr. mi- nor. ab Hudsonio, Oxoniae 1698. edit. pag. 63. Harl.

*Graeci nomi-
na barbara
graeco sermo-
ne interpreta-
ri soluerunt.*

XL Quod vero Graeca vrbium nomina obicit vir doctissimus, nihil moror. Nam multi iam obseruariunt, nomina barbara a Graecis, cum sua rem lingua narrant, saepissime non modo in Graecam flecti terminationem, auribusque graecis accommodari, sed et pro iis Graeca idem significantia substitui. Vide Grotium ad Genes. XI. 1. Huetium demonstrat. Euangel. p. 287. 288. edit. Lipsiensis, Petrum Petitem de Amazonibus c. 41. Iohannem Clericum Indice ad Philosophiam Stanleii orientalem, vocabulo *Hecate*. Sic Ammianus Marcellinus lib. XXII. c. 18. vbi memorat septem ostia Danubii, quae per Scythicum latus erumpunt in mare, non Scythica nomina affert, sed ait, se illa narrare, *ut interpretata sunt vocabula Graeco sermons*. Vir summus Bochartus, qui nomina apud Hannonem obuia ex Phoenicio idiomate illustrat lib. I. Chanaan, cap. 37. non hoc tantum capite, sed et alibi in doctissimo suo opere literas nominum Graecorum non raro confert cum literis nominum Phoeniciorum, cum forte nihil habent cum Phoenicia lingua commercii, nisi quod ex illa sint in linguam Graecam translata. Itaque potius erant quaerendae voces Phoeniciae eiusdem significationis, quam earundem literarum.

*Non est opl.
tome.*

XII Sed vt de Hannone dicere pergamus, Il. Vossius p. 52. Obseruat. Var. compendium tantum peripli eius superesse affirmat, *multo enim auctius olim fuisse, exinde colligas, quod complura legas ex illo desumpta, quas tamen hoc tempore in illo non inuenias*. Quenam vero sint illa complura, non addit. Neque illa vsquam exstare puto: nam quod Mela quaedam profert, quae in Hannone non leguntur, Vossius ipse in notis p. 305. obseruat, cum *non vnum sequi Hannonem, sed illos quos Graecos, qui Hannonis periplus* (non [P] singillatim interpolando et interpolatum edendo, sed eius narrationibus alia in suis scriptis adiungendo,) *variis inquinarunt fabellis*. De cetero fateor nullum me Epitomes in illa, tametsi breui, Hannonis narratione vestigium deprehendere, quam in templo Saturni, tabula, vt conicio, suspensam non nimis prolixam esse oportuit. Plinio non inspectum esse Hannonis Periplus conicio ex his eius verbis lib. V. c. 1. *Fuere et Hannonis Carthaginensium Ducis commentarii, Punicis rebus florentissimis explorare ambitum Africas iussi, quem secuti plerique e Graecis nostrisque et alia quidem fabulosa et vrbes multas ab eo conditas ibi prodidere, quarum nec memoria vlla nec vestigium extat*. Quaecunque igitur alibi ex Hannone profert Plinius, non ex ipso Hannone, sed ex Xenophonte Lampfaceno vel aliis Graecis Romanisque scriptoribus hausit, vt Solinus e Plinio. Constat tamen cum ex eodem Plinii loco, tum e Mela, falli Salmasium, cum p. 1242. Exercitatt. Plin. scriptum Hannonis veteribus non innotuisse putat. Neque tamen eo in loco Salmasius affirmat, etiam suo tempore Hannonis periplus in lucem nondum prodixisse nec innotuisse, vt ipsi tribuunt Vossius ad Melam p. 302. et Harduinus ad scriptores a Plinio laudatos. Sane quidem eiusmodi periplus Hannonis, quo nauigatio a Gadibus ad finem Arabiae describatur, vt ait Plinius lib. II. c. 67. hodie non extat: nam, quem habemus, is longe citra extremum Africae promontorium consistit. Scribit tamen Martianus quoque Capella lib. VI. p. 201. sed Plinium haud dubie vestigia secutus, Hannonem, dum Punicum floreret Imperium, Mauritaniae circuitu, ac dehinc Meridiani flexus excursu in Arabiae terminos prolixo admodum nauigatione peruenisse. Quid itaque? *an eandem iterauit nauigationem Hanno, et alio prodidit scripto, quod Plinii aeno exstiterit? An temere id effudit*

Vol. I.

F

Pli.

Plinius? Ex his duabus quaestionibus ab Huetio de nauigat. Salomonis c. 4. propositis non dubitem posteriorem affirmare, cum Hannonis ipsius commentarios a Plinio nullos inspectos iam ostenderit. [P].

Editiones. XIII. [Codices msssti sunt rariores: nec Gelenius, e quo suam describi fecerit editionem, indicauit. Olim in bibliotheca Palatina exstitit codex, qui nunc in bibl. Vaticana est, *Annonis Periplus Libyae ultra Herculis columnas sitae*, teste *Frid. Sylburgio* in Catalogo codd. graecorum MSS. olim in bibl. Palatina, nunc Vaticana asseruatorum, Francof. ad Moen. 1701. pag. 124. n. 398. — Cod. quoque habuit Is. Vossius, qui eius editionem pollicetur ad Pompon. Melam p. 302.

Aequae paucae sunt editiones atque versiones Peripli. Princeps est edit. quam *Sigismund. Gelenius* sumtu Frobenii parauit: *Arriani et HANNONIS Periplus, Plutarchus de fluminibus et montibus, Strabonis epitome*, graece omnia. Basil. 1533. 4. (ed. admodum rara, et basis reliquarum; v. *Maittaire* Annal. typogr. II. 785.) Hannonis libellus est inscriptus: Ἀννωνος Καρχηδονίων βασιλέως περίπλους.

Quando *Bayle* in Diction. v. Hannon pag. 692. not. C. alteram huius opusculi editionem cum versione et notis *Conr. Gesneri* 1559. memorat, eum errasse arbitror: equidem textum gr. additum esse, nullibi notatum vidi: atque in Catalogo libr. Biblioth. Tigurinae, pag. 496. tom. I. nullius adiecti textus gr. sed versionis tantummodo fit mentio. Inscriptus autem liber siue potius versio est: (v. catal. Biblioth. Vffenbach. gener. tom. IV. pag. 75.)

Ioannis Leonis Africani de totius Africae descriptione libr. IX. Io. Floriano interprete. Accedit HANNONIS Carthaginiensium Ducis NAVIGATIO, *Conrado Gesnero interprete, cum scholiis.* 1559. 8. Tiguri.

Hannonis periplus, graece et latine, sub auspiciis Io. Henr. Boecleri, cum versione et animaduersionibus *Io. Iac. Mülleri.* Argentor. 1661. 4. rec. in diss. acad. *Io. Henr. Boecleri*, Argentor. tom. II. 1710. 4. pag. 1220. sqq.

Genuina Stephani Byzantini de vrbibus et populis fragmenta. *Abrahamus Berkehus* latinam interpretationem adiecit. Accedit *Hannonis regis Periplus, graece et latine.* Lugd. in Batau. 1674. 12. (al. 8.) Contextus gr. est ex ed. Gelenii descriptus: versio autem Gesneriana. Post sequuntur *Conr. Gesneri* animaduersiones extemporaneae et animaduersiones *Sam. Bocharti* ex illius Geographia sacra depromptae. Calci adiectum est, *Ptolemaei Euergetas III. Aegypt. regis Monumentum Adulitanum.* Leo Allatius latine vertit. Lugd. Bat. 1674.

Ἀννωνος Καρχηδονίων βασιλέως περίπλους. *Hannonis Carthaginiensium regis Periplus, interprete Conrado Gesnero.* in Io. Hudsoni Geographiae veteris scriptoribus graecis minoribus. vol. I. Oxon. 1698. 8. p. 1. Praemissas *Dodwelli* diss. in quibus prima est de vera Peripli, qui Hannonis nomine circumfertur, aetate, excipit textus graecus cum versione *Gesneri* eiusdemque pluribus notis tum textui ipsi subiectis, tum fini voluminis adnexis, quibus et suas et *Bocharti* admiscuit. *Iacob. Gronouius* in appendice ad Geographica antiqua, f. Anim.

f. Animaduersione in recentem ab Oxonio Scylacis editionem et differt. de Scylacis aetate examine ignominiose tractauit Hudsonum et Dodwellum, nostro tamen Fabricio valde indignante.

Campomanes in libro supra memorato: *Antigüedad marítima de la Republ. de Cartago*, part. II. pag. 1-12. dedit textum Hannonis graecum cum versione sua hispanica: et a pag. 13-114. illustrauit eum notis criticis, geographicis et grammaticis, (conf. Mem. de Trevoux. Aout 1757. p. 403. ed. Amstel.)

Hannons Seereise, griechisch und deutsch mit Anmerkungen von Conr. Arnold Schmid. Adhaeret Schmidiana versione theotiscae Arriani Memorabilium Indicorum. Brunsvici et Guelferb. 1764. mai. 8. Additam esse commentationem germanice versam et interpretationem gallicam *Bougainville*, (ex vol. XXVI. Commentatt. acad. regiae Inscriptionum etc.) iam supra memoraui.

Periplus quoque in linguam italicam est conuersus: *Hannone navigazione de Cartagine*, in *Giow. Batt. Ramusio* Raccolte delle nauigationi, Viaggi, con diversi discorsi sopra essi del medesimo. Venetia tom. I. 1588. F. n. 3. rec. ibid. tom. I. 1613. v. Biblioth. Brühl. part. I. pag. 23. et 24.

Des Carthaginienfischen Admirals Hanno Reisebeschreibung von seiner Schifffahrt, an der Küste von Africa, auferhalb den Säulen Herculis, welche er in den Tempel des Saturnus aufgehängt hat, (germanice versa est ab *Hagero* in eius Geographischen Bücheraal. part. VIII. Chemnitz. 1765. pag. 640. sqq. cum doctis adnotationibus, in quibus et res explicantur et Schmidiana versio saepe emendatur.)

De Hannone eiusque libello haud pauci modo strictius modo liberius disputarunt. Iis vero, quos ego iam memoraui cum Fabricio, accedunt *Io. Gerh. Vossius* de histor. graecis lib. IV. Discours sur la navigation d'Hanno, dressé par un Pilot Portugés, teste *Christoph. Hendreich* in Syllabo auctorum etc. adhaerente eius libro: *Carthago, sive Carthaginensium Respublica*, Francof. ad Oderam 1664. 8. voc. *Hanno*, *Oliu. Dapper* in Beschreibung von America p. 17. *M. I. Georg. Hager* in Progr. de Hannone Geographo antiquissimo illiusque Periplo. Chemnitz. 1764. 4. Geschichte der Kolonisirung der freyen Staaten des Alterthums — aus dem Englischen. Lipsiae 1778. 8. pag. 12. sqq. *Harl.*]

Nescio, an addere hoc loco debeam, quod *Christophorus Hendreich* in libro de Rep. Carthaginensi p. 287. pollicitus est, se de Colonia Carthaginensium tum aliis, tum Americanis, et Hannonis periplo pluribus acturum in Analectis ad illum librum. Fortassis impatientius fert res literaria, quod *Isaaci Vossii* et *Lucae Holstenii* notae una cum viris illis veteris Geographiae peritissimis interciderunt. Vtrumque horum nouam Hannonis editionem molitos esse, constat ex *Is. Vossio* ad Melam pag. 302. et *P. Lambecio* lib. I. de Bibl. Vindobonensi, pag. 113. *Conradus* quoque *Rittershusius* Altorfii A. 1638. singulari oratione de Hannonis periplo egit, eamque in lucem edidit, cum propter illam plagii in *Bartoldi Nihufi* de eodem argumento Epistolam q) commissi argueretur, qua de controuersia

F 2

ipfi

q) *Nihufi Epistola* excutiens narrationem Melae de nauigatione Hannonis, prodit Francofurti A. 1622. et 1630. 4. edente Maximiliano zum Iungen.

ipſi mota confules, vbi lubebit, Georgii Richteri Epistolae pag. 205. 207. Video praeterea commemorari ab eodem Hendrichio libellum Gallicum hac inscriptione: *Discours sur la navigation d' Hanno, dressé par un pilot Portugais*, scriptum ipsum quale sit, quia in illud necdum incidi, non possum dicere. Exstat et in Bibliotheca Iohannea huius urbis Hamburgensis dissertatio perbrevis Hetrusco idiomate exarata: quae inferibitur *Discorso di Mr. Giovanni Battista Ramusio sopra la navigazione di Hannone Carthagineſe*. Habetur inter MSS. Cod. 81. Fol. [Sermo ille excerptus videtur Hagero in Geograph. Bücherſaal. t. I. p. 411. not. ex *Giov. Batt. Ramusii* Raccolte etc. n. 3. *Harl.*] Vide ſis praeterea Marianam rer. Hispan. lib. I. cap. XX. Ottonis Dapperi Americam pag. XVII. etc.

Helena. XIV. HELENAM Musaei filiam inter plures Helenas celebrat et ante Homerum de Bello Iliaco scripſiſſe tradit Ptolemaeus Hephaestionis lib. IV. apud Photium cod. 190. [p. 482. ed. Schott. vbi plures recensentur Helenae. *Harl.*] ἡ πρὸς Ὀμήρῳ Ἑλένη, ἡ τὸν [P] Ἰλιάκον συγγραφάμενη πόλεμον, Μεσσίαις τῷ Ἀθηναίῳ θυγάτηρ γενομένη παρ' ἧς καὶ Ὀμηρον λέγεται λαβεῖν ὑπόθεσιν. Homero antiquior Helena, quae bellum Troianum conscripſit, Musaei Atheniensis, (de quo infra,) filia, a qua et Homerus argumentum accepisse creditur.

Hellen. XIV. HELLEN, Deucalionis filius, a quo Ἕλληνες dicti, qui antea Γραικοὶ teste Aristotele lib. I. Meteorolog. cap. 14. [it. *Apollodoro* in Biblioth. I. c. 7. §. 3.] (Conf. Thucydidem lib. I. et quae viri docti notant ad marmoreas Epochas Arundelianas, Stephanum Byz. in γραικοὶ et Hesychium in γραικος.) Scriptoribus videtur accenseri a *Cassiodoro* lib. VIII. Variarum Epist. 12. Cum enim de Mercurio literarum repertore dixisset, Hinc, inquit, Hellen auctor Graecorum plura dixit eximis, virtutem eius compositionemque subtilissima narratione describens, ut in ipso initio possit agnosci magnarum copia literarum. Sed fortasse non multum tribuent alii huic Cassiodori testimonio. [conf. *Strabo* VIII. p. 369. f. *Almel.* 568. sq. ibid. p. 383. *Almel.* p. 587. Effigies eius in *Vrsini* Illustrium Imag. 64. et *Gronou.* theſ. antiq. gr. vol. I. K. *Harl.*]

Hercules. XV. HERCVLI etiam Lini discipulo *) scripta quaedam tribui, notavi supra in Asbolus cap. II. n. 6. et infra vbi de columnis Hermetis, de quo mox, Trismegisti, cap. XI. num. 3. Μάντις et Φυσικός ab Atlante Phryge edoctus est Astrologiam, unde dictus fuit mundi columnas ab eo suscepisse, ut refert Clemens Alex. I. Strom. p. 306. *). Fertur et apud Dionem in extremo libri XLVII. [c. 49. p. 525. vbi v. not. Fabr.] dictum Herculis; verum e Tragico aliquo haud dubie petatum, quo usus est Brutus cum ab Antonio et Augusto victum se videret: ὡτ' ἀλῆμον ἀρετῇ, λόγος ἄρ' ἦσθ', ἐγὼ δὲ σε ὡς ἔργον ἦσκον, σὺ δ' ἄρ' ἐδέλευς τύχην. Quibus verbis sanioſorem forte, quam ipse, qui protulit Brutus, sententiam applicauit vir doctissimus P. Baylius in dictionario Historico Critico Gallice edito, qui de Hercule post Gyr-

r) v. *Apollodori* Bibl. II. 4. vbi §. 9. praeceptores Herculis enumerantur, it. c. 5. sq. de rebus ab Hercule gestis infra vol. XIII. lib. VI. c. 9. p. 178. *Harl.*

s) Adde Abbat. de *Fontenu* de Hercule Musageta, in *Memoir. de l'Acad. des Inscr.* tom. VII. p.

51. sq. et teutonice versam illam comment. Lipsiae 1781. vol. I. collectionis translatarum commentatt. acad. Paris. p. 141. ibique nota, et I. G. Heyne V. S., Comm. de Hercule Musagete, nominisque causis; in Commentatt. Soc. Reg. Gott. Vol. III. p. 23. ff. *Harl.*

aldum diligentissime egit. Herculis *πράξεις* celebrat praeter alios Dio Chrysostomus *diff.* 8. et inscriptio Graeca quam ab Isaaco Vossio acceptam publicauit Cornelius Tollius ad Palaeophatum p. 212. Reinesius p. 344. [*Tzetzes* Historiarum Chiliad. I. Histor. 36. v. 491. sqq. in *Antholog. gr.* libr. IV. cap. 8. in cod. quodam a Constantino Lascari scripto apud *Iriarte* in Catal. Codd. gr. biblioth. reg. Matritens. pag. 234. *Eudocia* in *Ἰωνία* p. 208-218. *Corfini Expiatio*, gesta et labores Herculis in eximio Farnesiano marmore. 1751. etc. *Harl.*] A Cynicis et Stoicis Hercules subinde veluti exemplar insigne virtutis commendatur. Diogenis Cynici tragoediam Herculem memorat Laertius lib. VI. sect. 80. Medicinae peritum Herculem facit Celsus in prooemio, qua de re consulendus in historia Medicinae, quam cum magno fructu legentium ac voluptate condidit *Daniel Clericus* parte I. p. 29. [adde *Schulz* in Historia medicinae pag. 94. sq. *Neue Welt-und Menschengeschichte*, ab Hismanno e lingua gallica in teutonicam translata. I. p. 674. T. VI. p. 369. et p. 566. ff.] Ceterum plures fuere hoc nomine: nam Hercules tres et quadraginta Varro computat, et omnia grandia olim ab antiquis Herculi adscribi solita, recte obseruat Hugo Grotius ad Ionae 2. 1. Herculis Mythologiam historice expositam videbis, vbi lubebit, Tomo I. Bibl. Vniuersalis gallice editae a Ioh. Clerico p. 252. seq. De purpura ab Hercule Tyrio reperta, per occasionem canis, cuius os succo conchylii quod vorare ille gestiebat tinctum obseruauit, mentio fit in Chronico Paschali p. 43. seq. [P] [Veteres de Hercule fabulas et in multis operibus, in primis anaglyphis, expressas, et in multorum tam antiquiorum, quam recentiorum libris relatas habemus. Opera veterum ad Herculem spectantia collegit *Laurentius Beger* in libro: *Hercules Ethnicorum* ex variis antiquitatum reliquiis delineatus, additis in fine modernis quibusdam eiusdem argumenti picturis. Berol. 1705. in forma maxima. Illa tamen opera post Begerum plenius et diligentius colligi possunt. Anaglyphum Farnesianum ediderunt Sponius, Gorius ad Donatum et Corsinius. *Spon* in *Miscellan. eruditae antiquitatis* sect. II. art. X. col. 741. sq. in *Poleni supplement. ad Gronou. et Graeu. Thes.* vol. IV. publicauit illas inscriptiones graecas Farnes, at vetustate mutilas, duarum columnarum marmor. in quibus vita factaque Herculis enarrantur. *Herodorus* scripsit XVII. libr. *τὸ καὶ Ἡρακλείαν λόγῳ*. v. *Athenaeus*, IX. p. 474. F. item Pherecydes, vt aliorum omittam narrationes, quippe quae huc non pertineant. conf. cel. *Heyne* ad Apollod. II. 4. p. 326. sqq. et *Thesaurus Gronou. Sallengrianos* et *Poleni*, locis paene infinitis. *Harl.*]

CAPVT VII

I. De Hermete ipso variae sententiae eruditorum Virorum incertos relinquunt lectores. II. Illas discutere non est nostri instituti, sed de scriptis, quae sub Hermetis nomine vel hodie feruntur vel olim exstiterunt, paulo accuratius agere. III. De Poemandro. An eius auctor Hermetas cuius pastor exstat. Plura fragmenta Graeca Pastoris indicata. IV. Variae Poemandri editiones. V. Patricii editio duplex plenissima, ex capitibus recte diuersos faciens tractatus et alia praeclara adiungens. VI. Collatio eiusdem cum aliis editionibus, additis observationibus variis Criticis, et indicatis locis scriptorum unde Hermetica sua Patricius depromsit. VII. Hermetis fragmenta quaedam alia indicata. VIII. Paraenesis Ethicae et Politicae ad filium.

[Cum supplementis G. C. Harles.]

Hermes. I. **H**ERMES *) siue MERCVRIVS *), Aegyptiis Celtisque Theut, Θωδ, Θωδ',
(in quibusdam Liuii editionibus XXVI. 44. Mercurius Teutates, confer

a) *Hermes* a Ὡρι (sol) deriuat *Hornius* histor. philos. lib. I. cap. 6. quia sol, deorum summus, non generationis tantum, sed et virtutum omnisque boni auctor habitus sit a veteribus. — Mneues, rex Aegyptiorum, leges scriptas primus dedit populo, simulans, leges ab Herme sibi traditas, teste Diodoro Sic. lib. I. sub finem. *Heum.*

b) Historia et narrationes de hoc homine adeo impeditae sunt, et multis difficultatibus obsitae, ut quidam viri essent eruditi atque sagaces, qui, num talis *Hermes* umquam in viuis fuerit, certe inuentor tot diuersarumque artium et doctrinarum exstiterit umquam, dubitarent; e. g. *Vrsinus* in libro, mox §. 2. memorando, negauit narrationem de illo esse veram, (cuius argumenta examinavit *Brucker*. in Hist. crit. phil. I. p. 254.) et cel. *Meiners* in Versuch über die Religionsgeschichte der ältesten Völker, besonders der Egyptier, Göttingae 1775. ea, quae de inuentis Hermetis traduntur, et a *Moshemio* ad Cudworthi system. intellect. I. c. 4. §. 18. et *Iablonskio* in Pantheo Aegypt. V. §. 13. ingeniose explanantur, pag. 216. sqq. acute diiudicauit ac refutauit, et pag. 223. fabellis Aegyptiacis adnumerauit. Quod tamen modo *Thoth*, modo *Taaut*, modo *Thoyt*, modo *Theut*, a Graecis autem *Hermes*, a Romanis *Mercurius* nominatur et scribitur, id quidem, tanta antiquitatis obscuritate, peruersaque Graecorum Romanorumque in permutandis confundendisque diuersarum gentium aetatumque et hominum deorumque nominibus consuetudine, me nondum adduceret, ut de veritate hominis et narrationis dubitarem. *Philo* quidem *Byblius* apud *Eusebium* Praepar.

Euangel. lib. I. cap. IX. pag. 31. tradit, a Sancho-niatone diligenter inuestigata fuisse τὸ Ταύτα, quia sciuisset, illum primum fuisse, ὁ τῶν γραμμάτων τὴν εὐαγγέλιον ἐκδόσεως, καὶ τῆς τῶν ἐκπονημάτων γραφῆς καταρχὴς, qui litterarum inuentionem excogitasset, et res memorabiles consignasset; Sancho-niaton vero ipse apud *Eusebium* l. m. pag. 36. ἀπὸ Μισσηρ Ταύτους, ὅς εἶπε τὴν τῶν πρώτων τοιχῶν γραφῆν. Loca Ciceronis de N. D. III. 22. (vbi v. *Dauis*. qui vero *Mercurium* Aegyptiorum cum *Mercurio* Arcade confundit,) *Lactantii* I. Institut. c. 6. init. vbi v. *Cellar.* et *Bunemann.*, *Platonis*, aliorumque ab aliis iam collecta repetere nolo. Quod vero *Taaut*, tot artes excogitasse, tot libros conscripsisse aliaque perfectisse mirabilia dicitur, id ab omni probabilitatis specie abhorret. *Manetho* apud *Syncellum* pag. 40. duo primus finxit *Hermetas*, eiusque auctoritate decepti illam sententiam amplificare ornareque studuerunt viri ingenio atque eruditione clarissimi. At enim quae caussa fuerit, cur ante *Manethonem*, hominem praeterea fidei minus certae, hucusque nullam illius rei narrationem atque duplicis *Hermetis* auctoritatem reperire quisquam potuerit? conf. quoque auctorem Historiae vniuersalis, cura *Baumgartenii* in linguam theotiscam conuersae vol. I. §. 605. pag. 491. sq. cum nota *Baumgarteniana*, et in praefat. p. 66. etc. — *Iackson* in Chronol. Antiq. vol. III. p. 91. sqq. (quem sequitur *Hamberger* in zuverlässigen Nachrichten etc. vol. I. pag. 65. sqq.) adserit prioris *Hermetis* aetatem anno circ. 610. post eluuiationem, et a. 79. post homines, turrim babylonicam aedificaturos, dissipatos: idem putat, illum in Phoenicia, regnante *Vrano* seu

feu Crono, inuenta sua vsui communi exposuisse; diuersum esse ab hoc *Taant* s. *Toth* posteriore, qui a. circ. 400. serius vixisset, et in Aegypto non minus, quam Graecia maiorem nominis famam, quam prior, consequutus, auctor inuentorum, quae tamen tantum emendasset atque auxisset, postea fuisset habitus. *Simson* in Chronico pag. 162. sq. vbi plurimum de illo adfert testimonia, et *cel. Saxius* in Onomastico pag. 6. vol. I. vnicum tantum Hermetem Trismegistum, s. *Thoth*, Aegyptiacarum litterarum et sapientiae, vt fertur, parentem agnoscunt, eiusque aetatem a. m. 2544., et circ. ante Ch. n. 1459. assignant. *Bailly* in *Geschichte der Sternkunde des Alterthums bis auf die Errichtung der Schule zu Alexandrien* I. II. voll. 8. Lipsiae 1777. (a *Christiano Ernesto Wunsch* e lingua Francica in theoticam conuersa est illa historia) passim de Hermete differit. Is igitur vol. I. pag. 82. memorat, a Manethone apud Syncellum pag. 40. aetatem Hermetis ante eluuiionis tempora poni; addit tamen Manethonis testimonium a multis in dubium vocari: pag. 89. suspicatur, Mercurium Trismegistum Graecorum, Butam Indorum, et Thaut s. *Thoth* Aegyptiorum vnum eundemque fuisse hominem, e Chaldaea ortum: pag. 154. sqq. aetatem trium Hermetum constituit: primum ante eluuiionem vixisse eumque praecepta suarum artium ope hieroglyphicarum figurarum inculpasse lapidibus aut columnis; alterum, qui Thaut quoque vocatus, verus Hermes Aegyptiacus sit, in viuis fuisse circa a. 3362. ante Ch. natum, eumque existisse alphabeti parentem: tertium denique, qui si fuerit, circ. a. 1846. ante Chr. natum obseruationes fecisse astronomicas; coll. pag. 175. Tum pag. 193. contendit, Hermetem alterum, ex vrbe Chaldaea, *Calovaz* ortum, qui astronomiam Aegyptios docuerit, (coll. vol. II. p. 140. etc.) circa a. 3362. ante C. N. in Aethiopiam profectum hic quoque fundamenta omnium, quae ibi postea floruiscent, doctrinarum iecisse; secum adtulisse hieroglyphicas figuras, symbola praeceptorum sacrorum atque astronomicorum, in templisque Aethiopum posuisse Asiae mysteria; in iisdem locis sanctis tabulas, quae praecipua religionis fundamenta continuisent, lapideas fixisse: illis tabulis in Aethiopia, qua in terra Hermes vocitatus sit *Steles*, nomen *stelarum* adhaesisse; in Aegypto autem *Thoth*, quod ibi *Thoth* sit adpellatus: eundem Aethiopas imbuisse scientia litterarum s. alphabeti, et inter illos floruisse primum astronomum: deinceps sacerdotes Aethiopiae summam suarum obseruationum, quas

instituerint, astronomicarum pariter *Stelis* s. lapideis tabulis incisas reliquisse: quaecunque vero illis fuissent inscripta, ea vulgo et propter antiquitatis inscitiam Hermeti esse tributa: ab Aegyptiis autem omnia illa praecepta et obseruata tamquam *Thothi* sui inuenta iactitata: inde perspicui posse causam, cur *Thoth*, *Hermes*, s. *Mercurius* auctor inuentorque tot librorum totque rerum mirabilium sit celebratus. In altero volumine pag. 13. sqq. contra *Pluche* in *Histoire du Ciel*, tom. I. veritatem narrationis, quamquam fabulis contaminatae, *Thaut* existisse, pluribus comonstraturus est. Pag. 64. sq. Manethonis de *Thoth* narrationem esse veram adseuerat; (coll. *Iablonsky* *Pantheo Aegypt.* lib. V. cap. 5. §. 4. 14.) et de *Stelis* disputat: pag. 68. animaduertit, in Asia adhuc reperiri vberiore de Astronomia commentationem, quae Mercurio Trismegisto vindicatur, atque per *Meloti* opera 1749. (Manuscripts de Mr. de l'Isle, n. 13. 9. B.) in notitiam nostram venit, idemque examinat *Iablonskii* sententiam, docetque, Mercurium Graecorum cum caduceo male confusum esse cum Hermete Aegyptiaco. Pag. 200. narrat, apud Arabes nomina trium Hermetum reperiri, quorum primus vocetur *Edris* s. *Hemoch*, cuius obseruationes aliquot astronomicae in MS. quodam in biblioth. regia n. 1033. teste *Herbelot* in *Bibl. Orient.* pag. 449. 450. seruatae dicuntur; [sed vide notam Fabricii ad nostrum §. 1. eiusdemque cod. Pseudepig. V. T. pag. 215. 217.] alter *Hermes*; tertius vero *Hermes Trismegistus*; secundum *Hermetem* fuisse astronomiae inuentorem, ibidem vberius demonstrare conatur. Enimvero, si haec et reliqua, quae ingeniose quidem persequutus est, copiosius exponerem, ab instituto viaque nimis aberrare viderer. Quare haec iudicasse sufficiat, et ad alia progrediendum est. Nec vero multum morabor lectores repetitione atque examine opinionis, quam de Hermetis aetate, dignitate, historiaque passim fouet *Fourmont* in *Reflexions sur l'origine, l'histoire et la succession des anciens peuples*, Paris 1747. 4. tom. I. lib. 2. pag. 58. sqq. qui quidem pag. 74. existimat, Mercurium Aegypti fuisse *Eliezer*, Abrahama praefectum familiae. Auctor gallus libri: *Neue Welt- und Menschen-geschichte, aus dem Französischen mit Zusätzen, und Anmerkungen versehen von Michael Hissmann. Alte Geschichte, erster Band*, duo Hermetas producit et ingeniose potius quam vere exornat: alterum pag. 614. sq. (cum quo loco cf. idem T. III. p. 226. ff.) atrocissimum crudelis Saturni amicum, alterum, quem magnificis exornat laudibus,

bus, facit, ingenio nimis abundans et Manethonis narrationes suae potius fabulas sequutus, litterarum, artium, legum, picturae, Astronomiae, obeliscorum et multarum aliarum rerum inuentorem: quod quidem omnem superat fidem. Estne probabile, vnum hominem illis temporibus tot excogitasse artes, licet rudes adhuc, atque doctrinas? tot suscepisse itinera, eaque omnia, quae ei adfinguntur, effinxisse atque perfecisse? cur eius et consequatae aetatis historia adeo incognita est? Plura de eo, si is talis, qualem feri posterius eum iudicarunt, fuisset, procul dubio memoriae tradidisset Herodotus. Plura adhuc in hanc sententiam possunt disputari: at partim ab aliis iam dicta sunt. *Gebelin* in *Monde primitif*, tom. I. more suo multa de Hermete nostri artibus disputat et omnibus ingenii viribus adhibitis exornat. In *Mémoires de l'Académie des Inscr.* tom. XXXI. pag. 117. *Thaaut* Aegyptiorum comparatur cum *Butta*, Indorum Hermete. Pauca habet de eo *Io. Henr. Schumacher* in *Versuch die dunklen und versteckten Geheimnisse in den hieroglyphischen Denkbildern der Egyptier* — — näher zu erklären, Guelferb. et Lipsiae 1754. 4. pag. 30. sq. At nec possum nec volo omnes omnium narrationes veras falsasque, et dulcia de Hermete somnia enarrare. Equidem non eo progrediar audaciae, vt, Hermetem s. Thaaut quemdam ante Iosephum et Moysen vixisse, eundem de Aegypto bene meruisse, quaedam inuenisse ad culturam terrae hominumque meliorem et coeli observationem, et siue litteras primas, siue signa hieroglyphica reperisse omnino negem. At forsitan ne signa quidem reperit: nam *Comes Carli* in *Briefsen über Amerika*, ex interpretatione *Hennig*. theotisca, (Gerae 1785.) part. II. scripturae et numismatis inuentionem tria fere millia annorum ante vniuersalem eluuiionem factam esse, praeter omnem tamen veri aut verisimilis speciem, sibi aliisque persuadere cupit. Ego vero certi aliquid definire atque pronuntiare non audeo, multo minus Hermetis laudes meritaque vberissime et confidenter enumerare atque exaggerare. *Herodotus* quidem eum non facit litterarum parentem, quum tamen libr. II. cap. 36. pag. 120. ed. Wesseling. quem vide, Aegyptios, memorasset, litteris duplicibus vfos esse, quarum unas sacras (ἱερὰ γράμματα) alteras populares, (δημιώδη) vocasset: at enim, quod eum a Phoenicia ortum crediderit, eius in historia Aegyptiaca mentionem forsitan facere noluit, quamquam libr. V. cap. 58., vbi de litteris Phoeniciis et ortu litterarum graecarum agit, commodam, si Hermetem

sciuisse aut habuisset litterarum inuentorem, eius memorandi nactus fuisset occasionem: aut forsitan in libris de rebus Assyriis de ortu litterarum, atque adeo de Hermete differere voluit. At nolo inhaerere hisce suspiciunculis. *Diodorus Siculus* in *Bibl. I.* c. 16. pag. 19. ed. Wessel. recenset Hermetem, apud Osiridem in maximo ante omnes honore positi, inuenta satis multa: at primum nullius ab illo confecti libri facit mentionem; deinde praestetur, se Aegyptiorum narrationes, quae tamen ferioribus temporibus admodum corruptae et fabulosae fuerant, sequi; ideoque, ducibus illis incertis, miscet, vt iam monuerunt *Marshamus* et *Wesselingius*, Mercurium aegyptiacum et graecum: denique cap. 43. pag. 53. sacerdotes (num veteres, an Diodori aequales, intelligi debeant non patet: certi quidem locupletesque testes, qui ex incorruptis tabulis purisque fontibus hausissent, non fuerunt,) sacerdotes igitur, ait, Hermen repertorem disciplinarum et artium, necessariorum vero ad vitam degendam reges, fuisse, memorant. Hi quidem de Hermete suo senserunt magnifice, nec tamen omnia inuenta ad eum retulerunt. Quum autem sacerdotes Aegyptii, praecipue Alexandrini, multa de Hermete iactassent, eiusque nomen celebrius fieri coepisset, facile fieri potuit, vt homines ad fraudes suas occultandas suisque nugis maiorem fidem atque auctoritatem conciliandam sub Hermetis nomine libros libellosque varii generis non multo post Diodori tempora euulgerent, ita vt a *Clemente Alexandrino* Strom. IV. p. 633. (cap. IV. pag. 757.) iam XLII. memorarentur; quorum numerus ad Iamblicum vsque tempora per fraudes variorum incredibili modo auctus est. Sub exitum tamen saeculi primi, et medio saeculo secundo primos architectos libellorum, Hermeti adscriptorum, existisse est probabile. Atque *Plutarchi*, aetate quidam libri Hermetici, ab illo autem sprete, circumferebantur, et *Galenus* medicos Hermetis libros absurdos esse et suppositos iam iudicauit. At post *Casaubonum*, qui in *Exercitationibus Baronianis*, Geneu. 1654. Ex. I. diatr. 10. graeca Hermetis scripta esse ficta docet, post *Cudworth*. in *System*. intell. cap. IV. §. 18. pag. 373. sqq. (qui interdum discedit a *Casaubono*), eiusque doctum interpretem *Moshemium*, post *Bruckerum* p. 260. sqq. et *Meuserium* pag. 213. sq. locis mem. aliosque de illis recentiorum commentis erudite abundeque disputantes nolo diutius huic pistrino addicere operam. Adicere tantum inuat, *Wesselingium* Obser-

fer Phil. Cluverium in Germania antiqua lib. I. p. 81. sqq. et 221. sqq.) Legislator, sacerdos ac Philosophus inclitus, cui non professio trinitatis, vt, nescio quo auctore, prodidit Suidas, neque triplex processus chemicus ab ipso repertus, vt anonymus Graeculus ait apud Petrum Lambecium lib. VI. commentar. p. 175. sed multarum rerum et artium scientia TRISMEGISTRI cognomen imposuit iudice Lactantio lib. I. diuin. Instit. cap. 6. ad quod alludens Martialis lib. V. Epigr. 25. de Hermete quodam gladiatore:

Hermes omnia solus, et ter^o vnus.

Mose ipso antiquior a multis traditur, aliis confundentibus eum cum primo hominum Adamo, aliis cum Iosepho Patriarcha, ^o vt Theophilus Galeus lib. I. Philosophiae generalis c. 1. §. 6. vel Henoch^o, vt videre est apud Kircherum T. 1. Oedipi Aegypt. p. 67. 79. 114. aliis cum Chanaane, quae sententia placuit *W. Christophoro Kriegsmanno* ^o in Coniectaneis ad Tacitum de moribus Germanorum et in tabula smaragdina vindicata, et Sam. Bocharto lib. I. Phaleg. cap. 2. Artapanus apud Eusebium lib. IX. praeparat. cap. 27. et in Chronico, quod Alexandrinum vulgo appellant, tum scriptor commentarii in Hexaemeron, quem sub Eustathii Antiocheni nomine edidit Allatius, Mosén ipsum Aegyptiorum Mercurium innuunt, [P] quam eorum opinionem prolixè confirmat Huetius demonstrat. Euangel. p. 122. sqq. edit. Lipsiensis ^o. Faunus quoque Italiae Rex, alio nomine *Hermes* dictus

Obseruat. lib. II. cap. 10. pag. 177. sq. explicare originem et causam, cur deus ab Hermete vocetur *πατήρ* atque *αμύτωρ*. *Harl.*

c) Sic Geryon *ter vnus* dicitur Tertulliano c. 4. de pallio.

d) v. *Fabricii* cod. pseudep. V. T. pag. 760. *Lambecii* Prodrum. lib. I. cap. 7. pag. 57. sq. *Hermann.* Huc referendus quoque est *Theophilus Sigefrid.* *Bayerus*, qui in Thesaurio epistolico Lacroziano tom. I. Lips. 1742. pag. 16. in epistola quadam; „de Mercurio, ait — multa sunt dicta a veteribus, quae Iosepho conuenire videntur. Eius sane res gestas Aegyptiorum sermonibus et monumentis celebratas fuisse, multa sunt indicio, ac credo etiam illum locum *Palaephati Aegyptii ex Fastis Siculis*, cum solem dicit Aegyptiorum rebus praefuisse dies quater mille quadringentos septem et septuaginta, hoc est annos duodecim admodum, atque deinceps ita profequitur orationem: *ε γάρ ηδεναν οι Αιγύπτιοι τότε άλλον τωά αριθμόν εν τῷ ψηφίζαν, αλλά η τας περιόδας των ημερων ας ετη ψηφίζον. οι γάρ των Ιβ μηνων αριθμοι, μετα ταυτα επανοηθησαν, εξ ουτε ηνομισθη υποτελεις ανα ανθρωπους ταις βασιλευσιν.* Id aperte ad eum locum Geneseos pertinet, ex quo constat, tributariam ante Iosephi tempora Aegyptum non fuisse, sed, vt Graecos accepimus, multo etiam tempore post, obsecundasse solum suis regibus. Id nescio, an aliquis iam adnotauerit.“

Vol. I.

Atque La Croze tom. III. pag. 23. respondet, id certe solerter et ingeniose adnotatum esse. In eodem Thesaurio tom. I. pag. 170. Iablonskius comparat Hermen cum Anabide. *Harl.*

e) Henoch iste passim scriptoribus recentioribus Arabibus dicitur *Edris*, quod nominis quid sit, sollicitos video Hottingerum et alios viros doctissimos. Suspicio autem hoc, vt alia multa, a Graecis esse petatum, quibus *ηπειρ* doctum ac peritum significat.

f) Qui Mercurium Gallorum et Tuisconem s. Tuisconem Germanorum, (apud Tacitum de mor. Germ. cap. 2.) et Thoyd Aegyptiorum vnum eundemque fuisse opinatur, in *Coniectaneis de Germaniae gentis origine et conditore Hermete Trismegisto, siue Tuiscone*, Tubingae 1684. (a Io. Vlrico Pregixero publicatis) cap. VII. sqq. adde *Everhard. Ottonem* de Tutela viarum publicarum part. I. cap. 5. p. 86. sqq. de *Teut* Gallorum et *Tuiscone* Germanorum, qui nihil commune habeant cum *Thoth* Aegyptiorum. *Harl.*

g) *Basnage* in Histoire des Iuifs lib. III. cap. 18. §. 17. pag. 458. negat, Mercurium et Mosén eundem hominem fuisse, quoniam ante Mosén et ante Iosephum ars scribendi cognita fuisset, et libri exstissent scripti. Huetii sententiam *Hermannus* in Actis philosophorum part. XL vol. II. nr. 1. de philosophia Aegyptiorum pag. 687. sq. nouis argumentis, (rationes enim Huetianas minus

G

nus

dictus et Aegyptum petiisse ibique philosophatus esse traditur ab auctore Chronici Paschalis p. 44. et 45. Aliis denique, ut Cluuerio et Conringio, ne Goropium Becanum iam memorem, totum fabulosum seu potius mysticum videtur esse nomen, quo non homo aliquis, qui vere in his terris aliquando existerit familiarisque genii adminiculo ita enituerit, veluti de Hermete ter maximo ex quorundam opinione refert *Ammianus Marcellinus* lib. XXI. cap. 14., sed Deus ipse, siue diuina sapientiae vis significetur, hoc est, ut *Iulianus Martyris* verbis exponam *λογος ὁ ἐρμηνευτικός καὶ πάντων διδάσκαλος, καὶ παρὰ Θεῶ ἀγγελτικός*, cuius nomine sapientissimos quosque Aegyptiorum quaeuis scripta ac reperta sua commendasse Iamblichus auctor est, in quam sententiam auctor Asclepii dialogi, qui sub Hermetis secundi ambulat nomine, auum suum laudat tanquam Deum aliquem *Mercurium maiorem, patrem consilii, omniumque κατηχητήν*.

*Scriptores
de Hermete.*

II. Non est mei instituti, repetere vel discutere, quae de aetate et rebus huius Hermetis aliorumque hoc nomine prolixè viri docti disputauerunt, *Iohannes Marshamus* in Canone Chronico, *Ioh. Henricus Vrsinus*, in exercitationibus de Zoroastre, Hermete, Sanchoniathone, quae cum Christophori Arnoldi spicilegio prodierunt Norimb. 1661. 8. ^{h)}; *Hermannus Conringius* et *Olaus Borrichius* in libris de Hermetica Medicina etc. neque, quae de pluribus Mercuriis siue Hermetibus Cicero 3. de natura Deor. c. 22. Arnobius et alii, aut quae de Deo Mercurio eiusque cognominibus siue elogiis Gyraldus nono historiae Deorum Syntagmate. Operae pretium duntaxat esse existimaui, hoc loco accuratam notitiam tradere scriptorum illorum omnium, de quibus mihi constat quod sub Hermetis nomine vel iam feruntur vel olim iactata sunt, breuiterque confirmare iudicium doctissimorum hominum, qui illa ne Homero quidem, nedum Moyse, antiquiora esse contendunt ⁱ⁾.

III. Ex.

nus solidas, et maximam partem absonas esse iudicat) stabilire studet: ante tamen copiose recenset Conringii de Hermetica Aegypt. medicina librum: pag. 682. de eius Aduersariis et philosophiae Hermetis defensoribus, *Borrichio*, et *Morhofio*, (in Polyhist. tom. II. libr. 2. c. 7. §. 2. et c. 16. §. 5.) et *Reimanno* (in Antiquitatib. litterar. Aegypt. §. 7. 37. 38. etc.) agit: pag. 665. sq. not. dat catalogum virorum doctor. qui sententiae Casaubonianaë, libros Hermetis esse spurios, subscripserunt. *Harl.*

^{h)} De quo raro libro v. *Stolle* in Nachricht von den Büchern und deren Vrhebern in der Stollischen Bibliothek. part. VII. pag. 706. sqq. *Harl.*

ⁱ⁾ Scriptorum a Fabricio hic memoratorum numero adde, sis, *Quadrio*, nella Storia d'ogni Poesia, tom. I. pag. 20. sqq. *Iackson*, Chronol. Alterth. pag. 435 — 455. qui Hermetem antiquiorem aequè ac posteriorem vanis commentis nequaquam accensendum esse contendit; sed facta

utriusque a veteribus permixta fuisse monet, et de hoc argumento doctè quidem disputat; sed aduersariis nihilo secius contradicendi materiam relinquit. Idem fere dicendum de *Iac. Bruckero*, qui in Hist. crit. phil. tom. I. part. I. pag. 252. sqq. traditiones de Hermete priore siue Thoyt, et posteriore, qui et *Trismegistus*, explicare et vindicare studet. Adde eius Append. pag. 107. sqq. Neque vllus est ex auctoribus, quos magno numero laudat *Hambergerus* in zuverlässigen Nachrichten, part. I. pag. 18. et *Saxius* Quomast. lit. tom. I. pag. 5. et 527., qui omnem dubitationem tollere, et quae vera, quae ficta sint, in narratione de Hermete siue vno siue utroque, liquido docere possit. conf. *Io. Georg. Roeferi* diss. de Hermete Trismegisto, Wittenbergae 1686. 4. *I. C. L. D.* Observation, dass die Geschichte Mercurii und Hermetis Trism. Mosen oder den Patriarchen Ioseph, oder beyde zugleich angehen, in Vnschuldigen Nachrichten, A. 1714. pag. 519. sqq. *Paul Ernesti Jablonski* Pantheon Aegypt.

*Poemander
Hermetis.*

III. Exstant itaque sub Hermetis Trismegisti nomine I.) *PIMANDER*, siue vt scribendum potius est, *Poemander* a ποιμὴν *Pastor*, quemadmodum *Hermas* Christianus, Apostolorum aequalis, scripsit libros tres sub nomine *Pastoris*, qui non tantum latine etiamnum habentur, sed et bene longa illorum fragmenta Graeca, ⁴⁾ nec I. B. Cotelerid viro doctissimo, nec Clarissimo I. E. Grabio, in spicilegio Patrum obseruata, occurrunt in pseudo-Athanasii doctrina ad Antiochum, quam e codice Colbertino ediderunt Benedictini Tomo 3. editionis nouae Operum Athanasii. Vt vero [P] vel hic *Poemander*, ⁵⁾ vel, de quo mox dicemus, *Asclepius* audacter tribuatur *Hermæ* isti Christiano, vel alteri huius nominis, quos salutat Paulus Rom. XVI. 14. nescio, sit ne opus maioribus argumentis, quam sola nominis conuenientia, qua ductus facere hoc non dubitat Sandius in nucleo Historiae Ecclesiasticae pag. 56. *Poemandri* cuiusdam nomen obuium quoque est apud Plutarchum Quaest. Graec. pag. 299.

*Poemandri
codices et edi-
tiones.*

IV. [Codices MSS. hi fere sunt notabiliores, quorum notitiam inueni. In Bibliotheca Medicea in Bandinii Catalogo tom. III. col. 22. Plut. XXI. cod. 33. *Ἐκ μὲν Τρι-
μεγίστου Ποιμάνδρου*, qui eo memorabilior est, quod is est, quem Leonardus Pistorienfis monachus ex Macedonia adtulit, et ad cuius exemplum Ficinus adfirmat suam se concinnasse versionem. -- Apud *Montfaucon* in Bibliotheca bibliothecarum MSS. in bibl. Vaticana, pag. 6. B. pag. 740. D. n. 3194. *Poemandra*. pag. 774. E. in regia Paris. *Hermæ Trismegisti* libri 15. -- pag. 1064. A. in Biblioth. Coisliniana cod. 332. *Hermæ Trismegisti Poemander. Hermæ ad Aesculapium*. -- In primis notanda est notitia quorundam Codd. in *Lambecii* Commentar. de biblioth. Caes. libr. VI. col. 374. sq. et libr. VII. col. 46. fqq. ed. Kollarii vbi is pag. 54. fqq. satis longam doctamque de Hermetis vita et scriptis narrationem ex-

G 2

Pro-

gypt. P. III. lib. V. c. 5. pag. 156. fqq. *Guil. Tamejon* Spicileg. Antiqq. Aegypt. cap. XII. §. 11. qui Iosephum sub Hermetis persona deprehendit. Contra ea vir doctus, (in *Journal Helvétique*, 1744. Nou. p. 480.) probare conatur, nec Zoroastrem, nec Hermetem vllum vnquam fuisse. *IAEGER. Ioan. Mollerus*, qui in *Homonymosopia*, Hamburg. 1697. 8. cap. II. §. 16. sq. de Hermete disputat, parum abest, quin subscribat *Conringii* sententiae. Contra ea *Io. Franc. Buddeus* in *Analectis histor. philos.* (Halaë Saxon. 1706.) pag. 57. Thotum, putat, regem Aegypti fuisse et vixisse secundum Eratosthenem eo circiter aevo, quo Heber, vnde Hebraei nomen ducunt, inter mortales commoratus est: ex quo efficit, Mose longe antiquiorem fuisse Mercurium; denique censet, Thautum illum Aegyptium frui litterarum disciplinarumque inuentarum gloria. *Hermeti*, Osiridos amico, auctor Historiae Vniuersalis, Halaë Saxonum cura Baumgartenii teutonice verfac, (vol. I. §. 619.) tribuit ea, quae antiquitas de illo tradidit finxitque: contra Mercurio ter-

tio, nepoti maioris, scripta et aetatem a. m. 2430. ante C. N. 1532. adserit *I. Iac. Frisius* in Bibliotheca philosophorum. pag. 2. *Schulz.* in Historia Medicinae etc. pag. 17. vulgares narrationes fabulasque repetit. *Agatopist.* autem *Cromazian* in: Della Istoria e della indole di ogni filosofia etc. (Venet. 1782.) cap. XII. pag. 238. Hermetis historiam pannello fufius curatiusque persequitur, duce potissimum Bruckero, a quo tamen semel iterumque dissentit, iisque accedit, qui eiusmodi hominem sapientem quarundamque disciplinarum artisque scribendi, saltem hieroglyphicae inuentorem fuisse contendunt. v. *Freytagii* Adparat. litterarium tom. III. pag. 83. sq. *Frid. Boernerii* Antiqq. medicinae Aegypt. pag. 43. sq. etc. *Harl.*

k) Vide quae notauimus in Codice Apocrypho N. T. p. 976. seq.

l) Hic liber, Hermetis Poemander, a Christianis effictus est, iudice *Huetio*, Dem. Euangel. Propos. IV. cap. 4. §. 2. pag. 128. *Heum.*

Prodromi sui historiae litterariae cap. I. §. 6. a pag. 134-143. repetit et auget. -- Indicem quorundam opusculorum medicorum aliorumque Hermetis suppositiorum, qui exstant in Bibliotheca Vindobon. dat *Dan. de Nessel*, in Catalogo codd. MSS. graecorum etc. bibl. Caesariae Vindob. part. VI. pag. 65. -- In Catalogo MSS. biblioth. reg. Paris. tom. II. cod. MCCXX. cum scholiis quibusdam ad marginem coniectis. cod. MCCXCVII. cod. chartac. saec. XVI. exaratus MMVII. cod. chartac. MMDXVIII. -- *Poemandres* cod. olim Palatinus, nunc Vaticanus, teste Sylburgio in Catalogo codd. gr. MSS. olim in biblioth. Palatina nunc Vaticana asseruatorum, (Francof. ad Moen. 1701. 4.) pag. 20. -- *Philippus Labbeus* in Noua Bibliotheca MSS. in biblioth. Caroli de Montchal, archiepiscopi Tolosani, exstare, pag. 199. scribit, cod. CVII. „Mercurii Trismegisti Pimander et opuscula illi inserta, eiusdem *Kleis*, et Heronis Alexandrini Pneumatica.“ pag. 294. cod. 1679. Naturalis historiae varia ex Mercurio Trismegisto et Harpocrate Alexandrino: pag. 297. cod. 1769. Mercurii Trism. Poemandra. Apud Montfaucon Bibl. Bibliothecarum p. 658. n. 3036. cod. in Bibl. Bodleiana *Hermes Trismegistus in Platonem* citatur. Ohe! *Hermiae* scribere voluit?

Hermetici Poemandri editionem primam debemus *Marfilio Ficino*, sed latinam tantum, quam concinnauerat sequutus codicem graecum, a Leonhardo Pistoriensi Monacho ex Macedonia adlatum. (De vita, moribus et scriptis *Marfilii Ficini* docta commentatio legi potest in *Schelhornii* Amoenitatibus literar. vol. I. Francof. et Lipsiae 1730. pag. 18. sqq. adde *Angeli Mar. Bandinii* Specimen literaturae Florentinae. Florentiae 1748. 8. tom. I. p. 149. sqq. II. p. 61. 108. *Freitag*. Adparat. litter. tom. I. p. 405. et tom. III. p. 349-359.) De interpretandi, quam tenuit ille, ratione *Huetius* de claris interpretibus pag. 270. ed. Stadenf. 1680. iudicat, Ficinum neglexisse verborum curam sententias nonnumquam dilataste, vel contraxisse, maxime vero in Trismegisti interpretatione, et pag. 212. reprehendit Ficinum, quod nonnulla Aegyptiace et graece ab eodem Hermete vtriusque linguae perito scripta absurdissime crediderit. Sed ad editiones venimus. Prima dicitur apud Fabricium Veneta 1483. At multo prius euulgata est illa versio huius sententiae:

Mercurii Trismegisti liber de potestate et sapientia dei, e Graeco in Latinum traductus a Mars. Ficino, Taruisi, per Gerardum de Lisa. in calce: Finitum 1471. 4. Haec editio est omnium prima litteris initialibus picta. Correctoris vices suscepit *Franciscus Rhodandellus*. In secunda folii primi parte est praefatio quaedam, quae incipit: *Tu quicumque es, qui haec legis, siue Grammaticus, siue orator, seu philosophus, aut theologus scito. MERCVRIVS TRISMEGISTVS sum, quem singulari mea doctrina et theologica Aegyptii prius et barbari, mox Christiani antiqui Theologi ingenti stupore attoniti admirati sunt.* etc. et desinit: *Bene vale. Franc. Rhod. Taruisinus Gerard. de Lisa scriptori mei copiam fecit ut ipse caeteris maiorem copiam faceret. Taruisi M. CCCC. LXXI. Nouembr. conf. Maillaire Annal. Typogr. tom. I. p. 302. Bure Bibliogr. instructive. vol. de la Jurisprud. et des Sciences. nr. 1950. Goetzii Memorabil. Biblioth. Dresd. tom. III. pag. 210. Freitag in Adparatu literar. tom. III. pag. 84. sq. Error esse videtur in MSt. apud Montfaucon in Biblioth. bibliothecarum p. 292. C. In fine (n. versionis Benzii:) „Finito il libro di Mercurio Trismegisto di Greco in Latino translato per Marfilio Ficino Fiorentino d' Aprile 1463. e facto volgare da Ru. Sil a di 10. di Settembre 1463.“*

Hermes

Hermes Trismegistus. Latine, Ficino interprete: Lucas Dominici F. Venetus mira imprimendi arte praeditus impréssit Venetiis M. CCCC. LXXXI. XV. Maii in forma quarta. v. *Maittaire* l. m. tom. I. part. poster. pag. 416. (*Orlandi*) Origine e Progressi della Stampa etc. pag. 38. et 420.

Pimander seu Dialogus de Potestate et Sapientia Dei ex graec. in lat. traductus per Marsilium Ficinum Venet. 1483. *Orlandi* l. cit.

Mercur. Trismegistus liber de potestate et sapientia dei e graeco in lat. traductus a Marsilio Ficino. Venet. 1491. in biblioth. Noribergensi, teste *Sauberto* in Historia biblioth. Nor. 1643. 12. pag. 171. -- rec. ibid. 1497. fol. cum Iamblichio et aliis Opusculis Ficini v. *Maittaire* l. m. p. 653. not. 12. in primis pag. 632.

Merc. Trismegistus Mars. Ficino interprete: per Damianum de Mediolano. d. X. Maii. Venet. 1493. 4. v. *Maittaire* l. m. pag. 557.

Trismegistus Ficino interprete, impressore Wolfgango Hopyl in pago diui Iacobi etc. 4. Paris. 1494. v. *Maittaire* l. m. p. 573.

Mercurii Trismegisti Pimander et Asclepius; et Marsilii Ficini Opuscula aliquot. Venet. apud Aldum. fol. 1497. v. *Maitt.* l. m. p. 653.

Aureum planeque diuinum opusculum Mercurii Trismegisti de potestate ac sapientia dei: interprete Marsilio Ficino Florentino. In 4. in fine legitur: „Desideratissimo Christi Ihesu op. max. auspicio vel maxime fretus extremam sane quam lepidio huic opusculo manum imposuit spectatissimus ille vir *Ioannes Opilionis*, primarius ciuis metropolitane vrbis *Maguntine*. Fautissima eorum propagine satus, qui diuinam ferme Calcographie artem propitiis fatis inuenerunt. Anno virginei partus 1503. octauo idus Aprilis. -- Impressum et expletum est diuinissimum presens opusculum In nobili vrbe maguntina artis impressorie inuentrice illuminatriceque prima. Per *Ioannem Schoeffer* Anno domini millesimo quingentesimo tertio. In vigilia palmarum.“ v. *Maittaire* l. m. tom. II. pag. 161. eiusdem Indicem in Annal. pag. 478. sq. in primis *Freytagii* Adparatum litterar. tom. III. pag. 82. sq.

Pimander Mercurii liber de sapientia et potestate dei. Asclepius. Eiusdem Mercurii liber de voluntate diuina. Item Crater Hermetis a Lazarelo Septempedamo. Petri Portas Monasterolensis dodecastichon ad Lectorem etc. In calce: „Crateris Hermetis adiecti Pimandro et Asclepio Mercurii Trismegisti Finis. Parisiis in Officina Henr. Stephani, recognitoribus mendasque ex officina eluentibus Io. Solido Cracouiensi et Volgacio Pratenfi. Anno Domini Saluatoris M. D. V. Calendis Aprilis.“ 4. Iac. Faber, qui praefatus est, recognouit Ficinianam Poemandri et Asclepii versionem. Crater Hermetis, quod ille ipse vocat opus non vetus, sed praesentaneum, pium tamen, est dialogus Ludouici Lazareli, poetae christiani, ad Ferdinandum regem, et de via, quae ad vitam ducat, et de consequendae felicitatis ratione diuersas dissonasque diuinorum humanorumque hominum, prophetarumque et Christi opiniones comprehendit.

Fabricius noster memorauit edd. apud Aldum 1516. fol. [quam sequitur Paris. per Sim. Colin. 1522. 4.] Paris. 1552. 4. Basil. 1532. 8. Lugd. 1549. 8. [cum Iamblichio de Myste-

riis. Lugd. 1552. 12.] a. 1577. 12. [de qua edit. v. Lambec. Comment. Bibl. Caes. libr. VII. p. 57. sqq.] et inter *Ficini Opera* [Venet. 1497. fol.] Basil. 1561. fol. [tom. II. pag. 1837.] 1576. Paris. 1641. [adde: *Poemander et Asclepius*. Lugduni 1570. 12.]

Graece editus est a Turnebo:

Mercurii Trismegisti Poemander seu de potestate et sapientia diuina et Aesculopii Definitiones ad Anumonem, regem. Graece: adiecta ad calcem *Mars*. *Ficini* versione latina. Paris. typis regijs, apud Adrian. Turneb. 1554. 4. v. *Maittaire* l. m. III. 633.

Merc. Trism. Pimander s. *Poemander*, *utraque lingua restitutus Francisci Fluffatis Candallae industria*. gr. et lat. Burdigalae 1574. 4. Candala graecum textum Turnebianum interdum mutauit, in praefatione testatus, se ad hoc opus restituendum adiutum esse a Iosepho Scalligero, tunc iuuen. conf. *Sammarthani Elogia*. IV. 12. 4.

Pymander Mercurii Trism. cum commento Fratris Hannibalis Rosseli, Calabri, ordinis Minorum regularis obseruantiae, Theologiae et Philosophiae, ad S. Bernardin. Cracouiae Professoris, liber primus de S. S. Trinitate — *Cracouiae in officina Typographica Lazari*, a. 1585. fol.

In dedicatione scribit, se primum librum *Pymandri Mercurii Trism.* in ciuitate *Tudertina* in monte Sancto 1571. commentatum esse, non sine multis curis animi et corporis. In fine legitur; *Tuderti hora nona 14. Iul. 1572. labore et industria Fratris Hannibalis Rosseli, Calabri etc.*

— — *liber secundus de Spiritu S. et angelis. Cracouiae* — 1585. fol.

— — *liber tertius de ente, materia, forma et rebus metaphysicis. Cracouiae* — 1586. *Auxilio cl. Viui D. Sebastiani Montelupi, Florentini.* fol.

— — *liber quartus de Caelo. Cracouiae* — 1584. fol.

In praefatione ait, se per decennium propemodum Magni Mercurii Trism. elucubrationibus die noctuque quoad fieri potuit, pro viribus institisse.

— — *liber quintus, de Elementis et descriptione totius orbis. Cracouiae* — 1586. fol.

Asclepius Mercurii Trismegisti cum commento Fratris Hannibalis Rosseli Calabri etc. Liber VI. de immortalitate animae, qui est primus Asclepii. Cracou. 1590. fol. Rosselus in his commentariis paene immanibus omnem fere philosophiam, theologiam, e. g. de ecclesia, de romano pontifice, de scriptura sacra etc. omnes propemodum disciplinas, inepte, ut ait Morhofius, confarcinauit: (v. *Morhof. Polyhistor.* tom. II. libr. 2. cap. 4. §. 5. p. 177.) alii ut *Wadding.* in scriptoribus ordinis Minorum pag. 159. Cardinalis Bona etc. illum Rosseli laborem miris laudibus exornarunt. Plura dabit de his commentariis *Leonard. Nicodem.* in *Addizioni* copiosi alla Biblioteca Napoletana di Dottor Niccolo Toppi. In Napoli 1683. pag. 12. sqq. Recusum tamen est opus, addito graeco contextu:

Diuius Pymander Hermetis Mercurii Trismegisti, cum commentariis Hannibalis Rosseli. tom. I. in quo agitur de S. S. Trinitate. — *Accessit eiusdem textus graeco-latinus indu-*

industria D. Francisci Flussatis Candallae. Coloniae Agrippae. ex officina Choliniana 1630. fol. tom. II. in quo agitur de Spiritu S. etc. (vti in superiore editione) tom. III. IV. V. VI. v. Witfii Aegyptiaca lib. II. cap. 5. §. 2. Goetzii Memorab. Bibl. Dresd. vol. III. p. 211. sq.

Franc. Patricius: de aethere ac rebus coelestibus. Zoroaster. Hermetis Trismegisti libelli gr. et lat. Asclepii libelli. Mystica Aegyptiorum et Chaldaeorum. Platonicorum dialogorum ordo nouus. Et capita, in quibus Plato concors, Aristoteles catholicae fidei aduersarius ostenditur. Ferrariae 1591. fol. v. Catal. Bibl. Lugdun. B. pag. 163. f. De Patricii recensione egit Fabr. in paragr. seq. -- Auctior, est altera editio, in Francisci Patricii noua de vniuersis philosophia Venet. 1593. fol. in qua inscripta est collectio:

Hermetis Trismegisti libelli et fragmenta quotcumque reperiuntur, ordine scientifico disposita. — Hanc edit. recudi fecit Henr. Ranzou huius indicis:

Magia philosophica, h. e. Francisci Patricii-Zoroaster et eius 320. Oracula chaldaica. Asclepii Dialogus et philosophia magna. HERMETIS TRISMEGISTI Poemander, sermo sacer, Clavis, sermo ad filium, sermo ad Asclepium, Minerua mundi et alia Miscellanea per Franc. Patricium, ex Bibliotheca Ranzouiana primum cruta et Latine reddita. Hamburg. 1593. 12. (al. 8.) in Catal. bibl. Barberinae p. 532. citatur illa editio: Pymander et alia opuscula ac fragmenta. Hamburg. 1594. 8. num. adcurate, an falso notatus sit et liber et annus, equidem nescio. In eodem catalogo l. m. indicatur:

Pymander et Asclepius gr. et lat. per Ficinum. Paris. 1594. 4.

Veneta Patricii editio recusa est Londini 1611. fol. v. Catal. biblioth. Bodleian.

De versionibus pauca addam. Duas Belgicas memorauit Fabricius, quarum altera, ex latina Patricii facta, lucem adspexit Amstel. 1643. 4. per Nicolaum van Rauenstein; altera in sequenti paragrapho adfertur.

Il Pimandro di Mercurio Trimegisto, tradotto da Tommaso Benci in lingua Fiorentina. Con priuilegio. In Firenze 1548. 8. Haym in Biblioteca Italiana, Venet. 1741. pag. 152. n. 5. et Catalogue de la Bibliotheque de feu -- Marquis S. Philippe. part. III. pag. 117. nr. 2172. praebent editionem a. 1549. 8. Priorem a. 1548. fuisse recenset Paitoni in Biblioteca degli autori antichi etc. tom. II. p. 243. sqq.

Le Pimandre traduit de l'Exemplaire Grec avec Collation de tres amples Commentaires par François de Foix. Bordeaux 1579.

Hermetis Trismegisti Erkenntnisse der Natur und des darinn sich offenbarenden grossen Gottes in 17. unterschiedlichen Büchern, in die hochdeutsche Sprache übersetzt vom Aleophilo. Hamburg. 1706. 8.

Hermes Trismegisti Poemander, oder von der göttlichen Macht und Weisheit, aus dem Griechischen übersetzt und mit Anmerkungen begleitet von Dieterich Tiedemann. Berlin und Stettin 1781. 8. cl. Tiedem. censet, ante quartum saeculum aerae christianae nulum exstuisse Hermeticum scriptum: qui sub nomine Hermetis circumferuntur libelli, eos a plu;

a pluribus fuisse confictos semichristianis, deorum cultoribus, aliisque, qui modo Aristotelicae, modo veteris Platonicae scholae, modo neo-Platonici placitis imbuti erant, aut gnostici; esse tantum fragmenta: quae omnia vir doctus in praefatione, et clarius fufiusque ostendit in eruditis notis, in quibus saepissime explicatur sensus verborum, aut verba graeci textus acute emendantur, ita vt futuro textus graeci editori *Tiedemannii* opera et utilis sit et vero necessaria. Patricii editionem quod vsurpare non potuit, Ficini et Candallae exemplaria tantum sequutus est; adde iudicium *Ger. Ioan. Vossii* de scriptis Hermetis, in libr. de origine et progressu Idololatriae cap. 10. *Halleri* Bibliothecam medicinae practicae. tom. I. pag. 11. cl. *Meiners* Versuch etc. pag. 223. sq. vbi huius libri capita et Asclepii *λογον τελειον* erudite persequitur; et quos laudat *Lambecius* in Cōmun. de bibl. Vindob. libr. VII. p. 66. ed. Kollari. *Harl.*]

Editio Patricii. V. Caeterum sub Poemandri titulo, in editione *Marfilii Ficini* ceterisque iam commemoratis, quae illam sequuntur, veniunt capita XIV. quae sub aliis titulis recte veluti libellos singulares separavit nouosque addidit, prolegomenis et noua versione illustravit, alioque ordine digessit *Franciscus Patricius* in noua de vniuersis Philosophia, qui plura quam 1040. loca emendasse se affirmat. Paulo aliū est ordo in codice Graeco MS. quem recenset *Gesnerus* in Bibl. licet ordo Ficini non modo auctoritate MSti codicis Bauarici confirmetur, cuius meminit Conringius, itemque alio Vindobonensi, de quo *Lambecius* lib. 7. Commentar. pag. 22. sq. *) nec non codice, ex quo expressa editio Graeca Parisiensis A. 1554. quemque secutus est Candalla. - Francisci Patricii editio posterior Veneta 1593. fol. auctor **) est priore Ferrariensi 1591. fol. quam sub titulo *Magiae Philosophicae* latine repeti iussit *Henricus Ranzovius* Hamburgi 1593. 8. A Ficini pariter et Patricii ordine discessit auctor versionis *Belgicae* A. W. V. B. vulgatae Amstelodami 1652. 12. [P] Patricium quoque, licet interpretibus reliquis meliorem in locis quibusdam mentem Hermetis non attigisse causatus. A Belgico etiam interprete diuersum in nonnullis ordinem probauit, qui libellos XVII. Hermeticos sub *Aletophili* nomine edidit *Germanice*, Hamburgi A. 1706. 8. Quo autem de omnibus accuratius constet, iuvat singulas editiones inter se conferre, Venetamque Patricii, quam nitidissimis typis Graece et Latine recuderunt Anno 1628. *) Londinenses, veluti plenissimam et perfectissimam fundamenti loco ponere.

Lib.

m) Pag. 46. sqq. pag. 54. sqq. ed. Kollari, vbi comparantur codicum atque editionum varietates defectus et opusculorum ordo diuersus. *Harl.*

n) Dolendum est Patricii editionem innumeris vitiis typographicis deturpatam legi.

o) Huius anni editionem neque ego vllibi vidi

memorata, neque in Catalogo librorum Fabricii nostri reperi: nec ven. *Moerl* in vlllo Catalogo librorum eius mentionem factam esse, omni diligentia adhibita, animaduertit. Quare aliorum solertiae aut felicitati illius inuestigandae aut videndae opportunitatem relinquam, nisi in anni indicio vel oculi Fabricii vel manus typothetae errauerint. *Harl.*

Lib. I. περὶ εὐσεβείας καὶ φιλοσοφίας πρὸς τὸν Τάτ. — ex Stobaei Eclog. Phys. pag. 78. seqq. vnde fallitur Conringius, qui libro de Medicina Hermetica pag. 59. putauit, hunc primum librum esse eum, quem Patricius in Cypro Insula reperit, cum Patricius ipse testetur, inscriptum fuisse titulo *libri sacri*, vnde non dubitandum est, fuisse librum XIII., vt infra obseruamus.

Ficin. deeft.	Gesner. deeft.	Ferrar.	Belg.	Germ.
		1	5	5
1	1	2	1	1

Lib. II. Ποιμάνδρης siue sermo de natura rerum et creatione mundi, quem a Poemandro edoctum se Hermes refert. Ab hoc capite siue libello omnia reliqua vulgo veniunt Poemandri nomine, ex editione Ficini. Isaaco Casaubono quidem Exercitat. I. ad Baron. p. 71. Poemander hic siue Pastor Christus est Ioh. X. 11. et 14., praecipue cum Poemander de se apud Hermetem: Τὸ φῶς ἐκείνο ἐγὼ, νῆς, ὁ σὸς Θεὸς, ὁ πρὸ φύσεως ὑγρᾶς τῆς ἐκ σκότους φανείσης, ὁ δὲ ἐκ νοῦς φωτεινὸς λόγος υἱὸς Θεῶ. Quae verba cum dictis Christi confert vir doctissimus, et multa alia illo in loco colligit, quibus ostendat, in Poemandro non Aegyptiacam Mercurii doctrinam, sed partim Graecam e Platonis et Platoniorum libris, et quidem persaepe ipsis eorum verbis depromptam, partim Christianam e libris sacris petitam contineri. Adde Radulphum Cudworthum in opere Anglico praestantissimo de vero Systemate νοητῶ Vniuersi p. 319. sqq. qui p. 327. et 506. [pag. 387. sqq. ex vers. Moshemii, cuius notam confer p. 386. 388. etc.] non diffitetur tamen, in hisce scriptis passim inspersas etiam esse vere antiquas quasdam Aegyptias, atque, vt loquitur Iamblichus, Ἑρμαϊκὰς δόξας, etsi Platonico more expressas, quales sunt: nihil perire in vniuerso, sed tantum mutari: Deum esse τὸ πᾶν, et vniuersi διῆκον πνεῦμα, sine quo nihil omnino consistit. Ostendit praeterea, quae sub Hermetis nomine feruntur vel olim ferebantur, non omnia supposita fuisse a Christianis; etsi vltimam illam Hermetis antiquitatem non ferant. Probe etiam obseruauit Conringius lib. de Medicina Hermetica p. 44. sqq. Casaubonum perperam [P] ex vnus alteriusque libelli ingenio de toto volumine iudicasse, cum nonnulli quidem Christianum auctorem aperte sapiant, vt quando in hoc capite Poemander ait, λόγον ὁμοίσιον esse τῷ δημηγεγῶ νῶ, cum ex ipsis Christianis, qui ita sit locutus ante Concilium Nicaenum, vix tres potuerit laudare Athanasius Epistola ad Africanos. At vicissim quidem videantur potius Aegyptiacam doctrinam continere, vel Platonico-Pythagorico-Aegyptiacam, cum et ipse Plato Pythagorae, et Pythagoras ac Plato Aegyptiis plura debeant. Quae de reditu siue ἀνόδῳ animorum per Zonas septem Planetarum p) siue κληῖρας (vide Scaligerum ad Manilium p. 189.) et de vitiis affectionibusque, quas in singulis Zonis relinquunt, in hoc Poemandri capite leguntur, conferenda sunt cum iis, quae de gemino argumento habet Seruius ad haec Virgilii VI. [v. 715.] Aeneid. *securos latites et longa obliuia potant*. Macrobius lib. I. c. XI. in somnium Scipionis, Proclus in Timaeum p. II. 324. seq. et

p) vide locum Pauli Alexandrini, qui Hermetis περὶ κληρικῶν ἀρχαῶν excitat, infra lib. III. cap. XX. §. 9. vol. II. Harl.

et 348. Celsus apud Origenem lib. VI. p. 290. et vetus Poeta, cuius versus de septem Planetis velut ineditos protulit Iacobus Gronovius p. 267. ad Manethonis Apotelesmatica, (qui iidem leguntur apud Stobaeum in Eclogis Physicis p. 135. excerptorum et latina Metaphrasi donatorum ab incomparabili viro Hugone Grotio,) Proclus in Alcibiadem p. 233. sqq. et quae de muneribus ab unoquoque Planeta in singulos homines gignendos conferendis habentur infra libro Hermetis XIII. De voce ἅγιος, quam novies hoc capite siue libello repetit Poëmander, confer Laurentium Vallam ad Apocalypseos IV. 8.

Germ.	Belg.	Ficin.	Gesner.	Ferrar.
4	4	3	3	3
12	2	10	9	4
8	8	5	5	5
10	10	6	8	6
14	14	13	12	7
3	3	7	deest.	8
6	6	2	2	9

Lib. III. λόγος ἱερός — — —

Lib. IV. Κλαῖς siue Clavis ad Tatum, ex quo libello verba quaedam profert Lactantius lib. I. c. 11. loca prolixiora Stobaeus Eclog. Phys. p. 128. p. 90. et iterum p. 128. sq. et p. 89. De Hermetis Γενικοῖς λόγοις, quorum clavis haec Epitome esse statim in limine docetur, dictum infra est inter scripta eius deperdita. Mire convenit hic libellus cum Asclepio dialogo, de quo itidem infra dicemus 9).

Liber V. Πρὸς Τὰτ τὸν υἱὸν ὅτι ἀφανὴς Θεὸς φανερώτατος ἐστίν.

Liber VI. Ὅτι ἐν μόνῳ τῷ Θεῷ τὸ ἀγαθὸν ἐστίν, ἀλλαχόθι δὲ ἑδάμῃ, πρὸς Ἀσκληπίον.

Liber VII. Πρὸς Τὰτ τὸν υἱὸν, ἐν ᾧ ὅροι λόγος ἀπόκρυφος, περὶ παλιγγενεσίας, καὶ στήλης ἐπαγγελίας, cui appendicis loco connectitur ὑμνωδία [Γ] κρυπτή, λόγος ἅγιος. Christianum nimis aperte auctorem sapit.

Liber VIII. Ὅτι μέγιστον κακὸν ἐν τοῖς ἀνθρώποις ἢ περὶ τῷ Θεῷ ἀγνοσία.

Liber IX. Πρὸς Ἀσκληπίον λόγος καθολικός 10). Gesnerus in suo codice reperit πρὸς Τάτον. In Ficini,

Candallae aliisque editionibus hoc caput siue libellus incipit a verbis ἡ Θεὸς ἢ τὸ θεῖον, pro quibus in MSto Vindobonensi teste Lambecio, Lib. VII. commentar. p. 32. legitur ἡ Θεὸς τὸ θεῖον, Certe Deus idem est atque diuinitas. Sed ex Stobaei Eclog. Phys. p. 39. apparet, initium huius capitis deesse, quod Patricius in sua editione recte suppluit, et verba illa cum prioribus ita connectenda legendaque esse: τὸ δ' ἀσώματον ἡ θεῖον ἐστίν ἡ Θεός. Τὸ δὲ θεῖον κ. τ. λ. Citat et alia loca ex hoc eodem capite Stobaeus p. 41. et iterum p. 39. cuius collatione non vno in loco et Patricii editio et aliae poterunt suppleri et emendari.

Lib.

9) Sententias et verba esse Iamblichiana, (v. Iamblichum de Myster. Aegypt. lib. II.) docet Meiners l. c. p. 237. Harl.

10) In Codd. catalogis lib. Hermetis ad Asclepium minus distincte saepe citatur, ut in Cat.

MSS. bibl. reg. Par. tom. IV. p. 224. cod. 6286. ibid. p. 234. cod. 6369. memoratur H. Trismag. de idolo liber, qui aliter etiam de diuinitate dicitur. p. 266. cod. 6672. H. Trism. de diuinitate lib. ad Asclepium. Harl.

Lib. X. Νῆς πρὸς Ἑρμῆν. Ita et aliae editiones et codices manu exarati hoc caput inscribunt. Verum Cyrillus Alexandrinus, qui verba quaedam ex hoc adducit Lib. II. contra Iulian. p. 52. citat Ἑρμῆν ἐν τῷ πρὸς τὸν ἑαυτῷ νῆν.

Lib. XI. Περὶ νῆ κοινῆ πρὸς Τάτ.

Lib. XII. Λόγος ὁ κρατῆς, ἡ μοναὶς πρὸς Τάτ.

Ficin.	Gesner.	Ferrar.	Belg.	Germ.
11	10	10	13	2
12	11	11	7	13
4	4	12	12	17

In MSto Vindobonensi incipit: ἐπεὶ δὴ τὸν πάντα

κόσμον κ. τ. λ. Loca ex hoc capite citat Stobaeus Eclog. Phys. p. 5. et 27. In hoc libello baptismus et sacra *παλινγενεσία* Christiano fere more adumbratur. Porro *κρατῆρος* ¹⁾ nomen videtur petiitum ab Orpheo vel ex Timaeo Platonis, vbi ait in superiore Cratere Deum vniuersae naturae animam temperasse. Quanquam Augustinus Steuchus Eugubinus lib. I. de perenni Philosophia cap. 12. ²⁾ Platonem hoc a Mercurio mutuatum esse existimavit. Aut respicitur ὁ τῆς σοφίας κρατῆς, de quo Apollonius Tyanensis apud Philostratum libro et capite sexto p. 274. ex quo bibentes animae, medentur τῇ γενεσιεργῷ λήθῃ, et haustam ex poculo ἀπείτης, πλάνης, ἀγνοίας stultitiam iterum deponunt.

Lib. XIII. ἐκ τῆς ἱεραῆς βίβλου τῆς ἐπικαλεμένης | *deest.* | *deest.* | 13 | *deest.* | *deest.*
κόρης κόσμου. Partem huius libri habet Stobaeus [P] p. 116. sqq. et 145. sqq. vbi in ora libri memoratur Ἑρμῆς λόγος ὧς πρὸς ἴσιν, pro quo Conringius p. 51. scribendum putabat Ἰσιδος πρὸς ὧρον, Borrichius p. 81. sq. superuacaneum et tollendum nomen ὧρον. Sane vero in hoc toto libro Isis Horum filium docens inducitur, etsi ipsa quoque alibi ab Hermete edoctam se fatetur in marmore epitaphio, quod refert Diodorus Siculus lib. I. cap. 27. Caetera huius libri Patricius addidit ex Codice MS. quem refert a se in Cypro repertum in monasterio, cui nomen Enclistra. *Κόρη κόσμου* Aegyptiis est Isis, quae in hoc libro Horum docet ea, quae in sacris libris arcana Hermes reliquerat, nulli mortalium ante a Deo prodita, scilicet. Τέτο δ' ὦ τέκνον ἀξιοθαύμαστον, ὧρε, ἐκ ἂν ἐπὶ θνητῆς σποράς ἐγεγόνει, εἰδὲ γὰρ ἦν εὐδῶ, ψυχῆς δὲ συμπάθειαν ἐχέσης τοῖς ἔραν ὧ μυσηρίαις, τέτο δ' ἦν ὁ πάντων νῆς Ἑρμῆς, ὅς καὶ εἶδε τὰ σύμπαντα, καὶ ἰδὼν κατενόησε, καὶ κατανόησας ἴσχυσε δηλῶσαι καὶ δεῖξαι. Καὶ γὰρ αὐτὸς ἐνόησεν ἐχάραξε καὶ χαράξας ἐκρυψε τὰ πλεῖστα στήσας ἀσφαλῶς καὶ λαλήσας, ἵνα ζητῇ ταῦτα πᾶς αἰὼν ὁ μεταγενέστερος κόσμος. Ἀλλ' ἦν αὐτῷ διάδοχος ὁ Τάτ υἱὸς ὁμῶς καὶ παραλήπτωρ τῶν μαθημάτων τέτων. Οὐκ εἰς μακρὰν δὲ καὶ ὁ Ἀσκληπιὸς ὁ Ἰμβῆθης Σπᾶνὸς (forte καὶ Πανὸς) καὶ Ἡφαιστοβέλῃς καὶ ἄλλοι, ὅσοι τῆς ἔρανις θεωρίας πρὶν ἀκριβεῖαν ἐμμελλον βελομένης τῆς πάντων βασιλίδος ἰσορῆσαι προνοίας. Eodem libro: ψυχῶν μὲν Ὅσις ὁ πατήρ σε, σαμῶτων δὲ ἐκάστῃ εἶδους ἡγεμών. Βελῆς δὲ ὁ πατήρ πάντων καὶ καθηγῆτης
H 2 ὁ Τρισ-

¹⁾ Pythag. *πυθὶ αἰνῶς φύσις*. Vide et Ioh. Clerici indicem ad Stanleii Philosophiam Orientalem in *animorum fons et fontes*, tum Kircherum T. 3. Oedipi p. 199. vbi de benefico Cratere Osiridis.

²⁾ c. 25. de Mercurio Trismegisto, Theologiamque eius esse veram, id est, ab antiquissimo illo Mercurio perscriptam, est inscriptum. Harl.

ὁ Τρισμέγιστος Ἑρμῆς. Ἰατρικῆς δὲ ὁ Ἀσκληπιὸς ὁ Ἡφαίστος. Ἰσχύος δὲ καὶ βώμης πάλιν Ὀσίρις· μεθ' ὧν ὦ τέκνον αὐτὸς σὺ. φιλοσοφίας δὲ Ἀρενβασκῆνης, ποιητικῆς δὲ πάλιν ὁ Ἀσκληπιὸς ὁ ἱμέθης.

Addit huic libro Patricius quinque appendices. (1) περὶ προνοίας καὶ εἰμαρμένης ἐκ τῶν πρὸς Ἀμμωνα, (2) de eodem argumento, (3) ἐκ τῶν πρὸς Τάτ υἱὸν περὶ εἰμαρμένης, (4) περὶ χρόνου πρὸς τὸν αὐτὸν Τάτ. (5) περὶ ἀσέρον πρὸς τὸν αὐτόν. Quae omnes petita sunt ex Stobaei Eclogis Physicis p. 13. bis p. 11. p. 20. et p. 49. fq.

Germ.	Belg.	Ficin.	Gesner.	Ferrar.
16	16	deest.	deest.	14
11	11	9	7	15

Liber XIV. περὶ ψυχῆς πρὸς αὐτὸν Ἀμμωνα, collectus ex eodem Stobaeo, Eclog. Physic. p. 82. fq. p. 85. p. 94. Eclog. Ethic. p. 199. fq. et iterum Eclog. Physic. p. 12.

Liber XV. περὶ αἰσθήσεως καὶ νοήσεως, πρὸς τὸν Ἀσκληπιόν. Hic Germanus titulus est, quem in suo etiam MS. reperit Gesnerus. In editionibus Fici-

ni: *quod in sole Deo pulchrum ac bonum, alibi vero nequaquam*. Sed haec inscriptio rectius convenit libro, quem iam recensuimus sexto. [P] In MS. Vindobonensi et editione Candalae uterque titulus coniungitur sic: *περὶ κινήσεως καὶ αἰσθήσεως, καὶ ὅτι ἐν μόνῳ τῷ Θεῷ τὸ καλὸν καὶ ἀγαθὸν ἐστίν, ἀλλαχόθι δὲ ἕδαμῃ*. Hic libellus, siue caput hoc Conringio videbatur esse appendix dialogi Asclepiū, de quo infra dicturi sumus, adeoque illi subiungendus. Idem ex eo, quod *κόσμον* dictum esse ait, quia *κοσμεῖ τὰ πάντα*, colligit scriptum esse non Aegyptio sermone, sed Graeco. Adde, quod *κόσμος* ^{v)} nomen toties in his libris et in Asclepio occurrens primus, excogitavit Pythagoras Hermete illo, qui iactatur, antiquissimo multis saeculis iunior x). Locum ex hoc capite Hermetis laudat Lactantius lib. II. instit. cap. 16.

Ficin.	Gesner.	Ferrar.	Belg.	Germ.
deest.	deest.	16	deest.	deest.
deest.	deest.	17	deest.	17
8	6	18	9	9

Liber XVI. *Περὶ ἐνεργείας καὶ αἰσθήσεως*, πρὸς τὸν Τάτ. petitus ex Stobaei Eclog. Physic. p. 82. seqq. *περὶ αἰδίων σωμάτων* πρὸς τὸν αὐτὸν Τάτ. ex Stobaei Eclog. Physic. p. 85. fq. *ἀνθρώπος* ex Lactantii lib. VII. cap. 13. *θάνατος* ex Stobaei florilegio ferm. 117. p. 514. *ὁμοιότης τέκνων* ex eodem p. 87. Eclog. Physic. *Ἐκ τῆς Ἰσίδος*. florileg. Stobaei ferm. 11. p. 133.

Liber XVII. *Πρὸς Τάτ περὶ ἀληθείας*. Ex Stobaei florileg. ferm. 9. p. 110. fq.

Liber XVIII. *Ὅτι ὅδ' ἐν τῶν ὄντων ἀπόλλυται, ἀλλὰ τὰς μεταβολὰς ἀπωλείας καὶ θανάτους πλα-*
τώμε-

v) A Phoenicia petium suspicatur illustri doctri-
 strinae vir Iobus Ludolfus comment. ad hist.
 Aethiopicam p. 208.

x) v. Meiners l. c. pag. 241. qui hunc locum

ad ultima litteraturae graecae et corruptae lin-
 guae gr. philosophiae, criticae et religionis tem-
 pora refert. Harl.

πόμενοι λέγεται. In hoc libro Idearum disertam mentio, quas primus effinxit Plato, et si ex Moyse ipso illas repetit Philo Iudaicus.

Liber XIX. In Patricii aliisque editionibus titulo caret, nisi quod praefiguntur haec verba: Ἀσκληπιῶν ἢ Φρηνεῖν. Sed Cyrillus Alex. qui locum ex hoc capite siue libello affert lib. II. contra Iulian. p. 63. sq. laudat Hermetem ἐν τῷ περὶ τῆς τῶ παντὸς φύσεως.

Liber XX. Ἐκ τῆς γ' πρὸς Ἀσκληπιὸν primus locus legitur apud Cyrillum I. contra Iulian. p. 35. Suidam in Ἑρμῆς et eundem [P] Cyrillum p. 33. Lo-

cus alter apud Cyrillum eodem loco. Locus tertius apud Cyrillum p. 35. Locus quartus ἐκ τῆς τελείας λόγῃ apud Suidam in Ἑρμῆς, ubi pro τῆς μονογενῆς καὶ τῆς πατρὸς, Patricius legit ἐκ τῆς πατρὸς, rectius utique Lambecio, qui p. 141. prodromi historiae literariae describendum ait καὶ τῆς πνεύματος.

Locus quintus — — —

Locus sextus — — —

Locus septimus ἐκ τῶν πρὸς Τάτ, quo ait Deum νοῆσαι μὲν χαλεπὸν, φράσαι δὲ ἀδύνατον (perinde ut Plato in Timaeo, τὰ μὲν ἐν ποιητὴν καὶ πατέρα τῶδε τῆς παντὸς εὐρεῖν, τὰ ἔργον, καὶ εὐρόντα λέγειν εἰς πάντας ἀδύνατον) a pluribus laudatur, a Iustino Martyre paraenese ad Graecos, ubi et Ammonis in libris de eo suis Deum πάγκρατον dicentis meminit, a Cypriano de Idolorum vanitate, Augustino lib. VI. contra Donatistas, exstat et apud Cyrillum p. 31. et Stobaeum florileg. serm. 78. p. 419. Locus octauus apud eundem Cyrillum lib. 4. p. 130. sq. Locus nonus apud Stobaeum Eclog. Phys. p. 86. Locus decimus et undecimus, quae latine tantum exhibet Patricius, Graece exstant apud Cyrillum p. 31. Locus duodecimus ἐκ τῶν πρὸς Τάτ apud Stobaeum p. 29. Eclog. Phys. Locus tertius decimus ἐκ τῶν αἰ διαξοδῶν, et locus desimus quartus siue ultimus apud Cyrillum lib. II. p. 56.

Hermetis pra- VII. Laudat praeterea Hermetem Cyrillus p. 56. 57. p. 33. p. 52. et lib. 8. p. 274. Michael Glycas in Annalibus, ubi literas eius ad Ammonem memorat, et Stobaeus in locis, quae ex Schedis MSis H. Vossii vulgatis Tho. Galeus notis ad Pamblichum de Mysteriis Aegyptiorum p. 304. et 296. Verba Hermetis morituri, quae ex Chalcidio reperit Patricius in prolegomenis ad Hermetis libros, et e Patricio Courtingius de Medicina Hermetica pag. 57. sq. (Chalcidium in Timaeum Platonis allegans) in edito Chalcidii libro non reperi, qui videtur tantum partem commentarii Chalcidiani exhibere, certe non integrum Platonis Timaeum persequitur.

Hermetis pa- VIII. Hermetis librum ad filium suum Ethicas ac Politicas sententias paraenesesque complexum, et ex veteri Persarum lingua in Arabicam sub Califa Maimone circa A. C. 810. translatum memorat Iohannes Elichmannus vir doctissi-

doctissimus in Epistola ad Beuerouicium de vitae termino parte 3. pag. 154. Sed Arabibus Hermetica scripta iactantibus non multum fidei tribuunt viri eruditi. Vide iterum, si lubet, Conringium pag. 58. sq. et 62. [P]

C A P V T VIII

I. *Hermetis Asclepius siue λόγος τέλειος Graece non exstat.* II. *Latina versio an Apuleii.* III. *Editiones.* IV. *Conringii sententia.* V. *Quis Asclepius iste.* Plures *Asclepii.* VI. *Asclepii ἑρμῆς.* VII. *De Poemandro et scriptis Hermeticis hucusque memoratis iudicium.*

Asclepius. I. **A**SCLEPIVS, siue Dialogus Hermetis de Deo, de homine, et mundo, cum Asclepio ^{a)} habitus, praesentibus Ammone et Tato, olim inscriptus λόγος τέλειος (quod apud Augustinum transfertur *verbum perfectum*) non λόγος ἑρμῆς vt memoriae lapsu scripsit Scaliger ad Graeca Eusebii p. 412., Graece non amplius exstat, si discesseris a paucis fragmentis, quae seruauit Lactantius lib. II. cap. 16. lib. IV. cap. 6. lib. VII. cap. 13. et 18. et Stobaeus florileg. serm. 119. ^{b)} Latine habetur ex versione quam communis codicum consensus refert ad Apuleium Madaurensem ^{c)}.

Versio num Apuleio tribui possit. II. Casp. Barthius quidem fallitur, qui Augustini testimonio ait versionem istam Apuleio tribui. Nusquam enim hoc facit Augustinus. At non minus falluntur Coluius, Schickardus, Wowerius et alii, qui admodum recentem putant istam translationem, cum ab Augustino lib. VIII. de Ciu. Dei ^{d)} cap. 23. 24. et 26. et orat.

a) Asclepii Medicinae inuentoris nepote. Ita enim in Dialogo illo Hermes laudans et ipse patrem aumque Hermetem: *Auus enim tuus O Asclepi, Medicinae primus inuentor, cui templum consecratum est in monte Libyae, circa litus Crocodilorum etc.*

b) Apud Iriarte in Catal. codd. graec. MSS. bibl. reg. Matritens. pag. 450. sq. codex Constantini Lascaris manu exaratus habet fragmenta duo, alterum, quod totidem verbis exstat graece apud Lactant. Diuin. Institut. lib. IV. cap. 6. alterum, etiam graece, de deo, quod ex eodem Asclepii libro depromptum illi videtur. — *Alexander Aphrodisiensis* in libro II. quaestionum naturalium dedit quaedam ex Asclepii Operibus. MS. exstat in Biblioth. Medicea s. Laurent. v. *Bandini* Catal. codd. graec. B. Laurent. tom. III. col. 22. 23. *Istas quaestiones natural.* edidit Victor Trincauellus, graece. Venet. 1536. fol. gr. cum lat. interpretatione Hieronymi Bagolini Veronensis etc. ibid. 1541. 49. 59. et 63. fol. — Cod. Guelferbytanus, cuius variae sectiones a Cortio editioni Elmenhorstii 1621. adscripta sunt: quod exemplar nactus sum ex] bibliotheca Longoliana. —

In codd. MSS. reg. Paris. vol. II. cod. 1220. *Asclepii* definitiones ad Ammonem regem, de deo, materia, fato etc. — in Bibl. Vaticana apud Montfauc. Bibl. bibliothecar. MSS. cod. *Asclepii*, Ἀσκληπῆος ad Ammonem regem de deo, de materia, de malitia, de fato, de sole etc. ibid. p. 728. n. 2118. cod. indicatur, *Asclepius in Metaphysica*. Forfan est Asclepii Tralliani in metaphysicam Aristotelis? et idem codex aut similis eius, qui p. 767. n. 60. occurrit? — in Bibl. Vindob. v. Lambecii Comment. laud. cap. VI. p. 374. VII. p. 68. ed. Kollari. — In bibl. Veneta Marci, cura Theupoli, Venet. 1741. p. 184. cod. 467. *Trismegisti de Diuinitate ad Asclepium* ex versione, quae vero ibi non *Apuleio* tributa dicitur. *Harl.*

c) Inter opuscula quaedam Apuleii MSS. memoratur Hermetis Trism. dialogus ad Asclepium in Biblioth. Bibliothec. MSS. Montfauconii. p. 342. D. et p. 343. E. H. *Trism. dialogus ab Apuleio de Graeco in Latinum conuersus.* adde cat. MSS. reg. Par. IV. p. 264. *Harl.*

d) vbi etiam Hermetem habet pro vero auctore huius libri. *Heum.*

orat. de quinque haeresibus cap. 3. lectam esse constet. Idem Coluius, Wowerius, Elmenhorstius ⁹ causantur orationem siccam et exsanguem nihilque simile habentem cum Apuleiana vbertate et laetitia. Ob eandem causam Apuleio hanc versionem abiudicabat Lambecius in prodromo historiae literariae pag. 141. Sed merito ista ratio parui momenti visa est Cudwortho in genuino Systemate νοητῶ vniuersi p. 324. [f. p. 380. et p. 383. ed. Ienenf.] Quis enim miretur, magis caste et sobrie loqui Apuleium, si is esset auctor, (quod nec ipse tamen mihi persuadeo,) philosophantem serio de natura Dei et aliis rebus grauissimis, quam ludentem fabulam Milesiam? [P] [adde Fabricii nostri Biblioth. lat. libr. III. cap. 2. pag. 41. tom. III. ed. Ernesti.]

Editiones. III. Prodiit Asclepius saepissime cum Poemandro Ficini, et in Patricii noua Philosophia de vniuersis, ex vtraque editione, et in editione Operum Apuleii, Vicentina, 1488. fol. Aldina 1521. 8. Basiliensi 1597. et Elmenhorstiana Francof. 1621. 8. pag. 76. fqq. et a. 1628. 8. pag. 78. fqq. [Basil. apud Bebelium 1532. 8. v. Lambec. l. m. cap. VII. col. 57. fqq. Harl.] Sed Latine tantum: nam Graece, vt dixi, intercidit.

Conringii sententia. IV. Porro non contemnendum iudicium H. Conringii, quod de hoc dialogo tulit lib. I. de Medicina Hermetica cap. 5. *Est libellus Aegyptiacae εἰδωλομαενας plenus quidem, adeoque non est dubitandum ex Aegypto illum esse. Num autem multum sit antiquior Lactantii aetate, haud definire est. Sane si verum est faten-*

e) Wowerii iudicium legitur in illius praefatione de vita et scriptis L. Apuleii, editioni operum ipsius, Hamburgi 1606. 12. praefixa. Elmenhorstius autem in Emendationibus suis ad Hermetis Trismegisti de Natura deorum ad Asclepium Adlocutum; „sic, ait, hunc librum indignant membranae Leidenfes. In Flor. et Brem. est, Apuleii Asclepius, sua dialogus Mercurii Trismegisti. Rom. Ald. Basil. et Paris. edit. Henr. Stephani a. 1505. hanc epigraphen praeferrunt: Asclepius Hermetis Trismegisti Dialogus a Lucio Apuleio Madaurense Platonico in Latinum conuersus. etc. ceterum idem, quod Wowerius de stilo huius versionis Apuleio minime tribuendae, iudicat. Coluius fin. vitae Apuleii, illius editioni, Lugd. B. 1588. praemissae: „Non bene, inquit, illi etiam de stilo si loque orationis Apuleianae iudicare videntur, qui ab eo Asclepium Hermetis Trismegisti e graeco in latinum conuerfum volunt, interque eius scripta numerare et excudere non dubitant; cum eo dialogo, quantum ad verba et ad phrasas, vix quidquam in tota lingua latina exstet ineptius.“ Cudworth loco mem. arbitratur, dogmata huius dialogi, ab Apuleio latine versi, esse originis Aegyptiacae, ex quibus, quantum Plato, Pythagoras alique Graeci acceptum referre debeant Aegyptiis, clare

fiat manifestum. Enimuero primum non omnes codices praefixum habent, vti vidimus, nomen Apuleii, interpretis: dein Apuleius de libris Hermeticis, eorumque cum philosophia Platonica consensione numquam differit; quod cur non fecerit, ne diuinando quidem intelligi poterit: denique, cur veteres scriptores, atque ipse Augustinus, nomen Apuleii, si fuisset interpret, retinissent, perspectu erit difficile. Id tamen concedendum est, Asclepium ad prima, quae nomen Hermetis mentiuntur, scripta pertinere, auctorem illius non fuisse Christianae disciplinae additum, more propemodum Plotini ac Porphyrii placita reddere platonica, somniis ferorum platoniorum haud corrupta, nec multum alienis opinionibus aut formis contaminata. conf. Meiners l. c. pag. 244. fqq. Harl.

f) Possit aliquis suspicari confictum esse sub Imperatoribus Christianis a quodam Aegypto scriptore Ethnico, qui Christianorum sacra dogmata in Aegypto recipi explosis Aegyptiis acgre ferret. Sane hoc colligere mihi videor ex his dialogi verbis: *Alienigenis enim regionem istam terramque complentibus non solum neglectus religionum, sed, quod est durius, quasi de legibus a religione pietate cultuque diuino statuetur praescripta poena prohibita. Tunc terra ista*

fatendum, in Christianum sensum per vim ab Augustino pariter et Lactantio, quae de Dei filio, deque mundi purgationibus in illo leguntur libello, detorta sunt. Accurate enim Hermetica expendentibus patet, mundum ipsum Hermeti filium Dei dici, minime vero illi sermonem esse de altera sacrosanctae Trinitatis persona, quam Christiani veneramus; purgationes porro orbis longe diuersissimas hic significari, ab iis malis quae mundi interitum praecessura, Seruatore nostro reuelante nouimus, secus quam visum Lactantio. Mundi ἀποκαταστάσιν aliam per κατακλυσμὸν, aliam per ἐκπόρευσιν etiam Aegyptios agnouisse testis est Iulius Martianus Firmicus lib. III. Mathes. cap. I. Cum hoc Asclepio coniungendus monente eodem Conringio est ex superioribus Hermetis libellis XV. et IV.

Asclepii aeti. V. Asclepii, quem hic Hermes affatur, auus in dialogo dicitur Asclepius siue Aesculapius inuentor Medicinae, de quo [Eudocia pag. 16. in Villosion. Anecdotis graecis tom. L.] fuse Daniel Clericus in Historia Medicinae, et Thomas Guidotus in historia Aesculapii adhuc inedita. Praeter hos tertius Asclepius Ἰμέθης supra in libello XIII laudatur, inuentor Poetices. Verum de Aesculapiis *) his aliisque multa collegit H. Meibomius commentario ad ἔρκον Hippocratis cap. V.

Ἔρκος Asclepii. VI. III.] Ὅροι Ἀσκληπείης πρὸς Ἀμμωνά βασιλέα *) siue definitiones (et si vix vllae hic definitiones occurrunt) Asclepii ὁ ad Aminonem Regem Libri III. qui licet Asclepio, vt videmus, tribuuntur, tamen ad scripta Hermetis recte referri possunt, quia auctor ipse ad Hermetem Magistrum suum prouocat. Liber primus in editione Graeca Turnebi, Candallae et in MS. Gesneriano ac Vindobonensi, inscribitur: περὶ Θεῶν, περὶ ὕλης, (addit MS. Gesner. περὶ κακίας) περὶ εἰμαρμένης, περὶ ἡλίας, περὶ νοητῆς ἐσίας, περὶ ἀνδρώπης, περὶ οἰκονομίας τῆ πληρώματος τῶν ἑπτὰ ἀστέρων, περὶ τῆ κατ' εἰκόνα ἀνδρώπης. Sed Patricius simpliciore titulum praefixit: περὶ ἡλίας καὶ δαιμόνων. Locum de Aegyptiacis mysteriis Graeca lingua non prodendis allegat Nicephorus in scholiis ad Synesium de insomniis p. 362. In Turnebiana editione p. 95. post verba ἀρχὴν ἢ τέλος ἔχει, in quibus definit Candallae editio, sequuntur nonnulla, quae ex alio libro petita esse Patricius suspicatur. Eadem tamen in calce libri huius primi etiam sine vlla alterius libri nota exhibet MS. codex Vindobonensis, vt testatur Lambecius lib. VII. Commentar. p. 33. Liber secundus et tertius a Turnebo et Patricio editi in Candallae editione desiderantur. *Libelli*

ista sanctissima sedes delubrorum, atque templorum, sepulchrorum erit mortuorumque plenissima, O Aegypte! Aegypte! religionum tuarum solae supererunt fabulae, et aequae incredibiles posteris suis, solaque supererunt verba lapidibus incisa tua pia facta narrantibus, et inhabitabit Aegyptum, Syrus aut Indus aut aliquis talis.

g) Exstat et sub Aesculapii nomine liber de morborum, infirmitatum, corporisque accidentium origine, causis, descriptionibus et cura Latine editus Argentorati A. 1544. fol. vna cum Trotula, Hildegardi, Octauiano Horatiano etc.

Sed prisca illius Aesculapii haud esse nemo est, qui non videat.

h) Codices msspti iam cum aliis supra memorati sunt. adde cod. *Asclepii* Ὅροι ad Ἀμμωνέμ regem, in Montfaucon Bibl. etc. pag. 774. E. Harl.

i) Illae e graeco in latinum traductae per Lud. Lazarellum, adiectae sunt etiam Opusculo inscripto: *Ductum epistolare, Galliae et Italiae Antiquitatib. item plures ad Symphor. Campesium Epistolas complectens.* 1519. 8. sine loco. v. Buinau. Catal. I. pag. 58. Harl.

belli secundi titulus est: *περὶ τῆς ὑπὸ τῷ Πάθῳ, τῷ σώματος ἐμποδισμένης ψυχῆς*. In hoc mentio Phidiae *δημύργου* occurrit, qui sculptor Periclis tempore fuit Athenis, et alluditur ad narrationem de Eunomio Locro citharoedo, unde longe iuniora haec opuscula esse, quam vt. ad Hermetis vel Asclepii aetatem referri queant, pridem arguit Casaubonus, cui assentiens Iul. Caesar Bulengerus, *recentiorem*, inquit, *illum auctorem fuisse opinor, qui Phidias et Eunomii Locri citharoedi meminerit, et trophaea, per quercum vaticinia, prytanea commemorat.* Adde Conringium p. 61. sq. [*Meiners* l. c. pag. 248.] Patricius tamen, quo haec argumenta euadat, incassum obicit, Phidiam forte antiquiorem quendam Aegyptium Musicum intelligi, vel nomen hoc in locum Aegyptii alicuius Musici irrepsisse. Similiter, quod citharoedo alicui contigisse narrat Asclepius, vt chordae defectum suppleret cicada citharae insidens, idem forte prius Aegyptio alicui euenisse, quod Graeci, vt alia multa, ad se transfulerint. *Libellus tertius περὶ ἐνΦημίας τῷ κρείττονος καὶ ἐγκώμιον βασιλέως*. In hoc definit editio Graeco-Latina Turnebi, qui Asclepii definitiones Poemandro subiecit, Patricii item, qui in noua de vniuersis Philosophia editionis vtriusque hosce Asclepii libellos edidit, MStum quoque Vindobonense, cuius meminit Lambecius. Sed in MSto Gesneriano post Hermetis Poemandrum quatuor λόγοι siue libelli fuere, quorum *quartus* inscribatur; *μέθοδος εἰς πᾶσαν καταρχὴν ἐπιστήδους* ^{k)}. [P]

*Judicium de
libris Hermetis.*

VII. Libros, de quibus haecenus egimus, Poemandrum praecipue et Asclepium, genuinos prisci Hermetis esse contendunt Augustinus Steuchus Eububinus, lib. I. cap. 8. et 25. de perenni Philosophia, Marsilius Ficinus, Candalla et Franciscus Patricius editores; Ioh. Baptista Crispus de Philosophis Ethnicis caute legendis p. 469. Mutius Panfa in osculo Ethnicae et Christianae Theologiae p. 161. 172. praeter caeteris Athanasius Kircherus *¶* in Oedipo Aegypt. et Obelisco Pamphilio p. 35. sqq. Sed, vt iam ostensum, reclamationes res ipsa, et eruditorum consensus, qui haec scripta sic ab Hermete non profecta; sed supposititia vno ore pronunciant, siue auctore *Iudaeo*, vt contendit Isaacus Vossius cap. 8. de Sibyllinis Oraculis, siue *semi-Platonico* quodam itemque *semi-Christiano*, qui circiter secundi a Christo nato saeculi initia vixerit, vt post If. Casaubonum statuunt Vossius Pater lib. I. de Idololatria cap. 10. Petauus T. II. dogm. Theol. de Trinitate p. 8. sqq. Natalis Alexander select. Hist. Eccles. capitulum Saec. 2. Georgius Bullus defens. Concilii Nicaeni p. 45. et 51. Elias du Pin Biblioth. scriptor. Ecclesiast. T. I. p. 23. sq. [pag. 35. nouae bibliothecae auctorum ecclesiasticorum, tom. I. Paris. 1692. 4. *Harl.*] Lambecius in prodromo hist. literar. p. 139. quem totum de Hermete locum iterum inseruit libro VII. Commentar. de Bibl. Vindobonensi pag. 22-32. Herm. Witsius in Aegyptiacis lib. II. cap. 5. Iohann. Henricus Vrsinus, Petrus Iurieu in Historia Critica dogmatum ac religionis Iudaeorum p. 496. et alii ^{m)}.

Quam-

^{k)} In Biblioth. olim Palatina, nunc Vaticana, in Sylburgi Catalogo MSS. gr. etc. pag. 93. est cod. *Mercusii Term. mystica super quolibet principio seu quauis auspicatione.* *Harl.*

^{l)} Vir vastae et variae, sed non satis accur-

tae et castigatae eruditionis, iudicio *Huetii* quaest. Aln. lib. II. cap. 3. pag. 123. *Heum.*

^{m)} *Hornius* histor. philos. lib. II. cap. 6. pag. 90. *Clericus* histor. eccles. saec. II. pag. 586. sq. *Huetius* in Demonstr. Euangel. Praepar. IV. cap. 4. §. 2. pag. 128. *Heum.*

Quamuis vero, supposititia haec quisquis non odorabitur, is obfcae naris homo utique sit, vt ait *Huetius* Alnetan. quaest. [lib. II. cap. 3.] p. 123. maximè tamen probanda videtur eorum sententia, qui cum *Conringio* et *Cudwortho* in his ipsis libellis alios ab aliis distinguunt, et quosdam aperte Christianis auctoribus effictos, quosdam non *Hermetis* quidem esse, at *Ἑρμαϊκὰς δόξας* complecti, Pythagoricaeque non tantum ac Platonicae, sed antiquissimae Aegyptiacae doctrinae *λεῖψανα* complecti existimant, vt supra de *Poemandro* agentes obseruauimus, vel qui cum *Borrichio* Hermeticas sententias illis contineri affirmant, sed longo aeuo varie interpolatas, aliis atque aliis hinc inde affutis. pag. 83. de *Hermetis* et Aegyptiorum sapientia, et libro de ortu ac progressu Chemiae pag. 70. [P]

C A P V T IX

- I. *Hermetis Iatromathematicon argumentum.* II. *Editiones.* III. *De libro illo iudicium.* IV. *Libri duo de reuolutionibus natiuitatum.* V. *Centum Aphorismi Astrologici.* VI. *Trutina Hermetis.* VII. *De terrae motuum significationibus carmen.* VIII. *Curanides unde dicti.* IX. *An iidem sint cum Physicis Hermetis a Zosimo laudatis.* X. *Graece exstant in variis Bibliothecis.* Latina editio duplex. XI. *Titulus et interpretis libri.* XII. *Argumentum.* XIII. *An iidem sint Latini Curanides cum Graecis MSS. vel tis quos veteres legerunt.* XIV. *An ex hymnis quibus in MStis herbae singulae celebrantur, possit probari auctor Persa.* Carminis vocabulum de scripto profario. XV. *Curanides non sunt fragmenta συγγυγῆς λέπας τῶν Περσικῶν Eusebio memoratae.* XVI. *Reinesii et Conringii controuersia, utrum ex Arabica an Aegyptiaca lingua deriuati fuerint.* XVII. *Harpocration Alexandrinus.* Coeranus nomen Aegyptiis familiare. XVIII. *Indiculus Simlerianus scriptorum Hermeticorum parum accuratus.*

Iatromathematica.

I. **H**ERMETIS *Iatromathematica* siue περὶ κατακλίσεως νοσούντων προγνωστικὰ ἐκ τῆς μαθηματικῆς ἐπιστήμης πρὸς Ἀμμωνα Αἰγύπτιον, quo libello doctrina pronuntiandi de morborum euentu ex obseruatione motus et aspectuum planetarum regnantium ea hora, qua decubuerit aeger, adiunctis breuiter remediis, recensetur.

Editiones. II. Hunc primus sub titulo: *Mercurii Trismegisti de decubitu infirmorum* ^{a)}

Latine, cum Tho. Boderii libro de ratione et vsu dierum Criticorum excudit Andreas Wechelus Parisiis Anno 1555. 4. Liberiore interpretatione donauit, qui plurimum eis tribuit ^{b)} et in praxi vera deprehendisse se affirmat *Iohannes Stadius* Loenhuthesius A. 1570. et Ephemeridibus suis inferuit. [*Iatro-mathematica* Venet. 1584. 4. in Biblioth. Barberinae vol. I. p. 532. *Harl.*] Exhibetur et Latine apud *Andream Argolum* lib. II. de diebus Criticis pag. 133-142. Primus Graece ex codice Bibl. Norimbergensis (quem manu sua descripserat *Iohannes Regiomontanus*) edidit *Ioachimus Camerarius* ap. Ioh. Petreium Norimb.

^{a)} Codices sunt in Biblioth. Paris. saec. XVI. nr. 405. pag. 314. Catalogi tom. II. saec. XV. n. 1991. pag. 429. saec. XVII. n. 2139. pag. 449. adde *Montfaucon* Bibl. Biblioth. codd. pag. 296. cod. 33. et 34. vbi memoratur: E Panchario epitome de decubitu aegrotorum. *Harl.*

^{b)} Videtur etiam hisce *Iatromathematicis* ali-

quid tribuere *Georgius Hieron. Welschius*, Medicus eruditissimus Augustanus, qui loca quaedam huius libelli illustrat, et Stadii versionem quandoque corrigit in curationibus Medicis, editis post Auctoris fata, Augustae Vindel. A. 1681. 4. a Luca Schroeckio.

rimb. 1532. 4. vna cum aliis opusculis Astrologicis, quae libro sexto recensemus. Graece cum Latina versione et altera Stadii ad calcem subiecta notisque suis, emendatiorem pleniorremque ex MSto Augustano vulgavit *David Hoeschelius* Augustae Vindel. 1597. 8. ^o [P] Memini et videre me hunc libellum Anglice translatum et subiectum rarioribus Physicis lingua illa editis a Radulpho Williamo Lond. 1652. 12.

Iudicium de illo libro. III. Cum vero nulla eius fiat mentio non tantum in Ptolemaeo, sed etiam in Iulio Firmico studiosissimo Aegyptiacae Astrologiae, qui tamen Aesculapii, Petosiris, Necepsi, Abrahami aliorumque opera laudat, imo cum nec alibi eius memoria reperiatur, satis vel hinc apparet, vt notat Conringius p. 51. de Medicina Hermetica, etiam post optimorum Astrologorum graecorum et latinorum tempora a nescio quo suppositum esse. Accedit, quod doctrina non conuenit cum iis, quae ex Petosiri et Niceplo bona fide Firmicus passim adducit, et in Manethonis Apotelesmaticis leguntur, aut cum iis, quae in fragmentis Hephaestionis Thebani, Dorothei Sidonii atque aliorum hodie superant. Gemini argumenti libellus inter Hippocratis scripta occurrit latine ex versione antiqua Gulideoli Mordici *de significatione vitae et mortis secundum motum lunae et aspectus planetarum* T. 1. edit. Lindenianae p. 422. Cui adde librum Aphrodisio dicatum qui exstat inter Galeni opera T. 4. edit. Basil. p. 473. sqq. vbi male editum *περὶ κατακλίσεως* pro *περὶ κατακλίσεως νοσούντων προγνώσκειν ἐν τῇ μαθηματικῇ ἐπιστήμῃ*. Sed nulla in illo Hermetici libelli mentio ^o. Labbeus in Bibliotheca noua MStorum p. 102. memorat Petosiris et Mercurii Trismegisti Canoniam cum Epitome ex Pancharii scripto de decubitu aegrotantium secundum duodecim signa, cuius libri Panchariani meminit iterum p. 126. *ἱατρομαθηματικὰς συντάξεις* Aegyptiorum praeter Ptolemaeum lib. I. Tetrabibli cap. 2. commemorat Hephaestion Thebanus praefat. libri primi, conf. Salmasium de annis Climactericis p. 47. 52. et Conringium p. 63. et 72. Labbeum Bibl. nou. MSS. p. 117. sq. et p. 124. qui Hermetis Astrologiam siue de iudiciis astrorum Arabice exstare refert p. 257., memoratam etiam inter libros MSS. a Golio ex oriente allatos in Octau. Ao. 55., nec diuersam forte ab opere de quo iam dicemus.

De reuelationibus natiuitatum Libri.

IV. Hermetis *Libri duo de ^o reuelationibus natiuitatum* siue de horoscopo post singulorum annorum reuelationem constituendo, ferendoque de hoc iudicio, Latine pridem translati auctore incerto: emendati editique ab Hieron.

I 2

c) Inscriptio haec est: „Hermetis Trismegisti, Prophetae, regis et sacerdotis Ter maximi, Iatromathematica ad Ammonem Aegyptium, a Dauide Hoeschelio, Augustano, graece et latine edita, fide MS. codicis emendata, suppleta, cum notis, typis Michael. Mangeri.“ *Harl.*

d) *Marsilius Cagnatus* in *Variis Observationibus*, (Romae 1587. 8.) lib. III. cap. III. pag. 198. (qui liber exstat quoque in *Gruteri* Face critica tom. III. p. 577.) „Liber, ait, Hermeti Trismegisti adscriptus hoc indice, Iatromathematica, — cuius est scopus, praedictiones medicae et cu-

rationes, vt ex siderum positu sumantur, docere; hic, inquam, paucis, quae initio leguntur, exceptis, magna est illius libri pars, qui sub Galeni nomine editur, et inscribitur Prognostica de decubitu ex mathematica scientia, in quo etiam plura continentur, quam in eo, qui Hermetis nomine vulgatus est, vt cuique ex collatione exemplarium intelligere promptum est. *Harl.*

e) In Conringii lib. I. de Hermetica Medicina p. 52. male excusum *de reuelationibus natiuitatum*.

ron. Wolfio, Basileae apud H. Petri 1559. Fol. vna cum Porphyrii Isagoge et anonymi Ἰζηγήσεις in tetrabiblon Ptolemaei. De auctore ita Wolfius in praefat. ad Paulum Haintzelium Patricium Augustanum: [P] *Est, quis Hermes iste fuerit, ignoro, (ἑρμῆς γινώσκων quidem illum non fuisse persuasum habeo) nec fuisse Graecum, sed alterius alicuius nationis, siue Arabem siue Saracenum, ex multis eius locis intelligi potest: tamen Latinae conuersionis vestigia eo me ducunt, ut hoc opus e Graeco translatum esse credam, fide sane optima vel immodica potius religione, vnde ipsa dictio alicubi et obscurata et prope contaminata est.* Sane ut Conringio iam notatum fuit, non modo Hermes memoratur lib. II. p. 266. sed et lib. I. cap. 3. adducitur in testimonium Ptolemaeus, quem Philosophi nomine innuit, eiusque Canones atque Almagestum laudat, *quod Graeci, inquit, magnam constructionem appellant; vnde suspiceris, auctorem hunc non graece scripsisse, sed arabice: passim vero de Babyloniorum, Aegyptiorum, Persarum praecipue Indorumque, observationibus Astrologicis, tanquam multorum usu iam comprobatis, differentem licet obseruare.* Nescio Christianumne arguat, quod lib. II. c. 7. legitur: *et laudabitur a pluribus, et bonitatem et utilitatem habebit occasione miraculorum et prodigiorum et locorum Ecclesiasticorum propitiatorum etc.* Eorundem mentio p. 265. *erit etiam liberalis, et propter aliquam iustitiam et sanctimoniam peregrinabitur apud diuina propitiatoria.* Introductionem suam Astrologicam laudat, quisquis est auctor, lib. II. p. 261. aliosque tractatus, in quibus egit de directionibus planetarum, p. 247., praeterea p. 264. promittit librum, traditurum causas ferdariae ☽ planetarum.

Aphorismi. V. *Hermetis Aphorismi siue centum sententiae Astrologicae,* ☽ diuersae a Centiloquio Ptolemaei, (licet cum hoc a nonnullis viris doctis confundantur) tum a Centiloquio Bethemi Arabis, Latine tantum exstant, et Arabis alicuius foetus, sub falso Hermetis nomine prodire Venetiis 1493. Fol. vna cum tetrabiblo Ptolemaei et Basil. 1533. cum Iulii Firmici Astrologicis, Fol. [Centiloquium, lat. per Monisium de S. Lucia. Venetiis sine indicio anni. Fol. lib. rarissimus v. Engel Biblioth. selectissim. pag. 74. Basileae 1551. Centiloquium, s. aphorismi astrologici, 8. v. Catalog. biblioth. Bodlei. v. Hermetis. Harl.] Denique Vlmae 1651. et 1674. 18. cum Aphorismis Astrologicis Ptolemaei. Ludouici de Rigiis, Almanforis, auctoris innominati et Hieron. Cardani. Hermeti quoque tribuuntur hi Aphorismi a Stephano de Messana, qui primus latine vertit et obtulit Manfredi Siciliae Regi, tum a Thaddeo Hagecio ab Hagek, cuius commentarius in Aphorismos Her-

f) Vnusquisque septem erraticorum, caput etiam et cauda draconis, habent quosdam annos determinatos, et quilibet planeta disponit natum secundum ferdariam suam. Solis quidem ferdaria sunt anni decem, Veneris autem octo, Mercurii tredecim, Lunae nouem, Saturni vndecim, Iouis duodecim, Martis septem. Capitis tres, et Caudae duo, qui simul sunt omnes anni septuaginta quinque. *Pseudo Hermes ibid.*

g) Codices exstant in Bibl. Laurent. apud Montfaucon, pag. 299 n. XIII. *Centiloquium diui Hermetis Antonio Lauro interprete:* pag. 598 in Bibl.

Lipsiensi *Astrologiae centum capitula, seu flores Hermetis* iussu Manfredi Siciliae regis a Stephano de Massa translati: ibid. *Hermetis Quadripartitum:* eiusdem *Centiloquium.* — In Tomasini Bibl. Patauina, (Vtini 1639 4.) pag. 112 *Aphorismi Hermet.* In Biblioth. Lugd. Bat. pag. 388 n. 52 eodd. *Veslianorum flores diui Hermetis de secretis Astrologiae.* Ibid. in cod. Arabico n. 1248 quaedam Hermeti tribuuntur astrologica, ibid. n. 1255 arab. Astrologia iudiciaria et variae in ea re quaestiones ex sententia Hermetis. In Bibl. regia Paris. vol. IV. n. 7321, 7357, 7740, 7348. Harl.

Hermetis editus Pragae Anno 1564. 4. Confer et si placet Vossium de [P] scientiis Mathematicis pag. 206. 370. et Labbeum Bibl. nou. MSS. pag. 118.

Trutina Hermetis. VI. Vt vero centiloquium Ptolemaei cum Aphorismis hisce Hermeticis confunderent nonnulli, inducti videntur hac ratione, quod ex Haly et aliorum, Arabum maxime, exemplo, rectificandarum Geneseon ratio Astrologis notissima, licet non viquequaque certa atque accurata, vulgo vocatur *Trutina Hermetis*. Illa vero in centiloquio Ptolemaei aphorismo LI. occurrit his verbis: *Ἐνθα ἔστιν ἐν τῷ καιρῷ τῆς γενήσεως ἡ σελήνη, ἐκεῖνο τὸ ζωδιον ἐν τῇ σπορᾷ ἀροσκοπήσει· καὶ ἐνθα ἐπὶ τῆς σπορᾶς ἔτυχεν, ἐκεῖνο ἐν τῇ ἀποκνήσει ἀροσκοπήσεται, ἢ τὸ τέταρτον διάμετρον.* In quo signo Luna est geniturae tempore, illud in conceptu fuit ascendens: Et in quo signo inuenta fuit in conceptu; illud aut eius oppositum fuit ascendens in partu. Eundem locum respicit Cardanus ad Ptolemaei tetrabibulum lib. III. text. 3. vbi ait: *etiam Haly iudicio Centiloquium esse Hermetis, et non Ptolemaei.*

De terrae motuum significationibus. VII. Praecepta Περὶ σεισμῶν siue de significationibus terrae motuum, Versus Hexametri LXVI. ^{h)}. In Anthologia Epigrammatum Graecorum pag. 285. edit. Aldinae, vel in Appendice Anthologiae Francof. 1600. Fol. cum notis Brodae et Obsoepae editae p. 4. sq. leguntur sub nomine Hermetis Trismegisti. Mox additur, eos alio in codice Orpheo tribui. ⁱ⁾ Vide quae de hoc carmine dicimus infra cap. XVIII. num. 6. Sane vix alibi Hermeti poemata siue versus metro adstricti tribuuntur.

Cyranides. VIII. Κυρανίδες, quod nomen non auctoris nec a Kyranio Rege Persarum peti-
tū, sed scripti esse, pridem eruditi obseruauerunt. Et si vero Salmasius prolegom. ad Solinum, Reinesius lib. I. cap. 2. Var. Lect. [et infra vol. XII. p. 756. in iudicio de cod. Gothano.] et ante hos Scaliger ad Graeca Eusebii p. 409. contendunt esse vocabulum Arabicum, ac si dicas συναγωγὰς siue collectiones, tamen Iacobus Goar p. 12. ad Georgium Syncellum (nescio an verisimilius) ex Allati sententia ostendit, esse vocem Graecam Astrologicam a Κύριος, Κυρά, vt notetur liber quo vires, dominium ac potestates astrorum describuntur. Idem vocabulum κυρανίδες Graecis notum esse docet ex Herodoti lib. IV. c. 19. Graecam Etymologiam, sed alio sensu, confirmat auctor Kyranidum, quae latine exstant p. 3. *Kyranides vero dictae sunt eo, quod aliorum motuum librorum istae sunt reginae* ^{h)}. Hermetem ἐν ταῖς Κυρανίσι βιβλίαις laudat Syncellus p. 35. et 52. *ἀσπίς καὶ ἐν ταῖς γενεαῖς τῷ Ἐρμῇ καὶ ἐν ταῖς Κυρανίσι βιβλίαις πρῆται* et ante Syncellum Olym-

I 3

^{h)} *Hermetis Trismegisti poema de terrae motu*, cod. Paris. in Montfaucon Bibl. biblioth. pag. 987. cod. 4440. in Catalogo codd. Paris. reg. vol. II. nr. 988. 2008. 2739. 2843. 3047. Inter codd. Vossianos in Catal. Bibl. Lugd. Batav. pag. 400. n. 18. *Hermetis Trismegisti de terrae motibus, quod in alio libro fuit attributum Orpheo, carmen graecum.* Harl.

ⁱ⁾ *Ὀρφῆος etc. Orphici seu Mercurii Termaximi Prognostica a terrae motibus: interprete I.*

A. Baisio, Lutetiae apud Fed. Morellum 1586. 4. — — gr. et lat. eodem interprete, cum notis *Misch. Manittaire*, inter eiusdem Miscellanea graecorum aliquot scriptor. cunctina. Londini 1722. 4. — *Ὀρφῆος καὶ Ἑρμῆος*, in *Brunckii Amlectis veterum poetarum graecorum*, vol. III. pag. 1. et conf. notam ibid. pag. 237. Harl.

^{h)} *Graeca verba ex cod. Madritensi dedit Frisarte libro locoque mox memorandis pag. 432. ex prologo priorc.* Harl.

Olympiodorus, cuius verba adduxit Reinesius p. 7. Var. Lect. *πάλιν ἐν τῇ Κυρανίδι ὁ Ἑρμῆς* etc. [P]

Zosimus eum non laudavit.

IX. Eundem librum a Zosimo ipso citari sub nomine *Physicorum Hermetis*, putabat, sed parum verisimiliter, Morhofius ὁ μακαρίτης lib. I. polyhistoris p. 99. Chemici enim argumenti esse constat Physicos illos Hermetis libros.

Codices et editiones.

X. Exstat etiamnum *Κυρανὶς* liber in variis Bibliothecis Graece manu exaratus, quo vsus est Gilbertus Gaulminus in notis ad Psellum et Theodorum Prodromum etc. Carolus du Fresne in glossario infimae Graecitatis et alii.

Fertur et latina editio duplex, vna Lipsiensis, cum notis Andreae Riuini, quae ex codice MS. Henrici Ellenbergeri, aulae Magdeburgicae Archiatri, quem Ellenbergerus ab Eleonora Hassiae Landgravia dono acceperat, Ellenbergeri filius Riuino concessit, Riuinus donauit Bibliothecae Paulinae Lipsiensi vbi adhuc seruatur, expressa vulgataque est sub hoc titulo: *Kirani Kiranides et ad eas Rhyakini Koronides* Lipsiae 1638. 8. Altera Francofurtensis 1681. 12. iterata vice e membranis Latinis, vt habet titulus, edita ¹⁾.

XI. Grae-

1) In Bibliotheca Mosquensi exstat cod. graecus, constans lib. II. cuius apographum ill. Grunerus accepit a cel. Matthaei, postea permisit cl. *Schneidero*, Prof. Francofurti ad Oderam. — Plenior reperitur in regia bibliotheca Matritensi, chartaceus, a Constantino Lascari litteris, licet minutis, perspicuis tamen, Messanae a MCCCCLXXIV. descriptus, in forma quadripartita: cuius vberiorum notitiam dedit Iriarte in: *Regiae bibliothecae Matritensis codices graeci MSS.* etc. Matriti 1769. fol. pag. 431. sqq. In sunt vero, incerti prologus in librum, titulo *Chyranidem; Harpocratonis* in eundem Prologus, (quos duo prologos graeca lingua scriptos formulis typographicis describendos Iriarte fecit pag. 432. sq.) *Kyranidis* libri IV. Eiusdem, vt videtur, *Harpocratonis* ad Caesarem Augustum Epistola, siue praefatio in regis *Necepsi* librum de XIV. tum lapidum, tum herbarum remediis, secundum Zodiaci signorum ordinem, et alia. In vtroque Prologo operis auctor, titulus, argumentum, forma, interpretatio, inuentio referuntur, quae ad certiorum notitiae scientiam, et maiorem vulgaris eiusque obscurae narrationis lucem facere possint. In priore prologo Hermes dicitur auctor: *Θεὸς δῶρον μέγιστον ἀγγέλων λαοῖς Ἑρμῆς ὁ τρισμύχιος ἐν ἀνθρώποις πᾶσι διεικνὸς μυσικὸν βιβλίον τὸδε.* — — postea narratur: *αὕτη ἡ βίβλος κυριακοῖς ἐγκεχυραμένη γραμμασιν ἐν εἰληθῇ σιδηρεῖ ἐν μὲν τῇ πρὸ αὐτῆς βίβλῳ ἀρχαίῃ ὑπ' ἑμὲ δὲ ἐρμηνευμένη, ἐν δὲ ταύτῃ τῇ καλεσμένῃ κυρανίδι*

ἐγράφη περὶ λίθων καὶ πτηνῶν καὶ βοτανῶν καὶ ἰχθύων καὶ τέτων ἐκάστη δυνάμει συγκεραδῶσα καὶ μιγῶσα τοῖς λοιποῖς δυνάμει σώματος θνητῆ θεραπεύει etc. In altero prologo Harpocraton inter alia, postquam inuentionem columnae e Syria adlatæ, et γραμμασὶ παρῳκοῖς inscriptæ, atque interpretationem a Syro sibi factam, aliaque mirabilia enarravit aut potius scripsit filiae suae, ita pergit: *ἐτύχονα δὲ τὰ ἐν τῇ εἰληθῇ ἀναγνωσκόμενα ἕτως ἔχοντα: — Μῦθος πολυφθγγῆς (sic) ἕτως αἰὲ πολλὰ ἰδὼν ἀθανάτα βασιλεῖς, ὅπως ἔσται δευτέρα βίβλος ὅνομα λέξαι ἡ κυρανὶς δευτέρα βίβλος ἀπὸ τῆς πρώτης ἀρχαίῃς ἡριπύδοις ἔσα ὅσα βοῶν χύνασται ποταμῶν θεῶν ἐν θρόνοις τῆς αἰδοῦς ἐγκεχυραμένη γραμμασὶ ταῦτα ὅσα πρὶν ἐχέμεν καὶ μέλλοντα πάλιν ἀναστρέψας ἐν δυνάμει λίθων σὺν αὐτοῖς καὶ φυτὰ γαῖης ἐν βυθῷ τε ἰχθυόεντα καὶ ὅρνια ἀερόεντα συγκρίνας δύνανται δυνάμει ἐν τετραέδε. — — αὕτη ἡ βίβλος κατεχάσθη ἐν λίμνῃ τῆς συρίας ἐγκεχυραμένη εἰληθῇ σιδηρεῖ ὁλοσόμῳ ὡς προέρεται ἐν τῇ πρὸ ταύτης βίβλῳ καλεσμένῃ κυρανίδι ἐγράφη περὶ λίθων καὶ πτηνῶν καὶ ἰχθύων καὶ βοτανῶν καὶ τέτων ἐκάστη δυνάμει συγκεραδῶσα μιγῶσται τοῖς λοιποῖς δυνάμει σώματος τὸ θνητὸν σῶμα λοιπὸν παρηγορήσαντες, ὡς αἰὲς τὸ αἰῶνα ἀπολαύσμεν etc.* Vtrique prologo succedit ipsum opus in libros quatuor distributum, quorum primus agit de XXIV. plantis, totidemque *auibus, piscibus, lapidibus*, singulorum virtutibus inter se collatis, quemadmodum vterque prologus diferte adfirmat: Secundus verò de *animalium*; Tertius de *auium*; Quartus de *piscium* vir-

virtute seorsim tractant: quorum omnium nomina vnusquisque liber litterarum ordine disposita repraesentant. Et auctoris ipsius et Harpocratio- nis verbis scholiastes quidam nonnulla interdum immiscuit aut addidit. Idem igitur statim vltimis primi libri verbis haec secundum Iriarti versionem subiecit: „Hic Harpocratio librum hoc loco absoluit. Nos vero alium eiusdem librum ex iis, qui *Kyranides* dicuntur, neutiquam inuenimus. Sed quum *Harpocratio* a *Kyrano* dissideat, siue alter ab altero sit diuersus; omnia secundum rationem colligens, ex vtroque, vt propositum est, librum contexui, nullam rationem aspernatus. Nunc autem ad alios *Kyrani* libros accedam, vt iis etiam adiueamus.“ Ex his fit manifestum, scriptorem alium ab Harpocrate, et a Kyranidum auctore, siue is *Hermes Trismegistus* siue *Kyrannus* fuerit, existisse, qui vtriusque libros, habito rerum delectu, concinnaret. Iriarte, postquam summam, et prima non minus quam vltima verba quatuor capitum paucis dedit posuitque, ex iis, quae in prologis dicta essent, haec summam collegit: *Hermes Trismegistum* esse libri auctorem; librum in columna ferrea syriacis litteris incisum, deinde in antiquiore codice versum atque expositum; ei *Kyranis* nomen inditum, totumque opus in tres aut potius quatuor, vt supra adnotauimus, *Kyranides* distributum; idem *Kyrani*, nescio cuius, Persarum regis opus esse, apud nonnullos constare; eundem praeterea librum ab Harpocrate prope urbem Alexandriam, ab Alexandro M. conditam, inuentum atque explanatum; Anonymum denique, siue adnotatorem siue collectorem existisse, qui ex vtroque *Kyrani* et Harpocratio- nis opere librum hunc non sine delectu se composuisse ait, ceterasque etiam *Kyranides* siue libros digessisse. Post commemorat Iriarte, operis msti, quod ad argumentum attinet, descriptionem cum ea optime conuenire, quam *Fabricius* nostro loco §. XII. exhibet, nisi quod huius liber quartus pisces tantum quadraginta et quatuor complectatur; illius vero quatuor et septuaginta continere memoretur: praeterea in codice Matritensi non *Hymnos* illos singulis hymnis subiectos se inuenisse, quos *Morkosio* teste, (in *Polyhistor. litterar. vol. I. cap. XI. pag. 99. ed. a. 1717.*) in exemplari graeco existare *Gaulminus* tradidisset; si tamen excipias in *Bryoniam* tres, vnum ex *Harpocratio- nis*; duos ex *ἡσὺ λόγῳ* et *Κεραυλῆ*, tres ex *Kyrano*, et in *Draconculum* herbam vnam, qui omnes primo *Ky-*

ranidis libro compareant: in Catalogo Nesseliano codicum Caesar. Vindobon. part. III. pag. 33. occurrere exemplar, *Medica et astrologica Hermetis opuscula* continens, cum quorum libris III. IV. et V. codicem Matrit. libr. II. III. et IV. siue argumentis siue initiis plane congruere; nullum tamen librum in illis obuenire, cui primus respondeat: denique codicis Paris. regii, 3482. indice Montfauconio in *Palaeographia graeca* pag. 65., facit mentionem. Haec ex *Iriarti* Catalogo eo lubentius excerpimus, quod et ille liber haud obuius est, praecipue in Germania, et ea, quae *Fabricius* tradidit, cum firmari possunt tum augeri atque emendari. Atque in Catalogo codd. Paris. reg. pag. 512. nr. MMDII. notatur cod. chartaceus, olim Mazarinaeus, in quo continentur. 1) *Hermes Trismegisti* opus medicum ad *Asclepium* illius discipulum de herbarum viribus, et siderum in illas potestate. 2) Idem de *Decanis ad Asclepium*. 3) Idem de animalium proprietatibus et remediis, quae ex illis peti possunt. Subiectae singulis sectionibus animalium icones. In Biblioth. Vaticana, olim Palat. apud *Sylburg.* pag. 69. duo indicantur codd., alter: „Ex Harpocrate Alexandrino de animalium, plantarum et lapidum facultate naturali *ἡσὺ λόγῳ* ordine alphabetico.“ alter: „*Hermes Trism.* de herbis septem planetarum ad *Asclepium*.“ In *Reuseri* Indice MSS. bibliothecae Augustanae pag. 66. est particula: *Hermes de herbis secundum Zodiaci signa et planetas*.

Quod ad duas editiones, a *Fabricio* designatas, attinet, pleniores inscriptiones exemplaris vtriusque rarioris exhibere iuuat. *Ruiniana* editio duplicem habet inscriptionem: prior est huius sententiae:

Moderante auxilio redemptoris supremi Kirani Kiranides, et ad eas Rhyakini Koronides, quorum ille in Quaternario tam Librorum, quam Elementari e totidem linguis: Primo de Gemmis XXIV. Herbis XXIV. Auiibus XXIV. ac Piscibus XXIV. quadrifariam semper et fere mixtim ad Tetracharmum constituendum agit. Inde libro II. de Animalibus XL. lib. III. de Auiibus XLIV. figillatim et lib. IV. de LXXIV. Piscibus iterum, eorumque viribus medicamentosis. Hic vero studio pariter quadrifido MS. post semi-millennarium annorum ex inemendatissimo primum edidit. 2. Notis interspersis subiunctisque illustrauit. 3. praefatione isagogica ornauit et 4. denique indicibus auxit.

Post

Titulus et interpretatio libri.

XI. Graecus titulus ita se habet: Βιβλος κορανίς φυσικῶν συμπαθειῶν καὶ δυσπαθειῶν, σύνταγμα κορανὲ βασιλέως περσῶν. Labbeo p. 123. Bibl. nou. MSS. *Coerani liber naturalium virtutum de sympathiis, antipathiis etc. ex primo libro Coerani Regis Persarum et Harpocrati Alexandrino de elementis.* Latinus interpres Christianus gente Italus, qui hisce siglis RA. PA. se occultauit, (vnde Reine-sius docet, errare eos, qui existimant, esse *Gerhardum Carmonensem*) in praefatione ait, perlatum hunc librum e CPoli in Italiam, Manuele Imperante, anno Mundi 6677. anno vero Christi 1168. indictione secunda. *Liber Physicorum virtutum compassionum et certationum, collectus ex libris duobus, experientia videlicet Kyrannidarum Kyrani Regis Persarum et ex libro Apocrati Alexandrini ad propriam filiam*, quae inscriptio ex asse conuenit cum titulo Graeco, quem exhibet Cangius in appendice ad glossarium Graecum p. 117. Ad-dit Latinus interpres, plurima libri Kyrani auctorem agnoscere Hermetem Trismegistum, et Syriacis characteribus sculpta fuisse in columna ferrea.

Argumentum. XII. Scriptum ipsum quatuor partibus absoluitur, quarum prima agit de viginti quatuor gemmis totidemque herbis, auibis et piscibus et quae sint singulorum magicae virtutes medicaeque. Secunda similiter agit de quadraginta generibus animantium quadrupedum; tertia de auibis quadraginta et quatuor, quarta denique de quatuor et septuaginta piscibus. Eiusdem plane furfuris cum eo, de quo Galenus lib. VI. de simplic. medicamentis T. 2. Opp. p. 268. ἐν τινὶ τῶν εἰς ΕΡΜΗΝ τὸν Αἰγύπτιον ἀνα-φερομένων βιβλίων περιέχοντι τὰς δέ τῶν ὠροσκόπων ἱερὰς βοτάνας, αἱ εὐδὴλον, ὅτι πα-σαι λήρος εἰσὶ καὶ πλάσματα τῶ συνθέντος. [P]

Antidem la-tini Kuranides sunt cum graecis.

XIII. Hanc latinam editionem omnino eiusdem esse notae, ait Conringius p. 53. de medicina Hermetica, cum illis Kyranidibus, quarum meminerunt veteres, nisi quod non integrae sorte ad nos peruenerint. Vnde nulla in illis mentio χημειτικῆς, quae in antiquis illis Olympiodoro laudatis mani-feste stilo Chémico introducitur. Quamuis ex hoc ipso conatus est probare Borrichius p. 81. de

Post praefationem plag. VIII. alter titulus his verbis scriptus reperitur:

Liber physico-Medicus Kiranidum Kirani i. e. Regis Persarum, vere aureus gemmeusque; Post 15 fere annos nunc primum e membranis Latine editus cum Notis. Qui multis adhuc se-culis ante Syriace, Arabice et Graece scriptus et editus extitit: Cum autem reliquae transla-tiones interciderint, Haec semibarbara non omnino sepelienda, nec ita totum opusculum obliterandum fuit. De quo quid sentiendum sit requiratur in C. Barthii Aduers. et Lexico Har-pocrati. Aera C. CIOCCXXXVIII

Constat 159. pag. cetera not hab. Interpretationem huius libri latinam esse male fidam ac decurtatam; MSum vero graecum exemplar minime consul-

tum, adseuerat Iriarte l. mem. pag. 432. Au-ctor vero Koeranidum totam fere Koeranidem, quae est de piscibus, ultimam (pag. 139. etc. ed. Riini) ex Marcello Sideta descripsisse, instituta comparatione, videtur cl. Schneidero pag. 93. ed. Plutarchi de educat. etc. isque pag. 95. fragmen-tum quoddam ex cod. Paris. reg. 1834. posuit.

Alterius editionis haec est inscriptio:

Mysteria physico-medica, ob augustissimos Suos Natales uberrimamque rerum haud quo-tidianarum, quibus referta sunt, segetem, cu-rioso obtutu quam maxime veneranda, multis abhinc seculis Syriace, Arabice et Graece con-scripta. Iterata nunc vice e membranis lati-nis publicae luci exposita. Francof. Impensis Io. Iusti Erythrophili. An. MDCLXXXI. 12. Hark.

de Hermetis Aegyptiorumque sapientia, alias omnino illas veteres *Κυρανίδας βιβλίας* fuisse. Quod rectius forte diiudicare possit, si quis incidat in MStum codicem Grelotio laudatum hoc titulo: *Ἐπιτομή χερσὲς ἡ τὸ βιβλίον τῶν ἀρχαίων Κυρανιδῶν* ^{m)}. Sane pars eorum, quae Olympiodorus e Kyranidibus profert, in editis legitur sub extremum partis secundae, praeterea cum graeca editione Gaulmino et Cangio inspecta satis conuenire latinae videtur, nisi quod nec hanc integram reddit, sed multa e Plinio aliisque, multa ex ineptiis saeculi sui addidit, muscerdamque piperi admiscuit, ut queritur Reinesius p. 565. Var. Lect., nec pauca omisit et mutauit, ut notat Morhofius, qui p. 100. lib. I. Polyhist. desiderat in latinae editione hymnos singulis herbis subiectos, illarum vires numinumque, quibus sacrae sunt, potestatem celebrantes, quos in Graeco MSto Gaulminus legisse se testatus est, et ex eo editurum se recepit.

An ex hymnis
hisc probari
possit auctor
Persa.
Carmen etiam
de scripto pro-
saico.

XIV. Ex hisce hymnis Persam auctorem confirmat *W. E. Tentzelius* in dialogis vernaculis anni 1695. p. 30. quod Persae imprimis soliti fuerint arborum plantarumque et herbarum vires hymnis decantare. Sed nec aliis hoc inauditum gentibus, Orientalibus non modo, ut vel Salomonis exemplo apparet, qui a cedro ad hyssopum usque nihil plantarum incantatum reliquit; tum Babylois, quos Plutarchus VIII. 4. Sympos. narrat palmae arboris virtutes CCCLX. decantasse hymno: sed et Graecis atque Aegyptiis, ut infra patebit, ubi Dioscoridis editionem Aldinam recensebimus: ne dicam veteres Persas prosa, non versibus vsos in hymnis, si credimus *Thomae Hydeo* de religione veterum Persarum p. 340. qui tamen praeter rem ibi reprehendit Curtium, quod Magos *Patrium carmen* cecinisse scripsit: uti enim *carmen* dictum est, quasi *canim*; ita hoc nomine vocatur, quicquid canitur ⁿ⁾ vel recitatur, siue prosa decurrat, siue pedibus adstrictum sit. Sic Plinius dixit Christianos Christo *carmen quasi Deo dicere secum inuicem*. Et apud Liuium passim *carmen solenne* dicuntur verba concepta non versu, sed prosa. Similiter apud Senecam Epist. 98. Sed nec *longum illud carmen comitiorum*, quod Traianum Imperatorem in comitiis praefuisse ait idem Plinius in panegyrico, metro constabat, neque *carmen* [P]enovationis *Deorum*, quod refert Macrobius lib. III. Saturnal. c. 9. neque *solenne carmen precatationis*, quod ab Africano mutatum narrat Valerius Maximus lib. IV. c. 1. Denique liber Catonis, qui inscriptus fuit *carmen de moribus*, prosa conceptus fuit, ut docet Gellius lib. II. cap. 2. et Cicero 2. de legibus cap. 23. affirmat se puerum leges duodecim tabularum *ut carmen necessarium* didicisse. [conf. *Fabricium* nostrum in Biblioth. lat. I. cap. 2. pag. 37. ed. Ernesti.]

Cyranides non
sunt fragmenta
libri aliius
Zoroastris.

XV. Quod vero idem doctissimus *Tentzelius* Kuranidas putat esse fragmenta ex Zoroastris *συναγωγὴ ἱερῶν τῶν Περσικῶν*, ex qua locum producit Eusebius Lib. I. praeparat. p. 42. nemo facile illi accredit. Nam longe aliud illius operis argumentum fuit: vnde Vigerus in Latina versione reddidit *sacram Persarum rituum commentarium*; G. L. Vossius, *Historiam sacram de ritibus Per-*

m) Conf. *Fabricium* vol. XII. pag. 755. sq. Reinesii iudicium ex *Cypriani* Catalogo codd. MSS. bibliothecae Gothanae pag. 94. sqq. *Harl.*

n) De Persarum acclamationibus carminibusque *ἑνωτικαῖς* notata quaedam sunt ab Henr. Valesio ad Ammiani XXIV. 4. p. 402.

Perfarum. Praecipue si vera sit Huetii coniectura, qui in demonstratione Euangelica p. 160. Perficarum legum Codicem, Persis *Zundavaftaw* appellatum, eundem esse cum illa, Eusebio memorata, collectione sacra existimat, quam sententiam infra in Zoroastre paucis expensam videas licet. Quid enim legibus sacrisque ritibus commune cum libro Medico Physico et Magico?

Utrum ex lingua Aegyptiaca, an Arabica derivati fuerint.

XVI. Ex Arabum Perfarum Aegyptiorumque scriniis, qui Magiae naturalis et alterius impurae per multa saecula fuere promi condi, congestum esse Kyranidon librum, *Reinesii* est sententia Lib. III. cap. 15. Var. Lect. quo ipso pluribus in locis hoc opus castigat et illustrat. Saepe etiam ad partes vocatur ab Vlyssæ Aldrouando in voluminoso de animalibus opere. *Conringio* autem, qui ex Aegyptiaca potius lingua, quam ex arabica graece versum esse ante Olympiodori aetatem pertendit, quod Arabica illis temporibus non fuissent tanti, quae vertisses, ita occurrit idem Reinesius in defensione variarum lectionum, editori Kyranidon Andreae Riuino opposita p. 150. *Vir clarissimus, qui ad Aegyptios referre mauult, et e vetere Aegyptiaca translata Kyranides, non adeo aduersatur mihi: admitto enim et ipse facile etiam Aegyptios, quorum ματαουτεχγία nota est, hic suas partes egisse. Hoc saltem requiro, ut nomen Kyranidos ex Aegyptiaca tam planum faciat, quam ex Arabica feci ego. Si post ortum Mohammedem demum literatura Arabica in aliquo coepit pretio esse, uti argumentatur, id non infert, illiteratos fuisse Arabas priores, et inertes prorsus, neque impedit, quo minus diu ante, naturalium rerum studium excoluerint iuxta cum Graecis, etsi, quid scriptis tradiderint, hodie ignoremus; istud enim e Dioscoride, Plinio, Apuleio de herbis, qui subinde Arabicas earum nomenclaturas tanquam partem eruditionis aduocant, constat.* [P]

Harpocratio Alexandr.

XVII. *De Arpocrate Alexandrino*, ex cuius libro ad filiam, partem Kyranidum concinnatam esse affirmat auctor praefationis Latinae, dicemus infra, cum Valerii Harpocratonis περὶ τῶν λέξεων librum recensēbimus, cum quo eundem esse hunc suspicabatur *Maussacus* in diss. Critica p. 379. edit. Blancardi. [item *Reines.* loco citato et infra vol. XII. et in Cypriani Catalogo MSS. Gothan. nec non *Iriarte* in MSS. bibl. Matrit. pag. 435. *Harl.*] Vide interim Barthium Lib. XI. Aduersar. c. 17. *Coerani* nomen Aegyptiis non ignotum ostendit *Coeranus* Aegyptius Philosophus, cuius meminit Eunapius et Ammianus, Suidas item in Φῆσος: tum alter *Coeranus* Aegyptius temporibus Seueri, quem memorat Dio. [L. LXXVI. c. 5.] Vt taceam *Coeranum* de quo *Homerus* Iliad. ε'. 611. 614. alterumque de quo *Apostolius* VI. qs. prouerb. tum *Coeranum* *Plinio* laudatum *Musonii Philosophi* aequalem, quem Graeci generis fuisse testatur *Tacitus* Lib. XIV. [In Prologo primo gr. apud *Iriart.* p. 432. εὐρομεν δὲ Κυρανὴ βασιλέως Περσῶν.]

Simleri index scriptorum Hermeticorum.

XVIII. Claudam hoc caput indice scriptorum Hermeticorum, quem, licet parum accuratum, reperi in continuatione Bibliothecae Gesnerianae, quam adornauit *Iosias Simlerus*, *Hermetem* Aegyptium *Platonis* discipulum falso appellans. *Ferur scripisse, inquit; imaginum siue praestigiorum (an praesagiorum) libros. De annulis Lib. I. De charactere Lib. I. De sigillis Lib. I. De imaginibus Martis Lib. I. De imaginibus Jovis Lib. I. De imaginibus Saturni Lib. I. De septem anulis planetarum Lib. I.* De

De medicinis & coniunctionibus planetarum Lib. I. De confectioibus (an coniunctionibus) ad capiendum animalia silvestria Lib. I. De verbo perfecto Lib. I. Ad Asclepium Lib. I. De Mathesi, Lib. II.

CAPVT X

I. *De scriptis Chemicis, quae sub Hermetis nomine exstant. Capita VII. de lapidis Philosophici secretis.* II. *Chemicæ Hermetis sententiae a variis scriptoribus laudatae.* III. *Secreta secretorum.* IV. *Tabula smaragdina.* V. *E Phoenicio sermone translata videtur Kriegsmanno.* VI. *An Graecis innotuerit.* VII. *Testimonia de eius antiquitate.* VIII. *Smaragdi et alias gemmae mira magnitudine.* IX. *Mos libros et tabulas una cum defunctis in sepulcro condendi.* X. *Incerta saltem est ymaginis smaragdinae tabulae.* XI. *Hermetis de tincturis Phificis. Liber Ifidis ad Horam et alia Graeca Chemica MSS.* XII. *Libellus de lapidibus pretiosis.*

Hermetis Chémica. I. **T**raſſatus HERMETIS Chemicus ſiue capitula VII. de lapidis Philoſophici ſecretis ^a. Haec manu exarata viderat Geſnerus, vt in Bibl.

teſtatur. Edita ſunt Latine, adiunctis ab anonymo [P] ſcholiis in tomo quarto theatri ^b Chémici Argent. 1613. 8. Prodiſerant et Lipſiae, Dominico Gnoſio curante A. 1610. 8., vt Germanicas, Anglicas, Belgicasque verſiones omittam ^c. Sed iunioris cuius-

K 2

dam

a) Codd. hi fere ſunt, quos equidem reperi notatos: Inter codd. Voſſianos in Catalogo biblioth. Lugd. B. pag. 359. „Liber Hermetis de arte Elkimiae. Expoſitio verborum Hermetis, magiſtri philoſophorum.“ ibid. p. 363. n. 27. pag. 365. n. 21. et 22. In *Lambecii Comm. de biblioth. Vindobon.* cap. VI. cod. LI. qui continet plurium veterum libellos de Chryſopoeia, occurrunt col. 403. ſq. duo Agathodaemonis et *Hermetis* fragmenta chymica; ibid. col. 409. nr. 23. *Olympiodori* Commentarius ſecundum operationem Zoſimi in ea, quae ab *Hermete Trismegisto* et aliis philoſophis de Chryſopoeia fuerunt dicta. (in reſenſione illius codicis *Lambecius* multus eſt de veteribus Chemicis, Chymicis et Alchemiſtis, atque in recentioribus bibliothecis et Catalogis eiufmodi hominum plura, cui tales nugae in deliciis erunt, forſan inuenientur: ego vero nolui tempus ludere aut potius perdere in conquirendis et perluſtrandis eiufmodi libellis et operibus.) — *de laſ. de philoſophorum* cod. reg. Pariſ. in Catal. MSS. illius biblioth. vol. II. cod. 2327. cum aliis libellis chemicis. — In Biblioth. San-Germanenſi in Montfaucon Bibl. bibliothecarum MSS. p. 1136. n. 674. „Hermetis Trismegisti liber de ſecretis naturae et occultis rerum cauſis, ab Apollonio translatus.“ — In Catalogo librorum biblioth. Car. Henr. Comit. de

Hoym, (Paris 1738.) pag. 137. ſq. plures libri Hermetici ſ. Alchemici typis excuſi occurrunt: in his n. 1216. „Trois anciens traites de la-philosophie naturelle, ſçavoir: les ſept chapitres dorés ou le ſept Sceaux d'*Hermes Trismegiste*: la Réponſe de Bernard Treviſon à Thomas de Boulogne-traduit par Gabriel Joly; et la Chryſopée de Jean Aurele Augurel; traduit par Gabriel Joly et Fr. Habert de Berry. Paris 1626. 8. adde *Vallierii* Catalogue etc. tom. I. p. 514. *Harl.*

b) Francofurti quoque A. 1605. 8. prodierunt quatuor ſcripta Chémica ex Arabico verſa hoc titulo: Senioris Zadith filii Hamuelis tabula Chymica. Anonymi expoſitio tabulae. *Hermetis Trismegisti liber de Compositione*, Anonymi veteris Conſilium Coniugii ſeu de maſſa ſolis et lunae libri III.

c) La philoſophie naturelle, rétablie en ſa pureté — par le Préſident d'Eſpagne; avec le Traité de l'Ouvrage ſécret de la philoſophie d'*Hermès*, qui enſeigne la maniere et la façon de faire la Pierre philoſophale. Paris. Pepingué. 1651. 8. v. *Bure* bibliogr. inſtructive, de la Jurisprud. n. 1933. pag. 504. et eiufdem ſupplement — ou Catalogue des Livres — de Gaignat. tom. I. n. 1223. p. 319. *Harl.*

dam scriptoris esse, res ipsa loquitur. Quamquam enim modus docendi reconditum quiddam spirat, et fatis Aegyptium, quia tamen priscorum ille autor meminit Philosophorum, aliosque citat Philosophos, imo ipsum Auicennam, quia in quatuor elementorum pugna multus est, quia literas Graecas ad partes vocat, quae aevo Thaautico fuere nullae, quia toto opere Christianisimam redolet, neutiquam genuinus Hermetis vetustissimi, sed recentioris Arabis in artis operibus versati, censendus foetus, uti Borrichius ipse haud diffitetur libro de ortu et progressu Chemiae, p. 71.

Sententiae Hermetis passim laudantur.

II. Passim tamen alibi *Hermes* in Chemicis citatur a Synesio *πρὸς Διόνσκορον*, Zosimo, et Olympiodoro ^{d)}, qui etiam Hermetis *ἀρχαῖκὴν βιβλὴν* laudat, idem *ὅσα αἰν. Ἐμεῖς καὶ τῶν φιλοσόφων ἦσαν εἰρημένα*. Quibus addere varias sententias Hermeticas hinc inde allatas in libris Chemicis, turba ^{e)} Philosophorum, in Margarita pretiosa Petri Boni Lombardi, in libro secretorum Calid, in Seniore Zadith, Haled, Hortulano, Rosario, Rupefissa, Isaaco Hollando, Alberto Magno, Arnaldo Villanouano, Aristotele Chemico, Bernhardo Trevisano aliisque, sed quas ipsas quoque, utrum ex Germanis Hermetis secundi scriptis haustae sint, ambiguum esse affirmat in Conspectu scriptorum Chemicorum idem Borrichius.

Secreta secretorum.

III. Feruntur et *secreta secretorum* Raymundi Lulli et Hermetis in tres libros diuisa et cum opusculo Thomae Aquinatis de esse et essentia mineralium et Cornelii Aluetani de conficiendo diuino Elixire libello edita Latine Colon. 1592. 8. ^{f)}, ut praeteream eiusdem Lulli potestatem [P] diuitiarum et expositionem *testamenti Hermetis de lapide Philosophico* conficiendo editam cum turba Philosophorum, Rosario aliisque scriptis huius commatis Basil. 1610. 8. *Hermetis librum de corporibus transmutandis* et eius generis alia.

Tabula Smaragdina.

IV. *Tabula Smaragdina* ^{g)}, magnae apud Chemicos auctoritatis, quae in valle Hebron in sepulchro et in manibus cadaveris Hermetis, a Sara (Abrahami vxore, ut in tabula Smaragdina vindicata non dubitat affirmare Christophorus Kriegsmannus,) reperta esse dicitur, continet verbis obscuris (ut solenne est Chemicis multum fumi, parum lucis dare) totius, ut aiunt, magisterii Chemici metalli perficiendi fundamentum, et modum componendi quandam medicinam vniuersalem, sed gene-

^{d)} conf. *Fabric.* B. Gr. vol. XII. p. 764. lib. VI. cap. 8. 20. it. p. 767. p. 770. sq. *Harl.*

^{e)} In hoc libro recentioris cuiusdam Graeci Arabis introducit Pythagoras turbam discipulorum suorum docens iubensque et ipsos disserere atque conferre inter se de rebus Physicis ac Chemicis, praesentibus sententiamque dicentibus etiam aliis Philosophis, et dicta illorum congregante quodam Arisleo. Vocatur et hic liber *tertia synodus Pythagorica de occulta sapientia*. In altero exemplari eius (duplex enim exstat) Arisleus inducitur *Hermetis discipulos* congre-

gant et sententias eorum de lapide et arte Chemica inquirens. Videntur duae priores synodi Pythagoricae eiusdem argumenti intercuisse.

^{f)} Raymundi Lulli Opera — Argentorati 1617. 8. *Harl.*

^{g)} Per fabulam, immo merum mendacium Hermeti vulgo adtribuitur *tabula smaragdina*, inquit *Conringius* lib. I. de Herm. Medic. cap. 3. pag. 31. et lib. I. cap. 2. p. 10. producit locum Galeni, Hermeti scripta fuisse supposita, iudicantis, et pag. 11. locum Iamblichii, idem docentis. *Heum.*

generalissime descriptum. Quia paucis verbis absolvitur, nihil impedit, quin et hoc loco integra legatur. *Verum sine mendacio, certum et verissimum: quod est inferius, est sicut id, quod est superius, et quod est superius, est sicut id, quod est inferius, ad perpetrandum miraculum unius rei: et sicut res omnes fuerunt ab uno mediatione unius, sic omnes res natae ab hac re adoptione. Pater eius est sol, mater eius luna: portavit illud ventus in ventre suo. Nutrix eius terra, pater omnis telesmi totius mundi est hic. Virtus eius integra est, si versa fuerit in terram. Separabis terram ab igne, subtile a spisso suaviter cum magno ingenio. Ascendit a terra in coelum, iterumque descendit in terram et recipit vim superiorum et inferiorum. Sic habebis gloriam totius mundi, ideo fugiet a te omnis obscuritas. Haec est totius fortitudinis fortitudo fortis, quia vincet omnem rem subtilem, omniaque solida penetrabit. Sic mundus creatus est. Hinc erunt adoptiones mirabiles, quarum modus hic est. Itaque vocatus sum Hermes Trismegistus habens tres partes Philosophiae totius mundi. Completum est, quod dixi de opere solis.*

[His commode subiungenda videntur, quae *Fabricius* vol. XII. Lib. VI. c. 3. §. 17. pag. 708. suppleverat.] „In praesenti tantum addo *Physicam Hermetis*, quae exstat tom. I. theatri chemici pag. 408. nihil aliud esse, ac *Gerardi Dornei* in tabulam smaragdinaam commentarium: et eandem tabulam smaragdinaam, siue verba secretorum *Hermetis Trismegisti* commentariis *Wilhelmi Christ. Kriegsmanni* illustrata exstare etiam in Io. Iacobi Mangeti Bibliotheca Chymica curiosa Geneu. 1702. fol. tom. 2. pag. 380. et *Hermetis tractatam* in septem capitula diuisum, de lapidis physici secreto, qui incipit: in tam longa aetate non desisti experiri, cum scholiis Anonymi pag. 400. *Hermetis liber de Compositione* ex arabico versus prodit inter philosophiae Chymicae quatuor vetustissima scripta Francof. 1605. 8. Tres porro *Hermetes Chymicos* distinguit *Olaus Borrichius* in conspectu scriptorum Chemicorum pag. 3. cuius verba adscribam: *Praeter tabulam smaragdinaam exstant quidem variae Hermetis (posterius haud dubie) opuscula Chemica, saepe a Graecis Latinisque ad portas vocata, ut sunt τὸ Ἑρμῆς Φυσικὰς Βαφαί, τὸ Ἑρμῆς, ἀρχὴν βιβλος, item, ὅσα ἀπὸ Ἑρμῆ καὶ τῶν φιλοσόφων ἦσαν εἰρημένα per Olympiodorum scripta; denique variae sententiae Hermeticae in antiquo Synesio, in Turba philosophorum, in Margarita pretiosa Petri Boni Combaridi, in libro Secretorum Calid, in Seniore Zadiach, Hortulano, Rosario, Rupefissa, Isaaco Hollando, Alberto Magno, Arn. Villanouano, Aristotele Chemico, Bernh. Trenio sano aliisque laudatas; quae autem ex germanis Hermetis secundi scriptis haustae sint, multis ambiguum est. Id constat, ab omnibus Hermetici studii amatoribus, immo, quod superat, ab omnibus in praxi Chemica ad complementum operis feliciter praeiectis germanas aestimari. Sed quid de septem capitulis Hermetis, quae publici iuris sunt, pronuntiandum? extra omnem dubitationis aleam ea recentiori cuidam scriptori, siue Hermeti tertio attribuenda sunt, et quidem pio, atque ad deum anhelanti magistro, qui post varia experimenta, quibus frustra insudauit, solius dei viui inspiratione artem, quod fatetur, perdidit, quae utique in secundum Hermetem, ex columnis tabulisque Hermetis primi institutum eundem nequaquam possunt. His adde, quod ultimus hic *Hermes filius praeteritorum filiorum saepe adloquatur, et ad libros Antiquorum, immo vero, alicubi ad Avicennam prouocet, quodque quatuor elementorum cognitionem profiteatur, quae utique aetate Hermetis secundi neuitiquam amittunt.*“ [Hactenus *Fabricius* loco supra memorato.]*

*Kriegsmann
sententia de
versione.*

V. Kriegsmannus, qui non e Graeco sed e Phoenicio translata esse contendit, existimauit, se non mediocrem lucem tabulae huic allaturum, si Phoenicii, ut ait, contextus proprietate seruata eandem interpretaretur in hanc sententiam: *Vere non fiste certo verissimeque aio. Inferiora haec cum superioribus illis, istaque cum iis vicissim vires sociant, ut producant rem unam omnium mirificissimam. Ac quemadmodum cuncta educta ex uno fuere verbo Dei unius, sic omnes quoque res perpetuo ex hac una regenerantur dispositione naturae. Patrem ea habet solem, matrem lunam, ab aere in utero quasi gestatur, nutritur a terra. Causa omnis perfectionis rerum ea est per uniuersum hoc. Ad summam ipsa perfectionem virium peruenit, si redierit in humum. In partes tribuito humum ignem passam, attenuans densitatem eius re omnium suauissima. Summa ascende ingenii sagacitate a terra in coelum, indeque rursus in terram descende ac vires superiorum inferiorumque coge in unum, sic [P] potiere gloria totius mundi, atque ita abiectae sortis homo non amplius habebere. Ista haec iam res ipsa fortitudine fortior existet, corpora quippe tam tenuia quam solida penetrando subiget. Atque sic quidem, quaecunque mundus continet, creata fuere. Hinc admiranda euadunt opera, quae ad eundem modum instituuntur. Mihi vero ideo nomen Hermetis Trismegisti impositum fuit, quod trium mundi sapientiae partium (h. e. Theologiae, Physicae et Astrologiae) Doctor deprehensus sum. Haec sunt, quae de Chemicas artis praestantissimo opere consignanda esse duxi.*

*An Graecis
innotuerit: et
editionis.*

VI. Borrichius in conspectu scriptorum Chemicorum illustriorum negat se in scriptoribus Chemicis Graecis hanc tabulam inuenisse, vtcunque ab illis spectatam esse, et ad latinos deriuatam non dubitet: Sed nimirum quis MSta Graecorum Chemica excussit omnia? nisi malis cum Gaulmino statuere, tabulam illam a victoribus Persis vel in Aegypto vel vicina repertam, in Persidem iam olim translata fuisse, eoque nomen eius diu Graecis ignoratum. Videtur tamen tabulam hanc inspexisse Anonymus Chemicus Graecus, cuius verba ex MSto Vindobonensi affert Lambecius Lib. VI. Commentar. p. 175. *Πρώτος τοίνυν Ἑρμῆς ὁ Τρισμέγιστος προσαγορευόμενος ἀναφέρεται προσεγγασμένος τὴν ἐπωνυμίαν διὰ τὸ κατὰ τρεῖς τινὰς τῆς δυνάμεως ἐνεργείας τὴν παρῶσαν ποίησιν γινόμενῃν, ἀλλὰ καὶ τῶν ἔξω ταύτης καὶ τρεῖς διεψώσας τῶν ὄντων ἑστίας ἀνακρίνας. Οὗτος πρῶτος γενόμενος συγγραφεὺς τῆ μεγάλης τῆς μυστικῆς ἀκόλουθον ἔχεν κ. τ. λ. ^{h)}*

*Testimonia de
eius antiquitate.*

VII. Meminit eiusdem tabulae Aristoteles iunior, Chemicus, de perfecto Magisterio, ineminit Senior Zadith, Mag. Ortholanus siue Hortulanus, nescio quis, cuius commentarius in tabulam exstat: Auicenna, Arnoldus de Villa Noua, Isaacus Hollandus, Albertus Magnus, Bernhardus Treuisanus, et anno Christi

1330.

h) Tabula Smaragdica Hermetis Trismegisti; germanice, inter codd. Vossian. Biblioth. Lugd. B. pag. 360. n. 5. — Tabula Smaragdina de Alchemica cum Comment. Hortulani. Norib. 1541. 4. (v. Catal. bibl. Bodleian. p. 570. Hermetes.) — idem liber recus. Ber. 1545. 4. — Traktatus septem aurei et Tabula Smaragdina, sum Comment. Hortulani philosophi. Argent. 1566.

(v. Biblioth. Barberin. pag. 532.) — Recueil de plusieurs excellens Traités de Chymie — la Table d'Emeraude de Hermès Trismégiste. Les Comment. de l'Hortulan sur la dite Table — Lyon, Macé Bonhomme. 1557. 8. v. Valliere Catalog. vol. I. n. 1925. et Catalog. des Livres de Gaignat. tom. I. n. 1218. Est quoque in libro, Trois anciens etc. paullo ante memorato. Harl.

1330., Petrus Bonus Lombardus, vt posteriores fere infinitos praeteream. Athanasius Kircherus ipse, qui tabulam hanc suppositam, et a Bernardo Canesio Alchymista primum mundo oblatam falso ¹⁾ contendit, in eodem, quo hoc scripsit, Oedipo Aegyptiaco, testatur prope Memphin saxo haec verba insculpta legi: *Coelum sursum, coelum deorsum, quod sursum id omne deorsum, haec cape et beaberis.* Vnde integritas et antiquitas tabulae smaragdinae non parum confirmari eidem Borrichio videtur, qui illam pluribus aduersus Kircherum vindicat in lib. de ortu et progressu Chemiae p. 72. sqq. Et in conspectu scriptorum Chemicorum notat, solenne fuisse antiquis, rariora legum, gestorum, artium, lapideis tabulis, columnis, obeliscis committere: quam [P] rem pluribus tangimus infra, cum de columnis Mercurii siue Hermetis agimus.

*Smaragdi
antiqua magni-
tudine.*

VIII. Ac ne quis obducatur, smaragdos eius magnitudinis, quae tot sententias caperent, non inueniri, cum, Theophrasto *περί λίθων* auctore, sigilli magnitudinem raro excedant, is norit, inter artificia Chemica etiam esse similes gemmas efficere, vt Seneca Epist. 90. testatur Democritum inuenisse *quemadmodum decoctus calculus in Smaragdum conuerteretur.* Et Theophrastus ipse tradit, in Aegyptiorum commentariis reperiri, regi eorum a Rege Babylonio missum Smaragdum inuere, quatuor cubitorum longitudine et trium latitudine. Et fuisse apud eos in Iouis delubro obeliscum e quatuor Smaragdis, 40. cubitorum longitudine, latitudine vero in parte quatuor, in parte duorum. Se autem scribente, esse in Tyrri Herculis templo stantem pilam e smaragdo, cuius et apud Herodotum lib. II. cap. 44. mentio, nisi potius pseudosmaragdus sit. Nam et hoc genus reperiri, et in Cypro inuentum ex dimidia parte Smaragdum, ex dimidia laspidem, nondum humore in totum transfigurato. Addit Plinius Lib. XXXVII. cap. 5. ex Apione Plistonice, fuisse sua aetate in labyrintho Aegypti colosseum Serapin e Smaragdo nouem cubitorum. Praetereo alia huius generis, quae refert Otto Dapper in descriptione Americae p. 324. edit. German. Sic Epiphanius de geminis cap. 6. Anastasius Nicaenus qu. 38. Suidas in *Μετρώης*, Nilus Rhodius Metropoli lib. de lapidibus eorumque theoria, et ex Iudaeis plurimi, vt R. Simeon in Ialkuth, et R. Bechai ad Exod. XXIV. 12. et paraphrasis Chaldaica ad Cantic. I. 11. tabulas Decalogi ex saphiro factas fuisse referunt.

*Hos libros
tabulasque in
sepulchro con-
dendi.*

IX. Denique nec hoc insolens esse obseruat Borrichius, tam egregium reperi- tum in Hermetis tumulo absconditum fuisse: nam sic et Archimedem summo sepulchro suo sphaeram ac cylindrum iussisse imponi, vt auctor est Cicero Lib. V. Tusc. cap. 23. Quamuis hoc *ἐπίθημα* et externum *ἐπίσημον* sepulchri Archimedis longe diuersum videri possit a tabula Smaragdina cum Hermete, vt ferunt, sepulta ac recondita, cui affinis magis est tabella aenea literis scripta incognitis, quam in Alcmenae sepulchro reperiunt et a Chonuphi propheta explicatam refert Plutarchus lib. de genio Socratis p. 577. 578. seq. [T. VIII. p. 287. f. Reisk.]

*Incerta res
est tabula sma-
ragdina.*

X. Verum de his quisque sentiet, vt volet, cum nec aduersus pertinaces tabulae assertores euidenter demonstrari possit illam nuper confictam esse, nec hi vicissim argumentis et testimoniis exceptione maioribus possint eius *γνησιότητά* tantamque antiquitatem confirmare et ostendere.

XI. Her-

1) T. II. Oedipi Aegypt. part. 2. p. 427.

*De tincturis
physicis.*

XI. Hermetis φυσικὰ βαφαί siue *de tincturis Physicis* liber Chemici [P] argumenti, MStus exstat in Bibl. Regis Galliae teste Borrichio p. 81. de Hermetis et Aegyptiorum sapientia. Hermetem ἐν τοῖς φυσικοῖς citat Zosimus Panopolita (apud Syncellum p. 13.) ἐν τῷ ἐννάτῳ τῆς Ἰμεθ βιβλῳ πρὸς Θεοσέβειαν. Huius Ἰμεθῆς filius fertur Asclepius supra memoratus. In Scholiis ad Apollonium Rhodium Lib. II. ubi ad verba: τὸν ῥὰ χεῦσεον ἔθηκεν Ἑρμείας haec annotata leguntur: χεῦσεον ἄρας λέγεται τῇ ἐπαφῇ τῆ Ἑμεθ τὸ ἄρας τῆ κρεῖ γενέσθαι χευσθῆν, forte pro τῇ ἐπαφῇ legendum τῇ βαφῇ. Exstant et Hermetis Ἰδιδisque, ab Hermete edoctae, nomine scripta Chemica inedita in variis Bibliothecis, quale est quod inter alios Chemicos ἀνεκδότας Graecos in Bibl. Sereniss. Electoris Bauari legit, latineque vertit Simon Wagnereckius Iesuita, qui illud in literis ad Alex. Baruoetium testatus est se pro genuino habere. De libro, qui in Bibl. Regis Galliae MStus exstat, et inscribitur Ἰσις προφῆτις τῷ νῖῳ Ὡρω, ita Borrichius in conspectu scriptorum Chemicorum: *Esse scriptum illud, quod in larariis doctorum custoditur, spurium, multa ex ipso textu allata docuerint, licet sua Venere et arte nequaquam destituatur. Vox Isidis inter caetera: προῶπον, ὅτι ὁ σίτος σίτον γεννᾷ καὶ ἄνθρωπος ἄνθρωπον σπείρει, ἕτως καὶ ὁ σπείρων θερίζει ὁμοιον τὸ ὁμοιον.* Quae vel una sententia si pressus animo infigatur, plurimos in subiectis haud raro absurdis laborantes in rectiorem viam reduxerit. Nec inconsultum illud: ἡ γὰρ φύσις τῇ φύσει τέρεται, καὶ ἡ φύσις τὴν φύσιν νικᾷ. Accedit horribile illud sacramentum, quo obligatur Horus, ne commissum sibi arcanum cuiquam patefaciat, nisi vel taciturno filio suo, vel amico securissimo. Sacramentum illud siue iusiurandum ex libro Ἰδιδ MSto Graece affert idem Borrichius lib. de Hermetis et Aegyptiorum sapientia p. 47. Hermetis Alchemiam ex codice 236. Regis Galliae memorat Labbeus p. 273. Bibl. nou. MSS. Plura de Chemicis Graecis ineditis diximus libro postremo huius Bibliothecae. Vide sis interim Cangii glossarium in voce ποιητής. Conringium de Medicina Hermetica, pag. 34. Borrichium pag. 80. Labbeum pag. 128. seq.

*Libellus de
pretiosis lapidibus.*

XII. *Libellus de lapidibus pretiosis* sub Hermetis nomine, fuit in Bibliotheca Thomae Erpenii, Arabice scriptus A. Hegirae 749. h. e. anno Christi 1348. quem ex Graeca non ex Aegyptiaca versum lingua hoc argumento lubrico probat Conringius p. 55. quod auctor Hermes appelletur, non Aegyptio nomine Thoth. Vfus libello videtur Albertus Magnus, qui in doctissimo de mineralibus libro frequenter Hermetis sententias citat, praesertim de geminis agens. Cum autem ex illo opusculo adferantur, quae Kyranidum libro et Aegyptiorum de geminis doctrinae sunt similia, Aegyptiacae forte foeturae est, etsi minime sit a manu aut etiam ab aeuo Hermetis. [P]

CAP V T XI

- I. De scriptis Hermeti olim tributis, quae perierunt. Mercurii columnae in terra Seriadica. II. Mos veterum, inuenta et leges columnis insculpendi. III. Columna Herculis, et Daryi. Aegyptiorum Obelisci. IV. Libri Hermetici memorati Cyrillo, Plutarcho et Galeo. V. Clementi Alexandrino. VI. Iamblichio et Iulio Firmico. VII. Immanis numerus Hermeticorum librorum. VIII. Interpretes librorum Hermeticorum Graeci, Arius Megapolitanus, Bitys, Didymus, Eusander siue Euanthus et Selencus Theologus. IX. Ἑρμῆος διττάσι, Σαλμωναχίδῃ, Liber septem Planetarum. Γενικὰ siue Γενναὶ λόγοι etc. X. Locus ex Hermetis περὶ λόγων apud Chorsium emendatus.

Mercurii columnae,

I. Post haec, quae de scriptis sub Hermeti nomine hodieque exstantibus dicenda habui, consequens est, ut deperdita quoque illius breuiter commemorarem, in quibus primo statim loco occurrunt I. Mercurii columnae litteraeque arcanae, quibus ad philosophiam velut magistris vsi feruntur Pythagoras, Plato et alii. Vide *Anmianum Marcellinum* Lib. XXII. cap. ult. Ex his columnis Thothi siue Mercurii Sanchoniathon quoque profecit, si credimus Philoni Byblion apud Eusebium Lib. I. praeparat. c. 9. p. 31. seqq. et Suidae in Σαγγχενιαθών. Ex iisdem Manetho Sebennytæ, cuius ἐπιτομήν τῶν φυσικῶν laudat Laertius in prooemio, (eundem enim innui non dubito) et cuius Mythologumena de Iside, Osiride, Apide et Sarapide aliisque diis Aegyptiorum memorat post Clementem Alex. i. Strom. Eusebius in praeparat. Lib. I. et IV. Theodoritus Lib. II. Θεραπευτ. etc. concinnauit librum Σώσεως Regi Ptolemaeo Philadelpho dicatum, ut est apud Syncellum p. 40. ἐκ τῶν ἐν τῇ Σηριαδικῇ γῇ κεμένωνν σηλῶν ἱερῶν διαλέκτων καὶ ἱερογραφικῶν γραμμασι κεχαρακτηρισμένων ὑπὸ Θωμῶ τῷ πρώτῳ Ἑρμῆ καὶ ἐρμηνευθεῖσων μετὰ τὸν κατακλυσμὸν ἐκ τῆς ἱερᾶς διαλέκτου εἰς τὴν ἑλληνίδα φωνήν, γραμμασιν ἱερογραφικαῖς καὶ ἀποτεθεῖσων ἐν βιβλοῖς ὑπὸ τῷ Ἀγαθοδαίμονος τῷ δευτέρῳ Ἑρμῆ πατρὸς δὲ τῶν ταῦτ ἐν τοῖς αὐτοῖς, τῶν ἱερῶν Αἰγυπτίων. Eadem sēlas Manetho vocat ἱερὰ βιβλία γραφέντα ὑπὸ τῷ προπάτορος τρισημίσις Ἑρμῆ. Confer Syncellum p. 124. Terram Seriadica, in qua haec columnae repertae dicuntur, in Aegypto quaerendam, recte post alios viros eruditos docet H. Dodwellus in appendice ad dissertationes Cyprianicas ^{a)}, nisi Eusebius, quem Syncellus sequitur, columnas Mercurii confudit cum columnis posterorum Sethi, quas Iosephus testatur positas κατὰ τὴν Συρίαδα, siue ut Eustathius Antiochenus in Iosepho legisse videtur, κατὰ [P] τὴν Σηρίαδ: vnde Is. Vossio de LXX. interpretibus p. 271. et Marshamo p. 39. Canonis Chronici in mentem venit intelligi Sehira locum in Galgalis, in quo lapides sculptos memorat liber Iudicum III. 26. H. Valesius notis ad Anmian. apud Syncellum legebat ἐν Συριγγικῇ γῇ, parum verisimili coniectura. Ἑρμῆς siue columnas ab Hipparcho Pifistrati F. ἐν Στεριακῇ οἰῶν et aliis Articae locis positas memorat Plato in Hipparcho p. 234. ^{b)}.

II. De

a) §. XIII. pag. 8. adde Cudworth Systema intellectuale cap. IV. pag. 376. ex latina interpret. Moshemii, qui not. 58. Valesii coniecturam, a Cudwortho probatam, cum Fabricio nostro reiciit, et Fabricium nostrum in Codice Pseudepigrapho vet. Testamenti, ed. 2. Hamburgi, 1722. 8. pag. 150. not. d) Harl.

Vol. I.

b) De his columnis, earum origine, forma cultuque qui plura scire cupit, is adeat Euerh. Otton. de Tutela viarum publicarum, (Traiecti ad Rhenum 1731. 8.) part. I. cap. II. et cap. VII. pag. 122. cap. IX. pag. 152. sqq. de Mercurio, eiusque variis muneribus et cognominibus, de Hermis pag. 23. 164. etc. pag. 167. de columnis ab Hip-

L

Hip-

*Sethi columnas.
Mos veterum
leges inuenta-
que columnis
insculpendi.*

II. De Sethi columnis praeter ceteros consulere iuuabit Illustris doctrinae Virum *Huetium* in demonstratione Euangelica. *) p. 93—97. vbi fuse etiam agit de more antiquissimo ante papyri vsum recepto, praeclara inuenta, leges aliaque posteris tradendi in columnis, saxis, parietibus, tabulis aeneis: de quo videndus insuper *Lucas Holstmius* ad Vitam Pythagorae scriptam a Porphyrio p. 67. 68. *Humphredus Prideaux* in limine notarum historicarum ad Epochas marmoreas Arundelianas, *Hermannus Hugo* de primae scribendi origine cap. 10. et *Petrus Holmius* de scriptione, c. 4. editus a Tho. Crenio in *Analectis*, p. 440. seq. Singillatim de Aegyptiis *Proclus* Lib. I. in Timaeum: Αἰγυπτίοις δ' ἐστὶ καὶ τὰ γεγονότα διὰ τῆς μνήμης αἰεὶ νέα πάρεσιν, ἢ δὲ μνήμη διὰ τῆς ἰσορίας, αὐτὴ δὲ ἀπὸ τῶν σηλῶν ἐν αἷσι ἀπογεράφοντο τὰ παραδόξα καὶ τὰ θαύματος ἄξια εἴτ' ἐν πράξεσιν εἴτ' ἐν ἐνέρεσιν. *Galenus* initio Apologiae Aphorismorum Hippocratis contra Iulianum: Ἐν Αἰγύπτῳ πάλιν τῶν κατὰ τὰς τέχνας εὐρισκομένων ἕκαστον ὑπὸ κοινῆς συνεδρίης τῶν πεπαυδευμένων κριθὲν ἐνεγεράφετο σηλαῖσι τισὶν ἀποκειμέναις ἐν ἱεροῖς χωρίοις. In libro *Minerua mundi*, *Hermes* ipse inducitur ὡς ἐνόησεν χαράσσει καὶ χαράξαντα κερῖφι, et alio loco de *Hide* et *Osiride*, εἶποι, ἔνquit, τὰ κρυπτά τῶν ἐμῶν ἐπιγνώσκονται γραμματῶν πάντων, καὶ διακρινῶσι, καὶ τινὰ μὲν αὐτοὶ κατέξεσι, αἱ δὲ καὶ πρὸς εὐεργεσίας θνητῶν φθάνας, σήλαις καὶ ὀβελίσκοις χαράξουσιν. Et paucis interiectis: ἔσται τὸ περιέχον ὅτι δαιμόνων ἐπληρώθη, παρ' Ἑρμῆ μαθόντας κρυπταῖς σήλαις ἐχαράξαν. In *Panchaia Insula* *Diodorus Siculus* lib. V. p. 321. [pag. 368. ed. *Wesseling*. cuius notam consules,] testatur praeter alia in templo super lecto *Iouis* seruatum σήλην χρυσὴν μεγάλην γραμμάτω ἐχούσαν τὰ παρ' Αἰγυπτίοις ἱερὰ καλεόμενα, δι' ὧν ἦσαν αἱ πράξεις Οὐρανῶ τε καὶ Διὸς ἀναγεγεγραμμένα, καὶ μετ' αὐταῖς αἱ Ἀρτέμιδος καὶ Ἀπόλλωνος ὑφ' Ἑρμοῦ προσαναγεγεγραμμένα. [adde *Reimanni* Ideam systematis antiquitatis literariae specialioris s. Aegyptiacae. *Hildesheim*. 1718. p. 90. sq.].

III. Ex

Hipparcho possis earumque inscriptione. adde *Langbaen*. ad *Longin*. IV. 14. *Buddeum* in *Introduct.* in philosoph. hebr. §. III. pag. 10. *Schumacher*. Versuch, die dunklen und versteckten Geheimnisse in den hieroglyphischen Denkbildern der Aegyptier, Chaldaer etc. — aufzuklären. *Wolfenbuttel* 1754. 4. cap. IV. de columnis hieroglyphicis; et, quae collegi in comment. de *Mercurii* statuis ante aedes et ianuas apud Graecos positis: rec. in *Opusculis meis variis argumenti*, *Halae Saxon.* 1773. mai. 8. pag. 470. sqq. de *Hermis* praecipue pag. 480. sq. adde infra §. III. huius capituli. *Harl.*

c) *Seth* fingitur duas columnas posuisse, alteram lapideam, luteam alteram, quibus suam inscripseret philosophiam, ne propter vaticinium duplicis interitus mundi illa periret. v. *Iosephum* lib. I. *Antiqq. Iudaicar.* cap. 2. §. 3. et *Fabrisii* nostri *Codicem pseudepigraph.* V. T. pag. 148. sqq.

coll. lib. III. *Biblioth. graecae* cap. 20. §. 3. atque *Heumann* in *Actis philos.* vol. I. pag. 941. sqq. qui probat *Fabricii* suspicionem, fuisse quemdam Astrologum Aegyptiacum, *Seth* dictum, cuius nomen figuris hieroglyphicis fuisset columnis insculptum. Plura dabunt de illa fabula, quae suos tamen inuenit patronos, *Lambecius* *Prodr. hist. lit. libr.* I. cap. 3. pag. 7. *Strauch* de columnis Sethianis, *Witteb.* 1669. *Dan. Guil. Molleri* disp. de duabus columnis Sethi, *Altorf.* 1699. *Hermansson* de columnis Sethianis. *Vpsal.* 1733. & alii ab *Heumanno* et *Fabricio* excitati. *Stephanus le Moyne* in *Variis sacris*, tom. II. pag. 564. sqq. coniecit, lapidem Sethiā seu *fundationis*, *Ier.* 28. 16. anans fabulae praebuisse, quae sententia placuit quoque *Christ. Thomasio* in *Obsecu.* *Halenf.* tom. I. 19. §. 10. pag. 295. *Harl.*

d) *Prop.* III. cap. 2. §. 15. vbi censet, illis columnis inscriptam fuisse doctrinam mosaicam de ortu mundi. *Heum.*

*Columnas Her-
culis, Darii.*

III. Ex columnis Mercurii veteres Graecorum Philosophos profecisse, auctor est *Iamblichus* lib. de *Mysteriis Aegyptiorum* sect. I. c. 2. φιλόσοφον δ' εἴτι προβάλλεις ἐρώτημα., διακρινόμεν σοι καὶ σέτο κατὰ τὰς Ἑρμῆ παλαιὰς σήλας, αἱ Πλάτων ἤδη πρόσθεν καὶ Πυθαγόρας διαγρόντες φιλοσοφίαν συνεσήσαντο. Idem *Proclus* ex *Crantore* refert, *Platonem* a *Prophetis Aegyptiorum* furti reum peractum, quod sermonem *Atlanticum* ab *Aegyptiis* hausisset, quae ἐν σήλαις ἐτι σωζόμεναις [P] insculpta legerentur, perinde ut apud *Clementem Alex.* Strom. p. 303. arguitur *Democritus* ex *Babyloni* *Acicari* columna libros suos morales incrustasse. Confer, quae de columnis *Mercurii* et *Aegypti* *Syringibus* atque *obeliscis* collegere *Valefius* ad *Ammianum Marcellinum* Lib. XXII. c. 15. et *Tho. Gale* ad *Iamblichum* p. 185. qui apud *Theophilum Antiochenum* pro σήλαις Ἡρακλῆς legit Ἑρμῆ, quamvis fuere etiam *Herculis* columnae, non tantum illae incertum quales, *Diodoro Sic.* lib. IV. p. 226. *Hesychio*, *Suidae*, ac *Geographis* celebratissimae, prope *Gades*, *Abyla* et *Calpe*, saepe ut alii vocant *Alyba* et *Abenna*, sed et aliae ex auro argenteoque confuso factae et in templo asseruatae, quas neque *Aegyptiis* neque *Indicis*; sed ignotis vulgo literis ab *Hercule* inscriptas explicavit *Apollonius Tyanaensis* apud *Philostrophum* L. V. c. 1. Confer *Strabonem* in extremo lib. III. et de *Stelis Aegyptiorum* stemmata *Deorum* continentibus *Martianum Capellam* lib. II. p. 35. De binis columnis e candido saxo, quae in *Africae* regione, quae postea *Tingitana* dicta est, in agro ciuitatis *Tingis*, quae hodie *Tanger*, *Phoenicum* lingua inscriptae fuisse feruntur in hanc sententiam: ἡμεῖς ἐσμὲν οἱ Φοινῶντες ἀπὸ προσώπου Ἰησὲ τῷ ληστῇ υἱῷ Νάουῃ, mentio apud *Procopium* 2. *Vandal.* c. 7. atque inde apud *Euagrium*, *Nicephorumque*, atque ex alio, ut videtur, scriptore apud *Suidam* in χανααῖν, et *Theophanem*, licet tota res fabulis adscribatur ab *Antonio van Daelen* viro acutissimo in *Epist. ad Clariss. Almelouenium*, quae exstat ad calcem libri de origine ac progressu *Idololatriae* p. 749. seq. contra sentientibus *Selden* prolegom. de *Diis Syris* c. 2. *Bocharto* praef. ad *Chanaan* p. 520. *Hottingero* *Hist. Or.* p. 46. *Bernhardo Aldrete* in *Antiquitatibus Hispaniae et Africae* p. 381. qui et *Arabibus* cuiusdam scriptoris *Ibn Alriquich* testimonium adducit. *Phoenices* ita scripsisse conicit *Seldenus*: אנו בורחים מפני יהושע : דא חתך בן נון De *Darii Persarum Regis* columnis binis ad *Bosporum* exstrui iussit e candido lapide, quarum una literis *Graecis*, altera *Assyriacis* inscripta erat, vid. *Herodotum* L. IV. c. 87. Alius columnae ab eodem *Dario* prope *Teorum* fluvium erectae inscriptionem refert cap. 91. Quales porro fuerint veteres illi *Aegyptiorum* *obelisci*, a *Mestre*, *Sothi*, *Ramise*, *Mneuide*, *Smarre* aliisque *Aegypti* regibus positi et literis exornati *hieroglyphicis*, apparet ex *Athanasii Kircheri* *Oedipo* 7 *Aegyptiaco* et *Obelisco Pamphilio*, quibus figurae illorum literis *hieroglyphicis* refertae exhibentur, etsi expositiones *Kircheri* parum probantur viris eruditis, *Ioh. Oweno* in *Theologumenis* p. 82. 84. 283. 286. 291. 313. *Iac. Windeto* lib. de *vita functionum* statu p. 17. *Chevraeo* in *Chevraeanis*, T. II. p. 173. sq. *Is. Vossio* de *LXX.* interpretibus p. 330. etc. [v. *Herodot.* lib. II. c. 106. ibique *Wesseling.* p. 151. sq. *Prideaux* tamen in *Notis historic. ad Chronic. marmor.* pag. 158. *Herodotum* arguit erroris, quod *Sesostridi* ea adtribuisset, quae fecisset *Sesoc*; *Herodot.* II. cap. 102. coll. *Diodoro Sic.* L. cap. 55. et *Iosepho* lib. VIII. antiqq. cap. 10. 3. *Angel. Maria Bandini* in *Comment. de Obelisco Caesar. Augusti e Campi Martii ruderebus* eruto. *Romae* 1750. *Pocock* *Itinerar.*

L 2

Orien-

Orientis vol. I. pag. 37. ex verf. germanica Windhemii, ed. 2. Erlangae 1771. pag. 142. p. 159. sq. et p. 338. sqq. de figuris hieroglyphicis. Bailly Geschichte der Sternkunde. P. I. p. 213. sq. et I. C. Gatterer Weltgeschichte in ihrem ganzen Umfange T. I. p. 461 — 469. Harl].

*Libri Hermi-
dici Cyrillo,
Plutarcho et
Galenus memo-
rati.*

IV. Apud Cyrillum 1. contra Iulianum p. 30. memoratur ὅσυντεθεικώς [Γ] Ἀθήνη-
σι τὰ ἐπὶ ἡλὸν Ἑρμῆα πεντεκαίδεκα βιβλία, qui opus quindecim librorum
Hermeticorum Athenis composuit, ex cuius libro primo affert Cyrillus prae-
clara quaedam de Hermetis inuentis: ἃς ἔχει καὶ τὸν ἡμέτερον Ἑρμῆν ἀνέ-
εις τὴν τε Αἴγυπτον εἰς λῆξιν καὶ κλήρας ἀπάσαν τεμεῖν, σχεῖναι τὰς ἀε-
ρας καταμετρῶντας, καὶ διώρυχας τεμεῖσθαι ταῖς ἐπαρθεύσεσι, καὶ νόμους θεῖναι, καὶ τὰς
χωρὰς ἀπ' αὐτῶν προσεπεῖν, καὶ καταστήσασθαι τὰς συναλλάξεις τῶν συμβολαίων, καὶ
νεοῦσι φύσασθαι κατάλογον τῆς τῶν ἀστρον. ἐπιτολῆς, καὶ βοτάνας τεμεῖν, καὶ πρὸς γὰρ
ἀστρονομίαν καὶ λογισμὸν καὶ γεωμετρίαν. ἀστρονομίαν τε, ἀστρολογίαν, καὶ τὴν μουσικὴν καὶ
τὴν γραμματικὴν ἀπάσαν εὐρόντας παραδίδωμι. Hos XV. libros Hermaicorum dogmatum
Platoni inspectos putat Tho. Galeus ad Iamblichum de Mysteriis p. 296. quo argumento,
nescire me fateor. Forte ex illis fuere libri, quos Hermetis nomine laudat Plutarchus et
Galenus, Plutarchus de Iside et Osiride p. 375. Ἐν ταῖς Ἑρμῆ λεγομένοις βιβλίαις ἰσορρο-
γεγράφθαι περὶ τῶν ἱερῶν ὀνομάτων κ. τ. λ. Galenus Lib. VI. de simpl. Medicamentorum
facultatibus c. 1. Ἐν τινὶ τῶν εἰς Ἑρμῆ τὸν Αἰγύπτιον ἀναφερομένων βιβλίων περιέχοντε
τὰς λ'ς τῶν ἀεροσκοπῶν βοτάνας etc. mox addit huic libro de XXXVI horoscoporum her-
bis, quo, velut Hermetis, Pamphilus usus fuerat, nihil se tribuere, αἱ ἐκείνων, inquit ὅτι
λῆρος εἰσὶ καὶ πλάσματα τῶ συνθέντος. Videtur in illo libro similia de herbis legisse Ga-
lenus, qualia hodie in Kyranidum opusculo occurrunt, de quo supra dictum est. Reiciit
et ibidem Ophionica Conchlaeis, nominis commentitii, et ad deridendos lectores com-
parati.

*Clementi Alex-
andrin.*

V. Clemens Alexandrinus sexto Stromateon IV. p. 633. sq. [al. cap. IV. pag.
757. sq.] Aegyptiae Philosophiae discendae tradendaeque methodum recen-
sens, libros XLII. Hermetis refert, quorum plures paucioresque, alii item-
que alii addiscere debuerint. Quia locus notissimus est et paulo prolixior, nolui integrum
eundem hic repetere, tamen cum a Ioh. Marshamo p. 241. sq. Lambecio [Prodrom. histor.
liter.] p. 137. sq. [rec. in Commentar. de biblioth. Caesar. Vindob. libr. VII. pag. 50. sqq. ed.
Kollarii] et aliis numerus librorum XLII. non satis bene nec ex mente Clementis compu-
retur, observabit lector eum quam optime prodire sic:

1. Ὑμνοὶ Θεῶν.
2. Ἐκλογισμὸς βασιλικῆς βίης.
3. Περί τῶ διακόσμου τῶν ἀπλανῶν φαινόμενων ἀστρον.
4. Περί τῶν συνόδων ἡλίου καὶ σελήνης.
5. Περί τῶν φωτισμῶν ἡλίου καὶ σελήνης.
6. Περί τῶν ἀνατολῶν ἡλίου καὶ σελήνης.

Τὰ

§ addc Cudworthi Syst. Intellect. cap. IV. §. 18. ibique Mosheim. pag. 379. ed. Icmant. Harl.

Τὰ ἱερογλυφικά, βιβλία ι.

7. Περὶ κοσμογραφίας.
8. Περὶ γεωγραφίας. [P]
9. Περὶ τῆς τάξεως ἡλίου καὶ σελήνης.
10. Περὶ τῶν ἐκπλανωμένων.
11. Χαρτογραφία τῆς Αἰγύπτου.
12. Ἡ τῆς Νείλου διαγραφὴ.
13. Περὶ τῆς καταγραφῆς σκευῆς τῶν ἱερῶν.
14. Περὶ τῶν ἀφιερωμένων αὐτοῖς χωρίων.
15. Περὶ μέτρων.
16. Περὶ τῶν ἐν τοῖς ἱεροῖς χρησίσμων.

Τὰ ἀποδυτικά καὶ μυσχοσφραγιστικά [ita enim recte ex Herodoti lib. II. 39 et Porphyrii IV. περὶ ἀποχῆς p. 366. legit Marshamus p. 242. et Conringius p. 57. non μυσχοσφραγιστικά] βιβλία ι ταῖς εἰς τὴν ἀνήκοντα τῶν παρ' αὐτοῖς Θεῶν καὶ τὴν Αἰγυπτίαν ἐκείβαν περιέχοντα, οἷον

17. Περὶ θυμάτων.
18. Περὶ ἀπαρχῶν.
19. Περὶ ὕμνων.
20. Περὶ εὐχῶν.
21. Περὶ πομπῶν.

22. — 26. Περὶ ἑορτῶν καὶ τῶν τούτοις ὁμοίων.

Τὰ ἱερατικά, βιβλία ι. περὶ τε νόμων καὶ Θεῶν καὶ τῆς ἁλῆς παιδείας τῶν ἱερῶν.

27. — 36.

Τὰ ἱατρικά, βιβλία ε'.

37. Περὶ τῆς τῆς σώματος κατασκευῆς.
38. Περὶ νόσων.
39. Περὶ ὀργάνων.
40. Περὶ φαρμάκων.
41. Περὶ ὀφθαλμῶν.
42. Περὶ τῶν γυναικείων.

Iamblichus et Iulio Firmico. IV. *Iamblichus* de *Mysteriis Aegyptiorum* libell. VIII. c. i. vīginti millia librorum ab *Hermete* scripta refert ex testimonio *Seleuci*, vel ex *Manethonis* testimonio libros 36525. quae est summa annorum, quos 30. dynastiis Aegypti idem *Manetho* et verus *Chronicon* apud *Synellum* p. 51. tribuit, unde viro docto in mentem venit suspicari, non libros intelligendos esse, sed orbium coelestium periodos. Sed aliud omnino suadent *Iamblichī* verba: Τὰς μὲν ἐν ἁλῇ ἀρχαῖς Ἑρμῆς ἐν ταῖς διαμυρίαις βιβλίοις, ὡς *Σέλευκος* ἀνσχεράψατο, ἢ ταῖς πενταμυρίαις τε καὶ ἑξακισχιλίαις καὶ πεντακισίαις καὶ εἴκοσι πέντε, ὡς *Μανεδῶς* ἰσορεῖ, τελῶς ἀνέδειξε· τὰς δ' ἐπὶ τῶν κατὰ μέρος ἑοσιῶν ἄλλοι ἄλλας διαβάλλοντες τῶν παλαιῶν πολλὰ καὶ διερμηνεύοντι. *Iamblichus* succipiens *Iulius Firmicus*, *Mercurius Aegyptius*, inquit, conscripserat vīginti millia voluminum de variis substantiis et principiis, et [P] potestatum ordinibus coelestium, quae aliae atque aliae traditae fuerant, in quibus *Astrologia* et *Theologia Aegyptiorum* explicabantur, quas ar-

tes docuerat Aesculapium et Anubium. Idem alibi referre se ait mundi genituram ex Aesculapio et Anubio, quibus potentissimum Mercurii numen istius scientiae secreta permittit. Et paucis interiectis: sicut in illo continetur Aesculapii, qui Myriogeneſis appellatur, Lib. II. Mathes.

Numerus Hermeticonum librorum immanis.

VII. Numerus tantus librorum Hermes merito multis incredibilis visus est. Itaque Bochartus Lib. I. Chanaanis cap. 15. versus siue σίγας interpretatur; G. Hornius Lib. I. cap. 6. Histor. Philof. post Steuchum Eugubinum et Gilb. Genebrardum, papyri folia. Galeus ad Iamblichum p. 295. breviores λόγους, qualia sunt capita Poemandri Ficini. Potest etiam facilis error irrepsisse in numeris: *) praeterea constat, quorumlibet sapientum Aegyptiorum scriptis et inuentis augustum Hermes nomen praefixum olim fuisse: κα enim discrete Iamblichus in limine libri de Myſteriis: Θεός ο τῶν λόγων ἡγεμὼν ὁ Ἑρμῆς πάλαι δέδοκται καλῶς ἅπασιν τοῖς ἱερεῦσιν εἶναι κοινός. Ο δὲ τῆς περὶ Θεῶν ἀληθινῆς ἐπιστήμης προεσηκῶς εἰς ἐπὶ ὁ αὐτὸς ἐν ὅλοις, ὃ δὴ καὶ ἡμετέροι προγονοὶ τὰ αὐτῶν τῆς σοφίας ἐνρημάτων ἀντιθέσαν, Ἑρμῆ πάντα τὰ αἰεὶ συγγράμματα ἐπονομάζοντες. Idem scilicet VIII. c. 2. ait, Hermetem reliquisse libros mille de diis coelestibus, centum de diis aemphyreis, totidemque de diis aethereis: αὐταὶ μὲν ἐν εἰσὶν ἀρχαὶ προεβύταται πάντων, αὖς Ἑρμῆς περὶ τῶν αἰθερίων καὶ ἐμπυρίων Θεῶν προτάττει καὶ τῶν ἐπεραίων. Ἐκατὸν μὲν περὶ τῆς ἰσορίας τῶν ἐμπυρίων, καὶ ἰσάριθμα τέταται περὶ τῶν αἰθερίων συγγράμματα παραδὲς, χίλια δὲ περὶ τῶν ἐπεραίων.

Interpretatio graeci.

VIII. Cap. 4. fatetur idem Iamblichus, Hermeticos libros, quod Graece ex Aegyptiaco translati sint, passim loqui linguam Graecorum Philosophorum, tamen Ἑρμαϊκὰς δόξας siue Hermeticas Opiniones illis tradi et contineri. Τὰ μὲν γὰρ φερόμενα ὡς Ἑρμῆ Ἑρμαϊκὰς περιέχει δόξας, εἰ καὶ τῇ τῶν φιλοσόφων γλώττῃ πολλάκις χρῆται. Μεταγέγραπται γὰρ ἀπὸ τῆς Αἰγυπτίας γλώττης ὑπ' ἀνδρῶν φιλοσοφίας ἐκ ἀπείρου ἔχοντων. Ab Hermaeo, puta, Didymo, Ario Megapolitano, Euandro, cuius Theo meminit, et quem Euanthum Porphyrius, suspicante Galeo, appellat. His adde Bityn, quem cap. 5. Iamblichus ait, Hermes libros hieroglyphicis literis scriptos interpretatum esse Ammoni Regi: ὑπηγήσατο δὲ καὶ ταύτην τὴν ὁδὸν Ἑρμῆς. Ἡρμῆνευσεν δὲ Βίτυς προφήτης Ἀμμων βασιλεῖ ἐν αὐτοῖς ἐνὶ ἀναγεγραμμένην ἐν ἱερογλυφικαῖς γραμμασί κατὰ Σαῖν τὴν ἐν Αἰγύπτῳ, τό, τε τῷ Θεῷ ὄνομα παρέδωκε τὸ διήκον ἐν ἅλῃ κόσμῳ. et cap. 7. αὐτὸ δὲ τ' ἀγαθὸν τὸ μὲν θεῖον ἡγέσθαι τὸν προενοούμενον Θεόν, τὸ δὲ ἀνθρώπινον τὴν πρὸς αὐτὸν ἐνώσιν, ὅπερ Βίτυς ἐκ τῶν Ἑρμαϊκῶν βιβλίων μετῆρμῆνευσεν. Seleucus porro, quem de tanto Hermaicorum librorum numero testem Iamblichus laudat, Alexandrinus [P] sine dubio ille est, quem centenos de diis libros scripsisse refert Suidas, Hermeticonum eiusdem argumenti voluminum (ut recte coniciebat Galeus) Epitomen. Hunc Seleucum Theologum, laudat Porphyrius libro περὶ ἀποχῆς secundo. Memoratur et Seleucus Magnus Theodoro Meliteniotae in praef. ad Astronomiam.

IX. Per-

*) vide Thomas. bibl. pag. 441. Henr.

*Alia scripta
Hermetis.*

EX. Porro Iamblichus sect. VII. cap. 6. ex Hermeticis libris profert dogma de duplici hominis anima, et cap. 4. *Σαλμηνισχιακά* memorat; partem quandam exiguam *Ερμαικῶν διατάξεων*, siue *observationum Hermetis Astrologica- rum*. *Σαλμηνισχιακά* vocantur etiam apud Hephæstionem Thebanum, quam Salmasius p. 605. de annis Climactericis, genuinam esse lectionem putat, quod Persae istac voce appellent commentaria, quibus continentur, quae ad stellarum ortus et occasus pertinent, et lunae incrementa et decrementa, et ex his tempestatum praedictiones ab Astrologis fieri solitae. In Epistola Porphyrii ad Anebonem Aegyptium, quam refert Eusebius Lib. III. praeparat. cap. 4. legitur ἐν τοῖς Ἀλμηνισχιακοῖς, quod notius vocabulum est Arabum, qui Persicam appellationem ita corruerunt, et Calendarium *Almanach* nominant. *Ερμαικάς* illas *διατάξεις* idem Salmasius putat esse inscriptas *Γενικά*. Sane in Hermetis *Γενικῆς περὶ τῆς ἀποκαταστάσεως ζωδιακῆς* de Decanis ^{h)} et similibus argumentis actum fuisse, ex Synkello et aliis *Γενικῶν* fragmentis apparet, quod non male conuenit cum his, quae de *Ερμαικάς διατάξεσι* habet Porphyrius. Ὅσοι δὲ τὰς πλάνητας καὶ τὸν ζωδιακὸν τὰς τε Δεκανῆς καὶ ὠροσκοπίας, καὶ τὰς λεγομένους κραταῖας ἡγεμόνας παραδιδόασιν (male παραδίδωσι ex eufum in Iamblichō in edit. Galei p. 160.) τὰς μεριστὰς τῶν ἀρχῶν διανομαῖς ἀναφαίνουσι. Mercurii *librum septem Planetarum* laudat Guillemus Parisiensis part. 2. Opp. p. 232. *Γενικά* allegantur in libello, quī exstat sub Hermetis nomine, et inscribitur κλέος ἀδελφῶν, cum quo etiam habiti fuerunt οἱ γενικοὶ λόγοι, quorum Epitome esse, statim in limine, clauis ista dicitur, ἐπεὶ καὶ τῶν Γενικῶν λόγων τῶν πρὸς αὐτὸν (τὸν Ταῦτ) κελαλημένων ἐστὶν ἐπιτομή, (Lib. IV. edit. Patricii,) καὶ ἡκιστὰς ἐν τοῖς γενικοῖς, ἐτι ἀπὸ μιᾶς ψυχῆς τῆς τῶ παντὸς πάσαι αἱ ψυχαὶ εἰσιν etc. Idem locus affertur a Stobaeo p. 128. Eclog. Physic. Citantur et *Γενικά* Hermetis in limine libelli VII. (edit. Patricii) ἐν ταῖς Γενικαῖς, αἱ πάτερ, αἰνυγματώδως καὶ ἐτληαυγῶς ἔφρασας περὶ θεότητος διαλεγόμενος κ. τ. λ. In fragmento Hermetis, quod ex Schedis Stobaeanis Is. Vossii adducit Galeus ad Iamblichum p. 296. Ἐπεὶ μοι ἐν τοῖς ἐμπροσθεν Γενικοῖς λόγοις ὑπέσχεθ' ἀπαγγεῖλαι περὶ τῶν τριάντων καὶ τῶν Δεκανῶν. Horum Decanorum nomina Aegyptiaca vide apud Salmasium libro de annis climactericis p. 610; seqq. *Γενικά* Hermetis porro laudat Georgius Syncellus p. 35. et 50. Scalliger ad Graeca Eusebii p. 409. putat in [Γ] Hermetis *Γενικοῖς* (qui plures λόγοι fuerunt; non unus liber) origines contentas fuisse (κοσμογονίας Cudworthus p. 327.) ut prima pars libr. Moſis dicitur ἐν τῇ τῇ βίβλῳ γενική: sic et per γενεάς digesta fuisse tempora a Manethone. Iacobus Goar ad Syncellum p. 12. generales Astrologiae regulas complexos siue Genethliacos tractatus fuisse suspicatur. Sane ut ex epitome *γενικῶν*, quam extare diximus, recte colligunt Conringius et Galeus, in Genicis siue Gonericis, (ut vertit Patricius,) agebat Hermes de principiis rerum generalibus, Deo, Intelligibili, Mente, mundi anima, natura, mundo, animali, homine et simul complectebatur principia Astrologica, Medica et Physica, Mysticaque, quae argumenta iunctim in libris Aegyptiacis tractata fuisse notat scriptor Anonymus scholiorum in Ptolemaei tetrabiblon p. 15, αἱ ἀρχαὶ αἱ ἐργασίαι τῆν αἰτί-

h) In Biblioth. reg. Paris. n. MMCCCLVI. pag. 472. Catalogi etc. insunt codici. cuidam: *Hermetis* liber de plantis, quae planetis subiacent: aliud opusculum. eiusdem argumenti, et *Herm.*

liber de decanis ad Asclepium, cum cod. MMDII. *Hermetis Trism.* de herbarum viribus et siddrum in illas potestate: *de Decanis ad Asclepium*, de animalium proprietatibus. *Hart.*

αἰτίαν τῆς τοιαύτης ἀγνοίας, ἐκ ἰδία μὲν τὰ ἱατρικὰ συνέταξαν, ἰδία δὲ τὰ Ἀστρολογικὰ καὶ τὰ τελεστικά, ἀλλ' ἅμα πάντας συνέγραψαν, ἵνα τὰ συγγενῇ καὶ ἐφεξῆς τεταγμένα ὥς καὶ ὁ αὐτὸς αὐτὰς μὴ παρὰ τὴν ἀγνοίαν τῶν κοινῶν τέτων ἀντισηῖναι τοῖς ἐπιθεῖσι μὴ δυνήσεται. Porro illa Γενικά Hermetis notante eruditissimo Galeo Iamblichus περὶ ἄλων ἀρχῶν βίβλος vocat, siue ὅλας ἀρχὰς ab Hermete explicatas testatur, quo titulo Origenes, Porphyrius, Damascius aliiq. vti sunt in scriptis eiusdem argumenti. Vt erat argumentum generale, ita et modus tractandi communis. Multa proponebant magis, quam explicabant. Inde est, quod ipse vel Pseudo-Mercurius in aliis scriptis nonnulla ex Γενικοῖς repetit et particularius tractat, velut in διεξοδικοῖς, quae laudat Cyrillus. Dicta igitur sunt Γενικά ad distinctionem τῶν μερικῶν, quae ab aliis post Hermetem scriptoribus pertractata idem Iamblichus innuit eodem loco sect. VIII. c. i. τὰς δ' ἐπὶ τῶν κατὰ μέρος ὑποῶν ἀρχὰς ἄλλοι ἄλλως διαβάλλοντες τῶν παλαιῶν πολλαχῶς διεξημεύουσι. Hoc plane sensu Ptolemaeus in tetrabiblo περὶ τῶν καθόλου et περὶ τῶν κατὰ μέρος agit Lib. II.

Charisii
emendatus.

X. Flavius Sosipater Charisius laudat Hermetem ἐν τῷ κρυφίῳ λόγῳ. Adscribam locum ut emendandum esse coniicio, quia deprauatus apud Charisium legitur Lib. II. Institutionum Grammaticarum pag. 213. edit. Putschii: *Εἰς (dicimus) cum putoris aliquid perhorrescimus, quae vox numquid Aegyptiam πᾶθος ducit? Nam ut Hermes ἐν τῷ κρυφίῳ λόγῳ scribit, ὅς ἐλέχθη σαπρὰ σκορὰ. Τὸ γὰρ ὡ σαπρὸν ἐστίν, τὸ δὲ ὄν ὕσια, καθότι τὸ γένος ἀνθρώπων ἐκ πυρὸς καὶ θανάτου σολῆς ἐγένετο. Numquid ergo posterior aetas f. literam addidit, et pro y, u loquens, fu loqui coepit, (sic Graeci dicunt Φῦ Φῦ) cum antea sola u litera vituperatio videatur¹⁾.*

i) Inter codd. Vossianos in Catalogo biblioth. Lugd. B. pag. 366. n. 46. est cod. „Testamentum Hermetis supremum, ab Arabe Ioshiele Rabi interpretatum, cum commentario, latine. Item Testamentum, cum ipso commentario Ioshielis.“ Orlandi in Origine e Progressi della Stampa pag. 420. inter Hermetica scripta recenset *Disinatio-*

num lib. I. et II. gallice, Paris. 1480. quae vero Maistairio Annal. Typogr. I. 415. not. (f. vol. IV. part. I.) ad Ambrosium Merlinum, cuius obscurarum praedictionum Balaeus in Centuria I. scriptorum Britan. et Simlerus in Biblioth. p. 31. minuerunt, pertinere videntur. Harl.

CAPVT XII

I. De inuentis Hermeti tributis. *Litterae e volatu gruum.* II. *Grammatica.* Quid antrum Hermetis apud Orpheum? III. *Eloquentia.* IV. *Arithmetica.* V. *Leges.* VI. *Deorum cultus et sacrificia.* VII. *Geometria.* VIII. *Horae diei.* IX. *Astronomia et Astrologia.* X. *Medicina.* XI. *Lyra septem chordarum.* XII. *Talorum et tesserarum ludus.* XIII. *Palaestra.* Obiter de Hermetis siue statuis Mercurialibus. *Hermetis Vius.* XIV. *Oleae usus, et tollentis.* XV. *Mercatura.* XVI. *Variae hinc inde observationes.*

Inuenta Hermeti tributum.

Inuenta quoque Hermeti siue Thoyto Aegyptiorum tribuuntur haud pauca, et praestantissima.

Litterae. I. *Litterae.* ^{a)} tum ab aliis, tum a Mnasea apud Melampodem in Scholiis ineditis ad Dionysium Thracem. In aliis ad eundem Dionysium Scholiis MSS. τινὲς δὲ φασὶν τὰς χαρακτηρὰς τῶν στοιχείων τὰς παρ' ἡμῶν ὑπὸ Ἑρμῆ ἐν Φοίνικος φύλλων γεγραμμένα καταπεμφθῆναι τοῖς ἀνθρώποις, διὸ καὶ Φοινικικά λεγόνται γράμματα. Cassiodorus Lib. VIII. Variar. Epist. 12. *Has primum, ut frequentior tradit opinio, Mercurius reparator artium multarum volatu Strymoniarum avium colligisse memoratur.* (Alii hoc tribuunt Palamedi, vnde grues aues Palamedis dicuntur Martiali Lib. XIII. Epigr. 75.) *Nam et hodie grues, qui classem consociant, alphabeti formas natura imbuente describunt, quas ordinem in decorum redigens vocalibus consonantibus congruenter admixtis, viam sensualem reperit, per quam alta petens penetralia prudentiae mens possit velocissime pervenire.* De volatu literato gruum videndus prae ceteris Iacobus Gaffarellus curiositatum inauditarum pag. 250. Meminit et Martialis Lib. IX. Epigr. laudans nomen Earini dignissimum quod penna scribente grues ad sidera tollant. Vlysses quoque apud Philostratum in Heroicis ait non a Palamede, sed a gruibus, repertas, litteras.

Grammatica. II. *Ars Grammatica,* a Platone in Phaedro ac Philebo, Tzetza Chiliad. V. hist. 26. aliisque quam plurimis. *Antrum Hermetis* apud Orpheum in λυθικοῖς idem Tzetza Chil. XII. hist. 431. exponit libros, siue scripta. [P]

Eloquentia. III. *Eloquentia,* ^{b)} teste Diodoro Siculo Lib. I. cap. 16. Tzetza Chiliad. 6. hist. 89. etc. Vnde passim audit Ἑρμῆς λόγιος, λόγος praefes, et ἡγεμὼν, διὰ τὸ διδάσχειν αὐτὸν τὴν Ἑρμηνείαν τὰς ἀνθρώπων. Legationum quoque ac pacificationum

a) Athanasius Kircherus non dubitat etiam Hieroglyphicas Aegyptiorum litteras ab Hermete fuisse repertas. Adi, si placet, Plutarchum IX. 3. sympol. De literis Alphabeti Graeci et Copti cum Character Hermetico (vt putat) Zoographico collatis vide eundem T. 3. Oedipi p. 47. seq. Fabricius. adde supra cap. II. §. 2. Hamberger zuverlässige Nachrichten etc. vol. I. pag. 65. sqq. De antiquitate Litterarum apud Plinium, com. Sevin in Histoire de l'Acad. des I. et B. L. tom. III. pag. 143. ibidem tom. IV. pag. 380. sqq. Anselmus de antiquitate scripturae. Monbodo von dem Ur-

sprung und Fortgang der Sprache, ex vers. E. A. Schmid. part. II. lib. II. cap. 3. p. 147. sqq. at h. l. quod non disputandi locus est, de litterarum origine plura adferre, superuacaneum esse videtur. Harl.

b) Plutarchus lib. quod Philosopho conuersandum sit cum Principibus [T. IX. p. 109. ed. Reisk.]: ὅτι δύο λόγοι εἰσιν ὃ μὲν ἐνδιάθετος Ἑρμῆς δῶρον, ὃ δ' ἐκ προφορῆς διάκτορος καὶ ἐργατικὸς. Idem postea queritur αἰμασίς καὶ ἀπαρρηλία τὸν κοινὸν Ἑρμῆν ἐμπόλαιον καὶ ἐμμεσθον γινέσθαι. Vide et Diodorum Sic. Lib. V. p. 232.

num auctor ac repertor κηρυκὲς siue caducei, vt narrat Diodorus Sic. Lib. V. p. 341. vnde κοινὸς Ἑρμῆς quod vtrique parti prodest. Etiam huc spectat, quod viri eloquentes dicuntur Ἑρμαϊκὴ σερα, qua de re notauit ad Eunapium ? Tum prouerbium, *Virga Mercurialis mouere et excitare* apud Iulianum Epist. 40. Ex Odyss. ē Paulus quoque Apostolus Lysitrensis Hermes audiit, ἐπεὶ αὐτὸς ἦν ὁ ἡγούμενος τῶ λόγῳ, Actor. XIV. 12. Confer Tzet-zam Chil. XII. hist. 429.

Arithmetica. IV. *Numeri et Arithmetica*, ab eodem Platone in Phaedro. Quaternarium maxime Hermeti sacrum fuisse notat Plutarchus IX. 3. symposiac.

Leges. V. *Leges*, teste iterum Platone in Protagora, Diodoro Sic. Lib. I. p. 94. Cicerone et Aeliano Lib. XIV. Var. cap. 34. et Lib. XII. cap. 4. vbi perperam irrepsit nomen *Sesostris*, et νόματα vitiose in quibusdam excusum pro νόμιμος ?).

Deorum cultus. VI. *Deorum cultus et sacrificia*, vt est apud Diodorum Sic. Lib. I. c. 16. cuius locum laudat etiam Eusebius Lib. II. praeparat. cap. 1.

Geometria. VII. *Geometria* teste Platone in Phaedro, cui succinens Plutarchus, πάσης inquit, τῆς μετρήσεως ἐυετηῆς Ἑρμῆς ὁ Ἰβιανός. Et Diodorus Sic. Lib. V. p. 341. inter Hermetis reperta refert μέτρα καὶ σταθμούς, pondera ac mensuras.

Horae diei. VIII. *Horae diei, et duodecim anni menses.* Marius Victorinus in 1. Rhetoricor. Ciceronis p. 151. Quodam tempore Hermes Trismegistus cum esset in Aegypto, sacrum quoddam animal Serapi dicatum, quod in toto die duodecies urinam fecisset, pari semper interposito tempore, per duodecim horas diem diuisum esse coniecit, et exinde hic horarum numerus custoditur. Animal illud ? Cynocephalum esse notauit ex Horapolline Lib. I. cap. 16. [ad quem locum v. Io. Caussinum pag. 251. sq. ed. de Paw. Harl.] Pierius Lib. VI. Hieroglyph. c. 4. et Kircherus Tom. 2. Oedipi parte II. p. 43. et pag. 230. et 339. sq. Alii αἰθέρον, siue selem, vt ex Damascio [in vita Isidori apud Photium cod. CCXXXII. Harl.] obseruat Petauius Diff. VII. 8. ad Vranolog. ?) De mensibus anni, quos Aegyptiis

c) Editurus nimirum Eunapium erat Fabricius: at inchoauit tantum opus; non perfecit. v. Reimarus de vita et scriptis I. A. Fabricii pag. 209. Harl.

d) νόματα defenderat Kuhnius ad illum Aelianum locum: at νόμιμα Schefferus coniecerat; quod postea Perizonius ex tribus codicibus reposuit et vindicauit: idemque ibi Mercurium Aegyptiorum secundum intelligit. — Teste Montfauconio in Bibliotheca biblioth. MSS. pag. 11. B. exstat in Bibliotheca Vaticana, Diophanti Alexandrini Arithmetica Hermiae Trismegisti. Harl.

e) Alioqui sacra ex animalibus Hermeti sunt Ibis auis, et scarabaeorum genus μονόκερως. Vide Horum lib. I. c. 10. sed neutrum horum urinam

reddit. Singulare quoque est, quod de tauro Aegypto lunae sacro legas in scholiis Anonymi ad Ptolemaei tetrabiblon p. 2. ἦν δὲ τὸ καὶ ἱερὸν ζῷον ἐν τῇ Αἰγύπτῳ, ταῦτες ἀναπνέοντες τῇ Θιῇ ἢ ἡ σίβη συνήζον αὐτῇ καὶ ἀνιμαῖτο. Eterum, quare dies tributa sit in duodecim partes, rationem ex numeri commoditate reddit Galenus. Confer Hieron. Magii Miscellanea Lib. I. c. 15.

f) Conf. cl. Georg. Henr. Martini Abhandlung von den Sonnenuhren der Alten, (Lipsiae 1777. 8.) pag. 13. sqq. et, quos ille laudat, Frid. Sam. de Schmidt Opuscula, quibus res antiquae, praecipue Aegyptiacae, explanantur, pag. 36. Petr. Virolae de vet. nouaque Roman. temporum ratione, lib. I. pag. 182. tom. VIII. Thes. Antiqq. rom. Graec. et Petr. Haguelon. Calendar. trilingu.

ptiis inuentoribus tribuit Clemens [P] i. Strom. p. 306. et de duodecim partibus Zodiaci ab Hermete repertis tradit idem Kircherus T. 2. Oedipi part. II. p. 152. 160. 165. T. 3. p. 172. 188. 206. 217. seq. 248. 263. [Bailly Geschichte der alten Sternkunde. vol. II. sect. IV. et V. inprimis pag. 200.]

Astronomia IX. *Astronomia et Astrologia.* Teste eodem Platone, et Firmico, ac Diodoro, quibus accedit Manilius Lib. I. 33.

Tu princeps, auctorque sacri Cylleniae tanti,
Per te iam coelum in terris, iam sidera nota.

Strabo Lib. XVII. p. 816. de anni periodo et astronomicis obseruationibus locutus, ἀναριθμασι δὲ, inquit, τῷ Ἑρμῇ πᾶσαν τὴν τοιαύτην σοφίαν. Vide et Kircherum T. II. Oedipi part. 2. p. 145. seq.

Medicina. X. *Medicina,* hanc enim ab Hermete dicitur didicisse Aesculapius, quem pro artis iatricae repertore haberi tritum est ac peruulgatum. De *Chemica* arte ab Hermete reperta vide Kircherum T. 2. Oedipi Aegypt. part. 2. p. 392. seq.

Musica. XI. *Musica,* teste Diodoro, qui φωνῶν harmonias et naturam ab Hermete primum obseruatas narrat.

Lyra. *Lyra* *) quam ex testudine commentus est post Apollonis cum Marfya disputationem, teste Diodoro Siculo Lib. V. p. 342. licet aliter paulo Schol. Homeri Iliad. 2. 256. Schol. Nicandri Alexipharm. p. 86. b. edit. Aldinae et Schol. Arati v. 269.

M 2

Fuit

lingu. p. 1039. tom. IX. Thes. antiquitt. graec. Gronou. Weidler. histor. Astronom. cap. 4. §. 12. pag. 58. sq. Τα δώδεκα μέρη τῆς ἡμέρας a Babylonis didicisse Graecos, tradit Herodotus lib. II. segm. 109. extr. pag. 153. ed. Wesseling. qui not. 90. ad libr. VIII. segm. 14. pag. 625. adseuerat, certum esse, neque Platonis Aristotelis et aequalium saeculo, neque aliquanto post tempore, (ergo nedum Herodoti aetate,) has dici partes, quas horas vocamus, fuisse in vsu. Quare vocabulum ὥρα, in antiquorum illorum scriptis, illa notione legi non potuit, quod vberius probat locumque Herodoti explicat illustratque cl. Martini l. m. pag. 11. sqq. et pag. 19. sq. De mensibus anni vide Strauch. aliosque scriptores Chronologiae, et de mensium numero varietateque apud Aegyptios Plutarch. in Numa, pag. 25. tum Nicolai Aueranii, l. C. et mathematici Flor. diss. de mensibus Aegyptiorum, adiectis notis P. Henr. Noris, curante Ant. Francisco Gorio, nunc primum edita. Florent. 1738. 4. In nouem capitibus probatum iuit, singulos Aegyptiorum menses habuisse tricenos dies; primum anni mensem fuisse Θωθ, nostro Nouembri respondentem; duodecim

menes complexos esse dies CCCLX, hinc quotannis dies quinque fuisse intercalatos: contulit menses Aegyptios et romanos, subiicitque aliqua de annis et mensibus Alexandrinis: quae omnia capp. nouem absoluit, doctaeque et acute explanauit. Denique conferantur Iulii Pontederæ Antiquitt. latinarum graecarumque enarrationes atque emendationes, praecipue ad veteris anni rationem attinentes, epistolis LXVIII. comprehensae, Patauii 1740. in primis epist. XXX. pag. 283. Distinctae annorum mensiumque supputationis inuentionem Aegyptiis abnegat Witsius in Aegyptiacis libr. II. cap. VII. De horologiis qui scripserunt, recensentur in I. A. Fabricii Bibliotheca antiquaria pag. 1011. sq. ed. 3. Pauli Schaffhausen. Harl.

g) Lyrae ex testudine factae figura occurrit passim, vt apud Kircherum T. 2. Musurgiae p. 185. Lyram et citharam promiscue sumi apud veteres, notatum Perizonio ad Aelian. lib. III. Variar. c. 32. et lib. XIV. c. 23. Ottoni item Sperlingio ad numum Furiae Sabinae Tranquillinae coniugis Gordiani III. Imp. Ceterum distinguendus est chordarum numerus a numero tonorum, etsi haec saepe

Fuit autem lyra ab Hermete iuuenta septem Chordarum, λύρα ἀρχαῖστρεπος βαρυτέρα ἐπτάχορδος, siue ἐπτάφωνος. Haec enim, quam Orpheo alii, alii Terpandro tribuunt, ad Hermetem veluti primum auctorem pridem refertur, teste Bryennio p. 362. Nicomacho Lib. II. init. aliisque etiam Alexandro Aetolo et Eratosthene apud Chalcidium p. 156. tum Hygino Lib. II. Poetic. Astronom. cap. 7. Quibus omnia antiquior Homerus, si modo is auctor, hymno in Mercurium, ubi Chelyn ab eo inuentam prolixè et eleganter describit, septem chordarum diserte meminit v. 51. confer Horatium Lib. III. Oda II. et Ovidium V. Fastor. 105. seq. Isidorus II. 21. Orig. antiquitus autem cithara septem chordis erat, unde Virgilius (Aeneid. VI. 646.) septem discrimina vocum. Neque obstat, (imo confirmat potius,) quod Diodorus ait, Mercurium lyrae a se repertae tres chordas induxisse; confer Gish. Cuperum ad ἀποθέωσιν Homeri p. 43. sqq. Cum enim [P] antiquissima lyra duabus, ^{h)} tribus, quatuor chordis instructa esset, Hermes tribus additis septenarium chordarum numerum impleuit, quemadmodum Pythagoras addita vna chorda προσλαμβανόμενος reperit ἑκτάχορδον, quod iterum addita ἐπτάχορδον perfectum denique systema|disdiapason chordis quindecim constans absoluit. In Chalcidensium numis Apollo cernitur cum lyra nouem, alia decem nervorum apud Begerum p. 21. Spicilegii Antiquitatis. Orpheo etiam lyra septem, ab aliis nouem chordarum tribuitur, vt notavi infra c. XX. num. 2. Decimam et undecimam chordam addidit Timotheus Milesius, teste Suida. De δεκάχορδο Ion Tragicus apud Euclidem et Bryennium:

Ἐν δεκάχορδῳ τὴν δεκαβάρητος τάξιν ἰχάσθαι
 τὰς συμφωνίας ἀρμονίας τριόδους
 Πρὶν μὲν εἰς ἐπτάτονον φάλλον διὰ τέσσαρα κύντας
 Ἕλλησι σπανίαν μάσαν ἀερίμανον.

Etiam instrumenta quatuordecim et duodeviginti, vnde viginti, imò duodeviginti, triginta quinque et quadraginta nervorum, progressu temporum a veteribus fuisse adhibita, docet Is. Vossius de viribus rhythmī p. 92. seq. Quod vero Diodorus addit, Hermetem, cum tres chordas lyrae superinduceret, totidem anni ὥρας esse imitatum, tenendum est, vetustissimas gentes annum in tres, non in quatuor partes diuisisse, ⁱ⁾ vt patet ex eodem Diodoro lib. I. c. 12. ubi ait, aërem vocari Tritogeniam, quod ter in anno naturam mutet, vere, aestate, hyeme. Confer Kircherum T. 2. Oedipi parte II. p. 132. et Hieron. Alexandrum in expositione tabulae Heliacae p. 58. qui tres Horas ideo a veteribus dictas esse obseruat. Orpheus ad Iouem pro aestate ponit autumnum his versibus: [in ed. Gesn. fragm. 3. p. 363.]

Σὺν

saepe confunduntur. Enimvero vna Chorda in quibusdam saltem citharis ad hoc comparatis diuersimode tacta plures potuit dare tonos. Sic Terpandro λόραν τριχορδον tribuit Plutarchus de Musica p. 1137. cum ἐπτάτονον ipse sibi vindicat in versibus, quos laudant Strabo et alii, et ἐπτάφθογγον vocet ipse Plutarchus p. 1141.

^{h)} Διχόρδα et τριχορδα figuram vide apud Marium Merseppum de Instrumentis Harmonicis p. 38. 61. τετραχορδα p. 46. et apud Laur. Begerum Theauri Brandenb. T. 1. p. 471.

ⁱ⁾ Idem fere de Abyssinis notat Iacobus Ludolfus Hist. Aethiop. lib. I. c. 5. de Germanis Tacitus c. 26. Vide et Aeschylum in Prometheus vincto p. 31. edit. H. Steph. At Censorinus c. 19. auctor est, ab Horo institutum esse annum trimestrem, eoque ver, aestatem, autumnum, hyemem ὥρας, et annum ὥρον dici, et Graecos Annales ἄρας, eorumque Scriptores ὡρογράφοι. De Hippocratis diuisione anni in septem partes siue ὥρας vide Hieron. Mercurialem II. 3. Var. Lect.

Σὺν μὲν ἕκαστῳ λάρνακι τὴν εἰς τὴν ἀποφύλαξιν.

Σὺν χαρμῶν φυχρῶν κατεχόμενοι νοσήσαντες,

Ἄς [Σὺν Γεφν.] ποτὶ βασιλῆως βράμιος δίδωμεν ὀπίσθας.

Satis vero ex iam dictis constat, falli eos, ex quorum sententia apud *Boethium* lib. I. de Musica c. 20. *quadrichordi ad imitationem Musicae mundanas, quas ex quatuor constat elementis, Mersurius dicitur inuentor.* Neque adeo fidem merentur omnia, quae de reliquis deinceps chordis habet idem Boethius, etsi quae de nona, decima et undecima tradit, bona fide repetiit e *Nicomacho* L. II. Harm. p. 35. [P] vbi ad octauum decimum chordarum numerum peruentum esse notat. *Quintam* ^{k)} vero chordam post *Chorebus Atys* filius adiunxit, qui fuit *Lydorum Rex.* *Hyagnis* vero *Phryx* sextum his appassuit neruum. Sed septimus neruus a *Terpandro Lesbio* adiunctus est, secundum septem scilicet planetarum similitudinem — — His octauum *Samius* (Pythagoras) adiunxit — *Theophrastus* autem *Pierides* ad grauiorem partem unam addidit chordam, ut faceret totum *Enneachordum*, *Hesitacus Colophoniensis* denicam in grauiorem partem cooptauit chordam, *Timotheus* vero *Milesius* undecimam. Minus etiam fidei tribuerim auctori fragmenti, *Cenforino* subiecti, qui c. 12. ait lyram ab *Apolline* repertam habuisse tres intensiones, grauem, mediam, et acutam, quartam additam a *Chrystemide*, a *Terpandro* quintam, sextam denique et septimam a *Timotheo.* *Lyrae τερχόρδου, τετραρχόρδου et ἐπταρχόρδου* imaginem videbis, vbi lubebit, apud *Perizonium* ad *Aelian.* p. 259. [lib. III. cap. 32. pag. 287. sq. ed. Abrahami Gronou.] et in eruditissimi *Ex. Spanhemii* notis ad *Callimachum* [H. in Delum v. 253. pag. 532. sq. ed. Ernesti.] *Pentachordi* apud *Laur. Begerum* T. 1. *Theauri Brandenb.* p. 265. *Decachordi* etiam et *Heptachordi*, duplici ἡχείῳ instructi, apud *Is. Vossium* de poematum cantu et viribus rhythmici pag. 97. *Pentachordi* apud *Mersenum* de instrumentis Harmonicis p. 7. et 10.

Talorum et aliarum ludus.

XII. *Talorum et aliarum ludus* (περτεία τε καὶ κυβέρις) teste Platone in *Philebo* et *Phaedro.* De hisce ludis *Coelius Calcagninus* singulari libello, *Delrio* ad *Senecae Herculem furem* p. 242. sqq. [ill. *Wernsdorf* Exc. XI. ad *Poetas lat. minores* tom. IV. p. 404.] *Salmasius* ad *Vopiscum* [vit. *Proculi*, pag. 736-761.] *Meursius* in *Græcia ludibunda*, *Souterius* in *Palamede*, et *Thomas Hyde* in libris duobus de ludis Orientalium, [aliique bene multi, quos laudant *Pitiscus* in *Lexico Antiqq. voca. alea et talus*, atque *Fabric.* in *Bibliograph. antiquar.* p. 980. sq. *Harl.*]

Palæstra.
Hermas.

XIII. *Palæstra* aliaque exercitia ad εὐγονίαν, robur et decus corporis facientia, teste iterum *Diodoro*, *Horatio*, *Tzetzæ* *Chil.* XI. hist. 389. et antiquo scholiaste *Homeri* ad *Odyss.* π'. 471. et ψ'. 198. qui propterea *Hermas* siue statuas lapideas *Mercuriales* quadratas fieri solitas memorat, quod *Mercurius*, dum inter homines ageret, haec quatuor praeclara reperisset, *Literas*, *Musica*, *palæstram* et *Geometriam.* Aliam cau-

k) Apud *Begerum* p. 93. *Spicilegii* statua *Apolinis* cum lyra quinque chordis instructa. *Politur* lib. IV. c. 9. *Pentachordum* ait esse inuentum *Scytharum.*

l) Apud *Græcos* *Theseus* a *Minerva* edoctus *παλαστρικός* inuentor celebratur. Vide *Meursium* in *Theseo* c. 7. T. 10. *Antiquitat. Græcar.* p. 103. *Fabric.* Enimvero si qua in re *Hermes Aegyptiacus*

causam reddit Suidas, quod nempe Mercurius esset λόγος καὶ ἀληθείας ἑφορος. Videant itaque qui mendaciorum, fraudum furtorumque architectum faciunt. Ceterum de *Hermis* illis siue statuis διγλύφοις e lapide vel ligno faciem Hermetis a fronte retroque referentibus, sed desinentibus in epistylum quadrangulare, quas in viis, in vestibulis aedium, in gymnasiis veteres collocabant, vide sis Plutarchum in extremo libri an senibus gerenda Resp. p. 797. Apostolium IX. 11. prouerb. Schol. Luciani T. 2. p. 14. et 50. seq. Langbaenium ad Longinum p. 30. edit. Tollii, Hieron. Aleandrum in tabulae Heliacae [P] explicatione, Menagium p. 223. ad Demetrium Phalereum Laertii, Kircherum T. I. Oedipi Aegypt. p. 388. 390. fqq. T. 3. p. 511. Iohannem Nicolai libello singulari de hoc argumento Lipsiae 1687. 12. edito, et quem primo nominare loco debebam Nicolaum Bergierum libro quarto de publicis et militaribus Imperii Romani viis cap. 43. et elegantissimi Henninii notas ad Bergierum. Mercurius etiam dictus *Vius* in veteri Epigrammate, a viis nempe, vt ad Manilium notat praestantissimus Huetius.

*Oleas et auri
usus.*

XIV. *Oleas usus*, teste Diodoro, et *auri*, Chron. Paschale p. 44. seq.

*Tollenonis
usus.*

XV. *Tollenonen* siue instrumentum ingentibus ponderibus in altum tollendis idoneum ab Hermete inuentum memorat Hero Byzantinus in Mechanicis. Idem Instrumentum in veteri obelisco Aegyptiaco obseruare sibi videtur Kircherus T. 3. Oedipi p. 173.

*Mercatura et
furtum.*

XVI. *Mercatura* quoque et *furtum* *) inter Mercurii artes vulgo refertur, vt a Diodoro Siculo lib. V. p. 341. a Tzetza Chil. XI. hist. 389. et alijs. Confer si placet Scholiaften Homeri ad Iliad. é. 385. et ó. 256.

Textoria.

XVII. *Textoria* et *lanificium*. Tertull. c. 3. de pallio *).

cus cum Mercurio Graecorum confusus est: in huius sane inuenti honore id factum esse credo, palaestra in Aegypto haud vsitata, nec forte vquam cognita. De Hermis iam supra ad cap. XL §. I. fin. quaedam notauimus. *Harl.*

m) Bailly l. mem. p. 203. part. II. fabulam

furti ad inuenta Hermetis astronomica refert: quo iure, quauis iniuria, alii videant. *Harl.*

n) *Diuinationum* libros II. gallice, male tribuit Orland. p. 420. Hermeti, quorum auctor esset *Merlinus*. v. Maittaire Ann. typogr. IV. part. I. pag. 415. *Harl.*

CAPVT XIII

I. *Hesiodus utrum Homerum aetate praecesserit, disquisitum.* II. *Horus sine Orus. Scripta Horo, Osiridi et Isidi tributa.* III. *Hori Apollinis Hieroglyphica. Philippus interpret Graecus.* IV. *Auctor non videtur esse Horapollon Grammaticus, qui sub Theodosio vixit.* V. *Nomen Horapollinis compositum e duobus nominibus Deorum, quod frequens apud Aegyptios fuisse ostenditur variis exemplis. Horapulus nomen nihili.* VI. *Hieroglyphicorum Horapollinis editiones.* VII. *Varii recentiores scriptores Hieroglyphicam veterum Aegyptiorum litteraturam illustrantes.* VIII. *Piures Hori. Liber de polysemis dictionibus sub Hori nomine.*

[Cum Supplementis G. C. Harles.]

*Hesiodus nunc
Homero sit an-
tiquior.*

I. **H**ESIODVS a multis iam olim antiquior habitus fuit Homero: ita enim senserunt L. Accius, Poeta latinus, et Ephorus, graecus historiae scriptor, apud Gellium lib. III. cap. II. Idem confirmat marmor Arundelianum, quod triginta minimum annis Hesiodum Homero antiquiorem facit, et Nicocles Grammaticus,^{a)} qui ait, primum omnium Hesiodum etiam ante Homerum βασιφῶδῃσαι. Confer Iul. Caes. Scaligerum l. 5. p. 101. Poetices, cui [P] Hesiodus et ipsi Homerum aetate praecessisse videtur, p. 24. Sextus Empiricus lib. I. contra Mathematicos p. 41. εἰς ὑπὸ πάντων ἐμολογῆται ποιητῆς ἀρχαιότατος εἶναι Ὅμηρος. Ἐνιοὶ γὰρ Ἡσίοδον προήκειν τοῖς χρόνις λέγουσιν, Αἰὼν τε καὶ Ὀρφέα καὶ ἄλλας παμπληθεῖς. Iohannes Tzetza prolegomenis ad Hesiodum: Συνηκμηκέναι δ' αὐτὸν οἱ μὲν Ὀμήρῳ φασίν, οἱ δὲ καὶ Ὀμήρῳ προγενέτερον εἶναι διισχυρίζονται. Καὶ οἱ μὲν προγενέτερον εἶναι τῷτον Ὅμηρῳ διισχυρίζομενοι ἐν ἀρχαῖς εἶναι φασὶ τῆς Ἀρξίππης ἀρχῆς, Ὅμηρον δὲ ἐν τῷ τέλει. Ὁ δ' Ἀρξίππος ἔτος υἱὸς ἦν Ἀνάστῃ ἀρχῆς Ἀθηναίων ἔτηλε. Confer Chiliad. XII. v. 165. Eiusdem Grammaticorum litis, quam duplici dialogo περὶ τῆς Ὀμήρου καὶ Ἡσίοδος ἡλικίας Heraclidem Ponticum disceptasse Laertius auctor est, meminit Pausanias in Boeoticis p. 768. et Seneca Epist. 88., qui non magis hoc putat ad rem pertinere, quam si scias, minorne Hecuba fuerit, quam Helena. Proclus in vita Homeri ab Allatio edita. refert, ex quorundam opinione Homerum fuisse Hesiodi ἀνεψιὸν siue fratris filium, quam sententiam velut imperitam eodem in loco explodit. Ἐσθῆτον γὰρ, inquit, ἀπέχουσι τῷ γένει προσήκειν, ὅσον ἡ ποίησις διέστηκεν αὐτῶν. Scriptor certaminis Homeri et Hesiodi: Τινὲς μὲν Ὅμηρον νεώτερον Ἡσίοδου φασίν εἶναι καὶ συγγενῆ. Γενεαλογεῖσι τε ἕτως: Ἀπόλλωνος φασὶ καὶ Θωώσης τῆς Ποσειδῶνος γενέσθαι Αἰῶνα, Αἰὼν δὲ Πίσρον, Πίσρην δὲ καὶ Νύμφης Μεθώνης Οἰάχρον, Οἰάχρην δὲ καὶ Καλλιόπης Ὀρφέα, Ὀρφέως δὲ Ὀρτην, τῆ δὲ Ἀρμονίδην, τῆ δὲ Φιλοτέρπην, τῆ δὲ Εὐφρομένην, τῆ δὲ Ἐπιφράδην, τῆ δὲ Μελάνωπον, τῆ δὲ Δίον καὶ Ἀπέλλαιον, Δίῳ δὲ καὶ Πυκτιμῆδης τῆς Ἀπόλλωνος θυγατρὸς Ἡσίοδον καὶ Πέρσην, Πέρσῃ δὲ Μαίονα, Μαίονος δὲ θυγατρὸς καὶ Μέλητος τῆς ποταμῆς Ὀμήρον. Iustus Lipsius in notis ad Lib. I. Velleii,^{b)} affir-

a) Schol. Pindari Nemeonic. Od. 2. Fabric. In compendio. graece scripto vitae Homericæ edito ab Iriarte in MSS. gr. biblioth. regiae Marticens. pag. 233. Heraclides Homerum Hesiodo seniorem ait: Hyrander autem et Hypsicrates illi aequalem. Harl.

b) Verba Velleii lib. I. cap. 7. ponamus: „Huius temporis aequalis Hesiodus fuit circa CXX. annos distinctus ab Homeri aetate, vir perelegantis ingenii et mollissima dulcedine carminum memorabilis, oculi quietis cupidissimus, et tempore tanto viro, ita operis auctoritate proximus. Qui

affirmat maiorem simplicitatem et rudiorum antiquitatem in Hesiodo comparere quam in Homero. Contra Salmasius ad Solinum p. 867. Lipsii iudicium (nomine eius praeterito) refellens, contendit longe suauiores Hesiodum, et comitiorum, eoque minus antiquitatis redolentem censeretur debere, quod Dionysio Halicarnassensi ^{c)} iudice καὶ ἐφρόντισεν ἡδονῆς, καὶ ὀνομάτων λεϊότητος καὶ συνθέσεως ἐμμελῆς. Quam Salmasii sententiam amplexus Ludolphus Neocorus [h. e. Küster] in historia Critica Homeri, Si ex scriptis, inquit, utriusque Poetae iudicium ferendum est, Homerus sane ob maiorem ^{d)} simplicitatem remotiorem antiquitatem redolet. Comitior enim Hesiodus et rotundior etc. Sed quod pace doctissimorum virorum dictum esto, magna in utroque simplicitas, [P] nec minor elegantia nativa in utriusque poematis comparet: ut aetatem diuersam ex adeo diuersi argumenti scriptis tam parum diuersis coniicere, fortassis sit operam perdere. Praecipue cum omnes fere, qui Hesiodum Homero aniquiorem negant, illum tamen putent vel aliquo eodem tempore cum Homero vixisse, vel non ita multis annis post, quae exigua temporis diuersitas non adeo diuersum statim scribendi characterem induxerit ^{e)}. Ceterum cum maior omnino nobis esse videatur aucto-

Qui vitauit, ne in id, quod Homerus incidere: patriamque et parentes testatus est; sed patriam, quia multatus ab ea erat, contumeliosissime; “ad quem locum vide interpretes in exemplis Burmanni et Ruhnkenii: quorum posterior ex Procli prolegomenis ineditis in Hesiodum haec verba adscripsit: Ἡσιόδος σὺν τῷ ἀδελφῷ Πέρσῃ πᾶσι θεγεῖν Διὶ καὶ Πυκτιμίδει, Κικαίῳ Λιολέῳ, Πηνέσῳ Ἀνδρῶν, οἳ δὲ τὰ ἄπορον καὶ τὰ χεῖρα τῶν ἱαντῶν πατρίδα Κύμῳ ἀφύοντες, μεταναστεύουσιν ἐπὶ τὴν Ἀστυρίην. Harl.

c) T. 2. Opp. p. 63. edit. Wechel.

d) Aliud visum viro docto, qui in Ephemeridibus Parisiensibus Anni 1702. p. 314. Si la simplicité du style étoit une marque d'antiquité, il n'y a personne qui pût douter que Hesiodus ne fût plus ancien que Homère.

e) Fabricii iudicio subscribit Thom. Robinson in diss. de Hesiodo pag. XC. sqq. ed. Hesiodi a ed. Loesner Lipsiae 1778. curatae, meritoque animaduertit, illos, qui ex diuerso stili characterē augurium sumant, haud secum reputare, quantum a subiecti diuersitate scribendi ratio variari debeat. Idem alia argumenta, quibus a viris doctis aetas antiquior Homero arrogatur, sub examē vocat, et demum concludit, Hesiodum vixisse cum Homero. Ἰσοχρόνης illos quoque fuisse putare Dio Chrysostomus in secunda oratione de Regno et Tzetzes in Prolegom. ad Lycophron. Fluctuat animus A. Gellii: 'qui quidem quum libr. III. cap. 11. non esse dubium, scripsisset, quia aliquo tempore eodem vixerint, et Homerus atque Hesiodus; libr. tamen XVII.

21. init. (vbi vide interpretes in exemplo Gronouiano,) „quoniam, ait, de Homero et Hesiodo inter omnes fere scriptores constitit, aetatem eos egisse vel iisdem fere temporibus, vel Homerum aliquanto antiquiorem; vtrumque tamen ante Romam conditam vixisse, Siluii Albae regnantibus, annis post bellum Troianum, ut Cassius in primo Annalium de Homero atque Hesiodo scriptum reliquit, plus centum atque sexaginta, ante Romam conditam, ut Cornelius Nepos in primo Chronicorum de Homero dixit, annis circiter centum et sexaginta. “ Atque vel aliquanto iuniorum fuisse Hesiodum, equidem in Introductione in historiam ling. graecae pag. 45. iam suspicatus sum. conf. Eusebii Chronicon Hieronymo interprete ad a. Abrahæ DCCCCX. et ante MXX. ibique Dominicum Vallars. pag. 314. et 338. ed. Hieronymi Opp. alter. Venet. 1769. 4. Atque posteriorem Homero Hesiodum faciunt plerique. Sic Porphyrius in Chronico Eusebio-Hieronymiano ed. mem. pag. 379. ed. Pontac. pag. 94. aequalem facit illum Carano primo Macedonum regi post an. Abrahæ MCC. de quo loco confer Henr. Leonhardi Schurzleischii Notitiam bibliothecae Vinar. Ienae 1715. 4. pag. 219. sq. et pag. 211. — Dorville in Siculis pag. 243. sq. „statuere, inquit, possumus, montem Aetnam arsisse iam circa saeculum XXV. et XXVI. quicquid vero saeculis XXVII. et XXVIII. nam bellum Troianum initio saeculi XXIX. a plerisque assignatur. immo crediderim, inducias egisse haec montis huius incendia ad aetatem Homeri, et cruciationum memoriam plane fuisse obli-

auctoritas illorum, qui Homerum *primum doctrinarum et antiquitatis parentem* cum Plinio lib. XXV. cap. 2. faciunt, reliqua, quae de Hesiodi aetate et scriptis afferre animus est, non hoc loco, sed congruentiore infra, libro secundo, post Homerum trademus.

Horus.

II. HORVS siue ORVS Samius a Tatiano numeratur inter scriptores, quos Homerum antecessisse affirmat. Equidem apud Aegyptios celeberrimum fuit nomen *Hori*, et qui Aegyptium fuisse Homerum contendunt, nutricem quoque ipsi assignant Hori filiam. Sic Alexander Paphius apud Eustath. ad Odyss. μ. p. 397. Ἀλέξανδρος δὲ ὁ Πάφιος ἰσορεῖ, τὸν Ὅμηρον υἱὸν Αἰγυπτίων Δμασσαγόρε καὶ Αἰθρας, τροφὸν δὲ αὐτῆ προφῆτιν τινα θυγατέρα Ὄρε ἱερέως Ἰσίδος, ἧς ἐκ τῶν ματρῶν μέλι βρῦσθαι ποτε εἰς τὸ γάμα τῆ παιδὸς. Or siue Orus nomen Aegyptium, notante *Pausania* in Corinthiacis p. 181. confer Ios. Scaligerum ad Eusebii Chron. p. 33. edit. secundae. Affine Hebraeo ור quod lucem denotat. *Horus* enim cognomen Apollinis, et pro ^s) Sole ponitur, [v. *Macro.* Sat. I. c. 21.] vt ostendit *Gisb. Cuperus* in Harpocrate p. 4. sq. adde p. 156. vide Hora-

obliteratam eius aetate. Nam qui fieri potest, quum Siculus agnoscat (Odyss. I. 383.) cum tot mira de Scylla, de Charybdi, de Cyclopius narret ille naturae omnis pictor felicissimus et fidissimus enarrator, vt non meminerit Aetnae ardentis phaenomeni tam miri? — et iure credo, *Eratosthenem* apud *Strabonem* lib. I. pag. 42. censuisse, *Hesiodum* vel inde *Homero* iuniorem, quia Aetnae meminerit. Quin etiam omnes insulas Aeolias eius saeculo non flagrasse, ex eiusdem poetae silentio coniectandum est: qui enim aliter incendiorum non meminisset. etc. De Vesuvio ante Homeri tempora flagrante v. *Testa* in Lettera sopra l'antico vulcano delle paludi Pontine. Romae 1784. 8. — Denique cl. *Frid. Aug. Wolf* in notis ad Hesiodi Theog. v. 869. pag. 130. (Halae Saxon. 1783. 8.) aetatem Homeri atque Hesiodi illo posterioris, ex eo definiri posse putat, quod praeter ventos, quos vocant cardinales, etiam alios nouerit Hesiodus, quum in Homero contra non nisi illorum mentio fiat. Quod vero addit vir doct. se causam videre omnino nullam, cur Hesiodus hos potissimum, Notum, Boream et Zephyrum, bonos et viles habeat, ceteros autem ventos vt nocuos ac procellosos describat; causa quaedam adferri et ex diuerso sibi opposito vtriusque patriae sedisq. situ intelligi potest. Illi venti, quos Hesiodus bonos habet, ab Homero procellosi describuntur, quia incolis Ioniae, aduersum Thessaliam, ventorum patriam, sitae, atque Homeri patriae, tempestatem, procellasque adtulerunt: contra incolis Boeotiae, ab altera Ioniaeque

opposita parte, infra Thessaliam, sitae, vi fracta, viam quasi flectentes ac declinantes, sedatius placidiufque spirarunt, nec eas turbas, procellas tempestatemque excitarunt. Pariter venti, qui ex Ioniam, aliaque plaga opposita flarunt, Hesiodo, Boeotiae ciui, turbulentiores et nociui videbantur: secus contra Homero, in Ioniam canenti. De vtriusque tamen aetate infra locus differendi erit commodior. Interea consules *Miscellan.* obseruatt. in auctores veteres et recentiores, *Amstelod.* vol. III. pag. 355. sqq. *Harl.*

f) Ab Aegyptiaco voc. *ꜥꜣ*, dominus, deriuat *Salmas.* de annis climacter. pag. 595. alii aliter. *Harl.*

g) Etiam mundi Hieroglyphicum *Horum* fuisse Aegyptiis, contendit *Kircherus*, quem vide T. I. Oedipi p. 152. et 214. seq. T. 3. p. 262. T. 2. pert. 2. p. 24. 101. Cum Setho Adami filio confert. T. I. p. 179. *Fabric.* Cum Mose confert *Huetius* in Demonstr. euangel. Propos. IV. cap. 4. §. 6. *Annos ἀρχαίους ἄγους* dictos fuisse, Antipater apud *Plutarch.* Sympos. lib. V. quae IV. vol. VIII. pag. 697. ed. Reisk. ait. Idem *Plutarch.* de Iside et Osiride, pag. 403. vol. VII. narrat, ab Aegyptiis seniore Orum, a Graecis Apollinem esse nuncupatum: pag. 444. sqq. explicat physicam Orationem. *Herodot.* II. cap. 144. quoque tradit, *Horum* a Graecis *Apollinem* esse nominatum. adde *Diodor.* Sic. I. cap. 25. ibique *Wesseling.* *Iablonskii* Pantheon. aegyptiac. Prolegom. pag. 75. *Harl.*

Vol. I.

N

Horapollinem, de quo mox, Lib. I. c. 17. Inde Orion, Origenes et similia. Etiam *Horas* ab Horo, id est Sole, nomen accepisse tradit Beda de ratione temporum, et ante Bedam Macrobius Lib. I. Saturnal. c. 21. ^{h)} Orus Aegyptiorum Rex, Telegori pater, memoratur Manethoni apud Iosephum, Herodoto, Diodoro, Eusebio et aliis, diciturque annum trimestrem instituisse, apud Censorium cap. 19. ⁱ⁾ Aegyptiorum Theologiam de Ofiride, Ifide et Oro singulari libro exponit Plutarchus, qui p. 410. edit. Ald. praeter *ἱερεὺς ὕμνος Ὀσίριδος* laudat et librum inscriptum *Γενέθλια ὧρε*. Ex libris Ori et matris eius Ifidis in adytis subterraneis *Αἰγύπτιος παιδεία* docebatur, ut notat post alios *Gilb. Gamlinus* ad vitam Mosis p. 236. sq. Celebrantur et a quibusdam Ori *χημευτικά*. [v. *Bochari* Geogr. sacr. part. I. lib. 4. c. 1. p. 234.] Ori onirocritica laudat Dio Chrysostomus in oratione de Ilio non capto [T. I. p. 358. ed. Reisk.]: nam pro *ἐν γὰρ τοι σαρῶ γεγεῖα μύθοις ἀνίστασθαι* legendum *ἐν γὰρ τοῖς Ὄρε*, ut [P.] praeter Scaligerum ad Euseb. et Epistola centesima, vidit in sua Dionis editione Isaacus Casaubonus. *Hori* Assyriorum Regis inuentum ebrietati arcendae medicamentum, laudat Plinius Lib. XXX. cap. 15. sect. 51. ^{k)}

Hori Apollinis Hieroglyphica. III. Exstant et sub Hori Apollinis ^{l)} nomine duo libelli de Hieroglyphicis Aegyptiorum, quos hoc titulo primus Graece edidit Aldus Anno 1505. fol. cum Phornuto, Palaephato, Heraclidis, Pontici allegoriis Homerici, pro-
uerbiis Tarshaei et Didymi, fabulisque Aesopi, Gabriae et aliorum: *Ὄρε Ἀπόλλωνος* Ne-
λω8

^{h)} *Horas* Ionis filias fuisse, ait Apollodor. Biblioth. I. cap. 3. segm. 1. *Horae* sunt solis comites atque ministrae apud *Statium* Theb. III. 410. Apud *Pausan.* V. 11. p. 402. in throno Iouis Olymp. et lib. 1. cap. 40. in templo Megar. *Horas* supra caput Iouis fuerunt fictae. *Harl.*

ⁱ⁾ vbi v. Lindenbr. De anno illo trimestri v. *Freret* Défense de la Chronologie, pag. 412. *Bailly* Geschichte der alten Sternkunde, vol. II. pag. 201. sqq. vers. german. *Harl.*

^{k)} Huic *Horo* *Harduin*, in indice nominum propr. ad Plinii Hist. nat. nescio, quo duce, et qua fide, at perperam, credo, tribuit, quod ille *Plinius* lib. XXXVII. cap. 9. sect. 52. narrat: „Est et alia iris — — quam *Horus* cretam fusamque ad ichneumonum morsus remedio esse, nasci autem in Perside tradit.“ Is liber, si ab *Horo* quodam scriptus est, nec nomen *Hori* Aegyptiaci mentitus atque adeo suppositus, videtur potius pertinere ad *Horum* quemdam, quem *Fabrianus* in B. Gr. vol. XIII. lib. VI. pag. 248. in Elencho medicorum memorat. adde tamen M. *Eberhardi Rudolphi Roth*, diff. de Ofiride, Ifide, *Horo* ac Typhone, diis olim Aegyptiis. Ienae 1671. *Harl.*

^{l)} Diuisa scribendi ratio *Ὄρε Ἀπόλλωνος* displicet cum *Nicalao Caussino* in Observationibus in

Horapollinem, cum in primis *Cornelio de Paw*, qui *Ὁραπόλλωνος* et ex linguae analogia exemplis que vbiuis obuiis, et ex cod. MS. Augustano, e *Suida*, *Photio* atque *Eustathio* efferendum esse iudicat in suaque reposuit editione. At verò qui libelli sub *Horapollinis* nomine circumferuntur, ii neque ad *Horum* *Ifidis* filium referendi, neque ex lingua Aegyptiaca in graecam conuersi videntur. Argumentum enim *Corneliu* de *Paw*, *Philippum*, nescio quem? cuius nomen editioni *Aldinae* debemus, multa de suo ingenio adtexuisse, minus firum est ad litem dirimendam: quamquam eius suspicio, *Horapollinem*, librum quemdam etiam in lingua aegyptiaca conficere potuisse, vtut *Suidas* illum sibi ignotum, linguae illius imperitus, non memorarit, non adeo abhorret ab omni probabilitatis specie. Attamen, quisquis auctor fuerit, opusculum videtur neque ex lingua aegyptiaca conuersum, et ab homine quodam, senescente et lingua graeca et philosophia, conscriptum. Primum multa reperiuntur in illo, quae a veteri disciplina aegyptiaca sunt aliena. Antiquissimi enim Aegyptii ignorarunt Martem, graecam Venerem, (libr. I. 8.) Iunonem, (I. 12.) opificem et conseruatorem mundi, corpore destitutum. (I. 61. 64.) Quae libr. I. c. 17. de leone scribit, ea aduersantur ab *Aristotele* dictis in physiognom. c. 5. De *Vespa* et *Crocodilo* I. II.

λαὸς ἱερογλυφικὰ αὐτὸν ἐξήνεγκε μὲν αὐτὸς Αἰγυπτία φωνῇ, μετέφρασε δὲ Φίλιππος εἰς τὴν ἑλλάδα γλώσσαν. Et iterum: "Ὁρὸς Ἀπόλλωνος Νεελῶς τῆς τῶν παρ' Αἰγυπτίοις ἱερογλυφικῶν γραμμάτων ἐρμηνείας βιβλίον δεύτερον ^{m)}". Quis fuerit iste *Philippus*, qui *Horum* ex Aegyptiaco graece transtulerit, vel, ut ait *Pierius Valerianus* lib. XVII. Hieroglyph. cap. 4. fragmenta quaedam ex hieroglyphico literarum Aegyptiacarum interprete, cui *Horapollinem* nomen faciunt, satis curiose collegerit, et graeco sermone scripta posteritati commendauerit, non satis constat. Haud valde antiquum esse coniicias ex eo, quod Graeco barbaris quandoque vocibus utitur, ut Lib. II. cap. 94. ait, grues excubias agere κατ' ὄρεον *per vices*, quod ἐναλλάξ dixerat *Aristoteles* Lib. IX. hist. animal. cap. 4. Non magis autem liquet, quis sit *Horus* ille *Apollo*. Nam *Hoefschelii* sententiae, quam plerique sequuntur, vix audeo subscribere. Hic quidem non dubitat, eum ipsum esse *Horapollinem*, Grammaticum Phenebythitem, quem *Suidas* ait sub *Theodosio* docuisse *Alexandriae* primum, deinde *CPoli*, et scripsisse *τεμενικά* seu de delubris et locis consecratis, tum commentarios in *Sophoclem*, *Alcaeum* et *Homerum*. Sed nullam Hieroglyphicorum mentionem hic facit *Suidas*, et parum verisimilis ⁿ⁾ videtur coniectura eiusdem *Hoefschelii*, Hieroglyphica,

N 2

quae

I. II. c. 24. non antiqua esse videntur. Auctor scripsit tempore, quo symbola iam fuerunt nimis multiplicata, et *ἱεροὶ λόγοι* post *Herodoti* et vero *Diodori Siculi* aetatem auctiores et ex mythologia graeca locupletati deprauatiue, et dii resque diuinae Aegyptiorum commentis atque ornamentis recentiorum quasi onerati, et ab antiqua cogitationum inuentorumque remoti simplicitate, vide lib. II. init. cap. 3. et pluribus locis: ea omnia a *Philippo* isto adtexta fuisse, opinatur *Corn. de Paw*: at de mera incertaque coniectura. Auctor potius non praecepit de scriptura hieroglyphica, illius iam tempore obsoleta nec explicatu facili: sed, quae suo tempore fuerint nota symbola et symbolica deorum rerumque sacrarum attributa, aut amuleti inscripta, ea illustrare adnissus est: venatur originationes graecarum, ab omni disciplinae linguaeque aegyptiacae ratione quam maxime abhorrentes: sic *Ὀρὸν* deriuat ἀπὸ τῶ τῶν ὀρῶν κρατῶν, lib. I. c. 17. (conf. *Paw* p. 310.) et sic alibi. Facili quidem, maximam partem perspicua simpliciue, quae prodere videatur antiquitatem, dicendi ratione utitur. At enim res ipsa eiusque expositio non admittit ornatum; tum antiqua illa simplicitate liberali venustaque caret libellus. Contra lingua ipsa redolet ultimam graecae linguae aetatem: atque *Causinus* pag. 238. ed. *Paw*. „Is, ait, *Hori Niliaci* interpretes posterioribus fuisse temporibus, quibus iam se mundissimis Graecorum elegantiss barbaries illeuerat, facile comprobatur ex stilo: nam ὄρεον

pro ordine, πατέρα pro patrone vsurpat, et similia, quae non nisi apud recentiores Graecos inuenias.“ Idem de vsu voc. ἀρνίον. I. c. 11. pag. 447. voc. τρίπα pag. 251. (*Paw* tamen pag. 303. valde repugnante,) et aliarum formarum obseruat *Causinus* cum reliquis interpretibus. Plures solocismos, voces inferioris graecitatis, aut poeticas aut obsoletas, aliaque clara recentioris foetus operisque suppositi indicia collegit exposuitque *Meiners* V. C. in Versuch über die Religionsgeschichte der ältesten Völker, besonders der Aegyptier, cap. X. pag. 164. sqq. adde *Brucker* historiam criticam philos. tom. I. part. I. lib. II. cap. 7. §. 9. pag. 271. sq. cui etiam probabile visum est, libellum ex recentiorum Aegyptiorum libris excerptum, parum fidei mereri, eiusdem *Brucker*. append. f. vol. VI. p. 121. sq. *Iablonski* Panth. aegypt. P. I. lib. II. p. 221. *Harl*.

iii) Quam ineptis fabulis historia naturalis Aegyptiorum fuerit infecta, adfatim docent duo libelli *Horapollinis*, inquit *Conringius* lib. I. de medic. Herm. cap. 12. pag. 128. *Heum*.

n) Ambiguus haeret *Vossius* lib. I. *Aristarchi* cap. 41. *Fabr*. Damnat quoque *Hoefschelii* sententiam *Corn. de Paw* in praefatione ad suam *Horapollinis* editionem: putat, eundem *Horapollinem*, de quo *Suidas* sub voc. Ὁραπίλλων quaedam tradit, esse auctorem Hieroglyphicorum, quae ille aegyptiace scripserit; haec in linguam graecam transtulisse censet, quemdam *Philippum*, cuius quidem versio num libera an adstricta

quae exstant, fuspicientis partem esse *τεμενικῶν*. Praeterea Horus Apollo supponitur scripsisse Aegyptiace, non Graece, vt Grammaticus iste Alexandrinus, cuius meminit etiam Stephanus Byz. in *Φενέβηδης*, qui Philosophum appellat, et Photius cod. CCLXXIV. p. 479. qui eius *περὶ πατρειῶν Ἀλεξανδρείας* et *δεάματα* memorat.

Auctor esse videtur Horus, Isidis filius. IV. Malim itaque per Horum istum intelligere *Horum*, Isidis filium, *) ex cuius scriptis antiquissimis aegyptiaca lingua exaratis perhibeatur (vere an falso, non disputo) Philippus nescio quis? non tam fidelem versionem, quam excerpta Graeca, quae habemus, concinnasse. Aut vero Apollonidem cognomento *Horapium*, ex cuius libro *Semenuthi* quaedam [P] profert Theophilus Antiochenus lib. II. ad Autolyicum f. 85. Non diuersum porro istum putauerim ab Apollonio Aegypto, qui memoratur lib. III. f. 127. Reinesio autem, cui liber *Semenuthi* Chemici argumenti esse visus est Lib. III. Var. lect. p. 380. nolim assentiri, cum historica sint, quae utroque loco inde profert Theophilus P).

Nomen compositum est ex duobus deorum nominibus. V. *Horus Apollo* siue *Horapollo* est nomen ex duobus idem significantibus concinnatum, qualia plura colligens Eustathius ad Iliad. δ. p. 332. *ἐκ ἀπέρου καὶ δὲ τῶν τοῦτων*, inquit, *ἐδὲ ὁ ὠραπόλλων, ἢ ἡ σὺνθεσις ἐκ τῆς ὠρας καὶ Ἀπόλλων, ἢ καὶ ἁμῶν ἐπιθετα εἰς Φοῖβον*. Nihil porro frequentius esse Aegyptiis, (vt aliis populis quoque, de quibus vide sis Reinesii Epist. ad Rupertum p. 655. seq. et Ioh. Mollerum in Homonymoscopia p. 87. seq.) quam nomina Deorum sibi imponere et nomina propria ex binorum nominibus Deorum compingere, obseruat *Henr. Valesius* ad Ammiani Lib. XIX. c. 12. qualia sunt Hermanubis apud Plutarchum de Iside et Osiride p. 375. Serapammon et Heraclammon apud Vopiscum, Sarapammon et Potammon Episcopi apud Athanas. Epist. ad solitariam vitam degentes, Psenosiris et Pelammon apud eundem, Apologia pro fuga, T. I. p. 705. Hermanmon in historia Eusebii lib. VII. c. 9. Cronammon, cui librum suum inscripsit Paulus Alexandrinus, Garapammon memoratus Pausaniae I. Eliac. c. 21. p. 433. Apammon et Hermanubis apud Gregorium in carminibus de vita sua, Phoebammon Sophista, cuius *σχόλια περὶ σχημάτων ἱστορικῶν* edita leguntur: Phoebammon et Nilammon apud Sozomenum VIII. 19. et in Synesii atque Isidori Pelusiotae Epistolis, Hermapion q) e cuius libro expositionem inscriptionis Obelisci Aegyptii in memoriam Regis

stricta sit, quod *πρωτότυπον* cum tota Aegyptiorum suppellectile libraria intercidit, hodie ignotum; id vero manifestum esse, quaedam, quae ab erudito Aegyptio proficisci non potuissent, a Philippo esse adiecta, et ex aliorum scriptis collecta. *Harl.*

o) Hunc vltimum deorum, Aegypti dominatorum, fuisse, narrant *Herodot.* II. c. 144. et *Diodorus Sic.* I. cap. 25. vide ad vtrumque Wesseling. Historiam illius explicat *Schumacher.* in Versuch die Geheimnisse in den hieroglyph. Denkbildern aufzuklären. cap. V. pag. 97. 100. *Harl.*

p) Hunc Apollonidem, cognomento *Horapium*, historicum fuisse, et scripsisse *περὶ τῆς θρησκείας*

τῆς Αἰγυπτιακῆς καὶ τῶν βασιλέων αὐτῶν, καὶ τῆς ἐν αὐτοῖς ματαιοπονίας, ἐν πολλαῖς ἱστορίαις, καὶ μάλιστα ἐν τῇ βίβλῳ τῇ ἐπιγραφομένη Σιμενυθί, prodidit memoriae Eudociae in Ioniq pag. 49. adde Wolf notas ad Theophilum Antiochenum, p. 92. a Fabricio iam infra vol. XII. pag. 776. laudatas. Harl.

q) Hunc *Hermapionem* cum Apione, quem Cymbalum mundi vocauit Tiberius Imp. et cum Hermotele Tertulliani confundit Kircherus in propylaeo Agonistico ante Oedipum Aegyptiacum praefixo c. 1. et passim alibi, praecipue T. 3. p. 50. vbi expositionem Obelisci ab Ammiano allatam explodit, explodendus et ipse.

Regis Ramessis positi graeco describit *Ammianus Marcellinus* XVII. 4. Quia Serapidis ipsius nomen quasi ex Osiride et Apide conflatum obseruat *Sirmondus* ad Sidonium p. 233. Pro Horo Apolline Horapulū in MS^{to} suo codice reperit Iacobus Schegkii, librarii potius vitio, quam ex more recentium Graecorum, qui, ut pro Moschopulū, sic pro Horo dicerent Horopulū, non Horapulū. [conf. *Paw* obseru. p. 173. sq. edit. Horapollinis.] [P]

Codices editiones et versiones.

VI. [Codices MSS. hos reperi notatos. *Augustanum* contulit ex eoque supplēuit et frequenter emendauit contextum Hoefschelius. v. *Reiseri* indic. MSS. biblioth. Augustanae pag. 76. et 152. In Biblioth. *Laurent.* plut. LVIII. cod. VIII. chartaceus saec. XV. scriptus, teste *Bandini* Catalogo codd. gr. bibl. *Laurent.* vol. H. col. 445. Plut. LXIX. cod. XXVII. chartaceus, saec. XIV. v. *Bandini* l. c. col. 645. — plut. LXXXI. cod. XIV. membran. ibid. vol. III. col. 228. qui tres codd. eiusdem familiae esse videntur. — Plut. LXXXI. cod. XX. membr. nitidissimus saec. XV. ibid. vol. III. col. 234. coll. *Montfaucon* Biblioth. bibliothecarum MSS. p. 399. E. n. XV. et B. nr. XX. — In biblioth. regia *Parisi.* cod. chart. MMDCCCXXXII. in Catalogo etc. p. 558. et p. 587. cod. chartac. saec. XVI. n. 2992. — In graeca D. Marci Bibliotheca codd. MSS. a *Laurentio Thespulo* (Ven. 1740.) cod. 391. chartaceus saec. circiter XV. — In *Lambesii* Commentar. de bibl. caesar. Vindob. tom. II. p. 934. cod. 498. chartaceus, continens Hieroglyphica, ex Aegyptiaco et graeco in latinum translata sermonem.

Editionum tres sunt classes: Princeps est Aldina: post Mercerus in altera editione, denique Hoefschelius nouas fecerunt recensiones.

Fabulae Aesopi et Gabriae, graece atque latine, Pharnatus, Palaephatus, Heracles Ponticus, Orus, Proverbiorum graecorum collectio Tarrhaei et Didymi, item eorum, quae apud Suidam aliosque habentur, per ordinem literarum. Etiam ex Aphthonio, Philostrato, Hermogene, Gellio quaedam. fol. Venet. apud Aldam mense Octobri MDV. conf. Fabricium infra vol. XIII. pag. 609. sq. Pleniora libri inscriptionem praebet, Goetz. in Memor. bibl. Dresdens. part. III. fascic. 3. pag. 219. sq.

Non ita multo post bis conuersa sunt Hieroglyphica in linguam latinam. Primus latine vertit *Bernardinus Trebatius*, Vincentinus, Augustae Vindelicorum 1515. cuius translationem, (quam non admodum valde probauit Mercerus,) Conradus Peutingerus Ioanni Frobenio excudendam concessit. (Fallitur enim, auctore Fabricio, *Garassus* Doctrin. Curios. pag. 1024. vbi adfirmat, Ori Hieroglyphicorum primum interpretem fuisse *Ioannem Mercurum*, Paris. 1548.) Prodit itaque, Peutingero ab auctore inscriptus:

Orus Apollo Niliacus de Hieroglyphicis notis, Bernardino Trebatio, Vincentino, interprete: per Io. Froben. Basil. 1518. 4. — apud Kob. Stephan. Paris. 1530. 8. — cum Augustini Niphi Libris II. de auguriis, Bas. 1534. 8. — postea Lugd. 1542. 8.

Tum vertit illos libellos *Phasianus*, cui codicem non malum fuisse, ait Hoefschelius: at *Pawius* adseuerat, hominem Italum sequutum esse suum ingenium.

Hori Apollinis, Niliaci, Hieroglyphica, hoc est, de sacris Aegyptiorum litteris libelli II. de graeco in latinum sermonem a Phil. Phasianino nunc primum translatis. Bononiae

apud Hieron. Platonidem 1517. 4. Post, ex editione Aldina, quibusdam immutatis, fluxerunt Hieroglyph. Horap. — *græce et cum Trebatii versione*, apud Vidou. Paris. 1521. 8.

Cœlius præterea Calcagninus, ait Fabricius, Libr. II. Epistolicarum quaestionum, Epist. I. testatur, se Hori hieroglyphica latine vertisse et commentario illustrasse, eodemque in loco veluti compendium quoddam breue Hieroglyphicorum Hori exhibet. Versio autem illa vna cum commentariis numquam lucem adspexit, quod sciam; etsi Calcagnini de rebus Aegyptiacis commentatio inter alia ipsius scripta edita est Basileae 1544. fol. — Mercerus bis edidit Horapollinem: in priore editione expressit lectiones Aldinas, exceptis pauculis, (vt ait Paw,) quae pro typhetarum erratis haberi possunt, et vna libri II. cap. 88. γκαφῆ; at Mercerus plura emendauerat, vt ex eius obseruationibus patet, vbi in priore editione saepius correxit contextum: et interdum in altera editione suspicionem suam deprehendit auctoritate codicis confirmatam. Atque Mercerus exemplum Paris. a. 1521. potius sequutus videtur: quod non solum patet ex lectione τασῆς pro τροφῆς lib. II. c. 88. sed etiam ex nota ad pag. 72. textus, pag. 188. Obseru. ed. de Paw, vbi Mercerus, antequam, ait, in *Venetianum* exemplar incidissem, quoniam in exemplari nostro legebatur καρίων, legendum credebam καρίων etc. idem obseruabis pag. 189. init. etc. Inscripta autem est editio:

Ori Apollinis Niliaci Hieroglyphica, *græce, et seorsum latine, Io. Mercero Vicensi interprete, cum eius obseruationibus: excud. Christian. Wechelus, Paris. 1548. 4.* Mercerus notat, „a Bernardino quodam Vincentino multa non satis feliciter versa, pleraque etiam præternissa:” quod forte codici, in quem inciderat adscribendum fuerit. — Post haec idem Mercerus, codice Morelliano vetusto, qui autem prima tantum quinquaginta quinque capita, vbi saltem desinit lectionis varietas, exhibuerit, adiutus, contextum dedit emendatiorem, et obseruationes praecipue ad librum I. auxit:

Ori Apollinis Hieroglyphica, *græce et latine, Ioan. Mercero interprete, cum eiusdem obseruationibus, apud Iacobum Kerver; excud. G. Morelius Iacobo Kerver. Paris. 1551. 8.*

Quae Mercerus in hac editione praestiterit, ipse in breui praefatione declarat his verbis: „Admonitum te velim, in hac Ori editione pleraque secus habere, quam in prioribus: idque propter oblatum nobis a doctiss. et diligentissimo homine Guil. Morelio vetustum huius auctoris exemplar manuscriptum. Ex quo in primo libro, (qui in eo tantum, nec tamen totus descriptus erat,) multa restituimus. Hoc tamen scito, vbi alia illic lectio occurrebat, iudicio adhibito, nos eam sequutos, quae potior videretur, adiecta interdum margini vetusti codicis lectione, vbi nostra non displicebat. Illud insuper es admonendus, in vetusto exemplari capitibus titulos non praeponi, sed ad marginem adscribi.”

Latine et gallice prodierunt:

Ori Apollinis, Niliaci, *de Sacris Aegyptiorum notis aegyptiace expressis libri duo, Leonibus illustrati et aucti, nunc primum in latinum et gallicum sermonem conuersi. Paris. apud Galeotum a Prato et Io. Ruellium. 1574. 8.*

Dein Hoefschelius contextum reddidit emendatiorem, adiecitque notas breues paucasque; at doctas:

Hora-

Horapollinis *Hieroglyphica*, a Davide Hoeschelio, fide codicis Augustani MS. correctæ, supplata, illustrata, gr. latine: cum observationibus Io. Merceri, et notis Hoeschelii. Augustae Vindelicor. 1595. 4. rec. quibusdam mutatis, 1605. 4. Fabricius ait, Hoeschelium addidisse Bernardini, non Io. Merceri, ut habet Labbeus in mantissa antiquariae suppellectilis, versionem: contra Pawius, qui de Hoeschelii ed. multus est in præfatione, scribit, Hoeschelium Aldinas tantum lectiones ad marginem adleuisse, neglectis lectionibus cod. Morelliani, qui cum Augustano in plerisque conspirat; alteram igitur Merceri editionem non vidisse illum, nisi Horapollinis contextu iam absoluto; atque ex prima editione versionem Merceri adumbrasse; postea, ut exemplis commonstrat, ope libri Morelliani, aliquot locis correxisse.

Græce et latine ex recensione Hoeschelii cum commentario non magni momenti ad libr. I. exstant ad calcem Hieroglyphicorum Pierii, editionis, cuius titulus est in Catalogo biblioth. Christii P. II. p. 259.

Io. Pierii Valeriani Bellunensis *Hieroglyphica*, sive de sacris Aegyptiorum aliarumque gentium litteris commentariorum libri LVIII. — acc. duo Hieroglyphicorum libri Cassii Augustani Curionis; Eiusdem Pierii pro sacerdotum barbis declamatio et poemata varia, cum diversis hieroglyphicis collectaneis, Hori Apollinis Hieroglyphicorum lib. II. it. Hieroglyphicorum Emblematumque medicorum dodekagvos. Auth. Ludou. a Casanoua. Lugd. 1626. fol.

Recusa hæc collectio esse videtur Francofurt. ad Moenum 1614. 4. ubi tamen Horapollinis libri latine tantum et sine commentario adhaerent calci, et inscriptio hæc est:

Ioannis Pierii — Hieroglyphica — — accesserunt locæ auctarii Hieroglyphicorum collectanea, ex veteribus et recentioribus auctoribus descripta, et in sex libros digesta. Horapollinis item hieroglyphicorum libri duo, ex postrema Davidis Hoeschelii correctione, præterea eiusdem Pierii declamatiuncula pro barba sacerdotum, et reliqua opuscula sive poemata omnia. Editio novissima, annotationibus ad marginem ac indicibus necessariis, adornata, emendata et locupletata. Francof. ad Moenum, sumptibus Antonii Hierati etc. 1614. 4. — Pierii hieroglyphica, in quibus Horapollo illustratur, textusque graecus interdum emendatur, saepius lucem adspexerunt, Basileae 1575. a Coelio Augustino illustrata, per Lud. Guarini. fol. — cum aliis operibus, et adnotationibus ad marginem, Lugd. 1610. 8. (in Catal. biblioth. Lugdunens. Bat. pag. 305.) — Itidem graece et lat. ex Hoeschelii editione præmittuntur Horap. Hieroglyphica Nicol. Caussini Polyhistori symbolico, cum eiusdem notis atque observationibus. Paris. 1618. 4. — cum Observatt. N. Caussini Paris. 1634. 8. in Barberini Catal. p. 547.

Hori Apollinis selecta hieroglyphica omnis, quae pudicas aures offendere viderentur, et coniecturis atque emendationibus margini adscriptis, Romae 1599. 12. prodierunt. Editor quidem in præfatiuncula, se dedisse omnia emendatiora, quam antea, gloriatur; at subsidia diligentiae celat. — Hoeschelii recensione repetiit de Paw in editione sequenti:

Horapollinis hieroglyphica, graece et latine, cum integris observationibus et notis Ioan. Merceri, et David Hoeschelii et selectis Nicolai Caussini, curante Cornelio de Paw: quæ

qui suas etiam observationes addidit. *Traicté ad Rhenum, apud Melch. Leonard. Charlois. 1727. 4.*

Post Horapollinis contextum et varias lectiones exemplorum Aldini atque Mercetiani posterioris, atque codicum Augustani ac Morelliani, sequuntur primum Merceri, deinceps Dau. Hoefschelii obseruatt. integrae: quibus adiunctae sunt selectae Caussin; has excipiunt notae de Paw. Pari acumine et doctrina, ac audacia atque proteruitate vitur Pawius suoque abutitur ingenio. Quare in Actis eruditorum Lipsiensibus a. 1727. pag. 505., sed grauius et acerbius a *Doruillio* in Vahno critica cap. XI. pag. 543. etc. notatus est. Recensetur quoque ista editio a *Clerico* tom. 27. Bibliothecae anc. et mod. pag. 115. sqq. addita de Aegyptiorum hieroglyphicis *épingles*.

Versiones hae fere sunt reliquae:

Heyden Weltdt und irer Götter anfanglicher Vrsprung etc. aus viler glerthen Maennern schriftten zusammen getragen. Diodori des siciliers sechs Bücher etc. Distsys des Candioten wahrhafte Beschreibung vom Troianischen Krieg etc. Hori eins vor dreystausend iaren in Aegypten Königs und Priesters gebildte Waarzeichen, durch wölliche vor erfundenen Buchstaben, alle heymlicheyt der geystlichen und Weltdgelernten zu verston geben, auch anzeigt worden. Planeten Tafeln etc. Als mit entworffnen Bildungen gar lustig durchziert: Durch Joh. Herold beschrieben und iuns teutsch zusammen gebracht. Getruckt zu Basel durch Henrichum Petri. 1554. f. v. Goetzii Memor. bibl. Dresd. vol. II. fasc. V. pag. 405.

Oro Apolline Niliaco delli Segni Hieroglyphici, cioè delle significazioni di scoltura sacre appresso gli Egitii. Tradotte in lingua volgare per M. Pietro Vassoli da Fivizzano. In Venegia, appresso Gabriel Giolito de Ferrari. 1548. 8. v. Paitoni Biblioteca degli autori antichi — vulgarizzati, tom. III. pag. 42. — si in quibusdam catalogis ed. a. 1547. significatur, intelligi debet annus, quo Vassolus dedicationem scripsit et signauit. Est vna eademque editio. v. etiam Crevenna Catalogue etc. vol. IV. pag. 224.

Hieroglyphes, dits d'Horapollé. Ouvrage traduit du Grec par Mr. Requier. Amsterdam. et Paris. 1779. 8. Requier adseuerat, se duobus codd. regis vsu esse, ad meliorem textus formam atque interpretationem. Subiunxit quoque capita quaedam graece, secundum suam mentem emendata vna cum vulgari latina versione. In praefatione prouocat ad commentationem quamdam Abbatis Rive, bibliothecae quondam ducis de la Valiere praefecti, in qua ille negat; auctorem opusculi fuisse Homum Apollinem, sed Philippum, qui ex lingua aegyptiaca translulisset in graecam. Quando autem putat, Philippum videri vixisse saeculo XV., id quidem abest a probabilitatis specie.] Harl.

Recentiores scriptores hieroglyphiam illustrantes.

VII. In Hieroglyphicis Aegyptiorum illustrandis praeter *Iohannem Pierium Valerianum* siue Petrum Valerium Bellunensem, qui viginti quatuor annos in quinquaginta sex circiter commentariis libris hieroglyphicorum contexendis periisse sibi affirmat Lib. VI. cap. 22. magnam et inuidiosam operam posuit *Athanasius Kircherus* in Oedipo Aegyptiaco, praecipue Tomi secundi classe 1. °) 3. 7. seqq. et Tho-

a) Classen tertiam tom. secundi inscripsit *Sphingem Mythagom.* —

et Tomo integro tertio, tum alio in opere quod Obeliscum Pamphilium inscripfit, sed Daus saepenumero videtur non Oedipus: adeo multae eius expositiones subnixae sunt lubricis et incredibilibus coniecturis, ut innui etiam supra c. XI. num. 3. Binorum librorum libris duodecesaginta Pierianis subiectorum auctorem ferunt *Coelium Augustinum Curionem*, quibus in Lugdunensi Ao. 1626. et Francofurtensi Ao. 1678. editione adnexa sunt Collectanea Hieroglyphica [P] sex libris undique digesta sub titulis ordine Alphabetico dispositis, nescio quo auctore ⁵⁾. Sunt et in manibus eruditorum hominum *Laurentii Pignorii* ⁶⁾ et *Iohannis Macarii*, *Chifletii*que scripta, quibus lucem arcanis quibusdam et obscuris Aegyptiorum literis et figuris asferre conati sunt, e quibus Pignorius in expositione Mensae Isiacaе p. 44. non diffitetur, Horapollinis nostri auctoritatem magnam apud se fuisse. Utinam vero in lucem prodissent *Iacobi Vindeti* Angli obseruationes, quas ad Plutarchi librum de Iside et Osiride vir doctus conscripserat, Kircheroque opposuerat, ut ipse testatur Lib. de vita functorum statu p. 17. Denique *Iacobus Masenius* ⁷⁾ in speculo imaginum veritatis occultae libro et capite sexto Hieroglyphica Hori Apollinis breui epitome complectitur, et hinc inde illustrat. [Iudicia de Horapolline collegit Pope-Blount in Censura cel. auctor. pag. 1. 2. ed. Genen. Harl.]

Hori plures. VIII. Fuere et praeter supra nominatos, alii plurimi olim Hori nomine, ⁸⁾ ut *Horus Cynicus*, quem loquentem inducit in Saturnalibus Macrobius [Saturn. I. cap. 7.] *Hor* siue *Horus*, Episcopus Origenista, apud Hieronymum ad Cresiphonem contra Pelagianos. *Orus*, quem laudat Stephanus Byzantinus in *Ἀγῆναι*. Alius item *Horus* siue *Orus* siue *Orion* Grammaticus Milesius, et alter Thebanus, et tertius Alexandrinus, de quibus Sylburgius ad Etymologicum Magnum ⁹⁾. Nescio, utri ex his tribuenda, quae

5) Excerpta ex Chæcremonis *ἱερογλυφικῶν* euuluisse se refert Erasmus in Adagio *festina lente*.

concordiam, Lipsiae et Hafniae 1752. 4. sect. 1. vid. cap. seq. §. 5. Harl.

6) *Mensa Isiaca* Laurentii Pignorii commentario illustrata, mutato titulo, saepius est excusa, Venetiis 1605. Francof. 1608. Amstel. 1669. 4. Auctores plures, qui hanc et alias tabulas monumentaque aegyptiaca explicare aut euulgare sustinuerunt, nominatos reperies in *Fabricii* Bibliotheca antiquaria pag. 40. sq. et pag. 965. sq. edit. III. quorum numerus iis, qui nostra aetate in inuestigatione enarrationeque terrae et antiquitatis aegyptiacae versati sunt, facile augeri potest. Ut igitur Iablonsk. in Pantheo aeg. Historias et Memorias societ. reg. Paris. Inscript. Mailleti, Niebuhrii aliorumque historias aut itinera omittam, addam tantummodo *Warburton*. in legatione Moysi diniaa vol. II. part. I. Comit. *Cayli* Sammlung von Aegyptischen, Hetrurischen, Griechischen und Römischen Alterthümern, ex interprete theotisca, Noribergae 1766. 4. sect. I. pagg. 66. sqq. (*Wachteri*) Naturae et Scripturae

7) In Masenii Speculo imaginum etc. cap. 58. pag. 682—696. edit. 1681. exstant quoque *Horap. Hieroglyphica*. Haum.

8) De *Horo* Valentinianorum vide Epiphani. haeref. XXXI. c. 15. Nempe Christus ipsis erat *ἦρος* et *ἠροδότης*. ibid. c. 7. *Fabric.* *Horus* philosophus, amicus Symmachi, lib. II. epist. 39. *Hennemann.* adde *Macrobi.* Saturn. II. 2. p. 350. ed. Zeune. *Horus*, Lycaonis filius, Apollodori Bibl. lib. III. cap. 8. nr. 1. Harl.

9) Adde *Fabricium*, infra vol. X. pag. 42. et *Henr. Valesii* Emendationum libr. V. a Burmanno II. Amstel. 1740. 4. editos, pag. 153. cum nota et Burman. in Addendis pag. 233. ubi Codicis Escorial. mentionem facit. *Hori* Alexandrini Orthographia excitatur a Stephano Byzantino in *Taurolog.* inque Biblioth. *Montfaucon.* Coislin. pag. 597. circa fin. et p. 286. In *Montfaucon.* Bibliotheca Coisliniana ex cod. 387. qui continet collectionem diuerforum interpretum in Aphthonii progymnasmatibus,

quae sub Ori nomine exstant de *polysemis dictionibus* in codice Regis Galliae 604. a). His adde *Horum Mendesium* iuniorem Medicum, cuius meminit Galenus Lib. II. de antidotis cap. 7. etsi Daniel Clericus in historia Medicinae parte 3. Lib. II. c. 1. p. 69. suspicatur *Bolum* forte Mendesium, (Medicum Democriteum Theophrasto iuniorem,) esse rescribendum, de quo infra Libro II. cap. 11. Fuit et *Horapollo* alius, Philosophus sub Zenone Imp., cuius meminit Suidas, locum de eo producens, ni fallor, e Damascio in vita Isidori. [P]

C A P V T XIV

I. De *Hostane* Mago et scriptis ei tributis. Plures hoc nomine. II. *Hystaspes* itidem Magus, num diuersus a *Dario Rege*, *Xerxis* Patre. III. Vaticinia *Hystaspis* commendata a *Christianis Scriptoribus* ex *Apocrypha Apostoli Petri* praedicatione. IV. *Iambe*, et *Imuthe*. V. *Isatis* siue *Isis* et scripta ad eam relata. VI. *Mensa Isaca*. VII. *Lini* tres. *Threnodia Aegyptiis* *Musique Graecis* *liber*. VIII. *Varia scripta* sub *Lini* nomine a veteribus memorata, et ex iis fragmenta quaedam.

[Cum supplementis G. C. Harles.]

Hostanes Magus. I. **H**OSTANES seu, vt alii, *Ostanes*, vel vt apud Herodotum Lib. III. [68. 70. et alibi] id nomen scribitur, et apud Theodorum Meliteniensem tam praefatione in Astronomiam, *Otanes*, a) Magus, Zoroastris b) praeceptor fuisse, adeoque Homerum aetate superasse nonnullis est existimatus. Magum antiquissimum multi memorant, Apuleius in Apologia, Tatianus, Tertullianus de anima cap. 57. Arnobius Lib. I. Cyprianus de idolorum vanitate, Minucius Felix in Octauio, Augustinus Lib. VI. contra Donatistas c. 44. Lutatius ad 1. Thebaidos, v. 710. et alii. Plinius Lib. XXX. cap. 1. Homero iuniorem testatur his verbis: *Primus quod exstet, ut equidem inuenio, de Magia commentatus Ostanes, Xerxem Regem Persarum bello, quod is Graeciae intulit, comitatus, ac velut semina artis portentosae sparsisse obiter infesto, quacunque conmeauerat, mundo. Diligentiores paullo ante hunc ponunt Zoroastrem alium Proconnesum. Quod certum est, hic maxime ad rabiem, non auaritatem modo scientiae eius, Graecorum populos egit.* [Ibidem Plinius paullo post, *Non leuon*, ait, et *Alexandri M. temporibus auctoritatem addidit professioni Magices* SECVNDVS OSTANES, comitatu eius exornatus, planeque quod nemo dubitet, orbem terrarum peragravit.] Meminit et Plutarchus

finata, insignis locus excerptus legitur; in hoc pag. 596. sqq. enumerantur artium et disciplinarum inuectores, et accensentur grammaticis *Orus* et *Orapollo*, iis vero, qui de vocalibus ancipitibus scripserunt, *Orus*, de gentilibus, *Orion Thebanus*. Ibid. pag. 290. ex *Ori* Ethnicis quaedam verba adferuntur. ibid. p. 499. ex Lexico inedito amplo magna pars excerpitur: vbi pag. 501. lin. vlt. *Orus Milesius* testis aduocatur, *Sagarin*, Phrygiae fluiuium, nomen accepisse *αὐτὸν Εὐρύπη τῇ οὐδ' Μυδρ*, Harl.

z) Oro Alexandrino tribuit Fabricius ipse infra vol. VII. pag. 67. vbi plures *Oriones* et *Oros* memorat. Harl.

a) Arabibus apud Seldenum V. 11. de iure N. et G. p. 625. *Andsham* s. *Aidsham*. adde Baluzium ad Cyprian. p. 458. Harl.

b) Ex Aegypto in Persiam venisse videtur, nec fuisse praeceptor primi Zoroastris Nino aequalis, sed alterius Persae vel ne huius quidem fortassis: nam, vt Plinius, *diligentiores paulo ante hunc ponunt Zoroastrem*.

chus de defectu oraculorum, et Iamblichus in Theologumenis Arithmeticae ex Nicomacho Gerafino p. 43. Καὶ Βαβυλωνίων οἱ δοκιμάτατοι καὶ Ὀσάνης καὶ Ζωροάστρης ἀγγέλαις κυρίως καλῶσι ταῖς ἀστρολογικαῖς σφαίραις. Mox alterum praeterea Hostanem Plinius memorat, qui *Alexandri M.* aetate non leuem auctoritatem addiderit *Magicas professioni*: et Laertius in prooemio integram refert Magorum successionem, quos Ὀσάνας vocat multitudinis numero, et Suidas: Ὀσάναι, inquit, ἔτοι πρώην παρὰ Πέρσαις Μάγοι ἐλέγοντο, quam in sententiam scholion graecum se in MStis Tatiani codicibus reperisse testatur Gesnerus?). Astrorum quoque cognitionem a Zoroastre, et post hunc ab Ostane primum excultam tradit Suidas in Ἀστρονομία. Librum *de arte chemica* inter antiquos Persarum libros sub Ostanis Magi et Philosophi, qui Zoroastris praeceptor fuerit, nomine ferri, testatur Thomas Hyde in praef. ad librum de religione veterum Persarum?). Sed [P] et inter Graecos libros Chemicos Ostanis nomen occurrit, vt docet Reinesius p. 155. Var. Lect. et in Catalogis MStorum Lambecius, Labbeus, Du Fresnius. Apud Syncellum p. 248. et in Scaligeri Eusebio p. 53. haec legas, quibus nullam fidem habent Scaliger in notis, et Bochartus Geographiae sacrae p. 235. Δημόκριτος Ἀβδηρίτης Φυσικός Φιλόσοφος, ἤκμασεν ἐν Αἰγύπτῳ μνηθεὶς ὑπὸ Ὀσάνῃ τῇ Μήδῃ βαλάντος ἐν Αἰγύπτῳ παρὰ τῶν τηνικαῦτα Περσῶν ἀρχὴν τῶν ἐν Αἰγύπτῳ ἱερῶν ἐν τῷ ἱερῷ τῆς Μέρμεως σὺν ἄλλοις ἱερεῦσι καὶ φιλοσόφοις, ἐν οἷς ἦν καὶ Μαρία τις Ἑβραία σοφῇ, καὶ Παμμένης, συνέγραψε περὶ χρυσῆ καὶ ἀργυρῆ καὶ λίθων καὶ πορφύρας λοξῶς. Δημόκριτος δὲ καὶ Μαρία ἐπηνέθησαν παρ' Ὀσάνῃ, ὡς πολλοῖς καὶ σοφοῖς αἰνίγμασι κρύψαντες τὴν τέχνην, Παμμένης δὲ κατέγνωσαν ἀφθόνηος γράψαντος. Supposititium *Hostanis* de Maria oraculum ex MSto codice sexcentorum annorum Graece edidit Rich. Bentley in Epistola Malalae subiecta p. 10. *Hostanis* Osta-teuchum laudat Eusebius libro praeparationis Evangelicae primo extremo?).

O 2

II. HY.

c). Et tamen apud Herodotum l. m. Otanes Princeps exstitit eorum, qui Pseudo-Smerden vi adgrederentur, cumque cum Magis interficerent. Harl.

d) Liber definitionum siue aphorismorum duodecim *Osthanis* sapientis, de lapide glorioso siue philosophico, e graeca lingua in Persicam et Chorasanicam, deinde in Arabicam ab anonymo conuersus: cod. arab. cum aliis *Osthanis* opusculis de arte chymica in bibl. regia Paris. cod. 972. pag. 204. Catal. Paris. bibl. tom. I. Harl.

e) *Lambecius* in Comm. de bibl. Vindob. P. II. lib. et tom. VI. col. 383. sq. memorat cod. MS. graecum: *Osthanis philosophi, cognomine Magni, ad Petasium Epistola chymica, supposititia, sed antiqua, de compositione, usu et effectu aquae argenti viui*; quae quoque MS. latina, interpretate anonymo, in eadem bibliotheca exstat. (itid. in *Montfauconii* Bibl. bibliothecarum MSS. pag. 553. D.) *Lambec.* cum cum Plinio H. N. XXX.

c. 1. refert ad Xerxis, regis Persarum, tempora, et prouocat ad Prodrum suum historiae literar. lib. 1. cap. 5. §. 4. et cap. 7. §. 5. et lib. 2. cap. 11. pag. 208. — Idem *Lambec.* in Comment. pag. 386. sq. ex Democriti Abderitae Physicis, MS. (opere infimae aetatis supposito) locum longum excerptum dedit, in quo narratur, Ostanis libros chymicos ab illo intra columnam templi Memphitici esse inuentos. — *Ostanis, Hierothei, Archelai et Pelagii* opuscula de sacra et diuina arte, MS. cod. saeculo XVI. exaratus, in biblioth. reg. Paris. teste Catal. P. II. cod. 2249. pag. 470. *Eorundem* et aliorum Chymicorum opuscula in *Montfaucon* Bibl. bibliothecarum pag. 677. A). — eadem inter codd. Vossianos in Biblioth. Lugd. catal. pag. 397. n. 47. — *Ostanis* philosophi ad Petasium de diuina arte philosophorum, in biblioth. Ambros. Mediolan. apud *Montfaucon* l. m. pag. 502. D. — Inter codd. Vossianos, cod. arab. *Ostanis* philosophus de lapide philosophorum, in Cat. Bibl. Lugd. B. p. 443. n. 799. — gr. cod. Venet.

Hystaspes. II. HYDASPES, HISTASPES siue potius HYSTASPES, (ita enim scribendum docuit Theodorus Canterus Lib. II. c. 19. Var. lect.) Magus et vates habitus antiquissimus, utpote qui multo ante, quam Troiana gens conderetur, praefatus esse dicitur, sublatum iri ex orbe imperium nomenque Romanum, ut refert Lactantius Lib. VII. cap. 15. et a Persis existimatus aequalis fuisse Zoroastri, ut docet Agathias Lib. II. p. 58. qui tamen addit incertum esse, quis demum sit ille Hystaspes. Alii enim eundem faciunt longe iuniorem Homero, Darii Regis patrem, de quo Herodotus Lib. I. cap. 209. Sed errant saltem in eo, quod Regem s) faciunt et ipsum, ut Ammianus Marcellinus Lib. XXIII. p. 374. Lactantius autem, qui longe vetustiore Darii parente habuit, antiquissimum Medorum Regem appellat, nescio quam vere. Machagistiae siue Magiae post Zoroastrem praecipuus auctor traditur, qui, si credimus Ammiano, cum superioris Indiae secreta fidentius penetraret, ad memorosam quandam venerat solitudinem, cuius tranquillis silentiis, praecelsa Brachmanorum ingenia potiuntur: eorumque monitu rationes mundani motus et fiderum purofque sacrorum ritus, quantum colligere potuit eruditus ex his, quae didicit aliqua sensibus Magorum infudit, quae illi cum disciplinis praesentiendi futura per suam quisque progeniem posteris aetatibus tradunt. Sed et Darius Rex sepulchro suo inscribi iussit, ὅτι μαγικῶν γένοντο διδάσκαλος, siue quod Magica et ipse docuisset, teste [P] Porphyrio Lib. IV. περὶ ἀποχῆς, ut vel hoc nomine probabile multis fuerit, Hystaspen illum celebrem Magum non diuersum fuisse a Darii parente, quod et Thomae Stanleio placuit lib. II. Philosophiae Orientalis cap. 2.

*Vaticinio
dus filia.*

III. Qualiscunque vero fuerit iste Hystaspes, eius vaticinia non modo a Lactantio laudantur, sed et Iustino Martyre Apologia prima, (quae secunda vulgo audit) duobus locis, quorum vnus exstat f. 66. Σίβυλλα δὲ καὶ Ὑστάσπης γενήσασθαι τῶν φθαρτῶν ἀνάλωσιν διὰ πυρὸς ἔφασαν. Vbi Grabius eum putat, prae oculis habuisse Apocrypham Petri Apostoli praedicationem, quam mox e Clemente Alex. memorabo. Alter locus Iustini exstat f. 82. vbi ait, malorum daemonum opera effectum esse, ut mortis supplicium constitueretur aduersus librorum Hystaspis aut Sibyllae aut Prophetarum lectores. Denique Clemens Alex. Lib. VI. Stromatum p. 636. ex Apocrypha Petri praedicatione testatur, Paulum ipsum Apostolum Sibyllinorum et Hystaspis lectionem commendasse. Δηλώσει πρὸς τῷ Πέτρῳ κηρύγματι ὁ Ἀπόστολος λέγων Παῦλος. Λάβετε καὶ τὰς ἑλληνικὰς βίβλους, ἐπίγνωτε Σίβυλλαν, ὡς δηλοῖ ἓνα Θεὸν καὶ τὰ μέλλοντα ἔσεσθαι, καὶ τὸν Ὑστάσπην λαβόντες ἀνάγνωτε καὶ εὐεχέστε πολλῶν τηλαυγέστερον καὶ σαφέστερον γεγραμμένον τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ ^{a)}. Quamuis enim Cotelerius non Pauli haec, sed Clementis verba esse contendat, et illa ὁ Ἀπόστολος λέγων Παῦλος ad praecedentia apud Clementem referri debere putat, in iudicio de Epistola secunda Clementis Romani f. 182. tamen verisimiliorem esse communem aliorum sententiam, qui haec ex Apocrypho, nescio quo, libro

act. D. Marci 299. in Catal. Theopoli pag. 140. adde Bruckeri Histor. critic. philosoph. vol. I. pag. 159. sq. Harl.

f) Ex Thoma Hydeo de religione veterum Persarum cap. 23. quod est de Gushtaspe siue Hystaspe, apparet, hunc Hystaspen Magum a Persis scriptoribus eundem haberi cum ipso Dario

Xerxis Patre, et sub eius regno fuisse etiam Zerdusht siue Zoroastrem, nouae apud Persas religionis institutorem, cuius praeceptor Hostanes, de quo iam dixi.

g) Hystaspis scripta a Gnosticis conficta esse, statuit Huettius lib. II. quaest. Aln. cap. 21. pag. 298. Heum.

libro tanquam Pauli verba a Clemente Alex. laudari existimant, probavit *Beveregius* in codice canonum vindicato part. 1. cap. 14. §. 7. ⁴⁾ Ceterum *Dauidi Blondello* Lib. I. de Sibyllis cap. 5. et 26. *Petro Petito* Lib. III. de Sibylla cap. 17., absurdum videtur, quod Paulus Apostolus Hystaspis et Sibyllinorum lectionem commendauerit, quasi debuerit omnia in illis scriptis probare, qui veritatem de vno Deo in iis agnoscendam gentibus praedicauit. Contra plurimum illi testimonio tribuunt *Baronius* apparat. n. 18. *Montacutius* in Analechis p. 143. et qui idem prope liber est in Apparatu p. 134. *Isaacus Vossius* in responsione ad iteratas Simonii obiectiones p. 368. et de Sibyllinis Oraculis c. 6. *Io. Ernestus Grabe* T. I. spicilegii Patrum p. 66. Nihilo secius cum certum sit, scriptores Christianos illius aetatis passim ad incertas Apocryphas scripturas prouocare, praecipue Clemens Alexandrinus non raro illas aduocet, haud miror adeo, traditionem istam *Casaubono* Exercitat. 1. sect. romana fide dignam usam fuisse [P]. [conf. *Bruckeri* histor. crit. philos. vol. 1. pag. 158. sq. et Adpend. siue vol. VI. pag. 71. *Harl.*]

Iambe et Anthe. IV. IAMBE Poetria quoque hoc loco non praetereunda, propter haec, quae de illa legis in Scholiis ad Euripidis Orestem. v. 962. *Ἰάμβη τις δέλη τῆς Μετανέρας, ἀδυμῆσαν τὴν Θεὸν ὀρώσα, γελοῖώδεις λόγους καὶ σκώμματα τῶα ἔλεγε, πρὸς τὸ γελοῖσαι τὴν Θεόν. Ἦσαν δὲ τὰ ῥήματα, ἃ περ αὐτὴ πρῶτον ἔπεν, ἰαμβικῶν μέτρῳ ῥυθμιζέμενα. Ἰάμβη δὲ θυγάτηρ Ἠχῆος καὶ τῆ Πανός, Θεῶσσα δὲ το γένος Ἰ.* De *IMVTHE* *Asclepii* matre eique tributis libris mentionem iam feci supra cap. X. §. 11.

Isatis. V. ISATIDEM nescio quam, inter scriptores ante Homernum refert, quem saepius nominavi, Tatianus, et e Tatiano Eusebius Lib. X. praepar. Certe illius vix alibi mentio occurrit; vnde sunt, qui pro Isatide legant *Isidem*, vt intelligatur mater Hori, a qua filius edoctum se non dissimulat, quemadmodum Isis in Epitaphio testatur, se edoctam ab Hermete, vt ex Diodoro Siculo, cum de Hermetis scriptis agerem, ⁴⁾ obseruauit. *Μέλη* ad suam vsque aetatem in Aegypto visitata *Isidos ποιήματα* esse, testatur Plato Lib. II. de legibus, [p. 790. A. Frf. quem locum non de carminibus, sed modulis Musicis intelligendum esse, quae apud Platonem praecedunt, suadent. *Isidis sacra* Romam perlata refert in Caracalla Spartianus ⁵⁾. Suenis celebrata, Tacitus c. 9. de moribus Germanorum. Sibylla

Q 3

Libro

h) Dixi etiam de hoc loco in Codice Apocrypho N. T. p. 797. *Fabric.* confer. quoque *Marshall* Chron. Can. ad saec. IX. p. 145. inprimis *Bayle* Diction. V. Zoroaster, Not. B. p. 555. sq. de locis Agathiae, Lactantii, Iustini Martyris, Amniani Marcelli. etc. supra memoratis docte disputantem. Omnium optime de his locis egit b. C. G. F. Walchius in Comm. de Hystaspe eiusque Vaticiniis ap. Patres, in Commentationibus Soc. Reg. Gotting. T. II. Class. philol. n. 1. *Harl.*

i) Eadem paene leguntur apud *Etymologum* v. *Ἰάμβη*, adde *Apollodori* Biblioth. lib. I. cap. 5. et *Olaii* diff. de poetris gr. §. 39. *Harl.*

k) Supra cap. VII. num. 5.

l) At iam diu antea nota receptaque fuerunt

Romae sacra *Isidos*. v. *Tibull.* I. 3. 23. sqq. ibique *Brouckhus.* quamquam et Isis et *Isidos sacra* interdum parum honorifice habita fuerint a Romanis. v. *Propert.* II. 24. *Iuuenal.* VI. 489. 526. *XX. 22.* aliosque, et *Brouckhus.* ad *Tibull.* I. 5. 44. adde *Eudocii Iunior* p. 239. At enim antiquitatem cultumque *Isidos* religiosum apud Graecos, Romanos, Germanosque pluribus explicare, antiquiores, in docta illius rei expositione versatos, qui bene multi sunt, enumerare, non est huius loci atque instituti. Multa doctae collegit et erudite exposuit *Io. Gottlob Boehm* in binis dissertat. de *Iside Suenis* olim culta, ad loc. Taciti de mor. Germ. cap. IX. Lips. 1748. et 1749. *Harl.*

Libro V. p. 553. edit. Gallaei, se vocat *Ἰσίδος γνωστήν* siue familiarem. Libros Ori et Isidos memorauit etiam supra c. XIII. n. 2.

Isiaca mensa. VI. De *mensa Isiaca*, cuius Archetypum hodie exstat Taurini in palatio Celsissimi Sabaudiae Ducis, praeter Kircherum T. 3. Oedipi et Pignorium, videndus *Wagenfilius* libro de Norimberga p. 83. seq. et in libro Germanice edito de institutione Principis iuuenis a studiis literarum abhorrentis p. 226. sq. Neque improbauerim sententiam Olai Rudbeckii, qui part. 2. Atlanticae c. 11. contendit, mensa Isiaca nihil aliud contineri quam figuras duodecim anni mensium. Sane testari possum, eandem coniecturam mihi, antequam Rudbeckium inspicerem, in mentem venisse. Nec dubito, facilius eam probatum iri viris doctis, quam Kircheri triades, vel quod *Ioh. Fridericus* ^{m)} *Herwartus ab Hohenburg* in admirandis Ethnicae Theologiae Mysteriis, Monachii Ao. 1626. 4. editis contendit, non mensa Isiaca tantum, sed multis aliis quoque abstrusis figuris fabulisque, *magnetis* pyxidisque nauticae naturam et admirandos effectus et vsum in nauigatione a veteribus adumbratos fuisse. [Plures auctores, qui tabulam Isiacam illustrarunt, nominantur in *Fabricii Bibliograph. antiquar.* p. 40. ed. III.]

Linus. VII. LINI nomine tres antiquissimi fuisse perhibentur, vnus Chalcidensis, Pсамathes et Mercurii, vel Apollinis et Terpsichores, siue, vt Pausanias auctor est, Vranies et Amphimari filius: (vide Menagium ad Laert. Lib. I. sect. 4.) alter Himerii, Thebanus; et tertius Linus Narcissus, quem [P] addit Eustathius ad Iliad. Σ. p. 1223. ⁿ⁾ In

m) Explodit Herwartum Kircherus ipse T. 3. p. 255.

n) *Eudocia* in *Ἰωνῶ* bis de Lino vel potius Linis differit; primum, idque vberius pag. 277. vbi, Linum, tradit, fuisse Vraniae filium, et cantici cuiusdam inuentorem, ab Apolline interemtum: post addit: *ἐκὰς τὸν Λίνον καταλύσας, χορδὰς ἐτίτταν ὄργανον· ἐμολος καὶ Φιλόχορος φησιν ὑπὸ Ἀπόλλωνος ἀναρεθῆναι, διότι πρῶτος τὸν Λίνον καταλύσας, χορδῇ ἐχρήσατο εἰς μουσικῆς ὄργανον. ἐτάφη δὲ ἐν Θήβαις, καὶ ἐτιμᾶτο ὑπὸ τῶν ποιητῶν θρηνηδέναι ἀναρχῶς.* Tum recitat vetus epigramma et Hesiodi versus a Fabricio iam memoratos. Dein prodit, diuersum esse secundum veterem historiam musicum Linum, Herculis praeceptorem ab eo, cuius meminisset Theocritus, qui etiam narrasset, ab Lino Herculem Apollinis filium edoctum fuisse litteras, deinde obseruat, veteres Lino vice chordae vfos esse ad citharam, vnde, nomine manente, chorda vocaretur *λινον*. Iam ex Herodoto modum originemque cantici, *λινος*, apud Aegyptios memorat, et mortuus vnicus quidam regis Aegyptiaci filius *Θρήνιος*, ait, ὡς Ἀιγυπτίων ἐτιμῆθη, καὶ ἡ αὐτὴ αὐτῇ καὶ μόνῃ σφίσαν ἐτίμωτο. ἐπιϋδεν δὲ ἀναφαίνεται, ὅτι κυρίως αἰλινος ὁ ἐπὶ πρυτὶν λινὸν ἀείχμους, αὐτὸ καὶ ἕλλας διφορεῖται τῇ ἀ-

μασίᾳ κατὰ τὸν Ἀθηναῖον ἀπὸ τῆς, αἵ ἐν γάμοις μὲν αὐτῇ, ὑμνῶται· ἐν δὲ πένθεσι, ἰάλεμος· λινος δὲ καὶ αἰλινος ἐν τοῖς πένθεσι, καὶ ἐπὶ ἐντυχῇ μόληται καὶ Εὐριπίδην· (Hercul. Furent. v. 348. quod quidem valet quodammodo ad firmandam Fabricii coniecturam, in fine huius segmenti factam.) Tandem addit, historiam tres memorare Linos: primum filium Calciopes; alterum filium Apollinis et Chalciopes, tertium Narcissum: atque adnotantibus veteribus, Homerum, licet sciuiisset chordam, tamen vocare *linum*. Medium, qui noster est poeta, fuisse Apollinis filium a patre edoctum, innuit quoque *Virgil.* Ecl. IV. 56. 57. A superiore Lino discernit *Eudocia* pag. 282. alium *Linum* Chalcidensem, Apollinis et Terpsichores filium, siue, secundum alios, (coll. *Pausania* IX. 29. pag. 766.) F. Amphimari et Vranies, siue (secundum *Hermodorum*, v. *Vines* ad Augustin. de C. D. XVIII. 14.) Mercurii et Vranies: qui dicitur primus e Phoenicia Graeciae intulisse litteras, (quod etiam narrat-Suidas, e quo transcripsit *Eudocia* hanc particulam; quod tamen negat editor atque interpres Marmorum Taurinensium, Augustae Taurinorum 1743. 4. part. 1. pag. 108.) existisse illum Herculis praeceptorem et carminis Lyrici primum auctorem: Alium quoque

In primum ab Apolline, vt ferunt, vel ab Hercule, vt habet Aelianus III. 32. Var. Hist. (quod chordae vsum vice filorum e lino in cithara primus docuisset,) interemtum ac sepultum Thebis ferebatur olim solennis o) threnodia Aegyptiis *Μανέρας*, Graecis *Λίνος* dicta, et in Phoenice etiam, Cyprio et aliis locis decantata, cuius post *Homerum* Iliad. Σ. v. 570. [ibi coll. Schol. et Pausania Boeotic. p. 584.] meminere *Herodotus* L. II. c. 79. [qui locus omnino notandus est, ibique conferendae notae Wesselingii ac Valckenarii, pag. 140. *Harl.*] Pausanias p. 766. *Athenaeus* Lib. XIV. p. 619. *Suidas* [voc. *Λίνος*, vbi vid. Küsteri nota pag. 449. tom. II.] et alii. *Eustathius*: *Λίνος* εἶδος ᾠδῆς κατὰ Ἀρίσταρχον ἢ ὕμνος, ὡς καὶ ὁ παιὰν καὶ ὁ διθύραμβος. ὠνόμασαι δὲ Λίνος τὸ τοῖτον ᾠδικὸν εἶδος, ἢ ὡς μετὰ λίνου ἦτοι χοροῦ ᾄδόμενος (conf. Ez. Spanhemium ad Callimachum p. 466. sq.) ἢ ἀπὸ τίνος λίνου ἀνδρός ἥρωος. Φασὶ γὰρ οἱ παλαιοὶ ποιημάτων τι ἐπὶ τῷ λίνῳ εἶναι, ὃ Σφαῖρα μὲν καλεῖται, εἰς Ὀρφεία δὲ ἀναφέρεται. Φιλόχορος δὲ ὑπὸ Ἀπόλλωνος ἀναμειβῆναι τὸν λίνον φησὶ, διότι πρῶτος τὸν λίνον καταλύσας χοροῦ ἐχρήσατο εἰς Μουσικῆς ὄργανον. Ἐτάφη δὲ ἐν Θήβαις

quoque esse Linum Thebanum, iuniorem *ποταμὸν* (ποιητὴς non additus est a Suida, at paullo post apud eundem Suidam *Linus* dicitur παρὰ Θηβαίους φιλόσοφος.) Hunc *Linum Thebanum*, vel Cecropem Atheniensem et temporibus Troianis Palamedem Argium, secundum quosdam, reperisse sexdecim litterarum formas, scribit *Tacitus* Annal. lib. XI. cap. 14. vbi vide Lipsium et Ernestium. Chalcidensem tamen et Thebanum Linum alii non discernunt; sed vnum eundemque et fratrem Orphei fuisse tradunt: Chalcide nempe in Euboea, (vnde a Plutarcho de musica in principio, vol. X. p. 651. ed. Reiske, *Linus* vocatur ὁ ἰς Εὐβοίαν,) hodie *Negroponte* dicta, Thebano patre, natum, Thebas venisse, in Thebanam receptum ciuitatem, et ab Hercule, discipulo, interfectum. v. *Apollodori* Biblioth. I. 3. 2. et II. 4. 9. (adde *Barberium* de Miseria poet. gr. pag. 489. et *Dau. Theodos. Lehmanni* diss. Casus poetarum tragicos enumerans, Wittebergae 1714. pag. 11.) Orpheo cum facit iuniorem *Theodorus* tom. IV. Opp. serm. II. fol. 494. Fragmentum Lini de fine hominis morali ex Stobaeo adfert illustratque *Zentgrau*. in II. disp. pag. 1. et 2. *Speciminis antiquitatum moralium*. Argentor. 1696. 4. Io. *Gottfried Hauptmann*, Director quondam Gymnasii Gerani, qui *Linum* sistit in singulari quadam proleusione, Gerae 1760. 4. historiam fabulasque de Lini in meliorem redegit ordinem, atque explicuit, et *Linum*, de quo hic potissimum agitur, ducibus *Pausania* IX. 29. fin. et *Theocrito* in Idyll. 24. 103. sqq. filium Apollinis esse ait, et distinguit a primo *Lino*, eximio musico, Amphimari aut Mercurii filio, a

Phoebo per inuidiam iracundiamque in Euboea sublati. Hic igitur is est, quem Eudocia primo loco nominauit. Huic proximus est Linus, Lycaonis, Arcadium regis, filius, Pelasgi nepos. Post Apollini duo filii eiusdem nominis tribuuntur: alter noster, qui Chalcidensis et Thebanus adpellatur; alter e Psamathe, Crotopi regis Argiuorum filia, generatus, qui nece, indeque ira Apollinis orta terraeque grauissima notus est. v. *Pausan.* II. 19. fin. et *Statii* Theb. I. v. 569-669. ibique *Barth.* ad v. 580. et VI. 64. Tum recenset *Hauptmann* alios Linos: n. *Linum* theologum Pythagoricum; ab illisque diuersum *Linum*, historicum Oechaliotam; a Fabricio iam laudatos. Denique nominat *Linum*, cum apostolo Paulo Romae versatum, (II. Tim. IV. 21.) et, secundum vulgarem tritamque opinionem, in pontificatu Petri successorem. Denique perensem merita inuentaque *Lini* nostri, maximam partem a Fabricio iam memorata: tamen notabiliora quaedam animaduertit aut vberius probat. Est quoque *Linus* paedagogi nomen apud *Martial.* XII. 49. — De cantu *Linus Maneros* copiosus est Abbas *Mignot* in disp. de cultu Phoenicum religioso, in Mem. litterat. acad. Paris. Inscript. vol. 36. 2. 1774. pag. 95. sqq. illaque vocc. ex Phoenicum lingua deriuat. *Harl.*

o) Poetis quibusdam etiam Tragoediae argumentum praebuit Linus, vt Achaeo Eretriensi, cuius *Λῖνος* memorat *Athenaeus* Lib. XV. Linum cum Zoroastre perperam confundit *Phil. Clauerus* Germaniae Antiquae p. 169.

Θήβαις, καὶ ἐτιμᾶτο ὑπὸ τῶν ποιητῶν θρηνώδῃσι ἀπαρχαῖς. Hesiodus: [apud Eustath. ad locum Homeri supra laudatum p. 1223.]

Ὀυρανὴ δ' ἄρ' ἔτακτε Λίνον καλὴν ἔτακτο
Ὅτ' ἐπ' ὅσῃ βροτοὶ εἰσὶν αἰετοὶ καὶ κισσῶναι,
πάντες μὲν θρηνῶσιν ἐν ἀλακίᾳς τε χειρὸς τε,
Ἀρχόμενοι δὲ Λίνον καὶ λήγοντες καλῶσι.

Pamphi siue Pamphoi threnum in Lini funus, quem ob miserum casum αἰτόλινον vocant, memorat Pausanias Boeoticis p. 767. Vetus Epigramma:

Ὡ Λίνε πάντα θεοῖσι τιμᾶν, σοὶ γὰρ ἔδωκαν
Ἀδαίωται πρῶτον μῦθος ἀνθρώπων αἰεῖν.
Ἐν ποδὶ δεξιερῶ, Μῶσιν δὲ σε θρήνουν αὐτῶν
Μυρμέναι μολπῶσιν, ἐπεὶ λῆπες ἦλθε ἀνγύς ρ). .

Io. Clericus ad Hesiodum p. 329. et ante eum Vossius de arte Poetica cap. 13. sect. 3. observant, ὅτι Phoenicia lingua significare *eiulatum*, *gemitum*: sed hoc forte non obstat, quo minus a Lino illo celebri lessus iste nomen acceperit, ut diserte tradit Pausanias. Et observat ex Euripide Athenaeus, Λίνον et αἰλινον cantari solitum ἐ μόνον ἐν πένθει, ἀλλὰ καὶ ἐπ' εὐτυχεῖ μολπῇ. Pausanias addit, Aegyptio nomine carmen illud dictum *Μαμερος*. Καλῶσι δὲ τοῦ ὀνόματος Αἰγυπτίῳ τῇ ἐπιχωρίῳ Φωνῇ Μανέρων. Mentio huius etiam apud Plutarchum Lib. de Iside et Osiride, p. 357. Suidam in Μανέρως et περιμανῶς, Theophilus Lib. II. ad Autolycum p. 139. auctor est, cultum, qui Saturno deferrebat, ex quorundam sententia introductum esse a Lino, quem *Ilium* quoque vocatum refert. (forte αἰδαρον.) Vide praeterea, si placet, Nic. Loënsen X. 3. Epiphyllidum. [P] [in Gruteri thes. crit. tom. VI. pag. 691. f. sub finem.]

Lini scripta. VIII. Apud Laertium q) in prooemio *Linus* dicitur carmine scripsisse κοσμογονίαν ἡλίου καὶ σελήνης πορείαν καὶ ζώων καὶ καρπῶν γενέσεις. Additur et initium poematis Lini, quod ita se habet: ἦν ποτὲ τοι χρόνος ἔτος ἐν ᾧ ἅμα πάντ' ἐπεφύκει, et ex hoc Anaxagorae docuisse ὅτι πάντα χρεῖματα γέγονεν ὁμῶς. Pausanias tamen p. 767. diserte tradit, Linum non istum modo, sed et alterum iuniorem Ismenii filium, ὃν nihil scripsisse, vel saltem illorum scripta aetatem non tulisse. Et Origenes Lib. I. contra Celsum p. 14. καὶ Λίνος μὲν ὃν προέταξεν ἐν οἷς ἀνόμασεν ὁ Κέλσος, ἔτε νόμοι ἔτε λόγοι φέρονται, ἐπιστρέψαντες καὶ θεραπεύσαντες ἔβην. Verum a Sexto Empirico aliisque refertur

p) Ad recentierem tamen Linum, non ad Amphimari filium naenias illas adstringere malit Hauptmannus. Harl.

q) §. 3. et 4. ubi dicitur Linus sagitta ab Apolline percussus fuisse, i. e. pestilentia correptus obisse: pestilentia enim est sagitta Apollinis. Heum.

r) Linum, Ismenii filium, a Lino, Apollinis filio, male distingui a Pausania, animadvertit Hauptmann l. c. quia Ismenius Apollo Thebanus cognominetur, ab Ismeno, vel fluvio, iuxta Thebas, vel filio Pelasgi, qui simul nomen fluviio dedit. Harl.

fertur inter eos, quos ante, ⁵⁾ Homerum carmina scripsisse fama fuerit, tum versus aliquot Lini producuntur ab Eusebio ac Stobaeo, ⁶⁾ quos habes etiam in Poesi Philosophica H. Stephani p. 112. sq. quibus adde versus duodecim e Lini *περὶ φύσεως κόσμου*, adductos a Stobaeo Phys. tit. 13. ⁷⁾ [vide quoque versus a Stobaeo seruatos in *Brunckii* gnomis poe-
tia graecis, Argentor. 1784 p. 128.] Virgilius Ecloga IV. v. 56. sq. *Non me carmini-
bus vincet nec Thracius Orpheus, Nec Linus.* Diodorus Siculus Lib. III. p. 140. ex Diony-
sio Mythologo refert, Linum primum inuentorem fuisse *ῥυθμῶν καὶ μέλους*, primum lite-
ras a Cadmo e Phoenicia allatas, Graecae applicuisse dialecto ⁸⁾ et nomina singulis impo-
suisse et characteres *διατυπῶσαι*, quod et Suidas testatur, additque, eum *μουσικῆς
πρώτον γενέσθαι ἡγεμόνα*. Diodorus porro memorat, eundem poesi et cantu admirandum
plures habuisse discipulos, sed in his celeberrimos tres: Herculem, Thamyrim et Orpheum, ⁹⁾
quorum Hercules cum disceret canere cithara, ingeniiue tarditate disciplinam non cape-
ret, et a Lino plagis castigatus esset, in iram effusus magistrum interfecit, ¹⁰⁾ vt narrat
etiam Pausanias, sed id alteri Lino iuniori Isimenii filio accidisse testatur. Herculem Lini
discipulum notauit quoque Clemens Alexandrinus primo Stromate lib. I. p. 323. ed. 1688.
Orpheum et Linum primo loco inter septem Graeciae sapientes numerat Hippobotus apud
Laertium in Thalete ¹¹⁾. Eundem Linum addit Diodorus literis Graecis conscripsisse primi
Dio-

s) Apud Bochartum lib. I. Chanaan c. 20. vbi
scriptores quosdam Homero antiquiores recenset,
pro *Lycus, Orpheus, Musaeus* legendum *Linus*;
Orpheus etc. etsi sphalma illud seruatum quoque
in editione operum Bocharti Leusdeniana.

t) v. Stobaei Florileg. Grotii p. 37. et *Valcken.*
Diatr. in Fragm. Euripidis p. 281. qui emendat
quaedam. *Harl.*

v) Lini versus a Stobaeo laudatos iuniori Li-
no tribuit Eduardus Philippus in theatro poeta-
rum, p. 108.

x) Io. Guil. Bergerus de Lino, Wittebergae
1718. tres dissertationes ventilauit; quarum prio-
res *Λίνου ἔργα* exponunt, vltima, *ὑπομνηματικὴ*
et *ἀνασκευαστικὴ*, Huetii sententiam, Linum fuisse
eundem ac Moysen, refutat. Is igitur diff. III. §. 12.
arbitratur, litteras illas, a Lino linguae graecae
adcommodatas, esse Pelasgas dictas, quales ha-
buerint, *Herodoto* teste, (V. 59.) inscriptiones
Thebis in Apollinis templo repertae. *Harl.*

y) Hauptmanno videtur maior natu Linus,
cui discipulos, Orpheus, Thamyrim et Herculem
adiungunt: immo quem Amphionis aetatem atti-
gisse putant, carminum ac musicae persuasioni-
bus, Thebarum moenia promouentis. (Philarch.
mythol. IV. 10.) Orphei fratrem dicunt alii Li-
num, Apollinis filium. *Harl.*

z) Alios Magistrorum suorum interfectores
colligit Bonifacius XV. 10. Hist. ludicrae.

aa) Inter philosophos numeratur a Suida su-
pra memorato et ab Hermippo apud *Diogen.*
Laert. I. 42. *Quintilian.* I. O. lib. I. 10. 9. (pag.
103. ed. Burm. vbi vide *Almelou.*) „quis igno-
rat, ait, Muscen tantum iam illis antiquis tem-
poribus non studii modo, verum etiam venera-
tionis habuisse, vt *iidem Musici, et vates, et sa-
pientes iudicarentur?* mittam alios: *Orpheus et
Linus*, quorum vtrumque diis genitum — —
posteritatis memoriae traditum est.“ — Facun-
diae repertorem facit eum *Nonnus* Dionys. libr.
XXXI. 374. sq. *Θρῆνης* eum confecisse, narrat
Plutarch. de Musica, pag. 1131. aut secundum
Reiskii edit. vol. X. p. 651. sed *Plutarch.* eum *Li-
num*, qui Amphionis tetigit aetatem, designat.
De diis Linum poemata scripsisse, ideoque theo-
logum nuncupatum esse, auctor est *Augustinus*
de C. D. XVIII. 14. Fragmenta eiusmodi carmi-
num, quamquam recentioris aetatis, reperiuntur
in Poetis graecis heroic. ed. H. Steph. II. p. 483.
et *Lectii* tom. I. pag. 736. Praeter ea Lini, quae
putantur, fragmenta sunt in *Hertelii* Sententiis
variorum poetarum vet. etc. Basil. 1561. 8. et sae-
pius recuf., in *Henr. Stephani* poesi philosophica.
1574. 8. pag. 112., in *Sylburgii* Sententiis Theo-
gnidis, Phocylidis et aliorum, gr. et lat. Hei-
delb. 1596. 8. Francof. 1603. 8. Vltraiecti 1651. 12.
Harl.

Dionysii siue Bacchi res gestas, aliasque mythologias commentariis complexum. *Iamblichus* cap. 28. n. 139. p. 117. sq. de vita Pythagorae affert duos versus, quos ait esse auspiciū ἐπαὼν, quae Pythagoraei referebant in auctorem Linum, etsi illa ex sua ipsorum schola prodūisse, forte non ignorabant. Adscribam hos quoque, quia corrupti in editione Arcerii leguntur: [P] [et sic a Fabricio editi, leguntur quoque in *Brunckii* gnomicis poetis gr. p. 128.]

Ἐλπεσθαι χρὴ πάντα, ἡμὰ ἐκ τῶ ἀδὴν ἄλκων,
Ρήλια πάντα Θεῶν τελέσσει, καὶ ἀνέναντον ἀδὴν ὄβρι.

Damascius in opere inedito, quod inscribitur ἀπορία καὶ λύσεις περὶ τῶν πρώτων ἀρχῶν, & γὰρ ἔσω ἐν τῇ ἀλλὰ πάντα ἐν, ὡς Λίνος τε ἔλεγε καὶ Πυθαγόρας. *Linum* Theologum ἐν τῷ πρὸς ὑμέναιον δευτέρῳ Θεολογικῷ allegat auctor Theologumenon Arithmeticae et ipse Pythagoricus, ubi de Heptade agit p. 51. Ad locum fragmenti Censorino adiecti, in quo *Linus* lyram tribus tonis instructam ab Apolline parente accepisse dicitur, confer *Cuperi* ἀποθέωσιν Homericam p. 32. seq. Fuit et *Linus* quidam Historicus Oechaliota, *Stephano* Byzantio in *Οἰχαλίας* et *Eustathio* ad *Hiad.* β. p. 226. memoratus, sed quem longe minorem suspicor. *Philippi* quidem *Cluverii* sententiam, qui in Germania antiqua Lib. I. cap. 24. p. 206. *Linum* illum veterem et *Zoroastrem* pariterque *Adamum* vnum eundemque esse hominem coniicit, ut parum verisimilem^{cc)}, praetereo, non minus quam eorum, qui nullum unquam fuisse *Linum* arbitrantur, nec *Musaeum*, nec *Orpheum*, quae *Vossii* sententia est Lib. de arte Poetica p. 78. Meminit *Lini* etiam *Propertius* Lib. II. Elegia 10. [v. 8. vbi vide *Burmamn.* not.]

Sed magis ut nostro stupefiat *Cynthia* versu.

Tunc ego sum *Inachio* notior arte *Lino*.

Ναυτιλίας σοφισμένον καὶ παντοίης σοφίης δεδαηκότα celebrat *Hesiodus* apud *Clementem* 1. Strom. p. 281. *Chalcidius* p. 220. Simul exponit ea quae *Orpheus*, et *Linus* et *Musaeus* de diuinis potestatibus vaticinati sunt, non quo delectaretur aut crederet, sed quod tanta esset auctoritas vaticinantium, ut iis adseuerantibus paucius credi non oporteret.

bb) *Lini* supposititii testimonium vocat *Huetius* quaest. Alnet. lib. II. cap. 5. pag. 142. *Heum.*

cc) Ita etiam iudicat *Lambec.* in Prodr. hist. liter. I. cap. 7. pag. 58. [Lambec. tamen lib. mem. II. 4. p. 167. de principio poematis apud *Laetium* prooem. *Lino* male tributi concludit, cum in itineribus *Mosaicorum* scriptorum notitiam acquisuisse, de quo tamen *Hauptmannus* iure suo dubitat.] *Linum* et *Mosen* esse eundem conten-

dunt *Vockerod.* Diss. de S. S. notitia inter gentes, cap. VI. §. 3. et *Huetius* Demonstr. euangel. Prop. IV. cap. 8. §. 20. De quatuor *Linis*, inter se confundi solitis vid. *Bouhierius* in diss. Palaeographiae *Montfauconianae* subnexa §. 19. sqq. De etymologia *Lini* v. *Leibnitii* Etymolog. part. I. pag. 170. de *Lino* vido *Eccardi* diss. de usu studii etymolog. pag. 44. sq. *Lambecii* prodromi. histor. lit. lib. 2. cap. 4. §. 3. *Heum.*

CAPVT XV

I. De Melampode Amythaonis F. Hesiodi Μελαμπώδης. II. Alius iunior Melampus scriptor μυτικῆς περὶ παλμῶν. Eiusdem fragmentum de naeuis oleaceis in corpore hominis. III. Editio-
nes. IV. Alii scriptores περὶ παλμῶν. Melampodes alii.

[Cum supplementis G. C. Harles.]

Melampus. I. MELAMPVS, Amythaonis filius, augur et vates ^o) simulque Medicus felicissimus, quae duo valde cognata esse obseruat Eustathius ad Iliad. α. p. 36. ab Homero, Theocrito III. 43. [vbi v. Schol.] et aliis Poetis et scriptoribus passim celebratur, ^o) ac prouerbio locum dedit, vt res perceptu difficilis dicatur Melampode et Pollete indigere. Vide Marinum in vita Procli cap. 10. Synesum de insomniis p. 154. Suidam in Μελάμπες, [ibique Küster.] Schol. Homeri ad Odyss. ó. 225. et λ'. 289. vbi et de eo quod brutarum animantium voces intellexerit; [P] Brodaeum ad Anthologiam Epigrammatum Graecorum p. 529. [Burmann. II. ad Propert. II. 11. 15. pag. 222. sq. H.] et Gyraldum dialogo 2. de Poetis, vbi et de Proeti filiabus furentibus, elleboro a Melampode curatis, de qua re Epigramma Graecum exstat apud Vitruuium Lib. VIII. cap. 3. ^o). Proverbii etiam vice Chironem et Melampodem pro Medicis praestantissimis dixit Lactantius de mortibus persecutorum c. 33. cuius locum corruptum ex Georgicis Virgilii optime restituit elegantissimus Cuperus in ἀποδείξεις Homeri p. 4. et in suis ad Lactantium notis. — Cessere Magistri Philyrides Chiron, Amythaoniusque Melampus. Hesiodi ^o) μελαμπωδῖαν siue in μάντην Melampodem carmen memorat Pausanias in Boeoticis p. 77L sq. Atheneaeus Lib. II. p. 40. et Lib. XI. p. 498. vbi laudat Hesiodum ἐν δευτέρῳ Μελαμπωδῖας et Lib. XIII. p. 609. vbi tertii libri meminit, et Clemens Alex. Lib. VI. Stromatum p. 628. Eustathius ad Iliad. M. p. 858. et ad Odyss. O. p. 565. Io. Tzetzes ad Lycophronem v. 682. 687. vbi plures versiculos affert ἐκ τῆς μελαμπωδῖας ποιήσεως. [at Küster. ad Suidae locum pag. 521. tom. II. arbitratur, Tzetzen incidisse in librum falsum, nomen Melampodis mentitum. H.] Videndi etiam de Melampode Petrus Baclius in dictionario historico Critico [v. Melampus vol. III. pag. 367. sq.] et Daniel Clericus in historia Medicinae, Gallice scripta, partis primae libro I. cap. 9. vbi inter alia obseruat elleborum herbam a nostro Melampode dictam Melampodium. [atque I. H. Schulzii historia medicinae p. 77. in primis pag. 87—91.] Herodoto II. 49. et Diodoro Siculo teste Lib. I. f. 61. Melampus ab Aegyptiis in Graeciam transfudit sancita Baccho sacra, fabulosas de Saturno et Τιτανομαχίαις narrationes καὶ τὸ σύνολον τὴν περὶ τὰ πάθη τῶν Θεῶν ἱστορίαν ^o). Vnde aliquid in lite-

P 2

ras

a) v. Simson Chron. ad A. M. 2661. ante Ch. n. circ. 1342. Cic. II. de legg. c. 13. ibique not. Dauis. Harl.

b) Διγύπτιος ἱερογραμματεὺς καὶ ἱεροφάντης. Nicephor. Gregorae ad Synes. p. 419. Fabric. adde Blackwells Untersuchung über Homers Leben und Schriften, aus dem Englischen übersetzt von I. Henr. Voss, Lipsiae 1776. 8. pag. 111. et 120. sq. Harl.

c) Prouerbium de homine versuto Melampus aliquis vel Proteus. Naz. I. in Iulian. p. 84. Hierophantes, qui Aegyptiorum sacra Graecis patefecit. Nonnus hist. 43. ad Naz. Harl.

d) Vide infra in Hesiodo pag. 379. Harl.

e) Eudocia in Ἰωνίῳ de Melampode pag. 286. agit, primum vocat eum μελτιμώτατον, fratrem Biantis: tum eius genealogiam adfert, duce quodam, quem vocat Διρυχίαν, post enarrat eius fata

arctem

ras misisse creditum olim, licet conicere ^{f)}. Clemens i. protrept. p. 10. ait, Melampodem ex Aegypto in Graeciam transtulisse τὰς Διὸς, Interpres (*Cereris*) ἐορτὰς καὶ τὸ πένθος ὑμνέμενον. Tertullianus Apologetico: *Orpheus Pieriae, Musaeus Athenis, Melampus Argis, Trophonius Boeotiae, initiationibus homines obligauerunt.* [adde *Bruckeri* Histor. crit. philos. vol. I. pag. 403. sq. H.]

Melampodis iunioris libelli. II. Exstat et hodie, sed longe iunioris ^{a)} *Melampodis*, ^{b)} qui sub Ptolemaeo Philadelpho vixit, libellus, qui inscribitur: *Μελάμπος ιερογραμματεὺς περὶ παλμῶν μαντικὴ πρὸς Πτολεμαῖον βασιλέα.* Huic ex palpitationibus diuinationi subiicitur breue de naevis oleaceis in corpore hominis, siue περὶ ἐλαιῶν τῷ σώματος fragmentum, sed cuius stylus Sylburgio videtur multo recentior phrasisque magis barbara ^{c)}. Diuinationi ^{d)} e palpitationibus siue salissationibus membrorum, cuius mentio apud Midorum VIII. 9. Origg. et Augustinum II. 20. de doctrina Christiana, plurimum olim tribuisse veteres, docent *Casaubonus* lection. Theocrit. p. 51. ad haec verba [P] Idyllii III. v. 37. ἄλλεται ὀφθαλμὸς μὲν ὁ δεξιὸς ἄρα γ' ἰδῶν αὐτάν. Cotelerius ad Patres Apostolicos T. I. edit. Clerici p. 413. Magius Lib. IV. Misc. c. 21. Bulengerus de ominibus Lib. IV. cap. 3. Gaulminus ad Eustathium de Ismenii et Ismenes amoribus p. 39. P. Possinus ad S. Nili narrationes p. 175. seq. [*Ernesti* ad Callimachi H. in Ceter. v. 89. *Broukhuf.* ad Tibull. I. 11. 12. *Harl.*] et Tobias Guthberletus libro postumo de Saliis p. 11. seq. ^{e)}. Melampus initio libelli plures se libros Ptolemaeo obtulisse ex arcanis columnis descriptos et excerptos significat his verbis: Ὅσα μὲν ταῖς ἔμπροσθεν βίβλοις, κράτιστε βασιλεῦ Πτολεμαῖε, συνέγραψά σοι ἐκ τῶν αὐτῶν σελῶν τὰ τέρατα σημειώσάμενος καὶ τὰ σύμβολα συνέγραψα, ἐπεὶ δὲ καὶ νῦν ἀπέστειλά σοι συγγράψασθαί σοι περὶ τῶν γυγνομένων παλμῶν ἐν τοῖς μέλεσι τῶν ἀνθρώπων etc. In libello ipso auctores laudat ^{m)} Phemonoën, Aegyptios, et Antiphontem. Docet et inter alia, quinam digiti quibus sacri sint Planetis. Melampodem ἐν τῷ περὶ τεράτων καὶ σημείων καὶ περὶ μῶν laudat *Artemidorus* Onirocrit. III. cap. 28. Ex eodem libro videtur petatum, quod ex Melampode affert Tzetzes ad Hesiodum p. 180. b. edit.

artemque: dein, ἔτος, ait, ὁ Μελάμπος ἐξέλεγε τὰ ἐν Αἰγύπτῳ ἱερὰ τοῖς Ἕλλησιν, διὸ καὶ ἱεροφάντης ἐλέγετο, ἕπερ ἐμμήσαντο Ἕλληνες. denique eum in forma corporis commutanda alterum fuisse Protea. Adde *Apollodori* Biblioth. I. 9. 11. sq. II. 2. 2. cel. *Heyne* notas ad *Apollodor.* p. 157. sq. ubi Melampodiam, suspicatur, partem τῶν *Καταλόγων* constituisse; pag. 161. 281. *Franzii* praef. in *Scriptores physiognomiae veteres*, pag. XXIV. sq. *Harl.*

f) Hesiodum ex Melampode quaedam transulisse notat Tzetzes ad *hyy.* v. 800. pag. 180.

g) Alius nescio, siue Melampus, quem praeccepta symmetriarum scripsisse testatur *Vitruvius* praefat. libri VII. *Fabr.* an alius, qui *Astrologus* dicitur? v. not. ad §. III. *Harl.*

h) Floruit circ. A. M. 3737. a. Ch. 247. *Harl.*

i) Licet *Lud. Septatio* libr. de Naevis, pag. 9. Dordrecht. 1650. 8. auctor videatur *Melampus*,

Medicus Atheniensis ab Homero XV. Odyss. nominatus, qui sollerti industria, quid naevi in quaque corporis parte significarent, edocuit, ut inter *Arabes Abenraiel.* At recentius *Io. Baptista Porta* libro V. coelestis Physiognomiae, qui et ipse totus de naevis est, Melampum Firmico Materno iuniorem facit. Haec *Maternus*, inquit, cap. 4. a quo *Melampus.* *Harl.*

k) Alia est diuinatione ex pulsibus, Medicorum filiis familiaris, de qua ante *Galenum* scripserant *Helias* quidam *Aegimius*, *Archigenes*, *Agathinus*, *Alexander Herophilus* cognomento *Philalethes*, et alii.

l) *I. Iac. Baierus* in *Centuria adagiorum medicorum*, adagio LXXXIX. *supercilium salit.* *Harl.*

m) *Phimonem* angurem vocat *Augustinus* *Niphus* lib. I. de auguriis cap. 9. Sed vide, quae infra dicimus in *Phemonoe.*

b. edit. Heinſii: eſſi Tzetzes ibi inepte Melampodem iſtum Heſiodo antiquiorem facit. Quemadmodum *Ludovicus Septalius*, Mediolanenſis, in libro de naeuſis ſect. 2. praeter rem exiſtimauit, Melampodem Homero Lib. XV. Odyſſeae [v. 226.] laudatum fuiſſe, cuius libellum ſine partem libelli de naeuorum in quaque corporis parte ſignificatione habemus: [cum quo conferenda Acta naturae Curioſorum Decade II. anno VI. pag. 19. ſqq.]

*Codices et
Editiones.*

III. *Μαντινὴ περὶ καλμῶν* et de naeuſis corporis *) fragmentum, primus Graece edidit *Camillus Peruſcus*, vna cum Aeliani variis hſtoriis, Heraclide de politiis, Polemoniſque et Adamantii Phyſiognomonicis, Rom. 1545. 4. *) Deinde *Friedericus Sylburgius* in luculenta ſua Ariſtotelis editione Graeca, Philoſophi Phyſiognomonicis ſubiecit Francoſ. ap. Wecheli haeredes 1587. 4. In latinam linguam tranſtulit et vna cum Meletio de natura hominis, Hippocrate de natura humana, Dioclis Caryſtii libello de ſanitate tuenda et Polemonis Phyſiognomonicis edidit *Nicolaus Petreius*, Corcyraeus, Venet. 1552. 4. Ante Petreium *Auguſtinus P*) *Niphus* ea, quae de ſaltibus tremoribuſque, qui in hominum membris ſiunt, a Melampode ſcripta ſunt, libro primo de auguriis capiti nono inferuerat, Baſil. 1534. 8. [qui liber perrarus eſt.] Porro Graece et Latine vna cum Hieron. Cardani Metopoſcopia edidit *Claudius Martinus de Laurendiere* Pariſ. 1658. fol. 9). *Gallice* vna cum Adamantii libro tranſtulit et Richelio Cardinali inſcripſit *Henricus de Boyvin du Vauroüy*, duodecim annorum puer. Pariſ. 1636. 8. *Germanice* praeterea [P] redditus exſtat ad calcem trifolii Chiromantico-Phyſiognomici vna cum Ioh. Sigifmundi Elſholtzii libro de ſymmetria corporis humani, Norimb. 1695. 8.

P 3

IV. Scri-

*) Codices MSS. hi ſere ſunt: *Melampodis* op. de diuinatione per palpitationes, cum Polemone et Adamantio, in Catal. bibl. reg. Pariſ. MSS. p. 435. cod. 2037. chartac. ſaec. XVI. olim Colbertin. (in Montſaucon. biblioth. bibliothecarum MSS. cod. 3825. pag. 985.) — ib. cod. 2118. ſaec. XVI. cum Polemone et Anonymi bronſtologio, pag. 446. — ibid. cum aliis, cod. 2154. ſaec. XIV. pag. 454. — In bibliotheca Vindobon. eſt *Melampodis Aſtologi Methodus praedictionum lunarium*, cod. chartac. CXXIX. n. 19. in *Lambecii* Comment. de bibl. Caſar. lib. et vol. VII. col. 514. *Harl.*

*) Princeps editio inſcripta eſt: *Αἰλίου* etc. *Aeliani* variae hſtoriae libri XIV. Ex *Heraclide* de rebus publicis *Commentarium*, *Polemonis* *Phyſionomia*, *Adamantii* *Phyſionomia*, *MELAMPODIS* ex palpitationibus diuinatione, de *Neuſis*. Έν Περὶ, ἢνα q φ π 2 (h. e. 1545.) cum inſignis boni Euentus. *Camillus Peruſcius* edidit in 4. et in epſtola dedicatoria ad Paulum III. pontificem rom. graece ſcripta, *Melampodis* nullam

fecit mentionem, multo minus, vnde hauſerit. idem priorem, quam nescio equidem, Adamantii et Polemonis editionem, minus vero accuratam rectamque memorat. *Cam.* tamen *Per.* editio multis vitis eſt contaminata, quod forſan cod. MS. quo is vſus eſt, tribuendum erit. Correctior eſt ed. Sylburgii. *Harl.*

p) *Niphi* liber occurrit etiam in Tomo quinto theſauri antiquitatum Romanarum Graeuiani, vbi vide pag. 330. ſeq. Gallice vertit *Antonius du Moulin*, Lugd. 8. et Pariſ. 1566. 16. *Fabric.* In *Niphi* verſione multa loca vel omiſſa eſſe ſedulo, vel in illius exemplo non exſtiſſe, animaduertit cl. Franz. in praefat. pag. XXVI. *Harl.*

q) Recentiffima editio eſt: *Scriptores Phyſiognomiae veteres, ex reſenſione Camilli Peruſci et Frid. Sylburgii, graece et latine. reſenſit, animaduerſiones Sylburgii et Dan. Guik Trilleri in Melampodem emendationes addidit, ſuaſque adſperſit notas Io. Georg. Frider. Franzius Alenburgi 1780. 8. Harl.*

*Ant scripto-
res de hac di-
uinatione, hu-
iusque genera.
Melampus
grammaticus.*

IV. Scripserat et *Posidonius* quidam olim *παλμικὸν οἰάνισμα*, cuius meminit *Suidas* ^{r)} in *παλμικόν*, et *Ποσειδώνιος* et *οἰωνισικὴν*, testatus praeterea *Sibyllam* *περὶ παλμῶν* scripsisse. Quod diuinationis genus reiiicitur in iis, quae habemus *Sibyllinis* Lib. III. p. 232. vbi pro *ἑπταρμῶν σημεῖα*, in *Codice Regis Galliae* legitur *ἑπταρμῶν οἰάνισμα*, teste *Opiopoeo*. Vide et *Iustinum* quaest. XIX. ad *Orthodox.* [et *Nannii* histor. 69. ad *Gregor. Nazianz.* sentent. I. p. 516. cuius locus insignis non est praetereundus. „*Diuinatrix scientia partim ὀρεοσκοπητικὴ* est, quam *Phryges* inuenerint; partim *οἰκοσκοπητικὴ*; partim *ἐνὸδιος*; partim *χειροσκόπος*, partim *παλματικὴ*. *Ὀρεοσκοπητικὴ* est, quum volante huc vel illuc aue, ante vel retro, dextrorsum vel sinistrorsum, quid hoc significet, dicimus. Quam diuinationis partem *Telegonius* inuenisse dicitur. *Οἰκοσκοπητικὴ*, quum quis ea, quae in domo contingunt, enarrat, quidque hoc portendat, exponit: verbi causa, quoniam in lecto felis aut serpens, aut mus adparuit, aut exhaustum est oleum, aut cinis aut aliud quiddam, de quo genere opus edidit *Xenocrates*. *Ἐνὸδιος* autem, quum ea, quae in via fiunt, enarrantur, vt si quispiam occurrerit hoc gestans, hoc tibi accidit; si autem ille, hoc tibi eueniet, de quo genere *Pollux* pertractauit. *Χειροσκόπος* vero, quum ex manuum extensione ac rugis dicimus, rem hanc illum manere, vel quod ipsius nuptiae ambiuntur, vel quod liberos procreabit, vel huiusmodi aliquid, de quo volumen conscripsit *Helenus*. *Παλματικὴ* denique, quum de corporis palpitatione aliquid cognoscitur: vt si palpitet oculus dexter, hoc indicat, aut si humerus, aut reliqua pars corporis: de quo genere elucubrauit *Posidonius*.“ adde *Theocrit.* Idyll. III. 28. sq. ex vers. lat. „Intellexi nuper, quum quaererem, an inē amares, *Telephilon* adlissum non edidit sonum, sed frustra in tenero cubito exaruit,“ et quae ibi adnotauit: *Frid. Adolph. Lampe* de cymbalis veterum, Traiecti ad Rhenum 1703. lib. I. cap. 10. *Harl.*] Alius *Melampus* Grammaticus, cuius Scholia in *Dionysium Thracem* manu exarata exstant in variis Bibliothecis, quemque laudat *Tzetzes* ad *Lycophronem* v. 31. Ne dicam de *Melampode* *Ithagenis* filio, quem inter *Homeri* maiores refert *Herodotus* siue quis alius scriptor vetus in *Poetae* vita.

^{r)} *Eudocia* in *Ιωνίῃ* pag. 316. vbi plura diuinationum genera eorumque auctores enumerantur, *παλματικόν*, ait, *δὲ ἔστι, τὸ διὰ τῆς πάλσεως* *ἢ σώματος γινωσκόμενον*. *οἷον ἐὰν πάλῃ ὁ δίδυμος ὀφθαλμὸς, τὴν ἀμύνειν ἢ ὁ μηρὸς ἢ ὁ ὕμνος ἢ τι τῶν*

τῶ σώματος, ὃ συνεγράψατο Ποσειδώνιος. Inuentor vero aut scriptor *τῶ ὀρεοσκοπητικῆ* dicitur *Telegonius*; *τῶ οἰκοσκοπητικῆ*, *Xenocrates*; *τῶ ἐνὸδιῳ*, *Pollux*; *ἢ χειροσκόπια*, *Helenus*. *Harl.*

CAPVT

CAPVT XVI

I. *Melisander Milesius*. II. *Mochus Sidonius*. III. *Musaeus Atheniensis*. IV. *Scripta eius apud veteres memorata, itemque obiter de Lafo Hermionensi*. V. *Musaei a Meursio et aliis praeter rem multiplicati*. VI. *Poema longe iunioris Poetae de amoribus Herus et Leandri*. VII. *Editiones*.

[Cum auctario G. C. Harles.]

Melisander Milesius.

I. MELISANDER MILESIUS ab Aeliano Lib. XI. cap. 2. Variarum historiae accensetur Poetis, qui Homerum aetate praecesserint, diciturque Lapitharum et Centaurorum pugnam scripsisse.

Mochus.

II. De MOCHO Sidonio vide, quae dicimus infra in *Sanctioniathonis*: Laertii et Suidae Ὀχως.

Musaeus Atheniensis.

III. MUSAEVS Philosophus et ἑποποιός Atheniensis, Eumolpi secundi et Ὀρφέως Selenes filius siue per Antiphemum nepos (diuersae enim iam olim de hoc fuere sententiae, vt notatum Menagio ad Laertii prooem. sect. 3.) Vxor Ἀντιόπη. Aristot. Mirab. fol. 711. a. ^b). Orphei imitator (vide *Pausaniam* p. 813.) et discipulus (*Synce*ll. p. 156.) fuisse fertur, quo sensu accipiendum putauerim, cum a Platone, Diodoro et aliis Orphei filius appellatur, et Iustinus Martyr Orpheum [P] scripsisse ait πρὸς τοὺς υἱὸν αὐτοῦ Μασαίων, καὶ τὰς λαμπρὰς γυναικας ἀνδροαγίας.

— οὐ

a) Hinc Σεληνιακός dicitur Proclo I. in Timaeum. Alius *Musaeus*, Iouis aequalis, cuius mentio apud Diodorum Siculum lib. V. p. 234. Confer Syncellum p. 153. ubi male excusum Μασαίος pro Μασαίος ὁ Εὐκταίος καὶ Νύμφης ἡμίμαζον. (sub Cecrope.) — *Herodorus* ὁ τὰς Ὀρφέως καὶ Μασαίας χρηστὸς ἱστορίας, laudatur ab Olympiodoro apud Photium cod. CXI.

b) In *Hermesiana* Elegia, v. 15. sqq. apud *Athenaeum* XIII. p. 597. quam recudi fecit cl. *Ruhnken*. ad calcem edit. nouae suae Hymni in Cererem Homericam et duarum Epistolarum Critaeorum, pag. 287. vocatur Musaei amica, *Antiope*, de qua quidem doctiss. *Ruhnkenius* sibi, fatetur in nota, nihil constare: animaduertit tamen, *Daleshampium* ad *Athenaeum* et *P. Burmannum* II. ad *Propert.* II. 21. 55. [III. 13. 11.] eam cum *Antiope*, *Nyctei* filia confundere. *Harl.*

c) Conf. *Suidam* voc. Μασαίος (vbi plures *Musaei* recensentur) ibique *Küsterum*, qui iam laudauit *Meursium* *Lectioni* Attic. lib. II. cap. 19. de Musaeis diuersis eorumque scriptis disputantem: item *Eudociam* pag. 303. quae exscripsit *Suidam*. Hic vero et illustris illa femina, *Musaeum nostrum*, tradunt, fuisse Eleusinium, Athe-

niensem, filium *Antipheimi*, (quod etiam *Androtion* historicus apud Schol. *Sophoclis* in *Oedip.* Coloneum v. 1047. prodit,) et uxoris eius *Helena*. Sed *Selenem* fuisse matrem, atque *Eumolpum* patrem, *Philochorus* apud scholiastem (cuius verba *Fabricius* §. sequenti adfert,) *Aristophanis* ad *Ranas* v. 1065. memoriae prodidit: cui concinit epitaphium, quamquam recentioris hominis foetus esse videatur, ab eodem scholiaste ibidem et a *Diogene Laertio* loco mem. prolatum. Atque Σεληνιακός apud *Suidam* legendum censet *Eduard. Simson* in *Chronico cathol.* ad a. m. 2750. ante Christum 1253. qui quidem duce *Pausania* lib. X. c. 5. p. 809. vid. c. 12. p. 828. Musaei nostri patrem fuisse *Antiphemum*; (atque *Antipheimi* filius etiam adpellatur in *Orphei Argonauticis*, v. 306.) contra, auct. et filio illius: *Eumolpi* nomen haesisse opinatur. At quis in tantis tenebris veram lucem potest cornere? Saltem iam *Seruius* ad *Virg.* *Aen.* VI. 667. *Theologus* fuit iste post *Orpheum*, et sunt variae de hoc opiniones: nam alii EINE (sic enim legit *Wesseling.* ad locum *Simsonis* col. 259: non; *Lunae*, vti *Simson* et *Fabricius* ipse in hac tertia paragrapho scripserunt,) filium; alii *Orphei* volunt.

— οὐδ' ἄνευ Φαειφόρου ἔκγονε Μήνης
Μεσαΐε.

Confer Orphei ἐν ἑλὴν πρὸς Μεσαΐον, quae incipit: μᾶνθ' αὖτε δὴ Μεσαΐε. *Cassiodorum* Lib. II. Variar. Epist. 40. *Servius* ad VI. Aeneidos v. 667. vbi in campis Elysiis Sibylla non Homerum, sed Homero antiquiorem Musaeum, primum ante omnes vates affata inducitur: *Eum alii Lunae filium, alii Orphei volunt, cuius eum constat fuisse discipulum, nam ad ipsum primum carmen scripsit quod appellatur Crater.* Homerum ex Musaeo quaedam descripsisse ac suis intexuisse poematis, contendit Clemens Alex. 6. Strom. p. 618. quemadmodum Hesiodum p. 628.

Scripta IV. Scripta Musaei haec apud veteres commemorantur:

Oracula. Χρησμοὶ siue *Oracula*, quorum mentio apud Aristophanem in Ranis [v. 1065.] ad quem locum Scholiafles: Τὸν Μεσαΐον παῖδα Σελήνης καὶ Εὐμόλπου Φιλόχορος φησιν. ἔτος δὲ παραλύσεις καὶ τελεταὶ καὶ καθαρμὸς συντίθεικεν, ὃ δὲ Σοφοκλῆς χρησμολόγον αὐτὸν φησιν. Meminit Musaei Χρησμῶν etiam, (qui illos legisse se testatur,) et ex iis quaedam adducit *Pausanias* in Phocicis p. 820. et 828. et *Philostratus* Heroicis, [cap. II. sect. 19. pag. 693. ed. Olearii,] in Protefilao, *Herodotus* autem Lib. VII. cap. 6. [vbi confer Wesselingii et Valckenarii notas, p. 508. *)] affirmat Onomacritum, qui Orpheo etiam (vt infra dicemus) oracula supposuit, χρησμὸς sub Musaei nomine concinnasse, et ἐπαντοφόρῳ deprehensum a *Lasu* *) Hermioneo, eiectionem esse Athenis a Pisistrato. Clemens quoque Lib. I. Stromatum p. 332. sq. vbi perperam tradit, Orpheum Musaei discipulum fuisse, auctor est, τὰς

sunt. Sed vide *Lambecii* Prodrum. hist. lit. lib. II. cap. 4. pag. 181. sqq. de aetate Musaei: quem Orphei discipulum potius, quam praeceptorem, aetateque illo superiore existimo. Praeter alia testimonia confer quoque Orphei, seu quilibet fuerit auctor, Argonautica, vers. 7. ibique *Gesner*, vv. 856. 884. 1189. 1344. adde *Bruckeri* hist. crit. philol. vol. I. pag. 400. sq. et *Cromaziani* Istoria et della indole di ogni filosofia etc. tom. III. pag. 17. sqq. ed. Venet. 1782. 8. Denique, *Musaeum*, aequale Orphei, non reuera fuisse, sed eum vti Orpheum et Linum nomina esse ab antiqua Phoenicum lingua, qua vti Cadmus, et aliquamdiu posteri, et nomen *Musaei* a μῦσα, quod a ὠδὴ *mosar*, *ars*, *disciplina*, originem duxisse, aequae falsa fuit opinio *Gerh. Io. Vossii*, de artis poeticae natura cap. XIII. §. 3. ac sententia *Vockerodii* diff. de S. Scripturae notitia inter gentes, cap. VI. §. 2. (quam quidem ineptam vocat *Wolf*. in Adnot. ad Morelli Tab. hist. philol. p. 47.) atque *Huetii* in Demonstr. Evang. Prop. IV. cap. 8. §. 18. (quae quidem opinio antiqua fuit, v. Artapanum apud *Eusebium* Praep. Evang. lib. IX. p. 252. R. *Steph.* et *Henr. Leon-*

ardi Schurzfleischii Notitiam bibl. Vinar. ad Eusebii Chron. Num. CCCCLXIII. de aetate Musaei pag. 132. sq.) Musaeum et Moysen esse eundem. *Harl.*

d) Ex hoc Herodoti loco praeter ea constat, *Onomacritum*, Atheniensem, sortilegum et Musaei sortium venditorem, vel potius dispensatorem atque interpretem, (διὰ τὴν χρησμῶν τῶν Μεσῶν vocat eum Herodotus,) vixisse tempore Hipparchi, Pisistrati filii, regnante in Persia Xerxe; vide, quos iam laudavit Wesseling. ad Herodoti locum, *Vossium* Poet. graec. cap. 4. p. 23. et *Bouhierium* dissert. Herodot. cap. 14. pag. 154. *Harl.*

e) De hoc *Lasus* primo Musices scriptore multis agunt *Leopardus* Lib. II. emendat. cap. 13. *Vossius* Poetic. III. p. 87. *Tan. Faber* Lib. I. Epist. p. 69. *Meursius* ad Aristoxenum p. 141. seq. *Meibomius* p. 78. *Grotius* ad Marciani Capellae paginam 317. Aequalis Xenophanis fuit, vt docet *Plutarchus* de vitioso pudore p. 530. et *Simonidis*, teste *Aristophane* in Vespis. Fuit et alter *Lasus* Magnes, quem *Phaenomena* scripsisse refert auctor vitae *Arati*.

τὰς ἀναφερομένους εἰς Μυσαίων χρησμούς Onomacrito ab aliis tribui. Musaeum inter vates, siue auctores oraculorum refert etiam *Strabo* Lib. XVI. [p. 762. siue ed. Almel. pag. 1106.] et *Herodotus* Lib. VIII. c. 96. [p. 663. sq. ed. Wesseling. quem vide.] Orpheum, Linum et Musaeum de diuinis potestatibus vaticinatos Platonique laudatos narrat Chalcidius p. 220. Meminit *Musaei* Plato in Apologia, in Ione, in 2. de Rep. et in Protagora, vbi τελεστὰς τε καὶ χρησμοδίας Orpheo et Musaeo tribui testatur.

Præcepta. Ὑποθήκαι siue *Præcepta ad Eumolpum tertium, filium suum*, Suidae memorata, ἐπηδ'. *versus quatermille*. Hoc opus Pausanias plus simplici vice memorat, et a Graecis decantatum testatur, nomine Ἑμολπίων carminum p. 809. Videtur tamen et ipse haec ad Onomacritum referre [P] in Atticis p. 53. Lambecius p. 185. prodromi historiae litterar. male distinguit ὑποθήκας hæc ab Eumolpiis Musaei carminibus. Fuere et Eumolpi *versus ter mille*, quibus mysteria Cereris tradiderat, vt ex Suida iam supra notauimus; hos alios longe fuisse ab Eumolpiis istis Musaei carminibus non modo colligo ex eo quod numerus versuum utroque in loco diuersus est, sed et auctor atque argumentum. De mysteriis enim singulari opere Musaeus egerat, quod infra commemoramus. In hisce autem ὑποθήκαι videtur præcepta ad vitam necessaria complexus fuisse et filio tradidisse.

Hymnus in Cererem. *Hymnus in Cererem*, in Lycomidarum gratiam (de quibus Meursius Lib. II. cap. 19. Atticar. Lect. et Kühnius ad Pausaniae Messenica cap. I.) concinnatus, quem solum pro Musaei illius prisca scripto certo ac genuino habet Pausanias in Atticis, [cap. 22. pag. 53. *Harl.*], atque iterum laudat in Messenicis p. 281. reliqua vniuersa ab Onomacrito Musaei nomini supposita testatur.

De morbis curandis præcepta. Ἐξακέσας νόσων siue *de morbis curandis præcepta* memorata Aristophani in Ranis, [v. 1033.] et Eustathio prooemio in Iliadem p. 3. In hoc libro, ni fallor, dixerat, de polio herba, quod ex Musaeo repetit *Theophrastus* Lib. IX. hist. plantar. cap. 21. Plinius Lib. XXI. cap. 7. et 20. Lib. XXV. cap. 2. Schol. Apollonii in Lib. IV. ἢ δὲ ἀρκεύθους δένδρον τι ἀκανθῶδες Ἀπόλλωνος ἰδίον, ὡς ἰσχεῖται ἐν τρίτῳ τῶν εἰς Μυσαίων ἀναφερομένων.

Theogonia. *Theogonia*, quam memorat Laertius in prooemio, atque vt Meursio videtur Harpocration et Suidas in *Μελίτη*. Idem Musaei opus puto respici ab Eratosthene cap. 13. Catasterism. [Idem respicere arbitror *Pausan.* Attic. cap. 14. p. 34. sed de eius fide dubitat. *Harl.*] Ex eodem petita videntur Lambecio, quae de duabus γενέσεσι Μυσῶν profert Scholiastes Apollonii Rhodii ad Lib. III. Addit Laertius Musaeum docuisse, ἐξ ἑνὸς τὰ πάντα γίνεσθαι καὶ εἰς ταυτὸν ἀναλύεσθαι.

Titanographia. Τίτανογραφία Ὡ, cuius librum tertium citat Scholiastes Apollonii Lib. III. Ὡ Recentis poetae Galli *Guerre des Titans* poema, velut ex Musaeo et Ouidio compositum prodiit, Leodii 1727. vid. Mem. de Trevoux. a. 1727 p. 1698.

Sphaera

f) De Titanomachia *Eumeli*, siue Atetini supra cap. 2. §. 4. Alios de hoc argumento scriptores vide laudatos ad Ouid. Metam. V. 321. tom. 2. pag. 340. edit. Burmann.

Vol. I.

g) In tertio Titanographiae libro Musaeum de Cadmo egisse, narrat Eudocia in Ἰωνίῃ pag. 248. *Harl.*

Q

Sphaera. *Sphaera*, de qua idem Laertius in prooemio, vbi de Musaeo agit: ποιῆσαι δὲ Θεογονίαν καὶ Σφῆραν πρώτον, quanquam dubitari possit, hinc verbis scripto sphaeram coelestem exposuisse dicatur ^{h)}, (vbi Linus praeter κοσμογονίαν scripsisse ab eodem Laertio dicitur de cursu solis et lunae,) an Sphaeram ipsam primus reperisse, quod Aelanti tribuit *Diodorus Siculus* Lib. III. p. 193. quem inde dictum humeris coelum portare narrat idem Lib. IV. p. 233. fq. Conf. *Plinium* Lib. II. cap. 8. qui Lib. VII. cap. 56. Sphaeram, scribens, inuentam ab Anaximandro, signiferum dicere voluit, etsi sphaeram ab Anaximandro κατεσκευασμένην tradit etiam Laertius, quod de libro accepit Suidas, minus, ni fallor, ad Laertii mentem. [P]

Mysteria. Παράλυσες καὶ τελεταὶ καὶ καθαρμοί, quae a Musaeo composita refert auctor scholiorum Aristophanis in loco paulo ante adducto. Eadem tria iungit Plato, de Musaeo et Orpheo agens Lib. II. de Rep. Παράλυσες siue καταλύσεις dicuntur, quod homines et ciuitates docerent religione absolui et liberari a peccatis criminibusque, quibus se obstrinxerant. Τελεταὶ siue *Mysteria* a Musaeo instituta multi memorarunt, ⁱ⁾ vt idem Plato duobus in locis, Lucianus περὶ ὀρχήσεως et alii. Haec ipsa sunt Mysteria Eleusinae Cereris, de quibus exstat liber integer Meursii, quem vide cap. 2. Καθαρμοὶ etiam scripsit *Empedocles*, vt infra notauimus libro II. c. 11.

Ex quibus porro Musaei scriptis hausta sint verba versiculue, quos adducunt *Aristoteles* Lib. VIII. *politic.* cap. 5. et Lib. VI. cap. 6. *Hist. animal.* et *Plutarchus* in *Mario*, ^{h)} *Clement* Alex. Lib. VI. Strom. p. 618. et 628. vbi Homerum ac Hesiodum ex Musaei carminibus profecisse contendit, nemo est, qui nos doceat. Versus plerosque Musaei ex Clemente, Pausania, quem ex Oraculis Musaei nonnulla producere diximus, et Aristotele collectos exhibet H. Stephanus in poesi Philosophica p. 109. Eundem esse puto Musaeum, ex quo *Clement* Alex. p. 628. notat, integrum librum *de Thesprotiis Eugrammonem*, siue vt Eusebius Lib. X. cap. I. praeparat. *Eugrammonem* Cyrenaeum transcripsisse. Forte in Musaei χρησμάς quaedam legebantur ex lebe Thesprotio, cuius celebris antiquissimi oraculi mentio apud Theodorum Lib. X. Therapeut. et alios.

Plures Musaei. V. Neutiquam vero assentiendum eruditissimo *Meursio*, qui in Bibliotheca Attica ex vno nobis Musaeo ternos, et Lib. II. c. 19. Atticar. Lect. quater-nos confixit, Antiphemi filium, Selene siue Lunae filium prioris nepotem, ter-

^{h)} ποιῆσαι h. I. interpretandum esse, *versibus conscripsisse* cum viro docto in Obs. miscell. in auct. veteres etc. vol. III. pag. 346. et cum *Lambecio* in Prodomo etc. pag. 185. arbitror. *Harl.*

ⁱ⁾ Musaei filius, *Eumolpus*, Eleusiniarum sacerdotum auctor habitus est: tamen is non primus illa Mysteria instituisse, sed potius interpolasse existimetur, ait *Simson* in Chron. p. 259. qui ad a. 2600. pandit, atque refert originem istorum sacrorum, Cerere Celeo, Eumolpo, Diocli et Triptolemo ea sacra tradente. v. *Homeri* H. in Cererem, vers. 479. fq. et cl. *Ruhnken.*

ad illos pag. 70. fq. ed. Lugd. B. 1782. Atque Eumolpus fuisse dicitur primus Hierophanta. v. *Cromazian.* loco mem. Infra de Orpheo, plura differendi de hoc argumento locus erit commodior. *Harl.*

^{k)} Aristot. et Plutarchio laudatur versus de numero onorum aquilae, siue τὰ ἀντὶ, ὅς τρία μὲν τίνα, δύο δ' ἐλάνα, ἑν δ' ἀλογίζα, adde Allat. p. 119. ad Eustath.

^{l)} Idem iudicat *Lambec.* in Prodomo hist. lit. pag. 184. quem conferes. *Harl.*

tertium filium Orphei, et quartum denique, quem Eugamon exscripsit. Neque video, cur *Vossius* libro de quatuor artibus popularibus p. 40. seq. Musaeum ab Aristotele citatum et Theogoniae Sphaeraeque auctorem diuersum esse existimet ab altero, quicumque is etiam fuerit, χρητμῶν auctore. Mentio veteris illius Musaei etiam in marmore Arundeliano. Vide Palmerii Exercitationes ad auctores Graecos p. 609. sq. Fuit & alius *Musaeus Thebanus*, Thamyrae et Philammonis filius, quem ante Troiana tempora scripsisse, et μέλη atque ᾠσματα composuisse Suidas narrat. Tertius porro *Ephesus*, sed longe iunior; de quo idem Suidas narrat: Μυσῆος Ἐφέσιος ἑποποιός, τῶν εἰς τὰς Περγαμῆνας καὶ αὐτὸς κύκλος, ἔγραψε Περγῆδος βιβλία δέκα καὶ εἰς Ἑυμένη καὶ Ἀττάλον. [Alius *Musaeus*, qui ab Antiocho, rege Syriae, primum nomine caduceatoris ad Publ. Scipionem de summa rerum acturus missus est, apud *Polybium* in Excerptis legat. T. II. p. 570. ed. Ernest. deinde legatus ad Romanos, ibid. pag. 604. *Harl.*] Nescio an diuersus ab his fuerit, isque Grammaticus, cuius περὶ Ἰσθμίων laudat Arsenius ad Euripidis Medeam [v. 9.], auctor scholiorum ad Apollonium Lib. III. et Varinus in Ἰσθμια. [P] [Praecunte Ionsio, pag. 71. med.], Queritur in sua Republica Plato, fuisse agyrtas, qui domos et vrbes oberrarent, librorum ὀμαδὸν circumferentes, qui Musaei et Orphei Σελήνης καὶ Μουσῶν ἐκγόνων nomina praeferrent. Ingentes ad legendum illecebrae tam splendida nomina: sed plerisque, qui ventre et inguine felicitatem metiebantur, longe maiores, librorum argumentum. Eo enim spectabant illi libri, vt si quis scelere aliquo se impiasset, certarum expiationum formulis docerent, quibus offensa numina placarentur. Artem scilicet, qua nulla hominum vulgo ars acceptior, impune peccandi tradebant. “*Meric. Casaubon.* de vi et vsu verborum. f. 136.]

*Musaeus de
amoris Herus
et Leandri.*

VI. Exstat et *Musaei* nomine carmen Epicum, Graecis versibus mollissimis de amoribus *Herus et Leandri* compositum^{m)}, quod Michael Sophianus (teste Casaubono ad Laertium) *Leo Allatius* [de patria Horneri cap. IV.

Q²

pag.

m) Lepidum est commentum, et vero somnium *Hermannii von der Hardt* de hoc carmine Musaei, sub *Herus et Leandri* nominibus Romae et Byzantii cladem, Stilicone defuncto illatam cantantis, (Helmstadii 1725. 8.) v. praefat. *Carpzow.* ad alteram suam editionem, et *Annales* academiae Helmstad. semestri XI. pag. 44. At criticorum senatus, de aetate *Musaei*, seu poetae qui amores *Leandri et Herus* celebrauit carmine, in diuersas abit partes. Missis iis, quae in paragrapho ipsa iam adnotata sunt, addere liceat et quorundam virorum doctorum iudicia de Musaeo, et rationes, quibus ducti arbitremur multo serioris aetatis esse poema. Iudicia igitur vel potius suspensiones in duas classes possunt dispisci: quarum prioris, auctorem huius carminis fuisse Musaeum illum antiquissimum, antesignanus est *Scaliger*: posterioris autem homines docti classis, quae auctorem iure meritoque seriori

vindicat aetati, in alia omnia transeunt. De singulis paucis videbimus, eoque breuioribus nobis esse licebit, quod post *Fabricium Kromayerum* ac *Schraderum*, in praefationibus ad suas poetae editiones, inprimis cl. *Carol. Frid. Hindenburg*, in praesenti Professor Lipsiensis, in *Specimine* erudito *Animadversionum philologico criticarum in Musaeum*, Lipsiae 1763. 4., in quo primum *Scaligerianam* opinionem damnat, et ingeniosis nouisque argumentis vsus peruertit, dein plura loca poematis obscura docte illustrat, hac in re diligenter sunt versati. Ad priorem igitur classem quod attinet, mirum omnino videri potest, *Scaligerum* quosdam, quamquam ii pauci sunt, (v. *Röueri* praef. pag. 3. quibus adde *Baldum* in italica versione infra memoranda,) suae caussae inuenisse patronos. Nolo equidem id vrgere, MSS. codices, quos *Sophianus* et *Iac. Gronovius* inspexerunt, et quibus accedit *Vene-*

Venetus a Doruillio collatus, inscriptionem Musaei Γρηγοριανὴν habere; quia inscriptiones eiusmodi saepe a librariis aut interpretibus praeceptis sunt profectae. Ex ipso carmine certa serioris aetatis signa possunt peti. Primum omnis oratio est argutior et comitior, quam ut ad simplicitatem Homericam, et vero superioris aetatis accedat: e contrario spirat venter anxie quaesitas, ac lepores verborum cumulos et hominem amoeni quidam ingenii, ac luxuriantis et sibi temperare nescii: vniuersim, grammaticum, qui tamquam in schola Alexandrina educatus illiusque praeceptis innutritus ornatum, et elegantias studiosus venatur, qui mollior est et delicatior, at tamen audentior ipso deo Amore, denique arte plus quam ingenio valet, (v. Ger. Io. Vossium de arte poetica cap. 5. num. 4. pag. 27. et noua Menagiana pag. 6. 7. et 325. vol. II.) manifesto prodit. In qua sententia acutus D. Heinsius in praefatione ad Hesiodum iam versatus, qui (Musaeus,) ait, praeter nomen vetustatis ne hilum habet: adeo ut ex molliculis illis grammaticulis, aut dicendi magistrellis, vel prima fronte fuisse adpareat. Tum inueniri quaedam vocabula, quibus sic vsus est Musaeus, ut planissime constet, cum ab veterum in scribendo ἀκριβέστατον multum abesse: porro in Musaeo quaedam occurrere vocabula, quae Homerus primus finxisse et protulisse perhibetur a bonae fidei auctoribus; denique cum non omnes syllabarum quantitates ad Homericam illam ἀκριβέστατον exegisse, multis iisque claris demonstrat exemplis cl. Hindenburg. Nec tam altum de Musaei carmine, id si a vate illo antiquissimo profectum fuisset, silentium, etiam grammaticorum atque scholiastarum, intelligi potest. Omnis autem controuersia dirimeretur, si Jac. Gronouii sententia, (tom. II. Thes. Antiq. gr. n. VII.) quae tamen lubrica est, atque valde incerta, rite probari posset staretque, amores Leandri et Heronis, post bellum Troianum accidisse. Tutius est argumentum, quod Schraderus inuenit acute et egregie ornavit, inde sumtum, quod poeta v. 317. sq. inter quatuor ventos Eurum ponit, vetustissimo aetate ignoratum. Validius quidem ad causam feliciter agendam id est, quam quod idem Schraderus existimat, poetam v. 63. ubi veteres, tres Gratias numerantes, inendacii arguit, Hesiodum in Theogonia v. 907. in mente habuisse: ideoque illo esse inferiorem. Hesiodus enim ex religione populari antiquissima ex vatam antiquiorum aut alius gentis fictionibus credi potest id hausisse. Lusus vero ipse Musaei

redolet argutias ingeniumque recentioris aetatis. Vtut argumenta hucusque prolata firmissima sint ad sententiam Scabigeri infringendam: nullus tamen plane locus dubitationi relinqueretur, si coniectura cl. Hindenburgii tam certa esset veraque, quam acuta omnino est atque ingeniosa, Sestum atque Abydum nondum Homeri tempore, nedum antiquissimi Musaei aetate fuisse separatas, omninoque Asiam ab Europa nondum fuisse, ut nunc est, interposito freto, diuisam. Primum id effici posse putat vir ille doctus ex Homero II. II. v. 836. ubi Sesti et Abydi incolae Troianis dicuntur misisse auxilia, quorum dux esset Asius Hyrtiaoides ex Arisba. At enim, quod pace viri doctissimi dixerim, id tantum inde, credo, potest colligi, utramque urbem, vel auxilia ab utraque vrbe et Percote atque Praetio, itidem ibi nominatis, missa, tunc temporis vni paruisse domino suo duci. Atqui cur Homerus v. 845. dixisset; quotquot Hellespontus aestuosus INTVS continet, probata illa Hindenb. coniectura, equidem haud adeo facile perspicio. Idem tamen vir doctissimus grauius suae sententiae addi putat pondus ex loco quodam Strabonis lib. XIII. pag. 884. ed. Alm. Hic enim Geographus, „Seitus, ait, optima est urbium, quae in Cherroneo sunt, et ob vicinitatem sub eodem, quo Abydus duce posita (ἐστραυτο), quum ea aetate τὰς ἡπείρους (vulgo τὰς ἡπείρους) ἀπορίζοντων τῶν τότε καὶ ἡγεμονίας.“ Nisi fallor, Strabo id tantum significasse videtur, duas illas vrbes, vnius imperio subiectas, necdum in ditione Thracum fuisse ante bellum Troianum: hinc addit Strabo: ὅταν δὲ τὴν Ἀβυδὸν μετὰ τοὺς Τροίανας Θρᾷτες, Abydum post Troica inhabitauerunt Thraeces, inde Milesii. Sesti autem facit mentionem propter vicinitatem Herusque fabulam: hinc subiicit; De Sesto et tota Cherroneo a nobis est dictum in Thracia. Quae quum ita sint, mihi quidem sensus locorum et Homeri et Strabonis sententiae atque interpretationi cl. Hindenburgii respondere non videtur. At progrediendum est ad alteram classem. Fuerunt igitur, qui putarent, Ouidio superiorem fuisse aetate Musaeum, et ex hoc illum in Epistola similis argumenti inter Heroidas hausisse; quod iam senserat Aldus Manut. in praefatione ad Aristot. vol. I. a. 1495. graeca, alii contra vt Schrader. in praefat. et ad vers. 213. pag. 69. sq. crediderunt, Ouidium a Musaeo et lectum esse et imitatione expressum. Ut prius plane absonum est, quoniam ex similitudine vnius alteriusque formulae aut sententiae imitationem alterius vtrius mente con-

concupere sibi atque fingere nondum fas est: ita posterius eadem de causa non tuto potest affirmari: alios Musaeus habuisse videtur duces ipsamque naturam. *Casp. Barthii* (*Adversar.* lib. 20. cap. 21. pag. 1008.) et *Francii* suspicio, Musaeum eundem esse ac Nonnum, per se iam falsa est, comparato utriusque ingenio et scribendi genere: nec Barthius ipse multum tribuit suae opiniunculae a *Kromayero* ac *Schradero* iam abunde refutatae. Atque auctor poematis tantum abest a Nonni tumore, quantum abest ab Homeri simplicitate ac naturali pulcritudine. Versus vero, qui ex Nonno descripti videntur, forsitan interpolati sunt, a manu docti cuiusdam interpretis, orae exemplaris olim adscripti. Hinc quoque incertum sit, Musaeus num aetate sit superior, quae sententia placuit *Valentino Ernesto Loecherio* in *Lection. Coluthae* cap. III. §. 3. et 4. pag. 324. sq. *Stromat.* vbi de *Coluthi*, quem nostro aequalem censet, et Nonni aetate diligenter fusque disputat, nec non *Kromayero* pag. 6. censenti, Musaeum forsitan fuisse Nonni praeceptorem; an Nonnus aetate praeceperit Musaeum, huiusque fuerit praeceptor, quod probabile visum est *Casparo Barthio* ad *Statii Achill.* p. 147. *Dan. Pario* in praefatione (vbi ait, e Nonni *Dionysiacis* totum ferme carmen hoc factum esse,) et *Comment.* ad Musaei poema p. 118. ac *Roewero*. Atque *Schrader.* pag. 13. praef. et in notis probatum iuit, ex Nonno Musaeum plurima tamquam ex fonte haurire non puduisse. At quis hoc praestare potest? Ergone, *Aristaenetus*, quod in illo quaedam geminae occurrunt loquutiones, imitator Musaei est censendus, quod tamen placuit *Berglero* ad *Alciphronis* lib. III. ep. 1? aut eadem de causa idem et noster Musaeus strenui *Achillis Tatii* imitatores sunt iudicandi cum *Schradero* praef. pag. 16. sqq? et, quod caput est controuersiae, ex eone titulum de aetate Musaei argumentum sumi potest? *Schraderi* de *Achille Tat.* Musaei fonte, opinionem iam reiecit *cl. Schneider* in *Anmerkung. über den Anacreon.* pag. 240. atque *Boden*, Professor quondam *Wittebergensis*, in *diff. de Achille Tat.* *Wittebergae* 1773. hunc Musaei nostri, aetate superioris, fuisse imitatore, contendit. Vide, quam fluxae sint criticorum opiniones, quam incerta de aetate illorum eroticorum scriptorum iudicia! Id equidem facile concesserim, Musaeum nostrum, carminis lepidi auctorem, vixisse saeculo circ.

quarto post Christum natum, quod etiam censet *ven. Io. Benedikt. Carpzow*, in praesenti Abbas et Theologus *Helmstadiensis*, in *Obss. philol.* in *Palaeophatm* — *Periculo* pag. 22. aut, si malis, cum *Ad. Baillet*, in *Jugemens des savans* tom. III. p. 281. *Amsterd.* 1725. 4. aliisque, initio saeculi quinti. Nam ut singulae aetates ad nostram usque memoriam suas quasdam notas peculiare et singulare litterarum studium habent existente et faciem quasi accendente homine quodam, qui siue ingenio et doctrina; siue auctoritate nominis dignitateque valet; ita quoque illud fere saeculum et consequens amarum eroticum scribendi genus, et seracia fuerunt eiusmodi scriptorum. Enimuero in illis graecis auctoribus eroticis, si alia desunt argumenta, neque certi aliquid ex similitudine stili elici, neque inde tutum de aetate singulorum iudicium ferri licet: si quidem alter alterum tam aperte descripsit, et vel imitando vel compilando expressit, ut, quid cuiuslibet proprium, quid ab aliis mutuum esset sumtum, valde difficile fieret ad causam rite cognoscendam licetque de aetate feliciter dirimendam: contra, ut facilius esset ad credendum, omnes ex fonte quodam hausisse antiquiore. *Schöttgenii* sententiam, Musaeum fuisse Christianum, argumento ducto ex vers. 156. cuius verba *hi apud Iero nāy* hebraismum sapere putauit, iam *Kromayerus* et *Schraderus* funditus destruxerunt. Idem et *Io. Clericus* ad *Ausonii Cupid. cruci* adfix. v. 23. nec non *Nauzsius* in *Animadu.* in *Historiam Heronis et Leandri*, (in *Memoir. de Litterature — de l'Acad. des I. et B. L.* tom. X. pag. 386. sq.), solummodo *Po. Harduini* de Nummis populorum et urbium. (ed. *Amstel.* 1709. nam in edit. *Parisi.* 1684. non inuenitur,) iam exposuerunt risui eruditorum, eoque nihil vanius, nihil ineptius esse docuerunt. vide quoque *de la Croze* ep. ad *Vignolium*, in *Thesuro Epistol. Lacroziano* tom. III. p. 234. Iste nimirum arguitur, Musaeum nostrum ad saeculum saltem XIII. demittendum esse; saltem fabulam de *Leandri* et *Herus* amoribus saeculo demum XIII. fictam ex mala interpretatione nummi *Abydenorum*, in quo pro *Η ΕΣΜΗ ΑΝΔΡΟΣ* perperam legissent Monachi quidam *ΓΑΛΛΗ ΕΡΩ ΑΗΑΝ. ΑΡΟΣ*, et hinc fabulam illam demum fabricatam essent. Sed satis de huius carminis auctore eiusque aetate et controuersis inde natis. *Havl.*

pag. 76.] et *Iac. *) Gronovius*, (teste *Adr. Relando* in notis ad *Tan. Fabrum* de Poetis Graecis) in MSS. codd. inscriptum repperunt, *Μυσαῖος τὸ Γραμματικὸν τὰ κατ' Ἡρώ καὶ Λεάνδρον*. Antiquissimus, qui id disertè laudet, est *Iohannes Tzetzes* *Chiliad.* 2. *Hist.* 38. v. 435. *Chil.* 10. *Hist.* 337. v. 519. et *Chil.* 12. *Hist.* 453. v. 943. Ouidio antiquiorem auctorem facit *Guil. Canterus* *Lib. I. Novar. lectionum* cap. II. et *A. Morellus* in specimine rei numariae p. 189. [item *Mich. Neander* description. orb. ter. part. I. p. 245. atque *H. Cnippingius* ad *Ouid. Ep. Leand.* ad *Hero* v. 31. *Harl.*] Quin prisco illi *Musaeo*, *Orphei* aequali, tribuere non dubitat *Iulius Caesar Scaliger* *Lib. V. Poetices* pag. 494. eiusque stilum longe esse Homérico politiorē atque comitiorem contendit, et *Homerum* plures ex isto carmine versus mutuatum affirmat. Sed in eo omnino falsum fuisse magnum illum Criticum, omnes fere consentiunt: filius ipse *Iosephus Scaliger* *Epist.* 247. ad *Salmasium*, [et in *Scaligerianis*, *Vtr.* p. 278. patrem non satis intellexisse Graecorum poësin, ait,] *Casaubonus* et *Menagius* ad *Laertium* I. *Sect.* 3. *Barthius* in *Aduersariis* *Lib. II. cap. 7.* [et *Lib. XLVII. c. 22.*] et *Leo Allatius* de patria *Homeri* p. 71. sqq. (qui de re leui nimis profecto petulanter summo viro insultat) *Vossius*, *Lambecius* aliique, quos enarrare nihil attinet. [v. *I. H. Kromayeri* diss. de *Musaeo* grammatico. *Ienae* 1718.] *). *Matthaei* *Sladi* *Epigramma* Graecum illi *Iulii Scaligeri* sententiae oppositum exhibet *Ioh. Iensius* *Lectionum* *Lucianearum* p. 190. *Mourfio* quidem [II. 19. *Attic. lect.*] non absurde auctor poematis istius videbatur esse *Musaeus*, cuius patheticissimos libellos, qui certant *Sybariticis* libellis, et tinctas sale pruriente chartas memorat *Martialis* *Lib. XII. Epigramm.* 97. Sed nec sine ratione *Gyraldus* existimauit, *Musaeum* illum *Martialis* scripsisse Latine, non Graece. Et alii emunctae naris Critici obseruarunt characterem poematis de *Hero* et *Leandro*, quam proxime accedere ad Poetam *Alexandrinum* recentioris aetatis vel talem, qualis est *Nonnus*, qui *Dionysiaca* scripsit. Ita *Casaubonus*, *Heinsius*, *Taneguidus* *Faber*, et qui hos sequuntur. [Ante *Mourfium* *Georgius Valla*, *Placentinus*, de expetendis et fugiendis rebus *Lib. 33. cap. 21. Musaeus* priscus, *Orphei* temporibus, et *Siculus* alter, qui *Vespasiani* tempore vixit, cuius de *Leandro* sunt versus.]

Codices et Editiones. VII. [Codices hi fere sunt carminis *Musaeani*. In *Bibliotheca* regia *Matri-*
tensi ab *Iriarte* in *Catalogo* pag. 86. descriptus: *Μυσαῖος τὰ περὶ Ἡρώ καὶ Λεάνδρον*. In breui praemissa vitae notitia nominatur *Musaeus Eleusinius Athenis*, *Antiphani* et *Helenes* filius, *Orphei* discipulus — γεράνας — — καὶ τὸ τοῦ περὶ Ἡρώ καὶ Λεάνδρου πεπιζευται. εἰτ' ἄλλες διάφοροι γὰρ μυσαῖοι ἐγίνοντο. — In *Catal. MSS. bibl. regiae Paris.* *Tom. II.* occurrunt codd. num. 2600. 2763. 2833.

*) Vide *T. 2. thesauri Antiquitatum Graecarum* tabulam VIII. vbi *Leandri*, et tabulam IX. vbi *Heronis* icon. exhibetur. Ambo conspiciuntur etiam in numo *Abydeno* *Alexandri Seueri* apud *A. Morellum* in specimine rei numariae p. 188. [*Vespasiani* apud *Pedrasium* *tom. V. p. 85.* *Fabulam* narrat *Seruius* ad *1. Georg.* p. 80. aliique. *Turris* *Leandri* prope *Constantinopolin*. *Cornel. Brun* *Voyage en Egypte* etc. pag. 53. 69. sq.]

o) *Musaeo* illi tribuendum videtur, ad quem existat *Procopii Gazaei* *Epistola*, quae incipit: ὁ λογώτατος Παλλάδιος χρυσὸν ὄλον ἔπαι ἄγων τὴν ὑμετέρω ἐπιστολῇ. Certe haec fuit sententia magni *Salmasii*, cuius manu hoc annotatum in cod. graeco-latino epistolarum *Procopii* reperi.

2833. coll. *Montfaucon* Catal. MSS. Bibl. p. 771. D. p. 1010. D. — In *Bibliotheca Veneta* D. Marci cod. 522. Catal. *Zanetti* et *Bongiouanni* pag. 282. ex quo loco etiam patet, in *Montfauconii* Biblioth. bibliothecar. MSS. vbi idem codex pag. 474. A. nr. II. memoratur, falso exscriptum esse, MVSÆVS SICVLVS, *Musæus Hero et Leander*; loco, ΜΟΣΧΗ *Siculi Europa*, *Musæi de Herone et Leandro*. — In *Biblioth. Caesar. Vindob.* apud *Lambeck.* tom. IV. pag. 507. coll. *Montfaucon.* l. c. p. 561. E. — In *Montfauconii* Catal. mem. pag. 303. B. nr. 7. in bibl. *Medicea*. — *Ibid.* p. 502. C. in bibl. *Mediol. Ambrosiana*. — *Ibid.* pag. 641. C. nr. 46. et n. 64. pag. 642. D. in bibl. *Bodleiana*. — *Ibid.* pag. 676. A. n. 2223. — In *Biblioth. Lugdun. B.* Catalog. p. 398. n. 59. inter MSS. *Vossian.* Adde infra in censura editionis *Roeuerianae* memoratos.

Editiones. Ad editiones veniendum est: quarum quæ prima sit habenda, quod duæ veteres editiones nota anni sunt destitutæ, non potest certo definiri. Princeps habetur a *Roeuero* aliisque *Aldina* prior. *Musæi poemation de Herone et Leandro*, gr. et lat. cum *Aldi* præfatione græca. 4. Primus hic liber est (nisi *Lascares* Institutionibus ab *Aldo* 1494. ultimo Febr. editis principatum vindicari malis,) ex officina *Aldina*, atque probabiliter a. 1494. excusus: nam in præfatione græca ad primum *Aristotelis* volumen a. 1495. proficitur, se *Musæum*, tamquam præcludium, præmisisse *Aristoteli*: Μεσαῖον τὸν παλαιότατον ποιητὴν ἠθέλησα προοιμιάζειν τῷ τε Ἀριστοτέλει etc. v. *Maittaire* *Annal.* typogr. vol. IV. part. I. (s. tom. I. part. 2. *Amstel.*) pag. 70. et part. II. pag. 575. et *Orlandi* *Origeni* etc. p. 56. *Quirinus* tamen, vir purpuratus, in *Epistola* ad *Saxium* pag. 7. ad calcem *Philippæ Argelati* *Bibliothecæ Mediolanens.* tom. II. *Mediol.* 1745. putat, verba illa, quibus inchoauit *Aldus* *Manut.* græcam illam præfationem, non eumcere, poemation illud primo *Aristotelis* volumini, scil. *Logicæ*, præiuisse, quum facile referri possint ad vniuersam *Aristotelis* Operum collectionem, quorum postremum tomum anno demum 1498. (hunc enim annum procul dubio in animo habuerat *Quirinus*) *Aldus* euulgauit. Enimvero argutiae mihi hæc esse videntur: si ad vltimum tomum annumque, quo is editus est, referre malis, cur scripsisset *Aldus* Μεσαῖον ἠθέλησα προοιμιάζειν τῷ τε Ἀριστοτέλει etc. et cur in illa præfatione emtores allicere demum voluisset, equidem non plane perspicio. *Fabric.* *notæ* vol. XIII. pag. 608. eam circa a. 1495. 4. suspicatus est lucem adspexisse.

Alter editio sine l. et a. nota, in forma 4. est vna ex illis quinque, quæ quadratis litteris excusæ sunt: *Gnomas Monostichoi ex diuersis poetis secundum ordinem alphabeticum*: ad quarum calcem reiiçitur poemation, Μεσαῖς τὰ κατ' Ἡρώ καὶ Λέανδρον. *Lascares* curasse hanc editionem, et quidem ante annum 1495. credibile est, quoniam *Lascares* reliquis, in quibus capitales illae litterae adhibitæ sunt, præfuisse videtur, et quod *Aldus* easdem *Gnomas* calci *Theocriti* atque *Hesiodi* a. 1495. excusi adiecerat. v. *Roeuerum* in præfatione ad suam edit. vberius de hoc argumento disputantem, et *Maittaire* *Annal.* Typ. tom. IV. part. 1. pag. 101. et 105. qui ibidem pag. 105. n. 7. et 8. dubitat, an *H. Stephanus* illam viderit editionem: attamen *Stephan.* textum illius, qui multo curatior et melior est, quam in principe *Aldina*, reddidit: forsitan igitur ex alia editione, *Lascaresianæ* filia describi eum fecit. At quoniam in hac editione, quæ basis fere reliquarum meliorum facta est, contextus multo diligentius rectiusque expressus repetitur, eo libentius credo, *Aldinam* minus accuratam, præcessisse. *Fabricius* vero, qui illam 1468. lucem adspexisse, scripserat,

rat, erroris arguit iure Roeverus, monetque, in Catalogo Francii notam anni (1486) pertinere non nisi ad Homerī Batrachomyomachiam.

Musaei Opusc. de Herone et Leandro, graece edente Demetrio Luca, Cretensi f. l. et a. 4. constat foliis octo. Hamberger in kurzen Nachricht. etc. tom. I. pag. 18. suspicatur, id prodisse in lucem Compluti. a. 1514.

Musaei — graece cum Oppiani Halieuticis Florent. apud Iuntas. 1515. 8.

Musaei opusculum de Herone et Leandro, gr. et lat. Orphei argonautica, hymni et de lapidibus, omnia graece. Venet. in aedibus Aldi et Andreae focerī. mense Nou. 1517. 8. In Musaeo parumper discessit Aldus a sua priore: in Orptheo pressō fere pede sequutus est ed. Florentinam a. 1500. 4. Contra Iuntina:

Musaei Opusc. de Herone et Leandro, gr. et lat. Orphei argonautica, hymni et de lapidibus. Sententiae ex variis poetis. Homerī Batrachomyom. graece, Florentiae per haeredes Philippi Iuntae 1519. 8. vel Aldinae ed. 2. errores typographicos retinuit; adeo seruiliter illam haec editio sequuta est.

Musaei antiquissimi poetae, de Leandri et Herus Amoribus. graece. 4. In calce: „Impressum Coloniae apud Eucharium Ceruicornum habitantem prope domum consulatus a. Christi natiuitate M. D. XVII. mensis Iulii die decima septima.“ Constat quoque octo foliis et forsan est repetitio Complutensis. Nitida luculentaque editio.

Atque ego propaginē siue familiam praecipuarum editionum hanc esse suspicor: neque tamen quasi Apollinis oraculum existimari velim. *Aldina* prima fons fuit antiquarum Venetarum et Iuntinarum: (quod num de Iuntina a. 1515. quoque valeat, nescio: Oppiani enim contextum valde correctum praedicat cl. *Schneider* ad suam Oppiani editionem.) Ex altera siue *Lascarina* fluxisse videtur *Complutensis*, (quod vel Lascaris codices msp̄i in regiam bibliothecam Matritensem translati sunt, vel Hispanis Lascarina ed. notior fuerit, quam Aldina,) et ex illa *Coloniensis* prima; ex hac *Basileensis prima*, cuius filiae factae sunt reliquae, saltem plures Basileenses quorundam minorum poetarum collectiones, quae vero uti aliae similes, postea memorandae, inertia et tarditate typothetarum in Musaei contextu deprauatae multisque locis corruptae, aut lectionibus Aldinis inquinatae sunt. Ex Basileensi prima aut alia meliore, quae ad recensionem Lascarinam quam proxime accessit, facta fuit *Stephaniana*; sicuti ex hac, mutationibus hinc inde, varia fortuna, factis, *Kromayeriana*; ex hac vero *Roeveriana*, denique *Schraederiana*, quibus postea se adiunxit altera *Carpzoniana*. Ceterae riuuli tanquam, interdum valde turbidi, vnius alteriusue fontis indicati spectari possunt. Videant vero et iudicent viri artis periti meque acutiores, copia editionum cum maxime abundantes: sufficit, viam monstrasse. Quare ad enarrationem reliquarum editionum, quarum quidem notitiam copiamque parare mihi licuit, progrediar.

Musaeus — de Ero et Leandro, graece ac latine. In fine, apud inclytam Germaniae Basil. apud Ia. Froben. mense Ianuar. M. D. VIII. 8. p) sic huius editionis annus signa-

p) A Roevero forma quarti ordinis significatur. Eaimvero forma quarta minor saepe confunditur cum forma in octonis maiore.

signatur a *Maittario* vol. V. part. II. pag. 87. at an. 1518. intelligi debet. Eam habuit et laudavit Roeverus, qui in *Addendis* illam editionem ab Heruagio in Basileensi totam esse expressam scribit. Est quoque in catalogis biblioth. Bodleianae voc. *Musaeus* vol. II. et Burmanni II. pag. 189. n. 1162. Haec ed. Basileensis fundus factus est plurium, quae cum Aesopo aliisque poetis Basileae et alibi typis excusae sunt, et ex superiore Colonienfi descripta fuisse videtur: saltem, quas lectiones varias Schraderus ex Basileensi a. 1550. adnotavit, eas, quantum equidem conferendo cognoueram, in Colonienfi quoque exemplo reperi. Quare in istis designandis brevis ero.

Musaei — graece, cum *metaphrasi poetica* haud eleganti *Guil. de Mara*. Colon. 1526. 12. apud Io. Socer. Adcuratius exscriptum, forsan ex Colonienfi prima; at ex altera editione princeps, paucis in locis consultata, prodiisse textum, ait Roever. — graece et latine cum Aesopi et Babriae fabulis et aliisque opusculis Basil. apud Froben. 1530. 8. a. 1534. mai. 8. — a. 1541. et 1544. — Paris. 1549. — Basil. 1550. apud Nic. Bryling. (teste Schradero.) — 1561. 8. in Burmanni II. Catalogo p. 203. Antwerp. 1567. 12. apud Plantin. editio nitida. vide Freytag. *Adparat. lit.* I. p. 64. a. 1573. 8. Catal. Bodl. — Basil. 1574. 12. (teste Fabricio.) — *Musaeus* cum fabulis centum. Venet. 1587. 12. — Basil. 1584. 12. (apud Kromayerum, qui Musaeum in hac editione non satis emendate expressum, ac pueriliter nonnumquam versum adfirmat.)

Musaei Opusc. — cum *sententiis monostichis*. *Guil. de Mara paraphraste*, Ioan. Vattelli *Coeniliensis commentariis enarratum*. Paris. in officina Christiani Wecheli. 1538. 8. Vattelli commentar. nihil bonae frugis continet, iudice Roevero. — *ibidem*, 1548. 8.

Musaeus cum Hesiodo, Theognide, Sibyllae carminibus Orpheo et Phocylidis Paraenisi. Florent. per Benedictum Iuntam. a. MDXXX.

Musaeus, graece apud Andr. Wechel. Paris. 1555. 4. *Maittaire* V. part. II. p. 87. — *ibidem*, graece tantum 1566. in Catal. bibl. Bodlei. v. *Musaeus*.

Musaeus inter *poetas graecos principes heroici carminis*, *Henr. Stephani*, (Paris.) 1566. fol. Stephanum diligentiorum fuisse in restituendo contextu, editionem siue secundam siue huius exemplum sequutum, eundemque ducem factum ceterorum editorum, iam supra monui.

Musaeus inter veterum auctorum Georgica, Bucolica et Gnomonica. Geneu. 1569. 12. et 1600. 12. — gr. et lat. cum Moschi Bionisque Idylliis, per Io. Crispinum. Geneu. 1584. 12. (apud Fabric.) — cum variis lection. et notis marginalibus, gr. et lat. fol. inter Poetas gr. a *Leffio* (qui a Stephano numquam discessit) 1606. editos. — *Centum fabulae Gabriae, Musaei* etc. Venet. 1587. 12.

Dionysii Alexandrini descriptio orbis, gr. et lat. Andrea Papio interprete. Item *Musaei Hero et Leander*, gr. et lat. eodem Papio interprete. (cum interpretatione metrica.) Antwerp. 1575. 8. Papius a Stephanica lectione aliquando discedens, aliamque, at deterriorem plerumque amplexus, vel ingenio, vel potius cod. MS. vsus videtur Roeverio. —

Musaeus — a Casparo Barthio interpretatus et illustratus, gr. et lat. Ambergae 1608. 8. Barthius Musaeum denuo edere statuerat, nouamque interpretationem confecerat, (v. eius

Vol. I.

R

Ad.

Aduersaria lib. 52. cap. 7.) at secundam illam editionem auctiorem inter typographos stragulatam, testatur ipse ad Claudianum Mamert. pag. 342. — *Musaeus* — graece. Helmstad. 1606. 8.

Notae in Musaeum, una cum indice conscriptae a M. Io. Weitzio, Ambergae ex officina typograph. Schoenfeld. 1613. 12. Contextus graecus non adiectus est. More Barthiano ad carmen docte explicandum omnia conquisiuit ingrata sedulitate, et multis bonis admiscuit mala Weitzii.

Musaeus cum Moscho et Bione, gr. et lat. apud Io. Vignon. 1620. 12. — *Musaeus cum Aesopi fabulis*. Venet. 1619. 12. gr. et lat.

Weitzii vestigia pressit, cumulo notarum mirum modum aucto, pauca tamen, quae aut Barthianis aut Weitzianis meliora essent, adtulit *Daniel Pareus*:

Musaei — Erotopaeignion Herus et Leandri, cum versione latina prorsa — vorsa: cui accesserunt alia eiusdem argumenti poemata: quae singula collegit, et commentario libro illustravit Daniel Pareus, Philippi filius. Francofurti, impensis Guil. Fitzeri. M. DC. XXVII. 4. Textum graecum cum versione latina, atque indicem graecorum vocabulorum omnium excipit a col. 37. usque ad col. 150. commentarius nugax et ineptus saepe, a Schradero in praefatione pag. 31. sq. et in notis saepius aspereque explosus, in quo vix vlla emendatio bona prolata, vel locus obscurior nitido lumine perfusus esset. Deinceps sequuntur Guil. de Mara paraphrasis Musaei; Casp. Barthii versio lat. metrica; eiusdem Leandridos libri tres; ex libro Infelicium C. Barthii Scyllae a naui suspensae, querela; vltima verba Melibaeae ad parentem Pleberium, priusquam, post casu mortuum Amasium suum Callistonem, se turri praecipitaret, ex hispanico ludo, Celestina, ex lib. silvarum Barthii; Ouidii Epistolae Leandri et Herus; Clementis Maroti Musaeus, versio gallica metrica; denique indices. *Maroti Musaeus* prodiit separatim Parisiis, et in illius Operibus, Lugd. 1533. 12. atque Hagae Com. 1731. 4. tom. III. pag. 116. fqq.

Hesiodi, Theocriti, Theognidis, Moschi, Musaei, Bionis et aliorum opera Georgica, Bucolica, Gnomica. gr. et lat. Paris. 1627. 8. in Burmanni II. Catal. p. 183. at in Roeveri praef. annus MDCXXVIII. signatur. — In hac tamen et reliquis Crispini et Basileensibus collectionibus, supra iam memoratis, textum mire deprauatum esse, conqueritur Roeverus.

Musaeus, inter poetas minores *Rad. Wintertonii*, (Stephanum sequuti.) Cantabr. 1635. 1652. 1661. et saepius in 8.

Musaeus — gr. et lat. cum notis *Pauli Voetii*. Ultraiecti 1645. 8. redditus est contextus ex Papii recensione: notae vero sunt haud mali commatis.

Musaei, Moschi et Bionis quae exstant omnia, quibus accessere quaedam selectiora Theocriti Eidyllia. Impressa maiore Characterere, sculptura adornata, latinoque carmine redita, graecis e regione appositis. Autore Davide Whitfordo Londini, typis Thomae Roycroftii. etc. 1655. rec. aut nouo tantum titulo praefixo, 1659. 4. vt rara, ita quoque nitida et adcurata est editio.

Musaei

Musaei de Herone et Leandro carmen, cum notis Iac. Rondelli. gr. et lat. Paris. apud Lud. Billaine. 1678. in 4. min. Sequutus est Rondellus exemplar minus adcuratum: in notis multa docte exposuit, a Barthio et Pareo, quos tamen ab illo lectos fuisse, Roeuerus non credit, praecoccupata: collationem denique codicis regii dedit.

Musaeus, cum Aesopi fabulis, gr. et lat. Venet. 1709. 8.

Musaeus etc. *Musaei grammatici de Hero et Leandro poema, recensuit, notis C. Barthii, Io. Weitzii, P. Voetii, C. A. Heumanni, C. Schoettgenii, I. M. Gesneri, St. Bergleri, I. A. Groebelii, et suis, indicibusque instruxit, ac de Musaeo dissertationem praemisit Io. Henr. Kromayerus. Accedunt argumenti eiusdem bincae P. Ouidii Nasonis Epistolae, ab eodem recensitae, nec non indice itidem adauctae. Halae Magdeb. sumtu nqui bibliopolii.* 1721. 8. Iure optimo Kromayerus, elegantissimus quondam philologus Ienensis, posse sibi visus est confirmare, ante id temporis digniori se habitu venustissimum poetam in publicum vix prodiiisse. Versus quidem auctoris sunt ex H. Stephani exemplo descripti; ita tamen vt ab eo aliquando fieret discessio. Latina interpretatio est ex Pauli Voetii desumpta codice, at emendata. Ex Barthii et reliquorum superiorum editorum farragine notarum meliores et memoratu dignas delegit Kromayer, suisque egregiis, quarum tamen quaedam leuiiores esse, haud nego, locupletauit. Bergleri et Heumanni sunt parcae, tamen eruditae: Schoettgenii et Gesneri adnotationes parum bonae frugis continere et parum opitulari Musaeo censet Schraderus, at acerbius iusto de illis iudicat: Groebelii notae sunt quidem saepe pueriles, neque vero omnes, vt idem Schraderus senserat, redolent Minellii Iunckerique nugas et sterilitatem.

Musaei carmen etc. Helmstadii 1725. 8.

Musaeus cum aliis poetis graecis minoribus, gr. et lat. Londini 1728. 8. a Roeuero laudatur haec editio. ib. 1739. —

Musaeus etc. *Musaei Grammatici de Herone et Leandro carmen cum scholiis graecis, nunc primum e codice MS. bibliothecae Bodleianae editis. ex recensione Matthiae Roeuer, qui variantes lectiones et notas adiecit.* Lugduni Bat. 1737. 8. In constituendo textu raro discessit ab editione Kromayeriana Roeuerus, eo tempore annos decem et octo natus; at praeclaro hoc ingenii splendori et maturae eruditionis specimine edito, et adhibitis septem MSSorum et septemdecim editorum codicibus, quorum varias dedit lectiones, de Musaeo bonisque literis egregie meritis est: trium codicum, qui in bibliotheca Bodleiana seruantur, varias lectt. ab Abrah. Gronouio, et a Doruillio binas collationes, alteram codicis saeculi vndecimi bibliothecae Vaticanae, alteram codicis Veneti, iussu Cardinalis Bessarionis vna cum eiusdem eruditissimi Doruillii adnotationibus, acceperat. Ex notis Iac. Rondelli collationem codicis regii, et ex Barthii lib. 7. Aduers. c. 21. lectiones membranarum Palatarum, licet vitiosarum, (quae vero ad versum sextum et septuagesimum tantum a Barthio erant descriptae,) excerpfit: antiquissimas principesque editiones contendit. Notae sunt maximam partem criticae, et eruditae. Praemisit praeterea quaedam epigrammata graeca et subiunxit tres metricas interpretationes latinas, quarum prima est *Andreae Papii Gandensis*, quam is admodum iuuenis ann. XVIII. confecerat; altera est *Q. Septimii Florentis Christiani*, (quae vna cum epigrammatibus ex libris Anthologiae ab eo selectis et latine versis Lutetiae ex typo-

graphia Rob. Stephani 1608. 8. prodit): tertia est *Davidis Whitfordi*, qui vero priores carminis elegantia et facilitate longe superat. In praefatione de editionibus potioribus, praecipue de duabus principibus, intelligenter disserit.

Μουσάϊς etc. *Musaei Grammatici de Herone et Leandro carmen, cum coniecturis ineditis Petri Francii, ex recensione Iohannis Schraderi, qui variantes lectiones, notas et animadversionum librum adiecit, Leouardiae, 1742. 8.* Schraderus, qui absoluta hac editione vicissimum demum annum excesserat, praeclarum quasi praeludium ingenii acuti et eruditionis insignis dedit. Textum quidem ad editionem Roeueri diligenter exactum expressit: in notis vero sat copiosis atque luxuriantibus tum examinavit lectiones editionum virorumque doctorum interpretationes atque coniecturas, quibus suas immiscuit, (interdum digreditur ad aliena): tum comparauit sedulo hoc carmen cum scriptoribus eroticis, praecipue Nonno. In animadversionum libris omnes eruditionis suae et doctrinae graecae latinaeque copias liberaliter exposuit, ac, praeter loca Musaei difficiliora intellectu, quam plurima veterum auctorum tam latinorum quam graecorum aut explicare aut sanare studuit. In praefatione de aetate Musaei et quibusdam editionibus diligenter copioseque disputat.

Roeueri recensionem sequutus est ven. *Carpzou*, qui carmen graece in vsum auditorii formulis typographicis exscribi fecit Helmstadii 1749. 4. Post ea ipse recepit poema:

Musaei grammatici de Herone et Leandro carmen graecum, ad optimas editiones et cum lectionibus variantibus, selectisque emendationibus ac metaphrasi Dau. Whitfordi accurate recensum. Magdeburgi sumtu I. C. Zapfii 1775. 8. Varias lectiones et emendationes paginis subiectae sunt, nullae autem illustrationes vel adnotationes additae. In praefatione cel. Carpzou. de editione Hardtii eiusque infana carminis expositione disputat. Laudauit quidem iure hanc editionem censor in Noua bibliotheca critica. Lipsiae 1777. pag. 297. sqq. discessit tamen frequenter in lectionibus.

Selecta ex Homeri Odyssaea, Hesiodo — Bione, Moscho, Pindaro, Musaeo, cum vulgata versione emendata: ac variis partim scholiastarum graecorum, partim doctorum recentiorum notis, in vsum regiae scholae Etonensis, gr. lat. Etonae, Pote. 1762. 8.

Μουσάϊς τῆ Γραμματικῆ τὰ κατ' Ἡρώ καὶ Λέανδρον, ab Ant. Mar. Saluino italicis versibus, nunc primum editis, redditum. Accedunt praeter latinam interpretationem, variantes codicum lectiones, selectae adnotationes et index graecus verborum. Recensuit, et illustrauit Ang. Mar. Bandinius I. V. D. Florent. 1765. 8. Saluini interpretatio huic editioni parum vtili doctaeque potest esse vnico fere praesidio atque ornamento.

Les amours de Léandre et de Héro. Poème de Musée le Grammairien: traduit du Grec en François avec le texte. Paris 1784. mai. 12. Textus graecus est Roeuerianus: interpretatio autem gallica, eaque prosaica, auctorem habet du Theil. Versio nec fida esse nec adcurata nimisque libera dicitur.

Latet quoque vsquam *Isaaci Casauboni* Commentarius in Musaeum, quem Daniel Pareus parenti suo Philippo in Gallis coram ab auctore monstratum testatur. Idem Pareus laudat Goldasti operam in conferendo cum codd. et illustrando Musaeo adhuc ineditam. Elegantissimum illud poema, quod spirat vna et attica suauitatem non minus quam luxuriam fucumque corrupti acui, ideoque recedit interdum a naturali pulcritudi-

tudine et simplicitate, a viris quibusdam doctis esse separatim expositum illustratumque iam vidimus. Huc quoque pertinent *Io. Benadicti Carpozouii*, iam aliquoties laudati Observationum philologicarum in Palaephatum Periculum. Accedunt aliae animadversiones in nonnulla *Musaei* et *Achillis Tatii* loca. Lipsiae 1743. 8. Docte vbertimque explicat quaedam loca, discessione a *Kromayero*, *Roenero*, *Schradero*que interdum facta. — *Nicol. Mahudel Reflexions critiques sur l'histoire de Hero et Leander*, in histor. acad. Paris. Inscript. tom. IV. p. 115. edit. Amstelod. et pag. 382. secundum theotiscam *Gottschediae* interpretationem: *Nauzenum* (in Vol. X. Memor. eiusdem academiae) refutans, historiam de *Herone* et *Leandro* fictionibus fabulisque absonis adnumerat, duce *Strabone* lib. III. de situ *Sesti* et *Abydi*, navigationem fieri potuisse, negat, et *Musaeum*, cuius aetatem cum *Marshano* in *Canone Chron. saec. XV. saeculo IV. post Christum natum* assignat, ingenio abundasse argutiasque intemperanter venatum esse contendit.

Versiones. Interpretationes denique paucis persequemur. Plures, easque latinas, iam adtulimus. Quibus adiungi possunt: latina per *Vaninium* Vicens. 1634. 8. — *Fabii Paulini*, Vtinenfis, metricam laudat *Casp. Barthius* lib. 52. Aduers. cap. 7. *Io. Frid. Stapelii* latinam metaphrasin (Ienae 1655. 4) a *Whitfordiana* proximum forte locum mereri, iudicat *Kromayerus* diss. pag. 14. — Carmine latino expressit *C. Blake* Londini 1694. — *Anglicis* versibus, reddiderunt *G. Chapman*, Londin. 1606. 8. et *Rob. Stapleton*, Oxon. 1654. 4. *L. Eusden. v. Drydens* Miscellany Poems, Londin. 1716. 8. part. VI. p. 266. ac *Sterling* (cum versione *Anacreontis* anglica 1759. apud *Harwood* p. 64. Ueberlicht verschiedener Ausgaben der griech. und römisch. Classiker etc.) — *Bostani*, poetae hispani, cuius opera prodierunt Antwerpiae 1579. 12. et *Gabriel Boccangel y Vngueta* non tam versiones hispanicas quam metaphrases esse, ait *Harwood* loco mem. — Gallice vertit *Moutonnet de Clairfons*, Paris. 1774. rec. 1779. — Italicas versiones has enumerat et recenset *Iac. Maria Paitoni* tom. II. pag. 252. sqq. metricam *Bernardini Baldi*, Vrbinatis, in eius Operibus poeticis ac prosaïcis, italica lingua scriptis, Venet. 1590. 4. pag. 591. — *Petri Gabrielli* metricam Venet. 1709. 4. — Μεταφρὰς τὰ κατὰ Ἡρώ καὶ Λεάνδρου, (cioè) Avvenimenti tra Erone e Leandro, poema Greco di Musaeo recato in versi Italiani sciolti da G. B. C. (*Ioan. Baptista Casaregi*), in Firenze 1750. 4. — D'Erone e di Leandro poema greco di Museo tradotto in verso toscano da *Cidalmio Orio*, Pastore Arcade, (h. e. *Francisco Catelano*), cum *Anacreonte* italice verso. — Il Canto di Musaeo sopra Erone e Leandro, a *Marcaurelio Soranzo*, cum *Ovidii Heroidibus*, Venet. 1757. 8. — Germanice saepius versum est id carmen: *Verdeutsche Liebesgeschichte von Leander*, durch *G. W. Sacer*, (v. Schummels Uebersetzer Bibliothek. p. 14.) versibus a *Christiano Alefforandro*, (h. e. *Hahnemann*) Lipsiae 1633. 4. v. *Neumeister* de poetis germ. p. 7. a cl. *Grillo* Halberstadt 1771. 12. ab *Schlossero* Francofurti ad Moenum 1771. 8. a *Kütnero* Mitaui. 1773. rec. atque emendatius, cum aliis graecis poetis, Altenburg. 1784. 8. a *L. S. G. Sprengel* in *Reichardi* collectione, Olla Potrida, part. I. 1784. 8. superatur tamen, criticis quibusdam iudiciis, a *Comite de Stollberg*, cuius versio paullo antea lucem adspexerat; magnam partem a *Federo*, (in praesenti philosopho Goettingensi,) in: *Neuer Sammler zum Vergnügen und Nutzen der Deutschen*, Erlangae, vol. I. pag. 245. sq. 1766. 8. denique ab *Alxingero* (*Hero und Leander*, aus dem Musaeus, von *I. v. Alxinger*, im Deutsch. Museum, 1785. X. p. 289. ff.) — *Hero und Leander* (auctore *Mangelsdorffo*), Lips. 1770. 8. poema, cum Musaeo praeter titulum nihil habet commune. *Harl.*]

CAPUT XVII

I. *Nestor, Olen.* II. *Eius hymni.* III. *Olympi duo.* IV. *Oracula varia et de illis scriptores.*
De Bacide, obiter. ib. V. *Oribantius Troezenius.*

[Cum supplementis G. C. Harles.]

Nestor. I. **N**ESTOR, qui in Geoponicis [libr. XIII. cap. XVI. vbi v. Niclas, et cap. XVII. et lib. XV. cap. 1. pag. 1040. ed. Niclas. *Harl.*] allegatur, Antonio Mizal-
do [in Prolegomenis ad Alexicepum suum,] visus est priscus esse dux ille Graecorum sapi-
entissimus ad Troiam. Sed rectius utique *Petrus Needhamus* in praeclara sua Geoponicon
editione [Prolegom. pag. LXII. voc. *Nestor*], qui *Nestorem* intelligit Poetam Epicum Laran-
densem, sub Seuero Imp. clarum, de quo Suidas *).

Olen. OLEN antiquissimus vates et ἐποποιός, quem hymnorum veterum, qui in Delo
canebantur, auctorem, et primum hexametros versus commentum nonnulli pro-
diderunt *). De hoc satis diligenter egit Gyraldus dialogo tertio de poetarum historia, nisi
quod verba ipsa auctorum cum quibusdam observationibus apponere in usum lectoris hic ma-
luimus. De patria sic *Suidas*: Ὀλὴν Δυμαῖος ἢ ὑπερβόρεος, ἢ Λύκιος, ἐποποιός. Μάλ-
λον δὲ Λύκιος ἀπὸ Ξάνθοις ὡς δηλοῖ Καλλίμαχος καὶ ὁ πολυΐτωρ (Alexander Ephesius) ἐν τοῖς
περὶ Λυκίας. Locus Callimachi, quem respicit, hic est hymno in Delum v. 304.

Οἱ μὲν ὑπαέδδου νόμον Λυκίοιο γέροντος

Ὅν τοι ἀπὸ Ξάνθοιο θεοπρόπος ἤγαγεν Ὀλὴν.

Ad quem locum Scholiafles: Ὀλὴν γάρ τις Λύκιος εὔρε τὸν ὕμνον τῷτον. Νόμον pro
hymno poni notarunt praestantissimi Callimachi interpretes, Anna Daceria et Ez. Spanhemius:
etfi proprie ac saepius vsurpatur pro modulatione Musica, siue pro lege praescripta regulaque
sonorum, vt praeter alios docent Seldenus et Prideaux ad Epochas marmoreas p. 170. sequ. [P]

Eius hymni. II. Hymnorum ab Olene editorum testis locupletissimus Herodotus Lib. IV.
c. 35. [p. 296. vbi v. Valken.]. Καὶ γὰρ ἀγείρεν σφι (ἐν Δήλῳ) τὰς γυναῖκας
ἐπονομαζέσας τὰ ἐνόματα ἐν τῷ ὕμνῳ τὸν σφι Ὀλὴν ἀνὴρ Λύκιος ἐποίησε. Παρὰ δὲ σφῶν
μαθόντας νησιώτας τε καὶ Ἴωνας, ὑμνέειν Ὀλὴν τε καὶ Ἀργὶν ὀνομάζοντάς τε καὶ ἀγεί-
ροντας· ἕτος δὲ ὁ Ὀλὴν καὶ τὰς ἄλλας τὰς παλαιὰς ὕμνους ἐποίησε ἐκ Λυκίης ἐλθὼν, τὰς
αἰεδομένους ἐν Δήλῳ.

a) v. *Nisus*, ibique Küster. *Eudocia* in Ἰωνῶ
p. 316. quae exscripsit Suidam. cl. *Schneider* in Pe-
riculo critico in Anthologiam Constantini Cephalae,
pag. 12. De *Nestore Larandensi* v. quoque *Fabric.*
infra vol. I. pag. 106. et 336. vol. II. pag. 222. et 721.
et *Craffi* Istoria de poeti greci, pag. 357.

Hic quoque inferendus est *Nicomachus* medi-
cus, Stragirita, Machaonis filius, Aesculapii nepos,
a quo genus duxit *Nicomachus*, pater *Aristotelis*,

philosophi, et ipse medicus. Teste *Suida*, tom.
II. p. 624. (quem etiam h. v. exscripsit *Eudocia*,
pag. 309.) concinnasse dicitur de re medica libros
sex et de rebus naturalibus vnum. Eius memi-
nit quoque *Fabric.* vol. IV. pag. 4. et vol. XIII.
pag. 348. *Harl.*

b) v. *Blackwells*, über Homers Leben und
Schriften pag. 111. ex interpretatione *Vossii* ger-
manica. *Harl.*

Eiusdem hymni in Lucinam a Deliis cantari soliti meminit *Pausanias* in Atticis p. 42. et in Arcadicis p. 639. vbi pro Λύκιος Ὀλὴν male legebatur ὅς ἦν, vt notauit doctissimus Kühnius, [et *Bayle* in Diction. Tom. III. voc *Olen*, B. idem not. C. corrigit vitium in Supplemento Moreri. *Harl.*] Primum in Delo vaticinatum Olenem et Hexametro carmine primum cecinisse, ex Boeonis mulieris vatis testimonio refert idem *Pausanias* in Phocicis p. 809. Βοιωτὸν δὲ ἐπιχωρίᾳ γυνὴ ποιήσασα ὕμνον Δελφοῖς ἔφη κατασκευάσασθαι τὸ μαντεῖον τῷ Θεῷ τὰς ἀφικομένους ἐξ ὑπερβορέων, τὰς τε ἄλλας, καὶ Ὀλῆνα. Τῆτον δὲ καὶ μαντεύσασθαι πρῶτον καὶ ἄσαι πρῶτον τὸ ἐξάμετρον. Πεποίηκε δὲ ἡ Βοιωτὸς τοιαύτη — —

Ὀλὴν δ' οἱ γένετο πρῶτος Φοῖβου προβάτας

Πρῶτος δ' ἀρχαῖος ἱεὺς τεκτὴν' αὐτῶν.

Haec *Boco* male *Boco* dicitur apud Gyraldum, etiam in luculenta nupera editione Ieniana. Βοιωτὸν vocatur quoque apud Clementem 1. Strom. p. 333. Idem *Pausanias* in Boeoticis p. 762. Λύκιος δὲ Ὀλὴν ὅς καὶ τὰς ὕμνους τὰς ἀρχαιοτάτας ἐποίησεν Ἑλλήσιν, ἔτος δ' Ὀλὴν ἐν Εἰλαιθυίας ὕμνῳ μητέρα ξρωτος τὴν Εἰλαιθυίαν φησὶν εἶναι. Hymnum *Olenis* in Iunonem laudat idem in Corinthiacis p. 140. et hymnum in Achaeiam in Eliacis prioribus p. 392. 9.

Olenus. Fuit et *Olenus* Calenus Hetruriae celeberrimus vates, cuius mentio apud Plinium Lib. XXVIII. cap. 2. [Plures fuere heroes *Oleni* dicti. v. interpr. ad Ouid. Metam. X. 69. *Statuer.* ad Hygini Poet. astronom. p. 448.]

Olympi duo. III. ΟΛΥΜΠΙ nomine duo memorantur a Plutarcho Lib. de Musica. Prior, a quo montem Olympium α) dictum volunt, est Mysius, Marfyae discipulus, Hyagnidis filii, qui primus artem tibia canendi inuenit. Hinc ante Troianum bellum floruisse fertur, et lyrica carmina atque elegias scripsisse. Suidae certe in Ὀλυμπος, dicitur ποιητὴς μελῶν καὶ ἐλεγείων. *Plutarchus* [de Musica p. 1132. etc. aut vol. X. ed. Reiske pag. 654 p. 656. sq.] auctor est, quod in Apollinem aliosque Deos composuerit νόμους siue hymnos, et quod Stesichorus Himeraeus non Antilochum, Orpheum, Terpandrum, Thaletem, sed vero Olympum hunc fuerit imitatus. Suidas in Ξυναυλίαν ei tribuit νόμους αὐλητικὰς et θρηνητικὰς. Etiam Aristoxenus tradit, Olympum de morte Pythonis primum αὐλῆσαι ἐπικήμερον λυδίῃ, quod ex eo idem *Plutarchus* repetit. Laudatus hic *Olympus*, Marfyae discipulus, *Platoni* in Ione, [pag. 34. ibique Müller.] in Minoe, et 3. de legibus: *Aristophani* in Equitibus, [v. 9. vbi v. Schol.] *Aristoteli* Lib. VIII. Politic. cap. 5. qui meminit Ὀλύμπου μελῶν, *Quidio* Lib. III. de Ponto Eleg. 3. [v. 42. ibique interpret.] *Philostrato*, [vitis sophist. p. 568.] *Luciano* T. I. p. 586. et aliis. Sed forte alii suspicantur, Musicos potius concentus modulatum esse, (αὐλητικὰς νόμους Plato appellat) quam carmina vel poemata composuisse, perinde vt alterum *Olympum* iuniorem, Phrygium tibicinem, quem *Midas* temporibus floruisse, [P] *Suidas* notauit. Praetereo *Hyagnem*, Phrygem, patrem Marfyae, non tibiarium modo, sed et variorum νόμων musicorum et harmoniarum in Martem Deum, Bacchum, Panem, aliosque repertorem, de quo tum apud eundem *Plutarchum*, tum in Epochis Marmoreis Arundelianis: quibus iungendus *Spanhemii* commentarius ad *Callimachum* p. 296.

c) Adde *Craffi* Ichoria de poeti gr. pag. 370. *Harl.*

d) De Olympo Thessaliae monte, deorum sede, v. disq. Io. Caroli Valborth. Göttingae 1776. *Harl.*

p. 296. tum Olympi senioris discipulos *) *Cratetem* et *Hieracem*, a quibus nomos (h. e. modulationes) *Polycephalum* et *Hieracium* inuentos esse, testantur Plutarchus et Pollux Lib. IV. cap. 10. vbi et de aliis νόμοις Musicis, et inter alia: νόμοι δὲ Ολύμπου καὶ Μαρσίου Φρύγιοι καὶ Λύδιοι, καὶ Ολύμπου ἐπιτύμβιοι. Fuit et tertius *Olympus*, Philosophus Alexandrinus, de quo praeclara quaedam idem Suidas. *Olympus* poeta citatur a Lutatius ad Statii 2, Thebaidos p. 47. e).

Oracula. IV. Versum Heroicum *Pythio* *) nos Oraculo debere scripsit Plinius Lib. VII. cap. 57. et Isidorus Lib. I. Orig. cap. 38. versus Heroicos ante Homerum Pythios dictos, quod illo metro oracula edita fuissent †). Praeterea ORACVLA varia apud Graecos Homero antiquiora iactantur, vt *Phemonoes*, *Orphei*, *Zoroastris*, *Sibyllae*, *Eucli*, *Musaei*, de quibus suo loco diximus. Musaeo *Bacidem* *) adiungit Herodotus libro VIII. [cap. 20. ibique Wesseling. pag. 627.] eiusque oracula quaedam, ab euentu comprobata, recitat, quod facit et Pausanias non vno in loco. Multi tres fuisse *Bacides*, referunt, †)

Boeo-

e) Fragmentum elegans ex Cratetis Μουσικῆς ποιήσεως seruauit *Julianus* Orat. 6. idemque repetit Oratione 7. constans decem versibus Hexametris ac pentametris. In eadem Oratione sexta profertur quoque versus quidam ex Cratetis hymno in frugalitatem. Sed fallitur Meursius, qui in Bibliotheca Graeca p. 1329. putat a Juliano respici Cratetem hunc discipulum Olympi. Intelligitur enim Crates Cynicus.

f) Adde *Aeliani* H. V. libr. XIII. c. 20. fin. ibique Perizon. *Hygin.* fab. 165. ibique Muncker. et Stauer. et Fab. 273. pag. 381. *Olympum* Herculis ex Euboea filium memorat Apollod. Bibl. II. c. 7. sect. 8. Harl.

g) An hic Olympus poeta is est poeta *Olympius*, cui aram Dosiadae dono missam, siue in die natali, siue Saturnalibus, pro more Graecorum, qui romanos mores induerant, coniecit *La Croze* in Epistola ad I. Christoph. Wolfium? (Thesauri Epistolici Lacroziani, tom. III. p. 258.) „qua autem, ait, aetate vixerit, quis eruet, nisi praestantissimus Fabricius, qui omnes omnium aetatum auctores in numero habet?“ *Wolfius* vero (tom. II. pag. 63.) respondet, „quae de Olympo poeta ingenii sollertia assecutus es, te digna sunt: eius aetatem vel potius conditionem ignorare se hucudum fatetur Fabricius, amplius cogitaturus.“ Harl.

h) Conf. *Hygin.* fab. 140. ibique Munker. et Stauer. Harl.

i) *Philostratus* Heroic. p. 667. ed. Olearii: ποιητὴν μὲν γὰρ ἦν περὶ τὰ μαντῶν etc.

k) De *Bacide* v. *P. Viſtor.* Var. lectio. lib. 26. cap. 16. et *Muretus* Var. lectio. libr. 13. cap.

15. *Heumann.* adde locum classicum *Pausaniae* Phocic. siue libr. VII. c. 12. p. 828. de *Bacide* et reliquis fatidicis tum feminis tum viris, quorum omnium, n. *Eucli* Cyprii, *Musaei* Atheniensis, *Antiochemi* filii, *Lyci Pandionis*, et ex Boeotia *Bacidos* vaticinia (praeterquam Lyci) perlegisse se, ait Pausanias. Antiquiora igitur illa vaticinia fuerint necesse est. Harl.

l) *Bacidis* illius Aristophanes aliquoties fecit mentionem, eiusque scholiastes paucis explicuit historiam patriamque trium eiusdem nominis: e. g. Equit. v. 123. vbi Scholiast. tres fuisse *Bacides* tradit, primum Atticum et vatem, alterum *Lo-crensem*, ὁ δὲ Λοκρῶς, tertium Boeotum: (sed vitium inesse, et legendum Ἀργαῖς, pro Λοκρῶς, patet ex schol. ad Pac. v. 1071. et ad Aues v. 963. vbi quoque de tribus Sibyllis sermo est.) A Comico intelligitur *Bacis* Atheniensis; Boeotii ex Eleone oriundi *χερσμάς* memorat *Herodotus* loc. mem. adde eundem *Herodot.* lib. VIII. 96. p. 663 sq. ibique Wessel. lib. IX. 42. ac lib. VIII. cap. 77. notamque Valckenarii pag. 655. Iam tum homines perspicaciores fraudes et fictiones talium oraculorum ad plebem laetandam excogitatas viderunt. *Aelian.* V. H. XII. 35. ibique Kühn. et Perizon. pag. 780. ed. Abr. Gronou. Oracula primis temporibus non de futuris, sed de iure fuisse consulta, ostendere conatus est *Hommel*, Professor quondam et Antecessor Lipsiensis, in diss. de Apollinae, Iurisperito, recusa in Eiusdem Opusculis iuris vniuersi, et in primis elegantioris selectis cura *Car. Gottl. Roessig.* Prof. Lipsiensis, Baruthi 1785. part. I. *Bacidis* oracula reperiuntur in collectione *Opſopoei*, quam Fabricius minus plene et adcurate notauit:

In

Boeotum, Atheniensem, Arcadem, vt docet *Iac. Nicolaus* Loensis Lib. III. Epiphyllid. c. II. Sed verisimilius est, vnum fuisse hoc nomine antiquissimum Boeotium vatem, cuius ^{m)} etiam *Cicero* meminit I. de diuinatione, [c. 18.] a quo reliqui ad tempus afflati similiter dicti sunt *Bacides*. Quod pluribus ostensurus erat doctissimus *Petrus Petitus* in dissertatione de Bacide, quam promittit libris de Sibylla p. 27. et 274. Etiam Pisistratum Bacidem cognominatum testatur Suidas et Scholiastes Aristophanis, [Pac. v. 1071. vbi in textu *Bacis* ille Atticus, et in scholio plures *Bacides* memorantur. *Harl.*] Qui forte fuit Atheniensis ille Bacis Philetæ apud Suidam obuius. Arcadici Bacidis oracula a Pausania proferuntur non vno in loco, meminitque eius Clemens quoque 1. Stromatum. Versus a se compositos Bacidi tribuit Lucianus de morte Peregrini, [sect. 29. vol. III. ed. Reitzii ibique v. Mos. du Saul et T. Fabrum, H.] quos falso iactatis a Theagene Sibyllinis opponit. Bacidi *Amphilytum* iungit Themistius Oratione II. et VII. post Platonem Theage, et Aristidem Orat. 1. Sicula. Meminit et Amphilyti Acarnanis vatis Herodotus lib. 1. cap. 62. Suidas oraculorum auctorem praeterea celebrat *Glanidem* Bacidis fratrem. Lycophron v. 222. *Prylin* ⁿ⁾ filium Hermetis, *Lycum* quoque Pandionis filium, antiquissimum vatem memorat, sed oracula eius vidisse se negat Pausanias in Phocicis p. 828. Notus et vates antiquus *Mopsus* ^{o)} [P] inter Argonautas celebratus Apollonio Rhodio et Valerio Flacco. Versus Thebis Boeotiae in Apollinis

In priore exemplo non occurrunt oracula Sibyllina; nisi opus II. voluminibus constare dixeris. En inscriptionem!

Oracula metrica Iouis, Apollinis, Hecates, Serapidis et aliorum deorum ac vatium, tam virorum quam feminarum, a Ioanne Opsopoeo collecta. Item Astrampsychi Oneirocriticon a Iosepho Scaligero digestum et castigatum. Graece et latine. Parisiis M.D. XCIX. (1599.) 8. Docte curateque de hoc exemplo differit Frider. Gottschilf Freytag in egregio libro: Adparatus litterarius etc. Lipsiae 1755. 8. tom. III. pag. 92—95. „Oracula, ait, quae in hac collectione occurrunt, e veterum scriptorum monumentis variis excerpta, et versione latina profusa ornata, a Io. Opsopoeo, in XIIX. classes distincta sunt. Sic occurrunt classe I. Oracula Iouis Dodonaei, II. Apollinis Dodonaei in Branchidis. III. Apollinis Ismenii, IV. Apollinis Clarii in Colophone, V. Apollinis Milefii, VI. Apollinis Pythii in Delphis, VII. Apollinis Sarpedonii, qui fuit Seleucia, VIII. Apollinis incerti, IX. Ammonis in Libya, X. Mercurii, XI. Hecates, XII. Serapidis, XIII. Aesculapii. XIV. Trophonii Lebadaeae, XV. incertorum Deorum, XVI. vatium virorum, inter quos occurrunt Amphilytus Acarnanensis, BACIDES et Diopithes. XVII. vatium feminarum, quae sunt Xenoclea, dei interpres, Phaennis, Pemonoe, Apollinis Delphici interpres, et Peliades. XVIII.

Oracula in Insomniis data, quibus addidit praetermissa quaedam. Hisce vero oraculis praemisit testimonia aliquot de Oraculis Graecorum. — Nominat praeter ea *Philemonem* Atheniensem, qui opus *περί παντοδαπῶν χρησμάτων*, *Oenomaum* philosophum, qui de vanitate oraculorum, *Porphyrium*, qui *περί τῆς ἐν λόγιον φιλοσοφίας*, et *Cornelium Labeonem*, qui librum de Oraculo Apollinis Clarii, commentati sunt. — “Tum multus est de *Astrampsycho* eiusque Oneirocritico. — Altera editio aut alter veluti tomus, huius est sententiae:

Σιβυλλικοὶ χρησμοὶ h. e. Sibyllina oracula ex vet. codd. aucta, renouata et notis illustrata a D. Io. Opsopoeo, Brettano. Cum interpretatione latina Sebastiani Castalionis et indice. Paris. 1599. mai. 8. De hoc exempla idem Freytag lib. mem. pag. 85. multus est, et de Sibyllinis carminibus horumque editionibus plene differit. — Editio repetita Paris. 1607. vitiosissime curata est. — Adde Fabricium paullo infra cap. XXXII. Harl.

^{m)} Cum Sibylla meminit *Dio Chrysostom.* XIII. p. 229. XXXV. p. 429. sed *Plutarch.* de Pythiae Orac. p. 399. *Σιβυλλὰ καὶ Βάκχης*.

ⁿ⁾ Vide de hoc *Eudociae* *Ἰωνίαν* p. 348. *Harl.*

^{o)} Conf. *Burmanni* Catalogum Argonautarum, sub illo nomine, editioni Valerii Flacci et Burmannianae et nostrae praefixum. *Harl.*

linis Ismeni templo, ante Homeri tempora tripodibus inscriptos literis Cadmeis refert *Herodotus* Lib. V. c. 59. ^{p)} Oraculum Cadmo redditum Tzetzes Chil. 5. hist. 28. et Chil. 12. hist. 398. Scholia ad Aristoph. Ranas [v. 1225.] p. 177. ad Phoenissas Euripidis v. 641. Oracula alia vetusta, sed quorum maior pars Homero aetate cedit, ad calcem Sibyllinorum collecta sunt a [*Ioachimo Camerario* in libello epigrammatum graecorum, Basil. 1538. v. ipsum *Fabricium* B. Gr. vol. XIII. p. 495. n. 3. et p. 510. nec non a *Michael. Neandro* in praefatione ad Opus aureum. pag. 12. sqq. *Harl.*] a *Iohanne Obsopoeo* Graece et Latine, Paris. 1599. et 1607. 8. cum notis, in quibus loca auctorum, e quibus petita sunt, indicantur. Videas et in illis versus quosdam antiquissimarum vatum foeminarum, tum aliarum, ut *Aristocleae*, de qua Suidas in τὰ ἐν τρίποδός nec non *Xenocleae*, (*Aristoniceae* Plutarch. de Pythiae orac. p. 406.) *Phaenidis* et *Peliadum*, e Pausaniae Phocicis. Post Obsopoeum eadem oracula vetera cum Sibyllinis Graece et Latine edidit *Seruatius Gallaeus* Amst. 1689. 4. Neque omitendum, quod de Auctore veteri octo librorum *Theosophiae* legas in Epistola Friderici Sylburgii ad Theodorum Canterum, Centuria III. Epistolarum a Sim. Abbesio Gabbema collectarum p. 709. *Theosophiae octo qui citantur libri non pervenerunt ad nos integri, sed tantum ἐκλογαὶ quaedam ante aliquot annorum hecatontadas a nescio quo excerptae, et a Ioanne Pistorio per Io. Iacobum Beurerium utriusque linguae Professore in Eriburgensi Academia nobis e veteri libro MS. communicatae, e quibus etiam in Maximi Planudis ἐκλογαὶ quaedam etiam in nostra Bibliotheca hic inueni. Collegit autem ille Theosophiae auctor ea potissimum Oracula, quae ad Christianam Religionem confirmandam e Gentilium numinibus edita perhibentur. Libellus erit paucorum foliorum.* Alios vates priscos refert *Clemens Alex.* 1. Strom. p. 331. *Hyginus* fab. 127. et e recentioribus *Iulius Caesar Bulengerus* Lib. II. de fortibus cap. 2. et *Ioh. Iacobus Boissardus* libro de divinatione. ^{q)} Catalogum locorum sacrorum, in quibus oracula edita olim sunt dedit praeter eundem Bulengerum et Dan. Claisenium libro II. *Antonius Van Dale* Medicus Harlemensis libro de oraculis veterum Ethnicorum p. 560. seq. editionis secundae. Exstat et Historia oraculorum ex eodem Van Dalii libro excerpta et Gallice edita a *Fontenello*, et ad eam responsio *Francisci Baldi* e Soc. Iesu, in Collegio Argentoratensi Theolog. et linguae Hebr. Professoris, Gallice sine auctoris nomine vulgata Argentorati 1707. 8. ^{r)} Dissertatio, quam *Ioannes Clericus* de hoc argumen-

p) Vel ex libris duobus Herodoti prioribus plura loca de Oraculis antiquis possint excitari; v. libr. I. cap. 46. de oraculis a Croeso consultis; lib. II. 52. de oraculo Dodonaeo antiquissimo et c. 54. de oraculorum origine; cap. 55. de origine oraculi Hammonis etc. Ex his locis videmus, oracula Dodonaeum et Delphicum fuisse perantiqua: at quum Herodotus tempus ultimum definire non ausus sit, ex senioribus scriptoribus de vera primaque illius aetate nil certi potest definiri, quod tamen, acute quidem docteque, tentavit *Hardion* de Oraculo Delphico, in Memor. acad. Paris. Inscript. tom. III. p. 138. sqq. qui in tribus commentat. omnem illius antiquitatem, historiam multaue alia exposuit. Germanice versae, ac saepius refutatae sunt, in: Ab-

handlungen und Auszüge der K. Acad. der Wissenschaft. vol. 2. p. 19. sqq. Lips. 1781. 8. *Harl.*

q) Oracula quaedam Christianis fauentia euulgavit *Montfaucon*. e cod. antiquo Psalmorum Sedulii manu scripto, cum eius latina versione, in Palaeograph. graec. p. 243. *Harl.*

r) *Fontenelli* Histoire des Oracles prodit quoque Amstel. 1701. *Baldi*, qui loca Porphyrii, Eusebii aliorumque collegit et explicuit, liber inscriptus est: Réponse à l'histoire des Oracles, de Mr. de Fontenelle, de l'Academie François, dans laquelle on réfute le Système de Mr. Van-Dale, sur les Auteurs des Oracles du Paganisme, sur la cause et le temps de leur silence; et où l'on établit le sentiment de Peres de l'Eglise sur le même sujet. à Strasbourg 1707. — *Elingius* in histo-

gumento inseruit T. XIII. Bibl. selectae p. 180. seq. et *Georgii Moebii τῆ μακαρίτης* tractatus de oraculis, Vandalio ineras hominum fraudes in illis obseruanti oppositus^{s)}: *Haquini Stidzbergii* de oraculorum Ethnicorum origine dissertatio, edita Londini Scanorum 1706. 4. (1708. II. pag. 603.) qua Daemones oraculorum auctores negat aduersus laudati Moebii sententiam, tum *Danielis Clasenii* (a. 1707.) de oraculis Gentilium libri III. et *Stephani Morini* dissertatio VIII. quae est de Oraculis et eorum defectu^{o)}. At *Gasparris Gouarti* liber de oraculis veterum, quem memorat ipse in Papiinianis lectionibus pag. 229. nunquam [P], quod quidem sciam, lucem adspexit. Magis etiam dolendum est temporum iniuria intercidisse *Oenomai* veteris Cynici *Φωφρυγόνορας* siue detectionem praestigatorum de oraculorum falsitate, Porphyrio memoratam et Eusebio, qui loca quaedam ex illo producit L. V. praeparationis: tum *Philemonis* Atheniensis opus *περὶ παντοδαπῶν χρησθησίων* laudatum *Athenazo* Lib. III. et quae de oraculis scripta fuerunt a *Chrysippo*, ac *Nicandro* Colophonio, cuius libros tres *περὶ χρησθησίων πάντων* Suidas memorat, denique quae *περὶ μαντικῆς* disputauerant Diogenes Babylonius, Antipater et Posidonius teste Cicerone I. de diuinat. [cap. 3.] Consulendus interim praeter eundem Ciceronem Plutarchus de oraculorum defectu, et in libro: cur versibus oracula fundere desierit Pythia, vt alios iam omittam. Oraculi Delphici descriptio notabilis exstat apud *Iustinum* XXIV. 6. ^{o)}. [De oraculo Dodonaeo v. *Sallier* in Histoire

S 2

de

historia graecae linguae pag. 56. sq. putat, oracula Graecorum originem et incunabula sua habuisse in Gothorum terris et p. 68. de illorum auctoritate agit. — Baldus, Hickes, Morgues et, vt probabile sit, Potterus, (nam sententiam suam non aperte dixit, in Archaeologia graeca lib. II. cap. 7. vol. I. pag. 598. vers. germanicae Rambachianae,) oraculorum responsa putant diabolum habuisse auctorem; (quod quidem ab omni probabilitatis specie, immo vero multorum veterum philosophorum iudicio abest longissime;) Contra van Dale, Fontenelle et Bafnage illa existimarunt et declararunt sacerdotum fraudes. Equidem nec omnes sacerdotes nec omnia responsa a fraudis, in primis ambiguitatis (qua multi decepti sunt, v. *Theodoret.* sermone decimo contra Graecos, qui est de Oraculis,) suspicione crimineque liberare sustineo: attamen Pausaniae Lacedaemonii aliorumque exempla fidem sacerdotum, qui corrumpi se non passi sunt, saltem quorundam, satis comprobant. Atque cel. *Koppe*, in praesenti praeses sacrorum supremus apud Gothanos, in disputatione, *Vindictiae Oraculorum a daemonum imperio ac sacerdotum fraudibus*, Gottingae 1774. habita a culpa et crimine liberat sacerdotes quoniam oracula fuissent caput religionis popularis, cuius auctoritatem tueri et seruare ad animos ciuium moderandos et a ferocia turbisque auocandos aut reprimendos, prudentia magistratuum et salus ciuitatum suassissent. v. quoque cl. *Rambachium* ad locum Potteri memoratum *Harl.* [*Car. Denina* Istoria politica e lette-

ria della Grecia, quae germ. versa est, s. t.: Staats- und Gelehrtengegeschichte Griechenlands, T. I. p. 167. ff. *Godofr. Lefs* V. S. V. Ueber die Religion, ihre Geschichte etc. T. I. p. 382. ff. Anonymi librum: Versuch einer Geschichte der vornehmsten Orackel, Bern. 1775. 8. *Beck.*]

s) Conf. Mem. de Trevoux 1711. pag. 2053. Editio prima libri van Dale, Amsterd. 1682. 8. v. Acta Erudit. 1684. pag. 207. secunda longe auctior, Amstel. 1700. 4. v. Bibl. choisie, tom. III. p. 109. de Fontenelli libro, Nouvell. rep. litt. 1687. p. 146. 459. vbi epistola van Dalenii. Germanice a Io. Christoph. Gottschedio Lips. 1730. 8. v. Auferlesene theol. Biblioth. tom. V. p. 261. Fontanellum confutauit Baldus, vt supra memoratum est, gallice: anglie in Works of the learned 1708. p. 697. cum Hickesii praefat. qua perstringuntur, quae Clericus pro Fontanelli sententia scripserat. Responsio Clerici Iacobique Bernardi mens. Iun. 1707. Nouell. reipubl. litter. Baldus ipse continuauit, la Suite de la reponse à l'Hist. des Oracles. Argentor. 1708. 8. Denuo propugnauit Fontanellum Iac. Bafnage in Antiqq. iudaic. gallice editis. Oppugnauit *Mich. Mourgues* sect. I. Journ. des Sc. 1713. II. p. 216.

t) *Olai Borrichii* or. X: de Oraculis antiquorum tom. I. p. 447.

v) Ridiculas quaestiones ridiculis responsionibus oracula eludebant, v. *Athenaeum* V. pag. 219. Colophon τὸν ποιητὴν ἢ χεῖρωνα Ὀμήρου περιέχοντες Ἀπόλλωνα *Dio Chrysostom.* XLVII. pag. 542. respicit Clarii Apollinis oraculum.

de l'Acad. Paris. des J. et B. L. tom. V. p. 35. qui *πελειας*, non columbas sed *anus* fuisse docet (coll. Pausan. libr. X. c. 12. p. 828.) et vberius disputantem *des Broffis* in Memor. acad. Paris. Inscript. vol. XXXV. p. 89. seqq. *Harl.*]

Oroebantius. V. OROEBANTIVS Troezenius cuius *ἔπη* *Aelianus* Lib. XI. cap. 2. Var. Histor. narrat exstitisse Homericis antiquiora, *ὡς Φάσιν Τροισζήνιοι λόγοι*. Verum illis Troezeniorum res suas quam maxime amplificantium narrationibus non multum fidei habendum, probe ex Pausaniae Corinthiacis obseruat doctissimus Perizonius.

C A P V T XVIII

I. De Orpheo Scriptores. De eius nomine, aetate etc. II. Dialectus qua usus est Orpheus. III. Scripta quae exstant. Argonautica. IV. Hymni. V. De lapidibus. VI. Fragmenta ab H. Stephano collecta. Carmen *περὶ τασμῶν*. Prognostica ex Orpheo et aliis. VII. Orphicorum editiones quaedam promissae.

Orphei nomen, aetas, scriptores de illo etc.

I. ORPHEVS Libethrius ^{a)}, Thrax, qui ante Troianum bellum vixisse fertur, multis antiquis pariter ac recentibus multam scribendi materiam praebeuit, quae singula vel repetere vel ad examen reuocare non est nostri instituti ^{b)}. Homerum ex Orpheo quaedam descripsisse et poematis suis intexuif.

^{a)} A suis occisus fertur, vnde prouerbium *ἀμαυότερος Λαβηθρίων*. Vide Zenobium. Plutarch. de fera Numinis vindicta p. 557. Diodor. Sic. V. 238. (p. 393. Weffeling.) *ἐν Θράκη ἐν τοῖς Κίκοσιν*, (*ὄδον ὁ καταδάξας* (n. ritus initiationis) *Ὀρφεὺς ἦν*) *μυστικῶς ἀναγνώσκοντα*. *Fabric.* Hunc a nostro Orpheo diuersum facit Eudocia p. 319. cum *Suida*. *Harl.*

^{b)} Neque ego ea omnia, quae ab aliis in vtramque partem modo strictim, modo fusius narrata sunt de Orpheo, sum repetiturus. Iuuat tamen quosdam cum veteres, tum maxime recentiores laudare scriptores, quos is, cui erit volupe, consulat. E veteribus igitur exposuerunt de vita aut placitis Orphei *Diogenes Laert.* I. segm. 5. vbi vide Menage; *Conon* Narrat. 45. apud *Photium* in Biblioth. cod. CLXXXVI. pag. 452. sq. ed. Schotti, vbi Orpheus rex fuisse Macedonum et Odrysidis, (quam ad Thraciam referunt Strabo et Stephanus,) dicitur, et de vita illius, interitu, et capite, post mortem adhuc canente, temploque multa minus vulgaria referuntur; *Phanocles* Orphei amores fataque dulcissimò cecinit carmine, cuius partem seruauit *Stobaeus* S. LXII. pag. 399; *Hermasianactis Colophonii* Elegiae partem, ex tertio Leontii libro de perditae amantibus, de vehementi Orphei amore, legimus apud *Athenaeum*, *Deipnos*. lib. XIII. c. 7. 8. pag. 597. quae a cel. *Ruhnkenio* typis recusa et docte explicata adhaeret calci *Epistol.* II. criticae pag. 285. sq. editionis secundae cum *Homeri* H. in *Cerere*,

coll. *Virg.* Georg. IV. 453. sqq. et *Ouuiens* in Noctibus Haganis, Franck. 1780. pag. 610. sqq. contra cel. Heynium disputante; *Maximus Tyrius* diff. XXXVII. sect. 6. pag. 438. sq. ed. 2. Dauissii, cuius notam consules, exponit fabulam de quercubus cantu et musica Orphei motis et de feris eum auscultantibus satis celebrem atque monumentis expressam: *Odrysos* nempe, Thracum populum; incolas patriae Orphicae, montis Pangaei, homines agrestes, latrociniis addictos atque inhospitales, sola cantus voluptate delinitos Orpheum tamquam ducem esse sequutos; vti etiam *Chrysostom.* Orat. IV. p. 555. de Orpheo et *Quintilian.* I. O. I. 10. eam interpretati sunt. *Suidas* h. v. Tom. II. p. 718. et *Eudocia*, illum vt plurimum expilans, in *Ἰωνίῃ* pag. 318. alique vt *Pausaniam*, *Strabonem*, *Clementem Alexandr.* pluries de nostro Orpheo differentes, aliosque omittam. E recentioribus in enarrandis rebus ad Orpheum pertinentibus in primis versati sunt, *Petrus Lambecius* in Prodróm. hist. liter. lib. II. cap. 4. pag. 168—181. — *Cudworth* in Systemate intellectuali cap. IV. §. 17. cum doctis *Mosheimii* animaduersionibus. — *Michael. Christoph. Hanonius* in Disquisitionibus metaphysicis, Gedani 1750. 4. dedit pag. 335. sqq. *Analecta* de Orpheo. — *Brucker.* Histor. crit. Philos. tom. I. part. II. lib. I. cap. 1. §. 5—19. pag. 373. sqq. et in Appendice siue tom. VI. pag. 202—209. — *Burmman.* in Catalogo Argonautar. h. v. editioni Va-

texuisse contendit Clemens Alex. Lib. V. Strom. p. 618. Historiam Orphei et Musaei olim scripse-

Valerii Flacci praemisso. — [Meiners V. C. in Historia doct. de vno vero deo p. 188. ff. — de la Barre Religionsgeschichte von Griechenland, in den Abh. und Auszügen der Par. Acad. d. Inschr. Gr. A. T. I. p. 195 — 222. cum Obss. Heynii.] Marmor, Orpheum a Bacchantibus discerptum repraesentans, est in libro: *Marmora Taurinensia* dissertationibus et notis illustrata: Part. I. Augustae Taurinor. 1743. 4. pag. 91. Editor adiecit *Constantini Lascaris* prolegomena ad Orpheum, (memorata quoque in Catalogo Taurinensis biblioth. tom. 1. pag. 375. fol. 109.) a pag. 93—104. atque a pag. 105—118. explicuit illum Lascaris libellum leuem, (lege *Gesneri* iudicium in praefatione ad Orphei edition. pag. IX.) vitamque Orphei. — *I. Matthiae Gesneri Prolegomena Orphica*, eius editioni praemissa a pag. XVII — XXVIII. — *Cromaziani*, Della histor. e della indole di ogni Filosofia etc. vol. II. ed. Venet. 1782. cap. XVI. pag. 3. sqq. — Copiosissime et diligenter eruditeque cl. *Dietericus Tiedemann*, in praesenti Professor Marburgensis, in: *Griechenlands erste Philosophie*, oder Leben und System des Orpheus, Pherecydes, Thales und Pythagoras. Lipsiae 1780. pag. 2—100. — *Fraguier* de vita Orphei in *Memor. acad. Paris. Inscript.* tom. V. pag. 117. sqq. De eius philosophia v. *Augustin. Steuchum Eugubinum* de perenni philosophia lib. 7. cap. 10. et comment. *I. Fr. Buddei* in *Observat. selectarum ad rem literariam spectantium* vol. VI. n. 29. p. 307. sqq. — *Foucher* in *Memor. acad. Par. Inscr.* vol. XXXV. 1770. pag. 75. sqq. — Denique in: *Description des principales pierres gravées du Cabinet de S. A. S. Monseigneur le Duc d'Orleans*, tome II. à Paris. 1784. fol. nr. 1. est gemma elegans, Eurydicen in terra sedentem repraesentans, in cuius expositione editores, *de la Chau* et *le Blond*, de Eurydice pauca eaque nota narrant; eo plura de eius marito, Orpheo, cuius totam historiam et, quaecumque illi adfinguntur, inuenta post alios contendunt allegoricam esse fabulam, cuius fictione inuentio, inementa et perfectio artium declarantur. Ratio vero, quam adferunt, in vno homine omnia illa attributa, virtutes et perfectiones, quae illi adfinguntur, inesse non posse, vana est atque inanis: nam omnibus mythicae aetatis hominibus poetae, oratores, et arcanorum interpretes, cuncta, quae dici fingique possunt, vni adtribuere,

in vnumque conferre fueuerunt. — Illi vero viri docti otium nobis fecerunt. *Heumannus* exempli sui margini adhuc adscripserat: De Orpheo vide *Buddei* *Hist. eccles.* V. T. tom. I. pag. 1003. sqq. *Basnage* *hist. Iud.* lib. 3. cap. 20. §. 3. Orphei figuram in nummo exhibet *Gromon.* ad *Melam* II. 2. de patria Orphei v. *Plin.* IV. 11. Orpheum graecae superstitionis patrem facit *Eusebius* I. 6. 17. fin. vbi confer *Vigeri* notas. De aetate Orphei non conuenit inter chronologiae conditores. Expeditioni Argonautarum in Colchidem, quam *Simson* in *Chronico Catholico* col. 244. adserit A. M. 2743. ante Christum 1260. Gedeonis XV. interfuisse illum, testatur antiquitas et fides plurium scriptorum. Vixit igitur ante bellum Troianum, cuius vero initium alii aliter designare solent: vide virum doctum in *Marmor. Taurinensibus* etc. pag. 107. secundum cuius sententiam natus est Orpheus anno LXXVII. ante initium belli Troiani. Secundum *Lambecium* pag. 168. Prodroimi floruit Orpheus triginta circiter vel quadraginta ante bellum Troianum annis: saeculo XIII. ante Christum, quem sequitur *Tiedemann* pag. 11. addito A. M. 2737. In anno DCCL. ab Abraamo collocat eius aetatem *Eusebius* in *Chronico*, Hieronymo interprete, pag. 261. tom. VIII. part. I. Operum Hieronymi a *Dominico Vallarjio* curatorum, edit. Venet. 1769. 4. cuius notam conferes; is vero inter alia adnotat, de sententia, num Orpheus vnumquam extiterit, *Mattium* *Opinion.* lib. I. cap. 4. pag. 361. et *Albericum Gentilem* *Virgil. lect.* cap. XI. pag. 105. egisse. — Iterum *Simson* col. 257. sq. duce *Timotheo* chronologo apud *Eusebium*, prodit, Orpheum floruisse A. M. 2748. ante Christum 1255. Gedeonis XX. cuius rationes sequutus est *cl. Saxius* in *Onomastico* pag. 7. — Natione fuit Thrac; omnis paene antiquitatis consensu, non Aegyptius, quod quidem *cl. de Schmidt*, in *Opusculis* pag. 120. euincere studuit, etiam *Pausan.* *Eleat.* post. c. 20. p. 505. ab Aegyptio quodam creditum memorat: at a *Tiedemann* pag. 9. sq. vera patria, Thracia, nostro vindicata est. Forſan Aegyptii, gens vana fastuque plena, hominem, postea tantam consequutum auctoritatem, et quod in Aegyptum profectus ibi arcana philosophiae ac theologiae imbibat, tamquam ciuem suum et suae sapientiae alumnum gloriari et adferere sibi sustinuerant.

scripserat *Herodorus* Olympiodoro teste apud Photium cod. 80. *Epigenes* ^{c)} περὶ τῆς εἰς Ὀρφέα ποιήσεως, quo in libro de auctoribus scriptorum, qui sub Orphei nomine ferebantur egisse, et verba ipsi peculiariter exposuisse videtur, ut colligo ex *Clemente* Alex. Lib. I. Strom. p. 333. Lib. V. p. 571. Alius ἐξηγητικῶς in Orpheum auctor videtur laudari a Suida et Etymologo in *τρίτοπατορες* [P] et *Io. Malala* in Chronico p. 88. sqq. Sardonem Hellenici F. Philosophum Suidas testatur composuisse ὑποθέσεις εἰς Ὀρφέα, βιβλίον α'. *Apollonius Aphrodisiensis* scripserat, teste eodem Suida, περὶ Ὀρφείως καὶ τῶν τελετῶν αὐτοῦ, ita enim lego, non κατὰ. [Deterius scripserat *Eudocia* p. 50. Κατὰ τῶν τελευτῶν αὐτοῦ.] *Nicomachis* librum de Orpheo laudat *Athenaeus* XIV. p. 637. *Syrianus* et *Proclus* scripserunt in Orphei Theologiam, ut ex *Marino* in *Procli* vita cap. 27. refert idem *Suidas*, qui etiam utrumque ait scripsisse συμφωνίαν Ὀρφείως, Πυθαγόρου καὶ Πλάτωνος, ut *Hierocles* libro quarto de fato ac providentia consensum Platonis cum Orpheo et Oraculis demonstrauerat, quod Photius notatum reliquit. [*Philochorus* apud Scholiast. Euripidis *Alceste*. v. 968, (vbi chorus Thracias Orphei tabulas scriptas adpellat) traditur libro I. περὶ Μαντικῆς explicuisse Orpheam. *Harl.*] Quanti prae libris aliis omnibus Orphicam poesin fecerit et vrice lectitauerit *Serapion Alexandrinus*, docet *Suidas* in *Σαραπίων* ex *Damascio* in vita *Isidori*. Orphei scripta congestit, si *Suidae* credimus, *Pherecydes* ^{d)} quidam antiquissimus Atheniensis *Φερικύδης Ἀθηναῖος πρεσβύτερος τῶ Σωκράτους* (negant hoc alii vide *Menagium* p. 68. ad *Laert.* et *Meursium* in *Bibliotheca Attica* p. 1583) ὃν λόγος τὰ Ὀρφείως συναγαγεῖν. [Eadem fere narrat *Eudocia* p. 421.] E contrario, *Orpheum Poetam Aristoteles docet nunquam fuisse*, inquit *Cicero* I. de *Natura Deor.* c. 38. sect. 108. quae verba non ita intelligenda sunt, ac si nullus vnquam fuerit Orpheus; sed quod nullus fuerit Poeta illo nomine, poemataque, quae illi

Orpheum vero in Aegyptum iter suscepisse, testantur *Diodorus Siculus* IV. 25. pag. 271. ed. Wessell. atque *Eusebius*, quorum narrationes aliis argumentis firmat *Tiedemannus* pag. 14. sq. qui putat, Orpheam primum Aegyptum contendisse ad famam sibi parandam; (ego tamen potius adfirmem, ad doctrinarum copiam sibi acquirendam, immo vero ad sapientiam ex fonte hauriendam, et ut sacris initiaretur;) post reditum mysteria aliasque caerimoniae instituisse suosque docuisse; postea socium se adiunxisse Argonautis, atque, horum expeditione peracta, in Thracia esse vita defunctum, adde virum doctum in Marmoribus *Taurinenf.* pag. 108. sq. *Gesnerus* autem, quando pag. XXI. ex libro de lapidibus argumentum sumit, Orpheam cladi Troianae superuixisse, nec eam fictionem absurdam esse putat, cui centum aetatis anni sufficiant, errare, et maiorem, quam par est, auctoritatem illi libro tribuere videtur. Quando igitur non minus, quam quo noster fato amiserit vitam, res est incerta et controuersa apud veteres valde agitata. A Thressis eum esse interfectum, fabula est celebrata. v. *Plutarchum* de fera num. vindicta pag. 32. ed. cl. Wytten-

bachii, cuius notam p. 67. confer. v. *Marm. Taurinenf.* pag. 110. sqq. in primis *Tiedemannus* cap. 6. pag. 31. sqq. plures collegit veterum narrationes fabulasque. Quod denique filius *Apolin*is fuisse fertur, (aliis secus sentientibus, v. *Hygini* fab. XIV. init. vbi interpretes copiosi sunt de nostro p. 38. *Staneer. Apollodori* Biblioth. I. 3. 2. et I. 9. 16. cum nota *Heynii* pag. 32. sqq.) id consuetudini loquendi antiquissimae et fictionibus poetarum, illius ingenii vim facultatemque canendi singularem celebrantium tribuendum esse existimo. v. *Schol.* ad *Pindar.* *Pyth.* Δ. v. 313. Haec quidem sufficiant: atque ego multis extra oleas vagatus videbor. adi quoque *Kirbachii* disp. de Theologia Orphei. Witteberg. 1685. 4. et *I. G. Hauptmanni* tres prolusiones de Orpheo, Gerae 1757. 4. *Harl.*

c) Ab hoc *Epigene* librum suum de Poesi ac Philosophia Orphica *Epigenem* inscripsit *Andreas Christianus Eschenbachius*. Norimb. 1702. 4.

d) Plures *Pherecydes* commemorat, et eorum scripta recenset *Meursius* ad *Helladii Chrestomathiam* p. 58.

illi tribuuntur, alium habeant auctorem ^o). Quemadmodum nec Androton apud Aelianum negat Orpheum Thracem fuisse, sed fuisse sapientem, Lib. VIII. Var. Hist. cap. 6. *Vossio* tamen Lib. I. de artis Poeticae natura nomen ipsum totum videtur confictum ^o), quod *Arisa* Arabibus est *scire, nouisse*, vnde *Arif*, siue Orpheus *sciens, eruditus, doctus*. Quod argumentum si valet, expectabis vt veniat, qui similiter probet, etiam nullum fuisse Moysen. Sane non defuerunt iam, qui Orpheum cum Moysse confunderent ^o). Alii non vnum sed plures antiquissimos *εποποιῆς* Orphei nomine fuisse contendunt, vt patet vel e *Suida*, multos ^o) Orpheos memorante, siue fingente potius ^o). Alii alia nominis Orphei etyma commenti sunt.

e) Fabricii explicationem comprobarunt *Trillerus* in *Anmerkungen zu Hugonis Grotii Leidender Christus, Trauerspiel* etc. Hamburg. 1748. pag. 586. (vbi a pag. 580 — 587. multus est de Orpheo,) et *Dauisius* ad Ciceronis locum: is tamen alium *Aristotelis* lib. I. de Anima cap. V. pag. 386. profert locum, ex quo philosophi illius de Orphicis carminibus sententia sit clarior: τὰ τοῦ ἀείνοντος, καὶ ἐν τοῖς Ὀρφικοῖς καλεμμένοις ἔστι λόγος. ex quo tamen loco id quoque effici potest, libros, qui Orpheo adscribebantur, ipsi fuisse suspectos. Ibi vero sententiam Orphei refutat, animam ferri ventis et ex toto ingredi respiratione. Locus tamen, ad quem respexit Cicero, iam dudum periit. Errat igitur *Moshemius* ad *Cudworthi* Systema intellectuale cap. IV. §. 17. n. 7 et 8. pag. 342. vbi putat, *Aristotelem* negasse loco Ciceronis memorato, fuisse vmquam Orpheum. *Philoponus* enim Comm. in *Aristotelis* locum de anima apud *Cudworth*. pag. 344. „*Aristoteles*, ait, carmina haec vocat *Καλὴ μὴ σὺ δὲ δῖα* Orphica, quia non ab ipso videntur Orpheo esse scripta, id quod ipse in libro de philosophia adfirmat (ὅτι μὴ δυνάμει Ὀρφικὰ τὰ ἔπη, οὐ καὶ αὐτοῖς ἐν τῷ περὶ φιλοσοφίας λόγῳ). Dogmata quidem ipsa sunt Orphei; verum haec Onomastrium numeris illigasse ferunt“. Ciceronis igitur mens nulla alia esse potuit, ac ea, *Aristotelem* adfirmasse Orpheum Thracem, celebrem illum mysteriorum parentem, nulla carmina reliquisse et inscriptiones talium carminum mentiri Orphei illius nomen: siue poemata, quae vulgo sunt Orpheo tributa, ab alio esse confecta, falsoque nomen illius prae se tulisse. Docte explicat Ciceronis locum *Gesnerus* in Prolegomenis p. XVIII sq. atque vberius persequitur illum meliusque, quam *Hanov.* in *Disquis. metaphysic.* p. 337. ornat interpretationem, et *Bruckeri* sententiam de illo loco, tom. I. Hist. crit. phil. p. 374. prolatam examinat *Tiedemannus* pag. 3-7. adde *Ol. Borrichium* Diss. I. de Poetis §. 17. *Harl.*

f) Recte a *Vossio* dissentit *Thomas Burnetus* c. 9. *Archaeologiae Philos.* cui adde *Observatores Hallenses* VI. 29. Alia Etymologia arrisit *Gerardo Croesio* in Hist. Hebraeorum Homerica p. 146. qui similiter praeter rem negat vllum fuisse Orpheum.

g) Leuibus argumentis ductus negat *Huetius* *Demonstr. Euang. Prop.* IV. cap. 8. §. 18. existisse vmquam Orpheum et §. 19. ad Moysen exemplar, Orpheum ipsum esse expressum, contendit ingenioseque instituta vtriusque comparatione demonstrare conatur. Et tamen argutatur vir doctus. vide *Tiedemann.* p. 5 et 6. atque censorem illius elegantem doctumque in *Biblioth. critica.* Amstel. vol. II. part. VI. pag. 81 sq. vbi quoque de *Dionysio*, qui de Orpheo prodidit, locoque *Suidae* agitur. Moysen libris adiutus dicitur a *Iustino* apud *Worth.* ad *Tatiani Orat.* ad Graecos pag. 3. n. 6. Aeque lubrica falsaque est suspicio *I. Heins.* *Vrsini*, (in *Analect.* SS. lib. IV. pag. 219 sqq.) *Dauidem* regem sub Orpheo latere. Praeter *Huetium* etiam et *Croesium* a *Fabricio* iam in nota nominatum, *Natalis Alexander* (Hist. eccl. V. T. cap. 8. pag. 357). Orpheum proscripsit quasi et e numero mortalium eiecit: iam satis autem crebroque explosa sunt illa somnia a viris doctis. v. *Brucker.* p. 374. not. o.) et *Gesneri* Prolegom. Pag. XX sqq. *Harl.*

h) Vide etiam si placet *Kircherum* Lib. II. *Oedipi* part. 1. p. 150. vbi corruptissima de Orpheo traduntur. Orphei alterius meminit et *Suidas* in *Anst.* Habuit et Cicero seruum Orphei nomine. Vide *XIV*, 4. ad familiar.

i) *Suidam*, variorum compilantem narrationes, *Eudocia* pag. 318 et 319. descripsit maximam partem. In numero plurium illorum Orpheorum occurrit *Orpheus Crotoniata*, quem *Eudocia* p. 320, et *Simson* in *Chron. cathol.* ad A. M. 3429. ante Christum 574. V. C. 178. cum *Meursio Argonauticorum*, quae hodie circumferuntur, esse auctorem putant: in eadem sententia versatur *Thom. Reine-*

sunt. Vide *Olaum Rudbeckium* T. 2. Atlanticae p. 443, [et *Trillerum* ad tragoediam Grotii versam p. 583 sq. et p. 587. deriuat is nomen ab Hebraico voc. *עֵר* *incundum, amoenum, Harl.*] Vtuncque autem ista se habeant, vti in Hermete supra feci, ita hic quoque enarrabo scripta, quae sub Orphei nomine exstant, vel a Veteribus laudata reperi, tum de inuentis Orpheo tributis quaedam subiungam [P]. Equidem Lambecius, qui de Orpheo fuisse egit p. 168 sqq. prodromi historiae literariae, ferias mihi fecisse videatur, sed poterit forte aliquid plenius, distinctius et accuratius de Orphei scriptis lectori a me offerri et exhiberi.

Num scri- II. Orpheum antiquissimum Poetarum, dialecto Dorica scripsisse testatur *Iam-*
pferit, et qua *blichus* c. 34. de vita Pythag. ex Metrodoro Medico Pythagoreo Epicharmi F.
dialecto?

Verum illam dialectum neque in libris, qui sub eius nomine exstant, neque in fragmentis reperio, si a *λόγῳ ἱερῷ* discesseris, sed quem a Pythagoraeo aliquo suppositum Orpheo fuisse, infra c. XIX. sum notaturus. Orphicos *per Symbola*, sive, vt Dionysius Halicarnass., *per allegorias*, Pythagoraeos *per imagines* diuina adumbrare solitos, observat Proclus Lib. I. c. 4. Theologiae Platonicae *).

III.

Reinesius in Epist. X. ad Nesteros, a. 1642. scripta pag. 21. Illum tempore Pisistrati vixisse Eudocia I. m. ex Asclepiade prodit. *Lambecius* Prodr. p. 179. Orpheum Lebethrium, siue Argonautam, Orpheum Ciconaeum, et Orpheum regem Thraciae, de quibus Suidas tamquam de tribus viris agit, vnum atque eundem hominem fuisse, ex vers. 76—79. Argonaut. colligit. *Herodorus* contra apud Schol. *Apollonii* lib. I. v. 23. (quod scholion est notatu dignum) duo fuisse eiusdem nominis prodidit, eique subscribit *Buhierius* in diss. de litteris graecis, ad calcem *Montfauconii* Palaeogr. graec. §. 20. pag. 559. atque ego lubentius facere me profiteor cum Herodoro atque *Buhierio*, quam cum *Tiedemann*, arbitrante et acute, fateor, subducente rationes, p. 6. et 7. vnum tantum veterem Orpheum superesse, reliquorum memoriam esse sublesta aut nullius fidei. Nam plures nominis eiusmodi homines in antiquitate non adeo sunt rari. Atque Herodori testimonium, quod propter antiquitatis auctoritatem multum ponderis habet, fructuosum mihi videtur ad turbas de senectute Orphei temporisque ratione componendas. Dissenserat iam a *Lambecio* et *G. I. Vossio* (vnum tantummodo Orpheum fuisse, existimante, lib. I. de Idolol. c. 39. de poetis gr. cap. 4.) *Io. Mollerus* in Homonymoscopia. p. 323. vbi de Orpheo plura disputat. — *Fabricii* additamentum, margini exemplaris sui adscriptum commode hic adferam. „Alii Orphei. *Montfaucon* tom. I. suppl. pag. 230. sqq. Orphei filius *Διός*, *Leus*, Apostol. XI. 84. Prouerb.

Fuit et *Orpheus*, ad quem Libanii Epistol. *Orpheus Magnus* poeta Ferrariensis, de quo *Barnsfaldus* pag. 46. qui memorat eius librum primum *Odyssaeae*, hexametro carmine, et argumenta in libros *Metamorphos.* Ouidii. “ *Harl.*

k) Scripta Orphei, quae hodie habentur, conficta esse a Christianis post aeuum Origenis, statuit *Huetius* Quaest. Alnet. libr. II. cap. 1. pag. 100. et cap. 2. §. 7. pag. 105. §. 13. pag. 109. Idem lib. II. cap. 3. pag. 120. coniecit, non vni esse auctoris, quae splendidum Orphei nomen praeferebant. *Schurz-fleisch.* de Biblioth. Vinar. pag. 178. Negauit iam *Pausanias* lib. 1. cap. 14. pag. 34. Orphei esse scripta, quae sub nomine eius circumferuntur. *Heumann.* Idem *Pausanias* lib. I. cap. 37. p. 90. τὰ καλεόμενα Ὀρφικά, vti Aristoteles, nominat. At si seriem orationis in vtroque loco perpendimus, *Pausanias* priore loco Theogoniam, posteriore autem *Τελειά* aut poema de mysteriis respexisse videtur. Quare suspicor, si Ὀρφικά vniuersim memorantur a scriptore quodam vetere, fore vt ex connexione pateat, quinam liber, Orpheo adtributus, intelligendus sit. Non sine tamen seditione saepe disputatum est de auctoribus et vetustate carminum, vulgo Orphei nomen praeferebant: nec meum est, tantas lites componere. Enimvero, argumentis omnibus examinatis, negari non poterit, Orpheum illum antiquissimum existitisse, et docuisse sacra; at de scriptis ei adtributis facilius tutiusque iudicari poterit, quid non sit Orphicum, quam quid sit Orphicum. Id quidem quam maxime probabile est, Orpheum car-

carmina cecinisse, placita praeceptaque sua, more antiquissimi aevi, versibus complexum. Neque vero, licet Tiedemannio aliisque dissidentibus, ab omni probabilitatis specie abest, Orpheum artem scribendi, iam tum in Aegypto inuentum, calluisse, et litteris, itidem tunc cognitis, siue graecis, siue Pelasgicis, consignasse praecepta. Iam vero si *Monbodo*, eruditi Angli, sed amore sapientiae aegyptiacae nimis abrepti et occupati sententia (in *Werk von dem Ursprunge und Fortgange der Sprache*, ex interpretatione *E. A. Schmid* theotisca Vol. I. cap. XI. pag. 385. sqq. et cap. XII. pag. 418. sqq.) tam certa esset veraque, quam subtilis est atque ingeniosa, primas Graecorum litteras fuisse Pelasgicas, Dores fuisse Pelasgos, et lingua vsos Pelasgica, hanc vero fuisse dialectum Aegyptiacam, ideoque Danaum et Cadmum, postquam Graeciam occupassent non vi, sed persuasione, incolarum illius priscorum linguam intellexisse, (collato *Samuele Squire* in: *An Inquiry into the Origin of the Greek Language*, Cambridge 1741. pag. 173.) res expeditu facilis foret, saltem ea, quam fovi, sententia prope a vero aut verisimili abesse videretur. Accedit testimonium *Diodori Siculi*, (certe famam quamdam antiquam sequuti,) *Biblioth. hist. libr. III. cap. 66. pag. 236. sq. ed. Wesselingii*, cuius eruditae animaduersiones ad h. l. omnino sunt conferendae. Is quidem plures Linos, sed aetatis diuersissimae, confundit, narratque de litteris pelasgicis et Lino litteris pelasgicis res Bacchi primi describente, (quae quidem res satis dubia est:) addit tamen, eodem litterarum genere Orpheum quoque usum esse. Veteribus igitur iam credibile visum est, Orpheum exarasse libros. Neque vero adfirmare ausim, si quae sua ille ipse manu scripserit, ea ipsa ad posteritatis memoriam peruenisse, sed siue omnia propter vetustatem litterarum ac dialecti plane interiisse siue pleraque ab aliis, Pythagoricis, mire deprauata, interpolata, alienisque sententiis aucta: scripta vero multa ab aliis aetatis multo senioris hominibus propter nominis auctoritatem ad ampliorem suorum placitorum commendationem ficta et supposita arbitror. Multorum tamen, quae Orpheus praeceperit, vestigia multasque doctrinas Orphicas genuinas superfuisse ante Onomacritum reor, et restare in *καλὸν καὶ ὀρθόν* Orphισμῶν, quae adhuc habemus, post Cudworthum, Moshemium, (cui quidem ad *Cudworth. systema intell. pag. 345. n. 20. fin.* nihil Orphicorum carminum, quae hodie legimus, probum, sanum, aut vere Orphi-

cum videtur esse,) Bruckerum aliosque diligenter copioseque exposuit *Tiedemannus* V. cl. libr. mem. parte I. sect. II. qui quidem cap. I. recenset scripta, quae perhibentur Orphica: carmina vero orphica iam vltima aetate in Graecia fuisse peruulgata, vel ex Platone et Aristotele constat: cap. II. persequitur dogmata Orphica genuina et falsa: cap. III. quae in Hymnis, quos a diuersis hominibus diuersis temporibus confectos esse, p. 77. sq. docet, et de fragmentis, quae singula percenset, (Argonautica vero et poema de lapidibus, quia nihil, quod ad Cosmogoniam et notiones philosophicas pertineat, mente sua contineant, non attingit,) genuina supersint aut supposita, Orphei placita, fusius explanat, negatque, senioribus illa temporibus esse confecta, (pag. 85.) immo pag. 78. sq. euincere studet, theogoniam in Hymnis frequentem attingere aetatem Pythagorae et Orphei, denique cap. IV. composuit corpus disciplinae Orphicae. Quasdam Orphicas doctrinas, ab Orpheo ipso profectas, ab eius discipulis aliisque traditas et tamquam tabulas fractas e naufragio seruatas esse, aliisque eiusdem fere argumenti postea imixtas, negari non poterit. Nam, ut ea, quae ex Platone, Euripide, Aristophane et vero Herodoto a Gesnero in *Prolegomenis*, et ab aliis iam notata sunt, praetermittam, constat, iam antiquiores philosophos exposuisse Orphei de diis opiniones. Sic *Chrysippus*, qui Stoicorum somniorum vasserimus habetur interpres, apud *Ciceronem* de Nat. deorum lib. I. cap. 15. pag. 47. ed. Dauii, cuius notam consules, in secundo de natura deorum libro vult ORPHEI, *Musaei, Hesiodi Homerique fabellas adcommodare ad ea, quae ipso libro de diis immortalibus dixerit*. Adde *Tiedemannum* pag. 38. sq. *Eudemus* apud *Damascium* in *Excerptis editis a Wolfio* Anecd. gr. tom. III. p. 256. opinionem de ortu rerum ex nocte diserte tribuit Orpheo. v. de hac re pluribus docteq. differenter censorem in *Bibl. crit. Amstel. II. part. IV. p. 87-90*. Tum multa ex Orpheo hausisse *Heracitum*, notauit *Clemens Alexandrinus* VI. *Stromat. pag. 629*. Quod autem vberior huius controersiae expositio ad historiam philosophiae pertinet, ab nostroque aliena est instituto: singula excutere argumenta, aut, quae in vitamque partem possint disputari et disputata sunt, repetere, aut sub examen vocare, nec vacat nec expedit. Quare diuersas quasdam de vetustate orphicorum carminum sententias tantummodo memorabo. Quoniam vero iam antiquissimis temporibus spuria vide-

T

ban.

bantur scripta Orphei, exstiterunt, qui putarent, magnam illorum partem a Cercope quodam, aut Onomacrito esse supposita, vel prodentibus Suida atque Eudocia, singula paene illorum ex Orpheis iunioribus, alicui deberi. Quae quidem Suidae suspecta narratio placuerat olim multis, vt *Mich. Neandro* in Notis ad Apocrypha de Christo v. 437. *Mollero* l. mem. pag. 325. *Laur. Crasso* in Historia poetar. graecorum pag. 382. sqq. vbi multus est de variis Orpheis, praecipue Thrace et Crotoniata. *Borrichius* de poetis l. mem. de Hymnis et carmine de Lapidibus, mitioribus plerorumque, ad antiquum poemata illa Orpheum referentium, censuris subscribit; (conf. eiusdem *Sapientiam Hermetis vindicatam* lib. I. cap. 7. §. 8. pag. 166. sq.) At *Mollerus* iure iam veretur, ne frustra patrocinetur: sed ipse fallitur *Mollerus*, dum, Suidae fidem sequutus, Hymnos Orpheo Ciconaco, *Λιδίαν* autem Onomacrito adserit. *Gesnerus* in Prolegomenis a pag. XX. magna vi argumentorum et testimoniorum veterum, probat vindicatque orphicorum carminum vetustatem. Adfirmat, quae super sint de Argonautarum socio fabulae et carmina, ea et inter se sic satis conuenire, et quam plurima habere intimioris doctrinae vestigia, quae mereantur obseruari, et vt nobilissima antiquae historiae particula in ea luce collocari, qua possint deinde etiam alijs doctrinae partibus prodesse. Existimat, quod *Pindarus* (Pyth. 4. 313.) Orpheum adpellat auctorem carminum, siue verborum, quae cantantur, insignem iam tum personam Orpheae, nec potuisse primum quasi creatum esse, et in medium productum ab Onomacrito, qui vel aequalis, vel haud multo maior fuisse possit *Pindaro*. Ex *Euripidis* *Alceste* 968. patere docet; fuisse, quum ista in scenam ferret poeta, carmina, quae Orphei esse dicerentur. Quae hodie exstant sub Orphei nomine opuscula, Argonautica; Hymni, de Lapidibus, ea idem habere consilium ac propositum videntur *Gesnero*, commendare scilicet caerimonias et mysteria, facere Orpheae deorum amicorum et interpretem, qui ab his edoctus et morborum remedia, et expiatoria omnium prae factorum sacra, et depulsoria periculorum, et portentosa in rerum omnium desperatione auxilia, vel depromserit in ipso actu, vel vnde petenda essent, etiam posteris ostenderit. (*Eudocia* pag. 318. Orpheus ἔγροψε, inquit, ποιήματα, ἅτινα οἱ θεολογίας ἔχουσιν Ἕλληνες. ἐν δὲ ταύτοις τοῦ ποιήματος διὰ μυθικῶν συμβόλων λίγα τὸς τῶν θεῶν τάξεις τε καὶ σαφὲς καὶ τίνας τινὰ ἔργα καὶ ποῖα τινῶν τελίσματα καὶ τίνες τινῶν ἀμαρτυρίαι.) Verba omnia, censet, vel Homerica,

vel ea moneta percussa, quam in *Homeri* et veterum oraculorum verbis deprehendimus. Quod apud *Jamblichum* (de vita Pythag. c. 34. p. 169. Kusteri,) plerique historici tradidisse dicuntur, Orpheum Thracem etiam antiquissima dialecto dorica vsum esse, id refert ad *Demosthenem* *Suicidus* ab *Euripide* vocatus. „Haec porro, pergit, quae nunc exstant, ab Atheniensi Onomacrito, Pisistratarum et Xerxis aetate litteris ac libris mandata esse, communis plurimum antiquorum sententia est. Hic Onomacritus potest vel conseruatis sententiis omnibus, et bona verborum parte, dialectum modo mutasse, Homerice, et, vt sic loquar, Solonice loqui antiquum Orpheae docuisse; vel pro suo arbitrio, quae viderentur, addidisse, demisisse, quam illius circa oracula artem refert *Herodotus*. (VII. 6.) Mihi quidem non sit probabile, simpliciter confingere omnia ausum esse, vel opus habuisse, vel potuisse adeo, Onomacritum. — Dorica certe dialectus non magis debet valere ad impugnandam Orphicorum, quae supersunt, antiquitatem, quam Pelasgicae litterae, quibus vsum Orpheae, est apud *Diodorum Siculum*, (III. 66. pag. 236, 67.) „Post laudari, monet, vnum alterumque versum a Platone, (*Cratylus* pag. 265. A) vbi disertè ait, λέγε δὲ πρὸς τὸν Ὀρφεὺς, laudari a *Diodoro Siculo* (I. 11. it. 12.) et Christianis omnibus, et recentioris scholae Platonice, antiquiore. Denique, cur multa quidem debuerit esse Orphei apud posteros mentio: carmina ipsa ab initio homines vix ac ne vix quidem scriptis suis intexuerint, hanc rationem adfert: Mystica fuisse pleraque omnia, partem religionum, orgiorum, mysteriorum, sub sancti silentii sacramento commendata mystis, quae diuulgari et referri salua pietate non posse: itaque de Orpheo, vt inuentore omnium mysteriorum et caerimoniarum ac religionum auctore praedicare solent, a verbis, vt religione consecratis, fere abstinere, (*Herod.* II. 81. *Pausan.* Boeot. 30. *Celsus* apud *Orig.* VII. p. 367.) exorta euangelii luce vulgata esse, quae agerentur in mysteriis. Addo ea quoque deprauata esse et pia fraude largiter aucta. Locum *Herodoti* celebratum, II. 53. quo omnis ab Orpheo et reliquis, qui ante *Homerum* et *Hesiodum* fuisse perhibentur, poetis abiudicari videtur disciplina et institutio rerum diuinarum, cum *Wesselingio* melius, credo, quam *Tiedemannus*, explicuit vir doctus in Bibliotheca critica *Amstelod.* vol. II. part. IV. pag. 83. sq. Alia quoque silentii excogitari potest causa. Mystera illa et praecepta Orphica diu erant paucis cognita: exigua pars erat initiatorum: hinc *Herodotus*, religione ductus

etus vel non initiatus sacris, illa praeteriit; hinc nulla illorum vel exigua obscuraque notitia et commemoratio antiquissimis temporibus. Post auctas religiones et ampliorem in Graecia per poetas notitiam ac mysteriorum atque initiationis mythorumque usum crebrior facta est mentio nominis et doctrinarum, rituum et praeceptorum Orphicorum, nec non librorum Orpheo tributorum: deinceps plures coeperint ad mysteriorum aut suarum opinionum laudem atque commendationem doctrinas Orphicas, quae genuinae habebantur, at, tamquam membra disiecta, hinc inde sparsae erant, colligere et admixtis alienis in quendam redigere ordinem; vel libros sub illius nomine componere, ad eosque prouocare; vel etiam nomina talium librorum ac fragmentorum fingere; tandem subtilius argutiusque mythos et ea, quae arcana viderentur, interpretari. Illa temeritas eo latius serpere coepit, quo maior facta est Orphei in carminibus poetarum Atticorum et in mysteriis celebrandis auctoritas, aut quo plures illorum vim ac religionem vel adgressi sunt vel defenderunt. At haec in coniecturis posita sunt. *Gesneri* sententiam atque argumenta praecipue pro Argonauticorum antiquitate adlata grauius impugnat, et multis rationibus ingeniose excogitatis docteqque explicatis, Hymnos et imprimis Argonautica post Christum natum ab simiolo quodam Orphei siue philosophis neoplatonicis, corrupta scribendi ratione, quam carminis auctor a contagione saeculi sui, vel ex frequentiore linguae latinae usu traxisse videatur, et p. 83. ab homine quodam, qui tempore auctoris carminis de Venatione, quem vulgus cum Oppiano perperam confundit, esse conficta, multasque res abscondas, falsas, aut multo serius cognitatas, nec aetati Orphicae aptas continere, probatum it *Io. Gottlob Schneider* V. cl. criticus acutus et homo graece doctissimus, in *Analectis criticis* in scriptores veteres graecos et latinos; fascic. I. sect. IV. siue Disputatione de dubia carminum Orphicorum auctoritate et vetustate. Traiecti ad Viadrum 1777. 8. Nec tamen omnium expectationi satisfacere, pristinamque de vetu-

state Orphicorum sententiam ex omnium animis expellere potuit vir doctus. Nam quod ad Hymnos attinet, multorum antiquitatem vindicatam esse a Tiedemannio iam vidimus; qui tamen in *Ephemeridibus litterariis* Gottingensibus a. 1780. supplem. 39. pag. 618. sqq. acutum nactus est aduersarium, qui antiquitatem carminum Orphicorum rursus oppugnauit. Atque *Meiners* in *Historia doctrinae de vero deo* p. 197. subscripsit sententiae *Schneideri*. Partes vero Argonauticorum et Hymnorum suscepit *David Ruhnkenius*, sagax et eruditus criticus, qui in *Epistola critica* IL pag. 69. prioris editionis vetustatem Orphicorum Argonauticorum tuitus, ideoque a *Gesnero* in *Prolegomenis* pag. XXV. laudatus est. In altera vero editione pag. 129. sqq. ab *Schneideri* aduocatione acrius vindicauit. Is, igitur ait, qui Argonautica et Hymnos Orpheo subiecit, siue *Onomacritus* fuerit, vt plures tradunt, siue alius, scriptor certe meo iudicio vetustissimus est; in quo, quamuis animum diligenter adtenderim, ne leuissimum quidem recentioris aetatis vestigium reperi; contra proba omnia et antiquitatem redolentia: orationis forma Homericam refert; sic tamen, vt pauca singularia in ea notentur. Dum ex silentio veterum scholiastarum frustra esse, contendit, qui argumentum ducat ad vetustatis, quam habent Argonautica, opinionem conuellendam: docet, diserte laudari ab antiquis et claris grammaticis, *Oro* et *Dracone Stratonicensi*; antiquos autem, quales *Orus* et *Draco* sunt, praecepta sua non nisi veterum et classicorum scriptorum auctoritate confirmare: illos igitur carminis vetustatem cognitam perspectamque habuisse; Nonnum denique, saeculi quinti poetam, nec nisi veteres imitari solitum, Argonautica manifesta imitatione expressisse: (quae quidem ratio vltima me minus moueret, ad antiquitatem Argonauticorum tuendam.) De Hymnis expeditior illi res esse videtur, quoniam non vnus, sed plures versus, ab antiquissimis scriptoribus, *Demosthene* et *Pausania*, sub Orphei vel *Onomacriti* nomine sint adlati. *Harl.*

III. Ex iis quae sub Orphei nomine hodieque exstant, occurrunt:

Argonautica. (1) *Argonautica*, quae Constantino Lascari lucem debere, vulgaris est opinio sed a Gesnero in praefatione impugnata, carmine scripta epico, ut sunt praeter *ἱερὸν λόγον* omnia, quae Orpheo tribuuntur, (qui et ipse traditur inter Argonautas cum Tyn-
daridis et Hercule nauigasse ^h), ut post alios auctor est Lactantius lib. I. cap. 5. Antiquior
tamen testis est *Pindarus* Pyth. Δ. 313. et locus est classicus apud *Diódor. Sic.* IV. 25. seqq.
pag. 271. ed. Wessell. quem vide, et 40. pag. 284.) Ad *Onomacritum* Pisistratidis et Xerxi Per-
sarum regi aequalem ^{m)} *Argonautica* referri a Gesnero aliisque, aliis intercedentibus, paullo
ante vidimus. *Onomacritum* quidem praestant auctorem praeter alios *Philoponus* supra lau-
datus, *Tatian.* Orat. ad Graecos cap. 62. pag. 138. ed. Worth. et *Clemens* Alexandrinus,
Strom. lib. I. p. 332. — Orpheum, *Argonauticorum* enarratorem, quod montis Aetnae et Tyr-
rhenorum facit mentionem, longe *Argonauticis* Homerique temporibus recentiorum fuisse,
iudicat *Dornille* in *Siculis* pag. 244. — *Cleoni Curiensi*, (de quo infra vol. II. pag. 522.)
Argonautica Pseudoorphica, auctoritate scholiast. ad Apollon. I. 587. adiudicanda censet *Toup.*
in *Emendatt.* in *Suidam* part. III. p. 75 sq. ed. Londin. (pag. 373 sq. ed. Lipsiens.). Enimuero
Cleon, ut alii, *Argonautica* scripserit: atque poetae, in eodem argumento versati, in verbis
non magis quam in rerum nominumque usu et descriptione convenire solent saepius et vero
debent. Atque a *Ruhnkenio* Epist. crit. II. pag. 129. et a *Schneidero* Anal. pag. 55. adensum
ingeniosae illi coniecturae denegatum, meamque eo confirmatam esse dubitationem intellexi.
Orpheo Crotoniatae multi adsignarunt, v. *Craffi* Histor. poet. graec. pag. 386 sq.

Codices MSS. Codices MSS. qui supersunt, haud pauci a Gesnero et *Ruhnkenio* iam in usum sunt
conuersi. Hoc vero loco codd. in quibus Pseudoorphica, cuiuscunque sint homi-
nis, exarata sunt, mihi quidem notos memorabo. *Argonautica* inter codd. bibl. Laurent. apud
Bandin. vol. II. pag. 204. cod. XLV. in eodem vol. insunt Orphei Hymni ad Musaeum, et
Bandini, in codice, ait, post ultimum inter editos, qui desinit *ἐν ἀνθρώποις, τὸ γῆρας*, se-
quuntur alii sex, quorum primi quinque sunt anepigraphi, sextus est *εἰς Ἀθήνην πολυμήτην in*
sapientem Palladem. In eadem bibliotheca est apud Bandin. II. pag. 661. cod. 35 codex, qui
continet *Orphei Argonautica*, eiusdem *ad Musaeum carmen*; eiusdem *Hymnos* LXXXVI. Quae-
dam eitantur in Arsenii Iωνικῇ. v. Bandini l. m. tom. I. pag. 549. — In Bibliotheca regia
Matritensi, teste *Iriarte* pag. 86 sq. in cod. manu Lascaris scripto sunt *Orphei Argonautica*
et *Hymni*. Quando vero *Iriarte* p. 87. hymno 39. duo versus adiectos, pro ineditis venditat,
eum errasse, quum eo tracti sint ex Hymno 44, monet *Ruhnken.* in Epist. II. crit. pag. 278.
Cod. Matrit. XXIV. in H. 79. post v. 5 addit *ἀκτίες ὡς λάμπουσιν ἐπὶ χθονὸς ἡελίου*, teste
et *Tychsenio* in litteris ad me datis. — In Bibl. regia Parisi. tom. II. nominantur codd. *Ar-*
gonautica n. 2678. 2763. *Hymnos* n. 1603. 1739. 2763. 2765. 2833. et carmen *de lapidibus* n.
2764. continentes. — In *Montfauconii* Bibliotheca biblioth. MSS. viginti fere codd. memo-
ran-

^h) Quod tamen negat Scholiastes Apollonii, ci-
tatus infra cap. XXVI. §. pag. 157.

^{m)} De eius aetate vide *Herodotum* VII. 6. ibi-
que *Wesseling.* pag. 508. et *Corfinum* in *Fastis At-*
ticis, tom. III. pag. 87 sq. qui vero et *Tatianum*

et *Clementem*, *Onomacriti* aetatem Olympiadi
quinquagesimae adsignantes, erroris arguit, aut
interpretatione iuuandos, aut in *Tatiani* textu
numerus *sexagesimae* Olymp. rescribendum esse
coniicit, uti iam *Vossius* de poetis graecis cap. 4.
quem vide, censuerat.

rantur. — In *Nesseli* Catalogo codd. MSS. bibl. Vindobonensis part. III. cod. 30. p. 42. et vberius in *Lambecii* Comment. de Bibl. Vindob. tom. VI. p. 800. cod. 30. n. 5. indicatio cod. *Orphēi Thracis libellus suppositus de Gemmis Onomacrito potius adtribuendus*. Incipit *Ορφέως περὶ λίθων*. *Λίδος ὁ Κρύσαλλος* etc. Quando vero *Nesselius* et *Lambecius* scribunt, „plane igitur diuersus est hic libellus a poemate Orphei περὶ λίθων“ id non intelligo, nisi forte, quoniam dicitur libellus, oratione prosa scriptus sit. Absunt quoque prooemium et argumentum. — Idem *Nesselius* part. IV. pag. 89. nr. 153. codicein antiquum et optinae notae, *Orphei Argonautica* comprehendentem laudat. In cod. Vindobon. post v. 93. nouus versus adiectus dicitur: *Καὶ κλέος ἀνδράποισιν ἐπεσσομένοισι πύθεσθαι*. — In Bibl. Veneta D. Marci in *Bongiovanni* Catalogo cod. 480. pag. 252. *Argonautica et Hymni*. — cod. 509. pag. 273. *Argonautica*. — cod. 419. pag. 279 *Hymni*. — *Ορφέως τελευταί* in eadem biblioth. v. infra c. XIX. not. ad *τελευταίς*. In Catalogo Biblioth. Lugdun. B. pag. 341 *Orphei ἔπη* ex chirographo Ios. Scaligeri, et pag. 343. ab eodem *Orphei* varia versa. Ibidem pag. 398. inter Vossianos codd. *Orphei Argonautica et Hymni*. — In *Sylburgii* Catal. MSS. graec. Bibl. Palat. nunc Vatic. pag. 43. n. 139. et p. 53. nr. 179. *Argonautica et Hymni ad Musaeum* pag. 99. nr. 319. *Orphei poema de Lapidibus* — In *Phil. Tomasini* Bibl. Patavin. (Vtini 1639. 4) pag. 86. *Orphei Hymni*. — In *Labbe* Noua Bibl. p. 122. Prognostica ex *Orpheo* aliisque collecta. pag. 128. *Orphei fragmenta quaedam*. pag. 168. *Apotelesmata Orphei aliorumque* pag. 273. *Orpheus de lapidibus* cum glossulis *Demetrii Moschi*. — In *Tomasini* Bibl. Venetis pag. 18. *Orphei carmina et Hymni ad Musaeum*. — In *Reiseri* Indice MSS. Bibl. Augustae Vindel. pag. 69. *Orphei* versuum fragmentum et *Argonauticorum* fragmentum. — *Gesnerus* vsus est variis lectionibus cod. Vossiani et *Ant. Askeu*, item *Thryllitiani*: Cl. vero *Ruhnken*. in *Epist. II. critica*, vbi a pag. 228 sqq. *Argonautica* et *Hymnos* sagaciter eraditeque percensuit, praeter codd. reg. Paris. et Vossianum, codice non valde quidem antiquo veruntamen omnibus, qui adhuc excussi sunt, facile praefereudo, quem a *Christiano Fred. Matthaei*, viro humanissimo et egregia litterarum scientia praedito, donum acceperat; item variis lectionibus codd. Vratislauiensis ac Vindobonensis.

Editiones. De Principe editione vide *Hambergerum* et *Gesnerum* in praefatione ad posterioris editionem pag. VIII. sq. Illa quamvis scateat mendis; tamen basis erat editionum sequentium vsque ad *Stephanum*. Habet autem *Argonautica* tantum et *Hymnos*, et est inscripta:

Orphei Argonautica, Hymni, et Procli Lytii philosophi Hymni, graece, Florent. 1500. 4. In calce legitur: „Anno ab incarnatione MCCCC. die XIX. Septembris: Impressum Florentiae impensa Philippi Iuntae bibliopolae. Si quos errores in hoc opere lector inuenies, qui properantes oculos nostros subterfugerint, eos pro iudicio tuo emendabis: vix fieri potest, vt non tales interueniant“. v. quoque *Bure* bibliogr. instructive. Belles lettres tom. I. n. 2523.

Presso fere pede sequitur illius lectiones *Aldina* 1517. 8. aucta tamen carmine *Orphei de lapidibus* (confer. H. Stephan. ad *Argon.* v. 420.) Inscripta est:

Musaei Opusculum de Herone et Leandro: Orphei Argonautica! Eiusdem Hymni. Orpheus de lapidibus. Omnia graece. Venetijs apud Aldum 1517. 8. v. supra *Musaeum* de alijs, praecipue de prima et sequente edit.

Orphei Argonautica. — per heredes Iuntae Florent. 1519. 8. Post hymnos Orphei insertis quatuor Procli, et adiectis in fine sententiis ex variis poetis, et *Homeri* Batrachomyomachia. Ad singulas litteras haec ab Aldina expressa videtur. Ant. Barchineus etiam praefationem Aldi Romani paucis immutatis descripsit: liber tamen de lapidibus habet quaedam propria, iudice Gesnero. Editio Flor. 1540. 8. quam Fabricius memoravit, mera forsan est repetitio.

Orphei Argonautica carmine epico latino a *Leodrisio Cribello*, Mediolanensi, composita: adhaeret versio illa metrica calci *Argonauticon Valerii Flacci*, edit. Io. Baptistae Pii, Bononiae 1519. fol. Aldinae, 1523. 8. Lugdunensi. 1548. et Burmannianae, Leidae 1724. 4. in compendium redacta legitur illa in *Nicolai Reusneri* Hodoeporicorum siue itinerum totius fere orbis Lib. VII. etc. edit. Ieremiae Reusneri cura Basil. 1580. 8. (v. *Freytag* Adparat. literar. tom. III. p. 370 sq.) et a 1592. vbi hic est libri titulus: *Itinerarium totius orbis siue Opus peregrinationum variarum* etc. ex recensione *Nicol. Reusneri* Consiliarii Sax. et Prof. in acad. Salana ed. secunda etc. p. 21—34. *Leodrisium autem Cribellum*, Francisci Philelphi familiarem, fuisse auctorem, qui ex Aldi praefatione iam cognosci potuerat, hodie fatis constat et a *Caspere Barthio* ad Statium III. Theb. 352. olim significatum est. conf. *Burmannum* in Praef. ad *Valerium Flaccum* fol. XXX. 2. atque *Hamberger.* praef. ad *Gesneri Orpheum* pag. XII. et bene multos viros doctos ab utroque laudatos. adde *Diarium Eruditorum Italiae* tom. XV. Io. Alb. *Fabricii* Bibl. lat. mediae et infimae aetatis, ed. Io. *Dominici Mansi*, tom. I. (Patau. 1754. 4.) pag. 435 *).

Orphei poetarum vetustissimi Argonaut. cum metrica interpretatione latina incerti auctoris, recens addita et diligentius, quam hactenus, emendata. Apud inclytam Germaniae Basileam anno domini 1523. In fine: In aedibus *Andr. Cratandri*. Basil. 1523. 1529. 4.

Versio latina est *Leodrisii Cribelli*. Graeca expressa sunt ad primam Iuntinam vel Florentinam: tamen, obseruante Gesnero, sunt quaedam emendata, et lectio est aliquoties vulgata melior, ex codice, vt ille putat, potius, quam e coniectura.

Orphei Argonautica et alia apud Aldum. 1534. 8. in *Burmanni* II. Catalog. pag. 189.

Orphei Carmina, gr. cum Hesiodo. Florent. apud Bened. Iuntam. 1540. 8. in Biblioth. Vinar.

Orphei poetae vetustissimi Opera iam primum ad verbum translata et diligentius, quam antea multis in locis emendata, per Renatum Perdrierium, Parisiensem, ex officina Ioan. Oporini. Basil. 1555. 8. v. *Maittaire* Annal. typogr. III. pag. 668. *Perdrierium* stupiditatis inculat *Eschenb.* ad *Argon.* v. 420. saepiusque eius culpat emendationes et versionem, praecipue in praefatione.

Orphei Argonautica, Hymni et de Lapidibus, gr. inter Poetas graecos principes heroici carminis *Henr. Stephani*. 1566. fol. *Stephanus Orphei* fospitator habetur; qui beneficio

n) „Latinis metris expressa a *Leodrisio Cribello* habet MS. *Ioseph. Valleta.* codex scriptus a. ch. 1400. *Giornale d'Italia* tom. 24. p. 81. Meminit

et *Aldus*, et in *Athenaeo* eruditorum *Mediolanensium* pag. 160. *Philipp. Pincilli.* Haec adscripserat manu sua *Fabricius* orae sui exempli.

cio ingenii, eiectis priorum editionum vitiis, deterfisque scribarum maculis, Orpheo fere integritatem suam reddidit, doctasque addidit animaduersiones.

Orphei aliquot carmina graece. Paris. 1573. 8. Catal. Bibl. Bodlei. pag. 251. et Biblioth. Barberinae vol. II. pag. 143.

Orphei carmina theologica, graece, ex Iustino Martyre et Clemente Alexandrino collecta. E typographia Stephani Prevostean. Paris. 1588. 4. vide Maittaire Annal. typogr. tom. III. part. II. p. 799. Forsan haec est repetitio praecedentis editionis.

Stephani recensionem reddidit cum latina versione Leodrisii Cribelli in Argonauticis, in reliquis Renati Perdrierii, et notis marginalibus *Iac. Lescius* in Corpore poetarum graecorum. Geneu. 1606. fol.

Ὀρφεὺς — *Orphei Argonautica, Hymni et de lapidibus, curante Andrea Christiano Eschenbachio, Noribergense.* Cum eiusdem ad *Argonautica* notis et emendationibus. Accedunt *Henrici Stephani* in omnia et *Ios. Scaligeri* in *Hymnos* notae. Traiecti ad Rhenum, apud Guiljelm. van de Water MDCLXXXIX. 12. *Eschenbachius*, qui tunc iuuenis, (postea Professor Gymnasii Noribergensis et verbi diuini praeco, mortuus 1722), hac editione magnam ingenii atque eruditionis spem fecerat, in contextu Stephani lectiones sequutus, in notis paucis breuibisque multa tentauit explicuitque. Idem *Holstenii* emendationes ad *Argonautica* in notis ad Stephanum Byzant. prolatas adtulit, et Perdrierii versionem paene immutauit. Acrem tamen censorem *Io. Clericum*, tom. XV. Biblioth. vniuersalis pag. 101. nactus est; idemque acriorem sui nominis atque editionis vindicem, *D. Io. Sam. Schoderum*, qui nomine ficto libellum inuectiuum scriptumque obscura diligentia, prodire iussit: *Pandulfus Colenutius super Argonauticis Orphei et paribus libellis nouo munere ab viro clariss. Andrea Christiano Eschenbachio editis Lamberatoris Gallicani taxationes expendit.* MDLCCXC. 12. vide quoque cl. *Willii* Nürnbergisches Gelehrten Lexicon, vol. I. Noribergae 1755. 4. pag. 358. et de *Schodero* medico Noribergensi perito et latine graeceque doctissimo, obscuram vero dicendi rationem sectante, multa lepida ac singularia vol. II. pag. 554 sqq. Promissa altera emendatio auctiorque editio et commentarius in herba mansit et exaruit.

At multo meliora praestitit *I. Matthias Gesner*, e terris Onoldinis ortus, primum scholae Vinariensis, dein Onoldinae et Lipsiensis, denique vniuersitatis Gottingensis ornamentum. Ante obitum absoluit ille editionem; illoque mortuo praefatus est eius eruditus popularis: —

Ὀρφεὺς ἀπαντα *Orphei Argonautica, Hymni, libellus de Lapidibus et fragmenta cum notis H. Stephani et Andr. Christiani Eschenbachii.* Textum ad codd. MSS. et editiones veteres recensuit, notas suas et indicem graecum adiecit *Io. Matthias Gesnerus.* Curante *Ge. Christoph. Hambergero.* Lipsiae sumtibus Caspari Fritsch. 1764. mai. 8. Aliquot codicum et ad vnam fere omnium editionum subsidio, beneficioque ingenii multa vidit acutius, multa melius explicuit vir senectute, eruditione, modestia et humanitate venerabilis. Quae *Ruhnken.* in epist. critica II. prioris editionis, *Pierson,* in *Verisimilibus*, *Lenep.* ad *Coluthum*, *Heringa* in *Observationibus*, aliique ad emendanda Orphica contulerant, ea cum grano salis in vsum conuertit. Fragmentorum numerum operose mireque auxit docteque explanauit: inedita quae-

quaedam fragmenta Ruhnkenii humanitati debentur. In Prolegomenis, ad quae saepius provocavi, de rebus ad Orpheum pertinentibus, strictim eruditeque disseruit. Calci adhaerent primo Variae codicum regionum Paris. lectiones et duae praelectiones de navigationibus extra columnas Herculis. In his autem praelectionibus non commisit plagium Gesnerus, vir honestus et verecundus, ut nonnulli opinabantur. Nam eo tempore, quum in illo versaretur negotio, omni data opera nancisci non potuit Huetii librum de navigationibus Salomonis, testante anonymo in Prüfung der Tellerischen Erklärung 1768. conf. Göttingische Anzeigen von gel. Sachen, a 1768. plag. 87. Denique adiectus est Index verborum accuratus. Neque tamen Gesnerus quamquam multum temporis operaeque et studii in emaculandis interpretandisque Orphicis posuerat, omnium criticorum expectationi respondere potuit. Cl. enim *Heyne* in censura Illius editionis in ephemeridibus litterariis Göttingensibus haud pauca, in quibus discederet a iudicio crisique Gesneri, deprehendit, nec paucas novas protulit correctiones. Cl. *Ruhnken.* in altera Epistolae criticae editione cum codicum auctoritate, tum maxime sagacitate ingenii adiutus permulta loca sanavit feliciter saepeque Gesneri, cuius laudi alioqui non invidet, correctiones limae criticae subiecit. *Io. Schrader.* in Libro Emendationum, Leouardiae, 1776. 4. in praefatione pag. IV. menda prope innumerabilia a Gesnero relicta, nouaque facta declarat, nec pauca loca acute a se emendata aut explicata profert. Idem antea in Observationum Libro, Franeckeræ. 1761. pag. 15. 16. 75–78. de multis Orphei versibus luxatis aut dubiis sententiam dixerat. Cl. *I. F. Facius,* in praesenti Professor Gymnasii Coburgensis, vir graece doctus, in Epistola critica, mihi inscripta, in aliquot Orphei et Apollonii Rhodii Argonaut. loca, Erlangae 1772. 4. quaedam loca ingeniose tentauit.

Atque ab aliis viris doctis hinc inde spicilegium post Gesneri messem collectum datumque esse bene recordor; at nihil in hac rerum viriumque humanarum imbecillitate est ab omni parte perfectum. — Editiones versionesque Hymnorum et de Lapidibus singulares paullo post enumerabimus. Hic commemoranda est versio fida *Küttneri* theotisca Argonauticorum Miletum 1773. 8. emendatio Altenburgi 1784. 8. — Notas ad Onomacritum h. e. Orpheum promississe *Grotium* ad Capellam p. 16. 43 etc. Fabricius orae exempli adscripsit. *Harl.*]

Hymni IV. (II) *Hymni* °) LXXXVI. quibus praemittitur *Εὐχὴ πρὸς Μοῦσῶν*, Graece itidem ab Aldo Venetiis, a Iuntis Florentiae A. 1519. et ab H. Stephano, qui suas etiam

o) Tot sane inuenio, etsi Kircherus T. 2. Oedipi parte I. pag. 151. ex numero hymnorum Orphei LXXXIV. nescio quod exsculpat mysterium. Et Picus Mirandulanus in conclusionibus suis p. 71. tantus est, inquit, numerus hymnorum Orphei, quantus est numerus cum quo Deus creauit triplex seculum sub quaternarii Pythagorici forma numeratus. *Fabric.* Hymnos illos non esse vnus generis, alios referri ad initiationes, alios ad incantationes, alios ad laudes deorum; itaque eos nec aetatis, nec auctoris eiusdem esse, recte animaduertit cl. *Tiedemannus* pag. 76 sqq. De Hymnis veterum doctam disputationem conscripsit et,

moderante Gesnero Gottingae pluribus abhinc annis ventilauit *Kries*, posthaec Rector Gymnasii Thorunensis, a 1785. defunctus; adde cl. *Heeren.* praef. ad Menandrum de Encomiis, Gottingae 1785. pag. 19 sq. Quando *Diodor. Sicul.* IV. 25. p. 271. narrat, Orpheum poema mirificum et concinnitate modorum excellens composuisse, quodnam designet ille, *Wesselingius* nolit adfirmare, *Hymnosne*, an theologica, an de quo Euripides Alcest. v. 967. Addo, Diodorum nimis credulum famam quamdam sequutum esse, aut, si eiusmodi carmen viderit, nominis fraude deceptum. *Harl.*

etiam castigationes addidit, Parisiis editi, latine ex Perdrierii versione non optima Basileae, tum Graece et Latine cum eadem versione in corpore Poetarum Graecorum Geneuensi vulgati p. 502. Inde Iosephus Scaliger, intra quinque dierum, velut ipse testatur, spatium haec Orphei initia siue indigitamenta, Musaeo inscripta, versibus antiquis latinis expressit doctissime et felicissime, etsi haec illius Metaphrasis lectorem requirit non e vulgo. Lucem adspexit, auctore iam defuncto, inter alia eius opuscula ab H. Casaubono edita Parisi. 1610. 4. [pag. 155.] additis breuib. Scaligeri eiusdem annotationibus. Quinquennio post Petrus Scriverius ad calcem poematum Iosephi Scaligeri hymnos Orphei Graece ex H. Stephani editione recudendos dedit, iisque Scaligeri metaphrasin sed emendatiorem, eiusque notas adiecit, Lugd. Bat. ex officina Platin. 1615. 12. °). Eandem Scaligeri Metaphrasin et notas, (vt H. Stephani quo-

p) Addantur sequentes editiones:

Orphei Hymni, graece. Colon. Agripp. 1602. 8.

Orphei Hymni in solem, Musas et Venerem, gr. et lat. interprete Ios. Scaligero, cum notis Mich. Maïttaire, inter Maïttaire Miscellanea graecorum aliquot scriptorum Carmina. Londini 1722. 4. — et *Hymni duo in Hygieam et Aesculapium*, gr. et latine, interprete Ios. Scaligero cum not. Mich. Maïttaire. ibid. p. 146.

Hesiodi Opera, quae extant: ORPHEI et Proeli philosophi Hymni. Omnia gr. lat. ab Antonia Maria Saluini in italiam linguam translata, cum annotationibus ex probatissimis auctoribus excerptis: accedit Paforis index — accurante Antonio Zanolini, I. V. D. et in Seminario Patauino LL. OO. Prof. Patauii typis Seminarii 1747. 8.

Tria alia carmina de deo, tributa Orpheo, et inter fragmenta in editione Gesneriana ab initio, recepta sunt a Wintertonio inter poetas gr. minores pag. 458 sq. Cantabr. 1671. — Duo de deo carmina Orphica italice versa sunt in: *Liriche Parafrasi di D. Francesci Antonio Cappone — sopra tutte le Ode d' Anacreonte et sopra alcune altre Poesie di diversi Lirici poeti greci etc.* Venetia 1670. 12. v. *Paitoni* Bibl. degli autori antichi greci e latini volgarizzati etc. Venet. 1774. tom. I. p. 52. — Locum in H. in Gratiis emendat *Sevin* in Hist. de l'Acad. Paris. des Inscript. etc. vol. III. p. 127.

Specimina hymnorum Orphei theotisce versorum leguntur in Museo Heluetic, (*Schweizerisches Museum*) a Füssli edito 1783. vol. I. n. 9 et vol. II. n. 2. In prooemio ait interpres, hos hymnos probabiliter fuisse liturgias graecorum quorundam mysteriorum, quorum auctor Orpheus habetur, et quorum scopus fuerit, initiatos a populari religione ad liberiores et sublimiores no-

Vol. I.

tiones reuocare; argumentum vimque horum hymnorum fuisse, vires naturae viucae et efficaciae sub receptis nominibus mythologicis celebrare: hinc modo a puriore doctrina, modo ab erroribus, quibus Spinoza alique generis obnoxii fuerant, prope abesse. — Neque vero Orpheus primus fuit mystagogus aut iuuentor *τελετών* et mysteriorum. Nam antea iam in Samothracia eiusmodi religiones, iam ibi coli solitas, quas Dardanus multo antiquior Orpheo, ex Tyrrhenia oriundus, v. supra I. c. 4. §. 8. Samothraciam veniens ad certam religionis rationem redegit videtur: conf. *Virg.* Aen. VIII. 207 collato *Diodoro Siculo* V. 49. et deorum Cabirorum mysteria, quibus etiam Iason, Dioscuri et Hercules initiati dicuntur, et de quibus multi scripserunt, (vide nubem scriptorum aliaque, quae huc pertinent in *Trilleri* Anmerkungen über *Hugonis Grotii* Leidenden Christum pag. 573-587. item *Eustachium* ad Homeri *Odys.* XIX. v. 177. et *Monbodo* von dem Ursprung und dem Fortgang der Sprache, part. I. p. 386 sqq.) fuisse peruulgata constat. Hymni eiusmodi multo antea canebantur, atque Theogoniae siue cosmogoniae iam ante Orphea celebrabantur; Orgiorumque Bacchi initia non Orpheo, sed alii tribuit Herodotus. Plura dicere in hanc rem possum, sed ab auctoribus, qui de mysteriis veterum scripserunt, plurima sunt modo bene, modo male iam disputata, atque ego nolo in messiem alienam falcem immittere. v. tamen *Koehler* disp. de antiqua graecae poeseos indole, Goettingae 1783. pag. 17 sq. et *Heyne* de Theogonia Hesiodi in *Comment. societ. reg. sc. Gotting.* 1779. vol. II. et ad *Apolodori Biblioth.* pag. 3 sqq. vbi pag. 6. multa, ait, ex theogoniis partim mansere in teletis, partim per eas, in primis, quae Orphicis tribui solent, fuere deprauata; alia serius corrupta per ea, quae ex Oriente et Aegypto adlata ferebantur. Ex his seruata

V

seruata passim nonnulla sunt, vt in Argonaut. et Hymnis Orphicis; in Apollon. I. 497 sq. et schol. etc. Atque Valckenario ad Euripidis Hippolytum v. 952. pag. 266. tragicus ille docte vereque Bacchicis, Orphicis et Pythagoricis institutis eandem videtur originem assignasse. Orphei certe instituta in multis sectatus est Pythagoras. Hinc idem Valckenarius ad Euripidis locum in Herodoto II. cap. 81. ex codd. mspis non dubitanter restituere malit ὁμολογῆσαι δὲ τὰντα ταῖς Ὀρφικαῖς καλεομένοις [καὶ Βακχικαῖς, ἴσαι καὶ Ἀγυπτίαις] καὶ Πυθαγορίαις. adde Morhofii Polyhist. liter. lib. I. cap. 13. f. II. p. 124 seq. Quando igitur Orpheus princeps mystagogus mysteriorumque inuentor dicitur, id propter nominis auctoritatem et praeclara, quae videbantur, in illis firmandis amplificandisque merita factum esse videtur. Illa tamen opinio peruetusta olim fuisse videtur. Aristophan. Ran. v. 1064. (de quo loco v. Fraguier in Mem. acad. Paris. Inscr. vol. V. pag. 117.) Aeschylum facit loquentem, Ὀρφεὺς μὲν γὰρ τελέτης ὃ' ἡμῶν κατέδειξε, φόνων τ' ἀπέχεσθαι, Orpheus ritus nos docuit et caedibus abstinuisse. Apud Diodor. Sicul. IV. 125. ob initiationum et theologiae peritiam et poematum artificium praestantissimus habebatur inter Graecos omnes. Pausanias vero Boeot. f. libr. IX. cap. 30. (vbi de Orpheo fusius differit) pag. 768. arbitratus, Orpheum carminis concinnitate omnes, qui ante ipsum fuerunt, longo superasse interuallo, magnam autem ex eo auctoritatem esse consequutum; εἴτα, inquit, πίστευόμενος εὐρημένης τελετῆς θεῶν καὶ ἔργων ἀνθρώπων καθαρμῶν, νόσων τε ἰάματα καὶ τροπὰς μνημάτων θεῶν, quod et deorum initia et nefariorum facinorum expiationes creditus est adinuenisse; morborum etiam remedia, et iratorum numinum placationes. Confirmata auctaque fuerit illa auctoritas sententiaque, quod apud Theodoritum serm. de fide pag. 458. tom. IV. (quem locum debere me fateor Spanhemio ad Callim. H. in Iouem v. 1. pag. 735) Orpheus dicitur Isidos sacra in Aegypto, in Cereris et Liberi Patris orgia conuertisse. Quod igitur quaedam sacra transfuisse in Graeciam, aut amplificasse, sinxisse, ornasseque et popularia vetera et recens illata credebatur, dictus fuisse videtur princeps sacrorum institutorum. Quando vero Aristophanes l. mem. v. 1065 pergit Μασαῖος δ' ἐξαιτίας τε νόσων, καὶ χερσὶν Μυσαεὺς remedia morborum atque oracula prodidit; contra Pausanias loco laudato morborum remedia etiam ab Orpheo inventa fuisse tradit: ob antiquitatis obscuritatem

famaeque Inconstantiam facile accidere potuit, vt veteres auctores secum pugnarent, saltem diuerfos sequerentur fontes riuulosque haud raro turbidos. Eumolpus quidem a Simfonio aliisque primus habetur hierophanta. conf. Memoires pour servir à l'histoire de la Religion secrete des anciens Peuples, ou Recherches historiques et critiques sur les Mystères du Paganisme, par MS. le Baron de Sainte Croix, de l'Academie des I. et B. L. Paris. 1784. 8. in quo libro multa erudite acuteque atque ingeniose disputantur, multa tamen nondum satis distincta, aut incertis hypothefibus niti videntur hominibus peritis; ille igitur sect. VII. art. 4. de mysteriis Bacchi, de Orphicis, Dionysiacis etc. agit: orphica quoque mature et late propagata fuisse existimat. — Mystera apud veteres fuerint religio symbolica, siue religiones, quibus deorum historia, fata et res gestae vel narrata esset vel etiam acta, subinde mutatae auctaeque, emendatae aut corruptae. At quae illa omnino aut τελεταί, initia, f. praecepta arcana de diis fuerint, (quamquam duo illa vocabula saepius promiscue adhibebantur, v. Etymolog. M. voc. τελετή) certe definiri atque explicari, reor, non potest, nec hic locus est vltieris inquirendi. Qui plura scire cupit, is adeat Meiners V. C. Versuch über die Religionsgeschichte der aeltesten Völker besonders der Egyptier, Gottingae 1770. 8. cap. 14. p. 291 sq. tum eiusdem varia opuscula philosophici argumenti, (Vermischte philosophische Schriften, Lips. 1776. 8.) part. III. vbi p. 164 sq. de mysteriis veterum agit, eiusdem Historiam doctrinae de vero deo. Lemgou. 1780. in primis p. 218 sqq. In quibus tribus libris, quod ad sapientiam sacerdotum Aegyptiacorum, et originem atque interpretationem mysteriorum attinet, ter immutauit aut restringit sententiam. Multa de mysteriis veterum, eorum antiquitate, ratione diuerfisque generibus, interpretatione, atque immutatione docte differit Cl. Vogel, in praesenti Conrector scholae Sebaldinae Noribergensis in Briefen die Frrmüserci betreffend. II. Sammlung, Noribergae 1784. 8. vbi et alios, de mysteriis veterum disputantes, quos omnes enumerare haud necesse videtur, percontet, et ab illis atque Meinersio saepius dissentit: censor tamen in Gotting. ephemerid. litterariis, a. 1784. p. 1781 sq. multa quidem laudat, multa vero culpatur in illo. — Hymnorum antiquitatem destruere conati sunt Schneider et Meiners V. V. Cell. Prior Analect. pag. 57-59. qui eos censet, quos quidem hodie habemus, recentissimis demum

tem-

quoque,) in sua Orphei editione seruauit *Eschenbachius*, ipse quidem nihil in hymnos commentatus, [item *Gesnerus*, qui vero notas adiecit.] Illis *veram Satanae Liturgiam* contineri scripsit Daniel Heinſius in Aristarcho; sublimem reconditam Theologiam in illis videre sibi viſi ſunt *Iohannes Picus Mirandulae Comes* in Concluſionibus, et *Kircherus* T. 2. Oedipi parte I. p. 151 ſequi. qui poſt vnum itemque alterum hymnum ſuo more illuſtratum atque expoſitum p. 156. promiſit, ſe alibi oſenſurum eſſe, quod Sephiroticae ſiue Cabaliſticae veterum Hebraeorum et hieroglyphicae Aegyptiorum doctrinae maxime et clariſſime per omnia congruant. Et pridem ante Kircherum *Cornelius Agrippa* Lib. II. occultae Philoſophiae c. 60. ſcripſit, Orphicos hymnos qui intelligat, eum reuera magnam naturalis magiae intelligentiam conſecutum. [Adde I. Bonam de diuina Pſalmodia cap. XVI. §. 9. p. 511.] *Pausanias* iudicio Lib. IX. p. 770. [vbi v. Kuhnii not.] Orphei hymnis elegantiores exiſtuntur Homericis, Orphei [P] *θεωλογικώτεροι* *) et forte, quae Allatii Lib. de patria Homeri p. 281. ſuſpicio eſt, compoſiti (ab ab Onomacrito) ad Homeri aemulationem. Meminit hymnorum Orphei Plato, octauo de legibus [p. 906.] et *Pausanias* in Boeoticis p. 770. qui paucos et breues fuiſſe refert, vnde non alios habuiſſe videtur, quam nos hodie legimus †). Teſtatur etiam, a Lycomedis decantatos in ſacris Cereris, qui honos non habitus hymnis Homericis quamuis elegantioribus. Philoſtratus in Heroicis ex Proteſilai iudicio ait Homerum *μεγα-*

V 2

λογέη-

temporibus ab homine non nimis aſtuto excuſos et conſictos eſſe, nec vnum quidem Orphei locum ab vilo ſcriptore veſtiori laudatum eſſe, quem in his hymnis reperiās. Poſterior in Bibliotheca philolog. Gotting. vol. III. pag. 112. maximam fere Hymnorum Orphicorum partem a variis philoſophiae myſticae auctoſibus diuerſis temporibus demum poſt Chriſtum natum eſſe conſictam adfirmat. Idem in Hiſtoria doctrinae de vero deo pag. 197-202 iterum ſub examen vocat Hymnos, multis argumentis demonſtraturus, eos longe poſt Euripidis atque Platonis memoriam, poſt Zenonis demum aetatem eſſe ſictos ſcriptosque. Docet, multa in illis numina celebrari, quae Graecia vel numquam, vel multis demum poſt nominatos viros annis ſit venerata; vti auctorem illorum carminum pluribus vocibus, quas vel a Platone atque Ariſtotele, vel ab eorum quoque ſucceſſoribus inventas eſſe conſtet; illum incogitanter ſequutum eſſe Stoicorum veſtigia; tum adhibere horridum atque ab antiquiorum poetarum ſuauitate abhorrentem verborum ſonum, (qui quidem potius mihi, niſi plura alia *ισθίας* eſſent indicia, rudem orphicae poeſeos antiquitatem teſtari et confirmare videretur,) et alia habere verborum monſtra et ſummae Graecorum morum ignorantiae documenta: quibus omnibus ſe adduci, ſatetur, vt credat, hymnos a barbaro quodam homine tum temporis ſictos eſſe, quum Graecorum lingua per omnem fere terrarum orbem propagata, vbique

externorum vitiorum aliquid adſumiſſet. Cenſor quoque editionis Heſiodi Opp. et Orphei hymnorum, curante Ant. Zanolino, ſupra memoratae in Actis eruditorum a. 1750. menſe Martio pag. 184. exiſtimat, vix poſſe ineptius aliud opus Hymnis Orphicis reperi. Enimvero *Ruhnkenius* et *Tiedemannus* de hymnis iudicare minus acerbè, ſupra cognouiſmus; lenius quoque ſentit *Clodius*, Profeſſor quondam Lipſienſis, in *Verſuchen aus der Litteratur und Moral*, part. I. nr. 1. Lipſiae 1767. 8. Attributorum vero diuinorum et cognominum coaceruatio habet, quod offendant, qua, vt *Lucianus* in Timone ab initio iam notaui, poetae *ἐμβρόντητοι* abuti ſolent, *ἐπὶ τὴν ἀπορώσιν, πρὸς τὴν μέτραν*. τότε γὰρ αὐτοῖς πολυνύμμος γινόμενος ὑπερείδεις τὸ πικτόν τῇ μέτρῃ, καὶ ἀνυπληροῖς τὸ κειμήλιον τῇ βυθμῇ, quum haerent in verſu: nam tum illis multi nominis factas, (n. Iupiter) carminis ruinam fulcis metrique hiatum implet. *Eudocia* in *Ἰωνίῃ* pag. 123 hymnum in Dionyſium fere Orphicum, ſine vilo auctoris indicio, proferat. *Harl.*

q) Origenis tamen iudicio Lib. VII. contra Celſum p. 368. longe peiora πολλὰ χειρότερα de puſtatitiis gentium Diis cecinit Orpheus quam Homerus.

r) Conf. *Tiedemann*. p. 43. qui magnam partem Onomacrito tribuendam cenſet, (v. *Pauſan.* Boeot. p. 309). Ab his diuerſos fuiſſe alios Orphicos dictos, de quibus *Pauſan.* l. m. pag. 305. *Harl.*

λοβήμοσάνην ὑπὲρ τὸν Ὀρφέα ἀσκήσαι. Et paucis interiectis de Homero loquens: Ὀρφέα δὲ, inquit, ἐν πολλοῖς τῶν κατὰ τὴν Θεολογίαν ὑπερῆρε. Μυσαῖον δὲ ἐν ὧδαῖς χρησµῶν. Complures Orphei hymnos laudat Stobaeus. Vide excerpta Grotii e Stobaei florilegio p. 246 sq. p. 250. p. 56. p. 54. quibuscum confer Orpheum ex edit. Eschenbachii p. 150 sq. p. 154. p. 158 et 160. Meminit et Orphei hymnorum *Cyrillus* contra Iulian. Lib. I. p. 25. *Isaac Tzetzes* prolegom. ad Lycophronem. Ex hymno in Solem versus quosdam profert *Ioh. Tzetzes* p. 268. ad Hesiodum. Ὕμνον νόµον, qui exstat eadem pagina 160. latina Metaphrasi donavit Grotius in florum sparsione ad ius Iustinianum p. 65. [Antiquiora testimonia vide apud *Ruhnken.* in Epist. critica II. pag. 230. ed. 2. *Harl.*] Suidas hymnos refert inter scripta Orphei Ciconaei, qui et ipse vixerit ante Homerum et duabus γενεαῖς antiquior fuerit bello Troiano, scripseritque fabulas etiam et Epigrammata. Sed profecto haud diuersus a nostro fuit Orpheus Ciconaeus siue Κικόνεσι πολυβήνοισιν ἀνάσσειν, vt vocatur in Argonauticis v. 77. quem a Ciconum mulieribus discerptum laniatumque ferunt. Idem Suidas inter Orphei Libethrii scripta memorat τελετάς, et Onomacrito a quibusdam tributas testatur. Et Scaliger hos, qui exstant, hymnos τελετάς ὃ potius esse ait, quia in illis tantum fere inuocationes Deorum continentur, qualibus initiati in mysteriis vti solebant, non vero celebrantur Deorum natalia, gesta aliaque, vt in hymnis fieri consuevit. Loca quaedam hymnorum Eschenbachio intacta relictā, ex MSto, quo in Gallia vsus est, emendauerat et suppleuerat Guil. Canterus Lib. II. c. 3. Nouarum Lectionum.

De lapidibus. V. (III.) *De lapidibus* eorumque virtutibus praecepta, commendata a Theodomante Priami filio, praemisso prooemio duplici, quorum prius lectu dignissimam sapientiae praedicationem continet. Argumentum praefixit *Demetrius Moschus* Grammaticus, cuius etiam glossulae in librum ipsum habentur in Bibliotheca Regis Galliae teste Labbeo Bibl. nou. MSS. p. 273. Stobaeus plus simplici vice hoc poema allegans, Ὀρφέως, [P] inquit, ἢ μᾶλλον Ὀνομακρίτου. Vide Grotii excerpta e Stobaei florileg. p. 27. 23. 129. et confer editionem Orphei Traiectinam p. 190. 193 ὃ. Laudat et Orpheum ἐν λιθικοῖς Tzetzes ad Lycophronem p. 30. edit. Potteri, et Ioh. Tzetzes Chil. 2. hist. 57. Chil. 4. v. 287. et 402. Chil. 6. hist. 57. 65. 66. Chil. 12. v. 183. et 608. Mirum vero, quod habet Suidas [et ex eo *Eudocia* pag. 318.] de Orpheo Libethrio agens: ἔγραψε καὶ τελετάς, ὁμοίως δὲ Φασὶ καὶ ταύτας Ὀνομακρίτου. Ἐν τέτοις δ' ἐστὶ περὶ λίθων γλυφῆς, ἥτις ὀδοσηκοντάλιθος ἐπιγράφεται. Sane diuersum hoc fuisse opus videtur a libro, quem habemus de lapidibus, quia hic nec de octoginta lapidibus, nec de illorum sculptura agit, sed vix duodeuiginti lapidum genera recenset, quorum ope vel sacra qui faciunt, voti compotes fieri possint, vel venenatis morsibus mederi valeant ὃ. Exstat et iste liber Graece in

s) *Τελεταί* quoque vocantur in MS. Augustano, ex quo varias lectiones vulgavit, hasque cum Ζωροστράτων τε καὶ Πλάτωνος δογματῶν συγκυβαλαῖσιν τῷ Πλάτωνος edidit *Valentin. Hermannus Trylittius* Witteberg. 1719. 4. et Gesnerus inde adnotauit.

t) Ter laudauit Stobaeus prooemium huius operis sub Orphei nomine: ac *Tyrwhitt* ad Moschi argumentum in poema Orphei de Lapidibus pag. 2. adnotat, omnia ea loca in editione prima Trincauelli omnino deesse, nec reperiri in cod. MS. Stobaei apud Coll. Nou. Oxon. ideo vix du-

bitat Tyrwh. ea primitus a Contr. Gesnero interpolata esse, qui pessimo, vt illi videtur, consilio corollaria quaedam ex graecis libris collecta, tum carmine, tum prosa Stobaeo a se edito passim adiunxit. v. praefat. ad edit. 3. apud Tigur. 1559. — Quod I. Matth. Gesner etiam ad testimonium Procli, qui ipse quinto post Christ. saeculo vixit, prouocat, in eo errare videtur Tyrwhittio. Tzetzae auctoritas in tali re parum valet. *Harl.*

v) Hunc librum quem habemus, et in quo auctor satis poetice arcane lapidum vires tam contra

in supra memoratis Orphei editionibus, et Latine a Perdrerio versus est, cuius translationem Eschenbachius hinc inde a se interpolatam seruauit, et solas H. Stephani cassigationes, nullas

V 3

vero

pra serpentes venenaque, quam ad deos sibi conciliandos explicat, nomen Orphei mentiri, et foetum esse multo serioris aetatis hodie satis exploratum esse atque comprobatum. Cl. *Meiners* in Historia doctrinae de vero deo pag. 202 sq. miratur, quomodo viris doctis illud non venerit in mentem, neque Orphei neque veterum ipsius discipulorum aetate tantam pretiosorum lapidum multitudinem cognitam fuisse, quanta in his carminibus ob singulares illorum virtutes praedicatur. Se, scribit, inter hos lapides Coralium quoque inuenire, prisco aeuo adeo inauditum, vt Plinius illud non longe ante suam aetatem ex India ad Romanos perlatum esse testetur. *Fulsius* in Virgilio collatione scriptorum graecorum illustrato, ad Virg. Eclog. III. 103. pag. 38 ed. Valckenarii, libellum illum *περί λίθων* Orpheo tribuendum negans, „potius, ait, quantum ex iis, quae Marbodeus *περί παραλλήλων* ex illo poeta vertit, coniecere possum, *Metrodoro* inscribendum existimarem.“ *Gesnerus* quidem ad Argonautica v. 310. et ad Comm. de lapidibus pag. 290. et ad vers. 70. carminis maiorem illi vetustatem adseruisse videtur, adfirmans, partem Orphicorum mysteriorum ac *τα λείψαν* fuisse illa *θύμια* atque *ἀρώματα*, de quibus in Hymnorum titulis mentio, tum vniuersum de Lapidibus s. gemmis opusculum; itaque non mirum esse, libellum hunc delituisse ad ea fere tempora; quibus mysteria, a Christianis detecta et vulgata, mysteria esse desierunt. At Cl. *Tyrwhitt* in praefatione ad editionem suam illius libelli aliam, cur poema tam diu delituerit, adfert causam probabiliorē. Is vero ex vers. 73. sq. in quibus poeta conqueritur, arcanam sapientiam odio haberi, et, qui illa sit imbutus, tamquam magum culpari, infamari et ense puniri, coniecit acute doctēque probat auctorem libelli iis temporibus scripsisse, quibus Magia, velut crimen capitale, gladio vindicaretur. Hoc autem, ait, nulla lege fancitum inuenit ante imperium Constantii. Tum demum, inualescente Christianismo a Ch. 357. Constantii prodit edictum *de magis* etc. *supplicio capitis feriendis*. Sub Magiae autem nomine damnabantur *Aruspiciinae*, *Vaticinia* et artes omnes *mathematicae* vulgo dictae; tum etiam *Theurgia* illa mystica,

quam praecipue excolendam susceperant philosophi, qui a Plotino vsque sapientiae Platonicae facibus se ingurgitauerunt.“ et in nota pag. VII. n. 4. suspicatur, auctorem respexisse ad caedem Maximi philosophi, Iuliani imperatoris olim praceptoris, et ob oraculum quoddam sciscitantibus expositum sub Valente capite truncatum recentem, et proinde sub Valente floruisse. Hinc vero patere putat, cur multorum lapidum virtutes tam medicas, quam theurgicas apud nostrum inueniamus, quorum ne nomina quidem ab antiquioribus de hac materia scriptoribus, Theophrasto, Dioscoride, Plinio aut Galeno, memorantur: hinc quoque rationem peti, cur auctor metu gladii necisque non modo nomen suum operi nusquam inscripserit, sed etiam ab omnibus rebus, quae indicium sui facere possent, prudens, vt videtur, abstinerit; cur denique libelli exemplaria tam pauca, quasi furtim, distributa fuerint, vt non mirandum sit, eum vel per octo saecula latuisse, vel tandem in Tzetzis manus sine vlla scriptoris sui (cuius nomen ille ipse addiderit opinionis errore deceptus,) memoria deuenisse. Ex his igitur aliisque argumentis, ex materia et forma, et satis et consilio et stilo huius poematis concludit, auctorem eius neque ante Constantium, nec multo post Valentem vixisse. In Addendis pag. 98. narrat, se post maximam opusculi partem typis expressam inspexisse *Epitomen* huius poematis inscriptam *Ὁρφεὺς λίθων* inter codd. Barocc. n. 131. in bibliotheca Bodleiana: illum codicem continere collectanea e nostro auctore praecipue deriuata, cum additamentis quibusdam ex Dioscoride forsitan aliisque; scriptorem fuisse christianum, Prooemium totum neglexisse; Episodia etiam mythologica, et alia quaedam Theurgica prorsus omisisse siue ob religionem, siue, quod ea solum, quae ad medicinam spectabant, excerpere constituisset. Censor tamen praeclarae editionis Tyrwhitt. in Bibliotheca critica Amstel. vol. II. part. octaua pag. 87. dubitat, an Valentiniani et Valentis aetas carmen tam sani coloris proferre potuerit, potiusque referre malit ad tempus Domitiani, qui, teste Dione Cass. LXVII. p. 1111. philosophos partim vrbe, et Italia eiecit, partim poena capitis adfecit. *Hart.*

vero suas notas addidit *). Metaphrasis Latina poetica huius libelli, auctore *Hannardo Gamerio*, qui Orpheum trimegistum subinde appellat, cum eius Scholiis et D. Wendalini Cronbachii Medici animaduersionibus vulgata est Leodii 1578. 8. Incipit: *Iupiter a miseris cladem mortalibus arcens* *). Gesneri in hunc librum scholia lucem non viderunt. Ceterum fallitur Bochartus, qui parte 2. Hierozoici Lib. III. c. 16. Librum de lapidibus Timocli tribuendum, Suida auctore, affirmat. Non enim librum de lapidibus, sed *Σωτήρια* Orphei, Suidas [it. Eudocia p. 318] auctor est, a quibusdam tributa Timocli Syracusano vel Pergino Milesio. Iudicent alii, num Paulus Ephes. VI. 16. ut contendit idem Bochartus, palam aluserit ad haec libri de lapidibus prooem. v. 48 sq.

Ῥοῦδ' ὅν τε τῆσσι χιμαῖ ἐρχομένοισι δρῶντες.

Ἔσονται ἴδ' ὅφρα δὲν σβίσαι ἐκρυπτόν.

Fragmenta. VI. *Fragmenta Orphei*, *) quae in H. Stephani et Eschenbachii editione subiiciuntur, vix exigua pars sunt eorum, quae ipse Stephanus in poesi philosophi-

x) In principe editione nondum comparuit hic libellus. In editione posthaec Aldina a. 1517 primum vidit lucem ex codice valde deprauato. I. M. Gesner in sua editione textum saepius emendauit notisque illustrauit. Post illius mortem collatio cod. Parisiensis, nouas quasdam et luculentas praebentis emendationes, adiecta est editioni Gesnerianae. Dein de hoc poemate meritis est optime Tyrwhitt, Anglus:

Περὶ λίθων. *De lapidibus, poema Orpheo a quibusdam adscriptum, graece et latine, ex editione Io. Matthiae Gesneri. Recensuit notisque adiecit Thomas Tyrwhitt. Simul prodit Auctarium dissertationis de Babrio.* Londini, typis Nichols. etc. MDCCLXXXI. mai. 8. sine accentibus. Fundus est editio Gesneriana: et ex lectionibus codicis Paris. et ex codice Tzetzae interdum meliore doctorumque virorum coniecturis, quas certae videbantur, contextus saepe est correctus: Gesneri et reliquorum editorum notae, itemque coniecturae atque animaduersiones Tyrwhitti, a Gesneriana crisi et facilitate siue leuitate frequenter discedentis, margini sunt subiectae. In postscripto et Koenii suspensiones in commentario illius ad Gregorium de Dialectis prolatas et Musgrauii coniecturas orae exempli Gesneriani adscriptas quasi postliminio restituit editor et in Ad-dendis ex Epitome huius opusculi manuscripta, de qua supra dixi, pluscula adtulit docteq. exposuit. Summam praefationis de aetate huius poematis paullo ante dedi. Censor huius editionis in Bibl. critica. Amsel. II. part. VIII. a pag. 90

haud pauca loca, quae Tyrwhitt praeteriit, acute ingenioseque emendat. Longa eruditaque animaduersio in hoc poema est in *Schraderi* Libro emendationum pag. X. sqq. praefat. *Harl.*

y) Hanc Gamerii editionem videre non licuit Gesnero, qui vero alius editionis notitiam et censuram dedit in praefatione Hambergeriana pag. XIII. Inscripta illa est: *Orpheus antiquissimus et optimus poeta, philosophus Trismegistus, de Lapidibus, nunc demum Latio iure donatus, M. Hannardo Gamerio, poeta laureato interprete. Accesserunt eiusdem Hannardi scholia, quae et rei medicae studiosis utilia incundaque futura sunt, et quae quibusdam locis obscurioribus plurimum lucis adferent. Accessit praeterea argumentum in Orphei libellum (Demetrii Moschi) Renato Perdrerio interprete.* Leodii ex officina Gualteri Morberii 1576. 4. Non multum laudis tulit ille liber a Gesnero et Hambergero. *Fabricius* adscripserat orac. „Caput de Coralliis cum sua metaphrasi et Pedrierii Gamerique interpretatione dat Io. Lud. Gansius in Coralliorum historia. Francof. 1669. 12.“ *Harl.*

z) Fragmenta maximam partem e Platoniorum et Christianorum doctorum scriptis a Gesnero, adiuto indicibus a Fabricio datis, studiose collecta, diligenterque explicata, (quorum magnam vim collegerunt quoque et exposuerunt *Cudworth*. in *System. intell. et Moshem.* ad illud p. 344. sqq.) neque Platonis et Aristotelis aetate exstitisse, neque ab vno auctore conficta esse, adseuerat *Meiners* in *Historia doctrinae de vero deo* pag. 203. *Tiedeman-*

phica pag. 78. seqq. exhibuit, vnde potius describi a nouissimo editore, et quae desunt plurima e Proclo, Ioh. Tzetta aliisque addi, ordine disponi, et loca auctorum singulis fragmentis adnotari potuissent. [quod praestitit Gesner.] Vicissim ibi nonnulla male inter fragmenta Orphei referuntur, vt versiculus primus p. 245. edit. Eschenbachii est versus duodecimus hymni in somnium, qui iam exstat p. 180. et septem primi p. 246. plane non spectant ad Orphica. Poterant et adjungi versus LXVI. *περὶ σεισμῶν* siue *prognostica de significationibus terrae motuum* in appendice Anthologiae Graecorum [P] Epigrammatum obuui, qui licet Hermeti ^{aa)} in quibusdam, in aliis tamen codicibus [v. Catal. Bibl. Lugdun. Bat. pag. 400. n. 15. Bandini Catal. bibl. Medic. II. pag. 119. a)] tribuuntur Orpheo, et cum versione metrica Ioh. Antonii Baiffi sub Orphei nomine prodierunt Paris. apud Morellium 1586. 4. Vertit et Zenobius. Acciaiolus teste Gyrardo ^{bb)}. Apud Labbeum pag. 122. Bibl. nou. MSS. memorantur prognostica sereni aëris ex diuersis auctoribus collecta, Arato, Africano, Apuleio, Anatolio, Aristotele, Beterio siue Berytio, Varrone, Demogeronte, Didymo, Diophane, Florentino, Nestore, Orphico, Paxamo, Plutarcho, Ptolemaeo, Pamphilo, Platone, Sotione, Taraptno, Theophrasto, Vindanionio, Zoroastre aliisque. Horum omnium nomina occurrunt in Graecis Geoponicis, in quibus prognostica illa, Labbeo memorata, exstare non dubito. Orphei tamen nihil in Geoponicis legitur, quod prognosticon aliquod complectatur, sed tantum semel eius fit mentio Lib. II. p. 70. vbi versus ipsi tribuuntur:

Δειλοί, πάνδελοι κνάμων ἄπο χῆρας ἔχουσαι

Itemque alter:

Ἴσον τῶν κνάμων φαγίεν κεφαλὰς τε τοκέων.

At

mannus contra in Griechenlands ersten Philosophen p. 65. sqq. singula persequitur, et docet acute, quae genuinam Orphei prae se ferant disciplinam et Orphicae doctrinae sint reliquiae, et quae illi repugnent. Secundo tamen fragmento admixtos esse nonnullos versus antiquos, docet censor eruditus in Biblioth. critica Amst. II. parte IV. pag. 91. — Fragmenta autem Orphei reperiuntur non solum in editionibus Stephani (inter poet. graecos fol. pag. 184.) Eschenbachii et, multo auctiora, Gesneri, sed quoque adiecta sunt Fuluii Vrfini Carminibus IX. illustr. feminarum, Antwerp. 1568. 8. pag. 270. — graece et lat. inter vetera Georgica, Bucolica et Gnomica, Geneva. 1569. 32. et 1600. 12. — auctiora in H. Stephani Poesi philosophica, Lipsiae 1578, 8. pag. 78. sq. De fragmentis a Didymo adlatis quibusdam, quae Needham ad Geoponic. lib. II. c. 35. et Gesner inter fragm. ad Empedoclem referre malint, vide Ch. Niclas ad Geopon. I. c. p. 182, qui pro Orphicis illos haberi docet; aliud fragmentum a Gesnero omissum ex Gregor. Nazianz. orat. 33. p. 535. adfert, et Pythagoraeos adoptasse quaedam Orphica demonstrat. Harl.

aa) Vide supra Cap. IX. num. 7.

bb) Brunck in Analectis veterum poetarum gr. tom. III. p. 1. dedit *Ὀρφεὺς περὶ σεισμῶν*. et p. 237. Orpheo tribuendum esse putat. Gesnerus omisit illud poemation. In Maittaire Miscellaneis graecorum aliquot scriptorum carminibus, gr. et lat. London. 1722. 4. primum locum occupat: *Mercurii Trismegisti Prognostica a terrae motibus*. Eschenbach vero vel potius D. Schoder iam superiori saeculo e cod. edidit: *Orphes de terrae motibus catalexicon secundum msc. bibliothecae Laurentiano* — Mediceae edidit C. C. F. 1691. 4. Magliabechi miserat MS. Eschenbachio et Schoder curauit editionem. Sub siglis C. C. F. h. e. Cneius Cincius Fluminus obscura ratione Schoderus indicare voluit romanis nominibus Andr. Christian. Eschenbachii nomen v. Willis Nürnberg. Gelehrten Lexicon vol. I. p. 360. Fabricius adiecerat haec margini exempli. „Fallitur C. C. F. qui primus a. 1691. edere se putat e Bibl. Laurentiana Medic. v. Neuen Bücherkaal, LVIII. p. 742. Giornale de' Letterati 1692. p. 26.“ vide vol. XIII. lib. VI. cap. X. p. 462. not. Harl.

At priorem ex hūce Gellius non Orpheo, sed Empedocli addicit Lib. IV. cap. 11. quem etiam alterius auctorem esse non est dubitandum.

*Editiones
promissae.*

VII. Sed haec et quicquid praeterea in editione Traiectina adhuc desiderari possit, in secunda editione exspectare nos iubet Clarissimus Eschenbachius, quam, inquit, cum noua versione et uberioribus ad omnia notis, si Deus vitam et occasionem ulterius prosequendi haec studia concesserit, aliquando publicabo^{cc)}. Idem recte negat, editionem Orphei Commelinianam lucem vidisse, etsi index librorum a Commelino excusorum Gnomographis Graecis A. 1597. (qui Hieronymo Commelino emortualis fuit,) praefixus memorat; Orpheum ex MStis Palatinis auctum et emendatum. Gothofredus Iungermannus in litteris ineditis ad Putschium datis Heidelbergae Cal. Nou. 1603. *Contuli Orphei sive Onomacriti hymnos et Argonautica, editionem Stephani cum duobus MSS. Palatinis, ex quibus aliquot versus supplui, ubi H. Stephanus ipse interdum suspicatus fuerat defectum, et alia notam lectionum καροθώματα, quibus ad θαυμάσιον illum Grotium, qui edere [P] cogitat, aditum mihi paro. Contuli dein Homeri hymnos, Musaeum, Nicandrum, et notavi quaedam certe non κακὰ κόμματα. Confero iam Theognin, Dionysiumque Periegetem, quia uno libro compacti sunt. Inter scripta inedita Hugonis Grotii, quae a vidua, quam ille moriens reliquerat, emisit Regina Sueciae Christina, memorantur etiam notae in Orphei hymnos. Lucas Holstenius ad P. Lambecium prid. Kal. April. 1646. Habeo et Orphei exemplar non contemnendum, ex quo Argonautica plurimis locis emendaui. Auctor ille huc usque a Criticorum et Correctorum vulgo derelictus tuam exposcere videtur operam, Hymni autem reconditae antiquitatis plenissimi iustum commentarium merentur, quem vel unius Procli scripta ἀνέκδοτα tibi instruent, ut ex notis meis ad Sallustium Philosophum prospicies: ne quid de caeteris, quos apud me habeo, Platoniciis nunc dicam, in quibus τῆς μυθικῆς θεολογίας thesaurus latet. Idem Holstenius geographiae exactam rationem ab Orpheo exigere stultum esse pronuntiat in Annotationibus ad Ortelii thes. geograph. p. 95. Confer Lambecii prodromum Literar. p. 181. et Lib. 6. de Bibl. Vindob. p. 242. In designatione librorum, quos ad editionem parare se professus nuper est Henricus Leonhardus Schurtztleischius, Conradi Samuelis, viri docti, frater, occurrunt etiam *Orphica et Sapphica cum dissertatione Critica et nouis annotationibus ac supplementis ex MSS.* Sed an vnquam ab eo speranda sint, ad aliud praecipue studiorum genus iam vocato, non facile dixerim. Praetereo quod Iohannes quoque Vlricus Meurerus, qui Valerium Flaccum ante aliquot annos vulgavit Francofurti, ipsem facit nouae editionis Argonauticorum Orpheo adscriptorum^{dd)}.*

CAP.

cc) Hoc promissum ex parte iam impleuit Vir Clarissimus edito Noribergae Ao. 1702. 4. *Epigene sine commentario suo de poesi Orphica*, in quo Philosophiam Orphicam exposuit, et fragmenta collegit diligenter, licet non semper certum sit, fuerintne ex libris Orphicis aliis deprompta, quam sub quorum titulis a doctissimo Eschenbachio exhibentur. Ille liber ad me allatus demum est, cum ista iam scripisssem, Ioannis vero Francisci Grandis liber de Philosophia ac Theologia Orphica necdum lucem adspexit quod sciam,

desideratus Morhofio i. Polyhist. p. 124. ed. Lubec. 1714. Fabr. Altera editio Eschenbachii lucem non vidit. Harl.

dd) Cl. Ruhnkenium quondam nouam Orphei editionem, quae a tam sagaci critico graeeque doctissimo, et, vt Gellner. in Prolegomenis ad Orpheum pag. XXV. nominarat eum, memorioso auctore, perfecta paene consummataque esset futura, fuisse paraturum didici ex Reiskii vita ab erudita eius vxore edita pag. 480. In eodem libro bonae frugis Bernardus in Epistolis ad Reiskium pag. 225. 276.

CAPVT XIX

I. Vtrum Pythagoras fuerit auctor poematum Orpheo tributorum. *Ionis τραγωμῆς.* II. *ἱερὸς λόγος* siue liber περὶ Θεῶν Pythagorae nomine olim iactatus diuersus fuit a libris XXIV. *ἱερὸν λόγον* Orphicorum: Cercops Pythagoricus. III. Catalogus scriptorum deperditorum, quae Orphicorum apud veteres tribuuntur, literarum digestus ordine, cum variis Observationibus. IV. *ἱερὰ ἔργα* eorum, qui sub Orphei nomine varia scripta supposuisse dicuntur.

*Pythagoras
vtrum poem.
Orphis. fuerit
auctor.*

I. Pythagoram auctorem habere poemata, *) quae sub Orphei nomine circumferuntur, suspicabatur *Ioh. Baptista Crispus* de Philosophis caute legendis p. 473. quod, ni fallor, ex Laertio hausit, qui in Pythagora sect. 8. ex *Ionis Tragici* [P] *τραγωμῆς* *) refert, Pythagoram nonnulla scripsisse et ad Orpheum auctorem retulisse. Idem ex *Ione* refert *Clemens I. Strom.* p. 333. vbi interpres eruditus minus bene vertit: *Ion refert Pythagoram haec quoque Orpheo tribuere;* nam ambiguitatem omnem tollit *Laertius*, cuius haec sunt verba: *Ἰων δὲ ὁ Χῖος ἐν τοῖς τραγωμῆσι Φησὶν αὐτὸν ἔνια ποιήσαντα ἀνεγκεῖν εἰς Ὀρφέα.* Apud eundem *Clementem* male *τραγῳμῶσι* editum est pro *τραγωμῆσι*. Nec melius in *Codicibus Suidae* [*Eudociae* p. 318.] et *Laertii τραγωμῆσι* vel *τραγῳμοῖς*. Vide *Menagium* ad *Laert.* p. 351. et *Rich. Bentleii* Epistolam ad *Millium Malalae* subiectam p. 67. sequi. Ex loco isto vel *Laertii* vel *Clementis* perperam intellecto *Suidas* *Τραγωμῆς* inter scripta Orpheo tributa inepte retulit, aliisque post se praeiuit errandi occasionem, vsque adeo, vt non deessent, qui singulari hocce opere sacrum de Trinuno Deo Mysterium ab Orpheo proditum scriberent *). Vide *Naudaei* Apologiam de viris doctis *Magiae* accusatis p. 138.

*De libro ἱερὸς
λόγος.*

II. Quae vero scripta Pythagoras sub Orphei nomine edidisse creditus olim fuerit, coniectura attingere licet ex *Iamblichio* pag. 134. 135. de vita *Pythag.* et *Proclo* Lib. 5. in *Timaeum* p. 291. nempe *λόγον* *) *ἱερὸν* siue librum περὶ Θεῶν, quamuis hunc quoque non *Pythagorae* sed *Cercopis* Pythagorici esse contendit olim *Epi-*

276. 280. 408. sqq. quaedam Orphei loca corrigit. — In praesenti *Königsmannum*, *Flensburgensis* Lycei apud *Cimbros* Collegam noua *Argonauticorum* et *hymnorum* editione occupatum esse, ex litteris amici cuiusdam intellexi: de quo labore praeclaram spem concipere iubet et viri doctrina, et diligentia multorum annorum his carminibus perpoliendis impensa. *Harl.*

a) Conf. *Acta erudit. Supplem. tom. II. p. 470. Conring.* lib. I. de *Medicina Hermet.* cap. XI. pag. 106. *Huetium* in *Demonstrat. euangel. Prop.* IV. cap. 8. §. 19. p. 218 sq. *Heumann.*

b) *Harpocration* in *Ἰων* vocat scriptum Philosophicum et ab aliis *Τραγωμῆς* numero singulari inscriptum testatur, *Callimachoque* teste *Ioni* a quibusdam abiudicatum, et tributum *Epigeni*, qui de *Poesi Orphica* scripsit. Prima quoque verba eiusdem libri recitat, ex quibus apparet et ipsa scriptum fuisse, et ternarii numeri vires in re-

Voh. I.

bus omnibus, siue πάντα τρία ubique obseruasse. Vide etiam quae de *Ionis* scriptis dixi infra Lib. II. cap. 19. in notitia *Tragicorum. Fabr. conf. Tiedemann* l. m. pag. 63. qui iure contendit et probauit, non omnia, nomen Orphei mentita, a *Pythagorae* supposita fuisse. *Harl.*

c) *Eudocia* pag. 318. inter scripta Orphei recenset *τραγωμῆς* λέγονται εἶναι Ἰωνος τῆ τραγῳμῆς. ἐν δὲ τέτοις τὰ ἱεροσολικὰ καλέμενα. *Harl.*

d) *Diodorus Sic.* lib. I. extrem. [pag. 110. ed. *Wesselingii*, cuius notas consules:] refert, videri quibusdam *Πυθαγόραν τὰ κατὰ τὸν ἱερὸν λόγον* (hoc est doctrinam de rebus diuinis in libro illo contentam) καὶ τὰ κατὰ γεωμετρικὰν θεωρημάτων, καὶ τὰ περὶ τὰς ἀριθμῆς, ἐπεὶ δὲ τὴν εἰς πᾶν ζῶον τῆς φύξης μεταβολὴν μαθεῖν παρ' Αἰγυπτίων. Sed ab Orpheo haec edoctum *Pythagoram* narrant *Iamblichus* et *Proclus.* *Iamblichi* ex vita *Pythagorae* p. 135. [c. 28. p. 123 vbi v. *Küster.*] locum adscribam, vti est

X

a vi-

Epigenes in libro de scriptis Orpheo tributis, alii *Hippas*, vt Laertius, τὸν δὲ Μυσικὸν λόγον, inquit, Ἰππᾶσος Φασὶν εἶναι, alii *Arignotes* Pythagoricae, ita enim videntur capienda verba Suidae in Ἀργυνώτῃ, etsi aliter *Menagius* ad Laertium p. 350. Falluntur autem, qui Cercopis nomen cum Lescaloperio ad Ciceron. p. 157 habent pro appellatio et impossibilem denotare existimant, nam non tantum apud Ciceronem occurrit libro de Natura Deorum primo [cap. 38. vbi v. Victor. et Dauis. *Harl.*]: *Orphicum carmen Pythagorici ferunt cuiusdam fuisse Cercopis*, sed et apud Clementem Alex. I. Strom. p. 333. Epigeni sententiam hancce tribuentem, et apud Suidam [atque Eudociam p. 318.] in Ὀρφεὺς, cum ἱερὸς λόγος ἐν ἑξαψωδίοις καὶ memorasset, λέγονται δὲ, inquit, εἶναι Θεογνήτη τῷ Θεσσαλῷ οἱ δὲ Κέρκωπος τῷ Πυθαγορείῳ. Citatur et in testimonium Κέρκωψ ab Athenaeo Lib. XIII. p. 557. et ab Apollodoro plus simplici vice libro secundo Bibliothecae. Orpheum in Octauo τῷ ἱερῷ λόγῳ laudat auctor Etymologici magni in Γίγας, et duos versus Hexametros ex illo adducit. Laertius quoque versibus scriptum testatur ἱερὸν λόγον Pythagorae tributum, Lib. VIII. sect. 7. producto operis initio, quod ita se habet:

Ὡς οὐκ ἀλλὰ εἴβουθε μὲν ἰσχυρίης τὰδε πάντα.

At ἱερὸς λόγος, qui ad Pythagoram auctorem relatus a Pythagoricis ferebatur et laudatur etiam ab *Hierocle* in aurea carmina Pythagorae, vbi de tetractye agit p. 225. scriptus erat prosa Dorica. Id tum ex Iamblichio, tum ex auctore Theologumenon Arithmeticae patet, qui ex scripto Pythagorae περὶ Θεῶν, quod cum ἱερῷ eius λόγῳ idem fuisse Iamblichus testatur, profert nonnulla p. 19. Ἐν τῷ δηλωμένῳ περὶ Θεῶν συγγράμματι ὁ Πυθαγόρας ἔτως διορίζεται. Τέσσαρες μὲν καὶ σοφίας ἐπιβάδεται, ἀριθμητικά, μουσικά, γεωμετρικά, σφαιρικά α, β, γ, δ, τεταγμένα. *Proclus* ad Euclidem p. 7. διὸ δὴ καὶ ὁ Πλάτων πολλὰ καὶ θαυμαστά δόγματα περὶ Θεῶν διὰ τῶν μαθηματικῶν εἰδῶν ἡμᾶς ἀναδιδάσκει, καὶ ἡ τῶν Πυθαγορείων φιλοσοφία παραπετάσμαι τούτοις χρωμένη τὴν μουσικὴν κατὰ τὰς πτεῖ τῶν θείων δογμάτων. Τοῖστος γὰρ καὶ ὁ ἱερὸς σύμπας λόγος, καὶ ὁ φιλόλαος ἐν ταῖς βακχαῖς, καὶ ὅλος ὁ τρόπος τῆς Πυθαγορεῖς περὶ Θεῶν ὑψηλῆς γήσεως. Hinc λόγον ἱερὸν, qui Orpheo tribuitur a Suida et Etymologo, atque XXIV. constitit libris siue rhapsodiis, diuersum fuisse haud dubito a λόγῳ ἱερῷ, Pytha-

a viris doctissimis Gifberto Cupero, Rich. Bentleio et Gotfrido Oleario emendatus: περὶ Θεῶν Πυθαγόρας ὁ τῷ Μησαρχῷ τῷτο ἐξέμαθεν ἐργασθεὶς ἐν Λιβηθροῖς τοῖς Θρακίῳ Ἀγλαοφίμῳ τελεῖται μεταδόντος. οἱ ἄρα Ὀρφεὺς ὁ Καλλιόπης κατὰ τὸ πάγκαιον ἔρος ὑπὸ τῆς μητρὸς πινυσαίῃς ἴδον τὰς ἀριθμῶν εἰς αὐτὸν εἶδον π. τ. λ. *Proclus* in Timaeum Lib. V. p. 291. Πυθαγόρας ὁ Τίμαιος ἵσταται ταῖς Πυθαγορείων ἀρχαῖς, αὐταὶ δὲ εἰσιν αἱ Ὀρφικαὶ παραδίδουσι. Ἀ γὰρ Ὀρφεὺς δὲ ἀπὸ τῶν λόγων μουσικῶς παραδίδουσι, ταῦτα Πυθαγόρας ἐξέμαθεν ἐργασθεὶς ἐν Λιβηθροῖς τοῖς Θρακίῳ, Ἀγλαοφίμῳ τελεῖται μεταδόντος, ἢ περὶ Θεῶν σοφίας παρὰ Καλλιόπης τῆς μητρὸς ἐπιστάτης. Confer, quae diximus supra cap. XVIII. num. 1. de conuenientia doctrinae Orphicae cum Pythagorica & Platonica. Idem *Proclus*: Ἀπασα ἡ παρ' Ἑλλήσι Θεολογία τῆς Ὀρφικῆς εἰς μουσικὴν ἔκχρηται, πρῶτα μὲν

Πυθαγόρα παρ' Ἀγλαοφίμῳ τὰ περὶ Θεῶν Ὀργια διδασκόντες, δευτέρα τοὺς Πλάτωνες ἐπεδιδάσκοντες τὴν παντελῆ περὶ τέτων ἐπιστήμην, ἔκ τε τῶν Πυθαγορείων καὶ Ὀρφικῶν γραμμάτων. Lib. 1. Theolog. Platon. c. 5. εἰ τοῖς εἰσιν Ὀρφεὺς ἐπὶ τῶν ἀποδιδόντων μελετῶν. Apollonius apud Philostrat. VIII. 7. p. 349.

e) Equidem notum prouerbum ἀγορὰ κερκῶν, et κερκῶν κίον, ac similia, de quibus Scholiastes Luciani T. 1. p. 35. Andreas Schottus ad Zenobium et ad Apostolium Pantinus. Et inter Eubuli dramata fuisse Κέρκωπος. Sed nihil hoc impedit, quominus fuerit etiam homo quidam proprio Cercopis nomine. Oulus quoque et Enrybatus Cercopes memorantur ab Apostolio IX, 33. prouerb.

f) Conf. *Proclus* in Timaeum p. 291. et *Cudworthi* System. intellectuale, ex Moschemii interpret. IV. §. 17. p. 343. sq. *Harl.*

Pythagorae inscripto. Longe magis ab hoc diuersa sunt, quae sub Orphei [P] nomine hodie exstant, ut praeter rem suspicatus fuerit Crispus, haec Pythagoram forte auctorem habere ⁶).

*Deperditum
scripto-
rum catalo-
gus.*

III. Titulos aliorum scriptorum, quae sub Orphei nomine olim exstiterunt, perditaeque pridem sunt, praesenti loco annotare iuuat Alphabeti ordine. [conf. Tiedemann. l. c. pag. 42 sqq. et Lambecii Prodr. pag. 125 sqq. Harl.] Sunt autem haec:

Ἡ εἰς αἶδα ¹⁾ κατάβασις, cuius scripti meminit Argonauticorum scriptor v. 40 sqq. Alii, teste Suida, tribuebant Herodico Perinthio, alii Orpheo Camarinæo ²⁾ ἐποποιῶν, alii, teste Clemente Alexandrino, retulerunt ad Prodicum Samium, Epigenes ad Cercopem Pythagoraeum. Vide Clementem I. Strom. p. 133. Diodorus Siculus Lib. I. Fol. 58. [p. 103. Wesseling. quem vide,] et 60 sq. [p. 107. Wesseling., cuius notam consules, Harl.] auctor est ex Aegypto in Graeciam Orpheum induxisse τὰς καὶ τῶν ἀσεβῶν ἐν αἶδα τιμωρίας, καὶ τὰς τῶν εὐσεβῶν λειμῶνας καὶ τὰς παρὰ τοῖς πολλοῖς εἰδωλοποιίας. Notissima alioqui fabula de Eurydice uxore ex inferis ab Orpheo reducta, de qua infra quaedam sum dicturus.

Ἀμμοκοπία ³⁾, siue legendum Ἀνεμμοκοπία, apud Suidam, qui solus, quod sciam, huius libri inter Orphei scripta meminit. Fabr. Eudocia habet ἀμμοκοπίαν. Harl.

Ἀστρονομία memoratur a Suida, [Eudocia] et in Tzetzae prolegomenis ad Lycophronem.

Βακχικά ⁴⁾ quae nescio, an diuersa fuerint ab Orphei τελεταῖς et χρησμοῖς, de quibus infra. Videtur illa respicere Orpheus in Argonauticis v. 9 sq. et 29. Ex iisdem Ar-

X 2

nobis

g) Apud Herodotum II. 81. pag. 141. Wesseling. locus occurrit memorabilis. Narrat historicus, apud Aegyptios laneas vestes neque in aedes sacras inferri, neque vna cum cadauere sepeliri; profanum id esse. Pergit: ἡμετέροις δὲ ταῦτα τοῖς Ὀρφικοῖσι καλομένοισι, καὶ πυθαγορείοις· ἀλλ' ὅτι τέτων τῶν ὄργων μνῆσθαι οὐκ ἐστὶν ἐν οἰκίῳσι εἰμασι θαυ-
δῆται. ἐστὶ δὲ καὶ αὐτῶν ἱερὸς λόγος λεγόμενος, συνε-
τανα vero haec sunt iis, quas Orphica appellantur, et Pythagoreae. Nam harum quoque caerimoni-
arum participem laneis in vestibus humari religiosum est; de quibus sacra redditur narratio. Ex hoc intelligimus loco, institutis quibusdam Orphicis quaedam communia fuisse cum aegyptiacis; ideoque probabiliter eiusdem originis, nempe aegyptiacae: tum historicum non plane scripsisse Orphicis, sed veluti dubitanter, quae Orphica adpellantur: porro Pythagoreos ab Orphica disciplina, nisi dixeris itidem ab aegyptiaca, quaedam adoptasse; denique utrique sectae fuisse sacram narrationem, in qua de cultu religioso, etiam externo praeceptum fuerit. At num utrique idem fue-

rit ἱερὸς λόγος, an diuersus, ex hoc loco non potest certo definiri. Harl.

h) In hoc opere omnem de inferis doctrinam ab Orpheo tractatam suspicatur Eschenbachius in suo Epigene p. 178. Ex eo autem, quod Orpheus ex inferis Eurydicen suam repetisse traditur, hinc Orphei imaginem veluti resurrectionis symbolum in sepulchris quibusdam veterum Christianorum obseruasse sibi visus est Paulus Aringhus VI, 21. Romae subterraneae.

i) De hoc vide Mongitoris Bibliothec. Sicul. tom. II. pag. 115. Harl.

k) Idem Eschenbachius pag. 178. legit Ἀμμοκοπία et rei pecuariae praecepta hunc librum continuisse opinatur. Apud Hesych. ἀμμοκόποι, ποιμῆν.

l) Eschenbachius p. 31. sq. colligit loca complura Orphei ex Clemente, Macrobio, Diodoro Siculo et Justino, quae etsi Bacchi mentionem faciunt, nolim omnia ex Βακχικαῖς desumpta praestare. Nam et in hymnis et in τελεταῖς et in aliis scriptis de Dionysio actum constat. Fabr. adde Euripid.

nobis profert nonnulla Lib. V. p. 169 sq. et p. 175. versus quosdam latine adducit ex aliquo, ut conicit Heinsius, qui Orphica latine verterat. Graecos Orphei versus habet Clemens Alex. in protreptico f. 13. Illustrant praeter Heinsium ad Clementem, Salmasius ad Tertull. de pallio et Ez. Spanhemius ad Callimachi hymnum in Cererem. Γένεσιν Bacchi et sacra ab Orpheo ex Aegypto in Graeciam translata et Cadmeis prodita affirmat etiam Manetho apud Eusebium Lib. I. praeparat. p. 47 sq. Ceterum Bacchica non Orpheo, sed Niciae Eleati quidam olim tribuebant, ut auctor est Suidas.

Περὶ βοτανῶν vtrum singulari volumine egerit Orpheus, non constat, etsi primum omnium, quos memoria nouit, de herbis aliqua [P] curiosius prodidisse testatur Plinius Lib. XXV. cap. 2. Forte hoc fecerat in Physicis, vel in libro de medicamentis. Laudatur et Orpheus a Plinio Lib. XX. c. V. et Lib. XXVIII. c. IV.

Διαθήκαι ad Musaeum ^{m)}, quarum primi versus aliquamulti afferuntur a Iustino Martyre Lib. de Monarchia Dei fol. 104. et in cohortatione ad Graecos fol. 15. a Clemente Alex. protreptico ad gentes fol. 48. et Lib. V. Stromatum pag. 607 sq. Aristobulo Peripatetico apud Eusebium Lib. XIII. praeparat. cap. 12. et ab Eusebio cap. 13. p. 685. Cyrillo i. contra Iulianum p. 26. Theodorito Lib. II. Θεραπευτ. pag. 25 sq. Incipiunt: Φθέρχομαι αἷς θέρμης ἐστὶ, θύρας δ' ἐπίθεσθε βέβηλοι. Ita enim legendum, non βεβήλοις, ut notatum Ez. Spanhemio ad Callimachum p. 49. et Ism. Bullialdo ad Theonis Smyrnaei Mathematica p. 216. Μανογενὴς τις ἀπορρώξ φύλα ἄνωθεν Χαλδαίων, qui in iisdem Orphei versibus memoratur, Abrahamus est, vti υλογενὴς vel, ut alii legunt, υδογενὴς, Moyses. Vide Scaligerum ad fragmenta libro de emendatione temporum subiecta p. 48. At exinde Poema hoc nec ab Orpheo nec ab Onomacrito scriptum, sed a Iudaeo aliquo vel Christiano scriptore suppositum arguit Cudworthus pag. 302 ⁿ⁾. Apud Iustinum de Monarchia Dei inscribitur Διαθήκαι, sed apud Eusebium p. 664. ποιήματα τὰ κατὰ τὸν ἱερὸν λόγον αὐτῷ λεγόμενα.

Δικτυον, memoratur a Suida [et Eudocia p. 318.], qui auctores sunt, Zopyro Heracleotae ab aliis, [ab aliis, Brontino, testibus iisdem,] tributum fuisse. Aristoteles Lib. II. de generatione animalium cap. 1. ἡ γὰρ τοι πάντα γίγνεται τὰ μόρια — ἡ ἐφεξῆς, ὥσπερ ἐν τοῖς καλεμένοις Ὀρφείως ἔπεσιν. Ἐκὲς γὰρ ὁμοίως φησὶ γίγνεσθαι τὸ ζῶον τῇ τῷ δικτύῳ πλοκῇ. Forte igitur aliud fuit argumentum huius libri, quam quod conicit doctissimus Eschenbachius in Epigene. Sane loca Orphei, quae e Proclo et Tzetze colligit p. 54 sqq. atque ex Peplo atque hocce δικτύῳ petita suspicatur, nihil vetat, ad Theogoniam vel alia scripta referre.

Διονύσε ἀΦανισμός. Clemens VI. Strom. p. 628.

Orpheus

ripid. Hecub. v. 1267 ibique schol. et Gesneri Fragmenta Orphica pag. 382 sq. Harl.

^{m)} Hunc Orphei librum etiam memorat Theophilus Antiochen. contra Autol. lib. III. cap. 2. Heumann.

ⁿ⁾ A Iudaeo Aristobulo interpolatum contendit Eschenbachius in Epigene pag. 148. seq. Idem

pag. 137. putat prooemium hocce a Iustino et aliis productum fuisse initium τῶν ἱερῶν λόγων Orphei, quorum παρῳδίας XXIV. memorat Suidas. Addit etiam a nonnullis laudari sub titulo Θεολογῶν. Fabric. conf. Moshem. ad Cudworthi systema intellectu. IV. §. 17. pag. 347. sq. Gesner. ad Fragmenta Orphei pag. 361. Harl.

Orpheus ἐν τῷ περὶ Διὸς καὶ Ἥρας laudatur ab Eustathio in limine commentarii ad Dionysium periegetem, qui versus binos ex illo adducit. Sed non putauerim singularem librum, verum partem poematis cuiusdam (Theogoniae forte) respici, etsi aliud videtur Eschenbachio, qui sacras et allegoricas nuptias, siue naturae in producendis rebus operationes hoc libro traditas existimat p. 60. integrumque titulum [P] fuisse putet Διὸς καὶ Ἥρας ἱερὸς γάμος, nisi pars haec fuerit operis maioris, sed nulli veterum memorati sub titulo ἱερῶν γάμων.

Διφύεις. Plinius indice auctorum externorum, e quibus desumeret ea, quae libro XXVIII. persequitur, *Orpheum*, qui *Diophios*, Archelaum, qui item scripserit, laudat. Reinesius Lib. II. Var. Lect. p. 127. pro *Diophios* certo certius legendum esse monet *ἰδιοφύεις* de rebus singularis naturae et potestatis. Sed propius accedit ad codicum lectionem, Harduini *διφύεις*, de iis animalibus, quae sunt aucupitis naturae, praecipue cum a Scholiaste Nicandri ad Theriaca pag. 38. laudetur et Archelaus ἐν διφύεσι, [conf. *Gesner*. ad Argon. v. 14. *Harl.*].

Δωδεκαετηρίς, siue Genethliaca, duodecim annorum 9) periodus. Suidas inter scripta Orphei Crotoniatae (Pisistrati aequalis), refert *Δεκαετηρίαν*, vbi [et apud Eudociam pag. 320.] legendum *δωδεκαετηρίαν* iam monuit Lambecius p. 176. prodromi. Tres primos versus ex hoc opere profert Ioh. Tzetzes Chil. 12. hist. 399. Fallitur porro idem Lambecius, qui apud Tzetzen ibi pro *δωδεκαετηρίδες* vrget scribendum *δωδεκαετηρίδες*, si enim hoc facias, utroque loco versus politicus abundabit syllaba. Allegantur et Orphei *δωδεκαετηρίδες* ab *Is. Tzetza* in Lycophronem p. 13. et 62. edit. Potteri. Onomacritum sub nomine Orphei *δωδεκαετηρίδας* scripsisse non dubitat Scaliger in prolegomenis ad libros de emendatione temporum, et Canon Isagog. p. 182.

Ἐπιγράμματα Suidas refert inter scripta Orphei Ciconaei, quem cum Libethrio eundem esse obseruauimus.

Ἔργα siue περὶ Γεωργίας, quo ex opere primos decem versus recitat Ioh. Tzetzes prooemio ad Hesiodum, quos Latine habes apud Iac. Nic. Loensem Lib. II. c. 2. Epiphyllidum 10). Luculentos versus vocat Scaliger ad Manilium p. 103. Nescio, an ex eodem opere, an ex ἡμέραις sint alii versus septem Orphei, quos Hesiodum expressisse et imitatum esse notat idem Tzetzes p. 125. Laudat iterum Orpheum Thracem ἐν τῇ περὶ γεωργίας pag. 175. et Chiliad. 4. hist. 128. v. 173 sq.

X 3

ἘΦΗ-

o) Vide Jos. Scalig. Can. Isagog. p. 181. 182. et ad Manilium Lib. III. v. 533-543. p. 256. Hygin. pag. 371. ed. Muncker.

p) In *Iriarti* Catal. MS. Matrit. reg. pag. 24. recensetur nr. VIII. cod. chartac. in fol. Constantini Lascaris manu maximam partem exaratus, qui praecipue varia in Hesiodum et Theocritum Commentaria, scholia, glossas continet, in hoc insunt

quoque, fol. 3 auerso, vt verbis Iriarte p. 25. vtar, Ὁρφεὺς ἐν τῶν γεωργικῶν τὸ προοίμιον. Ex Orphei Georgicis Propemium. Id vero versibus hexametris XII. constat, quorum primus:

εἰ δὲ γεωργίας φιλοβρότα ἥμερος αἰεῖ.

Ibidem. Ἀρχὴ τῶν ἡμερῶν τῷ Ὁρφεῖ. Initium dierum Orphei. Hoc tres tantum prores versus complectitur, quorum primus sic se habet:

Πᾶσι δὲ καὶ μάστιγι δεικνυμένη εἰ δὲ σ' ἀνάγει. Harl.

Ἐφημερίδες siue ἡμέραι, ex quibus Iosephus Scaliger, qui Onomacrito tribuit, Lib. I. de emendat. temporum p. 10. profert versus primos vndecim: quorum quinque priores petiit ex Io. Tzetzi prolegomenis in Hesiodum, et Chil. 12. v. 151. 152. 153. reliquos ex eiusdem Tzetzae Scholiis ad Hesiodum p. 170. b. qui idem opus forte respicit etiam p. 130. b. 167. b. 168. b. 182. b. vt Proclus ad eundem Hesiodum p. 178. b. 180. et eius exscriptor Moschopolus p. 177. b. Eustathius ad Odyss. Σ.

Θεογονία siue Origines mundi et Deorum, κόσμος κτίσις καὶ ἀνθρώπων πλαστουργία. Vide, quae ex Timotheo Chronographo Iohannes Malalas p. 88 sqq. *) et Cedrenus f. 46 sq. vbi initium operis Orphici adfertur [P]. [adde Tiedemann l. m. pag. 47 sqq. in primis Cudworthi Systema intellect. p. 346 sq. ibique Moshem. Harl.]. Male apud Suidam legitur Θεογονίας λόγοι pro Θεογονίας, quo in loco Orphei sententiam de Chao, aethere etc. expositam videbis. Versus ipsos Orphei, de Ioue, primo *) ouo, Phanete, Hericapoeo etc. habes apud Aristotelem *) et Apuleium Lib. de mundo, Athenagoram, Stobaeum Eclog. Phys., Eusebium Lib. III. praeparat. c. 9., Macrobius Lib. I. Sat. c. 18. Proclum Lib. II. et V. in Timaeum, Suidam in Φάνης. Confer Leopardum Lib. XII. c. 2. emendat. Cotele- rium ad Patres Apostolicos T. I. edit. Clerici p. 585. 589. 664 sq. 665. 667. 669. Theod. Canterum lib. 1. Var. lect. c. 26. et lib. 2. c. 26. Rich. Bentleii Epistola ad Io. Millium sub init. [conf. Fragmenta in Gesneri editione pag. 365 sqq. ibique notas. Harl.] Videtur et Orphei Theogonia respici ab Hesiodi *), (Orphei vt volunt imitatoris) interpretibus p. 39. a 249 b. 303. edit. Heinsii. De Orpheo apud Apollonium Rhodium lib. 1. Argonaut. Ἡεῖδεν δ' ὡς γαῖα καὶ ἑρᾶνός ἐνὺς ὑπερθε τοῦ πρὶν ἐπ' ἀλλήλοισι μὴ συναερότα μορφῇ Νείκεος ἐξ ἑλοοῖο διέκριθεν ἀμφὶς ἑκάστα. Trecentos et sexaginta Deos in hoc opere Orpheum induxisse testatur praeter Theophilum Antiochenum Lib. III. aliosque Iustinus Lib. de Monarchia Dei f. 104. Lutatius ad 3 Thebaidos p. 144. Cum Magi vellent virtutis Dei, vt putabant, sese comprehendere singulas appellationes, quas per naturarum potestates abusue modo designarunt, et quasi plurimorum Deorum nobilitate Deum appellare conati sunt, quasi ab effectu cuiusque rei ductis vocabulis, sicut Orpheus fecit, et Moyser Dei summi Antistes, et Esaias, et his similes.

Lau.

q) v. Fragmenta a Gesnero collecta p. 394. sq. Harl.

r) Hoc ouum ex Aethere Chao Noctē produ- ctum, receptaculum commune mundi καὶ παρ' αὐτῷ pariter et καὶ παρ' αὐτῷ, qui ex illo prodierunt. Huc spectavit aliud Orphei scriptum ἀστυκὴ καὶ ἀστρονομικὴ quae infra memoramus. Confer Cl. Eschenbachii Epi- genem p. 95. seq. 111. seq. Hinc τὰς Μυθίας Mundi Ouο ex Orphicorum sententia assimulat Achilles Tatius Isagoge in Aratum c. 4. Et Orphicis atque Pytha- goricis dogmatis innutriti nonnulli ideo ouis ab- stinebant, teste Plutarcho II, 3. Sympol. Fabric. adde Tiedemann pag. 55. sq. coll. cenfore in Bi- blioth. crit. Amstel. Vol. II, part. VI. pag. 87. sq. Harl.

s) De illis versibus, qui incipiunt ὅς τις πρῶτος γένετο, vide eundem p. 68. seq. qui illa ex Or-

phei Cratere petita esse existimat, cum multis aliis versibus Orphicis ex Interpretibus Hesiodi, Proclo, Porphyrioque collectis, sed quos ex Cra- tere Orphei petitos esse omnes nec ipse p. 81. au- det affirmare. Fragmenta e Theogonia vide apud eundem p. 98. - 110. Ex illa petiti quoque viden- tur Orphei versus, quos cum translatione latina Sedulii Scoti e cod. MS. graeco psalterii illius manu exarato edidit Montfaucon in Palaeographia gr. p. 243.

t) Arguitur Hesiodus Orphei Theogoniam non tam imitatus esse quam corrupisse. Vide Thomae Galei notas ad Apollodorum, quibus ἀληθινὰ Theo- goniam Orphicam diligentissime collegit vir doctis- simus, et cum magna rei literariae iactura Anno 1702. denatus.

Laudatur Orphei Theogonia a Clemente Alex. Lib. VI. Strom. p. 628. vbi Homerum Orphei et Musaei vestigiis instituisse contendit. Orphei esse negat Pausanias in Atticis p. 34. Apud Macrobius Lib. I. in somnium Scipionis c. 2. *Vt Hesiodi et Orphei quas de Deorum progenis assidue narrantur*, nescio an potius sit legendum *audisse*, neque enim gesta Deorum ab illis descripta constat. Videtur Theogoniam respicere *Orpheum* Argonauticorum scriptor v. 12—20. [P]. Impia de Diis commentum, ac propterea Philosophi nomine vix dignum, arguit Laetius in prooemio.

Θρηονισμοὶ μητρώοι siue *sollemnes initiationes in sacris matris Deum* inter Orphei scripta referuntur ab eodem Suida. Nescio, illosne respexerit Orpheus in Argonauticis v. 21 sq. vbi ait se tradidisse *ἀρεσσιδρόμῃ δὲ λατρείᾳ Μητρός*.

Θυηπολικόν siue *de sacrificiis* eorumque generibus ac caerimoniis *liber* a Suida memoratur, cuius forte animo obuersabantur haec Platonis Lib. II. de Rep. Βίβλων δὲ ὁμαδὸν παρέχοντα Μισαίη καὶ Ὀρφεως, Σελήνης τε καὶ Μισῶν ἐγγόνων ὥς φασι, καὶ ἄς ΘΗΠΙΟΛΟΥΣΙ, πειθόντες ἑ μόνον ἰδιώτας, ἀλλὰ καὶ πόλεις, ὥς ἄρα λύσεις τε καὶ καθαρμοὶ ἀδικημάτων, διὰ θυσιῶν καὶ παιδιᾶς ἡδονῶν, εἰσὶ μὲν ἔτι ζῶσιν, εἰσὶ δὲ καὶ τελευτήσασκε, ἃς δὴ τελετὰς καλῶσιν, αἱ τῶν ἐκεῖ κακῶν ἀπολύουσιν ἡμᾶς. Μὴ θύσαντας δὲ δεσνὰ περιμένει.

Θύμια ἀρώματα. - Auctor allegoriarum in Hesiodi Theogoniam, pag. 267. cum Planetarum vires in haec inferiora enarrasset, *ἐνθεν τοι*, inquit, *καὶ κοσμοκράτορας διὰ τῆτο καὶ σημάντορας ἔργων, καὶ φερεσβίης, καὶ καρπίμης, καὶ ἀστράρχης, καὶ δεσπότας κόσμου, καὶ πύξας φυλακᾶς, καὶ ἐξωτῆρας πυρεντας, καὶ ὠροτρόφους* (lat. *ωροτρόφους*), *καὶ χρόνους πατέρας ἀθανάτους προσαγορεύει ὁ Ὀρφεὺς ἐν τοῖς θυμίαις ἀρώμασι. Σύγγραμμα δὲ τῆτο Ὀρφαϊκῶν*. Nullum vero hic deperditum scriptum intelliges, sed editos Orphei hymnos, quorum plures ita inscribuntur, *Θύμια ἀρώματα*, siue ut vulgati libri habent *Θυμίαμαι, ἀρώματα*.

Ἱερὸς λόγος de quo diximus abunde supra, Num. 2.

Τὰ ἱεροσοδικὰ, vel potius, ut editio Aldina, Suidae, [et Eudocia] *ἱεροσοδικὰ*.

Καταζωτικόν *) siue liber de variis vestibus atque ornatibus ad sacra requisitis.

Κλήσεις κοσμικαῖναι, [sic quoque Eudocia] aut potius forte *κλήσεις κοσμοκονοί* *).

Κορυβαντικόν. Haec quatuor scripta Orphei qui memoret praeter vnum Suidam; [et Eudociam] nullus mihi occurrit; nisi quod Orpheus ipse in Argonauticis huius postremi faciat mentionem v. 25. quo eodem in loco longe plura cecinisse se affirmat tum de aliis argumentis, tum de variis mysteriis et diuinationum generibus. Sed flagitium fuerit de Orphei [P] scriptis accuratius agere instituentem versus ipsos poetae etsi plusculos non adscribere; [conf. Eschenbach. et Gefner. ad h. l. quorum adnotationes criticas et grammaticas repetere nolo. Harl.]

v. 9.

v) Vide Eschenbachii Epigenem pag. 38. qui pag. 198. pro *ἱεροσοδικὰ* legit *ἱεροσκόλια*.

x) Clarissimus amicus noster Godfridus Olscarius in diss. de scriptis Socratis legit *κοσμικαῖ* vel

κόσμη καναί. Eschenbachius p. 199. *Κτίων Κόσμη, καὶ γερτρονική*. Hoc enim vocabulum apud Suidam statim sequitur.

7. 9. "Εφρασ' ὅταν Βάκχαισιν καὶ Ἀπόλλωνος ἄνακτος
Κέντρῳ ἱλαυνόμενοι Φρικιδέα κῆλ' ἐκίφασσαν,
Θητοῖς ἀνδρώποισιν ἄκη, μετὰ δ' ὄρμι μύσαι,
Ἀρχαία μὲν πρῶτα χάσι ἀμύγμετον ἀνάγκη
Καὶ Κρόνον ὅς' ἐλόχευσεν ἀπειρεσίαισιν ὑφ' ἑλκεῶς
Ἀδύτῳ, καὶ διφυῇ περιωπία κυδρὸν ἔρωτα
15. Νυκτὸς αἰγιόγητι πατέρῳ κλυτὸν, ὃν ἴμε φάνηται
Ὀυλότεροι καλῆσαι βροτοί, πρῶτος γὰρ ἐφάνθη,
Βριμῆς τ' εὐδυνάτειο γονῶς ἡδ' ἔργ' ἀδάηλα
Γυγάντων οἱ λυγρὸν αἶσ' ἀραιῶ ἐκάζαντο
Σπέρμα γυνῆς τὸ πρίσθιν ὅδιν γένος ἐξεγέρσαντο
20. Θητῶν, οἳ κατὰ γαῖαν ἀπειρεῖτον αἰετὶ ἔασι,
Θητεῖαν τε Ζηνὸς, ὀρεσσόμενος τε λατρεῖαν
Μητρὸς αἶτ' ἐν Κυβέλλοις ὄρεσιν ματίσαστο κέρην
Φερσεφόνην περὶ πατρὸς ἀμυμμανίτα Κρονίωτος.
Μηλίσ γ) τ' Ἡρακλῆος περίφημον ἄραξιν.
25. Ὅρμι τ' Ἰδαίων, Καρυβάτων τ' ἄπλετον ἰσχύν.
Δήμητρός τε πλάην, καὶ Φερσεφόνης μίγαν πίνδα,
Θεσμοφόρος τ' ὡς ἦν, ἡδ' ἀγλαὰ δῶρα Καβαίρων,
Χρημαῖς τ' ἀβρήτας νυκτὸς περὶ Βάκχα ἄνακτος
Λημόν τε ζαδίην, ἡδ' αἰαδίην Σαμωδραίην,
30. Αἰπεινήν τε Κύπρον, καὶ Ἀδωνάην Ἀφροδίτην,
Ὅργον Προξιδίης καὶ Ἀρείης νυκτὸς Ἀθήνης
Θρήνης τ' Αἰγυπτίαν καὶ Ὀσίριδος ἱερὰ χύτλα.
Ἀμφὶ δὲ μανταίης z) ἰδαίην πολυκείρονος ὄρμις,
Θηρῶν οἰωνῶν τε καὶ ἡ σπλάγχχων θίσις ἐνέη.
35. Ἦδ' ὅσα θεσπίζουσιν ὀνειροπόλοισιν ἀταρκεῖς
Ψυχὰς ἱφμερίων ὑπὲρ βεβωλημένας ἦτορ
Σημίων τεράτων τε λύσεις ἄσρων τε πορείας
Ἀγνοόλον τε καθερμόν ἐπιχθονίοις μετ' ὄνειρον.
Ἰλασμέας τε Θεῶν, φθιδμένον τ' ἐκνήχυτα δῶρα.
40. Ἀλλὰ δέ σοι κατέλεξ', ἅπτερ εἶσιν ἡδ' ἐνέηται,
Ταῖναιρον ἥϊα ἔβησεν σκοτίνην ὁδὸν, αἶδος αἶσα
Ἡμετέρῃ πόντος κισάρη δι' ἔρωτ' ἀλάχοισιν
Ἦδ' ὅσον Αἰγυπτίαν, ἱερὸν λόχον ἐξελόχευσαν
Μέμφιν ἐς ἡγαδίην πελάσας, ἱερὰς τε πόλεις.
45. Ἀκίδας, αἵ περὶ Νεῖλος ἀγαμέμνους ἐτεφάνωνται.

Confer

y) Μίγαν καὶ reddidit Gesner. de hoc, post longam Eschenbachij notam, copiosius. Harl.

z) ἰδαίης — ὅρμις Gesner. quem vide. Harl.

Confer Natalem Comitem Lib. VII. cap. 14. Mythologiae, vbi p. 767. pro *Iudaeorum et Corybantum sacrorum lege Idaeorum*. Ab Idaeis enim Dactylis Orpheus mysteria et sacras imitationes edoctus esse traditur. Ceterum *Eschenbachius* in laudato suo *Epigene* p. 45. et 121. contendit, per sacra Corybantum, quae hoc scripto tradiderat Orpheus, expressam fuisse Mundi genesis et originem, perinde vt per sacra Bacchica, vitam Mundi et mutationes, per sacra Cereris, Vitam hominis.

Κρατῆρ siue ^{aa)} *Κρατῆρες*, *Maiores*, et *Minores*, Zopyri Heracleotae esse dicebantur teste Clemente Alex. Lib. I. Strom. p. 333. [Eudocia p. 318.] et Suida. Versus quatuor ex Cratere Orphei affert auctor allegoriarum ad Hesiodi Theogoniam p. 279. et alios vndeuginti p. 305. ex *Cratere minore*: ἐκ τῆ μικροτέρου κρατῆρος. Hoc carmen, vt alia Orphei, *Musaeo* dicatum fuisse testatur Seruius ad Aenid. VI. p. 451.

Μέλη. Plutarchus de Musica p. 1132. ἐξηλωκέναι δὲ τὸν Τέρπανδρον Ὀμήρου μὲν τὰ ἔπη, Ὀρφῆως δὲ τὰ μέλη. Ὁ δὲ Ὀρφεὺς ἑδὲνα φαίνεται μεμιμημένος. Οὐδεὶς γὰρ παγεγένητο, εἰ μὴ οἱ τῶν αὐλωδικῶν ποιηταί. Τέτοις δὲ κατ' ἑδὲν τὸ Ὀρφικὸν ἔργον ἔοικεν. Confer p. 1134. c. Diodorus Siculus de Orpheo IV. p. 232. Καὶ γὰρ ποίημα συνέταξε θαυμαζόμενον, καὶ κατὰ τὴν αὐτὴν ἑυμελεία διαφέρει. Idem Diodorus V. p. 230. Orpheum φύσει διαφόρῳ κεχορηγημένον vocat πρὸς ποίησιν καὶ μελωδίαν.

Μυθοποιία, inter Orphei Ciconaei scripta recensetur a Suida. Sed illum haud diuersum esse a Libethrio nostro iam diximus. Orphei *μῦθοι* videntur etiam memorari ab Aeliano Lib. VIII. cap. 6. Vñ. hist. sed verba: ἀλλ' ἄλλος τὸς μῦθος αὐτῷ καταψεύσασθαι, ita intelligo, vt *μῦθος αὐτῷ* idem sonet, quod *περὶ αὐτῷ*, sensusque sit, fabulas siue sermones de Orpheo eiusque sapientia ab aliis esse confictos. Clarissimus Perizonius legit ἄλλως καταψεύδαι temere confictos ementitosque esse, sensu eodem.

Νεοτεντικά ab eodem Suida memorantur. Forte *Νεοτεντικά de templis ac delubris Deorum constituendis et rite dedicandis*.

Ὀγδοηκοντάλιθες, ἡ περὶ λίθων γλυφῆς. Vide quae diximus supra ad librum Orphei, qui exstat, de lapidibus.

Ὀνομαστικά ἔπη ^{bb)} *ἀς*, versus 1200. cuius operis solus, quantum noui, meminit idem Suidas: [item Eudocia].

Ὀρφικά siue τὰ Ὀρφέως λεγόμενα, vel eis τὸν Ὀρφεα φερόμενα ἔπη passim citantur a scriptoribus vetustissimis, nullo singulari titulo [P] poematis adscripto, Platone, non vno in loco, Aristotele Lib. I. de anima cap. 5. Lib. II. de generat. animal. c. I. Lib. de mundo c. vlt. Plutarcho VIII. 4. Sympos. etc. Onomacritum ἐν τοῖς Ὀρφικοῖς laudat *Sextus Empiricus* Lib. III. Pyrrhon. Hypothef. c. 4. Citatur et *Lysias* ἐν τοῖς Ὀρφικοῖς apud *Clementem Alex.* Lib. VI. p. 626.

^{aa)} In hoc Opere de Mundanae et aliarum animarum origine, productione et κράματι siue conjunctionibus egisse Orpheum recte obseruat Cl. Eschenbachius, quem vide p. 62. sqq.

^{bb)} h. e. περὶ τῶν θείων ὀνομάτων, ut titulum istum exponit Cl. Eschenbachius in *Epigene* p. 133. Obseruat enim ex Athenagora, quod Orpheus τὸ ὀνόματα θεῶν πρῶτος ἐξεῖρεν, primus reperit nomina Deorum.

p. 626. Sed legendum 'Ορφάνικοις in orationibus pro pupillis, vt notant Meursius in Bibliotheca Attica p. 1534. Ex 'Ορφικοῖς ὄρκοις tres versus producit Theo Smyrnaeus Mathematic. p. 164. alios tres Cyrillus I. contra Iulian. p. 23. [et Iustin. M. Coh. pag. 78. 23. Reposuit illos versus, vt ceteras reliquias; Gesnerus in Fragmentis p. 364. sq. Harl.] Non putauerim autem peculiare hoc scriptum fuisse, ceu coniecit Gyraldus, sed τελεταῖς vel ἱερῶ λόγῳ prae-missos vel annexos. Firmicus in limine Libri VI. Astrolog. Cum incognitis hominibus Orpheus sacrorum caerimonias aperiret, nihil aliud ab his, quos initiabat, in primo vestibulo ac vnus iurisiurandi necessitatem, et cum terribili auctoritate religionis exegit, ne profanis auribus inuentae ac compositae religiones proderentur. Sic cum Tzetzes praef. ad Lycophronem, γράφει γὰρ inquit ὁ Ὀρφεὺς χωρὶς τῶν Ἀστρολογικῶν καὶ Ἐπωδικῶν καὶ Μαγικῶν καὶ ἐτέρων καὶ ὕμνος εἰς Δία καὶ τὰς λοιπὰς etc. Non putauerim peculiare opus Orphei inscriptum fuisse Μαγικά vel Ἐπωδικά, sed e Tzetzae sententia in Orphicis passim Μαγικά et Ἐπωδικά contineri. Memorantur et οἱ Ὀρφικοί, vt in Scholiis ad Alcēstin Euripidis v. 1.

Orphei Πέπλος (quo titulo etiam inter Aristoteli tributa scripta exstat libellus distichis singulis persequens memoriam Heroum Troianorum) Brontino olim tributus est ab Epigene [apud Clement. Alex. Strom. I. p. 332.] sed ab aliis, vt refert Suidas, [it. Eudocia] Zopyro Heracleotae. Notissimum est, quod Natura peplo obnupta apud veteres fertur, vt apud Plutarchum de Iside et Osiride: καὶ τὸν ἐμὸν πέπλον ἑδείς πῶ θνητὸς ἀπέκάλυψεν, vnde facile mihi persuaserim, Physica quaedam arcana hoc in scripto tradita fuisse. Aut potius in illis descriptus fuit sacer habitus, cuius in Mysteriis vsus esset. Vide versus Orphei apud Macrobius 1. Saturnal. cap. 18. vbi iubet:

Πρῶτα μὲν ἀργυρέαις ἐκάλυψον ἀκτίνεσσιν

Πέπλον φοινίκιον πυρρὸν ἀμφικλισθαι.

In aliam sententiam abit Eschenbachius in Epigene p. 51. qui huc aduocat solennem pepli deductionem in Panathenaeis, de qua Meursius in libro de hoc festo cap. 17. putatque in hoc scripto Orphico expositam fuisse miram illam tot pugnantium inter se in natura rerum conciliationem, quae fit per νόησιν Δημιουργικήν siue Mineruam, et in Panathenaeis symbolice adumbrabatur.

Σφαῖρα, Vid. Eustathii locum adductum a me supra c. XIV. n. 6.

Σωτήρια, quae nescio, an diuersum opus fuerint a libro, de quo mox, περὶ Φαρμάκων ^{cc}), continuerintque carmina vel hymnos Eucharisticos [P], aut festi Eucharistici (Soteriorum) caerimonias tradiderint. Timocli Syracusano vel Pergino Milesio tributa Suidas memorat.

Τελεταί ^{dd}). Vide quae supra de Βακχικοῖς, Θεονισμοῖς Μητρώοις, Θυπολοικῶ et mox de Χρησμοῖς, et quae ad hymnos Orphei editos. A quibus omnibus si diuersae fuere hae

cc) An pertinuit ad illud opus Orpheo tributum, scriptum Orphei de Venenis? quod improbauit Andromachus, vid. vol. II. lib. 3. cap. 26. §. 8. pag. 628. Harl.

dd) De his iam supra ad cap. XVIII. 4. quaedam adtuli. adde Gesner. ad Orphei Argon. p. 53. Diodor. Sicul. tom. I. lib. V. 77. pag. 393. sq. Muncker. et Stauzer. ad Hygin. fab. XIII. p. 38. etc. Harl.

hae τελεταί, traditam in illis credibile est Orphicorum sacrorum et ὀργιασμῶν rationem, quibus aliōs qui initiabant, apud Theophrastum in characteribus capite de superstitione vocantur *Orpheothelestaí*, de quibus vide Naudaeum in Apologia pro viris doctis Magiae accusatis c. IX. Caeterum ob haec ipsa scripta et Theogoniam, videtur potissimum Orpheus apud Virgilium tulisse nomen Threicii Sacerdotis, et apud alios nomen Θεολόγος, pro quo ἡθολόγος perperam legitur apud Sextum Empiricum Lib. II. contra Rhetores p. 70. Isidorus Lib. VIII. c. 7. Origgen. *quidam poetae Theologi dicti sunt, quoniam de Diis carmina scribebant.* Ex hisce τελεταῖς") quas laudat Plato et Onomacrito olim tributas esse Suidas memorat, petiti versus Orphei, quos affert Macrob. in extremo cap. 18. lib. I. Saturnal.

Tragoedias scripsisse Orpheum male aliquis collegerit ex his Nicephori Gregorae lib. X. hist. Byz. p. 289. edit. eruditissimi Boiuinii: *δότε μοι τὴν Ὀρφείως ἐν τραγωδίακῃ δυνάμει.* Sensus enim est: date mihi vim et facultatem Orphei, ad tragicas hasce calamitates pro dignitate exponendas. Sic Lib. XI. *Τίς Ὀρφεύς, τίς Ὀμηρος ἀξίας ὠδὰς καὶ θρήνης τῷ μεγάλῳ τέτῳ καὶ παγκοσμίῳ πάθει συμπλέξει;*

Τριαγμοί. De his quoque dictum est supra, num. 1. ostensumque inter scripta Orphei perperam referri.

Περὶ συνθέτων θανασίμων φαρμάκων. De venenis siue compositis medicamentis venenatis ac mortiferis. Galenus Lib. II. de antidotis p. 445. T. 2. edit. Basil. *Περὶ δὲ τῶν συνθέτων λεχθήσεται, ἐκτίθεσθαι δὲ τὰς τέτων σκευασίας μοχθηρόν μοι δοκεῖ, καίπερ πολλῶν ἐπιχειρῶντων ταῖς τέτων συγγραφαῖς, ὧν ἐστὶν Ὀρφεύς ὁ ἐπικληθεὶς Θεολόγος, καὶ Ὡρος Μενδησίος ὁ νεώτερος, καὶ Ἡλιόδωρος ὁ Ἀθηναῖος, Τραγωδιῶν ποιητής, καὶ Ἀρατος, καὶ ἄλλοι τινὲς τῶν τοιούτων συγγραφεῖς.* Pausanias quoque in Boeoticis p. 768. ait Orpheum inter alia credi inuenisse νόσων ἰάματα.

Φυσικά, Brontini esse contendebat *Epigenes* ap. Clementem Alex. I. Strom. p. 333. Eandem sententiam memorat Suidas [it. Eudocia] in Ὀρφεύς, qui in *τριτοπάτορες*, ex Orphei *Φυσικῶ* nonnulla affert de tribus custodibus et [P] moderatoribus ventorum, quae ex Orpheo habet et Ξζeta ad Lycophronem p. 81. edit. Ioannis Potteri, et Etymologicum magnum in *τριτοπάτορες*, quo in loco fit et mentio *ἐξηγητικῆς* siue commentarii in illum Orphei librum, sed pridem pariter, vt liber ipse, deperditi. Heraclitum Physicum τὰ πλεῖστα ab Orpheo acceperisse affirmat Clemens Alex. Lib. VI. Strom. p. 692.

Χρησμοί, qui in Onomacritum olim referebantur teste Suida, vt solebant pleraque sub Orphei nomine vulgata scripta Onomacrito Atheniensi, qui Pisistratarum

Y 2

tem-

ee) Cl. Eschenbachius in Epigene p. 9. suspicatur, in hisce τελεταῖς traditam fuisse clariorem quandam expositionem τῶν ἱερῶν λόγων. Tum forte ordinem et apparatus, quo sacra, Mysteria, Initiationes et similia peragenda essent. Chrysippus apud auctorem Etymol. M. τὰς περὶ τῶν θείων λόγους ἐπὶ τῷ καλεῖσθαι τελεταῖς, χρῆται γὰρ τέτοις τελευταῖς καὶ ἐπὶ πᾶσι δίδασκεσθαι. Fabr. Ὀρφεύς τελεταῖς πρὸς

Μασαίων in Cod. Veneto D. Marci 406 fol. 128. rect., exaratae reperiuntur, quod in Catalogo illorum codd. omisum est ab editoribus, sed indicatum a cl. Villosion in Anecdotis gr. vol. II. pag. 244. *Περὶ Ὀρφεύς καὶ τῶν τελετῶν αὐτῶ* librum inter Apollonii Aphrodiensis scripta a Suida et Eudocia p. 421 memorari, iam supra c. XVIII. §. 1. adnotatum est. Harl.

temporibus vixit, tribui, quod notum est ex Herodoto, Plutarcho, Tatiano et aliis. Τελεταῖς et Χρησμοδίας Musaei et Orphei laudat Plato in Protagora, [p. 221. At a Fabricio Platonem minus recte intellectum esse, iudicat Tiedemannus l. m. pag. 41. ratus, in Platone τελεταῖς ad Orpheum, ad Musaeum contra τὰς χρησμοὺς referendos esse. Harl.] Scholiastes Euripidis ad Hecubam v. 1267. οἱ μὲν περὶ τὸ παγγαῖον εἶναι τὸ μαντεῖον φασι τῷ Διονύσῳ, οἱ δὲ περὶ τὸν Αἴμον, ὃ εἰσὶν καὶ Ὀρφείῳ ἐν σάνισιν ἀναγγραφαί. ff) Confer Iosua Barnes. ad Alcestin Euripidis v. 968. Memorantur χρησμοὶ etiam in Orphei Argonauticis v. 28.

Ὡλοθυτικά ἢ ὠσσκοπικά siue de ouo Symbolico in Bacchicis Mysteriis, eius praefendi ritibus, et enarratione mystica, Carmen, ab eodem Suida inter Orphei scripta commemoratur, de quo vide, quae supra in Theogonia Orphei observavi 44). Feruntur sub Orphei nomine quoque Chemica quaedam et Apotelesmatica inedita, in codicibus manu exaratis. Vide Philippi Labbei Bibliothecam nouam MStorum p. 128. 168.

IV. Auctorum nomina, quos sua scripta Orpheo prisco supposuisse iam olim creditum fuit, haec sunt: Arignote Pythagorica, Brontinus, Cercops Pythagoraeus, Herodiceus Perinthius, Hippasus, Nicias Eleates, Onomacritus, Orpheus Camarinaeus, Orpheus iunior Crotoniata, Perginus Milesius, Prodicus Samius, Pythagoras, vel potius Pythagoraeus aliquis, auctor ἱερῶς λόγου, Theognetus Thessalus, Timocles Syracusanus, et Zopyrus Heracleota.

ff) Philostratus in Heroicis cap. II. 19 pag. 693. ignorasse quoque videtur Orphea χρησμῶν auctorem. Nam, Homerus Ὀρφικῶν, ait, ἐν πολλοῖς τῶν πατῶν τὴν Θεολογίαν ὑπεῖρε. Μουσῶν δὲ ἐν ὧδεῖς χρησμῶν, Orpheum in multis ad theologiam pertinentibus superauit; Musaeum autem in oraculorum carminibus. Harl.

gg) Onum symbolum mundi, quod ex ore dei processisse ab Aegyptiis Orpheus didicerat. vide Cotelerium ad Clementina homil. VI. 6. pag. 665. [Onum ideo videtur fictum fuisse symbolum principii ortusque rerum, quod, vti Firmus in Plutarchi Symposiaco lib. II. quaest. 3. pag. 636. (l. pag. 522. vol. VIII. Reiskii), explicat, nullum fere genus animalium expers est originis ex ouo; ideoque ouum in orgiis Bacchicis consecratum est, ut exemplum omnia gignentis et in se continentis. Hanc doctrinam idem nominat Orphicam: αἰῶνα γενεῶν τὸν Ὀρφικόν καὶ ἱερὸν λόγον, cantabo gna-

ris Orphicam et sacram orationem. Ab initio tamen Plutarchus innuere videtur illam doctrinam fuisse quoque Pythagoricam: irridetur vero ibidem pag. 523. sq. a Senecione. Atque agitata est illa quaestio ab Aristotele, Theophrasto multisque non ignobilibus Peripateticis, teste Censorino cap. IV. de die natali pag. 17. ed. Hauercampi: vbi variorum de ortu rerum et hominum opiniones recensentur, nulla autem Orphei sit mentio: conf. ad illum locum Lindenbrogii notas. De ouo illo πρωτογένει siue primigenio ex eoque orto Oe, qui astrologiam et litteras docuerit, narrante Helladio in Excerptis apud Photium, vide quoque Salmasium in Plinianis Exercitationibus pag. 405. C. D. ed. Ultraieci. Sed vberior huius fabulae s. doctrinae inquisitio atque expositio relinquenda est scriptoribus historiae philosophiae. Adde Damascii Excerpta in Anecd. gr. a Wolfio editis p. 252. coll. censore in Bibl. crit. Amstel. l. m. pag. 88. sq. Harl.]

CAPUT XX

I. *Inuenta Orpheo a veteribus tributa. Literae.* II. *Musica. Lyra septem chordarum.* III. *Hexametrum carmen.* IV. *Mysteria ac Theologia.* V. *Medicina.* VI. *Magia ac diuinitas.* VII. *Astrologia.* VIII. *Dogma Orphicum de pluribus orbibus habitabilibus.* IX. *Ei assentientes plurimi veterum.* X. *Haeresis Orpheorum apud Augustinum.* XI. *Recentiores idem dogma Orphicum probantes.* XII. *Iudaei, Sineses et Brachmanes.* XIII. XIV. XV. *Alia quaedam.*

Porro dicitur Orpheus fuisse auctor, vel potius ad Graecos propagator variarum rerum et artium. [P]

Inuentor esse dicitur Literarum.

I. *Literarum et sapientiae*, ut est in veteri Epigrammate Graeco, in quo Orpheus dicitur reperisse *γράμματα καὶ σοφίαν*. Confer *Euripidem* Hippolyto v. 953. et *Rheso* v. 941. 943. ^{a)}.

Musicae. II. *Musicae*, qua sic valuisse aiunt, ut non modo ^{b)} siluas, saxa ferasque traheret, pisces, volucres et torrentes susteret, ventos componeret, sed et stupentes inferos ipsos mulceret Eurydicen suam repetiturus, ceu narrant *Diodorus Siculus* Lib. IV. c. 25. [*Virgil.*

Y 3

Georg.

^{a)} Conf. *Polydori Vergilii Vrbianis* de rerum inuentoribus libri octo etc. Argentorati 1606. 8. lib. I. cap. 6. pag. 24 sqq. *Fabricius* margini haec adleuerat. „Item *abstinentiae ab animatis*, quae *Platoni* VI. de *Legg. vita Orphica*. Siluestres homines sacer interpresque deorum creditus et foedo victu deterruit *Orpheus*. *Aristoph.* *Ran.* v. 1064. adde *Fraguierii* diss. in *Memoriis acad.* *Inscription.* tom. VII. *Biblioth. raisonnée* tom. VI. pag. 412. sq. „*Philostatus* vero in *Heroicis* cap. II. 19. pag. 692. *Olear.* *Homerum*, narrat, *μεγαλοφροσύνην, distionis sublimitatem*, magis, quam *Orpheum* excoluisse. Apud eundem pag. 693. tradit *Protesilaus*, *Homerum* pugnas deorum quasdam ad *Orphei modum* fuisse philosophatum, ταῦτα τοῖς Ὀρφέως τρέποντι ἀποδοσσομένους τῇ Ὀμήρῳ. *Harl.*

^{b)} Confer *Kircheri Oedipum* T. 2. part. 2. p. 135. seq. *Venantium Fortunatum* libr. VII. *carm. I. Gish. Cuper.* Exerc. I. de *Elephantis* in numis c. 3. p. 36. tom. I. thes. *Sallengr. Pinchbeckii* machina inuenta in *Ephemer.* *Lips.* a 1731 p. 498. sq. *Orpheus* in veteri monumento cum *lyra* medius inter varia animalia, apud *Montfaucon* tom. I. *Supplem. Antiqq.* tab. LXXXIV. *Aringhii* *Roma* p. 317. tom. I. pag. 321. *Fabric. Palaephat.* fab. 34. ibique interpr. *Lucian.* *Imagin.* 14. tom. II. p. 472. *Philost.* iun. *Leon.* VI. pag. 870. sq. *Olear. Callistrati* stat. 7. in *Philost.* *Op.* pag. 898. *Lipperti* *Dactyloth.* *Millen.* II. 56. 57. *Winkelmani* *Monum.* ant. n. 50. p.

63. adde *Polydor. Vergilium* de rerum inuentoribus lib. I. cap. 14 et 15. Fabula illa de arte vique *Musices Orphicae* perantiqua fuisse videtur: memorant enim iam *Aeschylus* *Agamemn.* v. 1638, *Euripid.* *Med.* v. 543. *Bacch.* v. 563. Apud *Apolod.* *Bibl.* I. 3. 2. dicitur *Orpheus, ὁ ἀσπόμενος νύμφῃς*. Neque tamen perfectam illam artem omnibusque numeris absolutam, aut scientia peritiaque nostrorum artificum metiendam; sed rudem adhuc cogitare debemus. v. *Tiedemann* I m. p. 28. sqq. cui vero fabula de *Eurydice*, licet antiqua, tamen multo post *Orpheum*, quoniam *Cerberi* nulla iniiciatur mentio apud poetas vetustissimos, inuenta esse videtur. At descensus plurium ad inferos res ad oblectationem animi ingeniique ostentationem valde apta fructuosaque videbatur antiquitati, et phantasma poetarum artificumque, quo felix curatio atque a metu certae propemodum mortis liberatio declararentur. conf. *Virgil.* *Aen.* VI. 119. sqq. ibique interpretes. Atque haud ineptus inutilisque labor foret, si quis varios et hinc inde sparso locos monumentaque, in quibus ars *Orphei* musica eiusque inuenta et fabula de *Eurydice* (v. *Maffei* *gemm. antiq.* P. II. tab. 49.) celebrantur, colligeret, secundum temporis ordinem collocaret, atque originem cum narratione, tum vero historiae de reditu *Eurydices* et aliorum ad inferos descensu, et huius doctrinam mythique sedem inquireret. Fabulam *Eurydices* persequi et explanare coepit *Heumannus* in singulari

Georg. IV. v. 454. sqq. et de la Cerda ad verf. 510. Harl.] Ovidius Lib. X. Metam. Seneca Hercule Oeteo 569. sqq. et furente 1031. sqq. et in Medea, Boethius Lib. III. metr. 12. ne alios iam commemorem. *Lyra* siue *cithara* ejus septem *chordis* instructa, quam a Mercurio accepit, Orpheo a Bacchis discripto in Apollinis templo a Lesbiiis dedicata fertur, vt narrat *Lucianus* aduersus indoctum T. 2. p. 385. Confer *Hunfredum Prideaux* ad Epochas Mar-moreas p. 198. sq. vbi refellit Boethium *lyram* quatuor chordarum Orpheo tribuentem. Sane septichordem Orpheo addidit ipse *Nicomachus* (a Boethio laudatus) L. II. Harmonic. Enchirid. I. c. licet enneachordem e septichordi fecisse legas in scholiis Graecis ad *Aratum* v. 269. Vide et, quae diximus c. XII. n. II. et infra n. 7. et c. XXXIV. n. 5.

Hexametri carminis.

III. *Hexametri carminis.* Antipater Sidonius de Orpheo:

"Ὅς ποτε καὶ τελευτᾶς μυστηρίους ἔγχετο Βάκχῳ
καὶ εἶχον ἡρώς ζευκτὸν ἄντρον ἐνδοῖ.

Lib. III. Antholog. p. 388. Equidem *Pausanias* p. 768. putat Orpheum non primum *ἐποποιῶν*, sed qui *ἐπὶ ὅν κόσμῳ τὲς πρὸ αὐτῆς* superauerit. Adde *Benedict. Aueranium* diss. LXXV. tom. I. Oper. pag. 191.

Mysteriorum.

IV. *Mysteriorum ac Theologiae.* Vide *Diodorum Siculum* Lib. I. f. 61. lib. V. p. 230. [c. 64. pag. 381. Wessl.] *Pausaniam* in Boeoticis p. 768. Etymolog. Magnum

gulari commentatione, Heusingerianae editioni *Plutarchi* de puer. educatione adhaerente. Quaedam collegit docte seduloque, at nondum recte digessit, multo minus in arcem rei controuersae ingressus est *M. Nicol. Ernest. Zobelius* in libro: *Cacozelia Gentium de generis humani mentisque humanae origine et Resurrectione mortuorum etc* *Aldorfii* 1737. 8. vbi pag. 93. fabulam de Orpheo et *Eurydice* attingit. Harl.

c) Orpheus musicam didicisse fertur ex concentu auium teste *Theophilo Antiocheno* lib. II. ad *Autolyc.* c. 43. pag. 204. *Heumann.*

d) *Nicephorus* ad *Synesium* de insomniis p. 364. cum octauam *προσλαμβανόμενῃ* a *Pythagora* additam dixisset, ἡ γὰρ, inquit, ἀρχαῖος τρόπος λύρα τῷ Ὀρφείῳ ἐπτάχορδος ἦν. Confer *Manuelem Bryennium* p. 361. Harmonic. *Fabric.* *Citharam septem numeris* Orpheo dat *Virgil.* Aen. VI. vers. 646. vbi. v. interpretes. Adde *Lucian.* mox nr. VII. laudatum, *Philostratum* Icon. lib. I. c. 10. ibique *Olearium.* p. 777. sq. de inuentore et forma huius *lyrae* differentem. *Ἐπτάτονος* vocatur ab *Euripide* in *Alceste* v. 446. et a scholiaste explicatur *ἐπτάχορδος.* add. *Callimach.* H. in Delum v. 253. ibique longa doctaque *Spanhemii* nota de inuentore formaque *lyrae*, numero chordarum etc. pag. 532 — 542 ed. *Ernesti.* *Lyra* Orphei inter-

astra constituta est. v. *Hygini* poeticon astronom. VII. vbi *Apollo* *lyram* concessisse dicitur Orpheo, et ab *Hygino* atque *Staueer.* pag. 438 sq. multa de Orpheo eiusque arte musica atque interitu traduntur. Harl.

e) cap. 97. pag. 109. (ed. *Wesseling.* quem vide) vbi *Melampus* sancita *Baccho* sacra apud Graecos et fabulosam de *Saturno* atque *Titanibus* narrationem, adeoque totam de affectionibus deorum historiam ex *Aegypto* traduxisse perhibetur. *Herodotus* partim concinit, quo narrante (lib. II. cap. 49. pag. 127. edit. *Wesselingii*, cuius notam consules,) *Melampus* Graecis *Bacchi* et nomen et pompam interpretatus fuit; nec tamen omnem plane rationem complexus aperuit. *Herodoto* autem videtur *Melampus*, quae ad *Bacchum* pertinent, audisse ex *Cadmo* *Tyrio* et illis, qui cum eo e *Phoenice* venerunt in terram nunc *Boeotiam* adpellatam. conf. de hoc loco de la Barre in Hist. Acad. Inscr. T. VI. pag. 274. sq. et secundum *Gottschediae* versionem tom. VI. pag. 67. sqq. atque supra cap. XV. Alii instituta sacrorum quorundam vindicant *Eumolpo*, vide supra cap. VI. §. 35. *Simson.* Chron. ad a. m. 2600. et ad a. m. 2750. pag. 259. Orpheum tamen *Bacchi* mysteria inuenisse, prodit *Apollodor.* Bibl. I. 3. 2, ad quem locum confer notam *Heynii* pag. 33 et 34. De illis

Magnum in *Θρησκείαν*, et quae de sacris Samothracum, Orphicis, Bacchicis passim sunt obuia. Theodoritus Lib. I. Therapeut. p. 7. *Καὶ τῶν Διονυσίων, καὶ τῶν Παναθηναίων, καὶ μέντοι καὶ τῶν Θεσμοφορίων καὶ τῶν Ἐλευσινίων τὰς τελετὰς Ὀρφεὺς ἀνὴρ Ὀδρύσης εἰς τὰς Ἀθήνας ἐκόμισεν.* Iustinus XI. 7. *Midas ab Orpheo factorum sollemnibus initiatus Phrygiam religionibus impleuit* 5).

Medicinae. V. *Medicinae.* Nam et *Pausanias* tradit Orpheum νόσων ἰάματα inuenisse, Boeotic. p. 768. et *Plinius*, primum de herbis aliqua curiosius prodidisse, Lib. XXV. c. 2. Ad medicam quoque eius peritiam referendum videtur, quod *Eurydicen* uxorem ex inferis reuocasse aiunt, et si magicis hoc incantationibus tribuit *Tzetzes Chiliad.* I. hist. 54.

— ὑπὸ Ὀφειος αὐτὴν τῇ ὄντι διδραμμένη
Καὶ κωδωνίσσαν θανάων, ταῖς ἰαφθαῖς αἷς οἶδε
Καὶ ἀγχουσία Μάσση τε καὶ τῇ πολυμαθάῃ
Ἀυτὴν ἐζωοποιήσεν — — — —

Nam ita *Aesculapius* quoque [*Hercules* in fabula *Alcestes*] et alii Medici dicuntur in vitam reduxisse homines, quos morti vicinos a grauibis morbis liberarunt 6).

Magiae. VI. *Magiae ac diuinationis.* Aegyptius, nescio quis, apud *Pausaniam* in *Eliacis* posterioribus p. 505. affirmat Orpheum non minus atque *Amphionem* μαγεῦσαι δεινόν, atque inde feras saxaque mouisse [adde *Plin.* 30. pr.]. Sed Orpheum a *Magiae* crimine facile absoluit *Gabriel Naudaeus* in *Apologia* pro viris doctis *Magiae* accusatis cap. 9. quicquid in contrariam sententiam differat *Martinus Schoockius* fabulae *Hamelenensis* parte 3. c. 2. De *Orphei* adyto et capite oracula fundente in *Lesbo*, nota res e *Philostrati Heroicis* in *Philoctete*, et Lib. IV. de vita *Apollonii Tyanensis* cap. 4. 7).

Astrologiae. VII. *Astrologiae.* *Lucianus* de *Astrologia* T. I. p. 851. [n. 10. tom. II. pag. 355. edit. Reitzii.]. Ἕλληνες δὲ ἔτε παρ' Αἰθιοπῶν ἔτε παρ' Ἀγυπτίων Ἀστρολογίης πέρι ἐδὲν ἤκασαν, ἀλλὰ σφίσιν Ὀρφεὺς ὁ Ὀϊάγρε καὶ Καλλιόπης πρῶτος τὰδε ἀπηγήσατο, ὃ μάλ' ἐμφανέως ἐδὲ ἐς φάος τὸν λόγον προήνεγκεν, ἀλλ' εἰς γοητείην, καὶ ἱερολογί-

illis ingeniose magis, quam vere disputasse d' *Hancarville* in *Recherches sur l'Origine, l'Esprit et les Progrès des Arts de la Grèce*, Londini 1785. cognoui ex censura illius operis in *Ephem. litter.* Gottingenf. plag. 28. a. 1786. De ipsis mysteriis et τελεταῖς iam supra quaedam disputaui. Τελεταὶ autem post haec de sacris in genere: In epigram. V. in *Leichii* Sepulcralibus carmin. pag. 6. οἶνον, τὸν τελετὰς ἁγνιδὸς ζῆλον, uirum factorum coelestium ministrum. *Harl.*

f) Orpheum a Platonicis cognominari Theologum, obseruat *H. Grotius* in *Praeloq. ad Apocalypf. Ioannis.* *Heum.*

g) Apud *Galenum* in lib. II. *Antidotorum* tom. II. pag. 445. scripsit περὶ συνθέτου θανάσιμου

Φαρμάκων de medicamentis compositis exitiosis ac mortiferis. vide *Fabricium* nostrum vol. XIII. lib. VI. c. 9. pag. 354. *Chymicus* quoque fuisse dicitur: vide infra vol. XII. pag. 771. n. 49. in *Collezione MS. Chemicorum graecorum et Ol. Borrichium* de orig. et progressu *Chemiae* pag. 84. item *Clerici* histor. medic. lib. I. cap. 10. pag. 33. *Harl.*

h) Orpheus habebatur a suis popularibus magus, h. e. prudens, callidus, interpret sacrorum; et a crimine *magiae impiae* et *arcanae* immunis fuerit. *Intelligent*er explanat dirimitque hanc controuersiam *Tiedemannus* l. m. pag. 25. sqq. adde *Gesner.* et *Tyrwhitt.* ad lib. de *Lapidibus* vers. 70. *Harl.*

λογίην δὴ διανοίη ἐκείνη. Πηξάμενος γὰρ λίθην, Ὀργιά τε ἐποιεέτο, καὶ τὰ ἱερά ἤσδεν. Ἡ δὲ λυρὴ ἐπταμύτος ἔσται τὴν τῶν κινουμένων ἀστέρων ἀρμονίην συνεβάλλετο. Vide sis ibidem plura; est enim locus luculentus. *Seruius* in sextum Aeneidos p. 450. *Orpheus Caliope Masae et Oeagri fluminis filius fuit*, qui primus Orgia instituit, primus etiam deprehendit harmoniam, i. e. circularum mundanorum sonum, quos nouem esse nouimus, e quibus summus, quem ἀναξρον dicunt, sono caret, item ultimus qui terrenus est. Reliqui septem sunt, quorum sonum deprehendit Orpheus, unde utique septem fingitur chordis. Vide si lubet Kirch-erum T. 2. Oedipi parte 2. p. 131. Lyram Orphei nouem chordis instructam relatamque inter sidera celebrat *Eratosthenes* c. 24. Catasterismor. et *Manilius* Lib. I. v. 324 sqq. [conf. *Weidleri Hist. Astr.* p. 8.]

Dogm. de
pluribus orbi-
bus habitabi-
libus.

VIII. Primus quoque visus est fuisse Orpheus, qui lunam et reliquas stellas credidit perinde, vt terram nostram, incoli et habitari. Sane dogma hocce in Orphicis olim lectum testatur *Plutarchus* Lib. II. de Placitis Physicis Philosophorum c. 13. ⁴⁾ et ex eo *Eusebius* Lib. XV. praeparat. c. 30. *Galenus* hist. Philos. c. 50. *Stobaeus* Eclog. Phys. 54. vbi Heraclides et Pythagorei (Ocellus v. g. Philolaus, Nicetas siue Ictas Syracusius, Oecetes, Empedocles aliique) istam sententiam ex Orphicis hausisse dicuntur. Ἡρακλείδης καὶ οἱ Πυθαγόρειοι ἕκασον τῶν ἀστέρων κόσμον ὑπάρχεν, γῆν περιέχοντα αἴερα τε καὶ αἰθέρα ἐν τῷ ἀπειρῷ αἰθέρι, ταῦτα δὲ τὰ δόγματα ἐν τοῖς Ὀρφικοῖς φέρεται, κοσμοποιῶσι γὰρ ἕκασον τῶν ἀστέρων. Versus nonnullos Orphicos, quibus lunam habitari docemur, seruauit *Proclus* Libro IV. in Timaeum p. 283.

Μήσατο δ' ἄλλην γαῖαν ἀπέρατον, ἦν τε σελήνην
Ἀθάνατοι κλέζουσιν, ἐπιχθόνιοι δὲ τε μήνην
Ἡ πολλὰ ἔρε' ἔχου, πόλλ' ἔσται, πολλὰ μέλαθρα.

Idem Libro V. p. 292. ἔστι γὰρ καὶ ἐν γῇ θρανὸς καὶ ἐν θρανῷ γῆ, καὶ ἐνταῦθα [P] μὲν ὁ θρανὸς χθονίως, ἐκεῖ δὲ θρανίως ἡ γῆ. Καὶ γὰρ θρανίαν γῆν καὶ τὴν σελήνην Ὀρφεὺς προσηγέρευσεν. Respicit et *Macrobius* Lib. I. in somnium Scipionis c. II. et *Plutarchus* libro de Oraculorum defectu p. 416. et de facie in orbe lunae p. 935. Ceterum in libro Procli edito male omisissum est vocabulum γῆν. *Achilles Tatius*: ἔσται δὲ ἐπὶ σελήνης οἴκησιν ἄλλην ποταμὸς τε καὶ ὄσα ἐπὶ

i) At enim Luciani testimonio, eoque vnico niti non possumus ad inuentae astrologiae laudem Orpheo vindicandam. Primum enim deest testimonium antiquius: dein Lucianus irridere potius videtur hac fictione satyrica Astrologiam, quam verum dicere voluisse, vt bene docuit, et *Bruck-erum*, qui in histor. crit. philos. tom. I. pag. 378. veterem recoxerat ornaueratque fabellam, refutauit *Tiedemann* l. exc. pag. 30. sq. Hinc *Steph. le Moyné* Obseru. ad var. sacra p. 1010. nomen Orphei deriuat ab arabico voc. *Orphon*, h. e. qui magicam artem exercet: eumque sequitur *Huetius* in Demonstr. Eu. Prop. IV. cap. 8. pag. 219. v. *Tril-leri* animadu. ad Grotii Tragoced. *Leidender Chri-*

stus. pag. 584. seq. Aliis videtur ille quasi *harophe*, Medicus Hebraeis. v. *Iourn. des Savans* 1712. p. 591. Enimuero talia sunt ingenii lusibus adnumeranda. Siderum certe notitia antiquior fuit Orpheo. v. *Bailly* Geschichte der alten Sternkunde vol. II. pag. 248. sq.

k) pag. 56. ed. *Eduard. Corfini*, Florent. 1740. 4. et vide illius de hac veterum opinione animadversiones p. 54. sqq. et in adiuncta dissert. I. pag. XXI. sqq. Dogma illud Orphicum ad stellas tantummodo errantes referendum esse, ex-istimant *Burnetus* in Theor. tellur. lib. II. p. 412. et *Brucker* in Hist. crit. philos. vol. I. p. 398. *Harl.*

ἐπὶ γῆς καὶ τὸν λέοντα τὸν Νημῆϊον ἐκείθεν πεσεῖν μυθολογῶσιν. Huc respexisse Senecam in Hercule Furente obseruat *Politianus* cap. VII. Misc. *Sublimis alias luna concipit ferar.*

*Si assensum
des plurimi vo-
cerunt.*

IX. Hanc opinionem de astris habitabilibus amplexi sunt praeter Orpheum et ^o Pythagoraeos ^m), (de quibus vide Aristotelem Lib. II. de coelo, c. 13. et ibi Simplicium comment. 47 sq. et 60. et 67) plurimi veterum, Anaximander ⁿ), Anaximenes ⁿ), Anaxagoras ⁿ), Aristarchus ⁿ), Archelaus ⁿ), Xenophanes ⁿ), Democritus ⁿ), Heraclitus ⁿ), Metrodorus Chius ⁿ), Leucippus ⁿ), Epicurus ⁿ) eiusque sectatores Metrodo-
rus

1) Suspicantur nonnulli viri docti, Pythagoraeos etiam Solem in centro mundi collocasse, eique tanquam Vestae, coeli in medio quietem, telluri motum adscripsisse. Sed illam sententiam non inficiandis argumentis refellit illustris doctrinae vir *Ezech. Spanhemus* de Vestae et Prytanibus Graecorum pag. 688. T. V. thesauri Antiqu. Rom. Graeviani, vbi docet, per Vestam eos intellexisse vel terram, quam ignem in se habere dubium non est, *Deam ignis* propterea appellatam a Seruio: (Confer *Edm. Dickinsoni* Physicam Vet. et Veram c. 9. p. 139.) vel lucem siue ignem elementarem cuiusque *δημιουργοῦ δυνάμει* ex mundi centro per totum, qua patet, systema ipsius sese diffundentem, cuius *ὑπερσφαινὸς Ἑρμῆος* radios in Sole velut in vitro quodam colligi atque inde ad nos remitti docuit olim Empedocles, cuius dogma confirmandum et illustrandum sibi nuper sumsit ingeniosissimus et Mathematicae rei peritissimus Eimmartus. Non omittendum, quod Plutarchus de facie in orbe lunae p. 923. testatur, Aristarcho Samio, qui terram moueri contendebat, a Cleanthe exprobratum, quod moueret τὰ κόσμα τὴν ἐν τῇ Vestae Mundi. Ceterum Pythagorae sententiam de lunari et aliis coelestibus globis habitabilibus diferte tradit *Chalcidius* p. 288. 216. *Fabr.* conf. Cl. *Meiners* Geschichte des Ursprungs, Fortgangs und Verfalls der Wissenschaften in Griechenland und Rom. vol. I. pag. 555. sq. in primis cl. *Tiedemann* in *Griechenlands ersten Philosophen* pag. 446. sq. *Harl.*

m) *Macrobius* lib. I. in Somn. Scip. cap. 11. per Physicos intelligit Pythagoraeos, quos ait lunam vocasse aetheream et habitatores eius lunares populos. — Apud *Varronem* VI. de LL. pag. 69. ἡ μέση Πυθαγορεῖα — *terram mundi media.* — Indis etiam persuasa mundorum transmigratione. v. Europe savante a. 1719. Avril. p. 258.

n) Cic. I. de natura Deor. (cap. 10. vbi v. Davilii notam. *Harl.*) Irenaeus II. 19. Stobaeus p. 52. Eclog. Phys. Tertull. c. 2. de pallio, et
Vol. I.

Simplicius in III. de coelo comment. 40. et in primum Phys. p. 5. Theod. IV. Ther. p. 58.

o) Stobaeus, Theodorit.

p) Plutarch. et Laertius Stuid. in ἰσομετρίαι.

q) Viues ad Augustin. VII. 9. de C. D. Menagius ad Laertii VIII. 85.

r) Stobaeus, Theodorit.

s) Stobaeus, Cic. 2. Academ. qu. (f. IV. cap. 17. 18. Aegid. Menag. ad Laertii IX. 44. Iac. Perizon. ad Aeliani V. H. IV. 29. *Harl.*) Laetant. III. 13. Theodorit.

t) Stobaeus, Plutarch. II. 1. de placitis et VIII. 9. Sympos. p. 733. Aelian. IV. ult. Var. Laert. IX. 44. et ibi Menag. Alexander Aphrodis. apud Philoponum VI. 27. de mundi aeternitate et Philoponus ipse VI. 29. XIII. 18. Origenes c. 13. Philosophum. Ambrosius lib. 1. c. 1. in Hexaem. Augustinus III. 10. contra Academ. Philastrius haeresi 112. A. Schottus Lib. II. c. 7. nodor. Ciceronian. Democritus apud Hippocratem Epistola ad Damagetum: πολλὰ γὰρ ἀπειρίαι κόσμων ἔσιν καὶ μετὰ ταῦτα παντασμιχοῦς λόγους πλεονάζει τὴν φύσιν ἵδμεν. — *Mundorum infinitates deum veriti.* Ammian. XV. 1.

v) Plutarch. II. 25. sed legendum ex Stobaeo ἰσομετρίαι. Nam et Simplicius in 2. de Coelo comment. 30. testatur Heraclidem Ponticum perinde, ut Aristarchum habuisse terram nostram pro planeta. Vide iterum comment. 62.

x) Euseb. XV. 33. praeparat.

y) Stobaeus.

z) Stobaeus. Cic. de natura Deor. lib. I. 24. c. 34. II. 37. de Finib. I. cap. 6... Plutarch. II. 1. de placitis, et contra Colotem p. 1123. et de Orac. defectu p. 420. Laert. X. 45. 74. 98. Alex. Aphrodis. III. 10. ἀπειρίαν καὶ κόσμων. Euseb. XIV. praeparat. p. 781. Hier. 1. contra Rufin. Hermias irrif. gentil. Nicol. Hill Philos. Epicuri p. 434. Marius Mercennus in VI. prima capita Genesios p. 1082. sq. Gassendus etc. Seruius ad I. Aen. 335. Epicurei plures volunt esse mundos.

Z

rus [P] Lampfacenus^{aa)} et alii, Diogenes Apolloniates^{bb)}, Zeno Eleates^{cc)}, Seleucus^{dd)}, Plato^{ee)}, et e Platonici non pauci, vt Alcinous^{ff)} et Plotinus^{gg)}, tum Plutarchus^{hh)}, qui et Petronis cuiusdamⁱⁱ⁾ meminit, et Lucianus^{kk)}. Eandem rem Alexandrum Magnum docuit Anaxarchus^{ll)}, sollicitum, quod cum tot sint mundi, nec vnum adhuc ipse occupasset. Vido et hanc sententiam, nescio quam vere, tribui^{mm)} Thaleti. Neque in Origenis libris *περί ἀρχῶν* fuisse improbatam colliges ex Hieronymo 1. contra Rufin. vbi inter dogmata illo in opere exstantia refert *de mundo vel mundis Epicuri, de restitutione omnium in aequalem statum* etc. Ac manifestius, aliquibus interiectis: *Origeni tuo licet tractare μετεμψύχωσιν, innumerabiles mundos introducere*. Atque iterum libro II. inter Origenis dogmata discrete refert *mundos innumerabiles, aeternis sibi saeculis succedentes*. Miror itaque, Rufinum presbyterum libr. de fide tom. I. Operum Sirrhondi pag. 283. hoc argumento vt aduersus Origenem: *si naturam deus crearet, et non voluntate infiniti mundi creati reperirentur, innumerabiles vero, qui per dies singulos crearentur*.

X. Porro apud Augustinum in libro ad Quod vult Deum c. 17. vbi dogma istud Philosophicum perinde, vt in iure Canonico Causa 24. qu. 3. c. 39. haeresibus adscribitur, pro haeresi *Opheorum*, vel vt nonnulli scribunt, *Orpheorum*, legendum aliquis suspicetur *Orphicorum*, sed legendum *Philosophorum*, vt patet e Philastro c. 112. Confer Basilium homil. III. in Hexaem. p. 32. T. 1. Opp. Ambrosium II. 2. in Hexaem. et auctorem praedestinati c. 17. vbi eadem haeresis *Ametritarum* dicitur, quod nempe infinitae potentiae infinitos tribuerint effectus, infinitosque mundos admiserint. Idem docentes praetereo Manichaeos, de quibus *Archelani* apud Epiphanium T. 1. p. 645. tum eos, qui per iocum sunt iter in lunam commenti, vt e veteribus Lucianus in vera Historia et Antonius Diogenes apud Photium Cod. CLXVI. ac nostra memoria Cyranus Bergeracus, aliique.

Recentiores,
idem proban-
tes.

XI. Ex recentioribus scriptoribus non aliud senserunt et astra habitari docuere Nicolaus Cusanusⁿⁿ⁾, infelix Iordanus Brunus^{oo)}, Tycho [P] Brahe, Thomas Campanella, Guilel-

aa) Plutarch. II. 1.

bb) Stobaeus p. 52. Eusebius praeparat. lib. 1. cap. 8. Theodorit.

cc) Lindebrog. ad Ammianum f. 13. Laërt. IX. 29.

dd) Lindebrog. ibid.

ee) In Conviv. adde Macrobi. 1. 11. in somnium Scip. Scaligerum Exerc. 62. Plutarch. de defectu Oraculor. f. 421. seq. et quaest. Platonie. p. 1006.

ff) Coelius Rhodiginus Lib. I. c. 4.

gg) Ibid.

hh) Lib. de facie lunae. p. 938. sq. et de Oraculorum defectu p. 423. sq. 430.

ii) Lib. de defectu oraculor. f. 421. adde Gassendium T. 1. Opp. p. 139. sq.

kk) Lib. I. verae hist. quamquam ibi non serio agit.

ll) Lindebrog ad Ammiani lib. XV. c. 1. Simplicius in 2. de Coelo comment. 30. Io. Sarisberien- sis VIII. 5. Policratici, vbi male *Anacharsis* pro

Anaxarcho, quod e Plutarcho de tranquillitate et aliis emendare proclive est. Hinc illud *Iuuenalis* X. 168.

Vnus Pellaeo iuueni non sufficit orbis.

Aestuatur infelix angusto limite mundi.

Seneca Rhetor: *Alexander orbis magnus est: Alexandro orbis angustus.*

mm) Vide Byneum de Calceis Hebraeor. p. 140. Ceterum Stobaeus p. 52. Eclog. Phys. contrariam Thaleti sententiam tribuit, vbi Heraclito quoque, quem inter fautores sententiae de astris habitabilibus refert *Gerhardus de Vries* in diss. contra lunicolas, Physiologiae Dan. Voetii subiecta.

nn) Lib. II. 12. de docta ignorantia. *Palin- genius* libr. VI. et VII. v. Acta philos. IX. p. 462. Lettres serieuses et badines tom. VI. pag. 69. sq.

oo) Combustus Romae 9. Febr. Ao. 1600. Dogma suum imprimis exposuit in libris octo de innumerabilibus immenso et infigurabili sive de vniuerso

Guilelmus Gilbertus, Renatus des Cartes et qui eum sequuntur, tum Iohannes Keplerus, Galilaeus Galilaei, et David Fabricius, qui suis Te oculis incolas lunae vidisse temere iactavit, teste Ioh. Argolo et Hieron. Vitali, velut alter Lyncæus orbem lunæ visu se transmisisse professus, ut verbis utar Plinii Lib. II. c. 7. *hist. natural.* tum Otto Guerickeus, Petrus Gassendus, Antonius Reita, Claudius Berigardus Circul. Pisan. in Arist. de coelo p. 110. sq. Dominicus Gonsalez, Maeslinus, et in Cosmotheo per Dufourium Gallice nuper reddito, Christianus Huygenius etc. Angli quoque plurimi, ut Franciscus Godvvinus, Wilkinsius Episcopus Cestriensis ^{pp}) libro Anglice vulgato de nouo in luna orbe, siue de luna habitabili, qui Gallicum in idioma Anno 1656. translatus est a Michaele Montano, et in Germanicum, 1714., Rob. Burtonus, Nicolaus Hill, Robertus Flud de Fluctibus (ut per multa alia capita ita in hoc quoque Iacobum Boehmii suum secutus,) Iacobus Howellus, C. Potterus, Guil. Derham in sua Astrotheologia, et auctor libri Gallice nuper ex Anglico ^{qq}) translatus de statu beatorum post hanc vitam, quorum felicitatem maiora subiunde incrementa capturam vix dubitat ex tot mundorum propiore contemplatione. Eadem de pluribus orbibus habitabilibus sententia hodie placet Philosophis et mathematicis Clarissimis, Isaaco Nevvtono, Thomae Burnetto, Whiston, Nicholsono, Petro Baelio, Ioanni Lockio ^{rr}), Fontenello (cuius dialogi ingeniosissimi de pluribus mundis Gallice editi et in varias linguas translati exstant ^{ss})), Georgio Cheyne in principiis Philosophicis religionis naturalis, Georgio Christophoro Eimmarto in Ichnographia noua contemplationum de Sole, Nehemiae Grew in Cosmologia sacra, lib. II. c. 8. et Iohanni Clerico T. IX. Bibl. selectae p. 58. T. XII. p. 332. Io. Gustau. Reinbeck in August. Confess. tom. I. p. 212. sqq. conf. Nicolai Engelhard diff. de pluralitate orbium habitabilium, Duisburg, 1726. 4., aliisque innumeris, quibus bonitati, sapientiae et maiestati diuinae congruentius videtur, tam vastae molis corpora non frustra nec inania a summo opifice condita fuisse. Nec dubitauit eandem sententiam pro cathedra Ecclesiastica in suis aduersus Atheos concionibus inculcare Richardus Bentleius, *Iac. Saurin* diff. I. Sur l'Ecriture sainte pag. 8. et e nostratibus tueri publico scripto Andr. Ehrenberger, Pastor Eiderdorfensis in: Maiestas Macrocosmi, oder Curieuse Vorstellung des grossen Weltgebäudes, Ienae 1715. 12. Eiusdem, Die noch unumgestoffene Vielheit der Weltkugeln, oder dass

Z 2

die

uerso et mundis, Francof. 1591. 8. Alia eius scripta commemorantur in Hendreichii pandectis Brandenburgicis. Adde Nic. Toppium pag. 151. et Leonardum Nicodemum in Bibliotheca Neapolitana p. 90. Baelii Dictionarium Historico-Criticum T. 1. p. 681. sqq. Huetii censuram Philos. Cartes. p. 122. *Fabric.* De hoc Bruno plura vide in *Niceroni Memoires* etc. tom. XVII. pag. 201. sqq. aut secundum versionem theoticam, curante Sig. Iac. Baumgartenio, tom. XIII. pag. 102. sqq. A suspitione Atheismi eum liberare studuit *Christ. Aug. Heumann* in Actis Philosoph. part. IX. pag. 380. sqq. Dissentit Maturin. Veyssiere *la Croze* ibidem part. XI. pag. 792. sqq. et in *Thesauro* epistol. Lacroziano tom. III. pag. 138. sqq. Lipsiae 1746. 4. Pristinam suam *Heumannus* defendit sententiam in responsione ad *la Croze*, in Actis philos. loco cit. pag. 810. sqq. et in *Thesauro*

epistol. Lacroziano, tom. I. p. 153. sq. Lipsiae 1742. 4. Brunus habuit quoque patronum causae suae *Iac. Zimmermann* in Museo Heluetico tom. V. part. XX. pag. 557. sqq. tom. VI. part. XXI. pag. 1. sqq. Adde *Frid. Gotthilf Freytag* Analecta litteraria pag. 158. sq. et Adparatum litterar. tom. III. pag. 147. sq. ut alios omittam. *Hart.*

pp) v. Acta Erudit. tom. VI. Supplem. p. 129.

qq) De Anglica editione vide T. 12. Bibl. Univ. p. 61, de Gallica Hist. Opp. Eruditor. A. 1699. p. 471.

rr) v. Lockii diff. de amore dei contra Malebranchium pag. 227.

ss) A Gottschedio germanice, et a Guil. Gardinerio anglice, etiam accessuibus locupletati ab Addisonio. v. Nouvell. rep. lettr. 1686. p. 483. ibid. 1699. tom. II. pag. 386. contra Fontanell.

die Planeten Weltkugeln seyn, contra D. Io. Georg. Pertschén, Superint. Geranum, Ienae 1717. 12. Io. Iac. Schudt de probabili mundorum pluralitate, oratt. duae, Lipsi. 1720. 8.

*Iudaei, Sinen-
ses.*

XII. Iudaeos Cabbalistas non modo, sed nec alios ab hac sententia omnes alienos esse, discas e Buxtorffii Lexico Talmud. p. 1620. Wagenfeilii Sota p. 221. 1163. sq. et Gemaristis in Auoda Sara c. 1. pag. 14. editionis Georgii Eliezeris Edzardi, (Eisenmengeri II. pag. 45. sq.) His adde, quod in Bechinat Olam p. 95. et apud Maimonidem in doctore dubitantium parte 3. c. 14. legitur, illos, qui stellas non nisi exiguae, (quam vix dant nobis pleraeque,) lucis strictionis causa creatas contendunt, summo opifici non plus sapientiae tribuere, quam si quis artificem dicat comparare instrumenta, quae pretio aequent, aut pondere, decies mille talenta argenti, ad vnam acum ferream conficiendam. In Zohar *Deus Mundorum* dicitur *tum reuelatorum tum absconditorum*, quae verba ab auctore libri Botril ita explicantur e sententia suorum [P], quos dicit sapientum, ut hos ab Orphei sententia non valde diuersos abiisse appareat. Vide Kircherum T. 2. Oedipi parte I. p. 437. a quo tamen p. 254. dum de vno tantum orbe nostro cogitat, frustra absurditatis arguitur R. Tarphon, quod dixerat *tot creaturas specie distinctas a Deo conditas fuisse, quot possint confici vocae e 22. literis* ^{tt)}, *quomodocumque dispositis*. Non dubito fore alios, quibus si peccasse R. Tarphon videbitur, videbitur peccasse in eo, quod licet bene magnum, nimis tamen angustum operum Dei numerum definiuerit. Similiter *Muhamed* in Alcorano, Sura statim prima inuocat *Deum Mundorum*: ad quem locum vide quaeso notas Ludouici Maraccii, et eiusdem prodrom. IV. confutationis Alcorani c. XXVII. p. 76. seq. Millii orat. inaugur. pag. 23. A Tschinenfibus quoque innumeros orbes habitabiles statui, e Trigautio et aliis est notissimum ^{vv)}. De Brachmanibus idem comperi ex Memoriis literariis, Triuultii editis A. 1701. I. p. 402. Etiam a Samaritanis similiter *deus mundorum* adpellatur, ut ex Chronico Samaritano obseruauit *Reland* Part. II. Dissertatt.

XIII. Vnum Deum pluribus sufficere mundis ostendit Plutarchus libro de Oraculorum defectu p. 423. et 425. Athanasius Lib. I. contra gentes T. 1. p. 43. *ἐχ' ὅτι ἓς ὁ δημιουργός, διὰ τὸ τοῦ καὶ ἓς ἐστὶν ὁ κόσμος, ἐδύνατο γὰρ καὶ ἄλλους κόσμους ποιῆσαι ὁ Θεός*. Non quia unus est Creator, propterea etiam unus est mundus, potuisset enim etiam alios mundos condere Deus. Confer, si placet, quae de κόσμων ψυχῶν *Synefius* in laude caluitici p. 71. Quotcunque tamen mundi sint, vnus ille idemque primus motor facit, ut non sint plures diuersi ac separati mundi, sed *εἷς κόσμος ἐκ πολλῶν κόσμων συνέσῳς*, ut recte *Simplicius* in I. de Coelo fol. 63. De Pythagoraeorum sententia, qui praeter septem planetas terramque nostram etiam ἀντίχθονα siue aliam terram in coelo ferri docebant nobis inuisibilem, quae eum orbe stellarum inerrantium sacrum orbium denarium absolueret, vide Aristotelem Lib.

tt) Christophorus Clacius ad Sphaeram de faero Bosco p. 35. obseruat litterarum viginti trium diuersas coniunctiones fieri posse 8388584. Sed si litterae in quauis coniunctione inter se permutentur, longe plures permutationes prouenire, nimirum 25852016738849766400000. Kircherus notat prodire numerum 1124000727777607680000. Merfennus in Harmonicis Lib. VII. propof. 9. ex 23. literis

ait prodire dictiones 1546007491267262147905433. quas, inquit, etiam minutissime scriptas vix tota tellus complectatur. Syllabarum numerum Xenocrates apud Plutarchum VIII. 9. sympos. iniiit 100206000, centies millennum millium et ducentorum millium.

vv) adde Roger Eröfnetes Heidenthum pag. 282.

Libro I. Metaphyf. c. 5. et Lib. II. de coelo c. 13. Plutarchum Lib. III. c. 2. de placitis Phyficis Philofophorum, et e recentioribus Iac. Thomafium τὸν μακροβίον in diff. de Antichtone^{xx}) Pythagoraeorum, quae Hallenfium Obferuationibus, ad rem Literariam fpectantibus, a filio Chriftiano inferta legitur, T. IV. Obf. 19.

Orpheus legum auctor.

XIV. Habitus praeterea Orpheus fuit repertor *Vitae humanioris legumque ac politiae*. Horatius in Arte poetica :

Silueftres homines facer interpretque Deorum
Caedibus et victu foedo deterruit Orpheus
Dictus ab hoc lenire tigres rapidosque leones.

Ὀρφεὺς βίος apud Platonem 6. de legg. pro vita frugali et sobria.

Paeideraftias arguitur.

XV. *Paeideraftias* denique primum apud Thraces auctorem Orpheum [P] faciunt nonnulli fcriptores, nescio quam hac in parte fide digni, vt Ouidius X. Metam. v. 83.

— — — Omnemque refugerat Orpheus
Femineam Venerem, feu quod male cefferat illi,
Siue fidem dederat: Multas tamen ardor habebat
Iungere fe vati, multae doluere repulfae.
Ille etiam Thracum populis fuit auctor, amorem
In teneros transferre mares — — —

Ante Ouidium Phanocles apud Stobaeum ferm. 64. ideo a Threiffis mulieribus difcerptum Orpheum narrat

Οὐτως πρῶτον ἔειπεν ἐνὶ Ὀρφεύῳ ἔρως
Ἄλγους, ἀλλ' αἶψα ᾗσιν θάλατταν.

Mares modis fuis effeminasse, atque hinc a Ciconum matribus nuribusque interfectum tradit Iohannes Sarisberienfis Lib. I. c. 6. poliratici^{yy}). Verum de Orpheo haftenus.

xx) Verifimile est Pythagoram per hanc antichtthona non peculiarem orbem fed faciem lunae nobis aduerfam intellexiffe, ut facies obuerta coelo ipfi dicta est Ἡλόσιον πῶλον teste Plutarcho lib. de facie in orbe lunae p. 944. Sane lunam Pythagoricis ἀρχιδωτος nomine veniffe testatur Simplicius ad 2. de Coelo comment. 47.

yy) Hyginus Poetic. astron. VII. fin. Nonnulli aiunt, quod Orpheus primus puerilem amorem induxerit, mulieribus visum contumeliam fecisse

illis ab hac re interfectum. Alii Thamyri nefandum illud scelus adfcribunt; alii Cretensibus; alii aliis, v. Staneeren ad Hygin. l. m. pag. 440. et, quos laudat, Cerdam ad Virgil. IV. Georg. v. 522. et X. Aen. 325. Perizon. ad Ael. V. H. III. 9. et 10, aliosque. At plures vltimis temporibus, scelestae libidine duce, diuersis locis turpissimo isto crimine se aliosque inquinare potuerunt, ita vt primus auctor indicari non posset, nec istud piaculum et scelus scire interest. Harl.

CAPVT XXI

I. *Palaephatvs Atheniensis. Eius scripta.* II. *Libri quinque περί ἀντίων, ἐκ τῶν ὧν ὁ πρῶτος ἡodie ἐκστat.* III. *Librum etiam dici, opus pluribus constans libris.* IV. *Palaephatum esse, sed incertum quem, vel cuius aetatis, scriptorem libri περί ἀντίων.* V. *Promerbiū: καὶ τὸ Παλαίφατος.* VI. *Loca veterum, Palaephatum laudantium, cum libro qui ἐκστat comparata.* VII. *Palaephati editiones.*

Palaephatvs. I. **P**ALAEPHATVS Atheniensis quoque non praetereundus, quem Homero antiquiorem olim habitum fuisse a nonnullis ^{a)}, patet ex *Suida* [it. *Eudocia* pag. 356. 359.], cui dicitur ἐποποιός, υἱὸς Ἀκταίῃ καὶ Βιῆς, οἱ δὲ Ἰωκλῆς Φασι, καὶ ^{b)} Μετανείρας, οἱ δὲ Ἑρμῆ. Γέγονε δὲ κατὰ μὲν τινὰς μετὰ Φημόνῃ, κατὰ δὲ ἄλλους καὶ πρὸ αὐτῆς. De hoc puto intelligendum distichon *Christodori*, quod ἐκστat libro quinto *Anthologiae* p. 522.

Δίφρη μὲν πλοκμήδην Παλαίφατος ἔκρινε μάντις
Στεφόμενος, δέκασιν δὲ χρίεν μαντιάδην Φωκίην,

Addit *Suidas* hunc Atheniensem Palaephatum scripsisse κοσμοποιίαν versibus quinquies mille, Ἀπόλλωνος καὶ Ἀρτέμιδος γοναῖς versuum tribus [P] millibus, Ἀφροδίτης καὶ Ἐρωτος γοναῖς καὶ λόγῳ, versibus itidem quinquies millenis, Ἀθηνᾶς ἔρην καὶ Ποσειδῶνος, versibus mille, et Λητῆς Πλόκαμον. Mox testatur ad eundem referri non modo Τρωϊκά, quae alteri Grammatico Aegyptio vel Atheniensi iuniori ab aliis tribuuntur, et quorum librum primum laudat *Harpocration* in *δυσάμλης*, septimum *Stephanus Byz.* in *χαριμάται*, et idem *Suidas* atque *Harpocration* in *μακροκέφαλοι* ^{c)}.

II.

a) Solus *Suidas* testis est, Palaephatum esse Homero antiquiorem. Atqui testimonium vnius infirmum est, inquit *Minuc. Felix* in *Octau. cap. vlt.* [atque ego adderem, testimonium vnius adeo recentioris aevi, et qui multa alia tradidit falsa, saltem incerta.] Deinde vbi vnus aliquid narrat *Suidas*, quis ausit huic vni tuto credere? inquam cum *Comringio* lib. I. de *Medic. Herm.* cap. 3. pag. 26. Primus, qui Palaephatum citat, est *Virgilius* in *Ciri*. Cur non citatur ab antiquioribus? Si Palaephatus habitus fuisset antiquior Homero, auctores, qui ex eo aliquid producant, id non indictum reliquissent. Iam vero nemo eorum, quos §. VI. adducit *Fabricius*, dicit Palaephatum vltimae vetustatis scriptorem esse. Addo: si Palaephatus esset scriptor Homero antiquior, haec vetustas ei tantam conciliaffet venerationem, ut id pro miraculo quodam crebro memoratur fuisset *Aristoteles*, *Plutarchus*, alii. Atque hinc nominant quidem eum. Antiquissimum tamen scriptorem vocat *Casaubonus* in *Athenaeum* lib. 14. cap. 23. pag. 940. Tam antiquum vero esse, quam vulgo habetur, dubitat *Taubmannus* ad *Virgilii Cirin.* vers. 88. Palaephati aetas aequae incerta est, ac *Antonini Liberalis*, et eorum, e quibus iste pro-

fitetur suas se hausisse fabulas. Putauerim tamen, hos duo, Palaephatum et *Liberalem*, vel *συγχρηστους* esse, vel non ita longo temporis intervallo difunctos. Palaephatum *Xenophonti συγχρηστον* facit *Lambecius*, *Prodr. histor. litter.* lib. II. c. 13. pag. 216. v. *Fabricii B. Gr.* lib. I. cap. 22. §. 4 et 5. *Vossius* de *Histor. graecis* lib. I. cap. 9. et lib. III. pag. 395. *Coscius Rhodigin.* lib. XXX. cap. 34. *Heumann.*

b) In scholiis minoribus ad *Homerum Iliad.* x. v. 435. Palaephatus vocatur filius *Thaliae*.

c) *Simson* in *Chronico Cathol.* col. 779. Palaephatum *Parium*, *Thucydidi* aequalem et auctorem librorum quinque περί ἀντίων ἱστορίων, e quibus hodie tantum superstit primus, habet, eiusque aetatem adsignat a. m. 3594. ante Chr. 409. V. C. 343. Aliquanto serius, circ. a. m. 3689. *Olymp.* 114. 3. a. Chr. N. 320. V. C. 432. collocat illius aetatem cel. *Saxius* in *Onomastico litterar.* vol. I. pag. 88. Is sane Palaephatus, cuius librum aut potius reliquias, quae vulgaris est sententia, hodie habemus, tantum abest, ut paullo ante *Homerum* vixerit, ut ne paullo post illum quidem in viuis esse et scribere potuerit. Scribendi quidem genus est simplex et facile, quod vetustatem quo-

quodammodo prodere potest: at ratio fabularum explicandarum ab ingenio temporis, quo illae ortae fictaeque sunt, multum abest. Plerumque enim ille a praua, saltem incerta, vocabulorum, quae duplicem habuissent significatum, *graeorum* interpretatione ducit ortum, aliaque adfert, quae tempus manifestant, quo Graeci mythos ad historiae sensum ac veritatem referre, aut grammaticae explicare, atque ignari verae interpretationis primique sensus *obscuri* siue historici siue potius ethici aut physici ex sua lingua historiaque expositionem mythi seu fabulae deriuare coeperunt. Palaephatos quidam scripserit eiusmodi narrationes, siue, quod equidem probabilius existimo, vt ipse, quae incredibilia viderentur, more populari suaque aetate sueto, aut, vt sibi videbatur rectius, exponeret, siue vt idiotas homines a mysteriis arceret atque propulsaret. Postea vero nescio quis? num alius eiusdem nominis, an ignotus quidam incertusque homo? illum paullo antiquiorem sequutus multa de suo ingenio philosophandique ratione mutauerit, auxerit, miscueritque, ex aliisque scriptoribus, eandem interpretandi rationem tenentibus, quaedam sumserit mutua: vnde stili simplicitas intelligi poterit. Quoniam vero antiquitas plures tulit numerauitque Palaephatos, factum est vel credulitate vel ignorantia hominum, vt illa collectio modo antiquiori Palaephato Aegyptio, modo Atheniensi, nunc Stoico, nunc Peripatetico aliique adscriberetur. Eustathius in Commentario in Homerum, Hieronymus in Chronico Eusebiano et Eusebius ipse Palaephatum aliquoties nominant, sed patriam eius et temporis, quo vixerit, rationem non designant. Suidae vero atque Tzetzae et Eudociae auctoritas, nisi antiquioris fide firmatur, dubia leuisque habetur: atque num fidem mereatur Theo Sophista hac in controuersia, dubitat *Wesselingius* in nota ad Simson. locum supra memoratum. Hinc *Philippus Pliasiannus* in Praefatione ad latinam suam Palaephati versionem, vbi de fide illius incerta differit, atque adeo, inquit, vt, quod sentio, semel dicam, quis ab aliquo graecorum hominum haec Palaephati scripta interpolata suppressaque fuisse non vtique etiam credere possit? etc. „*Ger. Io. Vossius* de historicis graecis, vbi lib. III. pag. 183. sq. tom. IV. Oper. de nostro agit, posteaquam veterum de nostro narrationes persecutus est, „sic igitur, ait, statuo, si Palaepha-

tus quem habemus, est vnus ex illis Suidae memoratis, esse illum incertae aetatis, Aegyptium, siue Atheniensem; quem et ipsum *Wesselingius* tractasse, ibidem dicitur. Tantum metuo, ne Suidas nobis duos confundat Palaephatos; quorum vnus fuit Aegyptius, alter Atheniensis, vnus grammaticus, alter philosophus.“ Denique Peripateticum eum potius fuisse censet cum Theone. For- san vero ne ille quidem verus fuit auctor; vide, quae ad §. IV. adnotaui. Atque reliqua capita a quadragesimo septimo Casaubonus (in Casaubonianis pag. 14), Brunerus, Galeus ac Fischerus (in suis editionibus), quod ab omnibus codicibus scriptis, excepto Gallico, (cum quo tamen conspirat cod. manu Constantini Lascaris scriptus inter codd. regios Matrit apud *Wesselingium* pag. 230. sqq.) aberant, atque scribendi genus est diuersum, praeterea desideratur fabularum explicatio, ad alium potius, quam nostrum Palaephatum, referenda iure censent. Narrationem ipsam de Hyacintho, (cap. 47) ab inepto quodam declamatore profectam esse iudicat *Hemsterhus*. ad Lucian. tom. I. pag. 6. receperat tamen *Apostolius* in Paroemiarum corpus, 21, 19. Duas vltimas fabulas a Tollo e Chronico Alexandrino editas, cl. *Fischerus*, cuius notam vide pag. 131. ed. Lipsiens. 1772, auctorem habere existimat Palaephatum Aegyptium, non eum, a quo superiores fabulae profectae dicuntur. Quamquam cum auctor libelli tum in primis aetas illius incerta est, et ille, quisquis fuerit, in explicatione fabulae eiusque ortus a mente antiquissimorum theologorum frequenter aberrauit: libellus tamen utilis mihi videtur tam ad intelligentiam antiquitatis ac rationis, qua veteres philosophi mature vsi sunt ad doctrinam de diis heroibusque et eorum ortu fabuloso argutius interpretandam, quam propter facilitatem ac simplicitatem orationis non minus, quam insignem puerisque gratam rerum varietatem ad initium linguae graecae discendae ab illo capeendum. Equidem, mire iucundam et utilem esse lectionem illius maturam primamque institutionem ad arripiendas docendasque litteras graecas, ad initia antiquitatis ac mythologiae cognoscenda, et, si tabulae aeri incisae comparantur, ad artis antiquae scientiam, ad formandum poliendumque tironum ingenium, crebro vsu doctus possum adfirmare. *Harl.*

Libri eius. II. Sed et libros quinque ἀπίων siue de incredibilibus Suidas tribuit Palaephato huic Atheniensi ^{a)}, quorum primum non periisse patet ex initio libri Palaephathi, quem de illo argumento habemus distributum in capita quinquaginta et unum ^{b)}. Hic enim simplici more vetustissimorum scriptorum ita incipit: τὰδε περὶ ἀπίων συγγέγραφα. Integrum autem Palaephathi opus ad nos haud peruenisse, praeter librorum apud Suidam numerum, ostendunt loca, quae ex Palaephato a scriptoribus veteribus adducuntur, nec in nostro comparent, et quod in quibusdam codicibus teste Clarissimo Galeo inscribitur: ἐκ τῶν τῷ Παλαιφάτῃ περὶ τῶν ἱστορίων ^{c)}.

Quod unus liber vocatur, non obstat. III. Neque obstat, quod Theo Sophista ^{d)} in Progymnasmatibus unum tantum librum commemorare videtur, cum p. 69. capite περὶ ἀνασκευῆς καὶ κατασκευῆς post varia commemorata μυθολογούμενα, καὶ Παλαιφάτῃ, inquit, τῷ Περιπατητικῷ ἐστὶν ὅλον βιβλίον περὶ τῶν ἀπίων ἐπιγραφόμενον, ἐν ᾧ τὰ τοιαῦτα ἐπιλύεται, οἷον ὅτι Κένταυροι μὲν ὑπελήφθησαν οἱ πρῶτοι ἐπὶ ἵπποις ὄχμενοι ὀφθέντες (E Palaephathi cap. I. Idem respicit Eustathius ad Iliad. α. p. 76. et ex libro primo incredibilium Palaephathi allegat Orosius Lib. I. c. 13.). Διομήδης δὲ Θραξ εἰς ἵπποτροφίαν ἐξαναλωθεὶς ἐλέχθη ὑπὸ τῶν αὐτῶν ἵππων ἀπολωλέναι (cap. 4.) κατὰ δὲ τῶν αὐτῶν λόγον καὶ Ἀχταίων ὑπὸ τῶν Κυῶν (cap. 3.) Ἡ δὲ Μήδεα βαπτυσσα τὰς ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τῶν ἀνδρῶν ποταμίας καὶ μελαίνης ποιεῖσα ἐφημίσθη τὰς γέροντας κατακόπτουσα νέεσσι ποιεῖν (cap. 44.) καὶ τὰ παραπλήσια τέτοια. Notum sane est βιβλίον et βιβλίον etiam dici de opere in plures libros distributo. Vt adeo Hilarius olim non plane inuito argumento vsus sit, cum diuisionem Psalmorum in quinque libros reiciendam sensit ex eo, quod Actor. I. 20. et Luc. XX. 42. legatur ἐν βιβλῷ ψαλμῶν. Similiter enim dicitur βιβλος Μωυσέως Marc. XII. 26. et βιβλος Προφητῶν Act. VII. 42. etsi nemo nescit, Mosis et Prophetarum scripta in plures libros diuisa esse. Vide etiam, quae notant Benedictini ad Ambrosium in Psalmum XL. [P]

Palaephatus est auctor. In prouerbum abiit. IV. Ceterum patet praeterea ex hoc loco Theonis, idem plane opus siue eiusdem operis Palaephathi partem ad nos peruenisse, qua veteres vsi sunt, nec causam fuisse, cur vir magnus [Grotius] Epistola 117. ad Gallos [p. 216.] ^{e)} secutus Scaligerum ad Cirin p. 51. existimaret, huius auctorem scripti, alieum Palaephathi nomen occupasse. Quod vero a Theone, vti a Iohanne Tzetzta quoque Chiliad. I. v. 558. Palaephatus iste Peripateticus Philosophus dicitur, hoc mouit virum doctissimum Gerh. Ioh. Vossium, vt Lib. III. de Histor. Graecis p. 395. discederet a sententia eorum

d) Seleucus Grammaticus Alexandrinus Suida teste librum scripserat περὶ τῶν ψευδῶν πιστευμένων.

e) Duo alia adiecerunt Tollius, Galeus, Brunerus, Pater in posteriore exemplo, Dresigius et Fischerus. Harl.

f) In cod. Filesi XVIII. 23. Epist. (notante Fabricio ad marginem sui exempli) Παλαιφάτος περὶ ἀρχαίων ἱστορίων. In ed. Basil. legitur περὶ μύθων. adde infra §. VII. notata. AlPalaephato inscriptum fuisse hoc opusculum περὶ ἀπίων, putat probatque cl. Fischerus ad initium libelli f. Prologum. Librum primum Palaephathi de incredi-

bilibus, (is est, quem adhuc habemus) memorant Hieronymus in Chronico Eusebiano, et Eusebius ipse ad an. DCCLXXII. (ad quem v. Dominici Vallarsii notam pag. 267. Oper. Hieronymi tom. VIII. part. I. Venet. 1769. pag. 268.) et ad a. DCCCCXXXIII. vbi v. Vallarsium pag. 295. coll. Schurzflischio in Notitia biblioth. Vindob. pag. 180 et pag. 181. Harl.

g) Non refragabor tamen, si quis Theoni vnum tantummodo, quem hodie habemus, Palaephathi librum inspectum esse dixerit.

h) Grotius Epist. 264. in maiori collectione.

eorum, qui cum Suida, Coelio Rhodigino, Gyraldo, [et Tito Popma, ad Curtium p. 54], opus de incredibilibus referunt ad Palaephatum Parium siue Prieneum, quem Artaxerxis temporibus floruisse item Suidas auctor est. Longe iuniorem enim esse oportet, si fuerit Peripateticus, aut si Stoicos fuerit secutus, vt tradit Tzetzes ad Lycophronem v. 1206. licet eo in loco codex Baroccianus non legat Παλαίφατος ¹⁾ ὁ Στωϊκός sed ὁ ἱστορικός. At Stoicum et ἐκ Στωϊκῶν τῷ γένει appellat etiam Io. Tzetzes Chil. 2. v. 838. Chil. 9. v. 408. 414. et 445. et Chil. 10. v. 426. vbi ἱστορικῶν vocabulum reponi non patitur versus politici ratio, vt praeteream, quod postremo loco etiam Physicum Palaephatum dicit. In quamcunque partem autem nos vertamus, de auctore et tempore nihil certi reperimus, cum Suidas alium praeterea narret Aegyptium siue Atheniensem, vt ait, Grammaticum Palaephatum, cui praeter Troica, de quibus iam dixi, Hypotheses siue themata in Simonidem, Theologiam Aegyptiacam et historiam singulari libro expositam tribuit, μυθικῶν βιβλίον α', et λύσεις τῶν μυθικῶν εἰρημένων, qui tituli non parum affinitatis cum scripto Palaephati, quod exstat, habere videntur. Quando autem vixerit hic Palaephatus non docet. Quisquis tamen est περὶ ἀπίων scriptor, vetustissimus est, quem secuti Apollodorus et Diodorus Siculus notante Scaligero, laudat Virgilius in Ciri v. 88. respiciens ad ea, quae de Scylla dixerat Palaephatus cap. 21. ²⁾ Etiam apud Plinium in Indice Libri XXIX. inter scriptores externos, terni codices manu exarati quos inspexit Harduinus, pro Philopatore legunt Phalarato vnde Phalarato forte legendum scribendumque coniicit vir eruditissimus. Ab illo περὶ ἀπίων opere, quo post Melissum, quem laudat, Euboicum, et Samium ³⁾ fabulas et incredibiles narrationes ad sensum verum physicum, historicum vel moralem reducere conatus est, in prouerbum deinde abiit, vt, quicumque eius exemplo incredibilia belle incrustare, vel rebus absurdis et fabulosis colorem addere [P] et verisimilitudinem nosset, is nouus quidam Palaephatus esse diceretur, cuius prouerbii meminit primus forte eius auctor, Athenion Comicus apud Athenaeum sub extremum Libri XIV. p. 661.

Καὶ οὗτος γὰρ ἔστιν ἑστὸς Παλαίφατος.

Pro-

i) Meursius in Bibl. Attica putat legendum Παλαίφατος Τρωϊκῶν. Cuius operis septimum librum allegat Suidas in μικροῦς Φαίλος.

k) Versus hic est: *Docta Palaephata testatur voce papyrus.* Nolo hic aliena tractare nec de auctore illius carminis, nec de lectione altera, ante Parthasii emendationem et editionem Aldinam 1517, vulgata, *Palaephatae* vel *Palaeaphatae* post Heynii V. il. diligentiam disputare. Id tamen quod iam a viris doctis animaduersum est, monebo, eos, qui hoc loco ad fidem suae opinioni, Virgilium h. l. respicere ad Palaephatum cap. 21, faciendam, abutuntur, vineta sua cadere. Nam Palaephatus apud Virgilium fabulam Scyllae explicat de meretrice quadam Scylla; in cap. autem 21. libelli, quem manu terimus, inepta et diuersa vtique ratione exponit de naui Tyrrhenorum piratica. Quare vel auctor carmi-

nis Ciris permutauit auctores, (nam apud Heraclitum περὶ ἀπίων est similis interpretatio, vide mox §. VI) vel collectio talium fabularum atque narrationum, licet plures diuersosque habuissent auctores, minime vero consentientes, ad vnum Palaephatum in codicibus interdum, referebatur, id quod fabulis Aesopo tributis olim accidisse constat; vel nos verum Palaephatum non habemus. Hinc, reor, Fischerus, vir diligentissimus, ad illud Palaephati caput nec memorauit nec comparauit Virgilii locum. At iam antiquioribus temporibus, (vide §. VI.) inueterata fuerit opinio, Palaephatum quemdam esse libelli, qui a nobis teritur, auctorem. Harl. — Ad hunc versum huius dubie respicit Dodwellus, quum in diss. de parma equestri Woodwardiana §. IV. pag. 9. scribit, Palaephatum vetustiore esse Virgilio. Humann.

l) vide infra lib. II. cap. 23. pag. 280.

Vol. I.

Aa

Profert hic nobis alter est Palaephatus. Eustathius ad Odyssae T. p. 688. Παλαίφατος δὲ μέμνηται καὶ Ἀθήναιος, ἐνθα μαγείρην σοφιστομένην καὶ τὴν οἰκείαν τέχνην ἀποσεμνύοντος ἔφη τὸ καινὸς ἔτι πάλαιφατος. ὁ δὲ καὶ παροιμιάζεται τὰς πιθανολογούντας τὰς μὴ οἰάτεσθαι προσοχὴν ἔχειν. Sunt, qui eiusdem prouerbii testem etiam laudent *Plutarchum* L. XXVII. Sympotiacon, quem allegari videas in fronte ^{m)} editionis Palaephati, quae inter opuscula Mythologica Physica et Ethica Cantabrigiae et Amstelodami excusa primum locum obtinet, et in Gnomologia Homerica viri eximii Iacobi Duporti p. 263. Sed nusquam exstat liber ille Sympotiacon Plutarchi vicesimus septimus: neque Plutarchus Palaephati aut prouerbii illius mentionem facit, sed error natus est ex obiter inspecto Casauboni ad Athenaeum commentario Lib. XIV. c. 23. Vbi post allegata ex octauo Sympotiacorum Plutarchi verba sequitur: *Vicesimo septimo: καινὸς γὰρ ἔστιν ἔτι πάλαιφατος.* Sed non Plutarchi liber intelligitur, nec Plutarchi verba deinde adducit Casaubonus, sed pergit commentari in versus Athenionis Comici, quos Athenaeus ex eius Samothracibus adduxerat, cum eleganti Metaphrasi etiam exhibitos a Grotio in excerptis e Tragicis ac Comicis Graecis p. 981. Horum versuum Athenionis *vicesimus septimus* est iste:

Καὶνὸς γὰρ ἔστιν ἔτι πάλαιφατος.

Comparantur loca veterum, Palaephatum laudantium. VI. Quae Eusebius siue Hieronymus in Chronicis ex Palaephato profert, in libro, qui exstat reperiuntur, omnia, excepto eo, quod ad annum 843. auctorem Palaephatum laudans notat, *Sirenas fuisse meretrices, quae deciperunt nauigantes*, quod legas in Heracliti libro eiusdem argumenti e Palaephato plura mutuati c. 14. Confer Hieronymi Chronicon ad A. 630. cum Palaephati c. 31. ad A. 675. cum c. 29. ad A. 695. cum c. 6. ad A. 736. cum c. 28. ad A. 756. cum capite 7. ad A. 772. cum c. 1. ad A. 843. vbi liber primus incredibilium allegatur, cum c. 21. Quae Iohannes Malalas de Sphinge e Palaephato adduxit T. I. Chronographiae p. 60 — 63. itemque Eustathius ad Odyss. λ. p. 434. ζ. p. 556. habentur c. 7. Quae idem Eustathius in Iliad. ω. p. 1507. de Niobe, c. 9. Sed, quae Malalas affert de Cerbero p. 75. longe alia leguntur c. 40. Et quod p. 267. ait, eum Persei meminisse, factum deprehenditur c. 32. Sed longe alius is fuit Perseus. Frustra vero in Palaephato nostro quaeras, quae idem Malalas ⁿ⁾, ex eo producit p. 26. de Martis Venerisque adulterio a Sole deprehenso et p. 36 — 38. de inuentione [P] purpurae, quae duo loca etiam habentur in Chronico quod Alexandrinum vulgo audit, et a Viris Clarissimis Tollio, Brunnero, Galeo, Paulo quoque Patre sunt Palaephati libro subiuncta, neque causa est, cur alterius esse Palaephati videantur. [vide ad finem §. 1. animaduersa. Harl.] Incertum tamen est, an e Palaephato petita sint, quae de Vulcano ferri inuentione in eodem Chronico leguntur, certe id nec verbulo innuit auctor, nec Suidas in *Ἡφαιστος*. Non exstat denique in nostro Palaephato, quod idem Malalas p. 101. profert de Leda a Ioue verso in cygnum, et Nonnus (hist. 62 ad Nazianz.) de Cyclopibus. Nec quod Eustathius ad Iliad. β. p. 246. de Protefilao per Aeneam occiso, et p. 275. de Alopes habitatoribus, et ad Odyss. α. p. 8. de Ilio ab Apolline et Neptuno condita, quod ex Palaephato

^{m)} Omitto editionem Pauli Patris, aliasque in quibus similiter legitur. Fabr. sed omittitur in Fischeriana editione. Harl.

ⁿ⁾ Hinc Fabricius infra lib. V. cap. 4. vol. VI. pag. 141. colligit, Malalam Palaephati librum longe pleniorē habuisse, quam hodie exstat. Heumann.

phato forte repetiit anonymus Allatianus de incredibilibus cap. 4. Quae vero Tzetzes ad Lycophronem e nostro habet, exstant in Palaephati libello c. 6. Idem caput respicit Ioh. Tzetzes Chil. X. v. 426. qui interdum expositiones Palaephati reiicit et exagitat. Quemadmodum Ludovicus Viues quoque non omnino sinistre Palaephatum Poetarum fabulas ad congruentem quandam historiae ac veritatis applicationem traduxisse professus, addit, in nonnullis alias deficere eum coniecturas, alias fallere. Ceterum, confer, si placet, Tzetzae Chil. VII. v. 10-19. et Chil. IX. v. 411. seq. cum Palaephati c. I. Chil. I., v. 558. cum c. 8., Chil. II. v. 838. et Chil. IX. v. 410. cum c. 41., Apostolium Centur. 2. prou. 86. cum c. 46.

Codices MSS. VII. [Plurimos codd. iam memorauit cl. *Fischerus* in praefationibus suis. — *et Edit.* In Bibl. Veneta D. Marci testibus Bongiouanno et Zanetto in Catal. pag. 273. cod. 509. in fol. chartac. saeculi circiter XV. continet, praeter Orphei Argonautica et alia, Palaephati historias, huius inscriptionis: ἐν τῶν παλαιφάτων, περὶ ἰσοριῶν ἀρχαίων. — Ibidem pag. 277. cod. 513. chartac. saeculi circ. XIV. 4. *Palaephati de non credendis antiquorum fabulis.* Illorum tamen diligentiam effugerant duo opuscula, quae in sunt in cod. 490. in Catalogo pag. 256. significato, nempe *Cornuti* opus de natura deorum integrum, et 46. prima capita *Palaephati*, ab editis multum discrepantia. v. *Villoison* Anecd. graeca II. p. 243. — Cod. Matrit. regii ab *Iriarte* copiose descripti iam supra mentio facta est. — Codicem *Rauianum*, antiquum satis bonumque, quem Christianus Ravius Constantinopoli secum attulerat, *Martinus Brunnerus*, Professor graecarum litterarum apud Vpsalenses, valde laudauit in praefatione. — In Bibl. Laurentiana adseruantur Florentiae duo codices; alter membranaceus, saec. XIV. in 8. qui continet fabulas sex et quadraginta; alter chartaceus in 4. saec. XV. qui desinit, vt Cantabrigiensis, in septimo et tricesimo capite. v. Catalog. bibl. Laurent. tom. II. pag. 319. et 609. — Inter codd. MSS. Vossianos in bibl. Lugdunensi (Catalog. p. 403. n. 22.) est Palaephatus περὶ ἀπίστων ἰσοριῶν. Alios codices quinque a Vossio cum editis libris collatos, quorum lectionum sylloge sit in eadem bibliotheca, commemorat *Goensius* ad Porphyr. A. NN. pag. 115. notante *Fischer* in praefatione pag. IV. In eadem bibliotheca, (Catal. pag. 269.) est edit. Basileensis variis lectionibus codicis cuiusdam MS. ornata. — In Bibl. Augustae Vindelic. (v. *Reiseri* catalog. p. 86.) sunt in codice quodam Mythologiae de Pelope, Cecrope, Alcmaeone, Hercule, Saturno, Graecis expugnantibus, Rhea, Cerere, Semele, Magis, Thracibus, Orphea, Sole, Hecate etc. In eodem volumine *Pfello* ad Michaellem Comnenum, (Ψέλς πρὸς τὸν Μιχαὴλ τὸν Κόμνηνον κεφάλαια διάφορα) tribuuntur capita varia theologica et physica, in his fabula de *Amazonibus*, quae vulgo adscribitur Palaephato. Codice illo vsus est cl. *Fischer*. — In Biblioth. olim Palatina, nunc Vaticana (apud Sylburg. p. 44.) n. 143.: Ex Palaephati fabulosis historiis in 4. et n. 360. (ibid. p. 109.) Palaephatus de fide carantibus historiis, cum auctore de lapidibus et gemmis XXVI. quorum primus Crystallus, postremus Chalcedonius, aliisque opusculis. Forfan alteruter horum Palatinorum est is codex, qui a *Tollio* pag. 168. memoratur, de quo autem cl. *Fischer* in praefat. primae editionis nihil comperire sibi licuisse scripserat. Paulo post iterum de hoc suspiciunculam adferam. — In *Montfauconii* Bibl. bibliothecarum MSS. nominatur pag. 107. n. 2930. bibl. Vaticanae: *Palaephati Parii Priensis fragmenta* de historiis incredibilibus. — ibid. pag. 642. A. in Bibl. Bodleiana. n. 71. — ib. p. 670. n. 442. in Bibl. Cantabrig. — ibid. p. 770. n. 26. in bib. Paris. reg. Palaephati allegoria fabulosarum narrationum, vt Venetos aliosque ibid. nominatos omittam. — In Biblioth. Escorial. teste

Ant. Augustino in Catal. (Tarracone CIODXXCVII. 4.) n. 257. memoratur *Palaephatus*, *Hermes vel Orpheus de terrae motibus fab.* 18. (v. *Frid. Eckard* Uebersicht der Oerter, wo die bekantesten griech. Schriftsteller gelebt haben, v. Grundlage zur Geschichte der Bibliotheken. pag. 97.) at neque *Carol. Christ. Pliier*, in Reisen durch Spanien, Lipsiae. 1777. 8. in Catal. MSS. graec. bibl. Escur. pag. 185. (vbi *Orphei Argonautica* et de Lapidibus in memorat), nec *Clarkius* in Briefen von dem gegenwärtigen Zustande des Koenigreichs Spanien etc. Lemgou. 1765. 8. in enumeratione MSS. eiusdem biblioth. (qui quidem *Orphei Argonautica* indicat) *Palaephati* faciunt mentionem. Is igitur codex num adhuc supersit, an incendio flammisque 1671. absumtus, aliorum relinquam inquisitioni ac testimonio. — In Catal. codd. Parif. reg. tom. II. occurrit *Palaephatus* nr. 854. 2551. 2557. 2720. et Excerpta tantum 2860. — In *Iac. Philippi Tomafni* Biblioth. Venet. MSS. (Vini 1650. 4.) duo codd. *Palaephati* pag. 16. et 83. significantur. — Codicum Cantabrigiensis, trium Oxoniensium et Arundeliani f. Londinensis (nisi sunt diuersi hi duo, suspicante Fischero in Praef. primae editionis), et alius cuiusdam lectiones dedit *Thomas Gale*.

De editionibus mihi differenti tres potissimum viri docti, qui de *Palaephato* bene catteque meriti sunt, laudandi videntur: nempe *Aldus Manutius*, *Thomas Gale* et *Io. Fridericus Fischerus*. Recensiones autem, si curate dicendum est, dederunt *Aldus* editor Basileensis, *Tollius* et *Dresigius*.

Prima igitur aetas et editio princeps est *Aldina* e manuscripto adprime bono, attamen multis inquinato vitüs, ducta, et inscripta:

Vita et fabellae Aesopi, cum interpretatione latina — — *Gabrae fabellae tres et quadraginta*. — *Phurnutus s. ut alii, Curnutus de natura Deorum*. *Palaephatus* de non credendis historiis. *Ori Apollinis Niliaci hieroglyphica*. *Collectio prouerborum Tarrhai et Didymi*. — *Ex Aphthonii exercitamentis de fabula. Tum de formicis et cicadis gr. et lat. De fabula ex imaginibus Philostrati gr. et lat. Ex Hermogenis exercitamentis de fabula, Prifiano interprete. Apologus Aesopi de Cassita apud Gellium*. In calce: *Venetis apud Aldum* mense Octobr. M. D. V. in Fol. *Palaephatus* incipit in meo exemplo pag. 82. (in praefat. cl. Fischeri operarum, credo, errore pag. 85. scribitur.) et desinit pag. 95. in fabula *LI. περί Ηέας*. adde *Memorab. Biblioth. Dresden. vol. III. part. II. pag. 219.*

Pal. de non credendis historiis, graece. Venet. 1505. 4. v. Bibl. Barberina. vol. II. pag. 153. — *Pisaurinam antiquam, infra memorandam equidem numquam vidi.*

Latine transtulit *Philippus Phasianinus*, Bononiensis, et Aldinam saepe deseruit lectionem, ita vt cl. Fischer. in editione sua *Palaephati* eius versionem frequenter vocaret in subsidium: idem in praefatione de ea, quam *Tollius* ac *Brunnerus* acertime reprehenderant, tam intelligenter quam vere iudicat. Saepius autem illa in lucem prodiit et seorsim, et cum *Hygini* aliorumque huiusmodi libellis. Separatim Bononiae per *Benedict. Hectoris* 1515. 4. rec. Argentorati 1517. 4. cum praefat. *Nicol. Gerbelii* — Parif. in offic. *Christiani Wecheli* 1542. 8. Lugd. 1608. 8. etc. Cum aliis iuncta comparet in pluribus editionibus:

C. Iulii Hygini Augusti Liberti fabularum liber, ad omnium postorum lectionem mirum necessarius et antehac numquam excusus. Eiusdem posticon astronomicum libri quatuor. Quibus

bus accesserunt similis argumenti Palaephathi de fabulosis narrationibus, liber I., *F. Fulgentii Placiadis Episcopi Carthaginensis Mythologiarum libri III.* Eiusdem de vocum antiquarum interpretatione lib. I. *Arati Φαινόμενων fragmentum, Germanico Caesare interprete.* Eiusdem *Phaenomena, graece, cum interpretatione latina.* Procli de sphaera libellus, graece et lat. *Indux* etc. Basileae apud Iō. Heruagium a. M. D. XXXV. mense Martio. Fol.

Editor fuit *Iacob. Micyllus*, qui in praefatione seu Epistola ad Othonem Truchses a Vualburg de Hygino tantum disseruit. *Phasianini* (sic nomen exaratum est), praefatio atque interpretatio incipit a pag. 114. Recusa est illa editio, auctaque Albrici Philosophi de Deorum imaginibus libro. Basil. 1549. fol. add. *Io. Ephraim Scheibels* Astronomische Bibliographie, sect. I. pag. 120 et 146. — rec. ibid. 1570.

Fulgentii Christiani philosophi Mythologiarum libri tres. Palaephathi de non credendis fabulis, latine, interprete Philippo Phasianino: *excudebat Henr. Petrus.* Basil. 1536. 8.

Cornutus sive Phurnutus de natura deorum gentilium et Palaephathi poeticarum fabularum explicationes. gr. et lat. Basil. sine anno. 8. In Fabricii nostri Bibl. f. Catalog. libr. P. I. sect. 2. n. 1232. pag. 78.

Palaeph. — *graece et lat. per Philippum Phasianinum.* a. 1541. (v. Catal. bibl. Laurent. tom. II. p. 609.) Si verus ille designatus est annus, non ita multo post repetita est illa editio, nam in Catalogo Biblioth. Lugdun. B. notatur, Basileae 1563. Adscriptae sunt illi exemplo MS. lectiones variae. In *Fabricii* Catalogo libr. inter Palaephathi edd. memoratur l. cit. p. 77. n. 1225.

Fulgentii Mythologiar. libri III. it. Palaephatus et Albrici Philosophi de deorum imaginibus. *Phornutus de natura deor.* Basil. apud Henr. Petrum 1543. 8. Ab hac editione diuersa est ea eiusdem anni, de qua vir idem ille doctus h. l. in Bibl. gr. ita scripserat; „Habeo et editionem graeco-latina additis praeter Phornutum libris tribus recentioris scriptoris Iuliani Aurelii Lessignienensis de cognominibus deorum gentilium: Sed graeca Phornuti et Palaephathi separatim exhibentur; separatim Conradi Clauseri et Phasianini versio, Basil. 1543. 8.“ In *Maittarii* autem Annal. typogr. tom. III. part. I. pag. 353. inscriptio haec est plenior:

Cornuti s. Phurnuti de natura deorum commentarius, et Palaephathi de fabulis liber graece et latine, interprete illius Conrado Clausero Tigurino, huius Philippo Phasianino, Bononiensi; item Iuliani Aurelii Lessignienensis de cognominibus deorum libri tres. Basil. 1543. 8. Textus Aldinus interdum mutatus esse videtur; sed certum dicere nequeo, neque Cl. Fischero eam edit. oculis vsurpare licuit.

Παλαίφατος περί Ἀπίων Palaephathi de incredibilibus. *Cornelius Tollius* in latinum sermonem vertit et notis illustravit °). Amstel. apud Ludou. Elzevir. c1o1ocxlix. 12. et Londin. 1656. 8. Est copiosa editio. Textum quidem vulgarem se retinuisse ait in praefatione, et tamen vel ed. Basileensis auctoritate deceptus, vel suo indulgens ingenio, multas Aldi lectio-

Aa 3

nes

o) Notas illas Vorstio, cuius famulus fuerit, surripuisse, nescio, quam vere, adfirmat Chri-

stop. Arnold. in litteris datis ad Iac. Thomaf. a. 1674. *Fabric.*

nes bonas temere immutauit. Num forsan editor Basileensis codicem Palatinum, ad quem Tollius pag. 168. prouocat, adhibuerit, indeque textum immutauerit aliquando, aliis, quibus utrumque exemplar inspicere et comparare licet, definiendum et decernendum relinquam, me oportet. Id noui Tollius adtulit, quod in notis non solum suas posuit coniecturas et Apostolii corpus Paroemiarum consuluit, sed etiam lectiones ἀπογραφῆς e vetere libro Londinensi, a Claudio Salmasio ipsi suppeditato dedit. Lectiones autem a Tollio excerptae differunt interdum ab iis, quas Gale ex illo promississe videtur. Illius tamen auxilio plurima loca se correxisse, Tollius in praefatione iactitat. In textu, an in notis solummodo id factum sit ab illo, inquirere non vacat. Pag. 124. sqq. adiecit primus Palaephati fragmenta duo ex Fastis Siculis, siue Chronico Alexandrino cum Raderi interpretatione. Grauis error est in Lipenii Bibl. reali philosophica pag. 1079, Palaephatum vulgatum esse a Tollio cum Hygino aliisque Paris. 1578, quo tempore Tollius ne natus quidem erat. E Tolliano exemplo *Brunnerus* retinuit et textum graecum et versionem latinam:

Palaeph. de incredibilibus gr. et lat. cum notis et gemino indice Mart. Brunneri, Vpsaliae, 1663. 8. A Brunnero, graecae linguae quondam in academia Vpsalieni Professore, res et verba docte illustrantur, et variae codicis Rauiani, Tolliano melioris atque integrioris minufque interpolati, lectiones eademque multae propriae et admodum elegantes sunt adlatae. v. *Fischeri* praefat. editionis primae, qui Brunneri coniecturas saepe damnat in adnotationibus.

Παλαεφάτης — *Palaephati de incredibilibus* — cum interpretatione latina Cornelii Tollii et annotationibus Martini Brunneri, denuo recensuit et Animaduersiones nouas hinc inde inspersit, nec non doctrinas morales geminos itidem rerum et verborum indices adiecit digestisque Paulus Pater, Hungarus. Francofurt. 1686. 8. (reperi quoque a. 1687. in fronte.) In meo exemplo praefatio scripta est mense Martio 1686, absunt fragmenta illa duo a Tollio adiecta; nec non iudicia recentiorum et veterum scriptorum de Palaephato, additus vero index. Differt igitur Cl. Fischeri (in praefatione) narratio de duobus Hungari illius docti, Professoris Gymnasii Thorunienfis, atque inde Gedanensis, exemplaribus. Praefatio quoque mei exempli in fine paullo auctior est vtraque a cel. Fischero in nouissima editione repetita. — Pater vero recudi ut plurimum curauit editionem Brunnerianam: in nonnullis tamen locis textum paullo aliter constituit et capita singula dissecuit in minores particulas: ipse perpaucas addidit notas: longa est adnotatio de Amazonibus pag. 157. sqq.: adiecturus erat, ut ipse quidem ait in praefatione, forte rectiora ex codicibus bibliothecae Guelpherbytanæ vel Augustanae, modo typographus moram aliquam indulsisset. — Alteram quasi partem esse voluit *Doctrinas morales ad Palaephati Incredibilia ex fabularum umbris, rationem pie, iuste, ac sobrie viuendi, sacra et profana veritatis luce omnibus hominibus demonstrantes*. Francof. 1686.

Altera aetas habet auctorem Thomam Galeum, qui edidit bis:

Opuscula mythologica, physica et ethica, graece et latine, cum notis, Cantabrigiae 1671. 8. quam collectionem Marco Meibomio curante recudendam dedit Amstel. 1678. apud Henr. Wetstenium. In utroque exemplo Palaephatum familiam ducit, paucis, at eruditis notis stipatus; tamen et versio latina et textus graecus Tollii seruatus est: in Amstelædamensi tamen locis quibusdam aliae lectiones receptae sunt. In ed. Cantabrigienfi usus est Galeus quinque codd. insptis,

inſcriptis, Cantabrigienſi vno e Collegio S. Trinitatis, tribus Oxoniensibus, quarum varias lectiones acceperat ab Eduardo Bernardo, et vno Arundelianae Bibl. Londini cuius apographon Salmaſius iam communicauerat Tollio. In altero exemplo Galei acceſſit varietas trium aliorum codicum, Florentini, Gallici et tertii, quem Meibomius videtur ſuum vocare, et Fiſcherus in notis eo nomine laudat.

Tertia aetas eſt *Dreſigio-Fiſcheriana*. *Sigism. Frider. Dreſigius*, Conrektor quondam ſcholae Thomanae Lipſienſis, vir acris ingenii, magnae induſtriae multaeque lectionis, qui vero triſtem habuit vitae exitum, edidit Palaephathi fabulas primum Lipſiae, 1735. 8. rec. 1751. 8. huius ſententiae:

Pal. de incredibilibus hiftoriis, nec non de inuentione purpurae, ac primo ferri inuentione. graece, Editio ſecunda. Lipſiae, Langenheim. 1751. 8.

Dreſigius, collatis tantum editionibus Tollii, Brunneri et Galei contextum Tollianum permultis locis adeo audacter immutauit, vt etiam coniecturas, quas tamen fere omnes vanas atque inanes eſſe pronuntiat Cl. Fiſcherus, frequenter inculcaret: pauca ſubiecit notas, verſionem vero latinam omiſit.

Denique Cl. *Fiſcherus* multum operae ſtudioque poſuit in emendandis explicandiſque Palaephathi fabulis: Primum edidit illas *e reſenſione Sig. Frid. Dreſigii, cum eiſdem notulis et ſuis animaduerſionibus, graece*, Lipſiae, 1761. 8. et in praefatione de ſuperioribus editoribus intelligenter diſſeruit. Poſtea in aliquot prolutionibus curatius vberiusque pertractauit multa illius loca, iterumque acceſſit ad reſenſendum, interpretandum et ita ornandum Palaephatum, vt eius editio praetantiſſima locupletiſſimaque eſſet habenda:

Palaephathi libellus de incredibilibus, graece. tertium edidit, iterum reſenſuit, animaduerſiones indicemque verborum graecorum copioſiſſimum adiecit Io. Frid. Fiſcherus. Lipſiae, Langenheim. 1772. mai. 8. Fiſcherus, homo graece doctiſſimus, idemque verecundus ſobriusque criticus, omnes, quas nanciſci potuit, veteres editiones, ſedulo comparauit: ex adparatu lectionum et coniecturarum, et alienarum et propriarum, in notis expoſito, lectiones idoneas et coniecturas graues recepit. Diligenter praeterea inſpexit corpus paroemiarum Apoſtolii, quem haud ignoraret codice vſum eſſe ab iis codicibus, quos recentiores Palaephathi editores adhibuerunt, diuerſo. In notis tamen non tantum criticum, ſed etiam, quae praecipua virtus eſt, grammaticum egit. Praefationes ſuperiorum editorum typis repetendas curauit, adiecitque indicem egregium. — Omiſſa omni notarum farragine, idem ille Pal. edidit in vſum ſcholarum a. 1770, et rurfus

Palaephathi de Incredibilibus, graece, quartum edidit, tertium reſenſuit, indicemque verborum graecorum adiecit I. F. Fiſcher. Lipſiae Langenheim. 1777. mai. 8.

Eodem auctore lucem vidit: *Palaephathi libellus de incredibilibus a Iodoco Volareo, *) Cornelio Tollio et Phil. Phafianino e graeco in latinum conuerſus.* Lipſiae 1775. 8. Idem collegit, vnoque

p) *Volareo* interpretatio latina lucem viderat Antwerp. 1528. 8. et rariſſimis adſcribitur libris illa editio.

que fasce comprehendit, quas antea per occasionem scripserat, *Prolusiones, quibus libellus Palaephati de incredibilibus emendatur, explicatur, vindicatur.* Lipsiae 1771. 8.

In emendando explicandoque Palaephato laudabiliter versati sunt *Christ. Aug. Houmann* in Hebdomade Palaephatica, in Parergis, quae ille edidit, criticis Ienae 1712. 8. pag. 106. 112. atque *Io. Benedikt. Carpzou.* in Observationum in Palaephatum Periculo. Accesserunt aliae animaduersiones in nonnulla Musaei et Achillis Tatii loca, Lipsiae, Hered. Lanckis. 1743. 8. — *Stroth* in Chrestomathiam suam graecam, Quedlinb. 1776. 8. quaedam Palaephati capita recepit. — In *Cinelli* bibl. volante tom. I. p. 67. memorantur *Palaephati* fragmenta ab Hieronymo Soncino, Pisauri primum luce donata. 4. *Fabricii* nota exempli sui orae adscripta. — In *Olla Potrida*, libello menstruo, est part. I. pag. 49. a. 1780. fragmentum e cod. Herculaneco quodam: Bruchstück aus einer Herculanischen Handschrift, den Palaephatus betreffend, welchem wir das kleine Werk — von unglaublichen Dingen schuldig sind. —

Versiones latinae iam antea sunt memoratae. Gallica est: *Guil. Gueroult.* Lugd. 1558. 4. v. Francisci a Cruce Bibl. gallica p. 148, et *Traité de Palaephate* touchant les histoires incroyables, traduit du Grec, avec une preface et des notes du Traducteur, par Mr. *Charles God. Polier.* à Lausanne chez S. Pierre Heubach. 1771. — Italica: *Palaephato* Opra bellissima quale narra le historie e veri successi di tutti le favole. — Di greca latina, et di latina nuouamente tradotta in Italiano. In Vinegia. 1545. 8. v. *Paitoni* Biblioteca etc. tom. 3. pag. 95. Germanice vertit *Ananias Engelschall.* Olinae 1671. 12. conf. *Critische Beyträge* tom. III. p. 229. sq. Belgica versio inscripta est. *Ongelooflyke historick vertaalt door N. B. A. Amstel.* 1687. 12. *Harl.*]

C A P V T XXII

I. *Alii ceterum scriptores. Heraclitus Grammaticus.* II. *Idem cuius Allegoriae Homericae exstant.* III. *Anonymus de incredibilibus ab Allatio et Galeo editus.* IV. *Scriptores Thaumasiarum.* V. *Obiter de Palaephato Abydeno. ibid. Et de Abydeno Historiae Assyriacae conditore.*

Heraclitus. I. Praestantissimus Galeus Palaephato in sua editione addidit alios duos libellos veterum scriptorum eiusdem argumenti, quos ex Vaticano codice in lucem primus emiserat et versione donauerat aliaque eis adiunxerat Leo Allatius Romae 1641. 8. De his in praesenti agere, utpote parum certae aetatis, [P] licet multum iunioribus, non abs re fuerit. Prior libellus capita complexus vndequadraginta, auctori *Heraclito* inscribitur. *Ἡρακλείτης περὶ ἀπίστων.* Eustathius ad Odyss. Δ. *Ὁ Ἡρακλείτης ἔχει ὁ σκοτεινός, ἀλλ' ἕτερός τις ὁ τοῖς ἀπίστοις προθέμενος ἐμφῆναι πίσιν.* Idem ad Odyss. τ. p. 688. cum Palaephatum commemorasset *ἄνδρα σοφὸν θεραπεύσαντα μύθους πρὸς ἰσορίαν,* addit idem elaborasse Heraclitum et Characem *ἃ εἰς ὃ καὶ τις Ἡρακλείτης ἐπονήσατο, ἔτι δὲ καὶ Χάραξ.* Patet hinc, falli doctissimum Galeum, cum libelli huius auctorem *Heraclidem Ponticum* suspicatus est, siue Agatharchium Cnidium, qui Heraclidis *Θαυμάσια* et *ἐκλογαὶ ἰσορίων* in compendium hoc redegerit. Sed ut omittam, capite ultimo laudari Aratum qui post

a) De hoc Charace v. Vossium lib. III. de historic. graecis pag. 341. et *Valesii* Emendationes a Petro Burmanno editas lib. IV. cap. 12. pag. 113. vbi Characis fragmentum illustratur. *Harl.*

post Heraclidem vixit, profecto aliud fuit argumentum *Θαυμασιών* Heraclidis, neque ex eo, quod caput 21. Heracliti tribus verbis agentis de reductis per Herculem et Orpheum Cerbero et Eurydice, inscribitur *περὶ τῶν ἐν ᾧδε*, et Laertius Lib. V. sect. 87. testatur, Heraclidem scripsisse singulare opus *περὶ τῶν ἐν ἕρανῳ καὶ περὶ τῶν ἐν ᾧδε*, quicquam colligi potest, imo ex ipso capite illo 21. perspicue apparet, inscribendum esse *περὶ τῶν ἐξ ᾧδε*, non *ἐν ᾧδε*. vt lectorem eruditum spero mihi assensurum. Vicissim apud Laertium pro *Heraclito περὶ τῆς ἀπνε* reponendum nomen *Heraclidis Pontici*, vt iam pridem e Galeno recte obseruauit Hieron. Mercurialis IV. 14. Var. lect.

*Idem, cuius
Allegorias Ho-
mericas ex-
ponit.*

II. Facile quidem adducor, vt credam, hunc, quisquis demum fuerit, libelli *περὶ ἀπίστων* auctorem Ethnicum, non Heraclidem Ponticum, neque Lembum, sed *Heraclitum*, vt constanter legitur in Codd. MSS. eundem esse, qui allegorias Homericas, scriptum eruditum et elegans, nobis reliquit: sane ita manifeste sensit Eustathius ad Odyss. Δ. allegoriarum auctorem aiens, haud esse veterem illum *σκοπευόν*, sed alium, qui *de incredibilibus* scripserit. Eandem sententiam amplexi sunt ex recentioribus Leo Allatius, Lucas Holstenius, Aegidius Menagius: licet has quoque Allegorias Heraclidi Pontico *Gesnerus* tribuerit et sub eius nomine cum versione sua vulgari Basil. 1544. 8. ^o, cuius exemplo Iohannes Meursius in praefatione ad Apollonii Dyscoli historiam mirabilem, nouam illarum [P]editionem pollicitus ^o, germanum titulum esse contendit: *λύσεων Ὀμηρικών*, quia nempe penes Laertium legerat, Heraclidem Ponticum duos ^o eo titulo libellos scripsisse. Sed ne dicam, parum huic scripto conuenire titulum *λύσεων*, Heraclidem illum allegoriarum Homericarum, quas habemus, auctorem, non esse, constat ex eo, quod in illis memorantur multi Heraclide iuniores, vt Aratus, Callimachus, Eratosthenes, Epicurus, Apollodorus, Crates ^o eiusque discipulus Herodicus. Confer *Menagium* ad Laertium

b) Ad calcem Homeri Odyssaeae, quae apud Vignonum MDLXXXVI prodit, nullo adhibito codice, solummodo repetita est haec Gesneri editio, adiectis quoque Mazerii notulis, quae nihil aliud, quam loca Homericas, quae in Heraclidis allegoriis occurrunt, suis numeris citata, continent, vt ait cl. *Nic. Schow.* in Prooemio, p. 220. sq. editionis suae praeclarae: Allegoriae Homericas, quae sub Heraclidis nomine feruntur, cum Contr. Gesneri versione latina, iterum editae etc. Göttingae 1782. et pag. 242. sq. ait, incerta codicis alicuius auctoritate fieri, vt hic libellus allegoriarum Heraclidi Pontico tribuatur; in Galei libro *Ἡρακλείτου* nomen a recenti manu cum toto titulo esse adscriptum, nec omnino, ad quem auctorem hic libellus referendus sit, definiri, nec de eius aetate quicquam constitui posse, nisi quod is satis antiquus et doctus grammaticus esse debuit. *Harl.*

c) Huic editioni Meursius praemittere volebat librum de variis Heraclidis, qui ex eius Chiro-

grapho editus est T. K. Antiquitat. Graecarum, Iacobi Gronouii. Recensuerat varios Heraclides idem Meursius ad Chalcidum p. 10. sequi. cui ad-des Ioh. Ionsium de scriptoribus Hist. Philos. Lib. II. c. 11. et Menagium ad Laertium pag. 227. sequi.

d) Idem Meursius post Gesnerum suspicatur libro priore Allegorias in loca Iliados, posteriore in loca Odyssaeae complexum fuisse Heraclidem, itaque scriptum, quod habemus, distinguendum esse in duos libros, quorum prior desinat p. 484. edit. Galei Amstelod., alter incipiat a verbis ead. p. *Ἀρ' ἐν ἀπώχρη δι' ὅλης τῆς Ἰλιάδος κ. τ. λ.* Posterio-rem autem librum esse extrema parte mutilum; non enim totam Odyssaeam persequitur, sed deficit in vers. 22. Odyss. κ'. *Ἡ μὲν πανήγυρις, ἣ δ' ὀργάνη δὲν κ' ἐξέλεσται.*

e) v. Schow. comment. in ipsius edit. p. 273. sq. *Harl.*

tiam p. 226. et 399. edit. Wetstenianae, et Anti-Bailleti cap. 10. Cui adde, quod obseruat Galeus (qui allegorias ^f) in eadem, quam dixi, collectione cum Gesneri versione, notisque suis et insignibus ex codice MS. castigationibus vulgauit), *Heraclidem Ponticum Platonis Scholam sedatum esse, allegoriarum auctorem adeo non esse Platonicum, ut quasi ex professo aduersus Platonem hanc esse susceptam disputationem suspicari merito aliquis possit.* Neque opus est, ut cum *Gerh. Ioh. Vossio* Lib. I. de historicis Graecis cap. 9. iuniorem quendam Heraclidem Ponticum, Imperatorum Caii, Claudii et Neronis aequalem, vel Heraclidem Lembum, aut alium quempiam hoc nomine auctorem suspicemur. *Nescio*, inquit *Holstenius* de Porphyrii vita p. 44. *qua de causa Heraclidi Pontico adscribitur reclamantibus praeter temporis rationem quinque MSs, quos in variis Bibliothecis vidi, et Eustathio ad Iliad. α. p. 40. ubi Heraclito alicui tribuitur.* Gesnerus quidem hunc titulum praefixit: *Ἡρακλείδης τῷ Ποντικῷ ἀλληγορίαι σοφώταται καὶ εἰδικώταται εἰς τὰ τῷ Ὀμήρῳ περὶ Θεῶν εἰρημένα, καὶ ἀντιφρόνως τῶν κατ' αὐτὸν βλασφημησάντων.* Sed in limine castigationum ipse testatur, in [P] codice Graeco scriptum fuisse ^g) *Ἡρακλείτης*, nullo autem alio codice vsum esse se fatetur in praefat. quam editione Graeca Aldina, cum Palaephato et aliis Venet. 1505. fol. in qua p. 96. diserte legitur *Ἡρακλείτης*. Et in iis, quos *Holstenius* et *Galeus* inspexit MSs, auctor itidem vocatur *Heraclitus*. *Ἡρακλείτης ἔχῃ τὴ σκοτεινὴν πρὸς τὰς κατ' Ὀμήρῳ βλασφημήσας ἀλληγορίας φυσικῶς σοφώταται καὶ ἀναγκασιόταται.* Ipse quoque auctor cum alterum *Heraclitum* veterem allegat ^h), velut a se distincturus semper addit notam *διακριτικὴν*, vocatque vel *σκοτεινὸν*, ut p. 442. edit. Galei, vel *φυσικὸν Ἡρακλείτην* ut p. 468. Meminit eiusdem *Heracliti* iunioris et alibi *Eustathius*, ut ad *Iliad. Σ. p. 1192. ἐν δὲ τῷ, μᾶ δ' ἐν νυκτὶ ἐγένοντο, Ἡρακλειτος παρετήρησε καὶ ἀερόλογον εἶναι τὸν ποιητὴν.* Non itaque audiendus est *Vir doctus Iohannes Ionsius*, qui p. 173. de scriptoribus Hist. Philosoph. contendit, apud *Eustathium* ad *Iliad. α. p. 30. pro ζητητέον ἐν τοῖς Ἡρακλείτῃ εἰς τὸν Ὀμηρον* omnino scribendum esse *ἐν τοῖς Ἡρακλείδῃς*. Quanquam enim *Heraclides* quidam Grammaticus, qui in *Homerum* scripsit (siue *Milesius*, quem laudat ad *Iliad. θ. p. 589.*, siue *Alexandrinus*, quem nominat ad *Iliad. ι. p. 628. et Iliad. λ. p. 820.*, siue *Mopsuestenus* denique, cuius meminit *Stephanus in Μόψῳ ἐσίῳ*), frequentissime ab *Eustathio* citatur in *Iliad. p. 18. 22. 25. 40. et alibi*, quadragies minimum: nihil tamen impedit, quo minus loco illo lectorem suum ad *Heracliti* allegorias *Homericas* remittere potuerit. Quae enim ibi respicit de sagittis *Apollinis*, leguntur in

f) Poterat etiam addere *Anonymi* (eiusdem forte *Heracliti* vel potius *Porphyrii*), libellum, qui inscribitur: *Ἐπίτομος διήγησις εἰς τὰς κατ' Ὀμήρῳ πλάνας τῷ Ὀδυσσεύς μετὰ τινος διαρίως ἡδικοτήρας φιλοσοφίας.* Graece prodiit Hagenoae Ao. 1531. [curante *Vincencio Opsopoeo*, cum *Symposio Xenophontis. Harl*] Latine *Conr. Gesnero* interprete *Tiguri* Ao. 1542. 8. Graece et Latine cum notis *Ioh. Columbi*, Aboae Ao. 1678. 8. *Fabric. Columbus* fuit Professor poeseos in vniuersitate *Vpflacensi*, gener *Schefferi*, (vide hunc ad *Plin. I. ep. 8.*) Libellus autem ipse recusatus est; *Lugduni Batav.* apud *Phil. Bonk* 1745. 8. sic. inscriptus: *Incerti scriptoris graeci fabulae aliquot Homericæ de*

Vlixis Erroribus ethice explicatae, vertit, notasque necessarias adiecit *Ioh. Columbus P. P. Vpf.* Huius libelli argumentum et censuram dederunt auctores *Astorum Eruditor.* mens. Dec. 1751. pag. 703. 699. *Harl.*

g) *Heracliti* cuiusdam *Pontici* meminit *Plutarchus* de *Iside et Osiride* p. 361. Sed *Heraclidis* legit interpret, et sane passim haec duo nomina inter se confunduntur. Apud *Macrobius* Lib. I. in *Somnium Cic. cap. 14. Animam Heraclitus Ponticus dixit lucem, Heraclitus Physicus scintillam stellaris essentiae.*

h) pag. 442. l. 36. ed. Galei, et pag. 84. ed. Schow, cuius notam consules pag. 268. *Harl.*

in Allegoriis hifce p. 425. edit. Amftelodamenfis. *Salluftii* Philofophi in Heracliti problemata Homerica fummarium MS. vidiffe fe in Bibl. Lud. Saregi, Perufiae et Vmbriae praefecti, teftatur Iuftus Rycquius Epiftola XXIX. ad Marcum Velferum ¹).

*Anonymous
de Incrédibilibus.*

III. Libellus alter *de incredibilibus* diuifus in capita XXII. quem a Galeo post Allatium in lucem editum diximus, nullum auctoris nomen habet praefixum. Equidem Eufthathius, vt paulo ante indicaui, teftatur *Characem* quendam *περί ἀπίστων* fcripfilfe post Heraclitum ac Palaephatum; itaque fufpicari aliquis poffet, Characem effe illius libelli auctorem, nifi cap. 15. et 16. bis laudaretur Charax ὁ Ἐλ-

Bb 2

λιν-

i) Quoniam non adeo multa funt, quae *Valesius* in *Emendationibus* etc. a Petro Burmanno Amftelæd. publici iuris factis difputat, et Burm. docta auxit nota, ea huc a me translata effe, paucis, reor, erit moleftum. *Valesius* igitur cap. IX. lib. I. de Critica pag. 157. haec animad-vertit. „*Heraclides Ponticus Criticus. Liber de Allegoriis Homericis auctorem habet iuniorem Heraclidem. inueni pro allegoria. Scripta critica Heraclidis Pontici.*

„Fuit etiam inter Criticos Heraclides Ponticus, qui multa de arte grammatica et rhetorica fcripfit. Nam de Homero et Archilocho libros duos, de folutione Quaeftionum Homericarum binos item libros, totidemque de Homeri et Hefiodi aetate fcripfilfe perhibetur a Laertio. Certe Dio Chryfoftomus in Oratione LIII. Heraclidem Ponticum inter eos recenfet philofophos, qui de Homero fcripfere, eumque laudibus atque admiratione profequuti funt. Extat hodie Heraclidis liber de Allegoriis Homericis, fed ab altero Heraclide multo recentiore confcriptus. In eo enim libro Crates Grammaticus et Herodicus Cratetis auditor, et Callimachus et Aratus nominantur, quos conftat longe post Heraclidis illius veteris aetatem floruilfe. Ad haec ἀλλογοίς nomen, qui titulus eft libri, inter recentiora ponit Plutarchus in libro de lectione Poetarum, [pag. 19. E.] quum antiqui *ἀντίον* pro eodem dicere folerent; fic certe loquitur Plato in Libro II. de republ. fub finem; „*Ἡμεῖς δὲ ἀπὸ τῶν* etc. et Philo de Effenis fcribens. Scripferat etiam Heraclides Ponticus teftis Laertio de Poetica et de Poetis librum vnum. De tribus Tragicis, id eft, Aefchylo, Sophocle et Euripide librum vnum; itemque de arte rhetorica dialogum; qui Protagoras infcribebatur, vt non immerito in Criticorum theatro locum fibi vindicet.“ Haftenus *Henr. Valesius*. Burmannus vero ad verba *Heraclidis* lib. de Allegoriis etc. hanc fcripfit adnotationem:

„Heraclidi Pontico librum hunc Allegoriarum Homericarum adtribuit Gefnerus, cuius error a viris doctis abunde notatus eft. Quod exiftimat Valesius, auctorem illius fcripti fuiſſe Heraclidem Iuniorem, qui Caligulae, Claudii, et Neronis tempore vixit, in eo ſibi adſentientem habet Voſſium lib. I. de Hiſt. gr. cap. 9. Certe eandem ob cauſſam, quia ſcilicet in eo multi, qui poſt Heraclidis Pontici aetatem vixerunt, citantur, foetum hunc ipſi abiudicat etiam Menagius ad Diogenem Laertium lib. V. in Heraclide pag. m. 132. Sed et huic argumento addit Galeus, qui Allegorias has inter Opuscula Mythologica et Phyſica edidit, in initio notarum, pag. 407.“ Heraclidem illum veterem fuiſſe Platonicum; hunc autem Allegoriarum auctorem non tantum non inter Platonicos eſſe referendum; ſed et contra Platonem hanc diſſeptionem ſcripſiſſe. Illum autem antiquum Heraclidem Ponticum innui puto a Proclo lib. I. Comment. in Timaeum Platonis, cuius locum ſupra in fine capitis quinti produxit Valesius. Ceterum Leo Allatius, Lucas Holſtenius alique auctoritate codd. MSS. *Heraclitum*, non *Heraclidem* vocandum eſſe libelli huius auctorem exiſtimant, quorum ſententiam ſequitur cel. Fabricius in B. G. lib. I. cap. 22. vide et Kuſteri Hiſt. critic. Homeri, Sect. VII. pag. 119. Praeter libros autem de Poetica et Poetis, de tribus Tragicis et de Arte rhetorica, quos in fine capitis memorat Valesius, etiam plurima alia ſcripſerat Heraclides Ponticus, quae recenſet Io. Ionſius in erudito opere de Scriptor. hiſtor. philoſ. lib. I. cap. 17. Alius Heraclides Criticus ſeu Grammaticus citatur a Stephano Byzant. in voce *Μῆθευ Ἡρακλῆος*. alius item eſt *Ἡρακλῆδης Κριτικός*, cuius opus *περί τῶν ἐν τῇ ἱλλάδι πάλαι* citat Apollon. Dyſcolus Hiſt. Mirab. cap. 19. vt recte pro *Ἡρακλῆδης κριτικός* legit Olcarius ad Philoſtr. lib. II. de Vita Sophiſt. XXVI. pag. 612.“ Haſtenus *Burmamnus*. Adde *Mollerum in Homonymoſcopia* etc. nr. XXX. p. 308. ſqq. et

ληνκοῖς. Citat auctor, quisquis est, et Platonem, c. 12. et τὸν ἐς τὰς παρὰ Πλάτωνι παρ-
ομίας γράψαντα, c. 10. Plutarchum περὶ ἀρετῆς γυναικῶν, c. 8. Alexandri [P] Aphrodisei
Physica cap. 16. Strategica Polyaeni cap. 11. et Proclum denique c. 19. unde, quam non ve-
tustissimus scriptor sit, apparet. Prima duo capita aliena ab argumento de incredibilibus esse,
recte observauit Galeus, qui auctorem Christianum esse suspicatur ex eo, quod cap. 14. Ἑλ-
ληνας dicat de Icaro μυθολογῆσαι, quasi Graecos innuat non gente, sed religione. Neque
Heracliti, neque Palaephati vero meminit hic scriptor, etsi utroque usus videtur. Quaedam
plenius habet Heraclito, ut videbis, si huius cap. 22. cum Anonymi capite 13. comparaueris:
quaedam rectius explicat; confer Heracliti cap. 38. cum Anonymi cap. 12. Sed nec Heracli-
tus Palaephati mentionem facit, pleraque aliter tradens, quam ille, in non paucis tamen
eum, ut videtur, secutus. Anonymi quaedam verbatim in Lexico suo repetit Phauorinus,
ut notatum Galeo, qui ex cap. 2. Ampelium capite de miraculis mundi emendari posse ob-
servauit. Quod vero eidem viro doctissimo videtur libellus Anonymi excerptus ex opere
maiori, non facile crediderim; potius habuerim illum pro observationibus collectis e variis
scriptoribus, quos laudat, aliisque, in quibus fabulas auctor ipse reperire sibi visus est non
absurdo sensu explicatas. Eiusmodi observationes subinde inchoant scriptores solenni illo ὅτι,
ut vel ex Aeliani variis constet, quas maioris operis esse epitomen recte negauit insignis do-
ctrinae vir Iacobus Perizonius.

Palaephatvs IV. Fuit etiam alius quidam *Palaephatvs Abydenus* historicus, quem Alexan-
Abydenus. dri Magni aetate floruisse Suidas ⁴⁾ testatur et scripsisse Κυπριακά, Δηλιακά,
'Αττικὰ, 'Αραβικά ⁵⁾. Addit hunc Palaephatum fuisse delicias Aristotelis
Philosophi, auctoribus huius rei laudatis Theodoro Iliense in secundo Troicorum et Philone
ἐν τῷ εἰς οἰκείῳ ⁶⁾ τῇ περὶ παραδόξων ἱστορίας πρώτῃ h. e. in *litera et libri primi de mirabili-*
bus, qui Alphabeti serie procedebat. Hic est *Philo Heracliota*, quem ἐν τῷ πρὸς Νύμφῃ
περὶ θαυμασιῶν excitat *Porphyrus* apud Stobaeum Eclog. Phys. pag. 130. *Ad Nymphin* le-
git Ionsius lib. II. cap. 12. ubi alios θαυμασιῶν et παραδόξων ἱστοριῶν scriptores colligit, qui-
bus *Anthemium παραδοξογράφον* memoratum Tzetzae Chil. 2. v. 151. *Antiphanem Bergaeum*,
de quo Scymnus Chius ⁷⁾ v. 657 seq. *Aristoclem*, cuius lib. II. παραδόξων laudat Stobaeus
serm. 62. *Antonii Diogenis* ⁸⁾ libros XXIV. de insula Thule, Photio cod. 166. recensitos,
Appio-

et Asia Eruditorum Lips. mens. Sept. a. 1688 p. 476 sq.
Ruhnken. V. C. ad Timaei Lexic. Platon. pag. 144.
n. 21. probat Valesii argumentum e Plutarchi loco
ductum, Allegorias *Homericas*, quae sub *Hera-*
clidis nomine circumferuntur, non veteri illi
Pontico, sed alii recentiori *Heraclidi* esse tri-
buendas, et voc. ὁμωνία h. e. *allegoria* docte su-
sequae explicat. *Harl.*

k) nec non *Eudocia* pag. 350. quae p. 356 de
Palaephato, poeta epico, et pag. 359. de Palaephato
grammatico aliisque prodit ex Suida. *Harl.*

l) Τριῶν scripsisse *Palaephatum* quemdam Ae-
gyptium siue Atheniensem, (quod opus tamen alii
Palaephato Pario tribuant,) item Theologiam Ae-
gyptiacam; fabuloso rum librum vnum; fabu-

lose dictorum solutiones; Argumenta in Simoni-
dem, et historiam propriam, narrant *Suidas*
tom. III. p. 8. ubi Kuster. vide, et *Eudocia* p. 359.
adde cl. *Heyne* tom. II. Exc. I. ad Virg. Aen.
pag. 226. *Harl.*

m) *Eudocia* pag. 350. Φίλων ἐν τῷ εἰς οἰκείῳ etc.
Harl.

n) Verba Scymni haec sunt: Ἐφ' ἧ παρὰ μέγ-
γιστον Ἀντιφάνησιν αὐτῇ

Κίτῃς λεγομένη Βίβλῃ τῇ δὲ γεγραμμένη
Ἄπειρον, ἱστορίας τε μυθικῆς γέλων.

o) *Porphyrus* in vita Pythag. pag. 6. laudatur
Διόγην ἐν τοῖς εἰς Θέλην ἀπείκῃ. Memorat Dioge-
nis Ἄπειρον etiam *Epiphanius* haecres. XXXIII. Pro-
tem. c. 8. pag. 222.

Appionem in libris, de quibus Gellius lib. IV. c. 14. *Archelai* Poetae Ἰδιοφῶν, *Lyfimachi* [P] παραδόξα Θηβαῖκα in Scholiis ad Euripidem et ad Apollonium laudata, *Myrsili* ἱσαγόα παραδόξα, quae memorat Athenaeus, *Michaelis Pselli* ineditum opus περὶ παραδόξων ἀναγνωσμάτων ad Mich. Cerularium Patriarcham CPol. *Varronis* de rebus admirandis Nonio laudatum, et *Ciceronis* scriptum eiusdem argumenti, quod memorat Plinius XXXI. 2. et 4. aliosque addere liceret, si id ageremus ?).

Abydenus hi- V. Diuersus a Palaephato Abydeno fuit *Abydenus* Ἀσσυριακῶν siue Assyriacae historiae
seriae Assy- conditor, quam MStam in Italiae Bibliothecis exstare scripsit *Scipio Tettur*
conditor. apud Labbeum Bibl. Nou. MSS. p. 167. nisi forte fucus illi factus fuit, vel sola
 fragmenta ex illis vidit, qualia exstant apud Eusebium, Cyrillum et Georgium Syncellum,
 vel qualia sunt fragmenta libris de emendatione temporum a Scaligero subiecta et notis illustra-
 ta. A praestantissimo autem *Huetio*, qui p. 99. praeparat. Evangelicae Abydenum hunc
 cum Palaephato Abydeno eundem esse putat, recte dissentire me existimo, non sane propter
 varietatem scripturae, quam in nomine Abydeni obseruauit *Scaliger* ad Graeca Eusebii p. 409.
 et *Vossius* de Historicis Graecis, sed quod Abydenus testatur, se profecisse e Berofo, qui
 scripsit sub Antiocho Sotere vel filio eius Θεῶ, at Palaephatus Abydenus aequalis fuit Alexan-
 dri Magni. Deinde incredibile videtur patriam solam ab Eusebio et reliquis semper exprimi,
 nunquam nomen proprium. Denique inter Palaephati Abydeni scripta nulla apud Suidam
 mentio fit Assyriacae historiae ?).

p) *Petrus Blondus*, Messanensis, circa a. 1439. scripsit librum *de Mirabilibus Siciliae*, qui vero libris rarissimis adscribendus videtur. Citatur vero a quibusdam scriptoribus Siculis apud *Mongitorum* in Biblioth. Sicula tom. II. pag. 131. qui quidem haec quoque narrat. „Ioannes Baptista de Grossis in Decacord. Catan. tom. I. cord. 2. mod. 1. pag. 29. ex Archangelo testatur, Blondi opus inscriptum esse: *De admirandis Auditionibus Siciliae ex Agēsinaetis (Hegesinaetis) et Adalphi voluminibus*: additque a Constantino Lascare latinitate donatum. Mongitor. vero bene, „et quomodo, ait, vir Siculus graece scripsit a. 1439, cum graecae litterae in Sicilia defecerant? Sed hac de re fides sit apud relatos auctores.“ Quod

supra inuitus oblitus sum, hic postliminio quasi restituam. Cel. *Matthaei* habet cod. Palaephati saec. XIV. e quo et ex *Arsenii Violeti*, in quo itidem occurrunt Palaephati particulae, in Bibl. Synod. n. IX. fol. Fischero cl. v. dedit varias lectiones. *Harl.*

q) Fuit vrbs quaedam Graeciae, cui nomen *Palaephatus*. Memorat eam *Linus* lib. 32. c. 13. *Heumann*. At enim *Dyckemb.* ibidem vol. IV. pag. 623. (vbi multus est de hac lectione et scriptura in vet. libris,) redaxit antiquam scripturam *Palaepharnus*; cum *Ortelio* tamen in *The-sauro geogr.* legendum censet *Palaepharsalus Harl.*

CAPVT XXIII

I. *Palamedis Argini scripta.* II. *Num literas Graecas reperit. Obiter de Cadmo ac de aliis literarum Graecarum inventoribus.* III. *Tabula Palamedis.* IV. *Alia ipsius inuenta.* V. *Palamedes alii.*

[Cum supplementis G. C. Harles.]

Palamedes. I. **P**ALAMEDES Argivus Agamemnonis Regis consobrinus, Corinni, de quo supra dixi, praeceptor, ob singularem sapientiam et carminum suavitatem vocatur πάνσοφος αἰσδῶν μῦσαι in notissimis Euripidis versibus, quos refert Laertius Lib. II. sect. 44. et Tzetzes ad Lycophronem v. 384. Suidae audit ἐποποιός, qui testatur poemata eius per invidiam abolita fuisse vel ab Agamemnonis posteris, vel, (quod neutiquam crediderim), ab ipso Homero. Τὰ δὲ ποιήματα αὐτῆς ἠφρανίδῃ ὑπὸ τῶν Ἀγαμέμνονος ἀπογόνων διὰ Βασκανίαν. Ὑπολαμβάνει δὲ καὶ τὸν Ἰλίου πόλεμον ποιῆσαι (ita locum hunc supplet Allatius p. 51. de patria Homeri, sed doctiss. Küster. rectius e MSS. sic: ὑπολαμβάνει δὲ καὶ τὸν [P] ποιῆτην Ὅμηρον αὐτὸ τῆτο πεπονθέναι καὶ μηδεμίαν τῆ ἀνδρὸς μνήμην ποιῆσαι). ἠφρανίδῃ τὰ Παλαμήδους ποιήματα διὰ Βασκανίαν ὑπὸ Ὁμήρου, ἀπτεται δὲ καὶ τῶν μεγίστων ἀνδρῶν ὁ φθόνος. Apollonius Tyanenensis apud Philostratum Lib. IV. cap. 4. vocat ἀγαθὸν ἄνδρα δι' ὃν πᾶσα σοφία. Idem restituta eius statua illi supplicat, ut denique propitius iterum esse velit Graecis, pluresque viros sapientes ipsis impertiat. Ναὶ Παλαμήδης, δι' ὃν λόγος, δι' ὃν Μῆσας, δι' ὃν ἐγώ *).

*Palam. num
litteras graec.
invenit.*

II. Secundum Stefichori multorumque aliorum veterum testimonium *) Palamedes literas Graecas reperit. Ita et Dio Chrysost. XIII. p. 225 *). Quae res si forte sit dubia, tamen certum est, Θ, Φ, Χ, ab hoc inventas cum aspiratione, si credimus Servio ad Aeneid. 2. [v. 86.] Sed et haec tres alii non ad Palamedem, sed Cadmum *)

Phoe.

a) Eudocia ter fecit Palamedis mentionem. Primum narrat illa pag. 321. sq. illius historiam causamque interitus et vindictam, quam illius pater, Nauplius, sumserat: pag. 356. prodit ex Suida alioque eius inuenta; sed deest istud supplementum a Fabricio iam commemoratum, et de Palamede dicitur, καὶ ἡφρὸς πρὸς τὰ φιλοσοφίαν καὶ ποιητικὴν. pag. 398 incipit Eudocia Troiae fata persequi, et pag. 400 repetit iisdem verbis causam interitus, et quae consequuta sunt, Palamedem vero scribit ducem τὸν σοφώτατον fuisse. Laudatur a Luciano in Calumn. non temere credendis c. 28. tom. III. p. 158. Reitz. vbi vid. interpr. Harl.

b) adde Plutarch. Sympol. IX. quaest. 2. Fabulas, Palamedes, scripserunt Sophocles atque Euripides, ex cuius Palamede locum servavit Stobaeus p. 469. Euripides vero nihil aliud adfirmavit, quam quod Palamedes litteris ordinatis faciliorem utendi scribendique rationem monstraverit, ut Hemsterhus. praeclare docuit, locum emendavit, et de repertis, vel potius inuentis in Graeciam litteris ac de Palamede egregie fuseque differit ad Luciano iudicium vocalium c. v. p. 88. tom. I. Harl.

c) Graeca Chronici Euseb. p. 33. Irenaei p. 78. ed. Massueti, Eusebii X. 5. Praepar. Evang. Borchart Hieroz. tom. II. pag. 74. sq.

d) Sub antiqui cuiusdam Cadmi nomine libri olim ferebantur, quos in Epitomen redegit Bion Proconnesius, Pherecydis Syrii aequalis. ὁ Προκωννήσιος Βίων, ὃς καὶ τὰ Κάδμου τὰ παλαιὰ μεταγέγραπεν καὶ Φωλακίμηνος. Clemens 6. Strom. p. 629. At Dionysius Halic. de Thucydidis idiom. ad Tuberon. p. 146. testatur scripta, quae sub Cadmi Milesii nomine tum ferebantur, non fuisse habita ab omnibus fide digna. De Cadmo literarum, lapicidinae et Metallorum repertore Eusebius X. 26. praeparat. Laertius VII. 30. Κάδμος ἀφ' ἧς γραπτῶν ἰδὼς ἔχει σελίδα, Syriano pag. 17. ad Hermogenem memoratur ἡ κατὰ Κάδμου καὶ Δαρτῶν Γραμματικῇ, quae tantum XVI. utebatur litteris. Ei opponitur apud Suidam in Ἀρτιτισμῶς Grammatica XXIV. litterarum, quae Plutarcho in Aristide p. 319. vocatur ἡ μετ' Εὐκλείδην Γραμματικῇ, quae post Euclidem Archontem in vfu esse coepit. Chronicon Paschale ad Olymp. XCVI. 4. p. 167. Ἀθηναῖοι ἤρξαντο στοιχείων καὶ χρᾶναι, πρότερον αὐτὸν χρῆματι. Sex porro Cad-

Cadmos refert Annii Viterbienſis pseudo Xenophon in libello de aequiuocis, quorum primus Phoenicius iste, postremus *Cadmus Milesius*, qui primam orationem condere primus instituit teste Plinio Lib. V. c. 29. et Solino c. 40. Idem tamen Plinius Lib. VII. c. 56. *Profanus*, inquit, *orationem condere Pherecydes Syrius instituit, Cyri Regis aetate. Historiam Cadmus Milesius.* De Pherecyde est etiam apud Apuleium 2. Florid. et Isidorum Lib. I. Orig. cap. 37. De Hecataeo Suidas in *συγγράμῳ*. 'Εκαταίος πρῶτος ἱστορίαν ἀπὸ τοῦ Ἰφίτα, τὰ γὰρ Ἀνακλῆα ἰσθῆνται. Strabo Lib. I. p. 13. ait primos omnium poetas scribendo approbationem meruisse, deinde Cadmum, Pherecydem, Hecatacum metri numeros soluisse, reliqua poeticae dictionis seruasse. *Fabric.* Nolo hic repetere, quae de *Cadmo*, Phoenicia oriundo, cum veteres tum recentiores partim vere, partim fabulose narrarunt. *Eudocia* pag. 248. iam veteres quosdam excitat scriptores. *Monbodo* von dem Ursprung vnd Fortgang der Sprache, secundum versionem E. A. Schmid, part. I. cap. 12. pag. 413. sq. sibi persuadet, Pelasgos linguam accepisse ab Aegyptiis, et Graeciae intulisse, linguam Dorum fuisse dialectum Aegyptiacae, et Athenienses coloniam Saitarum etc. et part. II. lib. II. c. 3. pag. 165. sq. contendit, litteras a Pelasgis primum ex Aegypto Graeciae, dein a Cadmo, figura aliquatenus mutata, esse illatas. Sic quoque d' Hancarville: *Recherches sur l'origine, l'esprit et les progrès des Arts de la Grèce*, l. 2. c. 2. censet Pelasgos ante Cadmum vsos esse litteris, e Bactriana repetitis. Cf. *Denina* Gesch. von Griechenl. T. I. p. 156. sq. *Bonhier* in diss. de praeſe Graecorum et Lat. litteris, ad calcem Palaeogr. Montfaucon. ortum litterarum gr. non adserit Cadmo, sed Pelasgis, ab illo tamen graecum alphabetum tribus litteris Z. Θ. et Ξ esse auctum demonstratum it pag. 567. sqq. Iam p. 555. sqq. Pelasgos origine Phoenices fuisse putat, p. 558 inquit, quomodo Linus, Orpheus ac Pronapides litteris Pelasgicis censentur scripsisse. Sed tota dissertatio est legenda et Hemsterh. ad Lucian. l. p. 89. conferendus. Add. Reinoldii *Historia gr. et latin. litter.*, Etonae 1752. 4. et Renaldotius in *Comment. Academ. Paris. Inscript.* T. II. pag. 246. sq. Atque *Io. Tzetzes* *Chiliad. Histor.* V. vers. 804 — 828. Chil. X. v. 441 — 474. et Chil. XII. v. 38 — 126. litterarum vsus apud Graecos Cadmo Phoenicio antiquiorem esse adseuerat. Eius tamen nugae satis refutarunt *Scaliger* in *Animaduersionibus* ad Eusebii *Chronicon* et nam. MDCXVII. ubi differit de Cadmeis et Ioni-

cis litteris, et *Bochartus* in *Geogr. sacrae* parte II. lib. I. esp. 20. pag. 489. 490. sq. qui, litteras in Graeciam haud aliunde, quam e Phoenicia allatas fuisse, triplici argumento, a figura, nominibus et ordine litterarum hebraicarum, Phoenicarum et Graecarum desumpto, it conmonstratum. Idem *Bochartus* antiquissimum illud alphabetum, quod Cadmus in Graeciam tranſtulit, viginti duabus quidem litteris, aeque ac etiam nunc Phoeniciū siue Samaritanum constituisse exhibet, sed sedecim earum initio tantum in vsu fuisse, atque hinc memoriae proditum esse, sedecim duntaxat litteras a Cadmo Graecis traditas fuisse. Illius sententiae subscribit *Petr. Lambecius* in *Prodr. hist. lit.* lib. II. cap. 2. pag. 160. qui praeterea sentit, litteras illas fuisse Cadmo antiquiores, et ab Hebraeis, Phoenicibus; ab his, Graecis traditas, haud exigua tamen pedetentim formarum facta mutatione. De litteris Pelasgicis eorumque primordiis ante Cadmi in Graeciam tranſitum v. *Diodor. Sic.* III. 66. ibique *Wesseling.* tom. I. p. 236. 237. adde *Banier* *Erläuterung der Götterlehre*, ex interpret. germ. IV. vol. p. 285. Contra *Iosephus* lib. I. contra Apionem pag. 1034. litterarum apud Graecos vsus Cadmo longe recentiorem esse statuit, quia nulla bello Troiano antiquior inscriptio in templis ac publicis anathematibus vnquam fuisset inuenta, antiquissimus praeterea omnium graecorum scriptorum sit Homerus, qui ne sua quidem poemata consignarit litteris. Enimvero ut posterius est minus probabile, (de qua re infra cap. de Homero commodior erit differendi locus): ita prius etiam satis refutatum est a viris doctis, tribus vetustissimis inscriptionibus, ab *Herodoto* libr. V. cap. 59, 60, 61. adlatis et ab interitu seruat (conf. supra p. 4. Not.) Herodotus ait, se ipsum vidisse apud Thebas Boeotias in Iſmenii Apollinis templo litteras Cadmeas in tripodibus quibusdam incisas, magna ex parte consimiles Ionicis. Illarum primum epigramma pertinet ad aetatem Laii, qui fuit pronepos Cadmi, et huius est sententiae: *Ἀμφίτρυον μὲν ἀνέδραον, τὸν δὲ Τηλεβοῖον*

Obtulit Amphitryon me GENTIS Teleboarum.

Facile patet, Herodotum iis litteris, quae sua aetate vsitatae fuerant, scripsisse vocabula. Quod autem Amphitryon fuerit Thebanus, non, gentis Teleboarum; isque pars de Telebois victoris, Thebas redux, ibi tripodem conferre ait, Valckenae, Wesselingius, quorum doctus notae, etiam de Cadmeis litterarum antiquitate consules, alique varie emendarunt aut tentarunt locum. *Ante* Bergherum et Wesselingium iam

emend-

emendauerat *Marianus Valguarnera* in Discorso dell' origine ed antichità di Palermo, e de' primi abitatori della Sicilia e dell' Italia. Palermo. 1614. in 4. pag. 152. Mihi vero placet correctio *Thomas Perellii* in Nuovi Miscellanei Lucchesi, Lucca 1775, tom. I. pag. 52 — $\mu' \alpha\upsilon\tau\acute{\alpha}\nu\eta\mu\alpha$, $\sigma\tau\alpha\upsilon$ (*redux*) $\alpha\upsilon\tau\acute{\alpha}\nu\eta\mu\alpha$. Huius vero emendationis notitiam debet cel. *Villoison* in Anecd. gr. tom. II. p. 129. not. Atque si mente concipimus, quomodo antiquissimis Cadmeis depicta fuerit litteris inscriptio, atque *Bouhier* in Epist. ad Maffieum, (in huius Galliae antiquitatibus quibusdam selectis etc. Veronae 1734.) pag. 186. 187. offendit, ad comprobendam hanc emendationem eo facilius impellimur atque ducimur. Cadmum, ut ad hunc reuertamur, et quem Bacchi aut potius Oisiridos religiose colendi auctorem in Graecia fuisse narrant, (v. *Diodor. Sic.* I. cap. 23. pag. 26. sq. *Wessel. Marsham* Chron. Saec. IX. p. 124. *Buddaei* Hist. V. Test. per. II. sect. 2. pag. 997. etc.) cum Phoenicibus, Graecis antea illiteratis Phoenicias tradidisse litteras nominaque litterarum, quae ad nostram usque aetatem, nullo paene admissio discrimine, perseverant; *Montfaucon* in Palaeographia gr. lib. II. cap. I. testimonio Herodoti potissimum nixus adfirmat probatque, eosque reicit, qui Cecropi aut Lino aduectarum litterarum gloriam adscribant; idem exhibet schema omnium priscae formae characterum, v. quoque *Spanhem.* de Pr. et V. Numism. vol. I. pag. 83. sq. At qui de inuentoribus litterarum mox memorandis scripserunt, de hac quoque lite et Cadmo disputant. Ille aeris praeterea confandi artificium in Thracia primum, (v. *Plin.* H. N. VII. 56.) dein apud Thebas inuenisse dicitur. v. *Hygin.* fab. 247. ibique *Munker* ac *Staeuer.* Cadmum Aegyptium fuisse, statuerunt *Diodor. Sic.* I. c. 23. p. 27. *Wessel. Seldenus* de diis Syris cap. 4. et, qui eum sequitur *Marsham* Chron. saec. IX. Aegyptiis saepe nimis fauens, cuius tamen vestigia premit *Monboddo.* conf. *Schol.* ad *Pindar.* apud *Caluissium* ad a. m. 2509. Sed opinionem illam antiquam fuisse, ex eo quoque patet, quod *Pausan.* Boeot. c. 12. illam iam refellit, et *Phoenicem* Cadmum in Thebanorum fines venisse, ex ara quadam Minervae cum simulacro, quod a Cadmo dedicatum perhibent, et ipso huius Minervae nomine offendit. Hanc Cadmi patriam designat quoque *Herodotus* I. m. atque in *Pausaniae* sententiam eunt *Simson* in Chron. cathol. ad a. m. 2555 ante Chr. n. 1448. *Iosuae* VIII. (quo anno Cadmus in Graeciam illi videtur venisse),

atque *Wesseling.* in nota ad illum: quos consules. Tamen utramque de eius patria sententiam atque narrationem iam alii conciliare statuerunt; adde quoque *Simson.* ad a. m. 2550 de Cadmo cum classe in insulam Callisten delato, et ad a. m. 2590 de Cadmo Thebanum regnum relincente et ad Illyrios migrante. Ad a. m. 2500 — 2549 circ. Cadmi aetatem refert *Lambec.* Prodr. p. 156. ubi alios quoque chronologos adducit et in tabula chronologica ad hos annos. (*Vphagen*) in *Parergis* historicis, Dantis 1782. 4. pag. 205. Cadmi aduentum in Boeotia et Thebas ab illo conditis collocat in a. m. 2859 ante Ch. n. 1520. *Stephano Morino* pag. 50. diff. Cadmus non tam viri nomen videtur, quam populi inter Cananaeos celebris. adde *Banier* Explicat. hist. des Fables P. II. p. 31.

Hunc Cadmum, Agenoris filium, confundit *Suidas* cum Cadmo Milefio, ut iam notatum est a viris doctis. v. *Menagium* ad *Diogen. Laert.* lib. VII. segm. XXX. p. 277. Eundem errorem errauit *Diomedes* $\mu\epsilon\pi\iota\ \tau\omicron\iota\chi\tau\omicron\upsilon\tau\omicron\upsilon$, in cod. 489. D. Marci, in *Villoison.* Anecd. gr. II. p. 187. *Suidas* et *Eudocia* pag. 267. duo Cadmos alios Milefios historicos, eorumque scripta memorant: quorum prior fuisse dicitur *Pandionis* filius, *Orpheo* paullo iunior; posterior, *Archelai* filius, iunior historicus. Paullo tamen differt *Eudocia* in posteriore. *Suidas* scripsit $\tau\omicron\iota\varsigma\ \delta\epsilon\ \Lambda\omicron\upsilon\tau\iota\omicron\upsilon\varsigma\ \text{Κάδμου αὐτογράφου}$. *Eudocia* vero $\tau\omicron\iota\varsigma\ \delta\epsilon\ \alpha\gamma\epsilon\iota\ \Lambda\omicron\upsilon\tau\iota\omicron\upsilon\varsigma\ \alpha\gamma\epsilon\iota\ \text{Κάδμου αὐτογράφου}$. — *Cadmum Milefium*, *Historiographum*, claruisse circ. a. m. 3485 ante C. N. 518. *Olymp.* 65. V. C. 234 ex *Iosepho* lib. I. init. contra *Apionem* *Simson.* colligit: nam *Iosephus* ait, Cadmum Milefium et *Acusilaum* Argium paululum praecessisse Persarum contra Graecos expeditionem: adde *Kühn* ad *Aeliani* H. V. libr. XL cap. 2.

De *Callistrato*, Samio, belli Peloponnesiaci temporibus, qui auctor fertur alphabeti viginti quatuor litterarum, vide *Cl. Salmas.* ad consecrat. templi in agro Herodis pag. 636. sq. in *Poleni* Supplementum. utriusque thes. Antiqq. vol. II. *Spanhem.* de Pr. et Vsu Numism. tom. I. pag. 85. sqq. praecipue locum ex scholiis cod. *Vossiani*, nunc *Leidenensis*, ad II. H. v. 183. ubi vero mendose scriptum est $\omicron\upsilon\chi\ \alpha\iota\ \alpha\upsilon\tau\omicron\iota\ \gamma\alpha\gamma\ \eta\omicron\upsilon\alpha\upsilon\ \mu\epsilon\pi\iota\ \Pi\alpha\upsilon\varsigma\ \tau\omicron\iota\varsigma\ \text{ἐκείνους χαρμηρῆρας}$, quid enim *Paridi* sit cum litteris, recte se ignorare fatetur *Maffieus* artis criticae lapidariae libr. III. cap. I. pag. 67. ed. *Donati.* Verum cel. *Villoison* in Anecd. graec. vol. II. pag. 121. 122. not. ex Homericis codice *Marciano*

Phoenicium, Lini, (vt tradit Zenobius IV. 45. prouerb.) aequalem atque interfectorem referunt, ceu patet e Tzetza Chil. 5. hist. 28. Chil. 12. hist. 398. et Theodosio Alexandrino in Scholiis ineditis ad Dionysium Thracem. Suidas inuentas, a Palamede *) tradit litteras ζ, π, φ, χ. Confer, quae de litterarum Graecarum inuentoribus notarunt Apostolius XVII. 25. et XX. 29. prouerb. Iosephus Scaliger ad Eusebium n. MDCXVII. Meursius ad Hesychium illustrem p. 179. sequi. Lipsius [et Ernesti] ad Tacitum XI. 14. Annal. Salmasius ad inscriptionem Herodis Attici p. 230. sq. [rec. in Poleni Supplem. vtriusque thesauri Antiq. vol. II. col. 609. sqq. in primis col. 4. sqq. *Harl.*] Sam. Petitus Lib. II. Obseruat. c. 1. Ezechiel Spanhemius de vlu numismatum diss. 2. [P.] [tom. I. p. 85. sqq. ed. Londin.] Olaus Rudbeckius part. I. Atlanticae c. 38. Io. Christoph. Artopoeus de origine litterarum; Frid. Sylburg in Alphab. graeco Francof. 1591. 8. Eusebius Renaudot. tom. III. Memor. acad. Inscript. pag. 305. sq. Erasmus Paul. Vinding. in diss. de inuentoribus litterarum, Hafniae 1660. 4. Bochartus Lib. I. Chanaan c. 20. Thom. Müntkerus ad Hyginum fab. 277. et Iohannes Marshamus Canonis Chron. p. 123 sq. vbi speciatim de Cadmo [Agenoris F.] Phoenicio, a quo literas *Φοινικιαὶ σήμα-*

453 in quo eadem verba occurrunt, rescribit *πα-
ρα πατρὶ τοῖς Ἑλλήσι χάρι.*

De *Hecataeo*, Hegesandri filio, Milefio, historiographo, (qui diuersus est ab Hecataeo, Abderita, philosopho, critico et grammatico,) v. *Suidas* h. v. et *Eudocia* pag. 163. atque *Vossius* de histor. graecis lib. I. cap. 10. Vixit temporibus Darii, qui post Cambysem regnavit. Suidas praeterca annum illius aetatis assignat Olymp. LXV. *Wesselingio* tamen ad Simson. Chron. cath. ad a. m. 3485 ante C. N. 518. V. C. 234. videtur circa Olymp. LXIX. et sequentem maxime floruisse ob ea, quae Herodotus lib. V. cap. 36. refert. Herodotus multum illi debere fertur. In Suida tamen atque Eudocia male legitur: *τὸ γὰρ Ἀγγελίας τοῦτο*. At *Vossius* de hist. gr. lib. I. c. 2. iam correxit *Ἀγγελίας*, quem sequutus videtur noster Fabricius. De *Hecataeo* v. *Sevin* in *Memoir. de l'Acad. Par. des I. et B. L.* vol. VI. pag. 472. sqq. Denique *Epicharmo* Siculo inuentionem litterarum * et † *Hyginus* fab. 277. adferit: *Cedrenus* vero in diss. *Goensii* de Simonide p. 86. Z. E. Ψ. Idem narrat *Diomedes* in cod. D. Marci Ven. apud *Villoison* in *Anecd. gr.* t. II. p. 187. vbi a p. 186. de inuentoribus litterarum varia recensentur iudicia. *Harl.*

e) Nugae forsitan grammaticorum esse videntur, quae de inuentoribus huius illiusque litterae in vtramque partem disputantur. Enimvero illa quaestio, quoniam ad historiam ingenii humani et doctrinarum pertinet, in primis quia veritas aut falsitas aut aetas monumenti cuiusdam vix aut probabiliter cognosci potest atque demonstrari ex illa

inquisitione inuentaeque litterae aetate, haud omnino inutilis est, neque a viris doctis temere agitata, quamquam in hac controuersia semper non animaduersum est, fieri interdum potuisse, vt in monumentis publicis antiqua orthographia et prisca scribendi ratio diutius sit seruata, etiam si a Palamede aut Simonide nouae litterae fuissent inuentae, et ab hominibus doctis vulgoque receptae et adhibitae. Num igitur certa aetas monumenti cuiusdam vetusti solummodo ex vfu aut absentia litterae huius vel illius adcurate possit definiri, nescio: lubenter tamen peritorum iudicio subiiciam hanc dubitatuunculam. Quidquid est, eruditiss. *Rykl. Mich. van Goens*, quum adhuc in vniuersitate Lugdunensi Bat. litteras profunderetur, in docta dissert. de *Simonide Ceo*, poeta et philosopho, quam socio sumto *Petro Gerardo Ducker*, Traiecti ad Rhenum 1768. defendit, in capit. quarti sectione prima de litteris Alphabeto additis agit diligenter. Primum dissentit ab iis, qui Palamedi XI, XVI vel XVII litteras tribuunt, vt *Hygin.* fab. 277. *Tacit.* Annal. II. cap. 14. *Io. Tzetzes* Chiliade S. hist. c. 28. Schol. *Eurip.* Orest. v. 432. Tum persequitur discidia veterum in definitione litterarum, quae Palamedi aut Simonidi debentur. *Plinius* c. g. H. N. lib. VII. cap. 56. Cadmeis sedecim numero litteris Palamedem Troiano bello adiecisse, prodit, quatuor hac figura Θ. Ξ. Φ. Χ. totidem post eum Simonidem Melietum Z. H. Ψ. Ω. Cum aliis Schol. Greg. Nazianz. ad Stel. I. p. 66. Ξ tribuit Palamedi; alii aliter narrant. *Goens* s. *Ducker* τὴν Z et Ξ H et Ω inuentarum gloriam vindicat p. 79. sq. Simonidi; Palamedi

Cc

verò

tum atque heronum, quae hebraismum sonent: cap. V. potissimum a coloniis Aegyptiorum in Graeciam deriuatis: cap. VI. insuper a studiis, artibus et religionibus, quae ex Aegypto traducta sint in Graeciam, ostenditur; cap. VII. Spartiatas Hebraeorum consanguineos habet, (quae quidem res est dubia, et summorum virosum ingenia exercuit: sed nec *Paul. Ernesti Jablonky*, in Cogitatione de Lacedaemoniorum cum Iudaeis cognatione, in Symbolis literariis etc. tom. I. part. II. Bremae 1745. 8. pag. 241. sqq. nec vel. *Io. Daw. Michaelis* in Comm. in Maccab. Spartanos s. Lacedaemonios foedus iniisse cum Hebraeis crediderunt, et in alia omnia transferunt:) et cap. VIII. nomina graecarum litterarum hebraismum redolere sibi persuadet. Quae probabilia, quae falsa sint in docta hac commentatione, non lubet, nec est loci ac temporis, curatius inquirere; nec eorum vberius exponere atque examinare iudicia argumentaque, qui incunabula linguae graecae inter Scythas, aut Celtas, aut Moesogothos aliosque populos septentrionis inuenisse sibi visi sunt, aut instituerunt comparationem: atque in Introduc. in Hist. L. Gr. prolegg. pag. VIII. sqq. et quosdam illius opinionis auctores atque patronos laudauit, et meam declarauit sententiam. Hic igitur quaedam addere tantum liceat. *Monboddo* in libro saepius supra excitato de lingua graeca et latina, earumque coniunctione cum Teutonica, de Celtica lingua etc. more suo h. e. acute quidem, at speciosius ingenio abutens, differit. — *Pelloutier* in Histoire des Celtes tom. I. lib. I. cap. 9. p. 80 sq. in primis lib. II. cap. 10. pag. 385. sqq. Celtarum amore nimis, credo, abreptus, at docto atque ingeniose inuestigat vtriusque et Celticae linguae originem atque similitudinem. *Io. Gottl. Guil. Dunkel* linguam graecam ex Celtica ortam putat acriterque propugnare sententiam, in Commentar. societatis Duisburgensis germanicis, Duisburg. part. I. pag. 243. sqq. Neque nego, in multis vocabulis atque populari dicendi ratione magnam esse similitudinem linguae graecae ingenio exemploque summorum poetarum, oratorum atque historicorum nondum excultae atque ornatae vsuque mutatae, cum prisca lingua teutonica, linguae celticae filia: nec tamen adfirmare ausim, linguam graecam vnice ortam esse ex lingua celtica. Idem tamen *Dunkel*. pluribus exemplis, quorum quidem plurima seu multa, vt in omni etymologiae studio pertinaci et fere immoderato fieri solet, mihi videntur contorta, sententiam suam vberius probare firmitusque stabilire studuit in *Specimine lexi-*

graeco-celtici harmonici, quo graecae et germanicae linguae simulque matris scythicae vel celticae eiusque filiarum, tum et plurimarum aliarum linguarum conuenientia ostenditur ad ductum vocabulorum graecorum littera B a initio vsque B $\alpha\phi\eta$, in symbolis literariis Bremensibus tom. II. part. III. pag. 489-542. — Finicam linguam cum graeca comparat *Nils Idmann* in: Recherches sur l'ancien peuple Finois d'après les rapports de la langue Finoise avec la langue Grecque, par MS. Genet le fils, Secretair interprète de Monsieur etc. Argentorati 1778. 8. Ille ostendere studet magnam Finicae et Graecae ling. conuenientiam in pronuntiatione, accentibus, forma et flexione vocabulorum, ipsisque vocabulis, quodrum copiam adfert, eodem porro illorum significatu, similitudine nominum, quibus diu insigniebantur, et festorum aliorumque quorundam nominum propriorum; ex quibus colligit, verumque populum aut eadem, aut vicina loca incoluisse, unde lingua illorum ritusque tam sacri quam profani miscere se potuerint. Sed vasa vt colligam, temporis ratio suadet. — Ad historiam linguae graecae pertinet quoque quaestio critices studioso inprimis utilis et necessaria de prima aut prisca litterarum forma earumque per singulas aetates mutatione aut diuersitate tam in lapidibus nummisque, quam in codicibus scriptis. Nec virorum doctorum opera studiumque defuit difficili molestoque huic disciplinae generi. Praecipuum vero laudem meretur *D. Bernhard de Montfaucon* in immortalis opere: *Palaeographia graeca*, siue de ortu et progressu litterarum graecarum et de variis omnium saeculorum scriptionis graecae generibus, itemque de Abbreviationibus et de Notis variarum artium ac disciplinarum: additis figuris et schematibus ad fidem manuscriptorum codicum. Parisiis 1708 fol. Quod praeclarum opus quia rarefcere incipit, prae aliis dignum est, quod recudatur curis secundis expositum auctumque, aut in epitomen redigatur. Factum id quidem est Romae, et ego laudo; nec tamen desiderio rei quae ipsi satisfactum et multa deesse videntur. Inscriptio autem libri, in nostris oris haud frequentis haec est: *Epitome graecae palaeographiae et de recta graeci sermonis pronuntiatione dissertatio auctore R. P. D. Gregorio Placentinio*, Hieromonacho Cryptoseratensi ordinis S. Basilii Magni. Romae 1735. 4. In praefatione ex Dominici Calabresii Fuschinii Epistola ad Saluatorem Vintimiglia celeberrimae Sigaeae inscriptionis typum, non dimidiatum, vt in prima edit. *Edm. Chishullius* dederat, sed vt in al-

tera, autographo congruentem repraesentavit. Post Montfauconii tamen messiem largam viri docti in hisce litteris habitantes inuenerunt spicilegium satis copiosum. Vt eos omittam, qui inscriptiones Palmyrenas et Palmyrenum alphabetum interpretaturi, de antiquissimis litteris earumque forma disputarunt, vt Edward. Bernardus, Thomas Smith, Abraham. Sellerns, (in *The Antiquities of Palmyra* etc. Londini 1696. 8. coll. Actorum Erudit. Lipsiensium Supplementis, tom. III. 1702. p. 89. sqq.) alique, (v. Hist. regiae acad. Paris. Inscript. vol. I. p. 232. vers. theotisca,) inprimis *Iac. Rhenferdus* in *Periculo Palmyreno*, Franequeræ 1704 et in *Periculo Phoenicio*, siue litteraturæ Phoeniciae specimen, ibid. 1706, atque Abbas *Barthelemy* in *Reflexions sur l'Alphabet et sur la Langue*, dont on se seroit autrefois à Palmyre. Paris 1754. 4. (coll. Das Neueste aus der anmuthigen Gelehrsamkeit. mens. Nou. 1755. pag. 1. sqq. et mens. Dec. pag. 904. sqq.), quocum non conuenit super interpretatione *Ioan. Swinton* in *Inscriptionibus Citiis*, siue in binas inscriptiones Phoenicias inter rudera Citi nuper repertas, coniecturis etc. Oxon. 1750. 4. (v. Acta Erudit. Lips. mens. Augusto, 1755. pag. 468. sqq. in quibus etiam mens. Iunio 1756. pag. 300. etc. reperitur censura libri: *The Ruins of Palmyra otherwise Tedmor in the Desert*, Londin. 1753. et *Denis* in *Einleitung in die Bucherkunde* tom. I. pag. 32.) virorum aliquot doctorum, qui formas graecarum litterarum diuersas monstrarunt aut exposuerunt, labores indicabo. Paciaudi *Monumenta Peloponnesiaca* paullo ante iam laudauimus. *Io. Reinoldius* in *Historia graecarum et latinarum litterarum*, Eton. 1752. 4. Illustrissimus *Gabriel Lancillot Castell. Princeps de Torremuzza* multum praestitit in hoc genere: praesertim, vt reliquos illius libros a *Villoisono* Anecd. gr. tom. II. pag. 147. sq. not. celebratos omittam, huc pertinent praeclara Principis illius doctissimi Opera: *Le Antiche Iscrizioni di Palermo raccolte e spiegate*, Palerm. 1762. fol. Eiusdem Siciliae et obiacentium insularum veterum Inscriptionum noua collectio, Prolegomenis et notis illustrata. Panormi 1769. fol. — iterum cum emendationibus et auctariis euulgata Panorm. 1784 fol. In Prolegomenis agit 1) de graecis Sicularum dialectis: 2) de *graeca Sicularum Palaeographia* per omnes alphabeti litteras. 3) de litterarum nexibus in Siculis monumentis inspe-

ctis, obiter de eorum visu et vetustate. 4) de veterum Sicularum Epochis chronologicis, deque eorum anni et mensium ratione. Cel. *D. Anse de Villoison* in *Anecdosis graecis* tom. II. a pag. 119. 171. copiose doctisque persequitur varias litterarum graecarum formas atque immutationes aliasque quaestiones grammaticas, idemque multorum Gallorum Italarumque id genus scripta, sententias atque inscriptionum nummorumque explicationes passim commemorat, quae omnia repetere nolo; vide quoque illius indicem vocc. *Accentus, Alphabetum, E. G. H. etc. Inscriptio, Palaeographia* etc. et promittit pag. 171. Palaeographiam graecam criticam. — Nouissimum, mihi notum opus est, *Origin and Progress of writing, as well hieroglyphical as elementary, illustrated by engravings taken from marbles, manuscripts and charters, ancient and modern: also some account of the orig. and progress of printing.* — By *Th. Astle, Esq. F. R. S. F. S. A. and Kleeper of the Records in the Tower of London.* Londini 1784. m. 4. cum 31. tabulis aeri incisus, in quibus exhibentur specimina litterarum et antiquioris aevi et recentioris. In prima tabula sunt antiquissima alphabeta, 1) ea, quae a dextra sinistram versus scripta sunt, vt Phoenicum, Hebraeorum, Etruscorum, graecum antiquissimum; 2) a sinistra versus dextram, vt graecum temporibus sequentibus, latinum, romanum, teutonicum, gothicum, copticum etc. In secunda tabula sunt XII. specimina antiquissimorum ductuum scr. graecorum ab antiquissimo Buxtrophedon vsque ad saeculum VI. de antiquis lapidibus et mstis codd. sumta. Plura graec. et romanorum ductuum et scripturae specimina sunt in tab. 3-11. illustrata et inter se comparata. conf. nouas Lipsienses ephemer. litter. 1785. plag. 17. pag. 257. sqq. — In graeca D. Marci Bibliotheca codd. manuscriptorum, Venetiis 1740. fol. post praefationem pag. I-XX excusa sunt typis specimina characterum graecorum a saeculo X ad XV. In nouo corpore diplomatico Benedictinorum aliisque libris passim occurrunt specimina scripturae graecae in codicibus aut lapidibus aut nummis diuersorum saeculorum expressae, quorum singulorum operum libellorumque enumeratio ab instituti nostri ratione aliena esse videtur. Infra cap. XXVII. h. libri iterum de antiquo scribendi more quaedam addere debemus. *Harl.*

*Palamedis
tabula.*

III. Praeterea Palamedes *tabulam* inuenisse dicitur *ad comprimendas*, vt Seruius ait, *otiosi seditiones exercitus*, quod de calculorum lusu adhibitis tesseriis per fritillum iactis de victoria certantium accipiendum; nam et Suidas ¹⁾) Palamede tribuit *ψήφων τε καὶ πεσσῶν καὶ κύβων* inuentionem, et tabulam illam late describit in *Τάβλας*, de qua videbit lector, vbi lubebit, Epigramma Latinum vetus, quod edidit *Salmasius* ad Vopiscum Proculum [cap. 13.], tum Graecum illustratum a *Bullialdo* ad Theonem p. 196. Isaaci Porphyrogeniti characteres Graecorum et Romanorum et Cedrenum in eumque Xylandri et Goari notas, Eustathium ad Iliad. β. p. 172. Iohannemque Malalam p. 129 sq. Chronographiae. [Etymol. M. in *πέσσοι*, Nonni Histor. 60. ad Gregor. Nazianz.] Hinc ansam fuit *Daniel Souterius* libros tres, quos de tabula lusoria, alea et variis ludis veterum edidit, inscribendi *Palamedem*. Vide et Meursii Graeciam ludibundam in *πετταίς*, qui Graecorum et Aegyptiorum ludum a Suida et aliis confundi obseruat, Thomam Hyde libro II. de ludis Orientalium p. 58. et III sqq. et Lib. I. p. 31. vbi contra Souterium negat, Schachiludium ²⁾ a Palamede inuentum fuisse. Docetur autem ex illa ipsa tabula, quam ab alea nostra longe diuersam fuisse res ipsa loquitur, Philosophiae operam dedisse, et rerum naturam isto in ludo adumbrasse Palamedes. Nam *tabula*, inquit, *iste terrestris mundus est, numerus duodenarius casuum suis loculorum in tabula, Zodiacus, psophobolus suis fritillum et septem granula in eo, sidera errantia quae gaudia et dolores hominibus distribuunt, turris demique, altitudo coeli ex quo mala et bona notis exhibentur* ³⁾).

*Alia illius
inuenta.*

IV. Numeros ponderumque rationem a Palamede inuentam tradit *Athanasius* lib. I. contra gentes p. 20. *Γράμματα μὲν γὰρ ἔφευρον Φοίνικες — — — τῶν δὲ γραμμάτων τὴν σύνταξιν καὶ ἀριθμὸς καὶ μέτρα καὶ σάθμια Παλαμήδης ἔφευρε.* *Dio Chrysost.* XIII. p. 225. *ἐπειδὴ δὲ τὰς τε ἄλλας [Γ] ἐδίδαξε γράμματα, καὶ μετὰ τῶν γραμμάτων τὰς Φρυγίας ὅπως χρῆσθαι ἀνέχεν, καὶ ἀριθμεῖν τὸ πλῆθος, ἐπεὶ πρότερον ἐκ ἡδεῖσαν ἐδὲ καλῶς ἀριθμῆσαι τὸν ὄχλον etc.* Astrologiae quoque peritum testatur Philostratus in Heroicis, [cap. X.] vbi inter alia refert, eum eclipses solaris ratione explicata terribis militum animos incredibili metu liberasse. Sophocles de Palamede:

*Ἐφεύρε δ' ἄτρων μέτρα καὶ περιστροφάς
Τάξιν τε ταύτας ἀρῶναι τε σήματα.*

Idem Philostratus [Her. cap. X. pag. 708 Olear.] Medicinam et plurima alia illi tribuit reperta praeclarissima. *Πρὸ γὰρ δὴ τῆς Παλαμήδους ὥρας μὲν ἔπω ἦσαν ἔσαι, μηνῶν δὲ ἔπω κύκλος, ἐνιαυτὸς δὲ ἔπω, ἔπω ὄνομα ἦν τῷ χρόνῳ. ἐδὲ νομίσματα ἦν, σάθμια καὶ μέτρα, ἐδὲ ἀριθμοί. Σοφίας τε ἔπω ἔρως, ἐπεὶ μήποτ' ἦν γράμματα.* Plura dixerant Sophocles et Euripides et fortassis Aeschylus in dramatibus, quibus nomen inscripserant Palamedem. Vide et Schol. Eu-

Cc 3

ripi-

¹⁾ Atqui ante hunc Philostratus in Heroic. cap. X. ait, Palamedem inuenisse *πίττους*. *Harl.*

²⁾ In Chronico Martini Poloni Lib. I. pag. 28. edix. Saffridi Petri vbi de temporibus Troianis agitur, *Ibi*, inquit, *primo inuenta fuerunt scacorum solatia: quidam tamen asserunt ea longe antea fuisse in Chaldaea inuenta.*

³⁾ Multos, qui de ludo isto scripserunt, commemoratos leges in *Fabricii Bibliographia antiquaria*, cap. 22. pag. 980. sq. ed. III. in *Pitisci Lexico v. talus*, et a *Pitisco* ad Sueton. Aug. 71. *Harl.*

ripidis ad Oresten. v. 432. Nazianz. in Iulian. pag. 99. adde Gorgiae et Alcidamantis orationes, illius pro Palamede, huius contra eundem. [In Reiskii Oratt. Gr. T. VIII. p. 102. ff. et 64. ff.]

*Palamedes
Eleas.*

V. Fuit praeterea alius *Palamedes Eleaticus*, quem *Ὀνοματολόγον* h. e. *Lexicographum* vocat *Athenaeus* Lib. IX. p. 397. *Quintilianus* Lib. III. c. I. [vbi v. Gesner. p. 117. et Pium in ex. Burman. tom. I. p. 213.]: *Et Hippias Eleus*, et, quem *Palamedem* *Plato* appellat, *Alcidamas Eleates*. *Laertius* IX, 25. in vita Zenonis Eleatae: 'Ο δ' αὐτός (Πλάτων) ἐν τῷ Σοφιστῇ (iuno in *Phaedro* [p. 351.], vt notat *Menagius*) καὶ Ἑλεατικὸν Παλαμήδην αὐτὸν καλεῖ. *Suidas* inter eius scripta refert *Ὀνοματολόγον*, et commentarium in *Pindarum*, cuius tamen in scholiis, ad illum poetam hodie exstantibus, nulla fit mentio: praeterea prodit, eum scripsisse de vocibus comicis et tragicis. *Fabricius*. [Commentarium (ὑπόμνημα) in *Pindarum*, et *κωμικὴν* ac *τραγικὴν* λέξιν memorat *Eudocia* p. 359. et *κωμικὴν* λέξιν signat quoque *Etymologus* v. Ἀρμάτεον μέλος pag. 145. qui eum vocat ἰσογικόν. Ab *Athenaeo* X. pag. 397. A. adnumeratur *Dipnosophistis*. conf. *Hensterhuf.* ad *Aristophan.* *Plutum* pag. 98. *Harl.*]

C A P V T XXIV

I. *Pamphus Atheniensis*, eiusque hymni. II. *Paridis hymnus et encomium in Venerem*. III. *Phaenon* eiusque oracula. *Phaennis*. IV. *Phanothea*, virum carmen *Hexametrum* inuenerit.

Pamphus.

I. PAMPHVS *) *Lini* aequalis, (*Pausaniae* Πάμφως, *Philostrato* [Heroic. II. c. 19. pag. 693. *Olearii*, cuius notam conf.] Παμφώ) *Atheniensis*, ante *Homerum* ἔπη et ὕμνους composuisse dicitur, quos *Lycomedi* cum hymnis *Olenis* et *Orphei* inter sacra *Eleusinia* decantarunt, a quorum daducho *Pausanias* illorum lectionem impetrasse se testatur in *Boeoticis* pag. 762. *Vetustissimorum* apud *Athenienses* hymnorum auctor appellatur ab eodem *Pausania* in *Achaicis* p. 577. et in *Boeoticis* pag. 767. qui post *Olenem* tamen scripsisse in iisdem *Boeoticis* docet p. 762. Idem in *Atticis* p. 92. et 94. hymnum eius in *Cererem* memorat, hymnum in *Neptunum*, in *Achaicis* p. 577. in *Dianam* (quam καλλιπην primus appellauit,) in *Arcadicis* p. 672. αἰς ἔξωτα in *Boeoticis* p. 762. Primum *Charites* celebrasse, neque tamen eorum definiuisse numerum, neque nomina apposuisse, ibid. p. 780. *Lini* furus, quem *Οἰτέλινον* dixit threno profecutum p. 767. Denique *Proserpinam* [P] *Cereris* filiam a *Dite* cum luderet et *narcissos* legeret raptam decantasse p. 775. *Pamphoi* hymnum in *Iouem*, quem *Homerus* imitatus fuerit, in memorat *Philostratus* in *Heroicis*, vbi de *Protesilaio* agit [p. 693], binosque ex illo versus recitat, quos respici puto a *Giraldo* cum dialogo 2. de *Poetis*, de *Pampho* agens, quaedam adhuc, inquit, huius carmina ipse legi. Nam alia quidem antiquissimi illius poetae siue fragmenta siue integra carmina, vnde nactus fuerit vel vbi legerit, fateor me ignorare. *Pamphi* nomen in *marmore Arundeliano* supplendum quibusdam viris doctis videri, dixi supra in *Eumolpo*.

Paris.

II. *PARIS Troianus*, *Priami* filius, *Alexander* deinde cognominatus, variisque artibus excultus λόγον ἐγκωμιαστικόν in *Venerem* composuit, si credimus *Iohann.*

*) conf. *Gesneri* disp. de Hymnis veterum maxime *Graccorum*, *Göttingae* 1742 pag. 9. *Harl.*

Iohanni Malalas p. 115. Chronographiae, quo illam praetulit omnibus Deabus, Iunoni etiam ac Mineruae. Scripsit et hymnum in eiusdem laudes Veneris, quem a varietate et elegantia argumenti cestum appellavit. Hinc Iunoni ac Mineruae inuisus,

Bellicausa Paris, patriae et funesta ruina,
ut canit Pseudo Pindarus in carmine de bello Troiano.

Phaenno. III. PHAENNO Epiroica, Vates perantiqua fuisse fertur et Sibyllae aequalis, Homero ipsi a nonnullis praeponitur. At si eadem est *Φαεννίς* Regis Chaonum filia, cuius meminit Pausanias, iuniorem esse constat Homero multis saeculis. Ita enim Pausanias in Phocicis p. 828. *Τῆς μὲν δὴ πυθέσθαι τὴν ἡλικίαν, καὶ ἐπιθέξασθαι ἑαδὼν τὰς χρεσμὰς. Ἀντίοχος γὰρ μετὰ τὸ ἀλῶναι Δημήτριον αὐτίκα ἐς τὴν ἀρχὴν καθιστάμενος γέγονε Φαεννίς.* Oraculum Phaennidis refert idem p. 833: Alia quaedam eiusdem *Phaennus* vide apud Tzetzem, Chil. VII. hist. 143. et Chil. IX. hist. 288. Meminit illius praeter Zosimum Libro II. [cap. 36. pag. 194.] (vbi pro *Φαελλῆς* τῆς Ἡπειρώτιδος legendum *Φαεννῆς*) idem Tzetzes, et Homero, Orpheo atque Sibyllae adiungit Chiliad. X. hist. 302°). Etiam alteri Gratiarum Alcmanis versibus celebratarum, quas colebant Lacedaemonii, nomen erat *Phaenna* alteri Cleta siue Clita, ut testatur Pausanias in Laconicis p. 254. et in Boeoticis p. 780.

Phanothea. IV. PHANOTHEA, Icarii vxor, carmen Heroum siue Hexametrum, quo deinde vsus Homerus; reperisse a quibusdam creditum fuit, ut auctor est Clemens Alex. Lib. I. Strom. p. 309. Alii hoc tribuerunt *Themidivni* e Titanibus. *ἐτι φασὶ τὸ Ἡρώων Φανοθέαν τὴν γυναῖκα Ἰκαρίου, οἱ δὲ Θέμιν μίαν τῶν Τιτανίδων εὐρεῖν.* Alii *Pheмоноае*, de qua vide Vossium Lib. III. Institutt. Poet. c. 3. et quae mox sum dicturus. Alii *Pleladibus*, quas ante *Pheмоноен* dicunt primas mulierum, hocce versum decantasse, ut narrat Pausanias in Phocicis p. 828.

Ζεὺς ἦν, Ζεὺς ἔσσι, Ζεὺς ἔσσεται, ὃ μέγας Ζεὺς
Ἄ κερὰς ἀνία, διὸ κλέϊται μητέρα γαῖαν.

Alii *Thaleti* Milesio, si credimus Gyraldo dialog. 2. de Poetis et Menagio ad Laertium p. 23. sed sine auctore fide digno hoc, ni fallor, affirmantibus. Omnibus metris prius et antiquius heroicum fuisse scribit Isidorus Lib. I. Originum c. 38. quem si audimus, hoc primum *Moyser* in cantico Deuteronomii longe ante *Pherecydem* et *Homerum* cecinisse probatur. Vnde et apparet antiquius fuisse apud Hebraeos studium carminum quam apud Gentiles. Siquidem et *Iob*, *Moyse* temporibus adaequatus Hexametro versu dactylo spondaeoque decurrit. Hoc apud Graecos *Achatesius* (i. e. Hecataeus, Gyraldus videtur legisse *Thales*) Milesius fertur primus composuisse, vel ut alii putant *Pherecydes* Syrius, quod metrum ante *Homerum* *Pythium* dictum est, post *Homerum* heroicum nominatum. *Pythium* autem vocatum volent eo, quod hoc genere metri oracula *Apollinis* sint edita. Nam cum in *Parnasso* monte *Pythonem* serpentem in vindictam matris sagittis insequeretur, accolae Delphici hoc illum metro hortati sunt, ut ait *Terentianus*. Terentiani verba haec sunt:

Quum

8) conf. *Clearii* diss. de poetiis graecis n. LVI. pag. 171. sq. ad I. Christian. Wolfii Poetiarum octo fragmenta et elogia. — Hamburgi 1734-4. *Harkl.*

Quam puer infestis premeret Pythona sagittis
 Apollo, Delphici feruntur accolae
 Hortantes acuisse animum bellantis, ut illos
 Metus habebat aut propinqua adorea
 Tendebar geminas pauida exclamatio voces
 ἰὴ πικρὸν, ἰὴ πικρὸν, ἰὴ πικρὸν.

Vnde apparet, Isidorum falli, cum de Heroico carmine Hexametro intellexit, quod de Hexametro siue senario Iambico dixerat Terentianus. Licet Atilius quoque Fortunatianus eundem errorem erret in arte p. 269. edit. Putschii. Sed et in aliis parum accuratum se praebet hoc loco Isidorus. Equidem versum heroicum Pythio nos oraculo debere, hoc est primos versus Graecos Heroicos ex vatibus Delphicis auditos dixit etiam *Plinius* Lib. VII. cap. 57. Sed *Moyſes* et *Iobi* carmina quis nisi inepte cum Heroicis versibus Graecorum comparauerit? *Pherecydes* porro et *Hecataeus* non Hexametros inuenisse primi, sed primi proſa oratione Graeca libros scripsisse dicuntur, ab auctoribus multo, quam Isidorus, fide dignioribus. Vide *Menagium* ad Laert. p. 68. et *Salmasium* ad Solin. p. 845 sq. edit. Parisiensis. *Phanothea* meminit et *Porphyrus* apud *Stobaeum*, cuius verba adduxi infra in *Phemonoe*. [P] [conf. *Nazianz.* *Inuectiu.* I. in *Julian.* p. 100. *Fabric.* adde *Olearii* diss. de *Poetriis* gr. n. LVIII. p. 173. *Harl.*]

C A P V T XXV

I. *Phantasia Memphitis*. II. *Nomen fictum mulieris, ut Eumelia, Poëſis, Natura etc. in veteri monumento ἀποδιδωσιν Homeri referente*. III. *Phemius Ithacensis, et de Phemio Ciceronis obiter*. IV. *Phemonoe, eiusque versus et oracula*. V. *Phemonoes Orneosophium*. VI. *Rei accipitrariae scriptores a Rigaltio editi recensentur cum nonnullis observationibus*. VII. *Phemonoes dictum γυνὴ σικυτὸν. Phemonoe pro quavis vate*.

Phantasia. I. PHANTASIA Memphitis, de qua sic scribit Photius cod. 190. excerptis e libro quinto Ptolemaei Hephaestionis. Ὅτι Φαντασία τις Μεμφίτις Νικάρχου θυγάτηρ συνέταξε πρὸ Ὀμήρου (perperam in editione Clarissimi Galei pag. 328. sed librarii vitio πρὸς Ὀμήρου) τὸν Ἰλιακὸν πόλεμον, καὶ τὴν περὶ Ὀδυσσεύς διήγησιν, καὶ ἀποκεῖσθαι φασὶ τὰς βίβλους ἐν Μεμφίδι. Ὀμηρον δὲ παραγενόμενον καὶ τὰ ἀντίγραφα^{a)} λαβόντα παρὰ Φανίτε τῆ ἱερογραμματέως, συντάξαι ἐκείνοις ἀκολουθῶς. Eustathius prooemio in *Odysseam*: φασὶ γὰρ Ναυκράτην τινὰ ἰσορῆσαι, ὡς ἄρα Φαντασία γυνὴ μεμφίτις, σοφίας ὑποφῆτις, Νικάρχου θυγάτηρ, συντάξασα τὸν ἐν Ἰλιάδι πόλεμον καὶ τὴν Ὀδυσσεύς πλάνην, ἀπέθετο τὰς βίβλους εἰς τὸ κατὰ Μέμφιν τῆ Ἡφαίστε ἄδυτον^{a)} ἐνθα τὸν ποιητὴν ἐλθόντα λαβεῖν παρὰ τίνος τῶν ἱερογραμματέων ἀντίγραφα, καὶ κεῖθεν συντάξαι τὴν Ἰλιάδα καὶ τὴν Ὀδυσσεΐαν. Ceterum non intercedam, si quis cum Lipsio syntagm. de Bibliothecis c. 1. et Theodoro Rycquio pag. 431. de primis Italiae Colonis, totam hanc narrationem de Homero a Phantasia Memphitide poemata sua mutuante habuerit pro commento siue Ptolemaei Chenni fabulosi scriptoris, seu alius Poetae cuiusdam vel Grammatici, qui Homerum Aegyptium esse ratus est, quam multorum sententiam fuisse patet ex *Allatio* cap. 4. de patria

a) Ita quoque Heliodorus. *Wernsdorf*.

tria Homeri. Eodem Allatii loco alii a Daphne, vel Sibylla, vel Helena edoctum scribunt Homerum *Fabric.* [adde *Kühn.* ad Aeliani H. V. lib. XI. cap. II. pag. 683. ed. Abr. Gronou. et *Christiam. Adolph. Klotz* Comm. epistolaris de quibusdam ad Homerum pertinentibus. Lipsiae 1758. 4. *Harl.*]

*Est nomen
fictum.*

II. Sane *Phantasia* non magis videtur fuisse femina aliqua vel poëtria, quam *Eumelia*, [*Ἐοικεμένη*] *Historia, Poësis, Fabula, Natura*, aliaeque eiusmodi, quae muliebri habitu Homero inter Deos relato laurum imponere, accinere et sacra facere finguntur in veteri monumento elegantissimo, quod (imperatoris Claudii, ut videtur, iussu, Homerum vnice admirantis, (vel in eius gratiam certe) in agro Ferentino olim dedicatum, atque hodie Romae Columnensium palatii insignae ornamentum) post Kircherum in Latio [pag. 183.] exposuerunt viri nostra aetate doctissimi, [P] Addisonius in *Remarks on several Parts of Italy* pag. 343. Ezechiel Spanhemius dissertatione quinta de usu et praestantia numismatum, Ioh. Rudolphus Wetstenius in diss. de fato scriptorum Homeri p. 153. Gisbertus Cuperus in *luculento Commentario ἀποθέωσις Homeri* ^{b)} inscripto, Raphael Fabretti ad calcem expositionis columnae Traianae, p. 346. seq. Laurentius Begerus in bello et excidio Troiano ex Antiquitatum reliquiis delineato et illustrato et Iacobus Gronovius T. 2. Thesauri Antiquitatum Graecarum, imagine XXI. Anna Dacera ad gallicam versionem Iliadis, Io. Car. Schottus, qui a ceterorum sententia discedit, in *Explicatione noua Apotheosæ Homeri gallice edita* Amstel. 1714. 4. [latine versa a Petro Facciolo, in *Poleni Supplem. vtriusque Thesauri Antiqq.* vol. II. col. 293. fqq. it. *Acta Erudit.* Lips. 1715. pag. 60. sq.] nec non M. Morellus de Mautour in diss. edita tom. VII. parte II. pag. 429. fqq. Sylloges, cui titulus: *Continuation des memoires de Litterature et d'Histoire*, Paris 1729. 12. *Fabric.* cuius verba, §. 1 et 2. repetit cum supplementis, quae orae exempli adscripta reliquerat Fabricius, *Wolf* ad Olearii diss. de poëtriis gr. p. 173. sq. n. 57. *Harl.*

Pheonius.

III. PHEMIUS ITHACENSIS ab ipso Homero ^{c)} celebratur pluribus in locis Odyss. α v. 155. et 337. ε v. 263. et χ. v. 331. tamquam αοιδὸς suauissimus et θεήλατος. A Tatiano autem et aliis diserte refertur inter scriptores Homero vetustiores. Platoni in Ione [pag. 36. ed. Mülleri, cuius notam conferes,] dicitur Ἰθακήσιος θεῖος. Plutarchus libro de Musica [pag. 1132. f. pag. 652. vol. X. ed. Reisk.,] ex Heraclidis testimonio refert eum carmine exposuisse νόσον τῶν ἀπὸ Τροίας μετ' Ἀγαμέμνονος ἀνακομισθέντων, quod petitum ex Odyss. α. v. 337. fqq. Ab aliis ut ab auctore vitae Homeri quae sub Herodoti ambulat nomine, dicitur Smyrnae iuuentutem literas et Musicen docuisse, acceptaque in uxorem Critheide Homeri matre, filium illum adoptasse et instituisse. Idem fere tradit Ephorus Cumanus apud Plutarchum in limine libri de Homero. Eustathio ad Odyss. α p. 38. Philosophus audit, perinde ut quilibet non ineptus αοιδὸς siue Musicus ac Poeta. Confer eundem p. 60. et ad

^{b)} Editus est Amst. 1683. 4. et praeterea p. 30 et 35. Nic. Heinsii, p. 193. sq. Illustris. Ezechielis Spanhemii, p. 195. fqq. Raphaelis Fabretti observationes cum Amplissimo Cupero communicatas exhibet. *Fabr.* rec. in *Poleni Supplem.* etc. vol. II. *Harl.*

^{c)} Confer. *Aristidem* T. 3. p. 40. seq. *Fabric. Lucian.* de Domo c. 18. p. 200 ed. Reiz. tom. III. *Eudociam* pag. 414. a qua dicitur filius Terpii, et secundum antiquam narrationem doctor Homeri ac vir σοφὸς καὶ Μῆσος κῆρυξ, etc. *Ionisium* de scriptor. hist. philos. I. cap. 3. *Harl.*

ad Odyss. x. p. 789. Pro quouis Musico siue cantore praestanti, nomen *Phemii* ponitur apud *Ovidium* l. III. amor. Eleg. 7. [61. vbi v. interpr. in exemplo Burmanni, *Harl.*]

Quid iuuat ad furdas si canset Phemius aures?

Qualem vero intelligat *Cicero* Lib. V. ad Atticum Epist. 20. et 21. et Lib. VI. Epist. 1. cum ait, *Phemio quæritur κέρας*, atque iterum: *tum Phemio dispiciam κέρας Aonium*. Et: *Κέρας Phemio mandatum est: reperietur: modo aliquid dignum canat*, obscurum esse fatetur P. Victorius vir de Cicerone optime promeritus: Simeon vero Bosius suspicatur libertum Attici intelligi, a studio Musices Phemium Tullio appellatum. *Κέρας* quidem instrumentum Musicum esse inter omnes conuenit, quo qui utebantur, cornicines dicti fuerunt.

Phemonoe. IV. PHEMONOE Apollinis filia Sibylla Cumana fuit, si fidem habemus *Seruio* ad *Aeneid.* III. v. 445.

Quaecunque in foliis descripsit carmina virgo,

Vel certe Sibylla Samia, si sequimur *Isidori* quosdam codices Lib. VIII. Orig. c. 8. Sed pernegat hoc *Petrus Petitus* Lib. I. de Sibylla c. 5. qui non magis Phemonoen Sibyllam fuisse contendit, quam *Cassandram*, *Diotimam*, *Mantonem*, *Nicostratam*, quae Carmenta deinde dicta est, et alias fatidicas [P] mulieres, tum *Phaennidem* et *Peleades*, quas Sibyllas nominatas diserte negat *Pausanias* in *Phocicis* p. 828. Idem p. 809. testatur primam Pythiam vatem fuisse *Phemonoen*, et primam hexametro versu oracula cecinisse. *Μεγίστη δὲ παρὰ πλείων ἐς Φημονόην δόξα ἐστίν, ὡς πρόμαντις μένοιο ἡ Φημονόη τῷ Θεῷ πρώτη, καὶ πρώτη τὸ ἑξαμέτρον ᾗσε. Vates prima Pythia Phemonoe*, etiam *Straboni* Lib. IX. p. 419. et *Eusebio* in *Chronico*, [lib. poster. ad a. DCL. p. 83.] aliisque. Quia vero haec *Phemonoe* prima heroico versu vsa fuisse fertur, hinc versum heroicum Pythio nos oraculo debere dixit *Plinius* Lib. VII. c. 57. *Proclus* in *Chrestomathia* apud *Photium* cod. 239. ὅτι τὸ μέλος (ἔπος ex iis, quae sequuntur, legendum) *πρῶτον μὲν ἐφῄγε Φημονόη ἡ Ἀπόλλωνος προφῆτις, ἑξαμέτροις χρησμοῖς χρησαμένη, καὶ ἐπειδὴ τοῖς χρησμοῖς τὰ πράγματα εἶπετο καὶ σύμφωνά ἦν, ἔπος τὸ ἐκ τῶν μέτρων κληθήσεται*. Eadem tradit *Eustathius* prolegom. ad *Iliadem*, *Nicephor. Gregoras* ad *Syncl.* pag. 419. *Delphis* responsa dedisse praeter *Strabonem* testatur *Clemens Alex.* I. Strom. p. 334. *Pausanias* *Phocicis* p. 812. et *Scholastes Euripidis* ad *Oresten* v. 1094. vbi pro *Φημίον* *Barneius* recte rescripsit *Φημονόην*, ἣν *Φασι πρώτην ἑξαμέτρον χρῆσθαι*. Nescio, an faciat huc *Phimone*, de qua *Nonnus* hist. 61. ad *Nazianz.* *Porphyrus* apud *Stobaeum* serm. 21. celebre praeceptum Delphicum γνῶθι σεαυτὸν commendans, ἀλλ' εἴτε Φημονόη, inquit, ἐπὶ πάντα λυσιτελὲν τὰ ἀνδρωπινὰ τῷτο ἐδέσπισεν, δι' ἧς πρώτης ὁ Πύθιος λέγεται ταῖς εἰς ἀνδρώπιν διαδέναι χάριτας, εἴτε *Φαναδέα* ἡ *Δελφὴ* etc. Sed *Atilius Fortunatianus* in arte pag. 2690. edit. *Putschii* videtur in *Delo* potius eam vaticinatam innuere. *Heroicum Hexametrum Ennius* longum vocat, *Graeci Deliacum* (nisi legendum sit Delphicum) quia hoc genere *Phemonoe Apollinis* vates vaticinata est, et *Pythicum* a *Pythone*. Nam cum arcum in eum intenderet *Apollo*, *nymphae* eum hoc versu hortatae dicuntur. Quando vixit *Phemonoe*, diuersas veterum fuisse sen-

d) Proprium Pythicum μέλος siue νόμον Πυθίου composuit *Timosthenes* *Ptolemaei Philadelphii* *maurarchus*, de cuius quinque partibus adi[un]ctis *Stra-*

bonem IX. p. 421. vbi et de eiusdem *Timosthenis* libris decem[us] παρὰ λυμίνων.

sententias notauit Scaliger ad Euseb. p. 41. etsi in hoc conueniunt, quod Homerum aetate praecesserit. Vide Clementem Alex. I. Strom. [cap. 21.] p. 323. Suidam in *παλαίφατος*. Primum versus Heroicum hunc auditum testatur Plutarchus libro, cur Pythia defierit oracula versibus reddere:

Συμφέρετε πτερὰ τ' αἰῶνι, κερὸν τε μέλισσαι.

A Phemonoe autem prolatum non addit, quod aliis postea visum est ex iis, quae diximus verisimillimum. Idem versus occurrit apud Philostratum VI. 6. de vita Apollonii p. 278. [p. 247. ed. Olearii.] Aliud Phemonoes oraculum tribus Hexametris versibus constans, quod Delphis reddidit de Crii filio templi Apollinis violatore, refert Pausanias in Phocicis p. 812. Citatur et Phemonoe a Melampode in libro *περὶ παλμῶν*. *Synellus* p. 161. Πυθοῖ Φημονὴ χρησμάδος πρώτη δι' ἑξαμέτρων ἰσορεῖται προθεσπία. [P]

Phemonoes
Orneosophium.

V. *Plinius* Lib. X. c. 3. et 8. Hist. Nat. ex Phemonoe Apollinis dicta filia, adducit nonnulla de genere quodam aquilarum et accipitruum, quae Iohannes Harduinus in Elencho Scriptorum a Plinio citatorum petita esse putat ex *Orneosophio*, quod Graece sub *Phemonoes* nomine manu exaratum exstare testatur Scipio Tettius apud Philippum Labbeum Bibl. MSS. p. 172. Videant, qui possunt, vtrum hoc diuersum sit ab Orneosophio alterutro eorum, quae edidit Rigaltius, et quorum neutrum aetatem illam ferre videtur, alterum certe recentissimum, vocibusque Graecobarbaris scatens compositum est iussu Michaelis Palaeologi Imperatoris. Mos antiquissimus venandi per accipitres memoratur etiam *Aristoteli* de mirabil. narration. fol. 709. vlt.

Rei accipitrariae scriptores a Rigaltio editi.

VI. Edidit autem *Nicolaus Rigaltius* ex Bibliothecae Regis Galliae, cui praeerat, et Mediceae codicibus collectionem scriptorum ¹⁾ *de re accipitraria et venatica* Paris. 1619. 4. in qua continentur (1) *Demetrii Pepagomeni*, qui Imperatoris iam dicti Medicus fuit ²⁾, et circa A. C. 1270. floruit, *ἱερακοσόφιον* siue liber *περὶ τῆς τῶν ἱεράκων ἀνατροφῆς τε καὶ ἐπιμελείας*. (2) *Ὀρνεοσόφιον ἀγροικότατον*.
Dd 2 (3)

e) Plura vide de illa in *Olearii* diss. de poetis graecis, n. LXIX. cum notis Wolfii p. 173. sqq. adnexa Poetiarum octo — fragmentis et elogiis. Hamburg. 1734. 4. *Havl.*

f) *Leonis* quoque *Imp.* liber de aucupio manu exaratus fuit in Bibl. Antonii Augustini. Praetereo vtpote Latine scripta *Friderici II.* *Imp.* (de cuius vita vide *Welferi* Opera p. 8. 43. 44. 47.) *reliqua librorum de arte venandi avibus* edita Augustae Vind. 1569. 1576. 8. cum additionibus filii eius *Manfredi* Regis. Frequens fuit olim eiusmodi venatio, vt notatum Sirmondo ad *Ennodium* pag. 34.

g) *Fabricius* orae sui exemplaris adscripserat haec: „*Orneosophion* scriptum graece manu *Demetrii Pepagomeni*: Venetiis 1454 MS. vide Bibl. Laurent. Florentiae, Montfaucon pag. 80. *Palaeograph.* Idem pag. 89. a. 1554. Vtrumque fal-

sum et ex antiquiore *Demetrii* descriptum. *Ὀρνεοσόφιον* ad Michaellem *Imp.* MS. cod. 164. *Barroce*.“ Enimuero in Bandini Catalogo codd. graec. Bibl. Laurent. tom. II. pag. 364. describitur codex n. XXII. inscriptus: *Ἀνωνύμου πρὸς χρησμάδας τοὺς ἱερακὺς καὶ ποιῶν καιρῶν*. Insunt autem opuscula varia, primum opus *Anonymi de re accipitraria* in capita diuisum est CXCI. Tum sequitur a pag. 72. aliud *Orneosophion* *Iudiorum lingua in accipitrem*, capitibus constans IIC. Tertium locum occupat libellus *de canum curatione*, capita continens LII. admodum breuia. Tria illa opuscula in cod. Mediceo auctoris nomine sunt destituta, sed a Rigaltio videntur tributa *Demetrio Pepagomeno*: a quo tamen omnino diuersum esse, ait Bandini, *Demetrium* illum *Pepagomenum*, quem inter Calligraphos reponit *Montfauconius* *Palaeogr.* gr. pag. 98, ac Laurent. cod. (in

(3) Ὁρνεοσόφιον, κελύσει γεγονὸς τῷ αἰδίδμῳ βασιλέως Κυρίῳ Μιχαήλ. (4) Κυνοσόφιον^{h)} ἢ περὶ κυνῶν ἐπιμελείας, quod in codice Regio sine auctoris nomine reperit Rigaltius, Andreas Aurifaber, Vratislaviensis Medicus, latine vertit, notis illustravit, ediditque graece et latine sub nomine Phaemonis Philosophi (forte in MS. Codice D. Rudberti a Moshaimⁱ⁾ qui ante Aurifabrum Rhodio codice MS. αἰνεφάλλῳ vsus primus latine vertit, legebatur: Φημονίης Φιλοσόφου), Witeb. apud Ioannem Luft, 1545. 8. postea graece et latine iterum praelo subiecit et suis, Rudberti a Moshaim et Rigaltii notis, eruditaque introductione ornauit Andreas Riuinus [quatuor codd. MSS. vsus.] Lips. 1654. 8. [al. 4.] qui suspicatur eundem forte Demetrium, quem Michaelis imp. iussu etiam librum de podagra concinnasse constat, huius quoque Cynolophii auctorem fuisse. Sane Codex Augustanus, qui olim fuit Antonii Eparchi, et quem post absolutam suam editionem Aurifaber demum inspexit, Variasque illius lectiones sub.

(in quo annus scriptionis subiicitur hoc pacto: αὐτὸς Ἰωάννης ὁ ἱερεὺς, MDLIV Iulii die XIV. Venetiis, teste Bandin.) scripsisse adfirmat MCCCCLIV. Bandin. vero putat, Montfauconium sequentis operis de Podagra auctorem, qui fertur Demetrius Pepagomenus medicus, pro exscriptore codicis perperam habuisse. Nam quartum tenet locum a pag. 104. De Podagra prologus: cui ab alia deinde manu auctoris nomen, Δημήτριος τῷ Πεπαγομένῳ praefixum est: de quo opusculo v. Fabricium nostrum vol. X. pag. 398. — In Bibliotheca Sarrafsiana Hagae Comitum a 1715. pag. 189 n. 1899. 4. exstabat MStum in charta, quod, ut auctor catalogi tradit, fuit Conradus Gesneri, ut ipsius manus testatur, cuius etiam ipsius manu varia sunt adnotata in illo codice, omnia manu admodum eleganti descripta. Argumentum vero est 1) Demetrii Constantinopolitani de nutritione et cura accipitrum liber; 2) Anonymi de cura auium liber; 3) anonymi de cura canum liber: omnia graece. Harl.

h) Librum hunc incerti auctoris de cura Canum Thomas Iohnsonus V. C. recudi curauit Lond. 1700. 8. una cum Gratio et Nemefiano, Fraastoriique carmine pastoritio quod inscribitur Alcon, et Ioannis Caii, Angli, libello de Canibus.

i) De hoc Ruperto a Moshaim Decano Patauiensi; (Passau,) est egregia longaque disputatio in: Miscellaneen literarischen Inhalts — herausgegeben von Georg Theodor Strobel, Pastor in Wöhrd. Collect. V. Noribergae 1781. pag. 1 — 116. vbi pag. 61. inscriptio libri haec est: „Kynosophion ac opusculum Phaemonis, de cura et conseruatione canum per Nobilem et excellentissimum virum, Dominum Rudbertum a Moshaim, De-

canum Patauiensem, graece et latine eruditissimum, I. V. Doctorem, Regium consiliarium, e graeco in latinum translatus. Canis encomium: seu de Canum laudibus per eundem Declamatio. — Iacobus a Moshaim studii synecrionis cultor, has duas lucubrationes praestantissimi viri Domini Decani Patauiensis amantissimi fratris, illo plane inuito ac inscio; (Fateor ingenuus male ob id me audieturum) honesto pioque consilio in publicum emisit, sententiae ac humanitatis causam sequens mea ostendit epistola. Viennae per Ioannem Singrenium“ in 4. Post praefationem leguntur haec: Ex arce Strechow prima Nouembr. 1535. (conf. quoque ecl. Denis in Wiens Buchdruckergeschichte pag. 371 — 373 longam huius editionis recensionem.) Illius commentationis auctor, posteaquam hanc editionem descriperat curatius, indicat, C. C.; Hirschium in libror. saec. XVI. typis exscriptor. Milenar. III. n. 518. formam exemplaris, eiusdem anni, in octonis signare, (nisi errauerit ille,) et ex Iosiae Simleri Epitome Bibl. Gesner. Tigur. 1555. fol. pag. 149. b. narrat, in direptione Rhodi insulae, a milite litterarum non ignaro asportatum libellum et venditum fuisse Ioanni Treslero Dantiscano, medicinae doctori. Integra Rigaltianae collectionis, quam in manibus habeo, haec est inscriptio:

Ἰωαννοσόφιον. Rei accipitrariae scriptores nunc primum editi. Accessit κυνοσόφιον. Liber de cura canum. Ex bibliotheca regia medica. Lutet. 1612. 4. Fabricius annum, quo edita sit illa sylloge, 1619 signat. Equidem huius anni indicium nusquam apud certum auctorem memini animadvertere, neque tamen negare ausim. Harl.

subiunxit, ita inscribitur: Δημητρίῳ Κωνσταντινῶπολτι περὶ τῆς τῶν ἱεράκων ἀνατροφῆς καὶ θεραπείας βιβλία β'. περὶ τῆς τῶν κυνῶν ἐπιμελείας α'. Confer Lambecium ¹⁾ Lib. VII. Commentar. p. 399. qui p. 261. [col. 555. ed. Kollarii] etiam memorat *Anonymi ἱερακοσόφιον* 7 MS. in Bibliotheca Caesarea [P] obuium. Sequitur in Rigaltii collectione (5) *Demetrii* itemque aliud alterius scriptoris *ἱερακοσόφιον* a *Petro Gillio* translatum et cum Aeliano de animalibus, et eiusdem Demetrii CPolitani libello de cura et medicina canum latine editum Lugd. 1562. 8. (6) *Cynosophium* ex Aurifabri de qua diximus versione. (7) Epistola sub ficto et inepto titulo *Aquilae, Symmachi et Theodotionis* ad Ptolemaeum Regem Aegypti de re accipitraria, Catalonico idiomate. (8) De diuersis generibus falconum siue accipitrum, item de infirmitatibus et medicinis eorum, secundum *Aquilam, Symmachum et Theodotionem* in Epistola ad Ptolemaeum Regem Aegypti, latine ex libro incerti auctoris de natura rerum. Ex hac epistola Vincentii Bellouac. lib. XV. speculi doctrinalis cap. 156 sq. [(9) Iac. Aug. Thuani de re accipitraria libb. III. carmine heroico latine scripti, et (10) Hieronymi Fracastori Alcon siue de canum cura, eodem genere carminis latini. *Harl.*]

*Phemoneos
dictum.*

VII. Verum vt missis hisce, denique ad *Phemoneon* redeat nostra oratio, Antisthenes de successione apud Laertium in Thalete [lib. I. sect. 40.] egregium illud dictum γνῶθι σεαυτόν, quod alii Thaletis, alii Chilonis esse affirmant, tribuit Phemoneae, ex qua sententia forte Poeta Iuuenalis idem dictum *coelo delapsus* vocavit, utpote prolutum a fatidica. Phemoneon pro quauis vate, quae plena laborat Phoebo, posuit *Lucanus* Lib. V. v. 126. [vbi v. interpretes in exemplo Oudendorpii *Harl.*] et 126. *Statius* Lib. II. Sylu. 2. et *Symesius* de infomniis, p. 154.

k) Lambecius iam lib. VI. cod. XLVII. col. 362. sq. et Kollarius in nota, vbi repetit, quae Lambecius exploratius scripserat in Adpendice libri VII. additamento quarto, vberiore cod. Vindobonensis dederunt notitiam. Numerus autem capitum differt ab eo, quem Bandin. in cod. Laurent. (vt supra vidimus,) deprehendit. In cod. praeterea Vindobon. promiscue scribitur 'Ορεισοφιστὴς et 'Ορεισιφιστὴς. De Demetrio Pepagom. v. Fabric. B. Gr. vol. X. p. 398. XII. p. 647. et XIII. pag. 137. *Harl.*

l) Gallice hoc argumentum tractarunt duo nobiles Galli *Gacas de la Vigue*, cuius poema *le Roman des oiseaux* huc spectat, et *Johannes Francierius*, cuius liber inscriptus *la fauconnerie* prodit Pictavii A. 1567. 4. Vide librum Gallicum, *Essais de literature* T. I. p. 310. seq. Latino carmine, quod *Aucupium* inscripsit, Maffelotus f. l. Catalauni 1705.

CAPUT XXVI

I. De Philammonē. II. Piero. III. Pisandro Camiraeo. IV. et Pittheo Troezenio.

[Cum auctario G. C. Harles.]

Philammon. I. **P**HILAMMON Delphicus, qui et ipse a Tatiano [§. 62. et 63.] inter scriptores Homero antiquiores refertur, Apollinis e Chione Nympha, vel ut alii e Philonide filius, Thamyrae, de quo deinde dicam, pater, *carmine vocali clarus, citharaque*, ut ait Ovidius Lib. XI. Metamorph. v. 317. ^a). Primus apud Pythium siue templum Delphicum choros (virginum) instituit, ut ait Plutarchus libro de Musica [p. 1132. f. p. 651. vol. X. Reisk., ibique Xylandri not.] et Eusebius in Chronico, pro quo in quibusdam Eusebii ab Hieronymo translatis codicibus [ad an. DCCXXX.] vitiose legitur: *primus apud Delphos Pythiorum ludos instituit*, quod falsum et ridiculum esse notavit Scaliger ad Euseb. p. 44. Syncellus p. 162. Φιλάμμων ὁ Δέλφιος ἤμαζεν, ὁ πρῶτος τῆς Πυθοῦ χορόν. Confer Scholia minora ad Odyss. τ. 432. Pausanias in Phocicis [f. X. 17.] p. 813. memorat in antiquissimo certaminis genere, quo praemiis [P] propositis hymni in laudem Apollinis ad lyram siue citharam decantabantur ^b), primum vicisse *Chrysothemis* Cramanoris filium, deinde *Philammonem*, tum filium huius *Thamyram*. *Orpheum* quidem σεμνολογία ἐπὶ τελεταῖς καὶ ὑπὸ φρονήματος τῇ ἄλλῃ noluisse in illud certamen descendere, nec *Musaeum*, qui solebat ad Orphei exemplum in omnibus se componere. *Eleutherum* vero propter vocis suauitatem palmam aliquando tulisse, etsi hymnum ab alio compositum decantasset. Vnde non immerito colligas, a Philammonē et reliquis hymnos non, ut ab Eleuthero alienos, sed quos ipsi elaborauerant, cantatos fuisse. Ceterum addit eodem in loco Plutarchus, Heraclide teste, Philammonem, Latoniae, Dianae et Apollinis natales δηλῶσαι ἐν μέλεσι. Et aliquibus interiectis narrat ex scriptorum nonnullorum sententia, quosdam citharoediorum nomorum a Terpandro excultorum Philammonem auctorem agnoscere. Etiam Lernaeorum Myseria siue τελεταὶ ad Philammonem olim referebantur. Sed Pausanias in Corinthiacis [I. II. c. 37.] p. 199. docet, Arriphontem quendam observasse, Mystera illa profario partim, partim ligato sermone inscripta cordi ex orichaleo facto, omniaque scripta fuisse Dialecto Doricā; cum tamen constet, ante Heraclidarum reditum atque adeo Philammonis aetate non Dorica dialectio vfos Argiuos, sed eadem lingua, qua Attici ^c). Scholiastes Apollonii ad Lib. I. 24. notat ex Pherecydis (Atheniensis, ni fallor), sententia non Orpheum, sed Philammonem nauigasse cum Argonautis.

Plerus. II. **P**IERVS Lini pater, si audimus Tzetzen Chil. VI. hist. 90. vel potius Lascium Tzetzae interpretem: nam in Graeco legendum videtur Λίνε Φυτόςπερος
Lini

^a) vbi vide Micellum, cum primis Burmannum, qui in loco Chronici Eusebiani Hieronymi, a Fabricio iam laudato, malit legere, *Philammon Delphus nobilis habetur, qui primus apud Pythium chororum constituit*. consules quoque de lectione et varietate Schurzfleisch in Notitia Bibl. Vinariensis pag. 174. et Vallarsii not. ad Chronic. col. 257. Harl.

^b) De illo certamine Pythico confer Humfredum Prideaux ad Epochas marmoreas p. 202. seq.

Fabric. Lambecii Prodrum. histor. lit. lib. II. c. 4. §. 6. pag. 187. *Heumann.*

^c) ad Pausaniae locum v. Kühn, (coll. *Hemsterhus.* ad Luciani somn. tom. I. pag. 6.) et Burmann. ad locum Ovidii citatum et Epist. ex Ponto III. 3. 42. eundem Burm. in Catalogo Argonaut. v. *Philammon*, editioni Valerii Flacci praefixo. Harl.

Lini filius, non *Φυροσπίδος*, pater. Sane *Pierum* *Lini* filium fuisse alii scriptores tradunt, ut videre licet vel apud Gyraldum, qui addit primum *Pierum* de Musis poema scripsisse, ab eoque nominatum *Pierium* montem et *Musas Pierias*. Vide *Pausaniae Boeotica* p. 765 sq. et in libro de Musica *Plutarchum*, non longe ab initio.

Pisander. III. De *PISANDRO* Camiraeo, [f. Camiro Rhodi oriundo], quem *Hesiodo* antiquiorem atque *Eumolpi* aequalem nonnulli fecerunt, et de *Pisandro Lindio*, cuius *Ἡράκλειαν* *Pisander* Cam. descripsisse a *Clemente Alexandr. Strom. VI. pag. 266. f.* traditur, consulendus *Iohannes Meursius* in Rhodo Lib. II. cap. 11. Poema suum de *gestis Herculis* in duos libros distributum *Ἡράκλειαν* inscripserat, et ab aliis longe iunior *Homero* existimatus est, qui cum *Suida* teste referebant ad Olympiadem XXXIII. *Valesius* ad *Euagrium* lib. I. cap. 20. de *Pisandro* iuniore *Lycaonico*, sub *Alexandro Magn. scriptore XVI. Ἡρώκων Θεογαμίων* 4).

Pittheus Troezen. IV. *PITTHEVS TROEZENIVS* *Pelopis* filius, *Aethrae* (e qua *Thefeus*) pater, ut docet *Euripides* in *Heraclidis* v. 208 sqq. [P]. Idem *Hippolytum* a *Pittheo* institutum docet, ubi *Scholias* p. 218. edit. *Barnesii*: ἦν δὲ ὁ Πιτθεὺς σοφὸς καὶ χρησμολόγος καὶ ἱεὺς Θεοῖς, ὃς καὶ ἔλυσε τὸν χρησμὸν τῷ Ἀργεῖ καὶ τὴν θυγατέρα ἔδωκεν, εἰδὼς τῇ σοφίᾳ οἷος ἔσαι ὁ τεχθῆσμενος. Παρ' αὐτῷ δὲ, Πλάταρχος φησιν, ὁ Θεσεύς ἐκαιδένετο, ὡς καὶ Καλλιμάχος μαρτυρεῖ. Confer *Pittarchum* in *Thefei* vita sub initium, ubi postquam dixisset, *Pittheum* omnibus suae aetatis sapientia et eloquentia praestare visum, ex *Aristotele* observat, *Hesiodum* potissimum eius sapientiae genus et characterem in scriptis suis expressisse, integrasque eius sententias repetiisse, qualis est haec v. 370. ἔργων hodieque occurrens:

Μισθὸς δ' αὖθις φίλῃ νύμφῃτος ἄρκιός ἐσσι.

Pausanias in *Corinthiacis* pag. 184. auctor est sua etiamnum aetate a *Troezenis* offensam celam, in qua dicendi artem *Pittheus* tradiderit, cuius librum ab *Epidaurio* homine editum ipse se legisse testatur. Librum illum, praecepta *Rhetorica* complexum, *Pausaniae* vero ab homine illo *Epidaurio* fucum factum, non dubitat *Vossius* Libro de *Rhetorices* natura cap. 9. et *Ezech. Spanhem.* diss. de origine eloquentiae pag. 6. Sane *Troezenios*, quorum finitimi erant *Epidaurii*, res suas, quantum qui maxime, praedicare et amplificare solitos, monuerat ipse *Pausanias* p. 182.

d) *Pisandri* *Camir.* poema de *Herculis* *gestis* memorasse videntur *Eratostratus* *Cyrenaeus* in *Catasterismis* cap. XII. et *Pausan.* *Corinth.* f. lib. II. cap. 37. pag. 199. et *Arca.* f. lib. VIII. cap. 22. pag. 640. sed video, *Heynium* V. C. ad *Virgil.* tom. II. pag. 234. loca, quae apud veteres ad *Pisandrum* *Camirensem* respicere arbitrabatur, diligenter collegisse. *Eudocia* pag. 357. in medium adducit et *Pisandrum* *Camir.* poematis *Ἡρακλείας* auctorem et *Pisandrum* *Lycaonicum*, *Nestoris* filium, epicum, auctorem *Ἡρώκων Θεογαμίων.* v. infra ad vol. II. lib. III. c. 28. p. 724. Posterioris vero *Pisandri* opus pluribus, quam *XVI. libris*

constituisse, *Heyne* ad *Virg. Aen. II. Excurs. p. 236.* contra *Valesium* docet, et de *Pisandro* *Camir.* qui inter principes poetas epicos post *Homerum*, *Hesiodum*, *Panyasin* et *Antimachum* fuit habitus, (v. *Burm.* ad *Valesii* *Emendat. IV. 14. p. 117.*) fusius disserit laudatque praeter alios, *Stauer.* et *Muncker.* ad *Hygini Astron. 24.* adde *Warton* ad *Theocriti* *Epigr. XX.* in statuam *Pisandri*, qui *Herculeam* carmine scripsit, *Valcken.* ad *Euripid.* *Phoeniss.* schol. v. 1748, ubi longa particula ex *Pisandri* historia deriuata illi videtur. Secus tamen sentit, saltem dubitat et. *Heyne* l. m. pag. 235. *Hart.*

CAPVT

C A P V T XXVII

I. *De Priamo ac Prometheo.* II. *De Pronapide.* III. *Varii scribendi modi expofiti e ſcholiis ineditis ad Dionyſium Thracem.* IV. *De iſdem modis nonnullae obſervationes.*

Priamus. I. **P**RIAMUS Epistoła ad Memnonem Assyriorum Regis XXXII. filium memoratur Syucello p. 155. βαβίς τῇ παρ' Ἑλλήσι Τιθωνῆ παῖς Μέμνων ὃς συνεμάχησεν τῷ Πριάμῳ κατὰ τῶν Ἑλλήνων, καὶ διεφθάρη ὑπὸ Ἀχιλλέως. Φέρεται δὲ καὶ ἀντίγραφον Πριάμου Ἐπιστολῆς.

Prometheus. PROMETHEVS quando vixerit, perquam est incertum ^{a)}: adeo Protei instar illum in mille formas verti videas. Nam aliis (vt Madero, et Ioh. Conrado Dieterico) est primus hominum Adam: aliis Noah, vt Keckermanno et Chytraeo: Bocharto Magogus Iapheti filius, Huetio Moyſes. Alii nullum vnquam fuisse Prometheum existimant, sed meras esse fabulas, quae de illo feruntur, per rationem vero, consilium, ac prouidentiam, [P] quam humano generi largitus est Deus, quamque Προμήθειαν Graecis appellare tralatitium est, nullas non artes repertas esse, mortalibusque innotuisse. In Homilia sexta Clementinarum p. 668. Προμηθεὺς ἡ προμήθεια, ὅφ' ἧς τὰ πάντα ἐγένετο. Confer *Iulianum* Orat. 6. pag. 182. Plotinum Ennead. 4. Lib. III. cap. 14. Nicephorum ad Synesium de infomn. pag. 403. sq. Et e recentioribus Coelium Rhodiginum Lib. VII. cap. 19. seq. Auguſtino Steucho Eugubino Lib. IX. de perenni Philosophia cap. 4. Prometheus est Deus ipse, vniuersi huius artifex ^{b)}. Qui Prometheum hominem aiunt extitisse, plerique Thessalum fuisse narrant Iapeti filium, fratrem Epimethei et Atlantis, qui ob insignem Astronomiae peritiam dictus est coelum humeris ferre, patrem Deucalionis (confer Genealogiam Promethei apud Humfredum Prideaux notis historicis ad Epochas marmoreas Arundelianas p. 107.) literarum, numerorum, Medicinae, Astronomiae et omnis sapientiae inter Graecos repertorem. Hic Prometheus ipse apud Aeschylum in Prom. vincto v. 441. seq. reperta sua commemorans inducitur, quae pulcherrimis versibus latinis expressit Grotius in excerptis e Tragicis et Comicis Graecis p. 8. seq. Vide et Lucianum in Prometheo et in libello ad eum, qui dixerat *Prometheus es in verbis*, Suidam et Varinum in Προμηθεὺς ^{c)}.

II.

a) Secundum Chronicon Eusebio- Hieronym. col. 174. ed. Vallarsii (cuius notam conferes,) tom. VIII. part. I. Oper. Hieronymi, Promethei aetas incidit in annum Abraam 431. h. e. secundum *Simſonis* rationes in Chronico cathol. col. 118. in an. M. 2418, ante Christum 1585. *Harl.*

b) conf. *Lambecii* Prodrum. hist. liter. II. c. I. pag. 133. sq. copiose explicantis aliorum narrationes atque iudicia. *Harl.*

c) Antiquissimus auctor fabulae de Prometheo est *Hesiodus* Opp. et dier. v. 86. praecipue Theogon. v. 521. sqq. *Eudocia* in Ionia pag. 346. sq. post notam de eo fabulam repetitam, tradit, Theophrastum scripsisse, Prometheum hominem fuisse sapientem, et primum homines docuisse philoso-

phiam; ab aliis dici artium inuentorem. Litteras a Prometheo fuisse repertas, fama fuit vetusta secundum scholiasten apud *Villoſon*. in Anecd. gr. tom. II. pag. 187. not. 1. adde *Erinnae* epigramma in imaginem virginis, ibique notas I. Christoph. Wolfii, in Poetriciarum octo — fragmentis et elogiis ab illo Wolfio editis, pag. 10. sq. De Prometheo post *Stanleium* et cl. *Christ. Godofr. Schütz* ad Aeschyli Prometheum, praecipue posteriorem in Commentario vol. I. (Hale Sax. 1782.) pag. 8. sqq. et pag. 170. sqq. qui otium nobis fecerunt, pluribus agere, superuacaneum esse videtur. Promethei Genealogiam videbis quoque in cel. *Saxii* Tabulis genealogicis, num. IV. et in cel. *Heynii* notis ad Apollodori Biblioth. pag. 999. *Harl.*

Pronapides. II. PRONAPIDES Atheniensis, ita enim hoc nomen scribitur apud Diodorum Siculum et Theodosium Grammaticum, etsi in editis Tatiani codicibus [c. 62. ubi v. Worth] est PROSNAVTTIDES, apud Eusebium PROTAENIDES, pro quo Gyrالدus dial. 2. de Poetis p. 58. apud Tatianum legit PROSMANTIDES, probante hanc lectionem *Vossio* libro et capite primo de Historicis Graecis. Eidem tamen Gyrالدo p. 89. PRONOPIDES veluti diversum quoddam nomen memoratur, excellenti vir ingenio, qui mundi principium versibus sit complexus opere, quod *πρωτόκοσμον* inscripsit. Sed idem plane est, quem inter scriptores Homero antiquiores Tatianus refert, et quem Homeri magistrum fuisse tradit Diodorus Siculus Lib. III. p. 140. [c. 66. pag. 237. ed. Wesseling. quem adi.] vocans eum *εὐγενῆ μελοποιόν* literisque Pelasgicis (Orphei et Lini exemplo) usum testatus. Tzetzes Chil. XIII. v. 634. *Διδάσκαλον Ὀμήρου δὲ τὸν Προνάπιδην νοεῖ.*

*E Theodosio
grammatico
de variis scribendi modis.*

III. In scholiis ineditis *Theodosii Grammatici* ad Dionysium Thracem fertur Pronapides iste inuenisse modum scribendi *εἰχῆς διεσχισμένῃς* aequales, a sinistra ad dextram, quo etiamnum in linguis Europaeis utimur. *Διέταξε δὲ τὰ στοιχεῖα γράφειν, ὡς γράφομεν νῦν, Προνάπιδης ὁ Ἀθηναῖος. Τῶν Ἀρχαίων γὰρ οἱ μὲν σφυρίδον ἔγραφον, οἱ δὲ βετροφηδόν, οἱ δὲ κιονηδόν. [P] ΣΠΥΡΙΔΟΝ ἦτοι δίκην σφυρίδος ἀπὸ πλατῆς ἀρχομένης καὶ εἰς σενὸν κομιδῇ ληγέσης. Τὸ δὲ σφυρίδον σχῆμα ἐξάσιχόν ἐστι, γράφεται δὲ ὅτως*

Κύριος εἶπε πρὸς μὲ
Τίος με εἶ σύ
Ἐγὼ σήμερον
Γεγέννηκα
νηκά
σε.

ΠΛΙΝΘΗΔΟΝ ἦτοι τετραγώνως, μέσον τῆ σχήματος τετραγώνου ταῦτα διέγραφον. Τὸ δὲ τετραγώνον τὸ κατὰ πλινθηδὸν ἐκ ἰσόπλευρον. Τὰς μὲν γὰρ δύο πλευρὰς τὰς ἐπαλλήλως ἴσας ἔχει καὶ πάσας τὰς παραλλήλως ἴσας, πλὴν ἐκ ἰσομήκεις ταῖς ἐπαλλήλοις. Αἱ μὲν γὰρ ἐπαλλήλοι μακραί, αἱ δὲ παράλληλοι μικραί. Γράφεται δὲ ὅτως

Κυριος εἶπε πρὸς
μὲ τίος με εἶ σύ
ἐγὼ σήμερον
Γεγέννηκα
σε, αἶτησαι
παρ' ἐμὲ καὶ
δώσω σοι.

ΒΟΥΣΤΡΟΦΗΔΟΝ ^{d)} ἤγεν ἐναλλάλως καὶ κατὰ τὰς αὐλακάς, αἵτινες ἀνέχονται ἀλλήλως καὶ ἑξ ἑνὸς μέσου αὐτῶν τὸ διὰ σχῆμα μόνε τῷ φαινομένῳ γραφήματος τῷ διαγινώσκοντι ἐκείτην αὐλακά. Γράφεται δὲ ἔτως·

Κύριος εἶπε πρὸς μέ

κ μ ο π ρ σ τ θ

κ μ ο π ρ σ τ θ

κ μ ο π ρ σ τ θ

ΚΙΟΝΗΔΟΝ, δίκην κίονος, ἥτοι παραλλήλως κατὰ γραμμὴν, καὶ γὰρ διαμεμερισμένως ἔγραφον. Γράφεται δὲ ἔτως·

κ	π	μ	σ	γ
υ	ρ	ε	η	ε
ς	ο	ει	μ	ν
ι	ς	σ	ε	ν
θ	μ	υ	ρ	η
ς	ε	ε	ο	κ
ει	υι	γ	ν	α
π	ο	ω	γ	σ
ε	ς		ε	ε

IV. In hoc loco recte a Grammatico exponuntur duo genera scribendi *βεβρω-*
Antiquissimi *modi scribendi.* *Φηδὸν* et *κιονηδὸν*, quorum p̄iore ^{e)} Graecos olim v̄fos etiam ex Pausaniae
Eliacis, Festo in *Taepocon* ^{f)}, aliisque scriptoribus constat, quos laudant
Bochar-

d) v. Clerici Bibl. anc. et mod. tom. 18. p. 225. *Heum*. Ad modum arantium vocat Io. Naucerus generatione LIV. vet. testam. p. 263. vbi Iudaeos ait illo scribendi genere ante Esdram v̄fos fuisse, et scripturam inde Latinis quoque dici *acarationem*. Scipio Maffei hist. diplom. p. 238. *boni-verfuram*, *aratiuamente* vertit. vide etiam Chronicon Gotwicense t. I. p. 64. Honoratus Nicquetus.

e) Hue spectare etiam puto quod Honoratus Nicquetus lib. 1. de titulo Crucis Dominicae c. 12. p. 87. notat Graeca et latina interdum scripta retrogrado ordine a dextra ad sinistram.

f) Io. Croius exponit τὸ *ἑκ'* *Ορχον*, quod probatur Theoph. Sigfr. Baicero tom. I. musei Sinici p. 89.

Bochartus Lib. I. Chanaan c. 20. *Vossius* Lib. I. artis Grammaticae c. 34. *Valesius* ad Harpocrationem in ὁ κάρων δὲ νόμος, *Sam. Petitus* ad Leges Atticas p. 104. *Moursius* Attic. Lect. Lib. I. c. 22. *Edmundus Dickinson* Delph. Phoeniciz. c. 10. 2). At Κιονηδὼν scripsisse veteres testatur

Ee 2

g) Quod supra ad cap. XXIII. §. 2. iam aliquot, qui de prisca scribendi ratione diligenter copioseque disputarunt, scriptores commemoravi, atque in Introductione in historiam L. Gr. Prolegom. pag. XV. de antiquissimis scribendi modis, et inscriptionibus Βουροφιδὼν exaratis disserui, librosque nonnullos, in quibus illa scribendi ratio monumentaque explicantur, laudavi, hoc loco pauca tantum addere licebit. Plenior autem omnium scribendi generum et monumentorum antiquissimorum enumeratio atque inquisitio pertinet ad Palaeographiam atque Archaeologiam, et in *Hermani Hugonis* libro: de prima scribendi ratione, cui notas — adiecit *C. H. Troitz*, Traiecti ad Rhenum 1738. cap. VIII. pag. 64. tabella addita est, in qua viginti quatuor scribendi modi exhibentur. Scriptura, quae boum arantium flexus imitaretur, (Βουροφιδὼν,) ducebatur vel a dextris ad sinistram, inde rursus ad dextram, vel a sinistra ad dextram, hinc vicissim ad sinistram. Prioris rationis exemplum est in inscriptione Sigea a *Chishullo* exposita atque docte illustrata, et denuo edita a *Chandlero* in Inscriptionibus antiquis Oxoniae 1774. fol. posterioris vero in inscriptione Amyclaea a *Fourmontio* detecta, et publicata in Nouv. Traité de Diplomatique tom. I. pag. 615. pl. 15. Vtraque superat viginti saeculorum aetatem. Posterioris exemplum reperitur insuper in ara apud *Caylum*, Comitum, in Collectione Antiquit. tom. I. tab. 20. n. 4. et 5. De Amyclaea illa antiquissima inscriptione vide quoque *Barthelemy* in Memoir. de litter. — Paris. tom. 23. pag. 394. sq. cl. *Denis* in Einleitung in die Bucherkunde, Wien 1777. 4. vol. I. pag. 33. et de reliquis scribendi modis. pag. 34. sq. et cl. *Heyne* in Sammlung antiquarischer Aufsätze, part. I. pag. 84. sqq. Idem *Fourmont*, fragmentum alius inscriptionis Amyclaeae centum annos post Lyeurgum et octo saecula ante Chr. natum Βουροφιδὼν exaratae reperit, et illustravit in Hist. de l'Acad. des Inscr. tom. 15. Mem. p. 395. pl. 2. et alias perantiquas Βουροφιδὼν incisas Amyclis descripsit idem, quas *Benedictini* in Nouveau Traité de Diplom. tom. I. pl. 17. pag. 626. ediderunt. conf. *Heyne* l. mem. p. 91. sqq. Antiquissimas praeterea inscriptiones enumerat

cl. *Villoison* in Anecd. Graec. tom. II. pag. 169. not. 1. Idem tamen monet, inscriptionem illam *Bimardianam* Βουροφιδὼν exaratam, et a *Bimard de la Bassie* in dissert. prima pag. 18. col. 35. tom. primi Noui Thesauri Murator. editam atque inter antiquissimas plerumque recensitam, esse omnino vt spuriam reiiciendam, fraudemque subodoratum esse et detexisse *Masseium* tom. I. p. 19. Praefat. veterum Inscriptionum nouissimi thesauri Lucae 1775. a Sebastiano Donato editi. adde eundem doctissimum *Villoison* pag. 124. sq. et passim in Anecdotis gr. vol. II. de antiquis eiusmodi monumentis et vetustissimis scribendi modis differentem, et in Indice vocc. *Deliaca*, *Fourmont*, *Herculanenses*, *Inscriptiones* etc. — In Bibliotheca regia Matritensi custoditur codex chartaceus 4° saeculo XV. exeunte, (ab *Iriarte* Catal. pag. 295. sqq. diligenter descriptus,) quo continentur ex diuersorum grammaticorum libris *αυτοβελίας* siue *excerpta*. In his fol. 60. occurrit Alphabetum a *Lucio* (Lucillo) *Tarrhaeo* (proverbiorum forsan collectore, v. lib. IV. c. 9. III. p. 283 vol. III.) adpositum, ex multifformibus litteris partim minus vsitatis, partim antiquis et obsoletis, partim denique arcanis conflatum. „Harum autem, inquit *Iriarte*, pleraeque ab iis discrepant, quas *P. Montfauconius* variis multiplicium arcanarumque litterarum alphabetis complexus est Palaeograph. graecae pag. 286. 288. 293. et 336.“ Fol. 61. est comment. de variis apud antiquos scribendi modis, hac tantum adnotatione praemissa: τῶν ἀρχαίων οἱ μὲν βουροφιδὼν ἔγραψον οἱ δὲ κιονηδὼν οἱ δὲ πλεονηδὼν οἱ δὲ σπαιρηδὼν. H. e. *Antiquorum alii quidem boum arantium more scribebant; alii vero in columna, alii in quadri, alii in spirae modum*, quarum figurarum quatuor exempla ex illo codice subiecit *Iriarte* p. 297. — De inscriptionibus in nummis antiquis, litteris ordine inuerso a dextra ad sinistram Phoenicio vel Cadmeo more legendis v. *Haverkamp*. diff. de vet. lit. graec. script. cap. IV. pag. 225, 227 coll. cap. I. in fine, et *Petr. Burmannum* in Comment. ad Numism. Sicula, (siue tom. II. *Doruillii* Siculorum,) tab. X. pag. 368. sqq. et tab. XI. pag. 391. Denique cel. *Villoison* Anecd. gr. vol. II. pag. 143 vsque ad p. 152 docte agit, de lite grammatica

testatur Eustathius ad Iliad. ψ. p. 1420. εἵχες αἱ παλαιοὶ εἶχ' ὡς νῦν ἡμεῖς κατὰ μέτωπον, ἀλλὰ κατὰ βάθος ἔγραφον. ἐν φασιν (scil. γράμμα), εἴτα ἕτερον, καὶ τρίτον, καὶ τέταρτον. Καὶ ταῦτα μὲν οἱ παλαιοί, ἐξ ὧν ἐστὶ νοῆσαι, ὡς ἔκατὰ τὸ λεγόμενον ἐνορδίνως ἴσαντο ἔτσι (ἱππεῖς nempe apud Homerum, confer Sixtum Arcerium ad Aeliani Tactica p. 119.) κατὰ πλάτος, ἀλλ' ὁ μὲν ἔμπροσθεν, ὁ δ' ὀπίθεν, καὶ μετ' ἐκείνον ἄλλος, καὶ ἕξῃς, ἕως τῆς κατὰ τὸ βάθος τελευταίας. — — — Ὅτι δὲ περὶ καὶ ἡ ἐν βίβλοις γραφὴ ἕτως ἐτάττετο, ἢ μόνον σπυριδὸν καὶ πλινθηδὸν σχηματιζομένη, ἀλλὰ καὶ πυργηδὸν κατὰ βάθος (hoc idem est, quod Theodosius Grammaticus magis apposite vocat κιονηδὸν), ὃθεν ἐξεύρηται καὶ τὰ κοινῶς διπλόγια λεγόμενα καὶ τριπλόγια (διπλόγια καὶ τριπλόγια legit Meurfius glossar. in παγίνη), ἐτέρωθεν ἐστὶ γινώσκειν. Praetereo quae de hoc scribendi genere καταβατῶν et χαμαιφόρων Salmas. ad Firmicum Vopisci f. 448., et quod Diodorus Siculus Lib. II. [c. 56] p. 98. [p. 169. ed. Wesseling.] cum narrasset, incolas Taprobanae infulae vti literis septem, quarum singulae quatuor modis (situ diuerso, ni fallor), transfigurarentur, vt adeo reuera 28. literas habuerint, haec addit: γράφασιν δὲ τὰς εἵχες ἕκ' εἰς τὸ πλάγιον ἐκτείνοντες ὥσπερ ἡμεῖς, ἀλλ' ἄνωθεν κατὰ καταγράφοντες εἰς ὀρθόν. Notum est, eodem scribendi genere etiamnum vti [P] Tschinas siue Sinenfes ^{h)}. Quod vero ad reliquas duas scribendi rationes attinet, quas Dionysii Thracis Scholiastes et Eustathius vocant σπυριδὸν et πλινθηδὸν, eas nondum intelligere me fateor, nec a Theodosio satis explicatas puto. Pro σπυριδὸν Iohannes Croius Obf. in N. T. cap. 9. p. 70 et 71. apud Eustathium legit σπειρηδὸν et exponit a vocabulo σπείρω, per cateruas, per cohortes ^{l)}. Sed apud Eustathium in vtraque edit. et in Theodosii codice non tantum constanter scribitur σπυριδὸν, sed et deducitur ἀπὸ τῆς σπυρίδος a corbe in angustum desinente, cuius figuram nempe retulerit illa scriptio. Sane hodieque non inusitatas eiusmodi corbes memini, superiore parte amplas, deinde paulatim deficientes in acutum. Si vero ita, non aliter, scripserunt veteres Graeci hoc, quod σπυριδὸν vocat Theodosius, illa scribendi ratio hilum non differebat a nostro, nisi breuitate decrefcentium subinde

matica de vsu accentus et spiritus, praecipue cuius characteris apud Graecos antiquos, saltem tempore Titi, olim negato, ex inscriptione autem inter Herculanensia rudera patefacto et demonstrato; item pag. 152. sqq. de notis numeris his minusculis et cursiuis. Sed satis de hisce rebus grammaticis et controuersis, de quibus aliisque huc pertinentibus quaestionibus adeundi sunt Vossius, Ezech. Spanhemius, Montfauconius, supra iam laudati, Villosionius L. m. et bene multi viri docti ab illo excitati. Ego quoque in Introduct. in Hist. L. Gr. Prolegom. XIX. sqq. attigi istas litteras atque quaestiunculas. Harl.

h) adde Nouv. Traité de Diplom. tom. I. P. II. sect. 2. cap. 7. Harl.

i) Σπειρηδὸν legit etiam Martin. Crusius p. 512. Turco-Graeciae. Fabric. In cod. Mastricensi apud Iriarte supra laudato scribitur quoque σπειρηδὸν.

Exempla vero figurarum in columnae et spirae modum haec ibi dantur:

πλινθηδὸν

σπειρηδὸν δὲ, ἕτως

Fabri.

inde versuum, adeoque dici etiam possit Theocriti poemata, quod inscribitur Syrinx; σπυριδὸν scriptum esse. Quod si vero Σπειρηδὸν dicamus esse a σπείρα *spira*, interpretabimur illud de spirali illo scribendi genere, quo vñ sunt veteres Gothi, vti patet ex plurimis saxis et monumentis Runicis, quae etiamnum supersita, cum in Suecia versarer, oculis vsurpavi, et magno numero ab Olao Wormio, Verelio, Rudbeckio, aliisque vulgata constat. Id genus his verbis e Theodori Zwingeri theatro Vitae humanae exposuere Vossius et alii: *Secundum longitudinem a summo ad imum, et hinc rursus ascendendo veluti per spiras (quales sol annuo motu per Zodiacum facere dicitur) scripserunt Gothos veteres in saxis vetustissimis, quae etiamnum exstant.* Rationem scribendi Πλινθηδὸν, Theodosius ita explicat, vt similiter nihil differre videatur ab ea, qua nos hodie vtimur; nam in libris nostris vers. scribimus πλινθηδὸν, h. e. figura, quam refert πλίνθος ¹⁾ siue later, quadrata nempe, ita tamen, vt sit longior quam latior, πλαισίος ἰσόπλευρος Xenophonti libro III. ἀναβάσ. vt notat Suidas in πλινθωτόν. Potest tamen et σπειρηδὸν istud siue σπυριδὸν et πλινθηδὸν ita intelligi, vt saluta Theodosii expositione, licet non per omnia differret a nostra ratione scribendi, diuersum tamen fuerit in eo, quod ante repertos sub Attalo Rege libros quadratos, larga illa et lata volumina non vna serie a sinistra ad dextram perscripta fuerint, sed quemadmodum in volumine legis, quo vtuntur in Synagoga Iudaei, per plures πλινθῶν laterumve formas ac περιγραφαί, σελίδες siue spatio singulis ²⁾ interposito, vel per figuras [P] σπειρῶν cohortium in angustum desinentium, vel σπυριδῶν cordium. Nihilominus superest adhuc, quod quaeratur. Itaque totum hoc doctiorum iudicio libens relinquo. De aliis scribendi modis praeter Vossium Lib. I. Aristarchi c. 54. videri possunt Hermannus Hugo de prima scribendi origine cap. 8. et Petrus Holmius de scriptura c. 5. recusis in Tho. Crenii Viri Cl. Analectis p. 461. sqq. Imprimis vero cupide expectamus praestantissimi Viri Bernardi Montfauconi, quam Parisiis editioni parat *palaeographiam Graecam* de ortu et progressu characterum Graecorum, et de variis omnium saeculorum scriptionis Graecae generibus, cuius operis praeclari in sex libros distributi et variis tabulis aeneis exornandi argumentum, quod exstat in Actis Eruditor. Lipsi. 1707. p. 424. seq. nemini non harum litterarum studio saluam mouebit, auctoris praecipue eruditionem, vsum harum rerum, ingenium atque accuratam industriam cogitantibus. *Fabric.* In lucem prodiit *Montfauconii Palaeographia*, qui liber praestantissimus et saepius a me laudatus est, et mihi fecit otium. *Harl.*

Fabricius orae sui exemplaris hoc manu adscriptum reliquit; „De «λινθ» forma v. *Salmas.* de re militari rom. cap. XL. Liber notitiae vtriusque imperii *laterculus* dictus est, quod esset ad lateris instar factus. Plura Scaliger VII. de Emend. temp. pag. 691. Vetus epigramma apud Suidam in *Λαλινθῶν*, [tom. II. pag. 420. vbi vide Kusterum] memorat instrumentum quoddam *παράλον σπειρήχον*. Rabbi Simeon ben Iochai apud Bartholaeum t. IV. pag. 135. sq. et Cherub. a S. Iosepho tom. II. apparat. Biblici pag. 682. 787 ait, tabulas legis scriptas fuisse hunc in modum, duplicibus lateribus.

¹⁾ Iudaeis etiam versus scripti, (siue vt vulgo dicimus, lineae) aequalis longitudinis vocantur לברית seu *lateres*. Sic qui duo cantica legis describunt, iubentur, quo illorum scripturam a reliqua lege distinguant, *laterem dimidium super integro ponere*, h. e. integro versui superponere dimidium, ut vides apud Carpzouium τὸν μακροτήν, notis ad Schickardi תורת משה pag. 113. 114.

²⁾ Vide Raph. Fabretum p. 348. ad veterem tabellam Iliadis.

EGO DOMINVS DEVS TVVS
SAAL SAED SANIKOD OGE

“Harl.

Ec 3

CAPVT

CAPUT XXVIII

I. De Sanchoniathone Berytio. Eius aetas et nomen. II. Phoenicia Historia a Philone Byblio in Graecam linguam conuersa vel potius conficta. III. Ioh. Henr. Vrsini et Henrici Dodwelli de pseudo Sanchoniathone iudicium. Sanchis Aegyptius. ibid. IV. Mochus Sidonius et alii Phoenicii Historici. V. Sarpedon Rex Lyciae, eiusque Epistola Plinio memorata.

[Cum supplementis Wolsf. Jaegeri].

Sanchoniathonis nomen et aetas.

I. SANCHONIATHON ^{a)} Berytius, siue, vt Athenaeus innuit, et Suidas diserte tradit, Tyrius ^{b)}, diu ante Iliaca tempora, Semiramidis aetate vixisse perhibetur a Porphyrio Lib. IV. aduersus Christianos apud Eusebium Lib. I. praeparat. p. 31. et Lib. X. pag. 485. Theodoritum Lib. II. de curat. Graecarum affect. pag. 28. atque adeo aequalis fuisse Gedeonis ^{c)}, vt notant Bochartus, Huetius, Lemonius et alii. Licet Porphyrius ipse etiam, et Suidas κατὰ τὰ Τρωικά siue circa tempora Troiana, hoc est multis post Semiramidem non annis, sed saeculis, vixisse memoret, et Iosephus Scaliger in notis ad fragmenta Graeca libro de emendatione temporum subiecta p. 40. eumque secuti Vossius de hist. Graecis Lib. I. c. 1. Conringius de Medicina Hermetica p. 5. alique viri doctissimi, vel hoc ipsum vocent in dubium, quia conditae anno 91. vel 76. vel 65. demum ante Troianum excidium, Tyri, velut rei antiquissimae Sanchoniathon meminit. Hoc vero argumentum reuincit Bochartus, docens plures vrbes Tyri nomine fuisse, et Palaeo-Tyri iam fieri mentionem ^{d)} Ios. XIX. 29. Vide Lib. II. Chanaanis cap. 17. Eodem Porphyrio apud Theodoritum notante, (apud Eusebium enim locus corruptus), nomen Sanchoniathon Phoenicum lingua Φιλαλήση significat, siue vt Bochartus [P] תרנון זלז *lex Zelus eius*. Confirmat et Porphyrii Etymologiam Bernardus Aldrete Canonicus Cordubensis in Antiquitatibus Hispaniae et Africae, patria lingua editis, qui nomen Sanchoniathonis deducit a תרנון cupidus et תרנון veritas. Ioh. Henr. Vrsino autem in libro de Zoroastre Hermete et Sanchoniathone, qui prodiit Norim.

a) v. Hasaeus lib. de Acad. Beryt. cap. XL §. 1. Biblioth. Brem. tom. VI. pag. 660. sqq. Heumann. de Moscho et Sanchoniathone v. M. Io. David Baier in Diss. de Phoenicibus eorumque studiis et inuentis. Ienae 1709. pag. 18 — 25. Hærl.

b) Fortasse haec non pugnant. Tyrus s. Tyrii non numquam pro Phoenicibus ponuntur: et, qui natus fuit Beryti, dici potuit Tyrius, ad eundem modum, quo Pindarus, natus Cynoscephalis vel Hylae, Thebanus haberi solet. v. PALMER. Exercit. p. 816. et cl. MANSO, Anmerk. zu Mosch. II. Idyll. p. 334. sq. Jaeg.

c) Hoc inde certo effici non potest. Nam si v. c. FRERETUM, in Comment. de Hist. et Chronolog. Assy. (in Abhandl. und Auszügen der K. Acad. der Inschr. zu Paris, I. B. p. 118.) audias, Semiramis sex, septemue annis ante, quam Iacobus patriarcha in Aegyptum abiret, regni gubernacula tractare coepit. Si FRANKIVM sequa-

ris, (in N. Syst. Chronolog. p. 192. et p. 246.) anno a mundo condito 2214. Semiramis rerum summæ praefuit, Gideon vero a. 2947. victoriam de Midianitis reportauit. Omnino in expediendas temporum rationes, quibus res Iudaeorum antiquas, suo quaque loco, in illis, quae Graeci scriptores tradiderunt, assignare conantur viri docti, opera plerumque frustra infumitur. Jaeg.

d) Nouam urbem, in insula sitam, eodem fere tempore, quo Palaeotyrum, saltem breui post, condi coeptam esse, argumentis copiosis et grauib. euincere laborant PP. Raph. et Petr. Roder. MOHEDANO auctores Hist. Literar. Hispan. T. I. p. 307. sq. Quin urbem istam in insula eodem fere tempore, quo Sidonem, conditam fuisse, ex eaque postea egressam partem fessorum urbem in continente statuisset, putat JACKSON, v. eius Antiquitat. Chronolog. p. 719. (translat. german.) Jaeg.

Norimbergae Ao. 1661. 8. *San-chuni-athon* pag. 185. exponitur *scopulus praepratus asinas*, et cum ludibrio Christiani nominis creditur excogitatum a Philone Byblio nomen, nimis quidem violenta expositione, ut docet *Olaus Borrichius* de ortu ac progressu Chemiae pag. 68. Eandem reuocat *Gustavus Peringerus* diss. de Sanchoniathone Vpsal. 1686. 8.

*Phoeniciahi-
storia a Phi-
lone Byblio
Graeco conuer-
sa aut conficta.*

II. *Phoenicia* scripsisse narrat Athenaeus sub extremum libri tertii, ubi male scriptum *Φοινικὰ* et *Σανιαθωνι* pro *Φοινικικὰ* et *Σαρχωνιάθωνι* recte monuit *Casambonus* ad Athenaeum Lib. III. c. 37. p. 126. qui tamen memoria lapsus est, cum affirmavit, Sanchoniathonis multis locis meminisse Philonem, Iosephum et alios. Nam Iosephus nusquam eius mentionem facit, nec Philo, nisi Philonem intellexit, non Hebraeum, sed Byblium, qui tamen et ipse haud eius meminit multis locis, sed, ut mox dicemus, Sanchoniathonis opus e Phoenicia in Graecam linguam transtulit. Hoc a *Porphyrio* Lib. II. de abstinentia ab animantibus pag. 94. vocatur *Φοινικική ιστορία*. A *Theodorito* p. 34. *ἡ Φοινίκων θεολογία*. Suidas ait, Sanchoniathonem scripsisse *περὶ τῆς Ἑρμῆς φυσιολογίας, ἥτις μετεφράσθη πατρία Τυρίων τῇ Φοινίκων διαλέκτῳ, τὴν Ἀγυπτιακὴν θεολογίαν καὶ ἄλλα τινά*. Quicumque vero fuit titulus operis, ex fragmentis, quae ex illo producuntur a *Porphyrio*, *Eusebio* et *Theodorito*, patet illud continuisse Origines historiam et religionem antiquissimorum Aegyptiorum pariter ac Phoenicum. Praecipuas rerum, quas tradidit, memorias siue *ὑπομνήματα* fertur accepisse ab *Hierombalo* Dei summi sacerdote *Ω*, *εἰληφὼς τὰ ὑπομνήματα παρὰ Ἱερομβάλε τῷ ἱερέως Θεῷ τῷ Ἰεωῷ*. Quin iste *Hierombalus* fuerit *Gideon*, qui in libro Iudicum plus simplici vice *Ierobaal* nominatur, haud dubitant *Bochartus*, *Huetius* demonstrat. Euangel. pag. 84. *Petrus Iurieu* in *Historia Critica* dogmatum et religionis Iudaeorum p. 432. Verum non absurdum hoc argumentis negat *Antonius Van Dale* diss. de Sanchoniathone, libro de *Aristea* subiecta p. 476. sq. Amst. 1705. adde *Dodwell* diss. de Sanchoniathone p. 43. *Georgi Christoph. Küsteri* Exercit. de Sanchoniathone, Bibl. Brem. fasc. 4. tom. 6. pag. 660. sqq. A *Critical* aud apologetical Dissertat. for *Sir Isaac Newton's new System of Chronology and Mytholog.* Gel. Zeit. 1731. pag. 891. 892. *Fourmontii* Reflexions critiques sur les Histoires des anciens peuples tom. I. II. Paris 1735. 4. Journ. des Sav. a. 1735 Nou. pag. 376. et a. 1736 Jan. pag. 23. — Dicitur et Sanchoniathon adhibuisse acta et historias variarum urbium, et monumenta in templis hinc inde asseruata *τὰ κατὰ πόλιν ὑπομνήματα καὶ τὰς ἐν τοῖς ἱεροῖς ἀναγραφὰς, τὰ ἀπὸ τῶν αὐτῶν ἐνεχθέντα ἀπόκρυφα ἁμυνίων*

e) Apud *Iriarte* inter codd. Matrit. reg. numeratur quidam 84. in quo praeter multa alia dicitur, (pag. 346.) inesse n. 180. sine titulo de Sanchoniathone brevis haec notitia *Σαρχωνιάθων* (leg. *Σαρχωνιάθων*) ὁ βροῦτος τὴν φοινικὴν θεολογίαν ἔβηδον ἢ ἐφ' οὗ μεταφράσθη εἰς τὴν ἑλλάδα φωνήν. καὶ τὰς τελέτας τῶν ἀγώνων. Sed fides sit penes auctorem. *Harl.*

f) pro *Hierombalo* legendum esse *Ierobalo* i. e. *Ierobaal*, quod cognomen erat *Gideonis*, indicat *JACKSON*. (l. c. p. 702. n. 3.) idemque, dum illum, a quo Sanchoniathon *ὑπομνήματα* accepit,

Gideonem fuisse ponit, falso hic appellationem *sacerdotis* usurpari monet: errorem autem putat esse vel Sanchoniathonis ipsius, vel Philonis, qui adhibitam ab isto vocem *Köhen* (quae plerumque *sacerdotem* significat,) ignorauit hic, significatu rariore, notare *principem*. Sed tenendum est, quod bene obseruat *GOGVETUS*, in Diss. de Sanchoniathone, subiecta Parti I. Operis de *Orig. Legg. et Artium*, (p. 383. vers. germ.) *Porphyrum* modo mentionem facere *Hierombali*, non *Philonem*, cui tamen potius harum rerum notitia fuerit: hunc vero alios fontes, quibus usus sit Sanchoniathon, commemorare. *Jaeger.*

των γραμμάτων, singillatim κοσμογονίαν Tauti, (qui Aegyptiis Thoth, Graecis Hermes), aliaque eius commentaria, per quae idem Huetius libros Moysis intelligit. Fragmentum [P] Sanchoniathonis lingua Aramaea scriptum habere se testatus est Kircherus Obelisci Pamphili p. 111. Idem alibi affirmavit Sanchoniathonem a se nescio ubi conspectum, sed inuestigantis deinde oculis subductum, cuius rei fidem apud ipsum esse lubens iubeo. Hoc Sanchoniathonis opus dedicatum Regi Berytio Abibalo (quod nomen etiam Hiram Regis parenti fuisse ex Dio Phoenicum historico narrat Iosephus I. contra Apionem p. 1042.) et Phoenicia lingua ab auctore scriptum, in Graecam linguam transtulit Philo Byblius, Grammaticus, digessitque in libros novem, ut refert Eusebius Lib. I. praeparat. p. 31. quamvis octo computet Porphyrius Lib. II. de abstinentia p. 94. siue, quod nota numeralis 9 in η mutata sit a librariis, ut putat Reinesius cap. 12 de lingua Punica, siue, quod librum Philonis Byblii, quem citat περὶ Ἰσδαιων vna computauerit Eusebius, quae Dodwelli coniectura est, siue quod Sanchoniathonis librum primum Theologicum a reliquis octo historici argumenti Porphyrius exemit, ut suspicatur Bochartus Lib. II. Chan. c. 17. p. 856 sq. Sane, quae ex primo referre se ait Eusebius, Cosmogoniam et Theogoniam ex mente Phoenicum exponunt. Phoenicia, quae in illis Sanchoniathonis fragmentis occurrunt, illustrat idem Bochartus in Chanaan libro et capite secundo. Cyrillus Alexandrinus Lib. VI. contra Iulianum p. 205. Sanchoniathi (Σανχωνιάθης) historiam e Phoenicum idiomate in Graecum a Iosepho Iudaeo translatam scribit. teste allato Clemente in Stromatibus. Sed memoria fefellit optimum praefulem, neque enim Clemens Sanchoniathonis meminit, neque Iosephus eius historiam Graece transtulit^{g)}, tum ἥτοις, quam mox velut e Sanchoniathone producit, petita est e Philonis Byblii, quae exstat apud Eusebium, praefatione. Operum Sanchoniathonis iactura reipubl. litterariae vulnus infictum esse perpetuo dolendum profitetur Th. de Pinedo p. 164. ad Stephan. Byzant.

Vrsini et
Dodwelli iudi-
cia de Sanchon.

III. Ceterum non modo Vrsinus, quem supra dixi, vniuersa ista, quae de Sanchoniathone feruntur fabulis accenset, Sanchoniathonemque nulli ante visum lectumve, primum a Philone Byblio putat confictum fuisse^{h)}, sed idem quo.

g) GOGUETUS, l. c. p. 337. monet, errasse quidem Cyrillum nominando Iosepho, loco Philonis; sed ex eo, quod hodie in Operibus Clementis nulla mentio fiat Sanchoniathonis, non satis recte colligi, etiam hac parte falsum esse praefulem; intercidisse enim principium L. I. Stromatum, et in ceteris quoque multa desiderari. *laeg.*

h) Ab hac sententia prope abesse videtur Saxius, V. C. qui in Onomast. Lit. P. I. p. 7. ad annum ab orbe condito 2729. hunc scriptorem ita refert: „Sanchoniathon, nescio quis, antiquitatis, ut perhibent, Phoenicum auctor.“ Verum istam suspicionem argumentis satis probabilibus labefactat Goguetus, in Dissert. laudata. Medio tutissimus ibis, duce, celeberrimo Academiae Lipsiensis Professore, C. D. Beckio, qui in Commentat. de fontibus, unde sententiae et coniecturae de creatione et prima facie orbis terrarum

ducuntur, p. VII. ita censet; „Mihī non videtur integer liber a Philone confictus esse; haec enim fraus statim omnibus innotuisset: sed superesse putem reliquias annalium Sanchoniathonis, etsi valde a Philone, forte etiam Eusebio, interpolatas. vid. cel. Heynius ad: Abhandl. der Parif. Acad. d. Inschr. Griech. Alterth. P. I. p. 240. sqq.“ Ceterum praeter Goguetum, itemque Jacksonum, (qui l. l. p. 702. sqq. fragmentum scriptoris docta adnotatione persequitur,) consulendus est Bruckerus, Hist. Crit. Philos. T. I. P. I. L. 2. c. 6. §. 6. p. 236. — 40. et in Appendice f. Vol. VI. p. 101. Wesseling. ad Simson. Chron. Parafr. c. I. et A. M. 2950. add. Gust. Peringeri Dissert. de Sanchoniathone Vpsal. 1686. 8. Ant. van Dale Diss. super Sanchoniathone, ad calcem Diss. super Aristeā, Amstelod. 1705. 4. p. 472. — 506. Dissertat. sur les livres de Sanchoniathon, contre l'Au-

l'Auteur de la Bibliothèque critique (Mr. Simon, qui tom. II. pag. 10. Porphyrii aetate illos supposito arguit) dans les Mem. de Trevoux, Janv. 1714. p. 68. et Février p. 323. et dans le Journal des Savans, Octob. 1714. p. 453. et 536. edit. d'Amsterd. Vertit Fragmentum hoc anglice Richard. Cumberland, adiecto Commentario, (Sanchoniatho's Phœnician History translated from the first Book of Eusebius de Praepar. euangelica — With historical and chronological remarks — by Rich. Cumberland. Lond. 1720. 8.) quem futilissimum esse pronuntiat Cl. Beckius in Commentat. supra laudata, p. VI. Eius etiam habemus versionem germanicam: R. Cumberlands Phœnizische Hist. des Sanchoniathons, übersetzt von Joh. Phil. Cassel, Magdeb. 1755. 8. Reflexions critiques sur les Histoires des anciens peuples, — par Etienne Fourmont, à Paris 1735. 8. [al. 4. tom. I. livr. I. cap. 1. sqq.] Allegories orientales, ou le Fragment de Sanchoniathon, — par Mr. Court de Gebelin, à Paris 1773. 4. (Et Fourmontium et Gebelinum critica arte plane destitutum historiam antiquam tantum non peruertisse, iudicat Beckius, l. c.) Delisle Neue Welt- und Menschengeschichte, T. I. p. 568 — 599. (ex verf. germ. Hissmanni.) Meiners, Hist. doctrinae de V. D. p. 64. sqq. laeg. Delisle vsus est Cumberlandi, Fourmontii, Gebelinique commentis ad illustranda ingeniosius fragmenta Sanch. Inuenerunt enim fragmenta illa, quae ap. Euseb. occurrunt multos nuper defensores, qui librum Phœnicii scriptoris antiquissimum fideliter a Philone in graecam linguam translatum esse contenderent, quorum acutissimi sunt Ant. Yves Goguet (Diff. sur Sanchoniathon ad calcem T. I. Operis: De l'origine des Loix, des Arts et des Sciences etc. à la Haye 1758. III. 12. ed. 2. Par. 1778. VI. 8. germ. conu. Hamberger. 1760. III. 4.) Delisius (Neue Welt und M. Gesch. l. I. et T. IV. p. 120. sq. et Mignotus (Mémoires de l'Academ. des Inscript. T. XXXIV. p. 65. sq.) Vtuntur vero argumentis his: 1) commemorari Sanch. libros ab Athenaeo, Clemente, Porphyrio, Theodoro, et Suida 2) antiquioribus scriptoribus ideo non innotuisse, quia nondum Graece legi poterant, omninoque rarius inueniebantur. 3) esse in iis clarissima antiquissimae cosmogoniae indicia, et ipsam scriptiois indolem sic referre vetustatem remotissimam et exprimere, vt nullus recentior scriptor imitando eam assequi potuerit.

Contra post Vrsinum, Dodwellum et Dalenium impugnaverunt alii librorum istorum veritatem, in Vol. I.

quibus eminent Christoph. Meiners, Prof. Gött. celeb. (in Historia doctrinae de vero deo T. I. p. 63. sq.) et Mich. Hissmann (Not. ad Librum: Neue W. und M. Gesch. T. I. p. 570. sq. IV. 120. sq.) Hi 1) vrgent silentium antiquiorum scriptorum de Sanchoniathone et differentiam narrationum Eusebii et Clementis de auctore versionis, Eusebii et Porphyrii de numero librorum Operis. 2) monent plena esse fragmenta erroribus chronologicis historicisque. Sic Tyrum urbem commemorari; Thotum Phœnicium dici, qui tamen Aegyptius fuerit. 3) inesse vocabula, quibus Gnostici serius vsi fuerint, vt Protogonos, Aeon. 4) praecipua de mundi formatione commenta esse nunc Mosi nunc Hesiodo surrepta. Addit V. S. V. Ierusalem (Betrachtungen über die vornehmsten Wahrheiten der Religion T. II. P. I. p. 172.) Philonem ideo librum illum confinxisse, vt Iosephi infringeret auctoritatem. Caeterum Hissmannus censet, auctorem egregie, quomodo sensum cultura ingeniorum processerit, variaeque artes inuentae sint, ostendisse.

Alii denique credunt, aut Sanchoniathonem fuisse recentiorem scriptorem, (vt de la Barre, in Historia religionis Graecae, quae francogallice scripta legitur in Commentariis Acad. Inscript. Paris. T. XVI. germanice in Abhandlungen und Auszügen der kön. Akad. d. Inscr. in Classen gebracht; das griechische Alterthum, I. B. p. 224-241., qui quidem censet vixisse Sanchoniathonem post Alexandri M. tempora) aut, Philonem vsum quidem esse antiquissimo libro, et inde quaedam excepisse, sed immutasse multa et adiecisse, vt Heynius (in Not. ad Com. Barrii laud. p. 241.) Eandem rationem sequitur Faucher (Recherches sur l'origine et la nature de l'Hellenisme ou de la religion de Grèce, VII. Mémoire, dans les Mem. de l'Ac. d. Inscr. T. 38. p. 452. sq. Add. Ioh. Gottf. Herder Ideen zur Philosophie der Geschichte der Menschheit. T. I. p. 311. sq.) Plures, qui de Sanchoniathone scripserunt, laudant Fabricy (Sur l'Epoque de l'Equitation T. I. p. 211.) et Ioh. Geo. Meusel, V. C. in Bibliotheca Historica Vol. II. P. I. p. 2-6.

Caeterum fama fuit, secundum quoddam Sanch. fragmentum extare in bibliotheca Medicea Florentinae, et tertium per Peirescium ex Oriente allatum, et deportatum Romam ad Athan. Kircherum, qui tamen illud euulgare noluerit. Cf. Kircher. de Obelisco Pamphil. p. 110. Beck.

quoque ante decennium singulari dissertatione Anglice edita, variis rationibus, veterum praecipue silentio euincere est conatus Hibernorum doctissimus *Henricus Dodwellus* ¹⁾, cuius argumenta cui videre volupe est, is (ni liber Anglicus ad manum sit) euoluet supplementa ad *Acta Eruditorum*, quae Lipsiae cum magno rei literariae fructu iam pridem colliguntur, T. 2. p. 512 sq. In primis singulare est, quod *Philonem* istum *Byblium* ²⁾, qui sub Nerone et deinceps ad Hadrianum vsque vixit, et de rebus eius commentatus est, non diuersum esse docet ab *Herennio Philone*, suspicaturque ab eo potius fraudis vnico auctore, et architecto [P] ὑποβολιμαῖον istum Sanchoniathonem *Bocharti* etiam iudicio fabulosum scriptorem oppositum fuisse libris, quos contra Apionem non diu ante sub Domitiani Imperio Iosephus Iudaeus scripserat, nomen vero effictum siue detortum ex *Sonchide*, Saite, sacerdote sapientissimo et Archipropheta Aegyptio, cuius meminit libro de *Iside* et *Osiride* *Plutarchus* ³⁾.

Mochus
Sidonius et
alii Phoenic.
scripsi.

IV. De reliquis Phoenicis historicis antiquissimis, *Theodoto*, *Hyppocrate*, *Mochus* siue *Mofcho*, (quorum scripta in Graecam linguam transtulit *Laetus*), tum de *Dio* et *Menandro Ephefo*, Annalibusque Tyriorum, abunde dixerunt *Scaliger* ad fragmenta *Berosi* Abydeni et aliorum, subiecta operi incomparabili de emendatione temporum, *Bochartus* Lib. II. Chanaan c. 17. *Vossius* de historicis Graecis etc. De *Mochus* *Sidonio* speciatim, quem similiter ante Troiana tempora vixisse *Strabo* auctor est Lib. XVI. p. 757. et quidam recentiores parum verisimiliter confundunt cum *Moyse* ⁴⁾, videndus *Reinesius* addendis ad librum de lingua Punica, elegantissimi *Graeuii* cura in

i) *H. Dodwell's Discourse concernig Sanchoniathon*. London. 1681. et ad calcem operis: *Two lettres of Advice* 1691. 8. cf. *Dodwell's Works*, Lond. 1723. p. 84. sqq. *Jaeg.* Illum plerique alii in disputationibus contra *Sanch.* fragmenta sequuti sunt. *Beck.*

k) v. *Eudocia* p. 424. vbi *Philonis* istius scripta quoque commemorantur. *Harl.*

l) De hoc *Herennio* confer si placet *Salmas.* ad *Solin.* p. 1227.

m) *Fabricius* orae exempli sui adscripserat haec, quae sequuntur: „De *Cumberlandi* *Review of the Cosmogonie of Sanchoniathon's Phoenician History* cum continuatione e *Canone Eratosthenis* et *Dicaearchi* Londini 1720. 8. v. *Acta Eruditor.* 1722. pag. 524. *Bibl. Bremens.* tom. IV. pag. 1091. *Biblioth. Angloise* tom. 8. pag. 258. 494. In eiusdem opere postumo, edito a *S. Payne* attempts for discovering the times of the first planting of nations, London. 1724. 8. *Acta Eruditor.* tom. 9 suppl. p. 329. *With. Whiston* p. CLXIII. sqq. appendicis ad librum, *An Essay towards restoring the true text of the old Testament*, London. 1722. 8. vbi *Sanchoniathoniana* anglice maximam partem e *Cumberland*“. *Heumannus* vero adnotarat margini sui exemplaris haecce: „*Cumberlandi* editio *Sanchoniathonis* recensetur et seuerè exami-

natur in *Clerici* B. A. M. tom. 23. pag. 207. sqq. Idem *Clericus* ibid. p. 220. *Sanchoniathonem* esse supposititium statuit; idem senserunt *Conring.* lib. I. de *Herm. Med.* cap. 2. pag. 4. 5. 6. et cap. 8. pag. 74. *Calmetus* in *Biblischen Untersuchung.* part. IV. pag. 54. sq. et *V. D.* in *Nouis* supplem. *Act. Erud.* tom. V. pag. 246. sq. Contra tamquam genuinum illius foetum vindicare student *Rich. Cumberland* in *Mem. lit. de Grand Bret.* tom. IV. pag. 249. sqq. *Thomas Burnet* *Archaeol.* lib. I. cap. 6. *Huetius* *Demonstr. euang. prop.* IV. cap. 2. §. 2. et cap. 3. §. 2. *la Croze* *Entretiens* pag. 174. *Fourmont*, cuius liber recensetur in *Actis Erudit.* 1740. pag. 491. sq. vide *Anonymi* diss. in *Journal des Scavans* 1714. m. Octob. p. 453-476 et p. 536-560. Haecenus *Heumann.* Adde *Thesaurum Epistol. Lacrozian.* tom. I. pag. 232. et *Historiam catholicam* ex lingua anglica in germanicam versam curante *S. I. Baumgartenio* vol. I. *Harl.*

n) *Moyse* *Alexandro Polyhistori* fuit femina; *Μωσὶ γυνὴ ἑβραία, ἣς ἔστι σύγγραμμα ὃ παρ' ἑβραίων νόμος.* *Suidas* in *Ἀλξίφειδος* et *Μουσῶν.* *Fabric.* *Gottfr. Olearius* diss. II. de *Heraclito* §. 2. *Pockerodius* diss. de *Notitia S. Scripturae* inter gentes pag. 259. §. 2. *Huetius* in *Demonstrat. euangel. Propos.* IV. cap. 2. §. 8. *Heumann.*

in Belgio recusum: *Seldenus* de iure naturae et Gentium Lib. I. cap. 2. *Huetius* demonstrat. Euangel. pag. 88. et *Radulphus Cudworthus* in Opere de vera notione vniuersi intelligibilis p. 12 sq. et *Io. Clerici* V. C. Bibliothecam selectam T. I. p. 75 sq. Etiam *Βαβυλωνίων ιεγὰ* siue sacra monumenta memorat *Iamblichus* in vita Pythagorae c. 34. ex Metrodoro Epicharmi filio Pythagorco.

Sarpedon. V. SARPEDON Iouis inclyta proles, Rex Lyciae et Troianorum strenuus hyperaspistes a Pátroclo tandem interfectus, Homero multis memoratur. Illius Epistola adhuc superfuisse credita, Plinii propemodum aetate, vt ipse auctor est libro et capite decimo tertio. *Mutianus* ter Consul prodidit nuper se legisse cum praesideret Lyciae, SARPEDONIS e Troia scriptam, in quodam templo, Epistolae chartam. Quod eo magis miror, si etiamnum Homero contendente non erat, aut cur, si iam hic erat usus, in ipsa illa Lycia Bellerophonti codicillos datos (Iliad. ζ'. v. 169.) non Epistolas prodidit. Alius Sarpedon Catonis paedagogus, laudatus Tzetzae Chiliad. III. v. 194. [P]

C A P V T XXIX

I. De Sibyllis Testimonia scriptorum veterum, qui ante Homerum Sibyllam fuisse contendunt. II. et Poetam ex ea profecisse. III. Antiquissimus, qui Sibyllae meminit, Heraclitus, cuius tria loca afferuntur, et post Heraclitum alii. IV. Numi antiqui Sibyllam referentes. V. Vtrum una tantum Sibylla fuerit. VI. Ambigitur. VII. Scriptorum veterum de numero Sibyllarum sensus. VIII. Nominis Sibyllini Etymologiae prope viginti. Graecae. IX. Ibi obiter de nominibus variis in ignominiam detortis. Latinae. X. Hebraicae. XI. Arabicae et Persicae, ubi et de sententia Viri Clariss. Thomae Hydei. XII. Num Spiritu diuino agitante incaluerint Sibyllae. XIII. an malo daemone. XIV. Fortiorine phantasiae sint adscribendae ipsarum diuinationes et enthusiasmo naturali, XV. an merae fuerint fraudes. XVI. Nostrum iudicium. XVII. Vtrum et qua in re Sibylla a Pythia et aliis vatibus differret.

[Cum supplementis W. Jaegeri.]

Sibylla. I. SIBYLLAM quoque Tatianus refert inter scriptores Homero antiquiores, quin Orpheum aetate praecessisse ^{a)} affirmat Clemens I. Strom. p. 323. Augustinus Lib. XVIII. de Ciui. Dei c. 23. Nonnulli sane Erythraeam Sibyllam non Romuli, sed belli ^{b)} Troiani tempore fuisse scripserunt. Ac praeter ea quae supra in *Daphne* e Diodoro Siculo dixi, apud Solinum cap. 8. legas, Delphicam autem Sibyllam ante Troiana bella vaticinatam Boethus (Boethus) autumat, cuius versus plurimos operi suo HOMERVM inseruisse manifestat.

Ff 2

Hanc

a) Hanc Phrygiam fuisse et *Agreus*, *Dianam*, dictam esse, tradit eodem, quem mox Auctor laudat, loco Clemens Alexandrinus cf. Pausan. L. X. p. 629. sq. ed. Hanou. 1613. *Jaeg.*

b) Non maiorem fortasse fidem hoc mereri dixeris, ac quod ante annos quingentos Nicolaus quidam Reuclerus in poemate Leonino, quo Hi-

storiam Hannoniae persecutus est, finxit, vatem quendam insignem Bauasii conditorem, *Bauonem*, Priami patrum, qui miserabile Troiae fatum praeuiderit, Priamoque, sed non credenti, praedixerit, quae fabula exploditur a *Nic. Berglerio* de publicis Imperii Rom. viis Lib. I. sect. 26.

Hanc Herophile Ὁ Erythraea annis aliquot intercedentibus insecuta est de scientiae parilitate Ὁ. Idem de Delphica Sibylla refert Isidorus libro originum et capite octauo. *Lactantius* Lib. I. c. 6. ex Varrone plures memorat Sibyllas, *quintam Erythraeam, quam Apollodorus Erythraeus affirmat suam fuisse ciuem, eamque Graeis Ilium petentibus vaticinatam, et perituram esse Troiam et HOMERVM mendacia-scripturum Ὁ.* Vide Lib. III. Sibyllin. p. 232. 247 sq. Lib. VII. p. 352. *Pausaniam* in Phocicis p. 826. Dionysium Halicarnassensem Lib. I. p. 39. et 44 sq. scriptorem latinum de origine gentis Romanae n. 14. *Agathiam* Lib. I. p. 16. Suidam etc. [P]. [Eudociam pag. 374. inprimis pag. 383., *Harl.*]

Homerus ex II. *Eustathius* ad Iliad. ὁ p. 1285. exponens versus Poetae Ὁ: Νῦν δὲ δὴ Διὶ αἰεὶ
ea proficisse βῆν Τρώεσσι ἀνάζει,
dicitur.

Καὶ παῖδες παίδων τοῖ κω μετόπισθε γένεσθαι.

Τῆτο δὲ λέγεται διὰ τὴν τῶν Ῥωμαίων ἀρχὴν, ἣν Φασιν εἰκὸς εἶδεναι τὸν ποιητὴν ἐκ τῶν τῆς ΣΙΒΥΛΛΗΣ χρησμῶν. Recte hoc nullo pacto verisimile videtur eruditissimo Bocharto, in dissertatione, qua Aeneae aduentum in Italiam dubium reddere conatus est: Nicolaus vero Sudorius praefat. ad Pindarum de eodem loco agens, *Quod quidem, inquit, si oraculum est, et non Romanae iactantiae commentum aliquod, Iliadi artificiose insertum.* Quanquam hodieque legitur in Oraculis Sibyllinis sub initium Libri V.

Ἔσσονται γένεσις τε καὶ αἵματος Ἀσσυρίων
Οὓς τέξαι Τροίην ὅστις πύρρος ἔσχιον ἑρμῆν.

Stilum Homericum et Hesiodum Sibyllino haud multum esse dissimilem, visum etiam *Erasmo Schmidio*, viro Graece doctissimo, Orat. 2. de libris Sibyllinis p. 1496. Confer et *Eduardum Simsonum* part. 2. Chron. Cathol. p. 89. [ad an. m. 2829. col. 359. fed v. ibi Wesseling. notam. *Harl.*] *Clasennium* de oraculis p. 538. Homerum Sibyllae Ὁ imitorem esse et

c) quae Herophile vixisse dicitur a. m. 2813. ante Ch. n. 1190. v. Simson Chron. cath. col. 309. *Harl.*

d) Sibylla, quae *Clem. Alex.* Strom. I. p. 323. *Ὁρφέως παιλαιότερα* dicitur, Simsoni in Chron. cath. videtur p. 257. vixisse circ. a. m. 2747. ante Ch. nat. 1256. ibi quoque et apud Pausan. X. 12. vide de Herophile, cognomine Sibylla. *Harl.*

e) Apud *Iriarte* 2450. est in biblioth. regia Matritens. in cod. 114. n. 114. particula quaedam de Sibyllis; quot fuerint et vnde ortae: Initium: *πρώτη σιβυλλα ἐγένετο παρὰ τοῖς Φησὶ νικάνωρ.* Finis. *ἂφ' ὧν περὶ ἐνὸς θεῦ μαρτυρίας ταῦτα τὰ ἐπη λέγεται.* Statim sequuntur de deo carmina XIII. quorum primum *ἐστὶ θεὸς ὃς μέγας ἐστὶν ὁ αὐτὸς ἀγένητος.* Paulo post sequitur Sibyllae Erythraeae distichon hexametrum, tunc alius Sibyllae; dein oracula vetera Iouis, Apollinis etc. Tum Sibyllini versus XXVI. Post, Sibyllae Erythraeae de Christo ex

Eusebio versus XXXIII, partim ab excusis apud Eusebium diuersi. *Harl.*

f) v. 307. 308. Hoc Poetae vaticinium miratur et diuinationibus iactatis Muhamedis opponit Ludouicus Maraccius prodromo 2. Confutationis Alcorani f. 28. expressit Virgilius 3. Aeneid. v. 97. et 98.

*Haec domus Aeneae cunctis dominabitur oris,
Et nati natorum, et qui nascentur ab illis.*

Respexit etiam Sibylla apud Silium Italicum XIII. 790. de Homero dicens Scipioni:

— *Et vestrum tulit usque ad sidera Romam.* Ita enim illum locum legit Illustris Cuperus ad *ἀποδιδω.* p. 128. Sed in melioribus edit. *Troiam* reperio, non *Romam*. Vide praeterea Quintum Smyrnaeum XIII. 336. seq.

g) Iulius Firmicus Lib. V. Mathes. p. 77. Homerum vocat *diuinum in Iliade Cumaei carminis interpretem.*

et hemistichia multa suae poesi inseruisse, aperte constare, ait *Guil. Canterus* Lib. V. c. 17. Cui viro doctissimo si dicamus, potius aperte constare Sibyllinorum, quae habemus, carminum auctores ab Homero plura mutatos fuisse, quod reponat, nihil habebit.

*Heraclitus
primus memi-
nit Sibyllae.*

III. Ceterum antiquissimus, ni fallor, eorum, qui Sibyllae mentionem faciunt ex iis, quorum scripta vel fragmenta habemus, est *Heraclitus*, cuius tria loca obseruavi. Vnum apud *Plutarchum* lib. περὶ τῆ μὴ χρεῖν ἔμμετρα τὴν Πυθίαν. ΣΙΒΥΛΛΑ μαινομένῳ σώματι καὶ Ἡράκλειστον ἀγέλασα καὶ ἀκαλλώπισα καὶ ἀμυρῖσα φθεγγόμενη χιλίων ἐτῶν ἐξικνέται τῇ φωνῇ διὰ τὸν Θεόν. Alterum in *Clementis* Alex. Lib. I. Strom. p. 304. Ἡράκλειτος γὰρ ἐκ ἀνδραπίνως φησὶν, ἀλλὰ σὺν Θεῷ μᾶλλον ΣΙΒΥΛΛΗ πεφάνθαι. Tertius exstat in *Epist.* vltima earum, quae, nescio quam vere, sub *Heracliti* [P] nomine feruntur, ad *Hermodorum*: ΣΙΒΥΛΛΑ ἐν πολλοῖς καὶ τῷ το ἐφράσθη

Ἐξ ἱαδὸς χάρις ἔξει σοφοῖς Ἰταλίησιν.

Ἐἰ δὲ σε πρὸ τοσούτου αἰῶνος, Ἐρμόδωρε, ἡ Σίβυλλα ἐκείνη, (supple *περγίνωσκον* vel simile aliquid) καὶ τότε ᾔσθα. Post *Heraclitum* Sibyllae eiusque vaticiniorum meminere *Aristophanes*, *Plato*, *Aristoteles*, et infiniti alii. Vaticinandi artem a *Carmano* accepisse, scripsit siue finxit *Antonius Diogenes* apud *Photium* cod. CLXVI. p. 188.

*Nami an-
tiqui cum facie
Sibyllae.*

IV. In numis Gergithiorum vna facie exstabat Sibylla, altera Sphinx, vt testatur *Phlegon* apud *Stephanum* Byz. in Γέργις, cuius generis numum Romae a triumpho monetali *Carisio* cufum vide apud *Ezech. Spanhemium* diff. 3. de praestantia numismatum p. 217 *). Numos duos Cumanorum capite foemineo ex vna parte, ex altera conchylio conspicuos Sibyllae Cumanae imaginem referre putabat *Hubertus Goltzius* in historia urbium populorumque Siciliae et magnae Graeciae e numismatibus illustrata p. 219. sed incerta coniectura, vt ostensum *Iohanni Reiskio* Lib. de Sibyllinis p. 156. qui plus tribuit alii cuidam numismati *Commodi*, in cuius auersa parte legitur COL. AUG. TROAD. et exstat mulier obliquo pronoque corpore nuda, coma in nodum composita, vt dextro pede ad scabellum reclinet, manuque dextra exserta, et laureo, quem tenet, ramusculo subtus propendat. Hac Sibyllam *Herophilum* notari, cum *Trifano* et *Patino* *) persuasus est, variis in hanc rem adductis argumentis, alii item p. 173. numo *M. Aurel. Antonini* *Caracallae*, in quo eadem mulieris effigies cum laureo ramo et fano crudo scabelli instar foeminae supposito apparet. Confer Sibyllarum imagines in *Iac. Gronouii* thesauro Antiquitatum Graecar. T. 2. tabula 42. seq. vbi in aliis vna sedens brachijs expansis cum volumine in dextra. Sibyllae *Erythraeae* ἐποποιῶ statuam siue σῆλην *Erythraeae*, in patria eius haud procul *Chio* positam, memorat *Auctor Chronici Paschalis* p. 108.

Ff 3

V.

h) Denarium huic numo simillimum exhibet *Wachter*. in *Archaeol. numar.* p. 86. adde, quae de interpretatione numi illius, ex sententia *Vail-*

lentii et *Hauercampi*, adfert *M. G. Agnethier. Numophylac. Schulzian.* P. I. p. 103. *laeg.*

i) Vide et *Raph. Fabretum* ad *Vet. tabulam Iliadis* p. 317. seq.

*Verum una
Sibylla fuerit.*

V. Meminit Sibyllae ^{k)} Eratosthenes quoque, teste Suida, Acesander libro de Africa apud *Plutarchum* V. 2. Sympos. et Heraclides Ponticus in libro *περί χρησμεσιών*, ut auctor est *Clemens* 1. Strom. p. 323. Atque hic quidem plures una Sibyllas commemoravit, quemadmodum Apollodorus quoque et Aristonicus teste *Lactantio* [libr. de ira c. 22], et e Romanis Varro ac Feneftella, aliique complures. Ut Taciti iam aetate ambiguum fuerit, *una seu plures* [P] *fuerint*, veluti ipse testatur Lib. VI. Annal. sect. 12. sic *Augustinus* Lib. XIII. contra Faustum Manichaeum cap. 15. *Sibylla porro vel Sibyllae* etc. Neque adeo verisimilitudine destituitur sententia *Salmasii* ad Solinum p. 80. sq. et *Petri Petiti*, (qui perperam Dionysius Petitus vocatur apud Thom. Hydeum p. 394. historiae religionis veterum Persarum) in libris tribus de Sibylla, unam fuisse antiquissimam Erythraeam fatidicam mulierem putantium, nomine proprio (quale etiam visum Aristoteli de mirabil. narrat. p. 707. e., Arriano apud Eustathium ad Iliad. β. p. 266. et Abulpharasio p. 44). Sibyllam dictam, et a variis locis, quae obierit, nomina varia patronymica consecutam; a qua deinde aliae quoque vates foeminae dictae fuerunt Sibyllae.

*Ambiguum
est.*

VI. Attamen ambiguum hoc dubiunque reddit multorum scriptorum veterum non contemnendorum auctoritas, qui cum *Pausania* in Phocicis p. 825., cuius locum perperam hactenus intellectum exposuit *Iac. Perizonius* ad Aelianum p. 723. aliam Sibyllam Erythraea antiquiorem memorant, aliud quoque nomen Erythraeae proprium (ut *Plutarch.* de Pythiae oracul. pag. 401.) referunt *Herophilen* ^{l)}, denique cum Varrone, Lactantio, Servio, Isidoro Sibyllam habent pro nomine appellativum, (confer *Suidam* in *Βερίδες*), quod diserte tribuunt pluribus foeminis fatidicis, ut Albunae siue Leucotheae, Amalthaeae, (quidam Servii codices Malthaeae; *Rutilius* Althaeam vocat), Dianae siue Artemidi, Athenaidi, Carmentae ^{m)}, Cassandrae, Daphnae, Deiphobae, Demo siue Demoni, seu Demophilae: Helissae, Lamiae, Lampusae, Mantoni, Pytho siue Pythoni, Sabbae (Reginae Sabae, quae *Nicaula* dicitur *Iosepho* Lib. VIII. Antiqu. pag. 269. de qua confer *Bochartum* in Chanaan Lib. II. c. 26. et *Clasenium* Lib. III. de oraculis p. 518). Sambethae, Sarbidi, Suanichildae, Symmachiae, Taraxandrae, Xenocleae et aliis. Ut *Deboram*, *Mariamnen* et *Oldam* praeteream, quas Sibyllas recte dici ait *Onufrius*, repugnante nec immerito *Dauidè Blondello* Lib. I. c. 26. de Sibyllis. At enim fuere, qui omnes *ἐνδοσίωστος* ac fatidicas mulieres Sibyllas dicendas putarent, ut *Servius*, et *Suidas* in *Βερίδες*: imo, qui id nominis darent veneficis quoque et spectris foemineis, ut *Delrio* disquis. Mag. Lib. II. qu. 27. Apud *Hermam* visione 2. memoratur anus ipsi Cumis versanti offerre librum, atque ille rogatus,

^{k)} Nicolaus quoque Damascenus in Excerptis Peirescianis p. 458. refert oraculum Sibyllae Croesum comburendum prohibentis. Idem p. 454. eandem Sibyllam *Herophilen* vocat, et *Epheso* ait arcessitam a Cyro Rege Persarum.

^{l)} Sic dictam fuisse Sibyllam Cumanam testatur *Lactant.* L. I. c. 6. Verum Cumanam ab *Herophile* secernit *Tibull.* L. H. eleg. 5. v. 67. sqq. vbi v. *Broekhus.* et *Heynius*, qui bene admonet, inanem fore operam, si quis hanc ad liquidum perducere

velit. cf. *Iackson. Antiquitat. Chronolog.* p. 877-880. vers. germ. *Jaeger.*

^{m)} Carmentem tamen a Sibylla distinguit *Livius* Lib. I. c. 7. agens de Evandro: *Venerabilior diuinitate credita Carmentae matris, quam satiloquam ante Sibyllae aduentum miratae has gentes fuerant.* Sic *Pausanias* in Phocicis Phaenidem et Pelias Dodonaeas vatium more diuinasse ait, sed Sibyllas vocatas negat. *Ἐμμενέουσαν μὲν ἐν Θίᾳ καὶ αὐτά, Σίβυλλας δὲ ὑπὸ ἀνδράσιν ἐκ ἐλπί- θησαν.* Vide, quae dixi infra §. 17.

tus, animum illam, a qua accepisti libellum, quam putas esse? Sibyllam respondit. Erras, inquit, Ecclesia Dei est. [P]

*Dissensus v-
terum de nu-
mero.*

VII. Quot vero fuerint, si fuerunt plures Sibyllae, quae singularum nomina, quod genus patriaque, quibus (nam *binas* Marcianus Capella Lib. II. p. 40. *tres* Aufonius in gripho ternar. et Scholiastes Aristophanis ad aues p. 406. *quatuor* Aelianus Lib. XII. Var. hist. c. 35. plerique alii cum Varrone *denas* numerant, e. g. Photius quaeft. 160. ad Amphiloichium in Montfauconii Bibl. Coislin. p. 347. vt ostendit *Onufrius* libro de Sibyllis, Auctor Chronici Paschalis p. 108. *duodenas*, Erythraeam in Aegypto, Hebraeam, Persicam, Delphicam, Cimmericam (siue Ἀδαῖν, Adaenam) Samiam, Rhodiam, Cumanam *), Libycam, Troianam, Phrygiam et Tiburtinam), temporibus et locis oracula fuderint, opus sit alia Sibylla, quae ista non aenigmatibus obscuris et lubricis, sed certo et perspicue nobis tradat atque exponat. Equidem postquam ea, quae de hoc argumento a priscis et recentibus scriptoribus prodita sunt, non indiligenter excussi, nihil iis, quae de Sibyllis feruntur, incertius reperio.

*Nominis Ety-
mologiae grae-
cae.
Nominum per
ignominiam
detortorum
exempla.*

VIII. De Nomine ipso vide, quam in diuersum abeant scriptores *). Alii Graecum esse contendunt ab Aeolico vel Dorico σῖος *) i. e. Θεὸς et βελή *consilium* (quae Varronis fuit sententia, quam amplectuntur Lactantius, Hieronymus, Seruius et Isidorus: ex recentioribus Erasmus Schinidius et multi alii) Vnde in quibusdam codicibus Constitutt. Apostol. L. V. c. 7. per contemptum dicitur Ἀβυλλὰ quasi *inconsulta* prophetis, non Σιβυλλὰ *Dei consulta*. Qua ratione solenne fuit antiquis, nomina in ludibrium et ignominiam *) detorquere, vt Gelonem Siciliae Regem γέλωντα vocabat Dionysius (Plutarch. de sui laude p. 542.) Euclidis scholam Diogenes Cynicus χολήν, Platonis diatribam κατατρῆβήν (Laert. VI. 24.) Antiochum pro Epiphane multi nuncupabant Epimanem (Athen. V. p. 193.) Arbazaeum Isaurum sub Arcadio Imp. propter rapacitatem ἀρπαζάκιον (Suid. in Ἀρβαζ.). Sic pro Ofroe Ὀξυρόνης, apud Lucian. de scribenda Historia T. 1. p. 615. Ita pro Platone dictus Σάδων *), pro Democrito Δημόκριτος vel Δημόκριτος *), pro Antidoro, Σαννιδάρος vel Σαννιδάρος *), pro Chrysippo *Chesippus* vel Κρύσιππος *), pro Timaeo Ἐπτιμάκος *), pro Heraclide Pontico

Πορ-

*) De Cumana eiusque antro et historia v. Off. Caietan. in Itagoge ad histor. sacrae Siciliae. c. V. p. 24. et Dorville in Siculis cap. V. p. 57. sq. Harl.

o) Videtur Sibylla fuisse nomen proprium mulieris cuiusdam satidicae, ac tandem inde factum esse nomen commune. Heumann.

p) Similiter *Sisyphum*, quasi *Theosophum* dictum nonnulli existimant. Vide Coelium Rhodiginum Lib. XXIV. Antiqu. Lect. c. 5. Sophoclis Tragici pater, Suidae et aliis dicitur *Sophilus*, Diodoro Siculo Lib. XIII. *Theophilus*, in quibusdam Codicibus Laertii II. 120. *Diphilus*.

q) Confer, quae notati in Codice Apocrypho Novi Testamenti p. 344. et Cotelerium T. 1. Patrum Apostolicorum. p. 335. Sed et in laudem simi-

liter deflexa nomina obseruabis, qualia sunt Εὐδοξία pro Eudoxo. Laert. IX. 91. et pro Lycone Glycon, id. V. 66. Sic Manichaeus fuit erat Manicheus quasi manna fundens, ita enim legendum apud auctorem Praedestinati: et apud Ekbertum presbyterum contra haeres. Catharorum tom. 23. Bibl. P. P. pag. 602. E. 631. H.

r) Laert. III. 35. et VI. 16. Athenaeus V. 10. et XI. 15.

s) Laert. X. 8. Hesych. Illustris.

t) Laert. et Hesych. ibid.

v) Cie. I. natur. Deor. sect. 94. c. 34. Laert. VII. 182.

x) Strabo, Diodor. Siculus, Suid.

Πομπικός⁹⁾, [P] pro Alexino Ἐλεγκτικός⁹⁾, pro Cleanthe Phreantles^{aa)}, pro Labieno Rabienus et pro Passieno *Grassienus*^{bb)} ^{cc)}. Aristotelem quoque Narristotelem dixit Lutherus et Werdnagenius. *Tollium* pro Tullio, *Quintil.* VI. 3. p. 543. *Choeroden* pro Herode, Theophan. Cerameo, Homil. XXVII. f. 199. *Demens*, pro Clemente Barth. pag. 118. ad gesta dei per Francos. Κακοσέργιος pro Philostorgio, Photius. Ἀνόμιος pro Ennomio. — v. Wolf ad Originis Philosoph. p. 90. Barth. Aduers. 134. 9. et tom III. ad Statium p. 373. Πατριάρχης pro Patriarcha in vita Stephani iunioris tom. 4. Cotelerii p. 444. Ἐπισκόπος Episcopus, 452. 477. κάλλιστος παρ' ὑμῶν κάκιστος p. 460. Ἀμονάχων μοναχῶν ὄμιλος Cinnam. IV. Hist. pag. 198. ed. Tollii. *Scottus*, Sottus, Sirmond p. 64. ad Theodulf. Aurel. tom. 14. Bibl. patrum Lugd. Io. Damascenus pro *Manzure*, quod parentis ipsius nomen, a Leone Iconoclasse dictus *Manzer* (*spurius*, Deuter. 23. 2.), Cedren. Sic Μήρινδον siue laqueum dixere alii pro Cerintho, *Amacarium* pro Macario. Etiam in Apocalypsi IX. 11. Apollo est Ἀπολλύων. Et in Prophetarum libris nomina Idolorum et Regum, qui Iudaeos vexarunt, ita passim proferuntur, vt in dedecus deflexa esse appareat^{dd)}: Talia sunt *Beelphegor*, *Beelzebub*^{ee)}, *Baal Pharasim*, *Beseth* (confer Bochartum Geogr. sacr. p. 858. Iosephum Medium in fragmentis sacris p. 248.) *Misraim*, *Nechao*, *Nabuchodonosor*, *Euilmerodach*, *Chusansathaim*, *Chodorlaomor*. Etiam Achan dicitur^{ff)} *Achar* 1. Paralipom. II. 7. quasi turbatorem dicas, Sichem vero *Sichar* Io. IV. 5. ebrietas, quasi de ebriis Ephraim. Es. XXVIII. 1. (v. Bafnage ad a. Chr. 30. n. 58.) Sic *Phaenon* siue Saturnus a splendendo dictus, Aquilae dicitur σκοτασμός, Amoso בֵּין בֵּין verbo a caligine ducto. Etiamnum enim Arabibus *ḥamā* est *caligare*, vt obseruat *Salmasius* in Epist. ad Croium, post Hotomannianas p. 480. Sic pro Photino Photioque dixere alii *Scotinum*, *Adoxium* pro Eudoxio, pro Eusebio *Asebius*, *Satanasium* pro Athanasio, pro Cypriano *Coprianum* (vide Lactant V. 1.), pro Sebasteno *Asebastenum*, *Atychem* et *Dystychem* (confer Suidam in Σευήσος), pro *Eutyche*, *Anoetum* pro Noeto, pro Eutacto *Atactum*. Sic *Catagnosticos* Epiphanius pro Gnosticis, denique *Dormitantium* pro Vigilantio dixit Hieronymus, et quidam recentiores pro Bodino et Balduino *Badin*, pro Caluino *Cauvin*, pro Ramiresio *Rabiresium* etc. Epiphanius quoque notante Cotelerio Epimenidem vocauit *μημερία τῆ παρὰ Κρητὶν εἰδωλία*, et in Conf. Apost. Lib. II. c. 27. Sacerdos idoli cuiuscunque dicitur *μημερεύς*. Ita *Clemens Alexandrinus* p. 10. protreptici

y) Laert. V. 86.

z) Laert. II. 109. Hesychius illustr.

aa) Suidas in Φρεάντης et Ἀλεάντης, Laert. V. 168.

bb) adde, sis, *Biberium* *Caldium* *Meronem* pro Tib. Claud. Ner. (Sueton. Tiber. c. 42.) *Idolianum* pro Iuliano Apost. et ex recentioribus *Cazabonum* pro Casaub. (Menagiana; T. 4. p. 321.) *Grunnouium* pro Iac. Gronou. (Dermaf. Epist. ad Rechenberg. Lips. 1687. p. 11.) *laeger*. Raphaël. Fabrettus Iac. Gronouium perpetuo *Grunnouium* adpellat in libro: *Raph. Fabretti*, Casparis F. Verbinatis ad Iacob. Gronouium Apologema in eiusque Titiliuitia s. somnia de Tito Liuio animadversion. antea editae sub nomine Iasitheï. a. 1686. 4. Harl.

cc) Senec. V. Controuers.

dd) Etiamnum hac detorsione nominum ignominiosa nihil frequentius est apud Iudaeos, vt patet vel ex blasphemis illorum in Seruatorem nostrum, in sanctum Euangelium et omnia sacra nostra annominationibus, quarum pars exstat in leberide SamuelisFridericiBrenzii et Iudaei, sed quem aduersarius illius SalomonZeui simili allusione Sammaëlem appellat. Confer si placet Ioh. Wulferum in theriaca Iudaica ad examen reuocata p. 39. 47. 112. Augusti Pfeifferi τῆ παρατήρα Operum Philologicorum Tomum 1. p. 651. Eifenmengeri Entdecktes Iudenthum II. pag. 65. sq. 141.

ee) Sam. Bafnage ad A. C. 31. n. 50.

ff) id. ad A. 30. n. 58.

ptici *μυσήρια* Ethniconum appellat *μυθήρια*. Et p. 9. *διήγησαι ἡμῖν*, inquit, *καὶ τῆς ἄλλης μαινικῆς μάλλον δὲ μαινικῆς ταῖς ἀρχαῖς χρησῆριας*. (conf. Plat. Gorg. Schol. Eurip. Hecub. v. 676.) Philastrius haeresi CVII. *ipsius nomen idoli species doli*. Caesarius quaest. L. p. 110. *Κρόνος μάλλον δὲ ὄνος, ὁ Διόνυσος τοῖς σέβεισι πάθος ἀνίατον καὶ δύσοδμον, Ἡρακλῆς μάλλον δὲ Ἡρακλῆς, Ἀσκληπίος ὁ ταῖς φρεσὶ νήπιος*. Καὶ Σύροι μὲν οἱ Φεραῖοι συρφετοὶ τὸν τῷ ἄδῃ ἐπώνυμον Ἀδωνιν ἐξεθείασαν κακῶς etc. Sed vt ad Sibyllae nomen reuertar, id alii deducunt a solo vocabulo *Σίβη*, (Aeol. pro *σίδη malum punicum*) [P] perinde vt ab Ἡρῇ Ἡρῦλλας, a σῆκος σήκυλλα, quae Salmafii opinio est ad Solinum: Alii a solo *σιὸς*, vt Sibyllae dicantur Lacedaemonio idiomate veluti *Θιβυλλαι paruas quaedam Deas*, ita enim la Cerda ad Virgil. 3. Aeneid. p. 333. Alii ab *ιβύνει clamare*, vt Isaac Vossio placuit ad parentis sui Etymologicum, siue a *σίνεν τὴν βελήν*, quam suspicionem suam affert Petitus Lib. I. de Sibylla c. 6. siue a *σέβω* et *σέβομαι, colo, veneror*, vñtatissima in deriuationibus literae *e* in *i* mutatione, de qua originatione mentionem iniicit eruditissimus Perizonius ad Aelianum p. 722. qui praeterea putat, Pausaniam in Phocicis pag. 825. scripsisse *ἀπὸ*, non *ὑπὸ* τῶν Λιβύων Sibyllam dictam, vt sit quasi *Λιβυλλας*, quod nempe ex Libya in Graeciam venerit. Vel denique a *σίω agito*, et *βυλλὸς full, plenus*, quod agitante et concitante spiritu plena esset, quae Matthiae Martinii originatione est, laudata Hottingero p. 58. pentadis dissertationum.

Latinae. IX. Alii latinum esse nomen affirmant, quod Prophetidem sonet: ita enim Hesychius illustris et Suidas, tum Marcus Antimachus prooemio in Sibyllina: siue quod a Romanis passim Sibyllam celebrari sentientes, nullo in Graeca lingua ipsis occurrente etymo, latinum vocabulum esse perperam concluderunt: siue quod vere latina vox credita sit, vel a *fibus*, quod *acutum* siue *callidum* significare Festus docet in *fibus* et *Perfibus*: vel quod *sub illa* Deus aliquis latere putaretur.

Hebraicae. X. Alii maluerunt nomen esse Hebraicum, vel a *קבל* accepit, vt Caspar Pencerus p. 160. de diuinat. Michael Neander in Apocryphis de Christo p. 419. appendice ad Erotemata Ebr. p. 517. et alii: vel a *סבר* portauit: quae coniectura est Hottingeri loco laudato; Antonii Thyfii c. 13. Misc. Exerc. et Nicolai Loydii in notis ad Caroli Stephani dictionarium historicum. Vel a *בצלח*, quae vox pro *fatiloqua* ponitur 1. Sam. XXVIII. 7. praefixo *w* demonstratiuo; ita Georgius Hornius Lib. II. histor. Philos. cap. 1. His adde, etsi nihilo magis verisimile, quod vir doctus Bochartus Lib. I. Chanaan c. 27. p. 559. fabulam de Lilybaeo Sibyllae Cumaeae sepulchro, inde ortam suspicatur, quod Sibyllae nomen alludat ad Hebraicum *בבל* habitatio, vt ex Zebul gumaa siue *habitatione vniuersitatis*, h. e. sepulchro, facta sit Sibylla Cumaea. Praetereo, quod Georgius Cedrenus et Michael Glycas in Annalibus p. 103. Reginam Sabae metropoleos Sabaeorum celeberrimae, 3. Reg. X. memoratam, a Graecis Sibyllam dictam notant, et Pausanias in Phocicis p. 828. refert, ab Hebraeis, qui supra Palaestinam sunt, in fatidicarum numerum referri *Sabbam*, quae dicta viris eruditis videtur a *בבש* vimo *se ingurgitare*, vnde Bacchus *Σαβαΐζιος* et *Σάββοι Βάκχοι* etc., notante

Plu-

gg) conf. Trilleri Anmerkungen über Hug. Grotii Leidenden Christum pag. 553. sq. ed. 2. Harl.

Plutarcho Lib. 4. c. ult. *Sympof. Suidae Sambethe*, B priore in M mutato, vt pro *Abacuc* alii *Ἀμβανῆν*, pro *Dibon* *Es. XV. 9.* *Dimon* et plura eiusmodi apud *Reinesium* defenf. Var. Lect. p. 103. *Drusium* Lib. X. *Obf. facr. c. 17.* *Vossii Etymolog. in Ambubaias*, *Perizonium* denique p. 724. ad *Aelianum*, qui *Σαμβάδεον* siue *Sambethes facellum* praeterea obseruat in inscriptione *Thyatirena* apud *Sponium T. 1. Itiner. p. 398 [P].*

Arabicas et Persicas.

XI. Aliis denique *Sibylla* vocabulum Arabicum visum est, vel a *Sabal*, *dicaui*, seu *consecraui in usum religiosum*, vel a *Sab* et *Aloah*, quibus verbis denotatur *vas electum Dei*. Ita *Seruati* Gallaeus ad oracula *Sibyllina* p. 3. festiue professus, se plures eiusmodi bellas ex lingua Arabica posse cudere *Etymologias*. Sed et nouissime *Thomas Hyde*, vir doctus et ingeniosus, libro de religione veterum Persarum c. 32. p. 391. obseruat apud Arabes et Persas signum Virginis, (Virgo enim *Sibylla*, confer *Augustin. XX. ult. contra Faustum*), in zodiaco a spica, quam manu tenet, synecdochice vocatum *Sumbul*, seu *Sumbula* ^{hh}). A Phoenicibusque et Chaldaeis ita in *Zodiacalium animalium* seriem insertam esse Virginis spicilegae spicam erectam, quam dicunt שְׁבִירָה סִיבִּלָא seu סִיבִּבִּלָא. *Hinc*, inquit, *Sibyllinae fabulae origo. Visum enim est, huic spicae seu virgini aliquod תרומה סאֵמָא tribuere, quasi esset abscondita reuelans et occulta retegens referansque, adeoque vatem seu Prophetissam eandem appellare. Nam cum ab astris suam praeteritorum et futurorum scientiam illae gentes semper peterent, non erat illepidum nec veterum ingenio incongruum, huic Virgini, tanquam scientiae coelestis fonti, sub Sibyllae seu spicae nomine rerum indicationes et reuelationes attribuisse, et astute ad delusionem vulgi (vt solebant) multa fusilia de ea praedicare. Ex antiquissima hac Chaldaeorum et Phoenicum Theologia porro ait factum esse, vt non modo in illis gentibus quaeuis delirae et mente captae virgines de futuris et abstrusis rebus capitis sui Chimaeras euulgando, vates videri vellent ac Sibyllae, sed et ad Graecos ac Latinos res illa peruenerit, vt virginalia oracula iactarent, publicarentque. Germanos quoque narrat *Tacitus* foeminis ac speciatim puellis omnibus tribuisse vim quandam *μαντικήν*. Ita enim ille c. 8. de moribus Germanorum: *Inesse quin etiam sanctum quid et prouidum putant, nec aut Consilia eorum aspernantur aut responsa negligunt.* Et Lib. IV. histor. c. 60. *Velleda virgo nationis Bruclerae late imperitabat, vetere apud Germanos more, quo plerasque foeminarum fatidicas et angescite superstitione arbitrantur Deas.* Cui adde quae de Germanorum sacris foeminis futura praedicentibus tradit *Clemens I. Strom. p. 305. et Phil. Cluuerum Germaniae Antiquae p. 165. seq. 112).**

Num spiritus diu. agitationis fuerint Sibyllae.

XII. De spiritu, quo actae fuerint *Sibyllae*, non minor dissensio est: quaecumque enim sere in omnes partes dici possint, dicta sunt iam tum ac defensitata. Dubius haeret *Dionysius Halicarnass. Lib. IV. p. 529.* qui cum ἐντύχημα obtorum *Tarquinio Sibyllinorum* referre vellet, εἴτε Θεῶν ^{hh}), inquit, εἴτε δαιμόνων ἐννοίας δασηδέν, quo in loco vt saepe apud Ethnicos scriptores, δαίμονες sunt boni spiritus

^{hh}) Hydei sententiae subscribit *Bailly* in *Geschichte der Sternkunde des Alterthums*, vol. I. sect. V. §. 6. pag. 164. *Hart.*

ii) add. *Keyser. Antiquitat. Septentrional. Diff. de Mulierib. fatidicis p. m. 369. Jaeger.*

^{hh}) Apud *Dionem Chrysostomum* diff. 1. de regno p. 11. anus, quae Dorico idiomate *Dioni* reuocationem ab exilio praedixit, professus est se *μαντικήν* accepisse a Matre Deum.

ritus intermedii, quia plerisque non pro [P] maiestate Deorum superiorum siue coelestium esse videbatur *Sibyllae fatiloquia versificare*, ut Apuleii verbis utar, libro de Deo Socratis. Ceterum *Deo agitante* incaluisse Sibyllam, perinde ut Balaamum, contendunt omnes, qui Deum solum futuras res incertas praenunciare posse persuasi, Sibyllas ex vero multa vaticinatas esse, et priusquam euenirent praedixisse, credunt. Ita non Ethnici tantum, ut Heraclitus apud Clementem, Plato in Phaedro, et Iamblichus p. 73. de Mysteriis Aegypt. sed et multi ex veteribus Christianis sensisse videntur, Iustinus, Clemens, Hieronymus ⁴⁾ et alii. Ex recentibus Sebastianus Castellio prolegomenis ad Sibyllina. Sixtus Senensis Lib. II. Bibl. S. Baronius Appar. ad Annales num. XI. Cudworthus in systemate *vonnā* vniuersi p. 282 ^{mm)}. Alius scriptor Anglus (Rob. Boylius ut audio) in disquisitione de Sibyllis A. 1662. 8vo. edita c. 2. Ionas Velisius Lib. III. c. 14. lectionum Criticarum, eique ad stipulatus Daniel Clasenius Lib. III. de oraculis p. 497. 500. 511. 550. Richardus Montacutius analect. Exerc. 3. et apparatu 3. ad Origg. Ecclesiasticas (conf. Henr. Benzeli diff. de Apolline loquaci et muto, in eius Syntagmate differtat. a Kappio editarum pag. 339. sqq. *Hart*).

An malo daemone.

XIII. *Malo Daemone inspirante* siue instinctu Daemonum locutam Sibyllam putat Lactantius Lib. VII. c. 18. et auctor commentariorum in Epistolas Paulinas qui sub Ambrosii nomine ambulant in 1. Cor. 2. Quorum sententiam e recentibus tuentur Blondellus Lib. I. c. 21 sq. Tobias Wagnerus disquisit. in Sibyllina p. 101. Petrus Petitus de Sibylla p. 91. et Lib. III. c. 7. sq. Alii oracula Sibyllarum distinguunt, et quaedam Sibyllas ex Dei instinctu, alia malo Daemone distante protulisse affirmant. Sic Franciscus Collius de Sibyll. c. 35. p. 226.

An phantasia et enthusiasmo naturalis.

XIV. Alii cum Thoma Hydeo de religione veterum Perfarum p. 387. 393. Fortiori phantasiae atque imaginationi ⁿⁿ⁾ tribuunt, vel ad *Enthusiasmum* quendam et furorem recurrunt *naturalem*, vimque *μαρτυρίαν* in certo temperamento, vitae ac diaetae genere, homini a natura quandoque inesse disputant. Ita ex Ethnicis ipsis non pauci, secuti Aristotelem sect. 30. probl. 1. Ammianus Marcellinus Lib. XXI. c. 1. *Aperiunt tunc quoque futura, cum aestuant hominum corda, sed loquuntur diuina. Sol enim, ut aiunt Physici, mens mundi, nostras mentes ex sese velut scintillas diffunditans, cum eas incendit vehementius, futuri conscias reddit. Vnde Sibyllae crebro se dicunt ardere, torrente vi magna flammaram.*

An fraudes fuerint.

XV. Alii denique *meras fuisse fraudes atque imposturas* contendunt, quibus ambitio suo plebem rexerint et Remp. moderati fuerint homines callidissimi.

Gg 2

Hanc

ⁿ⁾ Theophilus lib. II. contra Autol. cap. XI. p. 116. conf. Memoir. lit. de la Gr. Bret. tom. XI. pag. 172. sqq. *Heum*.

^{mm)} T. I. p. 411. sqq. T. II. p. 181. sqq. ed. Lugd. Bat. 1773. vbi *Moshemius* *ισχυ*, neque certi aliquid de facultate vaticinandi, qua Sibyllae valuisse feruntur, constituere audet, praeter modum timidus. *Jaeger*.

ⁿⁿ⁾ Ad hanc sententiam proxime accedit PRI-DEAUX, *Hist. des Juifs et des peuples voisins*, T. VI.

(ed. Amstelod. 1728.) vbi a pag. 169. vsque ad pag. 195. de vaticiniis Sibyllarum fuse disputat, et commemorato exemplo virginum fatidicarum, quae inter Pontificios saepe exstiterunt p. 186. haec subiicit: *Quelquesfois c'est un enthousiasme; quelquesfois des vapeurs de mere: mais pour l'ordinaire c'est l'orgueil et la vanité, qui leur fait jouer ce rôle. Vraisemblablement les Sibylles n'ont pas eu des principes plus relevés pour la production de leurs Oracles. Jaeger.*

Hanc sententiam Cicero olim amplexus videtur libro II. de diuinatione c. 54. et ex recentioribus acriter defendit *Antonius Vandalem* libro de oraculis Diff. I. cap. 18. p. 405. seq. editionis secundae: cui etiam suffragatur *Th. Pinedo*, *Iudaeus*, ad *Steph. Byzantin.* pag. 205. 226. 229. [P]

*Non omnia
oracula fraudi
sunt tribuenda.*

XVI. Sed quemadmodum multos passim oracula ad mentem suam vel confinxisse olim vel interpretatos esse fraude politica non est dubium, ut de Sibyllinis apud Romanos iactatis affirmat etiam *Thomas Hyde* libri laudati p. 388. ita omnia et singula, quae quocunque tempore et loco praedicta inter Ethnicos feruntur, eiusmodi impostoribus addicere, nimis confidens forte dixeris ac temerarium: praecipue cum multa in rebus magni momenti mirando more euentus comprobauerit. *Neque casui* vel *fortunae* haec vniuersa ac singula adscribi possunt, cum non pauca sint adeo determinata, alia vicissim tam inexpectatum quid insolitumque contineant, ut qui vel fraudibus vel casui tribuat memorata apud veteres vel recentiores etiam vaticinia omnia, ab eo non rem explicari, sed lectores suos derideri existinem. Neque vero indignum est Parente ac conditore humani generis Deo ^{oo}), casus magnos et mutationes Rerumpublicarum per varios, ut ipsi visum est, modos mortalibus praesignificare, cuius rei in omnium gentium historiis ^{pp}) non inficianda vestigia exstare puto: Neque absurdum est, malorum daemonum quandoque maligna sentiri ludibria, aut furore naturali ^{qq}) fortioreque imaginatione actos homines mira quaedam et stupenda vaticinari, ut a *Nostradamo* ^{rr}) et eius similibus factum constat. Si itaque de Sibyllinis, et quae passim apud scriptores memorantur, oraculis sententiam dicere iubeam, saepe numero sane fraudes et casum, sed ista quoque tria interdum, in aliis quidem aliud principii loco fatebor me agnoscere ^{ss}).

*An et quomodo
differat
Sib. ab aliis
vaticiniis.*

XVII. Quaesitum etiam est, quae in re Sibylla a Pythia et reliquis vaticibus differet ^{tt}). Quamquam enim plerisque, ut iam ^{oo}) ostendi, fatidicae mulieres totidem etiam visae sunt Sibyllae, tamen alii, prae ceteris vir magni ingenii, *Petrus Petitus*, non dubitauit, plurimum inter Sibyllam et reliquam vatum turbam interesse. Negat enim, Pythiae instar alligatam certo loco, et de rebus saepe leuibus quaerentes responso dignatam fuisse: sed ubique terrarum etiam non rogatam praedixisse prodigia, magnos euentus,

^{oo}) v. *Iustini* qu. 146. ad *Orthodox.*

^{pp}) conf. *Alexandrum* ab *Alexandro III.* 15.

^{qq}) v. *Andr. Rüdigeri* *Physicam diuinam* pag. 304. sq.

^{rr}) Cf. *I. D. Koeleri* *Dissertatt. de Prognosticorum politicorum vanitate*, quarum prior a. 1711. posterior a. 1712. *Altorfii* prodiit. In illa p. 33. sqq. de Sibyllinis Oraculis, in hac p. 24. sqq. de *Nostradamo* et pluribus huius farinae hominibus docte et prudenter exponit, et de vniuerso vaticinationum genere ita, ut dignum est philosophi persona, iudicat. *Iaeger.*

^{ss}) Conf. *I. E. Imman. Walchii* *diff. quatuor de seruis veterum fatidicis*, ad *Aëtior.* XVI. 16. *Ic-nac* 1761. *Hart.*

^{tt}) Si *Serapionem* audias, differt etiam eo, quod ne mortua quidem a diuinandi arte cessat, et quod anima eius adhuc potest conspici. Ille enim, teste *Clemente Alex. Stromat. I.* p. 304. *ἡ-
δι ἀποθανόντων λήξαι μαντικῆς φησὶ τὴν Σίβυλλαν καὶ
τὸ μὲν εἰς αἶμα χαρῆσαν αὐτῆς μετὰ τελευτὴν, τοῦτ' εἶπεν
τὸ ἐν Φόρμυσι καὶ κληθεὶς μαντεύμενον· τὴ δὲ εἰ γὰρ
μεταβαλόντος σώματος πόσις, ὡς ἐπὶ, ἀναβυσσῆτι, ὅσα
ἂν αὐτὴν ἐπιεμνηθῇ θέρματα, κατ' ἐκείνου δῆμωδον γε-
ρόμενα τὸν τόπον, ἀκριβῆ τὴν οἰά των σαλεύχων τοῦ αἰ-
θρῶπος προφαινέιν τὰ μέλλοντος δῆλωσαι γράφει· τὴν δὲ
φυγὴν αὐτῆς εἶπεν τὸ ἐν τῇ Σελήῃ φαιρόμενον πρῶτον
αἶμαρ.* Sententia perabsurda. *Iaeger.*

^{uu}) *Supra* §. 6.

tus, longaeque post ^{xx}) euenturos, et de rebus quibuscunque maximi momenti oracula fuisse, rationemque placandorum Deorum demonstrasse. Vide eum Lib. III. cap. 1. seq. Furorē [P] quoque Sibyllae negauit Ianus Velisius, vt ex eius lectionibus Criticis notauit Dan. Clasenius Lib. III. de oraculis, qua in parte diuersus ab Heracleti, Platonis et omnium paene veterum sententia etiam Christianorum (vide Blondellum Lib. I. c. 24.) sed et Sibyllae ipsi aduersatur, quae certe voluit videri enthusiasmo correpta ac diuino furore. Sic enim illa apud Phlegontem Trallianum de longaeuis pag. 120.

Μαυρομένη μὲν ἐνὶ Σηγοῖς ἄπαντα λέγουσα

Et Lib. II. Sibyllinor. sub initium:

Πᾶν ἄνθρωπος ἐκπλαχθῶσα ταύτῃ σπῆμ', ἔτι γὰρ εἶδεν
Ὅττι λέγου, κέλευται δὲ Θεοὶ ἵνασ ἀγορεύων. 77)

xx) Hoc etiam Bacidi tribuit Aristides T. 3. p. 22. Ὁν μόνον τοῖς ἐφ' αὐτῶν ἀλλὰ καὶ τοῖς ὑστέρων πολλὰ δὲ καὶ θαυμασίως προεῖπον Βάκις, Σίβυλλα, Ἴτεροι μετὰ τούτων. Orat. 1. Platonica. Plutarch. quare Pythia non reddat oracula carmine p. 399. Σίβυλλα δὲ αὐτὰ καὶ Βάκιδες ὥσπερ οἱ πάντων ἀνταμάρτας τὸν χρόνον κατέβαλλον καὶ δίδασκον ὡς ἔτυχεν παντοδαπῶν ἐνόμια καὶ ῥήματα παθῶν καὶ συμπετυμμάτων.

yy) Multi alii de Sibyllis, earum historia, vaticiniis etc. egerunt praeter memoratos; *I. Vossius* de Sibyllinis, aliisque, quae Christi natalem praecesserunt. Oxon. 1680. 4. *Io. Markii* de Sibyllinis

carminibus disputationes academicae duodecim. Accedit breue examen diss. gallicae de Sibyllinis oraculis editae Paris. a Io. Crassetio, Franeker. 1682. 8. *Tobias Ekhard* Non- Christianorum de Christo testimonia — ex antiquis monumentis proposita et diiudicata, ed. II. Quedlinburgi 1736. 4. c. II. pag. 29 — 85. qui de Sibyllis harumque de Christo inprimis oraculis, plene docteq. agit, et multos viros doctos, diuersimode sentientes, laudat. Oraculorum Sib. editiones, scriptorum de Sibyllis recensum, aliaque de iis memorabilia exhibet *Io. Moller* in Homonymoscopia part. II. c. II. pag. 271 — 277. *Harl.*

CAPUT XXX

- I. De Sibyllinis Oraculis. Vtrum ipsas oracula sua in litteras retulerint Sibyllae. Folia Sibyllina.
 II. An ab aliis excepta digestaque fuerint. III. Furor Sibyllarum a Cicerone negatus, provocante ad Acrostichides. IV. De his plura, et Dionysii Halicarnassii locus explicatus.
 V. Acrostichis de Iesu Christo Servatore, iam Constantini aetate suspecta falsitatis. VI. Ciceroni inspectam, praeter rem affirmat Constantinus. VII. Quodnam vaticinium Sibyllinum de Rege, et quam acrostichis respexerit Cicero. VIII. Locus Suetonii de natura Regem Populo Rom. parturiente. IX. De oraculo quo regnum tribus Corneliis portendebatur, Lentulo id interpretante de se. X. Τρία νύκτα νύκτα tres Corneli in libris Sibyllinis. XI. Imperium Hadriano Imp. praedictum e libris Sibyllinis. XII. Oraculum Sibyllinum de Rege restituendo. XIII. Oraculum de Rege ex Oriente prodituro. XIV. Ecloga quarta Virgilii non respicit Oraculum Sibyllae, sed Hesiodi fabulam de quatuor aetatibus, quod late ostensum. XV. Loca Sibyllinorum de variis aetatibus explicata. XVI. Locus Iuuenalis. XVII. Oracula Sibyllina an concepta etiam versibus Iambicis, vel prosa? Versus Oraculorum vitiosi.

[Cum adnotationibus W. Jaegeri.]

De Sibyllinis
oraculis.

- I. Superest de scriptis Sibyllae (vnius siue plurium) pro instituto nostro breuiter agamus^{a)}. Vtrum ab aliis excepta fuerint oracula ex ore Sibyllarum vaticinantium, an ab ipsis relata in litteras, dubium videri possit, cum Varro apud Seruium [P] in 3. Aeneidos Sibyllam scribere solitam testetur in foliis palmarum, quae si primum cultri dorsetto laeuigentur, scribendo aptissima esse aduersus Melch. Guilandinum docet Iosephus Scaliger de papyro p. 15. Chrysostomus Homil. de mulieribus et pulchritudine: πόρνη τὰς αὐτῆς καλέσασα δαίμονας καὶ τὰ πέταλα γράφουσα καὶ τὰς ἐπιβουλαὶς ἐργασαμένη. Virgilius III. Aeneid. v. 443.

Insanam vatem adspicies quae rupe sub ima
Fata canit, foliisque notas et nomina mandat.

Iuuenalis VIII. 126.

Credite me Vobis folium recitare Sibyllae.

Virgilius iterum VI. 74.

— — foliis tantum ne carmina manda;
Ne turbata volent rapidis ludibria ventis.

Dixerat idem Lib. III. v. 445 sq. carmina in foliis notata, a Sibylla etiam digeri in numerum atque antro seclusa relinqui, si vero vento impellente folia turbari contingat, Sibyllam nec reuocare situs nec iungere carmina iterum posse.

II.

a) De Sibylla Cumana eiusque vaticiniis Iul. Caes. Capacius in Antiqq. Campaniae pag. 175. sq. tom. IX. Thesauri Italiae part. 3. Scipio Mazella cap. 29. de situ et antiquitate Puteolorum p. 79. sq. id. part. 4. Fabric. Annosa est Propert. II. 2. 68. vbi v. interpret. et Burm. in Addend. edit. suae

pag. 936. b.) adde quoque Disquisitiones criticae de variis per diuersa loca et tempora biblicorum editionibus, quibus accedunt Castigationes theologi cuiusdam Parif. ad Opusculum If. Vossii de Sibyllinis oraculis. Londini 1684. 4. Harl.

An ab aliis
excepta dige-
staque fuerint.

II. Ab horum sententia recedunt illi, qui Sibyllam furem oracula ore fuisse contendunt, quae a tachygraphis utcumque exciperentur, a Sibylla ipsa, quod dictorum memoriam statim post impetum τῆς ἐπιπνοίας perderet, emendari, et si forte librarius aliquid omisisset, suppleri non possent. Ita Hésychius Illustris, et in admonitione ad gentes p. 36. [ed. Colon. 1686.] Iustinus. Quibus praeter Suidam accedit M. Antimachus in prolegomenis ad Sibyllina Lactantium laudans auctorem, etsi verba illa, quae affert, apud Lactantium non leguntur. Sic Socrates de vatibus apud Platone in Apologia, [c. 7.] verbis etiam a Iustino laudatis: λέγουσιν μὲν πολλὰ καὶ καλὰ, ἴσασι δὲ ὅδ' ὧν λέγουσι. Montanus similiter teste auctore Synopseos Prophetarum ab Hoefschelio Graece et a Rittershusio Graece et Latine editae, docebat τὰς προφῆτας κατεχομένους παρὰ Θεοῦ μὴ εἰδέναι ἃ λέγουσι. Alii utroque modo usam Sibyllam sibi persuadent, quibus Seruius in 3. Aeneidos addit tertium per notas hieroglyphicas, vel per siglas. *Tribus modis futura praedicit, aut voce, aut scriptura, aut signis, id est, quibusdam notis, ut in obelisco Romae videmus: vel, ut alii dicunt, notis literarum, ut per unam literam significet aliquid.*

Furor a Cice-
rone negatur.

III. At enim Sibyllam ipsam non furore percitam effudisse, sed magno studio composuisse et scripsisse pleraque oracula sua, Cicero Lib. II. c. 54. de divinatione probavit ex eo, quod artem potius et diligentiam, quam incitationem et motum, testentur *Acrostichides* in Sibyllinis obviae. [P] Quod argumentum sicco pede transiit Petrus Petitus Lib. III. de Sibylla c. 12. et tantummodo furorem poetis familiarem esse ostendit, sine quo nihil magni expectandum a poeta idem Petitus docuit singulari libello de furore Poetico; quod a Cicerone nunquam fuit negatum. At enim *Acrostichides* merito inficiatus fuit opus esse furoris et incitationis, artis vero et diligentiae esse affirmavit. *Tum vero ea quae ἀκροστιχίς^{b)} dicitur, cum deinceps ex primis versus literis aliquid connectitur, ut in quibusdam Ennianis, (quae Ennius fecit), id certe magis est attentis animi quam furoris. Atque in Sibyllinis, ex primo versu cuiusque sententiae primis literis illius sententiae carmen omne pertextitur. Hoc scriptoris est, non furoris; adhibentis diligentiam, non insani.*

De Acrosti-
chidibus.

IV. Ex his *Acrostichidibus* Varro apud Dionysium Halicarnasense Lib. IV. p. 260. (ed. Francof. 1586.) testatur versus quosdam singulos insititios et spurius convictos olim fuisse, si nempe primae illorum versuum literae alienae essent ab illa voce siue sententia, quam exhibere debebat ἀκροστιχίς. Nam si tota conficta fuisset ab impostore quodam ἀκροστιχίς, una cum versibus illam referentibus, qui quaeso reuinci haec impostura potuit, per acrostichides? Perperam autem Is. Vossius c. 4. de Sibyllinis oraculis, Erasmus Schmidius Orat. 2. de Sibyllinis p. 1501. Antonius Vandalus de Oraculis p. 410. et

b) *Acrostichides* eiusmodi praeter Sibyllam, Enniumque composuere multi alii veteres laudati Martio Milelio Sarazano ad S. Damasci Carmen VII. et VIII. quibus addes e Christianis Poetis latinis Commodianum, Optatianumque Porphyrium, Ioannem item et Ignatium, Sergiumque Stephanum iconomachos in poematis, quae cum *Acrostichidibus* oppositis Theodori Studitae, graece et latine exstant

tom. 5. Opp. Sirmondi pag. 169. sq. Tum iam-bos in Eudociam Augustam apud Montfaucon pag. 295. sq. Palaeogr. gr. Io. (Damasceni) Oden in Deiparam apud Goarum in Eueholog. p. 813. sq. Canonem terrae motus auertendo, ibid. p. 785. Ante hos omnes quis nescit sacro Psalmi 119 et 145 scriptori probatam acrostichidem alphabeti hebraici?

et alii ex hoc loco scribere, Varronem Acrostichidas Sibyllinas, teste Dionysio, esse inciatum. En tibi verba Dionysii: *Ἐν οἷς (χρησμοῖς) εὐρίσκονταί τινες ἐμπεποιημένοι τοῖς Σιβυλλοῖς, ἐλέγχονται δὲ ταῖς καλαμέναις ἀκροστιχίδι.* Vicissim omnia Sibyllina ex meris consutisse acrostichidibus nescio an recte ex Cicerone et Dionysio colligat Gallaeus de Sibyllis p. 132. et ante eum Blondellus Lib. I. c. 12. Quin diserte videtur certam partem Sibyllinorum Cicero, non vniuersa Sibyllarum oracula denotare, cum ait: *Tum vero ea quae ἀκροστιχίς dicitur* etc. Ac quotusquisque est, qui nesciat, multa proferri etiam ab Ethnicis scriptoribus oracula, in quibus nullum acrostichidis vestigium.

*Acrostichis
de Christo iam
Constantini
tempore suspi-
cit.*

V. Illam vero Acrostichidem, quae Graece occurrit apud Constantinum, Orat. ad Sanctorum coetum c. 18. et maiorem partem ex nescio cuius translatione *versibus male Latinis non stantibus* affertur ab Augustino Lib. XVIII. c. 23. de Ciu. Dei, et in oratione ad Catechumenos contra Iudaeos, Paganos et Arianos c. 16. et a Prospero Lib. III. de promissionibus, Beda in calce T. 2. Opp. edit. Colon. et Petro Olesénsi cap. ultimo libri contra perfidiam Iudaeorum, Marbodeo Redonensi in carminibus p. 1630. Rabano Mauro XV. 3. de vniuerso t. I. p. 203. iam Constantini temporibus a multis vocatum fuisse in dubium, ipse testatur c. 19. *ὕποπτέουσιν δὲ τινὰ τῶν τῆς ἡμετέρας θρησκείας ποιητικῆς μύσης ἐκ ἀπειρον τὰ ἔπη ταῦτα πεποιημένοι, νοθέουσθαι τε αὐτὰ καὶ Σιβύλλης θεοπίσματα εἶναι λέγεσθαι.*

*Quam acrost.
respexerit Ci-
cero.*

VI. Addit quidem, Ciceronem iam illam legisse, et Latine versam scriptis suis inseruisse. Sed mirabitur tam audacter hoc a Constantino affirmari, qui nouerit, nihil amplius apud Ciceronem exstare quam haec verba: *Sibyllae versus observamus, quos illa furens fudisse dicitur. Quorum interpretres nuper falsa quadam hominum fama dicturus in Senatu putabatur, eum, quem reuera regem habebamus, appellandum quoque esse regem, si sulus esse vellemus.* In his, ubi de Rege a Sibylla memorato agit, non respicit ad secundum in acrostichide Constantini versum, ut putauit Eusebius:

Ἦξιν δ' ἐρανόδον βασιλεὺς — — —

neque ad hunc Lib. III. Sibyllin. pag. 239. qui de Cyro accipiendus videtur:

Καὶ τότε δὴ Θεὸς ἐρανόδον πέρψει βασιλῆα

siue ad istum p. 268.

Καὶ τότε δὲ ἑλλοιο c) Θεὸς πέρψει βασιλῆα.

Neque ad alium, quem notat If. Vossius p. 230. de Sibyllinis oraculis ex libro II. p. 219.

Ἦξιν δ' ἀγνὸς ἀναξ πάσης γῆς σὺν ἅπτα κρητήων d).

VII.

c) i. e. ab Oriente. Vide Lemonii notas ad Varia Sacra p. 632.

d) Eckhard in comment. supra laudata: *Non-Christiano de Christo testimonia*, de hac acrostichide, cuius litterae initiales haec nobis verba exhibent: *Ἰησοῦς χριστὸς θεὸς υἱὸς σωτὴρ σωτὴρ Ἰησοῦς Χριστὸς τοῦ θεοῦ υἱὸς σωτὴρ σωτὴρ* pag. 33. sqq. copiose differit: verba graeca primum ponit, tum interpretationes latinas 1) apud Augustinum et

Vener. Bedam, 2) Io. Obfopoei, 3) Seb. Castellionis, 4) Christophorsoni 5) Io. Langii; 6) denique germanicam Io. Christiani Neringii, in den Sibyllinischen Prophezeyungen p. 376. sq. Postquam haud contemnenda iudicia et notitiam dederat litterariam, contra If. Vossium, (cap. III. et IV. de dininis oraculis,) et H. Grotium in Matth. II. cum Io. Reiskio adfirmat, oracula Sibyllina non profecta esse a Iudaeis; contra a §. 7. p. 89. sqq. ostendit

Suetonii et
Ciceronis loca.

VII. Sed ut recte *Casaubonus* ad Baron. p. 83. ad illud oraculum, quo, ut est apud Dionem Lib. XLIV. p. 247. Sibylla Parthos, in quos bellum tum parabatur, nisi a Rege, vinci posse negauerat. *Suetonius* in Iulio Caes. c. 79. *Proximo autem Senatus L. Cottam Quindecimvirum sententiam dicturum, ut, quoniam libris fatalibus contineretur, Parthos nisi a Rege non posse vinci, Caesar rex appellaretur.* Hoc aegre ferens Cicero, cum antistitibus, inquit, agamus, ut quidvis potius ex illis libris, quam regem, proferant, quem Romae posthac nec Dii nec homines esse patientur. Acrostichis illa, de qua apud Ciceronem sermo est, non videtur continuisse nomen Iulii Caesaris, ut suspicatur *Valesius* p. 266. ad *Eusebium*: ita enim Cicero non potuisset addere: hoc si est in libris, in quem huncinam et in quod tempus est? callide enim, qui illa composuit, perfecit ut quodcumque accidisset, praedictum videretur, hominum et temporum definitione sublata. Ex quibus verbis recte etiam colligit *Ioh. Smetius* Antiquitat. Neomagenf. p. 36. Constantinianam Acrostichidem Ciceroni visam haud fuisse. Sed potius videtur his verbis: ΤΟΥΣ ΠΑΡΘΟΥΣ ΕΙ ΜΗ ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΟΥΚ ΑΝ ΝΙΚΗΣΕΙ, vel aliis eius sententiae expressa fuisse, quam Dio sic exposuit: μή ποτ' ἂν τὰς Πάρθους ἄλλως πως πλὴν ὑπὸ βασιλέως αἰλῶναι. *Plutarchus* in Caesare sic, p. 73. ὡς ἀλώσιμα τὰ Πάρθων φαίνοιτο Ῥωμαίοις σὺν βασιλεῖ στρατευομένοις ἐπ' αὐτὰς, ἄλλως ἄφικτα ἔντα. *Appian.* II. Civil. fol. 497. μὴ πρὶν ὑπακῆσαι τοῖς Ῥωμαίοις Πάρθους, εἰ μὴ βασιλεὺς αὐτοῖς ἐπιστρατεύσει. Quod vero *Blondellus* p. 55. Acrostichin Constantinianam ideo suppositionis arguit, quod primus illius versus non complectatur primas literas reliquorum, haud valde moror; nam primus versus apud Ciceronem potest exponi de εἰχλῶ, [P] non de versu numeris adstricto; et ex Constantino non absurde colligas, acrostichidi illi, versus primi instar, inscripta fuisse verba, quae deinde primis versuum literis redduntur: Ἰησοῦς Χριστὸς Θεοῦ υἱὸς σωτὴρ σαυροῦ.

Alius Suetonii
locus expli-
catur.

VIII. Caeterum miror *Is. Vossium* cap. 4. pro Sibyllino oraculo venditare, quod apud Suetonium legitur de natura Regem populo Romano parturiente. Nam Suetonii verba haec sunt in Augusto c. 94. *Auctor est Iulius Marathas, ante paucos, quam nasceretur, menses prodigium Romae factum publice, quo denunciabatur, regem*

ostendit oracula, quae hodie leguntur sub Sibyllarum nomine, triplici constare carminum genere; mixtumque esse corpus tum ex iis, quae Erythris et alibi post prima combusta cum Capitolio fuere collecta; tum ex iis quae Iudaei inter gentes dispersi, veri numinis cognitione et promissione Messiae imbuti, siue ipsi, siue profelyti, in versus redegerunt, tum ex iis, quae Christiani ex evangelii historia attexuerunt. Acrostichidem a Christianis potissimum fuisse consuetam, nec Ciceroni cognitam, e contrario primum innotuisse saeculo quarto, quod *Lactantius* lib. VII. c. 19. et c. 16. et c. 20. non quoddam versus, sed totam acrostichidem fuisset laudaturus, a §. 10. demonstrat; §. 14. loca scripturae sacrae indicat, e quibus acrostichidem auctor compilasse videri queat. §. 15. sqq. vaticinium, quod quidam in Virgilii Ecl. IV. in-

venisse sibi visi sunt, et argumentum eclogae vberius persequitur atque illustrat, et adprobat I. H. Boecleri sententiam, Virgilium non Sibyllae Cumanae transtulisse carmina, sed Hesiodi poetae, a patria, ubi natus, Cumaci adpellati, sententiam de varia et aurea maxime actate retulisse, hancque redituram polliceri: (v. Boecleri Diss. XI. in tom. II. diss. academ. pag. 382. sqq. Fr. Ben. Carpzovii diss. de Virgilii Ecl. IV. rec. 1700.) §. 29. commonstrat, nullum exstare genuinum testimonium de Christo apud gentiles ante C. N. Pro vera prophetia habuit oracula Sibyllina Wisthoni (in libro infra memorando.) cf. Acta Erudit. 1728. p. 120. sqq. W. E. Tenzel. in Colloq. mensr. a. 1689. p. 308. sqq. 1255. sqq. a. 1690. p. 1139. sqq. et a. 1691. p. 615. sqq. *Hark.*

regem populo Romano naturam parturire. Nihil hic de Sibylla, nihil de oraculo, sed de prodigio publice facto, Octavii nascituri imperium portendente, quod et aliis ominibus praenotatum refert Dio sub initium libri XLV.

*Cornelius
Lentulus vati-
cinum de se in-
terpretatur.*

IX. Alio quoque pertinet, quod Cornelius Lentulus ex fati siue libris Sibyllinis sibi persuaserat, *regnum Romae tribus Cornelii portendi*, vt narrat Sallustius in Catilinar. c. 47. Cicero, Orat. 3. in Catilin. c. 5. p. 692. edit. Graenii et 696. et Appianus Lib. II. de bellis civil. f. 430. Falliturque iterum vir doctus, cum ex eo, quod Cicero aruspicum responsa simul memorat, colligit, ab his Corneliorum nomen definitum, non a Sibyllinis; in his vero tantum fuisse, si quando Aegyptus Romanis pareret, tum aduenturum magnum regem (Iulium Caesarem), hinc tres fore, (triumuiros Augustum, Lepidum, Antonium), qui Romanam affligerent et perderent Rempublicam, Lib. II. Sibyllin. extrent. p. 219. [ed. Paris. 1607.].

Τρεῖς Ῥώμην οἰκιστὴν μοῖρην καταδείκνυσται.

Verum enim vero Lentulum in Corneliorum nomine, libris Sibyllinis, siue fictis potius et, quasi Sibyllini essent, iactatis versibus, definito, praecipuam spem posuisse, praeter Sallustium diserte testatur Plutarchus in Cicerone f. 869. Innuit Florus, a quo Lib. IV. c. 1. Lentulus destinatum familiae suae Sibyllinis versibus regnum sibi vaticinatus fuisse dicitur. Itaque ex haruspicum responsis videtur hoc tantum hausisse Lentulus, quod addit Sallustius: *Præterea ab incenso Capitolio illum esse vigesimum annum, quem saepe ex prodigiis haruspicum respondissent bello civili cruentum fore.* Alia *μαντεύματα* post Syllae statim mortem sparsa memorat Plutarchus in Pompeio p. 626.

*Τρία κάππα
πέσσμα.*

X. Alium quoque Sibyllinorum locum respicit Augustinus siue quisquis auctor libri de Grammatica p. 233. inde est illud: *τρία κάππα κάκισα*, i. e. tria *Cappa pessima*, de Cornelio Sylla, de Cornelio Cinna, de Cornelio Lentulo; hi enim per tres literas designati sunt in libris Sibyllinis.

*Hadrianus
praedictum
imperium.*

XI. Sic nonnullis traditum fuit, sortem Imperii ex Sibyllinis versibus Hadriano prouenisse, vt auctor *Spartianus* in Hadriano, ad quem locum notant viri docti versus, qui de Adriano hodieque leguntur in Sibyllinis Lib. V.

pag. 304. [P].

*Oraculum
de rege resti-
tuendo.*

XII. Ab his omnibus longe diuersum fuit oraculum, de quo idem Cicero Lib. I. Epist. 7. ad P. Lentulum, vbi agit de Ptolemaeo Auleta in regnum restituyendo: *et sine multitudine reducatur, quemadmodum homines religiosi Sibyllae placere dixerunt.* Quo in loco homines religiosi non sunt, vt vult vir doctus, Alexandrini sacerdotes, hos enim a victoribus non rogatos verisimile est, sed quindecimviri inspicendis Sibyllinis Romae constituti *). Hoc non obscure docet, et Oraculi ipsius sententiam his verbis refert Dio Lib. XXXIX. p. 98. *ἀν ὁ τῆς Ἀγυπτίας βασιλεὺς βοηθείας τινὲς θεόμενος ἔλθῃ, τὴν μὲν Φιλίαν οἱ μὴ ἀπαρνήσασθε, μὴ μὲντοι καὶ πλήθει τινὶ ἐπικεχρήσετε, εἰ δὲ μὴ, καὶ πόνας καὶ κινδύνους ἔχετε.* Lucanus Lib. VIII. v. 824.

Haud equidem immerito Cumaeae carmine vatis
Cautum, ne Nilī Pelusia tangeret ora
Hesperius miles, ripasque aestate tumentes *).

XIII.

e) conf. omnino Epist. I. Cicer. ad diuers. lib. I. ibique interpretes. *Harl.*

f) *Σιβυλλῶν* de Aegypto bello non lacescenda, Appian. Parthic. fol. 134. Oraculum Sibyllinum

Orac. de re-
ge ex Oriente
prodituro.

XIII. Aliud iterum oraculum fuit, cuius meminit Tacitus Lib. V. histor. c. 12. Pluribus persuasio inerat, antiquis ^{a)} Sacerdotum literis contineri, eo ipso tempore fore, ut valesceret oriens, profectique Iudaea rerum potirentur. Suetonius Vespasiano c. 4. Percrebuerat oriente toto utus et constans opinio, esse in fatis, ut eo tempore Iudaea profecti rerum potirentur. Id de Imperatore Romano, quantum eventu post ea patuit, praedictum, Iudaei ad se trahentes rebellaverunt. Hegefippus Lib. V. de excidio Hierosol. c. 44. Inter quas illud praecellentissimum, quod in literis aequae vetustis, quas sacras vocabant, manebat impressum, quod secundum illud tempus futurus esset vir, qui de regione eorum (Iudaeorum) imperium assumeret in orbem terrarum. (Apud Iosephum Lib. VII. de bello Iud. c. 31. ^{b)} p. 961. [ed. Colon. 1691.] *χρησιμὸς ἀμφίβολος ἐν τοῖς ἱεροῖς ἐνεργήμενος γεράμασι, ὡς κατὰ τὸν καιρὸν ἐκείνον ἀπὸ τῆς χώρας τῶν αὐτῶν ἀρχῆς τῆς οὐκ ἐκείνης*). Quas res eos in tanto furore posuit, ut sibi non solum libertatem, sed etiam regnum pollicerentur. Id alii (Suetonius v. g. et Iosephus) ad Vespasianum referendum putarunt, prudentiores ad Dominum Iesum (confer Casaubonum, [Ernestium, Oudendorpium] ad Sueton. l. c. et Wagenfeilium tel. ign. Satanac p. 30 sq.), qui eorum in terris, secundum carnem, genitus ex Maria, regnum suum per universa terrarum spatia diffudit.

De Ecloga
IIII. Virgilii.

XIV. Haec de oraculis Regem quonodocunque vel promittentibus vel spectantibus, quae multum inter se diuersa parum accurate confundunt viri eruditi, non minus ac de Ecloga quarta ^{c)} Virgilii mira quaedam et aliena commentantur, cum simplicissima sit altera Probi expositio non ad Sibyllam, sed ad Hesiodum referentis carmen Cumaeum, ut Virgilius nihil aliud dicere voluerit, quam nato Pollionis filio ^{d)} Saturnium saeculum [P] ab Hesiodo descriptum orbi iterum promitti. *Ultima aetas*

Hh 2

idem

de mundo perituro cum filio apud Procop. lib. I. cap. 7. de bello Gothico, aliud de Roma, lib. I. cap. 24. vbi nota Procopii iudicium.

g) Ex his verbis perspicuum videtur, respici non carmen Sibyllinum, sed dictum Propheticum, et quidem non Numeror. XXIV. 7. ut Edward Chandler; non locum Danielis, ut visum Sikesio; non Michae V. ut putabat Casaubonus; et Gottfr. Olear. p. 54. Obseru. in Matthaeum; nulla enim ibi temporis nota occurrit; sed potius, ut Christoph. Cellario persuasum, Gen. XLIX. de Shilo post sublatum Iudaeis sceptrum venturo.

h) v. Huetium demonst. Euangel. p. 662. Amundum de la Chapelle Bibl. Angloise tom. XV. p. 115. sq. qui a Iosepho effectum hoc oraculum scribit p. 120. parum verisimiliter.

i) Cuius argumentum et interpretationem optime docet ill. Heynius cf. tamen Lowth de sacra poesi Hebraeorum, Lect. XXI. laeg. Sed v. quoque Cl. Heyne in Addendis T. IV. Virgilii pag. 215. sq. Burmann. ad illam eclogam; Valesius

Emendatt. lib. IV. c. 13. p. 115. ibique Burm. II. not. et p. 132. Harl. Praeter eos, qui in Harlesii, V. III. Notit. litt. Rom. T. II. p. 324. laudati sunt, etiam Cel. Bruns de argumento huius Eclogae scripsit, eamque censuit Saturnalium tempore editam esse, infantem autem esse eum, qui a grauida Octavia, Antonii vxore, sperebatur (in der Berliner Monatschrift, 1784. mense Octobri, p. 379-383.) Beck.

k) Asinio Gallo a quo Asconius Pedianus, teste Servio, audiuisse se retulit, eclogam hanc Virgilii in ipsius fuisse honorem compositam. Scripta autem est Anno V. C. 713. cum C. Asinius Pollio consul esset designatus.

Teque adeo, decus hoc aevi, Te Consule *ἔμμεν*,
Pollio, et *ἰνκίπειν* magni procedere menses
Te duce etc.

Ex his ipsis, ni fallor, apparet a Virgilii sententia alienam esse, utcunque doctam et ingeniosam Viri egregii Io. Medici Auenionensis coniecturam, qui in Memo-

idem est, ac si dixisset *prima et antiquissima*, [Iustin. hist. II. 1. 20.] ut, cum dicimus *ab ultima* ¹⁾ *origi-
ne rem repetere*, et *altum mare*, id est *profundum*. Aut certe *venit*, id est *fuit iam ac praeteriit*, aetas
nempe postrema ferrea. Hanc expositionem plane confirmat, quod sequitur: *Magnus ab in-
tegro saeculorum nascitur ordo*, i. e. noua series aetatum aureae, argenteae, aeneae et ferreae
sele excipientium denuo incipit. *Magnus* id est *faustus et auspiciatissimus*. Sic paulo post
magni menses i. e. laeti, pulchri et auspicati [Tacit. Agricol. 34. 5. *Huic.*], perinde ut Hebraei
magnas dies pro festo, quod imitati Christiani dixerunt et *hebdomadam magnam* ²⁾. Etiam
Lib. II. Sibyllinor. p. 195. occurrit *μέγας αἰών*. Sed fallitur, qui claram illam ex Euangelis
iudicii extremi descriptionem Virgilio inspectam existimat, et Turnebus eundem locum longe
aliter constituit, in hanc nempe sententiam, pro αἰών scribendo αἰών :

Καὶ τότε δὴ μέγας αἰὼς ἔσται ἐπὶ τῆς γῆς.

Vt alludatur ad Iselastica certamina, quorum victoribus fas erat triumphantium ritu per moe-
nia in urbem *εἰσελαύνειν*. Vide Gallaei diss. de Sibyllis p. 481. seq. Mox in verbis Poetae
iam redit et virgo intelligitur Astraea siue Iustitia, quae *aurea virgo* Pedoni Albinouano dici-
tur Elegia in Maecenatem, Hesiodo quoque et Arato *παρθένος*, quae in deteriore saeculo ³⁾
coelum petierat, sed iam iterum in terras reuersa a Virgilio fingitur. Sic Ammianus Mar-
cellinus Lib. XXII. c. 10. *Aestimabatur per haec vetus illa iustitia quam offensam vitis homi-
num Aratus extollit in coelum, imperante eo reuersa ad terras*. Confer Eratosthenis Cataste-
rismos c. IX. et Lactantium Lib. V. c. 5. In eo, quod sequitur apud Virgilium: *redeunt Sa-
turnia regna*, quid clarius, quam respici ad Hesiodi homines aurei saeculi *οἱ μὲν ἐπὶ Κρόνῳ
ἦσαν, ὅτ' ἀθανάτων ἐμβασιλεύον*. Cornelius Seuerus in Aetna:

Aurea securi quis nescit saecula regis?

Iam nona progenies i. e. noui ac meliores homines aureum saeculum victuri. Pari sensu Ci-
cero in Arateis *ferream prolem* pro hominibus aetatis ferreae [P] et Horatius *progeniam vitioflo-
rem* dixit pro posteris. Falluntur, qui de vno homine et de nouo rege nascituro hic agi exi-
stimaunt, aiuntque Poetam in animo habuisse haec Sibyllina:

Καὶ τότε δὴ ἡλόιοι θεοὶ πύμψιν βασιλῆα,
Ὅς πῦσαν γῆναι πύσσει πόλεμον κακοῦ.

Quos versus nunquam probari poterit a Virgilio lectos fuisse. Quod sequitur: *coelo demitti-
tur alto*, diuinam nouae progeniei originem indicat, perinde ut Hesiodus a Diis, tanquam au-
thoribus, repetit *χρῦσεον γένος μερόπων ἀνθρώπων* ⁴⁾.

Quo

Memoriis Triuultinis A. 1702. Jul. 1703. p. 8. sq.
edit. Amst. Poetam existimat hanc Eclogam com-
posuisse in honorem Drusi, Tiberii F. adde
a. 1704. pag. 1951. 1961. sq.

1) Sic *ultima certamina* pro antiquissimis dixit
Cornelius Seuerus in Aetna v. 17. vbi vide notas
Theodori Goralli, siue qui sub nomine illo latet
Ioannis Clerici.

2) De magno anno v. *Burm.* II. ad Valefi
Emend. p. 231. qui ad eum illustrandum vnice fa-

cere notat *Ausonii* locum in Idyll. XVIII. et lau-
dat *Vinetum* ad h. L. *Seruium* ad v. 4. Ecl. Vir-
gilii atque ad lib. I. Aen. v. 273. denique *Leon.
Allatium* de Mens. temp. antiq. cap. 17. *Harl.*

3) Cicero in Arateis:

Deseruit propere terras iustissima Virgo.

4) conf. *Calpurnii* Sic. Ecl. I. 42. ibique *Kompheri*
not. p. 484. et cel. *Wernsdorf.* tom. II. Poetat.
min. pag. 8a. et *Excurs.* I. p. 312. sqq. *Harl.*

— — — Quo ferrea primum
Definet ac toto surget gens aurea mundo.

Ex quibus verbis patet, non decem aetates ex carmine Sibyllino agnouisse Virgilium, ut putat vir doctus: sed cum Hesiodo quatuor: *auream, argenteam, aeneam, ferream*. Sic ordine saeculorum ab integro iterum nascente ferream aurea excipit. Aufonius Epist. 16. de Probo:

Generi hic superstes aureo,
Satorque proles aureae
Conuincit Aetnaeum senem,
Quoi saeculum omne ferreum est.

Similiter Porphyrio Optatiano, praedicanti felicitatem temporum Constantini Aug. Imperator est *Aurea perpetuo restaurans saecula mundo*. Sic *aureum saeculum* in numo Hadriani, de quo Tristatus T. I. p. 475. et Andreas Morellus specim. p. 65. Dio de Commodio Imp. libro LXXII. p. 824. τὸν αἰῶνα τὸν ἐν αὐτῇ χρεῖσθαι τε ὀνομάζεσθαι, καὶ ἐς τὰ γράμματα πάντα ὁμοίως ἐγγράφεισθαι ἐψηφίσθη.

Loca Sibyll.
de variis aet.
atibus explicata.

XV. Neque vsquam in Sibyllinis mentionem factam decem aetatum illo sensu, nedum Hesiodum, (ut Erasino Schmidio in mentem venit), a Sibylla, quae de aetatibus diuersis scripsit, mutuatum, probare poterunt viri eruditissimi. Nam quod apud Phlegontem in longaeuis p. 120. Sibylla ait, se *δέκα γενεάς κατ' ἀνδρώπων γεγενέσθαι*, alio longe spectat, nempe, ut ostendat, se vixisse inter homines, annos prope mille, quemadmodum Phlegon exponit, ita ut singulae *γενεαί* complectantur annorum *ἑκατοντάδα*. Confer Salmasium ad Solin. p. 77. edit. Paris. Vel ut non nulle quidem, valde longum tamen et plurimorum annorum senium attigisse se doceat. Sane centum anni potuerunt dici a Sibylla, decem *γενεαί*, quemadmodum in Epistola Apocrypha Ier. v. 3. *ὡς γενεῶν ἑπτὰ* ab Olympiodoro recte exponitur *usque ad annos septuaginta*, (in Sibyllinis Lib. III. p. 239. *ἑπτὰ χρόνων δεκάδες*) ut *γενεα* sit tempus decem annorum, quo sensu occurrit etiam apud Diogenem [P] Laertium Lib. VIII. Sect. 45. Frustra fane Phlegon, ut probet, Sibyllae *γενεαί* esse tempus centum annorum, prouocat ad oraculum eius, quod exhibet etiam Zosimus Lib. II. c. 6. et Politianus elegantibus versibus latinis reddidit cap. 58. Miscell. Quis enim non videt, aliud esse *p) γενεαί* vocem, si vlla alia, ambiguae significationis, ut multis exemplis ostendi libro et capite tertio sacrarum Observationum, aliud vero *μήκιστον χρόνον ζωῆς ἀνθρώπων*. Non alio sensu accipe, quod Lib. II. Sibyllin. sub initium legas *ὅτι τότε καὶ γενεὴ δεκάτη μετὰ ταῦτα φανήται*, innuit enim a Christo nato tot intercessuras generationes ad diem extremum, ut libro octauo p. 379. *ἃ δ' ὅταν ἡ δεκάτη γενεὴ ὁμοῦν αἶδος εἶσω*. Sic libro quarto pag. 227. ait sibi a Deo exposita, quaecumque debeant

Ἐκ πρώτης γενεῆς ἄχρηστος ἰδμενὲς ἀφικέσθαι.

p. 228. Assyrius futuros

Ἐξ γενεῆς κόσμου διασπαρτίσθαι ἐν ἡμέρῃ.

H h 3

Medis

p) De sensu vocabuli *γενεαί*, quo successionem Principum in imperio se excipientium denotat, vide Clariss. Dodwellum diff. ad Dionys. Halicarn.

nass. T. 2. p. 323. seq. et de aetate Pythagorae p. 170. seq.

Medis γενεαῖς δύο μόναις, Persis γενεαὶν μίαν. Decima γενεᾷ Persas feruile iugum subituros. Unde suspicor, eadem pagina pro αἰεὶ τὰ μὲν δεκάτῃ γενεῇ μάλα πάντα τελεῖται legendum αἰεὶ τὰ δ' ἐνδεκάτῃ, aut certe in priore versu pro αἰεὶ ἐνδεκάτης scribendum αὖν δεκάτῃ. Similiter libro III. p. 224. quo δεκάτῃ γενεῇ μερόπων ἀνθρώπων memorari video, innuitur in decimam generationem a diluvio dispersionem Babylonicam incidere. Confer *Laëtantium* Lib. I. c. 14. et *Cosmam Indopleustem* lib. 2. p. 135. et lib. 5. p. 215. Apud *Tertullianum* similiter Lib. II. contra nationes c. 12. occurrit hoc Sibyllinum: *Decima genitura hominum, ex quo cataclysmus prioribus accidit, regnavit Saturnus et Titan et Iamfetus, terrae et coeli fortissimi filii.* Vicissim scriptor vetus recognitionum, quae ambulant sub nomine Clementis Romani Lib. I. 29. diluvium incidisse ait in decimam generationem, ab orbe condito nempe. Quae omnia nihil habent commune cum aetatibus, de quibus ex Hesiodo, Cumanò vate, Virgilius, et Hesiodum imitatus Pseudo-Sibyllinorum scriptor Lib. I. p. 164. sq. quatuor ante diluvium memorans aetates siue γένῃ hominum, tum quintam pessimam, quae in diluvio perierit p. 168. seq. sextam denique, novam post diluvium, quam χρυσεῖν πρῶτην vocat p. 183. Lib. II. pag. 211. ait septem saecula hominibus data spatium ad resipiscendum:

Ἐστὶ γὰρ αἰῶνα μετὰ τοὺς ἡμᾶς ἰδύμεν.

quod exstat et Lib. VIII. p. 391. Neque vero audiendus Servius, qui de Sibyllinis parum accurate scripsit, nec quicquam nisi commenta inania affert, cum ait, *Sibyllam saecula per metalla diuisisse, dixisse etiam quis quo saeculo [P] imperaret, et Iovem suum Apollinem ultimum, id est decimum, voluisse.* His enim verbis non plus fidei tribuendum videtur, quam fabulae, quae legitur ad calcem T. 2. Opp. Bedae Venerabilis, de somnio centum Romae Senatorum, qui omnes vna nocte videre sibi visi sunt novem in coelo soles, quos rogata Sibylla de totidem generationibus interpretata est, in quarta venturum affirmans Christum, in nona post varios Reges, quorum primas literas indicat, Antichristum.

Locus Iuvenalis.

XVI. Quod porro vir doctus, Isaacus Vossius, nullum dubium esse ait, *Iuvenalem*, ubi nonae aetatis meminit, Cumanam secutum esse vatem siue Sibyllam, aliter forte videbitur ei, qui verba ipsa Satyrici attentius considerauerit.

Ita vero ille Sat. XIII. v. 28.

Nona aetas agitur, peioraque saecula ferri
Temporibus, quoniam sceleri non inuenit ipsa
Nomen, et a nullo posuit natura metallo.

Iam olim Hesiodus cum quatuor memorasset aetates, conquestus fuerat, in deteriore illis omnibus quinta⁹⁾, cui nec ipse nomen imponit, se miserum vivere *Erg.* v. 174.

Μένει' ἔστιν ἄφιδον ὑπὸ σέμντοισι μετᾶναι
Ἀνθρώπων, ἀλλ' ἢ πρὶνδε θανάτῳ ἢ ἔπειτα γινέσθαι.

Hoc imitatus Iuvenalis est, sed ita, ut conceptionem Hesiodi auget, nonamque diceret aetatem pro quinta, ostensus tempora, in quibus viveret, longe adhuc magis corrupta ac per-

⁹⁾ Olaus Rudbeckius in parte 3. Atlanticae numerat, aurcam, argenteam, saxeam, aeream aut ferream, quas proximas a diluvio vero fraxineam, Merokam, et ferream.

perdita esse, adeo quidem, ut, licet non quatuor tantum, sed pro numero septem, ut vulgo numerantur, metallorum, tot etiam fingerentur aetates, tamen nulli earum congruerent, ac ne proximo quidem intervallo disarent a deterrima et infima ex illis septem, sed adhuc corruptiora pro nona aetate habenda essent. Etiam in hoc fugit ratio virum doctum, quod decimam siue ultimam γενεάν ex mente Sibyllae optimam fingit; nam si audias ea, quae supersunt Sibyllina Lib. II. p. 199.

Τετραίς γένεσις πάντες παλαιόγυες, αἰεὶ,
Νήπιαι, — — —

Quod etiam obseruandum aduersus ea, quae Beueregius disputat in codice canonum Ecclesiae primitiuae cap. 14. §. 9. p. 63. vbi ea, quae de ultimo saeculo in Sibyllinis dicuntur, eadem esse ait cum iis, quae de ultima aetate Virgilius affirmat. Reliqua apud Poetam perspicua sunt [P]:

Teque adeo, decus hoc aevi, te consule inibis
Pollio, et incipient magni procedere menses.

Ait enim hisce verbis, iam fore, ut consule te, o Pollio, decus hoc aevi i. e. aevum istud felicissimum atque aureum incipiat. *Inibis* recte a Servio exponitur *exordium capiet*, diciturque eodem modo, quo Germani *es wird angehen* ¹⁾. Dicitur autem per ellipsin, *inibis*, cursum nempe. *Magni menses* non sunt menses anni magni, qui hic non magis spectat, quam Iulius et Augustus: sed menses fausti ²⁾ et auspicati, quibus auream aetatem inchoandam et feliciter continuandam ominatur. Versu proximo *tuus iam regnat Apollo*, ad Consulis, cui adulatur, *Asinii Pollionis* nomen alludit Poeta, eumque ostendit velut solem siue Deum aliquem faustissima quaeque et partui et aetati polliceri.

Orac. Sibyll. cum versibus iambicis concepta, an prosa.

XVII. Nolo in praesenti plura ad illustrandam Virgilii Eclogam adiungere, ut reuertar ad Sibyllas, quarum oracula varia omnes sciunt versibus Graecis Hexametris concepta fuisse. Etymologici magni tamen auctor hunc Iambicum versum Sibyllae excidisse testatur in Ἀρόη. Ἀρόη τελευτήγος ἔσται ἐνδαίμων πόλις. Equidem alia oracula non modo Hexametris versibus, sed Iambicis quoque et Prosaico sermone edita fuisse, variis exemplis constat, et notauit Scholiastes Aristophanis ad nubes f. 67. et ante eum Plutarchus in libro περὶ τῆς μὴ χρεῶν ἡμετέρας τὴν Πρωσίας. Cicero 2. de diuinat. c. 56. *Praeterea Pyrrhi temporibus iam Apollo versus facere desierat*. Idem Plutarchus, et Strabo Lib. IX. p. 419. testantur, oracula Pythiae prosa et poetis ad hoc constitutis excepta et in versus redacta fuisse. Talis Poeta fuit *Iophon Cnossius*, Pausaniae in Atticis p. 84. memoratus, qui oracula versibus Hexametris exposuit. Versus malos oraculorum, hypermetros, defectiuos, et in metri leges peccantes ridet Lucianus in Ioue Tragoedo, et apud eundem Plutarchum Diogenianus. De cetero Sibyllam Suidas auctor est scripsisse non modo *χρησμεὺς δι' ἐπῶν*, sed et *μέλη*, et *περὶ παλαιῶν* ³⁾. Praestantissimi.

¹⁾ Recte! Sic dicitur *inuenit aetate, inuenit vere*. *Heum*.

²⁾ Confer Martini de Roa singularia Sacrae Scripturae lib. 1. c. 16. et parte 2. lib. IV. c. 5. vbi ob-

seruat *dies paruos* e contrario poni pro miseris et infelicibus.

³⁾ Vide quae supra c. XV. num. 4.

Justinus vir *Græculus Canens* in parte 2. historiae literariae scriptorum Ecclesiasticorum p. 17. putat, quæri posse, an vaticinia sua carmine semper tradiderint Sibyllæ, cum Iosephus Lib. I. Antiq. cap. 5. p. 12. cuius verba repetit Eusebius Lib. IX. c. 15. præparat. et Hieronymus de locis Hebr. voce *Babel*, Sibyllam inducat profa vaticinantem de turri Babylonica, non Sibyllæ ipsius libris usus, sed ex Alexandro Polyhistoro istud mutuatus, ut ex *Cyrillo Alex.* Lib. I. in Iulian. p. 9. colligo, nisi memoria lapsus Cyrillus Alexandrum pro Iosepho laudavit, quæ sententia est Cotelieri ad Hermae pastorem p. 78. Verum non Iosepho tantum et Alexandro (P) sed et aliis scriptoribus sollemne est, profario sermone brevius complecti, quæ pluribus versibus in Sibyllinis vel aliis oraculis ac poetis scripta repererant. Sane versus Sibyllinos eisdem argumenti cum oraculo, quod Iosephus refert, producit *Theophilus* Lib. II. ad Autolycom fol. 107. et excitavit ipse Canens ex Libr. III. Sibyllin. p. 223 sq. Neque verisimile mihi videtur, quod H. Dodwello p. 315. prælectionum Cambdenianarum persuasum esse video, versus illos Sibyllinos a Iosepho fuisse effectos. v. quoque §. XII.

C A P. V T XXXI

I. De libris Sibyllinis eorumque usu apud Romanos. Libri a Sibylla Tarquinio oblati. II. Eorum in Capitolio asseruatio. III. Causæ, ob quas libri Sibyllini consulerentur. IV. Consulendi modus et potestas, et quod auctoritate Senatus aut Imperatorum Sibyllina vel vera publicarentur, vel falsi rumores de iis spargerentur. V. Duumviri, et postea Decemviri inspiciendis Sibyllinis. VI. Post Tarquinos Libros Sibyllinos Syllæ tempore cum Capitolio combustos, alia Sibyllina Erythris et undecunque arcessita. VII. Quindecimviri Sacrorum. VIII. Sibyllina ab Augusto Imp. selecta et in templo Apollinis asseruata, reliquis flammæ datis. IX. Etiam hæc uni alterique templi incendio erepta denique conflagravunt sub Honorio Imp. X. Alia quaedam recentiora oracula, pro Sibyllinis iactata, præcipue in Oriente. XI. Augusti et Tiberii Imp. in describendis veris et non supponendis falsis Sibyllinis cura. Oraculum Sibyllinum a Nerone reiectum. XII. Varia falsa Sibyllina iactata apud Romanos. XIII. Christianis idem ab Ethnicis exprobratum. *Sibyllistæ.* *σιβυλλιστῆς, σιβυλλιστῆς.*

[Cum adnotationibus Wolfg. Iacgeri].

Libri Sib. I. Quamvis iam tum Aeneas ^{a)} Sibyllam consuluisse fertur ^{b)}, vaticiniorum tamen Sibyllinorum in libros relatorum nulla mentio ante tempora Tarquinii Superbi, postreimi Romanorum Regis, cui Dionysius Halicarnaseus Lib. IV. pag. 259. Gellius Lib. I. cap. 19. Plinius, Solinus, et Isaacus Tzetzes ad Ly-

co.

a) Vide Aurelium Victorem de origine gentis Rom. cap. 10.

b) Sibylla hæc fuit *Cumæa*, Deiphobe, Glauci filia, dicta *Virgilio*, Aen. VI. v. 35. sq. vbi v. Heyn. Excurs. V. p. 654. Hæc interdum, et *Erythraea* Sibylla, quæ ab Aenea, antequam ex Troade discederet, conuocata fuisse traditur, pro vna, eademque habetur v. *Tibull.* L. II. Eleg. V. v. 19. cum præclara adnotatione Heynii. Eam Trimalchio suis ipse oculis vidit *Cumæ* in ampulla pen-

dere, ut lepide narrat apud *Petron.* Sat. C. 48. n. 8. Basilicam, in qua oracula ediderit, sibi monstratam fuisse, testatur *Iulianus Mart.* in Cohort. ad Gr. p. 35. eamque Sibyllam Beroſi, historici Chaldaici, filiam fuisse sibi passus est persuaderi. Alii quoque Sibyllam, quam Tarquinio libros suos obtulisse falso putant, Beroſi filiam faciunt; quem errorem, licet Vossius de Hist. Gr. L. I. c. 13. iam coarguerit, denuo amplexus est *P. Angelus Floerchen*, Ord. S. Benedicti Prof. Hil-

cophron. v. 1279. siue *Tarquinii Prisci*, cui Varro apud Lactantium Lib. I. cap. 6. Isidorus Lib. VIII. Orig. cap. 8. Suidas, et in prolegomenis ad Sibyllina Marcus Antimachus, *libros nouem* (ita Varro, [P] Dionysius, Gellius, Isidorus, Seruius ad 6. Aeneidos, Suidas) siue *tres* (vt Plinius Lib. XIII. c. 13. et ex eo Solinus cap. 8.) ab anu hospita et incognita (non ipsa Sibylla, vide Salmaf. ad Solin. p. 76. Petr. Petium Lib. II. c. 4.) venales oblatos fuisse ferunt, cumque magnum pretium (trecentorum, vt notat Lactantius et Seruius, Philippeorum) posceret, ridente pretium nimium rege, duas tertias librorum partes exuississe, et pro parte superflite (non tantum centum Philippeos, vt tradit Antimachus) sed integram ^o quam desiderauerat, pecuniae summam iterato petiisse et tulisse ^o. Harduinus ad Plinii Lib. XIII. p. 85. ex Digestis Lib. I. tit. 2. de orig. iuris §. 2. post Cuiacium obseruat ^o; quod Tarquinius Priscus quoque Superbi cognomine venerit: sed perspicuum est, Dionysium Halicarnassensem saltem non agere de Tarquinio Prisco, de quo pridem dicere desierat: sed de altero Tarquinio. Eundem scriptorū dissensum circa fundamenta Capitolii siue sub Prisco, siue sub Tarquinio Superbo iacta obseruauit Iustus Rycquius lib. de Capitolio cap. IX. Sed libros Sibyllinos Tarquinio Superbo potius oblatos, quam Prisco, crediderim, et nouem potius, quam ternos, quia maior est scriptorum prioris sententiae auctoritas, et Plinius tres videtur libros dixisse veluti tres librorum triades. Apud Suidam pro *ἐκαυσε βιβλία β'* legendum *ε'* vel pro *ἐννέα βιβλία χρησμών*, scribendum *τρία*, hoc est *γ'* pro *δ'*. Aut *ἐκαυσε βιβλία β'* exponendum *duos librorum terniones*, siue duas partes tertias. De numero librorum Tarquinio traditorum ambiguus haeret etiam Tzetzes ad Lycophronem p. 139.

Eorum in Capitolio asseruatio.

II. Libri isti *fatales* siue Sibyllini diligentissime seruati sunt et arctissime custoditi a Romanis, inclusi arcae lapideae, et sub templo Iouis Capitolini in delubro Iunonis, in cella quadam subterranea reconditi, vt testatur Dionysius L. IV. p. 260. diserte mentionem faciens *Ἀθηνῆς λαόφρακος*, vt praeter rem vtique Alexandrum Alexandrium eo nomine reprehendat Tiraquellus ad Lib. III. genialium dierum c. 16. Linteis textis scriptos ex Symmachi Lib. IV. Epist. 34. et Claudiani carm. de bello Getico obseruauit Demsterus ad Rosinum p. 498.

Cur Sib. libri consulerentur, causas.

III. Consulti subinde sunt, iubentibus maxime Pontificibus, in rebus arduis, si in magno periculo Resp. versaretur ^f), si grauis aliquis motus exstisset, si bellum suscipiendum, si pestilentia ingruisset, si terrae motus contigisset, si magna clades accepta, [Vopisci Aurelian. cap. 18 sqq.] si magnum incendium vastasset urbem, si quid in sacris non rite factum esset, maxime [P] si portenta ac prodigia ^g) nunciata essent, et monstra animos hominum attonitos reddidissent, si caritate laboraretur annonae: ex illis enim

Hildefii ad S. Michaelē, in *Apologia vindictaria pro Berosi Anniano, itemque pro Berosi filia, Sibyllarum nouissima*. Hildefii 1759. 8. v. Nou. Act. Erudit. 1759. Aug. 441. sqq. *Iaeg.*

c) Similis narratio apud Suidam in *βύβλος*.

d) Haec est mera fabula. vid. Poecilae meae tom. I. libr. I pag. 79. *Heum.*

e) vid. Crenii Animaduers. P. IV. pag. 67. sqq. *Heum.*

Vol. I.

f) Vt Annibale Italiam deuastante. Adi Liu. 22, 9. Victorem de Viris illustribus c. 46. Plutarchum Fabio Max. f. 176. Similiter Gallis ingruentibus. Plutarch. Marcello f. 299. d. Plin. XL 39. Suid in *λίβερος*.

g) Tale illud de arbore ante Pompeii bellum ciuile subsidente in agro Cumano. Plin. XVII 25. et de imagine Virtutis in faciem procumbente. Dio lib. XLVIII. p. 383. C.

Ii

enim intelligere se non dubitabant, quo pacto possent Numina laesa placare, et rem feliciter gerere, ut multis exemplis e Liuiio, Dionysio, Plutarcho, Dione et aliis scriptoribus ostendit Erasmus Schmidius Orat. 2. de Sibyllinis p. 1498 fqq. Gallaeus de Sibyllis p. 271 sq. 279 sq. videndus etiam Salmasius ad Vopisci Aurelium cap. 19 et 20. qui tamen nimis videtur causas inspiciendorum Sibyllinorum in arctum constringere, eo, quod Liuius libro XXII. c. 9. affirmet, inspectionem illorum *non ferme decretam nisi cum tetra essent prodigia nuntiata*. Nam licet Varro quoque de re rustica libro et capite primo ad Sibyllae libros redire solitos Romanos affirmet, cum desiderarent, *quid faciendum sit illis ex aliquo portento*, alias tamen quoque causas ^{h)} adeundorum Sibyllinorum notant Liuius ipse, Dionysius et alii.

*Consultandi
modus et
potestas.*

IV. Ceterum consulti sunt libri Sibyllini supplici veneratione et *velatis manibus* ut in Vopisci Aureliano legendum docuit idem Salmasius p. 461. Neque vero adire illa licebat, nisi ex decreto Senatus viris ad hoc constitutis ^{l)}. Nam citra illud nefas erat vlllos e Sibyllinis libris versus prodere. Dio lib. XXXIX. p. 98. *ὅ γὰρ ἐστὶν ἄδεν τῶν Σιβυλλείων, εἰ μὴ ἡ βασις ψηφίσαιτο, ἐς τὸ πλῆθος ἐξαγγέλλεσθαι*. Hinc Sibyllinum carmen Tertullianus *senatorium versum* ^{k)} vocat Lib. II. contra Nationes, cap. 12. Sub Caesaribus quoque uti Caesaris iussu, sic (ad speciem saltem) Senatus consensu opus fuisse docet Tacitus Lib. VI. Annal. c. 12. et idem Vopiscus in Aureliano, c. 19. Neque vero in populum efferebantur ipsi versus Graeci siue concepta verba oraculi, sed tantum sensus siue *νῆς τῶν ἐπῶν*, verbis latinis, ut idem Dio testatur. Ex eodem loco apparet, oraculum, a quindecimviris Senatui communicatum, et interdum eius iudicio suppressum fuisse, si id populo ut vulgaretur, e re sua esse haud putarent. Itaque Cato merito verebatur, ne oraculum de Ptolemaeo Aulete copiis haud iuuando a senatu supprimeretur, quamprimum illi hoc innotuisset. Perperam interpretis Dionis verba p. 98. D. [p. 197. tom. I. Reimar.] *ἐπειδὴ γὰρ τάχιστα ὁ νῆς τῶν ἐπῶν διεφύλληθη, ὥστερ ἔωθε γίνεσθαι, ἔδεισε μὴ συγκεχυθῆναι*, ut *primum sententia oraculi, quod fieri assolet, vulgo innotuit, veritus Cato ne id supprimeretur, sacerdotes ad plebem produxit* etc. Rectius sane ut *primum sententia oraculi* in senatu innotuit ^{l)}. Nam si vulgo, cuius nulla in Graecis verbis mentio, iam innotuisset, quomodo supprimi poterat, et quid attinebat ad plebem producere sacerdotes. Neque hoc fieri solebat, ut vulgo prius nisi per antistites sacrorum promulgaretur, etsi quandoque etiam falsos rumores de [P] oraculis per illos vulgandis in vulgus sparsos obseruat idem Dio Lib. XLIV. p. 247. [c. 15. pag. 391. tom. I. Reimar. ibique Fabricii not. §. 78. Harl.]

*Duumviri,
postea Decem-
viri Sibyllinis
inspiciendis.*

V. Constituti fuere ad inspicienda et vulganda Sibyllae oracula a Tarquinio primum ex nobilibus non *Quinquenviri*, ut Tho. Hyde affirmat pag. 387. de relig. vett. Persarum, sed *Duumviri sacris faciundis*, ut vocantur Liuiio Lib. V. cap. 13. (et aliis in locis) additique totidem *ministri sacrorum*, ut idem Dionysius

^{h)} Sic v. g. Ptolemaei in Aegyptum reducendi causa auctoritatem Sibyllae petitam esse, discimus ex Cic. Epist. ad diu. Lib. I. 4. et 7. *Iarg.*

ⁱ⁾ Decem interpretes delectos e ciuitate vocat Cic. I. 2. de Diuin.

^{k)} Fabricius noster ad locum Dionis c. 14. pag. 197. tom. I. ed. Reimari §. 62. se ipsum arguit erroris, et cum Jac. Gothofredo *senarium* in

Tertulliani loco legendum, nec locum illum de versu Sibyllino per Senatum probato interpretandum existimat; idem laudat Machiauellum lib. I. diss. in Liuium c. 13. *Harl.*

^{l)} In recentissima Fabricio-Reimariana edit. versum est: *cum oraculi sententia, quod fieri assolet, statim emanasset, veritus Cato pontifices ad plebem produxit*. v. quoque Fabricii notam. *Harl.*

fas auctor est Lib. IV. p. 260. narrans, iterum ex primis Duumuiris, M. Attilium, visum non bona fide rem gerere, et per unum e ministris delatum parricidii, a Tarquinio iussu culeo bubulo infui et proiici in mare. Nimirum Attilius iste, (siue ut a Minutio, Arnobio et Tzetza nominatur Aquilius), librum Sibyllae, secreta ciuiliū sacrorum continentem custodiae suae commissum, corruptus, Sabino cuidam viro, cui Petronio nomen, describendum dederat. Vide Valerium Max. libro et capite primo, in cuius codicibus vitiose *M. Tullium* pro *M. Attilio* exstare video. Post expulsos Reges Senatus populusque Romanus hoc munus librorum Sibyllinorum inspiciendorum non statim dedit *decemuiris sacrorum*, qui ex solis Patribus siue nobilibus legerentur, ut visum Erasmo Schmidio Orat. 2. de Sibyllis p. 1498. sed per duumviros adhuc administrari curauit, donec A. V. C. 385. lege a C. Licinio et L. Sextio tribunis plebis lata, *Decemuires sacrorum*, quini nempe ex patribus, reliqui totidem ex plebeis creari iuberentur, teste Liuius Lib. VI. c. 47. Verba Liuii clarissima sunt: *Huius generis orationes ubi accipi videre, nouam rogationem promulgant, ut pro duumuiris sacris faciundis decemuires creentur, ita ut pars ex plebe, pars ex patribus fiat.* Decius Mus apud eundem Lib. X. 8. *Decemuiros sacris faciundis carminum Sibyllae ac fatorum populi huius interpretes antistites eosdem Apollinaris sacri caeremoniarumque aliarum plebeios videmus, nec tum patriciis ulla iniuria facta est, cum duumuiris sacris faciundis adiectus est propter plebeios numerus. Hi erant interpretes et arbitri Sibyllae oraculorum, ut dicuntur Gellio Lib. IV. c. 1. Conf. Pseudo-Fenestellam de sacerdotiis Romanorum c. 13. Liuius XXXI. 12. Decemuiros adire libros de portento iusserunt.* Ab hisce ipsis vero siue duumuiris siue decemuiris non fas erat Sibyllina inspicere, nisi in praesentia aliorum, qui subinde, (quoties Senatus iussisset illa adire), publica auctoritate ad hoc destinabantur, ut docet Dionysius Halicarnass. Lib. IV. p. 260. Καὶ δημοσία αὐτοῖς πάρακαθίστησιν, ὧν χωρὶς ἐκ ἐπιτρέπει τὰς ἐπισκέψεις τῶν χρησμῶν τοῖς ἀνδράσι ποιεῖσθαι^m).

Libri Sibyllini cum Capitolio combusti.

VI. Temporibus Syllanis cum Capitolium A. V. C. DCLXX. conflagrasset, una cum aliis ἀναθήμασι et simulacro ipso Iouis, quod incendio tum periisse notat Plutarchus libro de Iside et Osiride, etiam [P] flammis absumti sunt Sibyllini libri, quemadmodum idem Dionysius et Solinus c. 8. testatur. De illo incendio et Capitolii restauratione videndus Rycquius lib. de Capitolio cap. XI. *Post exustum sociali (h. e. ciuili) bello capitolium* (verba Taciti sunt Lib. VI. Annal. c. 12). *quaesita Samio, Ilio, Erythris, per Africam etiam ac Siciliam et Italicas colonias carmina Sibyllae, una seu plures fuere, datumque sacerdotibus negotium, quantum humana ope potuissent, vera discernere.* Idem testatur Varro et Fenestella, qui sub Tiberio scripsit, libro de vndecimuiris, cuius verba ex *Lactantii* Lib. I. c. 6. apponam: *Restituto Capitolio retulit ad senatum C. Curio Cos. ut legati Erythras mitterentur, qui carmina Sibyllae conquisita Romam deportarent: itaque missi P. Gabinius, M. Otacilius, L. Valerius, qui descripta a priuatis versus circa mille Romam deportarunt.* Dionysius Halicarnassensis Lib. IV. p. 260. οἱ δὲ νῦν ὄντες (Σιβύλλαιοι χρησμοὶ) ἐκ πολλῶν εἰς σύμφοροι τῶν τόπων, οἱ μὲν ἐκ τῶν ἐν Ἰταλίᾳ πόλεων κομισθέντες, οἱ δὲ ἐξ Ἑυδρωῶν τῶν ἐν Ἀσίᾳ, κατὰ δόγμα βαλῆς ἀποσαλέντων πρεσβευτῶν ἐπὶ τὴν ἀντιγραφὴν, οἱ δὲ ἐξ ἄλλων πόλεων, καὶ παρ' ἀνδρῶν ἰδιωτῶν μεταγραφέντες ἐν οἷς εὖρ σκονταὶ τινες ἐμπεποι.

li 2

m) Sibyllae gentis Manliae effigies in numo apud Ezech. Spanhem. tom. II. de Pr. et V. Num. t. 86.

πεπονημένοι τοῖς Σιβυλλαίοις κ. τ. λ. Haec Sibyllina prioribus exustis vndecunque congesta, primum itidem A. V. C. 678. reposita sunt in Capitolio, quod L. Sylla iterum instauravit, templum nouum Iouis Capitolini Q. Catulo dedicante. Fenestella apud *Lassantium* de ira Dei c. 22. *legati Erythras a Senatu missi, ut Sibyllae carmina Romam deportarentur, et ea Confules Curio et Octavius in Capitolio, quod tunc erat curante Q. Catulo restitutum, ponenda curarent.*

*Quindecim-
viri sacrorum.*

VII. Dicitur et Sylla loco decemuirorum *quindecimuiros sacrorum* constituisse. Saltem ab illo tempore non decemuirorum mentio in historia Romana, sed quindecimuirorum. Sic *P. Dolabellam quindecimuirum factum* Ciceroni narrat Caelius Epist. 4. Quamuis autem *Petrus Taffinus* *) Lib. de anno saeculari et ludis saecularibus Romanorum cap. 5. recte incertum esse statuit, a quo demum illi quinque additi fuerint; non temere tamen fides habenda Seruio, qui in VI. Aeneid. p. 418. *sciendum*, inquit, *primum duos librorum fuisse custodes, inde decem, inde quindecim usque ad tempora Syllana, postea creuit numerus. Nam et sexaginta (alii codd. quadraginta, XL. pro LX). fuerunt, sed remansit in his quindecimuirorum vocabulum.* Sane quindecim viri ante Syllana tempora non memorantur, ita vt decemuiros adhuc nomet *Cicero* Lib. I. de diuinatione, c. 43. et 44. post Syllam saepissime. Vide *Nicolaum Heinsum* ad Valerii Flacci Lib. I. v. 5. Primus quindecimuirorum collegium vno addito auxit Iulius Caesar, paulo ante expeditionem in Africam, post Syllam [P] iam pridem defunctum, vt patet e Dione Lib. XLII. pag. 209. Ab eo tempore A. V. C. 725. Augustus accepit potestatem sacerdotes [adeoque etiam quindecim viros] quoscunque et quotcunque vellet, neglecto auito numero, constituendi. Idem Dio Lib. LI. p. 457. *ἱερεῖς τε αὐτὸν καὶ ὑπὲρ τὸν ἀριθμὸν ὅσους αὐτὸς εἰς ἐθελήσῃ προαιρεῖσθαι προσκατεστήσαντο, ὅπερ πρὶν ἐξ ἐκείνων παραδοθὲν ἐς ἀόριστον ἐπηυξήθη, ὥστε μὴδὲν ἐτι χρεῖναι με περὶ τῆς πλήθους αὐτῶν ἀκριβολεγεῖσθαι.* Notandum praeterea, quod pro Quindecim viris aliquando etiam Sibyllina inspexisse dicuntur Pontifices o), vt apud Vopiscum in Aureliano, c. 19. non quod Pontifices et Quindecim viri nihil differrent; (notum enim est diuersa fuisse collegia Pontificum, augurum, septemuirorum et quindecimuirorum, quae quatuor memorat Dio in limine Libri LIII. neque quod Pontificum fuerit aliquando, libros Sibyllinos inspicere, semper enim hoc terquinorum virorum fuit officium), sed quod multi ex Pontificibus iidem etiam Quindecimviri essent, vt ostendit Salmasius ad Vopiscum p. 464.

VIII.

*) Prodiit hic liber Tornaci 1641. 4. insertus postea a Graeuio Thesaur. Antiquitat. Rom. T. VIII. inde a p. 474. A Sylla quinque illos viros fuisse additos, probabili ratione sic efficitur. Ciceronis aetate erant XV viri Sibyllini, qui adhuc erant X viri eo anno, quo Tib. Gracchus interfectus est. Atqui post eum annum in sacerdotum Collegiis nusquam legitur quidquam esse mutatum, nisi in Dictatura Syllae. Relinquitur ergo, vt ea XV virorum institutio a Sylla facta esse cre-

datur; praesertim cum aliis sacerdotum collegiis legatur adiecisse aliquot sacerdotes. v. in Cic. Epist. ad Diu. L. VIII. epistolam Coelii IV. s. 1. et Cic. L. IV. in Verr. C. 49. *Jaeger.*

o) Sic etiam *Claudian.* in Eutrop. I. v. 11.

Pandite, Pontifices, Cumanas carmina vatis.

Pontificum nomen aliis quoque sacerdotibus tribui, ex Inscriptionibus ostendit Guther. de iure pontific. L. I. 5. *Jaeger.*

Sibyllina tantum ab Augusto soluta et adseruata sunt.

VIII. Idem Augustus cum instituisset, omnes libros fatidicos, qui tunc ferebantur, examinare, Sibyllinos, quos seruandos ratus est, non in templo Iouis Capitolini, sed in templo Apollinis, quod in palatio exstruxerat, reposuit. Suetonius in Augusto c. 31. *Postquam vero pontificatum maximum, quem nunquam uiuo Lepido auferre sustinuerat, mortuo demum suscepit, quicquid fatidicorum librorum Graeci Latiniue generis (Martiorum puta, Bygoes nymphae, Hetruscorum carminum et aliorum) nullis vel parum idoneis auctoribus vulgo ferebatur, supra duo millia contracta undique cremauit, ac solos retinuit Sibyllinos, hos quoque delectu habito: condiditque duobus forulis auratis sub Palatini Apollinis basi.* Hoc respicit non Virgilius modo Lib. VI. Aeneid. v. 72. sed, ni fallor, etiam Tibullus Lib. II. eleg. 5. ad Phoebum:

Te duce Romanos nunquam frustrata Sibylla est,
Abdita quae sacris fata canit pedibus.

Sane perperam vulgo legitur *saeculis*, etsi non displicet vir magnus, qui legit *seculis* p), vt non ad pedes siue basin Apollinis Palatini, sed carmen Hexametrum respiciatur. Seruius ad VI. Aeneidos iterum fallitur et confundit priora tempora cum posterioribus, cum bis affirmat, post incensum Apollinis templum ex Erythra insula Sibyllinos versus Romam allatos fuisse. Capitolium etiam pro Apollinis templo dicere debuit, vt monuit Salmasius p. 78. ad Solin. [P]

Conflagrat a sub Honorio imp.

IX. Equidem Apollinis Palatini templum quoque conflagrasse constat, non sub Nerone tantum A. V. C. 817. II. Cal. Aug. vbi totus mons Palatinus incendio absumtus, teste Dione lib. LXII. pag. 709. sed et sub Iuliano A. C. 363. 14. Cal. April. Verum seruata in illo incendio Sibyllina carmina testatur Ammianus lib. XXIII. c. 3. *Eadem nocte Palatini Apollinis templum, praefecturam gerente Aproniano, in urbe conflagrauit aeterna, vbi, ni multiplex iuisset auxilium, etiam Cumana carmina consumserat magnitudo flammarum.* Denique nihilominus, quae aliis pandere fata solebat, ad propriam cladem coeca Sibylla tacuit: exusta enim sunt Sibyllina carmina a Stilicone, res nouas moliente sub Honorio Imp. vt notarunt viri docti ex Rutilii Itinerar. lib. II. v. 41.

Quo magis est facinus diri Stiliconis acerbum,
Proditor Arcani quo fuit Imperii.
Romano generi dum nititur esse superstes,
Crudelis summis miscuit ima furor.
Dumque timet, quicquid se fecerat, ipse, timeri,
Immisit Latiae barbara tela neci.
Nec tantam Geticis grassatus proditor armis
Ante Sibyllinae fata cremauit Opis q).
Odinus Althaeam consumti funere torris
Nisaeum crimen flere putantur aues:

Ii 3

At

p) Sic apud Papinium V. 3. Sihuar.
Queis honor Aonius seno pede ducere campos.

q) h. e. Nymphae, vt exponunt Seruius et alii.

At Stilico aeterni fatalia pignora regni
 Et plenas voluit praecipitare colus.
 Omnia Tartarei cessent tormenta Neronis,
 Consumat Stygias tristior ymbra faces.
 Hic immortalem, mortalem perculit ille,
 Hic mundi matrem perculit, ille suam.

Rutilium mentiri arbitratur Montacutius p. 127. Apparatus ad Origines Ecclesiasticas, tum Blondellus lib. I. cap. 9. eumque secutus Gallaeus de Sibyllis p. 278. contendit, in odium Ethaicorum Sibyllina exusta iussu Honorii Imp. quem ipsam perstringere Rutilius veritus fuerit. Sed nullo argumento idoneo horum sententia probari potest; quae enim de oraculo Christianismi interitum falso ominante, et de templis Deorum Carthagine euerfis et simulacris ibi a comitibus Honorii fractis ex Augustini lib. XVIII. de Civ. Dei cap. 54. et aliis monumentis afferuntur, [P] parum ad rem faciunt. Vide interim, si placet, quae de illo pseudo-oraculo scripsit Christianus Kortholtus ὁ μακαρίτης in obtrectatore pagano cap. 14.

*Recentiora
 aracula prae-
 cipue in
 Orientis.*

X. Post Sibyllina a Stilicone combusta tamen adhuc aliquid tributum carminibus Sibyllinis per traditionem, vel utcumque, servatis docet Procopius Lib. I. de bello Gothorum duobus in locis pag. 174. et pag. 203. edit. Hoefschelii. Etiam apud scriptores Historiae Byzantinae memorari videas oracula, quibus successiones Imperatorum notabantur, quae Sibyllae tribuunt Zonaras, Iohannes Curopalates, et alii, Iohannes Tzetzes quoque Chil. IX. hist. 288. E latinis scriptoribus Luitprandus Ticinensis, in legatione sua CPolitana: *Habent Graeci et Saraceni libros, quos ὀράσεις siue visiones Danielis vocant, ego autem Sibyllinos, in quibus scriptum reperitur, quot annis Imperator quisque vivat, quae sint futura eo imperitante tempora, pax an simulatio, secundas Saracenorum res, an adversae.* Verum hisce oraculis non magis, quam oraculis Leonis sapientis aliiisque, de quibus meminere Nicephorus Gregoras libro V. extrem. Ducas Hist. Byz. p. 179 sq. Bullialdus in notis p. 274. Laonicus Chalcondylas Lib. VIII. de rebus Turcicis, Nicetas Choniates pluribus in locis etc. nihil quicquam fuit commune cum praeis illis Romanorum Sibyllinis siue libris fatalibus, quos sub Caesaribus passim usque ad Theodosium consultos patet ex Dione, Suetonio, Tacito, ex Vopisco in Aureliano, ex Trebellio Pollione et Sexto Aurelio Victore in Gallienis, Capitolino in Gordiano iuniore; Ammiano Marcellino denique Lib. XXIII. c. 1.

*Augusti et
 Tiberii cura in
 describendis
 veris Sibyl-
 linis.*

XI. Minime vero praetereundum, quod tradit Dio Lib. LIV. p. 532. Augustum Imp. iussisse carmina Sibyllina vetustate iam detrita a sacerdotibus (quindecimviris sacrorum) sua ipsorum manu describi, ne quisquam alius illa legeret: τὰ ἐπὶ τὰ Σιβύλλεια ἐξίτηλα ὑπὸ τῷ χρόνῳ γεγονότα τὰς ἱερὰς αὐτοχειρίας ἐκγράψασθαι ἐκέλευεν, ἵνα μηδὲς ἕτερος αὐτὰ ἀναλέξηται. Tiberii temporibus A. V. C. 785. Caninius Gallus quindecimviri librum novum inter Sibyllinos recipi voluit, intercedente, nec ferente, Imperatore: qua de re ita Tacitus Lib. VI. c. 12. *Relatum inde ad patres a Quintiliano, tribuno plebis, de libro Sibyllae, quem Caninius Gallus quindecimviri recipi inter caeteros eiusdem vatis, et ea de re senatus consultum postulauerat. Quo per discessionem factio misit literas Caesar, modice tribunum increpans, ignarum antiqui moris ob iuven-*
 tam:

tam: Gallo exprobrabat, quod scientias caerimoniarumque vetus, incerto auctore ante sententiam collegii, non, ut affolet, lecto per magistros aestimatoque carmine, apud infrequentem senatum egisset. Simul commonefecit, quia multa vana sub nomine celebri vulgarentur, sanxisse Augustum, quam intra [P] diem ad praetorem urbanum deferrentur, neque habere priuatum liceret, (Sic A. V. C. 541. cum externis religionibus populus turbaretur, praefectus (leg. praetor) urbis in concione SCtum recitauit, et edixit, ut quicunque libros vaticinos precationesue aut artem sacrificandi conscriptam haberet, eos libros, omnes literasque ad se ante Calend. Aprilis deferret, ut narrat *Linus* Lib. XXV. cap. 1) quod a maioribus quoque discretum erat post exustum sociali bello Capitolium: — — — Igitur tunc quoque notioni quindecimviro- rum ir liber subiicitur. Tredecim annis ante (V. C. 772) idem Tiberius occasione oraculi cuiusdam, quod veluti Sibyllinum ferebatur, (Imperator vero falsum esse contendebat), omnes libros fatidicos similiter inspexerat, aliis probatis, aliis reiectis, ut auctor est *Dio* Lib. LVII. p. 615. λόγιόν τε τι ὡς καὶ Σιβύλλειον ἄλλως μὲν ἔδεν τῷ τῆς πόλεως χρόνῳ προσῆκον, πρὸς δὲ τὰ παρόντα ἀδόκμενον ἔχ' ἡτυχή σφᾶς ἐνίκεν, ἔλεγε γὰρ ὅτι

Τρεῖς δὲ τρηκοσίῳ περιτελλομένην ἡμερῶν

Ἰουμαίαι ἑμφυλῆι ὁλοῦ σάου, ἡ Συβαρῆτι

Ἀφροσύνη — — —

Ὁ δὲ Τιβέριος ταῦτά τε τὰ ἔπη ὡς καὶ ψευδῆ ὄντα διέβαλλε, καὶ τὰ μὲν ὡς ἔδενος ἀξία ἀπέ-
κρινε, τὰ δὲ ἐνέκρινε. Ad eundem modum Nero cum eiusdem oraculi memoria post incen-
sam urbem suis temporibus refricaretur, illud reiecit et nusquam reperiri edixit, in cuius lo-
cum μεταβάλλοντες ἕτερον λόγον ὡς καὶ Σιβύλλειον ὄντως ὄν ἔδεν, ut narrat idem *Dio*
Lib. LXII. p. 709. hoc nempe:

Ἐσχάτοι Ἀνωδῶν μητροπόλει ἡγεμονεύει.

*Varia falsa
oracula apud
Romanos in-
uenta.*

XII. Equidem multos fuisse Romanis Pseudomantes falsorumque oraculorum
Sibyllinorum concinnatores, ex variis, quae iam produxi, Ciceronis, Dio-
nyfii, Suetonii, Taciti, Dionis locis patet, quibus accedit *Plutarchus* in Ci-
cerone f. 869. vbi de Lentulo: Τῶτον ὄντα τῇ φύσει τοῦτον προσδιέφθειραν
ἐλπῖσι κεναῖς ψευδομάντεσι καὶ γόητες, ἔπη πεπλασμένα καὶ χρησμὸς ἄδοντες ὡς ἐκ τῶν
Σιβυλλείων προδηλῶντα κ. τ. λ. *Lucianus* de morte Peregrini T. 2. p. 579. assertit versus Si-
byllinos a Theagene Cynico confictos, quibus ipse alios versus a se compositos veluti Bacidis
oraculum opponit. Idem in Alexandro pseudomante T. I. p. 754. Ἐυρητο δὲ χρησμὸς ἥδη ὡς
Σιβύλλης προμαντευσαμένης

Ἐυζείνη πάντοις παρ' ἡδὲ ἄρχι Σινώπης

Ἐσσι τις πατὴρ Τύρην ὑπ' Ἀυσονίαι Προφάντης,

Ἢα πρῶτης δεικνύς μονάδαι τρισσῶν δεκάδων τε

Πήδ' ἑτέρας μονάδαι καὶ εἰκοσάδαι τρισάμηνον

Ἀδελφοὶ ἀλεξήτῃροι ὁμνυμίστην τερμαίναντες. [P]

Quo in fictitio oraculo per Τύρην intelligitur Abonitichus Alexandri Parhlagonis patria; τύρ-
εις enim idem quod τεῖχος; deinde πρώτη μονάς, τρισσαὶ δεκάδες, πέντε μονάδες, et εἰκοσάς
τεμ

τρισάριθμος notant, more Graecorum per literas numerantium, primas quatuor literas nominis Ἀλεξάνδρου et simul vocabuli ἀλεξήτης, vt recte monuit Lambertus Bos in diatribis ad sacros noui foederis libros p. 36. 37. Praetereo alia Theagenis commentitia oracula, pro quibus singulis drachmam et duos obolos captasse ait idem Lucianus p. 762. neque enim addit Alexandrum pro Sibyllinis illa venditasse. Quare etiam in praesenti omitto, quod Ammianus Marcellinus Lib. XXII. c. 12. scribit sub Iuliano Imp. quemcunque, cum impraepecte liceret, (sub Constantino enim capitale fuerat) scientiam vaticinandi professum, iuxta imperitum et docilem, oraculorumque permissa scitari responsa.

Christiani
forum Sibylli-
norum Archi-
tekti.

XIII. Vtinam vero inter Christianos etiam ipsos non fuissent olim similes fal-
forum Sibyllinorum architecti. Sane haec suspicio non heri vel nudius
tertius oborta est viris doctis, sed sua iam aetate Christianis obiectum fatentur

Origenes, Lactantius, Constantinus, Augustinus, Sozomenus: vt aperte fal-
lantur Rich. Montacutius, Ed. Simfon et alii viri docti, qui negant, Sibyllina ab antiquis
producta Christianis apud Ethnicos vel vnquam vocata fuisse in dubium, vel ab vno Celso
hoc factum affirmant, vt Beueregius. Constantini verba produxi c. XXX. n. 5. vbi egi de
Acrostichide; de Sozomeno dicturus infra c. XXXII. n. 8. Lactantius lib. IV. c. 15. His testi-
moniiis reuicti solent eo confugere, vt aiant esse ea carmina Sibyllina, sed a nostris conficta
atque composita. Augustinus Lib. XVIII. de Civ. Dei c. 47. Sed quaecunque aliorum Prophe-
tiae de Dei per Christum Iesum gratia proferuntur, possunt putari a Christianis esse confictae.
Ideo nihil est firmitus ad conuincendos quoslibet alienos, si de hac re contenderint, nostrosque
fulciendos, si recte sapuerint, quam vt diuina praedicta de Christo ea proferantur, quae in Iu-
daeorum scripta sunt codicibus. Idem c. 46. nisi forte quis dixerit, illas prophetias Christianos
fixisse de Christo, quae Sibyllae nomine vel aliorum proferuntur, praeter illas nempe sine con-
trouersia certissimas, quae exstant in codicibus ipsorum Iudaeorum, siue in scriptis Veteris
Testamenti. Dubitat et Faustus Manichaeus apud Augustin. XIII. 1. Sane si sunt aliqua, vt
fama est, Sibyllae de Christo praesagia, aut Hermetis, quem dicunt Trismegistum, aut
Orphei aliorumque in gentilitate Vatum, haec nos aliquanto ad fidem iuuare poterunt, qui ex
gentibus efficitur Christiani. Confer, quae Augustinus ipse c. 15. Celsus Epicureus apud Ori-
ginem Lib. VII. contra Celsum p. 368. (ed. Cantabrig. 1677.) ὑμεῖς δὲ καὶ Σίβυλλαν, ἢ χροῶν-
ται τινὲς ὑμῶν, εἰκότως αὖν μάλλον προεσήσασθε, ὥς τῷ Θεῷ παῖδα, νῦν δὲ παρεγγράφειν
μὲν εἰς τὰ ἐκείνης πολλὰ καὶ βλάβοφνημα εἰκὴ δύνασθε. Ad quam criminationem p. 369. ni-
hil aliud respondet Origenes, quam a Celso non indicari, quae demum a Christianis adiuncta et
Sibyllae supposita fuerint, quod fecisset, inquit, si incorruptiora antiqua exemplaria habuisset.
Sed forte rem manifestam Celsus putauit non longa demonstratione indigere, neque Origeni
ad manus erant illa omni exceptione maiora antiqua exemplaria, neque adeo causa haec ab
Origene valde urgetur. Certe hoc tibicine non nititur Christianae religionis veritas. Idem
Cel.

*) I. G. theologiae doctor in facultate Parisiensi,
in: La critique abrégée des Ouvrages des auteurs
ecclésiastiques, tom. I. p. 97. sq. (Paris 1716. 12.
mai.) libros, putat, Sibyllinos, quos habemus,
a Christiano quopiam confectos esse vel potius
confictos intra a. Ch. 136. et 150. Equidem cum Op/o-
poco, Gallaeo, Dissertat. de Sibyllis etc. XXI. p. 502.

et Freytagio Adparatu litt. III. p. 85. aliisque existi-
mo, nulli particulari adtribui posse spuria haec
scripta, neque simul vno eodemque tempore ab
vno scriptore profecta fuisse carmina Sibyllina,
nec eo ordine, quo hodie reperiuntur, fuisse con-
scripta, sed pedetentim collecta, ducta et ordinata.
Harl.

Celsus apud Origenem Lib. V. p. 272. Christianos vocat Σιβυλλιστάς, eodem sensu utique, quo occurrat apud *Platarchum* in Mario p. 430. quod nimium ipsi tribuere viderentur variis incertae fidei, quae Sibyllarum nomine ferebant, oraculis, perinde ut *Sibyllam* dictum accepimus *Cornelium Rufum Decemvirem*, corrupto mox nomine Syllam, qui ex Sibyllinis libris Apollinares ludos instituendos suaserat populo Romano. Vide *Macrobius* Lib. I. Saturnal. c. 17. Sic Σιβυλλιστὴν est vaticinari, χρησμεὺς φαντάζεσθαι, ut explicat Scholiastes Aristophanis ad Equites v. 61. Adde *Brodacum* Lib. I. Misc. c. 35. *Sibyllistarum* vocem etiam apud *Plutarchum* obseruatam *Budaeus* exponit diuinos χρησμολόγους. Nam Σιβυλλαίνειν quidem *Diodoro Siculo* Lib. IV. p. 269. est ἐνθεάζειν Numine agitante incalescere, siue furore diuino corripiri.

CAPVT XXXII

- I. De Sibyllinis Oraculis quas hodie exstant, eorumque editionibus, ac versionibus. II. Prooemium *M. Antonii Antimachi*. Sibyllae adhortatio de uno Deo colendo. Προῤῥημα πρὸς τὴν ἀνάγκην Θεῷ.
III. Argumentum et dogmata libri primi Sibyllinorum, cum variis Observationibus. IV. Libri secundi. V. Terti. VI. Quarti. VII. Quinti. VIII. Sexti. IX. Septimi. X. Et octau.

[Cum supplementis W. Jaegeri et G. C. Harles.]

*Editiones et I. R*estat, ut agam de collectione Sibyllinorum, quae hodieque exstat carmine Graeco Hexametro, distributa in Octo libros, cuius editiones primum expositurus sum, deinde argumenta ordine perstringam; dogmataque praecipua perlustrabo, denique quid de illa sentiendum sit, per aliquot observationes ostendam. Primam editionem debemus *Xysto Betuleio*, qui ex codice Bibl. Augustanae Vindelicor. Graece edidit *) additis suis castigationibus, [P] Basil. apud *Oporinum* 1545. 8. Mox latinam *Metaphrasin*

s) Cf. adnotatio *Guil. Spenceri* ad l. c. Origenis, p. 70. et *Cudworth Syll.* Int. T. I. C. IV. Jaeger.

a) Betuleius in Epistola ad Io. Oporinum p. 105. edit. *Acrosticha* ex Eusebio seorsim ab Aldo excusa esse, prodit: innuere autem videtur editionem Aldin. *Hesiodi, Theocriti, carmina Sibyllae Erythraeae* graece. fol. Venet. 1495. Forſan eadem sunt, quae in fronte libri sequentis, (apud *Maittaire*. Ann. typogr. tom. II. part. I. pag. 184 et apud *A. Chevallier* de l'Origine de l'Imprimerie de Paris pag. 249,) nominantur:

Βιβλος ἡ γνυμναστική; in hoc volumine contenta: Alphabetum graecum. Regulae pronuntiandi Graecum. Sententiae septem sapientum. Opusculum de inuidia. Aurea carmina Pythagorae. Phocylidae poema admonitorium. Carmina Sibyllae Erythraeae de iudicio Christi venturo. Differentiae vocum succincta traditio: per Aegidium Gormontium 4. Paris. 1507.

Hic liber ideo quoque memorabilis videtur quoniam primus est liber graece Parisiis excusus. v. *Maittaire* lib. et parte laud. pag. 96. —

Vol. I.

Sibyllae Erythraeae Vaticinium. Venet. 1522. 8.

Ex Aldino exemplari, quod a reliquis interdum discedit, descripta videtur editio rarissima: copiose recensita a *Io. Dan. Ianozki* in Nachricht von denen in der Zalusksch. Biblioth. sich befindenden raren Büchern. Breslau. P. V. pag. 187 — 194. a. 1753. 8.

Carmina Sibyllae Erythraeae, in quibus resurrectionis corporum, mutatio saeculorum: Dei aduentus ad iudicium, praemia et supplicia hominum describuntur. Scholiis, quae ad grammaticam attinent additis. Paraclesis item ad graecarum literarum studiosos. Cum sermone de iocunda Christi resurrectione etc. In calce: *Craconiae. Impressum a Floriano, millesimo quingentesimo tricesimo quinto Christi natiuitatis anno, mensis maii ultima:* in 8. cura *Georgii Libani*, profess. eloq. et poef. in vniuersitate Cracou. — recusa est editio typis nitidioribus Cracouiae 1545.

Hesiodus, Theogn. Sibyll. de Christo; Musaeus, Orpheus, Phocylid. graece. per *Benedict. Iuntam.* Florent. 1540. 8.

Kk

Inte-

Integrum corpus Sibyllinorum oraculorum editit *Betuleius*; cuius editio rarioribus libris est adnumeranda;

Σιβυλλικῶν χρησμῶν λόγοι ὄντα. *Sibyllinorum oraculorum libri octo, multis hucusque saeculis abstrusi, nuncque primum in lucem editi. Adiecta quoque sunt Lactantii excerpta de his testimonia, cum Annotationibus per Xysium Betuleium, Augustanum. cum Caes. Maieft. gratia et priuilegio ad quinquennium. Basileae. — In calce ex officina Ioannis Oporini. An. Salutis MDXLV. mense Mart. 4.*

Fabricius, Hamberger aliique, qui forsitan Fabricii indicium sequuti, exemplar ipsum non viderunt, formam in octonis produunt; at non solum exemplum meum formam, quam vocant, quartam manifesto habet, sed Maittaire quoque in Annalibus typogr. in tom. III. part. I. pag. 378. et in indice pag. 244. formam quartam designat. Ab eodem, loco posteriore, indicatur:

Sibyllae Erythraeae epistola cum comment. Ludov. de Thouat Hispani: Impress. Senis per Symeonem filium Nicolai Nardi M. D. VIII. die 14. Aprilis. 4.

Betuleii vero exemplar quoniam non adeo cognitum esse intelligo; paucis describam. In epistola nuncupatoria, scripta Augustae Vindelic. IV. Cal. Nouemb. a. 1544, ad Thomam et Ambrosium Blaureros, germanos fratres, alterum reipubl. alterum ecclesiae Constantiensis praefides, inter alia, „dum, ait, Lactantiana testimonia cum Sibyllinis χρησμῶν confero, animaduerto, vanam eorum esse opinionem, qui credere non potuerunt, Sibyllas quicquam de Christo fuisse vaticinatas: ceteras forte ex anu Vergiliana, quae Aeneae dux ad inferos fuisse a poeta fingitur, metientes. Sed rursus illorum sententia confirmatur optime, qui quartam eiusdem Maronis Eclogam de Christi aduentu interpretantur, quum de aureo nascentis Christi saeculo, de miraculis, de passione, de resurrectione tam certo praedixerint, vt maior illis fides etiam de secundo aduentu vaticinantibus, meo quidem iudicio, sit habenda merito. — Sic prorsus sentio, deum totius vniuersitatis opificem et administratorem, aeternam suam voluntatem et totam illam fatorum seriem, praefertim ad salutem mortalium spectantem, sicut Israelitis per Prophetas, ita gentibus per Sibyllas ostendere voluisse, per idem nomen fatidicum. Sibyllae siquidem nomenclatio, si modo Lactantii expositioni credimus, consilium dei significat. etc.“ De codice vero msto vnde illa Sibyllina curarit describenda, in hac epistola ne verbum quidem dixit. (Est vero co-

dex Augustanus: v. *M. Antonii Reiseri* Indicem MSSorum bibliothecae Augustanae pag. 22. n. 6. Curatius tamen Betuleius codicem descripsit, recentem, eleganter quidem et splendide sed parum orthographice exaratum, in epistola ad Castalionem, qui illius particulam dedit in praefatione ad suam versionem, de qua mox sermo erit.) Tum sequitur contextus graecus a pag. 9 — 103. Acrostichis et vaticinium de Christo legitur p. 94. sqq. Pag. 103. nomine typographi testatur Betuleius, se magna religione in exprimendis omnibus ita omnino, vt manu scriptum exemplar habebat, vsum esse, neque mutare quicquam libuisse, eorum etiam, quae deprauata per librarii negligentiam videbantur. Pag. 104. notati sunt versus Sibyllini a Lactantio citati, qui in his orationibus non inueniuntur. Illos excipiunt Betuleii epistola ad Oporinum et adnotationes, in quibus praecipue ea, quae apud Lactantium occurrunt, comparantur: putat ille, Nonnum, Ioannis Euangelistae paraphrasten, plurima Sibyllina imitatum esse et hos sermones s. oracula adsiduo tripuisse. Denique versarum Sibyllarum carmina aliquot, de quibus infra differetur, latinitate iam olim donata et ex vetustissimo codice descripta, subiecit.

Sibyllina oracula de Graeco in Latinum conversa et in eadem annotationes, Sebastiano Castalione interprete; item Moysi carmen latino carmine redditum et Virgiliti Ecloga quarta cum Io. Lod. Viuis scholio: ex officina Io. Oporini. Basil. 1546. 8. In epistola nuncupatoria ad Maurum Musacum Francisci Galliae regis apud Heluetios legatum, postquam ex Betuleii epistola de cod. Augustano disseruit, „praeter ea, inquit, est Ferrariae in Italia M. Antonius Antimachus, vir rare doctrinae, qui vetus habet exemplar, quod cum hoc, quod ab Oporino excusum est, contulit, et emendationem, (nam multos locos ex collatione correxit,) Oporino misit; qua ego in transferendo vsum sum.“ Optauit denique, vt Ranconus in Gallia exemplar suum manu exaratum cum edito conferret, et Oporino mitteret emendationem. (Obsopoeus postea vsum est libro Ranconetii.) v. Maittaire Annal. tom. III. P. I. p. 388.

Sibyllinorum oraculorum libr. VIII. add. Seb. Castalionis interpretatione latina, quae graeco e regione respondeat, cum annot. Xysii Betuleii in graeca Sibyllina oracula et Seb. Castalionis in translationem suam. Basil. per Io. Oporinum 1555. 8. In Catalogo librorum rariorum Bauariano part. III. pag. 74. haec et superior editio male habetur vna eademque.

De

De editione Neandri et in Orthodoxographis iam egit Fabricius.

Σιβυλλῶν χρησμοί, (Sibyllina oracula,) graece. Paris. 1566. 4. In Catal. Bibl. Barberinae vol. II. p. 383. et Maittaire Indic. pag. 244.

Sibyllina oracula lib. VIII. lat. cum eorundem fragmento ex Laetantio p. 123. in Biblioth. Patr. Paris. 1624. 1575. 1589. et p. 189. Colon. Agrip. 1618. etc. in Bibl. Bodlei. v. Sibyllae, tom. II. p. 508. et Biblioth. Lugd. Bat. p. 69.

Oracula Sibyllarum cum expositione et commentis lib. XII. inter Leonardi Orlandi (nati 1552. defuncti 1618) scripta ultimo loco refert Antonius Mongitor in Bibliotheca Sicula tom. II. pag. 64. ex narratione P. Iosephi Barlotta Drepentani. Editionem igitur ipsam non viderat Mongitor: neque ego certi aliquid pronuntiare audeo.

Σιβυλλῶν χρησμοί hoc est *Sibyllina oracula ex vet. codd. aucta, renouata et notis illustrata a D. Ioanne Opjopaeo Brettano. Cum interpretatione latina Sebastiani Castalionis et indice.* Parisiis 1589. 1599. cum privilegio regis in 8. form. maior. ib. 1607.

Diligenter fuscque enarrat Frid. Gotthilf. Freytag in Adparatu litterario tom. III. pag. 85 — 92. et ea, quae Opsop. in hac editione praestitit, et multa alia, quae ad historiam editionum litemque de Sibyllinorum oraculorum fide atque antiquitate motam pertinent. Quare lectores ad eum ablego. Idem, quia altera a. 1599. editio societatis typographicae parisiensis epistolam dedicatorem ad Iacob. Auguſt. Thuanum, Aimerium, sanctioris consistorii consiliarium et supremi Galliarum senatus praesidem Lutetiae Parisiorum a. 1599. Idib. septembr. scriptam, habet praefixam, et privilegium regis Galliarum, Abel Langelier, Bibliopolae Parisino concessum 1599. legitur, existimat, editionem Parisiensem anni 1589, quam Fabricius memorauit, minime exstare. Atqui in Catalogis Bodleiano, Barberino, Saltheniano, Lugdun. aliisque reperi tantum commemorationem edit. a. 1599. At bis tamen inueni in Catalogo bibliothecae Thuanae vol. I. pag. 112. a. 1704. et vol. II. p. 271. vtramque Paris. 1589. auctiorem 1599. indicatam, et priorem laudasse videtur Rich. Simon. tom. I. Biblioth. select. cap. 9. Rarissimis igitur libris adscribenda est. Locupletissima et elegantissima editio est:

Σιβυλλῶν χρησμοί h. e. *Sibyllina oracula ex veteribus codicibus emendata ac restituta et commentariis diuersorum illustrata, opera et studio Seruatii Gallaei: Accedunt etiam oracula magica Zoroastris, Iouis, Apollinis etc. Astrampj-*

chi Oneirocriticum etc. graece et latine cum notis variorum. Amstelodami apud Henr. et viduam Theodori Boom. 1689. 4. conf. Acta Eruditor. Lips. a. 1690. pag. 63. sqq. et a. 1689. p. 15. sqq. de eiusdem *Seruat. Gallaei* dissertationibus de Sibyllis etc. ibid. 1688. 4. v. quoque supra cap. XVII. §. IV. — De carmine quodam, *Σιβυλλῶν χρησμός* inscripto, notisque Aemilii Porti illustrato, cuius auctor ignotus est, v. *Mosh.* in Thesouro Epistol. Lacroziano, tom. I. pag. 299. qui initium descriptum misit Crozio. —

De versionibus haec addam: *Prophetia Heretheae Sibyllae, ex gr. in lat. per Eugenium Siciliae regem.* Venet. per Lazar. de Soardis. 1516. in Catal. Bodlei. tom. II. p. 508. — La Sibylle Françoise remonstrent à la Frâce la ressemblance de son Estat present à celuy d'Ilion. 1626. 8. In Catal. bibl. Barberinae p. 384. A Io. Floyero anglice conuersa sunt oracula: The Sibyllin Oracles translated from the best greek Copies, and compared with the second prophecies, especially with Daniel and the Revelations and with so much history as plainly shews that many of the Sibils predictions are exactly fulfilled — with answers to the Objections usuals made against them by Sir John Floyer, Knighth. London. 1713. 8. v. Mem. litter. de la grande Bretagne tom. XI. p. 172. Memoire of Litterature, tom. IV. pag. 5. Floyeri opus in linguam gallicam translatus prodiit 1714. — Ille autem genuina esse oracula credidit. conf. Hist. critiq. de la Rep. des lettr. IX. p. 324. — Ad theoticam Nehringii versionem pertinet eiusdem Nochmahlige Vertheidigung der Sybillinischen Vertheidigung. Halae Sax. 1720. 8.

Offenbahrung der Sibillen Weissagungen mit viel andern Prophecien künftiger Dinge. Oppenheim 1516. 4. cum figur. v. Bibl. Solger. Part. II. pag. 115. Ibid. p. 288. n. 1380. laudatur opusculum perrarum, *XII Sibyllarum icones elegantissimi a Crispino Passaro delineati.* 1601.

La Disfote, ovvero gli Oracoli della Sibilla Cuma, Monodia di Bernardino Baldi da Urbino Abate di Guastalla, e Accademico Affidato, nella quale si ha come in Compendio tutta la Storia Romana. In Venezia, appresso Giambattista Ciotti Sanese. 1604. 8. in Biblioteca degli autori antiche — Paitoni. tom. IV. pag. 50.

Iam supra multi laudati sunt viri docti, qui de antiquitate fideque oraculorum Sibyllinorum in vtramque partem disputarunt. Adicienda est commemoratio libri rarissimi: *De vaticiniis Sibyllarum opusculum.* Oppenheim. sine a. 4. cum

taphrasin Heroicam (paucis locis, quae non cepisse se vir ingenuus fatetur, exceptis) adornavit Sebastianus Castellio, ediditque cum notulis quibusdam eodem loco formaque anno proximo 1546. Hinc Graece et Latine cum Betuleii et Castellionis castigationibus recusa ibid. 1555. 8. [ap. Io. Oporin. Textus emendatus est ope Cod. Msc. quem Marcus Antimachus possidebat. Emendationes partim in textum receptae, partim in margine adiectae sunt. Praeter istum Codicem etiam loci Patrum quorundam Ecclesiae ad textum emaculandum adhibiti fuerunt. *Iarg.*]. Loca, quae de Christo et rebus Christianis agunt, excerpfit et cum proteuangelio Iacobi atque aliis Apocryphis recudenda dedit Michael Neander ibid. 1564. 8. Prodierunt etiam Sibyllina Graece ac latine in Orthodoxographis vtriusque editionis Basil. 1555. et 1569. Fol. Et in Appendice ad Bibliothecam Patrum Graeco-latina Bigneana Paris. 1634. Fol. Elegans inprimis et emendata editio Sibyllinorum est, quam, praemisso Onufrii Panuini de Sibyllis libello ^{b)}, cum Sebastiani (non Iohannis, ut perperam sub init. notarum excusum est) Castellionis Metaphrasi notisque, Notis item Betuleii, ac suis, tum locis fragmentisque Sibyllarum atque aliis priscis oraculis ex antiquitate vndique conquisitis in lucem emisit Io. Opsopoeus, Medicus ac Philosophus Palatinus ^{c)}, Paris. 1589. 1599. 1607. ^{d)}. 8. vsus libris Turnebi, Ranconeti et Ioh. ^{e)} Aurati, MSto item codice Regis Galliae atque alio P. Pithoei. Apud Blon-

figg. per Iacobum Kosbelium teste Catalogo Schwarziano, part. II. n. 888. pag. 279. sq. in Catalogo bibliothecae Christianae part. I. pag. 271. adnotatur: a. 1490. *circiter*. vide infra ad cap. 33. §. 20. Plures vero viros doctos produxit et praecipue historiam litis inter Markium et Crassetum, atque inter Isaac. Vossium ac Richardum Simon agitatae texuit Freytag Adpar. litt. tom. III. p. 85. et pag. 90. sqq. p. 92. meminit programmatis a patre ipsius, scholae prouincialis Portensis Rectore, scripti, quo *Sibyllae Erythraeae oraculum de typographia expendit*. Numburgi 1740. fol. Nam nonnulli inter viros doctos opinionis errore et prava interpretatione decepti versum libr. IIX. p. 367. ed. Opsopoei "Αἰῶνες ἰστορεῖται καὶ οἱ ἄλλοι αὐτῶν ἰστορεῖται" ita explanarunt, ut artis typographicae inventionem illo portendi existimarent. Freytagius vero exponit versum de miseris iis temporibus, quae imperante Hadriano ingruere coeperant, et verba graeca sic latine reddidit, *Miserabile hinc erit tempus, quoniam carmen lugubre illud consumet*. Ad incendium Romae refert Fabricius infra cap. 32. §. VIII. — Nubem quoque scriptorum de illis carminibus excitatam videbis infra cap. 33. §. 22. et in Catalogo bibl. Biinauianae, vol. I. pag. 62. 63. — In bibliotheca Vindobonensi Caesarea est cod. mstus chartaceus antiquus in quarto, in quo a fol. 1. pag. 1. vsque ad fol. 61. pag. 2. scripta exstant: *Sibyllinorum oraculorum libri octo cum praefatione graeca Marci Antonii Antimachi*. Lambecius in Comment. de Bibl. Caes.

libr. et vol. VIII. col. 91 — 110. postquam illum codicem descripserat paucis, et opus Sibyllin. oraculorum saeculo post Christum secundo circa imperatorum Antoninorum Pii, Philosophi et Commodi tempora confectum videri pronuntiarat, ea, quae in Prodomo historiae litter. libr. I. cap. 4. §. 4. copiose disputarat de auctoribus, aetate et mala fide illorum vaticiniorum, cum docta Opsopoei dissertatione, editioni 1599, (nam ed. 1589. ignorauit Lambecius, vt ex notis et ipsa oratione patet,) praefixa, repetiit auxitque. *Harl.*

b) Is libellus primum prodiit Venetiis 1567. 8. recusus postea cum nonnullis aliis eiusdem operibus, Heidelbergae 1588. fol. *Harl.* Nonnulla de Sib. orac. monent etiam Io. Sal. Semlerus in: *Histor. Einleitung zu D. Baumgartens Polemick T. II.* p. 273. sq. Moshemius in *Comment. de reb. Christ.* ante Constant. M. p. 229. qui libros illos Antonini Pii aetate confictos censet, et Auctor libri: *Kritische Geschichte des Chiliasmus* (1781.) T. II. c. 15. de Chiliasmo eorum egit. *Beck.*

c) Denatus Heidelbergae, e Gallia redux 1596. aetatis anno XL. v. Freytag in Adpar. litter. III. pag. 99. et *Chaufepié* in *Nouveau Diction. histor. et critique* tom. III. p. 50. v. *Opsopaeus*, vbi quoque memoratur ed. a. 1589. *Harl.*

d) Hanc tertiam editionem vitiosissime curatam notat Vir Cl. Th. Crenius parte 10. *Animaduers. philolog. et histor.* p. 73. sq.

e) Stuckius in Epist. ad Goldastum (XIII. inter editas Francof. 1688.) *Quam doleo*, inquit, *me Ioh.*

Blondellum lib. I. de Sibyllis c. 29. vbi Opsopoeus, typographus Basileensis, dicitur Sibyllina inferuisse Orthodoxographis, duplex error commissus est; nam et Opsopoeus confunditur cum Oporino, et editio Oporini cum editione Henrici Petri, quae in Orthodoxographis habetur. Denique *Servatius Gallaeus*, Pastor Ecclesiae Walonicae Harlemonsis, cuius exercitationes XXII. de Sibyllis earumque oraculis prodierant Amst. 1688. 4. Opsopoei editioni integrae, nitidis typis iterum subiectae, adiunxit vberiores annotationes, ex variis scriptoribus, recentibus maximam partem, ad loca non difficillima, nescio quo discrimine collectas, et loca quaedam emendauit ope codicis MS. quem antiquissimum vocat, et a viro doctissimo, Eduardo Bernhardo, accepisse se fatetur. Amsterd. 1689. 4. Praeterea editiones Metaphraseos Castellionae, sine contextu Graeco editae, vt quae in Bibliothecis Patrum exstat, et quae a Dan. Clafenio curata est ad calcem libri tertii de oraculis, qui ipse de Sibyllis ac Sibyllinis totus agit, Helmsl. 1673. 4. Tum Gallicas Sibyllinorum versiones [P] *Simphoriani Champarii*, et *Iohannis Roberteti*, de quibus auctor libri Gallici *Essais de literature* mense Sept. 1702. tom. I. pag. 185. et mense Februario anni 1703. p. 86. denique Germanicam *Ioh. Christiani Nehringii* editam Essendii A. 1702. 8. notisque illustratam; [quae emendatior et auctior, vt in fronte legitur, recusa est Halae Magdeburgicae, A. 1719. 8. *laeg.*]

*Antimachi
Prooemium.*

II. In quibusdam Graecolatinis editionibus praemittitur *Marci Antonii Antimachi*, qui medio saeculo decimo sexto graecas literas Ferrariae docuit, *prooemium* Graeca prosa scriptum, itemque *Sibyllas* (Erythraeae, si credimus Lactantio) *adhortatio ad humanum genus de vno Deo colendo*, octoginta quatuor versibus Hexametris constans, qua eam ἐν ἀρχῇ προφητείας αὐτῆς vsam testatur *Theophilus Antiochenus* Lib. II. ad Autolycum f. 112. Versus quoddam ex eodem exordia allegantibus etiam Iustino, Clemente Alex. Lactantio et Eusebio. Docet inter alia, pios habituros paradisum ἐρηθλίας κήπον, et pane de coelo cibandos, quod de paradiso terrestri, siue ex quo Adam pulsus, acceperunt veteres, Tertullianus, Origenes, Theophilus, Lactantius et alii apud *Blondellum* Lib. II. de Sibyllis c. II. Vide et *Valesium* ad Euseb. p. 257. sequ. Huetii Origeniana p. 149. sequ. *Septem versiculi* siue *προοίμιον περὶ τῆς ἀνάγκης Θεῶν* libro primo Sibyllinorum praefixum, collectum est e Lactantio, penultimus versus legitur etiam Lib. II. p. 216. edit. Opsopoei, quam semper hic sequimur.

*Argumentum et dogmata
lib. I.*

— III. In libro primo *) Historia creationis, lapsus Adami ad imaginem diuinam conditi, tum diluuii ita describitur, vt ex Geneseos libro petita clarissime appareat. Negat etiam Sibylla, coruum a Noacho emissum rediisse, secuta ple-

Kk 3

ros-

Ioh. Aurati praeceptoris mei viri ingeniosissimi et in emendandis antiquis Poetis Graecis acutissimi diffata et annotationes in Sibyllina carmina ante multos annos ex eius ore calamo exceptas Lutetiae amississe.

f) Exstat id prooem. etiam in cod. Vindob. Epitaphium Antimacho fuit scriptum a Lilio Gyraldo tom. I. delic. poetar. Ital. pag. 1233.

g) *Whiston* genuina esse putat praefationem, librum quartum et partem libri III. ac V. quae quidem graece et anglice edidit et illustrauit in: *A Vindication of the Sibylline Oracles. To which*

are added the Genuine Oracles themselves; with the ancient Citation from them; in their Originals and in English, and a few brief Notes by W. W. London, printed for the Author etc. 1715. 8. Idem in: *A Supplement to the literal Accomplishment etc. Londini 1725. mai. 8. diss. III. oracula Sibyllarum cum Ecl. IV. Virgilii operose comparauit, multis illustrauit obseruationibus, et vtrumque opus pro vera habuit prophetia. De illis oraculis antea quoque disputarat in: The literal Accomplishment of Scripture - Prophecies, etc. Londini 1724. mai. 8. Harl.*

rosque codices Graecos Genes. VIII. 7. confer *Ioh. Clericum* ad h. l. et *Bochartum* part. 2. Hierozoic. Lib. II. c. 12. Similiter sacris literis debentur alia pleraque, ut nomen Dei *Σαβαωθ* p. 184. et *Σαβαωθ* *Αδωναϊος* p. 204. et quae Deus de se p. 171.

Ἐγὼ δ' ἔγωγε ὁ ἐγὼ, (σὺ δ' ἐπὶ φρεσὶ σῆσι νόησον),
 Οὐρανὸν ἐπιδύμει, περιβόληται δὲ θάλασσαν,
 Γαῖα δὲ μοι στήθεσσι ποδῶν περὶ σῶμα κέχνηται,
 Ἄνθρωπος δ' ἡδ' ἄστρον με χορὰς περιδίδουσι πάντα.

Aenigma de Dei nomine nouem literarum, optime mihi videtur explicari a Iohanne Aurato, ut intelligatur *Θεὸς σωτήρ*, vel certe P. Morelli *ἀνέκφρωνας* quod placet H. Vossio c. 8. de Sibyllinis. Aemari Ranconeti enim *ἀρσενικὸν* apud Cardanum X. 51. de rerum varietate, quod probatur Olao Borrichio p. 100. de ortu ac progressu Chymiae et Sam. Reyhero capite 3. de numis Chemicis, item Leibnitio in Miscell. Berol. pag. 20. Kircheri subterranean. tom. II. p. 251. Ioannis item Brentii *φασσφόρος* apud Io. Hartungum T. 2. Lampadis artium Gruterianae p. 648. ubi Heidelbergae se publice Sibyllina interpretatum esse testatur, et reliquae ab Opfopoeo memoratae expositiones, perinde ut Io. Harduini *μαδαράφων* Chronolog. [P] V. T. p. 31. longius petita sunt, maxime vero, quae afferuntur a Morhofio *τῷ μακαρίτῃ* p. 105. libri primi Polyhistoris et doctissimo Wedelio decad. IX. dissertationum Medico-Philologicarum Exercit. 7. de aenigmate Sibyllino Chymico ^{h)}. Vocabulum *αἶδης* p. 164. Sibylla ait dictum, quod primus illam subierit Adamus omnes secum posteros tracturus, quae mirifica profecto etymologia est. adde Vnschuldige Nachrichten 1728. p. 1275. De dogmate ipso, quod in aliis etiam Sibyllinarum locis et apud Tertullianum multosque alios veteres scriptores Ecclesiasticos reperitur, omnes nempe hominum animas atque adeo piorum quoque non confectum in paradysum, sed *eis αἶδω δόμους ἐς δ' Ἀχέροντα ἵεναι κελύεσθαι*, vide *Blondellum* Lib. II. de Sibyll. c. 9. et 30. et 33. seq. ⁱ⁾. *Vossium* Theol. Theolog. p. 90. sequ. *Allatium* de libris Ecclesiasticis Graecorum pag. 266. sequ. 298. sq. *Elmenhorstium* ad Gennadii dogm. Eccles. c. 78. *Oueralli* Episcopi Noruicensis dissertationem apud Montacutium Appar. p. 51. sq. Lud. Capellum Opp. postum. pag. 243. sequ. *H. Dodwelli* diff. Cyprian. 12. *Γεήγοροι ἀλφειῆς*, quos p. 167. Sibylla memorat, angeli sunt *γεήγοροι* dicti in fragmento Henochi et Dan. IV. 13. ut legit Clemens Lib. II. c. 9. paedagog. Porro ex Nouo foedere manifeste hausta sunt, quae diserta nimis ad finem vsque libri primi in Sibyllinis succedunt vaticinia de Iesu Christo, eius vita

^{h)} v. Fabricium nostrum vol. XII. p. 696. sq. *Harl.*

ⁱ⁾ Quoniam Fabricius ad *Blondelli* librum haud spernendum saepius prouocat, libri, inter perraros numerandi, inscriptionem dabo: Des Sibylles célébrées tant par l'Antiquité payenne, que les saints peres, Discours traitant de noms et du nombre des Sibylles, de leurs conditions, de la forme et matiere de leurs vers, des Livres qui portent jusqu'aujourd'huy leurs noms, et de la Conséquence des suppositions que ces Livres contiennent, principalement touchant l'estat des hommes bons et mauvais apres la mort. Par *David Blon-*

del. Se vendent à Charenton etc. MDCXXXIX. 4. de hoc libro agit quoque *Clement* in Biblioth. histor. et critique, tom. IV. pag. 297. sq. et *Hamberger* in zuverlässigen Nachrichten, vol. I. p. 6. ubi de Sibylla exponit, adde infra ad §. 22. *Harl.* Versionem *Blondelli* non nemo Amstelodami iam diu meditatur, inquit Christophor. Arnoldus in Spicilegio ad L. H. Vrsini librum de Zoroastre p. 70. *Blondelli* liber laudatur ab Huetio in Demonstr. evangel. Prop. IX. cap. 171. §. 10. recensetur et simul valde laudatur in Journ. des Savans. 1714, m. Iun. p. 638. sqq. *Heum.*

vita, morte, resurrectione, cessatione Prophetarum, Apostolorum praedicatione et vastatione Hierosolymae. Equidem p. 191. in versu:

Ἀλλὰ γὰρ καὶ μετὰ ταῦτα Σόλοι καὶ ἀποστολὴν ἔσονται

pro Σόλοι suspicetur aliquis, legendum Σόλοι, h. e. πῖσσι, ut Apostoli intelligantur.

Libri secundi. IV. *Libro secundō* continentur oracula de die extremo, quem praecedet μέγας σῆμα ex Matth. XXIV. 30. conf. *Vossi* theses Theolog. pag. 228 seq. Fallitur enim Gallaeus, qui ad hunc Sibyllinorum locum p. 192 sq. multa disputat de stella, quae apparuit Magis, Matth. II. Pergit Sibylla de Belial siue Anti-Christo, de reditu Israelis, de Elia venturo. (Conf. Lactantii fragmentum apud Baluz. T. 2. Misc. p. 46. Grotium ad Sirach. XLVIII. 10. Huetium ad Origenem pag. 53.) hinc de resurrectione, iudicio, praemiisque bonorum ac malorum poenis. Pag. 196. post versum καὶ ἔσθ' ἐμὲ in codice Bibliothecae Regis Galliae inseruntur versus paraeneticī LXXXIV. qui exhibentur ab Opfopoeo p. 404. sq. a Gallaeo statim illo loco inseruntur p. 203. sq. multa gemina continentēs carmini Phocylidis, cuius κεφάλαιος inde ex Sibyllinis κεκλημένους tradidit Suidas. Versus Ἡκαβ' ἐρομένη p. 203. ita legendus est *):

Ἡρακλῆς, Ἑρμῆς, Ὀυρῆς, Ζαρῆς, Ἀδμήτ' αἰ. [P]

p. 204. τὰς μετ' ἡμερίαν est intelligendum de suscitatis post quietem sepulcri iudicandis. Pag. 207. ait, omnes ante iudicium deducendos διὰ αἰδομένους ποταμοῖο καὶ φλογὸς ἀσβέστου, pios quoque p. 211. veluti per ignem quendam purgatorium, quod a Sibylla mutuati sunt Irenaeus, Origenes et alii veteres. Vide *Blondellum* Lib. II. cap. 10. *Huetii* Origeniana Lib. II. qu. XI. num. 8. *Spencerum* ad Origenem contra Celsum p. 49. et Benedictinorum prolegomena ad Hilarium p. 72 sq. Longe diuersus tamen est hic ignis a purgatorio igne romanae ecclesiae, ut ostendit *Vossius* Thes. Theolog. pag. 99. *Gerhardus Titius* de phrasibus Patrum cap. 18. Vide et *Forbesium* Lib. XIII. Instruct. Historico-Theol. cap. 2. sequ. *Hottingerum* in *Begweiser* parte 3. pag. 343. sequ. *Blondellum* Lib. II. c. 28. seq. et 43. Et ex ipsis Romanae Ecclesiae scriptoribus *Eliam Dupin*, in responso ad Petit-Didierii obiectiones ad calcem Tomi 6. Bibl. Eccles. p. 20. ubi ingenue negat, purgatorium confirmari posse vel ex visione Perpetuae, quae suis precibus fratrem Dinoeratem de loco tenebroso ad meliora loca promotum animaduertit, vel ex igne iudicii, quem admisit Origenes, Lactantius, aliique patres, vel denique ex epistola 55. Cypriani ad Antonianum pag. 109. edit. Oxon. quem locum alio spectare ostendit etiam Rigaltius et Benedictini prolegom. ad Hilarium pag. 71. Porro, malorum poenas eis αἰώνως ὄλως duraturas Sibylla affirmat eadem pag. 207. eis αἰώνων ἐνιαυτὸς Lib. VII. pag. 359. ita tamen, ut priorum precibus possint ex inferis liberari pag. 212. ad quem locum qui incipit a verbis Τὰς καὶ ὁ παντοκράτωρ in codice Regio hanc ἀντιθέσιν reperit Opfopoeus:

Ψεῦδη προφανῆς, ἀδὲ γὰρ λήξει ποτὲ
Τὸ πῦρ κολάζει τὰς κατακεκριμένους.
Καὶ γὰρ ἂν ἐυζαίμι τοῦδ' ἔτος ἔχουσιν,
Οὐλοῦσι μεγίσταις σφαιλμάτων ἐκγυμνοί,
Ἄς μείζονος χεῖρ' ἐστὶ Φιλανδραπίας.
Ἀλλ' αἰσχυνέσθω φληναῶν Ὀργίλητος,
Μέγας γινέσθαι τῶν κολάσεων λίγυν.

Quos

*) Hoc repetit Fabricius Cod. pseudepigr. V. T. pag. 181. *Heumann*.

Quos versus ita vtrunque transtuli:

Haec falsa perspicue; nec vnquam desinet
 Ille impiorum tortor ignis feruidus.
 Optarem et ipse equidem, ista sic contingerent,
 Nam maximis qui stigmatis sunt criminum
 Inusti, iis maiore gratia est opus. [P]
 Verum erubescere nugigerule Origenes,
 Qui desituras esse poenas dicitis.

Cotelerius vir doctissimus ad Epist. 2. Clementis Romani in versu quarto rectius legit ἐστὶν μένος, vt sensus sit:

Qui maximis maculis inustus criminum
 Deformor ipse, queis plus gratiae est opus.

Quanquam videtur paulo durius, auctorem se ipsum inter damnatos computasse, et a sola poenarum, quam mox negat, cessatione vanum solatium sibi quaesiuisse. Ceterum *Origenes*, cui velut praecipuo propugnatori doctrina illa tribuitur, Lib. VI. contra *Cellsum* p. 301. fatetur minus tutum esse eandem propalare, διὰ τὸς μόγας φόβω τῆς αἰωνίης κολάσεως se a flagitiis absterreri patientes ¹⁾. Facile tamen crediderim, eos, qui non modo amore Dei, monitis, ac promissis sempiternae salutis duci se haud patiuntur; sed tanta etiam sunt malitiae pertinacia, vt poenas longissimas et exquisitissimas, quas impiis paratas esse omnes fatentur, floccifaciant, etiam minime curaturos esse, si quis omni fine carituras e sacris literis ostendat. Ceterum damnatis etiam ac iam defunctis preces superstitem Christianorum et eleemosynas quodammodo prodesse ac παραμυθίαν quandam illis conciliare, *Chrysostomus* hom. 3. in Epist. ad Philipp. et ab eo tempore alii quidam et recentiores Graeci affirmare non dubitarunt, vt ostendit *Blondellus* Lib. II. c. 15. et 32. et *Petavius* Lib. III. de Angelis c. vlt. rectius hoc negantibus reliquis propemodum omnibus, adeo vt auctor Constitutionum Apost. Lib. VIII. c. 43. doceat, impios, si quis pro eorum salute post mortem non preces modo offerat, sed vniuersas mundi opes elargiatur pauperibus, ne hilum quidem iuuari. Verum *Sibylla* non de precibus hominum degentium in hac vita; sed beatorum iam, et in paradiso siue campo, vt vocat, *Elysio* versantium agit, quibus damnatorum etiam poenas dicit Deo concedente mitigandas ac finiendas. De sanctorum vita functorum ²⁾ precibus ad Deum vide Apoc. VI. 9. *Origenem* libello de Orat. n. 34. *Caesarium* quaest. 78. p. 210. *Ambrosium* in extremo Orat. de fide resurrectionis, et lib. 2. de Cain et Abel, vbi de sanguine clamante Abelis, *Cyrillum* Hierosol. V. 6. Cateches. Mystagog. *Nazianzenum* Orat. XX. in funere Basilii p. 372. *Glycam* p. 193. Annal. etc. *Grotium* Appendice de Anti Christo pag. 63. Philo quoque Iudaeus περὶ αἰσῶν p. 725. ait animas sanctorum Patrum ἀδιαλείπτως pro gente sua orare. Ignatius interpolatus in extremo Epistolae ad Trallenses ἀσπάζεταιται ὑμᾶς τὸ ἐμὸν πνεῦμα ὃ μόνον νῦν; ἀλλὰ καὶ ὅταν Θεὸς ἐπιτίχῃ. Aliud omnino genus precum et primis Christianis ignotum est, quo a viuus ac spirantibus orantur defuncti, [P] absentes, nos, nostrasque preces vel ignorantes, vel

1) v. Journal littéraire tom. I. p. 347.

2) Similem Ethnicorum hominum fuisse opi-

nionem cognosces e *Libanio* T. 2. p. 218. b. Eufeb. XII. Praepar. 3.

vel non curantes Es. LXIII. 16. Pag. 211. sequ. et alibi statum beatorum ita describit Sibylla, ut sententiae eorum, qui de futuro regno Chiliaſtico in his terris ſuauiſſima quaedam et mira ſibi promiſerunt, praeluſiſſe videatur. Confer Blondellum Lib. II. c. 12. Certe ad illam diſerte provocat Laſtantius Lib. VII. c. 24. atque inde Sibyllae teſtimonio plurimum ſe tribuere etiam noſtra aetate eſt teſtatus Ioh. Wilhelmus Peterſenius in nube teſtium de regno Chriſti glorioſo Lib. I. p. 131. ſequ. Lib. II. p. 125.

Pag. 212. Sibylla magnorum ſe criminum ream ſaſſa confugit ad Seruatorem, perinde ut Lib. VII. p. 361. Sequitur inde Dei conditoris laus, illum ſolum colendum, non idola, in quorum veneratores frequentiſſime vehementiſſimeque inuehitur. Denique p. 219. legitur oraculum de magno Rege et tribus Romanam rempublicam peſſumdaturis, de quo ſupra c. XXX. num. 9.

Pag. 216. nomen Adami tetragrammaton ait quatuor plagas mundi ſignificare, ἀνὰ τολὴν, δύνων, ἀρεκτον, μεσημβρίαν, unde forte auctor Geoponicon Lib. XIV. c. 5. columbarii quatuor angulis iubet inſcribi nomen Adam, ut inde ſerpentes beſtiae fugentur. Eadem Cabbaliſtica argutia occurrit apud *Auguſtinum* tract. 10. in Iohannem et in tractatu de montibus Sina et Sion, qui legitur ad Calcem Cypriani. Ut omittam Amalarium Fortunatum Lib. I. c. 7. de Eccleſ. Offic. et Iſidorum Hiſp. c. 11. de ordine creaturarum T. 1. ſpicilegii Dacheriani p. 295. ſeq. Aequè acutum eſt, quod Angelus Rocha de Bibl. Vaticana p. 93. ideo primum hominem Adam, foeminam primam Euam per myſterium dictos perhibet, quod infantes mares, cum primum lucis uſura frui incipiunt, A. foemellae autem E. ſonare deprehendantur, quod explodit Wagenſeilius in Sota p. 112. riſurus forte, ſi vidiffet, Iohannem Petrum Ericum in humanae linguae geneſi p. 1. et 4. ſerio ſcripſiſſe, primam Adami vocem fuiſſe admirantis, ὦ, alteram, cum Eua oculis ipſius ſe offerret, olfacientis pariter et admirantis ὦ. Lepidus etiam eſt *Elias de S. Tereſia*, cum in legatione Eccleſiae triumphantis ad militanſtem pro liberandis per preces animabus ex purgatorio p. 1151. ita ſcribit: *Hoc quidam ſcioli fugilant, quia Adam Ebraeum tribus literis conſtans, at iſta verba quatuor graeca. Sed bene Eugubinus in c. 1. Geneſ. tales vanitatis arguit, quaſi Deus, tui omnia futura ſunt praefentia, non potuiſſet reſpexiſſe etiam myſterium aliquod linguae Graecae, quam ſuo tempore praevidebat oriundam.* - Belle ſane. Sic Franciſcus Biuarius non dubitavit affirmare, virum neſcio quem Apoſtolicum, Caecilium, Hiſpanice locutum, et Apocalypſin Iohannis commentario illuſtraſſe lingua, quae nondum exſtabat, ſed qua [P] olim eſſent uſuri Hiſpani. Vide, quae notaui in codice Apocrypho N. T. p. 962. Rectius Eugubinum eo nomine reprehendit Eraſmus Lib. XXVI. Epift. 34. et ad Iohannis 2. probat Hieronymum, ridentem graecam allegoriam in vocabulis hebraicis.

Tertii libri. V. *Liber tertius* incipit a vaticinio de Anti-Chriſto, quem locum abſurde de Luthero accepit Guilelmus de Alabaſtro, Anglus, apparatu in reuelationem Ieſu Chriſti, Antwerp. 1607. 4to. Nempe verba *Ex δὲ Σεβαστηνῶν* Caſtellio vertit: *Ex Auguſtinis* (ſic apud Sueton. Nerone c. 25. *Auguſtiani*, Tacito XIV. 15. *Auguſtani*, Dioni *Αυγέστοι*, ut *Caefareani*, *Pompeiani*) etc. i. e. ex Caefaribus ſiue ex Auguſti familia, quod lepidus ille homo de ordine Auguſtinianorum interpretatus eſt, in quo fuit, cum Papiſmi abuſus primum aggrederetur, Lutherus. Non hoc autem loco tantum, ſed pluribus aliis, ubi de Belial et

Anti-Christo Sibyllini libri loquuntur, intelligunt *Neronem*, quem vates quidam praedixerant imperio romano destituendum; sed postea orientis dominationem et nominatim regnum Hierosolymorum occupaturum, teste *Suetonio* c. 40. Vide et Sibyllina Lib. V. p. 319 sq. p. 331. Lib. VIII. p. 368. et *Thom. Ittigii* selecta histor. eccles. saeculi II. cap. p. 492 sq. vbi contra Iacob. Tollium obseruat, fabulam de Nerone superstite non Christianis deberi, sed gentibus, *Sueton.* c. 57. *Tacit.* II. Hist. 8. et *Dioni Chrysostom.* orat. 20. p. 273 (371. D). Neque vero defuerunt olim huius sententiae de Nerone Antichristo patroni, vt testatur *Augustinus* Lib. XX. de Ciu. Dei c. 19. qui locum Apostoli ad Thessalonicenses enarrans, *quidam*, inquit, *putant hoc de imperio dictum fuisse Romano, et propterea Paulum Apostolum non id aperte scribere voluisse, ne calumniam videlicet incurreret, quod Romano imperio male optauerit, cum speraretur aeternum: vt hoc, quod dixit, iam enim mysterium iniquitatis operatur, Neronem voluerit intelligi, cuius iam facta velut Anti-Christi videbantur. Vnde nonnulli ipsum resurrecturum et futurum Anti-Christum suspicantur. Alii vero nec eum occisum putant, sed subtractum potius, vt putaretur occisus, et viuum occultari in vigore ipsius aetatis, in qua fuit, cum crederetur extinctus, donec suo tempore releuetur et restituatur in regnum* (*Conf. Suetonium in Nerone c. 57.*). Sed multum mihi mira est haec opinionum tanta praesumptio. Etiam Paulum de Nerone agere crediderunt *Chrysostomus* ad 2. Thess. 2. et sermone secundo de Eleemosynis, tum *Theodoritus*, *Theophylactus*, *Oecumenius*, et e Latinis *Sedulius*, quibus *Seuerum* *) *Sulpicius* addit *Grotius*, ipse agi putans de Caio Caesare Caligula, qui non minus e Nerontum familia fuit. Sed et *Commodianus*, instructionibus a *Rigaltio* editis c. 41. *Neronem* pro Antichristo habet *). Vt omittam [P] *Pseudo-Linum* de passione Petri ac Pauli. *Hieronymus* in Danielis 2. *Multi nostrorum putant ob saeuitiae ac turpitudinis magnitudinem Domitianum Neronem Antichristum fore.* *Drusius* ad *Sulpic. Seuer.* legit *Domitianum aut Neronem*, quod locum *Hieronymi* ita laudat glossa ordinaria in 1. Maccab. 1. *Neronem* pro typo Antichristi habuit *Haymo* ad locum Epistolae ad Thessalonicenses. Succedunt inde in Sibyllinis Oracula de turri Babylonica et multiplicatis ad illam linguis, qualia in Sibylla legit etiam *Alexander Polyhistor*, si fides *Syncello* p. 44. tum de prole Saturnia primoque bello. Hinc de variis regnis, quae subinde se exceperunt, eorumque fati. De Iudaeis multa p. 232 sq. quos Sibylla p. 236. ait ex Palaestina pellendos, quod simulacra coluissent p. 239. Eodem in loco p. 232 sq. omne genus superstitiosarum diuinationum damnatur ac proscribitur, quod ex Sibylla laudat etiam *Lactantius* Lib. II. c. 17. Binorum versuum in avaritiam, qui p. 235. ex *Phocylide* petiti notantur, neque exstant in codice Regio MS. vix gemina sententia v. 38 sq. in *Phocylidi* adscriptis carminibus reperitur, sed et alii in avaritiam inuehitur Sibylla, vt Lib. III. p. 268. Lib. VII. p. 363. P. 240. ait se frustra a Deo petiisse, vt deinceps desisteret vaticinari, sed iterum iterumque iussam esse προφητεῖαν κατὰ πάσαν γαῖαν *). Sic p. 256:

Hb. a

*) Verba eius Lib. II. c. Hist. 40. *Nero-- dignus exstitit, qui persecutionem in Christianos primus inciperet; nescio an et postremus expleat, (expletur. v. fit) siquidem opinione multorum receptum sit, ipsum Antichristum venturum.*

o) Armenii Antichristum *Neren* appellant: v. hist. critiq. de la Republ. des lettres tom. X. pag. 181. postea tamen *Crosio* aliud Etymon placuit. v. Journal. litteraire tom. 8. pag. 81.

p) *Conf. Plutarch. de Pythiae Oracul.* p. 398.

Ἦντα δὲ μοι θυροῖς ἐκείναις εἶδον ὕμνον,
καὶ πάλι με μεγαλύνει. Θεὸς φάτις ἐν τῇ θύρᾳ
Ἰσάτο, καὶ μ' ἐκίλευσε προφητεύσας κατὰ γαῖαν.

Multa igitur hic legas vaticinia contra Babylonem, Aegyptum, Gog et Magog, Libyam, Asiae vrbes, tum Romam aliasque ciuitates, regiones, insulas, vbi et celebre illud: Ἐσαὶ καὶ Σάμος ἄμμος, εἰσέταται δὲ Δῆλος ἄδηλος, cui geminum legitur Lib. VIII. pag. 375. Ἐσαὶ καὶ Ρώμη ἑύμη, καὶ Δῆλος ἄδηλος, καὶ Σάμος ἄμμος, quae loca praeter Lactantium respexit Tertullianus de pallio cap. 2. cum inter insulas nulla iam Delos, harenae Samos et Sibylla non mendax. Sequitur de Alexandro M. vastaturo Asiam, atque iterum de peritura Troia et Homero suauissima mendacia scripturo. Denique omnibus gentibus cladem imminere ait pag. 258. In Idololatriam Graecorum inuehitur p. 260. Ibidem mille et quingentos annos effluxisse affirmat, ex quo regnauerint Reges Graecorum, h. e. ex quo Reges gentium Idololatriam commendauerint generi humano. De quadruplici initio regni Graecorum vide *Vossum* de Poetis Graecis p. 4 sq. De Iudaeis iterum agit Sibylla pag. 263 sq. vel Clemente Alexandrino teste in protreptico, etsi in ora Libri [P] Sibyllini adscriptum est περὶ Χριστιανῶν. Sed et alibi passim fallunt notae illae margini appositae. Ad colendam iustitiam pietatemque serio hortatur Sibylla, stataque Deo iubet offerre sacrificia p. 267 sq. et p. 279. Ad Spiritum Dei ἁψευσον prouocans p. 273. Iudaeis Hierosolymam Palaestinamque restitui iubet pag. 276. his verbis:

Στείλον δὲ ἐπὶ τῇδε πόλιν τὸν λαὸν ἄβαλον,
Ὅς Θεὸς ἐξ ἐσθῆς γαῖαν στείλειται μεγαλύνει.

Ecclesiam affatur p. 280: Ἐυφρανθήτι κόρη etc. Pag. 283. ait se esse Nukum Noachi, ex Assyria Babylone venisse in Graeciam, Graecis Erythraeam appellari,

— — — — οἱ δὲ με Κίρκης
Μητροῖς καὶ Γνώσει πατρὸς φήσας Σίβυλλαι.

Quantum libri. VI. *Libro IV.* negat, se vatem esse Phoebi mendacis, sed Dei veri, qui sibi manifestauerit, quae debeant ἐκ πρώτης γενεῆς ἄχρῃς ἐνδεκάτης ἀφικέσθαι. Praemiissa inde adhortatione ad pietatem de regnis variis et futuris cladibus vaticinatur, librumque concludit iterata ad pietatem admonitione, et descriptione diei extremae, resurrectionis et futuri iudicii, ita quidem, vt p. 299. dicat, pios in terris iterum victuros seseque agnituos, impios vero terra obruendos:

— — — — ὅσα δ' ὑπὸ δυσσεβίᾳ
Ἦμαρτων θνητῶν, τὰς δ' αὖ πάλι γαῖα καλύψει.
Ὅσοι δ' ἐνσεβίᾳσι, πάλιν ζήσονται ἐπὶ γαῖαν,
Πνεῦμα Θεῶν δόντος ζωὴν δ' ἅμα καὶ βίαν αὐτοῖς
Ἐνσεβίᾳσι, πάντες δὲ τότε αἰσούσονται ἑαυτοί.

De impiis non resurrecturis, idem Iudaeos quosdam, (ne priscos Sadducaeos memorem), sentire, notum vel ex Dauide Camio ad Psal. I. v. 5. Menasse Ben Israel Lib. II. de resurrectione c. 7. Et Pocockii Miscellaneis c. 6. et Theod. Dassouii diatriba de resurrectione. Sed et Christianos nonnullos ex Psal. I. 5. idem collegisse, docet ad eum locum Origenes hoc re-

fellens apud Epiphanium haeresi 64. num. 10. Horum e numero Lactantium fuisse apparet ex eius Lib. VII. cap. 20. qui tamen cap. 21. perspicue illam sententiam ita explicat, vt non doceatur, impios propterea annihilari; verum tantum a beata altera in his terris vita exclusos in tenebras recondi *ad certa supplicia destinatos*. Neque Irenaeus neque Iustinus impios in nihilum redire sensit, etsi hoc vtrique a multis, [P] et nouissime ab Elia du Pin tribuitur, non satis verisimiliter vtrique, quemadmodum de Irenaeo ostendit accuratissimus Tillemontius in *Memoriis* ad Hist. Eccles. spectantibus Tom. 3. p. 626. sequ. de Iustino Albertus a Felde in Epistola, qua dialogum cum Tryphone aduersus incredibiles C. G. Kochii coniecturas suspicionesque certissimis argumentis Iustino vindicatum iuit p. 110. sequ. Sane ambo pluribus locis supplicia impiorum sine caritura adstruunt. Inter Muhamedanos illam de annihilatione impiorum sententiam in mentem quibusdam venisse docet Abi Iaasar Ebn Tophail in Epistola a Pocokio sub titulo Philosophi *αυτοδιδάκτῃς* edita p. 16. qui eam opinionem tribuit Abu Nasri euidam et detestatur tanquam errorem non remittendum. In Ecclesia haud reperi, qui hoc diserte tradidisset et propugnasset ante Socinum, quem secuti sunt Smalcius, Ostorodus, Crellius, Brenius, Felbingerus: Voelkelio, Schlichtingio et aliis inter ipsos Vnitarios hanc doctrinam reiciantibus.

Libri quinti. VII. *Libro quinto* Sibylla, quae pag. 304. *Ἰσίδος γυνῶν* se esse ait, quod Castellio reddidit *Isidis sororem*, de Romanorum origine pauca quaedam praefatur, hinc imperatores refert prima nominis singulorum litera indicata a Caio Iulio Caesare vsque ad Adrianum et tres insecuturos, Antoninos nempe duos et L. Verum, de quibus oraculum etiam legitur Lib. VIII. p. 367. *Spartianus* in Adriani vita cap. 2. auctor est ei *sortem Imperii ex Sibyllinis verbis prouenisse*, sed aliud fuisse illud et antiquius oraculum existimo ⁹⁾, hoc vero post Adrianum demum scriptum, vnde totius collectionis Sibyllinorum aetatem (non plane certissimo argumento) se tenere credidit *Blondellus* ¹⁰⁾ Lib. I. c. 10. et Lib. II. c. 6. et *Elia du Pin* in responsione ad obiecta Petit Didierii ad calcem Tomi 6. Bibl. Eccles. pag. 31. sequ. (conf. Lambec. supra excitatum). Sed et Probum imp. Sibyllinis libris ex quorundam sententia promissum narrat Vopiscus in Floriano, c. 3. Videtur etiam ex Sibyllino oraculo depromptum esse, quod Antonius Caracallus dictus fuit *Αυσρόνιος Θῆς*, apud *Xiphilinum* p. 435. T. III. Script. Rom. Hist. min. ed. Sylb. a. 1590. Succedunt inde vaticinia in Aegyptios, quorum idololatriam reprehendit, inque alias gentes et vrbes. Haec excipit Oraculum de Nerone, qui poeta esse affectabat et citharoedus, et poemata pulchre decantabat, vt Suetonius et alii testantur, deque excidendo per ipsum templo *θεοτέμνω* siue coelesti, vt exponit Lactantius de mortibus persecutorum c. 2. et de incendio vexata Roma, quam Babylonem vocat, perinde vt veteres multi, ipseque Petrus fortassis 1. Epist. c. 5. v. 13. certe Iohannes in Apocalypsi c. 17. et 18. Vnde praeter Grotium de Anti-Christo, Rigaltium ad scriptores finium [P] regundorum p. 287. edit. Goesianae et Valesium ad Euseb. p. 33. Meminit etiam Sibylla cometae, de quo est apud eundem Suetonium in Nerone c. 36. et Romam propter persecutiones atque immania scelera funditus delendam atque igne euertendam vaticinatur p. 315. et 332. Lactantius Lib.

9) Confer, si placet, H. Dodwellum praefect. Cambden. VII. p. 301. seq.

10) Blondello tamen adsentitur *Dallaens* lib. 3.

de obi. cultus religios. cap. 22. pag. 475. et *S. Basnage* Annal. ad a. 129. §. 2. *Hecum*.

Lib. VII. c. 25. *Cum caput illud orbis ceciderit, et orbem esse coeperit, quod Sibyllae fore aiunt.* confer Apocal. XVII. 16. XVIII. 8. seq. Sed et alibi Sibylla eam igne perituram dixit Lib. II. p. 195. et 219. Lib. VIII. pag. 371. et 375. ubi addit temporis notam, quando hoc sit futurum, cum nempe impleuerit numerum nominis sui h. e. annos 948. tot enim ex literis Graecis *Ρωμη* prodeunt, quam praedictionem quomodo euentus comprobauerit, non intelligo. Eiusdem commatis est, quod nonnulli dixere Mosaicam religionem tot floruisse annis, quot completeretur nomen *Μωϋσῆς* (1648.) Christianam vero religionem duraturam diuinarunt tot annos, quot referet nomen *Χριστός* (1480.) vel *Σαυρὸς* (1271.) Vide *Cotelerium* notis ad Barnabae Epistolam pag. 45. edit. Ioh. Clerici. Ad incendium quoque Romae referendum putem verum hunc Sibyllinum, quem in aliam sententiam paulo longius petitam trahit Heideggerus Myster. Babylonis magnae T. 2. p. 741.

Ἄλλοις ἐκτετακταῖς καὶ οἱ ἄλλοι αὐτὸν ὁλοῦται,)

Porro Sibylla in hoc libro quinto oracula fundit in Memphin Thebasque et alias gentes atque vrbes. Iudaeorum feliciorum statum futurum videtur praedicere p. 320. seq. et si locum illum ad Christianos applicauit *Lactantius* Lib. IV. cap. 20. De variis vrbibus insulisque, ac speciatim de Ephesino Dianae templo, terrae motu concutiendis oracula exstant p. 324. seq. et 336. De templo veri Dei in Aegypto exstruendo pag. 340. Preces pro Iudaeis ut illorum regioni Deus parcat, leguntur p. 327. Denique p. 332. sq. secundum templum exustum se vidisse testatur, quod non de templo secundo Vestae Commodi Imp. temporibus Romae exusto accipiendum est, ut *Cotelerio*, G. I. Vossio, Posseuino, Opsopoeo et aliis quibusdam placere video; sed potius de templo Hierosolymitano, quod deleuit Vespasianus, in hoc enim quadrat, quod ait, in eo non culta esse idola

Ἄλλὰ μὲν γὰρ γενεῇρα Θεῶν πάντων ἰστούμεν.

Confer *Blondellum* Lib. II. cap. 5.

Libri sexti. VIII. *Liber sextus* perbrevis, duodetriginta versibus totus absoluitur, sed in quibus clarissime agitur de filii Dei baptismo ad Iordanem, et spiritu ei superueniente. Locus corruptus forte ita restituendus: [P]

Ἐκ πατρὸς ἐκ πρώτης πρώτος Θεός, ὃς τε καὶ ἰδὺ

Πνεῦμα ἐπιγινόμενον λευκῇ περιόμοι καλῶν.

Ex hoc Sibyllae loco *Lactantius* Lib. IV. cap. 15. *Spiritus Dei descendit super eam formatus in speciem columbae candidae.* Non minus perspicuum de apparitione illa vaticinium, sed itidem confictum legas in testamento quod fertur sub nomine XII. Patriarcharum, testamento Leui §. 18. *Οἱ ἕβδομοι ἀνογήσονται, καὶ ἐκ τῆς ναῦ τῆς δόξης ἥξει ἐπ' αὐτὸν ἁγίασμα μετὰ φωνῆς πατρικῆς ὡς ἀπὸ Ἀβραάμ πατρός Ἰσαάκ.* Pergit Sibylla haud obscuris verbis celebrare Seruatoris miracula, grauesque poenas minatur Iudaeis, qui Christo coronam spineam imposuerint, felleque ipsum potarint et cruci affixerint. Mirum sane est, quod affirmat *Sozomenus*, Lib. II. Hist. Eceles. cap. I. etiam gentiles agnoscere et *συνεμολογήσασθαι*, quod Sibyllae sit versus ex hoc libro sexto p. 347. petitus: *ὃ ἕλκον μακαρίων, ἰφ' ὃ Θεὸς ἔξε-*

Ll 3

ἔξε-

s) Aliiter explicari versum a Fec yagiq; supra ad §. 1. iam notauī. *Hart.*

ἱερανοῦσθαι. Sed iam pridem toto illo capite quae de cruce inuenta narrat Sozomenus, parum fidei mereri videntur hominibus eruditis, et potius debēri fraudibus episcopi cuiusdam Hierosolymitani, qui Saeculo quinto post Christum natum fuit, et hoc commento sedi suae voluit auctoritatem comparare ac conciliare. Vide *Salmasium* Epistola 1: de Cruce ad Tho. Bartholinum pag. 269. sequ. 279. sequ. Equidem *Petauius* Lib. XV. de incarnat. cap. 8. prouocat ad Eusebium Lib. III. de vita Constantini cap. 29. seq. Sed ibi tantum de monumento siue sepulcro Christi sermo est, cui reperto martyrium, h. e. templum, (confer *Huetii* demonstrat. pag. 1017. vbi locum Sophon. III. 8. ex graeca versione huc a veteribus accommodatum esse notat,) inaedificare iussit Constantinus: de cruce altum silentium. Illud tamen ex Sozomeni loco recte colligi posse videtur, ipsum quoque minime ignorasse, quod non in omnibus, quae Christiani proferrent, Sibyllinis carminibus acquiescerent gentiles, sed alia respuerent tanquam spuria atque subditiua, vt Origenis, Lactantii, Augustini et Eusebii testimoniis supra demonstraui.

Libri septimi. IX. *Liber septimus* incipit a descriptione diluuii, diuersisque oraculis cladem variarum gentium et urbium praesignificantibus. Postea pag. 352. sequ. non obscure exponitur doctrina Christiana de Patre, Filio et Spiritu S. qui ad Iordanem in baptismo se manifestauerunt, deque Christo DEO ante saecula, et in coelos recepto. Pro Ἰορδάνης ἐν τριτάτοις legendum putem ἐν προχοαῖσι, et in eodem versu ἐπ' αὐτῷ πολλῶ. Porro si quis ad Deum accedere velit, ei negat Sibylla opus esse thure et sacrificiis; sed vt baptizetur et pietatem colat. Ad baptismum, quem [P] commendat et prolelytis impertiendum esse ait, iubet pag. 355. ignem vna cum aqua adhiberi

ὕδωρ δὲ πᾶσας καὶ θάλασσαν πυρὶ — — —

atque iterum:

ἔσονται οὖν βάπτισμα, δι' ἧ πυρὶς ἱερανοῦσθαι.

Ni fallor ex more veterum quorundam haereticorum, qui huc traxere locum Matth. III. 11. Sic Valentinus apud Tertullianum:

Bis docuit tingi traducto corpore flamma.

De Carpocratianis discipulos suos cauterio inurentibus Irenaeus Lib. I. c. 24. Heracleon 9 apud Clementem Alex. in Eclogis προφητικῶν §. 15. Epiphanius haeresi XXVII. §. 5. etc. Confer quae de Seleucianis et Hermianis Philastrius c. 55. Augustinus et auctor praedestinati c. 59. Bernardus Ochinus libro de coena Domini, Hetrusca lingua edito p. 19. testatur, suis se oculis in Italia vidisse baptizatos inustos cauterio: *In alcune parti del mondo si battezzano col fuoco. Et io ne ho già visti in Italia con esso battezzati, i quali hanno nella fronte o nel mento un segno celestio fatto col fuoco in testimonio della fede che hanno a Christo.* Idem in Thufcia et aliis quibusdam Italiae regionibus ex veteri consuetudine obtinere affirmauit Hieron. Mercurialis II. 2. Var. Lect. licet non tanquam sacrum ritum, neque inter baptizandum. Sic et olim apud Ethnicos sacrandus siue initiandus accipiebat sphragitidas, teste Prudentio περὶ σεφάγων hymn. X. v. 1077.

Acus

t) vel potius in Theodoti etc. Epit. subiunctis Clementi pag. 804. D. ed. Colon. *laeger.*

Acus minutas ingerunt fornacibus,
 His membra pergunt vrere; vtque igniuerint,
 Quamcunque partem corporis feruens nota
 Stigmauit, hanc sic consecratam praedicant *).

Similiter Iacobitae atque Aethiopes videntur cauterio vti in baptismo: verum hos non superstitione, sed ratione Physica ad hoc impulsos, vt nempe a catarrhis ac destillationibus praeseruent, infantum *κεραφιδας* siue temporum venas cauterio inrere notant *Iosephus Scaliger* Lib. VII. de emendat. temporum p. 682. sq. *Iobus Ludolphus* Hist. Aethiop. Lib. III. c. 6. n. 42. et *Steph. Lemonius* notis ad varia sacra p. 726. Perinde vt de Nomadibus quibusdam refert *Herodotus* IV. 187. quem vide. Etiam a Seculo IV. vsque in Ecclesia passim, in Baptismo catechumenorum, ignis siue luminis vsus obtinuit cereorumque accenforum, veluti symbolum illuminatae mentis, a qua baptismus dictus *φωτισμός*, *φώτισμα*, baptizati *φωτισθέντες* ex Hebr. VI. 4. et X. 32. item *νεοφώτιστοι*. Vide Vicecomitem de antiquis ritibus baptismi Lib. V. c. 20. sq. Suicerum in thesauro et obseruat. sacr. c. 3. Verum nihil hoc ad locum Sibyllinorum, non magis certe, ac [P] quae de aqua igne calofacta in baptismo adhibita recentior tradidit aetas: inprimis autem ad verba Sibyllae facit, quod de Simonis Magi sectatoribus narrat auctor tractatus a Rigaltio primum editi, Cypriano vt videtur aequalis, *de non rebaptizandis iis, qui, semel in nomine Domini nostri Iesu Christi sunt tincti*: Ait enim, iactare illos, quod soli integrum atque perfectum, non sicut alii mutilatum et decurtatum, baptismum tradant, baptismi candidato quippe in aquam descendente, *statim super aquam ignem apparere*. Quod si aliquo lapsu perpetrari potest, sicut affirmantur plerique huiusmodi lapsus *Anaxilai esse* (confer *Plinium* Lib. XXVIII. c. 11. Lib. XXXV. c. 15. *Irenaeum* Lib. I. c. 8. *Epiphanius* haeres. XXXIV. p. 232.) siue naturale est, quo pacto possit hoc contingere, siue illi putant, hoc se conspiciere, siue maligni opus et magicum virus ignem potest in aqua exprimere. (confer *Huetium* Lib. II. Alnetan. quaest. p. 216 sq. *Baelii* dictionar. in voce *Egnatia*), illi tamen talem fallaciam et stropham praedicant perfectum baptismum esse. Est autem adulterini huius imo internecini baptismatis si quis alius Auctor, tum etiam quidam ab eisdem ipsis haereticis propter hunc eundem errorem confictus liber, qui inscribitur *Pauli praedicatio*, in quo libro contra omnes Scripturas et de peccato proprio confitentem inuenies Christum, qui solus omnino nihil deliquit, et ad accipiendum Iohannis baptismum paene inuitum a matre sua Maria esse compulsum, item cum baptizaretur, ignem super aquas esse visum, quod in Euangelio nullo est scriptum. Haec est illa Paulo siue Petro (vtrumque enim coniungit *Lactantius* Lib. IV. c. 21.) adscripta praedicatio, in qua Sibyllae lectionem a Paulo Apostolo commendatam esse narrat *Clemens Alex.* Lib. VI. Strom. p. 636. de quo loco nonnulla dixi supra c. XIV. n. 3. In praesenti tantum addo, Clarissimum Grabium haud valde firmiter niti, cum praedicationis huius primos auctores non haereticos, sed Catholicos fuisse, colligit ex eo, quod *Clemens* et alii Orthodoxi doctores Ecclesiae illius testimonio vsi fuerint. Non enim fugit virum doctissimum, etiam haereticorum Apocrypha ab Orthodoxis primorum saeculorum allegari.

Cer.

v) v. Io. Gerson de flagellantium secta in H. ab Hardt historia concilii Constantiensis tom. 3. pag. 104. Lipsius lib. I. de militia rom. cap. ultimo, Crussi Turco-Graecia pag. 296. Godofr.

Olearius in Obseruat. ad Matthaeum pag. 89. De Catharorum baptismo in igne videndus *Eckbertus Presbyt.* Serm. VIII. tom. 23. Bibl. P. P. pag. 614.

Certe magis cadit in Orthodoxorum simplicem pietatem, Apocrypha citra examen in testimonium citare, quam ipsa comminisci, sanctissimisque nominibus supponere. Sed ut ad Sibyllina redeam, in illis p. 356. seq. iterum succedunt oracula in varias gentes, regiones, vrbes, oracula, praecipue in falsos vates, qui διὰ κέρους αἰσχροὶ προφητεύουσι. In Metaphrasi Castellionis p. 358. turpis error typographi, repetitus etiam in editione Gallaei p. 672. Ita vero legendum:

Inprimis autem argentur qui nomine lucri
Turpia praedicent, augentes tempus acerbum. [P]
Hebraei sane sciderint cum tergus ouile,
(Vide Ierem. XXVIII. 10.)

Mendaces referent, quae non sunt dicere iussi.

Denique liber septimus definit in extremorum temporum, siue alterius potius aeni, (confer Iac. Rhenferdium de *saeculo futuro*,) et regni millenarii felicitate, cui sese ipsam vix propter scelera interfuturam putat, ni filii Dei beneficio post fata olim, beatæ vitæ, quod sperat, restituatur.

Libri octau. X. *Libri octau.*, qui vltimus est Sibyllinorum, quos habemus, initio, futurum praedicat iudicium, deinde inuehitur in auaritiam, Romæque perniciem ominatur, additis de Adriano ac Nerone oraculis. Tum de iudicio futuro iterum locuta, Romanam perituram diuinat, cum numerum nominis sui h. e. annum nongentesimum duodequingagesimum impleuerit, cui vaticinio euentum non respondisse supra diximus. Hinc denuo nobis describit conditionem nouissimorum temporum, et iudicium extremum, de quo agit etiam celebris illa, quae hoc loco pag. 380. sequitur *Acrostichis*, maioremque partem Latine exstat apud Prosperum et Augustinum^{x)}, integra Graece producta est a Constantino in λόγῳ βασιλικῷ, primoribusque literis exhibet haec verba: Ἰησοῦς χριστὸς θεοῦ υἱὸς σωτὴρ σαυρὸς, quorum quinque priorum primæ literae reddunt vocabulum ἰχθῦς. Versus quosdam singulos ex ea adducit *Lactantius* Lib. VII. cap. 10. 19. et 20. sed nullam *acrostichidos* mentionem facit, et in ejus codicibus versus octauus incipit a verbo ἐρίψων, pro quo *acrostichis* requirit *ἐρίψων*^{y)}. Non ignoratam tamen etiam antiquioribus Constantino scriptoribus *Acrostichin* istam fuisse, colligunt viri docti ex eo, quod apud Tertullianum iam Christus vocatur ἰχθῦς Lib. de baptismo cap. 1. Sed nos pisciculi secundum ἰχθῦν nostrum Iesum Christum in aqua nascimur, quibus verbis Sibyllam procul dubio respici ait *Ioh. Smetius* p. 41. Antiquitat. Neoma-gensium^{z)}. Idem nomen ἰχθῦς, in veteri gemma obseruatum, de Christo explicat *Ianus Rutgerfius* libro et capite primo, eique assentiens *Thomas Reinesius* libro et capite secundo va-
riarum

x) Iam supra notavi, *Tob. Eckhardum* libro *Non-Christianorum de Christo testimonia*, p. 34. seq. *Acrostichin* illam graece cum interpretationibus variorum inseruisse, sententiis aliorum sub examen vocatis, eiusque fictionem et falsitatem ostendisse omnemque historiam enarrasse copiosius. *Harl.*

y) Quin *Acrostichis* requirit *ἐρίψων*, quod edd. Sibyllinorum exhibent, et *Lactantius* praefert *ἐρί-*

ψων lib. VII. c. 19. extr. Requiritur autem secunda littera voc. *χρῆσις*, adeoque *g. Jaeger*.

z) adde *Pfanneri* Systema theologiae gentilis purioris, Basil. 1679. 4. cap. I. §. 4. (vbi de Sibyllarum carminibus differit,) pag. 11. et de pisce in nummo, *Zorn.* in Bibl. antiq. p. 29. seq. *Harl.*

riarum lectionum ^{aa)}. Similiter in veteri gemma carniola pisciculos ex utroque cræcis latere expressos de Christianis recte exponit idem Smetius p. 33. Optatus libro III. aduersus Parmenianum cap. 2. *Hic est piscis, qui in baptismate per inuocationem fontalibus undis inseritur, ut quæ aqua fuerat, a pisce etiam piscina* (κολυμβήθρη pro baptisterio occurrit apud Athanasium et passim apud scriptores Graecos Christianos; vide Suicerum et Cangii glossar.) *vocitur. Cuius piscis nomen, secundum appellationem Graecam, in uno nomine, per singulas litteras, turbam sanctorum nominum continet, Ἰησὺς, quod [P] est Latinum: IESVS CHRISTVS DEI FILIVS SALVATOR.* Confer Zenonem Veronensem homil. 5. ad Neophytos. Hinc forte Hieronymus Bonosium vocat *filium Ἰησὺς* i. e. Christianum, Epist. 43. Certe *Augustinus* quoque Lib. XVIII. de Ciui. Dei cap. 23. notat, nomine piscis Christum mystice intelligi, eo, quod huius mortalitatis abyſso velut in aquarum profunditate viuus, h. e. sine peccato esse potuerit. Sunt tamen, qui aliam originem exponant, unde *piscis* dictus fuerit Seruator, quod nempe de eo Dauid dixerit Ps. LXXII. 17. שׁוּמַר יַיִן quorum vocum primæ literæ reddunt nomen ישי, prima vero vox יין *sobolescat* a Chaldaeo ין quod *piscem* denotat, et quo animantium genere nullum aliud est foecundius. Vide Raymundi Martini pugionem fidei pag. 583. edit. Carpzouii. Sed non est credibile, Tertulliano et aliis veteribus tam subtilis et abstrusae rationis in mentem potius venisse, quam obuiæ alterius et facillimæ. Potuit tamen in hanc etiam sine Sibyllini carminis inspectione aliquis incidere, ut ex illo sensu Mystico vocabuli Ἰησὺς forte non plane certum sit, Acrostichidem Sibyllinam Tertulliano fuisse lectam et consultam. Quod deinceps p. 383. ait Sibylla, crucem Christi adumbratam a Mose extensis manibus orante aduersus Amalekitas Exod. XVII. 11. antiquissimis Christianorum suffragiis comprobatur. Vide Barnabæ Epist. p. 39. edit. Clerici, Iustinum dial. cum Tryphone p. 264. Tertull. aduersus Iudæos, et 3. contra Marcionem, Cyprianum Lib. II. testimon. contra Iudæos et in exhortat. martyrii pag. 175. ut Nazianzenum, Arnoldum Carnotensem et alios recentiores omittam. Plura deinde in carminibus Sibyllinis leguntur de passione Christi, tenebris per tres horas ingruentibus, de Christi descensu ad inferos, miraculis, resurrectione, tum quomodo hic Rex a Sione excipiendus, verusque Deus colendus sit ab homine ad imaginem ipsius condito, relictis ac repudiatis idolis. Tradit etiam disertissime de natiuitate Christi ex Maria virgine, quam nomine compellat, et a Gabriele Angelo de illa re certiore redditam testatur. Christum ubique describit ut Deum et Dei Filium, qui *ἑρανέθεν μολῶν βροτῆν ἐνεδύσατο μορφῆν*. Denique merito se ait cum reliquis Christianis religionem a Iesu traditam colere; et a Christi nomine vocari:

Τένει' ἄρ' ἐμοῖς καὶ ὅσῃν χριστῷ γενέθλης

Ὁυρανῆς πεφωῶτες, ἐκκαλούμεθα σύνταίμοι,

Μνηστὴν ἐν βροτῶν ἐνὶ θρησκείῃν ἔχοντες. [P]

aa) Satis probabile est, ob siglas ΙΧΘΥΣ, quibus Christiani frequenter utebantur, a Graecis gentilibus, qui vim eorum ignorarent, vel cauillandi materiem inde cupide arriperent, illis primum, in contumeliam, inditum nomen ἰχθύς. Constat enim, Christianos omnes pro iudoctis, fatuisque fuisse habitos, h. e. pro ἰχθύσι. Ita scilicet *Plutarchus*, de prudent. Animal. p. 1795. ed. H. Steph. Ἰχθύς τὰς ἀμαθείας καὶ ἀνοήτους, λοιδωρῶντες ἢ στυπνότες, ἐνομίζονται. Id nomen deinde, etiam

Latino vocabulo redditum, Christiani non modo non respuerunt, sed ad sacra quoque sua, eorumque auctorem accommodantes, ipsi ultro quasi adsciuerunt. Acrostichis illa vix videtur ante tempora Constantini, qui illa aequè ac Ecloga IV. Virgilii, tanquam argumento veritatis religionis Christianae utitur, (Orat. ad Sanct. C. 19. sq.) tantopere fuisse celebrata, ut appellationi isti *piscium* occasionem præbere potuerit. *Laet.*

CAPVT XXXIII

I. — XVI. De collectione Sibyllinorum quae hodie exstat, iudicium, deductum per observationes sedecim. XVII. Poena capitis num proposita iis, qui Sibyllina legerint. XVIII. Vtrum Augustinus nouam quandam concinnauerit συναγωγὴν Sibyllinorum. XIX. Possessini de Sibyllinis seligendis et iuuentuti proponendis consilium improbat. XX. De Sibyllinis nonnullis, quae Latine tantum exstant. XXI. Lyra triquetra a Sibylla reperta. XXII. Recentiorum de Sibyllinis scriptorum elenchus.

[Cum additamentis W. Jaegeri.]

Quid de vulgata collectione indicandum sit.

Reliquum iam, vt, quid de hac, quae exstat, collectione Sibyllinorum sentiendum sit, cum bona lectoris venia distincte et per aliquot obseruationes deducamus *).

I. Non continentur hac collectione libri Sibyllini Tarquinio oblatis, quod duobus argumentis clarissime patet; nam et illi libri Sibyllini diligentissime custoditi et ἐν ἀπορρήτοις habiti sunt, donec cum Capitolio deflagrarent, vt supra demonstraui: deinde argumentum longe diuersum complectebantur, quomodo nempe sacra idololatrata facienda, quomodo Dii placandi, vt ex Liuiο aliisque historicis romanis apparet, a quibus memoratorum oraculorum ne γὰρ quidem in nostra collectione occurrit; contra frequentissimae in idololatrata inuestiuae, et assidua religionis atque sacrorum christianorum commendatio.

II. Neque carmina Sibyllina altera, Erythris et undecunque Romam perlata post restitutum Capitolium. Ad quod probandum non memorabo, quod Fenestella apud Lactantium Libro I. c. 6. auctor est, versus circa mille Erythris Romam allatos, cum in nostra collectione plures, quam termille versus compareant. Quamquam enim hoc argumento vtuntur viri docti: tamen ex aliis etiam vrbibus ac regionibus allata Sibyllina narrat Tacitus; deinde si plures habemus, quam mille versus, nonne etiam mille illos habere possumus? Sed obseruo; quod et haec Sibyllina Romanorum (quae secunda vocare fas est) non vulgo legantur, et quaecunque a Dione, Suetonio, ex illis prolata memorantur, non minus diuersi argumenti a nostris comperies quam priora illa. Et vbi forte idem etiam in nostris legitur, aliis tamen legitur verbis. Exempli causa, in collectione, quam habemus, Nero plus simpliciter vice perstringitur vt [P] μητροκτόνος, quae loca respiciens Lactantius Lib. de mortibus persecutorum c. 2. dixit Sibyllam affirmare *matricidam perfugum a finibus esse venturum*; nullam tamen in illis legas λόγιον, quod Neronis temporibus vulgatum Dio refert Σιβύλλαν *βασίλως* ἐν Lib. LXII. p. 709.

* Ἐσχάτος Ἀντιόχων μητροκτόνος ὑπομνήσας.

III. Neque alia Ethnica integra Sibyllinorum oraculorum συναγωγὴ. Plures quidem fuisse, testatur Zosimus libro secundo c. 36. p. 690. Sylb. πολλάς τε βιβλὰς ἱστορίας καὶ χρησμῶν συναγωγὰς ἀνελίξας, χρόνον τε ἐν τῷ περὶ τέτων ἀπορρῆν δαπανήσας, ἐνέτυχον μόλις χρησμῶ τινι Σιβύλλης εἶναι λεγομένῳ ἢ φαεντῆς (al. φαελλοῦς), τῆς Ἠπειρώτιδος. Et Suetonius c. 31. narrat, ab Augusto combusta ultra librorum fatidicorum duo millia. Sed ex tota, quam habemus, collectione manifestissimum est, non Sibyllam, non

a) Prideaux iudicium de libris Sibyllinis v. in Actis Eruditor. a. 1721. pag. 485. sq. Heumann.

non Ethnicum fatidicum fuisse, qui illam composuit, sed Ethnicismo infestum Christianum. Tum oracula, quae tanquam Sibyllina ex suis *συγγράμματα* proferunt idem Zosimus, Phlegon, [in Longaeu. Tzet. Chil. IX. *Jaeg.*] et alii, in nostra non habentur. Itaque licet forte quaedam hinc inde ex Ethnicis oraculis noster deprompserit, diligenter tamen cauit, ne quicquam, quod Ethnicismo stabiliendo faceret, retineret.

IV. *Operam et oleum perdunt, qui certae Sibyllae, Erythraeae alia, alia Samiae, alia nescio cui alii, adscribunt oracula, quae habemus, ut fecerunt Ioh. Iacobus Boissardus, libro de diuinatione, Sixtus Senensis in Bibl. Sancta, Iohannes Aitzema, in speculo Sibyllarum Belgice edito, multique alii.* Cum enim veteribus etiam incertum fuerit, fueritne una Sibylla an plures, tum nostram collectionem nulli Sibyllae deberi, et Romanis Graecisque ante Christum natum inuisam fuisse, certum est. Lactantius pleraque citat sub Erythraeae Sibyllae nomine, quae ex nostris libris profert. Ea tamen, quae in sexto Libro exstant, alterius esse fatetur, et hodieque Libro sexto inscribitur: *ἐτέρως ἔναυ ταῦτα δοκεῖ, Haec alterius esse videntur.* Idem Lactantius Lib. I. c. 6. diserte testatur, iam suo tempore libros Sibyllae confusos fuisse, nec suum cuique posse assignari, nisi Erythraeae. In codice 170. Regis Galliae, teste Labbeo, exstant *Erythraeae Sibyllae de Troianorum et reliquorum principum eventu oracula*, quibus eadem, quae edita sunt, vel saltem partem eorum *) contineri, mihi persuadeo. Et haec ipsa, quae Erythraeae tribuit Lactantius, Cumanae a quibusdam adscripta testatur *Augustinus* Lib. XVIII. de Ciuitate Dei c. 23. Sed profecto perinde est, sub cuius Sibyllae nomine laudentur, dummodo nulla fide digna auctoritate id fiat, et a nulla Sibylla siue fatidica muliere Ethnica profectum esse totum opus constet. [P]

V. *Nullum versum in hac collectione pro Sibyllino et antiquo oraculo, apud Ethnicos ante Christi natiuitatem exaudito, haberi oportet, nisi peculiariter de eo constet ex aliis monumentis antiquioribus et indubitatis.* Quia enim totum opus suppositum est, et Christianissimum in illo multa produnt manifestissime, nihil aequius videtur hoc postulato.

VI. *Sunt nonnulla in hac collectione, quae auctor de industria insperfit ex antiquis oraculis Ethnicis, ex Orpheo, Homero, et aliis Poetis.* Sic Lib. VIII. p. 392. *Οἶδα ἐγὼ ψάμμων τ' ἀριθμῆς καὶ μέτρα θαλάσσης*, qui versus exstat in oraculo, quod Croeso redditum narrat Herodotus libro I. c. 47. et post eum multi alii, quemadmodum ille quoque, qui eadem pagina, paucis interiectis, sequitur: *καὶ κοφῆ ξυνιῖς καὶ ἐλαλέοντος ἀκῆων.* Lib. IV. p. 292. occurrunt bini versiculi:

Ἐσσεται ἱσομένους, ὅτε πύρμας ἀργυροδότης
Ἥϊόν τε προχίων ἱερὸν εἰς νῆσον ἵκηται.

Qui iisdem verbis tanquam vetus oraculum referuntur a Strabone Lib. I. pag. 53. et Lib. XII. p. 536. atque inde ab Eustathio, ac Ioh. Tzetza Chiliad. 7. v. 575. nisi quod pro *νῆσον* legunt *κύπρον* †. Libro tertio Sibyllinorum p. 276. occurrit oraculum notissimum:

Μὴ πῖνε Καμάριον, ἀπότης γὰρ ἀμείνων,

Mm 2

quod,

*) Eadem fortassis, quae illustrauit *Lud. de Thou*, de quo infra num. 22.

†) Ad locum Tzetzae conferendus Ioh. Meursius in *Cypro* Lib. II. cap. 18.

quod, praeter Lucianum de Apophrade, Silium Lib. XIV. v. 199. Stephanum Byz. in Καμαρίνα, Suidam et Zenobium in μη κίνει, memorat Virgilius III. Aeneid. v. 700.

— — et fatis minquam concessa moueri

Apparet Camarina procul. — — —

Lib. I. pag. 172. exstat prouerbium Σαρδόνιον μείδημα γελάσσετε, de quo prolixè et doctè, ut solet, vir summus Erasmus in adagiis: Meminit et (Cic. ep. ad diu. 7, 25.) Dio Chrysostomus f. 669. et Zacharias Scholaasticus p. 216. edit. Barthii, (Tzetz. ad Hesiod. ἐργ. v. 59.) Quae libro V. p. 324. seq. et alibi de Cumis, Rhodo, Samo, pluribusque insulis ac regionibus terrae motu delendis vel quocunque modo vastandis leguntur, vix dubitem, ex antiquis, quae in Ethnicorum manibus fuere, oraculis esse petita; nam ad illa passim respiciunt scriptores antiquissimi. Zous apud Plutarchum libro, cur Pythia non reddat oracula carmine, Sibyllina de illis cladibus vaticinia ab euentu comprobata testatur his verbis: ἀλλὰ ταῖς τε μαντείαις ἐπιμαρτυρεῖσι πολλαὶ μὲν ἀνασάσεις καὶ μετοικισμοὶ πόλεων Ἑλληνίδων, πολλὰ δὲ βαρβαρικῶν στρατιῶν ἐπιφάνειαι καὶ ἀνακρίσεις ἡγεμονικῶν. Ταῦτ' ὁ δὲ τὰ πρόσφατα καὶ νέα πάθη περὶ τε Κύμην καὶ Δικαιαρχίαν εἶχ' ὑμνέμενα πάλαι καὶ ἀδόκενα διὰ τῶν Σιβυλλείων ὁ χρόνος, [P] ὥσπερ ὁφείλων, ἀποδεδῶκεν; ἐκρήξεις πυρὸς ὄρεϊς καὶ ζέσεις θαλασσίας, καὶ πετρῶν καὶ φλεγμονῶν ὑπὸ πνεύματος ἀναρρίψας, καὶ φθορὰς πόλεων ἅμα τοσούτων καὶ τηλικούτων, ὥς μὲν ἡμέραν ἐπελθῶσιν ἀγνοῖαν εἶναι καὶ ἀσάφειαν, ὅπως κατὰ κηνητο, τῆς χώρας συγκεχυμένης. Ταῦτα γὰρ εἰ γέγονε, πιεσθῆναι χαλεπὸν ἐστὶ μήτοιγε προσπεῖν ἀνευ θεϊότητος. Pausanias in Corinthiacis p. 126. Ἐκέκωσε δὲ (ὁ σεισμός) καὶ περὶ Καρίαν καὶ Λυκίαν τὰς πόλεις, καὶ Ῥοδίοις ἐσείσθη μάλιστα ἡ νῆσος, ὥς καὶ τὸ λόγιον τετελειόθαι Σιβύλλῃ τὸ ἐς τὴν Ῥόδον ἔδοξεν. Confer de illa insularum clade Salmasium ad Tertull. d' de pallio p. 99 seq. [p. 149. ed. Lugd. Bat. 1656.] et Iac. Godofredum p. 48. ad haec verba periegetae veteris Latini ab ipso editi: *Namque Rhodum insulam et ciuitatem maximam, (ex nomine dicere necessarium est,) quas prophetauit Sibylla ab ira Dei esse perituras. Est autem in ipsam ciuitatem statua, quam omnes Colosseum nominant, nouum mirum magnitudinis, doli enim in ipsa fuit secundum Prophetiam Sibyllae.* Ita legendus hic locus, non ut edidit Godofredus *nouum virum* et Graece vertit: *καὶνὸν ἄνδρα μεγέθους.* Libro tertio Sibyllinorum p. 267. hi duo versus leguntur:

Ἄλλὰ σὺ μὴ πολὺν, βροτὶ κοικιλόμητι, κακίφρον,

Ἄλλὰ λυπὸν πλεονεργίῃς Θεὸν ἰλάσκει.

Quos Orpoeus probe annotauit geminos esse hifce Orpheo tributis apud Clementem Alexandrinum in protreptico p. 49.

Ἄλλὰ σὺ μὴ μίλλων, βροτὶ κοικιλόμητι, βράδυν,

Ἄλλὰ πωλεσθῆναι γρίφῃς Θεὸν ἰλάσκει.

Homericæ Poeseos tot sunt in collectione Sibyllinorum vestigia, ut illa inter se conferre res esset non brevis laboris, et Guilelmus Canterus Lib. V. Var. Lect. c. 17. notauerit, ex Home-

ro

d) Non audiendus Vir doctus, Sam. Petitus, qui II. 13. Obseruat. apud Tertullianum legere iubet: *Si bulla non mendax*, pro Sibylla.

ro multa Sibyllinorum loca posse restitui: etsi, quod idem vir doctus addit, aperte constare, quod Homerus multis in locis illa sit imitatus, neminem, qui a nobis dicta diligentius perpenderit, ei existimem temere accediturum. Longe profecto verisimilius est, auctores huius collectionis Sibyllinae tot nouitatis documenta in se gerentis ex isthac Homeri et aliorum poetarum Ethnicorum imitatione, tum adiunctione quorundam oraculorum celebrium inter Graecos ac Romanos, eam gentilibus probabilem reddere, auctoritatemque conciliare voluisse.

VII. *Longe plurima autem sunt in hac collectione, nominatim atque ipsi verbis petita ex sacris literis, non veteris tantum, sed et Novi Testamenti.* Hinc recte diuina sapientia apud Nazianzenum in erudito carmine, quo Nemesium ad amplectendam Christi religionem adhortatur T. 2. p. 144.

Ἑρμῆς δ' ἑρμάρωντος ἡμῶς ἐκτεσσιν ἀρήτοι,

Ὅν ἰδὼν, ταυρὸν δὲ σίβει μέτροισι Σίβυλλαν. [P]

Τῆς μεγάλης Διότητος Ἰλαυνόμενοι βελήσσω

Οὐδὲν ἐκπεφρομαί, καὶ ὃ τινος ἄσπον ἴκωντο,

Ὅν θεῶν, βίβλων δὲ παραβέβηκτες ἡμῶς.

F. Garzias Galarza, Theologus ac Philosophus Hispanus, in Evangelicis institutionibus carmina Sibyllina cum S. Scripturae locis conferre ac comparare conatus, laudatur ab Antonio Possentino Lib. II. Bibl. select. cap. 71. [Singula loca S. S. e quibus acrostichidem auctori compilasse videri queat, congeffit et comparauit Ekhard lib. mem. pag. 59—63. Harl.]

VIII. *Non complectitur haec collectio omnia et integra Sibyllina, quibus veteres vsi sunt Doctores Ecclesiae.* De Ethnicis nolui verbum addere, quoniam res clara ex iis, quae dixi, et ex tot Sibyllae oraculis, quae apud Graecos Latinosque Scriptores memorata in nostris nulla exstant. Seruius ad 3. Aeneidos: *Sane sciendum est*, inquit, *omnia responsa Sibyllae plus minusue centum contineri sermonibus*; ita enim potius legendum, quam cum Gyraldo dialogo 2. de Hist. Poetar. p. 110. *non contineri*. Sed iam saepe vidimus, Seruium exiguum mereri fidem in iis, quae de Sibylla tradit, neque eius sententiam probant haec Virgilio Aeneid. 6. v. 43:

Quo lati ducunt aditus centum, ostia centum,

Vnde ruunt totidem voces, responsa Sibyllae.

Quin ridiculum sit, affirmare, in singulis ostiis tantum semel per omnem vitam consultum fuisse et responsa dedisse. Enimuero aliunde satis constat, innumeros fuisse libros sub Sibyllarum nomine ab Ethnicis iactatos, etsi non nisi paucissimos contigit a Romanis recipi auctoritate Reip. Hoc multis iam testimoniis euicimus, et inter paganos existisse complures variis temporibus pseudomantas siue falsorum oraculorum Sibyllinorum concinnatores demonstrauimus. Haec omnia, vel maiorem saltem eorum partem, qui in nostra breui collectione quaesiuert, sine dubio turpiter se fefellerit. At nec Christianorum veterum Sibyllina omnia nobis esse reliqua perspicue patet. Λόγοι πλείους siue *plures libri* Sibyllae Phrygiae memorantur a Clemente Alexandrino. Suidas Chaldaee Sibyllae tribuit libros XLIV. complectentes oracula παρὰ πάντας ἑθνας καὶ χώρας. Lactantius cum decem Si-

byllas enumerasset, *Harum omnium*, inquit, *carmina et feruntur et habentur, praeterquam Cumaeae, cuius libri a Romanis occultantur, nec eos ab ullo, nisi a Quindecimviris, inspicere fas habent. Et sunt singularum singuli libri, qui, quia Sibyllae nomine inscribuntur, unius esse creduntur*; (hinc Iustinus in cohortatione ad Graecos de vna Sibylla loquens, ἡς τὰς βιβλῆς ἐν πάσῃ τῇ οἰκισμένῃ σώζεσθαι συμβαίνει) *suntque confusi, nec discerni ac suum cuique assignari potest, nisi Erythraeae, quae et nomen suum verum carmini inseruit, et Erythraeam se nominat, ubi praelocuta est, cum esset orta Babylone. Sed et nos confuse Sibyllam dicimus* &c. [P]. Cum ait, singularum Sibyllarum esse singulos libros, hoc non necesse est ita intelligere, ut nouem foli prodeant et unicuique vnus tribuatur, sed quod exstiterint peculiare ante atque separati ab aliis libri sub cuiusque Sibyllae nomine, quo oblitterato incertum iam sit, cui demum singulos tribuere oporteat. His adde, quod in Bibliotheca Vaticana Romae feruntur exstare quatuordecim libri Sibyllini. Est et alterius voluminis titulus, qui a Gesnero affertur: ἐκ τῶν προφητικῶν Σιβύλλης λόγος θ' μέχρι τῆς ιε. *liber nonus ad quintum decimum*. Praeterea multa ac bene longa oracula Sibyllae nomine a Theophilo Antiocheno et aliis antiquis Ecclesiae Doctoribus proferuntur, quae in nostra collectione desiderantur.

IX. *Complectitur tamen haec collectio partem magnam Sibyllinorum, quibus vsi sunt Patres*. Plurima enim, quae tamquam Sibyllae laudant, in ea leguntur ipsis verbis, unde corrupta passim emendari petuerunt. Hoc tamquam manifestum et a nemine in dubium vocatum, longiore probatione indigere haud arbitror. Tantum adscribam verba Augustini Lib. XVIII. de Ciui. Dei c. 23. qui post adductam acrostichidem, *haec autem Sibylla*, inquit, *sive Erythraea, sive, ut quidam magis credunt, Cumana, ita nihil habet in toto carmine suo, cuius exigua ista particula est, quod ad Deorum falsorum sive fictorum cultum pertineat, quinimo ita etiam contra eos et contra cultores eorum loquitur, ut in eorum numero deputanda videatur, qui pertinent ad ciuitatem Dei*. Quod iudicium huic, quam habemus collectioni, optime conuenire, nemo qui euoluerit, dubitabit. Vide etiam Sibyllae versus, quos e veteri codice Psalterii graeci, manu Sedulii Scoti exarato, cum eius versione edidit Montfaucon in Palaeogr. gr. pag. 243 sq.

X. *Sed plurimum confusam, librorum culpa passim deprauatam, ac mutilam*. Hoc lectio ipsa satis quemque docere potest: nullus passim ordo, multi versus repetiti, multa hiulca nec sanum sensum fundentia, et quae sine ope codicis manu exarati restituere nemo queat. Librorum quoque distinctio in scriptis libris diuersa est, ut Opsopoeus ad initium libri secundi et alius in locis annotauit. Quid porro est illud Lib. II. p. 215? πάλιν ἐν τῷ τρίτῳ αὐτῆς τόμῳ τὰδε φησὶν ἐκ τῆς δευτέρας λόγος περὶ Θεῶν. Et quod libro tertio praefigitur: μετὰ τὰς προβαίνουσα τοῖς λόγοις περὶ τῆς ἀπατεῶνος δαίμονος τῆς Ἀντιχρίστου φησὶν ὡδέπη. Et p. 223. in medio libro: λείπεις ἢ ἀρχή. Ex huiusmodi locis H. Dodwellus V. C. praelect. Cambden. VII. p. 313 sq. colligebat, nos hodie non habere opus ipsum integrum sub Sibyllarum nomine olim iactatum, sed excerpta, a nescio quo, et digesta per locos communes Theologicos, similiter ut Philosophi ethnici, Proclus et alii Platonici maxime, λόγοις chaldaica per locos Philosophicos digesta habebant.

XI. *Christiani antiquissimi, qui Sibyllae meminerunt, non habuerunt totam [P] hanc, qualis hodie exstat, Sibyllinorum collectionem, sed partem tantum, quae aliis postliminio addis*

tis in hanc συναγωγήν coaluerunt. Vt omittam suspectum Apocryphae praedicationis Pauli testimonium, Sibyllam commendantis, Clemens Romanus in parte deperdita primae illius et aureolae ad Corinthios Epistolae, Sibyllae testimonio usus est, ut ex Irenaeo et Iustini iunioris quaestionibus ad Orthodoxos ostendit Beueregius, in codice canonum vindicato Lib. I. c. 14. n. 8. Barnabam quoque ac Sibyllae testimonium respicere in verbis, *ὅταν ζύλον κλινθῇ καὶ ἀναστῇ*, suspicatur annotator Oxoniensis, quod ideo non credo, quia praecedunt verba: *λέγει Κύριος*, quomodo non loquuntur Christiani, cum Sibyllae verba recitaturi sunt. Meminit Sibyllae etiam Hermas in Pastore, ut supra notare me memini. Horum omnium iam dictorum neminem puto legisse ea, quae post eorum mortem demum scripta necesse est, non magis quam Iosephum, qui Sibyllae meminit Lib. I. c. 5. Antiqu. Sibyllina Oracula de Antoninis et Lucio Vero; neque credo ab iis visam, quae libro octauo exstat, acrostichidem ²⁾, memorabilem utique si legissent, sed nemini memoratam ante Eusebium, et, qui in Graeco codice carminum Sibyllae Erythraeae vidisse eam se testatur, Augustinum. Ita fortassis subinde alia atque alia Sibyllino nomini supposita sunt inter Christianos, iam saeculo primo multa, de quibus obiicit Celsus, quem sub Adriano ac deinceps floruisse testatur Origenes Lib. I. p. 8. alia saeculo secundo, qualia sunt illa, quae dixi de Antoninis ac L. Vero; alia saeculo tertio, ut Acrostichis. Clementem vero Romanum et reliquos, quos nominaui, uti Iosephum quoque, quoniam nihil de Sibylla proferunt, quod non ex Sibyllinis apud Gentes peti potuerit, quare suppositis per Christianos oraculis usus affirmare debeam, non video. Sane gentibus etiam de vno Deo summo constitit, et, quod Clemens Romanus videtur ex Sibylla attulisse de mundo conflagraturo, quid aliud est, quam quod in iisdem forte Sibyllinis libris legisse se innuit Ovidius Lib. I. Metamorph. v. 256.

Esse quoque in fati reminiscitur, affore tempus,
Quo mare, quo tellus, correptaque regia coeli
Ardeat, et mundi moles operosa laboret.

Ac libellus paene impleri posset gentilium de mundi futuro incendio testimoniis ³⁾. Denique, quod de turri Babylonica profert ex Sibylla Iosephus, nonne Abydeno et Eupolemo etiam innotuisse docent Eusebius Lib. IX. cap. 14. et cap. 17. praeparat. et Cyrillus I. contra Iulian. Nescio autem, an satis firmum argumentum sit Vossii Lib. de Poetis Graecis cap. 1. p. 6. qui auctorem vel confarcinatorem Sibyllinorum post [P] Constantini M. tempora demum vixisse arguit ex eo, quod Sibylla Lib. III. p. 283. affirmat, se esse nurum Noachi, et Patres Constantino

e) Huius acrostichidis triplicem metaphrasin germanicam, D. Io. Habermanni, Eberhardi Guernerii, Happelii et suam exhibet Io. Christ. Nehringius in notis ad prosariam germanicam Sibyllinorum versionem iterum editorum, Halae Saxon. 1719. 8. pag. 376. sqq. Hic bona fide persuadet sibi eandem illam esse acrostichidem, quam in Sibyllinis etiam legisset Cicero, (supra cap. 30. §. 3.) et praeter ea alterum vulgavit volumen, in quo genuina nos habere Sibyllina, contendit enixe, et quod in introductione, priori volumini praemissa,

facere coeperat, vterius persequitur, atque ad argumentum eorum, quibus fraus nimis aperta suboluit, respondere conatur: Titulus est: Nochmalige Vertheidigung der Sibyllinischen Prophezeihungen gegen die Einwürfe gelehrter Männer, welche solche für falsch und erdichtet ausgeben. Halle. 1720. 8.

f) v. Iust. Lipsii Physiol. Stoic. L. II. Diff. 22. et 23. p. 597-601. T. IV. Opp. ed. Antwerp. 1637. f. Iac. Thomassii Diss. de Stoica mundi exustione. Iaege.

tino antiquiores aperte aiunt, nullam ex Sibyllis esse Mose antiquiorem. Eidem rationi plurimum se tribuere testatur Cotelierius in prolegomenis ad Epistolam posteriorem Clementis Romani. Sed profecto versus, qui eadem pagina in Sibyllinis exstant, a Lactantio allegantur, et multis alioquin exemplis constat, pugnantia inter se a Patribus quandoque affirmari, praecipue in iis, quae rationem temporum spectant.

XII. *Etiam illa, quae a Iustino et reliquis secundi et sequentium saeculorum Patribus adducuntur Sibyllina, minime omnia auctores habuere Sibyllas sine mulieres fatidicas Ethnicas.* Iustinus Martyr sub extremum cohortationis ad Graecos ait, Sibyllam non modo aduentum Seruatoris nostri Iesu Christi σαφώς et φανερώς praedicere, sed et aliquibus interiectis addit, eam non minus σαφώς et φανερώς tradere περί πάντων τῶν ὑπ' αὐτῆς γίνεσθαι μελλόντων. In eodem libro p. 17. profert oraculum de deferendis templis arisque, quae incassum spurcatae fuerint cruentis victimis, et de colendo vno Deo magno. Eiusdem argumenti est, quod Lib. II. adducit Theophilus Antiochenus pag. 144. ubi piis Dei cultoribus promittit paradysum. Lactantius et alii disertissima de Christi miraculis et passione loca producant sub Sibyllae nomine. Haec omnia et singula qui ab Ethnica vate profecta, et inter Gentes pro Sibyllinis agnita sentiat, nihil sentiat. Incassum sane hoc adstruere laborarunt tum alii, tum Iohannes Crassetus, Iesuita, cuius exstant bini de Sibyllinis libri Gallice editi, quorum vnum Blondello A. 1678. alterum illius ὑπερασπισῶν Iohanni Markio A. 1684. opposuit.

XIII. *Supposita igitur fuere quaedam a Iustino et aliis post eum Patribus laudata oracula. Non autem supposita fuere ab Ethnicis; neque enim sibi ipsi aduersatur Satan.* Matth. XII. 26. At pleraque in his Sibyllinis plane pugnant cum Ethnicismo.

XIV. *Neque supposita fuere a Iudaeis,* quamuis ita sensit vir magnus, Hugo Grotius, ad Matth. II. 1. eumque secutus If. Vossius libro de Sibyllinis Oraculis; vt Marcum Zuerium Boxhornium, in Historia vniuersali, Carol. Daubuz lib. II. pro testimonio Iosephi de Christo pag. 178. et alios omittam. Intelligo autem vna cum illis viris doctis Iudaeos, non qui Christianismo nomen dederunt; illi enim rectius dicentur Christiani; sed qui ante Christum fuerunt, vel in Iudaismo subsisterunt. Ab his non fuisse supposita illa, quae a Patribus citantur, Sibyllina, paucis ostendam: neque enim placet, huc referre argumenta non aequalis omnia ponderis, quae Vossianae sententiae in Exercitationibus de Vaticiniis [P] Sibyllinis Lipsiae 1688. 8vo. editis opposuit vir eruditus, Iohannes Reiskius, tum scriptores Galli, Richardus Simon et Elias Du Pin. Nunquam soliti sunt Iudaei falsas gentibus venditare prophetias, qui hac in parte religiosissimi semper fuerunt, et cum haberent veros ac diuinos Prophetas domi, nihil illis detrahendum, nihil adiciendum putauerunt. Nulla est Sibyllinorum apud Iudaeos auctoritas ac vix mentio. Iosephus semel obiter Sibyllae meminit, Philo nusquam, Talmudici, alique Iudaei doctores, quantum rescire diligenter inquirendo potui, nullam habent rationem Sibyllinorum. Nusquam gentes leguntur obieciisse Iudaeis, quod Sibyllae carmina supposuerint aut ea interpolauerint; sed Christianis hoc exprobratum legitur. Incredibile est, legatos Romanorum, Otacilium Crassum, aliosque, Erythris vel alibi, siue in Graecia siue in Aegypto, a contemptis et exosis oracula collegisse et emendicasse Iudaeis. Vnde facile responderi posse puto ad ea, quae Reiskio obiecit Wilh. Ernestus Tentzelius, in cogitationibus vernaculis mensuris anni 1689. p. 309. Denique, quae a Patribus afferuntur Sibyllae

byllae de Christo testimonia, passim ita comparata sunt, ut tam σαφὲς καὶ φανερόν, quem admodum Iustinus loquitur, nec ab ullo Iudaeo ante Christum natum scribi potuerint.

XV. *Restat igitur, ut a Christianis conficta, et Sibyllae nomini falso subiecta fuerint, ad confundendos Ethnicos.* Hoc suadet ipsum oraculorum argumentum, hoc verisimile reddunt tot alia primorum saeculorum Apocrypha, tot fraudes profectae a praepostera pietate, quae veritatem fulcro mendacio indigere sibi persuadebat ^{g)}. Hoc ab Ethnicis statim obiectum fuisse constat ex testimoniis Origenis, Lactantii, Eusebii, Augustini, Sozomeni, quae produxi cap. XXX. 5. et XXXI. num. 13. Huius sententiae subscriptores approbatoresque viri doctissimi sunt, Iosephus Scaliger Epistola CXV. If. Casaubonus ad Baronium, Iacobus Capellus Vindic. pro Casaubono Lib. I. cap. 12. Blondellus, Petrus Petitus, Hoorneck de convertendis gentilibus p. 106. [Lambecius Prodr. I. 4. 4. Clericus Histor. eccles. saec. 2. p. 597. sqq. Fabricius cod. apocr. N. T. part. III. p. 789. sq. *Heum.*] et paucis exceptis omaes, qui rem diligentius considerarunt. Quod si quis incredibile et reuerentia piis sanctisque maioribus fidei nostrae debita indignum iudicet, ut Iustinum, Athenagoram, Theophilum, Clementem, Lactantium, aliosque statuamus fucum sibi facere passos et hypobolimaea Sibyllina iactasse pro veris: is velim cogitet, quod nihil minus, quam acres et accuratos criticos se esse ostendant in suis scriptis, quod frequenter ad libros omnium confessione Apocryphos prouocent, quod putauerint, argumentis quibuscunque recte se uti, modo pro veritate facerent, quam defendebant. Neque istud hilum officit causae Euangelii in se, etsi forte [P] plurimum officit progressui Christianismi apud Ethnicos, qui fucum hunc sentiebant, et ex hoc reliquorum etiam, longe veriorum ac solidiorum argumentorum, iudicabant vim, pondus ac momentum. At enim Apostoli ex gentilibus ac Iudaeis multis millibus persuaferunt Euangelium, virtute divina, non ementito eiusmodi Sibyllae, Hermetis, Hysiaspis, Orphei, vel alio vndecunque inuestigato dubiae fidei testimonio nixi.

XVI. *Quando conficta fuerint, et a quo, quoque in loco, non plane exploratum videtur.* De tempore ^{h)} vide, quae supra dixi num. XI. et. cap. XXXII. num. 7 ⁱ⁾. At quis demum, vel qui huius fuerint fraudis auctores, orthodoxi an haeretici, quod eorum nomen, quae secta, nemo est, qui nos certo doceat. *Hermiae* qui tribuunt cum Blondello Lib. II. c. 7. non videntur cogitasse, quod tam elegantes versus Graeci vix expectari possint ab auctore Pastoris. Alius quoque visionum *Hermiae*, alius Sibyllinorum est genius. Plures sunt qui supposita haec esse coniiciunt ab haeticis veteribus ^{k)}. Ita Reinesius in dissertatione Critica de

g) v. Acta Erudit. 1685. p. 594. sq. et a. 1686. p. 451. A Gnosticis ea supposita esse, iudicium est *Huetii* Quaest. Alnet. lib. II. cap. 21. p. 290. *Heum.*

h) v. Acta Erudit. a. 1695. pag. 333. *Heum.*

i) Post a. ch. 170. Iac. Capellus in Vindiciis pro Casaubono contra Rosweydam p. 59. sq. Circa a. ch. 144. Ioannes Richardson, qui contra γρηγορίου Sibyllinorum in praelection. ecclesiast. anglice editis, Londin. 1726. 8. disputat praelect. 7. 8. 9. 10.

k) Sibyllina carmina auctores habere haeticos, verisimillimum est. 1) Inter orthodoxos enim scriptores eo aevo nemo floruit insignis poeta, a quo concinnari potuerint, ut patet ex Hieronymi Catal. scriptor. eccles. 2) Notum est, haeticos supposititia scripta complura composuisse. Vid. Ittigius de pseudepigraphis N. T. 3) In illis carminibus multa latent haeticorum dogmata. 4) Inter haeticos doctissimi in graeca litteratura viri erant. Immo Gnostici ab eruditione nomen acceperunt. *Heumann.*

de Sibyllinis oraculis, quam cum sua de diluuiō Deucalionis dissertatione vulgavit Georgius Schubartus, Ienae 1685. 4. Ex haereticis quidam nominant Gnosticos vel Montanistas. Quia *Gnosticatorum* nomen latissime patet, tum quod ad tempus, tum quod ad dogmata attinet, sat generalem quoque, adeoque parum certam constat esse illam coniecturam. De *Montanistis* minus verisimile esse videtur, quod post alteram Blondelli suspensionem opinati sunt H. Dodwellus praelect. Cambdenian. p. 302. Ioan. le Sueur Hist. de l'Eglise tom. I. pag. 553. Iac. Capellus lib. I. c. V. Vindic. Casaubon. Sam. Maresius sylloge Dispp. parte 2. p. 489. sequ. Et Ioh. Marckius in dispp. de Sibyllis Franequerae editis Ao. 1682. 8. Non tantum, quod ante exortum Montanum Sibyllina allegauerit Iustinus, adeoque prius orbi innotuerint, vt Marckio obiecit Guil. Caueus in part. 1. Hist. Literariae scriptorum Ecclesiasticorum, cui nonnulla, at quae difficultatem omnem non tollunt, reposuit Vir doctus in exercitationibus textualibus ad quinquaginta loca selecta Scripturae pag. 475. seq. Sed in primis obseruo, nullius inter Montanistas pretii fuisse Sibyllina, et Montanistam Tertullianum aliquoties quidem ad Paracletum in Prisca et Maximilla, nusquam ad Sibyllina illa a Christianis supposita prouocare. Quod enim in libro Tertulliani de pallio cap. 2. dicitur vaticinata *Sibylla non mendax*, oraculum inter Ethnicos celeberrimum spectare notauimus cap. XXXII. num. 5. Quod denique ad locum attinet, urbem, vel regionem, in qua conficta primum illa de Christo Sibyllina fuerint, idem Reuerendus ac de Historia Ecclesiastica praeclare promeritus Caueus parte 2. Hist. Literariae *Christianum aliquem* [P] *Alexandrinum* coniicit illam Sibyllinorum farraginem confinxisse, ex vaticiniis, historiis, dogmatibus librorum sacrorum vtriusque Testamenti, insertis quibusdam hinc inde ex veterrimis oraculis, quo speciosius orbi obtruderetur. Nescio tamen, an necesse sit affirmare, quod omnes fraudum architecti fuerint Alexandrini. Aliqua vero ex veterrimis Ethnicis et Christi natiuitatem praecedentibus oraculis inserta fuisse, iam probatum dedi supra n. VI. et agnoscunt *Tobias Wagnerus* inquisitione in Oracula Sibyllina Tubingae 1664. 4. edita pag. 38. *Ioh. Henr. Vrfinus* parte 2. Analect. sacr. Lib. IV. cap. 8. itemque alii.

Sibyllina legentibus non fuit capitis poena proposita.

XVII. *Non fuit ullo edicto Romae capitis poena proposita iis, qui haec Sibyllina, quae nos habemus, vel illa, quae Patres allegarunt, legerent.* Neminem certe hoc nomine capite minutum in veteri historia offendimus. Nec usquam eiusmodi legis vel edicti mentio. Et quorsum poenam capitis fanciuisent lectoribus supposititiorum scriptorum, qui veros libros propheticos et apostolicos a Iudaeis et Christianis legi patiebantur. Neque primi Christiani toties tamque audacter memorassent etiam in suis ad ipsos Imperatores Apologiis, si hoc capitis supplicio luendum sciuisent. Equidem libri Sibyllini arcana ciuiliū sacrorum continentes, ἐν ἀποθέτοις habebantur, neque vlli nisi quindecimuiris patebant, ex politica causa: sed iam demonstratum est, lon-

1) Non quidem omnia illa oracula Sibyllina, quae exstant hodie, a Montanistis esse conficta, sed tamen aliqua, cum Blondello statuit *Dodwell*. Diss. Cypr. IV. §. 10. adde §. 12. §. 24. *Owenus* Theologum. lib. III. c. 2. p. 161. statuit, carminum Sibyllin. auctores fuisse *Priscillam* et *Ma-*

ximillam, Montani prophetissas. *Heumann*. S.V. *Semlerus* eorum auctorem esse suspicatur Tertullianum, in *Noris Observationibus*, quibus *studiosius illustrantur potiora capita historiae et religionis christianae usque ad Constantin. M.* §. 22. p. 33. *Keil*.

longe alios hos fuisse, tum argumento, tum eo ipso etiam, quod vulgo ferrentur, ab alteris differentes. Aurelianus quoque Imperator apud Vopiscum c. 20. increpat Senatum de inspiciendis libris Sibyllinis diutius dubitantem, *perinde, quasi in Christianorum Ecclesia res ageretur*: sed his verbis non ait, prohiberi Christianos edicto singulari a Sibyllinis consulendis, ut putabat *Baronius* Appar. ad Annales num. 20. *Montacutius* pag. 132. Appar. ad Origines Eccles. et pag. 156. Analect. sed potius Christianos in suis conuentibus Sibyllina numquam consulere, nec ad ea in villo periculo recurrendum sibi existimare. Vide *Casaubonum* ad Baron. pag. 81. *Blondellum* Lib. I. cap. 19. Etiam *Iustinus Martyr* Apologia prima pag. 82. ait, opera malorum daemonum effectum esse, ut mors constituta esset lectoribus Hystaspis, Sibyllae ac Prophetarum. Κατ' ἐνέργειαν δὲ τῶν Φαύλων δαιμόνων θάνατος ὤρισθη κατὰ τῶν τὰ Ὑσάσπερ ἢ Σιβύλλης ἢ τῶν προφητῶν βιβλίας ἀναγινωσκόντων. Sed eo in loco dolet tantum Iustinus, non iam pridem cuius licitum fuisse euoluere libros omnes ac singulos, quos fatales Romani habebant sanctissimeque custodiebant, nec nisi decreto Senatus vel iussu Imperatorum mittebant inspicere a Quindecimviris sacrorum. Suspiciatus nempe est vir optimus, ex iis, quae ipse legerat, Sibyllinis, et quae inuitis Romanis in [P] vulgus manasse putabat, etiam in alteris, quae adhuc occultabantur, multa exstare veritatis testimonia, prohibitam autem fuisse eorum lectionem, ὅπως διὰ φόβου, μετὰ poenae, ἀποτρέψωσιν ἐντυγχάνοντας τὰς ἀνθρώπους τῶν καλῶν γνῶσιν λαβεῖν, αὐτοῖς δὲ δουλεύοντας κατέχωσιν. Non potuisse tamen ad plenum illa clam haberi, quin aliqua saltem in hominum manus venirent: ὅπερ εἰς τέλος ἐκ ἰσχυρᾶς πρᾶξαι, ἀφόβως μὲν γὰρ [hoc est, sine μετὰ poenae sive impune] ἐ μόνον ἐντυγχάνομεν αὐταῖς, ἀλλὰ καὶ ὑμῖν, ὡς ὁρᾶτε, εἰς ἐπίσκεψιν φέρομεν, ἐπιστάμενοι πᾶσιν ἐνάρεσα φανήσεσθαι. Hic quin germanus sensus verborum Iustini sit, Casaubono etiam maximam partem probatus Exerc. I. ad Baron. cap. II. equidem non dubito, et lectori docto facile me persuasurum confido, nec vereor ipse rogare, ut conferantur, quae ad hunc locum disputant *Baronius* Appar. num. 20. *Montacutius* in Analectis p. 154 sq. et qui idem prope liber est in Apparatu ad Origines Ecclesiasticas pag. 130 sq. *Petrus Halloisus* T. 2. scriptor. Oriental. pag. 399. *Petrus Lamselius* in disputatione calumniarum, quas vocat, Casauboni cap. 6. Habuisse vero Romanos, praeter Sibyllina, etiam alios libros fatidicos, quos sacros nec vulgo inspiciendos seruabant, et quos προφητῶν βιβλίας h. l. Iustinus vocat, ex Suetonio, Plinio, Seruio, aliisque constat: porro, capitali supplicio affectum eum, qui fatales libros aliis legendos dedisset, iam Tarquinii temporibus nouimus Attilium, ut ex Dionysio et Valerio Maximo notaui supra cap. XXXI. num. 6. Videtur tamen in eo falsus esse Iustinus, quod haec, quae gentibus obieciat Sibyllina, eiusdem esse putabat generis cum eis, quae Romani occultabant. Rectius utraque inter se distinguit *Lactantius* Lib. I. cap. 6. *Harum omnium*, inquit, *Sibyllarum carmina et feruntur et habentur, praeterquam Cumanae, cuius libri a Romanis occultantur, nec eos ab ullo, nisi a Quindecimviris, inspicere fas habent.* At lepidus porro est Lamselius, qui ex eo, quod Iustinus dixerat, malorum daemonum instinctu interdictam a Romanis fuisse Sibyllinorum lectionem, concludit, *facile apparere, Romanae Ecclesiae sanctionem de non concedenda promiscue Bibliorum in vulgari idiomate lectione, aequifnam esse atque sanctissimam.* Eodem velut non contemnendo argumento vtuntur *Ledesma*, *Heskinsus*, *Peresius* et alii. Sed iudicet lector, utrum e Iustini verbis rectius sequatur, quod *Vsserius* in historia dogmatica de Scripturis et sacris vernaculis pag. 253 ex iisdem colligit, ab eodem nempe spiritu actos fuisse et illos, qui Sibyllinorum, et hos, qui sacrorum Bibliorum

lectionem interdixerunt, atque adeo eundem habuisse finem sibi propositum, *ut per timorem ab illis homines absterrent, quo minus scripta ea [P] legentes rerum bonarum notitiam perciperent, sed in servitute potius a se retinerentur*, quae ipsa verborum Iustini sententia est.

Augustinus non concinnavit Sibyllinarum συγγράμματα.

XVIII. *Non est ab Augustino singularis quaedam Sibyllinorum consinnata συγγράμματα.* Eam periisse dolet Erasmus Schmidius, vir doctissimus, cuius orationes tres de Sibyllis, earumque Oraculis, vulgatae sunt Witebergae primum Ao. 1618. deinde ad calcem commentariorum eius postumorum in N. T. Norimb. 1657. fol. Ita vero ille Orat. 2. pag. 1501. *Scribit D. Augustinus Lib. XVIII. de Civ. Dei cap. 23. se carmina Sibyllina non ea serie, qua apud Lactantium leguntur, ponenda censuisse, sed qua aptissime fieri posse sibi videretur, contextuisse ac capitibus distinxisse, si modo scriptores eam seriem deinceps servare non neglexissent. Vtinam beati Patris praestita hac in re opera frui nobis hodie liceret!* Sed alius sensus est verborum Augustini, et praestita eius circa Sibyllinos versus opera plane frui nobis licet, quae non alia fuit, nisi ut versus quosdam sparsim variisque locis a Lactantio graece productos ipse eodem capite 23. libri XVIII. vna serie coniunctim latinis verbis retulerit. Ecce Augustini locum integrum et Sibyllina Lactantii vna serie suis distincta capitibus, quod librarii et editores servare postea, ut ipse merito veritus fuerat, neglexerunt: *Inserit etiam Lactantius operi suo quasdam de Christo vaticinia Sibyllae, quamvis non exprimat cuius. Sed quae sigillatim ipse posuit, ego arbitratus sum (hoc ipso in loco) coniunctim esse ponenda, tamquam unum sit prolixum (carmen), quae ille (variis in locis) plura commemoravit et brevia ^{m)}.*

„In manus iniquas, *inquit*, infidelium postea veniet, et dabunt Deo alapas manibus „incestis, et impurato ore expuent venenatos sputus; Dabit vero ad verbera simpliciter san- „ctum dorsum ⁿ⁾“.

„Et colaphos accipiens tacebit, ne quis agnoscat quod verbum vel unde venit, ut „inferis loquatur, et corona spinea coronabitur“.

„Ad cibum autem ei fel, et ad sitim acetum dederunt, inhospitalitatis hanc mon- „strabunt mensam“.

„Ipsa enim insipiens gens tuum Deum non intellexisti ludentem mortalium mentibus, „sed et spinis coronasti, et horridum fel miscuisti“.

„Templi vero ^{o)} velum scindetur, et medio die nox erit tenebrosa nimis in tribus „horis“.

„Et morte morietur tribus diebus somno suscepto, et tunc ab inferis regressus ad lu- „cem laetam veniet prius, resurrectionis principio vocatis ostenso. *Ista Lactantius carptim „per intervalla disputationis suae, [P] sicut ea poscere videbantur, quae probare intenderat, „adhibuit testimonia Sibyllina, quae nos, nihil interponentes, sed in unam seriem connexa po- „nu-*

^{m)} Lactant. IV. 18.

ⁿ⁾ Graece apud Montfaucon pag. 246. Palaeographiae graecae.

^{o)} id. IV. 19. conf. S. Prosper de promissionibus III. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 12. 14. 15. 18. 20. 24. 25. 26.

27. 28. 29. Conf. quae ex carminibus Sibyllinis profert Lucas Tudenis II. 13. contra Albigeneses tom. 25. Bibl. P. P. pag. 227. et in Ariminensi monumento, Giornale d'Italia tom. 30. pag. 172.

„*nentes, solis capitibus*, (h. e. vt primum verbum singulorum locorum maiusculis literis scriberetur, vel singuli loci a Lactantio citati nouum veluti caput siue nouam, vt vulgo loquimur, lineam inchoarent, quemadmodum hic lector factum videt) „*si tamen scriptores deinceps ea, seruare non negligent* (imo. vero neglexerunt etiam editores et interpretes, Viues ac Coquaeus, ne ipsis quidem Benedictinis exceptis) „*distinguenda curauimus*“.

*Possentini
consilium im-
probatur.*

XIX. *Antonius Possentinus* in Apparatu sacro ait, melius fuisse, pauca Sibyllina de multis secernere, collecta ex Patribus, notisque vel paraphrasi illustrata, quam totam farraginem, qualis exstat, in lucem dare: confiditque, operam istam susceptum iri ab aliquo docto et Catholico viro, vsui futuram in scholis ad puerorum ingenia per solidam doctrinam excitanda ad Christianam fidem fouendam, et optimis moribus in rem conferendam. Vtrum quisquam id consilium hactenus secutus sit, me latet, etsi scio, ipsum, (nec male vt arbitror) improbari a Blondello Lib. I. cap. 29.

*De Sibyllinis
quibusdam la-
tine tantum ex-
stantibus.*

XX. Praeter libros octo Sibyllinorum graece exstantium, de quibus hactenus egi, habentur et alia latine, quae commentis recentiorum, quam Graeca illa, temporum adscribenda esse non dubito.

Haec sunt (1) *Hexasticha* *) carmina de Christo *duodena*, versu Hexametro, quorum singula singulis tribuuntur Sibyllis: Persicae, Libycae, Delphicae, Cimmeriae, Samiae Cumanae, Helleponticae, Phrygiae, Europaeae, Tiburtinae, Agrippinae, Erythraeae.

Nn 3

Edi-

p) Prodierunt iam exeunte XV. vel ineunte saec. XVI. Oppenheimii 4. vna cum aliis opusculis. Index libelli hic est: *Quatuor hic compressa opuscula* 1) *Discordantiae sanctorum doctorum Ieronymi et Augustini* 2) *Sibyllarum de Christo vaticinia; cum appropriatis singularum figuris.* 3) *Varia Iudaeorum et Gentilium de Christo testimonionia* 4) *Centones Probae Falconis de vtriusque testamenti hystoriis ex carminibus Virgilii selecti: cum annotatione locorum ex quibus desumpti sunt.* Opusculum de vaticiniis Sibyllarum complectitur XX. Capita, quorum I. de Sibyllarum nomine et origine, II. de Numero Sibyllar. III-XIV de Sibyllis: (additis earum Hexastichis, eodem ordine, quo ist ed. Opsopoei ponuntur. Pro Sib. Cimmeria C. VI. legitur *Chimeria*, alias *Chimica*.) XV. de vaticinio Sibylle Erythraeae. XVI. Viginti septem Sibylle Carmina. (Haec est Acrostichis illa, versibus latinis reddita, sed diuersis ab illis, quos exhibet ed. Opsop. p. 381. atque Onuphrius Panuinius, Lib. de Sibyll. p. 27-30. Opsop. In fronte huius capituli docet editor, carminum s. versuum illorum litteras capitales in graeco haec verba reddere: *Iesus Christus Dei filius saluator*; sed

translatorem latinum hoc mysterium in suis carminibus non seruauisse.) XVII. explicatur mysterium latens in dictis viginti septem versibus. XVIII. Quid diui Augustinus et Hieronymus senserint de Sibylla Erythraea: quoad beatitudinem. XIX. Vaticinia Sibyllae de passione et resurrectione Christi, post Lactant. et Augustinum. (Sunt ea, quae Augustinus coniunctim posuit, intersertis argumentis distincta, non nulla varietate lectionis.) XX. Vnde praecedentia vaticinia beatus Augustinus desumpserit. „Insunt in hoc exemplari multae, eaeque magnae figurae ligno incisae. In fine legitur: *Impressum Oppenheim.* Quo vero anno impressum sit, nec docetur, nec ratione certa definiri potest. De editore autem constat ex praefat. ad Centones Probae Falconiae, cuius hoc principium est: *Jacobus Koebelius: Lectori bene agere: Probae Falconiae Centonem impressurus*, cact. De hoc viro, sua aetate longe celeberrimo, Archigrammateo Oppenheimensi, exponit Vir S. V. Io. Henr. Andreae, V. D. M. et Gymn. Heidelb. Reform. Rector, in Commentat. de Oppenheimio, Heidelbergae, 1779. 4. publicata, p. 144-147 laeger.

Edidit haec ex veteri codice Opfopoeus pag. 458. seq. et sparsim in dissertationibus de Sibyllis Gallaeus 9).

(2) *Narratio* prosa scripta, quam ex codice Iohannis Nicotii Opfopoeus edidit pag. 515 sq. Gallaeus suae oraculorum Sibyllinorum editioni praefixit, editores Operum Bedae Venerabilis minus emendate descriptam reiecerunt ad Calcem Tomi secundi. In hac cum de decem Sibyllis quaedam auctor praenississet, narrat, Tiburtinam Sibyllam innumeras orbis terrarum regiones vaticiniis suis impleuisse, et famam eius attigisse etiam Romanos, qui, missis ad eam legatis, magno cum honore in urbem deduci curauerint. Hinc centum Senatores in vna nocte per somnum videre sibi videntur nouem soles, quos Sibylla de totidem generationibus siue generibus hominum sese infecuturis interpretata, quales singulae futurae sint, exponit. *quarta* sic scribit: *Quartus autem sol quarta generatio est, in qua erunt homines quod verum est abnegantes. Et [P] in diebus illis exsurget mulier a meridiano, de Stirpe Hebraeorum, nomine M. habens sponsum I. et procreabitur ex ea, sine commixtione viri, de Spiritu sancto, nomine Iesus, et ipsa erit virgo ante partum et virgo post partum.* Plura ibidem subiicit de Christo, et in quinta generatione de Apostolis ituris in omnem mundum et per LXXII. linguas subiecturis sibi omnes nationes. Quo in loco secutus est auctor veterem sententiam de 72. linguis, totidemque gentibus orbis terrarum, de qua vide *Bocharti Phaleg. Lib. I. c. 15. Petauium* ad Epiphan. pag. 6. et *Buxtorfii* dissertat. Philologico-Theologicas pag. 83. prae caeteris *Ludolfum* commentar. ad Hist. Aethiop. pag. 210 sq. Ceterum cum vix tribus verbis perstrinxisset pseudo-Sibylla haec octo priores generationes, de nona agit prolixissime, et imperatores plerosque, ut Constantinum, Carolum et alios primis designans literis, vltimum H. nomine ait fore Regem Romanorum et Graecorum, et regnaturum annos CXXII. Sub hoc aureum saeculum pollicetur, omnes paganos ad Christum reuocandos, et post illorum CXXII. annorum spatium Iudaeos conuertendos ad Dominum, venturum tunc quoque Antichristum de tribu Dan, (haec quoque multorum veterum fuit opinio, Irenaei, Hippolyti, Ambrosii, Augustini, Prosperi, Theodoriti, Gregorii M. et aliorum) cuius Magicis artificis multi deludendi sint, et gentes ab Aquilone spurcissimas, quas Alexander Rex incluserit, Gog. videlicet et Magog. *Cum autem audientur haec, Rex Romam conuocato exercitu debellabit eos atque prosterneat usque ad internecionem. Et postea Rex venit Hierusalem et ibi deposito capitis diademate et omni habitu regali regnum Christianorum Deo patri relinquet et filio eius Iesu Christo. Et cum cessaueit imperium Romanum, tunc reuelabitur manifeste Anti-Christus, et sedebit in domo Domini in Hierusalem. Regnante autem eo egradientur duo clarissimi viri, Helias et Henach, (confer de hac sententia, quam constanti traditione in Ecclesia celebratam nimis liberaliter Arethas affirmat, interpretes ad Apoc. XI. 3. Pseudeuang. Nicodemi p. 291. Hippolytum de Anti-Christo p. 27. Damascenum Lib. IV. O. F. c. 28.) ad annuncianum aduentum Domini, et Antichristus occidet eos, et post dies tres a Domino resuscitabuntur.* Denique cum dies persecutionis Anti-Christi electorum gratia a Domino abbreviandos, et Anti-Christum a Michaele Archangelo in monte Oliueti occidendum dixisset, haec somnia concludit

q) Ediderat illa iam *Betuleius* in calce suae editionis: his praemissis: „Absoluto iam hucusque opusculo, oblata nobis sunt a D. Gilberto Cognato viro et erudito et amico nostro singulari, diuer-

farum Sibyllarum carmina aliquot, latinitate iam olim donata, et ex vetustissimo codice descripta, quae hic subiicere operae precium duximus.“ *Harl.*

dit celebri illa Acrostichide, non alia vsus versione, quam allata ab Angustino, Lib. XVIII. de Ciu. Dei cap. 23. Mentio huius narrationis etiam apud *Martinum Polonum* Lib. II. Chronici pag. 102. edit. Suffridi Petri. Eiusdem generis est Prophetia Sibyllae memorata in Chronico S. Benigni Diuionensis, ad A. C. 561. apud *Dacherium* T. I. spicileg. [P] p. 367. *Veni Bruna de partibus Hispaniae, ante cuius conspectum gentes peribunt. Haec vero equitum calceibus disrumpetur*).

(3). *Vaticinium* Sibyllae, de septem statibus Ecclesiae, quod protulit Iohannes Chemensis Episcopus in libro, qui inscribitur *onus Ecclesiae*, et saepius sine nomine Auctoris lucem adspexit, cap. 65. ex eo *Ioh. Wolfius* Centur. 3. Memorabilium pag. 54. seq. et *Daniel Clafen* libro III. de oraculis p. 577. seq.

(4). Aliud apud Heluetios repertum a. 1520. quod ex Costani Polyhistore refert *Burcard Gothelf Struue* pag. 278. biblioth. antiquae.

XXI.

r) Hoc vaticinium sine dubio respicit *Brunchildem*, filiam *Atanagildi*, regis Visigothorum, quae A. C. 613. miserandum in modum excruciat, et ab equo indomito per castra raptata est, ita, ut eius calcibus et velocitate cursus membratim disrumpetur. v. *Fredegar*. Scholast. C. 42. (Append. ad *Gregor. Turon.* ed. Basil. p. 29.) Ista Sibylla igitur saeculo septimo vetustior non est. *Jaeger*.

s) His adiici possunt:

a) *Zwölff Sibyllen Weissagungen, Vil wunderbarer Zukunfft, Von anfang biss zu end der Welt besagende. Der Künigin von Saba, Künig Salomon gethane Prophecei*; In fine: *Getruckt zu Franckfurt. MDXXXI. 4.* (5½ plagg. cum imaginibus Sibyllarum ligno incisis.) Farrago, in qua vulgari narrationi de Sibyllis dicta Prophetarum et vaticinia de corruptis moribus et sacris, de vitiis Pontificum, sacerdotum et monachorum etc. miscentur.

b) *Prophezeien und Weissagungen Vergangene, Gegenwertige, und Künftige Sachen-verkündende. Nemlich: Doctoris Paracelsi, Ioh. Liechtenbergers, M. Iosephi Grünpeck, Ioan. Carionis, Der Sibyllen und anderer.* In fine: *M. D. XLIX. 4.* Aliud exemplar horum vaticiniorum excusum est, eadem forma, sine nota anni. Locum impressionis neutrum indicat. Differunt alterum ab altero in nonnullis, v. g. in titulo, pro *Sachen* posterius hoc praefert *ding*, pro *verkündende* habet *verkündend*. Illud complectitur I. Alphab. cum 9. plagg. hoc, in quo annus impressionis omittitur, plagula una siue quaternione auctius est, licet rebus et argumentis cum priori conueniat. Haec argumenta

absoluantur vulgaribus fabulis de vita et oraculis Sibyllarum, adiunctis earum imaginibus ligno incisis.

c) Particula huius libelli, paucis variatis, excusa est Augustae Vindel. per Io. Schönspurger, 4. 1½. plag. Titulus est: *Sybilla. Die dreyzehend Sybille. Ein Künigin von Saba. Die vor langer Zyt zukünftig geschicht zu erkennen gydt.*

d) Aliud *ἀποκατακτάων* Sibyllinum prodit Norimbergae, typographo Iodoco (Iobst) Gutknecht, Anno M. CCCC. XVII. 8. min. 2. plagg. Titulus est: *Von Sibilla weyssagung und von Künig Salomonis weissagt was wonders geschehen ist und noch geschehen sol vor dem iüngsten Tag.* (Est fabula rhythmis theoticis narrata, in qua prisca recentioribus, e. g. factis Alberti I. Adolphi Nassouii, caet. Regum Germaniae, permiscetur. Iidem rhythmici, paucis verbis et collocatione aliquantulum diuersi, prodierunt, eadem forma, sine indicio loci et anni.

e) Denique, ne quem index decipiat, commemorare licebit centones Virgilianos, hunc in modum inscriptos: *Sibylla Capitolina, Publii Virgilii Maronis Poemation, interpretatione et notis illustratum a S. L. Oxonii, e theatro Sheldoniano, M. DCC. XXVI. 8. mai. (92. pagg.)* Poemation hoc, in Libros IV. distributum, ferus est discipuli de schola Iansenii, qui Constitutionem Clementinam, Bullam *Vnigenitus* vulgo vocant, et Iesuitas, eius defensores, exagitat. Textui subiiciuntur Notae, breues illae quidem et paucae, et his Interpretatio s. paraphrasis. Caeterum forma typorum facile ostendit, hoc opusculum non Oxonii, sed in Batavis, praelo exiisse. *Jaeger*.

Lyra triquetra a Sibylla reperta.

XXI. Atque haec de Sibylla atque Sibyllinis fati, vel etiam plus fati. Operae pretium tamen existimaui, argumentum, quod tot scriptores, multa perperam vel non plene tradentes, occupasset, paulo accuratius et distinctius persequi in usum studiosorum. Nunc ad alios scriptores, qui ante Homerum fuisse feruntur, cum bona, ut spero, lectoris venia me confero, modo notauerim, quod imago *lyrae triquetrae*, quod genus a Sibylla primum repertum Suidas tradidit, exstat apud *Sponium* pag. 21. Miscellan. et *Perizonium* ad Aeliani Variarum Lib. III. cap. 32. pag. 260.

Recentiores de Sib. scriptores.

XXII. Optandum erat, *Claudii Salmasii* opus de Sibyllis, quod vir magnus promittit pag. 78. ad Solin. lucem vidisse. Ceterum alii recentiores, qui singularibus scriptis editis de Sibyllis, earumque oraculis, agendum in se pridem susceperunt, hi fere sunt: *Ioannes Aitzema* in speculo Sibyllarum, siue tractatu de Sibyllis, Belgice edito, *David Blondellus* 7 libris de Sibyllis, qui Gallice prodierunt Paris. 1649. 4to 7). Anonymus (*Rob. Boyle* ut fert fama) in disquisitione de Sibyllis et Sibyllinis scriptis, contra obiecta Opfopoei, Casauboni, Blondelli et aliorum. Anglice Lond. 1662. 89. *Ioh. Crasfetus*, Iesuita, in dissertatione de oraculis Sibyllinis aduersus Blondellum Gallice, Paris. 1678. 12. et cum appendice Ioh. Marckio, Viro Cl. opposita. ibid. 1684. 12. *Seruatius Gallaeus* in dissertationibus de Sibyllis Amst. 1688. 4. *Georgii Greenii* triga dissertationum de Sibyllis Witeberg. 1661. 4. *Ioh. Marchius* *) in disputationibus de Sibyllinis Carminibus Franequ. 1682. 8. *Onuphrius Panninius* in libro de Sibyllis et Sibyllinis oraculis, frequenter edito. *Petrus Petitus* libris III. de Sibylla, Lips. 1686. 8. *Thomas Reinesius* disquisitione critica postuma de Sibyllinis Ien. 1679. 4. annexa G. Schubarti libro de diluvio Deucalionis. *Ioh. Reiskius* 7) in exercitationibus de vaticiniis Sibyllinis, pluribusque, quotquot Christi natalem praecessisse leguntur, Lips. 1688. 8uo. *Erasmus Schmidius* 2) in [P] Orationibus tribus de Sibyllinis Oraculis Witeb. 1618. 8. et ad calcem commentariorum in nouum foedus Norimb. 1658. fol. *Edwardus Simson* in disquisitione de Sibyllis, subiecta parti postremae Chronici Catholici Oxon. 1652. fol. *Isaacus Vossius* de Sibyllinis et aliis, quae Christi natalem praecessere, oraculis, Oxon. 1680. 12. et post eius varias Observationes Lond. 1685. 4. *Tobias Wagnerus* inquisitione in Oracula Sibyllina de Christo, Tubing. 1664. 4. *Io. Philippus de Lignamine*, nobi-

f) vide Richard Simon tom. I. Bibl. choisie c. 10. Journal des Savans 1714. pag. 638. sq.

v) Hoc opus in libris rarioribus numeratur. v. Biblioth. historique et critique — par Clement. T. IV. p. 297. sq. Biennio post primam editionem, sine vlla mutatione, nouo tantum titulo instructum fuit, qui a. 1651. praefert. Verum, cum ne sic quidem satis vendibile videretur, idem opus titulo ornatum est valde mutato, sc. hunc in modum: *Traité de la créance des Peres, touchant l'estat des ames après cette vie. Et de l'origine de la priere pour les morts et du purgatoire, à l'occasion de l'Escript attribué aux Sibylles, qui est icy examiné. Par David Blondel. Se vend a Charenton. — 1652. Jaeger.*

x) Confer eiusd. Marckii Exercitationes textuales ad 50. selecta S. Scripturae loca p. 475. sq. et praef. ad exercitationes iuueniles, Groning. 1686. 8. Acta Erud. 1683. p. 389.

y) Impugnat potissimum sententiam I. Vossii, de qua, ut de aliorum quoque plerorumque hic memoratorum, dixi supra hoc ipso capite, suo loco.

z) Quem licet non nominatum, erroris fati aperte arguit Dieteric. Auctar. Catal. Tom. V. pag. 12. Boecler in Kirchmaierianis Epist. pag. 5. 96. sq. adde Bayle Epist. pag. 121. Schmidii sententiam defendit Kirchmaier iun. v. Kirchmaieri Epist. pag. 208 — 222. Vossii librum examinat et explodit Dale lib. de Prophetia Part. II. cap. 7. Heumanns.

nobilis Messanenſis, doctbris Medici, de Sibyllis, Romae, in aedibus eiufdem de Lignamine, 1481. 4. teste Mongitoris Biblioth. Sicula vol. I. pag. 362. *Essais de Litterature* tom. II. p. 81. Io. Ienius de Sibyllinis Romanorum carminibus. Dordraci, 1702. 8. Iacobus, Iacobi, Flachſenius diſſ. de Oraculis Sibyllinis. Aboae 1703. 8. *Iofuae Barneſii* de Sibyllis libri tres nondum, quod ſciam, lucem adſpexere, memorati ab auctore in Catalogo ſcriptorum ſuorum Anacreonti praemiſſo. [Sibyllina oracula pro genuinis habet H. de S. Maria in *Actis Erudit. Supplem.* tom. VII. p. 52. et Nehring, de quo v. Vnſchuld. *Nachrichten* 1720. pag. 101. Floyerus Anglus de quo v. Leipzig. *gel. Zeitung.* 1723. pag. 853. et Benthemius apud Fabricium de ſcriptor. de verit. relig. chriſt. c. I. p. 33. *Heumann*].

Infiniti praeterea ſunt, qui licet non ſingularibus libris, tamen uſe ſatis hoc argumentum in ſcriptis ſuis attigere, vt Ioach. Camerarius, Ioh. Iacobus Boiffardus, Iulius Caesar Bulengerus et Caſpar Peucerus libris de diuinatione: Auctor hiftoriae Deorum fatidicorum, vatium, Sibyllarum et Phoebadum apud priſcos illuſtrium, Francof. 1680. 4. P. Molinaeus libro quem Vatem inſcripſit, Antonius Vandalen, L. I. c. 10. Daniel Claſen et Georgius Moebius libris de Oraculis: Samuel Mareſus in Sylloge diſſp. parte 2. p. 489. ſequ. Baronius in apparatu ad Annales et aduerſus eundem Iſ. Caſaubonus, Rich. Montacutius et Caſauboni contra Roſweidum Hyperaſpiſtes Iacobus Capellus. Samuel quoque Baſnage T. I. *Annal.* p. 147. ſeq. (ad a. 4. ante C. N. ſ. 4-16. ſtatuens eos libr. ſcriptos fuiſſe non ita multo poſt Apocal. Ioannis, non tamen a Montano, *Heum.*) Guil. Beueregius in Codice Canonum vindicato L. I. c. 14. Ioh. Henr. Vriſinus libro de Moſis antiquitate p. 225. ſq. et Chriſtoph. Arnoldus in ſpicilegio p. 70. Lilius Gyraldus dialogo 2. de Poetis, Guil. Caueus ^{aa)}, Elias du Pin et alii plerique, qui de Scriptoribus Eccleſiaſticis egerunt, Rich. Simon contra Iſ. Voſſium, Thomas Hyde de Veteri Relig. Perſarum, Io. Moellerus in Homonymoſcopia pag. 271. ſeq. Herman. Frid. Braun in nodo Gordio Aenigmatis Sibyllini de nomine dei. Lipſiae 1728. 4. Nicol. Nourry Adparatus ad Bibliothec. patrum diſſ. XII. cap. 3. pag. 239-256. Io. Hoorubeeck de conuertendis gentilibus II. 3. Iac. Capellus lib. I. Vindic. Caſaubon. c. 11. Honoratus de S. Maria Carmelita tom. II. operis gallice editi, Reflexions ſur les regles et ſur l' uſage de la Critique, qui Sibyllina a doctoribus eccleſiae citata tuetur. [Ioh. Twysden, A Diſquiſition touching the Sibylls, and the Sibylline Writings, London 1662. 8. in Biblioth. Bodlei. vol. II. pag. 613. Adrian Baillet Iugemens des Savans etc. tom. III. a Amſterdam 1725. 4. p. 100. ſq. *Harl*]. Praetereo Sibyllinorum editores ſupra cap. XXXI. num. 1. a me laudatos, quibus adderein *Ludouicum de Tovar*, Palentinum Hiſpanum, ordinis S. Dominici, cuius commentaria in reuelationes Erythraeae Sibyllae a bello Troiano ad diem iudicii futura praedicentes lucem viderunt Senis 1508. 4. Verum illa non ^{bb)} integros octo Sibyllinorum libros a Betuleio primum A. 1545. editos, ſed tantum exigua quaedam Sibyllae Erythraeae fragmenta ex Eufebio, Laſtantiſque excerpta perſequuntur. Porro Notae Iohannis Sauonarolae in Sibyllina,

^{aa)} Caſim. Oudinus tom. I. de ſcriptor. eccleſ. pag. 141 — 148. Prideaux Hift. V. T. tom. II. pag. 751. ſqq. Cotelerius not. ad Clementis Rom. Vol. I.

Epift. pag. 92. ſqq. *Acta Eruditor.* 1727. pag. 113. *Heumann*.

^{bb)} Confer quae dixi ſupra, num. IV.

lina, quas Parisiis A. 1607. et 1610. editas memorat Bibliotheca Theologica Martini Lipenii τὴ μακαρίτη, nusquam exstant, sed pro Sauonarola, Opsopoei nomen ibi reponendum [P] ^(*).

C A P V T XXXIV.

I. *Sidonis hymni.* II. *Sisyphi Coi Ilias.* Alii hoc nomine. III. *Syager, belli Troiani scriptor, in Laertii codicibus vitiose Sagaris, in Scholiis ad Aristophanem Satyrus.* Μιτὰ τῶν, cum hoc. IV. *De Terpanδρο, eius aetate, et poematis.* V. *Terpanδρι Lyra ἐπιφθόγγου,* [Cum auctario G. C. Harles.]

Sidonis hymni. I. **S** IDONEM, Ponti filiam, hymnos inuenisse affirmat Sanchoniathon siue Philo Byblius apud Eusebium Lib. II. praeparat. Euangel. pag. 38. Ἀπὸ δὲ τῆ Πόντι γίνεται Σιδὼν, ἥ καὶ ὑπερβολὴν εὐφωνίας πρῶτῃ ὕμνον ᾠδῆς εὐρε.

Sisyphus. II. SISYPHVS COVS, Teucri scriba fuisse et Iliadem ante Homerum condidisse dicitur. Iohannes Malalas T. I. Chronographiae p. 167. sq. ^(*) Ταῦτα δὲ Σίσυφος ὁ Κῶος συνεγράψατο, ἐν τῷ πολέμῳ ὑπάρχων σὺν τῷ Τεύκρῳ, ἥτινα συγγραφὴν εὐρηκὼς Ὁμηρὸς ὁ ποιητὴς τὴν Ἰλιάδα ἐξέθετο, καὶ Βεργίλλιος τὰ λοιπὰ, ἅτινα καὶ ἐν ταῖς τῷ Δίκτυος ἐμφέρεται συγγραφαῖς. Eadem fere ex Chronographo MSto affert Allatius Lib. de Patria Homeri p. 54. Iohannes Tzetzes ad Malalam auctorem prouocans, Chil. V. hist. 29. [a Ionsio de script. hist. philos. I. 3. p. 23. laudatus.]

Σίσυφον Κῶον λέγουσι τῷ Τεύκρῳ γραμματέα
καὶ πρὸ Ὁμήρου γράψαι δὲ τῶν τὴν Ἰλιάδα,
Τεύκρῳ συνεκτεταύσαντα καὶ καθορῶντα πάντα,
Ἀφ' ἧ πρὸς πλάτος ὕμνον Ὁμηρον μεταφράσαι.

Laudat hunc Sisyphum plus simplici vice idem Malalas p. 142. 152. vt illa aetate libellum de rebus Troianis sub Sisyphi nomine exstitisse non sit dubitandum. Feruntur et alii Sisyphi, vt celebris ille Aeoli filius ^{b)} conditor et Rex Ephyrae siue Corinthi, auctor ludorum Isthmiorum: et Sisyphus latro atque infessor viarum Corinthi, qui apud inferos ingens cogitur rediturum saxum voluere, quamuis hoc priori quidam tribuant, et solenni Mythologorum ac Poetarum more micantes in tenebris, diuersa inter se confundant. Vide *Scaligerum* ad Euseb. pag. 38.

III.

a) Scriptis ab Auctore commemoratis licet addere G. I. Voss. de Poet. Graec. C. I. Petr. Lambec. Prodrom. Hist. Lit. L. I. C. 4. §. 4. Banier, Mythologie et les fables expliquées par l' Histoire. L. 4. c. 2. T. I. p. 335. ed. Paris. 1738. 4. Observations sur les Recueils de prédictions écrites; qui portoient le nom de Musée, de Bacis et de la Sibylle, par Mr. Freret. in Acad. Inscript. Paris. Commentar. litterar. (Memoir. de Litterat.) tom. XXIII. p. 187-212. Jaeger.

a) f. vol. 23. scriptor. Byzant. ed. Venet. p. 55. D et E. Harl.

b) Hunc a summa eruditione laudat Theognis v. 702. sqq. conf. not. ad h. I. Henmann. adde Eudociam pag. 375. Hygin. Fab. 60. ibique Munker. et Staueeren. Apollodori Biblioth. I. 7. 3. I. 9. 3. etc. et Heyne ad illum pag. 142. sq. Seruium ad Virgil. Aen. VI. 616. Banier Erläuter. der Götterlehre vol. IV. p. 157. Petau. Ration. temp. part. I. lib. 1. cap. 7. vt alios mittam multos. Harl.

Syager. III. SYAGER siue ¹⁾ SYAGRVS de quo Aelianus lib XIV. [P] Variar. capite 21. ²⁾ *ὅτι Σύαγρος* ³⁾ *τις ἐγένετο ποιητής μετ' Ὀρφέα καὶ Μυσαῖον, ὃς λέγεται τὸν Τρωϊκὸν πόλεμον πρῶτος ἄσαι, μεγίστης ἔτος ὑποθέσεως λαβόμενος καὶ ἐπιτολμήσας ταύτην*. Neutiquam tamen videtur Syagri librum ipsum vidisse Aelianus, vti nec Eustathius, qui in proleg. ad Iliadem p. 3. *ὅτι δὲ καὶ ἕτεροι*, inquit, *πρὸ Ὀμήρου ἦσαν ποιηταί, ὧν καὶ Μυσαῖος ἀκέραιος νόσων συγγραψάμενος, καὶ ὅτι, ὡς καὶ Ἀιλιανὸς ἰσχεῖ, μετὰ Ὀρφέα καὶ Μυσαῖον Σύαγρος γέγονε ποιητής, ὃς πρῶτος τὸν Τρωϊκὸν ἦσε πόλεμον.* Verba μετ' Ὀρφέα καὶ Μυσαῖον Iulius Caesar Scaliger, Poetices Lib. I. c. 2. p. 11. non cum Vultcio, eumque secutis omnibus Aeliani editoribus, reddit post, sed ante Orpheum et Musaeum: quo nomine reprehenditur ab Allatio de patria Homeri pag. 63. et 76 seq. Sed ita quoque viri quidam docti exponendum rati sunt locum Actor. cap. V. versu 37. *μετὰ τῆτον, ante hunc.* Vide Valesium ad Eusebium pag. 31. et Samuelem Bishnape ad A. C. 34. n. 21. ctfi locus Clementis Alexandrini, quem asserunt, aliter longe accipitur ab H. nr. Dodwello, dissertatt. ad Irenaeum p. 36. et ab alio viro docto, cuius mentionem facit in addendis ad illum locum. Rectius, ni fallor, *μετὰ τῆτον* vertendum cum hoc vel praeter hunc. Sic Homerus Odyss. λ. 468.

*Ἀπαντῶς δ' ὅς ἄριστος ἦν, ἄδός τε, δέμου τε,
τῶν ἄλλων Δαναῶν, μετ' ἀμύμονα Πηλεΐωνα.*

Locus Luciani a Lamberto Bosio in diatribis ad N. T. p. 53. adductus huc non facit, nam ibi *μετὰ τῆτες* vertendum est post hos (a me iam commemoratos duos) *ἄκιστον ἤδη τρίτον ἄλλον, audi iam tertium.* At Chrysostomus ad Danielelem pag. 191. in loco quem Cotelerius difficilimum esse queritur in notis p. 227. *μετὰ Ἀιγύπτου* per metalepsin dixit post populi Iudaici ex Aegypto liberationem. Vt ad Aelianum redeam, verba μετ' Ὀρφέα καὶ Μυσαῖον reddenda puto cum Orpheo et Musaeo, siue iisdem, quibus illi, temporibus ⁴⁾. Vt apud Plutarchum de sera Numinis vindicta p. 563. *τῷ γενομένῃ μεθ' ἡμᾶς Πρωτογένεως*, vbi recte Xylander: *qui nobiscum fuit.* Sic Suidas ait, Atheniensem Palaephatum fuisse *μετὰ Φημονόην*, h. e. eadem aetate, qua Phemonoe, et Potamonem vixisse *πρὸ Ἀυγέστου καὶ μετ' αὐτὸν* h. e. ante Augustum et illius aetate et Dictyn, quem Homero antiquiorem facit, scripsisse *τὰ μεθ' Ὀμήρου* i. e. eadem cum Homero, siue de eodem, quod Homerus tractauit, argumento. Syncellus p. 18. *Μανεθῶ ὁ Σεβεννίτης μετὰ Βηρωσσὸν γινόμενος*, i. e. κατὰ τὰς αὐτὰς σχεδὸν πρὸ χρόνων, vt idem ait pag. 16. addens tamen *ἢ μικρὸν ὑπερῶν.* Ioannes Malalas T. I. p. 200.

Ο ο 2

Ταῦτα

c) Alios hoc nomine memorat Athenaeus Lib. IX. p. 401. Caeterum idem haud dubie est Syager, qui in Codicibus Laertii vocatur Σάγρις et Homeri adhuc viui ac spirantis aemulus fuisse traditur Lib. II. in Socratis vita sect. 46. In Thomae Magistri argumento Ranarum Aristophanis idem vitiose vocatur Σάγρις. Τῷ ὑπὲρ φύσιν Ὀμήρου τις ἀνώνυμος ἤμειο Σάγρις. Quo in loco ἀνώνυμος est *anonymus*, scriptor nullius nominis siue obscurus.

cui suspicioni obstare videtur Eustathius, Aeliani testimonium adpellans. Harl.

e) Ταινία scripserunt etiam Pisander et Metrodorus Chius atque Hegesinax Alexandrinus. v. Fuluium Ursinum in Virgilio cum ceteris collato, pag. 226. Fabric. adde Heynii Excursum ad Virgil. Aen. II. init. tom II. pag. 220. sqq. et infra cap. de Homero. Harl.

f) Fabricii expositionem comprobatur et illustratur amplius, Iac. Hajaenus diff. de aetate Potamonis Alexandrini, in Heumannii Actis Philosoph. vol. III. part. XVII. pag. 719. sq. Harl.

d) Sed Kühn ad Ael. H. V. lib. XI. cap. 2. cum Königio legere malebat hoc Aeliani loco: *Οι αἰγροί,*

Ταῦτα δὲ ἰσόρησαν οἱ σοφώτατοι Θάλης καὶ Κασῶρ καὶ Πολύβιος συγγραψάμενοι, καὶ μετ' αὐτὰς (cum his siue praeter hos) Ἡρόδοτος ὁ ἰστοριογράφος. Photius Cod. 262. de Lyfia, qui Demosthene sine controuersia antiquior, ὁ μετὰ γε Δημοσθένην ἕτος μόνος τῶν ἄλλων φητόρων φαίνεται κατορθώσας. Hac ratione nec apud Clementem Alex. L. VII. Strom. p. 764. cum Dodwelli amico pro μεθ' ὃν reponendum μεθ' ἧ, sed etiam illud μεθ' ὃν [P] exponi poterit cum quo. Nec iam difficultatis quicquam habebit locus Hesychii Hierosolymitani in quaestionibus a Cotelerio editis Tom. 3. monumentor. p. 7. καὶ ἕτερος ὁ παρὰ τῷ Ματθαίῳ μετὰ τὴν αὐτῇ ἐκ τῆ τελωνίᾳ κλήσιν ἀναγραφείς. et alius (paralyticus) a Ματθαίῳ IX. 2. una cum sua e telonio uocatione IX. 9. descriptus.

Terpander. IV. TERPANDER ex Methymna vel ex Antissa, Lesbios vel ex Arna, Cumaue Boeotus, non Archilochus tantum, sed et Thalete Cretensi, de quo mox dicam, antiquior fuit, si audimus *Plutarchum* L. de Musica [p. 1132. aut tom. X. ed. Reiske pag. 652 sqq. 659. ubi Plutarchus de Terpandro multus est. *Harl.*] Ἡ μὲν ἔν πρώτῃ καταύσας τῶν περὶ τὴν μουσικὴν ἐν τῇ Σπάρτῃ, Τερπάνδρῳ καταύσσαντος, γεγέννηται, τῆς δευτέρας δὲ Θαλήτας ὁ Γορτύσιος καὶ Ξενοδόμος ὁ Κυθήριος, καὶ Ξενίκριτος ὁ Λοκρός καὶ Πολύμνηςος ὁ Κολοφώνιος, καὶ Σακάδας ὁ Ἀργεῖος μάλιστα αἰτίαν ἔχουσιν ἡγεμόνες γενέσθαι. *Asianus* quoque L. XII. Var. cap. 50 [ubi vide Perizon.] Terpantrum Thaleti praeponit: μετεπέμψαντό γε μὲν (οἱ Λακεδαιμόνιοι) Τέρπανδρον καὶ Θαλήτα καὶ Τυρταῖον καὶ τὸν Κυδωνιάτην Νυμφαῖον καὶ Ἀλκμᾶνα, αὐλωδὸς γὰρ ἦν. Hieronymo Rhodio visus est Terpander Lycurgi atque adeo

g) In fragmento incerti scriptoris, quod *Censorino* adiungi ad calcem solet, locus est in cap. 9. [pag. 140. ed. Hauercamp.] corruptissimus, quem *Valesius* in Emendationum lib. IV. cap. 14. p. 116. emendauit, et *Burmamnus* in nota vberius illustrauit. Sic vero vulgo legitur: prior est musica inuentione metrica. Cum sint enim antiquissimi poetarum Homerus, Hesiodus, Pisander, et hos sequenti Elegiarii, Callimachus, Mimnermus, Eumemerus etc. *Valesius* pro voc. *Callimachus* referribendum putat *Callinus*. Sed *Burmanni* nota magis pertinet ad nostrum *Fabricii* locum. Quae ille de Pisandro et reliquis monet, suo ea loco adferemus. In fragmento isto pro v. *Pisander*, reponendum *Terpander* censebat *Cauchius*, cuius emendationes in hoc fragmentum exhibentur in editione *Schotti*, qui addidit illud post *Procli Chrestomathiam*, quae *Observationibus* eius adnectitur. „At frustra, inquit *Burmamnus*, *Cauchium* pro *Pisandro* voluisse *Terpantrum*, euincit *Tzetzes* in *Prolegomenis* scholiorum ad *Lycophronem*: Γεγόναι δὲ ὁμομυσοὶ ποιηταὶ πάντες, Ὅμηρος, Ἡσίοδος, Πανύμοις, Ἀντίμαχος καὶ Πείσανδρος, et *Proclus* in *Chrestomathia* pag. 6. ed. *Schotti*: Γεγόναι δὲ τῶ ἴπαι ποιηταὶ, πρῶτος μὲν Ὅμηρος, Ἡσίοδος, Πείσανδρος etc. — *Terpander* igitur inter epicos illos

poetas referri nequit, quum ille Musicis potius adnumerandus sit, licet et carmina condiderit, quippe qui primus inuenerit musicos νόμους, et citharae seu lyrae modos constituerit, ac poematibus metra adiecerit. Ita in chronico *Epocharum* graecarum in *Marmoribus* p. 166. Epoch. 35. [p. 197. sqq. ed. *Prideaux*, Oxon. 1676, qui multus est de *Terpandro*]. Ἀφ' ἧ Τέρπανδρος ὁ Δερδενίος ὁ Λεσβίος τὰς νόμους τῆς λύρας καὶ αὐλῶν ἰδίδασκεν, ἔτι καὶ ἀνάλτας συνήλυσεν, [sic vero suppleuerat lacunas marmoris *Palmerius*,] a quo *Terpander Derdenei filius Lesbios* nomos lyricos et auleticos docuit, quos cum tibia cinibus simul tibiis cecinit; ubi multa de νόμοις, qui musicos modos notant, habet *Seldenus* pag. 170. sqq. [pag. 198. ed. *Prideaux*, qui plura dabit pag. 174. sqq.] de qua voce vide et *Doctorum* notas ad *Sueton. Ner. 20.* ad quem locum nomi significationem in musica iam explicuit *Dom. Calderinus* in *Face critica Gruteri* tom. I. p. 315. *Clemens Alexandrinus* lib. I. Strom. pag. 133. ed. *Sylb.* μέλῳς τὸ ἄν πρῶτος περιέθηκε τοῖς ποιήμασι, καὶ τὰς Λακεδαιμονίων νόμους ἐμελοποίησε Τέρπανδρος ὁ Ἀρτισσιῖος, modos autem poematibus primus adiecit, et *Lacedaemoniorum* leges numerosis versibus scripsit *Terpander Antissaeus*: ita haec verit *Gentianus Heruetus*, cuius interpretationem recte qui-

adeo Thaletis fuisse aequalis, vt testatur *Athenaeus* L. XIV. dipnosophist. p. 635. Lycurgi leges numeris Musicis adstrinxisse innuit *Clemens Alex.* L. I. Strom. p. 309. vbi et primum poematis melodiam applicuisse narrat: μέλος τε αὖ πρῶτος περιέθηκε τοῖς ποιήμασι (etiam suis ipsius et Homeri, teste Plutarcho de Musica p. 1132.) καὶ τὰς Λακεδαιμονίους νόμους ἐμελοποίησε *Τέρπανδρος ὁ Ἀντισσαῖος*. Hellanico, apud eundem Dipnosophistarum scriptorem, auctore, multis annis Lycurgo atque adeo Thalete fuit iunior; nam in Carneorum certamine primus omnium vicit, quod festum vicesima sexta Olympiade institutum constat ex *Athenaeo*, [lib. XIV. 9. p. 635. vbi quoque teste Pindaro Terpander dicitur excogitasse Barbiton, *Harl.*] vnde hoc repetit *Iosephus Scaliger*, in Graeca, quam edidit, descriptione Olympiadum. Vide de illo festo, si placet, *Meursium* in Graecia feriata p. 178. Ed. *Simson* in Chronico ad a. 3329. Mirum vero, quod *Clemens Alex.* I. Strom. p. 333. ait, ab Hellanico Terpandrum referri ad tempora Midae, qui Olympiades longe aetate anteuertit et Homeri aequalis fuit, rogantibusque affinibus suis ab eo maectatus est Epitaphio, quod refert *Plato* in *Phaedro* p. 209. *) *Homero* tribuit *Herodotus* in Poetae vita, et ex recentioribus *Scaliger* ad *Euseb.* p. 79. et *Cleobulo* ab aliis tributum narrat *Laertius* Lib. I. sect. 89. Verum enim vero fuit et alter Midas recentior, cuius mortem ad Olymp. XX. commemorat *Eusebius* in *Chron.* Idem *Eusebius* Terpandrum refert ad Olymp. XXXIII. *) cui consentaneum est, quod *Phanias* apud *Clementem*

O o 3

Archil.

quidem castigat *Meibomius* ad *Aristoxeni Harmon.* Element. inter Musicos veteres pag. 76. vertens: *Lacedaemoniorum leges cantandas exhibuit*. Sed qui tamen ipse verum non adsequutus est verborum sensum: per νόμους enim hic non indicari civiles leges; sed cantilenas sacras tunc Lacedaemone visitatas, ac Terpandrum musicae sacrae in nomis illis adhibitae apud Lacedaemonios auctorem fuisse, intelligi in hoc *Clementis* loco optime ostendit *Lydiatus* ad *Marmora Oxon.* pag. 199. Quin et citharae tres chordas quatuor prioribus adiecit Terpander, vnde de eo refert *Plinius* lib. VII. cap. 56. citharam *Amphion*, vel ut alii *Orpheus*, inuenit. Septem chordis tribus ad quatuor additis Terpander. Octauam *Simonides* addidit, nonam *Timotheus*. vide etiam *Plutarch.* de Musica p. m. 1141. et hoc ipse iacet in versibus, qui leguntur in *Euclidis* *Introduct.* *Harmon.* p. 19. [quos *Fabric.* ipse laudauit et posuit] de quorum interpretatione vide *Meibom.* in notis p. 62. Plura egregia hac de re notauit nuper eruditiss. auctor [*Dorville*] criticae vanni in *Pauonem* p. 649 — 655. „*Haecenus Burman.* De νόμοις attuli quaedam ad *Aristotelis* A. P. p. 12. *Harl.*

h) *Dodwell* de veterum Graecorum Romanorumque Cyclis, diss. III. p. 130. sqq. (vbi de Terpandri aetate copiosus est,) hanc controuersiam sic componit, vt, quia Terpandrum poetam aequa-

lem Midae fecerit *Hellanicus*, qui tamen non esset Olympiadibus antiquior; eundem *Archilochus* antiquiorem, *Homero* coaeuum, fecerit *Glaucus Italus*, neutrum putet, nisi de Terpandri natali verum esse posse, quem non satis distinguant in hoc obscuro adhuc historiae saeculo scriptores; sic ergo intelligendos esse, natum fuisse Terpandrum ante mortem Midae, quam Olympiadi XX. exeunti assignauerat *Dodwell*. sic enim necesse fuisse, vt etiam ante *Archilochi* exitum, qui Olympiadis XXIII. finem attigerit, natus fuerit: Si anno Olymp. XX. vel vltimo natus fuerit, tunc sane annum L. egerit oportere, vbi insignem illum Olymp. XXXIII. an. 2. censet *Eusebius*: conuenire chronicon marmoreum in anno 4. Olymp. XXXIII. in Carneorum vero, (de quibus in *Excerptis Casauboni* apud *Scalig.* *Thesaur.* p. 217.) certamine Terpandrum victorem egisse annum saltem XXI., quod satis commodum sit, concludit *Dodwell.* *Harl.*

i) *Prideaux* in marmore *Oxonienſi* verba in superiore nota prolata, ita continuat et emendat — συνηλθον καὶ τὴν ἑμπροσθε δῆμον (sic emendat *Lydiatus* et *Prideaux* comprobauit p. 198. alii enim aliter hariolati sunt) δῖον μνῆστην, καὶ ἡ HHHIΔΙΔΔΔΙ Ἀρχοντος Ἀθήνης Δροπίλα, — simul tibiis cecinit et actionem coram populo repulit, anni 381, Archonte Athenis Dropilo. Dropilus vero Archon fuit Olymp. XXXIV. an. 4. *Per. Iul.* 4070.

Archilochus et Lesche iuniorum facit, et si Archilochus antiquiorem scripserat Glaucus Italus apud Plutarchum de Musica initio. Iouem celebrare coepit Terpander his verbis, quae habes apud eundem Clementem Lib. VI. pag. 658. *Ζεῦ πάντων ἀρχαί, πάντων ἡγήτωρ, Ζεῦ σοὶ πέμπω ταύταν ὕμνων ἀρχάν.* Elegorum inuentorem Terpantrum, nescio quibus auctoribus, [P] (Plutarchus forte tradunt Gyrardus, et in institutionibus Poeticis Vossius. Equidem Plutarchus de Musica p. 1132. (vol. X. p. 653. ed. Reiske) inter αὐλωδικὰς νόμους refert elegos, sed genus carminis elegiacum a Terpanthro inuentum non ait. Seditio a Terpanthro, Musices ope, sedatae meminit, praeter Diodorum Sic. et Plutarchum de Musica et Lib. de fera numinis vindicta, (pag. 55. ed. Wyttenbach.) Heraclides de Politia. Λέσβιον ᾠδὸν commemorans, Aristides in orat. de concordia ad Rhodios et Platonica 2. pag. 305. 311. Zenobius, Suidas, (qui etiam in ἀμφιανακτίζων et μόσχος ᾄδων de boeotico cantu per Terpantrum inuento agit, Diogenianus et Apostolius in μετα Λέσβιον ᾠδὸν, laudantes Cratinum in Chirone, Hesychius in Λέσβιος ᾠδός, Tzetzes Chil. I. hist. 16. et alii. (v. Erasmi Adagia pag. 473.) Νόμους tantum κιθαρωδικὰς, non etiam αὐλητικὰς ei adscribi etiam in Epochis marinois Arundelianis obseruat Palmerius exercitatt. ad scriptores Graecos p. 700 ⁴⁾. Vide et Plutarchum Lib. de Musica p. 1132. sq. edit. Paris., ex quo inter alia discas, Terpantrum eiusque imitatores ita Musicos suos modos instituisse, ut primum hymno quodam venerarentur Deos, deinde statim ad Homeri, Orphei vel aliorum Poetarum carmina decantanda transirent.

Terpantri lyra V. Lyram septem chordis a Terpanthro primum instructam multi memorant, Boetius *ἑπτάφθογγος*. thius Lib. I. de Musica c. 20. *Septimus neruus a Terpanthro Lesbio adiunctus est, secundum septem scilicet planetarum similitudinem.* Rectius fortasse *septimum tonum* dixisset.

Nam *τρεῖς χορδαί* etiamnum *λύρα*, sed *ἑπτάφθογγον* vsum testatur Plutarchus. Nihilominus Suidas quoque, cum narrasset, eum, secundum quosdam, ab Hesiodo genus duxisse, secundum alios, ab Homero, vocat eum *Λυρικόν*, ὃς πρῶτος ἑπτάχορδον ἐποίησε τὴν λύραν, καὶ νόμους λυρικὰς (hymnos ad Lyram canendos) πρῶτος ἔγραψεν, εἰ καὶ τινες Φιλάμμωνα Ἰθάλασι γεγραφέναι. Terpantri ipsius testimonium exstat apud Euclidem siue Cleonidem introduct. Harmonica p. 19. et Strabonem Lib. XIII. p. 618. [p. 919. ed. Almelou. apud quem ex Euclide forte emendandum, prior versus legitur: *Σοὶ δ' ἡμεῖς τετραγῆρυν ἀποτρέψαντες αἰοῖδ' ἤν.* ⁵⁾ *Harl.*).

Ἡμεῖς τοὶ τετραγῆρυν ἀποτρέξαντες αἰοῖδ' ἤν.

Ἑπτατόνη φάρμιγγι νέας κελυθήσομεν ὕμνας.

Sed non omittendus locus Nicomachi Geraseni, qui librum secundum Enchiridii Harmonici ita incipit: *τὴν λύραν τὴν ἐκ χελώνης* ^{m)} *φασὶ τὸν Ἑρμῆν εὐρηκέναι καὶ κατασκευάσαντα ἑπτάχορ-*

4070. Vrb. cond. 110. Tullo Hostilio rege Rom. III. anno 28. rationes sic subducente *Corfino* in Fastis Atticis tom. III. p. 84. 85, qui Prideaufii emendationi calculum adiicit, et Oxoniensis chronici fide Terpantri aetatem illi anno adserit. *Harl.*

k) Obscure loquitur auctor. Verba Palmerii haec sunt: „De hoc Terpanthro operae pretium est videre Pollucem, et eum castigare, eo quod putat, eos errare, qui νόμους αὐλητικὰς illi tribuunt;

at eos non errare, adserit hoc [loco marmor.,] *Jaeger.*

l) Illos versus et Terpantrum respicit quoque *Clemens Alexand.* Stromat. VI. pag. 685. C. *ἑπτατόνη φάρμιγγι νέας κελυθήσομεν ὕμνας* ποιητῆς τοῦ Ἰθαλάμους γράφει. *Harl.*

m) Vide Figuram eius in Nouellis Reip. literar. A. 1703. Sept. p. 258. *Cana concha* apud Virgil.

τάχορον παραδεδωκέναι τὴν μάθησιν τῷ Ὀρφεϊ, (Ὀρφεὺς δὲ ἐδίδαξε Θάμυριν καὶ Λῖνον, Λῖνος Ἡρακλέα, ὃς ἔκαστος ἀνθρώπων. Ἐδίδαξε δὲ καὶ Ἀμφίωνα τὸν Θηβαῖον, ὃς ἐπὶ τῶν ἑπτά χορδῶν ἑπταπύλως τὰς Θήβας ἀκοδόμησεν), ἀναιρεθέντος δὲ τῷ Ὀρφέως ὑπὸ τῶν Θρακικῶν γυναικῶν τὴν λύραν αὐτῷ βληθῆναι εἰς τὴν θάλασσαν. Ἐκβληθῆναι δὲ εἰς Ἀντισσα πόλιν τῆς Λέσβου. Εὐρόντας δὲ αἰλίτας ἐνεγκῶν τὴν λύραν πρὸς Τέρπανδρον, τὸν δὲ κομίσαι εἰς Αἴγυπτον, εὐρόντα δὲ αὐτὸν ἐκπονήσαντα ἐπιδῆξαι τοῖς ἐν Αἰγύπτῳ ἱερεῦσιν, ὡς αὐτὸν πρωτεύρετὴν γεγενημένον. Adde, si lubet, quae de Hermete atque Orpheo supra dixi XII. II. XX. 2 [P].

C A P V T XXXV

I. De Thaletis Cretensis aetate. II. Scriptis, et Musica peritia. III. Obiter de Thalete Milesio et inuentis ac scriptis ei tributis. Euphorbus Phryx Geometra. ibid. IV. Thamyris cum Musis contendens et ideo excoecatus. V. Scripta ad eum relata, et inuenta. VI. Alii hoc nomine. VII. Themis. VIII. Thymoetes. IX. Tiresias.

[Cum auctario G. C. Harles.]

Thales Cret. I. D^E THALETE CRETENSI ita Suidas: Θαλήτας Κρης Ἐλύριος (ex Elyro, Cretas urbe, pro quo male in vulgatis ἡ Ἰλλύριος, ut monuit *Mourhus* *) in Creta

Lib. I. cap. 9. et Lib. IV. cap. 12). *λυρικὸς, γεγωνὸς πρὸς Ὀμήρου*. Idem

Thaletam Cnossium commemorat, quem vocat Rhapsodum, et poemata quaedam mythica scripsisse affirmat; sed non diuersus forte fuit Cnossius iste ab Elyrio, uti nec a Gortynio Thaleti, cuius in libris de Musica meminere Plutarchus et Boethius, et ex Polyinnasto Colophonio Pausanias (Atticis cap. 14). Nam in hoc quidem conuenisse videtur antiquis, quod Cretensis fuerit iste Thales siue Thaletas; alii vero patriam existimabant Elyron, Cnossion alii, alii Gortynam, tres Cretae ciuitates ^b). Fallitur autem in eo Suidas, quod Thaletem istum Homero antiquiorem facit. Nam antiquus sane fuit, sed aequalis Lycurgi Spartanorum legislatoris ^c), qui Homero iunior, utpote cuius poemata e Creophyli heredibus redemit, collegit primus, ac Graecis commendauit teste Plutarcho in eius vita; confer Aelianum Lib. XIII. Var. c. 14. Quin trecentis post Troiam captam annis, vel etiam serius, circa initium Olympiadum floruit; cum Homerus ex plurimorum testimonio vix centum et sexaginta annis a Troiano excidio abfuisse dicatur. Homeri et Hesiodi aequalem facit Laertius tertium, quem Lib. I. f. 38. commemorat Thalem siue Thaletem, qui ipsi est, ἀρχαῖος πάνυ, κατὰ Ἡσίοδον καὶ Ὀμήρον καὶ Λυκῆρα.

a) Cuius emendationem comprobat Küster. ad Suidae locum, tom. II. pag. 163. qui praeterea nomen antiquissimi huius lyrici Θαλής ex Strabone X. p. 482. restituendum putat Suidae et citat Menagium ad Laertium lib. I. segm. 38. Suidam compilauit *Eudocia* pag. 231. *Dodwell* de Cyclis, vbi pag. 131. sq. de Thaletis aetate agit, Suidae verba, γεγωνὸς πρὸς Ὀμήρου, interpretatur, quod scilicet Lycurgo prius innotuerit, quam Homerus, illeque probasse videtur, Lycurgo aequalem fuisse Thaletam, eundemque coaeuum Archilocho et hunc Homero aequalem. *Harl.*

b) *Ed. Simson* in Chronico cathol. a. m. 3110. a. Chr. 893. claruisse Thaletam Cretensem poetam iudicat pag. 442. et pag. 543. alterum Thaletam, quem non fuisse Gnostium, sed Gortynium ex Pausania probaturus est, et distinguit igitur a superiore, collocat in a. m. 3333. ante Chr. 670. V. C. 82. Olymp. 27. *Harl.*

c) Socrates apud Platonem in Minoe ait Lycurgi leges promulgatas ἀπὸ τοῦ Ἰωὺς ἐπὶ τριμύσιον, ἢ ὀλίγη τῶν πλείων.

Λυκῆργον, sed ex illis verbis apparet, eum non minus, quam Ciceronem, sub initium Libri V. [c. 3.] Tusculanarum loqui παχυλῶς, ut vnius saeculi, vel maiorem etiam temporis non attenderit differentiam. Quanquam Strabo quoque Lib. X. p. 482. scribit, Lycurgum cum Homero in Insula Chio versante esse collocutum. Verum decepit forte Strabonem, quod legerat: Lycurgum ἐντυχόντα Ὀμήρῳ, hoc est, *Homeri scriptis*, quae in Chio insula Creophyli heredes asseruabant. Strabonem alii deinde sunt infecuti.

De eius scri-
ptis et peritia
musica. II. Ceterum isti antiquo Thaleti μέλη tribuit Suidas, et Plutarchus in Lycurgi
vita, non longe post initium, eum vocat ποιητὴν [P] λυρικῶν μελῶν, sed qui-
bus Lycurgus feliciter uti potuerit ad animos Lacedaemoniorum componen-
dos, et ῥήτραις legesque suas illis persuadendas. Ἐνα δὲ τῶν νομιζομένων ἐν
Κρήτῃ σοφῶν καὶ πολιτικῶν, χάριτι καὶ φιλίᾳ πέσας, ἀπέστειλεν εἰς τὴν Σπάρτην
Θαλήτην, ποιητὴν μὲν δοκῶντα λυρικῶν μελῶν καὶ πρόσχημα τὴν τέχνην ταύτην πε-
ποιημένον, ἑρῶν δὲ, ὥσπερ οἱ κρᾶτισοι τῶν νομοθετῶν, διαπραττόμενον. Λόγοι γὰρ
ἦσαν αἱ ὁδοὶ πρὸς ἐνδείξειαν καὶ ὁμόνοϊαν ἀνακλητικοὶ διὰ μελῶν ἅμα καὶ ἑυθυμῶν,
πολύ τε κόσμιον ἐχόντων καὶ καταστατικόν, ὧν ἀκροώμενοι κατεπραύνοντο τῷ ζήλω
τῶν καλῶν ἐκ τῆς ἐπιχωριαζέσης τότε πρὸς ἀλλήλης κακοθυμίας· τρόπον τινὰ τῷ
Λυκῆργῳ προοδοποιῶν τὴν παιδείαν αὐτῶν ἐκένον. Ephorus de Rep. Cretensium apud
Strabonem Lib. X. p. 480. ὡς δ' αὐτῶς καὶ τοῖς ἑυθυμοῖς Κρητικοῖς χρῆσθαι κατὰ
ταῖς ὁδοῖς συντονωτάτοις ἔσιν, ἔς Θάλητα ἀνευρεῖν, ᾧ καὶ τὰς παιᾶνας καὶ τὰς ἄλ-
λας ἐπιχωρίας ὁδοὺς ἀνατιθέασιν, καὶ πολλὰ τῶν νομίμων. Plura ibi memorat de Sparta-
norum institutis a Cretensibus acceptis, qua de re vide etiam Nic. Cragium Lib. III. de Rep.
Lacedaemoniorum cap. I. Meursii Miscellanea Laconica Lib. II. cap. 5. et Cretae Lib. III.
cap. 8. Idem Strabo p. 482. testatur, Lycurgum in Creta πλησιάσαι Θαλήτῃ μελοποιῶ ἀνδρὶ
καὶ νομοθετικῷ. Aristoteli quoque Lib. II. Politicorum c. 10. inter Nomothetas celebres post
Onomacritum memoratur Thales, cuius auditor Lycurgus fuerit. Legem quandam huius
Thaletis videtur memorare Sextus Empiricus Lib. contra Rhetoras pag. 68. ὁ μὲν Κρητικὸς
νομοθέτης ἔρξεν ἐπιβαίνειν τῆς νήσε τῆς ἐν λόγοις ἀλαζονευσαμένης. Ὁ δὲ Σπαρτιάτης
Λυκῆργος, ὡς ἂν ζήλωτης Θάλητος τῆς Κρητὸς γενόμενος, τὸν αὐτὸν τοῖς Σπαρτιάταις νό-
μον εἰσηγήσατο. Sed possit et de alio legislatore locus iste accipi, cuius legum notitia per
Thaletam ad Lycurgum peruenerit. Notandum etiam, νόμους Musicos forte intellexisse siue
certas modulationes Musicas hymnosue, non Leges ciuiles, qui de Thalete primum quaedam
prodiderunt. Etenim apud antiquissimas gentes, antequam literarum vsus obtinuisset, leges
ad numeros decantari solitas, ut eo melius memoriae traderentur, constat ex Aristotelis probl.
XIX. 28. 4). Musica arte pueros Lacedaemone instituisse Thaletam, auctor est Boethius
Lib. I. de Musica p. 1372. Plato arbitratur Musicam optime moratam prudenterque coniunctam,
ita ut sit modesta et simplex et mascula, nec effoeminata, nec fera, nec varia. Quod Lacedae-
monii maxima ope seruauere, dum apud eos Thaletas Cretensis Gortynius magno pretio attitus
pueros disciplina Musicae artis imbueret. Mareianus Capella L. IX. p. 178. Thaletem Creten-
sem citharae suauitate compertum morbos ac pestilentiam fugauisse. Morbum Lacedaemone se-
dasse refert etiam Pausanias in Atticis p. 35. sed qua ratione id fecerit, non addit: idem ta-
men

4) v. Selden. et Prideaux ad marmora Oxoniensia capite praecedenti laudatos. Harl.

men cum Capella tradit etiam Plutarchus, non longe a fine libri de Musica [pag. 699. tom. X. ed. Reiske]: Θαλήταν [P] δὲ τὸν Κρήτα Φασὶ κατὰ τι πυθόχρησον Λακεδαιμονίως παρα-
 γνόμενον διὰ Μουσικῆς ἰάσασθαι ἀπαλλάξαι τε τὴν κατασχόντος λοιμὴν τὴν Σπάρτην, καὶ
 ἀπερὶ Φησὶ Πρατίνως. Sic Pacanem quendam ad pestilentiam sedandam decantatum me-
 morat Homerus. Confer Eustathium ad Iliad. α. p. 104. Veteres Thaletis pacanas decan-
 tare solitam Pythagoram refert *Porphyrus*, in huius vita p. 21. Tamen dubitatum scribit
Plutarchus in eodem de Musica libro p. 1134. [f. pag. 660. tom. X. Reiske] vtrum pacanes scripse-
 rit Thales. Καὶ περὶ Θαλήτα δὲ τὴν Κρήτος, εἰ Παιάνων γεγένηται ποιητής, ἀμφισβη-
 τεῖται. Γλαῦκος γάρ (Glaucus Italus, libro de antiquis Musicis ac Poetis) μετ' Ἀρχιλόχον
 Φάσκων γεγενῆσθαι Θαλήταν, μεμνήσθαι μὲν αὐτὸν φησὶ τὰ Ἀρχιλόχου μέλη, ἐπὶ δὲ τὸ
 μακροτερον ἐκτῶναι, καὶ Μάρωνα καὶ Κρητικὸν θυθμόν εἰς τὴν μελοποιίαν ἐνδύειν, οἷς Ἀρ-
 χιλόχον μὴ κεχρησθαι, ἀλλ' ἐδ' Ὀρφέα, ἐδὲ Τέρπαιδρον, ἐκ γὰρ τῆς Ὀλύμπου αὐλήσεως
 Θαλήταν Φασὶν ἐξεργάσθαι ταῦτα καὶ δοῦναι ποιητὴν ἀγαθὸν γεγονέναι. *Athenaeus* XV.
 p. 678. memorat decantata Lacedaemone Thaletis et Alcmanis ᾠσματα, καὶ τὰς τὴν Διονυσιο-
 δότῃ τὴν Λάκωνος παιάνας. Scholiafles Pindari ad Pythionic. Od. 2. ἔνιοι δὲ Φασὶ πρῶτον Κέρη-
 τας τὴν ἔνοπλον ὀρχήσασθαι ὀρχησιν, (adde Ez. Spanhem. ad Callimachum, Hymn. in Iou.
 v. 52 sq.) αὐτοῖς δὲ Πύρριχον Κρήτα, συντάξασθαι δὲ Θαλήτα πρῶτον τὰ εἰς αὐτὴν ὑπορ-
 χήματα. Plura de his Schol. Homeri Iliad. π. 617. Meursius in Orchestra. Eundem Thale-
 tem innuit Plutarchus, cum in extremo libri de convenientissima Philosophorum cum
 principibus familiaritate scribit, eum Lacedaemoniorum seditionem compescuisse ἐπαύοντα
 καὶ παραιμυθόμενον.

*Thales Mi-
 lesius.*

III. Fuit et alter *Thales Exami* F. longe °), quam Cretensis iste, celebrior, sed
 iunior aetate, Solonis nempe aequalis, Milesius, natus Olymp. XXXVI. 1. et
 Olymp. LVIII. anno ante CHRISTVM 546. vel 547. defunctus °): gente, vt
 ex

e) Syncellus p. 213. Chron. Paschale p. 153.

f) De Thalete, auctore Ionicae sectae, plura
 forsitan scripta sunt, quam ille ipse scripserit, si quae
 manu exararit. Quosdam igitur nominasse suffi-
 ciat, qui de Thalete eiusque doctrina et disciplina
 exposuerunt accuratius, et plura litteris manda-
 runt. *Simson* in Chronico cathol. duce Apollo-
 doro apud Laert. lib. I. sect. 38. natalem Thale-
 tis adserit pag. 557. A. M. 3385. ante Chr. 638. V.
 C. 114. Olymp. XXXV. Auctor, (qui vulgo Plu-
 tarchus esse perhibetur) de placitis philosopho-
 rum passim adfert Thaletis opiniones, vt lib. I.
 capp. 3. 7. 8. 25. libr. II. cap. 13. et pluribus aliis
 locis, in quorum haud pauca *Ed. Corsinus* in edit.
 Florentiae 1750. 4. docte commentatus est: atque
 idem *Corsinus* in indice philosophorum praefixo
 pagg. XXXIV, Thaletem, ait, a. I. Olymp. 35. na-
 tum esse, sapientis nomen obtinuisse a. 3. Olymp.
 48. Archonte Athenis Damasia, (cuius imperium
 annusque muneris, collata Laertii narratione lib. I.
 segm. 22. multum vexabat Meursium, Scaligerum

Vol. I.

aliosque antiquarios, et ab eodem *Corsino* in Dis-
 fertationibus Agonisticis, diss. II. p. 33. sq. p. 44. sqq.
 ed. Lipsiens. 1752. 8. omnia docte sunt explicata,
 obiisse autem secundum famam anno 1. Olymp. 58.
 adeoque non 87 aut 90, vt apud Laertium legitur,
 sed 92 annos vixisse. Eisdem temporis et aetatis
 rationes subduxerat *Fenelon* in vitis et placitis
 veterum philosophorum, vbi a pag. 1 — 17 vitam
 Thaletis persequitur, ex vertione *de Loen* theotifica.
 Idem denique *Corsinus* in Fastis Atticis tom. III.
 p. 56. ortum Thaletis refert ad Olymp. 35. a. 4.
 per. Iul. 4074. ibique anachronismum, quem plu-
 rimi et nuper etiam Tiedemann, in narratione Diog.
 Laertii I. segm. 22. Thaletem cum Neleo Miletum ve-
 nisse, sibi fingunt, quod Neleus Codri filius a Me-
 donte fratre ex Atticae imperio pulsus coloniam de-
 duxerit Miletum, is vero 400. saltem annos ante
 Thaletem fuerit in viuis, ita bene tollit, vt putet,
 Laertium ipsum neque de Neleo Medontis fratre, ne-
 que de Attica intelligendum esse, sed de Neleo quo-
 dam alio, qui circa Olymp. XLV. ex Phoenice vene-

Pp

rit

rit Miletum, eiusque civitatis iure vna cum Thalete fuerit donatus. Obitum vero philosophi (ibid. p. 103.) adscribit primo anno Olymp. LVI. Per. Iul. 458. Vrb. cond. 198. et notat, perperam in Hieronymo ad annum 3. Olymp. LVII. atque in Alexandrino Chronico ad Olymp. LV. zeueari; quam quidem opinionem ex altera profluxisse arbitratur, quae Thaleti 78 solum aetatis annos adscripsisset. Ab his discedit Ch. Meiners, cui in Historia doctrinarum etc. (Geschichte des Ursprungs, Fortgangs und Verfalls der Wissenschaften im Griechenland und Rom,) vol. I. probabile esse videtur, Thaletem usura lucra frui coepisse Olympiade XXXVIII. idem passim pag. 44. sqq. 156. sqq. de illius philosophi placitis, inuentis scientiaeque, quam exiguam fuisse putat, mathematica etc. differit. De meritis illius astronomicis moderate iudicat Bailly Geschichte der Sternkunde des Alterth. I. 238 sqq. Et Thaletis scientiam mathematicam, praecipue astronomicam cum ea, qua homines et superioris et vera nostrae aetatis valuerunt, minime comparandam esse, nemo negabit; v. quoque Conring. lib. E. de medic. Herm. cap. 14. p. 166. et de philosophia cognitionis s. theoretica sectae Ionicae sterili v. part. V. Obseruat. Halens. I. §. 7-9. Plura qui de illo et diuersa variorum iudicia atque narrationes scire cupiat, is consulat Thom. Stansium in historia philosophiae ex interpret. latina, Venetiis 1731. 4. tom. I. part. I. cap. 1-13. Brucker. in Histor. critica philosophiae libr. II. cap. 1. vol. I. p. 457-478. et in Adpendice suae vol. VI. pag. 213. sqq. Agatopist. Cromazianus in: Della Istoria e della indole di ogni filosofia etc. vol. II. cap. 23. p. 110-127. ed. Venet. 1782. 8. Bayle in Dictionnaire vol. IV. v. Thales pag. 340. sqq. et tom. I. in Anaxagoras Not. D. Abbas Canaye de vita et placitis Thaletis in Memoir. de Litterature — de l'Acad. des L. et B. L. tom. X. pag. 1. sqq. et germanice versa ab Hysmanno in Magazin für die Philosophie v. ihre Geschichte P. I. pag. 309. sqq. inprimis Ch. Tiedemann in Griechenlands ersten Philosophen etc. (Lipsiae 1780.) p. 101-152. qui viri docti nubem aliorum, qui de illius philosophi eruditione litterisque scripserunt, iam excitant. At enim haud diffidendum est, ab aliis Thaletis scientiam inuentaeque nimis laudibus iusto liberalius esse ornata, multasque fabulas de eo narratas; ab aliis vero, qui quidem pauci sunt, iniuriam factam eius ingenio, meritis nominisque honori. Fuit homo diligens prudens et perspicax, qui ultra plebem rudis suae aetatis sapere studuit et in percrutatione atque consideratione rerum humanarum diuinarum-

que, quantum fieri poterat, omnes cogitationes curasque habuit defixas. Illo studio, illa contentione, continentia et cauta viuendi ratione effecit, vt et inter suos summam consequeretur dignitatem, et apud posteros magna valeret auctoritate. Hinc non solum adscribatur septem Graeciae sapientibus: sed a Cicerone quoque dictus est septem sapientum sapientissimus, eiusque nomen prouerbii loco pro homine sapiente usurpabatur. v. Heumann Acta philosoph. II. part. VII. nr. 1. de septem Graeciae sapientibus, pag. 522. sqq. Sterilis est de nostro philosopho narratio Leonardi Cozzandi, Brixiani, in libello, de magisterio antiquorum philosophorum, pag. 13. sqq. ed. Geneu. 1684. 12. Multa vero hausit ex theologia et philosophia populari, quae exornauit et amplificauit: quaedam Aegyptiorum Phoeniciumque disciplinae; nihil vero Hebraeorum, inprimis Moyses doctrinae, e contrario plurima, quae excogitauit et fertur docuisse, suo potius ingenio atque sagacitati debuisse videtur. Mancam tamen adhuc et valde imperfectam fuisse illius cognitionem atque doctrinam, tanta illius aevi ruditate atque rerum abstractarum ignorantia, nemo erit, qui miretur. Eius autem doctrina de deo rerumque ortu fuit omnino inepta falsaque. Quare nimis liberaliter sentit Dickinson in Physica Mosaisca cap. IV. §. 7. Thaletem suam sententiam ex Moscos scriptis accepisse et didicisse. Errasse quoque, equidem arbitrator, Theophilum Galeum in Philosophia generati, in duas partes determinata; vna de ortu et progressu philosophiae, eiusque translatione a sacris fontibus etc. — Londini 1676. 8. (de quo libro v. Heumann Acta philosophica, vol. III. pag. 793. sqq.) dum lib. II. cap. 1. Thaletem fuisse quasi Hebraeorum discipulum, et illorum principia imbibisse demonstrare conatur. Id si verum esset, equidem non perspicio, quomodo fieri potuerit, vt de deo rerumque initio eius doctrina crassa esset et ad rudes sensus excogitata; vti Morkofius in Polyhistor. tom. II. libr. II. c. 10. §. 2. p. m. 201. de scientia Physica Thaletis et generationis sectae ionicae iudicat. Quod vero de deo rerumque initio adeo pinguem et ineptam suae excogitauit, siue propagauit auxitque sententiam: alii cum adcurant impietatis; alii eum absoluerunt hoc crimine. A mitioribus partibus stat Parker in Cogitationibus de deo et prouidentia diuina, (Oxon. 1704. 4.) disp. I. sect. 5. p. 10 sqq. inprimis pag. 14. vbi vere vel erit logomachia, vel falsum, Thaletem non omne aliud praeter materiam sustulisse principium. Hinc eum refutat

Budae-

ex Herodoti L. I. [cap. 170. vbi v. Wesseling. pag. 80. *Harl.*] ab Hygino [poetic. Astronom. c. 2. vbi confales Scheffer et Munker. p. 424. ed. Staneer. *Harl.*] et Suida notarum est, Phoenicius, quem et ipsum disputationes suas scripto mandasse affirmat Augustin. l. VIII. de Civ. Dei c. 2. innuitque Virruvius L. IX. c. 7. et si Laertius in Thaletis vita L. I. sect. 23. [vbi v. Menagium,] testatur quosdam statuisse, quod nihil omnino scripserit ⁹, vt discrete etiam tradit

Pp 2

The-

Budavus, qui index sedet seuerior contra Thaletem, in Analæctis historiae philosophicae, Halae Saxon. 1706. g. p. 343. sq. Enimvero vid. praeter laudatos viros doctos, *Iac. Brucker.* in Otio Viridelico, Exercit. II. §. 2. pag. 129. et *Cudworth* systema intellectuale cap. III. §. 20. vbi pag. 122. not. 8. *Moshemius* permultos viros eruditos, in vtramque partem disputantes, in medium producit, argumentaque aduersatorum vocat sub examen: adde ibid. cap. IV. §. 20. pag. 440. Quidam insuper arbitrati sunt, Thaletem habuisse iam et tradidisse veri dei notionem: cuius tamen auctor fuit inter graecos deorum cultores Anaxagoras. Decepit eam plurimos *Cicero* de Nat. deor. I. 10. male partim intellectus, partim explicitus: is autem, *Thales*, inquit, *Milesius*, qui primus de talibus rebus quaesivit, aquam dixit esse initium rerum: deum autem, eam mentem, quae ex aqua cuncta fingeret. Huius igitur loci obscuritas atque interpretatio eo magis torsit viros doctos, quod Anaxagoras apud *Ciceronem* capite sequente dicitur primus omnium rerum descriptionem et motum, mentis infinitae vi ac ratione designari et confici voluisse. Hinc variae enatae sunt suspensiones atque, vt verum fatear, contortae expositiones: nec, qui de Thalete paullo vberius vel separatim disputarunt, illius loci mentionem aut interpretationem omiserunt. v. quoque *Danifium* ad *Ciceronis* loca, praecipue posteriorem de Anaxagora p. m. 30. *Batteux* in Geschichte der Meynungen der Philosophen von den ersten Grundursachen der Dinge, Lipsiae 1773. pag. 154. sqq. qui quidem nec absoluit omnem rem, nec peruidit: *Meiners* Historiam doctrinae de vero deo, Lemgou. 1780. part. II. pag. 256. Tanto igitur interpretum discidio motus curatorem loci inquisitionem atque interpretum non magis quam Thaletis sententiae examen institui in quatuor prolusionibus academicis. Ostendi autem, neque locum *Ciceronis* esse corruptum, neque Thaletem mente sibi informasse deum infinitum et materia se iunctum, mundi opificem; sed cogitasse de principio materiali, quod in sempiterno esset motu, ex cuius necessariis motibus elementa, corpora, mundusque ipse et omnes, quae in illo continentur, naturae, ipsi-

que dii, postea rerum moderatores, sensim accepissent formam et essent enata. Vis illa, quae omnia mouet, *ψυχή*, anima mundi, timore illius acui potuit vocari deus. Velleius tamen apud *Ciceronem* illam quoque nominauit mentem, quae tamen est graecorum philosophorum *νῦν*. Hinc omnis loci obscuritas orta est. Denique Thaletis mens siue potius anima, vis illa omnia mouens, orta credebatur ex materia prima, *πρῶτη ὕλη*, mens autem Anaxagorae, a materia separata, fuit infinita. Qua interpretatione vberius explicita ostendisse mihi videor, *Ciceronem* neque secum pugnasse, neque Thaletem de vero mundi effectu recte iudicasse, et *Ciceronis* mentem fuisse male perspectam. [Eandem hac de re sententiam, prolusionibus illis, vt videtur non lectis aduersus *Cel. Platnerum*, contrariam sententiam sequentem (vid. eius *philosophische Aphorismen*, Vol. I. Lips. 1784. p. 409. sqq.) asserere nuper sustinuit *Cl. Io. Frid. Flatt*, Tubingensis Professor, in Diss. de Theismo Thaleti Milesio abiudicando, Tubing. 1784. 4.] Sed satis de Thaletis opinionibus atque erroribus, non minus quam eius, quae amplissima iudicari debent, meritis. Addere tantum iuuat, quae *Fabricius* exempli sui orae adscripta reliquit. „Vtrumque dicitur *Θάλης*, *ἦν*, et *Θάλης*, *ἦ*. [v. *Perizon.* ad *Aelianum* H. V. lib. XII. c. 50. p. 809. ed. *Abrah. Gronouii.*] *Alex. Aphrodis.* pag. 22. b) in *Sophist. Elench.* *Θάλης* apud *Aristot.* lib. I. cap. 11. *Politic.* *Ἀθηναῖος περίωνος ἡ δῆμος* (communis dialectus, non *plebs*, der *Pöbel*, vt in *Actis* philosoph. vol. I. part. IV. pag. 687.) *παρὸν*. Numus, in quo Thaletis icon, in *Heumannii Actis* philosoph. vol. I. pag. 520. sqq. et 682. sq. De dogmate eius, omnia ex aqua, *Ioh. Henr. Mulleri*, diss. Altdorf. 1718. *Biblioth. academica Halensis* IX. 101. pag. 390. “ *Harl.*

g *Plutarchus* primus est, qui operis a Thalete scripti facit mentionem; idemque, vt *Fabricius* ipse mox monet, dubitat, num sit genuinum. *Aristoteles* vero memorat Thaletis sententias atque opiniones, non litteris scriptas; sed ore et sermone aliorum traditas. *Diogenes* contra, *Simplicius* ac *Stobaeus* libros supposititios tamquam monumenta Thaletis germana iactitant. Hinc *cl. Meiners* loco cit.

Themistius oratione XXVI. (aliis XV.) p. 317. edit. Harduin. addens Anaximandrum ¹⁾ primum ausum fuisse librum edere, quod antea ignominiosum et ab usu alienum habebatur. Θαλῆς μὲν δὴ τούτων εἰσενεγκάμενος, ἐκατέθετο ὁμῶς εἰς συγγραφὴν τὰ ἐνσηματα ὅτε αὐτὸς ὁ Θαλῆς, ὅτε ἄλλος τις τῶν εἰς ἐκεῖνον χρόνων. Τότε γινόμενος ζηλωτὴς Ἀναξίμανδρος, ὁ Πραξιάδης, ἐπάντα ἐξήλωσεν ὁμῶς, ἀλλὰ τότε ἑυδὸς παρήλλαξε τε καὶ ἐξέτραπτο, ὅτι ἐδάρεψε πρῶτος, ὧν ἴσμεν, ἐλλήνων λόγον ἐξενεγκεῖν περὶ φύσεως συγγραμμένον. Πρὶν δὲ εἰς ἔνδεος [P] καθεστῆκε τὸ λόγος συγγράφειν, ἀλλ' ἐκ ἐνομιζέτο τοῖς πρόσθεν Ἑλλήσι. Mox tamen addit Laertius, a quibusdam illi tributa duo scripta περὶ τροπῆς, de conuersione solis in tropicis, et περὶ ἰσημερίας siue de aequinoctio. Nauticam vero Astrologiam ²⁾, quae sub Thaletis nomine olim ferebatur, Phocum Samium auctorem agnoscere: tum aliquibus interiectis f. 34. ex Lobonis Argiui testimonio refert, scripta ab eo procedere ad versus ducentos, τὰ γεγραμμένα ὑπ' αὐτῆς εἰς ἑπτὰ τείνεν διακόσια. Plutarchus libro: quare Pythia desierit oracula fundere carmine, p. 402. [tom. VII. p. 585. ed. Reiske.] Thaletem accenset Orpheo, Hesiodo, Parmenidi, Xenophani, et Empedocli, qui philosophiam suam carmine tradiderint: ac paulo post Eudoxo atque Hesiodo, qui de Astrologia carmine scripserint, addens tamen: καὶ γὰρ Θαλῆς ἐποίησεν, ὡς ἀληθῶς εἰπεῖν, τὴν αὐτῶ ἀναφερόμενην ἀστρολογίαν. Suidas quoque ait, eum scripsisse περὶ μετεώρων ἐν ἑπεί, περὶ ἰσημερίας καὶ ἄλλα πολλά ³⁾. Galenus libro de humoribus, affert locum ex Thaletis L. II. περὶ τῶν ἀρχῶν, profa conceptum, et si idem Galenus alibi negat, Thaletis de aqua, primo principio, sententiam ἐκ συγγράμματος αὐτῆς posse ostendi. Confer [locum Procli ex libr. a. ad Euclidem pag. 19. infra lib. III. c. 14. §. 18. vol. II. pag. 384. a Fabricio adlatum Harl.] et Menagium ad Laertium p. 16. qui p. 23. nescio quo auctore scribit, Hexametri versus originem ⁴⁾ Thaleti huic a quibusdam tribui. Falso sane, cum Homero saltim et Hesiodo fuerit iunior. Thaletis Epistolam ad Pherecydem, quam Laertius produxit, κιβδηλίας sibi suspectam esse, testatur Huetius p. 77. Demonstrationis Euangelicae. Idem etiam de altera ad Solonem fortassis dicendum, et Iosephus Scaliger Epist. 306. ad Euerardum Vorstium omnes illas Epistolas, quae Democrito, Soloni, Thaleti et Pittaco Mitylenaeo apud Laertium attribuantur, multis argumentis ait se probare posse confictas a Graecis, quibus nunquam, ut ait, mentiendi voluntas aut facultas defuit. Versus Callimachi de inuenta a Thalete vrfa minore et stella polari, quos idem Scaliger ad Manilium p. 40. adduxit, atque Menagius pag. 13. ad Laert. unde petiti sint, negat se comperisse, exstant apud Achillem Tatium, in Isagoge ad Aratum pag. 132. Negat enim pag. 15. vir doctus, se meminisse quicquam alibi lectum de Euphorbo Phryge, quem Laertius in Thaletis vita f. 25. ex Callimacho

cit. pag. 140. sq. negat, philosophum Milesum opus quoddam manu sua exaratum reliquisse. Harl. h) Inter Philosophos, puta, ac singillatim Physicos. Sed de Thalete Simplicius in 1. Phys. p. 5. ed. lat. Fertur Thales fuisse primus, qui Graecis commentationem historiamque de Natura edidit et patefecit. Equidem cum multi et alii veteres essent, seu Theophrasto videtur, ipse longe ab illis discessit, tanquam latuissent ipsum cuncti, qui eum praecessere. Praeterea traditur nullum monumentum scriptum, praeter illam Astrologiam

ναυτικήν, posteris reliquisse. Chalcid. p. 378. Laetantius l. I. Instit. c. 5. de Thalete: Primus omnium quaevisse de causis naturalibus traditur. Etiam primum omnium de coelestibus [disputasse] scribit Minucius Felix c. 19. Fabr. De astronomiae inventoribus v. Eudociam pag. 40. et 429. Harl. i) Simplicius loco laudato.

k) Eudocia p. 228. de Thalete: Ἐγνώσκει περὶ μετεώρων ἑκείνη· περὶ ἰσημερίας καὶ ἰσολύτων· καὶ ἄλλα πολλά. Harl.

l) Confer quae supra, XXIV. 4.

macho narrat reperisse *σκαλιῶν καὶ τρίγωνων καὶ ὅσα γεωμετρικῆς ἔχεται θεωρίας*, *rationem scalenorum et trigonorum et quaecunque ad Geometricas speculationes spectantia habentur*. At legerat haud dubie de Euphorbo Troiano, cuius in se animum migrasse ferebat Pythagoras, et quem a Callimacho innui non est dubitandum. Alia Thaletis inuenta memorat Proclus ad Euclidem p. 19. 44. 67. 78. 92. et Clemens I. Strom. p. 302. ex Eudemi Historia Astrologica ^{m)}. Denique Thaletis nomine etiam secundum [P] nonnullos venit Zamolxis, teste Porphyrio in Pythagorae vita p. 186. quo de Zamolxi, vti de Lycurgo quoque, dixi quaedam libro secundo, c. 14. §. 10. quod est de Graecorum legislatoribus. Thaletis filius (adoptivus, neque enim uxorem duxit, ut docet Plutarchus in Solone p. 81. referens alterum eius adoptivum e sorore natum Cybisthum) Phidiades in Aegina insula domum habuit, in qua natus fertur Plato. Laert. III. 3.

Thamyris. IV. THAMYRIN, Philammonis et Arfin oae siue Argiopae ⁿ⁾ filium, Thracem memorat Homerus Iliad. β. v. 595.

— — — καὶ Δάμω, ἴδμε τε Μῶσιν
Ἄντίμαχον Θάμωρον τὸν Θράκη παῖσιν δαδῆναι.

Ad quem locum Eustathius [et schol. min. item Eudocia p. 226. quae male habet *παῖς Ἀρ-
οῖς ῥύμφης*, *Harl.*] hunc vatem et cantorem cum Musis contendisse ait ea lege, ut si vicisset, omnium earum potestatem haberet, si vero esset superatus, ab illis, quacunque re vellent, priuaretur: Victrices itaque Musas oculis Thamyrim spoliasse, et vocem eius laesisse et mente ipsum mouisse. Alii non cum omnibus, sed cum vna Musarum certasse affirmant, proposito, si victor abiret, praemio nuptiarum ^{o)}. Sensum allegoricum huius fabulae quae apud [Euripid. Rhel. v. 915. sq.] Diodorum Sic. L. III. p. 201. Diogenianum Centur. IV. prou. 27. Parthenium c. 29. Hyginum L. II. c. 6. poetic. Astrolog. [vbi vide interpr. in ed. Stauer. p. 437.] Iulianum Epist. 41. Dionem Chrysost. XIII. p. 225. Plutarchum L. de Musica, tom. II. p. 1132. Oppianum L. II. Ixentiorum (in Eutecni paraphrasi p. 64.) Lucianum in reuiuiscantibus, T. I. p. 393. [cap. 6. p. 576. tom. I. ed. Reitzii] Apollodorum, aliosque occurrit, ita exponit Iohannes Tzetzes Chyliad.

Pp 3

^{m)} adde *Scipionem Aquilianum* de placitis physicis philosophorum, qui ante Aristotelis tempora floruerunt etc. (a Fabricio lib. II. c. 33. pag. 796. laudatum) cap. 19. — Thaletem nouam lucem accendisse lieteris omnibus, quarum tum temporis curam habere solebant, speciatimque astronomiae et Zodiacum eiusque obliquitatem inuenisse, (*Plutarch.* de Plac. philos. lib. II. c. 12.) quam gloriam *Heinius* in Diff. sur Oenopidas de Chio, in Hist. de l'Acad. à Berlin a. 1746. p. 401. sqq. ad Oenopidem Chium conferre studuerat, contra hunc ostendit *I. M. Gesner* in disp. Historiae Zodiaci sect. 1. Göttingae 1754. p. 15-20. *Harl.*

ⁿ⁾ Schol. Homeri Iliad. α, 435. Eratus Musaeum vocat, sed ad II. β. Catal. v. 595. Arfae Nymphae. *Fabric.* sed *Barnef.* Ἀρφίονος ex Apollodoro [1. cap. 3. §. 3. vbi vide cl. Heyne pag. 35.] emendauit, et antea Sylburg. ad Pausaniam IV. 33. adde Meisium ad Ouid. III. Amor. el. 7. v. 62. et Bar-

mam. ad Ouidii Metam. XI. 317. Pater Musaei Thebani, poetae lyrici, multoque ante bellum Troianum viuentis, fuisse dicitur apud Suidam, v. *Musaei*, tom. II. pag. 578. Thamyris primus cecinisse fertur cithara, sine voce. *Plin.* H. N. VII. 36. adde *Blackwell* in Enquiries into the Life and writings of Homer, ed. II. Londini 1736. ex interpr. theotisca Vossii, pag. 115. *Harl.*

^{o)} Plura vide de illo apud *Simson*. Chron. ad a. m. 2742. ante Christum nat. 2261. col. 245. cum nota Wesselingii, *Barth.* ad Statii Theb. lib. 4. v. 181. sqq. *Brouckhus.* et *Burmman.* II. ad Propert. II. eleg. 18. vers. 19. Thessalum cum fuisse ex vrbe Oechalia, non Thracem, recte tamen Thracem quoque dictum esse, quum Thessalia olim Thracia nominata fuerit, ostendit *J. Vossius* ad Pompon. Melam. II. cap. I. pag. 706. sq. ed. II. Abr. Gronou. Lugd. B. 1748. conf. *Bayle* in v. *Thamyris.* *Harl.*

had. VII. hist. 108. ut notet, arrogantem fuisse Poetam, quod vero poemata eius perierint, hinc a Musis excoecatum tradi. Pausanias in Messenicis pag. 363. ex morbo luminibus captum Thamyrim arbitratur.

Eius scripta V. Tzetzas verba, quibus Cosmogoniae etiam a Thamyri scriptae meminit, et inuenta. haec sunt:

— — — ἦν πομπὴς γυναικῶν,
 Συγγράφας κοσμογονίας πενταχόδου σίχου,
 "Ὅν κομμάσῃς δ' ἐνέμιζεν ἴσον αἰ νῦν ἰδὼν.
 "Ἐὰ δ' ἐξηφανίσθησαν τὰ τέττα γυγναμένα,
 "Ἐφασαν, αἰ ἀντίρρυν, αἰ πρὸς ῥῆν, ταῖς Μούσῃς.

Suidas ait, Thamyris Theologiam ferri versibus termaille, quae Theologia siue Theogonia, haud diuersa fuit (ut recte etiam Baelio animaduersum) a κοσμογενείᾳ illa Tzetzae memorata sed versuum numerus apud alterutrum vel vtrumque falsus; neuter enim opus ipsum Thamyrae inspexit. [Eudocia l. m. nullum a Thamyri scriptum librum memorat.] Eius hymnos laudat, cumque Orphicis iungit, Plato lib. octauo de legibus et Pausanias in Phocicis p. 812. testatur, eum hymno in Apollinem decantato in certamine Pythio vicisse. Meminit et Plato in Ione, non longe a [P] principio, [pag. 36. ed. Mülleri, cuius notam videbis. Harl.] ἀδεύωντες εἶδες ἄνδρα, ὅστις περὶ μὲν Ὀλύμπου δεινὸς ἐστὶν ἐξηγεῖσθαι ἢ περὶ Ὀρφέως ἢ περὶ Φημίδος τῆς Ἰθακῆσις βασιλῆος. Et in extremo libri vltimi de Rep. [libr. X. p. 765. B.] ait, animam Orphei in Cygnum, Thamyrae in Philomelam post mortem transinigrasse, alienus utique a sententia Prodicī Phocaeensis, qui Thamyrim apud inferos poenas suae in Musas iactantiae et insolentiae haere scripsit, narrante Pausania in Messenicis p. 363. Plutarchus L. de Musica p. 1132. poema Thamyrae de Titanum bello aduersus Deos commemorat, sed quod nec ipse vidit, πεποιημένοι δὲ τῶτον, inquit, ἰστορεῖται Τηταίων πρὸς τὰς θεὰς πόλεμον. Praetereo, quod de Thamyrae Musica meminere Strabo L. X. p. 471. Plutarchus p. 1093. quod non suauiter vivere liceat secundum Epicurum, Philostratus L. I. Sophist. p. 482. et 521. et in Epistolis p. 887. Dio Chrysostomus diss. 69. p. 622. et Clemens Alex. 1. Strom. p. 307. qui auctor est, Doricam harmoniam a Thamyri inuentam fuisse. Ad caecitatem eius alludit praeter Propertium L. II. Eleg. 18. v. 19. Ouidius Lib. III. Amor. Eleg. 7. v. 62. ita canens:

Quid miserum Thamyrim picta tabella iuuat?

Apollodorus Lib. I. p. 8. itemque alii Hyacinthum deperisse scribunt, atque adeo πρῶτον ἀεζασθαι ἐρᾶν ἀρρένων, qua de re Suidas [Apoll. I. 3. 3.] et ex recentioribus Gyrardus [et Stauer. ad Hygini Poet. Astron. II. 7. p. 440. Harl.] multa afferunt, quae ἀρρήτητα αἰνίσιναι.

VI. Cum hoc Thamyri a nonnullis confunditur Amyris quidam siue is idem fuit, qui famulum in templo Sybaritico verberibus fatalibus excipiens ansam dedit pro verbo "Ἀμυρὶς μάλινται, de quo vide Andream Schottum ad Adagia Graecorum p. 87. et 200. Fuit et Thamyris Theclae Sanctae sponsus, de quo in actis eius mentio occurrit. Etiam celebris Scytharum regina, Cyri debellatrix, Thamyris a quibusdam appellatur, a Lindenbrogio Tamyris; sed huius nomen rectius effertur Tomyris, ut ostendit Valesius ad Ammia.

Ammianum Marcellinum Lib. XXIII. c. 6. *) Sed et Cilix *Tamiras*, qui aruspicinam Cyprios docuit, apud Tacitum Lib. II. c. 3. Hist. vocatur *Thamyras*, etsi apud Hesychium ab illo sacerdos Cyprii vocantur *Ταμειρίδαι*, non *Θαμειρίδαι*. (v. Meurs. Cypr. p. 50.) *)

Themis. VII. THEMIS, una ex Titanidibus, carmen Heroicum prima reperisse quibusdam visa fuit, ut auctor est Clemens Alex. Lib. I. Strom. p. 309. Antiquissimum etiam ferunt fuisse Themidis fatilouae oraculum, Deucalioni et Pyrrhae praecipientis, ut lapidibus iactis in orbem mortalibus vacuum, genus humanum restaurarent, ut praeter alios refert Arnobius L. V. et Lutatius ad Statii 3. Thebaidos, v. 560. Sed de Themide, eiusque oraculo, cuius crebra apud veteres mentio, agunt Boissardus de diuinationibus p. 97. et Bulengerus Lib. I. de oraculis ac vatibus c. 2. Vide praeterea Casaubonum ad Strabonis lib. IX. p. 429. edit. Paris. Simonidum ad Sidonium p. 233. Stephanum Pighium in libro *Themis Dea*, T. IX. Antiqu. Graecar. Iacobum Perizonium [P] dissertatione tertia Triadis p. 249. seq. et Franciscum Bianchinum, in Historia vniuersali ex monumentis antiquis illustrata c. 4. ubi ius naturale sub Themidis nomine a veteribus commendatum ex Festo et aliis docet *). Confer Diodorum Siculum L. V. p. 335. Theages apud Stobaeum: *Θέμις ὡς Φομιζέται παρὰ τοῖς ἑρηνίαις Θεοῖς, δίκαι δὲ παρὰ τοῖς χθονίοις, νόμος δὲ παρὰ τοῖς ἀνθρώποις.* Idem tradit Iamblichus in vita Pythagorae p. 55. et apud Clementem 6. Stromatum p. 613. *δίκαι ὅσια ὄντων, ἐυνομίας ἀκόλαστος καὶ πινυτὰς Θέμιδος.* Sacra etiam Themidis olim celebrata fuisse, quorum caerimoniae quasdam symbolaque prodit idem Clemens in protreptico p. 14. Ceterum apud Iohannem Malalam 1. Chron. pag. 181. et priscum Scholiastem laudatum Bulengero Lib. I. de Theatro c. 2. a quo Themis prima *Τραγικὰς μελωδίας* inuenisse et dramata edidisse traditur, pro *Θέμις* siue *Θεός* legendus *Θέσπις*, ex certissima coniectura Clarissimi Bentleii Epist. ad Milnum pag. 46.

Thymoetes. VIII. De THYMOETE, Laomedontis nepote, non praetereundum Diodori Siculi testimonium, quod exstat libro III. p. 201. *Πρὸς δὲ τέτοις θυμοίτην, τὸν θυποῖτε τῷ Λαομέδοντος, κατὰ τὴν ἡλικίαν γεγονότα τῷ Ὀρέφῳ, πλανηθῆναι κατὰ πολλὰς τόπας τῆς οἰκουμένης καὶ παραβαλεῖν τῆς Λιβύης εἰς τὴν πρὸς ἑσπέραν χώραν τῆς αἰεμένης ἕως αἰεανῶ. Θεάσασθαι δὲ καὶ τὴν νῆσον, ἐν ἣ μνηστολογεῖσιν ἑγχώριοι ἀρχαῖοι τραφῆναι τὸν Διόνυσον, καὶ τὰς κατὰ μέρος τῷ Θεῷ τέτε πράξεις μαθόντα παρὰ τῶν Νυσαίων, συντάξασθαι τὴν Φρυγίαν ὀνομαζομένην παῖσιν, ἀρχαῖκῶς τῇ τε διαλέκτῳ καὶ τοῖς γράμμασι*

p) v. longam doctamque notam *Hemsterhuis* ad Luciani Contempl. tom. 1. pag. 508. sq. *Harl.*

q) *Thamyras* medicus apud Galenum, et Fabricium nostrum in *Eléncho medicorum veter.* vol. XIII. pag. 431. *Harl.*

r) Illam sententiam vberius ornat, omnem fabulam historiamque explicat, et aliorum enarrat opiniones, ingenio suo interdum indulgens *Io. Frideric. Hombergk zu Vash*, Iuris in Vniuersitate Marburgensi P. P. in libro: *Themis seu de ortu legis aeternae secundum sententiam Graecorum.* Marburgi Cattor. 1725, 4. Breuius exponit histo-

riam Themidos explanatque commenta, quae de illa allegorice dicta putat, *Christophor. Wolle* in *Diss. de Themide, diua iustitiae praeside, e sacra Christi ciuitate proscibenda.* Lipsiae 1737. 4. Illam, censet Wolle, fuisse principem quamdam virginem, ex Cycloperum gente; in Thessalia, quae sibi eximiam iustitiae et aequitatis laudem inter ciues suos acquisiuisset, dein regina, coniux Iouis, Thessaliae regis, sapiens et longe futuros casus prospiciens; ideoque fatidica, post mortem dea et praesens iustitiae habita dictaque; etc. Entimvero haec et alia in coniecturis haud adeo firmis posita sunt. *Harl.*

μασι χρησάμενον. Eadem de Thymoete scribit, sed praeterito Diodori nomine, Gyraldus, dialogo de Poetis secundo, neque alium, quam Gyraldum, auctorem laudat Laurentius Crassus, Baro de Pianura, in opere de Poetis Graecis pag. 515.

Tiresias. IX. De TIRESIA vate, eiusque oraculis, coecitate etc. adeundus idem Diodorus Lib. IV. p. 269. Philostratus L. I. imag. Iustinus quæst. 146. ad Orthodox. Suidas in γαρμῶν, Boethius lib. V. Consolat. prosa 3. Politianus c. 80. Misc. Bonifacius Hist. ludicrae lib. I. c. 6. et illustres ætatis nostræ viri Huetius in Demonstratione Euang. et Ez. Spanhemius ad Callimachum [Hymn. in Pall. v. 82. sqq. add. Bayle, Art. *Tiresias*. *Jaeger*.]

C A P V T XXXVI.

I. Zoroaster unus an plures. II. Cum Adamo, Noacho aliisque temere confunditur. III. Eius nominis notatio. IV. Aetas. V. Scripta eius Astrologica. VI. Physica, ubi etiam de Oraculis, quæ diuersa fuerunt ab Apocalypsi. VII. Platoniorum iuniorum in Oracula commentarii deperditi. Gemisti Plethonis *εὐρυπρόδικτος* dogmatum Zoroastri et Platonis. ibid. VIII. Editiones et versiones Oraculorum Zoroastreorum quæ [P] exstant, cum Scholiis, Plethonis et Pselli. IX. De Patricii collectione observationes quædam. X. Vtrum e Chaldaico vel Persico translata fuerint, et de oraculis Zoroastri quæ Chaldaice scripta habere se olim testatus est Iohannes Picus. XI. Oraculorum ut videtur Metaphrastes, Iulianus Theurgus, de quo plusculum, et num artibus ipsius Magicis potius, quam precibus legionis fulminatricis exoptatum imbrem debuerit exercitus M. Antonini. XII. Libri Zoroastri de arte Magica. XIII. Chemica scripta Zoroastri tributa. XIV. Opus Theologicum de sacris dogmatibus et religione Persarum. Liber ZENDVA EST A cuiusque compendium ab Hydeo Latine vulgatum, quod inscribitur SADDER.

[Cum supplementis W. Jaegeri.]

Zoroaster unus, an plures. I. Superest postremus ante Homerum dicendus ZOROASTER, de quo tam multa et pugnantia inter se traduntur, ut illa diiudicare atque reuocare ad examen, res maioris sit operæ, quam pretii. Neque enim in illis tenebris antiquitatis plane certi quicquam ex tam diuersis, interque se confusis exsculpere fas est. Vnus Zoroaster fuerit, an postea et alius, non satis constare scripsit Plinius Lib. XXX. c. 1. Vnum fuisse sensit Goropius Becanus et nuper Thomas Hyde, sed Scaliger et Bochartus duos, [itemque Abb. Foucher, qui alterum Cyaxaris i. forte æqualem, alterum Dario, Hytaspis s. *ὕψασπον* facit, v. Commentar. Acad. Reg. Litt. Paris. T. 25. 27. 29. 31. 38. *Jaeger*]. Claudius Salmasius et P. Lambecius Arnobium secuti tres, Franciscus Patricius, Athanasius Kircherus, Valesius ad Ammian. Lib. XXIII. p. 374. multique alii quatuor, Thomas denique Stanleius quinque: 1. Assyrium, 2. Bactrianum, Nini æqualem et ab eo vel a Semiramide victum: 3. Persam siue Persomedum, 4. Pamphylium, et 5. Proconnesium, Arnobio L. I. et Plinio memoratum, quibus ait, sextum addi posse, Babylonium, omnis diuini arcanum Antiflitem, quo magistro usum Pythagoram narrat Apuleius in floridis. Sex quoque Zoroastres numerat Delrio in disquisitione Mag. explosus a Ioh. Henrico Vrsino in Exercitationibus de Zoroastre, Hermete et Sanchoniato, editis Norimbergæ 1661. 8.

II.

Cum aliis
sommis confun-
ditur.

II. Philippo Cluvero Zoroaster est *Adamus*, Pseudo-Beroso et Ioh. Cassiano, Petro Comestori, Athanasio Kirchero et pluribus recentioribus, *Chamus*, Noae filius, Gregorio Turonensi *Chus*, scriptori Clementinorum a Cotelerio editorum ^{a)} *Nimrod*, auctori Chronici Alex. pag. 28. et Pseudo-Clementi *Misraimus* Aegyptius: Procopio Gazaeco et Epiphanio Ninarodi filius *Affur*, *Abrahamus* ^{b)} aliis, Georg. Hornio *Bilamus*, Huetio *Moyser*, Clementi Alexandrino *Er Pamphylius*, Platoni ^{c)} memoratus, Bundaro Mahumedano famulus alicuius discipulorum *Jeremiae*, Abulpharaio ^{d)} p. 45. e discipulis *Eliae* vnus; Abunephio, scriptori [P] Arabi apud Kircherum i. Oedipi Aegypt. p. 85. 176. *Ofris*, et ipsi Kirchero p. 261. etiam *Mithras*: Eduardo Pocockio ad Abulpharaum p. 147. *Hyfaspes*, Thomae Hydeo, in historia religionis veterum Persarum c. 24. p. 314. fuisse videtur famulus *Esdrae* Prophetae, et p. 310. ae 340. idem cum *Zoromastre* Chaldaeo, Suidae memorato; quibus adde, quod multi putant, Zoroastrem latere sub *Oxyarte* Ctesiae et Diodori Siculi, item sub *Zara* vel *Nazarato* Alexandri Polyhistoris, *Zabrato* Porphyrii, *Zarata* Plutarchi, et *Zare*, *Zarade*, *Zoroado*, vel denique *Lafrade* et *Zarua* aliorum. Vide Cotelierum ad Pseudo-Clementis recognitiones L. IV. c. 27. Tho. Stanleium Hist. Philosophiae Orientalis Lib. I. cap. 2. Marsham. Canon. Chronic. pag. 144. Huetii demonstrat. Euangel. p. 150. seq. et p. 458. sq. quo posteriore loco Zoroastrem confert cum Ezechiele. Petrum Baylium in Lexico Historico Critico ^{e)}, Bartholomaeum Herbelotum denique in Bibliotheca Orientali, qui inter alia refert, eum a quibusdam Eliae et Elisaei, Rechabitarumque discipulum habitum fuisse, ab aliis haud diuersum putatum a Smerdi, qui post Cambysem regno Persarum praefuit.

Eius nomi-
nis notatio.

III. Nomen ipsum Zoroastris Pseudo-Clementi, Gregorio Turonensi et Abunephio apud Kircherum *viuum fidus* sonat; Dioni et Hermodoro apud Laertium *ἀνθρώπου*, Bocharto Lib. IV. Phaleg. c. i. *ἀνθρώπου* *ἱερέως*, An-
nio

a) Homil. IX. c. 4. sq. Vide et recognitiones Clem. Lib. I. c. 29.

b) Confer Herbeloti Bibl. Or. in vocibus *Abraham*, *Abeſta*, *Zoroaster*.

c) De Republ. L. X. p. 761. ed. Francof. 1602. cf. quos laudat *Spencer*. in Adnotatt. in L. II. Orig. e. Celsum, p. 36. eumque secutus *Potter*. ad Clement. Alex. Stromat. L. V. p. 710. sq. *laeg*.

d) Hoc non pro certo tradit, sed, famam tantummodo Zoroastrem discipulis Eliae inferuisse, narrat Abulphar. p. 77. vers. germ. (Lips. 1783.) cf. doctam adnotationem Interpretis, p. 265. *laeg*.

e) Adde Remarques Critiques sur le Dictionnaire de Bayle, (à Paris et à Dijon, 1752.) p. 801. sqq. *Briffon*. de Regno Pers. L. II. § 57. *Lambec*. Prodr. Hist. Lit. L. I. c. 5. et 7. *Schneideri* Diff. III. de nomine et vita Zoroastris. Wittemberg. 1707. 1708. 4. *Buddei* Hist. Eccles. V. T. T. I. p. 349. sqq. *Prideaux*, Hist. des Juifs et des peuples voisins, T. II. p. 35. sqq. et Lettres de Mr. *Moyle* à Mr. *Prideaux*, avec les Reponses de Mr. *Prideaux*. T. VI. p. CXLI. sqq. Journ. des Scav.

Vol. I.

1723. pag. 4. sqq. *Cudworth*. Syst. Intellect. T. I. p. 417. sqq. *Brucker*. Hist. Philos. T. I. p. 116-127. et p. 144-158. et in Append. p. 47-51. et 59-70. *Fourmont* Reflexions sur l'origine, l'histoire et la succession des anciens peuples, — à Paris, 1747. 4. 2. Voll. *Allg. Weltkhist.* T. IV. p. 131. sqq. *Meiners* de Zoroastr. vita, institutis etc. Commentatt. III. in Commentar. Soc. Scient. Gotting. T. VIII. 1778-1780. Nolo nimius esse in commemorandis scriptis, quibus vita et res Zoroastris exponuntur. Qui plura nosse cupit, inspiciat cl. *Menselii* Biblioth. Hist. Vol. I. P. II. p. 37-40. Ea est rerum huius philosophi obscuritas, vt, diligenter perlectis disputationibus virorum doctissimorum, non possis non vsurpare illud Comici: *fecistis probe; incertior sum multo, quam dudum*. Nec desunt, qui Zoroastrem vmquam fuisse negent. y. Journal Heluetique, 1744. Nou. p. 480. sqq. *laeger*. Add. b. Hissmann. ad librum, qui inscribitur: Neue Welt und Menschengesch. T. III. p. 177. ff. et p. 236-276. S. V. Less über die Religion, ihre Geschichte etc. T. I. p. 399. ff. *Beck*.

Qq

nio Viterbiensi *magum et veneficum*; Iohanni Croio ad quaedam loca Origenis p. 31. *principem secreti*, siue *arcani* שר הסתר, Salmasio de Hellenistica p. 368. Henrico Lord in descriptione Religionis veterum Persarum in India c. 3. p. 154. Hottingero Histor. Oriental. p. 364. Texeirae et aliis *Zaradust* vel *Zertutscht*, *Zerdascht*, Theodorito Ζαρδάδης, *amicum ignis*; Kirchero in Obelisco Pamphilio Lib. I. c. 2. §. 1. *Tsfairaster*, *fistorem imaginum occulti ignis*, vel *Tsfuraster*, *occultarum rerum imaginem*. Thomae Hydeo pag. 310. *aurum prauum*, vel *contra obryzum*, etsi fatetur iste, neutram harum expositionum sibi satisfacere. Confer eruditissimi Viri Hadr. Relandi partem 2. diss. Misc. pag. 265. [Gefneri Isagog. §. 667. Büschingi Gesch. der Iud. Relig. Einleit. §. 10. *laeger*].

Adas.

IV. Similiter de aetate necesse est plurimum abire in diuersa, quibus tam varia de Zoroastre vel pluribus hoc nomine, in mentem venerunt. Lubet hoc loco illud tantum commemorare, quod Zoroastrem Magiae inuentorem quinque millibus annorum ante bellum Troianum fuisse falso scripsit Hermippus et Aristoteles apud Plinium, et Hermodorus Plonicus apud Laertium in prooemio. Meminit eiusdem sententiae quoque Plutarchus de Iside et Osiride p. 369. neque valde ab ea abhorret, quod apud eundem Plinium Eudoxus Zoroastrem sex millibus annorum ante Platonis mortem floruisse prodidit. Sed iuniorem facit Suidas, qui ait fuisse ante [P] bellum Troianum annis quingentis: quin longe citior est Xantho Lydio apud Laertium prooem. sect. 2. qui a Zoroastre ad Xerxis transitum non plures annos quam sexcentos numerauit. Ceterum mihi quidem probabile est, licet plures forte fuerint Zoroastres, tamen scripta et Magiae in Perside inuentiōnem tribui posse, cum aliqua verisimilitudine, non nisi vni, Persomodo nempe, qui Darii Hytaspis temporibus claruit, adeoque Homero longe iunior fuit. Quis enim non malit credere, scriptores nominum similitudine deceptos ad Chaldaeam vel Bactrianum ⁸⁾ res Persici Zoroastris retulisse, quam

f) De aetate Zoroastris et diuersis, quas subdixerunt viri eruditi, temporis rationibus copiose disputat Bailly in Geschichte der alten Sternkunde vol. II. p. 135-139. Is vero et l. cit. et vol. I. p. 156. sq. duos numerat Zoroastros, quorum priorum astronomiae apud Chaldaeos et Babylonas inuentorem, [quem etiam celebrat. Eudocius p. 40. et 429.,] vixisse statuit a. 2459. ante Christum nat. a. 520. ante Mosē; posteriorem vero, Persam natione et restauratorem religionis magicae, in viuis fuisse a. 589. ante Christ. nat. cum Anquetil du Perron, in Zend-Avesta, tom. I. part. II. pag. 60. censet. A Bailly rationibus parum discedit in aetate Zoroastris vetustissimi definienda Hancarville de illius aeuo et religione differens in: Recherches sur les Antiquités de Persepolis, in tomo II. libri: Recherches sur l'Origine — des Arts des la Grece. Londini 1785. v. Götting. ephem. litter. a. 1786. plag. 28. p. 279. Harl.

g) Quod Zoroaster ait, (v. Zendauestae versionem gallicam, tom. II. pag. 400.) se Zendauestam eo loco scripsisse, vbi dies longissimus duplo

maior esset breuissimo, h. e. horarum sedecim, cl. Abr. Jac. Penzel in libello de Arte historica, ad Stanislaum Comitem de Soltyk, Lipsiae 1784. 8. §. 9. pag. 89. sq. ex his, quod is locus debeat latitudinem, eamque septentrionalem, habere 49. graduum; in Sibiria autem inde ab 80. gradu longitudinis ad 130. rudera magnarum urbium, atque in iis simulacra idolorum fuissent reperta; inde autem hodierni adeant religionis causa, urbem Selenginskoy Sibiriae, prorsus vt pontificis romani adclae Lauretum, vel Muhammedani Meccam, ex his igitur conicit, Zoroastrem scripsisse Zendauestam aut in ipsa vrbe Selenginskoy, (quod quidem illi verisimillimum videtur, propter vrbis celebritatem, quae caput fuit incluti olim Serici populi, quem annales Sinenses Hoci-hé nuncupant,) aut certe in vna illarum urbium, quae inter 80. et 130. longitudinis gradum interiacent. Tum concludit, eos non multum a veritate tramite aberrauisse, qui Zoroastrem natione Bactrianum perhiberent: vtpote quum Sogdiana esset aliquando prouincia Bactriae inter Oxum et Iaxar-

quam plures eodem nomine diuerfis temporibus homines tam similia studia coluisse, tam multa eadem et patrasse et passos esse?

*Scripta
eius astrolo-
gica.*

V. Iam quæ scripta ad Zoroastrem veluti auctorem et olim relata sint et hodie referantur, videamus. Equidem hic optem, exstare libros *περί μαγίαν Hermippi Smyrnasi*, qui sub Ptolemæis claruit, et *de tota arte Magica*, ut ait Plinius, *diligentissime scripsit, et vicies centum millia versuum a Zoroastre condita*^{h)}, *indici- bus quoque voluminum eius positis, explanauit.* Sed videtur illud Hermippi opus iam Chrysostomi ætate intercidiſſe, ut ex huius fermone in S. Babylon non absurde colligas. Zoroastrem primus Graecis notum fecit Pythagorasⁱ⁾ teste Clemente, 1. Strom. pag. 304. hinc plures eius meminere, Plato in Alcibiade, Antisthenes apud Suidam in *Αντισθένης*, Aristoteles, Hermippus, Hermodorus et Eudoxus apud Plinium ac Laertium, ut eos, qui post fuere, omittam. Ex recentioribus scripta Zoroastri tributa prae ceteris diligentius retulit Lambecius in prodromo Histor. literar. p. 79. seq. cuius obseruationibus nonnulla praesenti loco adiungam. Videntur autem vniuersa commode distribui posse in *Astrologica, Physica, Magica- que et Chemica*, ac denique *Politica* et sacra siue *Theologica*. Astronomiae inuentorem Zoroastrem Babylon. celebrat Nonnus hist. 67. ad Nazianz. *Ἀστρονόμου et σοφὸν παρὰ τὰς ἐν τῇ ἀστρονομίᾳ Zoroastrem* vocat Suidas, Auctor recognitionum Lib. IV. c. 27. *ἀστρίς mal- tum ac frequenter intemium*^{k)}. Auctor Chronici Paschalis p. 37. *Ἀστρονόμον Περσῶν περιβόη- τον*. Idem Suidas [nec non Eudocia pag. 205.] illi tribuit *ἀστροσκοπικὰ ἀποτελεσματικὰ libros quinque*, ex quibus deprompta esse videntur, quæ ex Zoroastre petiit collector Geoponi- con non tantum Lib. I. cap. 10. et 12. sed et Lib. II. c. 13. et Lib. V. c. 44. Lib. VII. c. 5. 6. 11. Lib. X. c. 83. Lib. XI. c. 19. Lib. XIII. c. 9. et 16. et Lib. XV. c. 1. et Plinius Lib. XVIII. c. 24. Neque enim necesse est, ut cum Lambecio p. 85. singulare fingamus Zoroastris opus *de re ru- stica*, cuius nemo veterum meminit, neque Plinius vsquam Zoroastrem de agricultura scripsisse dicit, [P] quanquam id affirmat Thomas Hyde pag. 340. Et tametsi libros illos Apo- telefinaticos genuinum Zoroastris opus nolim praestare, nihil tamen euincit argumentum Lambecii, quo pag. 83. et 88.^{l)} contendit, opus illud Zoroastri suppositum fuisse, quod in

Qq 2

illis

Iaxartem fluuios sita, cuius limites utique putas vsque ad 49. gradum pertinuisse. Acute quidem: at auctorem Zendauestae fuisse Zoroastrem Bactria- num, res est valde incerta, et vero fabulosa. De antiquissimo Zoroastre quaedam tradit: *Abrah. Grauius* in Historia philosophica. Francker. 1674. 8. pag. 24. sq. *Harl.*

h) Non de solis Oraculis et versibus futurorum praenunciis hoc accipiendum, ut facit Heurnius p. 123. Histor. Philos. Barbar. sed de omnibus scri- ptis, quæ Zoroastris nomine ferebantur.

i) In loco Clementis, Stromat. L. I. quo Fa- bricius vtitur, (p. 357. Potter.) pro *ἰδὲ λωον* re- ctiùs legas *ἰζήλωον*, adeoque Pythagoras non no- tum fecit, sed acmulatus est Magum Persiam. *laag.*

k) Eudocia p. 205. *Ζωροάστρη*, ait, *Περσιμάχης*, *σοφὸς ἐν τῇ ἀστρονομίᾳ.* *Harl.*

l) Cl. Niclas in nota P. Needhami Prolegome- nis, edit. Geoponicorum subiecta, pag. LXXV. tom. 1. (Lipsiae 1781. 8.) transcripsit verba Fa- bricii nostri, *Suidas illi tribuit* etc. sed ea addit quæ hic repetere, neque ab instituto alienum vi- debitur, nec molestum lectoribus. „Persam certe vbique argumentum indicat magicum et astrolo- gicum, quibus artibus Persiae antiquae progeniem in India hodiernum esse deditissimam, peregrina- tores, et in his Cel. Niebuhr Itinerar. part. II. ob- seruauit. Quaedam harum nugarum forte satis antiquae sint: sed de principe illo *Zoroastro*, de quo cum alias multi; tum vero nuper triumuiui clarissimi *d'Anquetil*, pluribus libris; Abbas *Fon- cher* in vol. XXXIV. des Memoires de litterature — de l' Acad. roiale des J. et B. L., et Göttingae cel. *Meiners* comment. soc. reg. per an. 1778. recita- tarum

illis capitibus Geoponicon, quae e Zoroastre petita esse dicuntur, allegatur Democritus *) et Aristoteles: nam alibi **) ostendi, titulos capitum in Geoponicis saepe esse parum accuratos, neque ita intelligendos, ac si toto illo capite deinde scriptoris, cuius nomen praefixum est, ipsa verba afferrentur, sed potius sententia illius a collectore utcumque expressa et aliorum opinionibus interpolata. In Collectaneis quibusdam Graecis Astrologicis ineditis, quae in variis Bibliothecis manu exarata occurrunt, inter diuersos scriptores, ex quibus illa congesta fuere, comparet etiam nomen Zoroastris. Vide *Labbei* Bibl. nou. MSS. pag. 122. 168. 278. *Olug Beigh* in Astrologia Persica inedita apud Thomam Hyde pag. 312. agens de indicatoribus Horoscopi siue signi ascendentis in natiuitatibus, Ptolemaeo praefert Hermetem, Hermeti Zoroastrem. *Opinione autem Iudiciariorum vero propior est indicator Zerdusti Philosophi.* Vnde apud Persas opus Astrologicum sub *Zoroastris* nomine ferri, quo se aliis in hoc doctrinae genere peritiorem ostenderit, recte ibi vir doctus concludit. Sane Arabicum scriptum huius argumenti sub Zoroastris nomine memorat Labbeus p. 259. Bibl. nou. MSS. Et libri Zoroastrei celeberrimi, *Zend* Persis dicti, pars vndeuigesima apud Hydeum p. 340. agit de *Astrologia iudiciaria*, uti vicesima de *officio Medici et viribus herbarum*. Confer Henricum Lord de religione veterum Persarum p. 176. Quod si Zomorasdes Suidae memoratus non diuersus est a Zoroastre, ut eidem Hydeo videri diximus, tum Mathematica scripta, quae illi Suidas tribuit, accipienda sunt de scriptis Zoroastris Astrologicis, uti Mathematicos pro Astrologis poni notum est vel ex Codice Iustiniano Lib. IX. tit. 18. Gellio Lib. I. c. 9. Iuuenale XIV. 248. quibus addas licet Samuelem Tennulium ad Iamblichi Arithmetica p. 67. Ceterum Astrologica Persarum doctrina contineri dicitur in libro, qui in Bibliothecis quibusdam Galliae et Italiae MStus exstat et olim fuit in Palatina, inscribiturque *) *ζάμπλιον*.

VI

tarum p. 705. nouo studio commentati sunt, hic nemo cogitabit. [His adde *Bar. de Bock*, über das Alterthum des von Anquetil du Perron übersetzten Zendaesta des Zoroasters, in Memoires de la société des Antiquités de Cassel tom. I. a. 1780. n. 1. Cassellis, et in Büschingii Magazin für die neuere Historie, Vol. XVII. qui quidem loco fundamenti ponit temporis rationem a Bailly definitam. *Harl.*] Nam Zoroastris nomen multi adscribere, qui astrologiae et magiae se tradiderunt. Neque ea, quae hoc nomine hic leguntur, omnia eiusdem hominis esse videntur, licet forte vno contenta fuerint volumine. Quaedam v. c. 10, 83, 15, 1. etc. aperte post Christum natum sunt conscribilla. Vtrum *Palladius* 7, 9. *Zoroastrem* hunc spurium, an vero alium Graeculum putet, equidem dubito; ita tamen, ut animus inclinet in posterius. *Zoroastris* codicem de *Caniculae ortu* et de *praecognitione eorum, quae ex ipsa contingunt*, qui in Bibliotheca Escorialensi habetur, supra cum de Geoponicis MSSis agerem, [n. praefat,

p. XVII. memorans codicem ex indice *Plinri*, huius Itinerario Hispanico s. *Reisen durch Spanien*, Lipsiae 1777. 8. inserto, pag. 193.] mihi illorum partem videri, iam sum professus. Alius vero de *viribus herbarum* liber MS. quem sub eiusdem nomine in *Bibliotheca Arabico-Hispana Escorialensi* Mich. Casiri describit, forte libri *Zend* est pars. Certe apud Th. Hyde Relig. vet. Persar. pag. 340. *liber 20. est Medicorum Liber, scil. eorum munus docens et herbarum vires exponens.* Haftenus cl. Niclas. *Harl.*

m) Conf. cl. *Niclas* ad Needham Prolegom. Geoponicis praemissa, vol. I. pag. XLII. sq. de Democrito et Geoponicorum collectoribus, contra Hallerum disputantem, Fabriciique locum laudantem. *Harl.*

n) In Decade Decadum num. 100. et infra vbi de Geoponicis ago libro VI.

o) Vide Cangii glossarium Graecum in hac Voce. Catalogum MSS. Bibl. Palatinae p. 94.

Physica. VI. Argumenti Physici, haec ad Zoroastrem referuntur a veteribus: *περὶ φύσεως, de Natura Libri IV.* Suidae memorati ^{p)}, tum *de lapidibus pretiosis liber*, quem, praeter eundem Suidam, qui diserte memorat, videtur respicere Marbodeus carmine de gemmis, et Plinius, cum de lapidibus pretiosis agens Zoroastrem [P] auctorem laudat Lib. XXXVII. cap. 10. Patet vero ex eodem Plinio, Persarum Magos occultis ac mirandis gemmarum effectibus cumprimis multum tribuisse, quod ex Zoroastris disciplina hausere. Neque magia adeo a Physica et Theologia ipsorum diuersa fuisse videtur, quae velut praecipuam partem utique *Θεῶν θεράπειαν*, ut ait Plato, et naturae intimiorem cognitionem prae se ferebat. Nam a Diabolica quidem illa et obscoena Magia alienum exstitisse Zoroastrem, multis argumentis ostendit *Gabriel Naudaeus* cap. 8. Apologiae pro viris doctis Magiae accusatis. Physicis certe scriptis annumeremus licet *λόγια* siue *Oracula* illa Magica et Chaldaica vulgo dicta, quae sub Zoroastris feruntur nomine, et olim a Platoniciis, Zoroastrem tamen raro nominetenus laudantibus, lecta sunt, et quorum fragmenta nonnulla hodie tenemus, in quibus etiam de lapidibus quaedam, ut de Mnezurio. Neque vero dubitandum, aliud longe fuisse opus et ab his diuersum Zoroastris *Apocalypses* ^{q)}, quas pridem iactarunt Adelphius et Aquilinus, alique Gnostici, siue singularis cuiusdam ac reconditae scientiae iactatores temerarii. Illas enim impugnavit tota Platoniorum schola, Plotinus, qui Gnosticos illos in Libro IX. Enneadis 2. serio confutandos sibi sumisit, Amelius et prae caeteris Porphyrius, qui, quod confictae illae essent spuriaeque, pluribus euicisse se testatur in vita Plotini cap. 16. Haec autem oracula fecere semper maximi, et tanquam praecipua quaedam ac sapientiae plena monumenta legerunt, interpretati sunt et legenda commendarunt; quin etiam, ut Pselli verbis dicam, *ὡς θεῖας φωνὰς ἀσυλλογίως ἐδέξαντο* tanquam totidem diuinas voces sine controuersia receperunt idem Plotinus, Porphyrius, Iamblichus, tum hos secuti Proclus, Marinus, Damascius, Hermias, Simplicius, Olympiodorus, alique.

*Platonico-
summi. com-
mens. in Ora-
cula depriditi.*

VII. *Iamblichi* prolixos in *λόγια* commentarios memorat *Marinus* in vita Procli pag. 61. Opus Porphyrii, quem secutus Iamblichus est, *περὶ τῆς ἐκ λόγιων φιλοσοφίας* laudant Eusebius, Augustinus, et Iulius Firmicus, ut alios iam praeteream. Aeneas Gazaecus p. 56. edit. Barthii: *τὸ τέττο σε καὶ χαλδαῖοι διδάσκουσι καὶ ὁ Πορφύριος, ἐπιγράφει δὲ καὶ ὅλη τὸ βιβλίον, ὃ εἰς μέσον προάγει τῶν χαλδαίων τὰ λόγια, ἐν οἷς γεγονέναι τὴν ὕλην ἰσχυρίζεται.* Vbi pro καὶ ὅλη non est cum Iamblicio pag. 112. legendum καὶ ὕλης, etsi Porphyrii libr. VI. *περὶ ὕλης* Suidas [P] memorat, sed totus locus ita vertendus, praecunte Holstenio pag. 65. de vita et scriptis Porphyrii: *Hoc quidem et Chaldaei te docuerint, et Porphyrius: ille enim integrum librum conscripsit, quo Chaldaeorum oracula producit, quibus materiam genitam esse confirmat.* Videtur enim inter sex illos de materia libros vnus fuisse, in quibus sola ex oraculis loca examinabat Porphyrius.

Q 3

De

p) Coelius Calcagninus III. 16. Epist. „Extat apud me fragmentum Magiae Zoroastris graece scriptum, si titulo fidem haberi oportet, quo naturae vis ac maiestas plantis et animalibus insita cognosci potest, cuius rationem adferre, facile non est“.

q) Haec cum Oraculis Zoroastris perperam confundit Koenigius in Bibl. itemque alii. Iamblicius pag. 89. prodromi Hist. literar. Apocalypses illas verisimilium easdem putat cum libris Apocryphis Zoroastris Persae, quos Procli, Gnostici illius Carpocratem secuti, discipuli possidere se iactabant ap. Clementem 1. Strom. p. 304.

De commentariis Procli in eadem λόγια, quos ex Praeceptoris sui [Syriani praelectionibus, Iamblichō, Porphyrioque et propria obseruatione hausit, et in decem libros, teste Suida, distinxit, agit idem *Marinus*, cap. 26. eisdemque memorat *Proclus* ipse in politiam pag. 359, et Simeon Sethi siue Psellus in libro de alimentorum facultatibus, ubi [de Philomela pisce ei sermo est. Idem Platonici passim in suis scriptis, qua editis, qua ineditis, ad oracula ista pronocant, iisque vel confirmare illustrareque sua vel de suo lucem afferre student. *Hieroclem* libro quarto de fato ac providentia consensum demonstrasse inter oracula, Orpheumque ac Platonem, auctor est *Photius* cod. 214. ad quod argumentum, nescio, an faciat *Zoroastris et Platonis dogmatum συγκεφαλαίωσις* *) *siue compendium*, quod in Bibl. Augustissimi Imperatoris et Regis Galliae Graece, *Plethone* auctore, MStum exstare notant Lambecius Lib. VII. pag. 164. seq. 175. 172. [siue p. 349. 350. 366. 370. ed. *Kollarii*], seq. et Labbeus p. 85 *). Praetereo, quae ex hisce oraculis affert Synesius de insomniis, et Nicephorus Gregoras in scholiis ad illum librum.

Gemisti Plethonis Compendium Gr. Editiones et versiones Gr.

VIII. Proclus, teste Marino, septuaginta tetradas oraculorum collegerat et illustrauerat, hoc est, versus Hexametros CCLXXX, si singulas tetrades ponamus fuisse versuum non plurium quam quatuor. Ex hisce sexaginta versus, neque integros tamen illos, neque recto fortassis ordine descriptos habemus, cum scholiis Graecis *Gemisti Plethonis*, editos primum Graec. a Io. Lodoico Tiletano, Par. 1538. 4. praefixo titulo: Μαγικά λόγια τῶν ἀπὸ τῆ ζωροάστρου Μάγων. Latine vertit oracula pariter et Plethonis *) Scholia *Iacobus Marthani* Pictauiensis, [apud I. Lodbic. Tiletanum. Paris. 1539. 4. *Harl.*] Exstat ista latina *Marthani* prosaria translatio etiam ad calcem editionis, de qua mox dicam, Iohannis Opsopoei. Graece eadem oracula sine Scholiis in unico folio edidit *Kedericus Morellus* *) Paris. 1595. 4. et biennio post latinam suam metaphrasin versibus Hexa-

*) Forte nihil aliud continet haec συγκεφαλαίωσις, quam quae edita sunt, in oracula Zoroastrea Gemisti Plethonis scholia, de quibus mox.

s) Lambecius l. m. pag. 350. monet, *Collectiōnem* (in Cod. Vindobonensi) *Zoroastreorum et Platoniorum dogmatum* omnino diuersam esse ab eiusdem *Plethonis Expositione oraculorum Magicorum Zoroastris*, quae cum *Sibylinis oraculis* a Io. Opsopoeo gr. et lat. edita est Parisiis a. 1599. 8. idque notandum esse propter *Leonem Alatum*, qui in Diatriba de Georgiis *Expositionis Oraculorum Zoroastris* mentionem faciens, minus recte sic scribit: *Nec alia videntur esse, quae sub Zoroastreorum et Platoniorum dogmatum summas titulo in Bauarica bibliotheca cod. 183. habentur.* — Ζωροαστρῶν τε καὶ Πλατωνικῶν δογματικῶν ex MS. Augustano edidit *Valentius Hermannus Tryllitius* Whiteberg. 1719. (v. Noua Litter. Lipsiens. illius anni p. 172. sq.) Illud opusculum typis repetendum curauit *Fabricius* noster vol. XIV. B. Gr. pag. 137. fqq. adnexa priori parti versione sua latina: nam alteram partem propter

hiulcum et minus emendatum, quo usus est, exemplar sine versione reliquit. Fabricianum exemplum contulisse se, ait *Kollarius* ad Lambecii locum, et in iisdem verbis desinere; at paullo tamen esse correctius comperisse. *Harl.*

t) *Hesiodi Opera et Dies* et ZOROASTRI magica oracula, graece. Paris. 1541. 8. (per Neobarium.) v. *Maittaire* Annal. typogr. tom. III. part. I. p. 329. *Harl.*

v) Non *Pselli*, vt legis in Philosophia Orientali Stanleii p. 132. edit. latinae. *Carolum* quoque *Sammarthanum* (Scaeuolae Sammarthani Patrum) Zoroastria oracula latine transfuisse testatur in Scaeuolae vita Gabriel Michael Rupimalletus.

x) Exemplo huius editionis, quod olim in Bauauiana erat, nunc in Dresdensi Bibliotheca Elcctoris (cuius illa accessio facta est,) adseruatur, adscripta est in margine Paraphrasis Latina, ab Heinsio, vt probabilis coniectura est, profecta. Pari modo in *Oraculis Magicis Zoroastris, Latinis versibus eiusdem generis expressis, et Notis* atque

Hexametris, paucis quibusdam notulis et coniectaneis in margine auctam. Ab eo tempore is, quem dixi, *Opsopaeus* ad calcem Sibyllinorum oracula Zoroastris cum noua versione sua et notis vulgavit, non modo [P] additis scholiis Plethonis sed et *Michaelis Pselli* 2), quae ex Bibl. Regis Galliae primus Graec. lat. edidit Paris. 1589. 8. recusa 1599 3) et 1607. 8. et Seruatii Gallaei cura Amst. 1689. 4. Porro Psellus nonnulla aliter legit et alio prorsus ordine ac Pletho, sequiturque passim Psellum Nicephorus ad Synesium. Eadem *Zoroastris* oracula, cum Opsoposi et Marthani versione, exhibet *Lambecius* in prodromo Historiae literariae p. 94 sq. principiumque et extremam partem scholiorum Pselli pariter ac Plethonis veluti in gustum lectori Graece ac Latine offert p. 113 sq. [Repetita sunt etiam illa Oracula Zoroastrea in miscellan. Graec. aliquot scriptor. Carminibus, cum vers. lat. et not. *Mich. Maistaire* editis Londini, 1722. 4. *Jaeger*.]. Illam vero Plethonis Psellique collectionem longe vicit *Franciscus Patricius*, qui non solos sexaginta, sed trecentos viginti plus minus versus Oraculorum congeffit ex Procli Theologia, Commentariis in Parmenidem, Timaeum, Remp. et Cratylum: Ex Hermia in Phaedrum, ex Olympiodoro in Philebum et in Phaedonem, ex Synesio, ex Simplicio in quartum Physicorum, ex Damascio et Nicephoro. Cumque sparsim dimidios saepe vel singulos versus apud dictos scriptores reperisset, pro argumenti affinitate coniunxit, et in undecim sectiones diuisit, Latine vertit, et praefixa de Zoroastre dissertatione Graece ac Latine edidit in noua de vniuersis Philosophia 4), Ferrar. 1591. fol. et Venet. 1593. fol. Latine ex Patricii versione recudi in Magia sua Philosophica Zoroastrem pariter atque Hermetem Trismegistum curauit illustris *Henricus Ranzovius*, Hamb. 1593. 8. Leguntur et Graece ac Latine ex Patricii editione apud *Lambecium* prodromi Hist. literar. p. 97 sequ. Tum in Historia Philosophica *Thomae Stanleii* tertium nuper Anglice edita Lond. 1701. fol. et in Latina versione Historiae Philosophiae Orientalis eiusdem Stanleii, adornata a *Iohanne Clerico*, qui notas etiam suas Oraculis subiunxit, et menda quaedam tum in ipsis, tum in Latina versione sustulit, Amst. 1690. 8. [nec non in Stanleii historia philos. a Godofredo Oleario latine versa, Lipsiae 1711. 4. cum Clerici notis p. 1178 sqq. *Harl.*]. *Otto* quoque *Heurnius* in libro secundo Antiquitatum Barbaricae Philosophiae 5) oracula a Patricio collecta exhibet; at non ex Patricii, sed sua versione, atque Romana, ut ait, *lingua donata, et rigidiori lima expolita, ut clarius sententiarum lumen fulgeat*. Illa Heurnii interpretatio itidem legitur apud *Lambecium* p. 107 sequ. Verum Stanleii iudicio, dum ea nititur stylo Heurnius expolire 6), et meliori latinitate induere, quae genuina ac sincera tradiderat Patricius, inquinauit ac corripit. Temere praeterea conti-

nuam

atque Coniectaneis aliquot illustratis, per *Fed. Morellum*, Lutet. 1597. 4. eadem manus elegans addidit aliam versionem, versibus Latinis, exemplo olim Buauiano, nunc Electorali. v. Catal. Bibl. Bunau. T. I. Vol. I. p. 63. sq. *Jaeger*.

y) *Fabricius* orae exempli sui adscripserat: *Ἄβελος οἱ τὰ αὐτὰ λόγια τῷ Ζωροάστρῃ*, 4. in calce adscriptum est: *τίλως τῆς ἐκδόσεως τῶν παρὰ χαλδαιῶν δογματῶν τῷ ψάλλῃ*. Nonnulla λόγια in illa Opsopoi collectione haud obuia ex Io. Laurentio Philadelphienſi Lydo profert Io. Boiuinus pag. 786. ad Gregoram 7. *Harl.*

z) De hac et reliquis edd. de Zoroastre, Gemistho, Opsopoeo, disserit docte *Freytag*. in *Adparatu litter.* tom. III. p. 95. sqq. *Harl.*

aa) Conf. *Nachrichten von einer Hallischen Bibliothek*. tom. I. pag. 205. sqq. *Harl.*

bb) Prodiit liber iste Lugd. Bat. 1600. 12.

cc) Sic de fabulis Pilpai Philosophi Indi, quas e Persico Gallice pridem vertit Gaulminius et ante paucos annos nescio quis elegantiori sermonis veste ornatas in lucem emisit, viri cuiusdam eruditi sententia est, *qu'on a gâté, l'ancienne version en la mettant en meilleur françois*.

nuam orationem ex hisce fragmentis inter se nequaquam connexis et apud varios scriptores sparsis efficere studuit ^{dd)}.

De Patricii IX. Patricium ipsum reprehendunt viri docti, quod scriptores vel plane non, vel *collatione.* indiligenter admodum indicauerit, vnde Oracula singula sunt ab eo deprompta; quamquam in libris ineditis fieri hoc vix satis distincte potuisse fateor, nisi integra auctorum loca transcribere voluisset: inprimis vero male lectoribus suis consuluit, quod vna serie descripsit, quae diuellenda erant, et diuersis in locis aut forte libris ab eo obseruata fuerunt, tum, quod versus male digessit, nec satis emendatos vel mutilos, vel allegantium verbis interpolatos, (vid. vers. 155 sq.) aut ad sententiam ipsorum minus examinatos in collectionem suam retulit. Digna autem sunt praestantissima haec priscae sapientiae apospasmata, quae post Clarissimorum Virorum conatus etiamnum eruditorum industriam et ingenia exerceant, adeo multa adhuc restant in illis notanda, quae ab interpretibus male accepta, et, quia argumentum de quo agunt, paucis perspectum est, inepta plerisque vel sensus expertia videntur. Quosdam versus bis vel ter posuit Patricius leui mutatione vel memoriae lapsu deceptus. Conf. v. 59. et 66. v. 177. et 214.

v. 148. et 181.

v. 3. 62, et 85.

v. 151 sq. et 220 sq.

v. 44. 179. et 218.

Versus 18. ita est legendus: [P]

Καὶ πηγὴ πηγῶν καὶ πηγῶν ποῖρος ἀκασῶν.

Male enim in editis *πεῖρας* omittitur.

Versus 310.

Οὐ γὰρ χρηὶ κείνους σὶ βλέπω πρὶν εὖ με τελεσθῆναι

male redditus est sic: non enim oportet te ab illis cerni; manifestus enim sensus est: neque enim fas est te illos cernere (illos a te cerni) priusquam corpus purgatum sit, vt Plotinus etiam docet libro de pulchro: γενέσθω δὴ πρῶτον Θεοειδὴς πᾶς καὶ καλὸς πᾶς, εἰ μέλλει θεάσασθαι Θεόν τε καὶ καλόν. Omitto alia eiusmodi plura, alibi et opportuniore loco fortassis notanda. Optimum autem operae pretium fecerit, qui scriptores ipsos, e quibus hausit ista Patricius, ineditos quidem magnam partem, at in Bibliothecis variis obuios, (vniuersos enim, excepto Proclo in Cratylum Platonis, exhibet vel vna nostra Bibliotheca Iohannea,) contulerit, et loca scriptorum non indiligenter inspexerit. Nonnulla Oracula Plethonicae collectionis illustrat *Augustinus Steuchus* Eugubinus in opere de perenni Philosophia, et *Marfilus Ficinus* in libris de animarum immortalitate. *Kircherus* quoque T. 2. Oedipi parte I. p. 131. seq. duas primas sectiones integras et ex reliquis selectos versus siue effata 35. exhibet ex collectione Patricii, versionem eius hinc inde mutans, et suos eis commentarios subiungens, in quibus parum abest, quin Zoroastrem contendat fuisse Christianum. Verisimilius est, quod Zoroastri doctrinam obseruat geminam esse Hermeticae siue Aegyptiacae veteri, vt ex eodem fonte profecta videatur esse. In quam sententiam addas licet T. 2. part. 2. p. 519. et T. 3. p. 275. vbi exhibit

dd) Io. Iessenii a Iessen, philosophi ac medici laudatur a *Morhofio* lib. 1. Polyhist. philos. cap. 1. Pragensis, philosophia Zoroastrea a. 1594. edita, §. 13.

bet *Orum Zoroastrum*, Mundi typum continens, cum bonis malisque genii vim suam exercentibus in haec inferiora. Est quoque in manibus inedita amici rerum harum Paraphrasis, scholia et castigations in Oracula tam ex Plethonis quam Patricii collectione, quae lectori non inuiderem, nisi opportunior occasio expectanda esset, qua iuuabit integros accedere fontes atque haurire, ex quibus hausit Patricius.

Verum de X. De Chaldaico vel Persico ad verbum translata esse, quae supersunt, oracula, non crediderim, neque Zoroastrem quicquam carmine scripsisse, sed prosa *Chaldaico vel Persico translata fuerint.* mera, audacter affirmat *Tho. Hyde* p. 340. neque adeo genuinum esse *Zoroastris* foetum existimo^{ee)}; at quod de Hermeticis supra ex Iamblichio obseruaui, indicia et argumenta in illis occurrere Aegyptiacae veteris Philosophiae, sic et in his notas ac vestigia latere Philosophiae priscorum Orientalium non ab re quis sibi persuaferit. Zoroastris oracula Chaldaice scripta se habuisse Ficino retulit *Iohannes Picius*^{ff)}, in quibus, inquit, et illa quoque, quae apud Graecos mendosa et mutila circumferuntur, leguntur integra et absoluta, tum est in illa Chaldaeorum sapientum brevis quidem et salebrosa sed plena mysteriis interpretatio. Sed videtur vir summus haec potius ex coniectura aut vendentis commendatione, quam veluti iustus et intelligens arbiter pronunciasse, quia in eadem Epistola addit, se demum iam coepisse, se ad Arabicae et Chaldaicae linguae studium conferre. Et, *Deus bone*, inquit, *quam Pythagoricae, quam plena priscorum dogmatum et secretioris disciplinae! inuasit statim animam efficax votum, posse haec per me absque interprete euoluere et perscrutari, atque hoc nunc ago, hoc indefessus assiduusque saxum voluo.* Ergo, dum haec ad Ficinum scripsit, nondum absque interprete euoluere illa potuit. Narrat sane Ficinus, post Pici mortem inter eius scriptorum reliquias repertos esse libros illos Chaldaicos (non commentarios Pici in oracula, ut scribit Lambecius p. 91.), sed ita detritos lectuque difficiles, ut vix ab ipso Pico legi potuerint, neque hactenus quisquam, qui illa luci publicae exponeret, fuit repertus. Zoroastris oraculum commentitium de CHRISTO e virgine nascituro et apparitura stella referet *Abulpharains* p. 54. [P]

De Iuliano XI. Graecae collectiones oraculorum Chaldaicorum non vnae fuisse videntur, et *Theurgo.* forte eadem res a variis varie expressa. *Iulianum* autem *Theurgum*^{ee)}, qui sub M. Antonino floruit, et cuius *Θεουργικὰ Τελεστικά*^{hh)} λόγια δι' ἐπὶ ἄν memorat Suidas, solum auctorem et fabricatorem fuisse totius fabulae, ipsumque oracula ista primum confinxisse ac commentum esse, quae habemus, non facile Lambecio p. 93. 12. 118. accedet, qui sciat, λόγια Zoroastris iam laudari a Nicolao Damasceno in Excerptis Peirescianis p. 461. tum qui videat, Iuliani istius scripta Porphyrio, Proclo et aliis Platonice probe fuisse cognita, oraculis vero, de quibus dixi, longe maiorem auctoritatem apud illos constareⁱⁱ⁾. Igitur *Iulianus* iste.

^{ee)} Vnde *Huetius* Zoroastrum vocat modo *Ψευδύμωρον*, modo supposititium; Quaeft. Aln. lib. II. c. 2. §. 2. et 4. et §. XI. Pseudozoroastrum. Sic et *Prideaux* Hist. V. T. tom. I. p. 291. *Heum.*

^{ff)} In Epistola ad Ficinum scripta, quae exstat in Operibus Iohannis Pici p. 249.

^{gg)} De hoc Iuliano, v. *Holstenius* in Vita Porphyrii cap. X. p. 272. *Heum.*

Vol. I.

^{hh)} Perperam, ni fallor, Lambecius et alii tamquam tria distincta scripta Iuliani memorant *Θεουργικὰ*, *Τελεστικά* et *Λόγια*.

ⁱⁱ⁾ Nequaquam spernenda sunt, quae hisce argumentis opponit *Moshem*. ad *Cudworth*. T. I. p. 434. not. (q) sc. non constare, num Oracula, quae Damascenus laudat, haec ipsa sint, quae nunc circumferuntur, certum esse quidem; a *Iuliano*

Rr

iste potius inter Metaphrastas collectores et illustratores illorum nomen aliquod sibi comparasse, quam tota confinxisse, existimetur. Meminit huius Iuliani, siue Patris eius, Philosophi itidem Chaldaei, inter alios Magos *Arnobius* Lib. II. p. 31. *Sozomenus* Lib. I. cap. 18. (Tripart. Lib. II. cap. 4.) narrat Iulianum Chaldaeum βία λόγῳ, lapidem manu diuississe. *Eis τὴν τῷ Ἰελλιανῷ τῷ χαλδαίῳ φιλοσόφῳ ἰσορῖαν* libros quatuor scripserat Porphyrius, teste Suida in *Πορφύριος*. *Iulianum Theurgum ἐν τοῖς ὑφηγητικοῖς* laudat *Proclus* in *Timaeum* p. 277. Idem alibi: ὁθεν, οἶμαι, καὶ οἱ τῶν Θεουργῶν ἀκρότατοι Θεὸν καὶ τέτον ὕμνησαν, ὡς Ἰελλιανὸς ἐν ἐβδόμῳ τῶν ζωνῶν. Idem *Suidas* in *Ἰελλιανὸς* ait, non deesse, qui referant, exercitu Romano aliquando penuria aquae laborante, Iulianum hunc extemplo imbres largissimos cum tonitru et fulgure de coelo deduxisse, quod miraculum *Arnuphi* Aegyptio alii tribuunt, tum apud *Suidam* in *Ἀρενῶφισ*, tum apud *Dionem Cassium* Lib. LXXI. quem refellit Epitomator eius *Xiphilinus*, cum *Tertulliano*, *Apollinari Hierapolitano* apud *Eusebium*, aliisque docens, *legionis* Melitenae Christianae precibus quae inde *fulminatrix* dicta a M. Antonino fuerit, totum illud tribuendum, quemadmodum feriis Eliae precationibus impetratum imbrem constat ex 3 Reg. XVIII. 45. Iac. V. 18. Addit *Xiphilinus* Antonium Magorum opera nunquam usum fuisse, cui nec ipse hoc audet tribuere *Claudianus* ^{kk)}, ethnicus teste *Augustino* peruicacissimus, qui miraculum istud probis Imperatoris moribus a Diis concessum potius pronunciat:

— — — Chaldaea mago seu carmina ritu
Armauere Deos, seu, QVOD REOR, omne Tonantis
Obsequium Marci mores potuere mereri.

Memoria rei ipsius adhuc exstat in columna Antoniniana a *Baronio* primum ad A. C. 176. num. 24. hinc ab *Angelo Roccha* in descriptione *Bibl. Vaticanae*, et elegantissime denique a *Ioh. Petro Bellorio* expressa atque illustrata, in qua videas effusionem Iouis pluuii Romanorum exercitum irrorantis et hostium copias fulmine ferientis: quem iconismum pridem inter res [P] notatu et spectatu dignissimas ex omnibus antiquitatis monumentis Romae sibi observatum *Peirescio Scaliger* affirmavit, ut refert *Gassendus* in *vita Peirescii* Lib. I. p. 250. Porro *Iuliani Theurgi* parentem cognominem idem *Suidas* narrat scripsisse libros quatuor de daemionibus, et librum de *Kῶφι* ^{ll)} siue phylacterio telesturgico Chaldaeorum et Aegyptiorum, confecto

liano non scripta esse illa Zoroastris oracula, quae nunc habemus; sed non aequae certum, Iulianum haec oracula in graecum sermonem conuertisse et versu expressisse, quae Chaldaei forte soluto orationis generis scripsissent. *Jaeger*.

kk) *Consulat*. 6. *Honorii* v. 347. adde *Iulium Capitolinum* in *vita M. Antonini* c. 24. *Themistius* *Orat.* XV. p. 191. qui id tribuunt precibus Imperatoris. *Themistius* etiam testatur se vidisse *ἐν γραφῇ αἰκίνα τῷ ἔργῳ, τὸν μὲν αὐτοκράτορα προσευχόμενον ἐν τῇ φάλαγγι, τὰς στρατιώτας δὲ τὰ κράνη τῷ ἑμβρῳ ὑποτιθέντας καὶ ἐμπιμπλαμένους νάματος τῷ Θεοῦ δέξασθαι* Ex qua descriptione apparet, cum minime loqui de columna Antoniniana, sed de alia

quadam pictura. Perperam quoque idem *Themistius Antonino Pio* adscribit, quod alii omnes referunt ad M. Aurel. Antoninum: Nisi dicamus, *Pii* nomine M. Aurelium ab eo intellectum fuisse, quod tamen aegre mihi persuadeo. Nam licet M. Aurelius post obitum Antonini *Pii* idem cognomen adsciuisse ex inscriptionibus et numis colligatur: tam diu tamen post scribens *Themistius* meras tenebras offudisset lectoribus, si solenne alterutrius cognomen ita confundere non dubitasset. Mentio etiam huius rei apud *Suidam* in *χαλδαίῳ*.

ll) De hoc agit *Kircherus* T. 2. *Oedip.* part. 2. p. 539.

confecto e XVI. speciebus, quas enarrat Plutarchus Lib. de Iside et Osiride, et comparato ad singula membra hominis immunia conferuanda.

Zoroaster. XII. Verum ut ad *Zoroastrem* redeam, sub eius nomine *libros super arte Magica plurimos* olim exstitisse refert auctor recognitiuum Clementi tributarum Lib. IV. c. 27. cui suffragatur Hermippus apud *Plinium* Lib. XXX. c. 1. Vide sis etiam quae de *Zoroastro* quodam Philosopho Mithrobarzane Lucianus in *Necyomantia* T. I. p. 329 sq. ^{mm})

XIII. *Librum Chemicum* qualis est Margarita Philosophorum sub *Zoroastris* nomine Arabice exstare Romae, testatur Labbeus Bibl. nou. MSS. p. 259. Occurrit et *Zoroastris* nomen in variis collectionibus Chemicis Graecis *αὐθεντοῖς* quae seruantur in Bibliotheca Augustissimi Imperatoris et Regis Christianissimi.

XIV. Praecipue vero ad *Zoroastrem* velut auctorem iam olim referebantur *libri de sacris dogmatibus et religione Persarum*, ex quibus Eusebius nonnulla de natura Dei professans in praeparatione Euangelica libro primo extremo, laudat *Zoroastrem* Magum ἐν τῇ ἱεραὶ συναγωγῇ τῶν Περσικῶν, cuius operis mentionem feci supra c. IX. num. 15. Quantum autem coniectura assequi licet ex libro *Sadder*, quem ante ducentos annos e *Zoroastris* scriptis collectum et carmine expressum a Persa quodam veteris linguae rituumque peritissimo, latina prosa Oxon. 1702. 4. ad calcem Historiae religionis veterum Persarum vulgavit Thomas Hydeus, illa *συναγωγή*, quam Graece olim Eusebius legit, aliud argumentum complectebatur quam libri sacri, quos Persarum Magi hodieque sub Zerdusti siue *Zoroastris* nomine venerantur, et quos paucissimi ex illis perspectos habent, utpote prolixos et lingua incognita veteri, Zundico caractere ⁿⁿ) scriptos, neque temere cuiquam e vulgo prodendos, ita ut plerique solo libro recentiore *Sadder* tanquam illorum compendio sint contenti. Nempe in Opere sacro *Zoroastro* quod Persis *Zend Va Esta* ^{oo}) dicitur, (quasi igniarium et ignem dicas, exponente Hydeo p. 332.) aliis *liber Abrahami* (id. p. 338.) et in 12 tomos diuisum scriptos in coriis taurinis, quales singulos totidem vituli portare possent (p. 313 sq. et 337. vbi pro 1200

R r 2

coriis

^{mm}) Plato Alcibiade I. p. 32. F. docet, filios regum Persarum edoctos *μαγίαν τὴν Ζωροάστρου τῷ Ὁρομάτῃ, ἔτι δὲ τὸ τοῦ Ζωῶν θεράπειαν*. Omnino notandum est locus *Hugonis de S. Victore* VI. 15. Eruditionis didascal. tom. III. p. 39 sq.

ⁿⁿ) Confer Hydeum p. 337. et 333., vbi refellit Bahlulidis narrationem, qui refert *Zoroastrem* Opus suum sacrum composuisse in septem linguis, Syriaca, Persica, Armenica, Segistanensi, Maruacensi, Graeca atque Hebraica.

^{oo}) Nostis temporibus multorum scriptis celebratum est hoc opus sacrum, *Zend-Avesta* dictum, ex quo vir doctus, *Anquetil du Perron*, post varios casus et multa pericula rerum *πυλλογὴν* istam, quae *Zoroastris* fert nomen, ex India in Galliam attulit: Ipse consilii, itineris, studii et successus rationem reddidit in libello, quem, mense Maio, a. 1762. in confessu Soc. Reg. Scient. Paris. recitauit, (cuius translatio *anglica* legitur

in *Gentleman's Magazine*, Vol. XXXII. p. 373 sqq. *germanica*, Anquetils *Reisen nach Ostindien* — übersetzt von Io. Georg. Purmann. Francof. ad Moen. 1776. 8.) Opus ipsum, gallice conuersum: *ZEND-AVESTA, Ouvrage de Zoroastre, — par Mr. Anquetil du Perron, Paris. 1771. 3 Voll. 4. mai.* cum figuris aeri incisis, prodit. *Germanica* versio illius debetur studio Io. Frid. Kleuckeri, Rigae, 1776-78. 3 Voll. 4. mai. vulgata et ornata Disp. de vera antiquitate librorum, quos *Zend-Avesta* complectitur. Secuta est appendix, quae Anquetilii et Foucherii Dissertatt. super religione, philosophia et historia Persarum, in germanicam linguam ex francogallica translata, et commentationes Kleuckeri varias atque Persica ab eo e graecis latinisque scriptt. collecta, exhibet, ibid. 1781. 82. 2 Voll. 4. mai. Exceptum est opus hoc *πολυθρύλλητον* tum gratulationibus, tum censuris satis acerbis. Vid. e. gr. *Appendix to the Monthly*

coriis legendum 12 coriis) distinctum itidem in partes siue libros XXI. siue XXII. (p. 339 sq.) et in portas siue sectiones centum (p. 326.) allatum e paradiso, et e coelo per Deum Zoroastri missus, (p. 317. 320. 326.) in hoc, inquam, opere non tam dogmata de Deo et rebus diuinis quam leges ac praecepta continentur.

Omnis rei faciendae et quoque non faciendae
Explicatio est in hoc Centiportali o charissime,

ut ait auctor libri Sadder in prooemio de libro Vesta va Zend verba faciens. At enim Eusebio lecta συναγωγή videtur fuisse ἡ ἀπὸ συναγωγῆς Περσικῶν δογματῶν de Deo rebusque diuinis. Non praetereundum denique, quod p. 328. doctissimus Hydeus affirmat peculiarem de Zoroastre librum Persico carmine scriptum se habere, cui titulus *Zerathust-nama* auctore *Zerathust Behram* doctissimo Magorum sacerdote, qui Zoroastri historiam extraxit ex libro prosa exarato, caractere et lingua paucis intellecta, in vsum sacerdotum, de rebus, iniquissimis Mundi temporibus gestis, et de regis prioribus. Huius libri argumentum et excerpta quaedam apud eundem virum de historia veteri Orientali meritissimum vbi lubebit videre poteris.

Monthly Review, Vol. LIV. p. 561 sqq. et *Meuseli* Bibl. Hist. I. c. p. 38. In primis vir acutissimus, veterisque philosophiae consultissimus, *Christ. Meiners*, validis argumentis, in Commentatione tertia, insurgens omnem Zend-Auestae, qualem nunc habemus, fidem demere laborat. Illius tamen repertor, *Anquetil*, in Comment. cui index est: *Système theologique des Mages, selon Plutarque, comparé avec celui des anciens livres, que les Persans attribuent à Zoroastre*, inserta Tom. XXXIV. Hist. Acad. Reg. Litter. docere studet, ea, quae Plutarchus, in libro de Iside et Osiride, de religione magorum refert, plane conspirare cum iis, quae in sylloge a se in Galliam aduecta continentur, ac proinde illam Theopompi certe, (quo auctore Plutarchus potissimum nititur,) aetatem superare. Consensum Graecorum cum Zend-Auestae ostendit Disp. Kleucker. Verf. T. II. p. 12 sqq. adiuncta. Praeclara, verissimaque de hoc opere sententia legitur in *Götting. Anzeig.* n. 1784. St. De illis, qui Zendaeustae vsum in

explicanda Scriptura S. esse putauerunt, hic diffendi locus non datur. Impugnarunt iam ante Meinersium V. C. Zendaeustae *videtur* Angli eruditissimi Ioh. Richardson (Abhandl. über Sprachen, Litter. und Gebräuche morgenl. Völker, L. 1779. C. 1. sect. 2. p. 17. ff.) et Guil. Jones Lettre à M. Anquetil du Perron, dans laquelle est compris V. Examen de sa Traduction des Livres attribués à Zoroastre. Lond. 1771. germ. in Hissmann Magazin für die Philosophie T. III.) contra defendit Kleuckerus inprimis duabus Comm. altera, über die Nachrichten von Zor. Schriften, und den einzelnen Büchern, die zum Zend-Auestae gehören, altera, Untersuchung über das Zeitalter und den Werth der Zendbücher und Behauptung ihrer Aechtheit, in Append. Vol. II. Part. I. — Mihi quidem in libris illis reperiri Zoroastricae antiquae disciplinae ac religionis reliquiae, sed libri ipsi nullo modo ita, ut nunc habentur, a Zoroastre profecti esse videntur. *Beck.*

BIBLIOTHECAE GRAECAE

LIBER II

DE SCRIPTORIBVS

A B

HOMERO VSQVE AD PLATONEM.

Vol. I. p. 253

C A P V T I

DE HOMERO, EIVSQUE VITAE AC LAVDVM SCRIPTORIBVS *).

I. *Homeri de se nihil commemorantis modestia.* II. *Vita Homeri Herodoto tributa, an genuina eius sit, disquiritur?* III. *Plures vitae Homeri Scriptores deperditi. Epitomator vitae Herodoto tributae.* IV. *De vita Homeri duplici quae exstat sub nomine Plutarchi.* V. *Tres vitae Homeri ab Alatio editae.* VI. *Alii Scriptores vitam Poetae exponentes.* VII. *Homeri Effigies in numis et monumentis antiquis: Tempia, Statuaeque in Homeri honorem. Eiusdem ἀποδίωσις. Obiter de Collegio Homérico Tubingensi.* VIII. *Patria, Coecitas, Scindapsus famulus.* IX. *De Homeri genere et aetate. Thema eius genethliacum.* X. *Elogia a veteribus et recentibus plena manu in ipsum congesta.*

[Cum auctario G. C. Harles.]

Homerus nihil de se commemorat, et nunquam fuisse poeta?

I pfe quidem HOMERVS tanta fuit modestia, vt in laudes aliorum propensissimus, ac veluti Themistio Orat. 21. 264. et Dioni Chrysost. diss. XXXIII. p. 397. XXXVI. p. 440. et LIII. p. 555. Aristidi tom. II. p. 315. obseruatum, ne vilissima quidem sine praeclaro testimonio solitus transmittere, de se tamen rebusque suis, ne

Rr 3

verbulo

a) Tanta est copia de Homero dictorum et dicendorum, vt, si vel plurima colligere atque enumerare, vel, quae ad intelligentiam carminum illius interiorum, et censuram hominum doctorum a multis faeculis in vtramque partem disputantium et iudiciorum rite instituendam facere videantur, recensere velim, paene cum Homero Iliad. β, 486. exclamandum sit:

Ἔσονται νῦν μοι, Μᾶσα, δλύμπιαι δάματ' ἔχουσαι.

Ἦμας γὰρ θεοῦ ἐστὶ, πάρεστί τε, ἵε τε πάντα.

Saltem, non auctarium, sed grande volumen, si omnia plene persequi deberem, esset scribendum:

quod quidem esse valde alienum a nostro instituto, nec ab vno homine posse effici, quilibet facile intelliget. Atque quod bibliothecarii tantum munere perfungendum est mihi, ea modo, quae ad notitiam conducant litterariam, recensendo sententias variorum librosque, qui quidem in meam venerunt notitiam, vbi Homeri amantes plura possint resciscere, sparsis hinc inde animaduersionibus, summa breuitate vsus adferam. Equidem, qui mecum habito, aperte fateor, me neque omnia, quae huc facerent, legisse, aut memoria tenere, neque potuisse reperire, aut inuestigare. Interim cel. Wolfius, Professor Halensis, in illustrando explicandoque

plicandoque Homero diu multumque versatus, per litteras spem fecit mihi, fore ut, quae de Homero, scriptis fatisque, et, quidquid ad historiam illius pertineat, legerit atque adnotarit sibi, aut adhuc inueniet, colligat, in ordinem redigat, atque iustum conficiat volumen: quod ut faciat, omnino est optandum. Enimuero quoniam in sequentibus sectionibus ac paragraphis saepius appellandi sunt aliquot libri, in quibus siue curatius siue fusius de Homero eiusque carminibus disseritur, statim in limine illos hic memorare iuuat.

Apotheosis vel Consecratio Homeri, siue laps antiquissimus, in quo poetarum principis Homeri Consecratio sculpta est, commentario illustratus a Gisberto Cupero. etc. Amstelodami, 1683. 4. conf. Acta Erudit. Lipf. a. 1683. p. 538. et a. 1715. p. 60. Equidem ad illam in sequentibus paragraphis prouocabo editionem.

Tum idem monumentum explicare sustinuit et interpretationibus Kircheri, Cuperi, Spanhemii, Heinsii (cuius expositionem a vero prope abesse putat), Gronouii et Wetsteinii primum sub examen vocatis, singulas lapidis partes persequitur, nouas proponit coniecturas, et locos nonnullos illustrat vberius Io. Carolus Schottus in: *Explication nouvelle de l'Apothéose d'Homère, représentée sur un marbre ancien; de l'Usage du Trepied de Delphes; et de l'Emploi d'Engastrimythes, par Mr. I. C. Schott, Conseiller, Bibliothécaire et Antiquaire du Roi de Prusse.* Amsterd. 1714. 4. Et Cuperi librum, et Schotti expositionem, a Petro Facciolo in linguam latinam conuersam, atque inscriptam, *Homericæ apotheosis in antiquo lapide designatae noua explanatio*, reddita latine interprete Petro Facciolo, S. theol. doctore Coll. et in Seminario Patauino rhetoricæ artis praeceptore, *Polenus* inseruit Supplementis vtriusque thesauri antiquitatum romanarum graecarumque etc. Vol. II. coll. 292 sqq. et in praef. p. VI sq. pauca adtulit. — De Schotti libro v. XLIII Oefnung des neuen Bücher-Saals. Lipsiae 1715. 8. et Acta Eruditorum, mens. Februar. 1715. nr. 2. in quibus quaedam Schotti explicationes modeste examinantur. Schottus in Clerici Bibliothecae antiquae et modernae, part. II. tom. III. defendit se et dedit *Explication nouvelle de l'Apothéose d'Homère.* In memorandis Schotti iudiciis sequar Poleni interpretationem opusque.

Untersuchung über Homers Leben und Schriften. Aus dem Englischen des Blackwells, übersetzt von Io. Heinr. Voss. Lipsiae 1776. 8.

Thomas Blackwell, Professor quondam graecæ

linguae Aberdonii in Scotia (*Aberdeen*), ediderat anglice scriptum librum: *An Enquiry in to the Life and Writings of Homer*, London. 1735. iterum ibidem, 1736. mai. 8. tertium, ibid. 1757. mai. 8. Ille in libro hoc vtili ostendit, tempus, in quod aetas Homeri incidit, conditionem Ioniae et insularum, vbi vixit, mores incolarum, formam regiminis, vitam et publicam et priuatam, institutionem atque fortunam, qua usus erat poeta, secundam quam plurima contulisse ad formandum Homeri ingenium et carmen epicum optime componendum. — In parte VII. kritischen, poetischen und andren geistvollen Schriften, Tiguri, 1741 sqq. 8. excerpta sunt quaedam, quorum est inscriptio: *Von dem wichtigen Antheil, den das Glück beytragen muß, einen epischen Poeten zu formiren.* — Plura, at minus comite, germanice verterat C. W. Agricola, praeco quondam verbi diuini in comitatu Mansfeldensi, in Hamburgischen Magazin Vol. 12. 13. et 14.

Le Delizie dei Dotti e degli Eruditi. Opera Postuma del Dott. Giovanni Lami. 4. tom. I. p. 53 — 209.

In primis necessaria est ad carmina Homeri rite intelligenda eorumque vim atque pulcritudinem omnino sentiendam lectio libri praecleari:

Robert Wood Essay on the Original Genius of Homer. Londini 1770: Auctor ipse loca, vbi Homerus cecinit, et quae celebrauit in carminibus, peragrauit cum exemplo Homericorum operum, ut recte intelligeret atque explicaret poetam. Illius libri, qui maioris et perfectioris operis, necdum, mortuo auctore, absoluti, quasi esset promissus, pauca exempla typographicis formulis fuerunt descripta. Opera tamen Cl. Michaelis, in praesenti Medici atque Professoris Marburgensis, in linguam teutonicam is conuersus est: *Robert Woods Versuch über das Originalgenie des Homers, aus dem Englischen.* Francof. ad Moenum 1773. 8. quam versionem, vbi opus erit, citabo. (confer censuram in Bibliotheca philol. Göttingensi, Vol. 11.) Postea Woodiani libelli editio altera auctior et splendida prodiit Londini 1775. 4. mai. Quae Wood in altera hac editione mutauerat, deleuerat, addideratque, ea interpretes germanus collegit et separatim publicauit in: *Zusätze und Veränderungen, wodurch sich die neue Ausgabe von Robert Woods Versuch über das Originalgenie des Homers von der alten auszeichnet, nebst der Vergleichung des alten und gegenwärtigen Zustands der Landschaft von Troia, aus dem Englischen.* Francof. ad Moenum. 1778. 8.

Ueber

verbulo *) quidem meminerit. Hinc Lud. Casteluettius in Commentario ad Aristotelis Poeticam, pag. 129. reprehendit Dantem aliosque poetas, longe quam Homerus inferiores, qui etiam nominatenus se in heroico carmine compellare, laudesque suas celebrare ipsi non dubitarunt. Neque tamen dignissimum laude vatem, atque, vt *Tzetzēs* Chil. 10. hist. 319. vocat χρυσόγλωττον, Musa mori non vetuit, aut memoriam eius obliterari permisit: sed quam late graecis gloria fuit litteris, per omnia paene saecula admiratores [P] illi innumeros et encomiastas excitauit, quorum nonnulli etiam vitam eius singularibus scriptis tradendam in se susceperunt ?.

* *Herodotus num vitam Homeri scripserit, quae-ritur.*

II. Ex his notissimus est *Herodotus*, cuius liber de vita Homeri, edi solet vna cum scriptis antiquissimi et suauissimi Historici Herodoti Halicarnassei. Nec Ionicae dialecti, qua Herodotus vsus est, in hoc libello desunt vestigia, et incipit his verbis: 'Ἡρόδοτος ὁ Ἀλικαρνασσεὺς περὶ Ὀμήρου γενέσιος, καὶ ἡλικίης καὶ βιοτῆς, τὰ-δε ἰσόρηκα, quae plane veterem simplicitatem redolent. Alterius tamen scriptoris siue potius alius Herodoti, videtur viris doctis, *Tanaquillo Fabro* de poetis Graecis p. 5. et p. 199. ad Longin.

Ueber Homers Leben und Gesänge. Von Io. Henrich Iuß Köppen, Director der Schule zu Hildesheim. Hannover. 1788. 8.

(*M. Schott*) *Ueber das Studium des Homers in niedern und höhern Schulen*. Lipsiae, 1783. 8.

In his scriptis multa reperiuntur, quae ad pleniorē melioremque carminum Homericorum intelligentiam praemuniant viam. Multa alia, quorum nubem partim iam excitauit *Fabricius* atque nostra actate cel. *Blankenburg* ad *Sulzeri* Allgemeine Theorie der schönen Künste, voc. *Homē*, parte II. p. 506 — 517, suo quoduis loco, aut oblata occasione, commemorabuntur. *Harl.*

b) *Dio Chrysost.* XXXVI. p. 440. [et orat. LV. p. 558 sqq. aut ed. Reiske, tom. II. p. 283 sqq.]

c) *Homerum* numquam fuisse in rerum natura, dissertatione quadam contendit *Franciscus Hederlinus*, Abbas d' Aubignac, vide *Memoires de Literature*, tom. L. p. 317 sq. Nouam Bibliothecam germanice scriptam, part. 63. p. 477 sqq. *Heumann.* Hederlinus in *Conjectures academiq. ou Dissertation sur l'Iliade*, Paris. 1715. 12. adfirmat, nullum vmquam exstitisse Homerum, qui poeta et carminum illorum celeberrimus auctor fuisset: e contrario poemata, quae Ilias et Odyssaea vocantur, collectionem esse, putat, diuersorum carminum aut tragoediarum, quae in Graecia antiquitus decantata fuissent, neque carmina laude ea, quam consequuta sint, digna sibi videri. *Perraltus* iam in *Parallele des anciens et des modernes* tom. III. plurima in poematibus Homeri epicis, et *P. le Bossu*, illorum admiratorem in libro singulari de carmine epico, reprehendit immodice, et ex con-

iecturis admodum fallacibus collegit, illa Homeri poemata non tam Homeri opus, quam variorum poetarum carmina esse collecta. Sed illorum somnia, quae omnem fidem frangunt tolluntque historicam, ab aliis iam sunt abunde refutata. conf. *Georg. Henr. Ayrer* in dissertatione, de comparatione eruditionis antiquae ac recentioris, subiuncta *Ant. Blackwallii* de praestantia classicorum auctorum commentationi, latine verfae, Lipsiae 1735. 8. p. 263. 278 sqq. 305 sqq. Neque defuerunt omni fere tempore Homeromastices, de quibus infra II. 7. 10. adde infra ad §. XI. cap. II. not. *Nouvelles literair.* 1715. mens. Nou. *Goujet* Biblioth. franc. tom. IV. p. 104 sqq. *Niceronii* Nachrichten von den Begebenheiten und Schriften berühmter Gelehrten. Vol. IV. pag. 312. *Lami* deliciarum etc. Vol. I. *Homer.* nr. IV. pag. 205 sqq. In *Transactions of the Royal Society of Edinburgh*, Vol. I. mai. 4. 1788. sect. III. quae est litteraria, *Iohn MacLaurin* probaturus est, Troiam a Graecis non esse captam, quia in Homero contradictiones occurrant, quae iam antiquioribus scriptoribus suspecta videbantur: ideoque excerpfit, addito iudicio, orat. XI. *Dionisi Chrysost.* in qua hic Homerum, qua historicum aequae diserte culpat, ac illum, qua poetam, in orat. IV. laudat. Enimvero sermones atque narrationes in vulgo propagatas poeta quoque suo iure sequi potest et solet, nec illae traditiones vulgares secundum eam regulam, ac verae historiae, sunt exigendae. Troiam igitur captam esse, negari non potest, quamquam in poemate Homeri ficta falsaue occurrunt. *Harl.*

Longin. edit. Telli, ubi hunc libellum non magis Herodoti esse, quam Ciceronis aut T. Livii adfirmat. *Vossio* de hist. Gr. p. 17. et *Iouffo* de Scriptoribus Hist. Philosoph. libr. IV. §. 25. p. 256. edit. Dornii, [*Dupinio* vid. Bericht von neuen Büch. p. 547 sqq. *Heum.*] quibus adensus *Steph. Berglerus* praef. ad Homerum edit. Wetstenianae, [et *Popius* aliique.] Observant enim, quod nemo ex veteribus illius meminerit, praeter Stephanum Byz. in *ῥεὸν τεῖχος* et Suidam in *Ὅμηρος*, et quod auctor vitae in extremo libri adfirmet, Homerum vixisse circa annum 168. post bellum Troianum, et ante expeditionem Xerxis 622 ². Cum *Herodotus* in Euterpe siue L. II. hist. c. 53. [ad quem locum vide p. 129. *Wesselingii* doctam notam,] scribat Homerum ac Hesiodum se antiquiorem esse annis tantum quadringentis, hoc est annis ducentis amplius iuniorum, quam auctor vitae fecerat; vide et *Theodorum Ryckium* diss. de Aeneae in Italiam aduentu, p. 446. Quamvis vero suspicari possit aliquis, vitam Homeri scriptam ab Herodoto Olophuxio, quem *περὶ νυμφῶν καὶ Θεῶν* siue *ιερώων* scripsisse iidem Scriptores Stephanus et Suidas in *Ὀλοφυζος* et Eustathius ad Iliados e. p. 452. testantur, tamen fateor, argumenta non sat magni momenti adferri, propter quae vita Homeri certissime Herodoto Halicarnasseo abiudicanda sit: itaque adhuc censéo ampliandum. *Fabric.* [Herodoto vitam Homeri etiam tribuere videtur *Eustathius* fol. 876. *ἰσορεῖ*, inquit, *ἐν τοῖς περὶ Ὀμήρου Ἡρόδοτος*. Eidem quoque adserunt *Io. Bornesius* ab initio vitae, illius editioni Homeri praemissae, *Bouherius* in diss. Herodotea, *Io. Reinoldius* qui vitam illam Londini descriptam publicavit, atque *Wood* in Additamentis germanice versis p. 48 sqq. Enimvero equidem lubentius subscribo sententiae illorum, qui abnegant eam Herodoto. Magnum pondus addidit *Wesselingii* iudicium ad initium vitae in editione Herodoti p. 747. Num vero Herodotus quondam breuem de vita Homeri confecerit narrationem nec ne, equidem definire non ausim. At eam, quae hodie sub eius nomine circumfertur, ab illo profectam esse, valde dubito: saltem mire interpolata, et penitus immutata fuerit. Versus quidem illos extemporaneos, qui in illa commentatione leguntur, *Wood* habet pro validis argumentis, quibus et vetustas et veritas libelli firmetur, at antiquissima esse, nolo negare, aetatis monumenta; sed, nescio, a quo? Homero videntur supposita, quae auctor vitae collegerit. Atque illorum, uti totius libelli, simplicitas quam *Fabricius* laudavit, est ab auctore adfectata, et mera aemulatio, neque tamen perfecta: nec scribendi genus purum aut ubique Herodoteum est. Quod *Stephanus*, *Tzetzes* et reliqui, vitam Homeri adtribuunt Herodoto, id minus valet ad persuadendum. Nam illi omnes sunt nimis feri, et vnice id probant, illorum aetate exstitisse talem libellum, Herodoto adsignatum adscriptumue. Porro, quae auctor de paupertate Homeri et carminibus, illi falso adtributis, (vid. p. 752. l. 29. p. 755. l. 75. et utroque loco *Wesseling.*) aliisque vitae fati, quae fabulam haud raro sapiunt, memoriae prodidit, in quibus interdum discedit ab historia Herodotea, aliaque, a *Wesselingio* prolata, argumenta firmant augentque suspicionem *υποθεσίας*, et auctorem libelli quaedam aut plura hausisse ex *Ephori* scriptis. — *Wesselingius* vero libello isti addidit varietates scripturae ex codice Barocciano, a *Reinoldio* diligentissime excerptas, praeter ea ex *Palatino Iungermanni* atque *Amstelodamensi*: germanice vertit *Schultes*. Tiguri. 1779. 8. *Harl.*]

III. Meminit

d) Scaliger ad Eusebium p. 102. erratum in numeris esse putat, et pro 622. $\downarrow \times \beta$ legendum 422. $\Phi \kappa \beta$. Homerum 160. annis post Troiam captam vixisse legas etiam in *Glycae Annalibus* p. 184. *Fabric.*

adde *Bouherium* in diss. Herodot. cap. XI. *Wesseling* ad Herodoti vitam Homeri p. 761. infra ad *Hesiodum*, cap. VIII. §. 1. *Harl.*

*Plures vitae
Hom. scriptores
deperditi.*

III. Meminit etiam *Scholiasies Luciani* Tom. I. p. 32. et Tom. II. p. 17. *Eustathius* prolegom. ad Iliadem, *Suidas* in *χρήμη*, et *Tatianus*, cuius non est omit- tendus locus ¹⁾, *Eusebio* etiam repetitus Lib. X. praeparat. Euangel. cap. 11. quia plures alios vetustissimos scriptores commemorat, qui de Homero egerunt, quamquam ho- rum monumenta non magis tulere aetatem, quam quae de Homero scripserat *Pythagoras* quidam et Cynicus *Antisthenes*, et *Artemon* Clazomenius, et *Democritus* Abderita, et *Me- trodorus* Lampfacenus: *περὶ γὰρ τῆς ποιήσεως τῷ Ὀμήρῳ, γένος τε αὐτῷ καὶ χρόνος, καὶ ὅν ἐκμασεν, προερεύνησαν οἱ πρεσβύτατοι. Θεαγένης τε ὁ Ῥηγίνος ὁ κατὰ Καμβύσην γεγε- νῶς, Στησίμβροτος τε ὁ Θάσιος καὶ Ἀντίμαχος ὁ Κολοφώνιος, Ἡρόδοτος ²⁾ τε ὁ Ἀλικαρνασσεύς, καὶ Διονύσιος ὁ Ὀλύνθιος, μετ' ἐκείνους Ἐφορος ὁ Κυμαῖος, [P] καὶ Φιλόχορος ὁ Ἀθηναῖος. Μετακλείδης ³⁾ τε καὶ Χαμαιλέων οἱ περιπατητικοί, ἔπειτα γραμματικοὶ Ζηνόδοτος, Ἀριστοφάνης, Καλλιμάχος, Κράτης, Ἐρατοσθένης, Ἀρίσταρχος, Ἀπολλόδωρος.* Epitomatorem graecum vitae Homeri, ab Herodoto scriptae, citat *Alla- tius* Lib. de Patria Homeri p. 122.

*De vita Home-
ri duplici, Plu-
tarcho tributa.*

IV. De vita Poetae, quae sub *Plutarchi* nomine exstat in Florentina [Barne- siana, Ernestina] et aliis quibusdam Homeri editionibus, et H. Stephani Poetis Graecis principibus praemittitur, graece etiam separatim prodiit Tiguri 4. et latine ex *Io. Rhellicani* versione, Basil. [Basil. 1537. 8. conf. *Freytagii* Adparat. litter. tom. III. p. 429 sqq.] vertit quoque in Plutarcho suo *Guil. Xylander*, ita habeto. Plutarchum de Ho- mero singulari opere egisse, certum est, cuius librum primum laudat *Gellius* Lib. IV. cap. 11. librum secundum idem Lib. II. cap. 8. et 9. Nihil autem ex iis, quae inde profert, in ista, quam habemus, Homeri vita legitur; vnde *Ionfius* p. 237. Plutarcho eam falso tribui conclu- dit, quae etiam sententia est *Ioannis Rualdi* in Plutarchi vita cap. 20. [nec non *Henr. Valesii*, in Emendatt. libr. I. cap. 16. fin. qui vrget diuersitatem stili et Lampriae silentium in indice.] Recte tamen *Ionfius* addit, non esse vnam, sed geminam; atque duo diuersa scripta in vnum coaluisse, quod et *Henrico Stephano* pridem obseruatum, qui priorem partem vix duobus vel tribus in octauo foliis constantem, quae agit de Homeri genere, patriaque, et poeseos eius explicandae initium facit sub Plutarchi nomine, cui illa pars etiam, sed pars tantum a *Ionfio*, *Galeo* ac plerisque doctis constanter tribuitur, Graece Ao. 1573. 8. vulgavit cum Ho- meri

e) Eundem locum protulit, emendauit et de *Theagene*, Homeri praecone, aliisque eiusdem nominis plura adnotauit et locum tam *Tatiani*, quam *Eusebii* emendauit *Ionfius* de scriptor. hist. philos. lib. I. cap. 3. §. 3 et 4. p. 22 sq. adde *Pla- tonem* in *Ione* p. 10 sqq. edit. *Mülleri*, cuius no- tas conferes, Cl. *Villoisonii* Prolegom. ad Homeri *Iliada* cum scholiis codicis Veneti, p. XXV. infra lib. II. cap. 5. nr. CXIII. et pluries: atque II. c. 2. §. 16. de *Zenodoto*. De *Democriti Abderitae* li- bellis vid. *Diogen. Laert.* IX. sect. VII. et infra in Catalogo commentatorum. *Harl.*

f) Nulla est ratio, cur *Tatianum* dicamus re- spexisse non, ad librum de vita Homeri; sed ad locum in *Euterpe*, quo obiter de Homero agit.

Vol. I.

Nam *Herodotum* commemorat *Tatianus* cum *Theagene* et reliquis, qui fusc et singularibus etiam scriptis egerunt de Homero eiusque Poesi, genere et aetate. *Fabric.* „At quid, ait *Wesse- ling* ad Homeri vitam, *Herodoto* subiectam, p. 748. *Tatianus* contra tam pertinax priscorum et aequalium scriptorum silentium? Immo verba eius, vbi penitus inspexeris, tantummodo requi- runt, vt *Herodotus* de Homeri aetate et tempore, quo vixerit, commentatus fuerit, quod cum in *Euterpe* cap. 53. sedulo factitasse nouimus.“ *Harl.*

g) Male editur *Μεγακλείδης ὁ χαμαιλέον*, vt no- tatum etiam *Meurfio* p. 1297. Bibliothecae Grae- cae. *Suid.* in *μεγακλείδης*. Vide etiam *Reinesii* va- rias lection. p. 333.

Ss

meri et Hesiodi certamine, in quo et ipso de vita Homeri agitur, atque aliis quibusdam Scriptis alibi a me ^{h)} commemoratis. Desinit autem haec Stephani editio in verbis: καὶ ὁ τοῖς ποιηταῖς μόνον, ἀλλὰ καὶ τοῖς περὶ λόγων συνδέτας ἱστορικῶν τε καὶ θεωρηματικῶν, cum forte rectius finem anticipasset ante verba, Ὅμηρον τὸν ποιητὴν χρόνῳ μὲν τῶν πλείων δυνάμει δὲ πάντων πρῶτον γεγόμενον etc. Sane ab his noua de genere, aetate, vita et potissimum de dictione, poesi, ac philosophia Homeri fusa aperta et doctissima Commentatio incipit. Ab his verbis etiam suam Editionem orditur in Opusculis Mythologicis, Physicis et Ethicis, Graece ac Latine vulgatis, Amst. 1688. 8. Thomas Galeus. Idem multis argumentis contendit, auctorem huius partis posterioris esse Ὁ Διονύσιον Ἡλικῶν, cui belle congruit, quod p. 29. auctor τεχνολογίαν suam laudat, quod eodē florido scribendi genere, quo Dionysius, vitur: quod non modo Porphyrius apud Stobaeum Eclog. Phys. p. 141. Longinus p. 154. edit. Tollii, Heraclitus in allegoriis Homericis passim, (vid. notas ad edit. Galei Amstelodamensem p. 436. 417. 433. 440. 481.) sed et Plutarcho antiquiores Quintilianus tum alibi, [P] tum lib. X. cap. 1. vbi de Homero agit, et Seneca Epist. 88. produnt, illam se legisse. Thomas quidem Gatakerus, p. 95. Aduersariorum suspicatus est, auctorem Fauorinum, quem περὶ Ὀμηρικῆς φιλοσοφίας, vel Apollonium Alexandrinum, (quod etiam Langbaenio visum ad Longinum,) quem περὶ σχημάτων Ὀμηρικῶν scripsisse Suidas tradit. Sed quia vtrumque argumentum liber iste persequitur, neutri horum verisimiliter tribui potest. Mirum vero, quod paginae quaedam huius scripti a verbis λέξει δὲ ποικίλῃ κεχρημένος p. 287. edit. Galei Amst. vsque ad paginam 291. extremam, ab Aldo Manutio patre sub Eustathii nomine excusae leguntur ad calcem Lexicorum Graecorum A. 1524. Ἐκ τῶν Εὐσταθίου περὶ τῶν παρ' Ὀμήρου διαλέκτων. Eadem Aldus filius, sed sub Plutarchi nomine, graece et latine recudit ad calcem grammaticae graecae Constantini Lascaris. Porro non haec tantum, sed et reliqua de Tropis et Schematibus Homericis ex hoc libro petita, sub Plutarchi nomine excerpta legas ad calcem Lexici graeci Scapulae, et in appendice Thesauri graecae linguae ab H. Stephano congesti.

Tres vitae
Hom. ab Allatio editae.

V. Exstat praeterea vita Homeri triplex breuior, graece et latine vulgata Leone Allatio, et praemissa libro de patria Homeri Lugd. 1640. 8. editioni Barnesianae Homeri aliisque, et Tomo 10. Thesauri Antiquitatum graecarum Gronouiani. Primam ex tribus illis, Procli esse editor testatur, qui ex suis illam Schedis MSS. in lucem edidit. Fuerit itaque fortassis pars Chrestomathiae Procli, in qua teste Photio cod. 239. ille non modo de omni genere Carminum; sed et de celebrioribus Poetis, eorum genere, patria, et gestis quibusdam egerat ^{k)}. Reliquas duas e Bibl. Regis Christianissimi accepit Ioh.

^{h)} Infra cap. 8. nr. 2.

ⁱ⁾ Ioannes Hudson praef. ad Tom. 2. editionis suae praeclarae Dionysii Halic. Cum nemo veterum huic opinioni faueat, nec Dionysius ipse, (qui solet crebro suorum operum mentionem facere,) huius meminerit, nihil hac de re pronunciare volo. [Atque Barnesius, qui illam vitam tom. I. suae edit. p. XIX sqq. praemisit, inscriptionem fecit: Πλατάρχῃ, ἢ μᾶλλον Διονυσίῃ, τῷ Ἀλικαρνασσέως, περὶ τῆς Ὀμήρου ποιήσεως.]

^{k)} Omnino fuit pars Chrestomathiae Procli, ex qua supersunt excerpta, parum quidem diligenter curata, praeclara tamen, in Photii bibliotheca, cod. CCXXXVIII. Praefixa est cum aliis codici Homeri Veneto D. Marci, addita inscriptione: Πρόκλη Χρηστομαθίας τῶν αἰ δ' διηρημένων τὸ α. Ὀμήρου χρόνοι, βίος, χαρακτήρ, ἀναγραφὴ ποιημάτων. Textus interdum discrepat ab eo, quem Allatius euulgauit, et habet varia additamenta, quae vero a reliqua oratione vncis sunt seclusa. vid. Cl. Siebenknechtii

Ioh. Bourdelotius, et Allatio communicavit, neque constat, neque multum refert, quibus illae auctoribus debeantur. *Fabric.*

[*Ev. Wassenbergh* edidit post Leon. Allatium et Ios. Barneesium duas Homeri vitas, easque et, quae de aetate, genere, patria aliisque rebus Homeri tradi solent, docte explicuit in *Homeri Iliadis lib. I. et II. cum paraphrasi graeca huc usque inedita et graecorum veterum commentariis magnam partem nunc primum in lucem prodeuntibus*. etc. Franequerae. 1783. mai. 8. — In cod. Coislin. Bibl. (ed. a Montfaucon) 316. p. 429. est nugax *Constantini Ermoniaci* vita Homeri. — Inter codices graecos MSS. regiae bibliothecae Matrit. est apud *Iriartum*, p. 232. nr. LXVII. codex chartaceus, Constantini Lascaris manu exaratus, in quo diuersa eius collectanea ad grammaticam, philologiam, ethicam, fabulam, historiam pertinentia, praecipue vero in *Homeri*, Hesiodi, Aristophanis, Theocriti Aratique vitas et poemata, excerptae e variis auctoribus adnotationes, versibus in eosdem aliosque passim interfertis, continentur. In his nr. 9. memoratur *Homeri vitae compendium* haud ineruditum: Quod quum ab omnibus eiusdem compendiis siue summariis plane discrepet, Iriarte primus vulgavit et latina versione donauit. *Harl.*]

Alii scriptores vitae Homeri. VI. *Iohannem Grammaticum* in vita Homeri laudat Eugubinus de perenni Philosophia lib. I. cap. 28. respiciens ad ea, quae de Poeta differit *Ioh. Tzetzēs* in limine Commentar. ad Homer. Conferenda etiam sunt, quae de Homeri genere, patria, vita et morte ex Charace, Porphyrii historia Philosophica, aliisque tradit *Suidas* in *Ὀμῆρος*, et idem *Ioh. Tzetzēs* Chiliade XIII. extrema. E recentioribus *Ioh. Sanderus*, Brunsvicensis, in Collectaneis haud contemnendis de Poetae vita et Scriptis, quae lucem adspexere Magdeburgi Ao. 1661. 4. vt veluti notiores praeteream, *Gyraldi* dialogos doctissimos de Poetis; *Guarinum* Veronensem in vita Homeri cum vitis Plutarchi latine edita, tum Triumuiros praestantissimos *Politianum*, [Oper. tom. II. 1512.] *Camerarium* et *Ioh. Spondanum*, ac *Ludolphi Kusteri* siue *Neocori* historiam Criticam Homeri, quam Ao. 1696. 8. Francof. ad Viadrum edidit: sed longe locupletiores et emendatiores variisque praeclaris observationibus ex monumentis ineditis adauctam praelo iterum subiecturum se mihi adfirmavit. *Fabric.* [C] [Sed ea spes morte viri docti a. MDCCXVI. euanuit. at cl. *Wolfius* in editione sua Homeri, part. I. a p. XLIX. iterum recudi fecit illum libellum, et p. XLVI sq. adcuratum sobriumque de illo tulit iudicium. — Praeter ea *Petrus Candidus Decembrius* Homeri vitam in latinum transtulit. vid. *Iosf. Anton. Saxii* Histor. typogr. literar. Mediolanens. ad a. 1488. p. 295. In-

S s 2

super

keesii Notitiam codicis Veneti Iliados, qui in Bibliotheca D. Marci custoditur, in Bibliothek der alten Litteratur und Kunst, part. I. p. 65 sq. Göttingae 1786. 8. Plenior quoque est vita in codice Iliados Homeri valde antiquo, qui adseruatur in Bibliotheca S. Laurentii Escorialensi, in quo duo e Chrestomathia Procli excerpta, *vita Homeri et de Cyprii carminibus libellus*, praefixa leguntur Iliadi, vberimis scholiis instructae. Cel. *Tychsen* in Bibliotheca laudata p. 3 sqq. ex illo codice auctiorem dedit vitam, collato insuper apographo e codice Veneto, et inedita Chrestomathiae Procli

fragmenta, ex utroque codice descripta, adiecit, nempe e codice Escorialensi locum de Cyprii carminibus praeclarum, e codice Veneto ex tertio Eclogarum libro segmentum s. excerptum alterum: *Διδοικίδος ἢ Ἀργείνης*, tum *Ἰλιάδος μικρῆς ἢ Ἀίσχου*, dein *Ἰλιάς περὶ τοῦ β' Ἀργείνης*. *Νόσων ἢ Ἀνδρῆς Τηλεγόριος ἢ Εὐγείμματος*, quae omnia eruditis notis illustravit cel. Heyne. Denique subiuncti sunt *duo Procli Hymni*, in codice Matritensi regio XXIV seruati, cum emendationibus Tychsenii V. Cl. *Harl.*

super praeter Blakwellum et Wood supra laudatos et *Olaum Celsum* in disp. de Homeri vita et scriptis, Vpsal. 1714. 4. de Homero eiusque vita fatisque et scriptis praeclare disputarunt *Alex. Popius* et *Dacieria*. Ille in *Essay on the Life, Writings and Learning of Homer*, quae commentatio praefixa est eius anglicae Homeri versionis, gallice versa adhaeret *Martini* Remarques sur Homere. Paris 1728. 12. et denuo versa atque inscripta est: *Eloge historique et critique d'Homere*. Paris. 1749. 12. Vita Homeri a *Dacieria* conscripta una cum gallica versione praefationis et commentationis Popianae est in ultimo tomo versionis Dacerianae: *Supplement à l'Homere de Madame Dacier* etc. à Amsterd. 1731. 12. theotisce versa a *Gottschedia*, in Neuen Sammlung auserlesener Stücke. Lipsiae 1749. 8. Addatur *I. Rud. Wetstenii* diss. de fato scriptorum Hom. per omnia saecula, quae addita est illius orationibus pro graeca et genuina linguae graecae pronuntiatione. Basileae. 1686. 8. Est quoque vita eius exposita in *Biographia classica* ex anglico sermone in latinum a *Murfinna* conuersa, tom. I. Halae Sax. 1767. 8. ad quos libros ablegamus lectores, qui, quae vere falsoque aut incerte narrata sunt aut conficta de Homero, scire cupiant. Plato etiam in libro X. de republica de vita Homeri multa narrat, quaedam cum ignominia. *Harl.*]

Homeri effigies in numis etc. honores, templa etc.

VII. Homeri *effigies* in variorum populorum numis occurrit ficta ad leuandum desiderium *non traditi vultus*, ut ait Plinius lib. XXXV. cap. 2. vbi narrat, Asinium Pollionem primum in Bibliothecis Imagines virorum illustrium dedicasse. *Nicaeensium* numum Homeri vultu signatum exhibet *A. Morellus* specimine rei numar. p. 219. *Chiorum*, [quales memorat *Pollux* lib. IX. cap. 6.] vulgavit ex Cimelarchio Barberiniano *Allatius*, quem vide in praefat. libri de Homeri Patria, et in libro ipso p. 231.

Eundem

1) Nullum Homeri numum vere genuinum exstare, aliis persuadere conatus est auctor libri: *Vita del Signor Comte Camillo Silvestri, Nobile di Rovigo e Padre della Romana erudizione*. Patau. 1720. 4. (cuius summam et censuram dederunt auctores Actor. Eruditorum Lips. Supplem. tom. VIII. sect. 9. p. 398 sqq.) Rationes, quibus motus id negat sub finem, vbi de numo Homeri differit, hae sunt: 1) quia a diuersis Graeciae ciuitatibus cusi diuersam formam exhibeant; 2) quia iam suo tempore *Plinius* lib. XXXV. H. N. cap. 2. de formae sinceritate dubitauerit, [adde *Cuperum* de Consecratione Homeri, p. 10.] 3) quia in aliis Homeri numis nomen eius per O, in aliis per Ω exprimitur, littera vero Ω, testante *Plinio* aliisque a *Simonide* Ceo, qui DLX annos ante Christum, h. e. CCCCLXVI post Homeri mortem vixit, demum inuenta et alphabeto addita sit. Durius quidem id iudicium videtur *Klotzio* in Lectionibus Venulinis p. 62. (vbi de numis, Homeri effigiem repraesentantibus et capite Homeri Farnesiano, e Pario marmore facto, neque tamen genuino agit, variaque commemorat monumenta litteraria,) isque subscribit sententiae *Spanhemii*, (diss. I. de Vsu et Pr. num. vbi de numis Amastrianorum,

Smyrnaeorum et Chiorum Homericis differit,) *prae poeta e vetustate eundem effictum ad artificis ingenium, Plinio id adferenti, fidem esse omnino habendam*. Enimvero, quamquam multos numos Homericos antiquos esse censendos, et Homeri effigiem ad artificis cuiusdam perantiqui ingenium effictam, haud negauerim: mihi tamen dubium esse videtur, num verum Homeri vultum, de viuo Homero sumtum, reuera habeamus in vilo monumento expressum. Et certum est, numos Homericos diu post tempora poetae fuisse cufos, nec paucos esse sparios. In *gemmis* quoque occurrit *Homerus*: e. g. apud *Alexandrum Maseum*, tab. LXVII. *Licetum*, gemm. antiq. pag. 357 sq. *Lippert*. Dactylioth. part. II. pag. 125. etc. *Herma* s. saxum Homeri, quod *Gruterus*, *Vrsinus*, *Gronovius* aliique Romae olim fuisse, adleverant, cum aliis monumentis a duce Carolo Emanuele Romae emtum, in praesenti Augustae Taurinorum fertur conspici, eique subiecta epigrammata, quae Aelianum habuisse dicuntur auctorem, vberius explicantur in Marmoribus Taurinensibus, (1743. 4.) part. I. pag. 169 et 179 sqq. *Harl.*

Eundem numum illustrat *Scaliger* ad Eusebium p. 47. editionis secundae, et *Laur. Begerus* tom. I. thesauri Brandeb. p. 419. *Smyrnaeorum* numum Homericum exhibet *Ez. Spanhemius* de usu numismatum p. 487. Alium *Dan. Heinfus* p. 345. poematum, et in Itinerario *Iacobus Sponius* part. I. p. 119. edit. Germanicae, et in Miscellaneis eruditae antiquitatis p. 140. [Repetiit illum post Cuperum in Apotheosi p. 8. *Sigebertus Hauercamp.* in diss. de nummis contorniat, dissertationi de Alexandri M. numismate subiecta, p. 148 sq. Lugd. Bat. 1722. 4. Numi cum Homeri effigie eiusque icon, aeri incisi, quoque reperiuntur in editione Curtii Snakenburgiana p. 5 sq. Contorniatum quemdam Homericum numum Argiuis adserit, et ad Homericam refert apotheosin *Pedrusus* in descriptione musei Pharnesiani. Parmae 1709. 4. tom. V. adde editorem libri: Le delizie dei dotti et degli eruditi opera postuma del *D. Giov. Lami*, vol. I. p. 195. not. At *Schottus* in Apotheosi Homeri cap. VI. nr. 4. p. 354 sqq. copiosus similem in Museo regio Berolinensi servatum numum adfert; at negat, illum esse genuinum et referre Homeri apotheosin, atque plane alia ratione explicat partem auersam. At confer Acta Erudit. Lips. a. 1713. mens. Iul. p. 295. et mens. Febr. 1715. p. 66. Alium numum habuit et explicuit *Burmamnus* II. in commentariis ad numismata Sicula, p. 443. (altero tomo Doruillii Siculorum) in quo ab vna parte OMHPOΣ cum capite Homeri diademato et barbato; ab altera parte IHTΩN cum Pallade galeata; „qualem, ait Burmannus, ex gazis Comitris Pembrokii produxit *Haym* vol. II. Thes. Britann. p. 58. sed in cuius typo quum prima littera detritior esset, male Haymius exhibuit: PHTΩN littera priore punctis expressa tamquam KPHTΩN pro IHTΩN, vt aperte in meo legitur.“ Adde eundem in Addendis notar. in Anthol. Lat. p. 738. ad libr. II. epigr. CCVII. et in Addendis ad Comm. ad num. sicula p. 612. E. laudat ille *Taylor.* ad Marm. Sanduic. p. 62. 63. et Dennerium (*Pellerin*) tom. III. Num. Pop. et Vrb. tab. XCIII. nr. 12. qui numum Burmanniano similem edidit. *Harl.*] *Smyrnaeos* autem non modo delubro honorasse Homerum, et Statua, [quod etiam a Borysthenitis factum narrat Dio Chrysostomus diss. XXXVI. p. 439. a Ptolomaeo Philopatore Aelianus var. Hist. XIII. 22. et Lucianus in Demosthenis encomio,] sed et numo aereo, *Strabonem* auctorem habemus lib. XIV. p. 646. [p. 956. edit. Almel.] et *Plinium* IV. 12. hist. qui auctor est numum quendam apud Smyrnaeos dictum fuisse *Homerum*, Ὁμήρεον. Quod delubrum Homeri vocat Cicero pro Archia cap. VIII. Straboni loc. mem. dicitur Ὁμήρεον *Plinio* H. N. IV. 12. *Homereum*, vt *Castoris et Pollucis ἀνάκων*, [de quo nomine, Castori et Polluci peculiariter dato, vid. Monumenta graeca ex Museo Iac. Nannii, Senat. Veneti, illustrata a *D. Clem. Biagi*, Cremonensi, Romae, 1785. 4. p. 168 sq. *Harl.*] ἀνάκων. *Polyaen.* lib. 1. cap. 21. Schol. Luciani tom. 1. p. 3. et 17. *Anubidis* Ἀνυβεΐδιον *Lucian.* Toxari. Veneris Ἀφροδίσιον *Athen.* V. p. 207. *Apollinis* Ἀπολλώνιον Schol. Euripidis Oreste v. 1389. *Aesculapii* Ἀσκληπίον, Ἀσκληπιεῖον et Ἀσκληπιεῖον, *Laert.* IV. 24. *Ez. Spanhem.* p. 79. *Epist.* 1. ad A. Morell. *Astartes* Ἀστάρτεον 1 Sam. XXXI. 10 m). *Minervae* Ἀθηναῖον *Diodor.*

Ss 3

m) *Bellonae* Ἐρμῶν *Dio Cass.* L. cap. 4. p. 606. vbi Reimarum et plurima eorum, quae hic Fabricius adtulit, et alia eiusmodi delubra atque nomina collegit. At, quia talis catalogus huc non facit, nolo diutius morari lectores. Sic apud *Dionem* quoque Cassium, L. cap. 7. p. 609. Δημήτριον *Cereris templum* memoratur. Quod autem Homeri ingenium et poesis vires humanas superare

videbatur, creditus fuerit, a deo ipso accepisse animi dotes; postea, secundum usum loquendi fingendique antiquum deus nominabatur, et, aucta opinione ac superstitione, deus habitus est cultusque. vid. Cuperi Apotheos. p. 11 sq. de cultu divino Homero praestito. Hinc *Plato* in Alcibiade II. ὡς Φησὶν ὁ Θεὸς καὶ Θεῶν προφήτης. adde *Sil. Ital.* XIII. 786. *Harl.*

Diodor. Sic. V. p. 287. *Atergates* Ἀτεργατεῖον a Maccab. XII. 26. *Augusti* Ἀυγουστῆον *Augusteum* Vet. inscript. Suidas in Ἀυγυςτος, *Delii Apollinis* Δήλιον, Diodor. in excerptis Peiresc. p. 279. *Cereris* Δημήτριον Strab. IX. p. 435. *Dianae Dianium* Liu. lib. 1. cap. 48. Acta Sanctor. Iun. tom. I. pag. 359. *Didymaei Apollinis Didymaeum* Sueton. Calig. cap. 21. *Iouis Διον*, Iac. Gronou. ad Arrian. pag. 34. Διονύσιον *Bacchi*, Plato Gorgia pag. 472. Cuiusuis idoli ΕΙΔΟΛΕΓΟΝ I Cor. VIII. 9. *Pacis Ειρηναῖον*, *Iunonis Ἡραῖον*, Plutarch. Arato p. 1036. *Herculis Ἡράκλεον* Diodor. Sic. XX. p. 746. *Herodum Ἡραῖον*, *Isidis Ἰσεῖον*, *Luculli Λαγκέλλεον* Suid. *Marnae*, Gazensium Idoli apud Marcum Diaconum Gazensem in vita Porphyrii Episcopi *Marneum*, *Matris Deorum Μητρεῶν*, *Mithrae Μιθρεῖον* Socrat. V. 6. *Iouis Olympii Ολύμπιον*, *Palladis Παλλάδιον*, Plutarch. pag. 605. de exilio, *Pan̄is Πάνεον*, Syncell. p. 324. *Deorum omnium Πάνθεον*, *Plutonis Πλυστώνεον*, *Neptuni Ποσειδέον*, *Ποσειδώνιον*, vel, vt apud Diodor. Sic. tom. 2. p. 719. *Ποσειδεῖον*, *Ignis apud Persas Πυρεῖον* Theodorit. V. 39. Hist. *Pythii Apollinis Πύθεον*, *Sambethe Σαμβάθεον*, [et Σαμβαθεῖον] Perizon. p. 724. ad Aelian. *Serapidis Σεραπεῖον*, Eutrop. VIII. 15. *Σαραπέον* Plutarch. Alexandro p. 706. [P] Socrat. V. 16. vel *Σεράπιον* vt Sozom. VII. 15. *Theditis Θετίδεον* Schol. Eurip. Andromache v. 46. Strabo IX. p. 431. *Thesei Θεσεῖον* Plutarch. de exilio p. 607. *Τυχεῖον* et *Τύχεον* et *Τυχάιον Fortunae* Niceph. XIV. 44. Hist. Ecclef. Dio Cass. p. 424. D. Etiam *Τυραννεῖον Regia Tyranni* apud Plutarchum in Dione: et *Διονύσιον Τυραννεῖον* in Timoleonte p. 254. *Καيسάριον Caesaris* apud Socratem Hist. Ecclef. p. 352. *Παρασίτιον parasitorum curia* Athen. VI. p. 235. *Ἡρώδιον Herodis ciuitas* Iosepho p. 774. Syncell. p. 314. *Γυμνασίον Τιμολεοντεῖον* Plutarch. Timoleonte p. 255. *Ἀχιλλεῖον tumulus Achillis* in tabula veteri Iliaca a Begero illustrata num. 50. Plin. V. 30. et Steph. in Σήγεον. *Arati Sicyonii Ἀράτιον*. Plutarch. Arato p. 1051. *Alexandri Ἀλεξάνδρεον*. Ioseph p. 718 *Ἡμεραν Ἡρακλῆιον* p. 721. *Λακύνδεον Lacydae hortus* Laert. IV. 60. *Πτολεμαῖον* siue *Πτολομαεῖον lucus Ptolemaeo a Rhodiis saceratus*. Diodor. Sic. XX. p. 825. Steph. in Καπετώλιον. Etiam in Christianis scriptoribus *Προφητεῖον templum in memoriam Prophetarum*, *Ἀποστολεῖον in memoriam Ap. stoli*, et *Μαρτύριον Martyris*. Ceterum, vt ad Poetam nostrum redeam, *Amastrianorum*, quae fuit vrbs Ponti, numos Homerum referentes enarrant *Harduinus* in numis vrbium illustratis p. 36. *Barth.* ad Statium tom. I. p. 150. lib. 3. filu. 3. v. 60. [*Broukhuf.* ad Tibul. IV. 1. v. 199. p. 380. *Pignorius* quaeft. Epist. 48. *Mureti* varr. lection. libr. XII. cap. 15.] et *Fuluius Vrsinus* notis ad Ciceronem pro Archia p. 312. Inspiciendos praebent *Ramiresius* cap. 25. (p. 152.) p. 203. pentecontarchi, *Spanhemius* p. 488. diff. V. edit. prior. *Patinus* introduct. in Histor. numismatum p. 59. etc. Hosce omnes, excepto numo Nicasii, iunctim exhibuit *Gisbertus Cuperus* in ἀποθεώσεσσι Homeri p. 7 sq. et *Iacobus Gronouius* tom. 2. Thesauri antiqu. Graec. Imaginatione XVIII. XIX. XX. Confer et *Fuluium Vrsinum* in imagg. p. 21. De *Aegyensium* numo Seueri temporibus percusso, alteroque, qui cusus est sub M. Aurelio Imp. videas licet eundem Illustrum Spanhemium. Homerī Icon statuis variis et signis marmoreis iam olim celebrata, [vide *Gruteri* Inscrip. pag. 419. *Montfaucon* tom. III. supplem. tab. 37. pag. 82 sq. *Raph. Fabrettum* ad veterem tabellam Iliadis p. 345. 346.] occurrit etiam in curiosissima *Tabula marmorea Consecrationis Homericarum*, quae Romae in Columnensium palatio cernitur, et ab eodem Cupero et Gronouio nr. XXI. [ac Schotto] exhibetur atque exponitur, variorumque doctorum hominum ingenia exercuit, vt dixi lib. I. cap. 25 vbi de Phantasia Mémphitide. In transcurso itidem hoc loco mentio facienda est Auditorū Ὀμηρικῶν in Academia Tubingenfi, quod

quod teste Martino Crusio in Germano-Graecia p. 39. ita nominatum est, quoniam an. 1565. mense Nouembr. altero tanto maius aedificari coepit adiunctione contigui cubiculi facta, cum Crusio Homerum praelegente auditores antea capi non possent, sed stare multi cogerentur. Verum haec olim fuere. Nunc recondita Maeonius senet quiete.

Patria, coecitas, etc. VIII. De Patria Homeri celebris est et notissima vel ex Gellii III. II. et scriptore certaminis Homeri ac Hesiodi amplissimarum urbium vetus Concertatio, quam respicit *Demetrius* Poeta apud *Laert.* V. 85. et de qua *Didymus* olim fuisse scripsit, a Seneca Epist. 88. hoc nomine derisus, et recenti aetate [P] *Leo Allatius* Chius, cuius librum iam memoravi *). Hic cum late impugnasset eorum sententias, qui vel Babylonium, [*Tigranem* nomine,] fuisse adfirmant Homerum, ut lib. II. Verae Histor. p. 676. [tom. II. pag. 117. edit. Reitzii,] per iocum scripsit *Lucianus*, vel Syrum, vel Thebanum Aegyptium *), vel Cyprium vel Troianum ex Cenchreis, vel Aeolium Cumanum, vel Rhodium, vel Pylium, vel Salaminium, [ex Salamine siue Cypria siue Attica,] vel Ithacensem, vel Colophonium, vel Atheniensem, vel Argiuum, vel Mycenaeum, vel Iëtem, vel Smyrnaeum *) denique: contra multis argumentis contendit, eum fuisse suum, Allatii, popularem, ex Chio

n) Recte *Ionsius* de script. hist. philos. I. 319. scribit: *Leo Allatius* Chius Homerum in honorem gentis suae Chium fuisse contendit. Sic *Antimachus* Colophonius Colophonium fuisse Homerum contendebat; teste *Plutarcho* lib. de Homero. Item *Nicander*, de quo vide infra lib. III. p. 622. conf. *Mollerus* ad *Morhof.* Polyh. litter. VII. 2, 2. pag. 403. *Heumann.* De patria Homeria narrationes diuersas collegit atque examinavit *Lami* in *Deliciis*, p. 58 sqq. et p. 67. putat, Homeri patrem fuisse Cumanum; Homerum vero natum esse Smyrnae, et mortuum, senem, in insula Iö. *Harl.*

o) *Alexander Paphius* apud *Eustath.* comm. in rhaps. X. *Odysseae* prodidit, *Homerum* Aegyptiis *Dmasagora* et *Aethne* natum; sed vid. *Lami* *Delicias* p. 58 sqq. *Harl.*

p) In *Actis* *Pionii*, *Martyrii* ille candidatus sic *Smyrnenfes* alloquitur: *Vos viri qui exsultatis pulchritudine moenium, et Smyrnae ciuitatis decore gaudetis et Homero Poeta gloriamini, et si qui vobiscum a Iudaeis adsunt, paucis audite.* Oraculum apud *Steph.* in *Ier.* (vbi vid. *Bergleri* not.)

Πατρίδα δέσῃαι, παῖτρίς δὲ τοῖς ἑ πατρίσιν ἔσῃ,
ἔσῃ ἡ τοῖς πατρίσιν πατρίς.

Alia Io. Bourdelot ad *Heliodorum* p. 71. *Fabric.* conf. *Proclum* de Homero in *Bibliothek der alten Litteratur und Kunst.* part. I. Inedit. p. 8 sq. et *Heynii* notam p. 19 sq. Iös autem insula est, non,

ut *Stephanus Byzant.* scribit, *Cycladum*, sed e *Sporadibus* vna, hodie *Nios*, Homeri tumulo nobilitata. Hunc tumulum Comes *Pasch de Krienen* reperisse sibi visus est. vid. *Iac. Ion. Björnshål* Briefe auf seinen ausländischen Reisen etc. e versione *Gust. Ernesti Groskurd.* Vol. II. *Stralfund.* 1778. 8. p. 469 sqq. cui vero probabilius esse videtur *Cenotaphium* Homero aetate multo seriore positum. Historiam fraudis detectae leges in *Antologia Romana*, part. I. *Romae.* 1775. p. 253. *Lami* in *Delic.* I. p. 88. Homerum, putat, in insula, Iös, morbo et senectute confectum diem obiisse supremum, et incolas posuisse illum tumulum, cuius inscriptionem repetiit et illustrauit editor ex libro *Comitis Pasch de Krienen: Breue descrizione dell' Arcipelago — — con un ragguaglio esatto — — e specialmente del sepolcro d' Omero* etc. *Livorno* 1773. 8. at id factum esse multo post obitum Homeri monet. Iëtae vero, quibus insula illa nomen dedit, patriam et sepulcrum Homeri (vid. *Plinii* H. N. libr. IV. cap. 12.) iactitarunt, qua de re duo *Alcae* et *Antipatri* epigrammata exstant in *Anthologia graeca* lib. III. tit. XXV. epigr. 1. et 2. in *Analectis Brunckii*, tom. II. p. 18. et I. p. 487. vid. *Brodaeum* ad *Anth.* gr. p. 386. Hinc quotannis Iëtae inferias Homero faciebant capra mactata, quae tumulo eius insculpta erat. vid. *Burm.* II. in comment. ad numism. sicula, p. 443. et p. 612. E. et in *Anthol. lat.* lib. II. ep. CCVII. atque *Lamii* *Delicias* I. p. 69 sqq. *Harl.*

Chio Insula oriundum ⁹⁾, inter alia memorans cap. 15. quod ipse de se scripserit Hymno in Apollinem v. 172. [conf. Bayle Dict. in Apion not. D.]

Τυφλὸς ὃ ἀνὴρ οἰκᾷ δὲ χίφῃ ἐνὶ παμπαιδείῳ
Τῷ πᾶσι μετέπειθεν ἀρίστουσι δαίδαλῳ.

Quem locum Thucydidi etiam lib. III. p. 242. laudatum respiciens Sibyllinorum auctor dixerit lib. III. p. 251. vbi de Homero vaticinatur:

— — Χῆρον δὲ καλίσσας ἑαυτὸν.

Sed Hymnos Homero suppositos multi veterum senserunt, et quam plurimis traditum est, Homerum Patriae suae in scriptis nullam fecisse mentionem. Vnde *Cephaleon* quoque Historicus apud Photium Cod. LXVIII. patriam suam silentio inuoluere se professus est exemplo Homeri. Nec deest ratio suspicandi, Hymnum in Apollinem a *Cinaetho Chio* fuisse suppositum,

⁹⁾ Confer tamen *Lamii Delicias*, tom. I. p. 65 sqq. *Harl.*

^{r)} De Coecitate Homeri vid. *Meursium* ad Hefych. Illustr. p. 178. *Vossium* Instit. Orator. lib. I. cap. 5. section. 21. et *Allatium* cap. 8. Hinc Prouerbiū apud Tertull. de pallio cap. 1. quod clausis vel in totum Homericis oculis patet. *Velleius* contra [lib. I. cap. 5. *Lucian.* ver. hist. II. p. 676 sq. tom. II. p. 118. *Reitzii*, quem vide.] et alii coecum fuisse negant: sic ex recentibus *Andreas Wilkins* in curatione coeci Homeri, Lipsiae 1605. 8. et ante eum *Brodaeus* lib. V. cap. 9. Misce. qui Ciceronem sibi maxime aduersarium profiteatur. Sed is validum, ni fallor, argumentum praebet contra eos, qui Homerum coecum fuisse putant. *Traditum est*, inquit, *Homerum coecum fuisse; at eius picturam, non poesin videmus. Quae regio? quae ora? qui locus Graeciae? quae species formae? quae pugna? quae acies? quod remigium? qui motus animorum, qui ferarum, non ita expictus est, ut quae ipse non viderit, nos ut videremus effecerit.* Haec ille *Tusc. qu. libr. V.* [cap. 39. vbi vid. *Dauis.* qui eum coecum fuisse nullus dubitat. Argumentum, quo vtitur *Dauesius* ad coecitatem Homeri probandam, et quod ab eo sumit, quia eum, ut ex *Pausania* et *Cedreno* notauit *Cuperus* *Apotheos.* p. 6. statuarii velut oculis captum finxissent, nihili est. Namque et is mos fuit veteribus artificibus, in aliorum imaginibus statuisque, et id tantum probaret, iam antiquioribus temporibus inuahuisset opinionem, Homerum coecum fuisse; nec auctoritas *Tyrii Maximi* diff. 38. sect. 1. et aliorum, teste

scholiaste ad locum Homeri, qui arbitrantur, Homerum *Odyss. 9. 63.* semet ipsum sub *Demodoci* persona descripsisse, me valde mouet. Nam antiquissimis iam temporibus multae varii generis interpretationes et in his peruerbiae aut lepidae versusum et sententiarum Hom. expositiones enatae sunt et propagatae. *Heumannus* orae exempli sui adscripsit haec: „Quae sit origo fabulae de coecitate Homeri, cognoscere possumus ex *Herodoti* vita eius p. 547. De coecitate et paupertate Homeri vid. *Pausanias* lib. II. p. 139. *Heinsii* duo epigrammata in coecitatem Homeri, in eius *Crepundii* *Siliani* p. 480 sq. *Eccard* de usu studii Etymologici, pag. 51. Fortasse *Homerus* prae senio amisit visum, et mendicare coactus est.“ Hactenus *Heumannus*, quem etiam vide in *Aëtii* philosoph. part. IV. p. 671. adde *Wassenberghii* not. ad vit. Homeri pag. 4. *Sotades* apud *Stobaeum* serm. 96. p. 528. Homerum, canit, esse fame absumtum:

Τὸν δ' αὖν Ὀμηρον λιμοῖς κατεδαπνέοντι.

De paupertate Homeri egit *Frid. Exter* in singulari libello, theotisce scripto, Bipont. 1777. 4. adde *Wassenbergh.* l. c. p. 5 sqq. *Blackwell* pag. 124. quamquam eum conflictatum esse cum paupertate omniumque fere rerum inopia, vix persuadere mihi possum. At non ex nostra, sed ex Homericæ aetate res aestimare atque diiudicare debemus. Nam quod *αἰδοῖς* fuit, id illo tempore haud ignobile fuisse munus; sed consuetudinem quamdam poetarum cum honestissimis hominibus et summis viris in aulis principum honorificam crediderim. conf. *Blackwell* p. 129 — 158. *Harl.*]

tum, tum Sibyllinorum nulla est auctoritas. Nec ab re forte *Allatio*, Chiis suis *) Homerum vindicanti, oggesseris, quod ipse 123. de Herodoto et [P] Ephoro Cumano, qui Cumanum fuisse Homerum, contenderunt: *Digni certe sunt, inquit, eorum conatus, qui laudentur ab illis, si veritatis studio tantum opus aggressi, veritatem exposuissent, sed cum Patriae amore, et propriae gentis id egerunt, eorum dicta non immerito suspecta esse debent. Vbi enim ratio affectu ducitur, et lingua cupiditatum ductu moderatur, veritas ipsa claudicat, et coecutit, quae a nudo et ab omni studio libero homine tantum expectanda est* *). Styppam Lydiam, Cretam **) et Romam quoque a nonnullis pro patria Homeri venditam notat *Brodaeus* ad

s) Chiis etiam Homerum vindicare voluit *Hypermenes* in lib. de Chio, ex quo *Ptolemaeus Chennus* ap. Photium cod. 190. p. 489. edit Schotti, narrat, *Scindapsum* Homeri famulum mille drachmis multatum a Chiis, quod Herum mortuum non exuisset. Et hodieque quinque vel sex miliaribus a Chio oppido Septentrionem versus, ostenditur locus excisus e viuo saxo, in cuius medio altare, circum illud sedilia, quo in loco Homerum quondam docuisse, natum et sepultum, incolae fabulantur. *Crusius* p. 42. Turco - Graeciae; *Tournefort* itinerar. p. 147. [et *Tavernier* *Persische Reisen*. lib. III. cap. 18. p. 134. *Heum*.] *Bycco* Homeri seruus memoratur *Tzetzae* XIII. Chil. v. 643.

t) Cl. *Koeppen* in libro: Ueber Homers Leben und Gesänge p. 16. propter testimonia *Simonidis*, *Pindari* atque *Thucydidis*, qui Homerum adpellant τὸν ἄνδρα Χίον, et quia οἱ Ὀυμπιάδαι, in insula Chio viuentes, Homeri carmina seruasse dicuntur, iis accedit, qui putant, Homerum vel ex insula Chio ortum, vel plurimum temporis ibi commoratum esse. Atque *Theocritus* VII. 47. vocat eum Χίον ἄνδρα, Chium cantorem, vatem. Chios praeter ea Homeri tumulo fuit celebris. vid. *Salmasius* ad *Solinum* pag. 179. edit. pr. et paullo ante not. s). Id quidem ex comparationibus et itinerum, quae diu fecisse finguntur, atque locorum adcurata descriptione, ex similitudinibus aliisque rebus fit manifestum, atque a *Woodio* p. 32 — 60. coll. p. 162 — 169 sqq. multis locis Homeris abunde demonstratum est, Homerum, nisi ex insula Chio, (quod negauit *Aristotel.* rhetor. II. cap. 23. tamen malit *Blackwell*. p. 133.) aut, quod *Wood* lubentius crediderit, et *Björnstaël* in *Epistolis* suis memor. vol. VI. part. I. (Lipsiae et Rostock. 1783.) p. 16. 19. et 25. vbi multus est de Smyrna, clare adfirmat post alios, quorum omnium ut loca atque opiniones repetam, haud necesse erit, Smyrna ortus fuerit, certe in insula quadam aut in ora Asiae minoris maritima vixisse, adeo-

que patriam ipsius fuisse Graeciam asiaticam. *Strabo* lib. XIV. p. 955. et 956. edit. *Almel.* memorat, Chios atque Smyrnaeos vindicare sibi Homerum. Smyrnam Homeri fuisse patriam, iactat *Aristides* orat. 22. conf. *Fabric.* infra lib. IV. cap. 30. vol. III. p. 382. et plura *Aristidis* de Homero loca ibidem excitantur, p. 401. in indice. adde *Wolf.* in *Bibl. Hebr.* n. 544. Quando alii putarunt, Homeri patriam fuisse Aegyptum, aut Arcadiam, (vid. *Eudociam* in *Ion.* p. 320.) aut *Sirin* s. *Heracleam* Italiae, quae Tarentinorum fuerat colonia, hodie Torre del Mare, (vid. *Denina* in *Staats- und Gelehrten-Geschichte Griechenlands*, ex versione *Christfried Virici Daw*, part. I. p. 161.) id ab omni probabilitatis specie abest. conf. *Kufteri* histor. criticam Homeri, part. I. sect. I. vitam Hom. apud *Iriartum* l. m. p. 233. *Wassenbergh.* ad vit. Hom. cod. Leid. p. 10. Cur autem tot vrbes et ciuitates Homerum suum sibi ciuem vindicare voluerint, haec causa fuisse videtur. Homerus multa fecerat itinera, (vid. *Wood* p. 61.) ideoque multis locis paullo diutius erat commoratus. In Aegypto eum fuisse, multi et veteres (vid. *Diodor.* Sicul. I. cap. 96. et 97. p. 107 sqq. *Wesseling.*) et recentiores contenderunt scriptores; quam sententiam in primis *Huetius* de origine fabular. romanens. p. 16. editor *Deliciarum Lamii* in not. p. 58 sqq. et *Blackwell* in sectione IX. p. 159 — 171. firmare studuerunt, negat autem *Koeppen* l. c. p. 23. Postquam igitur magnam consequutus est nominis famam, patria autem incerta dubiaque; quacumque terra aut vrbs, quam Homerus in carminibus celebrarat, aut descriperat curatius, aut cuius mores et religio in poematibus illius adparere, videbantur, honorem tanti ciuis sibi adserere locumque poetae natalem sibi vindicare coepit. Hinc enatae sunt tot diuersae opiniones atque fabulae de patria Homeri. *Harl.*

u) Cretenses Homero mille numos praemium vivens tribuisse, idque acrea tabula testatos refert *Sozomenus* praef. ad *Theodos.*

ad Anthologiam Epigrammatum Graecorum p. 132. Ineptum porro fuerit vel in re incertissimum, quam Oraculum *) Adriano redditum pridem ἄγνωστον agnouit, arbitrum se interponere, vel de argumento exigui momenti post Allatii industriam plura coaceruare. Itaque vnum tantum adscribam locum *Iohannis Tzetzae*, ex inedita eius exegesi in Homerum, quam Lipsiae, in patria mea, seruat manuscriptam, sed mutilam, Bibliotheca insignis Paulina: Περὶ μὲν ἂν πατρίδος καὶ γένους Ὀμήρου πλανομένην εὐρίσκομεν παρὰ πολὺ τὴν ἀλήθειαν· ἔγὰρ ὁμοφώνως οἱ ἰσορικοί περὶ τούτου παραδιδόασιν. Ἄλλοι μὲν αὐτὸν χῖον εἶναι φασί, καὶ Δάπερ καὶ Πίνδαρος, προσέτι καὶ Θεόκριτος φάσκων ἑτοσί [VII. 47.]

Καὶ Μοισῶν ὄνυχες ὅσοι ποτὶ χῖον αἰοῖν

Ἀντία κορυφῶντες ἐτώσια μοχθίζοντι.

Ἄλλοι δὲ φασὶν αὐτὸν Κολοφώνιον, οἱ δὲ Αἰγύπτιον ἐκ Θηβῶν *). Τοῖς δὲ Ἰήτης δοκεῖ, ἑτέροις Ἀθηναῖος, καὶ ἄλλοις Σμυρναῖος. Εἰσὶ δ' οἱ καὶ Σαλαμίνιον αὐτὸν εἶναι λέγουσιν, καὶ ἄλλοι ἄλλα μύρια. Ἄλλοι χῖον αὐτὸν εἰρηκότες Κολοφώνιον τε, καὶ Σαλαμίνιον, πρὸς δὲ γε τέτοιοι Κυμαῖον, καὶ ἕτερα ἐκ οἷδ' ὅθεν ὀρεσώμενοι ἢ τίσι τεκμηρίοις χρησάμενοι εἰς τὸτο προήχθησαν. Οἶμαι δὲ τὸν θείοτατον Ὀμηρον διὰ ἐν ταύταις ἐνδιατρίψαι ταῖς χώραις καὶ πόλεσι, τὸτο εἰρηκασιν, εἰ διὰ τὸ ἀξίωμα τῷ ἀνδρὶ συμπατριώτην αὐτὸν αὐτῶν ἐπιγράψαι· τὸς δὲ Αἰγύπτιον αὐτὸν εἰρηκότες ἔνεμεσίζομαι, ἢ γὰρ ἐν Αἰγύπτῳ διατρίβῃ τῷ ἀνδρὶ, καὶ γὰρ ἐν Αἰγύπτῳ διέτριβε παῖδας, ἴσως ἐκεῖνος πεπλάνηκε. Τῷ δὲ σοφῷ Ἀριστοτέλει Ἰήτης τάχα δοκεῖ διὰ τὸ ἐν Ἰῷ τετράφθαι. Οἱ δὲ γε Ἀθηναῖον ἀποκαλῶντες αὐτὸν συλλογίζομενοι τὸτο φασίν. Σμυρναῖον γὰρ ἴσασιν, ὥς γε καὶ μοι δοκεῖ τὸτο, ἐπεὶ δὲ Σμυρναῖοι ἀποικοὶ Ἀθηναίων ἐγένοντο, Ἀθηναῖον ἄρα καὶ τὸτον εἰκότως φασί. Δηλοὶ δὲ τὸτο εἰς Πεισίφρατον ἐπιγράμμα.

Τρεῖς μὲ τυραννήσαντα τοσαυταῖς *) ἐξεδίωξε

Δῆμος Ἐρεχθίδης γ), τρεῖς δ' ἐκωνηγάγετο

Τὸν μέγαν ἐν βελῶν Παισίφρατον, ὅς τὸν Ὀμηρον

Ἡρώισα σποράδην τὸ πρὶν ἀπώδμενον. [P]

Ἡμέτερος γὰρ ἐκείνος ὁ χεῖρτος ἦν πολιότης

Ἐπειρ Ἀθηναῖοι Σμύρναν ἐκονήσαντες.

*Genus et aetas
Homeri.*

IX. Magna quoque et parum certa de genere *) Homeri et parentibus quaestio est, ut videre licet ex variis sententiis memoratis ab auctore Graeco, qui certamen Homeri et Hesiodi descripsit. Nec minor scriptorum de aetate, qua vixerit, dissensus,

*) Aliud *Eusebius* Praeparat. euang. V. 33. pag. 229. vide quoque certamen Homeri et Hesiodi sub initium.

*) Olympiodorus apud Photium p. 111.

*) Schol. MS. Dionysii Thracis, *ἑξεδίωξε*. [cod. Leid. vitae Homer. habet *ἐξεκύλισε*.]

*) In vitis ab Allatio editis legitur Δῆμος Ἐρεχθίδης, καὶ τρεῖς ἐκωνήσαντο. In Anthologia Epigrammatum Graecor. lib. IV. cap. 4. p. 438. καὶ τρεῖς ἐκωνήσαντο. [Brunck in *Analectis* vol. III. p. 216. reposuit illud, et in *Lectione* atque *Emendatione* p.

274. corrigendum censuit secundum historiae fidem, Δις μὲ τυραννήσ. — — δις δ' ἐκωνηγάγετο. Sed hac ratione aequè grauitè laborare fidem historicam, Pisistrato reuera ter occupante Tyrannidem, bis eiecto, bis denuo recepto, duce *Aristotele* Polit. V. 12. docet *Wassenbergh*. ad vitam Hom. p. 5. Epigrammatographi errorem iam notauit *Edw. Simson* ad A. M. 3454. In Homeri vita cod. Leid. est Δῆμος Ἐρεχθίδης. ibid. καὶ τρεῖς ἐκωνήσαντο, quod probat *Wassenbergh*. *Harl.*

*) Vid. *Lami* *Delizie* etc. I. p. 76 sq. *Harl.*

sensus, etsi adeo exacte illam nonnulli tenere se putarunt, vt et thema eius genethliacum tradiderint, quemadmodum *Iulius Firmicus* lib. V. Mathes. p. 77. cum dixisset, Saturnum in nono ab horoscopo loco positum, et in Leone constitutum facere diuinum Poetam heroici cuiusdam carminis, vt Martios strepitus pugnarumque metuenda certamina famosi carminis nobilitate perscribat: *talis*, inquit, *Genitura Homerum, Diuinum in Iliade Cumei* [Sibyllini] *carminis* ^{aa)} *fecit interpretem*. Sed vix vlla in re magis in diuersa abeunt scriptores, vti facile intelliget lector, si vel veteres ipsos consuluerit *Gellium* lib. III. cap. 11. et lib. XVII. cap. 21. Tatianum, Clementem, Eusebium, Philostratum in heroicis, vbi de Euphorbo agit, [cap. 18. sect. 2. p. 726 sq. edit. Olearii.] Tzetam Chil. 12. hist. 399. aliosque: vel e recentioribus adierit *Muretum* in Cic. I. Tusc. quæst. I. 191. *Dionysium Petauium* lib. IX. doctrinae temporum cap. 32. *Ioh. Rualdum* animaduers. vlt. in Plutarchum, *Ioh. Marshami* Can. Chron. p. 437. et quæ *Dodwellur*, in dissertatione tertia de Graecorum Cyclis. [adde Viuem et Coq. ad Augustin. lib. III. de ciuitate dei cap. 2. Costardus Anglus contendit, Homerum et Hesiodum demum a. 558. ante Chr. vixisse. vid. Götting. gel. Zeit. 1756. p. 629. *Heum*.] Mihi quidem in praesenti sufficit, in quo conueniunt probe omnes, et multo posterius bello Troiano (vid. Benedict. Auerani diss. IX. in Thucyd. tom. I. Oper. p. 250.) et antiquissimum esse ex auctoribus graecis, quos habemus, ne Hesiodo quidem excepto, siue post Olympiadem XXXIII. demum vixerit, vt vult Dodwellus, siue vt aliis videtur, longius a nostris temporibus remotus fuerit, vel Olympia ipsa aetate anteuenerit ^{bb)}.

T t 2

X. Nullus

aa) Vide quæ supra lib. I. cap. 29. nr. 2.

bb) Acta agerem, si, re admodum incerta, omnes veterum narrationes fabulasque, et omnia, quæ a recentioribus pronunciata vquam fuerunt, iudicia et rationes repeterem. Atque in Introductione in historiam L. Gr. sect. 2. cap. 1. p. 21 sq. quorundam testimonia aut opiniones iam adtuli. Quare sufficit, quaedam spicilegii loco hic adicere. Si inscriptio vna cum tumulo, a comite Pasch de Krinen in insula Iö reperta, esset genuina, quod tamen non videri ad paragraphum praecedentem iam monuimus, Homerus filius fuit *Mentoris*, regis Pylaeorum, (quem quidem eundem esse cum Mentore, qui in bello Troico militauit, atque adeo Homerum tempore belli illius aut paullo post fuisse natum, cum *Björnståhl* l. m. p. 170. inde nondum colligerem; vtpote quum vnus e successoribus Mentoris Homericus idem nomen gerere potuisset,) et *Criteiae*; discipulus autem *Eunapidis*; forsan *Pronapidis*; hic enim, nec non *Phemion*, philosophus et *iodos* secundum *Eusath.* in I. Rhaps. Odysseae, atque *Aristaeus* magistri Homeri feruntur. Conf. *Blackwell* p. 98. 212 sqq. *Lami Delic.* I. p. 79 sqq. Ab *Aelio Aristide* tom. I. p. 476. tom. III. p. 727. dicitur *Meletis filius*; *Maeonides* autem, h. e. Maeonis filius, (vid. *Proclum* de Homero ex Hellanico aliisque, in Bibl. der alten Lit-

terat. und Kunst. I. inedit. p. 8.) ab *Ouidio* Trist. IV. 10. 22. et alibi passim. adde *Horat.* I. od. 6, 2. De eius filia et genere vid. infra lib. II. cap. 2. sect. 16. *Creophylus* ab aliis dicitur fuisse gener Homeri, ab aliis illi amicus. vid. *Suidam* voc. *Κρηόφυλος*, ibique *Küster* tom. II. p. 373. et *Eudociam* in *Iuui* p. 271. De stirpe eius et genealogia atque cognatione cum Hesiodo, quippe qui eodem auctore atque proauo vti essent, vid. *Proclum* l. c. p. 8 sqq. et *Heynii* V. C. notam p. 18 sq. inprimis cl. *Sturz* ad Hellanici Lesbii fragmenta, Lipsiae 1787. pag. 154 sqq. qui aliquantum discedit ab sententia Heyniana, praeter ea censet, Homerum Hesiodi patruelem fuisse, et hoc paullo iuniorem, sed eidem tamen aequalem, collatis locis *Marmor. Oxon.* I. 44 sq. et *Herodoti* II. 53. quam sententiam quoque defensam esse ab Carolo Carli in secunda diss. ad Hesiodum animaduertit. vide infra *Hesiodum* §. 1. Nuper demum cl. *Günther Car. Frieder. Seidel* ad Eratosthenis geographicorum fragmenta, (edita, Gottingae 1789. 8.) p. 13 sq. in not. ex fragmento quodam Eratosthenis aliisque argumentis collegit, Hesiodum aetate minorem fuisse Homero. De tempore igitur, quando natus fuerit poeta, in alia omnia transeunt et veteres et recentiores. In Compendio vitae Homericae (apud *Iriartum* in Catal. codd. Matrit. p. 233.) Hyran-

der et Hypsicrates eum Hesiodo aequalem, produnt, Heraclides hoc senioreni fuisse ait; Crates, illum, narrat, annis post bellum Troianum sexaginta natum fuisse; Eratosthenes post Ionum coloniam centum; Apollodorus vero octoginta. adde *Proclum*, in Bibl. der alten Litter. part. I. p. 10. Ined. Veterum testimonia de aetate poetae nostri diuersa congestit *Iackson* in Chronological Antiquities, vol. II. p. 224 sq. aut ex versione Windheimii teutonica, p. 508 sqq. *Iackson* vero, duce auctore marmoris Oxon., coniicit Homeri aetatem in annum ante Christum 907. aut aetatem Homeri, quem poetam putat fuisse antiquiorem, atque Hesiodi, aequalium, in an. ante Christum 910 — 920. *Cicero* contra de Senectute cap. 15. Homerum putat aliquot saeculis vixisse ante Hesiodum. In nobili illo *Apollodori* fragmento apud *Tatian.* ad Graecos, f. 49. et ex eo apud *Clementem Alex. Strom.* I. p. 388. l. 18. aliosque *Homerus* floruisse dicitur centum annis post coloniam Ionum, et *Clemens Alexandr.* addit, id incidere circiter in an. 240. post Troiam captam: vid. fragm. *Apollodori* quoque in editione illius auctoris Heyniana tom. III. p. 1086. vbi plures laudantur. Plura veterum iudicia congesse runt et compararunt *Salmast.* in Exercitt. *Plinian.* p. 608. edit. Ultraiect. et *Henr. Leonhard Schurzschleisch* in Notitia biblioth. Vindobensis, Ienae. 1715. 4. p. 194 sqq. *Aelian.* V. H. lib. XIII. cap. 14. tradit, Lycurgum primum importasse in Graeciam poësin Homeri vniuersam; Pisistratum, collectis omnibus, confecisse Iliada et Odysseam: paullo igitur antiquiorem fuisse Homerum, ex hac historia colligit *Perizonius*, quem ad illum locum consules. adde eundem ad *Aelian.* V. H. VIII. 3. Ad locum classicum *Herodoti* (lib. II. cap. 53.) qui ante se, opinatus est, Hesiodum et Homerum quadringentis et non amplius annis existisse, consules *Wessling.* de aetate poetae. Eundem locum laudat *Corfinus* in Fastis Atticis, tom. III. p. 157 sq. et alium locum, qui in vita Homeri, *Herodoto* vulgo adtributa, legitur in fine, vbi ab Homeri natiuitate ad Xerxis transitum et pugnam Salaminiam 622 anni numerantur, *ἔκ τῆς ἱστορίας ἡμετέρας*, cum *Scaligero* (ad Chronic. Eusebii p. 95.) ita cum superiore componit, vt non *ἱστορία*, sed *ἱστορία* rescribendum censet, e quibus efficit, Homerum annis 100 ante Olympiadas floruisse, et esse mirandum, *Dodwellum* vtrumque ex principibus poetis illis ad Olymp. XXX reuocasse. Conf. autem *Wesslingii* notam ad locum vitae Homer. *Cel. Saxio* in Onomastico lit. tom. I. p. 11. *Homerus* ab aetate Lycurgi, legislatoris

Spartanorum non multum semouendus videtur, argum. *Ciceronis* in Bruto, cap. 10. et V. Tuscul. quaest. cap. 3. (ad quem loc. vid. *Dauis.*) Sed vaga illa de Lycurgo fama num pondus habeat atque plurimum valeat ad aetatem Homeri ex illa definiendam, equidem dubito. *Gatterer* aetatem illius refert ad a. m. 3180. f. 182. post Troiam captam, *Silberschlag* vero ad a. m. 3290. teste cl. *Beckio* in Anleitung zur Kenntniss der allgem. Welt- und Völkergeschichte, part. I. p. 261. *Lami* in Deliciis eruditorum etc. tom. I. p. 72. loca *Herodoti* ac marmoris Oxoniensis explicat, et effecisse sibi videtur, p. 74. Homerum floruisse an. 907. ante Christum natum, adeoque coepisse vsura lucis frui an. 931. ante Christ. sed editor in nota quaedam contra illius rationes docte disputat, comparat *Marshamii*, qui aetatem Homeri confert ad a. periodi iulianae 3807. an. post Troiae cladem 302. atque aliorum sententiam, et subductis *Eusebii* atque marmoris Oxon. rationibus, colligit, Homeri aetatem incidere in a. post bellum Troianum 372. At enim quum iam *Ciceronis*, l. m. *Velleii Paterc.* I. cap. 5. aliorumque veterum temporibus aetas Homeri esset incerta, quis hodie vel diuinando eam poterit adsequi? Hoc vero certius est, eum ante initium Olympiadum cecinisse. Enimvero, num cum *Woodio* p. 260. et supplem. p. 45. coniici possit, Homerum circiter dimidium saeculum post captam Troiam absoluisse carmina sua epica, atque puerum Homerum facta maxime memorabilia iam audiuisse, senioreni autem ab ipsis, qui ad Troiam pugnascent, accepisse plenioris obfessae atque occupatae Troiae cognitionem, mihi quidem dubium, nec admodum verisimile videtur. Nam et cultura linguae, ingenii atque poëseos illa tempestate admodum exilis ac rudis atque in infantia quasi adhuc fuit; adde, quod *Homerus* saepe prouocat ad traditiones, nec id, quod iam vrguet *Velleius Paterculus* I. 5. ad serioreni aetatem Homero assignandam, *οἱ γὰρ Ἕσπεροι*, ab illo commodè potuerat vsurpari. Cl. *Korppen* recenset quorundam rationes p. 18 sq. et suspicatur, Homerum certe vixisse centum et quadraginta annis post Troiam captam, f. 1044. ann. ante Chr. natum, eo igitur tempore, quo Iones ex Attica in Ioniam migrarunt. Enimvero illa tempestate nondum adeo culta fuit natio graeca, nec apta carmini, quale *Homerus* fudit, epico, necdum exuerat omnem barbariem. At haud ita multo eum vixisse et forsan intra a. 160 — 180. post excisam Troiam, quae *Philochori* sententia quoque fuit apud *Eusebium*, aut paullo serius cecinisse, his argumentis ductus

Elogia in Homerum congesta. X. Nullus denique scriptor est, qui ab omni aetate tantam ingenii, doctrinae, sapientiae laudem retulerit, atque vnus Homerus, qui, vt scite de ipso est apud Propertium Lib. III. Eleg. I.

Posteritate suum crescere sentit opus.

Atque, vt ait Plutarchus lib. de garrulitate p. 504. *μόνος τῆς τῶν ἀνθρώπων ἀψιχορίας περιγέγονεν.* [Plato in Io. p. 8. edit. Mülleri vocat eum *ἄριστον καὶ θεσιότατον.* adde *Dion. Chrysostomum*, orat. LIII. de Homero, tom. II. edit. Reiske, p. 274 sqq. orat. LV. p. 284. audit poeta *οἷος εἰδὲς ἄλλας* ecquis finem reperiatur, si loca veterum, in quibus poeta laudatur, conquirere velit?] Quicquid enim fere est doctorum, fuitque, in eo celebrando, et laudibus ad coelum efferendo, adeo conspirarunt inter se, vt certarent. Quorum integrum et bene longum Catalogum texere, hoc loco liceret, nisi praecipua Homeri elogia Alphabetico ordine digesta iam exstarent a Graecantissimo illo et Homeri imitatore felicissimo *Iacobo Du Porto*, Anglo, in Appendice ad Gnomologiam Homericam, et ad calcem Clauis Homericae *Georgii Perkinsi*, quibus alia adiunxit *Ioannes Scherpezelius* ante Iliadis libros duos primores cum Moschopuli scholiis a se editos. Igitur eos tantum in praesenti commemorabo, qui prolixius [P] vel integris Scriptis, orationibusue Poetam decorarunt, vt ex priscis *Dio Chrysostomus* diff. LIII. et LIV. *Maximus Tyrius* diff. XVI. *Lucianus* in Encomio Demosthenis, ne de variis Epigrammatis graecis dicam, quae in Homeri laudem occurrunt in Anthologia, et in vnum collecta a Ioh. Spondano suae Homeri editioni praefixa sunt. E recentioribus in celebrando Poetae ingenio multi fuere *Angelus Politianus* (*) in oratione de Homero, quae le-

Tt 3

gitur

ductus suspicor. E lectione Homeri cognoscimus, eum, quod etiam Wood, Blackwell alique senserunt, eo tempore vixisse, quo summa adhuc viguit in Ionia insulisque simplicitas et morum et sermonis, ingenium tamen humanum vsu et disciplina magis cultum, nec tamen, quod non ita multo post cuenit, subtilitate philosophandi maiore imbutum plurimumque litterarum copia ornatum obrutumque fuit, necdum adeo animi vis, quam vocant imaginationem, adstricta et impedita, quo liberior viuendi et sentiendi ratio, nec forma ciuitatum immutata a pristina consuetudine moribusque multum recessit; quo posterius adhuc eorum, qui bello interfuerunt troiano, nondum deleti, a maioribus omnem belli illius et heroum historiam ore traditam acceptamque memoria tenere firmiore, necdum accessionibus fabulisque corruptam aliis explicare poterant. Quae omnia, opinor, quadrant in eam, quam constitui, periodum, et facilius conueniunt cum rationibus Philochori, Eratosthenis, Apollodori, auctoris vitae Homericae, quisquis ille fuerit, et cum marmore Oxo-niensi. At certum annum, immo vero decennium quis definire ausit, tanta vltimae aetatis obscuritate atque ignorantia? Enimuero poeta, quod se-

rius non vixisse eum vidimus, ideo vel leuissimas minutasque res scire et carminibus intexere, multa etiam ex antiquioribus carminibus tutius haurire poterat: e quibus praeterea fit manifestum, cur Homerus tantam auctoritatem nactus et eius narrationibus tanta fides historica sit adtributa, ita vt *Strabo* XI. 774. ei et Hesiodo, quando de heroibus verba faciunt, fidem facilius adhiberet, quam Ctesiae, Herodoto, Hellanico eorumque similibus. Verum enim vero suum cuique liberum esto arbitrium, quum, quod omnino sit certum et verum, cernere non possimus. In Bibliotheca Coisliniana est teste Montfalconio p. 429. cod. CCCXVI. olim LXIX. in quo nugacissimus quidam Graeculus, Constantinus Ermoniaeus, de patria, Thebis, et de scriptis Homeri parum erudite scripsisse dicitur. Adde *Carena* d' età d' Omero e d' Esiodo, in *Additamentis ad Vite della letteratura*, di Carlo Denina. Luca 1763. et *Coffard* de aetate Homeri atque Hesiodi, *Philosophic. Transact.* vol. 48. ad a. 1754. quos quidem binos libros consulere non potui. *Harl.*

cc) Hic Politianus Plagii arguitur a *Budaeo* annot. prior. in *Pandectas* p. 547. qui eo loco et ipse prolixo atque insigni encomio Homerum maciat.

Arguit

gitur tomo tertio eius operum, *Antonius Maioragius* in praefationibus, *Ioachim Camera-rius* ante Commentarios ad primum Iliados librum, *Nicolaus Maioranus* in praefatione Eustathio praemissa, *Andreas Wilkii* in Curatione Coeci Homeri, Pleiade secunda orationum: *Ludolphus Neocorus* in historia Homeri critica, paulo ante a me laudata. *Iohannes Rudolphus Wetstenius* in diss. inaugurali de fato Scriptorum Homeri per omnia saecula, edita cum eius orationibus Apologeticis pro Graeca et genuina linguae Graecae pronuntiatione Basil. 1686. 8. *Gisbertus Cuperus* praecipue in doctissimo Commentario ad Lapidem antiquum, qui in Marinenfi Columnensium Principum ditione in villa Claudii Imp. repertus et erutus, Consecrationem Principis Poetarum pulcherrime imagine expressam sistit. Amst. 1683. 4. *Fabric.* [De Cuperi et Schotti libris, item de Blackwello, Woodio, Popio, Dacieria aliisque ingenii Homericum admiratoribus iam supra egimus. Sed quid iuaret, si omnes, qui Homeri ingenium atque poesin celebrarunt aut ab aliorum iniquitate impari quamquam felicitate, vindicarunt, latissime enumerarem. Atque quando de Iliade aut de reprehensoribus Homeri locus erit disputandi, aliquot ingenii Homericum praecones producentur. De lite inter Dacieriam et la Motte egit *Goujet* in Biblioth. Franc. part. IV. item supra §. 1. laudatus *Ayres*, atque *Boivin* in Hist. de l' Acad. des Inscr. et B. L. tom. I. p. 227 sqq. de comparatione Homeri atque Virgilii, liteque inde orta; quam recitationem germanice versam leges in *Gottschedii* Neuem Bücheraal, vol. II. part. V. p. 532 sqq. — Contra Platonem defendit laudatque poetam *Guil. Paquelin* in Apologeme pour le grand Homere contre la reprehension du Divin Platon. à Lyon. 1577. 4. Editor *Lami* Deliciarum etc. tom. I. nr. 2. p. 97 sqq. collegit nubem testimoniorum laudumque, quibus et veteres et recentiores Homerum ornavunt. adde *Baillet* Jugemens des Savans sur les principaux Ouvrages des Auteurs. Amsterd. 1725. 4. tom. III. p. 75 sqq. nr. 1093. §. 1. *Björnsthål* in Briefen etc. vol. II. p. 247. versionis germanicae, in epistola d. XX. Ian. 1773. Milani scripta, memorat, Paciaudium versari in conficiendo opere de studio homericæ poesios, demonstraturum, pietatem atque observantiam, qua omnes gentes ac nationes atque aetates Homerum ab ipsius aeuo vsque ad nostram memoriam prosequutae sint: qui liber num lucem adspexerit, equidem ignoro. *Harl.*]

Arguit autem plagii Politianum eo nomine, quod rerum summas ex *Plutarchi* libro de Homero, qui tum Latine nondum exstabat ad verbum transcribens, et quasi flores praecerpens non erubuerit id opus pro suo edere; in quo nullam praeterquam transcribendi ac vertendi operam navarat. Ex *Herodoto* etiam pleraque in eadem oratione surri-

puisse iam a Iano Lascari monitus est Politianus, cui ille hanc suis in Homerum praelectionibus Florentiae praemittenti inter auditores adfuit. Vide Duarenium p. 1478. Opp. cuius locum iam laudare Colomelius in Opusc. p. 66. *Thomasius de Plagio* §. 526.

CAPUT II

DE HOMERI SCRIPTIS, EDITIS AC DEPERDITIS, GENVINIS AC HYPOBO-
LIMAEIS, TVM DE GENVINORVM DISPOSITIONE, RHAPSODIS
EMENDATORIBVS ETC.

I. *Batrachomyomachia* num *Homeri* genuina, an *Pigretis* cuiusdam. II. *Poemata* ad eius imitationem ab aliis composita, ut *Galeomyomachia*, aliaque. III. *Batrachomyomachiae* editiones et interpretes. IV. De *Hymnis*, an *Homeri* sint, an *Cinaeti Chii*, vel *Herodori*, dubitatum. V. *Epigrammata*. VI. *Ἀγών* cum *Hesiodo*. VII. De *Iliade*, VIII. et *Odyssæa*. IX. Num *Homerus* ipse auctor divisionis in libros, an *Aristarchus*. X. *Iosephi* locus de *Poesi Homerica* tantum per memoriam conservata, non scripto ab auctore consignata expensus. XI. *Reicæa* *Peraulti* sententia de *Iliade* et *Odyssæa* ex poematis separatis et non cohaerentibus confuta adversus intentionem ipsius auctoris *Homeri*. De *Lycurgi*, *Pisistrati*, [P] *Solonis* et *Hipparchi* opera in vulgandis et ordinandis *Homeri* Poematis. XII. *Διόδωρος* *Homericae*. 'H ἐν τῷ πρώτῳ *Alexandro M.* oblata vel ab *Aristotele*, vel a *Callisthene* et *Anaxarcho*. XIII. De *Cassandro Macedoniae* et *Ptolemaeo Evergete II. Aegypti Rege* dubitatum. XIV. *Διόδωρος* *Μουσουλωνική* et *Συντακτική*. XV. *Euripidis*. XVI. *Zenodoti Ephesii*. XVII. *Aristophanis Byzantii*. XVIII. *Aristarchi Samothracis*, ubi de obelis ipsius et asteriscis, tum de adversariis, *Zenodoto Alex.* *Ptolemaeo Afcalonita* et *Philoxeno*. XIX. *Διόδωρος* *Homerica* facta ab *Arato Solensi*. XX. *A Cratete Mallote*. XXI. *A Tyrannione*, tum a *Nicanore* et *Cometa* qui distinctiones addiderunt. XXII. *Homeri Ilias* et *Odyssæa* decantata in *Panathenaeis* per *Rhapsodos*. XXIII. In scholis propofita iuventuti. *Scriptorum Homerici deperditorum Catalogus* cum variis observationibus, ubi de *Iliade parva*, *Poetis Cycladicis*, *Cypriis carminibus*, *Margite* etc.

Batrachomyom. I. **M**aioribus Operibus praeluisse dicitur HOMERVS composita BATRACHOMYOMACHIA, siue, ut apud Suidam vocatur *μυοβατρεαχία* num *Homeri*, an *Pigretis* opus sit; quaeritur. *μαχία*, pugna ranarum et murium, carmine heroico ludicro ingenioso et amoenos: quamvis mallet, ubi risus captatur, non introductos Iouem ceterosque Deos, ratione multis poetis familiari, sed exitiosissima moribus, et impia, ut agnouit Socrates, qui religioni ducebat, iocis permiscere Deos. Hanc *Batrachomyomachiam* *Homero* tribuunt e veteribus *Herodotus* in *Homeri* vita cap. 24. *Martialis* lib. XIV. Epigr. 183. *Stattius Papinius* epist. ad Stellam, innuens *Culicein* *Virgilii* et *Batrachomyomachiam* *Homeri* praeludium fuisse: *Fulgentius* lib. I. *Mytholog.* sub init.

Quod *Maeonius ranarum*
Cachinnauit praelio.

Videtur etiam *Alexandro Magno* innotuisse, qui ad illam *Homeri* forte alludens *Antipatrum* cum *Agide* conflictum *μυομαχίαν* vocat apud *Plutarch.* in *Agefilao* p. 604. Memorat et *Plautus* *Bacchidibus* *foricinam* vocans *meniam*, ut notatum *Petro la Seine* in *Nepenthe* *Homerico* cap. I. p. 1345. *Suidas* et alii, auctor item prisca marmoris, in quo sub Throno *Homeri* ἀποθεωθέντες conspiciuntur mures, ne de ceterorum aetatum scriptoribus dicam, ut *Iohanne Tzetza* in *Iliade*, versibus politicis allegorice exposita, et *Michaelis Apostolio*, cuius versus politicos in laudem *Batrachomyomachiae* *Homericæ* memorat *Labbeus*, p. 193. *Bibl. nou.* MSS. [His accedit *Barnesius*, qui, uti postea *Maittarius*, collegit varia variorum diuersaque iudicia, praeterea singula examinavit, eos, qui *Homero* id carmen abnegant, refutaturus: ex *Barnesio* ac *Maittario* repetiit plurimum de illo iudicia *Borheck* in *Prolegomenis* ad suam editionem

tionem, not. p. 14 sq.] Alii tamen auctorem Batrachomyomachiae voluerunt esse *Pigretem*, Artemisiae fratrem, tempore Xerxis, ut docent *Plutarchus* in extremo libri de Herodoti malignitate, p. 873. et *Suidas* [atque *Eudocia* p. 358.] in Πύργος. *Henricus* quoque *Stephanus* lib. VI. schediasm. 22. testatur, se incidisse in exemplar, vbi Batrachomyomachia adscripta esset [P] *Pigreti* Cari, quod confirmari video a *Labbeo* in Bibl. noua MSS. p. 289. et *Nunnefio* ad Phrynichum p. 13. [p. 32. edit. Paw.] vbi male excusum *Tigreti* *) pro *Pigreti*. [nec non *Hemsterhusio* ad Thom. Mag. p. 26.] De Homero, sitne auctor, dubii haerent *Proclus*, et alter *Anonymus* de Homeri vita ab *Allatio* editus, itemque *Eustathius*. Auctor vitae sub *Plutarchi* nomine editae, et alter *anonymus* solam *Iliadem* et *Odyseam* pro genuinis *Poetae* foetibus agnoscens, Homero adscribendam negant, quibus succinens e recentioribus *Daniel Heinsius*, *Hoc Poema*, inquit, qui ad *Homerum* referunt, magis animi iudicio, quam oculis vacillant. Praeuiuit grauioribus Homeri operibus in usum *Iuuentutis*, quisquis auctor est, non aetate aut tempore, sed exercitio et argumento. Sic et *Stephanus Berglerus* praef. ad *Homerum* edit. *Wetsten.* ex diuerso scribendi genere Batrachomyomachiam principi *Poetarum* adiudicandam esse contendit. [Nec Homero adiudicat *I. C. Schott* in *Apoth.* p. 319. saltem contra *Wetstein* et *Küsterum* acute docet, in monumento musculos sub pedibus Homeri visos, addita vocula μῦθος, non aperte fabulam de Muribus innuere, sed Homeri scripta rodere videri sub iisque *Zoilos*, nomini famaeque Homeri inuidos, intelligi debere: adsentitque illi *Claudius* in disput. de sublimitate Homeri p. 113 sq. in illius *Dissertationibus* — editis a cel. *Moro*. *Lipsiae* 1787. Immo vero manifesta est epicorum carminum *Homericorum* imitatio, quae Homeri, qui si auctor fuisset, ingenio minime apta dignaque iudicari potest. Accedit, quod dubium mihi quidem videtur, num illis, quibus vixit *Homerus*, temporibus, maiore ordinum hominumque aequalitate, forma ciuitatum nondum adeo immutata et constituta, aut per artem vimque potentiorum aliquoties turbata, moribus hominum nondum adeo delicatis, nec multum diuersis, necdum adeo corruptis perditisque, sed rudibus et simplicibus, satyra et comoedia fuerint aptae, aut omnino exstiterint. Inimutatione omnium paene rerum rerumque publicarum haud ita multo post facta, luxu Graecorum praecipue per opes Persicas aucto, maioribus ciuium dissidiis ortis, et quae aliae fuerint causas, enata sunt illa poematum ludicrorum genera, et *Pigreti* aetati aptiora videntur. Seriori aeuo adferit id carmen doct. *Georg. Frid. Dan. Goss* in diss. ine praefide mense Sept. a. 1789. defensa, de Batrachomyom. Homero vulgo adscripta, et sect. V. loca quaedam difficiliora emendat. p. 28. not. differit de argumento in *Apotheosi* etc. conf. *Wood* p. 206 sqq. 214 sqq. et *Blackwell* p. 82 sqq. editorem *Deliciarum Lami*, (Le delizie dei Dotti et degli Eruditi,) vol. I. *Homer.* nr. IV. p. 163 sqq. Magna autem similitudo, quae cum multis locis *Homericis* visa est, facile potuit homines adducere ad credendum, *Homerum* ipsum fuisse carminis ingeniosi quidem, nec tamen omnino venusti, nedum perfecti, auctorem: quae opinio postea inualuit aut mouit plures librarios, ut nomen Homeri praefigerent suis codicibus. Batrachomyomachiam a quodam scriptam esse ad exagitanda Homeri poemata, putat *Clericus* tom. 22. bibl. selectae, p. 268 sq.

Editor

a) At *Frobenius* quoque in praefat. ad Batrachom. monet, quosdam acutos homines id carmen abnegare Homero; quosdam ad *Tigretem* Carem referre: nam, ait, memini, nobis a Beato *Rhenano* demonstratum exemplar vetustum, in quo titu-

lus erat ΤΙΓΡΗΤΟΣ ΤΟΤ ΚΑΡΟΣ, sic quoque in cod. *Naniano*. Enimvero litteras T et Π in MSS. saepius confusas fuisse et permixtas, hodie constat. *Hart.*

Editor Deliciarum Lami l. m. p. 176 sq. nutat quidem: at tamen cum quibusdam malit habere foetum ingenii homerici, et censet esse poema morale non magis quam ludicrum, ad cives Chios monendos. *Harl.*] Iacobus contra Gaddius tom. I. de scriptoribus non Ecclesiasticis p. 208. *Paradoxon dicere volo, licet verear nasutos Censores vel Momos, Batrachomyomachia videtur mihi nobilior propiorque perfectioni, quam Odyssea et Ilias, imo utramque superat iudicio ac ingenio et praestantia texturae, cum sit poema ludicrum excellens.*

De Galeomyomachia aliisque similibus poematibus.

II. Ad imitationem huius Batrachomyomachiae ante trecentos circiter annos, nescio, quo auctore ^{b)} composita est; Graecis versibus iambicis; *Galeomyomachia* siue pugna murium et felis, quae a trabe denique oppressa muribus relinquit victoriam. Haec [saepius edita est cum Aesopi Babriique fabulis,] cum praefatione graeca ^{c)} *Aristobuli Apostolii*, Hierodiamoni, Michaelis F. [graece, *Galeom. — tragoedia graeca*, Basileae apud Io. Froben. 1518. 8.] subiecta Batrachomyomachiae et fabulis Aesopiceis lucem vidit Paris. 1549. 12. Basil. 1574. 12. Cum latina versione ab *Albano Torino* vulgata est Basileae 1541. 8. adiuncta itidem Batrachomyomachiae et Elyfii Calentini libris tribus de bello ranarum et murium; Cebetis Tabulae aliisque. [Aliam editionem per *Io. Herwagium* Basil. 1544. memorat *Io. Frid. Soergel*, a quo edita est *Γαλειομυομαχία ἀδήλας, h. e. felis et murium pugna, incerti auctoris, latinitati data, a I. Fr. Soergel*. Rudolphipoli. 1750. 4. cum praefatione graeca *Aristobuli Apostolii*, de quo in sua agit praefatione. Contulit editionem Kesselhuthianam et aliam cum graecis aliis in vnum compactam volumen, in 12. quae interdum discrepat a priore. Nouissima editio est:

Die Batrachomyomachie und Galeomyomachie griechisch, mit einer Einleitung, Anmerkungen und einem Wortregister für junge Leute von August Christian Borheck, Doct. der Philos. Direktor des Gymnasiums zu Bielefeld. Lemgo, 1789. 8.

Textum repetit ex edit. 1538. 8. apud Herwagen: Aesopi Phrygis fabulae, gr. et lat. cum aliis opusculis. *Harl.*]

Fuere hinc plures, qui ad Batrachomyomachiae exemplum similia scripta ludicra componerent etiam aliis linguis, qualis est Merlini Cocaii, Mantuani *Moschaea*, carmine latino elegiaco Macaronico, in quo muscae, formicis bellum inferentes, vincuntur, regibus

^{b)} At enim auctorem illius fuisse *Theodorum Prodromum*, (de quo egit *Fabricius* vol. VI. p. 799 sqq.) patefecit cl. *Villoison* in Anecdotis graecis vol. II. p. 243. Inter Prodromi adhuc inedita relatum fuit illud drama a *Cangio* e codice regio, teste *Fabricio* l. m. p. 804. (quem etiam vid. lib. V. cap. 43. pag. 223. vol. X.) et a *Zanetto* p. 282. Catalogi codd. graec. Ven. in cod. 524. Atque *Aristobulus Apostolius*, Hierodiamonus, Michaelis Apostolii filius, in praefatione graeca id esse incerti auctoris scripsit. „At vero, ait cel. *Villoison*, hoc opus de mure et hoc *Prodromi* drama, in quo murium pugna describitur, nihil aliud sunt, quam *Galeomyomachia*, siue pugna murium et felis, quae a trabe denique oppressa, muribus relinquit victoriam, ad *Batrachomyomachiae* imita-

tionem graecis versibus iambicis composita.“ Ideo vir doctissimus in indice ad Anecdota graeca voc. *Galeomyomachia* et *Prodromus* animaduertit, *Petrus Iacobum Martellum* se illius imitatore professum esse in suo dramate inscripto *A Re Malvagio Consigliere peggiore*, edito p. 161 et sqq. tom. V. theatri huiusce cl. Tragici Itali, Bononiae. 1723. *Harl.*

^{c)} Eam in plerisque editionibus aliis omittam miror, ut in Graeca *Ioh. Kesselhuthii*, Helmst. 1670. 4. Ceterum fallitur Labbeus, qui huic Apostolio *Galeomyomachiam* tribuit, in Bibl. nou. MSS. p. 132. Nam in praefatione de auctore tamquam alio loquitur Apostolius. Τῶν μεταγενεστέρων δὲ τῶν περὶ τὴν ἀπομιμᾶσθαι βυλόμενος. κ. τ. λ.

gibus vtrarumque pereuntibus: *Gabrielis Rollenhagemii*, Rectoris Magdeb. *Frosch-Mäusler. Ameisen- und Mückenkrieg*. Argent. 1612. 8. Spectat et huc licet serii magis argumenti poema *Io. Posselii αερονογομαχία* de castello Iaurino [Germanice *Raab*, quod *coruum* denotat] per Rudolphum II. capto. Rostoch. 1604. 4. [P]

Batrachom. edit. III. [De codicibus infra quaedam inferemus, vbi de codicibus mstis Homericis sermo erit. Atque *Maittarius* editioni suae praemisit notitiam instorum atque editionum. Princeps editio *Batrachomyomachiae* est gr. et lat. saec. XV. in 4. sine ulla nota. Huius editionis, plurimis incognitae, exemplar cl. *Morellus* in nota ad *Pinelli* Catalog. vol. II. p. 281. copiose dextreque describit. Folia sex ac viginti omnino sunt: nullam inscriptionem poema fert; textum graecum interpretatio latina duplex comitatur; altera profaica interlinearis, cuius initium: *Incipiens primum musarum chorum ex helicone* etc. altera carmine facta, e regione posita, quam *Caroli Marsuppini* Aretini esse cognouit cl. *Morelli*.

Homeri postae Batrachomyomachia per Karolum Aretinum, traducta foeliciter incipit. 4. absque loco et anno, sed ante a. 1500. excusa, constat octo pagg.

Initio libelli est epistola *Aretini in uathrachomiomachiam Homeri ad Marassium, sculm.* vid. *Bur* Bibliogr. instruct. B. L. I. nr. 2510. Videtur haec *Aretini* versio poetica separata esse particula editionis principis memoratae, aut *Burii* exemplar destitutum esse textu graeco. — *Fabricius* in ora sui exemplaris ex *Giornale d'Italia*, tom. X. p. 480. notarat editionem *Parmensem* 1492. 4.

Princeps edit. olim habebatur, quae graece prodiit cum glossis interlinearibus, caractere rubro distinctis per *Laonicum Cretensem*, Venet. 1486. 4. Neque, vti scripserat *Fabricius*, litteris capitalibus typis descripta est, neque *Musaei* poema habet adiunctum, monente illustriff. *Comite de Reviszky* in Catalogo f. Bibl. gr. et lat. p. 2. *Alter*, qui *Harwoodianam* editionum notitiam germanice vertit et auxit p. 3. nescio, vnde? editionem gr. cum litteris rubris ac nigris alternatim impressis, Mediolani 1485. 4. adfert; atque *Ios. Ant. Saxius* in *Hist. litterar. typographica Mediolanensi* p. DLXXXI. ex indicio tantum cuiusdam, qui ipse nobiliores editiones Mediolanenses collegisset, illam commemorat: alii dubitant, num existerit unquam: quam litem secundum vllum dirimere, audeo nullus. conf. *Bur* Bibliogr. instructive, B. L. tom. I. nr. 2508. p. 215.

Hom. Batrach. Florent. 1488. ex indicio cel. *Adelungii*: nisi sit addita Operibus *Hom.* Florent. illo anno editis; sed de editionibus plenis carminum *Homer.* quibus adiungi solet *Batrach.* infra cap. III. locus erit differendi.

Hom. Batrach. graece excusa Paris. 1507. curante *Francisco Tiffard*. vid. *Cheviller* Origine de l'Imprimerie de Paris. p. 249.

Hom. Batrach. — gr. et lat. *Thilonino Philymno* interprete, 1513. 4. Editio rarissima, sine accentibus impressa. vid. *Catal. Askeu* p. 69. *Biblioth. Ernesti* p. 142. (*Erfurti* suspicatur *Ernesti* in praefatione editam esse 1515. a *Thelonino Cunrado*, poeta laureato, de quo paucula narrat.)

Hom. Batrach. gr. et latine. (in calce: Epitaphium in *Homerum Antipatri Sidonii*) vna cum *Aesopi* fabulis, *Musaeo*, *Agapeto*, *Galeomyomachia* etc. (ita tamen, vt singuli libri peculiare habeant suas inscriptiones, praefationes et paginas, ac singuli separatim possint compingi.) Basileae apud *Io. Frobenium*. 1518. 8. — ibid. 1530. 8. etc.

Hom. Batrach. cum *Musaeo* et *Orpheo*. Florent. apud heredes *Iuntae*. 1519. 8.

Hom.

Hom. Batrach. graece. Lutetiae apud Chr. Wechelum, 1530. 8. vid. Biblioth. Beckeri part. I. p. 44.

Hom. Batrach. gr. et lat. a Leonhardo Lycio emendata, Lipsiae 1540. 4. vid. Christii Biblioth. part. II. p. 113. Reviczky Catal. p. 7.

Familiarium colloquiorum formulae, gr. et lat. Cebetis Πινυξ. — Γαλεωμυομαχία — *Tragoedia gr.* — Βατραχομυομ. cum scholiis Phil. Melanchthonis. Elfsii Galentii Amphratenfis de bello Ramarum et Murium libri III. Andr. Guarnae de bello inter grammaticae reges lib. I. Basil 1541. — alia editio, Antwerp. in aedibus Io. Steelfii, 1547. (typis Io. Graphaei.)

Hom. Batrach. cum Aesopo, gr. et lat. Tübinae 1546. 8.

Hom. Batrach. gr. et lat. a Leonh. Lycio emendatius edita. Acc. Phil. Melanchthonis et Henr. Stephani annotatt. et Sim. Lemnii conuersio versibus heroicis. Lipsiae in offic. E. Voegelini. 1549. 4. — ibid. 1550. 4. — Lycii edit. est critica, eiusque lectiones Ernesti aliique saepe reuocarunt aut amplexi sunt.

Hom. Batrach. et Hymni gr. Parisiis, apud Guil. Morellum. 1588. 8. vid. Catal. biblioth. Lugdun. Bat., p. 186.

Homs. Batrach. gr. cum scholiis Melanchthonis. Paris. 1560. 4. vid. Bibl. Askew. p. 69.

Homs. Batrach. cum scholiis eiusdem. Paris. apud Theodor. Richardum. 1562. 4. vid. Bibl. Reviczky l. m. et bibl. reg. Paris.

Homs. Batrach. opera Leonhardi Lycii. Lipsiae 1566. 4. vid. Biblioth. Ernesti, p. 141. Idem Ernesti in praefat. ad *Batrach.* laudat hanc editionem et emendatiorem et plenioram, cuius exempla habeant versus CCCX. cetera autem CCXCIV.

Hom. Batrach. cum Aesopo. Lugd. 1570. 16. vid. Biblioth. Askew. p. 33.

Hom. Batrach. in Matth. Dresseri Gymnasii litteraturae gr. Lipsiae. 1575. 8.

Hom. Batrach. gr. et lat. apud Fed. Morellum. 1580. 4. vid. Bibl. Askew. p. 148.

Hom. Batrach. gr. et lat. opera Leonh. Lycii, cum notis Phil. Melanchthonis et Henr. Stephani. Acc. Io. ab Hockelshouen dispositio poematis. Francofurti 1604. 4.

Hom. Batrach. opera L. Lycii cum notis Phil. Melanchthonis et Matth. Dresseri. Lipsiae 1607. 8. ibid. 1622. 8.

Hom. Batrach. gr. et lat. in Casp. Dornauii amphitheatro Sap. 1619. fol.

Fabulae Aesopicae et Auiani. Accedit *Ranarum et murum pugna*, gr. et lat. cum figg. Solis, chalcographi Norib. Lugd. Bat. 1626. 8.

Hom. Batrach. ex Dan. Heinsii recognitione, cum eius versione, Aesopisque selectis et Auieni fabulis. Lugduni 1632. 8. quam edit. Fabricius iam indicarat.

Hom. Batrach. graece. Paris. apud Libert. 1637. 4. Editio rarissima. vid. Bibl. Askew. p. 70.

Hom. Batrach. gr. et lat. Lubecae. 1611. 4.

— — — cum Aesopo. Venet. 1709. 8.

Hom. Batrach. gr. et lat. cum comment. Herm. von der Hardt. Helmstad. 1717. 8.

Hom. Batrach. graece, ad veterum exemplarium fidem recusa; glossa graeca; variantibus lectionibus, versionibus latinis; commentariis et indicibus illustrata. Londini. 1721. mai. 8.

Maittarius, editor, ad verbum, lineis praeterea rubris et nigris alternis, recudendam curauit editionem Venetam a. 1486. Rarefcere incipit, quod tantum 204 exemplaria exierunt

runt e praelo. Infunt vero Notitia manuscriptorum et editionum; variae de Batrach. auctore sententiae. *Batrach.* gr. cum glossa ad edit. Venet. mem. *Eadem* gr. ad editionem Florent. a. 1488. Glossemata alia graeca, numquam edita: variae lectiones. *Batrach.* versibus latinis Caroli Aretini et Franc. Villerii. Comment. ex variis editionibus: amplior editionum gr. et lat. quas haec exhibet, notitia: Editoris adnotationes.

Homers Batrachomyomachis, griechisch mit deutschen Anmerkungen von Christ. Tobias Damm. Berlin 1735. 8.

Idem Damm edidit ibid. *Batrom.* graece, cum indice gr. et lat. 1736. 8.

Homi. Batrach. graece et lat. Luccae 1745. 4.

Hom. Batrach. cum Phaedri et Aviani fabulis. Patau, 1740. 12.

Hom. Batrach. e recensione et cum notis I. A. Ernesti. — recudi curavit, suisque notis auxit Io. Adam Schier, Lipsiae 1765. 8.

Hom. Batrach. gr. cum versione germanica, eaque metro heroico confecta, (auct. Wil. laprou.) Petropoli. 1771.

Die Batrachomyomachie und Galeomyomachie, griechisch, mit einer Einleitung, Anmerkungen, und einem Wortregister für junge Leute von August Christian Borheck, Doctor der Philos. Director des Gymnasium zu Bielefeld. Lemgou. 1789. 8.

Borheck sequutus est recensionem Wolfii, Prof. Halensis cel. In introductione agit de carmine comico heroico et de hac Batrachom. quam Homero abiudicat. In notis copiosis tam criticis quam exegeticis passim adfert argumenta, quibus Westlein, Maitharius alique vti sunt, ad probandum, Homerum poematis auctorem non esse. Clarkii notas, quas Ernesti in sua Homeri editione omiserat, passim reddidit.

De versionibus gallicis et latinis infra cap. 3. plura differam. De versionibus italicis vid. Iac. Mar. Paitoni Bibliotheca degli autori antichi greci e latini volgarizzati etc. tom. III. Venet. 1774. 4. p. 16 sqq. vbi sequentes copiose indicat, quas h. l. repetam, quoniam interdum occurrit textus graecus additus:

La Batracomiomachia d'Omero tradotta in terza rima da Giorgio Sommariva. (in fine.) In Verona MCCCCLXX. (1470.) in 8.

La Guerra de'Ranocchi, e de Topi tradotta in rime Anacreontiche da Angiol Maria Ricci etc. in Firenze. 1741. 8. Riccius vindicat carmen Homero.

La Batracom. d'Omero *greca, latina, (Aretini) e italiana.* In Venezia — 1744. 4. (editore et versionis italicæ auctore Antonio Lavagnoli, P. P. Patau. qui in praefat. culpata Sommarivæ et Riccii interpretationes.)

La Battaglia delle Rane, e de Topi di Omero, tradotta in Ottava Rima dal Signor D. Antonio Migliarese. (Di esse si è detto il bisogno in *Fedro* tom. II. p. 68. subiecit Paitoni.) conf. editorem Lami Deliciarum etc. tom. I. p. 178. not.

Addi debet e Bibl. *Firmiana* vol. V. p. 70. — La Batracomiomachia in ottava rima di Antonio Ierocades, con una Dissertazione, in cui si parla tra gli altri anco di Omero. Sta colt' Esopo alla moda etc. di detto Ierocades. Napoli. 1779. 8.

Nouissima versio est italica; aut potius repetitio:

La Batracomiomachia di Homero volgarizzata da Antonio Lavagnoli: Si aggiungono due Elegie di Callimaco, volgarizzate dun altro traduttore. (*Cesari.*) Veronae. 1788. 8. *Harl.*]

Philipp.

Philipp. Melanchthon scopum poematis esse existimat, ut odium barbarum et seditionum animis legentium instilletur. *Petrus* vero *la Seine* lib. de *Nepenthe* Homeri cap. 1. p. 1341 sq. tom. XI. thesaur. Antiqq. gr. Gronouiani, putat, Homerum ad victus potusque continentiam iuuenes voluisse informare. Latino Carmine reddita a *Simone Lemnio*: et a *Iacobo Balde* Iesuita, Monachii, An. 1637. 12. *Caroli* praeterea *Aretini* Metaphrasin latino Carmine compositam memorat *Labbeus* p. 67. Bibl. nou. MSS. apud quem p. 201. male *Arfinus* legitur pro *Aretino*. [De illa iam antea disserui.] *Eustathius* quoque Thessalonicensis Archi-Episcopus *Batrachomyomachiam* commentario illustrasse fertur; sed parum certa fama, ut notaui infra cap. 3. ubi etiam de versione Graecobarbara *Demetrii Zeni* a Martino Crusio vulgata et illustrata, Gallicisque *Macaulti* et *Royhieri*. In Casparis Dornauii Amphitheatro sapientiae Socraticae iocoferiae, quo in opere scripta ingeniosa de rebus ludicris vilibusque et paradoxa encomia aut vituperationes congeffit, primo statim loco Tom. I. ponitur *Batrachomyomachia* et *Galeomyomachia* graece et latine ex editione *Albani Torini*. Tum poema eiusdem argumenti Parisiis 4. pridem editum auctore *Elisio Calentino*, et Metaphrasis *Batrachomyomachiae* Homericae ab *Henr. Smetio* scripta versibus Heroicis. Hanou. 1619. fol.

Hymni. IV. HYMNI XXXII. ♫ [XXXIII. in cl. Wolfii editione.] quorum tres [quatuor] primi in Apollinem, Mercurium ac Venerem [et Cererem] prolixiores sunt; reliqui breuiores, vtrum Homerum auctorem habeant, similiter iam olim ambiguum fuit ♫. Nam,
V v 3 vt

d) Persuasum antiquis fuit, Deos hymnis magis delectari, quam sacrificiis. Scholia ad *Iliad.* 4, 477. *διδασκαλία, ὅτι πλὴν τῶν θυσιῶν τίπονται οἱ θεοὶ τοῖς ἑδίοις ἡμετέροις.* *Fabric.* conf. *Groddeck* l. m. p. 13 sqq. ubi etiam de discrimine hymnorum Orphicorum atque Homericorum agitur; atque p. 20. Homericorum hymnorum hoc veluti peculiare ad proprium ita constituitur, ut *unum tantum numinis factum, una fabula ad deum pertinens*, ita narretur, ut, si principio et fine carmen priues, maneat fere absolutum opus, scilicet rei, a numine gestae, continua narratio, epicorum poetarum more prolata. *Harl.*

e) De hymnis veterum graecorum vide *Friedric. Snedorf* in docto libello, *de Hymnis veterum graecorum*, Hafniae et Lipsiae, 1786. 8. qui tamen homericos hymnos prorsus intactos consulto reliquit, et quae supra ad lib. I. cap. 18. p. 152 sq. adnotata sunt. Nemo tamen de hymnis homericis melius est meritus, quam cel. *Ruhnken*. in Epistola critica I. in *Homericarum hymnos* et *Hesiodum*, (Lugduni Bat. 1749. 8. quam multo doctiorem et locupletiorem recudi fecit post Homeri Hymnum in *Cererem*, Lugd. Bat. 1782. 8.) atque cl. *Gottfr. Ernestus Groddek*, in Commentatione de *Hymnorum homericorum reliquiis*, Göttingae, 1786. 8. Hodie vero plures homerici hymni numerantur, quam XXXII. *Barnesius* quidem in sua

editione numerat XXXIII. sed vide notam illius, p. 87. atque *Ernesti* in sua editione vltimum, quod addiderat *Barnesius*, omisit. At e codice Moscovienfi sedulitate cl. *Matthaei* erutus est *H. in Iovem*, de quo postea sermo erit, cum fragmento *H. in Bacchum*, quos recepit cel. *Wolf* inter hymnos homericos, ad calcem *Hom. Odyssae*, Halae, 1784. 8. et addidit aliud *Hymni in Bacchum* fragmentum, a *Diodoro* seruatum, quod hucusque inter Homeri fragmenta latuit. Homerum cecinisse hymnos, plane negari non potest; sed, num omnes, (ut putarat *Pausan.* Boeot. cap. 30.) adeoque ii, qui hodie sub eius nomine circumferuntur, illum habuerint auctorem, maxime dubitandum est, plurimos certe esse serioris aetatis, sit manifestum. Fragmenta genuinorum Homeri hymnorum inesse possunt, quae alii hymnis suis intexuerint, atque, feliciter imitando et propter longum cum ingenio stiloque Homeri usum, bene adsequendo videres virtutesque carminis homerici, ita retulerint formam, ut vel antiquioribus temporibus etiam sagaciores decepti adducerentur ad credendum, Homerum vel nonnullorum vel plurium fuisse parentem. Hinc *Lilius Gyraldus* de poetica historia, dialog. 2. hymnos propter dicendi stilum non minus quam carminis maiestatem Homero censet adscribendos, etsi, ut ait, nonnullis in locis mendose parumque castigate legantur. Hinc etiam

ut vitam Homeri, tum eam, quae Plutarcho tribuitur, tum alteram Anonymi editam ab Alatio praeteream, quae Hymnos et reliqua Homero adscripta omnia, solis Iliade et Odysea exceptis, aliena a tanto auctore esse putant, καὶ τῆς φύσεως καὶ τῆς δυνάμεως ἕνεκα, et propter rem ipsam et propter vim elocutionis: Scholiastes Pindari ad Nemeonicas Od. 2. [p. 331. edit. Oxon.] hymnum in Apollinem testatur tributum Cinaetho Chio, qui circa Olympiadem LXIX. floruit, Ἦν δὲ ὁ Κίναετος χῖος, ὃς καὶ τῶν ἐπιγραφομένων Ὀμήρου ποιημάτων τὸν εἰς Ἀπόλλωνα γεγραμμένον ὕμνον λέγεται πεποιηκέναι. Sic et Athenaeus lib. I. cap. 19. p. 22. C. Homeridarum quemdam auctorem suspicatur: Καὶ Ὀμηρος δὲ ἢ τῶν Ὀμηρίδων τις ἐν τοῖς εἰς Ἀπόλλωνα ὕμνοις φησὶν. Φόρμιγγ' ἐν χάρισσι δ' ἔχων χάριν κ' ἰστέριζε καλὰ καὶ ὑψιβιβαίς. quae hodie leguntur in hymno in Apollinem v. 515. nili quod pro χάριν ibi occurrat ἀγαθόν. Herodorum, nescio quem, scriptorem hymnorum Homero tributorum facere

etiam Stephanus Berglerus in praefat. ad Odyseam p. 17. hymnum in Mercurium inprimis Homeri ingenio dignum censebat. Atque is hymnus, ut cel. Ruhnken. in Ep. crit. I. p. 28. commonstravit, ita placuit Callimacho, ut non vnum locum imitando exprimeret. Abb. autem Souchay in diff. de hymnis veterum, (in Memoires de l'Acad. des Inscr. tom. XVI.) p. 97. cum H. in Apollinem, tum inprimis propter testimonia veterum, (quae etiam indicauit Barnesius ad initium huius hymni,) praecipue Callimachi, H. in Mercurium, foetus esse ingenii Homerici genuinos, haud dubitanter pronuntiavit. Enimvero nihil aliud effici potest, ac illud, iam perantiquis temporibus nonnullos hymnos fuisse adtributos Homero, et mature factam esse collectionem hymnorum, qui dicebantur Homerici. Felix enim Homericæ poeseos imitatio facile illudere potuit homines. Nam, ut iudicat Ruhnken. l. m. p. 4. nihil ex omni antiquitate superest, quod auream illam Homeri simplicitatem, natiuamque elegantiam referat planius hymnis homericis: de pluribus equidem id dicerem, compara tamen iudicium Groddeckii l. c. p. 12 sq. Sed plura de illis et a Fabricio et a me mox dicentur. Pauca dabunt editor Lami Deliciarum etc. tom. I. p. 179 sq. et Koeppen Ueber Homers Leben und Gesänge, p. 61. Harl.

¶ Scholiastæ sententiam sequitur quidem Fulvius Ursinus in Virgilio cum graecis scriptor. collato, ad Ecl. IV. 59. p. 45 sq. edit. Valckenar. at scholiastæ opinionem iam bene refutauit rationibus chronologicis Barnesius ad illum hymnum ab initio, et ad vers. 146. nam incredibile est, Thucydide historiam condente Olymp. LXXXIX. Cynaetho autem vix totis quadraginta annis prius vi-

vente, tam breui temporis intervallo hoc carmen tantam vetustatis opinionem consequutum esse, ut a Thucydide adscriberetur Homero. Neque Ruhnken. l. c. p. 7. dubitat ire in Barnesii sententiam. adde Groddeck l. c. p. 11. not. et Villosionii Anecd. gr. II. p. 183. not. Tutius igitur erit iudicium, auctorem huius, sicut ceterorum hymnorum, esse incertum. Id autem certius est, Hymnum in Apollinem, qui in scriptis editisque libris vnus est, vel in binos, vel in plures Hymnos esse diuidendum; priorem sententiam amplectitur Ruhnken. l. c. p. 7. quem sequutus videtur cl. Wolfius, qui in sua Homeri editione priorem hymnum a posteriore, maiori spatio post v. 178. interiecto, separauit. Posteriorem sententiam latius explicat ornatque Groddeck p. 29 sqq. Plures quidem in Apollinem hymnos, qui sub Homeri nomine ferebantur, olim in multis libris sparsim exstitisse, adparet ex Athenaei loco, a Fabricio iam excitato. Hos igitur ab iis, qui hymnorum anthologiam conderent, collectos atque continuo descriptos esse, et hymnum nostrum in Apollinem Homericum plurimum, quae ad Apollinem spectarent, fabularum velut complexum ac seriem esse, quinimo quinque fragmentis constare, ex mira illa argumenti, quae in hymno obseruatur, diuersitate, cum vario sermonis ornatu et colore ex ipsaque partium forma ostendit doctiss. Groddeck, idemque multas praeclaras ad hymnum rite intelligendum in medium profert animaduersiones. Quando Clarkius ad Iliad. γ. 385. et Iliad. β. 43. ab inconstantia prosodiae argumentum sumit H. in Venerem et Epigrammata non vtiq. esse Homeri, sed recentioris cuiusdam poetae, id nec tutum est, nec plenum ad persuasionem. vide quoque Ruhnken. Ep. crit. I. p. 52. Harl.

cere videtur Scholiastes Apollonii ad lib. II. v. 1215. ^{a)} τὰ δ' αὐτὰ περὶ τῷ Τυφῶνος καὶ Ἡρό-
δωτος ἀγνὴν, ἐνθα καὶ περὶ τῆς Νύκτος ἰσορεῖ λέγων. [P]

^{a)} Ἐστὶ δὲ τῆς Νύκτος, ὕπατον ^{b)} κέρως, ἀντίον ὕλη.

Τηλεφονίης σχεδὸν Διγύπτιοι βόων.

Diodorus Siculus vero eosdem versus proferens lib. IV. cap. 2. diferte laudat *Homerum* in hymnis, καὶ τὸν Ὅμηρον δὲ τέττοις μαρτυρεῖσθαι ἐν τοῖς ὕμνοις ἐν οἷς λέγει· ἔστι δὲ τις etc. Et lib. III. cap. 65. μαρτυρεῖ δὲ τοῖς ὑφ' ἡμῶν λεγομένοις καὶ ὁ ποιητὴς ἐν τοῖς ὕμνοις etc. quo in loco duobus illis versibus sex alios praemittit; sed qui in Hymno in Bacchum, quem hodie sub Homeri nomine habemus, nulli exstant, non magis, quam illi bini, quos adscripsi. [*Ernesti* inter fragmenta homerica recepit p. 135. ita tamen vt in penultimo versu e *Diodoro Sic.* III. 65. p. 235. cum *Wesselingio* ederet ὕπατον ὄρος, et e codd. apud *Wesseling.* adderet versum quintum Κυσαμένην Σεμελήν. etc. *Wolfius* in sua edit. fragmentum illud inter hymnos hom. nr. 26. reposuit, versum autem Κυσαμένην etc. inter versum 3. et quintum reiecit. Praeunte *Ruhnkenio* ad fragm. H. in Bacchum ab initio. *Harl.*] Sed et *Pausanias* lib. II. cap. 14. p. 143. ex Homeri hymno in *Cerere* tres versus adfert, et alios tres lib. IV. cap. 30. p. 354. qui hodie inter adscriptos Homero hymnos similiter non comparent ^{c)}, vbi trium tantum versuum ὑμνίδιον in hanc Deam legitur, quique sunt insuper diuersi ab iis, quos memorat *Pausanias*, vt post *Xylandrum*, notauit *Spanhemius* ad *Callimachum* p. 2. et 650. *Iohannes* quoque *Tzetzes* praeter Homeri hymnos in Deos memorat etiam ipsius ὕμνος νυμφικῆς. *Porphyrus* lib. de antro Nympharum p. 255. [p. 8. edit. *Goens.*] laudat hymnum in Apollinem, non addito auctoris nomine, et versus quatuor ex eo recitat, qui in Homericis hymnis hodie non exstant. Ὅτι δὲ καὶ ταῖς νύμφαις ἀντιθέσαν ἄντρα, καὶ τέτων μάλιστ' αἰὲς Ναῖσιν, αἱ ἐπὶ πηγῶν εἰσὶ, καὶ τῶν ὑδάτων, ἀφ' ὧν εἰσὶ βόαί, Νάϊδες ἐκαλέοντο, δηλοῖ καὶ ὁ εἰς Ἀπόλλωνα ὕμνος, ἐν ᾧ λέγεται. Σοὶ δ' ἄρα etc. Ceterum scriptor antiquissimus *Thucydides* proferens tredecim versus, qui hodieque in hymno Apollinis occurrunt v. 146 — 150. et 165 — 172. sine tergiuersatione auctorem laudat *Homerum*, lib. III. cap. 104. δηλοῖ δὲ μάλιστ' Ὅμηρος ὅτι τοιαῦτα ἦν, ἐν τοῖς ἔπεσι τοῖς δε, αἱ ἔστιν ἐκ προοιμῆς Ἀπόλλωνος, ad quem locum Scholia-
stes notat, ἐκ προοιμῆς idem esse, ac ἐξ ὕμνων ὕμνος γάρ, inquit, τὰ προοίμια ἐκάλεον ^{d)}.
Ab

g) Eadem Scholiastae verba exscripsit *Eudocia* in *Ionii* p. 407. de Typhoeo. Enimuero *Herodotum* non posse auctorem haberi, nec locum esse sanum mutilumque, clare commonstrarunt *Ruhnken.* pag. 7. et *Groddeck* p. 13. not. Ille igitur, alias clarus duobus praecipue scriptis, *Heraclea* et *Argonauticis*, si, quod *Ionsius* in scr. hist. phil. II. 2, 5. contendit, Theophrasti fuit aequalis, recentiore vixit aetate, quam vt carmina eius pro Homericis potuerint haberi. Tum scholiastes ipse non tamquam certam atque indubitam sententiam edixit, sed *φασί* scripsit: nec auctoritas eius hac in re multum valet: denique scholion esse mutilum, et ante binos versus adlatos nomen poetæ, cui illi debentur, excidisse, iudicat *Ruhnken.*

cum *P. Wesselingio* ad *Diodorum Sic.* I. pag. 19. *Harl.*

h) Apud *Diodor. Sic.* ἔβατον ὄρος legitur. ὄρος glossema est pro κέρως. Neque enim assentior *Iohanni Iensio*, qui in lectionibus *Lucianis* lib. II. cap. 6. p. 184. apud Scholiasten Apollonii ὄρος rescribendum monet. Vicissim ὕπατον videtur mihi glossema esse pro ἔβατον, et ex *Diodoro* apud Scholiasten restituendum. *Fabric.* a quo tamen dissentit *Wesseling.* ad *Diodor. Sic.* III. 65. pag. 235 sq. *Iensio*que accedit. *Harl.*

i) Sed exstant in Hymno Mosquae reperto, v. 417 — 420. et v. 479 — 481. ad quos vid. *Ruhnkenii* notas. *Harl.*

k) Adde *Menag.* ad *Laertium* VIII. 57. qui falso

Ab ὅμῃ nempe, quod *cantum* denotat, teste Hesychio. Praeterea scriptor Certaminis Homeri et Hesiodi primum versum Hymni in Apollinem ¹⁾ memorat, qualis hodie legitur: ἐν διατρέψας δὲ τῇ τῶν Ἀργείων πόλει χρόνον τινά, διέπλευσεν εἰς Δῆλον εἰς τὴν πανήγυρην, καὶ παθεῖς ἐπὶ τὸν κερατῖνον βωμόν λέγει ὕμνον εἰς Ἀπόλλωνα, ὃ ἡ ἀρχή.

Μνήσομαι ἀδὲ λάδομαι Ἀπόλλωνος ἐκάτοιο.

Inde Κόϊρανός ὕμνων dicitur Homerus veteri Poetae apud Suidam in *Μαιονίδης*. Pausanias [libr. IX. cap. 30. fin.] etiam cum Stephano Byz. in *Τευμησσός*, Thucydide ac Diodoro Siculo, non tantum credidit, auctorem hymnorum esse Homerum, verum elegantia versuum, Orphicos atiam hymnos ab Homericis vinci ac [P] superari, licet illi plus religionis prae se ferant, affirmat lib. IX. p. 771. κόσμῳ μὲν δὴ τῶν ἐπῶν δευτερεῖα φέροντο ἅν (οἱ Ὀρφικοί) μετὰ Ὀμήρῳ γε τὰς ὕμνους, τιμῆς δὲ ἐκ τῆ θάλας καὶ ἐς πλεον ἐκείνων ἔχουσι. Audacter praeterea Homero hymnos adscribit Herodotus, siue quisquis auctor, in Poetae vita cap. 9. et a iuvene Homero scriptos innuit²⁾. Suidas³⁾ quoque inter Homeri Scripta refert hymnos, quorum

so putat, ex h. l. ostendi posse, Thucydidem omnes, ut Homericos, agnouisse, et *Ducker* ad Thucyd. locum pag. 572. vol. II. exempli Bipont. sic quoque *Pausan.* X. 8. Ἀλκαῖος ἐν προοίμῳ τῇ ἐς Ἀπόλλωνα, pariter antea H. in Apoll. vocat *Plato* in *Phaedone* cap. 4. τὸ αἰς τὸν Ἀπόλλων προοίμιον, vbi ael. *Fischer.* p. 247. plura collegit, et voc. explicuit. *Pindaro* *Pyth.* I. 6. vocatur *Φρόιμιον* vid. not. in edit. Oxon. p. 166. *Harl.*

1) Hunc [igitur propter fidem Thuc. genuinum esse putavit Camerar. in variis lectt. illius editioni Thucyd. praemissis, ac lectionis varietatem adfert ex cod. antiquo: eunIQUE] solum inter hymnos Homero tribuendum putat *Steph. Berglerus* praef. ad Homerum edit. Westf. licet obseruet, Virgilium quoque aliquot loca reliquorum hymnorum esse imitatum. *Fabr.* De *Thucydidis* loco et testimonio vid. *Ruhnkenii* Ep. crit. I. p. 8. et *Groddeck* l. m. p. 9. et 11 sq. Id quidem ex *Thucydidis* testimonio colligi potest, iam illius tempore hymnos quosdam Homero fuisse adscriptos, aut collectionem quandam eiusmodi hymnorum iam factam esse: num autem reuera illius illorumue auctor fuerit Homerus, alia quaestio erit, nec omnino definita. *Harl.*

m) A qua sententia parum abest *Riccus* in *Diff.* *Homer.* I. p. 6. *Harl.*

n) Enimvero ad hanc controuersiam componendam parum valet auctoritas Herodoti, siue quisquis est auctor vitae homericæ, Suidæ, Stephani Byzantini, Tzetzae aliorumque vel aequae recentiorum, vel aequae sublesta fidei hominum, quibus aliorum verecundius iudicium opponi potest. Nam *Proclus* in fragmento de vita Homeri p. 11.

in *Biblioth. der alten Kunst* etc. Ined. vbi scripta Hom. enumerat, nullam plane Hymnorum facit mentionem. *Apollonius* Sophista in *Lexico* Homericico voc. *Φιλομηθεύς* negat, ab Homero Apollinem dictum fuisse *Λητοῖδην*, *Latona* filium, et tamen id cognomen in H. in *Mercurio* saepius occurrere, docet in nota cel. *Villoisonius* p. 830. qui inde sollerter colligit, Apollonium videri tacitum auferre Homero illum hymnum. Tum Auctor anonymus vitae Hom. a *Fabricio* initio huius paragraphi iam adductus, negat, Homerum praeter *Iliada* atque *Odysseam* vllum aliud conscripsisse poema, quod genuinum esset ducendum, et schol. *Nicandri* ad *Alexiph.* v. 130. ἐν τοῖς, αἰτ, αἰς Ὀμήρῳ ἀναφερομένοις ὕμνοις λέγεται: quorum testimonio quoque excitauit *Groddeck* p. 12. (coll. *Ruhnkenio* in praef. ad H. in *Iouem*.) *Thucydidis*, inprimis *Diodori* ac *Pausaniae*, multo iuniorum, aetate, fama et anthologia quaedam aut potius plures fuerint hymnorum homericorum, ab *Homeridis* aut *Rhapsodis* confectorum, vti iam supra coniecimus, atque a doct. *Groddeckio* a p. 21 — 28. et per integram sectionem II. vberius est expositum. Is quoque causas sollerter inquisiuit, cur Homero fuerint adtributi, et, cui illos debeamus, scite expificatus est: idemque p. 59 sqq. latius exposuit, alia hymnorum fragmenta ex epicis carminibus vel prooemiis repeti posse; alia, (vt *Hymnus in Martem*, quem iam *Ruhnken.* Ep. crit. I. p. 60. scelerat, tam alienum esse ab indole Homericorum, tamque similem Orphicis, vt non ab *Homerida*, sed ab auctore orphicorum hymnorum profectus videatur,) ex Orphicis huc immigraffe; alios esse hymnos dithyrambicos; alios esse *Lusus*. Legant vero,

vero, quibus plura scire volupe sit, expendantque doctissimi hominis rationes, erudite explicitas. Aide Memor. ac. rég. Paris. vol. XVI. p. 97 sqq. et Clodii diss. de sublimitate Hom. p. 115 sqq.

Supereſt, vt de *Hymno in Cererem*, ad quem adluſit ſcholiaſtes Nicandri paullo ante excitatus, et ex quo *Pauſania* verſus quosdam laudaſſe, iam Fabricius in hac paragrapho ſignificauit, pauca ſubiiciam.

Ab Homero ipſo illum hymnum non eſſe concinnatum, ſed ab incerto antiquo auctore, aetio autem Ptolemaeorum Homero, vt maior carmini auctoritas pretiumque conciliaretur, ſuppoſitum, *Ruhnken*. in praefatione ad primam editionem abunde liquidoque demonſtrauit. Quando vero is exiſtimat, auctorem hymni ſtatim poſt Homerum vel Heſiodi aetate vixiſſe, ab illo diſſentit *Groddeck* l. m. pag. 46. quod in ſplendido de myſteriis Eleuſiniis loco vſſ. 483 — 487. notiones contineri arbitrat, a priſca illa aetate alienas et ſeriori multo temporis accommodatas, quum ſubtiliora philoſophemata in teletis his tradi coeptum eſſet. Enimuero forſan vel hic hymnus conſtat pluribus fragmentis, aut ex aliis poſthaec repetitae atque iſtextae ſunt particulae. Plures enim huius argumenti hymnos olim exiſtiſſe, et in his diſerte laudari a *Pauſania* lib. I. cap. 38. 39. IX. cap. 31. Cereris encomium, quod ſub *Pamphi* nomine circumſerebatur, ipſe *Groddeck* adfirmat, et ad illius exemplar, noſtrum, Homericum vulgo dictum, eſſe perſcriptum, ob narratae fabulae cum iis, quae e *Pamphi* hymno enotauit *Pauſanias*, convenientiam, cum *Ruhnkenio* ad vſſ. 99. et 105. ſuſpicatur. Ipſe vero argumentum Hymni noſtri p. 43 ſqq. commodè explicat. Hymnum noſtrum eſſe ex antiquiſſimis, ſecundum cl. *Miſcherlich* in praef. edit. illius p. 20. cum ſimplex narrationis ordo orationisque docet indoles, tum teſtimonio *Pauſaniae* euincitur. Contra *Ignarra* in Emen-dat. noſtri hymni pag. 239 ſqq. edit. *Miſcherl.* omnes intendit neruos ingenii, vt oſtendat, hymnum noſtrum non eſſe vnus aevi, eiusdemque artiſcis manu contextum, ſed *Pauſania* multo recentiorem, et ex *Pauſania* variisq. grammatice-rum, qui aetatem non tulere, nec tamen concoloribus, fruſtris conſutum, cui proinde potius *Rhapsodiae*, quam poeſeos nomen ex vero conueniret. At enim *Apollonium Rhodium* aliosque multa eiusdem loca imitatione manifeſta expreſſiſſe, *Ruhnkenius* ac *Miſcherlich* monſtrant, atque poſterior *Ignarrae* rationes vberius examinauit atque euertit. Princeps vero, qui detegeret egregium hoc anti-Vol. I.

quitatis monumentum, fuit cel. *Matthaei*, in praefenti Profeſſor graecarum litterarum in vniuerſitate Wittebergenſi. Is, quum adhuc Mosquae litteras doceret bonas, incidit in codicem Homeri, ſcriptum quidem ſub ſinem ſaeculi XIII, ſed ex veterimo praefantiſſimoque ductum, qui praeter fragmentum *Iliadis*, editos Hymnos XVI. vulgari fere ordine complectebatur. In illo codice *H. in Cererem*, (quod prodiit *Miſcherlich* p. 7. praefat.) ſtatim poſt fragmentum *H. in Bacchum*, quod primum locum obtinet, non, quod *Ruhnkenius* in praef. p. V. docebat, poſt vltimum *H. XVI.*, *Matthaei* reperit, et vna cum fragmento *H. in Bacchum* atque variis reliquorum hymnorum lectionibus pro ea, qua floret, humanitate atque liberalitate, quam ego ipſe expertus ſum, miſit apographum cl. *Ruhnkenio*, cuius cura prodiit:

Homeri Hymnus in Cererem; (graecè) nunc primum editus a *Dauide Ruhnkenio*, (qui eruditae ſubiecit adnotationes, et adiecit ex eodem codice fragmentum hymni in *Bacchum*, ex cuius perſa parte *Diodorus Sic.* nouem verſus conſervauit, hymnumque Homero diſerte tribuit lib. I. 15. p. 19. III. 65. p. 235. IV. 2. p. 248. vid. *Ruhnken.* qui etiam *Ἑκατόν ὅποι* cum *Weſſelingio* praefert alteri, [de qua vid. Fabric. in nota,] *Ἑκατόν αἰγας*.) Lugd. Batav. 1780. 8.

Quod autem cl. *Matthaei* interea animaduertat, aciem oculorum inter deſcribendum effuſiſſe poſt vſ. 198. viginti verſus, et poſt vſ. 413. vnum, ſtatim de ſuo errore certiorem fecit *Ruhnkenium*, et miſit melius pleniusque exemplum. Quo facto idem iterum edidit Hymnum pleniorē, notasque auxit et praemiſit *H. in Bacchum*. Inſcriptio libri autem haec eſt:

Homeri Hymnus in Cererem, nunc primum editus a *Dauide Ruhnkenio*. Accedunt duae epiſtolae criticae, ex editione altera, multis partibus locupletiores. Lugd. Bat. 1782. mai. 8. Immixtae ſunt *Waffenbergii*, *Fonteinii*, *Wytenbachii*, *Brunckii*, *Vossii*que correptiones atque opinionones. Subiecta eſt Hymno verſio latina doctiſſimi *Io. Henr. Voſſii*. Reſtoris ſcholae Otterndorpianae.

Ab eo tempore, quo primum vulgatus erat Hymnus ille, plures viri docti in edendo, illuſtrando emendandoque Hymno, aut antiquitate illius deſtruenda verſati ſunt.

Nic. Ignarra, doctus Italus, edidit Emendationes hymni homerici in *Cererem*. Neapoli 1784. mai. 8. et praemiſit eiusdem *H.* notitiam, iudicium, aetatis diuinationem. Illum propter locum *Pauſaniae* IX. 31. hymnum deum ex verſibus in *Pauſania*

quorum testimoniis auctorem Sibyllinorum *) addit *Allatius* lib. de patria Homeri cap. 15. Veterem Inscriptionem apud Gruterum p. 950. Cuperus ad consecrationem Homeri p. 108. ubi per *pia Carmina* intelligit hymnos, per *libros* Iliadem et Odyssæam, quamquam possit et alius illorum verborum esse sensus, si ita distinguantur:

*Dogmata Pythagoræ sensi, studiumque Sophorum
Et libros legi, legi pia Carmina Homeri.*

Ait enim, se legisse libros Sophorum et euoluisse Homeri Carmina, quæ *pia* vocat, tum propter illa, quæ in Iliade et Odyssæa de Diis scripta sunt reuerenter, tum propter loca, in quibus gratam memoriam facit eorum, quibus beneficiis fuit affectus, ut docet *Herodotus* in eius vita, cap. 26. ut omittam industriam pietatis Homericæ celebratam *Tertulliano* lib. de anima

Pausania memoratis a seriore grammatico aut poeta esse confictum, acriter contendere, iam vidimus; atque sæpe rem habet cum *Ruhnkenio*; postea vero a *Mitscherlich* docte refutatus est.

Volgarizzamento dell' Inno a Cerere scoperto ultimamente ed attribuito ad Omero. (interprete *Marchione Pindemonte*.) Bassano. 1785. mai. 8. additus est textus graecus, quem, iudice *Mitscherlich*, adsumtis temere aliorum emendationibus, retentisque simul manifestis scripturae vitiis, inquinavit potius, quam correctiorem reddidit. Lacunam a v. 387. supplere studuit, in altera lacuna v. 465 — 470. sequutus est *Vossianam* lat. interpretationem; v. 482. omisit tamquam superuacaneum.

Cl. Wolf recepit hunc hymnum inter reliquos *Homericos*, graece, cum Odyssæa.

Plenissimam et tam e cod. *Mosquensi* rursus diligenter a se collato, quam ex aliorum, quoscunque comparare potuit, editis suisque et *Vossii* ac *Schneideri* correctionibus emendatiorem, vberioribusque adnotationibus varii generis instructam editionem, graece, adposita versione lat. *Vossiana*, curauit *cl. Mitscherlich*:

Homeri Hymnus in Cererem, ad cod. Moscon. denuo coll. recensuit et animadversionibus illustravit Chr. Guil. Mitscherlich, Philos. prof. extraord. in acad. *Göttingensi*. Lipsiae. 1787. 8. Adiecit *Nic. Ignarrae* emendationes cum notis, in quibus iudicium opinionesque illius expendit.

Latinam versionem, eamque metricam confecit, carminibusque suis inferuit *cl. Santenius*; anglice verterunt *Hole* (quem sæpe laudat *Mitscherl.* in notis,) atque *Lucas*, cuius liber inscriptus est:

Homer's Hymn to Ceres. Translated into English Verse, with Notes critical and illustrative. To which is prefixed a Translation of the preface of the editor, *Dav. Ruhnkenius*. By the Rev. *Robert Lucas* of Trinity College Cambridge. Londini 1782. 4. De lectionibus quorundam ver-

sum in notis acute iudicatur. — Germanicam versionem debemus illustriss. *Comiti de Stollberg*, qui omnes homer. hymnos in linguam theoticam transtulit, ediditque Hamburg. 1783. 8.

Reliqui hymni edi solent cum ceteris Homeri carminibus. Separatim vero formulis descripti sunt typographicis:

Hymnus in Apollinem, gr. cum interpretatione lat. et schol. *Io. Alex. Brassicani*. Argentor. 1523. 8.

H. in Apollinem, Aescul. etc. gr. et lat. *Fed. Morello* interprete, cum notis *Mich. Maittaire*. — in illius *Miscellaneis* graecorum aliquot scriptorum carminibus etc. Londin. 1722. 4.

XII Hymni, gr. cum notis germanic. *I. H. I. Koeppen*, in eius *Anthologia* gr. 1785. part. I.

Sex minores Hymnos edidit *Schier* cum Homeri *Batrachomyom*. Lipsiae. 1765. 8.

Ὅμηρος ὕμνος εἰς Ἀπόλλωνα oder Homers Gesang an den Apollo, mit deutschen Anmerkungen erklärt durch *Carl Ludwig Köhler*, Lipf. 1768. 8.

Quidam *H. germanice* versi sunt in *Antonii Treuen* Uebersetzungen latein. griechischer und ebräischer Gedichte, Lipsiae 1772. 8. in *Lyrischem, eleg. und epischen Poesien*, Halae Sax. 1759. 8. in *Belustigungen für allerley Leser*, Lipsiae 1773. 8. et forsitan alibi.

Critica vero ratione tractarunt Hymnos *Bernardus Martinus* in variis lectionibus, libr. IV. *Luettiae* Paris. 1605. 8. repet. a *Diderico Vander Kemp*, Traiecti ad Rhenum, 1755. 8. *Barnefius* atque *Ernesti* in suis Homeri editionibus, *Ruhnken.* vsus codd. Paris. regis et *Mosquensi*, in *Epistola critica* I. atque *Groeddeck* in comm. laud. in sect. III. a p. 76. specimen dedit Observationum in hymnos in Apollinem et Mercurium. Eorundem hymnorum loca quaedam correxit et nouam edit. promissit *Aug. Mathiae* Obseru. Crit. in *Tragicos, Homerum* etc. Gött. 1789. p. 35 sq. *Harl.*

o) Vide supra cap. I. nr. 8.

anima cap. 56. Videtur etiam *Liuius Andronicus*, a quo *Odyssæam* Latinis versibus donatam constat, similiter latina metaphrasi donasse hymnos Homeri, vt coniicio e Mario Victorino sub extremum libri I. de arte metrica, vbi versus quosdam profert ex Hymno Dianae, quos ex Homérico translato existimo. Ex recentioribus paucissimi sunt e viris doctis, qui hymnos interpretandos in se susceperint, vt videbis infra cap. 13. nr. 19. Ceterum *Παιγνία* versibus Heroicis, et Hymnos teste *Suida* scripsit et alter *Homerus* cognomento *Sellus*, Grammaticus, Menandro Comico iunior.

*Epigramma-
ta etc.*

V. EPIGRAMMATA et POEMATIA VARIA XVI. seruata ab auctore vitae Homeri, quae Herodoto tribuitur, neque aliis antiquorum testimoniis habentia fidem vel auctoritatem, nisi quod *Iohannes Tzetzes* inter Homeri scripta memorat *Ἐπιγράμματα πολλὰ*, et vnum itemque alterum refertur a scriptore certaminis Homeri et Heliodi, ac *Suida* in *Ὅμηρος*. Ea *Seberus* in Indice Homérico respicit, cum adscribit numerum XXXIII. vsque ad XLIX. [Absunt ab editionibus pr. quae tamen modo praefixam, modo adnexam habent vitam Homeri, quae sub Herodoti nomine fertur.] Subiecta vero leguntur hymnis Homeri in Schreueliana et aliis, potissimum recentioribus poetae editionibus. Epigramma in Midam Homero suppositum esse notat Laertius in Cleobulo. De eo vide sis *Longinum* lac. Tollii p. 199. et *Edward Simson* in Chronico ad a. 3308. Omitto Epigramma, quod apud inferos sibi compositum ab Homero fingit *Lucianus* 2. Veræ Hist. tom. I. p. 681. [infra, lib. III. cap. 28. vol. II. p. 718.]

*Certamen Ho-
meri.*

VI. ἈΓΩΝ, siue certamen Homeri cum Hesiodo, de quo dixi infra cap. VIII. nr. 2.

Ilias. VII. ἸΛΙΑΣ siue poema celeberrimum de bello Graecorum ad [P] Troiam *) et rebus gestis ducum Achillis, Aiakis, Hectoris Troiani aliorumque, quod ante *Odyssæam* scriptum et in vigore aetatis ab Homero compositum non dubitat *Longinus* περὶ ὕψους sect. IX. p. 66. [sq. edit. Tollii p. 36. edit. Toupil, atque Longin. l. c. *Odyss.* putat esse epilogum *Iliad.*] et idem adfirmantem Homerum ipsum inducit *Lucianus* 2. de Vera Hist. tom. I. p. 676. [tom. II. cap. 21. p. 118 sq. vbi etiam tenere culpatur Homerus, quod ab ira Achillis initium carminis fecit; vide autem notam Reitzii;] videturque innuere auctor prisca marmoris consecrationem Homeri continentis, in quo *Ilias* gladium manu teneus ad dextram Homeri sedet, *Odyssæa* cum aplustri ad sinistram. Confer *Gisberti Cuperi* commentar. p. 49. Ceterum dubitatum pridem fuisse a veteribus criticis, et contrariam sententiam quibusdam placuisse, idem *Lucianus* docet, et praeter *Eustathium* prolegom. ad *Iliad.* testatur *Seneca* lib. de breuitate vitae cap. 13. *Graecorum iste morbus fuit, quaerere quem numerum remigum Ulysses habuisset, prior scripta esset Ilias an Odyssæa: praeterea an eiusdem esset auctoris.* *Fabric.* [*Dacieria*

XX 2

quoque

p) Principalis Poetae Actio est Ira Achillis, εἰς αὐτὴν κατηγορία, vt notat *Aristides* tom. II. p. 326. decimo demum belli Troiani anno sollicitata, eamque secuta clades Graecorum. Sed variis episodii haec ab Homero ita exornantur, vt totius belli per decennium gesti historiam attingat. Confer [Schol. Marcian. a Villoison. editum ad *Iliad.* α, 1. et 21.] *Kistleri* Historiam Criticam Homeri p. 70 sq. P. le Bossu libro Gallico de poemate Epico, etc.

Fabric. *Koeppen* pag. 106—128. cuius quidem omnibus effatis ac sententiis subscribere dubito. Inscriptio vero nominis *Ilias* nec apta carmini, nec profecta videtur ab Homero, sed a grammaticis: atque horum quoque nugis debetur quaestio, a scholiaste B. Marciano, a Villoisonio edito, p. 6. ad v. 21. proposita atque explicata: Πάλιν ζητῶται, δια τί Ἀχιλλεύς ὡς ἐπιτοκλῆσον ἀρίστεινοντος, ἐκ Ἀχιλλεύων, ὡς Ὀδυσσεύων, ἐπηγράψε το σμακτιον; etc. *Harl.*

quoque, in praef. ad *Odyssæam*, loco quodam *Platonis* in *Hippia* II. minus recte intellecto, ab *Iliade*, putat, vi et virtutibus poeticis superari *Odyssæam*: quod iudicium quam falsum sit, praeclare iam ostendit *Wood* in *Versuch*. etc. p. 14 sqq. et sensum loci *Platonici* optime explicuit, idemque de veneribus ornatuque *Odyssæae* intelligentes ac subtiliter disseruit. Neque ego umquam, saluo omni erga *Longinum* pudore, huius auctoritate commoueri potui, ut illius subscribere sententiae, aut ratione scribendi in utroque carmine diuersa motus efficerem, *Odyssæam* ab *Homero* sene, contra ab illo iuniore *Iliada* esse compositam: neque ante *Longinum* ullus, quantum scio, in eadem versatus est haeresi. Cui pugnae, rixae, perpetuae turbae, vulnera caedesque, fetor furorque agentium, audacia et sublimitas rerum verborumque, color orationis maxime viuus, sensuum atque adfectuum tumultus quasi, et alia, quae animum mire commoveant, imprimis placent, ille, puto, *Iliadem* praeferet *Odyssæae*. E contrario qui delectatur lusu ingenii moderato, vita et rebus domesticis harumque vicissitudinibus et narrationibus, dicendi genere sedatiore et placido, et tamen lepidi, faceto, nec non ornato, multis fabulis erroribusque hominum immixtis, ille laudabit *Odyssæam*. Sic suo quisque sensu iudicioque ducetur. Ego vero admiror vbertatem, felicitatem atque facilitatem ingenii homerici in rebus diuersis apte explicandis, scite ordinandis, riteque exsequendis atque exornandis. *Ilias*, in qua summi heroes dimicant caduntque, ira *Achillis* omnia miscet et perturbat, dii deaeque coelo descendunt, pugnis interfunt, vulnerant et vulnerantur, omniaque ferociter audacterque peraguntur, requirebat orationem rei magnitudini adcommodatam. Poeta igitur debuit audacius surgere, et fere cothurnis incedere. In *Odyssæa* autem res domesticae, amores, erroresque, callida consilia et multa alia comice paene enarrantur; et speculum quasi vitae heroicae, domesticae et ciuilis non minus, quam simplicis naturae exhibetur. Poeta igitur ipsam naturae simplicitatem sequi ac verbis exprimere, ab omni orationis furore abstinere, et vero saepius induere soccum debuit, nec potuit altius surgere ac spiritum sumere. Atqui nostra et maiorum nostrorum vita longius abest ab heroica aetate atque consuetudine, viuendi agendique domestica eaque simplici, quam ut omnes eaeque minimae orationis in *Odyssæa* videres, mores, iudicia omnisque vita priuata heroicae aetatis plene cognosci, recte sentiri atque adcurate diiudicari possint. Homines igitur, quibus ipsis cecinerat poeta, nec etiam multis saeculis post illum vixerunt, *Odyssæam* maiore forsan cum fructu animique delectatione audire aut legere poterant, quam aetas multo serior, cuius mores quam maxime differre et cultiores fieri coeperunt. Bella autem eorumque vim et crudelitatem quoniam quotidie propemodum videmus adhuc aut legimus; *Ilias* multo facilius fit intellectu et pluribus placet. *Homerus* autem si *Vlyssis* errores sataque eodem stilo, feruore, modoque persequutus fuisset, quo *Achillis* iram heroumque pugnas descripsit; aut contra, si *Ilias* eadem fingendi scribendique ratione, quam amamus laudamusque in *Odyssæa*, fuisset exposita, quam ridiculus falsusque, omni sensu iusti, pulcri, rectique destitutus videretur poeta, nec eam aetatem, auctoritatem omnisque aevi admirationem fuisset consequutus. Quae quum ita sint, ex forma orationeque utriusque carminis diuersa non tutum verumque sumi potest argumentum, *Odyssæam* ab *Homero* seniore; ab illo autem iuniore *Iliada* esse compositam. Immo vero maior ingenii fertilitas et lepor iuuenilis, saltem par, nec impar orationis copia et suauitas elucet ex *Odyssæa*. Enimvero ad rite interpretandum intelligendumque utrumque carmen hoc praeceptum a *Woodio* in libro egregio, a me in prolusione academica, Praecognita quaedam de interpretatione *Homeri*, Erlangae, 1770, aliisque

aliisque inculcatum, lectori Homericorum carminum oculis mentique obuerfari veluti debet, vt non suam aetatem huiusque mores, naturam artesque cogitet, sed tempora, de diis opinionem, mores, ingenium, omnemque vitam tam militarem et publicam quam priuatam, heroum atque Homeri animo infigat, atque cum heroibus, aut Vlyſſe eiusque ſociis per campum Troianum inſulasque pererrare, atque in Aſia minore quaſi viuere aut commorari ſibi videatur. Id ſi fecerit, ſatius curatiusque iudicabit de Homero, et vtriusque carminis vim, atque virtutes rectius ſentiet et laudabit. Enimuero vberior huius inquisitionis expositio non pertinet ad noſtrum, vt ita dicam, forum. Alia quaestio exercuit homines, vnde Homerus ſumſerit materiam. Fabulam ſapiunt, quae *Proclus* in Bibliotheca, cod. CXC. ex *Ptolomaei Hephaestioris* nouis ad variam eruditionem historiis praeter alia, quae omittimus, p. 482. edit. Schotti prodidit, plures fuiſſe Helenas, in his Helenam, Muſaei Athenienſis filiam, Homero antiquiorem, quae bellum conſcripſiſſet Troianum, et a qua Homerus argumentum accepiſſe credatur: et p. 485. Phantaſiam quamdam Memphiticam, Nicarchi filiam, ante Homerum Iliacum bellum et narrationem de Vlyſſe compoſuiſſe, opusque deſcriptum eſſe Memphide; Homerum igitur eo profeſtum, a Phanite, ſacro ſcriba, commodato illud accepiſſe, eiusque ordinem eſſe ſequutum, *συντάξει ἐκείνους ἀκολέθως*. (Adde *Küſſeri* vitam Hom. p. LXXXXII ſqq. Wolfii edit. Iliad. praemiſſam.) Id quidem inde ſluit, ſamam fuiſſe antiquam, Homerum in Aegypto fuiſſe, et ante illum exſtiſſe poetas qui excidium Troiae atque Vlyſſis fata enarrarent. Atqui idem *Hephaestion* l. m. Photii p. 473. refert ex Antipatr. Acanthio, *Daretem* ante Homerum conſcripſiſſe Iliadem, atque *Syagrum* primum ceciniſſe bellum troianum, tradidit *Aelian*. V. H. lib. XIV. cap. 21, vt fabulam de *Palamede* apud *Suidam* in *παλαμῆδ*. cuius carmen de bello Troi. Homerus accepiſſe et corrupiſſe dicitur, praetermittam. Fuerint igitur, (qui autem illi fuerint, neque omnino certum eſt, nec res ipſa extra omnem dubitationis aleam poſita, vide *Kühnii* doctam adnotat. ad *Aeliani* H. V. lib. XI. c. 2.) e quibus hauriret Homerus. Qui tamen ſi vel ipſe, vt *Woodius* coniecit, puer hſtoriam nouerit, aut ab iis, qui bello interfuertant, acceperit, vel ſerius, nec tamen, vt ſupra animaduertimus, ita multo poſt vltima Troiae fata, carmen compoſuit; partim ſamam admodum recentem, partim *αἰσδων* recitationes ſequutus, non habuit, quod aliorum ſcrinia expilaret. — Denique paucis attingam controuerſiam, num Homeri carmina ſint hſtorica, an epica. Prius, Iliada eſſe carmen hſtoricum, latius explicare atque demonſtrare admiſus eſt cl. *Koeppen* über Homers Leben und Gefänge, p. 109 ſq. Si quaestio eſt de fide hſtorica, num, quae de bello Troiano, heroibus, ſitu locorum et his ſimilibus ſcripſit, ea vera ſint, equidem non negabo, atque *Wood* p. 212–241. poſt Strabonem aliosque fidem Homeri hſtoricam ſatis ſuperque vindicauit ab aliorum dubitationibus. Nam antiquioribus iam temporibus fuerunt, qui temere putarent, omne bellum troianum, et quidquid de eo ceciniſſet poeta, eſſe ab ipſo conſictum; [nuper etiam *Ioh. Maclaurin* ſingulari diſſ. efficere ſtuduſit, Troiam a Graecis non eſſe captam, in *Philosoph. et hſtor. commentt. Soc. Edinburgenſis*, germ. verſis a Buhlio tom. I. nr. 4.] Atque de *fide Homeri hſtorica* II diſſ. ventilaui *M. Carol. Godofr. Ienichen*, Witteberg. 1786. Sin vero nſens iudicii eſt, poetam nil aliud egiſſe, niſi vt bene, ſimpliciter et cum vi quadam ea, quae accepiſſet, enarraret, nihil cum noui, ſue ordinem ſue materiam ſpectes, exceptis paucis dilatationibus, adtulſſe, (v. *Koeppen* p. 118.) atque adeo numero epicorum poetarum eſſe eximendum, de eo equidem valde dubito. Nolo equidem prouocare ad auctoritatem omnis fere aevi, et tot ſagaciſſimorum hominum, qui cum principem poetarum *epicorum* habuerunt, et quorum iudicium non temere ſpernendum eſt.

est. Primum vero admodum vaga vanaque est carminis historici notatio atque forma. Tum me non intelligere fateor, quomodo Homerus parens nouae theologiae s. mythologiae habitus, et coelum nouis diis compleuisse creditus fuerit, si in omnibus rebus nihil finxisset, et ca demum, quae alii ante eum cecinissent, aut quae vulgi opinio et religio fuisset, simpliciter iterasset. Plato alique non potuissent impietatis vnice accusare Homerum, si non nisi antiquiorum et popularium opiniones ac fabellas recantasset. Hunc igitur multa noua adfinxisse, fit credibile. Sequutus ille est naturam, famamque et opinionem de diis suo aeuo vulgarem; sed ita sequutus est, vt etiam fingeret conuenientia: quo factum est, vt in sagaci vsu cominodae exornatione mythorum popularium illius ingenium maxime splenderet. Narrauit quidem proelia factaque, sed ita, vt deos hominesque resque inanimas et rationis expertes probabiliter agentes ac loquentes vt plurimum induceret fingeretque: quamquam hae fictiones ab ingenio et persuasionem hominum illius aevi minime abhorrebant, sed quam maxime rei adpositae atque opinionibus aetatis suae videbantur accommodatae. Quis praestare potest, Homerum in Odyssea ab aliis nec ab ipso rerum vsu atque experientia, omnia sumxisse mutua? Nonne probabilius est, plurima in illa, sicuti in Iliade, esse nouis aucta et ita exornata fabellis, vt, quod caput est poeseos epicae, in vtroque carmine rerum enarratarum cum admiratione, tum delectatione adficerentur animi. Atque in componendis ordinandisque rebus atque in eloquutione, in notationibus sententiisque poeta plurima debere videtur suo ingenio, non aliorum narrationibus. v. nobilem locum *Aristotelis* A. P. cap. 24. praecipue sect. 5. vbi Homerus laudatur maxime, quod solus inter poetas, quid ex sua persona fingendum sit, ὁ δὲ ποιῶν αὐτὸν, non ignoret. Non enim ab alio antiquiore poeta; sed ab Homero sumsit Phidias exemplum Iouis. Narrauit igitur poeta et exornauit nouis inuentis res gestas magnas et arduas, cum per se, tum beneficio ingenii sui ad admirationem et delectationem efficiendam vberrimas. Hinc auctor vitae Homeri, (in *Gale Mythogr.* p. 280. s. in *Ernesti* edit. Homeri p. 153.) καὶ τὸ μὲν ὅλον παρ' αὐτῶν διήγησις τῶν πραγμάτων παράδοξος καὶ μυθώδης κατεσκευάσται, ὑπὲρ τῆς πληρῆς ἀγωνίας καὶ θαύματος τῆς ἐντυγχάνοντος, καὶ ἐκπληκτικὴν τὴν ἀκρόασιν καὶ δισσέειναι. Quanta vero et quot subsidia ad id perenne opus absoluendum conditio atque ingenium illius aetatis, simplicitas vitae, atque opinio de diis adtulerint, ab aliis satis superque est commonstratum. Oeconomiam, vnitatem actionis, characterum naturam, actionem perpetuam, epicum narrandi genus et reliquas, quae ad internam externamque formam epici carminis requiruntur, virtutes animaduertimus in vtroque carmine Homérico. Neque hic loci est, in naturam atque indolem carminis epici latius inquirere: quod post Aristotelem, *Bossu*, *Sulzer*, (*Allgemeine Theorie der schönen Künste*, vocc. *Heldengedicht*, vbi p. 411 sqq. cl. de Blankenburg plures laudat viros doctos, *Homer*, *Iliade*, *Odysee*.) cel. *Heyne* in disquis. I. de carmine epico, part. II. Virgilii, praecipue p. 17 sqq. et de Homero p. 25 sq. multique alii iam praeslitterunt. De sublimitate Homeri iam *Quintilian*. Instit. orat. X. l. 46. ita iudicauit: *Homerum nemo in magnis sublimitate superauerit*, atque post Longinum praeclare disseruit de illa virtute hom.ica *Clodius* in dissertationibus et carminibus, Lipsiae, 1787. 8. a cel. Moro editis, p. 95 — 234. Sufficit, paucis attigisse quaestionem, num Homerus carmen historicum scripserit, nec ne? adde *Küsteri* hist. crit. sect. II. §. II. et III. Quare etiam, quamquam iis non accedo, qui omnia in Homero admirantur, eumque parentem quasi omnium artium, et doctrinarum, atque vnicum inuentorem et tamquam vnā ultimamque carminis epici regulam mentē concipiunt et pronuntiant: tamen vereor subscribere sententiae *Woodii* in

in Zusätzen p. 76. prolatae, in Homero nihil reperiri, quod ingenium mediocriter bonum viresque animi humani vulgares superet: atque idem Wood p. 211. laudat tamen ingenium Homeri excelsum ab arte, qua, summa morum, ipsius aevo sibi similitum, simplicitate, maximam diversorum characterum varietatem effinxit. Quae praeter ea de lingua Troianorum, Achiuorum et insularum coloniarumque graecarum, de vnitae, quam vocant, carminis, de tempore, quam diu durauerit bellum integrum, et inprimis obsidio atque excidium Troiae, (cuius regio a regione Phrygiae Homeri tempore erat discreta et diuersa,) de oeconomia carminis vtriusque aliisque similibus rebus disputari possunt, ea partim huc non pertinent, partim a veteribus non minus, quam recentioribus, Blackwell p. 336 sqq. Wood p. 249. (qui temporis et actionis longitudinem in Iliade intra spatium quadraginta dierum concludit,) p. 262 sqq. de lingua et eruditione Homeri, a Koeppen p. 120 sq. Popio, Dacieria, Bossu H. H. Wyss (über die Ilias des Homers, in Schweizer. Museum 1784. p. 629. et 1785. p. 618 sq.) aliisque occupata sunt atque explicita. Banier in Comment. soc. regiae Paris. I. et B. L. vol. VI. p. 425 sq. inquit in tempus obsidionis Troianae, et quam diu durauerit. conf. Meuselii Bibl. hist. Vol. II. P. I. p. 84. Harl.]

Odyssea.

VIII. ὈΔΥΣΣΕΪΑ sine Poema de erroribus et peregrinatione Vlyssis ex bello Troiano Patriam Ithacam repetentis, quod ἡθικώτερον habitum a veteribus, et Longino iudice ab Homero iam sene post Iliada compositum est, vnde in ea praeualet τὸ διηγηματικόν, vt contra in Iliade τὸ δρατικόν et τὸ ἐναγώνιον. Fuerunt etiam, vt auctor vitae Terentii, qui Iliadem Tragoediae, Odysseam Comoediae speciem referre adfirmarent, a quibus dissentientem vide Vossium de artis Poeticae natura cap. XI. §. 7. [Adde Küsteri histor. crit. sect. II. §. 4. Semina tragoediae, et vero comoediae sparsa esse in Homeri carminibus, atque ex epici carminis partibus bonas tragoedias fieri posse, non nego: idque ipse iam Aristoteles Poet. cap. 23 et 26. bene docuit, qui priore loco artificium ingeniumque poetae adprime ostendit. Idem cap. 4. p. meae edit. 26. sect. 4. Margites, ait, proportionē se habet, ἀνάλογον ἔχει, ὥσπερ Ἰλιάς καὶ Ὀδυσσεύς πρὸς τὰς τραγωδίας, ἔτω καὶ ἔτος πρὸς τὰς κωμодίας. Ipsa vero tragoedia Homeri tempore fuit ignota; et comoediam aequae ac satyram Homeri aetati aptas nondum fuisse, docet Wood p. 206 sqq. adde p. 214. et Blackwell p. 83 sqq. Harl.] Versiculi Iliadis 13670. Odysseae 11668.

Quis auctor
fuerit diuisionis.

IX. Homerum ipsum auctorem fuisse diuisionis horum amborum poematum in lib. XLVIII. vetus quidam Grammaticus probauit ex eo, quod Poeta Iliadem auspicatus fuerit a vocabulo μῆνιν, cuius primores duae litterae numerum duo de quadragesimum referunt ⁹). Sen. Ep. LXXXVIII. Appion Grammaticus, qui sub C. Caesare tota circumlatus est Graecia et in nomen Homeri ab omnibus ciuitatibus adoptatus, aiebat, Homerum utraque materia consummata et Odyssea et Iliade, principium adieciſſe operi suo, quo bellum Troianum complexus est. Huius rei argumentum offerebat, quod duas litteras in primo versu posuisset, ex industria librorum suorum numerum continentes. Talia sciat oportet, qui multa vult scire. Atque eos quidem, qui ab Aristarcho primum ⁹) Iliadem [P] vel Odysseam

9) [Conf. vitam Homeri p. 152. Isonii Obseruatt. de filo Homeri p. 284.]

r) Plutarch. in Homeri vita: διηρημένη ἐκείτης ποιήσεως αἱ τὸν ἀριθμὸν τῶν σελήων ἔχουσιν ὑπὸ τῶν αὐτῶν ποιητῶν, ἀλλ' ὑπὸ τῶν περὶ Ἀρίσταρχον. Eustathius: οἳ ἐν μὲν τῇ σῶμμι συνεχῆς διόλῳ καὶ ἐν ὁμοίῳ (ita le-

gendum videtur pro ἐν ὁμοίῳ,) ἢ τῇ Ἰλιάδος ποιήσεως. Οἱ δὲ συνδεδεμένοι ταύτην κατ' ἐπιταχὴν ὡς ἑκατὶ Παισιφράτα τῶν τῶν Ἀθηναίων Τυρράνην Γραμματικῶν καὶ διορθωσάμενοι κατὰ τὸ ἐκείνου ἄριστον, ὃν κορυφαίον, ὃ Ἀρίσταρχος, (atqui hic longe junior fuit Pisistrati temporibus,) καὶ μετ' ἐκείνον Ζηνίδωτος, διὰ τὸ ἐπίμνητος καὶ δυσσεύς.

seam in libros distinctam affirmant, hoc argumento refellit *Castelutrius*, quod Homeri ingenio indignum plane sit tam prolixum poema viginti quatuor libris hodie digestum sine vlla distinctione tanquam uno tempore recitandum vel auscultandum reliquisset; contra existimat, Homeri ipsius diuisionem interiecto tempore confusam ac turbatam, ab Aristarcho autem deinceps posthinc, non tamen vsquequaque feliciter fuisse restitutam. Verum ipsa *Ludonici Castelutrii* verba apponere iuuat. Ita vero ille in erudito commentario ad Poeticam Aristotelis p. 109. *Io mi sono maravigliato di coloro che affermano Aristarcho essere stato il primo divisore dell' Iliada et Odyssæ d' Homero, dividendo ciascuna delle dette opere in venti et quattro libri. Il che non mi posso indurre à credere, non mi parendo cosa à credere che Homero auedutissimo oltre à tutti gli altri havesse commesso uno errore così fatto di continuare venti et quattro libri senza distinzione niuna, recitando esse et ascoltando gli altri in una fiata. Anzi mi pare esser certo, che distinguessè con discreto ordine i predetti poemi, il quale essendo per avventura poi stato confuso dagli scrittori, fu rimovato et rimutato et ridotto in quella forma, nella quale il veggiamo al presente da Aristarcho. Et come che egli sia stimato huomo di aguto giudicio, non mostrò perciò d' haverne tutto quello che bisognava in far questo partimento, ò in rinovellarlo, perciò che la narratione d' Ulisse appresso Alcinoò de suoi errori è divisa in quattro libri, et non dimeno fu fatta da lui in una sera. Adunque o fece male Homero che indusse Ulisse à ragionare in una sera, qualle cose, lequali non è verisimile che in così picciolo spatio recitasse. O, se le pote verisimilmente recitare, male ha fatto Aristarcho partirle in quattro libri, faccia di mestire recitarle in quattro sere. Ma io non son per dire che Homero habbia fatto male, parendo mi, che senza sconcio di persona si pessano i libri quattro predetti recitare in una sera, anzi l' errore sia pure d' Aristarcho, il quale è stato seguito da Virgilio, che non sapendo per che, et guardando semplicemente all' essemplio che havendo davanti credeva buono, divise la narratione d' Enea appresso Didone de suoi errori in due libri, non obstante che fatna in una sera. Fabric. [conf. Burtoni histor. gr. linguae, in Noua librorum rariorum collectione, fasc. IV. Halae 1715. 8. p. 606. cum nota editoris. Harl.]*

Num Homerus manu sua exarata reliquerit carmina.

X. Non defuerunt equidem, qui plane inficiati Homerum scripto consignasse poemata sua, affirmarunt eum per partes illa decantasse, quas separatim memoriae beneficio servatas posteri deinde collegerint, ac denique Grammatici in ordinem ac libros digesserint. *Iosephus* in limine libri [P] prioris contra Apionem p. 439.

διεξέτετον καὶ διὰ τὸτο προσκορὲς κατέτετον αὐτὸ ἐς πολλά. Καὶ τὰ τοιαῦτα τμήματα ἐκ ἡδίστων ὀνομάτων πρῶτον τυχὸν λόγον, καὶ δεύτερον, καὶ τρίτον, καὶ τὰ ἑξῆς, καθάπερ ἐποίησεν Κῆντος ἐν τοῖς μετὰ τὸν Ὀμηρον. Ἀλλ' ἐπαθήπερ ἢ βιβλὸς ἑξῆς πρὸς πλείονα τμήματα, ἔργον σερμὸν ὀνομάτων τὰς τεμαῖς τοῖς ὀνόμασι τῶν ἀκούστων σοιχείων τῆς ἀθρομένης ἁρμονίας Φωνῆς. Confer Suidam in Ὀμηροῖς. *Fabric.* adde cel. *Villoison* in An. gr. II. p. 18. et Prolegom. ad Homeri Iliad. p. 35. vbi animaduertit, in illa librorum dispositione ac separatione admittenda non consensisse veteres, neque eam semper sequutos esse, atque e scholiis Marcianis exempla profert. Ab Homero ipso profecta non videtur illa diuisio:

at in sectiones quasdam, antiquissimis iam temporibus fuisse diuisa carmina et illas a praecipuo illarum argumento nomen esse sortitas ex ratione, qua veteres particulas Homeri locaque citarunt, adparet. Sic in *Herodoto* II, cap. 116. (vbi tamen Valckenario p. 156. edit. Wesslingii locus sanus non esse videtur,) laudatur locus Homeri *ἡ Διομήδης ἀριστήν*, et versf. sunt ex Iliad. 2. 289. *Plato* in *Minoe* p. 319. D. meminit *Νεκυίης* Odyssæ. Sic *Aristot.* A. P. cap. 24. bis, p. 187 et 191. m. edit. laudat loca Homeri, particulae, non libri nomine addito. v. locum classicum in *Aeliani* H. V. lib. XIII. cap. 14. ibique Kuhnii ac Perizonii notas. *Harl.*

p. 439. cap. I. καὶ φασὶν ὅδε τῆτον ἐν γραμμασὶ τὴν αὐτὴν ποίησιν καταλιπεῖν, ἀλλὰ δια-
 μνημονευομένην ἐκ τῶν ἀσμάτων ὕπερον συντεθῆναι, καὶ διὰ τῆτο πολλὰς ἐν αὐτῇ σχεῖν τὰς
 διαφωνάς. Sed parum verisimilis haec sententia videtur nata ex eo, quod Cynaethus Chiur
 et alii Rhapsodi vulgo post poetae Homeri fata partes eiusmodi διηρημένως decantarent, ut
 praeter alios refert *Aelianus* XIII. 14. Var. testatus, certa nomina partibus illis imposita, de
 quibus consules, ubi lubebit, scriptores laudatos a me infra cap. III. nr. 28. [et notam ad §.
 IX.] At enim nihil impedit, Rhapsodos, ut aliorum poetarum, ita partes quoque decantasse
 Iliadis vel Odysseae, licet integram utramque Homerus ipse scripto consignasset, et utraque
 interiecto tempore confusa ac perturbata indiguerit opera Criticorum. *Fabric.* [Neque ego
 potui unquam adduci, ut crederem, ab Homero ipso non exarata, manuque ipsius non
 scripta fuisse carmina. *Wood* tamen p. 271 sqq. et in Supplementis p. 57 sqq. 70. omnem dat
 operam, ut demonstraret, neque Homerum calluisse litteras, atque adeo scribere non potuisse
 carmina, neque artem scribendi illius tempore, saltem in Asia minore, fuisse cognitam. Ca-
 ius argumenta quum iam cl. *Fridericus Augst. Wideburg*, Prof. Helmstadiensis, in singula-
 ri programme: *An Homerus litteris novarit, iisque carmina sua consignaverit?* Helmstadii
 1785. et vberius in: *Humanistifch. Magazina* 1787. p. 143 sqq. sub examen vocasset, acuteque
 refutasset, singula ut repetam atque excutiam, non necesse est, et ego paucis me expediam.
 Vidi autem auctorem libri de cultu generis humani; (*Versuch einer Geschichte der Cultur des
 menschlichen Geschlechts*, Lipsiae 1782. sect. III. §. 19. p. 141.) *Koerppen* p. 36 sqq. *Bentleium*
 (v. *Biblioth. angloise*, tom. I. p. 414 sq.) aliosque in eadem versari haeresi: Enimvero Ho-
 meri aetate iam inuentam fuisse artem scribendi, constat; atque, si fides est habenda Diodoro
 Siculo aliisque, non defuerunt inter Graecos Thraecesque, qui ante Homerum litteris con-
 signarent animi sensa et carmina. Quare, quum Homerus multa fecisset itinera, et, ut ex carmi-
 nibus eius cognosci potest, rerum novique esset cupidus, pari, tantum non maiore, iure, Ho-
 merum haud expertem fuisse artis scribendi, adfirmari potest, quam ii concludunt, qui secus
 putant. Quenam vero litterae, quibus usus est, fuerint, num pelasgicae, an phoeniciae, an
 vetustissimae graecae, latinis similiores, nec certo definiri poterit, nec multum refert: grae-
 cas quidem, quarum formas, post Homeri aetatem inventas auctasque adhuc novimus, non
 fuisse, maxime credibile est. At, quia Graeci, qui detecta collectaque Homeri carmina post-
 haec describerent, ductibus litterisque suo tempore solitis vti sunt, ea praecipua quoque
 variarum lectionum et suspicionum criticarum causa fuisse videtur. Testimonium vero Io-
 sephi parum valere arbitror ad causam dirimendam. Primum ipse non iudicat et decernit;
 sed incerta formula, φασὶν, vitur. Tum non adfert nomina eorum, qui ita sensissent:
 quare, num illi testes sint locupletes, an, quod probabilius est, quum hucusque antiquior
 certusque illius opinionis auctor nondum sit repertus, testes minus idonei, penes Iosephum,
 fabularum quoque aliarum, nisi parentem, certe admiratorem atque amantem, sit fides.
Eustathius quidem ad Iliad. VI. 168. VII. 175. eandem repetiit famam; at hic et multo recen-
 tior est auctor, quam ut, re admodum dubia incertaque, fidem mereat, nec testes laudat anti-
 quiores. Idem dicendum est de scholiaste, cuius verba e codice Veneto 489 refert cl. *Villoi-
 sonius* in *Anecdotis* gr. tom. II. p. 182. not. ἢ γὰρ, ὩΣ ΦΑΣΙΝ, ἀπολλόμενα τὰ τῷ
 Ὅμηρῳ τότε γὰρ ὑ γραφῇ παρεδίδοντο, ἀλλὰ μόνῃ διδασκαλίᾳ, ὡς αὖ μνήμονι φυλάτ-
 τοντο. Quam enim fabellam de Pisistrati studio carminum homericorum colligendorum
 posthaec refert scholiastes, ea satis prodit hominis ingenium et credulitatem. Sed, quod ma-

ximum est momentum, equidem perspicere non possum, qui Homerus carmina tantae molis, tam diuersi generis, vtrumque tamen tam lucidi ordinis, in quibus omnia ab initio vsque ad finem aptissime pulcerrimeque cohaerent, ordo seruatus est chronologicus, summa characterrum ab initio vsque ad finem similitudo, tot nomina, quae dicuntur propria, (e. g. in catalogo nauium, quorum confusio tam facilis est, vt intelligi non possit, quomodo ea potuerit euitari,) et idem rerum atque hominum color poeticus est perpetuus, animo complecti et feliciter perficere potuerit, nec tamen consignarit scripto. Multo difficilius fit intellectu, qui factum sit, vt homines, licet memoria valuissent vassissima et firmissima, eadem carmina, non scripta, sed ore tradita, vna cogitationis serie conciperent firmiterque per tot saecula tenerent. Nonne maior rerum nominumque confusio, multarum particularum amissio, et longe foedior textus corruptio, quam per rhapsodos facta esse dicitur, fuissent ortae? An ciuitates inter se litigantes ad auctoritatem Homeri confugisse, et in eius descriptione fideque, scriptionis subsidio non firmata, acquiescisse, probabile videtur? Nonne altera pars, cuius ius eo imminutum videbatur, omnem fidem loco Homericum, nisi carmen manu Homeri exaratum sit habitum, derogare, eumque corruptelae aut *υοδότηας* vitiique arguere potuerat? Quis illos, adeo faciles, carmine non scripto, a suspitione summae ignorantiae, superstitionis incredibilis et vero stuporis vacuos putaret? Quomodo Herodotus, Plato, non aequus Homeri censor, Strabo, fidei homericæ patronus summusque cultor, et multi alii infiniti auctoritate Homeri secure nixi, nec vero errores, non a librariis rhapsodisque, sed a necessitate moreque quotidiano, si per famam historia feritur, oriundos siut odorati ac manifestarint, si sciissent aut existimassent, a manu Homeri non profecta esse carmina, me, fateor, non perspicere. Haec et reliqua, a me iam olim collecta, et a cl. *Wideburgio* prolata beneque explicata argumenta me commouent, vt credam, Homerum manu sua exarasse carmina, quae quidem ea ratione a rhapsodis aliisque memoriae melius tradi atque ab illis, codice Homericum et particulis exemplorum diu in Ionia aut insula quadam latentibus aut, nescio, quando? nec qua iniuria? absuntis, (v. schol. in Dionys. Thracem, in *Villoisonii* Anecd. gr. II. p. 182 sq.) seruari poterant; Lycurgum vero ab ipso Homero scripta accepisse, nolim cum *Dodwell* de cyclis, p. 153. adfirmare, quamuis, id testari, prodat, Timaeum et Apollodorum, eorumque testimoniis Strabonem atque Clementem Alexandrinum. Nam Lycurgum Homeri tempora adtigisse, admodum improbabile est. *Harl.*]

De Lycurgo, Pisistrato aliisque Hom. poemata colligentibus.

XI. Primam Homericorum scriptorum *συναγωγήν* Graeci debuerunt *Lycurgo* Spartanorum legislatori, qui eam e Creta vel Ionia allatam a Creophyli posteris acceptam vulgavit, vt narrant *Plutarchus* ^{s)} in Lycurgi vita, p. 41. D. E. *Asiaticus* XIII. 14. Var. *Dio Chrysost.* 2. de Regno p. 27 sqq. et *Heraclides* in Politia Lacedae-

s) Peraultus, qui post Hedelinum negat, Homerum iliadem vel Odysseam esse vnum corpus ab vno auctore compositum, sed contra ex variis separatis poematis aduersus auctorum sententiam a grammaticis constipatum et passim male cohaerentem centonem esse contendit, refellitur a *Daceryo* ad *Plutarch.* p. 276. *Auant Lycurgue on n'avoit en Greque que des pieces detachées, à qui on donnoit le nom de ce qu'elles contenoient, comme la*

vaillance de Diomède, la rançon d'Hector: mais on ne peut pourtant pas inferer de là que chaque poème d'Homère n'est qu'un ramas de pieces qu'on a confues et qui n'ont entre elles aucune liaison. — Avant que l'Eneide fut publique, les Romains en avoient des morceaux comme celui de Marcellus, celui des amours et la mort de Didon, et celui de l'impie Mezenice: Conclura-t-on de-là avec quelque apparence de raison, que ce ne sont

Lacedaemoniorum ? Post Lycurgum *Pisistrati* cura celebratur, Atheniensium tyranni, qui primus libros Athenis disciplinarum liberalium publice ad legendum praebendos posuisse dicitur

Y y 2

tur

sont pas des pieces d'un poëme, qui avec elles ne fait qu'un seul et même corps? Confer Bolaeum (Mr. Boileau Despreaux) observatione 3. ad Longinum. [et supra ad §. I. fin.]

f) *Lycurgum a Creophyli* posteris, accepisse ea negat *Dodwellus* de Cycl. p. 153. Neque tamen fama illa de Lycurgo, aliis aliter referentibus et sentientibus, certa est, praesertim, quum desint testes antiquiores iique locupletes. *Cynaethus* Chius primum Homeri carmina sparsa et disiecta dicitur disposuisse, teste *Eustathio* ad I. Iliad. p. 16. 17. edit. Politi. Atque Scholiastes *Pindari* Nem. II. pag. 331. ἔντος ὁ Κύναιδος πρῶτος ἐν Συρακούσῃσι ἐκείνην τὰ Ὀμήρου ἔπη κατὰ τὴν ἐξήλεκτον ἐνείκην Ὀλυμπιάδα, ὡς Ἰππύστρατος φησιν, at diu ante *Cynaethum* carmina Homeri recitata fuerunt atque collecta. vid. *Dresigium* in comment. de Rhapsodiis, Lipsiae 1743. 4. §. XI. sqq. p. 29. sqq. qui, quae de Lycurgi, *Pisistrati* multum post illius tempora viuentis, Solonis, Hipparchi conaminibus operaque hinc inde traduntur bene collegit, comparauit, atque explicuit, et de Cynaetho passim doctaeque differuit. Ostendit, ante Cynaethum carmina Homeri ab aliis, Homeridis, fuisse recitata; hos quidem particulas quasdam eadem, qua conscriptae fuerunt, orationis serie pronuntiasse; Cynaethum vero ab hac forte ratione Homeri poësin recitandi deflexisse, et non solum ordinem versuum turbasse, verum etiam de suo aliquid in recitatione addidisse auguratur. Immo vero in apriico esse censet, Cynaethum et eius adscelas, rhapsodos, ordinem versuum homericorum non seruasse, sed carmen cantandum ex diuersis homericæ poëseos partibus librisque apta serie consuisse et quasi compilasse, firmatque sententiam suam in primis auctoritate *schol.* ad *Pindari* Nem. II. p. 331. coll. *Salmasio* ad Solinum p. 610. A. atque *Eustathii* narratione p. 16. Ἐλυμαίνοντο δὲ φασὶν αὐτῇ πάμπαν οἱ περὶ τὸν Κύναιδον καὶ πολλὰ τῶν ἔπων αὐτοὶ ποιήσαντες παρεμβάλλον. Negat igitur, tempore Solonis carmina Homericæ fuisse mire confusa, a rhapsodis contaminata, et, quod a Cynaethi demum tempore factum est, interpolata, discerpta consutaque. Negat refutatque (p. 35.) Fabricii expositionem, Solonem lege abrogasse malum morem Rhapsodorum, et Fabricium, monet, frustra ad

Cynaethum Solone iuniorem, hac in parte prouocasse. Discedit quoque a Fabricio, dum inquit (p. 31 sqq.) in causam, cur et quo iure Hipparchus primus fuisse dicatur, qui poësin homericam in regionem Atticam et Athenas inuexerit, (postquam antea Lycurgus illam in Graeciam, quatenus etiam Peloponnesum in se complectitur, importasse primus dicitur,) quum tamen iam Solonis tempore poësis homericæ Athenis non fuisset solum, verum etiam ex eiusdem Solonis praescripto publice recitata, et *Pisistratus*, huius Hipparchi pater, Homeri libros, antea confusos, sic disposuisse perhibetur, vt nunc habemus. In hac controuersia componenda *Schefferus* ac *Perizonius* ad *Aeliani* V. H. lib. VIII. 2. et *Küsterus* in histor. crit. Hom. sect. III. 3. valde sudarunt; *Aegidius Menagius* ad Laertii locum p. 34. aliquid definire non audet. *Dresigius* vero ita censet: „Concedimus omnino iam Solonis tempore, atque etiam ante, Homeri carmina Athenis fuisse, ita tamen, vt nec integra, nec suo quaque loco posita; sed particulae quaedam, sicut etiam ante Lycurgum in Peloponneso, teste Plutarcho, habebantur. (*Aelian.* V. H. lib. XIII. 14.) Has particulas per Solonis institutum in ordinem quemdam redactas postea in totidem libros, quot nunc habemus, *Pisistratus* forte diuisit, Hipparchus vero vniuersam denique Homeri poësin ex Peloponneso forsitan in Atticam secum adtulit; quemadmodum Lycurgus in Peloponnesum, adeoque primus integra Homeri carmina Athenas importauit.“ Atque scholiast. a *Villoisonio* in Anecd. gr. II. p. 132. in not. adductus, λέγεται, αἰτ, ὅτι συνέβηθησαν ὑπὸ Πισιστρένα τὰ τῶν Ἀθηναίων τυράννα, τὰ Ὀμήρου ποιήματα καὶ ΚΑΤΑ ΤΑ ΕἶΝ ΣΤΝΕΤΕΘΗΣΑΝ ΤΑ ΠΡΙΝ ΣΠΟΡΑΔΗΝ, ΚΑΙ, ὥς ἔΤΤΧΕΝ, ἈΝΑΓΙΝΩΣΚΟΜΕΝΑ, διὰ τὸ τὴν ἀρμονίαν αὐτῶν τῇ κρίσει διασπαρῆσαι. Adde paullo post, Fabricium in §. XVI. Quod autem *Diogenes Laertius* μᾶλλον, αἰτ, Σόλων Ὀμηρον ἐφύτισεν, ἢ Πισιστράτης, *Dresigius* quidem explicationi Casaubonianæ ad Diogenem p. 36. et Küsterianæ l. c. (p. CI. edit. Wolfii) praefert eam, quam tulit *Leo Allatius* de patria Homeri cap. 5. p. 1767. tom. X. Thef. Gronou. tamen malit verbum *φύτιζεν* apud Laertium accipere non tam de gloria et fama, quam ex Solonis instituto consequutus fuerit Homerus, quam de faciliiori eius carmina intelligendi

tur apud *Gellium* VI. 17. quemque, Tertulliano iudice, aemulatus est studio Bibliothecarum Ptolemaeus Philadelphus. Vide cap. 18. Apologetici. Hic Pisistratus *sacri lacerum collegit corpus Homeri*, [vt *Ausonius* ad Vrsulum v. 28. de Cynaetho Chio dixit,] et Cicerone teste III. cap. 33. de Oratore, *primus Homeri libros confusos, antea sic disposuisse dicitur, ut nunc habemus*. Confer *Meursii* Pisistratum cap. VIII. et quae viri docti ad Aelianum, [XIII. 14. et Perizon. ad lib. VIII. 2.] quacque ex ineditis ad *Dionysium Thracem scholiis* Langbaenius ad Longinum, [quae scholia pleniora vulgavit *Villoison* in Anecd. gr. II. p. 178 sqq. et p. 182 sq. est lepida fabula, qua ratione Pisistratus carmina collegerit atque acceperit,] *Allatius* de patria Homeri cap. 5. et *Gronovius* praefat. ad Tomum V. thesauri Antiquitatum Graecarum. Tantum adiungam locum Eustathii ad Initium Iliados κ'. *Φασὶ δὲ οἱ παλαιοὶ τὴν βραψωδῖαν ταύτην ὑφ' Ὁμήρου ἰδίᾳ τετάχθαι, καὶ μὴ ἐγκαταλελειγνῆναι τοῖς μέρεσι τῆς Ἰλιάδος, ὑπὸ δὲ Πεισιστράτους τετάχθαι εἰς τὴν ποιήσιν*. Pisistrati aequalis *Solon* de ordine poematum Homericorum non minus sollicitus teste *Laertio* lib. I. sect. 57. [vbi vide Menagii not. p. 34.] et *Suida* in ὑποβολῇ, lege abrogavit malum morem Rhapsodorum, poemata HomERICA [C] canendo mire confundentium, et iam hinc iam inde, quicquid placuisset, decerpentium, et suos subinde versus, (vt de Cynaetho Chio notat Eustathius et Scholiastes Pindari,) Homericis affluentium: *Τὰ Ὁμήρου ἐξ ὑποβολῆς γέγραφε βραψωδεῖσθαι, οἷον ὅπερ ὁ πρῶτος ἔληξεν ἐκείθεν ἀρχεσθαι τὸν ἐχόμενον, Homeri poemata iussit ordine a Rhapsodis decantari, ut ubi prior defisset, inde alter inciperet*, ita enim reddenda Laertii verba, quibus subiungit: *μᾶλλον ἢ Σόλων Ὁμήρου ἐφώτισεν ἢ Πεισιστράτος, ὥς φησὶν Διευχίδας ἐν πέμπτῳ Μεγαρικῶν*. Itaque *Solon* magis, quam *Pisistratus*, *Homerum* produxit in lucem, vt observat *Dieuchides* quinto *Megaricorum*. Pisistrato Patri in tyrannide Athenis Olymp. LXIII. successit filius *Hipparchus*, cui propterea forte, quod coeptam auspiciis parentis sui operam profecutus fuisset, et *Solonis* legem confirmasset, idem quod Pisistrato et *Soloni* veteres scriptores tribuunt. *Plato* in *Hipparcho*, p. 512. B. *καὶ τὰ τῷ Ὁμήρῳ πρῶτος ἐκόμισεν εἰς τὴν γῆν ταυτηνῖ· καὶ ἠνάγκασε τὴν βραψωδὴν Παναθηναίοις ἐξ ὑπολήψεως ἐφεξῆς αὐτὰ διεξέναι, ὥσπερ νῦν οἷδε ποιεῖσιν*. Idem e *Platone* refert *Aelianus* VIII. 2. Var. Meminit eiusdem legis de Homeri, (et solius quidem,) poematis in Panathenaeorum festo publice per Rhapsodos decantandis *Lycurgus* Orator, sed a quo lata sit non addit, oratione aduersus *Leocratem* [cap. 26. pag. 243. edit.

gendi ratione; propter ea quod ille plus omnino carmini rite interpretando conferat, qui illud dispersum in ordinem redigit; quam qui iam in ordinem redactum in libros distinguit: siquidem illud intelligentiae, quae apta versuum connexionione plurimum nitatur, hoc vero commoditati in euoluendo inferuire videatur. Hac commoda interpretatione admissa, dubito, num cum *Ignatio Rossio*, in *Commentatione*. *Laertianis*, Romae 1788. 8. p. 18 sq. verba *μᾶλλον ἢ Σόλων -- ἢ Πεισιστράτος* eiicienda, et pro adnotatione inepti cuiusdam, qui id ex verbis *Laertii* recte colligere sibi visus sit, postea a librario quopiam historiae *Laertianae* intexta, sint habenda. Ex his autem diiudicari et vero refutari potest opinio, quam *Klotzius*, admodum

iuuenis, in epistola, qua de quibusdam ad *Homerum* pertinentibus disputatur, Lipsiae a. 1758. 4. proposuit. Nam propter similitudinem, quam inter *Homerum* et *Herodotum* inuenisse sibi videbatur, maximam, suspicatus est, *Homeri* carmina non admodum longo intervallo ante *Herodotum* scripta esse. *Homerum*, putat, usum fuisse antiquo dicendi genere, nec satis polite scripsisse; sparsis quoque hinc inde carminum partibus: sed fuisse, non valde diu ante *Herodotum*, *Cynaethum* Chium, qui non solum *Homeri* carmina palam recitauerit, sed sic quoque mutauerit, sic reiecerit obsoleta, nouaque posuerit, vt, quae nunc in manibus omnium sunt, non tam *Homerus*, quam *Cynaethus*, confecisse, esset censendus. *Hartl.*

edit. Hauptmanni, cuius notas conferes:] ἔτω γὰρ ὑπέλαβον ὑμῶν εἰ πατέρες σπευδαῖον εἶναι ποιητὴν (τὸν Ὅμηρον.) ὥς τε νόμον ἔθεντο, καὶ ἐκάστην πενταετηρίδα τῶν Παναθηναίων μόνος τῶν ἄλλων ποιητῶν βραβυδεύσθαι τὰ ἔπη. Respicit et *Isoirates* in Panegyrico, [cap. 42. p. 92. edit. 2. cl. Mori.] Alcibiades γραμματοδιδασκάλῳ, a quo Homerum petierat neganti, se quicquam illius habere, colaphum inflixit: alteri vero, qui aiebat, habere se Homerum, quem ipse emendasset, et tu, inquit, primas litteras adhuc doces, qui vales emendare Homerum? *Plutarch.* Alcibiade p. 194.

Recensiones XII. Post Hipparchum inclaruit Homericæ Iliadis ἔκδοσις, quam a se emendatam *Aristoteles* Alexandro M. dedit, et quæ editio ἐκ τῆς νάρθηκος appellabatur, quoniam Rex eam in narthecio, quod inter spolia Persica acceperat, reconditam secum circumducebat. *Plutarchus* in Alexandro p. 668. Καὶ τὴν μὲν Ἰλιάδα τῆς πολέμικης ἀρετῆς ἐφόδιον καὶ νομίζων καὶ ὀνομάζων ἔλαβεν μὲν Ἀριστοτέλης διορθώσαντος, ἣν ἐκ τῆς νάρθηκος καλέσιν· ἔχεν δὲ αἰετὰ μετὰ τῆς ἐγγχειρίδος κειμένην ὑπὸ τὸ προσκεφάλαιον, ὡς Ὀνησικράτης ἰσόρηκεν. *Plinius* lib. VII. hist. cap. 29. *Alexander M.* inter spolia *Darii Persarum Regis* unguentorum scrinio capto, quod erat auro gemmisque ac margaritis pretiosum, varios eius usus amicis monstrantibus, quando taedebat unguenti bellatorem et militia sordidum, imo *Hercule*, inquit, librorum *Homeri* custodias detur, ut pretiosissimum humani animi opus quam maxime diuini opere seruarietur. Hanc editionem ἐκ τῆς νάρθηκος non *Aristotelis*, (vt præter *Plutarchum* agnoscit auctor vitæ *Aristotelis* a *Nunnesio* editæ, et innuit auctor scholiorum minorum in *Iliad.* φ'. v. 252. et scholiastes *Theocriti* Idyll. 1. v. 34. versum *Homeri* laudans: ἔθεν Ἀριστοτέλης ἐν Ὀμήρῳ ἔγραψε,) sed *Callisthenis* et *Anaxarchi* censuram et manus criticas expertam [P] tradit *Strabo* lib. XIII. p. 594. Φέρεται γὰρ τις διορθώσις τῆς Ὀμήρου ποιήσεως ἥ ἐκ τῆς νάρθηκος λεγομένη, τῆς Ἀλεξάνδρου μετὰ τῶν περὶ Καλλισθένην καὶ Ἀναξάρχου ἐπελθόντος καὶ σημειώσασμένους τινὰς, ἔπειτα καταθέντος εἰς νάρθηκα, ὃν εὗρεν ἐν τῇ Περσικῇ γαζῇ πολυτελῶς κατασκευασμένον. [*Giphanius* in præfat. sua ad *Homeri* *Iliada* putat, *Aristotelem* emendasse *Iliada*, *Callisthenem* autem, eius discipulum, et *Anaxarchum* *Odyssæam*, et omnes in gratiam *Alexandri.* *Horl.*] Editionem ἀπὸ νάρθηκος memorat etiam *Eustathius* ad *Iliad.* α'. pag. 6. Versus quosdam ex illa produci ab *Aristotele*, quæ hodie in *Homeri* libris non exstant, contendit *Daniel Heinsius* ad cap. XXV. *Aristotelis* Poeticæ. [*Αριστοτέλης* scholion aut interpretatio aut solutio memoratur in schol. cod. B. Veneti et Lipsienf. ad *Iliad.* β'. 169. 183.] Alia loca *Homeri* a veteribus citata, quæ in nostris libris hodie frustra quaeras, eollegit *Ioh. Hartungus* in decuriis locorum memorabilium tom. II. facis artium *Gruterianæ* p. 664. Vide et *Iosuum Barneesium* ad *Euripidis* *Orestem*. tom. I. pag. 57. *Fabric.* *Fragm. Homeri* ad calcem tom. II. edit. *Barnef.* et tom. V. edit. *Ernesti.*

Ante *Aristotelem* fuisse criticos, aut potius grammaticos siue philologos, qui in emendandis aut, verius vt dicam, interpretandis *Homeri* carminibus versarentur, est tenendum, (vid. *Wouuerium* de Polymath. cap. 18. pag. 155.) ne quis e verbis *Fabricianis* colligat, inter *Hipparchi* atque *Aristotelis* aetatem nullum exstitisse, qui operam addiceret poetæ in tota *Graecia* celebri atque iucundissimo. conf. *Clement. Alexandr.* Strom. I. p. 309. *Heinsii*, *Va-*

Y y 3

lesique

u) Conf. *Freinsheimii* Supplementum ad *Curtium* I. 4. 4. *Heum.*

v) [Conf. *Bérgler* in *Actis* *Erudit.* *Lipf.* 1719. pag. 503 sq.]

lesique de critica libr. I. cap. 2. p. 148 sqq. post illius Emendationum libr. ibique not. Burmanni, qui in not. p. 155. de Aristotelis editione Homeri agit. Idem putat, Aristotelem forsan in Dialogis de Homero exercuisse criticam in poetam. Antiquitus grammatica etiam dicta est Critica, et Critici fuerunt iidem ac Grammatici, (vid. schol. ined. in Dionysium Thracem apud Villosion Anecd. gr. tom. II. p. 172. nr. 4. et Dion. Chrysost. tom. II. pag. 274. Reiske;) postea sunt separati, et Critica ars nobilior facta est grammaticae pars. (vid. Sextum Empir. p. 233 sq. et Tauriscum apud eundem p. 268.) De Cynaetho Chio iam vidimus. Aristotelis ipse in A. P. cap. 25. sect. 8. p. 202. meae edit. tradit, Hippium Thasum soluisse difficultates Homericas. Io apud Platonem in dialogo eiusdem nominis p. 10 sq. edit. Marci Guil. Mulleri, (cuius notas conferes,) se valere, gloriatur, omnium hominum optime atque praeclarissime Homeri explicandi facultate, adeo ut neque Metrodorus Lampiacenus, neque Stefibrotus Thasus, neque Glaucio, neque alius quispiam eorum, qui umquam, (πώποτε) existierunt, potuerit tot et tam praeclara sensa ex Homeri scriptis explicare, quot ipse possit. Quamquam non cunctae illorum multorum, quos umquam existisse ait, expositiones scriptae fuisse videntur; sed plurimae Rhapsodorum coram Ipectatoribus atque auditoribus factae. Socrates enim paullo ante dixerat: Τὸν γὰρ ἑρμηνεύον ἐρμηνεῖα δὲ τῷ ποιῆται τῆς διανοίας γίνεσθαι τοῖς ἀκούσιν. Stefibrotus autem ille, qui, quod ex Athenaeo XIII. Deipnosoph. p. 589. E. scimus, aetate Periclis vixit, et, si, quod Suidas in Ἀντιμάχῳ atque ex illo Eudocia in Viol. p. 61. prodiderunt, verum est, Antimachi Colophonii magister, nec non Theagenes Rheginus, Cambyxis tempore, et Antimachus Colophonius, in loco memorabili Tatiani ἐν λόγῳ πρὸς Ἕλληνας §. 48. supra iam lib. II. cap. 1. §. 3. a Fabricio memorato, inter eos referuntur, qui de carmine, genere et tempore Homeri egissent. Stefibrotus in schol. cod. Venet. A. et B. ad Iliad. φ. 76. mendacii arguitur. Eiusdem et Glaucii interpretationes adducuntur in cod. B. ad Iliad. Α. v. 635. Theagenes dicitur a schol. B. ab Villosionio edito ad Iliad. υ. 67. p. 452. med. ὅς πρῶτος ἔγραψε περὶ Ὀμήρου et ad allegorias confugisse, Homeri defendendi causa. Is autem num critice tractarit Homerum, ex schol. Marciano ad Iliad. ε. 381. mihi nondum liquet: Verba Θεαγένους ἔτις προφέρεται etc. significare possunt, ab eo versum in opere illius historico ita adlatum explicitumque fuisse. Hi igitur historici potius quam critici Homeri interpretes fuerunt. Num tamen Antimachus Colophonius, poeta, (Olymp. XCIII. aut secundum Larcher in Chronol. Herodot. p. 593. Olymp. XCIV. 4. ante C. N. 404. e Diodoro Siculo,) Homerum critica ratione percensitum ediderit, lis adhuc sub iudice est. Iam Stephan. Bergler in Epistola ad De la Croze, (in Thesauro epistolico La Croziano, tom. I. p. 64.) in scholiis codicis Lipsiensis tamquam novas at semel tantum citatas, ἐκδόσεις Homeri τὴν Ἀντιμάχῳ, τὴν Κυπρίαν, τὴν Ριανῶ, τοὺς Σωδργένους, τὴν κατὰ Φιλήμονα commemorat. Post haec cel. Villosion in Anecdotis graec. tom. II. p. 183. in nota promissidem quasi futurae scholiorum ex codd. Venetis 453. et 454. editionis daturus scripsit, in posteriore cod. excerptas esse varias in Iliade lectiones ex duabus Antimachi editionibus. Eustathius quoque Antimachi nostri lectiones adhibuit, atque Suidas in: Ἀντιμάχῳ Κολοφώνιος, vocat eum γραμματικὸν καὶ ποιητὴν. At quia Suidas saepe est fidei sublesta; Eustathius, (vid. infra lib. II. cap. 4. in indice scriptorum ab Eustathio memoratorum,) poetam a grammatico discreuisse videtur; Dio denique Prusaeus (orat. LIII. tom. II. p. 274. Reiske.) originem artis grammaticae et criticae ad Aristotelem, (ἀφ' ἧ φασὶ τὴν κριτικὴν τε καὶ γραμματικὴν ἀρχὴν λαβεῖν ἐν πολλοῖς διαλόγοις περὶ τῷ ποιητῷ,) refert, cl. Schellenberg in Antimachi

Antimachi Colophonii Reliquiis, (Halaë Sax. 1786. 8.) p. 34. dubius redditur, num Antimachus poeta etiam fuerit grammaticus, adeoque num nouam Homeri recensionem ante Aristotelem concinnauerit. Dionis quidem auctoritas me non moueret ad dubitandum. Nam primum ante Aristotelem fuisse interpretes Homeri, h. e. grammaticos, constat. Tum Dio incertam sequutus famam, *Φασὶ* scripsit. Denique sensus verborum quoque esse potest, artem grammaticam et criticam ab Aristotele eiusque exemplo principatum accepisse, h. e. multo plures exstitisse quam antea, qui in vtraque illa arte ingenii vires exercerent. Cel. tamen *Wolfius* in Epistola, cl. Schellenbergii libello subiecta, p. 119 sqq. illius dubitationes tollere, et probare sustinet, Colophonium poetam non esse eundem, atque criticum et Homeri editorem. Argumenta tamen illius, quamquam ingeniose excogitata atque erudite explicata, non satis fecerunt *Villoisonio*. Hic igitur in Prolegomenis ad suam Homeri Iliad. editionem pag. XX sqq. non solum examinat Wolfianas rationes atque expositiones; sed plura etiam excitat loca, in quibus scholiastes codicis Marciani ad *Antimachi* editionem prouocat. Res tamen nondum satis expedita omnibusque dubitationibus libera esse videtur. Nolo equidem insistere, Antimachum Colophonium aliquoties culpari in scholiis, quod poetam non intellexerit, sic in cod. Venet. B. et Lipsiensi ad Iliad. γ. 197. tum δ. 439. errasse dicitur Antimachus, quod *Δαίμον καὶ Φόβον* in versu quodam adlato finxisset equos Martis, (loco Iliad. ε. 119. male percepto,) atque *Eustathius* ipse ad Iliad. ν. 299. p. 932. edit. rom. Antimachum ideo errasse monet; sed quod Eustathius Antimachum ibi vocat grammaticum, controuersiam nondum dirimit, quamquam cl. Villoisonii expositio p. XXIII. est acuta. Cl. enim *Wolfius* respondere potest, Eustathium rem et Antimachi locum non clare perspexisse. Ad Iliad. ζ. 499. ὃ δὲ Φῆ κάδεϊαν ἀνασχῶν, adnotat scholiastes Venet. veteres criticos disputasse, vtrum Φῆ sit h. l. vocabulum encliticum, et ponatur pro ὡς, nec ne? et pergit: πρὸς δὲ τὸν Ζηνοδοτὸν ὕγιως ἀποφαινεται ἐκεينو, ὅτι ὁ Ποιητὴς ὑπέποτε οἶδε τὸ Φῆ, ἀντὶ τῆς ὡς· οἱ δὲ ΜΕΤ' ΑΥΤὸΝ, ὥσπερ Ἀντιμαχος καὶ οἱ περὶ Καλλιμαχόν· et ad v. 500. ἴσως δὲ καὶ Ἀντιμαχος ἐντευθεν ἐπλανήθη. Φῆ γερον οἷσιν ἐπων· δει δὲ ἐξωθεν προσλαμβάνεν τὸ ὡς. Estne utroque loco idem, at alius grammaticus, Antimachus, an duo diuersi designantur? Nec vero vt criticus laudatur ille: et quomodo antiquior Antimachus dici potuit μετ' αὐτὸν post illum Zenodotum? An locus est interpolatus? Alibi tamen recensio *Antimachi* commemoratur in illis scholiis, et, vt supra vidimus, in scholiis codicis Lipsiensis. Enimuero mirum videbitur, qui fieri potuerit, vt Antimachi editio a nullo alio vetere grammatico laudata, tam diu incognita et tamquam sepulta iaceret, multorum autem aliorum recensiones in omnium fere essent ore et manibus. Forfan autem rem ita expedire possumus. Antimachus Colophonius, Homericæ poeseos admirator, habere potuit exemplum, (*Copiam* barbare dicēs, *Abſchrift*) epicorum carminum Homericorum, quod interdum discreparet a reliquis exemplaribus, et quod alicubi latuit, aut in aliis, inde sumtis, exemplis diu conseruatum est. Id exemplum, summa quondam, praesertim primis temporibus, raritate exemplarium et Antimachi Colophonii auctoritate, *Antimachi* editio vocari potuit. Postea vero, quam alii, iique celebriores grammatici, qui plures habuerunt adſectas suaeque disciplinae alumnos, novas Homeri recensiones concinnarunt, fieri potuit, vt memoria Antimacheae editionis interiret, et ab antiquioribus tantum grammaticis, qui simul exercebant artem criticam, seruarietur. Sic in scholiis Marcianis aliae quoque, quarum mentionem alias vel plane non, vel rariſſime factam esse ſcimus, memorantur. Quidquid est, omnino negari non potest, editionem

tionem quondam fuisse Antimacheam; at, ab Antimacho Colophonio ipso nouam confectam esse Homericorum carminum *ἑκδόσιν*, nondum est demonstratum. Inter ea ex scholiis Marcianis cognoscimus et efficiamus, non ita multo post collecta carmina HomERICA non solum homines singulos, sed etiam ciuitates curam poematum curatius describendorum suscepisse atque diligenter custodiuisse exempla: quae quum siue a librariis ipsis, siue a criticis, hinc inde essent vel deprauata vel correctæ, vel ex exemplo, rhapsodorum laciniis ac mutationibus adhuc onusto, fluxissent, et tamen in quadam fuissent auctoritate, euenit, vt et varietates et nomina plurium editionum, modo frequentius, modo rarius inter se dissidentium, orirentur. Neque vero tot *novas* editiones siue recensiones proprie dictas arbitror fuisse factas, quot commemoratas videmus. Neque videntur omnes, quorum varias lectiones deprehendimus in scholiis Marcianis, de industria, quod Aristarchus alijque fecerant, integra Homeri carmina percensuisse, aut nouas curasse editiones, sed nonnullos, suspicor, oblata occasione, in commentariis suis aut libris grammaticis ac philologicis loca quaedam Homeri hinc inde explicuisse aut emendasse, quorum opiniones atque interpretationes postea ab auctoribus et collectoribus scholiorum suo quaeuis loco sunt enumeratae, interdum sub examen vocatae aut reiectae. Ciuitates vero, quae curarunt editiones, aut etiam exempla sibi describenda seruarunt, e quibus lectiones adducuntur in scholiis Marcianis, fuerunt *Maffilia*, *Chios*, *Cyprus*, *Creta*, *Sinope*, *Argos*. Quas illae seruarunt aut fieri curarunt editiones, eae modo suo, modo generali nomine excitantur. Sic *Argolica*, vt ceterae, aliquoties nominatur: e. g. ad Iliad. P. 133. *παρὰ Ζηνοδότῃ καὶ ἐν τῇ Χίῳ* etc. ad Iliad. γ'. 51. *ἔτι κατὰ Θεσπὶν συν τῷ νῶμολογῆν αἱ Ἀριστάρχῃ, καὶ ἡ Ἀριστοφάνους, καὶ ἡ Σωσιγένους καὶ ἡ ἈΡΓΟΛΙΚῃ, καὶ σχεδὸν ἐν ταῖς χαριεσταταῖς ἔτις ἔχον* etc. qui locus quoque indicat *Sosigenis* editionem, et duas fuisse *Aristarchi*, vti ad α'. 91. in Veneto A. et Lipsiensi *αἱ Ἀριστάρχειοι ὁμοίως καὶ ἡ Σωσιγένους, καὶ ἡ Ἀριστοφάνους, καὶ ἡ Ζηνοδότῃ* pariter ad γ'. 57. *αἱ Ἀριστάρχῃ* et alibi citantur. *τὴν Σινωπικὴν, τὴν Μασσαλιωτικὴν, et τὴν Κυπρίαν* etc. *Bergler* l. mem. et in indice auctorum, in scholiis MSS. ad Iliad. libris e cod. Lipsiensi iam enotauit. adde *Wolffi* Epistolam Schellenbergii disputationi subiunctam p. 121 sqq. Interdum generali nomine significantur, *αἱ πολιτικαὶ ἑκδόσεις, αἱ τῶν πολιτικῶν, αἱ κατὰ πόλεις, αἱ ἐκ τῶν πόλεων, αἱ ἀπὸ πόλεων, aut αἱ διὰ τῶν πόλεων*. vid. cel. *Villoison* in Anecd. græc. II. p. 183. not. et in Prolegom. ad Homeri Iliad. p. XXVI. vbi quoque adnotatur, exempla, quae venalia prostabant apud bibliopotas, dicta fuisse *κοινὰ, communia*; alia, ratione bonitatis aut prauitatis habita, *ἑκδόσεις μετρίας, aut χαριεστέρας, aut εἰκαιότερας, aut etiam Φαύλας*, vulgata autem lectionem *ἀναγνώσιν κοινὴν aut τετρεμμένην aut συνήθη*. His opponuntur *ἑκδόσεις κατὰ ἄνδρας*, h. e. exemplaria, quae singuli homines sibi solis describenda curabant.

Antimachi autem exemplar siue editionem in scholiis Marcianis aliquoties adduci, supra iam monuimus. Nec erit molestum loca quaedam, in quibus occurrit, et quae partim iam *Villoison*. in Prolegg. p. XXIII. excerpfit, hic repetere, quod et liber ipse non erit omnibus ad manus, et aliarum praeter ea editionum fit mentio. Ad Iliad. α'. 298. *καὶ ἡ Μασσαλιωτικὴ, καὶ ἡ Ἀργολικὴ καὶ ἡ Σινωπικὴ, καὶ ἡ Ἀντιμάχῃ, καὶ ἡ Ἀριστοφάνους*. Ibid. v. 424. *ἔτις δὲ εὐρομεῖ καὶ ἐν τῇ Μασσαλιωτικῇ καὶ Σινωπικῇ, καὶ Κυπρίῃ, καὶ Ἀντιμαχεῖα καὶ Ἀριστοφάνειῃ*. Ibid. v. 435. *ἡ Ἀργολικὴ, καὶ ἡ Σινωπικὴ καὶ ἡ Σωσιγένους*. — Ibid. v. 598. *ἐν τῇ Ἀργολικῇ, καὶ Μασσαλιωτικῇ, καὶ Ἀντιμαχεῖα, καὶ ἐν τῇ Ζηνοδότῃ καὶ Ἀριστοφάνους*. Rhaps. γ'. 51. *Αἱ Ἀριστάρχῃ, καὶ ἡ Ἀριστοφάνους, καὶ ἡ Σωσιγένους, καὶ ἡ Ἀργολικῃ*

λυκή καὶ σχεδὸν ἐν ταῖς χαριεστάταις. Iliad. β'. 258. in cod. Veneto B. et Lipsiensi 'memorantur αἱ Λεϊστάρχει, ἡ Σινωπικὴ, ἡ Μασσαλιωτικὴ, ἡ κατὰ Φιλῆμονα. Iliad. φ'. 607. παρὰ Ἀντιμάχου καὶ Ῥιάνου. Iliad. ψ'. 870. 871. lectiones variae ἐν τῇ Μασσαλιωτικῇ, et ἐν τῇ κατὰ Ἀντίμαχον, h. e. *Antimachi*, adferuntur; ibid. 604. αἱ, (lege οἱ) δὲ περὶ Ἀντίμαχον νόημα νίκησε γράφουσιν, ἀντὶ τῷ νόον. Iliad. ω' 71. dicitur: ὅπερ ἀγνοήσαντες οἱ περὶ Ἀντίμαχον, ἐποίησαν etc. Sic quoque Iliad. χ'. 336. οἱ περὶ Ἀντίμαχον. Alibi vt ad Iliad. γ'. 197. ε'. 133. Eustath. p. 1098. *Antimachus* non tam editor, quam potius interpres laudatur.

Praeter ea alii veteres Homeri editores aut critici in illis scholiis Marcianis excitantur. Missis iis, de quibus Fabricius iam disseruit, celebrioribus, hic tantum nominabo *Apollonium Rhodium*, cuius quidem varia loci Homerici Iliad. α'. 3. lectio adducitur in cod. Veneto B. et Lipsiensi, Iliad. β'. 436. (quamquam hae aliaeque eius emendationes aut lectiones in illius libro critico περὶ Ζηνόδοτον, in scholiis Marcianis ad Iliad. ν'. 657. memorato scriptae esse potuerunt, ita, vt criticus potius, quam editor Homeri esset dicendus,) *Callistrati* ad Iliad. γ'. 18. eiusdem ω'. 134. 213. et *Philetas*, ad Iliad. φ'. 126. 127. *Rhiani* sub Ptolemaeo Euergeta poetae clari, ad Iliad. υ'. 331. φ'. 607. et saepius, *Philemonis*, qui ad Iliad. β'. 258. vocatur κρητικός, Cretensis, vbi tamen cum Villoisonio malim legere κρητικόν, quo nomine distinguitur a Philemone comico, *Sofigenis* ad Iliad. γ'. 51. et alibi. Ad Iliad. ι. 73. editionis ab *Antiphane* curatae fit mentio: ἕως ἔχει ἡ τῷ Ἀντιφάνους παράδοσις, vbi tamen, quod de Antiphane grammatico et Homeri editore nemo vnquam fando audiuerit, cl. *Villoison* Ἀεῖσοφάνους reponendum censet. In schol. ad Iliad. α'. 381. *Seleucus* citatur testis, ἐν τῇ κυρίᾳ καὶ κρητικῇ legi ἐπεὶ ῥά νυ οἱ φίλος ἦεν, ex quo loco simul patet, collectores illorum scholiorum lectiones veterum ἐκδόσεων aliquoties aut pluries ex aliorum siue criticorum siue grammaticorum scriptis excitasse: idem tamen *Seleucus* ad Iliad. γ'. 57. dicitur voluisse σίξεν etc. potius igitur videtur fuisse grammaticus. vide infra lib. II. cap. 5. voc. *Seleucus*. De his aliisque bene multis criticis ac grammaticis vid. *Küsteri* Historiam criticam Homeri sect. V. inprimis cel. *Villoisonii* in Anecd. graec. II. p. 183. not. et Prolegom. p. XXIII — XXXV. *Harl.*

De *Cassandri* XIII. De *Cassandro* Macedoniae Rege incertum plane est, quod suspicantur & *Ptolem.* edit. viri docti ipsum vel nouam concinnasse, vel curasse concinnandam διόρθωσιν Ὀμηρικὴν, quamvis Athenaeus lib. XIV. cap. 3. p. 620. e Carystio testatur, eum non tantum versus Homericos in ore frequenter habuisse, sed et Iliadem atque Odysseam illi fuisse ἰδίως γεγραμμέναις. Non enim omnes, qui librum in priuatos vsus vel describunt ipsi vel descriptum habent, eum quoque recensent critica industria. [*Burmamnus* II. tamen ad *Valesii* Emendat. et critica p. 155. not. censet, *Cassandrum* propria industria vtrumque carmen descriptum emendasse, laudatque *Casaub.* ad loc. Athenaei, p. 564.] Neque occurrit, quo auctore *Ioachimus Camerarius* adfirmat, *Ptolemaeum Euergetem II.* Aegypti regem correctiones Homericas edidisse.

Recensio *Mass-* XIV. *Massalioticam* aliquam διόρθωσιν Homeri, et *Sinopicam* siue *Sinopen-*
salioticam et *Sino-* sem memorat praeterea Eustathius ad Iliad. α'. p. 6. sed ita, vt ipsi non inspe-
pica, ctam adpareat, ἀλλὰ καὶ ἕτεραί Ὀμηρικαὶ διορθώσεις μνημονεύονται, οἷον καὶ ἡ ἰσορρομένη ἀπὸ νάεθρκος, καὶ Μασσαλιωτικὴ δὲ τις καὶ Σινωπικὴ. Idem p. 80. Ὅτι κατὰ τὰς παλαιὰς ἡ Μασσαλιωτικὴ καὶ Σινωπικὴ ἐκδοσις τῆς Ἰλιάδος τὸ μαχήσομαι διὰ τὸ ἡ
Vol. I. Ζζ ἔχει.

ἔχει. Ceterum, quo tempore vel auctore hae duae editiones adornatae fuerint, non constat. *Fabric.* Vtraque, praecipue prior, frequenter laudatur, earumque et aliarum veterum recensionum variae lectiones adferuntur in scholiis codicis Veneti. Exempla ad antecedentem paragraphum adduximus. Sic quoque notabilis locus est ad Iliad. γ'. 10. vbi *Didymi* scholion laudatur, in quo ad *ἐκδόσεις Χίαν* et *Μασσαλιωτικήν* prouocatur. adde cl. *Siebenkees* de codice Homeri Veneto, in *Bibliothek der alten Litteratur und Kunst*, part. III. p. 61 sq. At comparatis, quae iam adduximus, et adhuc quaeri debent, locis, forsan historia editionum illarum critica quodammodo componi potest, e qua intelligamus, admodum pauca exempla fuisse nouas recensiones, plura vero, praesertim ciuitatum, non a criticis facta, sed ex aliis exemplaribus modo diligentius, modo minus curate descripta. Criticam manu potissimum videntur expertae editiones Zenodoti et reliquorum Alexandrinorum; reliquae vero, praecipue antiquiores, vnius familiae filiae, neque vero sui semper similes. Vltiorem tamen huius quaestionis inquisitionem relinquamus necesse est criticis. *Harl.*

Euripidis. XV. Euripidis Tragici notissimi, fratris filius, *Euripides*, Tragicus et ipse, Atheniensis, a Suida traditur fecisse *ἐκδόσιν Ὀμηρικήν*. Mox addit: *εἰ μὴ ἄρα ἑτέρε ἐστὶ, nisi forte alterius sit*, alterius *Euripidis* puta. Ita enim ille Suidae locus videtur accipiendus.

Zenodoti XVI. Patet ex iam dictis, quam vere idem Suidas scribat, *Zenodotum* Ephesium, *Ephesii*. qui Philetas grammatici discipulus, sub Ptolemaeo Lagida praefuit Alexandrinae Bibliothecae, primum fuisse Homeri διορθωτὴν, nisi hoc intelligit de grammaticis Alexandrinis, quorum complures sunt in recensione poematum Homeri versati^{u)}. Hanc Zenodoti editionem frequenter aduocat, in Iliade praesertim, Eustathius, et subinde lectiones emendationesque eius refellit. Ceterum quando idem Aristarchum κορυφαῖον τῶν διορθωσαμένων, καὶ μετὰ τῆτον Ζηνόδοτον laudat, non temporis rationem habuit, sed dignitatis; plurimum enim semper tributum est editioni, de qua mox dicturus sum, Aristarchae. Hinc in [P] scholiis ad Dionysium Thracem legas Pisisstratum^{x)} LXX. Grammaticos conuocasse et singulos Homeri poemata priuato studio ordinare ac recensere iussisse, omnium autem iudicio praeceteris omnibus probatam Zenodoti et Aristarchi recensionem, sed inter hos duos quoque praecipuum locum datum Aristarcho. Καὶ μετὰ τὸ πάντας τῶ ποιητῆ εἶχες συναγαγὼν, παρεκάλεσεν ἐβδομήκοντα γραμματικὸς συνθεῖναι τὰ τῷ Ὀμήρῳ, ἑκάστω κατ' ἰδίαν, ὅπως ἂν apud Villoison] εἰαν δόξῃ τῷ συντελεσθέντι [συντεθέντι ibid.] καλῶς ἔχειν, ἐπὶ μισθῷ πρέποντι λογικοῖς ἀνδράσι καὶ κριταῖς ποιημάτων, ἑκάστῳ δεδωκὼς κατ' ἰδίαν πάντας τὰς

u) [Contra *Eudocia* in Viol. p. 204. de Zenodoto Ephesio agens, tacet de illius editione Homerica, eumque, tantum narrat, scripsisse περὶ ἀνθυποτάκτων καὶ ἀνυποτάκτων. De Zenodoto Alexandrino consentit cum Suida.]

x) Zenodotus et Aristarchus longe iuniores fuerunt, quam vt eorum opera vti potuerit Pisisstratus. Sed similem anachronismum in Eustathio etiam notauit Langbainius ad Longin. Si pro Pisistrato Scholiastes Dionysii nominasset Ptolemaeum, temporum rationem minus laessisset, et apertius in-

nuiisset originem fabulae de LXX. Grammaticis ad exemplum LXX. Interpretum librorum sacrorum confictae. Eundem locum Scholiastae ex alio MS. vulgavit *Iac. Gronouius* praef. ad T. V. thesauri Antiqu. Graecar. atque inde *Antonius van Dale* libro de Aristeia p. 146. Et ex Codice Barocciano *Hunfredus Hody* lib. II. de versionibus Graecae Bibliorum auctoribus veris p. 157. *Fabric.* Particulam multo longiorem dedit cl. *Villoison* in *Anecd. graec.* p. 178 sqq. cuius notam conferes pag. 183. *Harl.*

τὴς εἰχῆς [εἰχῆς κατ' ἰδίαν, ὅσας, ibid.] ὅσας ἦν συναγαγὼν, καὶ μετὰ τὸ ἑκάστὸν συνθεῖναι κατὰ τὴν ἑαυτῷ γνώμην, εἰς ἓν συνήγαγε πάντας τὰς προλεχθέντας γραμματικὰς, ὀφείλοντας ἐπιδῆσαι αὐτῷ ἑκάστον τὴν ἰδίαν σύνθεσιν παρόντων ὁμῶ πάντων. Οὗτοι ἔν ἀκροασάμενοι, ἔ' προς ἔριν, ἀλλὰ πρὸς τὸ ἀληθές, καὶ πᾶν τὸ τέχνη ἀρμόζον, ἔκριναν πάντες κοινῇ καὶ ὁμοφώνως ἐπικρατῆσαι τὴν σύνθεσιν τε καὶ διόρθωσιν Ἀρισταρχοῦ καὶ Ζηνοδότου. Καὶ πάλιν ἔκριναν τῶν δύο συνθέσεών τε καὶ διορθώσεων βελτίονα τὴν Ἀρισταρχοῦ. Zenodotum confutat etiam Porphyrius in quaestionibus Homericis et Ammonius in ὁδῶν, [et Strabo lib. IX. p. 633. Alm. f. p. 413. Casaub.] Citatur a Stephano Byz. in Δωδώνη, Τατιάω, aliisque. Ausonius in ludo VII. Sapientum:

*Maeonio qualem cultum quaesivit Homero
Censor Aristarchus, normaue Zenodoti.*

Praeterea Suidas alterum Zenodotum inducit Alexandrinum iuniorem, quem, ait, scripsisse πρὸς τὰ ὑπ' Ἀρισταρχοῦ ἀθετούμενα τῷ ποιητῇ, siue contra Aristarchi in Homero varia reiiicientis et obelo transfigentis criticam audaciam, tum περὶ τῆς Ὀμηρικῆς συνθεσίας, et λύσεις Ὀμηρικῶν ἀποβήματων. [Zenodoti editio, correctiones et mutationes frequenter memorantur in scholiis Amstelæd. Leidenfibus, Lipsienfibus, praecipue Marcianis. Sic ad Iliad. γ'. 126. καὶ αἱ Ἀρισταρχοῦ, καὶ ἡ Ζηνοδότου, καὶ ἡ Ἀριστοφάνους περὶ Φυρῆν ἔχον, ἔ' μαρμαρῆν· adde et compara vtrumque scholion in cod. Veneto A. et B. ad Iliad. τ'. 387. Sed is in sua editione audacior fuit Aristophane Byzantino: quare ne scribere quidem voluit multos versus, quos hic obelo duntaxat notabat: ideo autem crebro est reprehensus: e. g. ad Iliad. α'. 80. in cod. B. Veneto et Lipsienfi: Ζηνοδότος δὲ κρείσσω (loco κρείσσων) γράφει· ἀθετεῖ δὲ καὶ τὸν εἶχῆν κακῶς. Ad α'. 100. ὅτι Ζηνοδότος γράφει αἱ κέν μιν· γελοῖον δὲ διακτικῶς λέγειν τὸν μάντιν· in vtroque Veneto et Lipsienfi. Quod ad α'. 198. Zenodotus scripsit ὁρῶτο pro ὁρᾶτο, adcusatur ignoratae dialecti Ionicae ac doricae, in cod. Veneto et Lipsienfi. Refutatur ad Iliad. β'. 119. 120. 121. quos male deleuisse dicitur, 193. quod nouem versus expunxit, adde ibidem ad vss. 165. 180 sqq. 201. 204. etc. Ad γ'. 56. in cod. A. refutatur idem, corrigens, ἐλεήμονες: hinc versus διπλῇ signabatur. Ad γ'. 423 sqq. notantur διπλῇ et quod versus male expunxerit Zenodotus et mutarit, haud cogitans, Venerem sub specie seruae adparuisse. Plures rhapsodiae tertiae versus, quos Zenodotus vel damnauit, vel aliter legit, congeffit cl. Siebenkees in Bibliothek der alten Litteratur und Kunst, part. III. p. 80 sqq. Sic, notante Porphyrio, in Iliad. Σ. versus 356, et duodecim sequentes, Zenodotus latius ostendit, non esse Homericos, apud Valckenaer in diss. de scholiis in Homerum ineditis p. 137 sq. adnexa Virgilio collatione scriptorum graecorum illustrato, et in cod. Veneto B. nec Porphyrius improbat. Zenodotus autem, qui quidem secundum Suidam diuersus fuit et iunior, Alexandrinus, ibidem dicitur id iudicium tulisse in vol. περὶ τῆς Ὀμήρου συνθεσίας, K libri (τὰ δέκα βιβλία) vbi videtur carmina Homeri vberius liberiusque percensuisse. Quaedam autem male intellecta maleque correctā a Zenodoto restituit Apollonius Sophista in Lexico Homérico, edito a cl. Villoisonio, (cuius Prolegomena p. XVII. consules,) p. 34. in voc. ἀγγελην, p. 840. in voc. Φραδέες. At p. 384. iunioris forsan Zenodoti, (male legitur ibi Ζηνόδορος,) explicatio laudatur. Ab Apollonio Rhodio librum πρὸς Ζηνόδοτον scriptum esse, discimus ex schol. Veneto ad Iliad. Ν'. 657. At vbi aut Ephesius aut Alexandrinus Zenodotus sit intelligendus, et num recensio prioris vbicunque, nullo patriae aut libri indicio

facto, sit accipienda, difficilior erit cognitu. Forſan in fragmento in cod. Veneto, quod edidit cl. *Siebenkees* loco mein. p. 69 ſq. de uſu διπλης περιεργμνης et obeli: προς μεν δη Ζηνοδοτῃ αὐτῷ ἢ παρὰ θεῶς τῆς περιεργμνης διπλης προς ἑκάστην γραφὴν ἀκριβεστερον θεωρεται· τον δε ὀβελον ἐλαβομεν ἐκ τῆς Ζηνοδοτῆ διορθωσεως, priore loco Zenodotus Alexandrinus eiusque liber est intelligendus; posteriore autem Zenodoti Ephesii recensio. adde *Siebenkees* ibid. p. 67 ſq. Forſan igitur variae illius lectiones simpliciter positaе pertinent ad recensionem Zenodoti Ephesii, aliae autem coniecturae, mutationes audaciores atque explanationes ad Zenodotum Alexandrinum. At enim haec in coniecturis posita sunt. Adde *Villoisonii* Prolegg. ad Homeri Iliada p. XV ſqq. XXV. XXVI. etc. et ab *Eustathio* scriptores citatos v. *Zenodotus* infra lib. II. cap. 4. nr. III. Scholae Cratetis addictus fuit. hinc ad Iliad. ψ. 79. Zenodotus vocatur κρατήτεος. *Harl.*] Ab alterutro horum nomen *Zenodoti* pro Critico usurpari coeptum, vt in trito illo Bibaculi apud Sueton. cap. XI. de illustribus Grammaticis:

En cor Zenodoti, en jecur Cratetis!

Plures Zi- Fuere praeterea *Zenodotus* Aetolus, laudatus Germanico: *Zenodotus* Mallotes, quem excitat Scholiastes Arati Graecus, *Zenodotus* Theophilus, quem citat auctor scholiorum ad Nicandri Theriaca, *Zenodotus* Troezenius, cuius mentio apud Dionysium Halicarnassensem, *Zenodotus* denique Damascii in Philosophicis praeceptor, de quo *Photius* cod. CLXXXI. [P] vt praeteream *Zenodotum*, siue *Zenobium* Sophistam sub Adriano Imp. clarum, cuius Prouerbia exstant. *Zenodoti* Stoici Epigramma in Zenonem Citieum exstat apud Laetium VII, 29. Aliud *Zenodoti*, nescio cuius, distichon in amorem, lib. I. Anthologiae.

Aristophanes Byzantin. XVII. Post Zenodotum Ephesium discipulus eius et sub Ptolemaeo Philadelpho Bibliothecae Alexandrinae praefectus *Aristophanes Byzantinus* nouam Homeri διορθωσιν edidit, quae ab eo Ἀριστοφάνεος dicta est, teste Hipparcho in vita Arati. Meminit Eustathius non raro, et semel iterumque auctor scholiorum minorum in Homerum. Respicit et Athenaeus VI. p. 228. *Fabric.* [Vide de hoc Zenodoti Ephesii, Callimachi et Eratosthenis discipulo, atque Aristarchi magistro, eiusque celeberrima editione, quae dicitur in scholiis Marcianis ἢ Ἀριστοφάνεος, ἢ κατὰ Ἀριστοφάνη, ἢ Ἀριστοφάνεος, cel. *Villoisonii* Prolegom. ad Homer. p. XXIII. et XXIX. Ad Iliad. γ. 18. ὁ δὲ δειξὲ defenditur a scholiaste Marciano, itemque notatur, Aristarchum sine articulo δειξὲ dedisse, et additur ἔτι καὶ ἢ Ἀριστοφάνεος καὶ ἢ Καλλιζράτης, καὶ σχεδὸν ἔτι καὶ αἱ χαριεστάται. In cod. Veneto A. et Lipsiensi Iliad. α. 91. pro lectione ἐκ ἐνὶ στρατῷ citantur αἱ Ἀριστάρχῃ, καὶ ἢ Σωσργένης, καὶ ἢ Ἀριστοφάνεος, καὶ ἢ Ζηνοδοτῆ. Neque tamen semper lectio eius ex codice ipso hausta, sed aliunde sumpta est. Sic schol. ad τ. 327. καὶ Ἀριστοφάνη προηδέτε τον εἶχον, ὡς φησι Καλλιζράτης. quod quidem ex aliis eius libris adnotatum esse potuit. Nam ille quoque scripsit γλώσσας, vide schol. Marcian. ad Iliad. α. 567. Illum etiam notas aut scholia in Homerum confecisse, colligi potest ex iis, quae ex Porphyrio ad Iliad. φ. vf. 126. 127. et ex Aristarcho ad φ. vf. 130. 131. a scholiaste Veneti codicis sunt notata. Atque in vulgatis scholiis minoribus ad Iliad. α. vf. 5. *Aristophanis* et Aristarchi explicatio laudatur. Adde infra II. cap. 4. indicem scriptorum ab Eustathio ad Homerum citatorum sub voc. *Aristophanes* Grammat. *Harl.*]

Aristarchi editio. XVIII. Hinc Aristophanis discipulus *Aristarchus*, Samo Thrax, qui Ptolemaei Philometoris liberos Alexandriae instituit, praeceptoris sui industria et iudicio non contentus

contentus, nouam Homeri vulgavit editionem, commentariis suis instructam. [vid. *Boyle* Diction. voc. *Aristarque*, not. B. et Prolegom. Hom. Villoisonii p. XXVIII. eiusdemque prolegg. in Apollonii sophistae lexic. Hom. p. XIV sq.] In hac seueram plane Criticam exercuit, pluribus versibus obelo notatis ac reiectis, ita vt etiam in prouerbium abierit eius rigor^{y)}; non omnibus tamen aequè probatus, nam et *Zenodotus iunior Alexandrinus* aduersus Aristarchum scripsit, vt iam e *Suida* notauimus: et fortassis etiam *Cleantes* Stoicus, cuius librum *πρὸς Ἀρίσταρχον* et *περὶ ποιητῶν* *Laertius* VII. 174. 175. commemorat, tum *Ptolemaeus Ascalonites*, qui, eodem *Suida* teste, scripsit *περὶ τῆς ἐν Ὀδυσσεΐᾳ Ἀρίσταρχου διορθώσεως*; et *Lucianus* lib. II. de varia Historia tom. I. p. 676. [tom. II. p. 117. Reitzii,] Homerum inducit de ἀθεταμένους στίχοις interrogatum, eos omnes agnoscentem pro suis, κατεγνώσκον ἔν, inquit *Lucianus*, τῶν ἀμφὶ τὸν Ζηνόδοτον καὶ Ἀρίσταρχον Γραμματικῶν πολλὴν ψυχρολογίαν. Forte etiam Aristarchi editionem Iliadis ad censuram reuocauerat *Philoxenus*, qui *Suida* [et *Eudocia*, p. 424.] teste scripserat *περὶ σημείων τῶν ἐν Ἰλιάδι* siue de locis obelo vel alio signo critico in Iliade notatis. Reprehenditur etiam Aristarchus a *Strabone*, non vno in loco: a [P]

L z 3

Plutarcho

y) Nota sunt Ciceronis loca, et illud Horatii in Arte: *Arguet ambigue dictum, mutanda notabit: Fiet Aristarchus*, Hieron. 1. in *Rufin.* illud *miror, quod Aristarchus nostri temporis puerilia ista nescierit.* Vide *Erasmum* prouerbio *stellis signare.* Ceterum de notis Criticis veterum Grammaticorum, quarum vsum ad libros Biblicos etiam interiecto tempore adplicauit *Origenes* [conf. *Villoison*. Prolegg. Homer. p. 21 sq.] consulendi scriptores laudati a *D. Io. Fr. Mayero* ad calcem Historiae versionis Germanicae Bibliorum *D. Lutheri*, [*Hephaestion* in capite *περὶ σημείων* p. 74. edit. de *Paw*, emendatus a *Villoison* e cod. *S. Marci* 483. editus in Prolegg. ad *Homeri* edit. p. LIX.] *Laertius* III. 65. in *Platone* et ad eum locum *Casaubonus* ac *Menagius*: *Epiphanius* de mensuris ac ponder. tom. II. p. 164. *Isidori Origines* lib. I. cap. 20. Praefatio vetus in *Psalmos* apud *Cotelerium* tom. III. monument. p. 586. *Analecta Graeca* a *Montfauconio* edita p. 395. [*Montfaucon* in *Palaeograph.* gr. passim, vt p. 37 sq. 351 sqq.] *Reinesius* lib. I. Var. Lect. cap. 7. et *Epistolis* ad *Hofmannum* p. 93. *P. Pitheus* lib. II. cap. 3. *Aduersar.* *Woweranus* Polym. cap. 17. *Leopardus* XIX. 5. emendat. *Andreas Christianus Eschenbachius* diff. de Veterum Criticorum σημάσις p. 215 sqq. *Mich. Meisnerus* syntagmate de adnotamentis Philologicis A. 1623. 8. *Claudius Dausqueius* in Opere de Orthographia, *Kusterus* in Hist. Critica *Homeri* p. 97. et *Carolus du Fresne* in appendice ad glossarium mediae et infimae Graecitatis. (Plures scriptores de obelis, asteriscis aliisque notis, quas veteres critici auctoribus profatis adposuerunt, no-

minat cl. *Villoison* in Prolegg. Homer. p. 22.] De σημάσις Criticis in ora Scriptorum Hippocraticorum olim additis vide *Galenum* tom. V. edit. *Basil.* p. 399. 404. [Conf. *Villoison* Prol. in Hom. p. 20.] Scripta *Philoxeni* *περὶ σημείων ἐν τῇ Θεογονίᾳ* *Haëda*, vt *Diogenis Cyziceni* et *Svetonii Tranquilli* *περὶ τῶν ἐν βιβλίῳ σημείων*, pridem temporum iniuria intercederunt. *Fabric.* Adde *Io. Georg. Ioch* diff. de notis veterum criticis. *Ienae* 1704. *Philoxenus* scripsit, teste *Suida* III. p. 606 et *Eudocia* in *Viol.* p. 424. *περὶ σημείων ἐν τῇ Ἰλιάδι*, item de glossis lib. V. et de glossis Homericis. Contra *Aristonicus* *Alexandrinus* grammaticus scripsit, teste *Suida* tom. I. p. 326. *περὶ τῶν σημείων τῶν ἐν τῇ Θεογονίᾳ* *Haëda*, (qui liber laudatur in scholiis ad *Theogon.* p. 248. *Heinsii*;) item *περὶ τῶν σημείων τῶν Ὀμήρου*, teste auctore *Etymologici* *M.* in voc. *Λύχνος* p. 572. De σιγμαῖς siue interpunctionibus v. *Schol.* ad *Dionysii* artem grammat. in *Villoison.* *Anecd. gr.* pag. 138 sqq. et ipsum *Villoison* l. c. a p. 135 — 143. et ind. sub voc. *Punctuatio*. Quae vero hucusque nondum satis exposita manifestaque fuerunt de signis veterum criticorum vsuque et potestate, ea nunc sunt clariora et patefacta, cognito et publicato cod. *Homeri* signis illis largiter instructo et edito ab cel. *Villoisonio*, qui in Prolegom. p. 7 sq. in primis p. 17 sq. et alibi de iis docte copioseque disputat nobisque fecit otium. Adde eius *Anecd. graec.* II. indic. v. *Πνεῦμα* et *Σίγμα*, et cl. *Siebenkees* in *Biblioth. der alten Litterat.* etc. part. I. p. 67 sqq. III. p. 71 sqq. adde part V. p. 30. *Harl.*

Plutarcho de audiendis Poetis p. 26 sqq. ab *Athenaeo* V. p. 188. et fortassis p. 199. vbi malo ordine collocatos versus quosdam adnotat. [Vide *Wouerii* Polym. cap. 17. §. 2. et cap. 18. §. 8. Item *Didymus* signa adposuit exemplo suo *περὶ τῆς Ἀριστάρχους διορθώσεως*, quae in codice scholiorum Marciano scripta esse, in fine singularum rhapsodiarum notatur. *Posidonius* quoque fuit Aristarchi antagonista. vid. Indicem scriptorum ab Eustathio citatorum voc. *Posidonius*, coll. schol. Marciano ad Hom. Iliad. ε'. 75. Posidonius tamen Stoicus vocabat Aristarchum *μάντιν*, prophetam, quod sagax esset in inuestigando poetarum sensu. *Athenaeus* lib. XIII. p. 634. *Hartl.*] Plurima exempla Critices Aristarchae occurrunt in scholiis minoribus ad Homerum et apud Eustathium, ut indicem scriptorum in utrosque infra a me exhibendum consulenti patebit: [et utramque faciunt paginam in editione scholiorum Venetorum Villoisoniana.] Respicitur ab Aufonio Epist. XVIII.

Quique notas spuris versibus apposuit,

Eugenius praefat. ad Hexaemeron Dracontii:

Quod si Virgilius, et vatum summus Homerus

Censuram meruere nouam post fata subire

Quam dat Aristarchus, Tucca, Variusque, Probusque.

Neque vero *obelis* tantum notauit Aristarchus versus vel hemistichia, ut apud Steph. in Ἰλιον, quae eiicienda censebat, sed et *asterifis* siue stellulis ornauit loca pulchriora et versus elegantiores. Scholia ad Odyss. τ. οἱ ἀστερίσκοι, ὅτι ἐνθάδε καλῶς ὅτε ἐώρακε τὰ ὄπλα. *Eustathius*: καὶ τιθέασιν ἐνταῦθα οἱ παλαιοὶ ἀστερίσκον ὅς ἐστιν ἀστέρος σημεῖον χλιασὸν ἔχων ἐν ταῖς γωνίαις σγυμὰς ἐπὶ τῶν ἀριστερῶν ἐπῶν καὶ ἀστεροειδῶς οἰομέναι λαμπρόντων. Giphanii coniecturam, qui Aristarchi διορθώσιν hodie exstare et manibus studiosorum teri existimabat, refellit *Küsterus* siue Neocorus in Historia Critica Homeri p. 101. [Refutatur Küsteri sententia in H. Cr. sect. V. a Villoisonio in Prolegomen. p. XXVI. med. vbi multus est de Aristarchi recensione. Atque nulla editio saepius ad partes vocatur, quam illa omnium regina, ut ait Villoisonius, *Aristarchea*, quae singulis fere locis sic laudatur, ἡ Ἀριστερχα, ἡ Ἀριστερχαος, ἡ κατὰ Ἀριστερχον ἑκδοσις, et interdum διορθώσις, et ad Boeotiam vers 372. ἡ κατὰ Ἀριστερχον ἀνάγνωσις: quamquam non tam saepe in partes vocata videtur, ut, omnem lectionis varietatem inde enotatam esse, credi possit. Frequens eius quoque fit mentio, et modo laudatur, modo vituperatur, in *Apollonii Sophistae* lexico Homérico. Eius autem recensione auctoritas tanta fuit, ut posteriores critici, etiamsi eam aberrasse faterentur, (vid. schol. D. Marci ad Iliad. ν'. 29. 103. ζ'. 499. ο'. 439. τ'. 79. etc.) tamen eam deferere religioni sibi ducerent, vide schol. ad Iliad. α'. 175. μ'. 158. 193. 201. 258. et saepius. *Aristarchum* autem bis, aut saepius recensuisse poetae carmina, patet ex scholiis Marcianis, in quibus diversae illius editiones sic passim laudantur αἱ Ἀριστερχα, αἱ Ἀριστερχαίοι. atque ad Iliad. α'. 667. item β'. 131. legitur ἐν τῇ ἐτέρᾳ τῇ Ἀριστερχα, ad Iliad. ι'. 603. ἐν ἐτέρᾳ τῇ Ἀριστερχα. ad Boeotiam, vers. 86. 87. ἡ ἐτέρᾳ τῶν Ἀριστερχαίων. Adducuntur et opponuntur diuersarum Aristarch. editionum lectiones ad Iliad. π'. 613. ἐν τῇ ἐτέρᾳ τῇ Ἀριστερχα ἐκ ἐφέρετο κατὰ πᾶξ: ἐν δὲ τῇ δευτέρᾳ ἀλόγως αὐτῷ παρέκατο. sic aliquoties διχῶς ὁ Ἀριστερχος. ad Iliad. τ'. 386. Aristarchus dicitur πρότερον δὲ γράφω, μετέγραψεν ὕστερον. Loca a Villoisonio laudata aliis possunt facile augeri: Iliad. γ'. 126. 259. 406. (qui locus est notatu dignus et totus legendus.) ι'. 677. ζ'. 36. 67. ο'. 450. 470. π'. 430 etc. *Anthonium* quidem *Alexandrinum*, Alexandri discipulum

pulum, (*Suid.* I. p. 144.) negasse in libro *περὶ τῆ μὴ γεγονέναι πλείονας ἐκδόσεις τῆς Ἀρισταρχεῖς διορθώσεως*, plures fuisse editiones Aristarcheae recensionis, schol. ad *Iliad.* κ'. 397. ex Didymi opere *περὶ τῆς Ἀρισταρχεῖς διορθώσεως* tradit. At *Villoison*, p. XXVII. putat, vel errasse Ammonium, vel existimasse, ab Aristarcho aliam quidem lectionem in illius commentariis homericis, aliam in eius editione fuisse receptam, de quo quidem dubitare nos non sinunt scholia Marciana; et hinc posteriores criticos post mortem Aristarchi, duas diuersas Aristarcheas, ut vocabant, editiones conflauisse ex eiusdem editione et commentariis interdum dissidentibus, vel ex vno eodemque Aristarcheae editionis autographo exemplo, seu archetypo, quod ipse Aristarchus variis temporibus retractare et subinde immutare potuit, (vid. schol. ad τ'. 386. σ'. 207.) quodque fortasse in Alexandrina schola diligentius seruatum Ammonius inspexit, fontem adire cupiens, ex quo cetera exemplaria profluxerant: id, quod Villoison vberius explanat. Aristarchi autem recensio et audacia turbas excitasse, aut manum ingeniumque aliorum exercuisse videntur. *Callistratus* enim aduersus criticorum, praecipue *Aristarchi ἀθετήσεις* siue notas censorias librum composuit, item *Didymus Chalcenter*. *περὶ τῆς Ἀρισταρχεῖς διορθώσεως*, cuius vtriusque operis magna pars in scholiis Marcianis seruata est. *Ptolemaeus Ascalonita* scripsit secundum Suidam *περὶ τῆς ἐν Ὀδυσσεΐᾳ Ἀριστάρχου διορθώσεως*, (nam Aristarchum *Odyseam* quoque recensuisse, patet ex scholiaste ad *Iliad.* ο. 10.) *Zenodotus*, teste *Suida* tom. II. pag. 8. confecit opus *πρὸς τὰ ὑπ' Ἀριστάρχου ἀθετούμενα τῆ ποιητῆς Νέμεσιον ἐν τῇ τετραλογίᾳ* citatur ad *Iliad.* κ. 397. et *Ptolemaeus Epithetes* ἐν τῷ πρώτῳ *περὶ Ἰλιάδος* ad *Iliad.* β'. 196. conf. *Villoison*. Prolegg. in *Hom.* p. XXX. Collector tamen scholiorum Marcianorum interdum non ipsam Aristarchi *ἐκδοσιν* inspexisse, sed lectiones illius ex aliorum criticorum libris aliquoties hausisse videtur: e. g. ad *Iliad.* θ'. 513. Aristarcheae lectio excitatur ex *Parmenisco*, ἐν τῷ ἰα' πρὸς Κράτην, ad *Iliad.* β'. 196, (qui locus est notandus) γ' 246. ex *Ptolemaeo Ascalonita*. ad ε'. 75. τὸ δὲ ἀκίχητά, ΦΛΣΙ, ΠΟΣΕΙΔΩΝΙΟΝ, τὸν Ἀριστάρχου ἀναγνώσῃ τοῖς ἐξῆς προσέμεν, καὶ τὸν Ἀριστάρχον ἀποδέχεσθαι. *Pofidonius* igitur fuisse dicitur Aristarchi anagnostes. Aristarchum in fabula Tantalii homericā versus habuisse spurios, tradit scholiast. ad *Pindari Olymp.* I. 95. p. 8. edit. Oxon. Magna pars breuiorum illarum interpretationum, quae in Hesychii Lexico exstant, fluxisse videntur cl. *Villoisonio* Prolegg. *Hom.* p. 28. ex Aristarchi commentariis in Homerum aliisque illius scriptis. Neque vero Aristarchus scripsit *λέξεις* seu *Lexicon*, quod Valckenae opinatus est: nam *λέξεις* Aristarchi, quando citantur, summae sunt ex illius commentariis. *Harl.*] Hic fuit Aristarchus, cuius dictum refert vetus Horatii interpres ad lib. II. Epist. 1. *se non passe scribere quod vellet, nec velle quod posset*, licet octingentos *ὑπομνημάτων* libros eum composuisse Suidas auctor est. *Ἀρισταρχείων* siue Aristarchi discipulorum mentio apud Athenaeum V. p. 222. *Fabric.* [In scholiis Marcianis, item scholiis a Wassenbergh editis p. 191. vocantur ad *Iliad.* α. 591. οἱ Ἀριστάρχειοι, ad δ'. 2. οἱ ἀπ' Ἀριστάρχου.

Aristarcheam scholam successionē tenuit *Ammonius Alexandrinus* et cognominatus est *Ἀριστάρχειος*. vide de eo *Suidam*, tom. I. p. 144. et *Villoison* Prolegomena in Homerum p. XXVI sq. vbi de aliis illius libris agitur. *Harl.*]

Arati Editio. XIX. Ante Aristarchum Hometi Poemata, alterum saltem, recensuit *Aratus Solensis*, cuius *Phaenomena* habemus, inter cuius scripta Suidas refert, *διόρθωσιν Ὀδυσσεΐας*. Anonymus a P. Victorio editus in *Arati vita*: Καὶ τὴν Ὀδυσσεΐαν δὲ διόρθωσεν, καὶ καλεῖται
τις

τις διόρθωσις ἔτιος Ἀράτεος, ὡς Ἀριστάρχου καὶ Ἀριστοφάνεος. Τινὲς δὲ αὐτὸν εἰς Συρίαν ἐληλυθέναι φασίν, καὶ γεγονέναι παρ' Ἀντίοχου καὶ ἡξιώσασθαι ὑπ' αὐτοῦ, ὥς τε τὴν Ἰλιάδα διορθώσασθαι διὰ τὸ ὑπὸ πολλῶν λελυμάνθαι. Hunc Arati laborem Wowerano cap. 18. Polymathiae ridere visus est Timon Sillographus, qui, ut est apud Laetium IX. 113. Arato quaerenti, quomodo aliquis incorrupta Homeri poemata consequi posset, respondit: εἰ τοῖς ἀρχαίοις ἀντιγράφοις ἐντυγχάναι, καὶ μὴ τοῖς ἤδη διορθωμένοις. Sed forte Timon ab Arato consultus fuit, antequam ipse recensendo Homero operam impenderet, et responso isthoc non Arati, sed vero Zenodoti Ephesii διορθωσιν perstrinxit. *Fabris*. [adde *Villoisii* Prolegg. Homer. p. XXV. *Harl.*]

Crates Mal- XX. Aristarchi aequalis et aemulus fuit *Crates Mallotes*, Grammaticus, idem-
lotes. que Homericus et Criticus appellatus, quem Suidas narrat composuisse [ante Aristarchum, ut e Strabone colligo,] διορθωσιν Ἰλιάδος καὶ Ὀδυσσεύας ἐν βιβλίοις θ'. Citatur plus simplici vice ab Eustathio et in scholiis [codicis D. Marci a Villoisio editis, nec non in scholiis] ad [P] Homerum minoribus, tum a Tatiano et Clemente Alex. ubi de aetate Homeri agunt. *Cratetem* et *Aristarchum κορυφαίους* in hoc critico genere vocat *Strabo* lib. I. p. 30. ubi utriusque dissidentes sententias super versu quodam Homeri exponit ac refellit. Citat et *Cratetem* alibi, Homericam loca expendens, ut IX. p. 439. Idem lib. III. p. 157. testatur *Cratetem* ad doctrinarum praecepta Poetam exegisse, illarumque peritum eundem demonstrasse. *Herodicus* ὁ Κρατήτεος laudatur ab Athenaeo V. p. 215. 219. VI. p. 234. *Fabris*. [A secta Cratetis etiam *Zenodotus* vocabatur κρατήτεος, in schol. Marciano ad Iliad. ψ. 79. *Ptolemaeus* vero *Ascalonites* scripserat περὶ τῆς κρατητεῖς αἰρέσεως, teste schol. ad Iliad. γ. 155. *Crates Mallotes* Stoicus, Homeri διορθωσιν libris nouem, tempore Ptolemaei Philometoris, confecit: et citatur eius lectio ab *Apollonio Sophista* in Lex. Hom. voc. ἄμμορον p. 142. *Villois.* de quo loco vid. Excurs. *Tollii* in h. edit. p. 742 sqq. in schol. autem Veneto ad Iliad. δ. 193, (ubi coniungitur cum *Stesimbrotos*), ἐν τῷ δευτέρῳ τῶν Ὀμηρικῶν, citatur in cod. B. ad Iliad. α. 591. In cod. A. ad Iliad. λ. 753. Cratetis, *Alexionis*, Aristarchi, Ptolemaei Ascalonitis, et Zenodoti diuersae lectiones atque expositiones excitantur. ad ω. 282. iungitur eum *Eratosthene*. In cod. B. et Lipsiensi ad Iliad. α. 66. citatur una cum *Persaeo* Zenonis Citieii discipulo] *Parmeniscus* autem et *Dionysius Thras.* (ἐν τῇ πρὸς κρατήτα) scripserunt contra eum, et eius lib. XI, (ἐν τῷ αἰ πρὸς κρατήτα,) memoratur in schol. Ven. ad Θ. 513. conf. *Villoisii* Prolegom. Hom. p. XVII. et XXIX. et Prol. ad Apollonii Lex. Hom. p. 15 sq.) infra vol. II. lib. III. cap. 15. p. 402. *Henr. Valesii* Emendation. lib. V. cap. 17. p. 133. cum *Burmanni* nota. *Valesius* vero, uti *Ionius* de scriptor. histor. philos. lib. II. cap. 2. confuderunt *Cratetem Mallotem* cum *Cratete Pergameno*. *Harl.*]

Tyrannion. XXI. *Tyrannion* quoque Phoenicius, Terentiae Ciceronis libertus, praeter alia
Nicanor. Co- scripsit Ὀμηρικὴν προσωδίαν et διορθωσιν Ὀμηρικὴν, ut e Suida discimus. [In
motas. scholiis Homer. D. Marci aliquoties nominatur. e. g. ad Iliad. β. 92. refutatur cum annotatione, *Herodianum* ἐν τῇ προσωδίᾳ egisse quoque περὶ τῆς ἀναγνώσεως τῆς *Τυραννίωνος*. ibid. vs. 155. ibid. 169. ad I. vers. 7. *Harl.*] Sed neque *Nicanor* Alexandrinus inter Homeri διορθωτάς praetereundus, qui sub Caesare Hadriano claruit, et eodem Suida teste scripsit περὶ συγμῆς τῆς παρ' Ὀμήρου καὶ τῆς ἐξ αὐτῶν διαφορᾶς ἐν τῇ διανοίᾳ. Hic *Nicanor* συγγραμμάτων inde dictus est, ut narrat *Eustathius*, et νέος Ὀμηρος, ut legas apud *Stepha-*
nom

num Byz. in *ιεράπολις*, licet ibi patria vocetur non Alexandrinus, sed Hierapolitanus. [Nicanor, qui grammaticus potius, quam criticus fuisse videtur, in schol. homeric. D. Marci haud raro occurrit, sic in utroque et Lipsiensis codice ad Iliad. γ. 239. 240. in cod. Veneto ad θ. 18. sic alii in emendando, aut interpretando poeta aut versibus vocabulisque interpungendis et accentu signandis inemorantur in veteribus scholiis v. g. *Eteoneus* ad Iliad. γ. 246. *Parmeniscus* ad Iliad. θ. 513. *Anthonius* ἐν τῷ πρὸς Ἀθηνοκλέα ad Iliad. η. v. 7. *Demetrius Ixion* et multi alii, quorum nomina partim referuntur infra lib. II. c. 5. partim indicata sunt a *Villoisonio* in Anecd. gr. tom. II. p. 183 sq. not. in primis in Prolegom. Homer. p. 29 sq. *Στίξαι* autem est distinctiones et subdistinctiones adponere: de quo more multus est *Villoison* v. cel. in Anecd. graecis tom. II. p. 134 sq. vbi p. 138 sq. ex ineditis in Dionysii artem grammaticam scholiis loca excerpfit memorabilia de tota veterum interpungendi ratione, de *Nicanorē* et *Cometa* egit, et p. 136. iam laudavit *Aristotelis* Rhetor. lib. III. cap. 5. et Poet. cap. 25. multosque alios excitavit viros doctos: eiusdem Prolegg. in Homer. p. XI. XVII etc. Atqui singulis fere rhapsodiis in fine haec nota subiecta legitur in scholiis Veneti codicis: *παράκειται τὰ Ἀριστονίκε σημεῖα, καὶ τὰ Διδύμω περὶ τῆς Ἀρισαρχείας διορθώσεως, τινὰ δὲ καὶ ἐκ τῆς Ἰλιακῆς προσωδίας, καὶ Νικάνωρος περὶ στίγμων, aut παράκειται — τινὰ δὲ ἐκ τῆς Ἰλιακῆς προσωδίας Ἡρωδιάνω καὶ ἐκ τῆς Νικάνωρος περὶ σίγμης, aut, (vt in fine Δ.) τῶ Νικάνωρος περὶ Ὀμηρικῆς σίγμης, aut τῶν Νικάνωρος περὶ σίγμης. Deest tamen illa nota in fine rhapsodiae B. rhapsod. P. X. et Ω. *Cometa* autem, qui Homeri carmina interpunctionibus distinxerat et refinxerat, cl. *Villoisonio* in Prolegom. Homer. p. LIX. idem fuisse videtur, atque ille, quem, regnante Michaelē III. anno 856. in vrbe Constantinopoli grammatices Professore publicum constituit Bardas, litterarum instaurator; isque laudat *Ios. Genesium* de rebus constantinopolitanis lib. IV. p. 47. edit. Venet. 1733. fol. et ad eum interpretis Observationem p. 81. *Harl.*] Huic addendus *Cometas* est, qui similiter Homeri poemata recensens interpunxit, vt videre est ex his versibus Iambicis quos exhibet Allatius lib. de patria Homeri cap. V.*

Ἑρῶν Κομητῆς τὰς Ὀμηρῆας βίβλους
Ῥαψαρμῆας το καὶ αὐτῶς ἐστιγμῆας
Στίξας διασπιδουσα ταύτας ἐντέχνως
Τὴν σιγρίαν ἐξῆς μὲν ὡς ἀχρησίαν.
Ἐντεῦθεν οἱ γράφοντες τὰς ἰσφαλμῆας
Μαθητιῶσιν, ὡς τοῖς μανθάναν.

Alius *Cometas*, Cretensis, memoratus *Clementi Alex.* i. Strom. p. 331.

Rhapsodi. XXII. De Homeristis *) siue Rhapsodis, Homeri poemata decantantibus, quos a praemio laboris agno, ἀργῶδες etiam dictos constat e scholiis ad Pindari Nem. Od. 2. [et *Eustath.*

*) Ὀμηρίδαι sunt Homeri posteri apud Strabonem lib. XIV. p. 955. et alios. Sed Philostrato in Scopeliano p. 519. Suidae et Pindari Nem. 2. sic etiam adpellantur Rhapsodi, qui *Athenaeo* XIV. p. 620. Ὀμηρισταί, *Porphyrio*, Ὀμηρίται. Alio sensu apud *Athenaeum* XV. p. 669. ὡς ἐκ τῶν ἀποδιδόντων τοῖς Ὀμηρίδαις. Vide et quae viri docti ad *Harpocrat.* in Ὀμηρίδαι. *Fabric.* vid. quoque *Suidam*, tom. II. p. 681. *Dresigii* comm. de rhapsodis §. 14 sqq. p. 35 sqq. A *Platone* in *Ione* p. 14. studiosi laudatores poetae dicuntur Ὀμηρίδαι, vid. not. cl. *Mülleri*, et *Arnald.* in *Mem. de l'acad. des Inscrip.* tom. 39. p. 275. *Hermias* in comment. inedito in *Platon.* *Phaedr.* p. 283. Ὀμηρίδας λέγοντες τὰ Ὀμήρω ἀδόντας. De rhapsodis Homericis intelligendum quoque videtur schol. cod. Veneti 489

A a a

Vol. I.

Eustath, ad Iliad. α. p. 16.] diligenter satis egerunt viri docti *Iul. Caesar Scaliger* lib. I. Poetic. cap. 41. *Salmasius* ad Solinum p. 867 sqq. [p. 609 sqq. edit. vltraiect.] et *Kusterus* in Historia Critica Homeri sect. IV. p. 86 sqq. [p. CIV. ante edit. Homeri Wolfianam.] Itaque tantum adscribam locum ex ineditis scholiis ad Dionysium Thracem, quae ad Porphyrium auctorem referuntur. Συνέρραπτον γὰρ τὸς κατ' ἄλληλον διάνοιαν ἀπαρτίζοντας σίχους Ὀμηρικούς, καὶ ἔψαλλον τὸ ἐφαρμόζον μέρος πρὸς τὴν τῷ Ἀπόλλωνος ἐορτήν. Κατεῖχον δὲ καὶ κλάδους δαφνῶν οἱ Ὀμηρεῖται ἐν ταῖς χερσίν, ὅτε τὸς Ὀμηρικούς ὕμνους τῷ Ἀπόλλωνος ἐορτῇ ἔψαλλον^{aa}. Δαφνῶν δὲ κλάδους ἔχον διὰ τὸ ἀειθαλὲς τῆς ποιήσεως, καὶ ὅτι ἡ τῷ Ὀμήρῳ ποιήσις μαντικὴν ἐπέχει. Οἱ δὲ μάντιες δαφνὴν ἐξέφοντο τῷ Ἀπόλλωνος, κατὰ τὴν ἰσορίαν Δάφνης τινὸς κόρης. Ὁ δὲ ποιητὴς μαντεύσας φάινεται καὶ ἐν ἄλλοις μὲν πολλοῖς, πλὴν καὶ ἐν τέτοις. Φασὶ γὰρ προσώπων τῷ Ποσειδῶνος διὰ τὸν Ἀινείαν^{bb} ὅτι Τρῶες σιν ἀνάξει, καὶ παῖδες παίδων τοῖς κεν μετόπισθεν ἔπονται. Ὅτι δὲ ἀληθῆς ἐμαντεύσατο, δηλῶσι τὰ πρᾶγματα. Ἐξ Ἀινείας γὰρ ἡ Ῥωμαϊκὴ ἀρχή, καὶ Ἀινειάδας οἱ βασιλεῖς. In aliis ad eundem Dionysium scholiis: Οἱ μεθ' Ὀμηρον περιερχόμενοι καὶ ἄδοντες ΤΑ' ΕΑΥΤΩΝ [τὰ αὐτῶν in Villosionii Anecd. gr. II. p. 182.] ἢ ἐφεξῆς, ὡς νῦν κῆνται οἱ σίχοι, ἔως ἔλεγον ἀκολέθως ἐπιδεικνύμενοι, ἀλλ' ἐντεῦθεν καὶ κῆνται λόγους χάριν, ἀπὸ τῆς τῶν σελιδὸν ἑνα σίχον, καὶ ἀφ' ἑτέρων σελιδὸν ἑνα, καὶ ἀπ' ἄλλης ἑνα [ἀπὸ ἄλλης ἄλλον λαβόντες, ibid.] λαβόντες, καὶ ἔως συνάγοντες^{cc} τὸς διεσῶτας σίχους εἰς ἓν, τὸς ἀρμόζοντας τῷ πρᾶγματι, λόγους χάριν εἰς γάμους, εἰς ἀρχοντας, ἢ [ἀρχ. εἰς γεν. ἢ ἄλλο τι ibid.] sequens particula ῥάπτειν γὰρ deest ibid.] γενεθλίας, εἰ ἄλλοτι προκείμενον, ἔως ἐπεδείκνυντο. Ῥάπτειν γὰρ ἐστὶ τὰ διεσῶτα συνάγειν, καὶ ἔως νῦν ῥάπτας φάμεν τὸς διεσῶτα ἱμάτια εἰς ἓν συνάγοντας ὕγιες τι ἢ ἀποτελεῖντας. [conf. infra lib. V. cap. 7. p. 27.] Non videtur autem verisimile, post Solonis legem latam, [de qua supra num. XI.] Rhapsodos amplius centones eiusmodi siue confusum versuum Homericorum chaos decantasse, praecipue in festis publicis ac Panathenaeis: [Id lege cautum fuit (Lycurg. orat. p. 209. Reiske orat. gr. vol. IV.) et quidem Hipparchi. (Plat. Hipparch. p. 512.) conf. *Perizon*, ad Aeliani V. H. VIII. 2.] quin Dionysius Thrac ipse, itidem ineditus, ῥαψωδίαν non, ait, esse centonem ex variis locis confutum, sed partem ex integro poemate decerptam, quo sensu singuli libri Iliadis vel Odyssaeae inscribuntur ῥαψωδίαι. Ῥαψωδία, inquit, ἐστὶ μέρος ποιήματος ἐμπεριεληφὸς τινὰ ὑπόθεσιν. Εἰρηται δὲ ῥαψωδία οἶονεῖ^{ad} ῥαβδωδία, ἔσσα ἀπὸ τῶν δαφνῶν ῥάβδω^{ae}, συμβόλῳ Ἀπόλλωνος

in Villosionii Anecd. gr. II. p. 186. not. 1. ἐπιστη-
τόν δὲ ὅτι, εἰ μὴν ἀπὸ τῆς Ἰλιάδος οἱ Ὀμηρεῖται φοι-
τῶν ἰφίμεν σίφανον, τὸ περὶ ἐκχρίσεως αἰμάτων λέγειν
αὐτὰς τὴν ὑπόθεσιν· εἰ δὲ ἀπὸ τῆς Ὀδυσσεύς, κύνειον,
διὰ τὸ τοιαῦτον ἄναγ τὸ θαλάττης χρεῖμα. *Harl.* De
his v. *Ionsius* III. 3. p. 224. Sic Πυθαγόρειος dicti,
qui, licet non essent de schola Pythagorae, cum
tamen magni facerent, teste Anonymo de vita Py-
thagorae apud Photium. *Heum.*

aa) Locum hunc excerpfit quoque cl. *Villosion*
in Anecdotes gr. vol. II. p. 185 sqq. e cod. Veneto,
(vbi in voc. ἔψαλλον definit;) vltima tamen verba
ibi melius forte ita leguntur: ὅτε τὸς Ὀμηρικούς σί-
χους ἐν τῇ τῷ Ἀπόλλωνος ἐορτῇ ἔψαλλον. Ibidem ex

eodem cod. Dionysii Thracis et eius scholiastis
longior particula περὶ ῥαψωδίας, p. 188 sqq. vulgata
est. *Harl.*

bb) Confer dicta supra lib. I. cap. XXIX. nr. 2.

cc) Confer quae de simili Gallorum veterum
poetarum more Antonius Verderius in Bibliotheca
Gallica p. 10. De Germanorum rhapsodis *I. Chri-
stoph. Wagenfeil* lib. de Noriberga.

ad) Non probatur hoc Vossio III. 7. 16. Inst.
Poetic. licet consentiant Suidas, Eustathius et alii.

ae) Hinc poetae, Homeri carmina recitantes,
lauri ramum manu tenuerunt. v. schol. ad Aristo-
phanis Nub. 1367. *Harl.*

Ἀπολλωνιακῶν, περιερχομένους ᾄδεν τὰ τῷ Ὅμηρῳ ποιήματα. [conf. *Villoison* Anecd. gr. II. p. 182. et *Dresigii* comment. paullo post laud. §. II. III. IV. de originatione vocabuli et §. VI sqq. de aetate primoque usu vocabuli istius.] Solebant tamen Rhapsodi canere undecunque facto initio, quod loco vel tempori opportunum ducebant, ut aliquot exemplis demonstrat Plutarchus IX. 1. symp. Rhapsodorum agonas ab Alexandro institutos memorat idem in eius vita p. 666. Delphis primus *Stesander* Samius cithara Homeri pugnās decantavit facto ab *Odyssea* initio, vide Athenaeum XV. p. 638. *Fabric.* [Multa quidem de Rhapsodis iam excogitata scriptaque sunt a pluribus; quorum quidem sollicitiam atque diligentiam superavit *Sigism. Fridr. Dresigius* in comment. critica de Rhapsodis, quorum vera origo, antiquitas ac ratio ex auctoribus et scholiastis graecis traditur, Lipsiae 1734. 4. at tamen nondum omnia satis explicata, ordinata exhaustaque esse videntur; cuius quidem argumenti expositionem curatam, ab instituto nostro remotam, si omnia latius essent explicanda, aliis relinquamus necesse est. Rhapsodi enim antiquissimi, qui plerumque ipsi poetae fuerunt, non, ut fit, confundendi sunt cum iis, quos aetas protulit Socratica, et vulgo discrimen temporum negligitur; iidem antiquiores sunt, quam putarat *Salmasius* in Exercitatt. Plinian. p. 611. qui originem rhapsodorum a Cynaethi demum tempore arcessendam existimavit. Phemium certe Ithacensem, in *Homeri* *Odys.* α. 325 — 342. χ. 330 sqq. sua ipsius carmina cecinisse, atque adeo rhapsodum dici etiam eum, qui carmina sua aliis recitet, colligi potest ex *Platonis* dialogo, *Io*, in quo p. 36. edit. *Mülleri* ille dicitur ῥαψῳδός. Socrates enim ibi, (ut versione latina, utar.) „neque profecto, ait, arbitror aut in tiliarum vel citharae cantu et pulsatione aut in rhapsodia ullum unquam vidisti, qui vel de Olympo vel Thamyra vel Orpheo vel Phemio Ithacensi, rhapsodo, statuere possit, de Ione autem Ephesio haereat, nec possit coniecere, recte an secus ex rhapsodicae illius artis instituto carmina decantitet.“ ex iis, quae respondet *Io*, patet, rhapsodos alienorum carminum quoque fuisse saepius illorum interpretes. Hinc a *Platone* in Ione dicuntur p. 60. et de Republ. II. p. 601. ὑπηρέται τῶν ποιητῶν, nuntii, ministri poetarum. adde dialogum *Io*, p. 8 et 10. et 68. Atque *Blakwell* de *Homeri* vita et scriptis ex vers. germanica *Vossii* p. 222. suspicatur *Homerum* ipsum fuisse rhapsodum in templo Apollinis Delphico. adde eundem p. 127 sqq. *Pindarus* quidem Isthm. III. v. 63. ait: Ὅμηρος — κατὰ ῥάβδον ἔφρασε Θεσπεσίῳ ἐπεῶν, de quo loco v. *Dresig.* l. m. p. 8. et p. 25 sqq. de *Homero* ipso rhapsodo. Ante Cynaethum Rhapsodi Homericorum carminum, *Homeridae*, particulas homericas integras necdum corruptas decantasse videntur; postea vero aliena immiscebant Rhapsodi: per quos igitur factum est, ut contextus interpolationibus aliisque variis modis corrumperetur. Hi postea, aetate potissimum Socratica, histrionum mores inducebant, artem iactabant, vultumque et totum fere corporis habitum vocemque adcommodabant verbis recitandis, in festis et sacrificiis ornati erant varia veste et aureis coronis, nec raro praestiti muneris reportabant pecuniam. v. *Platonis* dialogum mem. p. 68 — 76. Hinc *Plato* per totum illum dialogum exagitat sui temporis rhapsodos, sua scientia arteque nimis elatos atque arrogantes; saepe tamen eosdem stolidos stultosque, qui homericorum carminum sententiam non intellexerunt. *Maximus Tyrius* diss. 7. p. 79. eos fuisse, ait, homines stolidissimos, Atque Socrates eos irridet illuditque apud *Xenophontem* in Symposio cap. III, 6. ubi v. *Bachii* notam p. 130. et in Memor. Socr. IV. 2. 10. ubi v. *Ernesti* et *Zeunii* notas, et cl. *Mülleri* praefat. ad *Ionis* edit. p. XIV sqq. Iam antiquiores rhapsodi addebant decerptis particulis prooemia. *Pindar.* Nem. od. II. 1 sqq.

Ὅθεν περ καὶ Ὀμηρίδας
 ῥαπτῶν ἐπὶ τὰ πᾶλλα αἰδοὶ ἀρχόν.
 τῷ Διὸς ἐκ προοίμια.

Vnde sane et Homeridae Consutitium carminum ut plurimum poetae auspicantur Iouis a laude, ad quem locum v. *Erasm. Schmid.* et in scholiis multa dicuntur de origine et vi vocabuli *ῥαψωδίας*, de Cynaetho [quamquam haud probabilia, vt supra ad §. XI. iam vidimus,] et Homeridis. At omnia persequi non yacat, neque iuvat ea, quae Dresigius iam bene disputavit, vberius repetere. Praeter viros doctos iam memoratos consuli possunt *Lani* in Deliciis eruditor. p. 168. not. cl. *Villoison* in Prolegom. homeric. p. 56. 57. *Koerppen* über Hom. Leben. p. 41 sqq. vbi quoque de nomine Homeridarum agit: infra II. cap. 7. §. 3. *Harl.*

XXIII. Ab antiquissimis temporibus propositum fuisse Homerum iuuentuti ediscendum in Graecorum scholis, testis locuples *Isocrates*, cuius haec sunt verba in Panegyrico p. 174. Οἶμαι δὲ καὶ τὴν Ὀμήρου ποιήσιν μείζω λαβεῖν δόξαν, ὅτι καλῶς τὰς πολεμήσαντας τοῖς βαρβάροις ἐνεκωμίασε. Καὶ διὰ τῆτο βεληθῆναι τὰς προγόνους ἡμῶν ἐντιμον αὐτῇ ποιήσῃ τὴν τέχνην, ἔντε τοῖς τῆς μουσικῆς ἀθλοῖς, καὶ τῇ παιδεύσει τῶν νεωτέρων. ἵνα πολλὰς ἀκούοντες τῶν ἐπῶν ἐκμανθάνωμεν τὴν ἐχθρὰν τὴν πρὸς αὐτὰς ὑπάρχουσαν. Hinc pauper *Homerus* innumeros alere dictus, qui nempe illum iuuenibus praelegendo didactrum mercabant: et *Alcibiades* ^{ff)} ludimagistro alapam inflixit, qui de *Homeri* codice rogatus eum habere se negauerat. Praetereo, quod Romani etiam pueros suos vel inprimis *Homerum* docebant, vt e *Quintiliano* et aliis constat. *Fabric.* [P] [Id argumentum, et necessitatem lectionis homericæ, etiam recentiore nostraque ætate continuandæ, a renatis litteris plures viri docti tam in peculiaribus libellis, quam in aliis libris occasione oblata, persequuti sunt atque exposuerunt, aut, quomodo *Homeri* carmina sint rite interpretanda, modo strictim, modo fusius docuerunt. Illorum vero copia maior est, quam vt omnes possint enumerari. Libri a *Popio*, *Blackwell*. *Woodio*, cl. *Schotto* (über das Studium des Homers in niedern und höhern Schulen, Lipsiæ 1783. 8.) aliisque compositi, iam passim sunt commemorati: alii, in quibus viri docti idem argumentum adtulerunt, hinc inde in sequentibus sectionibus excitabuntur. Hic igitur paucos tantummodo adferam.

Dissertationes homericæ habitas in Florentino Lyceo ab Angelo Maria Riccio, graecarum litterarum prof. quibus accedunt eiusdem orationes pro sollemni instauratione studiorum, Florentiæ 1740. 4. tria volum.

Multa bene eruditeque pertractantur; nec tamen pauca leuiter, minus diligenter, minus curiose, interdum prae explicantur. Recusus est liber, omisiss septem orationibus, variis epistolis et praefationibus ad vol. II et III. et commendatione studii linguae graecæ, cura et cum praefatione *Frederici Gottlob Bornii*, philosophiae doctoris in academia Lipsiensi, qui tria volumina in vnum redegit, Lipsiæ 1784. mai. 8.

Io. Gottf. Hauptmann diff. respondente *Christophoro Frid. Ludewig*, cur a lectione *Homeri* studia literarum elegantiorum olim coepta fuerint, Gerae, 1755.

Klotzius in Epistolis Homericis, (Altenburg 1764. 8.) *Lessing*. passim in *Laocoonte* et *Herder* in criticis siluis, part. I. 1769. 8. multa adtulerunt ad meliorem *Homeri* carminum intelligentiam. Ego vero in octo prolusionibus academicis egi de interpretatione *Homeri*.

(*M. Schott*)

^{ff)} *Plutarch.* in *Alcibiade* et *Apophthegm.*

(*M. Schott*) *Bild eines Homerischen Kunstrichters*, in Litteratur- und Theater-Zeitung, a. 1782. 8. part. III. Berol. p. 450.

Einiges über das Lesen Homers in Schulen. Ein Programm von der Stadtschule zu Buttstädt. (auctore Schwabio,) Vinariae, 1788.

M. Car. Benedikt. Suttinger, Rector. scholae Lubbenianae, progr. de recte legendo Homero in scholis inferioribus, Lubbenii. 1786. 4. etc. vt Rocheforti, Bitaubé aliorumque commentationes, versionibus illorum additas, praetermittam.

Hic quoque notandum venit, iam antiquioribus temporibus moris fuisse grammaticis, quaestiones homericas proponere atque solvere. Quaestiones vocabantur ἀπορίαι, ζητήματα, ἀπορήματα, προβλήματα, et qui illas proponebant atque instabant, dicebantur ἐνστατικοί. Responsiones siue solutiones adpellabantur λύσεις, et λυτικοί siue ἐπιλυτικοί ii, qui propositas quaestiones docte soluebant. *Aristoteles* scripsit ἀπορήματα Ὀμηρικά, de quibus vid. *Menagium* ad *Diogen. Laertium*, lib. V. p. 155. Illis quaestionibus occasionem dedisse videntur sophistae. Sic *Protagoras* Homerum reprehenderat, quod Musam inuocans imperandi modum adhibuisset, teste *Aristotele* de poet. cap. 19. cui responsum est a grammaticis. vid. schol. edita et Florentina, quorum specimen dedit *Holsten.* de vita et script. *Porphyr.* cap. 7. et *Amstel.* ad II. initium, *Wassenbergh* Not. ad Paraphr. H. p. 128 sqq. et *Valckenaer* diss. de scholiis in Homerum ineditis, p. 143 sqq. Qui in museo Alexandrino alebantur, praecipue vacabant homericis istis quaestionibus proponendis ac soluendis, et solutiones scripto consignare solebant. (vid. Schol. B. Venet. ad Iliad. i. 684.) Eiusmodi quaestiones et solutiones colligebantur, et *Porphyrus*, cuius ζητήματα citantur in editis scholiis ad Iliad. β. 249. 308. etc. et cuius Ὀμηρικὰ ζητήματα primus edidit *Andreas Asulanus*, ac *Barnesius* in primo editionis suae Homericæ Volumine recudi fecit, testatur ad Iliad. κ. 252. in cod. Veneto, ante suam collectionem, cuius maxima pars in scholiis Veneti ac Leidensis codicum reperitur, iam alias exstitisse. Memorantur vero a veteribus, praecipue ab *Eustathio* et auctoribus scholiorum in cod. Homeri Veneto *Zenodoti* grammatici λύσεις Ὀμηρικῶν ζητημάτων, *Longini* προβλήματα Ὀμήρου et λύσεις, libri duo et ἀπορήματα Ὀμηρικά, (vid. *Suidam* et *Ruhnken.* in diss. de Longino, §. XIV. pag. 37. repet. et praefixa a *Tourpio* Dionysii Longini edit. II. Oxon. 1778. 8.) *Aristotelis* Ὀμηρικῶν ἀπορημάτων libri sex, *Zenonis* Stoici προβλημάτων Ὀμηρικῶν libri quinque, *Diogenis Tarsensis* περὶ ζητημάτων ποιητικῶν, ἀ λύνει ἐπιχειρεῖ. *Heraclicis Pontici* λύσεων Ὀμηρικῶν libri, *Dionysii* ἐν τοῖς ἀπόροις, *Plutarchi* ἐν μελέταις Ὀμηρικαῖς etc. Eiusmodi ζητήματα pertinebant vel ad theologiam, vel ad philosophiam, vel ad grammaticam, aliasue disciplinas: saepe versabantur in minutis rebusque nil ad Homeri facientibus interpretationem atque intelligentiam. Multa in iis sunt falsa et inutilia aut ab Homeri sensu remota. De *Porphyrus* opere vide *Fabricium* infra, lib. IV. cap. 27. p. 185. vol. IV. ibid. p. 244 sqq. in *Porphyrus* vita ab *Holstenio* scripta cap. VII. *Valckenarii* diss. de scholiis in Homerum ineditis pag. 141 sqq. post *Vrsini* collationem *Virgilii*; in genere consulendi suat *Io. Ionsus* de scriptoribus historiae philosoph. lib. II. cap. 17. §. 3. *Io. a Wower* de Polymathia cap. X. p. 1040 — 1044. in Gronou. Thes. antiq. graec. vol. X. *Küsterus* in Hist. critica Homeri sect. VI. p. 117. edit. Wolfii, atque cel. *Villoison* in Prolegom. Homericis p. XLII sqq. qui in nota p. 43. ex aliquot scholiorum Venetorum locis docet, quosdam criticos homericæ quaestionis proponendae gloriolae inhiantes, eiusque auidos, quaedam Homeri loca secus correxisse, immo et versus a se confictos in textum intrusisse; et prauum illum

illum morem existisse nonnullarum falsarum emendationum et spuriorum additamentorum fontem. *Harl.*]

Deperdita scripta Homeri. XXIV. Deperdita Homeri Scripta haec memorari reperi ab antiquis, quorum titulos in faciliorem usum digessi ordine litterarum. [Ad cyclica carmina partim pertinuisse videntur.]

*ΑΙΞ siue Capra. Vide infra nr. 10.

1. ΑΜΑΖΟΝΙΑ. Suidas in Ὀμηρος.

2. ΑΜΦΙΑΡΕΩ ΕΞΕΛΑΣΙΑ ἢ Εἰς ΘΗΒΑΣ siue ΘΗΒΑΙΣ, constans ἑπείσι siue libris septem, cuius hoc initium refert scriptor certaminis Homeri atque Hesiodi: Ἄργος αἶεδε θεὰ πολυδίψιον ἔνθα ἀνακτες. Idem poema memorat Herodotus in vita Homeri cap. 9. Suidas et Ioh. Tzetzes. Pausanias in Boeoticis p. 729. cum de bello illo egisset, subiungit: ἐποιήθη δὲ εἰς τὸν πόλεμον τέτον καὶ ἔπη Θηβαίοις. [Θηβαίς corrigit Hemsterhus. probante Ruhnkenio ad Callimachi fragmenta p. 439.] Τὰ δὲ ἔπη ταῦτα Καλαῖνος [Καλλίμαχος scribere iubet Ruhnken, loco mem.] ἀφικόμενος αὐτῶν εἰς μῆμιν, ἔφησεν Ὀμηρον τὸν ποιήσαντα εἶναι. Καλαῖνω δὲ πολλοὶ τε καὶ ἄξιοι λόγος κατὰ ταῦτα ἔγνωσαν. Ἐγὼ δὲ τὴν ποιήσιν ταύτην μετὰ γε Ἰλιάδα καὶ τὰ ἔπη τὰ εἰς Ὀδυσσεὰ ἐπαινῶ μάλιστα. *Fabric.* conf. *Ruhnken* l. c. et *Schellenberg* diss. Antimachi reliquiae, p. 24. not. *Harl.*

3. ΑΡΑΧΝΟΜΑΧΙΑ. Suid.

4. ΓΕΡΑΝΟΜΑΧΙΑ. Suid.

5. ΓΝΩΜΑΙ extemporales ^{ss} Herodoto cap. 9. memoratae, vtrum scripto deinde traditae fuerint, incertum. Quod si factum fuit, forte non diuersae sunt ab opere, cuius apud Suidam exstat mentio, Ἡθιέπακτος siue Ἰαμβοί. [vid. ad nr. 10.]

6. Εἶρσιζώνη. Herodotus de vita Homeri cap. 33. Fuere et alii de ἱρσιζώνη versus, quos in Pyanepsiis praecinebant pueri, ramum oliuae omni genere frugum onustum ferentes. Hos refert Plutarchus in Theseo, Clemens Alex. 4. Strom. sub init. Suidas et Erymoll. M. in εἰρσιζώνη et Scholiastes Aristophanis ad Plutum p. 50. et ad Equites p. 230. Emendatos exhibet Isaacus Vossius ad Melam. p. 78. De ἱρσιζώνη multa etiam Nicolaus Loensis lib. IV. Epiphylid. cap. 10. Meursius in Graecia feriata p. 245. et Gatakerus in aduersariis pag. 473. edit. Lond.

7. ΕΠΙΓΟΝΟΙ. Herodotus lib. IV. cap. 32. Ἀλλ' Ἡσιόδῳ μὲν εἰς περὶ ὑπερβορέων εἰρημένα, ἔστι δὲ καὶ Ὀμήρῳ ἐν ἐπιγόνοις, εἰ δὴ τῶν ὄντι γε Ὀμηρος ταῦτα τὰ ἔπη ἐποίησε. [conf. *Wesseling* ad Herodoti vitam Homeri p. 755.] Fuerunt ἔπη siue carmina septem, quorum hoc initium refert scriptor certaminis Homeri et Hesiodi, apud quem male legitur Ἐπεργόμενε pro ἐπιγόνες, notante Rich. Bentleyo:

Νῦν αὖθ' ὀπλονίσσῃ ἀνδρῶν ἀρχόμεθα Μίση.

Antimacho ἐπιγόνες tribuit et idem poematis initium refert Scholiastes Comici ad Pacem. Sed et Ioh. Tzetzes inter scripta Homero tributa refert τὴν ἐπιγόνων μάχην. *Fabric.* [¶] Confer *Bentley* epistolam ad Millium pag. 62 sq. subiunctam Malalae historiae chronicae Oxoniæ, 1691. et cl. *Schellenbergii* diss. laud. p. 20. *Harl.*

8. ΕΠΙ-

gg) Verba haec sunt: καὶ περὶ τῶν λογιμένων ὑπὸ τῶν παρόντων ἐν τῷ μίσει γνώμης ἀποφαινόμενοι· ἄξιοι ἱφαινετο ἀνὰ τοῖς ἀνέμοις. Idem cap. 12. Κατίζαν δὲ

ἐν ταῖς λίσχαις τῶν γερόντων ἐν τῇ Κύμῃ ὁ Μελισσηνός, τὰ ἔπη τὰ πεποιημένα αὐτῷ ἱφαινετο, καὶ ἐν τοῖς λόγοις ἔταρτο τὰς ἀνέμους.

8. ἘΠΙΘΑΛΛΑΜΙΑ. Suid.

9. ἘΠΙΚΙΧΛΙΔΕΣ, Herodoto in Vita cap. 24. Suidae ac Tzetzae memoratum poema, quod cum pueris decantaret Homerus, praemii loco ab iis tulit κίχλας siue turdos, vt auctor est Athenaeus lib. II. p. 65. e Menaechmi libro *περὶ τεχνιτῶν*. Recte igitur Aemilium Portum Suidae interpretem reprehendit *Küsterus* in historia critica Homeri p. 68. quod in Epichlidibus hisce putauerit, ab Homero actum fuisse de turdis, atque inde nomen operi inditum. Amores fuisse huius argumentum poematis constat ex Athenaeo XIV. p. 639.

10. ἘΝΤΕΠΑΚΤΙΟΝ ΑἴΤΑ inter Homeri *παίγνια* memorat Procli codex Allatianus in vita Homeri, vbi Allatius legit *ἐπταπέκτιον* ex Hesychio, cui *ἐπταπέκτιος* est, ἡ βαθείας τρίχας ἔχουσα. Sane inter Homeri scripta *Iohannes Tzetzes* quoque Αἴγα siue capram refert in hisce versibus, quos ex eius Iliade inedita allegorica protulit *Rich. Bentley* in Epistola ad Ioh. Millium p. 63.

- 1 Τρεῖς καὶ δίκαι γέγραφοι μετρήσαντες βιβλία
Μαργίτην τε καὶ Αἶγά τε καὶ τῶν μυῶν τὴν μάχην,
τὴν ἐκίχων μάχην τε γράφα καὶ Θηβαῖδα ἡ),
τὴν Οἰχάδιαν, Κέρκωπας, αἵ τὰς Θούς τε ὕμνους
5 Καὶ τὴν ἐπταπέκτιον καὶ τὰς ἐπικιχλίδας
Καὶ ἐκίγρᾶμματα πολλὰ σὺν τυμφιοῖς τοῖς ὕμνοις
Καὶ τὴν Ὀδυσσεάν αὐτὴν μετὰ τῆς Ἰλιάδος.

Ceterum Ἐπταπέκτιον Procli, et Tzetzae *ἐπταπέκτιον* recte fortassis retuleris ad Poema, quod in vulgatis Suidae codicibus vocatur Ἡδιέπακτος, de quo mox. *Fabric.* Apud Bentleyum versu quinto Tzetzae legitur: καὶ τὰς ἐπτά ἐπάκτων, καὶ τὰς ἐπικιχλίδας. Bentley notat, aliud exemplar habere τὴν ἐπτά ἐπάκτιον. Vnde legendum censet:

Καὶ τῶν ἐπταπέκτιον καὶ τὰς ἐπικιχλίδας.

Apud *Proclum* de Homero, (in Bibliothek der alten Litteratur und Kunst, part. I. inter inedita p. 12.) legitur *ἔντε πακτίον αἴγα*, mutato autem accentu in ms. Veneto *ἐντεπέκτιον*, vnde enata est Allatii coniectura. Atque cl. *Tychsenio* in nota videtur id spectare ad capram Amaltheam. *Toup* vero in Epistola critica, p. 142. (in edit. Lipsiensi, part. II. p. 116 sqq.) Bentleyi suspitione reiecta, scribere iubet *ἐπτάπεκτος*, et intelligit de capra hirsuta, de qua in hoc poematio iambico lusit Homerus. *Suidas*: ἘΠΤΑΠΕΚΤΟΣ· ἡ βαθείαν ἔχουσα κόμην, ἡ ἐπτάκις δυναμένη κατεῆναι, capra hirsuta, villosa, quae vel septies tonderi potest. Idem in Tzetza *ἐπτάπεκτον* et in Proclo *ἐπτάπεκτον αἴγα* corrigit: idem iudicat, deprauatum esse Suidam, tom. II. voc. Ὅμηρος p. 689. dum ad Homerum referri scribit Ἡδιέπακτον et ἐπταπέκτιον· nam vel Suidas, vel librarius in scriptura errauit. Idem *Toupius* ridet Tzetzen, qui ex vno hoc Homeri poematio bina confecit, αἴγα et ἐπτάπεκτον, ex vno titulo confinxit duo, et verba coniungenda disiunxit. Proclus enim, ita emendatus, vnum tantum agnouit poemation. *Toupii* emendationem probat cl. *Heyne* in nota ad Procli locum (in Bibliothek etc.) p. 22. Quando post haec in Procli vita legitur *κέρκωπας κενός*, *Toup* ibidem corrigere sustinet *κέρκωπας ἐκένος*, et interpretatur, et qui vulgo κέρκωπες inscripti sunt, qui hodie circumferuntur κέρκωπες· at hanc opinionem vix probandam sentit cel. *Hey-*

28

hh) Vnde probari potest correctio Hemsterhusii ad ar. 2. memorata. *Havl.*

ne eodem loco; contra ei ultima vox nata videtur ex καὶ Νόστος, quos Homero cum Cyclo tributos esse constat. *Harl.*

11. ἩΘΙΕΠΑΚΤΟΣ siue ἸΑΜΒΟΙ. Vide supra in Γνώμαι. Vel si Ioh. Tzetzae lectio ἡ Ἑπταεπακτίος praeferatur, ut sane Proclo quoque et ipsius Suidae posteriore loco, codicibus suffragantibus videtur faciendum, non improbabilis coniecturam doctissimi Bentleii, suspicantis poema illud fuisse in homines septem, qui in litore corpus curabant cibo vel somno, vel aliud quid iocosi et ridiculi faciebant. Aut vero constabat septem carminibus, quae ἐπ' ἀκτῆς siue in litore Homerus effudisse ferebatur. *Fabric.* Pravam esse Suidae scripturam, nec diuersum ab antecedenti poemation, ad nr. 10. iam adnotatum est. *Harl.*

ΘΗΒΑΪΣ. Vide supra nr. 2.

12. ἸΛΙΑΣ ΜΙΚΡΑ, ut Suidae et Hesychio in Διομήδεος ἀνάγκη, siue ut ab Herodoto in vita Homeri cap. 16. vocatur Ἰλιάς ἡ ἐλάσσω, vbi refert, eam a Poeta compositam, cum apud Eudimagistruum *Thestoridem* versaretur, qui deinde pro sua eandem vulgaverit. Initium Operis hoc fuit, teste eodem Herodoto:

Ἰλῶν αὐτὸς καὶ Δαρδανίην ἱππυλον

Ἦς περὶ πολλὰ κῆδον Δαναοὶ θορύσσοντες ἄρησι. [P]

Meminit eius Poematis, sed non addito auctoris nomine, [*Pausanias* lib. III. cap. 26. p. 278. med.] *Clement* Alex. 1. Strom. p. 321. et Callisthenes libro secundo ἐλληνικῶν apud auctorem Scholii veteris *) ad Euripidis Hecubam v. 914. quod e codice Fulvii Vrsini producit *Iosephus Scaliger* lib. V. emendat. temporum p. 378. edit. Geneu. 1629. Ἐάλω δ' ἡ Τροία Θαρσηλιῶνος μῆνος, ὡς μὲν τινες ἰσορικῶν, ὀγδοῇ ἰσαμένε, ὡς δὲ ὁ τὴν μικρὰν Ἰλιάδα γράψας, ὀγδοῇ φθίνοντος. Διορίζε γὰρ αὐτὸς τὴν ἄλωσιν, φάσκων συμβῆναι τότε τὴν κατάληψιν, ἥνικα Νύξ μὲν ἔην μεσάτα, λαμπρὰ δ' ἐπέτελλε σελαίνα;

Lefches. *Lefchem*, Pyrrhaeum Lesbium, paruae Iliadis auctorem facit vetus tabella Iliaca illustrata a Raphaele Fabretto, quem vide p. 342. 349. *Eusebius* in Chronico ad Olymp. XXX. et ex eo *Syncellus* p. 213. Scholiastes Pindari et *Tzetzes* ad Lycophronem v. 344. vbi vnum, et v. 1263. vbi vndecim ex illa versus producit. [adde indicem scriptorum a Tzetza ad Lycophron. citatorum, infra, libr. III. cap. 16. p. 426. voc. Λέσχης.] Sed quanquam Ἰλῆς πέρσιν **) *Pausania* teste, *Lefches* scripsit Arcinum Mileesium aemulatus, longe tamen latius patuit [et res iliacas post Homericam Iliadem comprehendere debuit] argumentum paruae Iliadis, ut docet *Aristoteles* cap. 23. poetices, vnde Ilii πέρσιν a *Lefche* scriptam, cum parua hac Iliade Homero adscripta neutiquam confundendam, aduersus *Salmasium* in Solin. p. 854. contendit *Theodorus Ryckius* diss. de Aeneae in Italiam aduentu, p. 445. Initium poematis *Lefchis* perstringit *Horatius* in arte v. 136. scriptorem cyclicum adpellans:

Fortunam

ii) *Vossius* de hist. Gr. p. 41. ait, ex belli Troici historia a Callisthene scripta, *Plutarchum* in Camillo referre, quo die capta fuerit Troia: sed ex hoc loco Scholiastae Euripidis adparet, scripsisse illud Callisthenem libro secundo Rerum graecarum. Solum enim Callisthenis nomen, nullum vero eius

scriptum laudat *Plutarchus*, licet apud *Ciceronem* V. 12. ad famil. exstet historiae belli Troici a Callisthene scriptae mentio.

kk) Ilii Persin scripsit etiam *Aعات Argians* laudatam Athenaco lib. XIV. et *Stesichorus*, de quo infra cap. 15.

Fortunam Priami tantabo, et nobile bellum.

Ἀΐσω Πριάμοιο πυχὴν πολέμοιο τε κλεινὸν ἦ).

Ceterum falsus est *Petauius*, qui in *Rationario temporum* part. I. lib. I. cap. 10. part. II. lib. II. cap. 9. 10. et alibi pro veteri illa parua Iliade habuit, tum *Federicus Morellus*, qui tamquam veteris poetae graeci cum versione et notis Parisiis in 8. edidit poema Iliacum graecum eruditi, sed recentis poetae, *Laurentii Rhodomanni*, quod sine auctoris nomine edidit *Michael Neander*, Lips. 1588. 8. vna cum eiusdem Rhodomanni *Argonauticis*^{mm)}, *Thebaicis* et *Troicis*, siue *Epitome Homeri* et *Cointi totius historiae Troianae*, stylo Homérico elegantissime expressa, *Troicis* item *Manassae* versibus politicis, et poemate *Dorico Rhodomanni de Arione Methymnaeo*. *Troica* eadem, praefixo, ne quis dubitet, Rhodomanni nomine, paululum mutata leguntur cum *Metaphrasi Latina poetica ad Calceem Cointi Smyrnaei*, Hannon. 1604 8. *Fabris*. Confer. supra ad libr. cap. II. §. 4. p. 9. adnotata. In cod. *Homeri Veneto* praemittuntur nonnulla excerpta ex *Procli Chrestomathia*: in his nr. 4. Ἰλιάδος μικρῆς βιβλία τέσσαρα Λέσχω Μυτιληναίῃς. *Leschis* igitur hoc loco vocatur *Mytilenaeus*. vid. cl. *Siebenkees* in *Bibliothek der alten Litteratur und Kunst*, part. I. p. 66. ibid. inter inedita p. 35 sqq. promulgata est illa particula. Ex argumento autem hoc e *Proclo* seruato intelligitur, exordium illud carmen habuisse ab *Achillis* morte et armorum iudicio et productum fuisse vsque ad vrbis excidium. Ad *Leschis* testimonium prouocat *Eudocia*, in *Aesemo*, p. 31. *Viol.* *Tanaquil Faber* in vitis poetarum graecorum ex grammaticis graecis interpretibus animaduertit, *Pindarum* hinc inde nonnulla ab eo mutua sumsisse. Plura de *Ilinde parua* dabit cel. *Heyne* in Exc. I. ad libr. II. *Aensidos* *Virgil.* p. 277 sqq. edit. II. — Λέσχως, *Lescheus Pyrrhaeus*, h. e. *Pyrrha* ciuitate oriundus, *Aeschyleni filius*, ἐν Ἰλίσ περσίδι saepius citatur a *Pausania* lib. X. cap. 25. p. 860. 861. 863. et cap. 26. p. 864. cap. 26. p. 862. citatur tantum Λέσχως, ex quibus locis etiam, quae in illo poematio tractata fuerunt, cognosci potest. Illam tamen a *Pausania* laudatam Ἰλίσ πέρσιν *Leschei* nullam aliam fuisse, quam partem *Iliadis paruae*, eo nomine inscriptam, existimarat *Heynius* l. m. p. 281. At quod a *Proclo* (in cod. *Veneto*, vide *Bibliothecam* mem. p. 66. et inter inedita p. 37 sqq.) in fragmento argumentum Ἰλίσ πέρσιν β'. ΑΡΚΤΙΝΟΥ (quod carmen diuersum fuit a carmine eiusdem *Arctini* de *Memnone*), breuiter exponitur, tandem suspicatus est ibidem, non aliam forte fuisse Ἰλίσ πέρσιν *Pausaniae* sub *Leschei* nomine laudatam, quam hanc ipsam *Arctini*. In nota tamen ad *Procli* fragmentum, in *biblioth.* mem. p. 39 sq. *Arctini* Πέρσιν Ἰλίσ existimat diuersam fuisse ab Ἰλίσ πέρσιν, a *Lescheo* perscripta. adde cl. *Haeren* in *Bibl. der alten Litter. und Kunst*, part. IV. p. 61 sq. *Harl.*

13. ΚΕΡΑΜΙΣ, *Suidae* memorata, siue *Κεραμεῖς*, vt ex *Polluce* legit [P] *Hemsterhusius*ⁿⁿ⁾, non aliud poema est, quam XXIV. versus *Hexametri*, qui exstant^{oo)} apud *Herodotum* in *Homeri* vita cap. 32. atque inde apud *Suidam* in Ὀμηρος, vbi testantur, titulum

ll) Sed is versus a *Salmasio* confectus et pro paruae *Iliadis* *Lescheae* primo versu venditatus est in *Excitt.* *Plin.* p. 601. A. scilicet is *Iliadem* Ἰλιάδου diuersam ab *Iliade parua*, et eandem cum *Cypriis* carminibus esse volebat: vt ait cl. *Heyne* ad *Virg.* Exc. I. ad libr. II. p. 278. *Harl.*

Vol. I.

mm) Haec pro antiqui scriptoris *Anonymi* poemate habuit *Iosua Barnes* ad *Euripidis* *Medeam* p. 175.

nn) [Vid. hunc ad *Pollucem* p. 1255. nr. 14. in primis in *Addendis* ad hanc paginam.]

oo) Rectius itaque debebat hoc loco, vbi *deperdita* *Homeri* scripta recensco, praetermitti.

B b b

lum illis datum ΚΑΜΓΝΟΣ siue Fornax. Pollux X. 23. sect. 85. τὰ δὲ κάνιστρα τῷ παύσαντος τὸς κεραμεῖς, ἔς τινες Ἑσιόδῳ, (fortasse leg. Ὀμήρῳ) προσνέμεισι.

14. ΚΕΨΚΩΠΕΣ ab Herodoto cap. 24. et Proclo in Homeri vita, qui Κέκωπας κενὸς vocat, tum a Suida et Iohanne Tzetza inter scripta Homeri memorantur. Harpocration quoque p. 87. memorat τὸς εἰς Ὀμηρον ἀναφερομένους Κέκωπας. Fuit autem argumenti ludicri de hominibus callidis ac fraudulentis versutisque. Inde Prouerbiū κερκωπίζων pro fraudulenter agere. Vide Eustathium ad Odyss. κ. sub extremum; et ad Odyssae β. pag. 74. Cicadarum quoque genus κέκωπες apud Asianum X. 44. hist. animal. adde P. la Seine de Nepenthe Homericō p. 1347. [vide ad nr. 10. adscripta.]

Cyclus. 15. ΚΥΚΛΟΣ etiam a Suida refertur inter scripta Homeri, et Iohannes Philoponus in 1. Analytic. testatur Κύκλον poema a quibusdam ad alios, a nonnullis ad Homerum auctorem relatum fuisse. Neque alius videtur ab illis intelligi, quam Cyclos Epicus, (melicis et elegiacis contra distinctus,) siue corpus quoddam πολύστιχον ex Cypriis carminibus, parua Iliade, aliisque poematis pluribus variorum auctorum, Hexametro carmine scriptis [et ad Homeri non tam artem, quam sermonem potius et calorem et epicam formam compositis] congestum ^{pp}). Proclus in Chrestomathia apud Photium codice 239. auctor est, incepisse a Coeli et Terrae congressu, pertexuisseque fabulas Graecorum de Diis, et alias interualli Mythici narrationes vsque ad excidium Troiae, et, qui hoc secutus est, reditum Vlyssis in Ithacam. Hoc itaque corpus poematum propter consequentiam non interruptam integramque et periodum rerum, quas describebat, et propter amplitudinem operis, dictum est, Cyclos ^{pp}), et

^{pp}) Vetus Epigramma in Apollodori Bibliothecam Cycli Epici quoddam veluti compendium, apud Photium Cod. 186. μὴ κύκλιον ἔστι πολύστιχον εἶχον etc.

^{qq}) Primus fortassis, inquit H. Dodwellus, corporis huius collector fuit Dionysius seu Milesius seu Samius, seu vrbis vtriusque ciuis. Hunc κυκλογράφον alii, (vt Tzetzes XII. Chil. v. 186.) alii κύκλων (vt Schol. Pindari, vel vt Suidas) κύκλος ιστορικὸν auctorem Veteres appellant. Non quidem, vt opinor, quasi alius ab Epico Cyclos ille fuisset historicus, sed quod poetas complecteretur historicos, qua nempe Mythica etiam Historiae nomine censetur, historia certe, in qua versarentur poetae, omnino dignissima. Sic enim Eumelus Poeta antiquissimus historicus adpellatur Schol. Pindari Olymp. 13. Huius Dionysii libros septem fuisse, auctor Suidas est. Nec illum numerum excedunt veteres, qui ex hoc opere testimonia depromserunt Clements Alex. in protrept. et Athenaeus lib. VII. Dipnos. cap. 3. (At Schol. Euripidis vndecimum librum laudat vs. 1123. Phoeniss.) Quo tempore vixerit, incertum est. Clemente tamen antiquiorem fuisse constat atque Athenaeo. (imo aequalem Hecataei, circa Olymp. LXV. clarum fuisse testa-

tur Suid. in Ἑκαταῖοι.) Accessere deinceps alii ad hunc eundem Poetae ipsi quoque Epici, collectore fortasse Polemone, a quo nomen Cyclidis Polemoniasticis. Confer Scholia ad Iliad. γ. 242. [et in cod. Veneto ad h. l. item ad Iliad. ε. 244. ἡ ἱστορία παρὰ τοῖς Πάλεμνιαις, ἥτοι κυκλικαῖς. ad Iliad. ψ. 346. ἡ κύκλικος. ad Iliad. ε. 39. autem ἡ ἱστορία παρὰ πόλεμνι. Harl.] Illi locum fortassis habebant in Cyclo, qualis exstabat aetate Procli. Haec doctissimus Dodwellus, quibus adde, si placet, quae de Dionysio Milesio dixi lib. III. cap. 32. pag. 799. Χερῶν ἐγκυκλίῳ καὶ Τρωικῶν ἀγῶνι memorat Platarchus Alexandro pag. 681. Cinesiae Cyclidi macilentiam perstringit Aristophanes apud Athenaeum XII. p. 551. Fabric. Dionysius Milesius Herodoto paullo antiquior circa Olymp. LXV. vixisse traditur, κυκλογράφος Suidae et Tzetzae dictus, non, (vt ait cl. Heyne in Excursu I. ad Virg. Aen. II. p. 269 sq.) tamquam cycli epici auctor, quod male traditur; sed propter opera, quae cyculum mythicum et historicum efficiebant, eaque in hunc modum ordinanda, vt scripserit Μυθικὰ, Ἱστορικὰ, Τρωικῶν βιβλία γ', tum κύκλων ἱστορίῳ ἐν βιβλίοις δ', sequebantur τὰ παλαιὰ et tandem τὰ μετα Δαρῶν: nisi duo haec vnum idemque opus fuerit;

et poetae, quorum erant illa carmina, Lesches, Antimachus ^{rr)}, Eumelus, Stesichorus alique, *Scriptores Cyclici*, de quibus consulas licet *Iac. Nicolaum Loensem* lib. I. Misc. Epiphylidon. cap. 4. *Ioseph. Scaligerum* Epist. 195. *Casubonum* VII. 3 sq. ad Athenaeum. *Ioh. Wouweranum* cap. 24. Polymathiae, *Vossium* III. 5. 14. Institut. Poetic. *Dan. Heinsium Daceviumque* ad Horat. [P] *Salmasium* ^{ss)} p. 597 sq. ad Solin. et *Henr. Dodwellum* de veteribus Graecorum Romanorumque Cyclis p. 800 sq. *Fabric.* De *poetis cyclitis* eximiam conscripsit dissertationem *Christian Gottlieb Schwarz*, Professor quondam Altdorfinus, (quem doctum libellum, ex schedis auctoris locupletatum, recudi feci in eiusdem Dissertationibus selectis, Erlangae 1778. 4. p. 33 sqq.) Nemo tamen curatius egit de illis poetis, quam cel. *Heyne* in I. Excursu ad Virgil. Aen. II. pag. 267 sqq. II. edit. et ad *Procli* fragm. in Biblioth. der alten Litteratur und Kunst, part. I. p. 14 sqq. Inedit. E priore disquisitione, p. 268. repetam pauca, quoniam Fabricius non satis diligenter distinxit. „Primo, ait, quorum poetarum nomina et opera hoc cyclo comprehensa fuerint, res est partim obscura, partim controuersa, etiam inter veteres; nec satis constanter traditur, quam late eius argumentum patuerit; modo enim intra belli Troiani fines ille substituisse; modo ad ipsam cosmogoniam euagatus esse narratur. Quo ipso constare puto, intra priuatam nonnullorum doctorum grammaticorum opinionem totam hanc de cyclo epico praeeptionem substituisse in diuersa abeuntium. Neque umquam tale corpus plurium poetarum aliter confectum, quam ut grammaticus aliquis eorum recensum seu indicem faceret, et singulari forte libello aut in opere grammatico ederet; nec facile omnes, quorum magnus fuit numerus, qui Genealogias deorum, Titanomachias, Gigantomachias, Argonautica, Thebaica, Heracleas, et sic porro, tum in rebus Iliacis, qui *Nóses* scripserunt, tali indice enumerati fuerunt. *Arctinum Milesium*, *Eumelum*, *Leschen* et *Cypria carmina* eo comprehensa fuisse, plerique tradunt; *Antimachum*, *Stesichorum*, alios inferunt alii, fide non satis explorata. Videntur porro plura in hac quaestione confundi. Alius est *Cyclus Mythicus*, h. e. fabularum complexus inde a genealogiis deorum ad Troiae usque excidium deductus; alius *Cyclus Troianus*, h. e. fabularum ad bellum Troianum spectantium. Iam ab *his cyclis* dictos arbitror *poetas cyclicos* et *carmina cyclica*, quorum argumenta intra alterutrum mythorum complexum et orbem continerentur; non vero, ut ipsi cyclum aliquem constituerent. Ex priore genere fuere Theogoniae, Cosmogoniae, Titanomachiae, qualis fuit seu Eumeli Corinthii, sub Olympiadum initia; seu *Arctini*, Corinthii, (non Milesii.)

B b b 2

fuere; in quo ipso habemus historicae catholicae scriptorem antiquiorem illis, qui vulgo habentur. „Illum Dionysium a Diodoro Siculo in libris quinque prioribus, qui exstant, exscriptum esse, suspicatur *Heyne* in Comment. II. de fontibus historiar. Diodori in Comm. societ. regiae doctrinarum Götting. tom. VII. adde *Wesseling* ad Diodor. III. 52. p. 220. *Schwarz* in diss. de poetis cyclis §. 14. p. 46 sqq. collectionis a me factae. *Harl.*

^{rr)} *Antimachum* quidem inter Cyclicos refert *Acro* in schol. ad Horatii A. P. vl. 136. sed male id fieri, docuit *Salmasius* ad Solinum p. 595. G. et p. 598. B. quem sequutus est cl. *Schellenberg* in *Antimachi Reliquiis* p. 22. *Harl.*

^{ss)} Idem *Salmasius* apud Aristotelem de Sophist. Elench. lib. I. cap. 9. ubi Homeri poesis cui titulus *Κύκλος* sophistice *figura* esse arguitur, quia circulus figura est: pro *Ὀμήρου* nomine iubet reponere *Εὐμήδης*. De *Eumeli*, Corinthii, poematis, qui circa Olymp. III. claruisse dicitur, agit praeter *Salmasium* ac de Poetis scriptores *Vossius* de Hist. Gr. lib. IV. cap. 1. [adde *Simson*. Chron. col. 477. in primis de eius Corinthiacis, reliquisque poematibus, clar. *Groddeck* in Biblioth. der alten Litteratur etc. part. II. p. 94 sqq.] *Sam. Petitus* lib. II. cap. 2. Obseru. pro *Ὀμήρου* apud Aristotelem legit *ὁ μύθος*, quae coniectura mihi non probatur.

lesii ¹¹⁾,) Gigantomachiae, Φορωνίς, Δαναΐς, Eoeae, Naupactica, Ἡρακλεία, Argonautica, Θηβαΐς, (κυκλικὴ dicta,) τὰ ἔπη τὰ εἰς τὸν πόλεμον τῶν ἐπὶ γόνων, Ἀλκμαίωνις, Μινυαὶς, Αἰγίμιος, Οἰχαλίας ἀλῶσις, Κῆρυκος γάμος, Ἀμαζονικὰ, Θηηής ex altero autem *Arctinus*, *Lefches*, *Stafinus Cyprius*. Confusus cum his cyclis *cyclus epicus*, quem grammatici Alexandrini, Aristarchus et Aristophanes Byzantinus, constituerant, dilectu inter poetas epicos veteres facto, et principibus, tamquam in canone et censum relatis: Fuere illi Homerus, Hesiodus, Pisander, Panyasis, Antimachus. (vid. Quinctil. X. 1. 51 sqq. Proclus Chrestomath. et hinc Tzetza Prol. in Hesiod. et in Lycophron.) Translatum est hoc nomen cycli epici etiam ad illa duo cyclicorum genera, quatenus res Troianae et mythi hexametris erant expositi. Tractum aliquando nomen ad duo carminum genera, quibus tamquam nota aliqua eo ipso inureretur; alterum, quoties poetae in argumento iam ab aliis tractato, in rebus notis ac tritis, *circa vilem patulumque morarentur orbem* (Horat. A. P. 132.): alterum, quum epici carminis naturae et artis ignari narrationem a primis rei primordiis repetitam per singulas partes, tamquam scriptores pedestres, exponerent: quod v. c. Statius in Achilleide tentauit: ad hoc genus spectat Epigr. in Anthol. II. 40. p. 163. Steph. Nata hinc illa, apud *Acronem* in Horat. cyclicum poetam esse, qui variare res nesciat; et *Isidor.* VI. 17. ea carmina cyclica vocari, quae cuiusque materiae simplici forma facta sint. Haec tenus cel. *Heyne*: qui ad Procli fragm. Ined. in Biblioth. der alten Litterat. und Kunst. I. p. 45. ad Procli ductum rem ita paucis complectitur: „*Cyclus epicus* variis modis dictus est: primo, ut sit *cyclus mythorum* inde ab Vrano vsque ad Vlyssis reditum in Ithacam et mortem; hic proprie est *Cyclus mythicus*: dictus tamen *epicus*, quoniam plura erant carmina epica, quibus illae fabulae expositae erant; secundo *Cyclus epicus* dictus est ipsorum horum *carminum epicorum*, quae ita digesta et ordinata a grammaticis fuerant, ut contextus fabularum inde a theogonia ad Vlyssis nouissima haberetur. Carmina haec *cyclica* et *poetae cyclici*. Iam in cyclo extremum, nec ignobilem tamen, locum tenebant res Troianae, adeoque carmina, quibus illae expositae erant — secundum historiarum ordinem — Cyprium carmen, Homeri Ilias, Arctini Aethiopis, Lefcheis f. Lefchei Ilias parua, Arctini Excidium Ilii, forte et alterum Lefchei, Nostii, Odyssea, Telegonia etc.“ A cyclicis illis poetis quodammodo diuersi erant κύκλιοι χοροί. *Cyclius* autem *chorus* idem erat, qui dithyrambus, erantque tres chori ad Bacchum pertinentes, κωμικός, τραγικός et κύκλιος. vid. *Aristoph.* Nub. 311. ibique schol. et interpretes. *Bentleii* Resp. ad C. Boyl. de origine tragoediae, p. 168 sq. subiectam Epistolis Phalaridis a Lennepio et Valkenario editis. Hos irridet et a Nubibus ali ait *Aristophan.* in Nubib. 332. ad quem locum vid. Scholiaf. et Bergler.

Iuuat hic, potioribus, de quibus Fabricius, Schwarzius et Heyne egerunt, et Argonauticorum scriptoribus omissis, aliquot carmina veterum, siue cyclica, siue in quibus antiquissimae historiae heroicae partes decantatae fuerunt aut expositae, paucis memorare. De *Hellamico Lesbio* eiusque opusculis optime disseruit cl. *Sturz*, in praesenti Professor Geranus, in Hellanici fragmentis etc. Lipsiae 1787. mai. 8. *Asius* composuerat carmen heroicum, quo historias veteres complexus ἐγενεαλόγησεν, ut ait *Valkenar.*

11) *Arctinus Corinthius* occurrit quidem apud *Athinaeum* VIII. p. 227. at enim, quoniam Milesius tantum notus est, doctiss. *Heeren* ad vetus marmor in Biblioth. der alten Litterat. und Kunst,

part. IV. pag. 53. censet, apud Athen. verba esse transposita, et legendum Ἀρκτίνος δὲ ἢ Εὐμολος ὁ Κερνίδιος. adde eundem virum humanissimum ibid. p. 61 sq. *Hark.*

not. ad Euripid. Hippolyt. diatribes p. 58 sq. not. vbi quaedam de illo narrat. *Eugammonis* Τηλεγονίας β. summam dedit *Proclus* in Chrestom. e cod. Veneto editam in Biblioth. der alten Litterat. und Kunst. I. p. 42 sqq. cum doctis animaduersionibus cel. Heynii. vid. ad *Hesiodum*, infra II. 8. 15. not. et supra ad I. 16. 4. fin. — *Eumelus*, (de quo vide ad notam Fabricii) auctor dicitur *Gigantomachiae*, (apud Schol. ad *Apollon.* I. 555.) *Titanomachiae*, (apud eundem ad I. 1165. *Athenae.* VIII. p. 227. et in fragmento quodam tabulae marmoreae a cl. Heeren in Biblioth. der alten Litterat. etc. eleganter acuteque explicito, part. IV. p. 52 sq.) *Euroripiae*, ὁ τὴν Εὐρωπίαν πεποίηκας, (a Schol. ad Homer. *Iliad.* ξ. 130.) a Tzetza ad Lycophron. 174. 480. et 1024. et a scholiaste ad Pindari Olymp. XIII. 75. p. 149. edit. Oxon. vocatur *ισορικός ποιητής*, *Diogenes* vero *Laertius* libr. V. segm. 6. *Eumelum* laudat ἐν τῇ πέμπτῃ τῶν ἰσορικών. Apud Apollodorum et Pausaniam nomen illius frequenter occurrit. adde infra ad lib. II. cap. 8. 14. not. b. — *Κρητικός μῦθος* apud Scholiasten *Arati* vs. 46. et a Pseud-Eratosth. cap. 27. ad *Arati* phaen. *Epimenides* dicitur ὁ τὰ κρητικά ἰσορικών. — *Nicander* in *Αἰτωλικαῖς* apud Schol. Venet. ad *Iliad.* ε. 843. et Tzetzen ad Lycophron 799. Plura *Nicantri* carmina eius generis vide infra lib. III. cap. 26. nr. IV. Apud eundem Tzetzen 786. memoratur *Silenus*, Σειληνὸς ὁ Χίος ἐν δευτέρῳ μυθικῶν ἰσορικών. *Satyrus* dicitur apud *Dionys. Hal.* A. 55. ὁ τὰς ἀρχαίας μύθους συναγαγών. — *Onasi* Ἀμαζονίδων primum librum laudat *Eudocia* in Viol. p. 410. voc. Ὑλας. *Onatum* tamen auctorem Amazon. nominat Scholiast. Theocrit. XIII. 46. qui num idem sit, ac *Munatus* apud Scholiast. Theocriti II. vs. 100. dubitat Fabricius in Catal. scriptorum in scholiis ad Theocritum memoratorum, vol. II. p. 441. Grammaticus tamen vetus ad schol. Theocriti VIII. 38. Μέναντος, αἰτ, ἐτυμολογῆ, (ὁροδόμνιδες) οἶον ἐν ὄρεσι θάμνοι. — *Pythostratus*, frater Xenophontis secundi, composuit poema *Theseidos* apud *Diogenem Laert.* II. segm. 59. p. 115. edit. Meibomii. — *Thamyris*, Orphei aequalis, *Gigantomachia* iam Plutarchi aetate (de Mus. opp. tom. II. pag. 1132. B.) periisse videtur. — *Heracleam* siue de Herculis actis scripserunt *Pisander*, (de quo schol. ad Aristoph. Nub. v. 1074. supra I. c. 26. §. 3. Valckenar. ad Euripidis Phoen. schol. p. 790. nr. 71. et 75. atque Heyne Exc. laud. p. 283 sqq. edit. II.) *Rhianus* graminaticus: libros IV. citat *Eudocia* p. 371. et plures apud eandem p. 409. vbi quoque *Diocleidis* Deliacae memorantur. In scholiis cod. Veneti plures alii citantur; *Stamphyli* Thessalica, Boeotica, Argolica; *Servii* Troica (*Servius* ἐν τρίτῳ τῶν Τρωικῶν in scholio a Valcken. Ammonii editioni subiecto, pag. 248.); *Rhiani* Thessalica: *Chrestodori* Lydiaca, etc. vid. cl. *Villoison* Anecd. graeca II. p. 185. et Prolegomena Homer. p. XXXII. Et plures eiusmodi scriptores ex Apollodoro, Eustathio aliisque scholiastis colligi possunt. De quibusdam vide ad Hesiodum inter scripta illi quondam adtributa. *Oidipodiam* carmen ignoti auctoris memorat Scholiastes ad *Euripidis* Phoenissas, vs. 1748. pag. 790. quod ibi p. 791. Valckenar. cyclicum fuisse suspicatur, aliaque huiusmodi poemata nominat antiquissima, quorum conditores iam olim habebantur incerti, vel prorsus ignorabantur. Cyclicae *Thebaidis* (partis cycli epici, et a Thebaide Antim. diuersae,) fragmenta quaedam indicauit Schellenberg in Antimachi Colophonii Reliquiis, p. 23. not. *Θηβαΐδα ἐν βιβλίῳ β'* scripsit *Menelaus* Aegaeus. vid. Snidam h. v. et Ruhnken. diff. de Longino §. X. fin. *Telefis* Methymnaeus, et poema ignoti *Danaïs* occurrunt in vetusto marmore. vide cl. Heeren l. m. p. 56. ibidem p. 57. sq. *Oidipodeia* clare adtribuitur *Cinaethoni*, poetae Lacedaemonio, Olymp. III. qui scripsit Genealogiam Deorum atque Heroum, s. Theogoniam. Harl.

*Carmina Cy-
pria.*

16. ΚΥΠΡΙΑ *ΕΠΗ, siue κυπριακά, quae a *parua Iliade* diferte distinguuntur. *Aristoteles* in poetica cap. 23. *Pausanias* L. X. [cap. 26. p. 862. λέσχεως δὲ καὶ ὁ ποιήσας ἐπὶ τὰ κύπρια, διδόντων Εὐρυδικὴν γυναῖκα Αἰνεία] *Suidas* et alii, dicitur *Homerus* filiae suae dotis loco dedisse, quum prae inopia aliter eam elocare non posset. Auctor *Pindarus* apud *Aelianum* lib. IX. cap. 15. Variar. vbi v. *Perizonii* not. Filiae nomen *Arsephouem* fuisse notat *Tzetzes* Chil. XIII. v. 638. Generum *Homeri Stasinum* Cyprium ^{uu)} vocant Grammatici veteres apud *Proclum*, adfentiente *Tzetz*a, aiuntque, eundem carmina illa edidisse, quae a patria *Stasini* deinceps *Cypria* adpellarentur. Cui sententiae *Proclus* opponit, quod non inscribantur ποιήματα κύπρια, accentu ^{vv)} in antepenultima. *Athenaeus* VIII. p. 334. ὁ τὰ Κύπρια ποιήσας ἐπὶ, ἔτε Κύπριος τις ἐστὶ, ἢ Στασίανος, ἢ ὅστις δὴ ποτὲ χαίρει νομιζομένῳ. *Homerum* auctorem illius operis negat *Herodotus* in Euterpe s. lib. II. cap. 117. et *Clemens Alexandrinus* in Protreptico p. 19. vbi scriptorem Cypriorum Carminum ab Homero distinguit, perinde vt *Suidas* in οἶνος, cui adde, qui illa retulere ad *Dicaeogenem*, vt *Aristoteles* cap. 16. Poetices, vel ad *Halicarnasseum* quemdam, (*Pigretem* fortassis,) vel ad *Stasinum*, sub cuius nomine *Cypria* laudat et versus quosdam ex illis producit auctor Scholiorum ad *Iliad.* α. v. 5. vel ad *Hegesiam Salaminium*, vt refert *Athenaeus* lib. XV. p. 682. et *Proclus* in *Chrestomathia* ap. Photium Cod. CCXXXIX. vel ad *Theopompum*, cuius Cypriacum carmen laudat *Fulgentius* 1. Mytholog. cap. 2. vel denique ad *Eucloum Cyprium*, qua de sententia *Gyraldum* consules. Pluribus opus hoc constitit libris: nam librum vndecimum *Athenaeus* laudat p. 682. et duodecim versus Hexametros ex illo producit. Alios affert idem p. 334. et sub *Stasini* [P] nomine *Tzetzes* Chil. 2. v. 710. Latinis versibus iam olim reddiderat Poeta vetus *Naeuius*, cuius *Cypriam Iliadem* laudat *Charisius* lib. I. p. 118. Hic *Naeuius* a *Scaliger*o ad *Catullum* p. 112. eumque secuto *Salmasius*, vitiose *Naeuius* adpellatur ^{ww)}. Nam et *Priestianus* lib. X. *Naeuium* vocat, in testimonium citans librum *Iliados* secundum, vt obseruatum *Theodoro Rychio* in diss. de Aeneae in Italiam aduentu, quem p. 446 sqq. de Cypriis hisce Carminibus accuratius differentem vide post *Salmasium* ad *Solin.* p. 598. 599. edit. *Traiectinae*, *Ioh. Meursium* in *Cypro* lib. I. cap. 1. et *Tiberium Hemsterhusum* ad *Pollucem* p. 1255. *Fabriz. Küster* ad *Suidam* tom. II. p. 683. Locus classicus de Cyprio carmine est in *Procli* fragmento, e codice Escorialensi descripto et in *Bibl. der alten Litterat.* v. Kunst part. I. p. 23 sqq. inter inedita a cl. *Tychsenio* publicato ab *Heynioque* illustrato. *Cypria*, videmus, constitisse XI. libris et comprehendisse res inde a *Thetidis* et *Pelei* nuptiis vsque ad *Iliadis* initia. Ex illis Hymnum in *Venerem* Homero tributum, esse expressum, acute coniicit *Groddek* de Hymnorum homeric. reliquiis, p. 41. De illis adde *Wesseling* ad *Herodoti* vitam *Hom.* p. 752. et ad ipsum *Herodot.* II. cap. 117. p. 157. cel. *Wernsdorf* in *Poetis latin. minor.* vol. IV. p. 563 sqq. in primis cel. *Heyne* in *Exc.* I. ad *Virg. Aen.* II. p. 280 sqq. *Stasinum* Cyprium fuisse auctorem, probabilior est sententia. In schol. editis et Venetis ad *Iliad.* α. 5 et 6. citatur ἡ

ἱστορία

uu) *Herodotus* in *Homeri* vita cap. 25. auctor est e duabus Poetae filiabus vnam discessisse innuptam, alteram viro Chio collocatam fuisse. Porro ἐκ τῶν Στασίαν Κυπρίων hi versus proferuntur in veteri Gnomologico eap. περί αἰδῆς et apud *Stobaeum*:

Ζῆνα δὲ τὸν ἔξαινα καὶ ὅς τινες πάντ' ἐφύευσαν
Ὅν ἐθέλων ἀπᾶν, ἵνα γὰρ δὲς ἔσται καὶ αἰδῆς.

vv) Num vero *Κυπρία*, vt putabat *Salmasius*, an *Κυπρία*, non addit.

ww) Conf. cel. *Wernsdorffii* comm. de *Hom.* ristis latin. in primis scđ. III. de *Cypria* *Naeuii* *Iliade*, p. 572. tom. IV. *Poet. latin. minor.* *Hark.*

ἰσορία παρὰ Στασίῳ (ita edidit Villosion; contra Siebenkees in Biblioth. der alten Litteratur part. III. p. 62, *Tafelnum* ibi nominari scribit,) τῷ τὰ κύπρια πεποιηκότι, et fragmentum est seruatum: male editum est in Wassenbergh edit. Iliad. I. et II. vers. mem. παρὰ Ταρασίῳ, sed v. *Wassenbergh* in notis p. 133. vbi plures laudat auctores, qui et de auctore et de argumento illorum carminum disputarunt. Ad Iliad. π'. 140. tantum legitur: ἡ ἰσορία παρὰ τῷ τὰ κύπρια ποιήσαντι. *Hartl.*

Margitus. 17. ΜΑΡΓΙΤΗΣ siue Poema Satyricum in stultum quendam hoc nomine. Harpocraton in *Μαργίτης*: Ἐκάλειν δὲ τὸς ἀνοήτους ἔγω, διὰ τὸν εἰς τὸν Ὅμηρον ἀναφερόμενον μαργίτην, ὅπερ ποίημα Καλλιμάχος θαυμάζειν νοικεν. Ad quem locum consulēs si placet Maussiaci et Valesii notas. Dio Chrysostomus diss. 53. Γέγραφε δὲ καὶ Ζήνων ὁ Φιλόσοφος ἔτε τὴν Ἰλιάδα καὶ τὴν Ὀδυσσεάν, καὶ περὶ μαργίτη δὲ, Δοκεῖ γὰρ καὶ τὸτο τὸ ποίημα ὑπὸ Ὁμήρου γεγονέναι, νεωτέρους καὶ ἀποπερρωμένους τῆς αὐτῆς φύσεως πρὸς πόησιν. Auctor Certaminis Homeri ac Hesiodi: Κολοφώνιοι δὲ καὶ τόπον δεικνύουσιν ἐν ᾧ φασὶν αὐτὸν γράμματα διδάσκοντα τῆς ποιήσεως ἀρξασθαι καὶ ποιῆσαι πρῶτον τὸν Μαργίτην. Meminere praeterea huius poematis, Homeroque tribuunt, et quaedam ex eo proferunt Plato Alcibiade. 2. p. 231. *Aristoteles* in poetic. cap. 4. [sect. 4. vbi v. not.] et lib. VI. ad Nicomach. cap. 7. (ibique *Eustathius*) et ad Eudemum lib. V. cap. 7. *Plutarchus* in Demosthene p. 856. C. [p. 730. vol. IV. edit. Reiskii,] vbi Demosthenes Alexandrum M. puerum et Margitem vocauit. Scholiastes Aristophanis ad aues, v. 914. *Tzetzis* Chiliad. 4. v. 868. εἰς ὃν ὁ γέρον Ὅμηρος ἡρώϊάμβους γράφει. Idem Chil. 6. hist. 62. et *Suidas* in *Μαργίτης*: Ex eodem *Suida* [et *Eudocia* p. 358] in Πίγρης cognosces, poema hoc a quibusdam non Homero tributum, sed *Pigreti* Halicarnasseo Artemisiae fratri. Ab *Eustathio* ad Odyss. κ'. p. 413. [f. p. 1669. edit. rom. de stupore Margitis agitur, et] laudatur ὁ ποιήσας τὸν ἐπιγραφόμενον Ὅμηρος μαργίτην. Similiter ambigui haerent *Proclus* [vide inter inedita in Biblioth. der alten Litteratur I. p. 11.] et anonymus alter ab Allatio editus in Homeri vita et *Clemens Alex.* 1. Strom. p. 281. Heroicis Hexametris trimetros Iambicos, quatuor breues primo pede habentes, in Margite passim permixtos (ἡρώϊάμβους *Tzetzis* vocat,) testatur praeter *Hephaestionem* in Enchiridio p. 64. *Marius Victorinus* lib. I. II et III. artis metricae p. 2512. 2524 et 2572. edit. Putschii, [conf. *G. Cuperus* in Apotheosi Hom. p. 80.] Ceterum de Margitae stultitia, quae postea in prouerbium abiit, videndus *Suidas* [in vocab. *Μαργίτης* tom. II. p. 496. vbi vid. Küsteri notam,] et *Adagiorum* Scriptores, [*Mich. Apostolius* Prou. Cent. XII. nr. 46. p. 150. vbi pro ἑκατόν e *Suida* numerus quinquarius ē. est restituendus,] *Dio Chrysost.* Orat. 66. *Lucianus* in Hermotimo cap. 17. tom. I. p. 516. *Polybius* in Excerptis Peiresc. p. 58. 59. ταῦτα γὰρ ἔχ' οἶον Τίμαιον εἰρηπέναι τις ἀν' πιεῦσαι, ἀλλ' ἔδὲ τὸν λεγόμενον Μαργίτην ἐκείνον. Vide et *Petrus* Petitem lib. II. Miscellan. Obseruat. capite primo. Scholia Graeca ad *Lucian.* tom. II. p. 36. [in *Philopseud.* cap. 3. tom. III. p. 32. edit. Reitzii,] vbi leges Margitem numerare molitum fluctus maris. Iambico metro primus vsus in Margite *Homerus*, si credimus *Alio Fortunatiano*, p. 2692. *Fabric.* [P] *Le Beau* iun. in Hist. societ. reg. Paris. vol. XXIX. p. 50 sqq. de hoc carmine eiusque argumento agit, idque Homero adtribuendum censet, *Chabanon* vero in *Memor.* illius societ. vol. XXX. p. 539. a Margite putat, comoediam cepisse initium. — Sed *Anonymus* apud Allatium nec non apud *Wassenbergh* e cod. *Leidensi* non ambigue, sed diserte *Margitem* abnegat Homero et hoc reliquaue poemata, praeter Iliada atque Odyssaeam habet ἀλλότρια καὶ τῆς φύσεως καὶ τῆς δυνάμεως ἕνεκα. Vberius disputat de illo carmine et Margitis

gitis stupore *Wassenbergh* in notis in vitas Homeri p. 11 — 16. in Homeri Iliadis lib. I et II. cum paraphrasi graeca etc. Franequerae, 1781. 8. Ille censet, quia Plato et Aristoteles Margiten non dubitanter tribuunt Homero, nouerat Demosthenes, in deliciis autem habuit atque imitando expressit Callimachus, ab Homero profectum fuisse carmen, *heroicis* conscriptum *versibus*, Margitem, quo hominem ad quamcumque artem tractandam inutilem et insigniter stultum comicorum more ridendum propinauerit, ad illius vero Margitae Homericæ imitationem, aliud quoddam carmen argumenti magis ridiculi et pinguis fabricatum fuisse *Pigretam Halicarnassaeum*, Artemisiae vel fratrem vel filium, qui hexametris *iambicos* miscuerit et multa de suo addiderit ridicula: hunc *Pigretis* Margitem aetatem tulisse, atque in recentiorum manibus versatum, quum Homericus ille iam dudum, incertum, quo casu, intercidisset. Quod *Aristoteles* de poet. 4. iambos, quos numquam adhibuisset Homerus, in huius Margite agnouisse dicitur, locum explicat *Wassenbergh* docetque, ex eo id minime posse probari: contra mone-re philosophum, ad *Ψόγης* pertinere Margiten poema, et *lapsu temporis* iambicum illud me-trum carminis genus *ψογικόν* intrasse. Haec omnia latius explicat probatque vir doctus. *Harl.*

Νόσσι. 18. ΝΟΨΤΟΙ ²²). *Suidas*. Videntur hi fuisse pars *Cycli Epici* et egisse de re-ditu Graecorum in patriam post euersam Troiam. Sine nomine laudantur ab *Apollodoro* lib. II. Bibl. et a Scholiaste Euripidis in argumento Medae, *ὁ τὸς νόσσις γράψας*. *Fabric.* *Νό-σοι*, in his *cyclici*, h. e. qui ad cyclum epicum referebantur, plures fuerunt, diuersosque habue-runt parentes. v. *Suidam* ibique *Küster*, cl. *Heyne* ad *Apollodori* biblioth. p. 990. *Augiae* Troezenii *Νόσων* ē citantur, eorumque argumentum e *Procli Chrestomathia* e cod. Veneto exhibetur in Biblioth. der alten Litteratur v. Kunst, part. I. inter inedita p. 40 sqq. cum obser-uatt. cl. *Heynii*, qui horum auctorem numquam alias legere meminit, nomen prorsus ignotum. *Lysimachus*, (aliis *Symmachus*), ἐν πρώτῳ Νόσων occurrit apud *Tzetzen* ad *Lycophron*. p. 874. Teste scholiaste ad *Pindari Olymp. XIII.* 31. p. 145. edit. Oxon. *Eumolpus* Corinthius scripsit νόσον τῶν ἐλλήνων. etc. *Harl.*

Οἰχαλίας 19. ΟΙΧΑΛΙΑΣ ὈΛΩΣΙΣ, de hac dixi libro superiore cap. 4. vbi de ἄλωσις. etc. *Creophylo*. De argumento huius poematis confer scholia ad *Iliad.* ε. 392. et *Strabonem* libr. IX. p. 438. qui non magis de Oechalia, quam ceperit Hercules, quam de au-ctore poematis huius constare adfirmat. *Fabric.* *Proclus* in *Chrestom.* in Bibl. laudata, p. 9. Homerum dicunt, γράψαντα Οἰχαλίας ἄλωσιν, τέτῳ (*Chreophylo*), χαρίσασθαι. ἥ τις νῦν ὡς Κρεωφύλῃ περιφέρεται. E *Photii* Lexico Ms. *Bentlei* in Epistola ad *Millium* p. 61. τέττον, (*Creophylum*) τινες καὶ διδάτκαλον Ὀμήρῳ λέγουσι γεγονέναι, καὶ ἐστὶν αὐτῷ ποίημα Οἰχαλίας ἄλωσις. ἀρχαῖος μὲν ἔν ἐστι, νεώτερος δὲ ἰκανῶς Ὀμήρῳ. *Harl.*

20. ΠΑΙΓΝΙΑ *Suid.* et *Herodotus* cap. 24. in Homeri vita, sed ex quo loco, vt *Proclo* ²³) etiam in Homeri vita, adparet, non fuisse singulare scriptum Poetae hoc titulo, sed potius *Batrachomyomachiam*, *Cercopas* et *Epicichlides* generali illo nomine venire. Etiam iuniori cuidam Homero *παίγνια* *Suidas* tribuit.

21. ΣΙΚΕΛΙΑΣ

xx) Scripsere νόσσις *Anticlidus Atheniensis*, *Eumelus* siue *Eumolpus Corinthius*, *Lysimachus Alexandrinus* (male *Plesimachus* *Plutarcho* p. 1160. de flum. et *Symmachus Tzetzae* in *Lycophronem*)

et *Stesichorus*. Vide *Maussacum* ad *Plutarchum* de fluminibus, vbi de *Inacho*, et *Vossium* de *Histo-ricis Graecis* p. 431. *Suidam* in *Νόσσι*.

yy) Vid. in Biblioth. mss. p. 12. inedit. *Harl.*

21. ΣΙΚΕΛΙΑΣ ἙΛΛΩΣΙΣ, Suidas, apud quem Ὀρχαλίας pro Σικελίας legere sine vlla dubitatione iubet *Richardus Bentleius* in Epistola ad Ioh. Millium, p. 62.

22. ὙΜΝΟΙ, plures alique sub Homeri nomine olim lecti sunt, quam hodie exstant, uti supra, cum de editis Hymnis agerem, adnotavi. Versus quosdam ad Venerem Sophocli ab aliis, ab aliis tributos Homero refert *Athenaeus* XIII. p. 592.

23. ΦΩΚΑΙΪΣ *Herodot.* cap. 16. siue legendum ΦΑΙΑΚΙΪΣ ex Ouidio IV. ex Ponto 12. 27. et 16. 27, vbi latinam *Tuticani* Metaphrasin laudat. *Fabric.* vid. ad *Herodoti* locum *Wesseling.* p. 752. qui, *Fabricium*, notat, coniectando aberrasse. Atque iam antea *Quirinus*, pater purpuratus, in *Primordiis Corcyrae*, Brixiae 1738. 4. cap. III. pag. 19. refutavit eum ex connexionem totius orationis. Multo pronius, ait p. 20. fuisset *Fabricio* suspicari, pro *Phaeacida* legendum apud Ovidium *Phocaeada*, quam apud *Herodotum* Φαιακίς pro Φωκαίς; immo opinatur, nec tamen vult certo definire, *Phaeacidos* poema fuisse partem illam *Odysseae*, vbi, quae *Vlyssi* in *Phaeacia* contigerunt, narrantur, et *Phaeacin* homericam, a *Tuticano* latine versam, fuisse vnam ex illis partibus, in quas *Homericum* poema dissectum sub diuersis nominibus diuisum recitabatur. Iam diuersa esse potuerunt poemata, si vera est *Pseudo-Herodoti* narratio. Atque *Nic. Heinsius* ad *Ouid.* lib. IV. Epist. e *Ponto* ep. 16. 27. putat per *Maeoniam Phaeacida* Ouidii, designari *Odysseae* librum H. quem Ὀδυσσεύς ἀπόπλες ἀπὸ Φαιάκων adpellant *Aelianus* et *Eustathius*: cel. autem *Wernsdorf* de *Homeristis* latinis eorumque fragmentis p. 484 sqq. tom. III. *Poetar. latinor. minorum*, malit nomen a poeta usurpatum et a primaria *Odysseae* parte ductum de tota intelligere, quum praesertim versa a poeta ex *Homero* dicatur, quae opera vix videri possit in aliqua tantum parte operis sumta. *Harl.*

24. ΨΑΡΟΜΑΧΙΑ. Suidas.

Omitto poema commentitium de pugna Heroum apud inferos, quod ab *Homero* scriptum sibi que donatum fingit *Lucianus* 2. *Verae Historiae* tom. I. p. 679. [cap. 24. tom. II. p. 122. edit. *Reitzii.*] Eius hoc ibidem recitat initium: Νῦν δὲ μοι ἔννεπε Μῆσα μάχην νεκύων Ἑρώων. [la *Croze* in not. ad *Lucian.* putat, hunc imitatum esse h. l. initium poematis *Epi-gonon.*]

De aenigmate, quod *Homericum* vocat *Diodori* interpres, quae cepimus, amissimus, quae non cepimus, habemus, meminit *Diodorus Sic.* lib. V. p. 217.

CAPVT III

DE HOMERI SCHOLIASTIS INTERPRETIBVS ET METAPHRASTIS GRAECIS,
QVI EXSTANT VEL EDITI VEL MSS. TVM DE POETAE VERSIONIBVS ET EDITIONIBVS,
ARGVMENTIS, INDICIBVS, LEXICISQVE IN HOMERVM VVLGATIS.

I. De scriptis Didymi Chalcenteri, qui Homerum aliosque scriptores etiam profarios commentariis [P] illustravit. II. Scholia brevia tamen quae sub eius nomine in Homerum exstant, non sunt huius Didymi, neque alterius Didymi Alexandrini iunioris. III. Sed ex Didymo Chalcentero aliisque priscis Homeri interpretibus diu post selecta. Num Eustathius ea viderit, qualia hodie habemus? IV. Porphyrium non esse horum scholiorum auctorem. V. Eorum tum separatim tum una cum Homero vulgatorum editiones. VI. De Schreueliana, de Oxoniensi et Cantabrigiensi Homeri editione cum scholiis Graecis. Additamenta Schreueliana scholiis Didymo tribuit illaudato more inserta. VII. Scholia Graeca in quosdam Homeri locos a Cantabrigiensibus primum vulgata e codice Aloyjii Alemanni. VIII. De Eustathio eiusque παρρησιας in Homerum, editionibus, excerptis Adriani Iunii etc. IX. Commentarius Eustathii laus, institutum, versio latina inedita Vincentii Marinerii. X. Scriptores ab Eustathio laudati nominibus propriis hand expressis. Quare nusquam alleget libros Scripturae Sacrae? XI. Commentarius Eustathii in Batrachomyomachiam. XII. De Scholiis Graecis incerti auctoris in librum IX. Iliados editis a Conr. Horneio. XIII. Scholia et commentarii inediti variorum auctorum anonymorum, tum Porphyrii, Procli, Andronici. XIV. Iohannis Tzetzae Metaphrasis, ἑξήγησις, allegoriae in Homerum, item pro Homericis, Homericis, post Homericis. Allegoriae Homericæ Heraclidis Pontici, Nicephori Gregorae, Mich. Pselli et Iohannis Diaconi Galeni. XV. Scholia Georgii Chrysococcae et quorum pars a Scherpezelio edita est, Manuelis Moschopuli. Mich. Pselli Paraphrasis, et deperdita Demosthenis Thracis. Constantini Hermoniaci Metaphrasis. Scholia Isaaci Porphyrogeniti. Quintus Smyrnaeus falso relatus inter Homeri commentatores. XVI. Metaphrasis Graecobarbara Nicolai Lucani et Demetrii Zeni. XVII. Editiones Homeri Graecae. XVIII. Latinis versibus redditus Homerus. XIX. Latina prosa, ubi de Graecolatinit Homeri editionibus, et commentariis, notisque siue editis siue promissis recentiorum. XX. Versiones Homeri Persica et Syriaca. XXI. Indica. XXII. Anglicae. XXIII. Hispanicae. XXIV. Belgicae. XXV. Italicae. XXVI. Gallicae. XXVII. Germanicae. XXVIII. Tituli Argumenta et periocae librorum Homeri. XXIX. Indices. XXX. Phraseologiae, Lexica et claves Homericæ.

De Didymo. I. Postquam de scriptis Homeri egi, consequens est, vt de interpretibus eius pauca addam, ac primum de Graecis, qui exstant. In his familiam ducit Auctor breuium Scholiorum, quae in Iliadem et Odyseam feruntur sub nomine *Didymi* ^{a)}, Alexandrini puta Grammatici Aristarchei, Chalcenteri a pluribus laboribus literariis adpellati, qui sub Augusto Imp. floruit et plures poetas Commentariis illustrauerat. Commentarium eius in Iliadem laudat Ammonius in λητρεγῶν et χλαμύς. Eiusdem ἑξήγησιν Ὀδυσσεύς, Etymologicum [P] M. περισκέπτω et σκυρὸς. [Scripsit quoque περὶ τῆς Ἀριστάρχου διορθώσεως, atque in codice Veneto, in quo multa ex commentariis Didymi addito interdum eius nomine, e. g. ad Iliad. γ. 10. scholia atque adnotata sunt seruata, singulis Iliados libris subiecta est obseruatio: παρὰ κετὰ τὰ Ἀριστονίκου σημεῖα, (ad calcem Iliad. Σ. additum est μετὰ ὑπομνημάτων,) καὶ τὰ ΔΙΔΥΜΟΥ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ἈΡΙΣΤΑΡΧΕΪΟΥ ΔΙΟΡΘΩΣΕΩΣ etc. vt iam ad superius caput est animaduersum. Atque ex plenioribus illis scholiis

a) Plures Didymi, etiam Grammatici fuere, quos distinguere docet Ionsius pag. 221. Fabric. vide quoque infra, lib. V. cap. 7. vol. VII. p. 56 sqq.

Eudociam Viol. p. 133. quae, cum, tradit, vixisse sub Antonio et Cicerone. Harl.

codicis Veneti manifestum sit, scholia, quae hodie mentiuntur nomen Didymi, falso huic adsignari: nam ex illis Marcianis patet, Didymum non tantummodo fuisse grammaticum, et etymologiarum minutiarumque venatorem; sed quoque varias contulisse recensiones s. editiones atque artem exercuisse criticam. Harl.] Commentarios insuper confecit in Euripidem, Scholiastes ad Hecubam v. 887. 1036. etc. In Aristophanem, Phrynichum, Ionem, Sophoclem, Athenaeus: Libros ἐξηγήσεως Πινδαρικήs, Lactantius lib. I. cap. 22. In Bacchylidem, Ammonius in ὑπόμνημα. Περί λυρικών ποιητῶν, Etymol. Magnum in ὕμνος et προσῳδίαι. Illustrauerat etiam scriptores prosaicos, ut Isaeum, Demosthenem, pluresque Rhetores, quod idem Ammonius in νῆες, Harpocration et alii testantur. Ne de aliis Didymi scriptis in praesenti dicam, quatuor millia enim librorum scripsisse Seneca auctor est Epistola 88. Et si Demetrius Troezenius apud Athenaeum lib. IV. p. 139. Hesychius Illustris et Suidas *) tantum computant ter mille et quingentos. Ob quam causam ab eodem Demetrio dictus fuit βιβλιολάδας, quod sui ipsius, puto iam tot libris, obligus, saepe numero sibi contradixisset. Vide Quintilianum lib. I. cap. 8.

Scholia, quae II. Quanquam vero ex dictis constat, Homerum a Didymo hoc illustratum exstant, non fuisse, non tamen aequè certum est, Scholia graeca, quae habemus, illum auctorem agnoscere. Nam in illis non exstant, quae ex Didymi in Homerum ἐξηγήσει, profert Ammonius, deinde in iisdem laudantur scriptores Didymo iuniores, Plutarchus, Cointus, Galenus, Pausanias, Iamblichus et alii: unde iuniori cuidam Didymo Alexandrino, quem πιθανὰ et περί ὁρθογραφίας scripsisse Suidas ait, illa tribuebat Meursius in Bibl. Graeca p. 1359. Sed et hoc Didymo iuniores sunt Cointus et Iamblichus: nam Apollonium Dyscolum, qui sub M. Antonino vixit, in Didymi πιθανὰ scripsisse, idem Suidas notauit. Quin etiam Didymus ipse, (Chalcenterum intelligi non dubito,) in Scholiis illis nominetenus laudatur ad Iliad. α. 400. δ. 475. et ad χ. 126. Quod autem Gisbertus Cuperus ex loco ad Iliad. δ. 379. Schreuelianae editionis, (in aliis enim haec frustra quaeras,) ubi Δίδυμος ὁ ἡμέτερος dicitur, haec scholia a Didymi discipulis collecta esse suspicabatur lib. II. Variarum observationum cap. 8. virum praestantissimum fefellit additamentum editoris, quod lineolis ille distinxit quidem, ceterum malo more, graecis verbis, ad antiqua scholia adtexuit. Schreuelii enim haec verba sunt: ἄλλοθι παρέδωκε Δίδυμος ὁ ἡμέτερος, (hunc quippe putabat esse auctorem scholiorum, quae recenserebat,) συμμάχως εἶναι συζητιώτας τῶν πολιορκούντων, βοηθὲς δὲ τὰς βοηθῶντας τοῖς πολιορκουμένοις, respiciturque ad Scholion Iliad. β. Catalog. 310. et γ. 188. *) Similiter fraudi fuit additamentum Schreuelianum H. Dodwello, qui in praelectionibus Cambdenianis p. 386. ut recentem valde probet scholiorum horum collectorem, obseruat, in illis citari Eustathium ad Iliad. ε. 203. At enim Merico Casaubono in diatriba de nupera Homeri editione p. 44. videntur haec in Poetam scholia antiquiora esse Eustathio et ab eo respici, cum in suis ad Homerum [P] Commentariis subinde laudat σχόλια παλαιά. Idem obseruat, pleraque illorum Eustathium in suos commentarios transtulisse, adeo ut ex hisce non pauca scholiorum loca emendari possint, quod aliquot exemplis p. 56 fqq. ostendit. Sed et Didymum plus simplice vice laudat et Eustathius, [et, quod graue est argumentum, conditor scholiorum in cod. Veneto seruatorum et antiquior Eustathio:] eiusque ἐξηγήσεις adfert Eustathius,

Ccc 2

b) Vide Suidam in χαλκίφορος.

c) Barnesius quoque in sua editione saepe recti-

nuisse Schreueliana additamenta, in Actis Erudit. 1712. p. 62. arguitur. Harl.

Eustathius, vt in Iliad. β'. p. 274. Iliad. λ'. p. 818. et aliis in locis, verum ita fere, vt non ipse fateatur, se eum inspexisse: ὁ Δίδυμος δέ, φασί, λέγει, vt omittam illa, quae adfert e Didymo, non reperiri omnia in scholiis, quae habemus. {conf. *Aug. Guil. Ferberi* diss. philolog. scholia graeca in Homerum, quae Didymo vulgo tribuuntur, generatim lustrans. Helmstad. 1770. 4.]

Ex Didymo III. Verisimillime itaque dici potest, scholia ista non esse *Didymi*, neque ex *aliisque sunt* solis Didymi commentariis, sed ex Didymo multisque aliis *compilata: nec sunt Heracleonibus.* *ῥοις*, Aristarcho, Cratete, aliisque, (plures enim interpretum sententias passim colligit, cuius rei illustre exemplum habes Iliad. Σ. 486. et Odyss. i. 43. κ'. i. μ'. 89. Et ad Odyss. β' 132. κατ' ἐνια, inquit, τῶν ὑπομνημάτων, Iliad. η'. 156. 133. 135. ἐν ἄλλῳ scil. ὑπομνήματι. Sed et *Μεταφραστὰς* memorat ad Iliad. λ'. 232.) incerto auctore, multis forte post Didymum saeculis collecta, interim erudita, et ad intelligendum Poetam et per noscendam Mythologiam et dialectos ^{d)} vtilissima, tironibus vel imprimis commendanda. Eustathius ipse, quem pleraque illorum in suas *παρεκβολὰς* transtulisse iam dixi, non pauca praeclara ex iisdem omisit, forte quod illa in codice suo non inuenit. Qui enim scholia poetarum in antiquis codicibus euoluerunt, sciunt, ea subinde ab alia manu aucta et plurimum inter se dissidentia occurrere. Ac de his ipsis scholiis Didymo tributis *Mericus Casaubonus* libello laudato p. 45. *Eiusdem auctoris tam sibi repugnantia esse, non ego praeferem.* Nec repugnantia tantum in his scholiis offendas, sed eadem quoque bis repetita aliis verbis, vt ad Odyss. χ'. 299. 300. τ'. 179. Iliad. φ'. 194. γ'. 188. Itaque nec *Heracleonem* Grammaticum scholiorum horum auctorem esse mihi persuaferim, [quod quidem credidit *Thom. Gatacker* in Antonin. p. 37. D. 65. A. 77. B. et alibi: sed male. v. Valck. diss. de scholiis in Hom. etc. p. 103.] quamquam illa sententia non improbatur *Barnesio* tom. II. ad Euripidem p. 158. *Fabric.* [Minora scholia sunt partim glossae siue leuiiores verborum singulorum expositiones, quae seriore[m] quemdam grammaticum habuisse videntur auctorem, partim exegeticae, quae ex collectione variorum scholiorum, quam in codice Veneto A. plenior[m] esse seruata[m], ex editione Villoisoniana cognoscimus, fuerunt excerptae. In prioribus tamen rhapsodiis excerpserat epitomator, quisquis fuerit, diligentius et frequentius; circa medium carmen exegeticae notae s. interpretationes sensum deficiunt; sub finem omissis melioribus scholiis, glossas tantum tardus homo adleuit codici suo. Forfan *Io. Lascaris*, primus editor, interpolauit vetera scholia, et auxit, siue ex suis copiis, siue ex alienis codicibus et paraphrasis. conf. doctum censorem editionis Villoison, in Biblioth. der alten Litterat. und Kunst, part. V. p. 48 sqq. *Harl.*]

Neque sunt IV. Decessor meus Vinc. Placcius ὁ μακαρίτης libro de Anonymis 75. ait, e *Porphyrus*, Gesnero se didicisse, quod *Porphyrus* a quibusdam auctor eorundem habitus fuerit. At enim haec non a Gesnero ipso, verum a Simlero in Gesneri continuatione

d) Passim notat voces Boeoticas, Aëolicas, Domicas, Ionicas, Cyprias, Thessalas, Phrygias, Atticas etc. Schreuel ad Iliad. i. 29. et κ'. 559. λ'. 704. ubi notatur datium a Poeta positum esse loco genitiui, de suo subiunxit, eam esse γενικὴν ἰβραϊκήν. Sic *Psalmus* דָּוִד דָּוִד *Davidis*. Alium He-

braismum notat idem Schreuelius Iliad. i. 329. Grammaticos et librariorum imperitos vetustiores praecipue, multa in Homero corrupisse queritur Scholiastes ad Iliad. θ'. 160. Versus infitiosos et suppositos notat ad Iliad. β'. Catal. 35. i. 395. i. 71. Odyss. λ'. 612. etc. [v. *Ferberi* disput. laudatam.]

novatione memorata sententia, quam sit parum verisimilis, (licet ex Porphyrio plurimum proficisse horum Scholiorum auctorem lubenter profitear,) constat vel ex eo, quod sub Porphyrii nomine alia in Homerum scholia manu exarata adhuc exstant in manibus [P] virorum doctorum, ut infra dicam: deinde laudatur in hisce non modo ipse Porphyrius Iliad. α. 317. β. 249. 308. γ. 175. 250. 314. sed et Iamblichus, Porphyrio iunior, Odyss. β. 153. Io. Mourfii quoque p. 115. ad Lycophron. et Laurentii Lundii suspicio, in Bibl. Graec. p. 54. qui Iohannem Tzetzen breuium scholiorum minorum coniiciunt esse auctorem, neutiquam congruit cum Tzetzae ingenio, qui vanioribus longe et vberioribus commentariis Homerum interpretari est adgressus.

Scholiorum minor. editio- nes. V. Scholia in Iliadem edita primum sunt, graece, Romae *) A. 1517. fol. Σχόλια παλαιὰ τῶν πάντων δοκίμων εἰς τὴν Ὀμήρου Ἰλιάδα. Praemissa duo Iani Lascaris Epigrammata, (non in Didymum, sed) εἰς τὰς ἐν τῇ βιβλίῳ Ὀμήρου ὑπομνηματισίας. Scholia in Odyssaeam primus edidit, praefixo Didymi nomine, Aldus, adiunctis non modo in Iliadem editis iam ante scholiis, sed et Porphyrii quaestionibus Homericis et libello de autro nympharum, Venet. tom. I. 1521. f. 1528. tom. II. 8vo. e) Scholia in Odyssaeam separatim excusa Parisiis Ao. 1538. 8. memorat in Bibliotheca Gesnerus. [Num a. 1538 excusa sint, equidem nescio. Ego vero habeo exemplum paullo vetustius: Δίδυμος τὰ παλαιότατα εἰς τὴν Οδυσσεῖαν ἐξηγήσεις. Didymi antiquissimi auctoris interpretatio in Odyssaeam. μήτ' ἐμοὶ μέλι μήτε μέλιττα. (infra insigne:) Nocet empty dolore voluptas. Parisiis apud Collegium Sorbonae. M. D. XXX. (1530.) S. In calce: Parisiis imprimi curabat Gerardus Morrhuis, Germanus. Septimo Calend. Maii. Anno 1530. Harl.] Ioachimo inde Camera-rio et Iac. Micullo curantibus Homerus integer graece cum scholiis in Iliadem et Odyssaeam, cuius paginae in ora libri adiectis, et subnexis ad calcem voluminis Porphyrii libellis, editus est Basileae apud Hervagium 1535. 1541. 1543. 1551. 4to. siue paruo fol. Iterum Scholia separatim, Homero, quem explicant, non addito, emendatius vulgata sunt a Iacobo Bedroto, graece, subiunctis iisdem libellis Porphyrii, Argentorati 1539. 8. [in aedibus Vuendelini Rihelii, addito elenchō graeco et latino, III. part.] cum Bedroto et Ioh. Sturmii praefationibus, sub titulo: Ὀμήρου ἐξηγητής, Homeri interpres, cum indice locupletissimo.

Edit. Schrevel. Oxoniens. et Cantabrig. VI. Interiecto maiore quam saeculi spatio Cornelius Schrevelius Homero suo graeco-latino eadem Scholia, quae Didymo audacter tribuit, in ima qualibet pagina

Ccc 3

gina

e) Hanc editionem exstare memini in Bibliotheca Gudiana. Etiam in Bibl. Petri Francii fuit cum M. Sladi emendationibus. Fabric. Homeri contextus non additus est, ut Fabricius aliique scripserunt. conf. Humphr. Hodium de graecis illustr. L. Gr. — instauratoribus. edente Iebb. Londini 1743. 8. p. 253 sqq. De Aldina aliisque edd. quibus Porphyrii libri additi sunt v. cel. Goens. praef. ad Porphyrium de antro nympharum p. XVI. sqq. Aldinam vero editionem is docet, non bis a. 1521 et 1528, ut ex Fabricio aliquis colligere potuit, lucem vidisse, sed unam esse editionem, constantem

duabus partibus, prior n. continet Porphyrii libellos sine paginarum numeris, a. 1521. posterior comprehendit Didymi interpretationem in Odyssaeam, 1528. vide quoque Wassenbergh ad Prolegg. §. XI. p. 18. ad Hom. Iliad. I. et II. etc. Harl.

f) Hanc curavit editionem Franciscus Asulanus, qui in praefatione ait, se optimas in Homeri Iliada interpretationes Herculeis emendatas laboribus dedisse. conf. cl. Viljoison. Anecd. gr. II. p. 262 sqq. Hamberger I. p. 66. Harl.

g) Conf. Valcken. diff. de scholiis in Hom. ineditis. p. 143. Harl.

gina graece subiecit, Amstelodami apud Elzevir ^a), et Lugduni Bat. apud Franciscum Hackium Ao. 1656. 4to. Quamquam vero haec editio elegantissima est, tum dispositionis ratione, tum typorum, tamen et in graecum Homeri textum vitia typographica non pauca superiorum Editionum et recepit et auxit, tum et Scholia aduersus priorum editionum fidem detorta, deprauata, mutilata, plurimis additamentis ^b) coinquinata exhibet lectori, ut queruntur *Mericus Casaubonus* in diatriba de hac Homeri editione ad virum Clarissimum Ioh. Georg. Graevium edita Londini 1659. 8. et Cantabrigienfes in praefatione ad suum, de quo mox, Homerum; in qua etiam Oxoniensem *ἔκδοσιν* Iliados, [P] quae A. 1675. 8. iisdem Scholiis illustrata prodiit, Schreuelianae contagio infectam, aegre ferunt. Hi vero, quos dixi, Cantabrigienfes omnium praestantissimam Homeri editionem publico bono vulgare coeperunt A. 1689. 4to. edita Iliade, (Odyssea enim ab iisdem promissa, quod sciam, nondum prodiit,) ad H. Stephani et alias optimas editiones castigata, cum versione longe emendatiore, in posterioribus praecipue libris: (nam in primis tribus vel quatuor pleraque Schreuelianae retinuisse se non diffitentur,) tum scholiis graecis per singulas paginas subiectis, et ad veterum editionum fidem recensitis. Addiderunt etiam varias lectiones, et H. Stephani in Homeri Iliadem notae, quarum vix sextam partem Schreuelius dederat: varias praeterea lectiones, coniecturas et castigationes in Scholia, et suppositorum scholiorum a Schreuelio insertorum elenchum. [Dedit illa quoque Barnesius in sua editione, de qua postea sermo erit.]

Aloyfii Alemanni codex. VII. Denique in calce voluminis adiunxere alia quaedam Scholia graeca vetustissimi codex. Ita, excerpta Ao. 1578. ex optimo Codice ab *Aloyfio Alemanno*, (qui Sophocles Antigonen Italice vertit,) et adscripta in marginibus amplissimis Florentinae ^a) Homeri editionis, de quibus ita scribunt Cantabrigienfes; *Excerpta illa quouis pretio digna, utpote vetustissimorum Criticorum et Grammaticorum reliquias, existimatu facile est. Videbis saepe in iis laudatos, ubi tamen nec in nostris Scholiis, nec in Eustathio laudantur, Sidonium, Seleucum, Zenodotum, Aristarchum, Aristophanem, Herodianum, Chrysippum, τὰς ἀπὸ τῆς σχολῆς, et alios veterum, quorum scripta dudum est quod perierunt.* Haec illi, qui cetera Didymo tributa vulgo scholia nec ipsi audent ad eum auctorem referre; sed ex variorum commentariis collecta existimant, de quibus singulari dissertatione acturos se receperunt, praemittenda Odysseae. [conf. *Küster* in Historia critica Hom. p. 113. *Valckenar* p. 11. praef. ad Iliad. XXII. et p. 105. diss. de scholiis in Homerum ineditis, *Lucas Holsten* de vita et scriptis Hom. cap. VII. p. 244 sqq. infra in tomo IV. et *Villoison* Prolegg. in Homerum p. XV. not.] Lucem quoque adspexit *Ilias*, Graece cum iisdem Scholiis Didymo adscriptis, Oxoniae e Theatro Scheldoniano An. 1695. 8vo. *Ὅμηρος Ἰλιάς καὶ εἰς αὐτὴν σχολαὶ ψευδεπίγραφα Διδύμου.*

Eustathii Comment. VIII. Praeter haec incertorum minora scholia, exstant etiam in Iliadem pariter atque Odysseam, diffusi et varia eruditione, grammatica praesertim, referti Commentarii

^b) Eadem haec editio est, etsi tituli diuersi: Communibus enim sumtibus Homerum excuderunt Hackius et Elzevirius. Itaque falluntur viri docti, qui de illis loquuntur tamquam de diuersis.

^c) Haec interdum virgulis includit, ut ad Iliad. γ. 365. *ἔως σφραγίσαν οἱ ἔθνηται, οἱ ἄνθρωποι, καὶ ἡ*

ψευδώνυμος καὶ ἀδολογητῆρα σοφία. Sacriflime vero sine vlla nota antiquis admiscuit.

^d) Eiusmodi exemplar editionis Florentinae Ao. 1448. fol. cum Scholiis MSS. in Bibliot. Regis Christianissimi exstare testatur *Labbeus* p. 280. Bibl. nov. MSS. [conf. *Villoisonii* Prolegg. p. XV. not.]

mentarii, siue, vt ab auctore inscribuntur, *παρεμβολαὶ Eustathii* patria CPolitani, qui in Flori monasterio Constantinop. Monachus atque Rhetorum primo Magister¹⁾, et magnae Ecclesiae Diaconus, tum designatus Lyciorum Myreorum Episcopus, ac denique Archiepiscopus Thessalonicensis, circa annum [P] Christi ^m) 1160. et post floruit sub Manuele Alexioque et Andronico ^m) Comnenis. Cum hisce Commentariis graece primum editus *Homerus* est Romae praefixis priuilegiis Iulii III. Pontificis, (cui etiam inscriptum opus est a Nic. Maiorano,) Caroli V. Imperatoris et Henrici I. Regis Galliae, tribus in folio voluminibus, *Εὐσταθίου ἀρχιεπισκόπου Θεσσαλονίκης παρεμβολαὶ εἰς τὴν Ὀμήρου Ἰλιάδα*. Romae 1542. — — *εἰς τὴν Ὀδυσσείαν*, ibid. 1549. — Index *Matth. Deuarii*, ibid. 1550. fol. [conf. *Bure Bibliogr.* instructive, B. L. nr. 2498. p. 207 sqq.] quam editionem manu *Salmafii* passim notatam euolui Gluckstadii in Bibliotheca Gudiana. Iterum excusus cum Eustathii commentariis *Homerus* Basileae apud Hieron. Frobenium 1560. fol. 3. Volum. Indicem locupletissimum ad Romanam editionem composuit Matthaeus Deuarius, cuius exstat libellus insignis de particulis linguae graecae, Romae primum editus an. 1588. 4. deinde Londini 1657. 12. et an. 1700. Noribergae in 8. eodemque anno Traiecti in 12. recusus: [Emendatus, cum notis *Io. Gottfried Reusmanni*, rectoris scholae Schneeberg. Lipsiae et Schleiz. 1775. mai. 8.] Indicis in editionem

1) Vide *Demetrii Chomatensi* locum apud Allatium de consensu Ecclesiae Oriental. et Occid. lib. II. cap. 8. pag. 613. Etiam libellorum supplicum Magistrum fuisse Eustathium tradit, sed nescio quo auctore; Nicolaus Maioranus. In Catalogo Bibliothecae Scorialensis pag. 127. memoratur Oratio ab Eustathio Thessalonicensi Archi-Episcopo habita ad eos, qui in templo erant S. Myroblytae siue Demetrii in principio indictionis anno Mundi 6702. (CHRISTI 1194.) *Fabric.* Cel. *Villoison.* in *Anecdosis graecis* tom. II. p. 262 sqq. not. postquam multa deperditorum librorum exempla protulit, p. 264. fin. ita pergit. „Gisbertus Cuperus in Epistola XXV. ad Io. Iacobum Scheuchzer p. 982. tom. II. *Amoenitat. historic. eccl. et litterar. Io. Georgii Schelhornii*, scribit an. 1710. se certiorum factum esse, in Bibliotheca Basileensi manuscriptas seruari *Orationes Eustathii*, episcopi Thessalonicensis, et Homeri commentatoris; nec non eiusdem commentarios in Pindarum; ab eoque petit horumce Pindaricorum scholiorum vel praefationem, vel *ῥῆγμα* aliquod. Cui quum respondisset Scheuchzer, haec *Eustathii* opera non amplius in Basileensi bibliotheca comparere, Cuperus rescripsit ibid. ep. 27. p. 940. „Doleo vehementer *Eustathii* orationes manuscriptas, eiusdemque Commentarium in Pindarum non exstare amplius in bibliotheca Basileensi; quum autem, inquit, vir egregiae et spectatae doctrinae me certior fecerit, se eos ibi manibus tractasse non modo, verum etiam incepisse describere; sed propo-

situm perficere non potuisse, non dubito, quin in Museo illo fuerint.“ De Eustathio et aliis orationibus illius mscriptis vid. infra, lib. V. cap. 42. tom. X. p. 290. adde, quos laudat *Hamberger* in *zuverlässigen Nachrichten* etc. tom. III. pag. 296. *Hart.*

m) Male apud Vossium de Historicis Graecis, p. 491. excusum est an. 1500. scripserat Vir doctissimus 1500.

n) Nicetas Choniates lib. X. Annalium narrans huius Eustathii precibus lenitum esse furorem Siculorum, quem capta sub Andronico Comneno A. C. 1185. Thessalonica in victos exercebant, hoc cum encomio maectat pag. 334. *Is erat doctrina, eloquentia et virtute celeberrimus: πολὺς καὶ μέγας ἐν λόγοις καὶ ἀρετῇ διαβεβημένος ἀπανταχῇ, Eustathius, qui et prudentia et usu rerum mirabili praeditus et doctrina profanarum et sacrarum litterarum vberissima ceteris omnibus antecellebat, eaque velut insigni et peculiari nota celebrabatur, τὸ οἰκίστατον ἱκανόν, καὶ ἱερώτερον ἢ χαρακτηρισμὸν. Nam eius oratione vel horridae cautes moneri potuissent, et solo conspectu alienigenis ita erat venerabilis, vt et venienti assurgerent, et orantem libenter audirent, et eius monitis ad humanitatem flecterentur, veluti vulnus inflammatum quod leui manu aqua mollitur.* Idem libro octauo p. 238. eloquentissimum vocat et DEO Mahumedis anathema dicendum, aduersus Manuclis Imp. sententiam vehementissima oratione contendisse refert.

nem Eustathii Basileensem succinctioris auctor *Sebastianus Guldenbeccius*. Prolegomena, quae iam in utrâque editione obuia, Eustathio praemisit Nicolaus Maiorannus, cuius iudicio, *Interpres iste Homeri doctissimus, Philosophus acutissimus, Theologus religiosissimus, qui sensus abditos eruit, speciem omnem deformitatis abstergit, arcana sapientia et pietatis aperit. Impremisque id agit, ne quam totius Philosophiae partem artificis Poeticis occultatam ignoremus. Incredibile est memoratu, quantas opes Graecae Eloquentiae, quantos Thesuros omnium disciplinarum expromat.* Selectas ex Eustathio expositiones Graece excerpserat, cumque his Homerum recudendum dederat biennio ante *Hadrianus Iunius*, Basil. 1558. fol. *Fabric.* [conf. *Gerdes* Florilegium historico-criticum librorum rariorum, voc. *Iunius*, p. 171 sq. edit. II. — Nouam Eustathii editionem molitus est *Alexander Politus*; sed tres tantum tomi, qui quinque priores Iliados continent libros, lucem viderunt:

Eustathii — — Commentarii in Homeri Iliadem. Alexander Politus, nunc primum latine vertit, recensuit, notis perpetuis illustravit. Accedunt notae Antonii M. Salumi. Tom. I — III. Florent. 1730 — 1735. fol. conf. *Acta Erud. Lips.* an. 1738. p. 615 sqq. *Journ. des Sçav.* tom. XCIII. p. 131 sq. *Baumgarten* Nachrichten von merkwürdigen Büchern, tom. X. p. 53 sqq. *Bibliotheq. Italique*, tom. VII. p. 267.

Praeter vitam Eustathii, priori tomo praemissum est *Ascanii Persii* Indicis in Homeri poemata specimen, Bononiae 1597. editum. — In *Miscell. Obsl. Belg.* vol. I. tom. III. pag. 309 sqq. quaedam Eustathii loca contra Cuperum vindicantur et explicantur. — In bibliotheca regia Matritensi apud *Iriart.* pag. 373. graecorum codicum illius bibliothecae in cod. 67. nr. 133. est Εὐστάθιος Θεσσαλονίκης ἐξηγήσεις καὶ δολὴν εἰς τὴν Ἰλιάδα τῷ Ὀμήρῳ. Est videlicet prooemium eius in Iliadem parecbolis praefixum, simulque in primum Iliadis librum commentariorum pars. In biblioth. Veneta D. Marci, teste *Catalogo*, tom. II. p. 245 sqq. cod. 460. continet Eustathii comm. in Odyseam, cod. 461. in nouem priores libr. Iliados, et cod. 462. in posteriores XV. Iliad. libros. *Harl.*]

Laus Eustathii. IX. Has merito inscripsit Vir doctus κέρας ἀμαλθείας. Est enim Eustathii in Homerum opus vere quoddam linguae graecae velut *Copias Cornu*, vt omnes eruditi agnoscunt, et singillatim prae se tulit *Martinus Crusius* in Germano-Graecia p. 39. Modestia et institutum Eustathii patet ex his eius prolegomenon in Iliadem verbis: ἦν δὲ τὸ φιλικὸν δέλημα διὰ τῆς Ἰλιάδος etc. *Placuit mihi Iliadem pertractare*, (vti postea Odyseam quoque), *et utilium rerum copiam studiosis eius lectoribus exhibere, non equidem viris doctis, quos nihil horum subterfugit, sed tironibus, vel recordari ea, quae pridem didicere cupientibus.* [V] *Hoc igitur egi, et utilissima quaeque idoneo ordine collegi, non vt omnia congererem ab interpretibus huius Poetae in medium allata, qui labor inanis neque utilis valde, et immensus erat futurus; sed vt, quisquis cognoscere desiderat, suo quaeque loco disposita reperiret ea, quae non superuacua mihi visa sunt, puta sensus vel orationem solutam scribenti utiles, et Rhetoricas circumductiones in loco exprimere volenti, methodos conuenientes, quarum studiosus et imitatio iuuetur aliquis, et Poetae artificium demiretur: et dictiones plures quidem etiam prosae idoneas, saepe vero duras quoque et asperas et Poeticas, quae nisi certiori suae originis significatione explicentur, propositus locus manebit obscurus: dicta insigniora suae Gnomas, quibus non raro Homericæ Poësis exornatur, Historias non eas modo, quibus Poeta ex professo utitur, sed latius interdum ex aliorum scriptis desumptas: adhaec fabulas, alias quidem simpliciter, vt proponuntur citra penitiorem contemplationem, et nudas; alias vero cum allegorica declaratio-*

ne, et altiore reconditi sensus interpretatione, et alia innumera, quorum cognitio et honesta et ad vitam utilis est; atque ea non solum compendiose, verum omnino varie. Itaque, si quis absque invidia, toto hoc opere perspecto, modestè dixerit conatum hunc nostrum haud prorsus infructuosum esse, ille, opinor, non mentietur. Latinam versionem [et metricam vtriusque carminis Homericæ ac reliquorum poematum et scholiorum, et] commentariorum Eustathii non in Homerum tantum, sed et in Dionysium Periegetem ^o) adornavit *Vincentius Marinerus*, Valentinus, Bibliothecæ Regiæ Escorialensis Praefectus, teste in Bibliotheca Hispana Nicolao Antonio ^o). Sed hae aliaeque viri illius translationes nunquam lucem publicam viderunt; quemadmodum nec latina versio commentariorum Eustathii in Odyssæam, quam ab *Ossanio Ferrario* Mediolanensi concinnatam tradit *Paulus Frischerus* in theatro eruditorum pag. 1541.

Scriptores ab Eustathio laudati.

X. Auctorum Catalogum, quos plurimos laudat Eustathius, proximo capite lectori exhibeo, in praesenti contentus adnotare, quod saepenumero ipsi scriptores citantur sub nominibus adpellatiuis antonomasticis, v. g. ὁ τεχνικός pro *Dionysio Thrace*, Rhetor Cilix pro *Hermogene*, ὁ γεώγραφος pro *Strabone*; pro *Athenaeo* ὁ δειπνοσοφιστής, ὁ περιηγητής pro *Dionysio*, ὁ τὰ ἔθνη συντέμνων, ὁ τὰ ἔθνη γεώψας pro *Hermolao* et *Stephano Byzantino*, ὁ περὶ Περσῶν ἰστορίας pro *Xenophonte*, ὁ ἐξηγητής pro *Herodiano* vel *Apione*. Ὁ διασκευαστής est illi perinde, ut auctori minorum scholiorum ad Odyss. λ'. 583. Homerus ipse, quia narrat, et σχῆμα διασκευαστικὸν adhibet eoque delectatur, ut recte observatum a *Merico Casaubono* pag. 36. diss. de nupera Homeri edit. [Omnes, quos laudavit Eustathius, ab hoc etiam fuisse lectos, aut illius tempestate adhuc existisse, recte dubitat negatque *Valckenar*. in Epistola ad *Roemerum*, praemissa eius editioni, Virgilii collationi scriptorum graecorum illustrati, opera et industria Fulvii Vrsini — *Leovard*. 1747. 8. p. XX sq. „Mirabar, ait, saeculo XII. tantum bonarum rerum superfuisse: videbam passim decantari diffusam *Eustathii* lectionem, et multiplicem doctrinae copiam, non a laudatoribus duntaxat, sed et ab iis, qui scribunt cogitate, nuper valde celebratam ab *Eustathii* interprete laborioso, *Alexandro Polito*, Florentino: sed, re explorata, collaudare coepi utilissimam viri optimi diligentiam; prior autem ista persuasio in dies minuebatur; in primis postquam peruenissem ad cubilia, in quibus pleraque inuenerat *Eustathius*. Tandem credidi, e centenis, quorum testimoniis vitur, legisse paucissimos, et praeter grammaticorum scripta nihil adeo, quod ad nos non peruenerit. Centenos dicebam citatos; et nominantur profecto plurimi praeter illos, quos in indicem retulerat *Hudsonus*. — Inter centenos istos auctores comici citantur, praeter *Aristophanem*, triginta aut etiam plures — Qui tot Comicos, plerosque satis frequenter, laudat, nullam tamen legerat Comoediam siue Tragoediam, quae perierit. — Comicos istorum verba pleraque descripsit *Eustathius* ex *Athenaeo*, qui solus praeter ea quorumvis auctorum loca, et alia centena ipsi subministravit. Diligens *Herodoti* lector, Geographica hausit e *Strabone* et e *Stephano Byzantino*, in quo diversis adpellationibus designando pariter ludit, ut in *Archeostrati* carmine *Athenaeus*. His adde

o) De his dicetur libro quarto cap. 2. vbi de *Dionysio*: at de aliis *Eustathii* scriptis, aliisque *Eustathii*, libro quinto.

p) De *Vincenzio Marinero*, eiusque scriptis vid. Vol. I.

Mémoires de Trevoux, an. 1706. p. 697 sq. in primis *Iriarte* in Catal. codd. gr. biblioth. reg. Matrit. p. 503 sqq. *Harl*.

de *Apionis* et *Herodori* in Iliada, aliorumque vetustissima in vtrumque poema scholia; copiosa *Aelii Dionysii*, *Pausaniae* et aliorum aliquot Lexica; perpaucorum technicorum, *Heraclicidae Alexandrini* et *Herodiani* scripta; fontes habebis, e quibus solis longe maximam commentariorum partem deriuauerit. Sed poetas superflites plerosque legerat diligentissime; et e deperditis quorundam carminibus, quae repererat apud grammaticos, fragmenta profert, quae frustra quaereremus alibi: saepenumero etiam melioribus poetarum codicibus vsus, eas indidem depromit lectiones, quibus ingeniosissimus non esset excogitandis. Haecenus Valckenar. qui in diss. de codice Leidensi, subiecta libro supra memorato, p. 91 sq. „Is, (n. Eustathius,) inquit, mihi quidem legisse tantum videtur *Apionis* et *Herodori* in Iliada commentarios, *Demosthenis Thracis* Paraphrasin *Odysseae*, *Porphirii* adnotationes in vtriusque poematis loca difficiliora, praeter vetusta diuersorum, quorum auctores ignorabantur, in variis *Homeri* exemplaribus scholia. Suspensus, neque id iniuria, eorum etiam, quos legerat, scripta peritura, vir egregius ex illis, quos dicebam, παρεμβολαῖς siue excerpta sua, atque adeo magnam confecit commentariorum in *Homerum* partem, quos iam ediderat saeculo XIII. medio, quum, necdum creatus Thessalonicensis Archiepiscopus, Μαΐτωρ esset τῶν Ῥητόρων, uti recte ostendit e codd. mss. *Alexander Politus* in suo de Eustathio commentar. p. XIX. Tenendum nimirum est, certe maxime probabile esse videtur, diu ante Eustathium fuisse grammaticos, qui Homerum tamquam textum pro grammatica substernerent, aut adhiberent tamquam librum collectaneorum, ad quem obseruationes congererent grammaticas. Numerum talium codicum praeter libros ab Valckenario nominatos habuerat Eustathius. Oἱ παλαιὸι quos citat, e. gr. ad Iliad. β'. 212. tantum ex fide grammaticorum, quos ante oculos habuit, citati videntur. Num igitur vllum codicem cum vetustioribus scholiis habuerit, nec ne, quaeri potest. Nam quaedam apud eum reperiuntur, quae in codicibus A. et B. Venetis, (de quibus paullo post acturi sumus,) exstant: contra quaedam quoque occurrunt in illius commentariis obseruationes, quae neque in cod. A. neque codice B. sunt seruatae: e. gr. Iliad. β'. 2. 212. Iliad. ψ'. 397. Bongiovanni tamen et inprimis censor editionis Villoison. in Biblioth. der alten Litterat. und Kunst part. V. p. 49 sq. ex comparatione libri VI. Iliad. docet, Eustathium collectionem scholiorum, quae in cod. B. Veneto seruata est, ante oculos habuisse, illam vero, quae reperitur in cod. A. ignorasse. Harl.

Ceterum in vastis ad Homerum commentariis, occasione toties sese offerente, virum Christianum, imo Archiepiscopum, scriptores Ecclesiasticos rarissime laudare, sacram Scripturam *) numquam, merito miratus est *Iacobus Duportus* p. 278. Gnomologiae Homericae. Videtur autem inde factum [P] esse, quia pleraque sua ex antiquioribus *Homeri* interpretibus collegit Eustathius, qui Ethnici nullam sacrorum librorum rationem habuere. In hoc quoque multus est, ut posteriorum poetarum graecorum loca passim conferat cum Homericis, et quomodo ex illo expressa sint, doceat.

XI. Dicitur

q) In commentariis ad Dionysium tamen laudat *Θάκην γραφήν* ad vs. 195. respiciens *Ezech. XXXVIII. 13.* et *Dauidem σοφὸν βασιλέα* ad vs. 666. allato Ps. CXLVII. 16. *Fabric.* Nominatum quidem non citat vllum scriptorem sacrum N. aut V. Testamenti: nonnumquam tamen, etiamsi parce, ab illo verba quaedam proferri, de libris sacris petita, aliaque

disciplinae, quam professus est Eustathius, indicia in illius reperiri commentariis, pluribus exemplis commonstrauit *Valckenar.* in Diatribe ad *Euripidis Hippolyt.* p. 266 sq. not. et in textu p. 266. nominat Eustathium admiratorem antiquitatis supra captum saeculi sui perdoctum. Harl.

Eustathii comm. in Batrachom. XI. Dicitur praeterea Batrachomyomachiam Homeri Commentario illustrasse, qui visus tamen hactenus non est, et incerta fide refertur a Gesnero in Bibl. et a Nicolao Maiorano praefatione ad Eustathium.

Scholia gr. ab Horneio edita. XII. Post Eustathium non omittenda Scholia vetusta in librum IX. Iliadis, graece edita a *Conrado Horneio*, Helmst. 1620. 8. Illa *Iohannes Caselius* Florentiae descripserat e libro Petri Victorii, in quo, si non in utraque Homeri *ποίησις*, in alteram certe vel plures eius libros erant manuscripta eiusmodi Scholia. Quo liber Victorii perueniret, haud facile dixerim, etsi in litteris Marci Velseri ad Scaligerum prid. Cal. Augusti an. 1602. datis legi Venetiis venales profuisse quinquaginta circiter Codices graecos MStos, reliquias, inquit Velserus, *quantum quibusdam indicibus suspicor, Victorianae Bibliothecae, quos mediocri nos pretio praestinatuos spero.* [Forlan cum reliquis Victorii libris editis et scriptis peruenit in bibliothecam electoralem Bavaric. Monac.]. Neque hactenus potui certo rescire, quis illorum scholiorum sit auctor; at egregia, vetusta et docta adfirmare possum, post verissimum de illis Caselii et Horneii iudicium, qui Eustathio quoque inspecta haud dubitaturum obseruant, quisquis eius in eundem Homeri librum Commentarios comparauerit. Non autem adeo occupata sunt in phrasibus, vocibusque explicandis, quod nec ipsum nihilominus plane in illis negligitur, quam ut ostendant, Homerum magno verborum delectu, insigni ordine et artificio rhetorico ubique usum esse, egregiaque praecepta ethica et politica passim poemati suo inspersisse. Criticorum itidem sententias de versibus poetae, eorum *γνησιότης* et lectione hinc inde, etsi rarius, referunt: Zenodoti, Aristarchi, Apollodori, Aristophanis Grammatici, Aristotelis et aliorum. *Fabric.* [Horum tamen scholiorum ratio optimo consilio habita est in add. Iliados Oxoniensi 1695. et Barnebianae an. 1711. Plura vide, quae Homero-philus, (h. e. *Io. Christoph. Wolfius*) in Obseruat. miscell. Belgicis, vol. V. tom. II. pag. 153 sqq. de hac editione, comparata cum scholiis graecis in cod. Lipsiensi, et *Valckenar.* in diss. de scholiis in Homerum ineditis §. X. p. 103 sq. adnotarunt. adde ipsum *Petrum Victorium* in Variar. lection. libr. XXXVI. cap. 13. p. 993. edit. Argentor. 1609. ubi duplicem duorum interpretum obseruationem ex antiquis scholiis profert ad Iliad. XVII. 265.

Antea vero quam ulterius progrediamur, plura inferenda videntur. Quantum conferant scholiastae Homeri, non dicam ad interiorem cognitionem vocabulorum, formularum atque antiquitatis; sed ad interpretationem mythorum sensumque pulcri, docent *I. Martin. Chladenius* in Diatr. de praestantia et usu scholiorum graecorum in poetas, Wittenbergae 1732. 4. recus. in eius Opusculis academicis, Lipsiae 1741. 8. tom. I. p. 7 sqq. cel. *Beck* in prolusione academica, de ratione, qua scholiastae poetarum graecorum veteres, in primisque Homeri, ad sensum elegantiae et venustatis acuendum, adhiberi recte possint. Lipsiae 1785. 4. et (quod ex scholiis codd. Venetorum, in lucem nostra demum aetate prolatis, maxime fit manifestum,) cel. *Villoison.* Prolegom. Homer. p. XLIV. not. Antiquissimi vero illi critici, quamquam verba singula ritusque docte quidem, nec raro iusso subtilius, interpretati sunt: rerum tamen expositionem negligentius tractarunt. Nam nec tempus, locumque et aetatem s. heroum s. Homeri vbiuis riteque distinxerunt, nec de poeta, qua poeta, semper recte iudicarunt.

Vt primum autem Homeri carminum interpretes exstiterunt, praesertim a tempore eorum, qui ex schola Alexandrina, in qua interpretatio Homeri pars doctrinae ac disciplinae fuit praecipua, prodierunt: statim obseruationes in poetam tam criticae, quam grammaticae

conscribi et discipulis tradi coeperunt; unde factum est, ut numerus illarum sensim sensimque mirifice augetur. Quo clarior fuit magister, et quo plures is nactus est adsecras; eo maiorem amplioremque auctoritatem eius editio non minus quam adnotationes atque commentarii sunt adepti, atque aliorum minus nobilium celebriumque nominum scholas atque labores obscurarunt. Illorum discipuli, quando alios docere et Homerum interpretari instituerunt, magistrorum suorum dictata s. commentationes vel repetendo vterius promulgarunt, vel, quod fieri solet, nouis auxerunt obseruationibus, vel etiam, si erratum fuisse viderunt, subinde refutarunt. Quo antiquiores igitur fuerint collectiones, eo plures atque vberiores ex priorum interpretum scholiis expositiones seruatae in iis fuisse videntur. Sic vero tanta commentariorum diuersi generis moles ut existeret, necesse fuit, ut eius vastitas et magnitudo deterreret posteros, praesertim saeculis prioribus post Chr. natum, quibus mos compilandi erat sollemnis, a noua omnium commentariorum collectione instituenda. Quare coeperunt siue grammatici, siue alii homines priuati, ex diuersis illis scholiis, commentariisque et criticis antiquiorum obseruationibus ea, quae sibi potiora, vtiliora ac notatu digniora viderentur, excerpere. Sic quoque diuersae excerptorum collectiones enatae fuerint. Talibus, ut supra monuimus, vsus fuisse videtur Eustathius. Alii, ut Porphyrius, collegerunt aut excerpserunt superiorum quaestiones et solutiones; alii obseruationes grammaticas et criticas, alii minutias potissimum grammaticas: alii plures, alii pauciores; prouti ingenium hominum tulit. Postea homines desierunt colligere obseruationes ex antiquioribus, ubi praesertim plurium commentaria scholiaque, temporis, bellorum barbarieque ingrauescentis iniuria absumpta fuerint, et, quae notiores aut celebriores credebantur, aut pleniores erant commentarii, remanserint, quae varia fortuna describebantur a librariis, reliquis neglectis et deinceps pereuntibus. Quae igitur restant scholia tam edita, quam manu exarata, quae adhuc in bibliothecis latent, ea seriores grammatici ex antiquiorum scholiis, commentariis notisque criticis excerpta collegerunt. De scholiis minoribus iam supra disputatum est. Qui hucusque codices Homeri, commentariis Grammaticorum *plenioribus* atque *vberioribus* ornati, innotuerunt, Eustathio excepto, sunt duo Veneti, Florentinus, Vossianus siue Leidenfis, duo Sorianenses, Lipsiensis et Mosquensis: omnes tamen ex vno communi fonte, posteriores autem, n. Florentinus cum reliquis ex vna eademque antiquiore collectione, quam librarii modo diligentius descripserunt, modo negligentius, hinc illinc quibusdam omissis, aut additis, fluxisse videntur. Ex quo adparet, quare in aliis plura desint, quae in aliis sunt seruata, et quare saepe differant inter se, saepius tamen ad verbum conspirent. De Leidenfi et aliis codd. tum paraphrasibus ac metaphrasibus in sequenti paragrapho disputabitur. Ex Florentino cod. ut in superiore §. iam obseruatum est, specimen dedit *Conradus Horneius*. Vberima tamen veterum scholia seruata sunt in duobus codicibus, nr. 453. et 454. qui praestat, in bibliotheca Veneta D. Marci. In posteriore praesertim insunt, variae lectiones excerptae, (ut ad §§. XV sqq. superioris capitis iam obseruatum est,) ex antiquissimis illis et perditis Homeri editionibus Chiis, Creticis, Cypriis, Argolicis, Massilioticis, Sinopicis etc. ex duabus diuersis editionibus Aristarchi, ex duabus Antimachi, ex edit. Aristophanis Byzantini, Callistrati, Rhiani, Sossigenis, Philemonis Cretici, Zenodoti etc. ad marginem versus homerorum adposita sunt signa critica aliaque signa a veteribus grammaticis olim vsurpata, aliaque veteris orthographiae vestigia: inest amplissima homericarum quaestionum ac solutionum collectio. *Fabricius* iam scripserat: „Venetiis in bibliotheca D. Marci Iliadem cum scholiis ab editis multum

multum differentibus seruari, notat *Küster* in historia critica Homeri p. 114. et *Thomasinus* in Catalogo MSS. quae in bibliothecis Venetis occurrunt, p. 39. recenset libros a Cardinale Bessarione illustrissimae Venetorum reipublicae donatos. " In *Graeca D. Marci Bibliotheca codd. MSSorum* ab Antonio M. Zanetto et Anton. Bongiouannio edita, p. 242 prior codex sic designatur: „codex in folio maiore, membranaceus, foliorum 338. saeculi circiter XI. pulcherrimae notae: Homeri Ilias cum duplici scholiorum marginalium serie etc.“ posterioris cod. 454. haec notitia p. 244. datur: „in folio, membranaceus, foliorum 327. saeculi circiter X. nitidissimae notae. Ilias cum scholiis marginalibus etc.“ Idem tamen Bongiouannius postea, sub finem saeculi IX. aut-X. initium, atque adeo diu ante Eustathii tempora, priorem codicem exaratum fuisse, contendit et edidit ex illo, *Scholia in lib. I. Iliadis e cod. Veneto, cum versione et notis*; Venet. 1745. 4. — Enimvero nostra demum aetate contigit studio singulari, cura et diligentia *Siebenkeesii* et *Villoisonii*, VV. Cl. cl. vt et praestantiam illorum codicum atque vtilitatem curatius cognoscamus, et de commentatoribus criticisque Homeri antiquis ac signis veterum multo plura sciamus et certiora. *Siebenkees* igitur perdoctam et adcuratam codicis 454. notitiam praebuit in *Bibliothek der alten Litteratur und Kunst* part. I. p. 63 — 89. (vbi p. 64. aetatem illius confert in saeculum X. aut XI.) et part. III. p. 58 — 72. vbi p. 69. pauca disserit de cod. 453, qui caret signis criticis, et eiusdem aetatis ab eo (a Villoisonio saec. XI.) habetur. *Villoison* autem, cuius curae et diligentiae in describendis ac publicandis illis codicibus res publica litteraria infinitas debet gratias, saluam thesauri illius acquirendi mouerat in Epistola ad Wielandum in *deutschen Mercur*. 1779. mense Martio, in primis in *Anecdosis graecis*, Venetiis, 1781. 4. tom. II. p. 183 sqq. vbi in notis de illis scholiis fusiusegit p. 266 sqq. et in indice, v. *Homerus*. Post longum temporis interuallum opus ipsum praeclarum lucem adspexit:

Ὅμηρος Ἰλιάς σὺν τοῖς σχολίοις. *Homeri Ilias ad veteris codicis Veneti fidem recensita. Scholia in eam antiquissima, ex eodem codice aliisque nunc primum edidit cum Asteriscis, Obeliscis aliisque signis criticis, Io. Baptista Caspar d'Ansse de Villoison, Vpsaliensis acad. societ. latinae Irensis. etc. sodalis. An. MDCCLXXXVIII. Venetiis, typis et sumtibus fratrum Coleti. fol.*

Praemisit doctissima prolegomena, in quibus de signis notisque veterum criticis, de codicibus illis et memoratis veteribus criticis atque interpretibus aliisque rebus antiquariis ac litterariis scite copioseque disputatur; ad quae iam saepius prouocauimus. De contextu Homeri in hac editione paulo infra in recensu editionum sumus acturi. Princeps codex, signis veterum criticorum ac grammaticorum stipatus, Nr. CCCCLIV. in scholiis designatur littera A, cuius auctor critices, variarum lectionum atque emendationum, potissimum habuit rationem; alter vero littera B. Ex hoc vberiore excerptit Villoisonius ea omnia, quae a cod. 454. aberant, nec prorsus luce indigna videbantur, exceptis paucissimis absurdis quorundam insulforum graeculorum etymologiis. Hic codex B. cum priori, A. in multis consentit, in plurimis vero cum Leidenſi et Mosquensi. E cod. 453 scholia codicis 454, quae saepe conueniunt, emendauit et veram ac germanam lectionem in eorum textu constituendo selegit, nec non expleuit lacunas eiusdem codicis 454. cuius nonnulla folia recentiore manu ita suppleta sunt, vt solus quidem repararetur textus, scholia vero desiderarentur, v. Prolegg. p. XLV. Auctor cod. B. scholiorum Christianus fuisse videtur, quod ad Iliad. κ'. 204. ε'. 449. ex versione LXX. graeca et e Pauli epistola ad Rom. 7, 24. quaedam profert, nisi ea sint a recentiore manu ad-

scripta. Auctor vero delegerat potissimum interpretationes, siue, si malis dicere, exegeticas obseruationes, quae quidem spirant aetatem scholae Alexandrinae: nec tamen adeo saepe veniunt interpretationes allegoricas, nisi quando e Porphyrii quaestionibus forsitan homericis loca adferuntur, vt Eustathius fecerat. Sua tempora respicit ad Iliad. Σ. 79. vbi *Apollonius* nominatur ὁ διδάσκαλος ἡμῶν, nisi ea Porphyrii sit obseruatio. Codicis 454. scholiorum collector fuit vnus idemque, cuiusdam criticorum scholae addictus, scripsit, dialectis aeolica et ionica adhuc vigentibus, (ad Iliad. δ. 259. μ. 137. ο. 536. π. 117.) Gymnicos ludos ad suam vsque aetatem permanisse docet, (ad ψ. 683.) sua quoque tempora respicit ad β. 599. (quod scholion etiam prostat in cod. Lipsiensi apud Ernestum h. l.) prouocat denique ad α. 294. μ. 157. etc. ad suos in *Odyssaeam* commentarios, quos Villosion nullibi potuit inuenire. v. Prolegg. p. 27 et 44. not. Ex Apographo codicis Lipsiensis Hamburgensi scholia quaedam praecipue ad libros priores tres et nonum inseruit. Praestans hoc opus quod in pluribus actis et ephemeridibus litterariis est laudatum; plura de eo commemorare superfedeo. Cenfor tamen in *Annal. litterariis* Helmstad. mens. Mart. 1789. p. 203. exemplis docet, multa in scholiis Marcianis esse corrupta deprauataque, quorum medicina ex Eustathio et minoribus scholiis peti possit. Cenfor operis acutus in parte quinta Gottiagensis bibliothecae antiq. litteraturae et artis p. 43. sqq. breuem scholiorum, quae ad nostram peruenerunt aetatem, historiam, illis inter se comparatis, scite composuit: cuius summa haec est. Omnia, nobis cognita, scholia ad Homerum ex duabus diuersis collectionibus enata sunt. Altera, eaque plenissima collectio seruata est in Veneto codice 454. A. altera in Veneto codice 453. B. (At enim non omnia, sed ea tantum, quae aberant a codice A. descripta esse a Villosionio, paullo ante monuimus.) Cum hac conspirat Lipsiensis: vtriusque autem cum alterius Venetae tum Lipsiensis auctores ex vno eodemque fonte hauserunt; sed auctor Veneti exempli multo plura, quam Lipsiensis, descripsit. Ex Lipsiensi tamen passim suppleri potest Veneta altera collectio. Eiusdem familiae sunt exempla Florentinum, Leidense et Mosquense, quae, hinc inde quibusdam a librario aut mutatis, aut contractis aut omissis, ex eodem fonte manarunt, ex quo codex Venet. 453. sumitus est. Atque *Valcken.* in diss. de schol. p. 104. iam seuserat, codd. Florentinum ac Lipsiensem ad vnum exemplar vetustius videri exaratos. *Wassenbergh* vero p. XVI. prolegom. odoratus est, scholia cod. Lipf. omnium maxime conuenire cum Venetis: quod, his editis, factum est manifestum. Cenfor idem Gottingensis doctus repererat quoque in bibliotheca Scorialensi duo Homeri codices cum scholiis vberioribus. Prior Ω. i. 12. conspirat cum Leidensi, atque adeo cum Veneto nr. 453. paucis subinde immutatis, pluribus omissis: habet tamen notas quasdam, quarum quidem interpretatio deficit. Posterior Scorialensis, Δ. i. 4. ea fere, quae reperiuntur in cod. Ven. 453. at parcius minusque plene refert. [De his codd. plura infra.] E codice Veneto A. collector scholiorum, quae vocantur, minorum excerpfit interpretationes s. obseruationes exegeticas. Collectionem vero scholiorum, quae in codice B. reperiuntur, nouerat Eustathius. Illas tamen collectiones, quod post Porphyrii nomen nullius senioris grammatici fit mentio, saeculo fere quarto post Chr. natum fuisse congestas scriptasque, acute sentit Cenfor ille Gottingensis.

De codice *Lipsiensi*, ante Eustathii aetatem scripto, in quo scholia in totos sedecim lib. inde a principio Iliados vno filo deducta sunt, plures viri docti vberius egerunt. Quare breuiori esse mihi licebit. Pauciora, quam debuerat, ex illo adleuit Ernesti suae editioni, et in praefatione mire eum laudat. *Bergler* primus illius fecit mentionem in *Actis Erudit. Lipf.* an. 1712. mense Iul. p. 316. et an. 1719. p. 307 sqq. Idem illa scholia editurus, descripserat ea, eiusque

eiusque ἀπόγραφοι post fata illius demum peruenit ad Bentleium; exemplum vero ad fidem ἀπογράφου Bergleriani factum, nactus est I. Chr. Wolfius, qui in Obss. misc. Belg. Vol. V. tom. II. p. 153 sqq. comparauit illud cum edit. Horneii, et praeclare de codice disseruit. Exemplum illud postea illatum est in bibliothecam publicam Hamburgensem, ex qua communicatum habuit Villosionius. Plura de illo docte disputat Mart. Guil. Müller, Gymnasii Alton. tum subrektor, in Noua bibliotheca philol. et critica Gotting. Vol. I. fasc. H. an. 1783. p. 221 — 231. et p. 337 — 361. ex eo exhibuit specimen scholiorum ineditorum ad Homeri catalogum nauium. Cel. Morus in *Dissertatt. theologicarum et philologicarum*, diss. XIII. p. 397 sqq. dedit ex Lips. cod. excerpta: spicilegium vero cl. Beck in progr. laudato p. 13. not. 41. — Adde Wassenbergh Prolegom. laud. p. 15 sqq. vbi modestum cel. Mori iudicium de illo codice adfert.

Codex Mosquensis, in bibliotheca synodi nr. LXXV. scriptus est in charta laeuigata saeculi, ut videtur, XIV. et Leidensi in omnibus similis, ita tamen, ut interdum plura habeat scholia et errores pauciores: non totam Iliada continet, sed paucos libros (π. υ. φ. χ. ψ.) integros, paucorumque fragmenta. Curatius de eo disputat cel. Matthaei, (quondam Professor litterar. humaniorum in Vniuersitate Mosquensi, p. t. Prof. linguae graecae in Vniuersitate Wittenbergensi,) in praefat. ad *Syntipae*, philosophi Persae fabul. LXII. gr. et lat. ex duobus codd. Mosquens. primum editas etc. Lipsiae, 1781. 8. p. XIII sqq. p. 81 — 122. speciminis loco vir doct. edidit atque notis illustrauit Porphyrii et aliorum scholia inedita ad Iliad. Ω. ex cod. Mosquensi: p. 122 — 148. sunt variae lectiones ex illo codice, et tribus aliis Homeri Mosquensibus, ex Eustathio et quibusdam Homeri edd. Idem vir doctiss. scripsit tria progr. ediditque scholia inedita, ad Iliad. τ. Dresdae 1786. 4. et adiecit animaduers. doctas. — De codice Iliados, quem scripsit Theodor. Gaza et possedit Philadelphus, v. *Humphr. Hodium* de Graecis illustribus L. Gr. — instauratoribus, (Londini 1742. 8.) p. 58 sqq. *Harl.*]

Scholia Porphyrii et Metaphrases Homeri.

XIII. Scholia optima inedita Porphyrii *) in Iliadem, etiam ab illis, quae Horneius vulgauit, diuersa, et ex Bibl. Peiresciana accepta habere se testatus est Isaacus Vossius ad Melam, eorundemque editionem promisit, p. 59. et 154. f. ad lib. I. cap. 9. §. 80. et II. cap. 3. §. 85. Sed obiit citius vir doctissimus, quam haec aliaque, quorum spem eruditus fecerat, daret. Bibliotheca tamen eius, atque in hac Scholia ista seruantur in Bibliotheca Academiae publica Lugduni Batavorum. [Hic igitur codex vocatur *Leidensis*. Scholia vero illa esse optima, nunc habemus, scholiis Veneti codicis, quocum cognatione quasi eiusdem familiae est coniunctus, publicatis, cognitum et compertum. Atque iam Valckenarius testatum id fecit, et multus fuit de illorum praestantia, et codicis historia in adpendice ad Vrsini Virgilium — illustratum. Inscriptis vero: *Hectoris interitus carmen Homeri, sive Iliadis liber XXII. cum scholiis vetustis Porphyrii et aliorum, quae huc usque inedita, nunc primum e codice Leidensis bibliothecae euulgauit Lud. Car. Valckenaer. Accessit eiusdem dissertatio de praestantissimo codice Leidensi et de scholiis in Homerum ineditis. Leuwardiae 1747.* — Conf. Noua acta Erudit. mense Iun. 1748. p. 312 sqq. Scholia deficiunt circa finem libri XXIII. Valcken.

*) Quaedam Porphyrii obseruationes homericae reperiuntur in eius opusculo περὶ πορφυρίου, quod primus euulgauit e cod. Veneto cel. Villosion in *Anecdotis graecis* tom. I. p. 103 — 118. aliud MSt.

exemplar exstat in bibliotheca Vaticana: quod idem est, quod Fabricius ex Holstenii libro laudauit. *Harl.*

Valcken. p. 89 sqq. de illius codicis fatis, forma, aetate, dignitate etc. copiosus, quae Ez. Spanhemius ex illo passim excerpserat, collegit, eaque supplevit, comparauit codicem cum Florentino et Lipsiensi, egit de Porphyrianis, iisque, quae Demosthenes Thrax in Paraphrasi graeca Odyssae bona habuerit. Idem cod. habet scholia interlinearia et marginalia, quorum specimina dedit Valken. p. 110 sqq. et p. 116 sqq. Postquam ap. 136. multa docte disseruit de *Porphyrii* Observationibus in Homerum et quaestionibus Homericis, tam Porphyrii quam *Σοφῆος τοῦ Αὐτῆς*, (quī Ptolemaei Philadelphi munificentia alebatur Alexandriae, p. 146.) et aliorum, earumque indole, pluribus, quae in cod. Leidenſi occurrunt, adlatis exemplis, p. 148. Porphyrius, ait, potissimum in locis, quae viderentur difficiliora, commode enodandis et in tradendis rebus veteris memoriae elaborauit. Idem *Valcken.* antea in editione *Ammonii* in notis atque animaduersionibus multa protulerat ex codice Leidenſi; plura vero scholia ex eo post Animaduersiones. p. 240 sqq. et quaedam in illis correxit in diff. laudata p. 125 sqq. adde ill. *Villoison* in Prolegg. p. XV et XLII. not.

Ex eodem codice Leidenſi librum Iliados I. et II. cum scholiis et ex codice olim Gernleriano, (fuit enim inter libros *Lucae Gernleri*, theologi Basileensis,) dein Wetſteiniano, qui nunc Amſtelaedami in Bibliotheca ſocietatis Remonſtrantium ſeruatur, paraphraſin graecam adiecit *Ev. Waſſenbergh.*

Homeri Iliadis lib. I. et II. cum paraphraſi graeca hucusque inedita, et Graecorum veterum commentariis magnam partem nunc primum in lucem prodeuntibus. Edidit, notas in Paraphraſi, ſcholorum emendatorum ſpecimen et alia quaedam adiecit *Ev. Waſſenbergh.* Franeckeræ apud P. N. Lomars. 1783. 8. cl. Editor immiſcuit præter ea aut comparauit ſcholia tum edita, tum codd. Amſtel. ſ. Wetſteiniani, (cuius quidem ſcholia in margine poſita ſpecimina aliquot dedit *Valcken.* in diff. de ſcholiis Hom. ineditis; et *Waſſenb.* cenſet congruere cum cod. reg. Pariſ. nr. 2766.) Veneti, ex ſpecimine Bongiouannii, Lipsienſis, regii Pariſini nr. 2766. atque Euſtathii. *Waſſenb.* in Prolegom. §. 4. et §. de codice Amſtelaedamenſi agit, et cum *Wetſinio* de ſcript. Homer. p. 156 ſqq. iudicat, codicem quidem eſſe recentiore, elegantiffimum tamen et e vetuſtiore haud dubie ductum, eumque cum libro *Geneuenſi*, cui VIII. ſaeculorum ætas tribuitur, et *Vaticano*, ibidem antiquiſſimo, conuenire, ex eodemque fonte deriuatum. Complectitur vero cod. omiſſo textu homerico, integrae Iliadis paraphraſin.

Etenim haud reperiri vetus Homer. exemplar, cui ſcholia non ſint interpoſita, adſiſtant *Valckenar.* in diff. de ſcholiis in Homerum ineditis p. 106. et cl. *Villoison.* Proleg. ad *Apollonii Sophiſtae* Lexicon, ſect. nona, in qua de metaphraſibus proſaïcis Homer. et codicibus aliquot, illis ornatis, copioſe diſputat: ad calcem vero Lexici adiecit ſpeciminis cauſa tertium Iliadis librum, ſoluta oratione graeca conuerſum cum notis et lectionibus variis, e duobus codicibus regiis, quorum alter, nr. 2766. ſaec. circ. XIII. integram complectitur *Homeri Iliadem* vna cum metaphraſi proſaïca omnium librorum, excepto vicesimo quarto, et ſcholiis, iis maxime, quae ad grammaticam pertinent; quem præter ea laudarunt *Ruhnken.* in præfat. edit. Heſych. tom. II. p. 8. 9. etc. *Koen* ad Corinth. Grammat. p. 19. 20. in primis *Tollius* in præf. ad Apollonii Sophiſtae Lexic. Hom. p. VI. qui illum ſibi ad Apollonium interpretandum ſæpius profuiſſe, et a ſe fere totum exſcriptum eſſe teſtatur. Illam Metaphraſin recudendam curauit *Burgeſſ* in *προπαρὰς οὐνεῖς Ομηρικῆς*, part. II. p. 2 ſqq. et p. 70 ſqq. addidit excerpta ex metrica Paraphraſi Io. Tzetzae inedita. — Alter vero cod. Pariſ. nr. 2684. integrum

integram habet Homeri Iliadem cum metaphrasi librorum secundi, tertii et quarti atque quinti ab initio prosaica ad latus adiuncta; praeter ea cum glossis in omnes libros interlinearibus et scholiis. *Harl.*]

Lucas quoque *Holstenius* de vita et scriptis *Porphirii* cap. 7. 244. cum *Porphirii* in *Homerum* commentaria e *Macrobio* et *Eustathio* commemorasset, obseruat ineditum *Scholiam* *Vaticanum* saepius vsum *Porphirii* auctoritate, praeter ea aliorum scholiorum ἀνεκδότων specimen in primos Iliadis versus adfert e MSto Codice Florentino Mediceo *). Idem [P] *Holstenius* scholiam ineditum Mediceum in *Homerum* passim laudat in notis ad *Stephanum*. [conf. *Valcken.* diff. de cod. Leid. p. 106 sqq. et de sequentibus apud *Labb.* et *Weststein.* codd. *Villoisf.* Prol. Hom. p. 16.] Sed et apud *Labbeum* p. 372. Bibl. nou. MSS. mentio fit Scholiorum longe accuratissimorum et antiquissimorum in decem libros *Homeri* numquam in lucem editorum. — *Ioh. Rudolphus Wetstenius* diff. de fatis scriptorum *Homeri* p. 156. memorat tres Codices MStos metaphraseos in *Homerum*, cuius initium: τὴν ὁρχὴν εἰπέ, ὦ Θεά, τῷ υἱῷ Πηλέως Ἀχιλλέως τὴν ὁλεθρίαν. [Idem initium habent cod. 42. Florentinus Hom. cum paraphrasi in Catal. MSS. gr. bibliothecae Laurentianae a *Bandinio* curato, tom. II. p. 202. et cod. 284. *Io. Rhofi*, Cretensis, manu, litteris nigris descriptus cum expositione perpetua inter lineas litteris rubris exarata, in *Io. Aloysii Mingarelli* Catalogo graec. codd. MSS. apud *Nanios*, *Patricios Venetos*, adseruatorum 4. an. 1784. p. 481. *Harl.*] Itemque aliam Paraphrasin in Bibl. Florentina *), quae incipit: Θεὰ Καλλιόπη εἰπέ ἀκριβῶς ἐν ἐμμελείᾳ ποιητικῇ τὰ κατὰ τὴν μῆνιν τῷ Ἀχιλλέως κ. τ. λ. Aliam item paraphrasin *Moschopuli*, a scholiis, de quibus infra, diuersam et in Bibl. *Vaticana* *) obuiam. Omitto, quos in Bibliotheca Caesarea occurrere narrat *Lambecius*, codices *Homeri* MStos, repletos scholiis graecis marginalibus et interlinearibus. [Valck. l. c. p. 107, inter septem ait, codd. Homericos quos Caesarea recondit *Vindobon.* bibl. optimus procul dubio est MS. Iliadis, scholiis interlinearibus et marg. repletus, quem Cat. bibl. caes. *Vindob.* part. IV. p. 28. recensuit *Nesselius*.] *Neocorus* s. *Küsterus* in noua editione Criticae *Homeri* historiae, [quae vero lucem non vidit,] vulgaturus erat varia specimina scholiorum, paraphrasium et Metaphrasium *Homeri* ineditarum, quae in Bibliothecis *Bodleiana*, *Regia Londinensi*, *Regia Parisiensi* *) aliisque descripsit. Anno MDCCCL Dordraci in auctione publica Bibliothecae illustris *Ioannis de Wit* venum expositus fuit *Homerus* MS. cum obelis *Aristarchi*, et scholiis MSS. quae marginibus adscripta, bonam partem *Porphyrinum* auctorem agnoscunt, adiuncto *Procli* commentario ad sex libros priores Iliados, ex Bibl. *Antonii Seripandi*, *Cardinalis* **): tum *Odyssaea* cum antiquis scholiis MSS. copiosis. An. MDCXCVIII. in Bibliotheca nobilissimi iuuenis *Cornelii Nicolai* prostitit *Amstelodami* *Ilias Graece* una cum commentariis amplissimis *Iohannis Grammatici*, *Tzetzae* puta, de quo mox plura dicam. *Andronici* *) *Hermopolitae* scholia Graeca in *Homerum* MSta extitisse

s) *Porphirii* notas e codd. Vaticano descriptas accepit *Villoisf.* v. eius *Anecd.* gr. II. p. 266. not. *Harl.*

t) Conf. *Valcken.* diff. laud. p. 107. *Villoisf.* Proleg. Hom. p. XV sqq. not. de aliis codd. Mediceis. *Harl.*

u) Conf. *Holsten.* de vita et script. *Porphirii*, c. VII. p. 244. tom. IV. operis nostri *Fabriciani*. *Harl.* Vol. I.

v) E duobus codd. regis *Villoisf.* ad calcem *Lexici Apollonii Soph.* specimina dedisse, paullo ante memorauimus. *Harl.*

w) Plura de fatis huius codicis dabit cl. *Villoisf.* in Proleg. Hom. p. 14. not. *Harl.*

x) *Andronicus* Philosophus citatur a *Gellio* lib. XX. cap. 5. *Fabriz.* Illius Bibl. SS. *Ioh.* et *Paulli* Catalogum codd. graecor. et orientalium praebet

extitisse Venetiis in Bibliotheca SS. Iohannis et Pauli, memorat *Gesnerus* in Bibl. etsi *Thomasius* in Catalogo MSS. Bibl. Venet. nullam eius mentionem faciat. Videtur autem Gesnero hic esse *M. Pompilius Andronicus*, de quo *Suetonius* in Grammaticis cap. 8. coniectura, ut mihi quidem videtur, non valde verisimili, cum Suetonius testetur, eum soli Philosophiae intentum Grammatica neglexisse. *Fabric.* Homericarum paraphrasium quatuor genera constituit *Wassenbergh* Prolegg. cit. §. VI. p. X sqq. *Primum* genus, idque elegantissimum, est verbis anxie non adstrictum; sed liberum, ut historicus potius aliquis, quam poeta loqui videatur; ex quo genere fuerunt *Demosthenis Thracis μεταβολαὶ τῆς Ὀδυσσεύας*, ad atticae dictionis venustatem exactae. *Alterum* genus est, quo *Homerus* ita redditur, ut, licet ad versuum et verborum seriem haud attendatur, poetica tamen maneat *μίμησις*. Exempla sunt, indice *Wassenberghio*, codex *Meermannianus*, ut ait, antiquissimus: in quo ad latus contextus Homericus paraphrasis exstat continua ad omnes libros Iliadis, nusquam interrupta, nisi, ubi scholia, Venetis Bongiouannianis simillima, eius locum occuparunt. Comparandam illam iudicat *Wassenb.* cum paraphrasi interlineari e cod. Florentino, (cuius initium dedit *Wetstein.* de script. Hom. p. 157. ex eoque *Kiister* in Hist. crit. Hom. p. 111. et cuius auctor incertus est, aliis *Michael. Psellum*, aliis *Theodorum Gazam*, parentem illius, quamquam parum certo, habentibus.) *Tertium* paraphrasium genus est, quo verbum verbo reddebatur. Ad id pertinent paraphrases, *Amstelædamentis*, altera *Florentina*, Psello itidem adscripta, *Vaticana*, *Genevensis*, (de quo cod. v. *Senelier* Catal. raisonné des MSts conservés dans la Biblioth. de Geneve. Geneve 1779. 8. p. 48 sqq. *Wetstein.* l. c. p. 156 sqq. *Villoison* Prol. Hom. p. 16. et 42.) *Parisiæ*, ex quibus Villoisonium dedisse specimina ad calcem Lexici Apoll. supra iam animaduertimus, et forsitan plures in Bibliothecis latentes. Sed enim consuetudo Homerum in communem et profaicum sermonem conuertendi antiqua esse videtur. Atque *Valckenar.* in diss. de scholiis in Homerum ineditis p. 114 sqq. reperit ac praeclare illustravit insigne specimen *Platonis* III. Πολιτ. p. 393. D. E. et 394. A. quo, ait Valck. primam poetae *μίμησιν*, loquentis sub persona Chrysis in Iliad. A. a versu 18. vsque ad versum 43 in sermonem solutum, (Φράσω δὲ, inquit Plato, ἄνευ μέτρων, ὅ γάρ ἐμι ποιητικὸς) ita conuertit, ut euadat ἀπλή διήγησις. Insuper alios declamatōres ac sophistas partes tantum quasdam Homericorum carminum separatim soluta oratione explicuisse, aut potius declamationes exercendae artis causa, ad insigniora quaedam Homeri loca elaborasse, monet *Wassenbergh*, eoque refert Prolegg. p. XIII. *Philostrotum* iuniorem, quem, Suidas prodidit, praeter alia reliquisse παράφρασιν τῆς Ὀμήρου Ἀσπίδος, siue eius loci Iliadis Σ, quo scutum Achillis versibus 139 descripsit, tum *Tribonianum Sidetem*, auctorem μεταφράσεως τῆς Ὀμηρικῆς τῶν νεῶν καταλόγου, porro *Tryphiodorum*, qui παράφρασιν τῶν Ὀμήρου παραβολῶν confecit; nec non *Procorium Gazacum*, sophistam, cuius σίχων Ὀμηρικῶν μεταφράσεις εἰς ποικίλας λόγων ιδέας ἐκμεμορφωμένας legit *Photius* cod. 160. p. 338. denique *Dorionis*, declamatoris graeci, Homeri dictam Metaphrasin, quam *Seneca* memorat Suafor. I. Iuuat per hanc occasionem, alios quosdam codices, quos partim recenset aut nominat cl. *Villoison.* in Prolegom. Homer. p. XIV sqq. et XLII sqq., scholiis aut

Nuova Raccolta d'Opuscoli scientifici e filologici, tom. XX. p. 175 sqq. et Nr. LII. p. 204. indicantur *Homeri in Iliadem scholia et notae*, cod. membran. in fol. saec. XV. Stratego scriptore. Verum

ille codex, ut ait *Villoison.* Prolegg. Hom. p. XIV. not. non Andronici, sed vulgata continet scholia. *Harl.*

aut paraphrasibus glossisque instructos, commemorate. Codex reg. Parisin. MMDCCCLXVII continet scholia, itemque codex MMDCCCLVIII. scholia in viginti quatuor Iliados libros, in iis-que Ὀμηρικὰς ἀπορίαις καὶ λύσεις. Bandini in Catalogo codicum graecorum bibl. Laurentianae Mediceae enumerat codd. Iliados cum ineditis scholiis, tom. II. p. 81. 124. 131 sqq. 134 sqq. 174. 178. tom. III. p. 420. 421. etc. Plura dabit continuator operis *Lami*: Le Delizie dei dotti et degli eruditi, Nr. 2. p. 201 sqq. quae nos paullo infra repetemus. Idem *Villoison* ex *Iriarti* Catalogo codd. graecor. Matritens. p. 84 sqq. indicat codicem Hom. cum glossis et scholiis ineditis in priores XII. Iliados libros et XIII. partem ac seorsum in Boeotiam. *Timogones* ἐν ταῖς παραφράσεσιν ad versum Iliadis laudatur in *Apollonii* Soph. Lexico Homer. tom. I. Villois. voc. ἀρπυιαί p. 206. — In *I. Aloysii Mingarelli* Catalogo graec. codd. MSSt. apud Nanios adseruatorum, p. 490. est cod. CCXCIII. in quo leguntur priores quinque Iliadis libri cum interpretatione marginali perpetua, ac nusquam interrupta, sed sermone graeco-barbaro, cuius initium est ὦ θεῶ Μῆσα Καλλιόπη ψάλλε, καὶ εἰπὲ μελωδικῶς τὴν φθοροποιὴν ὄργην καὶ ἔχθραν τῷ Ἀχιλλέως, τῷ υἱῷ τῷ Πηλεως etc. *Harl.*]

Tzetzae metap. XIV. *Iohannis Tzetzae* 9) Metaphrasis Homeri versibus Politicis, siue, vt ipse *Chiliad*. IX. v. 283. loquitur, ἡμαξυμένοις σίχοις scripta ad Irenen Augustam, a qua pro singulis paginis tulit duodecim aureos, hinc τὴν Ἀυγέσης βιβλὸν vocat XIII. v. 625. Fuit MSta in Bibliotheca Antonii Augustini, [P] et hodieque in Bodleiana exstat Oxoniae, fragmentumque illius produxit *Henricus Dodwellus* in dissertationibus de veteribus Graecorum et Romanorum Cyclis p. 802. ex quo adparet, non Homerum tantummodo, sed et alios, qui de bello Troiano scripserunt, opere illo velut compendio esse comprehensos. Video etiam a Labbeo et inter codices MStos Bibliothecae Caesareae Vindobonensis referri *Tzetzae* Iliadem paruum Homericam: Praeferea in Regia Londinensi habentur eiusdem *Tzetzae* Pro-Homerica 2), *Homerica*, et post *Homerica*, quae in Catalogo MSS. Angliae ante paucos annos edito

Ecc 2

perperam

9) Ex *Io. Tzetzae* metrica paraphrasi inedita *Burgesium* excerpta dedisse, vidimus ad antecedentem §. circa fin. *Harl.*

2) Fragmentum horum exstat etiam in Bibl. Augustana; sed in Catalogo MSS. p. 79. perperam latine redditur titulus: *rerum ante Homeri tempora gestarum*. Pro-Homerica enim siue Ante-Homerica sunt de rebus Homericis poemati praemit- tendis eiusque argumentum antecedentibus. *Fabric.* De *Tzetza* eiusque editis et ineditis scriptis copiosius et distinctius agit *Fabricius*, infra libro V. cap. 42. sect. III. et quidem nr. 5 et 6. de Allegoriis Homericis et commentario in Homerum. Ex *Augustano* autem codice editum est fragmentum:

Τὰ Τζέτζα τα προ Ὀμήρου, τὰ Ὀμήρου καὶ τὰ μετ' Ὀμήρου ἐν συντομίᾳ ἰκδοθέντα. *Iohannis Tzetzae Carmina Iliaca nunc primum e codice August. edita* *Gottlob Bened. Schirach*. Halae. 1770. 8.

Cel. Editor in praefatione agit de *Tzetza*, de Cyclo epico, de codicibus et ex *Dodwelli* dissertationibus particulam, quae huc pertinet, repetiit.

Quod in codice Augustano tertia pars, quae Μεδο-
μήρικα complectatur, plane desideratur, cl. editor
addidit versus, quos *Dodwellus* iam euulgauerat.
Eiusdem carminis codex adseruatur in Bibliotheca
publica Dresdensi. Illum vero manu Tryllitii esse
scriptum, in frontispicio adnotatum est: at *Quel-*
lius in Epistola ad *Klotzium*, (p. IX sqq. praefa-
tion.) ex lacuna notata colligit, cod. Dresdensen-
sem ex Augustano exemplari esse descriptum, aut fortasse
vtrumque ex bibliotheca regia Londinensi, vbi
haec *Homerica* seruantur. Subiectae sunt a p. 77.
notae atque emendationes; a p. 81. — fin. humanis-
simi *Sam. Fr. Nathan. Mori* notae ad textum.
adde *Klotzii* praef. ad *Stratonis* epigrammata, p.
19. sqq. Lacunofam tamen et mancā hanc esse
editionem vtrique parte, docuit cel. *Tychsen* in
Bibliothek der alten Litteratur und Kunst, part. IV.
Inedit. I. vbi *Tzetzae carminum Iliacorum* initium
e cod. Vindobonensi nunc primum editum est, et
historia *Tzetzae* eiusque scriptorum in *Praemo-*
nendis egregie illustratur, et *Fabricius* noster no-
tatur

perperam referri sub corrupto nomine Iohannis Tetri, per literas me monuit laudatus Neocorus. Fragmentum insigne μεθομηρικῶν, versibus 20 Hexametris constans, cum scholiis Graecis edidit et notis illustravit idem *Dodwellus* libro laudato p. 803 sqq. vbi notat, operae pretium esse facturum, quisquis Πεθομηρικὰ illa et Μεθομηρικὰ, vtpote ex reliquiis priscorum poetarum Cyclicorum, ipsi licet Tzetzae non inspectorum, collecta integra in publicum ediderit. In instructissima Imperatoris Bibliotheca Viennae, in Episcopi Norwicensis Bibliotheca Londini, et Lipsiae in Bibliotheca Paulina feruatur eiusdem Tzetzae inedita Homeri ἐξηγησις luce non indigna et supra cap. i. §. 9. a me laudata ^{aa)}. In Hispanica quoque S. Laurentii Bibliotheca fuisse Tzetzae commentarium in Iliadem [s. metaphrasin homericam,] notauit *Labbeus* p. 385. Bibl. nou. MSS. [adde *Plüers* Reisen durch Spanien, in Catal. codd. p. 177. vbi dicitur Io. Tzetzae Paraphrasis in Hom. Iliad.] Idem p. 110. et 134. memorat eius ineditas allegorias ^{bb)} in Homerum ad eandem Irenem Alemannam Augustam, quae etiam exstant in [Barocciana nr. 194. Catal. et] Augustissimae Imperatoris Bibliotheca. [v. Lambec. comm. de B. caes. tom. IV. p. 508. Kollar.] Ex hoc opere forte petitaee allegoriae quaedam Mythologicae et morales, quas sub Tzetzae nomine e Bibl. Iani Rutgerfii accepit, latine vertit et vtraque lingua edidit in libellulo *Federicus Morellus* Paris. 1618. 8.

[Iuuat hic ex cl. *Tychsenii* praecognitis in nota laudatis plura excerpere atque hic inferere. Primum animaduertit, Fabricium tria Tzetzae opera, nomine, argumento scribendique genere diuersissima, *Allegorias homericas*, *metaphrasin Homeri* et *carmina Iliaca* non satis distinxisse; allegorias scriptas esse versibus politicis, Iliaca autem esse hexametra. Postea recenset Tzetzae opera edita et inedita. Ex his huc pertinent nr. 4. (vt verbis doctissimi *Tychsenii* utar,) ἐξηγησις siue *metaphrasis Homerica*, qua tota Ilias paraphrasi, pedestri sermone conscripta, explicatur, ita, vt singulae lineae singulis Homeri versibus respondeant, quibus aut subiectae leguntur, aut ex aduerso positae. Exstat in cod. Escorialensi Iliad. Σ. 7. et Matritensi regio XVIII. v. *Iriarte* Catal. Bibl. Matrit. p. 70. In nota, „plures, ait, olim existisse in Bibl. Escur. huius exegeteos codices, didici e catalogo vetusto, qui ibi adseruatur, ante incendium confecto. Laudantur ibi duo alii, in quibus fuisse debet codex Augustini laudatus post Labbenm a Fabricio.“ Tum nr. 6. *Allegoriae Homericae* siue, vt e Küstero laudat Fabricius, (in not. **) ὑπόθεσις τῆς Ὀμήρου etc. versibus politicis. „Spissum opus, quippe quod plus 8000 versibus constare arbitror. Sunt explicationes mythorum homericorum, secundum rhapsodiarum seriem, quibus singuli mythi ad physicas maxime et morales rationes detorquentur, plerumque ineptissime. — Integrum carmen exstat in Biblioth. Escorial. Plut.

III. Y.

tatur aliquoties. Potiora igitur ex illis excerpta textuique inferenda dabimus. *Harl.*

^{aa)} Conf. *Acta Erudit. mens. Iul. 1719. p. 308. Harl.*

^{bb)} Meminit earum Tzetzae ipse Chiliade quinta vs. 776. vti ἐξηγήσας Chiliad. IX. v. 282. [Tzetzae reuera ἐξηγήσας ibi respexit: Fabric. vero male intellexit de Allegoriis Homericis. *Harl.*] Hanc pridem etiam laudauit Petrus Crinitus in libris de honesta disciplina, ne recentiores iam memorem. Ex Tzetzae allegorica Homericarum fabularum

expositione scripta versibus politicis, exstant fragmenta in Appendice notarum ad Io. Malalae Chronicon. Habet et *Ludolphus Küsterus* [quem vide ad Suidam tom II. p. 683.] descriptam e Codice Barocciano [nr. 24 et 194. ex quorum altero descripserat Küsterus,] et collatam cum MS. Regio Paris. Titulus est: ὑπόθεσις τῆς Ὀμήρου ἀλληγορηθεῖσας παρὰ Ἰωάννη Γραμματικῆ τῆς Τζιτζε, τῇ κραταιότητι βασιλεύσῃ καὶ Ὀμηρικῶν Κυρία Ἐρμῆ τῇ ἐξ Ἀλκυονίδων. Initium operis: Ἐπὶ Φαιδρῶ πανσέληνε σελήνη σιλασφόρε etc. [est quoque in cod. 2644. 2705. 2707. Bibl. regiae Parisinae.]

III. Y. 20. qui est ipse codex Augustini, Fabricio laudatus. Ex hoc ego codice prooemium descripsi integrum, quarum specimina fortasse aliquando dabit haec bibliotheca. Continetur praeter ea in codd. bibl. reg. Paris. 2644. 2705 et 2707. Labbeo iam memoratis in Bibl. nova MSS. p. 110. et 134. An ex hoc opere desumpta sint, quae sub titulo *Allegoriarum mythologicarum* edidit Fed. Morellus, nondum comperi. Sunt versus LI. numero, qui de allegoria agunt vniuersae, eodem metro iambico s. politico, ut videantur esse prooemium, quod siue auctor, siue alius, nescio quis, carmini praefixit. In cod. Escorial. saltem non leguntur. Porro nr. 7. „*Iliaca* siue carmen de rebus Troianis, versibus hexametris, omnem belli Troiani fabulam compendio complexum. In codicibus varie inscribitur: Vindobonensis habet Ἰωάννης γραμματικὸς τῷ Τζέτζε τὰ πρὸ Ὅμηρου καὶ ὅσα παρέχει Ὅμηρος μέχρι καὶ τῆς ἀλώσεως ἢ μικρὰ μεγάλη (i. μικρομεγάλη) Ἰλιάς. Matritensis regius Ἰωάν. γρ. τῷ Τζ. ἢ μικρὰ Ἰλιάς, quo *Iliadis paruae* nomine laudatur etiam a Labbeo et aliis. Pleno et vero titulo inscribitur in Huetiano codice, (vbi legitur in edit. Schirachii, ex cod. Augustano.) Consentit titulus regii Londinensis, *Prohomericæ, Homericae et Posthomericae*. Scilicet continet hoc carmen, trifariam diuisum, parte I. τὰ πρὸ Ὅμηρου, *Antehomerica*, s. causas et origines belli Troiani, a natiuitate inde Paridis, vsque ad annum X. belli, vbi incipit Ilias Homeri: parte II. τὰ Ὅμηρου siue *Homerica*, argumenta XXIII. rhapsodiarum Homeri: parte III. τὰ μεθ' Ὅμηρον, res ad Troiam gestas, a morte inde Hectoris ad vrbis vsque excidium et reditum Graecorum, quod est argumentum Paralipomenon Quinti Smyrnaei. — Exstat hoc carmen maximam partem ineditum: 1) in cod. Matritensi regio, cod. XX. quo cum aliis continetur integrum. — Versuum numerus in prioribus partibus, quas sub Ἰλιάδος μικρᾶς titulo comprehendit codex, traditur esse 897. Posthomericonum, (qui tamen numerus falsus est,) 776. conf. Iriarte Catal. p. 82. — 2) in bibl. Bodleiana, vbi, nisi carmen integrum, saltem pars III. qua vsus est Dodwellus, esse debet integra; 3) in regio Londinensi, Antehomerica cum scholiis. vid. Catal. of the MSS. of the Kings Library, p. 257. sunt tamen saltem versus 240. 4) in cod. Augustano, ex quo fluxit apographon a Schirachio editum. Antehomerica post vers. 29. lacunosa, 233. versus habent; Homerica, non minus mutila, versus 233. Pars III. plane abest. — 5) in cod. Vindobon. 308. apud Nesselium part. IV. Hic a fine partis prioris itidem desiderantur aliquot versus cum parte II. integra, nulla tamen in medio lacuna. Pars III. integra 780. versus explet. Antehomerica sunt versuum 351. adeoque desunt in fine 59. versus, quos habet Augustanus, ipse tamen in medio mutilus. — Lacunam cod. Augustani a v. 29. explet haec, quam hic, (n. in Bibl. der alten Litterat. etc.) vulgamus particula, e cod. Caesareo descripta a cl. Heeren. Nunc igitur, si addas eos versus, quibus ex Augustano auctorior est Schirachii editio, *Antehomerica* integra erunt, versibus 410 absoluta. In fine enim nihil deesse, docet et carminis in edit. Schirachiana subscriptio: τέλος τῶν πρὸ Ὅμηρου τῷ Τζέτζε, et carminum Cypriorum argumentum, in Bibl. cit. vol. I. p. 36. vulgatum inter Inedita Procli. — Bene quoque cohaeret Tzetis narratio in Homericis cum fine Antehomericonum. Deest igitur nunc nihil praeter Homericorum finem ab Iliad. Σ. initio. — Versuum, qui desiderantur, ex cod. Matritensi facile est inire numerum. Nam si vtriusque partis versus fuerunt 897, subductis 410 Antehomericonum, sequitur, Homerica fuisse versuum 487. quorum 221. vulgavit Schirachius. Desunt igitur omnino vsq. 266. ut adpareat, in extremis rhapsodiis valde verbosum fuisse epitomatores. Vltimus versus est in cod. Matrit.

Καλὰ δὲ λάνια ποτὶ τύμβον ἀγάλματ' Ἴθηναι,

quae ad tumulum Hectoris spectant, quem Tzetzes ex more suo statuis ornauerat.^a Denique animaduertit, Tzetzen non vsum fuisse in hoc carmine scriptoribus, quos passim laudat, antiquis deperditis, ut Lescche, Stefichoro etc. nec vlllos alios vidisse scriptores, nisi qui vel nunc existent, neque epitomatores siue collectores aliquem, quod putabat Dodwellus, Cyclicorum poetarum adhibuisse; sed omnem, qua se iactat, eruditionem e scholiis hausisse, quae habuit, iis, quibus nos vtimur, Byzantinorum grammaticorum excerptis, pleniora. In Antehomericis, idem Tychsen ait, cum Proclianae chrestomathiae fragmentis conuenit; nisi, quod, missa poetica ratione, quae a Pelei nuptiis filum orditur, Parin grammaticum facit, commentatione edita Venerem reliquis deabus praeferentem. In Posthomeris Quintum, quem tamen ridet, maxime sequitur, Philostrato quoque, (Flauium adpellat,) in formis praesertim heroum describendis, qua re mirifice sibi placet, saepius adhibito, etc. Lipsienfi codici praemissa est: εἰς τὴν Ὀμήρου Ἰλιάδα ἐξηγήσας Ἰωὴ (Ἰωάννης) γραμματικῶς τῷ Τζέτζη, et alia ἐξηγήσεις τῆς Ἰλιάδος καὶ Ὀδυσσεύς Ὀμήρου πρὸς τὴν ἀπαρχάσθαι. Vtraque recentius addita. conf. Acta Erudit. Lipsi. an. 1719. mens. Iul. p. 307 sq. In Biblioth. Taurinenfi sunt scholia inedita in Odysseae quibus Eustath. et Valcken. fragmenta dederunt, quae falso habita sunt versio prosaica Demosthenis cuiusdam. Harl.

Eius generis allegorias nonnullas a Mich. Psello scriptas Graece cum Heraclitis^{cc}) Pontici allegoriis [P] Homericis vulgavit Conradus Gesnerus, Basileae an. 1544. 8. vt praeteream auctorem anonymum, (Nicephorum^{dd}) forte Gregoram), moralis interpretationis errorum Ulyssis vna cum commentat. Porphyrii de Nympharum antro in XIII. libro Odysseae Homericæ, et ex commentariis Procli apologiis quibusdam pro Homero ab eodem Gesnero vulgatum^{ee}), et allegorias^{ff}) anagogasque Homericas Iohannis Diaconi Galeni, eiusdem, cuius in Hesiodum similis labor editus habetur, quas memorat Labbeus p. 110. 111. Idem Labbeus p. 171. ex indice Scipionis Tetti refert MStos, nescio quos, quae in Bibliotheca, exstare Interpretes Homeri triginta antiquos, tomis duobus. Scholia in Homerum duplicia diuersa ab editis legisse se, testatur P. Victorius XXXVI. 13. Var. Lect.

Paraphrases. XV. Georgii Chrysococcae, qui Theodori Gazae familiaris fuit, scholia MSts in Odysseam, habentur in Bibliotheca Vaticana teste Allatio lib. de Georgiis p. 360. quamuis ipse haeret ambiguus, auctorne sit an duntaxat exscriptor iste Chrysococces. Michaelis quoque Pselli Paraphrasin Iliadis versibus politicis superesse docet idem Allatius libro de Psellis, [vid. infra in calce vol. V. §. 69. p. 48. et paullo ante ad §. 13.] et ex eo Gerh. Iohannes Vossius libro postumo de Poetis Graecis p. 83. qui hoc eius laudant initium: τὴν ὀργὴν εἰπὲς ὃ θεὸς τῷ υἱῷ τῷ Πηλεΐδῃ. [Bandinio in Cat. Bibl. MSS. gr. Medic. bibl. tom. II. pag. 202 sq. diuersa ab illa videtur esse ea, quae est in Bibl. Florent. adde Villois. Prol. Hom. p. 42.] Eiusdem Pselli

cc) Siue Heracliti potius. Vide quae de hoc libro dixi lib. I. cap. XXII.

dd) Vide Dan. Neffeli Catalogum MSS. Bibl. Vindob. part. I. p. 285. nr. 9. Fabric. clare is nominatur in cod. Caesar. 332. nr. 9. in Lambecii comment. de bibl. Vindob. libr. et tom. V. p. 613. Kollar. Harl.

ee) Gr. et latine Tiguri 1542. 8. postea Gregoras solus cum notis Io. Columbi, Aboae 1678. 8. quae edit. recusa est Lugd. Bat. 1745. 8. Columbii tantum indicat edit. Haganoae 1531. a Io. Secerio vulgatam curante Vinc. Opsopoeo. Harl.

ff) Conf. infra, cap. VI. §. 12. Harl.

li Paraphrasin in Odyssæam cum scholiis quibusdam MStam fuisse quondam apud Ioh. Oporinum testatur Gesnerus. Nescio an eadem sit Paraphrasis Graeca Iliados, quam nullo auctoris nomine addito in codice Regis Galliae nr. XII. MStam occurrere testatur Labbeus p. 110. et 270. Sed et Odyssæae Paraphrasis Graeca eidem memoratur p. 271. Bibl. nouae MSS. Sic Iliadem in prosam Graecam olim transtulerat *Demosthenes Thrax*, vt auctor est Suidas. [Enimvero siue Suidam, siue alterum, cuius is describit verba, errasse, et Fabricium aliosque induxisse in errorem, docet *Valcken.* in diff. de cod. Leidenfi, pag. 112. et exemplis ex Eustathio multis adlatis, ostendit, *Demosthenem Thracem*, non Iliada, sed Odyssæam in prosam graecam transtulisse, opusque, vt *Eustathius* ait ad Odyss. A. p. 40. vl. 48. inscripsisse *μεταβολὰς Ὀδυσσεύας. Harl.*] Specimen Paraphraseos Homericæ exstat apud Aristidem libro de dictione ciuili cap. XIV. et apud *Platonem* lib. III. pag. 393. D. de Rep. vbi oratio Chrysaee Sacerdotis ex Iliad. α. sermone prosario eleganter soluitur. [vid. ad §. XIII. sub finem.] *Emanuelis Moschopuli* Byzantini Paraphrasis siue scholia paraphrastica in Iliadem MSta dicuntur exstare in Bibliotheca Vaticana, eadem forte in librum I. et II. Iliadis, quae memorat Sylburgius in Catalogo MSS. Codicum Bibl. Palatinae pag. 109. Haec etiam edita debemus *Iohanni Scherpezelio*, qui Harderouici an. 1702. 8. ^{h)} vulgavit libros duos primores Iliados, illisque praeter versionem emendatam atque animaduersiones suas, et Ioach. Camerarii viri praestantissimi commentarios adiunxit scholia Moschopuli e codice MS. in quo *Etymologicum ineditum Graecum*, quod Antwerpia e Iesuitarum Bibliotheca ad Graeuum miserat *Papebrochius*. Titulus est: *Ἐμμανὴλ τῷ Μοσχοπέλῃ τεχνολογία καὶ ἀνάπτυξις τῶν λέξεων, τῇ πρώτῃ βιβλίῃ τῇ Ὀμήρῃ. Τῇ αὐτῇ τεχνολογία καὶ ἀνάπτυξις τῇ δευτέρῃ [P] σοιχείῃ τῇ Ὀμήρῃ.* Inter MStos codices Vulcanianos Bibliothecae Lugduno-Batauae p. 416. memoratur nescio cuius *Constantini Hermoniaci* ⁱⁱ⁾ Metaphrasis in Homerum. *Isnaci* (Comneni) *Porphyrogeniti* scholia in Iliadem MSS. exstare ex Ioh. Vaillantii fide refert *I. Rud. Wetsteinius* diff. de scriptorum Homeri fato pag. 158. eorumque specimen ab illo accepisse se testatur ^{kk)}. In *Dan. Nesselii* Catalogo Bibl. Vindobonensis parte IV. p. 5. refertur Homeri Ilias et Odyssæa cum notis seu Rhapsodia *Quinti Smyrnaei*. Verum nullas in Homerum notas scripsit ille Cointus, de quo videas licet, quae dixi infra cap. VII.

XVI. Ilias

gg) Hic *Moschopulus Byzantinus* fuit temporibus captae a Turcis CPoleos, et cum aliis Graecis in Italiam profugit circa an. 1453. ἀντὶ τῆς Moschopuli Cretensis, qui floruit sub extremum saeculi XIV. Locum ex *Eman. Moschopuli* siue alius *Ἐμμανὴλ αἰ τὸν Ὀμηρον*, ad Iliad. φ. producit *Allatius* de Patria Homeri cap. VI. *Fabric.* conf. infra lib. V. cap. 7. §. 4. vol. VII. p. 38. In Bibliotheca D. Marci Veneta, est, teste Zanetto in bibliotheca D. Marci graeca MSS. p. 277. cod. 514. *Homeri Iliados libri II. priores cum paraphrasi Manuelis* (Moschopuli) *Κυρία Μαννὴλ*, praemissa duplici Homeri vita: prior edita est ab *Allatio. Harl.*

hh) Nouam tantummodo inscriptionem, mutato bibliopolae nomine, et nouam praefationem ac-

cepit ille liber: *Manuelis Moschopuli Byzantini scholia ad Homeri Iliados libr. I. et II. adhuc inedita, cum notis et animaduersionibus Ioannis Scherpezelii. Accedit commentarius Ioach. Camerarii*, Traiecti ad Rhenum, ex officina Iac. a Poolsum. 1719. 8. Censuram (Bergleri) doctam vide in *Act. Erud. Lips.* an. 1719. mens. Iul. pag. 305 sqq. et mens. Nou. eiusdem anni, p. 498 sqq. vbi quaedam notantur. *Harl.*

ii) Error typographicus esse videtur: quamquam in altera quoque editione, Lugd. Batau. 1716. fol. p. 349. nr. 93. sic exaratum legitur. *Harl.*

kk) Conf. infra cap. 7. §. 9. et lib. IV. cap. 30. tom. IV. p. 413. Est probabiliter cod. reg. Iliad. fol. nr. 2682. de cuius argumento plura dabit *Villoison. Prol. Hom.* p. 14. not. *Harl.*

Metaphraf. XVI. Ilias versibus Politicis in linguam vulgarem graecam s. graeco-barbaram *gr. barb.* translata a Nicolao Luciano prodiit Venetiis an. 1526. apud Stephanum Sabinum et a. 1603. 4. quae epitome potius, quam versio est nominanda. [conf. *Maittarii* Ann. typ. indic. p. 495.] Batrachomyomachiam eodem Graeco-Barbaro stylo versibus Politicis expressit *Demetrius* ¹⁾ *Zenus, Zacynthius*, circa annum 1530. clarus, quam cum Latina versione et notis edidit Martinus Crusius in Turco-Graecia p. 373 sq. Ex Crusii editione recudi fecit Iohannes Michael Lange in parte altera Philologiae Barbaro-Graecae. Altdorf. 1707. 4. Auctor indicis, in quo exponuntur vocabula, quibus utitur Homerus graeco-barbarus in Iliade, laudatur a *Fabrotto* in Glossario ad Constantinum Manassen, pag. 192. 194. Indicem illum laudat *Cangius* in Glossario. *Fabric.* A nostro Fabric. lib. V. cap. 45. vol. X. p. 515. iam adnotatum est, ab Helladio in libro de statu praesenti ecclesiae gr. pag. 6. memorari Homerum versibus politicis, graeca lingua vulgari scriptis editum esse Venetiis. *Harl.*

Codd. et Edit. XVII. [In multis bibliothecis latere codices Hom. iam vidimus in superioribus paragraphis, vbi de scholiis, metaphrasibus, commentariis etc. disputabatur. Missis illorum plurimis aliorum adiungam notitiam. *Florentinos* enumeravit continuator Lamiani operis, *Delizie* etc. nr. 2. p. 201 sqq. quos hic paucis repetemus. In *Bibliotheca Mediceo-Laurentiana* sequentes adseruantur; de quibus Bandini quoque Catalogus consuli potest. In Pluteo XXXI. cod. V. chartac. 4. duo primi libri *Iliados* cum glossis et scholiis interlinearibus: cod. XX. chart. *Batrachomyomachia*: in Plut. XXXII. cod. I. membr. *eadem*, item *Ilias* cum graeca paraphrasi interlineari *Theodori Gazae*. (*Franciscum Fontanum* editurum fuisse ex hoc codice *Theodori Gazae* metaphrasin, et peruetusta scholia cod. Homericis saec. X. accepi.) — cod. 3. membr. *Ilias* cum scholiis marginal. et glossis nonnullis interlinearibus, nec non *Batrach.* cod. 4. membr. in folio, *vita Homeri* pseudo-Homeri et pseudo-Plutarchi, *Ilias, Odyssaea* et *Batrachomyomachia*: cod. 5. chart. *Ilias* cum scholiis et glossis interlinearibus; cod. 6. membran. *Ilias, Odyssaea* et *Batrach.* cod. 8. membran. *Ilias* cum glossis ac scholiis veteribus; cod. 10. membr. in fol. *Ilias*; cod. 11. chartac. *Ilias* cum scholiis glossisque interlin. cod. 12. chart. *Odyssaea*; cod. 15. membran. 4. *Ilias*; cod. 18. membr. in 4. *Ilias* cum epigrammate Antipatri Sidonii et versibus in Homerum; cod. 22. chart. fol. *Ilias* cum scholiis et praefatione, nec non *Batrachom.* cod. 23. chartac. 4. *Odyssaea* cum expositione; cod. 24. membr. 4. saec. X. *Odyssaea* cum scholiis, mutilus circa finem; cod. 25. membran. 4. sex priores libri *Iliados*; cod. 27. bombyc. 4. *Ilias*; cod. 28. chart. 4. duo primi *Iliados* libri, cum glossis interlin. *vita Homeri* et prolegomenis; cod. 30. chart. 4. *Odyssaea*; cod. 31. chart. *Ilias* a primo libro vsque ad XXII. cum glossis interlinearibus et aliquot scholiis. Pariter cod. 38. at integer. — cod. 39. membr. *Odyssaea* cum scholiis glossisque interlinearibus; cod. 47. membr. 4. *Ilias* et cod. 50. membr. in 8. *Myobatrachomachia*. — In Pluteo LIX. cod. 2. membr. fol. *Eustathii* Comment. in Iliad. vsque ad rhapsod. 1. cum notis marginal. idem a libro XV. Iliad. vsque ad fin. vbi tamen mutilus est: in priore inest quoque *Batrach.* In Pluteo LXVIII. cod. 24. et plut. XXXVIII. cod. 12. *Pindari Thebani* Epitome Iliados. — In Pluteo LXX. cod. 35. membr. 4. *vita Homeri* Pseudo-Herodotea, et Hymni 31 Homeric. — In *Bibliotheca Riccardiana* sunt 1) *Ilias* cum scholiis; 2) chart. 8. primus Iliados liber; 3) chart. in

1) Huius Zeni *Ἀλεξάνδρος ὁ Μανδύας* siue liber de Alexandri M. rebus gestis versibus politicis excusum Venet. 1529.

in 4. Libri nonus et decimus Iliados; 4) fragmentum rhaps. 4. Iliados; 5) Pindari Thebani Epitome Iliad. — 6) Hymni, gr. membr. in 4. — In Bibliotheca Magliabechiana sunt versiones. — In Bibl. Congregationis Cassinensis, tres sunt codd. gr. 1) membr. fol. *Ilias* cum argumentis et in fine cum commentatione de Allegoria; 2) membr. fol. *Odyssea*; 3) chartac. fol. *Ilias*. — De codd. Bibliothecae Escorialensis duobus vid. ad §. XII. notata. *Plüer* in indice MSS. illius bibliothecae, in Reisen durch Spanien etc. p. 173. memorat codd. 1) *Homeri Ilias* cum scholiis, in membr. 2) *Ilias* cum paraphrasi Tzetzae; 3) rursus, *Ilias*; 4) *Ex Odyssea*; 5) *Batrachomyomachia* et *Gallomachia*. — *Iriarte* in Catalogo MSS. graec. Bibl. regiae Matrit. sequentes recensuit codices: cod. XVIII. p. 70 sq. *Ilias* cum incerti auctoris metaphrasi. — cod. XXIII. p. 84 sqq. *Ilias* cum glossis et scholiis. (vid. §. XIII. fin.) cod. XXIII. p. 86 sqq. nr. 56 — 81. *Hymni*; cod. XXVII. p. 122. *Odysseae* libri tantum XX. cum latinis glossis interlinearibus ad libr. I. II. et partem tertii priorem. — cod. LXVII. continet inter alia, p. 237. Lascaris 'Ομηρικὰς λέξεις, quasdam explanationes Batrachomyomachiae, breves in totam Iliadem et Odysseam adnotationes ex variis enarratoribus collectas, *Eustathii* prooemium, eius in Iliadem parecbolis praefixum, cum parte eiusdem commentariorum in primum Iliadis librum, et variorum veterum epigrammata in Homerum; cod. XCVI. p. 382 sq. *Ilias*, Constantini Lascaris manu, Messanae 1488. descriptus. — cod. XCVIII. p. 384. nr. 9. *Homeri* vita Herod. [Sed multo diligentius nuper Codd. *Homeri* Bibl. Escor. et Regiae Matritensis recensuit V. Cl. *Tychsenius*, Prof. Gott. cui licuit thesauros illos examinare: *Beschreibung der Handschriften des Homers in der Escorial- und königl. Madrider Bibliothek*, in der Biblioth. der alten Litter. und Kunst P. VI. p. 134 — 144. vnde haec excerptimus: Primus enim est Cod. Escor. membran. (Ω. I. 12. inscriptus) forma maxima et insignis latitudinis, continens Iliadem cum scholiis. Praemissa sunt sex folia, quae non omnia ad hunc Cod. pertinent et quibus haec insunt. Pag. 1. Initium Iliadis cum schol. ad marg. P. 2. Tryphonis Commentatiuncula περί παθῶν τῶν λέξεων. P. 3. 4. ἐξηγησις τῆς Ιλ. κ. Οδυσσ. Ὅμηρος ita incipiens: προ τῆ ἀρχαῖου τῆς ἐξηγησεως, quam eandem esse iudicat T. cum ea, quae in Cod. Lips. legitur. P. 5. Continuatio textus Iliadis p. 1. coepta. P. 6. Ὑποθεσις Iliadis et primi libri, ita incipiens: οἱ θεοὶ τῆς Θεριδος etc. Textus p. 1. et 5. alia manu scriptus est, sed scholia eadem quae omnem Codicem exaravit. Coniicit T. librarium ex alio Cod. folia quaedam sumsisse, et scholia margini adlinere constituisse aut textui aduersa pagina addendam paraphrasin fuisse, sed postea p. 2. et 6. alia scripta, aut librarium initium Iliadis ob scholia margini adscribenda repetiisse. P. 7. triplex vita Homeri, γένος Ὅμηρος; 1. Ὅμηρος ὁ ποιητής — μαῖωνος ut hic et sequente Cod. 3. recte legitur pro μαρωνος, 2. ὁ μ. Ὁ. π. πατὴρ μὲν Μελίτος, quae utraque vita ex Allatio et Barnesio innotuit; 3. Πρόκλης περί Ὅμηρος quae Particula edita est Bibl. Vet. Litt. T. I. Ined. p. 7. et illustrata a Heynio. P. 8 sq. de Cypriis Carminibus (quod ibid. editum legitur p. 23 sq.), p. 10 — 12. Hom. Batrachomyomachia duobus columnis scripta. Omnium horum foliorum margini vndique adscripta sunt scholia in Iliadem, quae spatii defectus huc coniicere librarium iussit. P. 13. Ilias. Cuique Rhapsodiae praemissa prosaice scripta ὑποθεσις, et vnus versus argumentum indicans. Quoduis folium in duas columnas diuisum est, vna verba poetae, altera prosaica metaphrasin continet. Marginem omnem occupant scholia. In fine primorum duorum librorum etiam versuum numerus notatus est. Codex XI. saeculo non recentior esse videtur. In fine subscriptum: liber mei Benedicti Corneli qui emi meis pecuniis pretio Ducatorum

viginti q. Venetiis in Hispaniam venit, forte per Mendozam, qui multos inde illuc Codd. transtulit. Textus Iliadis accurate scriptus est, et fere vbiq. cum Lips. et Harlei. consentit. Sed Batrachomyomachia omnia habet interpolata loca seriorum temporum. Scholia multo vberiora et meliora, quam ea quae Didymo tribuuntur. Nunc litteris (vsque ad litteram ε) nunc asteriscis aliisue signis indicantur, quorum nullum criticam vim in hoc cod. habet. Ex variis Codd. haec scholia collecta esse patet. Nonnulla inter lineas ecphrasicos scripta; etiam vbi margo iam occupatus erat, alia superaddita, inprimis Iliad. κ., sed horum extremae orae additorum, multa perierunt, cum Codex noua veste donaretur et margo auro obduceretur. Manus etiam varia in scholiis nonnunquam apparet. Conueniunt haec scholia plerumque cum Villoisf. B. neque tamen ita sunt copiosa (sic ad Iliad. X, v. 11. 12. 13. 51. 75. etc. scholia defunt) pleniora tamen quam in Leid. Interdum scholia leguntur, quae in Vill. B. defunt, sed in A. habentur, vt χ, 49. *ελεεινη λιβαν* etc. γ. 70. *αλυσσ.*; *δυσφορῶντες* etc. 77. *ὥρα πᾶς εἰς αὐτὰ.* η. 467. Historia sacrificii Lemniorum vbi Esc. in fine forte rectius legit *ἐν τοῖς τραγάδεσιν*. Scholia etiam nonnulla ab utroque Vill. Cod. abeunt. χ. 59. *ἐτι φρονέοντ' ἐτι σοφρωνέοντα, ἐτι τὰς φρεὰς ἔχοντα, πρὶν ἐπισηναὶ σοὶ τὴς πολέμιας.* γ. 68. *ρεθεων. ῥεθεα λεγῶσι τὰ τε σώματος μέλη, ἐπεὶ κατὰ πάντος μέλους τὸ ζωτικὸν καὶ ψυχικὸν ἐστὶ, ἐρεθίζη δὲ τὰ ζῶντα μέλη δι' ὧν ῥεζόμεν τι.* Αἰολαῖς δὲ τὸ προσώπων (sc. *ρεθός*) καὶ *ῥεδομαλῶδας τὴς εὐπροσώπως λεγῶσι*. Hoc utrumque schol. alio litterarum genere exaratum diuersum monstrat fontem. Grammaticorum nomina eadem quae in Vill. Cod. B. occurrunt. Multis scholiis nomen Πορφυρεῖς praefixum, vt α, 194. *διὰ τί φησιν, 211. τὸ ἐπεσθὶν ὀνειδίσαν.* χ. 2. *ἠγνοῦσαν οἱ πολλοί*, vbi ap. Villoisf. nomen deest. Haec vero ex deperdito Porphyrio in Homerum petita sunt, non ex quaest. Homer. quae in utroque codice γ, 175. laudantur, qui locus ad cap. 13. *ζητημάτων* pertinet. Conf. Tychsenii censura Iliadis a Villoisf. editae, Bibl. vet. Litt. Tom. V. pag. 26 sq. 45.

Cod. Escur. II. (Plut. A. I. 1.) peruetustus Cod. membran. forma max. continet textum Iliadis cum schol. sed non nisi vsque ad Ω, 717. *αγαγοίμι δομονδε*. Ab initio quoque mutilus fuit. Nam primum folium recens est, sex sequentia manu vetere suppleta. Vita Homeri et argumentum deest. Antiquior est superiore codice (iota non subscriptum sed litterae adiectum) textus bonus, scholia non ita copiosa ac in 1. et conueniunt plerumque cum Cod. B. Vill. Ad Iliad. 1, 397. in Cod. Esc. 2. schol. quod in Vill. Cod. A. sed in Esc. melius legitur: *παρὰ τὸ μελαινόντα τὸν ἀερά νιφειν αὐτόν*. Criticae observationes (vt Zenodoti ad α, 400.) in nostro interdum omissae. Rarius plura habet, quam Vill. B. Sic Φ, 112. addit: *βλαβὴ βέλους ἢ δοράτος.* Φ, 126. vt Aristarcheam lectionem assert: *Φρη παῖζων* pro *ἐπαῖζειν* vt in B. α, 396. in fine melius *Ἀρισταρχῶ* quam *ἀρισταρχος* in Vill. B. Speciminis loco Tychsenius lectiones ex Iliad. Φ. enotauit p. 140. Quod si V. Cl. tum, cum eos vsurparet, conferre iam Villoisoni editionem potuisset, de horum codd. natura et conuenientia plura nos docuisset. Caeterum si his Codd. ea est vetustas, quae tribuitur, sequitur, Eustathium non primum fuisse qui scholia e pluribus Gramm. confarcinaret.

Cod. Escor. III. (Z. II. 19.) cod. chart. quatern. scriptus *διὰ χειρὸς ἐμῆς Ἰωάννης τῆς Κατράρη* a. 6807. Indict. VII. h. e. an. Chr. 1299. Continet Iliada cum paucis schol. inter lineas et ad marg. — Esc. IV. (Θ. II. 7.) Cod. chart. saec. XV. Ilias, addita ecphrasi et aliquot scholiis. Deest vltimus Iliadis liber. Praemittuntur *προθεωρία* (eadem quae in Cod. I. *ὑποθεσις*), Vitae Homeri. Iliadem sequuntur alia Excerpta ex scholiis ad Lycophr. et Eustathii ad Dionys.

nyf. Perieg. Auctorem ecphraseos olim Tychsenius censuit esse Tzetzen, vid. Biblioth. vet. Litt. P. IV. Ined. p. 5. sed retractavit hanc coniecturam P. VI. p. 142.

In regia Matrit. Bibl. nullus codex Homeri est dignior comparatione accurata. Habentur hi: Cod. XVIII. chart. forma max. saec. XV. Ilias cum ecphrasi incerti auctoris. Deest initium vsque ad α, 138. Libro V. alia manus incipit et paraphrasis perducitur tantum ad librum 23. V. Iriarte Catal. Bibl. Matr. p. 70 sq. — Cod. XCVI. Ilias in 4. a Constantino Lascari Messanae scripta 1488. vid. Iriarte p. 382. — Cod. XXVII. praeter Orphei Argonautica continet 20. priores libros Odyssaeae, cod. chart. saec. XV. Iriarte p. 122. — Quae Plüerus laudat inter Codd. Escor. Homeri ex Odyssaea, ea Tychsenius non reperit, et Excerpta ea esse iudicat. Beck.] — In Bibl. Caesenate cod. *Odyssaeae* cum scholiis, intermixtis latinis, script. an. 1311. — In Biblioth. *Angelica*, Romae, *Ilias* cum scholiis, partim ineditis, cod. chartac. saeculi XIII. — In Biblioth. *Barberina*, ibidem, *Ilias*, chartac. cod. saec. XIII. cum scholiis, vt in editione Camerarii, quorum notitiam debeo clar. *Siebenkeesio*, quum Romae versaretur. — In *Montfaucon* Diario italico pag. 17. 18. sequentes codd. MSS. biblioth. *Ambrosianae Mediolan.* indicantur, *Homeri Ilias* in cod. membr. saec. XII. item in bombycino, saec. XIV. atque in multis aliis, *Batrachomyomachia* cod. bombycinus, saec. XIV. *Homeri Iliados* historia, in cod. membranaceo XI. saec. soluta oratione graece conscripta, cum tabellis miniatis gesta repraesentantibus. *Odyssaea*, cod. saec. XIII. *Batrachom. Hymni* et *Herodoti* vita Homeri, cod. membr. recens. — pag. 41. prodidit, in Museo Grimano, Venetiis, esse *Homeri*, Euripidis, Sophoclis et Aeschyli codices. — pag. 248. in museo Leonis Strozii, *Homeri* opera, cod. bombycinus, saec. XIV. — In Biblioth. *Veneta D. Marci*, praeter duos illos codd. egregios, quos supra copiosius descripsimus, sunt, teste Catalogo *Zanetti* et *Bongiovanni*, f. Graeca D. Marci bibliotheca codd. MSSorum, p. 211. cod. 431. *Iliados* libri XIII. priores: p. 245 sq. cod. 455. chart. in 8. *Homeri Ilias* cum paraphrasi interlineari, simili paraphrasis, §. XIII. memoratis; cod. 456. fol. *Ilias*, *Odyssaea*, *Hymni*, *Batrachomyomachia*; cod. 457. chart. *Odyssaea*; cod. 458. membran. *Iliados* libri XI. posteriores, quorum primus mutilus est initio: e regione vnus cuiusque carminis est paraphrasis, quae in codice 455. — cod. 459. chartac. 8. *Iliados* libri XII. priores. Primus caret initio. cod. 263. chart. in 8. *Odyssaea*, cum scholiis aliquibus interlinearibus; libri VI et X sunt mutili, VII et VIII deficiunt. — In appendice p. 314 sq. cod. 611. rec. chartaceus, fol. Homeri *Odyssaea*, cum vita Homeri, Plutarcho vulgo adscripta. — cod. 612. chart. in 8. *Ilias*, et cod. 613. 4. chart. *Batrachomyomachia* et *Odyssaea*, cum scholiis marginalibus. — Accesserunt post confectum catalogum, teste *Villoisfonio* in *Anecd. graec.* II. p. 249. cod. 646. chartac. 4. Scholia in *Iliadem* Homeri; initio plura deficiunt. — cod. 647. in 4. *Odyssaea*, fine mutila. — Inter Graecos codd. MSSos apud Nanios, Patricios Venetos, asseruatos, (Bononiae, 1784. fol.) p. 478. cod. 282. 5. *Batrachom.* cum scholiis interlin. perpetuis. *Tigriti* ab quibusdam adscripti id poemation, clare scriptum est in Epigraphe graeca. — p. 481. cod. 286. *Ilias* cum expositione interlin. — p. 490. cod. 293. cum interpret. marginali, an. 1752. scr. Teste *Catalogo librorum MSS. Angliae et Hiberniae*, (Oxonii, 1697.) p. 5 sq. nr. 46. *Hom. Batrachomyom.* cum scholiis, nr. 47. *Ilias* paraphrastice reddita; nr. 50. et 64. *Hom. Batrachomyomachia*, p. 29. nr. 203. *Ilias*; in Biblioth. *Laudi*, p. 56. nr. 731. *Iliad. α. et β.* cum scholiis graecis. — In cat. bibliothecae collegii Oxon. ibidem tres numerantur Hom. codices. — (T. J. in *Ecloga Oxon.-Cantabrig.* siue *Catal. MSSor.* etc. Londini, 1600. 4. p. 47. MSS. collegii

collegii Corporis Christi Oxoniae, nominat *Scholiaſten* in Homerum, gr.) Ibidem in bibliotheca *Cantabrig.* collegii Caio-Gonuilenſis, p. 115. nr. 949. Exegeſis *Odyſſeae*. Collegii S. *Benedicti*, p. 131. nr. 1277. f. r. *Opera*, cum duabus picturis et quibusdam epitaphiis. — Ibidem, tom. II. in biblioth. *Westmonaſterienſi*, p. 27. nr. 61. f. 1151. vita Homeri. In biblioth. *Etonenſi*, p. 48. nr. 1876. *Homeri* quaedam. — Inter *Voffianos* MSS. codd. ibidem p. 60. nr. 2223. ſcholia in Boeotiam Homeri, et nr. 2580. *Batrachomyomachia*; inter MSS. *Thomas Galei*, p. 192. nr. 6135. *Homerus* cum membranis collatus in utroque opere, graece. — Inter codd. *Ed. Bernardi*, nr. 7392. *Ilias*. — In Biblioth. collegii S. Trinitatis, *Dublino*, nr. 507. p. 34. *Iliados* primi libri metaphraſis, nr. 820. p. 820 *Homeri* orationes. — In Catalogo Biblioth. reg. MSS. *Parif.* codd. *Iliados* ſedecim, *Odyſſeae* ſeptem, *Hymnorum* tres, *Batrachomyomachiae* quatuordecim, praeter ea *Galeomachiae* vnus, et Centonum vnus exſtant; potiores, credo, ſupra iam indicati ſunt. conf. *Villoſon*. Prolegg. Homer. p. 45 ſq. not. et Prolegg. ad Apoll. p. 72 ſq. — De *Lipſienſi* cod. eiusque Apographo *Hamburgienſi* v. praeter alios Wolf. in *Obſeruatt. Miſc. Bat.* V, II, p. 153 ſq. et Müller. in *Biblioth. Crit. et phil.* vol. I. Faſc. II. p. 231 ſq. In Biblioth. *Caſarea Vindobonenſi*, teſtibus *Lambetii* commentariis, lib. IV. tom. III. col. 508. *Batrachomyomachia*, cum antiquis graecis ſcholiis. In libro et tomo VII. cod. 128. nr. 5. p. 502. eſt cod. *Io. Diaconi*, cognomine *Tranquilli*, alias *Pediaſmi*, Allegoria anagogica in quatuor primos libri quarti *Iliados* Homeri verſus. De aliis codd. eiusdem bibliothecae ſupra diſputatum eſt. — In cod. 387. *Coſlinianae* bibliothecae a *Montſaucon*. editae p. 598. bis occurrunt *ἐπιμεριſμοὶ κατὰ τοῖς ὅμοις τῶ Ὀμήρου*. — In Bibliothecae *Leidenſis* catalogo enumerantur ſequentes MSS. codd. p. 332. nr. 181. *Conradi Rittershuſii* collectanea Homericæ; p. 394. nr. 64. eſt celebris ille codex Homeri *Leidenſis* cum ſcholiis: (de quo copioſe dixit Valcken. diſſ. de ſchol. ined. in Hom. p. 92. ad calcem *Virgilio* cum Gr. ſcriptt. collati. *Leov.* 1747.) p. 398. nr. 59. ſunt ſcholia in Boeotiam Homeri. De *Amſtelodamenſi* et aliis vid. *Waſſenbergh*. praef. ad paraphr. Hom. p. 7 ſq. — In Biblioth. *Patauina* eſt, teſte *I. Phil. Tomaſino*, p. 24. *Homeri Odyſſeae* ex translatione *Manuelis Chryſolorae*, vel potius alicuius indocti. In eiusdem *Tomaſini* Bibliothecis *Venetis*, (*Vtini*, 1650. 4.) duodecim Hom. codd. varii generis nominantur. — In bibl. *Noribergeſi* publ. eſt quidem codex *MS. Operum Hom.* II. tom. at a *Carolo Stephano* an. 1552. ſcriptus. — In *Bibl. Vmarienſi* eſt *Ilias* cum ſcholiis mſtis. — In bibl. *Guelſerbyтана Homer.* teſte *Montſaucon*. — In *Bibl. acad. Altorfina* eſt cod. mſt. *Batrachom.* — In *Catal. graecorum* codd. bibliothecae elector. *Bavar.* ſunt p. 80. cod. 222. chart. fol. Homeri *Batrachom.* et *Ilias* cum ſcholiis interlinearibus, et p. 84. cod. 248. chart. fol. *Homeri* rhapsodia. — In Biblioth. *Auguſtana*, ſecundum *Reiſeri* indicem MSS. tom. bibl. illius, pag. 83. nr. 50. *Ilias* a libro V. vsque ad finem. — In Biblioth. *Elifabetana Vratislauienſi*, teſte *Gottlob. Krantzii* Cat. f. *Memorable*. illius bibl. p. 88. *Homerus*, aliquot codd. cum *Euſtathii* commentario. [Vnum ex *Vratislau.* contulit *Bauerus* in uſum *Erneſtii*. Manu ille *Mich. Apoſtolii* ſcriptus. vid. Praef. ad tom. V. p. VIII ſq. Reliqui miſſi nuper *Heynio* V. I. ſunt.] Vt omittam codices qui in noto libro, *Montſauconii* Bibliotheca bibliothecarum MSS. et in *Sylburgii* catal. MSS. *Palat.* enumerantur, quoniam nec omnes, qui in *Palatina* bibliotheca adſeruabantur, codd. *Romani* ſunt translati, nec ii, qui ab interitu vindicati, ibi in *Vaticana* bibl. (vbi teſte *Montſaucon.* ſunt codd. *Iliados* et *Odyſſeae*) cuſtodiuntur, eundem obtinent ordinem. Atque multi alii codices Homeri in aliis latent bibliothecis. De *Mosquienſi* codice partis *Iliadis* cum ſchol.

Porphyrii

Porphyrî et aliorum saec. XIV. scripto vid. Matthaei V. C. praef. ad Syntipae Persae fabulas LXII. accedunt Scholia inedita Porphyrii etc. ad Iliad. Ω. Lips. 1781. Ex libro scripto eundem V. D. Scholia ad Iliad. τ. edidisse tribus Commentat. Dresd. et Misenaë 1786. 4. supra iam monitum.

Enimvero, quamquam immensa fere vis est codicum mssorum Homericorum: hi tamen parum valent ad poetam ipsi reddendum. Nam neque Iliada, neque Odysseam, prouti ex ingenio oreque, aut a manu Homeri profectae sint, ex illis codd. accipere possumus. Neque secundum prima exempla, quomodo primum, litteris nondum perfectis, necdum plenius, fuerint exaratae, possunt restitui. Noua enim Graecorum scriptura et pluribus litteris inuentis, variae ut orirentur mutationes, necesse fuit. Textus vero valde corruptus aut interpolatus erat per rhapsodos, (vid. *Villoisonii* Prolegg. Homericæ pagg. 34. 35. et 56. 57.) per metaphrasium etc. auctores atque antiquissimos recensioneum conditores aliosque aut incuria librariorum. Atque hic mihi commode inferenda videntur, quae cel. *Villoisonius* in litteris nuper (mens. Jul. 1789.) ad me datis, docte notauit, et addenda bene duxit. „Daniel Heinſius de Tragoediae constitutione p. 167. et 168. edit. secundae Lugd. Bat. 1643. Virtutes vterque (Sophocles et Virgilius) Homericas expressit: sordes et ineptias grammaticorum praetermisiſit, quae non pauca nunc a mala manu in auctore maximo occurrunt. Quam exiguus est Aristotelis, qui hodie exstat, de poetica libellus? et tamen loca aliquot ab eo adducuntur, quae in nostra non inuenias editione; ut de Plutarcho aliisque nihil nunc dicamus. Quid censes? Carnifices profecto isti non Homerum nobis, sed Homeri umbraticam imaginem dederunt, dum pro suo quisque arbitrio aut mutant, aut reponunt, aut eiiciunt, quae libet: quorum qui religiosi maxime videri voluerunt, verbis, quae leguntur alibi poetae, singulos defectus, prout occurrebant, aut lacunas suppleuerunt, unde tot inserta et inepta hemistichia, quae nihil minus quam cohaerent, ut inihî optima Homeri editio Virgilianum poema videatur. Haecenus Daniel Heinſius. His addo disertum *Aeschini* testimonium, qui in oratione contra Timarchum p. 141. tom. III. edit. Reisk. καὶ τὸν Ὅμηρον πολλάκις ἐν τῇ Ἰλιάδι λέγοντα, πρὸ τῆς τι τῶν μελλόντων γενέσθαι.

Φήμη δ' αἰς στυγρὸν ἦλθε. —

vbi *Taylor*: „multa apud veteres occurrunt, quae in vulgata Homeri editione non reperiuntur. Dixi alibi: Hoc tamen mirum est, quod dicat Aeschines has voces *saepenumero*, *πολλάκις*, in Iliade legi, quum nusquam hodie apud eum occurrant. Infra idem ibidem *Taylor* p. 152. varietatem, non profecto leuem, qua ab editionibus Homeri discedit Aeschines, satis cum diligentia, non tamen summa, adnotarunt Homeri editores. Haecenus *Villoisonius*, V. C. — Plures tamen in textu mutationes olim iam factae sunt per manus emendatrices criticasque Alexandrinorum doctorum. Ad illas aliquantum cognoscendas et ad perspicendum, quo modo critici veteres Homerum intellexerint et diiudicarint, aut qua ratione tractarint siue rem criticam Homeri siue lectiones dubias falsae, permultum conducit codex Venetus praestantissimus. Qua propter cl. *Koepfen*, (über Homers Leben etc. p. 51. vbi de critica poetae emendandi ratione erudite agit,) assentiri nequeo, arbitranti, textum, quo nos uti solemus, eum esse, qui ex ore quasi cuiusdam rhapsodi fuisset exceptus et scripto consignatus, in quem tamen fuissent sensim sensimque illatae grammaticorum emendationes, eum igitur esse contextum, quem grammatici dixissent τὴν κοινὴν, aut τὰς πᾶσας ἐκδόσεις. Nam inter rhapsodos antiquos et recensioneum atque exemplaria grammaticorum longum tem-

poris est interuallum. Quam corruptus fuerit textus iam tempore *Arati*, qui ipse Homeri editionem curauerat, patet ex *Diogene Laertio*, libr. IX. sect. 113. p. 600 sqq. (ad quem locum vid. Menagium p. 440 sqq.) Aratus enim a Timone interrogatus, quo pacto quispiam Homeri poema, ἀσφαλῶς κτήσειτο, sine menda consequi posset, respondisse dicitur, εἰ τοῖς ἀρχαίοις ἀντιγράφοις ἐντυγχάνοι καὶ μὴ τοῖς ἤδη διωρθωμένοις, si antiqua incidat in exemplaria, non in ea, quae nuper emendata sint. Adde *Allatium* de patria Homeri cap. V. p. 107 sqq.

Sed haec sufficiant. Sequitur vt, quantum fieri potest, editiones secundum temporis ordinem recenscamus aut enumeremus: qua in re operaque multum me iuuuit humanitas atque studium cel. *Adelungii*, suum indicem mecum communicantis. Partem historiae editionum criticae dedit *Ernesti* in praef. ad tom. I. Homeri. *Harl.*]

Homeri Ilias et Odyssaea una cum Batrachomyomachia et Hymnis, graece^{mm)} primum vulgata est, (cum nullus ante liber magni momenti Graecusⁿⁿ⁾ typis exscriptus fuisset,) recensente ad MSS. codices et Eustathii ineditos tunc commentarios, emendationisque curam gerente *Demetrio Chalcondyla* Atheniensi, accedente dexteritate alterius *Demetrii*, Cretensis, typis pto illo rei typographicae primordio sat luculentis, *Florentiae* An. 1488. fol. cum praefatione graeca Chalcondylae, et latina Bernardi Nerlii typographi ad Petrum Medices, Laurentii filium: praemisso *Herodoto* ac *Plutarcho* de vita Homeri, et *Dionis Chrysistomi* dissertatione LIII. [P] [Haec editio nullam habet paginae et custodis notam, nullam in fronte inscriptionem; sed statim incipit ab epistola Bernardi Nerlii ad Petrum Medices Laurentii filium. Epistola scripta est Florentiae idibus Ianuar. M. CCCC. LXXXVIII. *Demetrius Chalcondyles* in epistola, quae sequitur, graece scripta, conqueritur, *Batrachomyom.* et *Hymnos* a librariis praecipue esse corruptos; singulis rhapsodiis praemissa est ὑπόθεσις s. argumentum. Constat vero duobus voluminibus. Permultae sunt in hac editione lectiones bonae, quae temere postea neglectae sunt; hinc ab *Ernestio* ad textum Homeri melius constituendum utiliter est collata; diligentiores tamen adhuc meret curam ad comparandam illam cum reliquis, quam

vis

^{mm)} Editiones Graecas Homeri, quibus adiuncta scholia Didymo tributa, vel Eustathii commentaria paulo ante memorauimus, cum de Didymo et Eustathio agerem. Caeterum hanc Florentinam editionem non vsque quaque obuiam vsurpare mihi licuit ex Bibl. *Esdrae Edzardi*, cuius humanitate eo nomine gratias conceptissimas ago. Primum hunc fuisse librum alicuius momenti, qui graece typis exscriptus fuit, testatur *Chalcondylas* in praef. his verbis: Ἐπεὶ δὲ ἐζητητὰς μὲν πάλας κοινὸν ἀγαθὸν τοῖς φιλολόγοις τε καὶ σπευδαίοις εἰς εὐπορίαν βιβλίων λατινικῶν, λέγω δὲ τὴν τότε ἐντύπωσιν, ἐποδοῦτο δὲ τῷ αὐτῷ καὶ τοῖς ἑλληνικοῖς βιβλίοις, εἰς αἷς δὲ ἐτόλμα μέχρι καὶ νῦν αὐτὸν εἰς τὸ καθεῖναι, ὅτι καὶ λόγῳ ἄξιον, διδῶνς οἷμα τὴν τῷ πρῶτοντος δυσχεραίνον, τῶν τινεὶ ἐκ τῆς περιφονῆς πόλεως Φλωρεντίας ἐν παρρησιῶν νότοι καλοῖτε καὶ γὰρ φιλομαθῆς τε καὶ φιλέλληνας, δύο μὲν ἀδελφοὶ Βέρναρδος καὶ Νέρις τῷ Νηριλίῳ, τρίτοι δὲ σὺν τότε τοῖς ἐταῖροις αὐτῶν Ἰωάννης ὁ Ἀγκύριος, ἐκ

τῶν, ὅπως ἐκπιπτοῖα τινὶ ἀνεφάνησαν ἐν μύθῳ πρὸς τοὺς αἰς τὸδε τὸ ἔργον. *Fabric.* Est quoque exemplar in biblioth. publica Noribergensi, quod etiam mihi licuit vsurpare. Adde *Maittaire* An. Typ. vol. IV. part. I. p. 49 sqq. 102. *Goetzii* Memorab. bibl. Dresdensis. tom. I. p. 53. *Com. de Reviczky* Catal. p. 1. *Struuii* Biblioth. litter. p. 2199. *Bure* Bibliogr. Instruēt. B. L. nr. 2493. p. 204 — 206. *Boivin* in Hist. de l'Ac. des I. et B. L. vol. V. p. 355 sqq. agit de exemplo quodam illius edit. manu et scholiis Guil. Budaci ornato, et de aliis exemplaribus. *Harl.*

ⁿⁿ⁾ Ante Homeri edit. excusa fuerunt graece Constantini Lascaris grammatica 1476. Mediol. 4. Pfalterium, 1481. ib. 4. et Venet. 1486. *Batrachom.* ib. 1486. 4. Homeri edit. Florent. in Membran. habuit Magliabechius, aliud exemplar cum notis MSSis Rostgaard.

wis in illa editione non pauca sint, quae incuria vel fudit, vel non fustulit. Quaedam exempla in membrana sunt excusa.

Hanc editionem ita expressit *Aldina* I. 1504. 8. II. tom. graece, ut in rebus tantum minutis Florentinam desereret, aut operarum negligentiam proderet, v. *Ernesti* praef. (*Maittaire* in An. Typ. Ind. v. Hom. a 1503. cum stellula notat.) quaedam exemplaria sunt in membrana excusa. conf. *Goetzii* Mem. Bibl. Dresd. I. p. 116.

Homeri Ilias tom. I. — *Vlyssæa, Batrachomyomachia, Hymni* XXXII. tomus II. Aldus. In calce: *Venetis in aedibus Aldi et Andreae Asulani, soceri*. M. D. XVII. mense Iunio. 8. Haec Aldina II. siue Bentii siue alius sedulitate atque ingenio, adeo frequenter mutata est, ut noui textus exemplum esset. v. *Ernesti* l. m. — Editio *Aldina*, in 8. gr. sine anni indicio occurrit in Catal. Askew. et notatur a *Pinello* in versione libri Harwood italica, Prospetto etc. p. 1. et *Goetzio* in Mem. Bibl. Dresd. II. p. 115.

Homeri Ilias Florent. apud Iuntam 1519. 8. est repetitio Aldinae II.

Homeri Ilias — *Odyssæa* etc. Aldina III. cum schol. Didymi opera Franc. Asulani, Venet. 1521. II. vol. 8. Bibl. Ernesti, 158. In Ernesti tamen praefatione ad Homerum illa non memoratur. At in Bibl. Sarraziana p. 90. nr. 1309. librorum in 8. ita adfertur editio, ut contextus Homeri graecus abesse videatur. *Interpretationes et antiquae et perutiles in Homeri Iliada, nec non in Odyssæa*: gr. Venet. apud Aldum. 1521.

Hom. Opera, gr. Louanii apud Theodorum Martinum Aloftensem. 1523. (qui annus in *Odyssæa* exprimitur.) 4. II. tom. Editio quidem est rarissima, sed e Florentina ducta v. *Ernesti* praef. ad Homerum p. V. Exemplum biblioth. electoralis Dresd. ab initio, ut videtur, est mancum, *Fabricius* adtulerat Louaniensem *Odyssæae, Batrachomyomachiae* et hymnorum, an. 1535: 4. (apud Rescium.) quae tantum repetitio prioris fuisse videtur.

Hom. Opera, gr. Venetiis, in aedibus Aldi. 1524. 8. II. voll. Hanc vocat Ernesti in praefatione Aldinam tertiam. Ea autem ex editione II. Aldina fluxit, praemissae tamen sunt Homeri vitae Herodoto et Plutarcho tributae, quae desunt in Aldina II. Illas excipit eadem Aldi epistola, quae secundae edit. praefixa legitur. Huius et secundae edd. exempla penes me sunt. Exemplum edit. II. Aldinae custoditur in Bibl. Vinariensi ducali cum notis criticis a manu Heinssii doctissima ad tomum posteriorem, passim quoque ad priorem adiectis, ex optimo Vespasiani Gonzagae Columnae codice Sablonetensi excerptis et a cl. *Villoisio* promulgatis in illius *Epistolis Vinariensibus*, Turici. 1782. 4. a p. 40 vsque ad p. 60.

Hom. Opera, curante Io. Lonicero, Argentor. 1525. apud Wolf. Cephalaeum 8. Calci adhaerent variae Florentinae et vtriusque Aldinae edd. lectiones teste *Hambergero*, et in Bibl. cl. Schwarzii, Profess. Altdorfii.

Hom. Opera apud Aldum. 1528. 8. apud Fabricium l. nostro.

Hom. Opera cum interpretatione *Didymi*, Basil. 1531. fol. teste catalogo quodam Osborn.

Hom. Opera graece, Argentor. apud Wolfgang. Cephalaeum. 1534. 8. II. tom. post *Odyssæam*, in meo quidem exemplo, reperitur vita Homeri, Herodoto et Plutarcho tributa, cum Dionis Chrysostomi oratione de Homero. Inest, uti in editione Loniceri, collectio lectionum variarum.

Hom. Ilias et Odyssæa, graece cum vet. graecis scholiis, Ioach. Camerarii, Basileae, apud Io. Hervagium. 1535. min. fol. Calci adhaeret *Adnotatio locorum*, quibus *Aldino*, quod fere sequuti sumus, cum Florentino non conuenit. Io. Lud. Bünnemann in Catal. MSS. et librorum rarissimorum

rarissimorum p. 44. hanc editionem nominat nitidam, accuratam et rarissimam; errat vero, quod cum Boeclero scholia adtribuit Camerario.

Hom. Opera, gr. Louanii, apud Rescium, 1535. 4. II. voll. v. Catal. Askew. p. 70. Singula volumina crebrius occurrunt separatim quam iunctim.

Hom. Opera, ab Antonio Francino, Venetiis apud Luc. Anton. Iuntam 1537. II. tom. 8. Catal. Askew. p. 76. Cat. Pinelli II. p. 277. Bibl. Sarrafsiana part. III. p. 90. v. quoque Pinellum ad versionem Harwoodiani libri italicam, Prospetto di varie Edizioni degli Autori classici gr. e latini, Venet. 1780. p. 1. *Creusinae* Cat. III. part. p. 116. Haec est classica editio, cum Venetis codd. collata, et castigata, ita vt Francinus in epistola ad lectores gloriaretur, poetae textum neque purgatorem neque emendatorem antehac fuisse. Haec est editio, quam Dornvillius in *Vanno critica* p. 390. vocat accuratissimam, (in Bibl. Sarraf. quoque nominatur editio omnium accuratissima et in maximo pretio:) quod iudicium Ernesti in Praef. Homeri p. X. de Florentina an. 1519. intelligens, haud recte vituperavit.

Hom. Opera, cum scholiis graecis Didymi et Camerarii. Basil. 1538. 8. Cat. biblioth. Verheyk. p. 14.

Homerus cum scholiis minoribus gr. diligenti opera Iac. Micylli et Ioach. Camerarii recognitus cum Porphyrii opusculis. Basil. apud Io. Heruagium. 1541. fol. min. (siue 4. magna. cum Porphyrii libellis — repetitus est textus ex edit. 1535. — tum editio recusa est, vel probabilius titulus tantum est renouatus, Basileae 1543.) In fronte exemplaris Vinariensis et passim ostendere annisus est vir quidam doctus, Homerum ex Hebraeorum fontibus hausisse. In bibl. Dresdensi electorali est exemplar cum manu Ioach. Camerarii, Wolfg. Meureri, L. A. Rechenbergii et aliorum.

Hom. Opera, gr. Argentorati apud Wolf. Cephalaeum, (edit. III.) 1542. 8. II. tom. (curante Phil. Melanchthone) Prioris tomi exemplum cum notis MSS. est in Bibl. Dresdensi electorali.

Hom. Opera, gr. et lat. cum commentario Spondani. Romae, 1542. fol. (secundum catalog. Osbornenf. an. 1753.)

Hom. Opera, gr. Venetiis, apud Farracum. 1542. II. voll. 8. Catal. bibl. Askew. p. 76.

Hom. Ilias et Odyssaea, cum comm. Eustathii. Romae 1542 sqq. de qua aliisque editionibus iam supra egimus.

Hom. Opera, gr. Paris. apud Colin. 1543. 8. Bibl. Askew. p. 81.

Hom. Opera, gr. Argentor. (edit. IV.) apud Wolf. Cephalaeum. 1550. 8. II. tom. Huic quartae edit. praemittuntur Io. Guinterii, Andernaci, praefatio et index rerum ac verborum memorabilem.

Memorata legi edit. *Venetam* sine anni nota, in 8. cum praefatione Bernardini Feliciani. — At in Catal. Pinelli tom. II. p. 277. exstat editio Bern. Feliciani, gr. Venetiis, de Sabio 1551. in 8. II. tom.

Ποιητής Ὅμηρος ἀμφω — *Opus utrumque Homeri Iliados et Odyssaeae, diligenti opera Iacobi Micylli et Ioach. Camerarii recognitum. Adiecta etiam est eiusdem Batrachomyomachia, Porphyrii philosophi homericarum quaestionum liber. Eiusdem de Nympharum antro in Odyssaea opusculum.* Basileae per Ioan. Heruagium. 1551. fol. II. voll. cum Didymi auctoris antiquissimi interpretatione, vt in fronte tom. II. scriptum est. Margini rariores adspersae sunt lectiones et contextus et scholiorum variae. Eadem esse videtur editio, cui forsitan vitio operarum an. 1552. in Bibl. Ludwig. nr. 1456. adsignatus est.

Hom.

Hom. Opera, quae exstant, omnia, graece, adiecta versione latina ad verbum ex diuersis doctissimorum virorum translationibus concinnata. Basileae per Nic. Brylingerum et Barthol. Calybaeum. 1551. fol. v. *Goetzii* Memor. bibl. Dresd. tom. II. p. 116. Editio Maittario et Fabricio incognita.

Hom. Opera, gr. et lat. — Accesserunt auctoris vita et duo instructissimi rerum et verborum indices. Basileae apud Nic. Brylingerum et Barthol. Calybaeum. 1553. fol.

Opus utrumque Homeri, Iliados et Odyssae etc. (Reliqua, vti in edit. Basil. an. 1541.) — omnia graece. Basil. per Io. Heruag. 1557. fol. cum prooemio *Ioach. Camerarii*. conf. Bünnemanni Catal. MSS. et libr. rariss. p. 51.

Ilias, Odyssae, Batrach. et Hymni, graece. Atrebat, e typogr. Io. Crispini. 1559 (1560.) et 1567. in 16. (24.) II. voll. v. *Creuennae* Catal. vol. III. part. I. p. 116.

Eadem carm. gr. cum lat. versione ad verbum. Ibid. apud eundem, 1560 et 1567. II. voll. 16. In Bibl. regia Paris. et *Pinelli* Catal. II. p. 277. it. bibl. Thottian. tom. IV. p. 354. In Catal. Bibl. Duc. de la Valliere II. p. 62. memoratur ed. Genevae e typ. I. Crispini 1560. VI. voll. in 12.

Homeri Opera graeco-latina, quae quidem nunc exstant, omnia, h. e. Ilias etc. Praeter ea Homeri vita ex Plutarcho cum latina item interpretatione, locis communibus ubique in margine notatis expressis. In haec operam suam contulit Sebastian. Castalio, sicuti in praefatione verso mox folio videre licet. Basileae, per Nic. Brylingerum. 1561. fol. — item ibid. 1567. fol. apud heredes Brylingeri.

In Iliade sequutus est exemplum a Crispino, typographo Geneuensi anno superiore expressum. In Odyssae autem et ceteris se, scribit, graeca infinitis locis deprauata emendasse, latina vero, praecipue in Odyssae, ita correxisse, ut innumeris in locis non tam correctorem, quam interpretem praestiterit.

Fabricius adtulit edit. *Hom. Operum* Parisiensem apud Morellum an. 1562. 1584. 4. *Maittaire* in A. Typ. III. part. II. p. 727. *Iliadem* tantum, gr. an. 1562. apud Morell. memorat.

Nonam curam in emendando *Iliados* textu adhibuit *Adr. Turnebus* in edit. Paris. 1554. 8. graece, quae basis aliarum facta est. v. *Maittaire* An. Typ. tom. III. part. II. p. 647. qui in nota, se, testatur, vidisse Turnebianum *Iliadis* Homericae codicem, ad cuius finem adnectuntur *Homeri* *Batrachom.* et *Hymni*, graece: eodem typorum genere, eodem in singulis paginis versuum numero, eadem ante titulum florulenta decoratione, quae *Iliadis* initio praepositur, et coniicit, fuisse aut interiectam *Odyssae* aut aliquando intericiendam.

Hom. Opera, graece, Wormatiae apud hered. Wolsf. Cephalaei. 1563. 8. II. voll.

Nouam vero editionum classem duxit, et, ut ait in praefatione, multa ex vetere quodam codice atque *Eustathii* commentario (quem tamen a Stephano negligentius fuisse tractatum *Barnesius* in praefat. ad suam editionem adfirmat,) correxit, varias lectiones adscripsit margini, plures vero una cum coniecturis atque expositionibus in subnexis notis protulit *Henr. Stephanus* in opere ut egregio, ita raro:

Poetae graeci principes heroici carminis etc. 1566. fol. tom. I. gr.

Stephanianam, (quam reliqui editores ut plurimum sequuti sunt, a paucis hinc inde lima adhibita,) in graecis, et in latinis Crispini edd. sequutus est *Giphanius*, qui epigraphas singulorum rhapsodiarum s. particularum ex *Eustathio* repetiit, eas vero Venetiis initio cuiusque rhapsodiae descriptas se vidisse, ait in praefatione, in vetustissimo codice in bibliotheca Antoniana, et cum breuib. paucisque scholiis cum criticis, tum maxime exegeticis:

Ilias et Odyssæa, gr. et lat. Cantabrig. Io. Hayes. 1664. II. voll. 8.

Hom. Opera, gr. cum scholiis *Didymi*; Oxon. 1676. II. voll. 8.

Hom. Opera, curante *Bond*. Amstel. apud Elzevir. 1676. 8.

vid. Catal. bibl. *Askew*. pag. 81.

Hom. Opera, gr. et lat. cum comment. *Spondani* Basil. 1686. fol.

Hom. Opera, gr. et lat. cur. *Io. Barnes*. Cantabrig. 1694. fol.

conf. Biogr. Britanniq. v. *Barnef.* et *Marchand* Diction. part. I. p. 59 et 60.

Hom. Opera, curante *Rutgerfio*, Trai. ad Rhen. apud van de Water, 1699. II. voll. 8.

vid. Cat. Bibl. *Askew*. p. 81.

Nitida et correctæ est editio minor, gr. et latina: *Oper. Hom.* graeca ad principem H. Stephani, vt et ad Demetrii Chalcondylæ edit. atque ad cod. MS. excussa, curante *Io. Henr. Lederlino*, et, post huius mortem, absolvente et præfante *Steph. Berglero*. Amstel. 1707. II. voll. 12. conf. *Acta Erud.* Lipsf. an. 1712. m. Iul. p. 318 sqq.

Nouam quodammodo recensitionem inchoauit *Barnesius*, neque vero auibis semper fauoris, cum in contextu constituendo, tum in primis in scholiis, in quibus non satis caute sibi cauit a fraude et laciniis Schreuelii: notæ non sunt admodum eruditæ. Inscriptio autem hæc est editionis tam splendidæ quam raræ:

Ὅμηρος etc. *Homeri Ilias et Odyssæa, et in eadem scholia, suæ interpretatio veterum. Item notæ perpetuæ in Textum et scholia, variæ lectiones etc. cum versione latina emendatissima. Accedunt Batrachomyomachia, hymni et epigrammata, una cum fragmentis et gemini indices. Totum opus cum plurimis MSS. vetustissimis et optimis editionibus collatum, auctum, emendatum et priscae integritati restitutum. Opera, studio et impensis Ios. Barnes. S. T. B. in academia Cantabrigia regii graecæ linguæ professoris. Cantabrigiae apud Cornel. Crownfield 1711. 4. II. voll.*

Se in præfatione iactitat, textum ipsum innumeris in locis expurgatiorem, nec paucis versionem pleniorẽ exhibuisse, et multa alia de suo Homeri amore suaque opera atque huius editionis virtutibus ac præstantia gloriatur. Codices autem consuluit 1) antiquissimum *Iliados* atque *Odyssææ*, qui est in collegio collegii corporis Christi, Cantabrigiae. 2) *Iliados* a *Io. Moro* communicatum, 3) *Laudianum Iliad. α et β.* in Bibl. Bodleiana, 4) *Baroccianum nr. 203. Iliados. 5—7.) Baroccianos Batrachomyomachiae.* Scholiorum vero ad *Odyssæam* exemplar MS. vnicum neque integrum, et excerpta ex *Aloysii Alemani* scholiis MSS. in totam *Odyssæam* habuit. Tum fragmenta conquisiuit plura. Quamquam multa bona insunt in hac editione, laude sua non omnino defraudanda, multa tamen vulnera adhuc intacta necdum sanata remanserunt, et alia commissa sunt aut omissa, quæ censorum atque eruditorum subtilitati haud satis fecerunt. vide *Bergleri* censuram in *Actis Eruditor.* Lipsf. an. 1712. p. 3 sqq. 54 sqq. 308 sqq. *Clerici Biblioth. select.* tom. 22. p. 241. etc.

Homeri Ilias et Odyssæa, gr. Oxon. 1714. II. voll. 8.

Homeri Ilias graecæ et latine. Annotationes — scripsit atque edidit Samuel Clarke. S. T. P. vol. I. II. Londini 1729. (de qua edit. v. *Acta erudit.* Lipsf. an. 1730. p. 1. Bibl. raisonnée, tom. III. p. 219. *Journ. liter.* tom. XIII. p. 475. *State of Rep. letters.* 1729. p. 53. 1733. p. 97.) — 1732. 4. — *Editio secunda*, ibid. 1754. 4.

Hom. Odyssæa, gr. et lat. Item *Batrachomyomachia, hymni et epigrammata, Homero vulgo adscripta. Edidit annotationesque, ex notis nonnullis MSSis a Samuele Clarkio S. T. P.*

defuncto relictis, partim collectas, adiecit Samuel Clarke, S. R. S. vol. I. II. Lond. 1740. 4. repet. Londin. 1754. IV. tom. II. voll. 4. — 1760. 4. IV. voll. Edition nona Homeri Clark. prodiit 1779.

Opus splendidum: at prima editio est correctior quam secunda: nec alteri Iliados tomus editor, inter ea mortuus, limam adhibere potuit ultimam: quo factum est, ut primus ille Iliados tomus multum praestet reliquis. Nouam vero recensionem non instituit Clarkius, nec libris scriptis, nec rite legitimeque editionibus veteribus usus. Textus quidem Barnesianus aut Schreuelianus basis est Clarkianae editionis. Clarkius tamen multis locis facit discessionem a Barnesio, ubi hic aut prosodiae graecae insectia aut alia qua de causa peccauit in textu Homeri mutando. Rarius admittit coniecturas suas in contextum: frequenter tamen differit de varia lectione. Hinc in notis iusto copiosior est de prosodia graeca eiusque et aliis grammaticis, interdum minutioribus, praecceptis. Praeter ea diligenter comparat Virgilium aliosque: sensum ac pulcritudinem orationis et vim vocabulorum, maxime particularum crebro beneque explicat; scholia, praesertim in altera editione saepe excerpuntur. Attamen multa desiderantur, quae ad intelligendum poetam, qua poetam, ad pernoscendam homericam aetatis ac poeseos indolem formamque, vniuersae ad plenam absolutamque *Homeri* editionem requiruntur.

Textus *Homeri*, a Clarkio formatus, aliquoties repetitus est, gr. et lat. Amstel. 1743. 12. II. voll. Cenfor in Nou. actis Erudit. mense Dec. 1748. ait p. 687. Editorem Amstelod. 1743. Clarkianam in rubro, Berglerianam vero edit. eandemque deprauatam, in nigro exhibuisse. — Oxoniae 1743, 1750. II. voll. 8. — Paris. 1747. II. voll. 12. (al. 8.) ibid. 1750. II. voll. mai. 12.

Homeri Opera, gr. et lat. (at minus correcte,) opera I. G. Hageri; *Ilias* Chemnitii, vol. I. 1745. repet. 1767. vol. II. 1753. 1778. II. voll. 8. — *Odyssaea*, etc. ibid. 1776. 1777. 8. II. voll. 1785. 8. Praemissa est notitia Homeri atque editionum. conf. Noua acta Erudit. mense Dec. 1748. p. 686 sqq.

Της τε Ὅμηρος Ἰλιάδος, ὁ τόμος πρῶτος — ὁ τόμος δεύτερος. Glasguae, in aedibus academicis, excudebant Robertus et Andreas Foulis, academiae typographi. 1756. fol. — *Της τε Ὅμηρος Ὀδυσσεύς ὁ τόμος πρῶτος — et ὁ τόμος δεύτερος*, cui subiuncta sunt reliqua, quae vulgo adtributa sunt Homero. Ibid. 1758. fol. IV. voll.

Editio haec est ex editione Clarkiana an. 1729. expressa, at cum nitida, tum inprimis correcte. Singulas enim plagulas correctores sexies, et quidem ter, antequam praelum reliquerat plagula, Iacob. Moor, litterarum graecarum Professor, ac Georg. Muirhead, litt. latinarum Professor, ab operarum peccatis mendisque purgarunt.

Ὅμηρος ἀπαντα, h. e. *Homeri Opera omnia, ex recensione et cum notis Samuelis Clarkii, S. T. P. Accessit varietas lectionum MS. Lips. et edd. veterum, cura I. Aug. Ernesti, qui et suas notas adspersit.* Lipsiae, 1759 — 1764. mai. 8. V. voll.

Ernesti, a bibliopola rogatus, ad contextum recensendum codice Lipsiensi et quibusdam antiquis editionibus usus, varias lectiones, (non-omnes quidem,) adposuit et in notis quaedam coniecit, quae notis Clarkianis vel adstruendis et confirmandis, vel corrigendis vel denique locis poetae obscuris aut suspectis prodesse. Batrachomyomachiae suam solam subiicit annotationem. Volumen quintum continet hymnos, epigrammata et fragmenta, quae Ernesti ipse recensuit, iisque varias lectiones, suasque notas, exclusis alienis adiecit: praeter ea addidit Plutarchi vitam Homeri et de Homeri poesi incerti auctoris, tum triplicem indicem; (atqui postremus verborum in contextu a naeuis haud vacuus, est instar clavis homericæ,) denique corrigenda et addenda in V. L. et notis, et multa praeclare scripta sunt in illis. In praefatione

ad hoc ultimum volumen multus est de codice Vratislaviensi. Ernesti igitur, quamquam multa adtulit ornamenta et vtilia ad meliorem Homeri intelligentiam praesidia; tantum tamen abfuit, ut absolutam curaret editionem, ut potius, quod ipse falsus est, futuro editori materiam tantum colligeret, ita ut tam commoda, quam, quantum fieri potest, perfecta editio, siue artem criticam spectes, siue legitimam et liberalem interpretationem, adhuc desideretur. Atqui quae diligentia, cautio, atque sollertia, quae ingenii, litterarum atque eruditionis copia requiratur ad perfectam Homeri editionem, quae in illa curanda sint fugienda, quae facienda atque obseruanda, scite periteque docet cel. C. G. Heyne in praefatione ad *Tychsenii* comment. de Quinti Smyrnaei Paralipomenis Homeri, Gottingae 1783. mai. 8. ubi quoque de editione Clarkio - Ernestina aperte atque intelligenter iudicatur.

Homeri Opera, ad edit. *Bergleri*, Patauii, 1762. 8. II. voll.

Hom. Opera, cum interpretatione lat. *Raym. Cunichii*, Romae. 1776. fol. IV. voll.

Hom. Opera, graece et lat. Basileae. 1779. 8. II. voll.

Homeri Ilias, ad exemplar maxime Glasguense, in usum scholarum, diligentissime expressa. Pars prior, et poster. Halae Saxon. 1785. 8. graece, sine notis, curante *Friderico Augusto Wolf*. praefixa est *Ludolphi Küsteri* Historia critica Homeri. Est admodum correctae editio, et noua quodammodo recensio: nam doctissimus Welfius non solum meliores librorum lectiones; sed coniecturas quoque virorum doctorum rescripsit, de quibus mutationibus multus est in erudita praefatione.

Homeri Odyssea, cum *Batrachomyom. hymnis et ceteris poematiis*, Homero vulgo tributis, etiam nuper reperto hymno in *Cererem*, ad exemplar Glasguense in usum scholarum diligentissime expressa. Part. I. II. ibid. graece. 1784. 8. eodem curante, eademque adhibita diligentia laudabili.

Carmina Homeri singula sunt quoque separatim edita. Editiones *Batrachomyom.* et *Hymnorum* supra iam enarrauimus. *Iliados* exempla haec fere sunt; multarum edition. notitiam debeo humanitati cel. *Adelungii*: quamquam in his credo, nonnullas editiones esse tantum partes integri operis.

Ilias, separatim.

Hom. Iliad. lib. VII. gr. apud Io. Vatelium. 1520. 4.

Iliadis Libri tres priores et initium quarti gr. ex ed. Ald. Manutii ap. Ald. (f. a.) 8. (cum paraphraf. Theodori Gazae in Bibl. Reg. Paris.)

Sed de pluribus singulorum librorum edd. ad sqq. §§. agitur.

Ilias, graece. Venetiis 1524. — ibid. 1537. 8. Bibl. Askew. p. 75.

Ilias, Florent. 1519. 8. cum notis MSS. in Bibl. Barber. I. p. 545.

Iliadis Libri II. priores gr. cum adnotat. Melchioris Volmarii Par. ap. Gilles de Gourmont 1523. 4.

Ilias, Venet. 1526. 4. cum figg. Bibl. Bentef. litt. human. p. 39.

Ilias, gr. et lat. cum comm. Ioach. Camerarii. Argentor. 1540. 4. Bibl. Thuanae pars II. p. 262.

Ilias, Paris. 1550. 8. in Catal. quodam Osborn.

Iliad. libr. I. II. et VI. gr. et lat. Magdeb. 1573. 8.

Ilias, gr. apud Turneb. Paris. 1554. 8. et ibid. apud Guil. Morell. 1562. 4. vid. *Maittar*.

A. T. III. p. 647 et 727. *Creusmae* Catal. tom. III. part. I. p. 119.

Ggg 3

Ilias,

Ilias, cum orig. et exitu belli Troiani, *Coluthi* raptu Helenae et *Tryphiodori* Ilii excidio, gr. et lat. per *Franc. Portam*. Genevae, apud Eustath. Vignon. 1580. 12. Catal. Bibl. Weidmann. p. 34. — et ibid. 1609. 12. in Catal. bibl. Thottian. part. IV. p. 354.

Iliados compositio. gr. Lugd. 1591. 4. in Catal. bibl. Barberinae. I. p. 545.

Ilias, gr. Londini apud Bishop. 1591. 8. Bibl. Askew. p. 76. — Paris. 1616. 4. Bibl. Ernesti. p. 141.

Ilias, gr. Paris. apud Io. Libert. 1620. 4. cum variis lection. et scholiis graecis MSS. quae magni aestimantur, in Biblioth. Hohendorfiana, part. III. p. 285. prostabat. pars integrae editionis esse videtur. In indice autem A. T. voc. *Homer*. p. 494. *Maittarius* profert: *Ilias* gr. et lat. interprete H. Stephano, cum centonibus. Paris. apud Io. Libert. 1622. 12.

Ilias, gr. et lat. Genevae 1641. 8. (Catal. Osbornii.) — gr. Lugd. B. 1642. 8. vel 12. (ibid.) — gr. et lat. Cantabr. 1647. 8. (Catal. Oizel.) — ibid. 1648. II. vol. 8. (Catal. Osborn.) — gr. Amstel. 1658. 8. vel 12. — Londini apud Field. 1664. 8.

Ilias, gr. cum scholiis gr. *Didymi*. Oxon. theatr. Sheldon. fine anni nota. II. tom. 8. (in Catal. biblioth. Thottianae, tom. IV. p. 281. nr. 696. 97.) — e recensione H. Stephani. ibid. 1675. 8. (in *Pinelli* Cat. II. p. 279.) f. 1676. (apud Fabricium nostrum ex Catal. bibl. Bodlei. I. p. 593. et Catal. Reviczky, p. 7.)

Ilias, gr. et lat. Cantabr. Io. Hager. 1672. 8. (cat. bibl. Thottian. ibid. nr. 701.) — 1679. 1686. 8. secundum Catal. Osborn.

Ilias, gr. et lat. cum scholiis *Didymi* et noua vers. variis lection. et emendation. Cantabr. 1689. 4. de qua editione vide §. VI. — Oxon. 1695. 4. (et 1696. atque 1698. 8. secundum Catal. Osborn.) — ibid. 1705. 8. II. voll. — gr. et lat. Londini 1706. et 1713. 8. (Catal. Osborn.) — graece, sine scholiis Oxon. 1714. 8. (apud Bowyer, eod. a. secundum Catal. bibl. Bodleian. I. p. 593. et *Pinelli*. Cat.)

Ilias, gr. ac lat. curante *Michaeli Maittaire*, Londini. 1721. 1722. 1747. II. voll. 8.

Ilias, gr. et lat. cum notis Clarkii, Londini. 1722. II. voll. 8. — 1728. 8. — secundum edit. Clarkii, Amstel. 1734. 12. — gr. et lat. edit. *Sam. Clarkii*. Londini. 1735. II. voll. mai. 8. — et ibid. 1774. tom. II. 8. — e theat. Sheldon. gr. Oxon. 1765.

Ilias, graece, excudebant Rob. et Andr. *Foulis*, Glasgae. 1747. min. 4. et II. vol. 8. et 1778. tom. II. min. 8.

Hom. Ilias, — ex recens. Clarkii, cura et cum notis *Augusti Hermanni Niemeieri*, Halae. 1778. 1781. II. voll. mai. 8. — edit. II. vol. I. ibid. 1784. 8. (Clauera in fronte promissam nondum vidi.)

Hom. Ilias, cum scholiis *Didymi*, gr. Oxon. 1780. tom. II. 8.

Hom. Ilias, ad edit. Clarkii. Londin. 1785. II. voll. 8.

Ὅμηρος Ἰλιάς συν τοῖς σχόλοις. *Homeri Ilias*, ad veteris codicis *Veneti* fidem recensita. *Scholia in eam antiquissima ex eodem codice aliisque nunc primum edidit cum Asteriscis, obeliscis, aliisque signis criticis*, Io. Baptista Caspar d'Ansse de Villosion. an. MDCCLXXXVIII. Venetiis typis et sumtib. fratrum Coleti. fol.

Haec est nobilissima illa editio, de cuius scholiis, primum hic editis, quae plurimum lucis et verbis homericis et historiae poetae carminumque criticae adfundunt, supra iam disputauimus: atque ad docta Villosionii prolegomena, ad historiae et criticae fructum plenissima et nobis maxime vtilia, saepius prouocauimus. Textus ex cod. Veneto 454, de quo etiam supra

supra egimus, cum signis criticis ad marginem positis, est accurate typis descriptus. Aetas autem codicis A. difficile poterit definiri, quamdiu ab interpolationibus liberum eum praestare non possumus. Post Porphyrium, cuius quaestiones Homer. in scholiis saepius laudantur, auctorem codicis vixisse, iam obseruauimus. Ex illo codice quaedam tantummodo, non adeo multa, nedum omnia vulnera, quae in contextu poematis varias ob causas remanserunt, sanari posse patet. Qui versus tamquam spurii, in codice erant omissi, quadraginta et quinque numerantur. Vide doctas censuras in Bibliothek der alten Litteratur uud Kunst, part. V. p. 34 sqq. et in Gotting. ephemerid. litterar. 1789. plag. 55. p. 552 sqq.

Homeri Iliados, rhapsodia A. siue liber primus, cum excerptis ex Eustathii commentariis et scholiis minoribus in usum scholarum separatim edidit Io. Augustus Mueller, A. M. et ill. scholae prouinc. Misen. Conrect. (post abitum Matthaei nunc Rector,) Misenae, 1788. mai. 8. — — Rhapsodia Φ. siue liber XXI. etc. ibid. eod. anno. — Rhapsodia X. siue Liber XXII. ibid. 1789.

Textus est ex Wolfiana editione ductus. Missis tricis, utiliora excerptit cl. Mueller ex Eustathio, et immiscuit interdum quaedam ex scholiis minoribus, et alios excitauit viros doctos.

Initia Homerica s. Excerpta ex Iliade Homeri, cum locorum omnium graeca metaphrasi ex codd. Bodleianis et noui collegii M. S. S. maiorem in partem nunc primum edita. Edidit Th. Burgeff. A. M. Londini, 1789. Similitudines potissimum atque episodica delegit.

Pauca addere iuuat scripta, quae ad meliorem Iliados intelligentiam facere possint; aut in quibus de hoc carmine in utramque partem disputatum est. Adolescentibus in primis commendari debet libellus optimae frugis:

Erklärende Anmerkungen zum Homer von Joh. Heinr. Iust Koepfen, Director der Schule zu Hildesheim. Erster Band. Hannover, 1787. 8. — II. Band, ibid. 1789. In his duobus tomis, quos reliqui excipiant, adnotator persequutus est octo libros Iliados.

Ueber Homers Ilias. Eine von der Teylerischen Stiftung in Haarlem gekrönte Preisschrift des Herrn I. de Bosc. — Aus dem Holländischen übersetzt von E. H. Mutzenbacher, Züllichau, 1788. II. tom. mai. 8. Argumenta singularum rhapsodiarum dedit et sensum poeticum aut historicum exposuit auctor.

Ueber das Studium des Homers in niedern und höhern Schulen. Leipz. 1783. (auctore Aug. Henr. Schott, Prof. Stuttg.)

Drelincurtii Achilles Homericus. Lugd. Bat. 1694. 4.

Io. Henr. Lederlini disp. (respond. Vlr. Marbachio,) de clypeo Achillis ex Homeri Iliad. Σ. 478. Argentorati, 1704. 4. Notum vero est seuerum Scaligeri iudicium, Homeri clypeum friuola et puerilia continere. Iam vero antiquissimis temporibus variae interpretationes enatae sunt. Damo, quae filia Pythagorae habetur, existimauit, in clypeo Homeri latere et intelligi debere αἰνυμα κοσμογονίας, (v. Eustathii comment. p. 1154 sq.) Iustinus vero Martyr, in Admon. ad Gentil. p. 21. et Clemens Alexandr. Strom. lib. V. p. 598. putarunt, Homerum historiam rerum creaturarum Mosaicam in clypeo expressisse. De eodem autem scuto varios varie omni tempore cogitasse, haud mirum est. Scaliger, Perraltus, Terrason, la Motte culparunt descriptionem homericam; quam laudarunt et vindicarunt atque explicuerunt Dacieria ad locum Homeri in versione gallica, eiusque maritus in Obseruatt. ad Aristotelis artem poeticam: tum Du Fresne in Parallele du Bouclier d'Achille dans l'Iliade d'Homere et l'Iliade de la Motte. In primis suscepit causam Homeri, atque in exemplo tabulae scuti, aeri incisa, probabilitatem

tatem fictionis poeticae communisravit Boivin in: *Apologie d'Homere et du Bouclier d'Achille*, Paris. 1755. 12. et inserta tom. XXVII. Histoire de l'Acad. des Inscriptions etc. Boivini acutas rationes atque descriptionem amplexi sunt et amplificaverunt Caylus in recitatione de scuto Achillis, *Herculis et Aeneae secundum Homerum, Hesiodum et Virgilium*, in Histoire de l'Ac. Par. des I. et B. L. tom. XXVII. p. 21 sq. quam comment. germanice vertit cel. Meusel in eiusdem Comitatus Abhandlungen zur Geschichte etc. Altenburg. tom. II. 1769. 4. p. 231 sq. atque Pope in anglica Homeri versione cum adumbratione clypei ad exemplar gallicum facta: quam peculiarem Popii commentationem, germanice versam, legimus in parte tertia: *Berlinische Sammlung vermischter Schriften zur Beförderung der schönen Wissenschaften*. De arte poetica pulcre disseruit, quibusdam Boivini Popiique rationibus ac principiis examinatis atque reiectis, Lessingius in praeclaro libro, *Laokoon*, sect. 18. et 19. p. 183 sqq. Add. Heynius Exc. IV. ad Aen. L. VIII. T. III. p. 259. et in libro: *Antiquar. Aufsätze* Part. II. p. 137 sq. Secus sentit Gebelin, cuius expositio anglice versa: *The Shield of Achilles, translated from the French of Mons. Court de Gebelin*, London 1785. eo redit, in Achillis scuto repraesentari annuas mutationes, et esse speciem quamdam graeci Kalendarii. vid. *Monthly Review*. mens. April. 1786. nr. XII. Neque verò Lessingii acumen omnino satisfecit cl. Naffio, Professori Stuttgardino, qui in peculiari commentat. de clypeo Homero, Stuttgardiae, 1788. 4. in plurimis quidem adsentitur Lessingio, in nonnullis tamen discedit ab illius expositione, et clypeum, putat, homericum ita esse comparatum, ut totam rerum universitatem in nuce quasi sistat, adeoque tamquam *ἱερογλυφον* quoddam ac symbolum microcosmi recte considerari possit. Anonymus, I. A. K. in *Kritischen Beyträgen*, part. 30. temerarium tulerat iudicium; hoc examinavit, Homerum vindicavit ab iniuria, descriptionem homericam germanice vertit atque vberius exposuit, et illustravit, quaedam culpavit, Vir quidam doctus in *Bemühungen zur Beförderung der Critick und des guten Geschmacks*. Part. V. Halae Sax. 1743. 8. p. 336—373. Artem denique poeticam et probabilitatem in descriptione clypei homerica explicuit, et interdum in alia omnia transiit cl. Frid. Schlichtegroll in libello: *Ueber den Schild des Herkules nach der Beschreibung des Hesiodus*, Gothae. 1788. p. 6—17.

De Thersite Homero Iliad. β'. 275 sqq. plures, nec raro acius, in utramque partem disputarunt: Klotzius in Epistol. Homericis etc. Lessing in Laocoon. XXIII. p. 233. Herder in Siluis criticis etc. I. 21. p. 244. Koeppen in Animadu. ad Homeri locum, part. II. p. 165. In alia omnia transit Jacobs in Biblioth. der alten Litterat. und Kunst, part. V. p. 10 sqq. cui tamen adsensum non omnino praebet censor in Ien. Allgem. Litteratur-Zeitung, mens. Oct. 1789. p. 92 sq.

Boivin comment. *Vieillesse héroïque, ou Vieillards d'Homere*, in Mem. de littérature — de l'acad. des I. et B. L. tom. II. p. 17 sq. compar. C. D. Ilgenii Comm. Nestore, felicissimi senis exemplo, Homerum non magis delectare quam prodesse. L. 1789. — In Histor. illius societatis regiae, vol. XII. p. 193 sq. est Chamborti recitatio et defensio versus I. Iliados.

Priorem Iliados partem esse iram Achillis, alteram partem amicitiam erga Patroclum, opinatur Chabanon in Mem. laud. vol. XXX. 539 sq. vbi praeter ea de characteribus aliisque Homeri virtutibus differit.

Io. Hilaire speculum heroicum Homeri, i. e. argumenta XXIV librorum Iliados: cum figg. Traiecti ad Rhen. 1613. 4. [franco gallice secundum Cat. Biblioth. de la Vall. II. 64.]

N. Girardi

N. Girardi, meditationes in librum I. Iliados. Paris. apud viduam Guil. Morellii, 1566. 4.

Io. Hanffii praelectiones in Homeri quatuor priores libros Iliadis, cura *Io. Martini*. Dantisci. 1612. 8.

Reflexions sur l'Iliade d'Homere. à Liege. 1731. 8. II. tom.

Remarques sur Homere et Virgile par l'Abbé *Faydit*, Paris. 1706. exagitantur a *Richar-*
do Simone in *Biblioth. critica*.

D'Homere sur l'Olympe, auctore *Boivin* in *Mem. de l'Acad. Paris. des I. et B. L.* tom. VII. p. 411 sqq. Cf. *I. C. Volborth* *Diff. de Olympo, Thessaliae monte, Deorum sede.* Gött. 1776. 4.

Anmerkungen über die zwölf ersten Bücher der Iliade etc. Noriberg. 1771. 8. Auctor ini-
que stat a partibus Perralti et reliquorum obtrectatorum Homeri, quem haud intellexisse videtur.

Quando, et quamdiu oppugnata fuerit Troia, inquit *Banier* in *Memor. acad. Paris. Inscript.* vol. VI. p. 425. De acie HomERICA egit quoque cel. *Heyne* in recitatione quadam in societate doctrinarum Gottingens. praelecta, tom. VI. commentatt. soc. doct. Gotting. (v. etiam ephem. litter. Gotting. an. 1783. p. 163.) atque, comparatis Virgilio, Tassone ac Voltario, vir quidam doctus in scriptis societ. teuton. Altdorf. 1760. 8. pag. 49 sqq. — Oppugnationem Troiae cum oppugnatione Ptolemaidis an. 1189. comparat cl. *Seybold* in progr. teutonice scripto, 1785. — *Popii* com. de acie et proeliis homericis, germanice versa legitur in *Samm- lung vermischter Schriften zur Beförderung der schönen Wissenschaften*, tom. III. part. I. p. 79 sqq. Huc quoque pertinet libellus: *Abhandlung von der Beschaffenheit und dem Ge- brauch der Cavallerie in den ältesten Zeiten, nach den Erzählungen des Homers.* Berolin. 1774. mai. 8.

Chronologie de l'Iliade distinguée par chaque jour, avec quelques Reflexions: in *Me- moir. de Trevoux*, mens. Mai. 1708. art. 58.

Frid. Gotth. Freytag pr. num Cometae mentio ab Homero facta, Numburgi 1744. fol.

Io. Georg. Hageri comm. in Hom. Iliad. β'. v. 374. Chemnicii, 1744. 4.

Courtes *Remarques de critique* sur un Passage d'Homere du XVII. livre de l'Iliade v. 551. in *Histoire critique de la Republ. des Lettres*, tom. V. p. 276.

Christoph. Ios. Suero, Professoris quondam Coburgens. critica comment. de poesi home-
rica, (praecipue de characteribus in Iliade,) in eius kleinen deutschen Schriften, a me editis, Coburgi, 1770. 8. p. 156 sqq.

Singularum rhapsodiarum argumentum enarrauit atque explicuit *Herwig*, in sect. I. li-
bri: *Franken zur griechischen Litteratur.* Wirzburgi. 1771. 8.

M. Traug tt. Frid. Benedikt, Rector scholae Torgau. Interpretatio allegoriae Homeri-
cae de errore et precibus, Partt. II. Torgau. 1784. 1785. et de Homeri loco, Iliad. IV. 231 —
309. diss. Lipsiae, 1786. Comparatur Virgil. Aen. XII. 277 sqq.

M. Io. Ioh. Bellermann, (Prof. Erfurtani,) Specimen animaduersionum in N. Foe-
deris libros ex Homeri Iliad. Rhaps. A. Erfordiae, 1785. 4.

In *Io. Georg. Mülleri* Philosophischen Aufsätzen, Breslau, 1789. mai. 8. est nr. V. pag.
149 — 158. comm. de politico Iliados Hom. consilio: excerpta esse feruntur e fragmento
graeci dialogi, quem Anglus quidam sub ruinis Athenarum inuenisse dicitur.

Stupani, resp. Huber, specimen homericarum obseruatt. Basil. 1744.

Merian, resp. Falkeysen, de subsidiis, quae requiruntur ad intellig. Homerum, brevis
diatribe. Basil. 1744.

Ioh. Henr. Henrici Commentatio de animi immortalitate Homerica. Viteb. 1786. 4.

Ern. Godofr. Christ. Schroederi Specimina de usu et auctoritate Homeri in disciplinis variis praesertim in iure naturae, Viteb. 1772.

Nonnulla inepta atque ridicula ex Iliade Homerica auctore *C. S. Walther*. Stettini, 1783. fol.

Io. Frid. Facii, (Prof. Coburg.) progr. de fabula quadam homerica, (n. ab Apolline aut Diana mortem hominibus illatam esse sagittis,) Coburgi, 1784. 4.

Georg. Ant. Christophori Scheffleri, disp. praef. Frid. Aug. Wideburg, Prof. varietas interpretationis locorum quorundam difficiliorum in carminibus Homeri, (Iliad. δ. 306 sq. ε. 743 sq. ζ. 234—236. η. 117—119. ι. 378. π. 499 sq. Odyss. β. 132 sq.) Helmstad. 1786. 4.

Alia scripta, in quibus etiam *Ilias* aut loca quaedam illius explicantur, passim memorabuntur in sequentibus. — Pergo ad *editiones Odyssae* et scripta, in quibus illa illustratur, enarranda. Plures singulorum librorum et Iliados et Odyssae ad §. XIX. adducentur.

Odyssaea separatim.

Hom. Odyssaea, gr. cum scholiis gr. Basil. 1535. fol. cum variis lect. notisque mss. in Biblioth. Bernensi. vid. Catal. illius tom. I. p. 301.

Homeri Odyssaea, gr. absque loci et typographi nota, 1541. 8. vid. *Pinelli* Catal. II. pag. 280. cl. *Morellius* autem in nota obseruat ex insigni typographico, quod libri frons ostendat, editionem esse Conrad. Neobarrii. add. *Maittaire* Ann. typ. indic. p. 495.

Homeri Odyssaea, Batrach. Hymni XXXII. gr. Venet. 1537. 8. — ibid. apud *Io. Farreum*, 1542. 8.

Odyssaea, gr. et lat. per H. Stephan. Paris. apud Io. Libert. 1624. 8. vid. Catal. Biblioth. Thottian. tom. IV. p. 282.

Odyssaea, gr. et lat. apud Vignon. 1574. 12.

Hom. Odyss. gr. Paris. apud viduam Guil. Morelli, 1566. 8. — ibid. Preuosteau, 1582. 4.

Hom. Odyss. nec non *Batrachom.* et *Hymni*, gr. et lat. acc. *Heraclides* de fabb. Hom. cum vers. et notis *Conr. Gesneri*. Geneuae, 1586. 12.

Hom. Odyssaea, gr. Oxon. e theatro Sheldon. 1705. 8. — cum scholiis, et *Batrachom.* etc. ibid. 1782. II. voll. mai. 8.

Io. Hartungi prolegg. in tres priores Odyssae Homeri rhapsodias. Francof. Christian. Egen. excudebat. (1539.) 8.

Crusii oratio de Odyssaea, in illius Germano-Graecia. Basil. 1585. fol. p. 34 sq.

Io. Baptistae Personae Noctes solitariae, siue de iis, quae scientifice scripta sunt ab Homero in Odyssaea, liber singularis, in LXX colloquia distributus, in quo, praeter non pauca theologica, multa etiam physica, metaphysica, ethica, medica, geometrica, astronomica, et physiognomica tractantur, Venet. apud Euang. Deuchinum, 1613. 4.

Chronologia Odyssae illustratur in Mem. de Trevoux, 1709. art. LX. mens. Mai. et a *Io. Boivin*, in Memor. soc. regiae Paris. Inscr. tom. IV. p. 1 sq. edit. Amsterd. — Idem *Boivin* et *Baudelot* in Hist. eiusdem societ. a Gottschedia germanice versa, tom. I. p. 145 sqq. (vol. I. p. 132 sqq. edit. Paris.) explicant Odyss. X. 81 sqq. — ibid. tom. III. p. 272. explicatur a *Gedoynio* locus Odyss. XI. 273. coll. Pausaniae interpretatione. — Ibid. tom. IX. p. 263. est *Belley* comm. ad Odyss. IV. 355. de insula Pharo, eiusque interuallo a terra continenti, cum longa interpretis animaduersione, coll. *Frereti* recitatione, in Memor. eiusdem societatis

societatis vol. XVI. p. 333. Sed de illo Homeri loco et situ insulae etc. intelligenter curatiusque differit *Wood* in *Versuch* etc. p. 120 — 145. et in Supplementis p. 23 sqq. atque Bocharti aliorumque sententias et interpretationes adfert vocatque sub examen.

Odyss. lib. XX. v. 113. 114. explicatio est in *Histoire critiq. de la Republique des Lettres*, tom. IV. p. 150.

Frid. Strunzii diss. de linguis Mercurio apud Graecos sacris ad Hom. *Odyss.* γ'. vf. 334. Witteberg. 1716. 4.

Georg. Sigism. Grenii de virga Circes magica ad Homeri *Odyss.* κ'. 238. etc. diss. *Misenaë*. 1742. 4.

Merici Casauboni diss. super loco Homericō (*Odyss.* σ'. vf. 129.) dubiae apud antiquos interpretationis, quo dei in hominum tam mentes, quam fortunas imperium adferitur; adiecta eiusdem *Epistolis* p. 174. edit. cum *Jf. Casauboni Epistolis*, Roterodami, 1709. fol.

In *Homeri Odyssæam* quaedam commentatus est *Vicesimus Knox*, A. M. in *Essays moral and literary*, Londini, 1779. edit. sec. vol. I. nr. XXV. p. 177 sqq.

Super Odyssæa Homericâ scripsit David Christ. Seybold, A. M. (in praesenti, Professor gymnasii Buxweiler.) Halae ad Salam. 1769. 8. In hac eleganti commentatione alii quoque citantur scriptores, qui de *Odyssæa* argumento, virtutibus etc. disseruerunt.

M. Anton. Aug. Henr. *Lichtenstein* disquisitio, num liber Iobi cum *Odyssæa* Homeri comparari possit. Helmstad. 1773. 4.

(*Wolfg. Jaegeri*, Prof. Altdorf. cel.) *Versuch über die Odyssée des Homers*, in scriptis societ. teutonicae Altdorf. 1760. 8. p. 83 sqq.

Porphyrîi fragmentum *de Styge* ad illustranda loca Homeri, *Iliad.* ó. et *Odyss.* é. gr. in *Andreae Schotti* Obseruat. human. libr. V. cap. XX. — et graece cum *Holstenii* lat. interpretatione, et aliis *Porphyrîi* libr. Cantabr. 1655. 8. p. 282.

Idem *Porphyrîus* conscripsit libr. *de antro Nympharum* ad locum *Odyss.* XIII. vf. 102 sqq. qui adhaeret pluribus editionibus, et separatim cum eiusdem quaestionibus homericis primum editus est Romae 1518. 8. vide supra, §. V. et cel. *Goens.* in praefat. ad editionem *Porphyrîi* de antro *Nympharum*, gr. cum latina *Holstenii* versione, Traiecti ad Rhen. 1765. 4. p. XV sqq. et p. 55 — 71. locum Homeri ipsum cum variis lectionibus, versionibus *Holstenii* latina, *Popii*que anglica, cum scholiis gr. et particula *Eustathiani* commentarii, tum interpretationibus sua aliorumque aliisque additamentis dedit atque illustravit. *Harl.*]

Versiones metricas latinas. XVIII. Quamquam impar sui est Homerus in alias translatus linguas, quod de Gregorio Naz. latine reddito dixit S. Hieronymus 1. in *Rufin.* tamen versiones poematum ipsius commemorare iuvat. *Odyssæam* Latino Carmine olim reddiderat *Livius* ^{oo}) *Andronicus*, *Iliadem* et *Odyssæam* *Attius Labeo*, (quem *Iliadem* Homeri versibus Latinis foedissime composuisse legas in scholiis ad *Perfium* lat. I. v. 4. et v. 50.) *Cneius* ^{pp})

H h h 2

Mattius

oo) Mentio apud Ciceronem *Bruto* cap. 18. *Gellium* lib. III. cap. 16. lib. VII. cap. 7. et lib. XVIII. cap. 9. Vide *Scal.* ad *Festum* in *topper*, *Festum* ipsum in *nequinont*, *noegeum* et *ommentans*. Hanc *Odyssæam* veterem antiquissimum carmen vo-

cat *Charisius* lib. I. p. 64. Laudant et *Diomedes*, *Priscianus*, *Nonius Marcellus* aliique.

pp) Allegatur a *Charisio* lib. I. p. 93. *Diomedes* lib. I. p. 336. *Gellio* lib. VI. cap. 6. lib. IX. cap. 14. Apud *Priscianum* lib. VII. pag. 760. edit. *Putschii* perperam

Mattius et Ninnius Crassus, ita enim apud Priscianum lib. IX. p. 866. MStus Putschii codex legit pro eo, quod ante illum inspectum, ipse edidit *Nimius Cassius* ^{rr}). Sed horum laboribus pridem deperditis, primus ex recentioribus *Homerum* latine reddi curavit *Franciscus Petrarcha* ^{rr}), quod notavit personatus Vignolius Maruillius in miscellaneis Gallice editis, tom. 2. pag. 21. Versionem Latinam *Odyssae*, auctore *Carolo Aretino*, MStam memorat *Labbeus* pag. 335. Biblioth. nou. MSStor. [est cod. 8177. biblioth. reg. Paris. teste Catal. IV. pag. 435.] *Angelus* quoque *Politianus* in *Homero* latine transferendo desudavit, [teste Io. Pico Mirandula, -epist. 29. *Heum.*]-cuius versionem exstare optat *Caspar Barthius* lib. LVIII. *Aduersariorum* cap. 14. vbi et suae specimen exhibet, et tom. I. in *Stadium* p. 7. ait, se primos duos libros *Iliados* triduo latinis versibus reddidisse. [De Barthii inedita *Homeri* integri versione vid. Acta Erudit. germanice scripta, tom. I. p. 927. — *Ilias Homeri*, *Leone* interprete, in membr. cod. reg. Paris. 7881. (quam memorat quoque *Labbeus* in Biblioth. nou. MSS. p. 67. 201. 288.) et eiusdem interpretatio *Iliados* atque *Odyssae*, in cod. membr. reg. Paris. 7880. Vid. Catal. MSS. illius Bibliothecae regiae, tom. IV. pag. 409. — (De *Leontii Pilati* ^{ss}) versione vid. *Tiraboschi* Storia d. lett. Ital. tom. V. lib. 3. pag. 375. et *Denif.* Mem. biblioth. Garell. p. 166 sq.) Ibid. p. 456. cod. 8411. *Hom. Iliados* libri primus et septimus, interprete *Sanariso*; ibid. p. 204. cod. membran. 6111. et p. 460. cod. 8449. membran. *Homeri Batrachomyo-*

perperam vocatur Cn. Manlius. *Fabric.* Fortasse est *C. Matius*, vir doctissimus, ad quem exstat epistola Ciceronis lib. XI. nr. 27. et Mattii responsoria, nr. 28. *Heum.* sed vide dissentientem cl. *Wernsdorf.* l. m. p. 569. *Harl.*

qq) His addatur *Macer*, *Iliacus* propter carmen suum vocatus ab *Ouidio* lib. IV. e *Ponto*, elegia vltima, (in qua is plures commemorat poetas aevi sui, qui bellum Troianum aut Homericas exposuerunt fabulas,) v. 6. (vbi vid. Heinii notas,) quem quidem *Heynius* V. C. in *Excursu* I. ad lib. II. *Antehomerica* et *Posthomeric*a scripssisse existimat. Tum *Camerinus* res Troianas, et quidem *Antehomeric*as, poemate persequutus est. v. *Ouid.* IV. e *Ponto*, 16. 19. qui ibid. v. 27. et in eleg. XII. 27 sq. eiusdem libri laudat *Tuticanum*, *Maroniam Phaeacida* vertentem, siue condentem, a quo tamen versio *Odyssae* non ad verbum facta; sed ingenio poetae variata, et tamquam proprium poema ex fonte *Homeri* ducta videtur. Sed de his a *Fabricio* et a me excitatis, de *Iosepho Iscano*, *Devonio*, qui saeculo XII. libros VI. de bello troiano paraphrasi heroica ex *Pseudo-Darete* expressit, de *Darete*, atque editionibus, de *Alberto Studensi*, saec. XIII. claro, qui *Troilum* h. e. historiam belli Troiani, scripsit, (cuius poemate *Iac. Frid. Heusingerus* duo fragmenta in cod. *Guelferbytano* seruata cum Fl. Mallii *Theodori* libr. de metris, *Lugd. Bat.* 1766. edidit,) aliisque antiquioribus romanis poetis, qui vel aliquem *Homeri* librum

transtulerunt, vel de bello Troiano rebusque eo pertinentibus, aut heroë aliquo homerico egerunt, et *Homeris*ae latini possunt adpellari, de illorum memoriis, aut fragmentis, de auctore, (probabiliter *Rufo Feste Auieno*), *Epitomes Iliados Homeri* etc. diligentissime et copiose agit cel. *Wernsdorf.* in *Poetis latinis minoribus*, tom. III. p. 546 sqq. atque eruditis notis illustravit *Epitomen* memoratam, nec non *Petronii Arbitri Troiae Halosin*. Adde *Freytagii* *Adparat. litter.* tom. II. p. 930 sqq. vbi de hoc *Pseudo-Pindaro* et editione: *Homeri grecorum poetarum clarissimi yliadum opus per Pindarum thebanum, e greco in latinum traductum*. in 4. sine l. et a. (*Lipsiae*, 1507. per *Martinum herbipolensem*), diligenter agit *Harl.*

rr) *Homero graeco* donatus *Petrarcha* a *Nicol. Syocero*, *Constantinopolitano*, munere illo mirum quantum delectatus, sua ope et impensa latinum, fortasse a *Leontio Pilato Thessalonicensi*, (*Giornale*, tom. 12. p. 350.) curauit: inde versio nomen *Petrarchae* praefert, (*Giornale d'Italia* tom. IX. pag. 144.) Vide *Papyrii Massoni* *Elogia*, tom. II. p. 67 sq. 73. et de aliis vetustis lat. versionibus et *Horatii*, *Rom.* metaphrasi, *Giornale d'Italia* tom. XII. p. 349 sq. 351 sq. *Fabric.* in not. msst.

ss) De quo eiusque interpretatione *Homeri*, vide *Humphr. Hodium* de graecis illustribus linguae gr. — instauratoribus, *Londini*, 1742. pag. 2 sqq. *Harl.*

Batrachomyomachia, a *Carolo Aretino* carmine heroico reddita. Fabricius orae sui exemplaris adscripsit: „Latina interpretatio profaria Odyssaeae an. 1537. scripta MS. in Bibliotheca Vfsenbachiana pag. 694. vbi specimen. Versibus latinis Iliada, Odyssaeam et Batrachomyomachiam vertit *Adamus Ioannius*, Florentinus, Augustinianus, vt lego in Augusti Ciacconii Bibliotheca;“ idem adscripsit haec: „*Herm. Buschius* in vallo humanitatis p. 69. ait, Nicolaum V. Romano cuidam, nomine Horatio, propter Homeri aliquot libros, ab eo latinos factos, scribae apostolici officium vltro concessisse. Odyssaeam vertit Emmanuel Chrysoloras.“ De editionibus vid. ad §. XVIII. notata, *Ormont* Diction. typograph. tom. I. p. 354. et 355. atque *Apostoli Zeni* Dissertazioni Vossiane, tom. I. p. 133. eiusdem *Zeni* sunt tom. I. p. 210 sqq. Dissert. quae Fabricius in nota (rr) ex Giornale etc. adduxit de Petrarcha et Horatio Romano. *Harl.*] Verum vt ad editas Homeri translationes veniam, ac primum commemorem eos, qui carmine latino Poetam expresserunt, exstant *Iliadis* lib. I. II. IX. *Vincenzio Obsopaeo*, [Basil. 1573. 8. In libro: Belli Troiani scriptores Dictys Cret. Dares Phrygius, et Homerus, omnes latini,] et liber III. IV. V. XIV. XVIII. cum initio vndeicesimi, tum XX. XXII. et XXIV. *Nicolao Valla* interprete [P] [Romae 1474. fol. in domo Ioann. de Lignamine Messanensis, vid. *Maittarii* A. T. tom. IV. p. 342. *Audiffredi* catal. edition. rom. saec. XV. p. 161 sq. *Harl.*] Paris. 1510. 4. “) et Hagenoae 1531. 8. ac Basil. 1541. 8. cum Daretis et *Epitome Iliados*, quae latinis versibus Hexametris circumfertur sub falso nomine *Pindari* “) *Thebani*. Eadem Nic. Vallae et Obsopaei Iliados metaphrasis, suppletis, qui desiderabantur, ex *Helii Eobani Hessi* versione libris, recusa est Basil. an. 1573. 8. “) Iliadem integram carmine latino reddidit *Hessius* Basil. 1540. 4. apud Robertum Winter, [Basil. 1540. 8. apud Henr. Petri, sec. biblioth. Thottian. part. IV. p. 281. — Paris. apud Martin. 1554. 12. Thott. cat. IV. p. 354. et ibid. 1545. 12. apud Gazellum] et 1549. 8. [Paris. apud Io. Roigny, excud. Guil. Morelius, 1550. 12. vid. *Maittaire* A. T. III. p. 592. *Goetz*. Mem. B. Dresd. II. p. 125. vbi quoque de prima edit. Basil. perrara agitur] etsi dissuaserit hunc laborem Erasmus, qui lib. XXIV. Epist. 5. ita ad Hessum scripsit: *quod Theocritum reddidisti latino Carmine, miror, si Siculam illam Venerem affectus es. Homerum opinor experiris tractabiliorē, in utroque tamen argumento vireor, vt fama labori respondeat. Qui Graece norunt, nam gliscit indies ea lingua latius, malunt eiusmodi auctores audire sua lingua canentes.* Librum primum

H h 3

et

tt) Vid. *Maittair*. A. T. tom. II. p. 219. *Harl.*
uu) De hoc scripto dixi in Bibliotheca latina. *Fabric.* MS. est in Biblioth. scholae Annaberg. — Homer. de b. Troiano per Tyndarum, (sic) latine versus, f. l. et a. 4. cum not. mstis, et Pindar. Theb. Lips. per Iac. Thanner 1504. 4. cum not. Mstis sunt in Biblioth. Dresd. elect. De edit. Paris. per Anton. Denidel vid. Biblioth. de la Valliere, part. II. p. 62. Pindari bellum Troian. ex Hom. opere decerptum, Vindob. 1513. 4. — per Val. Schumann. 1515. 1518. 4. it. ibid. 1514. 4. etc. In primis conf. cl. *Wernsdorf* in Poet. lat. min. tom. IV. p. 546 sqq. qui *Rufum Fest. Auienum* auctorem (p. 550 sq.) et Iliad. lat. opificem, *Pandorum* inscriptum, (p. 564 sq.) opinatur. *Harl.* •

vv) Non enim selectos modo Iliadis et Odyssaeae locos eleganti metaphrasi expressit, quae in farra-gine eius poematum p. 739 — 779. leguntur: sed et *Hessi* praefatio est in Beyschlagii sylloge, pag. 603. — Librum primum a Camerario in versus heroicos translatus, exstare, male negatur in Historia critica gallica reipubl. litter. tom. XI. p. 225. *Fabric.* *Homeri Iliad. lib. I. II. III.* latino carmine redditus per *Eob. Hessum*. Paris. apud Bogardum. 1543. 8. Biblioth. Askew. p. 76. In illa edit. Basil. an. 1573. a *Georgio Henischio* curata et inscripta, *Belli Troiani scriptores praecipui*, sunt quoque *Daretis Phrygii*, h. e. Iosephi Iscanii, de bello Troiano, libri VI. et alia opuscula. *Harl.*

et secundum Iliadis in latinos versus Hexametros conuertit etiam *Ioachimus Camerarius*, additis pereruditis in eosdem libros enarrationibus siue Commentariis. Tubingae an. 1537. 1540. 4. [Argentor. 1538. 1540. 4. vid. Maittaire, A. T. III. p. 291. et 317.] Francof. 1584. 8. [acces- sit quoque Iliad. libr. I. et II. cum Moschopuli scholiis. Trai. ad Rh. 1719. 8.] Quatuor libros IX. X. XI. et XII. Odyssae latino carmine elegiaco expressit *Iohannes Praffinus*, Witteberg. 1539. 8. Integram *Odyssae* vna cum *Batrachomyomachia* (a *Iacobo Balde*, Iesuita etiam elegantissimo poemate latino ornata et amplificata) carmine heroico *Simon Lemnius Emporius* Curienfis, Basil. apud Oporinum, 1549. 8. Paris. 1581. 8. Libros octo Odyssae *Franciscus Floridus Sabinus*, Paris. 1545. 4. apud Vascosanum. *Fabric.* *Constantii Pulcharelli*, Itali, S. I. carminibus adiciuntur libri duo Iliados in latinum conuersi. Neapoli. 1618. 8. — *Odyssae* lib. XI. carmine latino heroico *Io. Stigeli*, tom. II. poemat. pag. 54. b.) — *Batrachom.* lat. carmine per Villerium. Paris. apud Simon. Colin. 1543. 8. — *Batrachomyom.* a *Karolo Aretino* latinitate donata: princeps editio sine a. et l. nota, apud Bure in Biblioth. instruct. B. L. nr. 2510. incipit sic statim in prima pagina: *Epistola Karoli Aretini in uathrachomyomachiam Homeri poetae ad Marassipum Siculum*, 4. Burio videtur ante an. 1500. excusa. Conf. *Goetzii* Mem. Biblioth. Dresd. tom. II. p. 123. *Laire* in Typogr. rom. pag. 46. Veronenf. 1469. memorat. Contra *Apost. Zenus* in Dissertazioni Vossiane, tom. I. p. 133. vbi de illo Aretino agit, principem edit. esse *Parmensem*, ait per Taddeum Vgolettum, 1492. 4. Num igitur eadem sit, quam Bure indicauit, nescio. — *Batrach.* vers. Aretini — cum *Alexandri Gabuardi Turfellani* notis; impr. Pisauri per Hieron. Soncinum; sub Io. Sfortia 1509. 4. — De murum felisque bello comoedia — ab *Hieron. Soncino* diligenter graecanicis et latinis litteris impressa: et ab Oliuero interpretata (sic) etc. 1518. (impressum Ortone) in biblioth. cl. Schwarzii, Professoris Altdorfini. — In eiusdem V. Cl. bibliotheca, rarissimis libris referta, est *Batrach. Io. Capnione* Phorcensi metaphrasie; sine l. et a. Eadem editio esse videtur, quam *Maittaire* in A. T. in indice pag. 497. obscure indicat. — (Viennae Pannon. 1510.) vid. *Denif.* Wiens Buchdrucker-Geschichte, p. 306 sq. qui p. 152 sq. de alia edit. Viindobon. 1516. 4. agit: idem p. 307. ait, ex Vadiani epist. dedicatoria Fabricium nostrum posse suppleri: item de Peregrino Altio etc. — *Aretini* versio sine notis Florent. per Bernh. Zuchettam, 1512. — *Elisii Galentii* Amphratenfis de Bello ranarum et murium libri III. sunt cum aliis opusculis in libr. *Familiarium colloquiorum Formulae* gr. et lat. — Cebetis Πρωτ. Γαλεωμνομαχία — Βατραχομ. etc. (vid. editiones Batrach. supra enumeratas.) Basil. 1541. 8. — Antwerpiae in aedibus Io. Steelsii 1547. 8. (typis Io. Graphei.) *Odyssae* pars V. lat. vers. reddita — a *Simone Stenio*, Komacenfi, Neapoli, per hered. Meyeri, 1579. 4. — *Batrachom.* per *Elisum Calentium Amphratensem*, latino carmine donata, quem Croacum inscripsit: Parisiis, apud Io. Lodoicum Tiletanum: 1546. 4. et in Tiletani Opusc. Rom. 1500. — Eadem, lat. carmine reddita ab *Henr. Smetio*, in *Casp. Dornauii* Amphitheatro sapientiae Socrat. tom. I. p. 11 sq. Hanou. 1619. fol. — Eadem e graeco in latin. carmen versa per *Franciscum Villerium Consiliacum*. Paris. apud Simon. Colinaeum. 1543. 8. ¹⁰¹⁰⁾ — Iliad. α. Hom. rhaps. *Adamo Sarboldo*, interprete. Antwerp. 1537. 8. — *Odyss.* lib. XI. lat. carm.

¹⁰¹⁰⁾ Vid. *Clement* Biblioth. cur. part. VI. pag. 57. *Freytagii* Analect. p. 185. eiusd. von einigen raren Büchern, p. 158. Versio *Hier. Ofii* adhaeret

Fabulis Aesopi carmine elegiaco redditis. Francof. 1574. Witteb. 1584. 8.

carm. redditus a *Io. Stigelio*, Albiorae 1545. 12. — *Odyss.* lib. IX. X. XI. XII. elegiaco carmine redditus ab *Abrah. Rockenbach*. Witteberg. 1566. 8. — *Batrach.* — tuba romana cantata etc. a *Iac. Balde*. Ingolst. 1637. 12. Monachii. 1647. 12. — *Batr.* in lat. translata a *Petro Rossi* Luccae 1745. 4. Recentiores *Iliados* atque *Odyssae* versiones metricae lat. sunt: *Hom. Ilias* latino carmine expressa per *Franc. Xauerium Alegrum*. Accedit eiusd. *Alexandrias*, s. de expugnatione Tyri, ab Alexandro Macedone, libri IV. Pisauri 1770. II. tom. 8. Bonon. 1776. — *Ilias*, latinis versibus expressa a *Raymundo Cunichio Ragusino*, Professore eloquentiae et linguae graecae in Collegio rom. Romae, apud Zempel. 1776. fol. Vindobonae 1784. mai. 8. — *Odyssae* lat. versibus expressa a *Bernardo Zamagna*, Ragusino. Senis. fratres Pazzi Carlii. 1777. fol. *Harl.*

Versiones XIX. Profario sermone elegantiori Iliadem transtulit latine *Laurentius Valla profanae*. [cuius versio primam lucem vidit Brixiae. 1474. fol. *Henricus, Coloniensis et Statius Gallicus impressere*. (vid. *Creuennae* Catal. tom. VI. p. 40 sqq. *Bure Bibliogr. instruct.* B. L. nr. 2507. p. 213 sqq.) curante *Iustiniano Luzagho*. vid. *Quirini* Epist. ad Saxium, subiectam *Io. Anton. Saxii* Historiae litter. typogr. Mediolan. it. *Philippi Argelati* Bibl. scriptor. Mediolan. vol. II. p. 7 et 8. — conf. quoque *Apostoli Zeni* diss. *Vossiane* tom. I. p. 153. *Tiraboschi Storia* d. lett. Ital. tom. VI. lib. 3. p. 140. tum per *Bapt. Farseng.* ibid. 1497. fol. de qua rarissima editione, *impensa d. Francisci Laurini ciui Brixiani*, vti in fine scriptum est, v. *Denis.* Memorabilia Bibl. Garell. p. 166 sqq. — Paris. 1498. 8. — apud *Io. Tacuinum*, Venet. 1502. fol. — Lipsiae per *Melchior. Lotterum* 1512. 4. Colon. 1522. 1524. et 1537. 8. — [Euchar. Ceruicornus excud. 1527. 8.] Lugd. apud *Seb. Gryphium* 1541. 8. — *Odyssaeam* in latinum sermonem solutum conuertit *Raphael Volaterranus*, [Romae per *Iac. Mazochium*, romanae acad. bibliopolam, 1510. 1512. fol. Colon. 1523. 8. (al. 1524. vid. *Cat. Bibl. Salthen.* p. 490. nr. 2470.)] Eius versio addita Vallae Iliadi, et *Batrachomyomachiae* **) ab *Aldo Manutio*, hymnisque Homeri a *Iodoco Velareo* Verbrokano translatis, prodiit Venetiis an. 1516. fol. impressa per *Bernardinum Venetum de Vitalibus*; Lugd. apud *Gryphium*. 1541. 8. et ex officina loh. Graphei an. 1528. 8. [et Colon. 1534. 8.] Video etiam memorari *Odyssaeam* latine redditam impensis *Georgii Maxilli*, alias *Vbelin*, Argent. 1510. fol. [ex offic. *Io. Schotti* vid. *Catal. Bunnau.* I. p. 67. et *Maittaire* A. T. tom. II. p. 219. *Harl.*] Hymnos a *Georgio Dartona* Cretensi, cum *Andreae Diui* versione mox memoranda editos. Vtrumque enim Poema Iliadem et *Odyssaeam* transtulit praeterea *Andreas Diuus* Iustinopolitanus cum versione *Batrachomyomachiae* ab *Aldo Manutio* et *Hymnorum* a *Georg. Dartona*, Cretensi, composita latine vulgatam Venet. II. tom. 1537. Paris. offic. *Wechel.* 1538. [Lugd. 1538. 8.] Venet. sine anno et *Saligniacci* 1540. 8. [In *Catal. Bibl. Thottian.* part. IV. p. 281. nr. 709. est *Ilias*, lat. carmine reddita ab *Andr. Diuo Iustinopolitano* *Saligniacci* apud *Soterum*. 1540. et tamen in *Catal. Bibl. Bern.* I. p. 202 et alibi legi *Hom. Opera ad verbum translata* ab *Andr. Diuo*, *Saligniacci* eodem anno. *Harl.*] Cuius versio licet passim vt aliae eiusdem scriptoris inepta, tamen, quia verbum e verbo reddere promittit, aptissima visa est, quae in editionibus Homeri Graeco-Latinis seruaretur, et ab Editoribus subinde emendaretur, vti factum est ab *Henrico Pataleone* Basil. 1533. fol. a *Iohanne Spondano* **) *Mauleonensi*, admodum iuvene, qui suos qualescunque in integram

xx) Alios *Batrachomyomachiae* interpretes et illustratores vide a me notatos supra cap. 2. nr. 3.

yy) *Lexicon Homericum* quod idem *Spondanus* promittit, non vidit lucem.

integram Iliadem et Odyssæam Commentarios adiunxit, ibidem 1583. et 1603. fol. ab *Oberto Gifanio*, cuius etiam notae accedunt Argent. 1564. 8. II. vol. diligentius a *Seb. Castellione* Basil. 1567. [P] fol. ab *Henrico Stephano* Genev. 1588. 12. II. vol. diligentissime ab *Aemilio Porto*, qui Francisci Patris sui commentarios in Homerum haecenus *avendores* accurate sequi se affirmat, Genev. 1609. 12. H. vol. quanquam in hac quoque Editione errores quosdam versionis notavit Merieus Casaubonus p. 32 sqq. de nupera editione Homeri. *Ilias* cum versione per eundem Portum accurata prodierat Lugd. 1580. 12. Gifanium *Iacobus Lessius* in corpore Graecor. Poetarum Carminis Heroici graece et latine vulgato Genev. 1606. fol. et maiorem partem *Cornelius Schrevelius* in editione, de qua sub initium huius Capituli dictum a me est, ubi etiam de Editione Graeco-Latina Iliados a *Cantabrigiensibus* novissime accurata, in qua versionem post tot virorum doctorum labores a se castigatam dare allaborarunt etc. Omitto singulorum librorum Homericorum Editores et Interpretes, ut *Martinum Crusum*, qui librum primum Iliados non infeliciter illustravit Tubing. 1594. ²²⁾ *Melchiorum Volmarum*, in libros primos duos Iliadis Paris. 1523. 4. (Confer Menagii anti Bailletum cap. 121.) *Ioannem Hartungum* in tres primos libros Odyssæae. Franc. 1539.

[Singuli libri *Iliados* atque *Odyssæae* saepius in usum scholarum editi sunt, aut collectionibus siue Chrestomathiis inserti: e. g.

Iliadis lib. I. gr. apud Andr. Wechel. Paris. 1555. 4. — apud Claud. Morel. ibid. 1620. 4. — apud Christoph. Plantin. Antwerp. 1581. 4. — cum meditationibus *Girardi*, apud viduam Guil. Morel. Paris. 1556. 4. — gr. cum latina metrica versione et notis *Ioach. Camerarii*. Argentor. apud Craton. Myl. 1538. 4. ^{aaa)} — cum notis *Georgii Sylvani*. Londini 1686. ibid. 1726. 8.

Iliadis lib. II. gr. cum *Camerarii* vers. lat. metrica et notis. Argentor. apud Craton. Myl. 1540. 4. Vtriusque libri edit. *Camerarii* recusa est Francof. 1584. 8. vide §. XVIII. — graece, apud Christ. Plantin. Antwerp. 1582. 1588. 4. et sic plures rhapsodiae separatim ex officina Plantiniana ac Raphelengiana ab an. 1581 — 1589. prodierunt. vid. *Maittaire* A. T. vol. III. p. 557.

Iliad. lib. I. et II. gr. cum not. *Volmarii*, Paris. (1523.) 4. (al. Turoniae eiusd. anni.)

Iliad. lib. I et II. gr. additi *Demosthenis* Olynthiacis oration. gr. apud Theodoricum Martinum, Alostensem. Louan. 1521. 4. — I. II. VI. gr. et lat. Magdeb. 1573. 8.

Iliad. lib. III. gr. cum vers. latina et voc. difficiliorum explicatione. Paris. apud Seb. Cramoisy. 1633. repet. ib. apud Seb. et Gabriel. Cramoisy. 1653.

Iliad. Libri tres priores, gr. lat. carm. redditi ab *Eobano Hesso*. Paris. apud Bogard. 1543. 8. — Lips. 1610. 8. — cum vers. interlin. ibid. 1635. 8.

Iliad. Lib. primus, quintus et nonus, gr. Lugd. Bat. apud Elzevir. 1626. 1628. 1635. 8. cum indice atque expositione vocabulorum ib. 1642. 8. Amstel. 1658. 8. Lib. IV. gr. Lips. 1632. 8.

Iliad. lib. η. gr. Paris. apud Io. Libert. 1636. 4. — lib. IX. gr. cura *I. Sanderi*, acc. eius commentar. de patria et vita Homeri. Magdeb. 1661. 4.

Iliados

²²⁾ Heidelbergae 1612. 8. typis Gothardi Vuelgelini e bibl. Electoris saxon. addito indice omnium voc. libri primi Iliados, ex indice Aescanii Persii, Romae edito. Totum quidem Homerum vberioribus commentariis se illustrasse testatur praefat. in

tom. IV. Coronae Anni; sed nihil amplius typis editum esse memini.

^{aaa)} Conf. *Clement*, tom. VI. p. 121. *Freytagii* Anal. p. 189. *Goetzii* Memor. bibl. Dresd. tom. II. p. 120. *Denis* Bibl. Garell. p. 412. *Harl.*

Iliados rhaps. I. item *Pythagoras* aurea carmina et *Anacreontis* Teii selectiora. gr. Hafniae f. a- 8.

Iliados rhaps. I. gr. et lat. opera I. G. Hageri. Hafniae 1739. 8.

Eadem gr. et lat. per *Laurentium Sahl.* ibid. 1783. 8.

Iliad. lib. XXII. cum scholiis vetustis Porphyrii et aliorum quae — euulgauit *Lud. Casp. Valckenaer.* Leouardiae 1747. 8. (adnex. Vrsini Virgilio collatione scriptorum graecorum illustrato.) De illa et aliis editt. cum scholiis gr. supra iam egimus ad §. XIII. et XVI.

Odyssae lib. I. et II. gr. cum Politiani de Homero dissertatione. Basileae apud Andr. Cratandr. 1520. 4. Rostoch. Myliander. 1505. 4. — libr. I. gr. cum versione interlineari et vocum explicatione. Paris. apud Jo. Libert. 1642. 8.

Odyss. libri tres priores, gr. Lutet. apud Fed. Morel. 1584. 4. (vid. *Maittaire* A. T. III. p. 790.) libr. III. cum prooemio *Matth. Dresseri.* Lipsiae 1622. 8.

Odyssae libri V. priores, gr. apud Christo. Wechel. Paris. 1536. 8. libri X. gr. ibid. 1558.

Particularum, quae in Chrestomathiis aliisque id genus opusculis sunt receptae, commemoratio haud necessaria esse videtur. Quasdam enumerauit Fabricius in vol. XIII. nostri operis. *Harl.]*

Commentarios item adfectos et deperditos recentiorum in Homerum, vt *Claudii Belurgerii* Galli, qui graecas literas Parisiis docuit, et teste in Pinacotheca prima p. 216. Iano Nicio Erythraeo, adeo in deliciis habuit Homerum, vt nec ^{bbb)} in templo deponeret, sed in manibus, in oculis, in animo semper ferret, et sacrarum precum loco recitaret, obiitque Alexandriae in itinere, quod insano in Poetam amore quinquagenarius susceperat, visurus campos, vbi Troia fuit atque omnia loca, quorum Homerus meminit. Praetereo denique promissas Homeri editiones, vt *Iohannis Georgii Graeuii*, quem post illustratum a se Hesiodum etiam Homerum edere constituisse, discas ex *Bossi* Epistolis ad Reinesium p. 363. Cui adde Commentarios, [P] quos Eruditi expectant a *Iohanne Rudolpho Wetstenio*, a *Iohanne Iacobo Batlerio*, de quorum conatibus vide *Ephemerides* Berolinenses Chauuini an. 1697. p. 98.

Version. XX. Sed de Homero in alias linguas Vernaculas translato paucis adhuc dicere *orientales.* reliquum est. Nam et *Perfice* versum testatur *Aelianus* lib. XII. Var. hist. cap. 48. qua lingua adhuc exstare typis expressum notat *Labbeus* p. 257. Bibl. nov. MSS. Syriacam versionem a *Theophilo*, Astronomo Roheni siue Edeffeno adornatam memorat Abulpharagius in hist. Dynastiar. edit. Pocock. p. 26. 40. 228. et 148. *Fabric.* [*Theophilus* ille Astrologus, Maronita, qui obiit anno Hegirae 169. circa an. Christi 785. ab Abulpharagio dicitur duos Homeri libros de excidio vrbs Ilii e lingua graeca in Syriacam elegantissime transtulisse. Vnde *Toderini* in *Letteratura Turchesca*, Venet. 1787. tom. I. cap. XV. p. 220. duos Iliadis deputat libros esse conuersos, existimat: E contrario *Villoison*. in Prolegom. Homer. p. 43. not. sentit, Abulpharagium intellexisse Iliadem atque Odyseam. Haec versio Syriaca ideo quoque notanda est, quod, adfirmante Ecchellensi in Not. ad Catalogum Hebedjesu p. 180. et ex opinione recentiorum Syrorum communi, Theophilus ille dicitur quinque vocalium Syriacarum figuras ad similitudinem graecarum efformasse, vt ambiguas voces, ac praesertim nomina patronymica, quae iisdem elementis apud Syros scribuntur, graecis vocabulis distingueret. vid.

^{bbb)} Vignolius Marvillius personatus scriptor T. I. Miscellan. p. 221. *Cl. Belurgerius* étoit si fou d'Homere, qu'il l'auoit toujours entre les mains, Vol. I.

et jusqu' au pied d' autels: Il ne croioit pas qu' aucun autre écrivain meritât d' être lu à son préjudice.

vid. *Ios. Simon. Assmanni Bibliothecam oriental.* tom. I. Romae, 1749. fol. p. 164. et pag. 521 sqq. — In linguam quoque *Armenicam* ligato sermone translata esse Homeri carmina, cl. *Villoison*. l. m. animaduertit. Atque, eodem doctiss. *Villois.* notante, inter codd. Armenos in Bibl. reg. Paris. (tom. I. Catal. codd. Armen. p. 97.) est Lexicon, quo Homeri in Armenicam linguam olim conuersi voces obscuriores exponuntur. *Harl.* [Translata quoque Ilias est in versus graecos vulgares. Homeri Ilias in versus gr. vulgares translata a Nic. Lucano, cum fig. ligno incisis. Venet. ap. Steph. Sabium, 1526. 4. iterum edita Ven. ap. Petr. Pinellum 1640. 4. Versiones autem vernaculas plerasque recenset *Blankenburg.* ad Sulzeri Theor. Artium T. II. p. 536. III. 464. IV. 225.]

XXI. Eodem in loco Aelianus auctor est etiam *Indos* idiomate suo Homerum legisse, quod confirmat *Dio Chrysostomus* disert. 53. [p. 277. edit. Reiskii tom. II.]

Version. XXII. Atque vt de iis, quae editae sunt, dicam versionibus, Homerus integer *anglicae.* *Anglico* carmine redditus exstat, a *Georgio Chapmanno*, Londini sine temporis nota in fol. [1680. conf. Biogr. Britann. part. III. p. 436.] et a *Ioh. Ogyldi*, Ilias Lond. 1660. fol. Odysea ibid. 1669. Ilias a *Thoma Hobbesio* ibidem 1675. 8. Odysea an. 1677. 8. Londini 1686. 8. *Iohannes* quoque *Drydenius*, Anglorum Poetarum Princeps, qui V. Nonar. Maii an. MDCC. diem obiit supremum, Homerum Anglica Metaphrasi donare voluit, licet specimen vix operis, sed perelegans, librum nempe primum Iliadis publico dedisset, qui primo loco comparet inter alia eius poemata nonnulla, sub titulo fabularum veterum recentiumque, iunctim excusa paulo ante obitum auctoris. Londini in fol. *Fabric.* *Ten Books of the Iliad* into English out of French by *A. H.* London. by *R. Newberie* 1581. 4. — *Homer A la mode: a Mock Poem upon the first and second Books of his Iliads.* Oxon. 1665. 8. *Drydenii* versio rhapsodiae I. Iliad. est in eius Fables ancient and modern translated into verse. London. 1713. 8 p. 218 sqq. — The Iliad of Homer by *Mad. Dacier*, done into English by *Mr. Ozel, Brome and Oldisworth.* London. 1712. 12. V. voll. — The first Book of the Iliad translated by *Mr. Tyckell.* London. 1715. Inprimis celebris est *Popii* versio Iliadis et Odyss. anglica cum eruditis animaduersionibus, quam nonnulli vel ipsius textus graeci praestantiam atque reliquas Homeri virtutes poeticas aequiparare, quamquam minus recte, contendere haud dubitarunt, London apud *W. Bowyer*, 1715 — 1720. fol. et 4. III. voll. (conf. Lipsiens. ephem. litter. an. 1716. p. 85 et 291.) ibid. 1718 — 1721. 8. voll. VI. ibid. 1729. 8. VI. voll. 1760. mai 8. voll. VI. — 1783. 12. III. voll. — *Iliadis* versio Lond. 1751. fol. VI. voll. *Odyssae* versio *Popii* anglica. Londini 1725. mai. 4. et 12. V. voll. — ib. m. 8. 1768. V. voll. *Popii* versionem *Wood* in Versuch etc. p. 101 sqq. et in supplementis p. 19 — 22. mire quidem vereque laudat, at multa quoque in illa, praecipue mappam geographicam peruerse sculptam culpat. — *Remarques sur Homere, avec la traduction de la Préface de l'Homere Anglois de Pope, et d'un Essai sur la vie de ce Poete.* à Paris. 1728. 12. — *Eloge historique et critique d'Homere* traduit de l'Anglois de *Mr. Pope* 1749. 12. germanice, in *Gottschediae* Neuen Sammlung auserlesener Stücke. Lipsiae. 1749. 8. — *Iliad* anglice versa a *Iac. Macpherson.* London. 1773. II. voll. mai. 4. — *Batrach.* anglice versa a *Parker.* Lond. 1700. a *Parnel,* Londin. 1717. 8. correctæ a *Popio*, huius Odyssae in sermonem anglicum translatae, volumini V. London. 1726. 8. adnexa. — Hymnus in Cererem, metrice versus a *Rich. Hole,* Londini 1781. 8. a *Rob. Lucas.* Cambridge 1782. 4. — The Beauties of Homer, selected from the Iliad by *Will. Holwell.* L. 1775. 8. — Extracts from *Pope's* translation, corresponding with the Beauties — by *Holwell.* Lond. 1775. 8. *Harl.*

XXIII.

Verſion. XXIII. *Ilias* a *Chriſtophoro de Meſa* *Hiſpanice* verſa non vidit lucem: *Odyſſea Hiſpan.* *Gundi-Salvi Pereſii* prodiit Antwerpiae An. 1553. 12. et 1562. 8. carmine ſatis puro et eleganti, quod Nicolai Antonii iudicium eſt tom. I. Bibl. Hiſp. p. 427. *Fabric.* *Pereſii* verſio prodiit quoque Antwerpiae, 1550. 8. 1552. 12. 1556. 8. — *Odyſſeae* verſio hiſpanica *Gonſali Pereſii*, Venet. apud Franciſc. Rampazzet. 1562. 8. — apud Villel y Suay. Madr. 1785. II. voll. 8. cf. *Velazquez* hiſtor. poeſeos hiſpanicae, in linguam germanicam translata a *Io. Andr. Diezio*, Gottingae 1769. 8. p. 218. et 456 ſqq. — *Iliada* hiſpanice, verſſ. hendecasyllabis, vertit *D. Ignatius Garcia Malo*, Matrit. 1788. III. tom. med. 8. — Quatuor priores *Iliados* *Rhaphodiae* in vol. III. *Colecion de obras en verſo y proſa de D. Thomas de Triarte*. Madrit. 1787. 1788. mai. 8. VI. voll. *Harl.*

Belgicae verſſ. XXIV. *Belgicae* prodiit *Odyſſea* interprete *Dierick Coornhert* Delphis 1606. 8. *Ilias* Amſt. 1658. 12. (8.) *Fabric.* per *I. H. Glazemaker*, part. II. cum figg. aen. — Libri XII. priores *Iliados*, per *Car. van Mander*. Harlem. 1611. 8. — *De Dooling van Vlyſſes* — vertaalt van *G. V. S.* Amſterd. 1651. 12. — *Odyſſea*, belgicis verſibus, auctore *Conr. Droſte*, Rotterdam. 1719. 4. — *Batrachom.* carmine heroico belgico, per *L. Schermer*. Harlem. 1709. 4. *Harl.*

Italicae verſſ. XXV. *Hetrufco* idiomate *Odyſſeam* reddidit *Hieronymus Boccellinus* Florentiae 1582. 8. Sed et *Antonius Maria Saluinus* ad vmbilicum perduxit ſuam *Homeri* translationem eo carminis genere, quod *Italici Verſi ſciolti* dicitur. — Verſibus ludicris ſex primores *Iliadis* libros eadem lingua Italica expreſſit *Ioh. Franciſcus Loredanus* An. 1653. 12. tom. IV. Opp. 1654. 1662. 1686. conf. Eius *Epistol.* p. 120 ſqq. *Fabric.* Quod verſiones *Homeri* italicas poſt alios pleniffime et erudite recenſuit *Iac. Maria Paitoni* in *Biblioteca degli autori antichi greci e latini volgarizzati etc.* Venet. 1774. 4. part. III. p. 1 ſqq. paucis illas indieabo. *Ilias*, *Odyſſea*, *Batrachom.* *Hymni*, verſibus, quos vocant *ſciolti*, auctore *Anton. Maria Saluino*. Florent. 1723. 8. (v. quoque *Bibl. Ital.* tom. III. p. 54.) — tum Paduae 1742. (cui noua *Batrach.* verſio *Ang. Mariae Ricci*, Flor. 1741. edita, eſt adiuncta.) — Paduae 1760. 8. ^{ccc)} — *Ilias*, cum raptu *Helenae*. — *Odyſſea*, per *Frid. Malipierum*, nobilem Venetum. Venet. 1642. et 1643. tom. I. II. 4. — *Ilias*. Venet. 1642. 4. apud Taddeum Pauon. — *Ilias* et *Odyſſea* per *Rernardinum Bugliazzin*. Luccae 1703. 12. II. voll. — *Ilias* per *Io. Baptiſtam Tebaldum*. In Ronciglione. 1620. 12. (8.) — *Ilias* per *Franciſc. Velez*. Palerm. (1661. quo quidem anno ſcripta eſt *epiſtola nuncupatoria*,) 12. — *Iliados* libri XII. per *Bernard. Leon. de Piperno*. Romae. 1573. 12. — *Ilias* per *Paullum Badeſſa*. Paduae 1574. 4. (de verſione *Odyſſeae* v. *Mongitor. Bibl. Siculam*, tom. II. p. 119.) — *Ilias* per *Franciſcum Neuſanum*, (*Neuizano*). Turin. 1572. 4. — *Selectae Iliados* partes, additis *odis Anacreontis* verſis, Venet. 1765. 8. — Duo priores *Iliados* libri etc. per *Antonium Maria Saluin*. Veronae 1749. 8. — Primum *Iliados* librum italice verterunt atque ediderunt *Franciſcus Guſſanus*. Venet. 1544. 8. *Cieco* Venet. 1570. 8. *Bernardus Philippinus*, in eius poematibus p. 45. — Londini. 1736. 8. *Scipio Maſſeus* — cum verſione primi libri *Virgilii Aeneidos* et aliquot S. S. canticorum, per *Torellum*, Veronae 1746. 8. f. mai. 12. — ab incognito, Milani. 1753. — *Ilias* dialecto neapolitana verſa, in variis poematibus, italice ſcriptis, *Nicolai Capaſſi*. Neapoli. 1761. —

Iii 2

Odyſſea

^{ccc)} Conf. *Spallanzani* *Lazaro*, *Riſſeſſioni intorno alla traduzione della Iliade del Salvini*. Parmae apud *Borſum*. 1760. 8.

Odyſſea, in operibus *Gregorii Redi*. Venet. 1751. — *Odyſſeas* IX et X. libri per *Ferrant. Carafam March. di S. Lucido*. Neapoli. 1578. 4. Addi debent: Della Iliade d'Omero, transportata in Ottava Rima da *Giov. del Turco*. Canto I. III. Florent. 1767. 4. Praemittuntur prolegomena de Homeri carminibus, eius vita, scriptis etc. versis rhapsodiis subiiciuntur notae varii generis et pretii. — *Ilias* — per *P. Ioseph. Bozoli*, cum eius adnotationibus. Romae 1769. 8. IV. tom. — *Ilias* cum *Batrachom.* per *Ab. Christoph. Ridolfum* Venet. 1776. II. tom. 8. — *Odyſſea* per *Ios. Bozoli*, (Profess. LL. OO. in Gymnasio Mantuan.) Mantuae 1778. IV. tom. 8. cum adnotationibus. — *Odyſſeas* I. rhaps. Milani 1766. 8. — *Ilias* per *Hyacinth. Cerutum*. Taurini. 1787. est libera versio metrica, sine rhythmis, siue potius paraphrasis; sensum vimque poetae saepius infringens. conf. Neue Bibl. der schönen Wissensch. vol. mox memorando, p. 159. et Gotting. ephem. littér. 1788. plag. 184. — *Ilias* (versibus, qui dicuntur *sciol.*) per *Ab. Melchior Cesarotti*, cum obseruationibus etc. Venet. et Paduae, tom. I — III. an. 1786 — 1788. (conf. Neue Biblioth. der schönen Wissenschaften. vol. XXXIV. part. I. Lipsiae 1787. p. 157 sqq. et Oberteutsche Allgemeine Litterat. Zeitung. plag. VI. 1789. p. 82 sqq.) De versionibus *Batrachom.* italicis supra iam egimus. — *Capasso* — L'Oméro travestito, o sia la Guerra di Troja, in ottava rima. Napolet. lib. II. 8. (in *Firmiani* Bibl. vol. V. p. 70.) *Harl. Gallicae vers.* XXVI. Habentur et primi decem *Iliados* libri *Gallico* redditi carmine ab *Hugone Salelo* Paris. [1535. 8.] 1545. fol. 1555. 1574. 8. reliqui tredecim ab *Amadiso Iamino*. Paris. 1580. 12. *Odyſſeas* quoque libri primi tres ab eodem translati prodire ibid. 1582. 4. cum notis. Nescio, an reliqui etiam libri ex eius metaphrasi lucem viderint, quam ad umbilicum perducere voluisse, constat ex A. *Verderii* Bibl. Gallica p. 25. qui p. 676. memorat etiam lo. Clopinelli poema Gallicum de euerſione Troiae. Lugd. 1544. fol. *Ilias* et *Odyſſea* integra a *Salomone Cortone* in gallicum sermonem conuersa ibid. 1615. 8. II. vol. *Batrachomyomachiam* quoque vertit Gallice *Antonius Macaultus* Paris. 1540. 4. et *G. Royhier* An. 1550. et 1554. Versibus igitur *Iliadem S. du Souhait*: [P] Paris. 1540. 4. *Ilias* et *Odyſſea* Gallice prodit Paris. 1681. cum figg. 12. quatuor voluminibus^{ddd}), quae ipsa translatio recusa in eadem vrbe est An. 1699. atque a *Iacobo Bernhardo* in Nouellis Reip. literariae illius anni tom. II. p. 346. perperam tribuitur *Andreae Dacerio*, vt ipse p. 479. agnoscit, testatus, hanc parum accuratam versionem esse de la *Valterii* cuiusdam Iesuitae iam defuncti tertium rec. 1708. 12. in Belgio. *Franciscus Seraphinus Regnerius* dedit Metaphrasin libri primi *Iliados* versibus gallicis luculenter a se expressi Paris. 1700. 8. Hagae 1716. in eius Operibus. *Fabric.* De Gallo. francicis versionibus, quas omnes vberius enumerare, non vacat, *Goujet* in Bibl. Franc. part. IV. est copiosus. Celebris est versio doctissimae *Dacierae*, quae multis quidem splendet virtutibus, eruditis instructa est notis, nec vero caret vitis et inferior est *Popiana* versione. Femina enim doctiss. vim et breuitatem poetae haud adsequitur, saepe nugax est, et allegoriarum venatrix. Editiones vtriusque carminis hae fere sunt: *L' Iliade d' Homere*, traduite en François avec des Remarques par Mad. *Dacier*. Paris. 1709. III. voll. 12. *L' Odyſſée* etc. III. vol. ibid. — repet. ibid. 1711 — 1716. VI. voll. 12. cum figg. a Bernardo Picart aeri incisis. — 1720. VI. voll. 12. — 1744. VIII. voll. 12. — 1756. VIII. voll. 12. — Amsterd. obseruationibus textui subiectis, 1712. mai. 12. VI. voll. — Amsterd. 1731. cum figg. Acc. Supplement à l'Homere de Mad. *Dacier*, contenant la vie d'Homere par Mad. *Dacier*, avec une dissertat. sur la durée du Siège de

^{ddd}) V. *Goetzii* Memor. Bibl. Dresd. tom. II. pag. 141. *Harl.*

de Troye par M. l'Abbé *Banier*, les Remarques et la Préface de M. *Pope* sur Homere et des Tables des Matieres pour l'Iliade et pour l'Odyssée. Amsterd. 1731. — Amsterd. 1737. VII. voll. 12. — *Ilias et Odyssæa*, per *Ricart le Romain*, cum figg. Amsterd. 1731. mai. 12. VII. voll. — per *de Rochefort*, cum obseruationibus et diss. de Homero: noua edit. Paris. 1772 — 1777. mai. 8. IV. voll. — cum notis geographicis (*Mentellii*) historicis, litterariis per *Gin.* Paris. 1783 sqq. VIII. voll. min. 8. — *Odyssæa* ab eodem. Aurel. (Paris.) 1782. II. voll. 12. — *Ilias et Odyssæa*, iterum ab eodem *Gin* versæ atque illustratæ. Paris. typis Didot, ib. 1788. III. voll. 8. cum figg. editio splendida. — *Ilias* seu: vti inscripta est versio: Les Iliades d'Homere, avec les premisses et commencemens de *Guyon de Coulaine*, additions et sequences de *Dares Phrygius* et de *Diety Crætenfis*, translatées en langage vulgaire par *Iehan Samxon*. Paris par Jean Petit. 1530. 4. — XI. priores libri Iliados, metrice, per *Hugues Salel*, Abbat. de S. Cheron. Paris. 1545. fol. (v. Bibl. Thuana, part. II. p. 262. et *Fabric.* in initio huius paragraphi, qui in annorum indicio differt; num iure nec ne id fiat, alii videant.) — Continuatio, nempe, XII — XVI. libri, per *Amadis Jamyn*. Paris. 1574. 8. — *Iliados* XI. priores lib. per *Salel*, XIII. reliqui per *Jamyn*, vna cum lib. I et II. Odyssææ per *Iac. Pelletier* du Mans. Paris. 1577. 8. (conf. *Goetzii* Mem. Bibl. Dresdens. tom. II. p. 140.) — Paris. 1584. 16. — *Ilias* per le Sr. *du Souhait*, Paris. 1614. 1620. 8. — ibid. 1627. 1634. 8. — Les XXIV. livres d'Homere réduits en tables demonstratives figurées, par *Crespin de Passe*. Chaque livre rédigé en argument poétique, par *J. Hillaire*, sieur de la Riviere. Traiecti Batau. 1613. 4. — *Ilias* metrice, cum disp. de Homero, per *Houdart de la Motte*. Paris. 1714. 8. (v. Journ. litteraire, tom. IV. p. 129. Iudicium eius de Homero acerbum excitauit tragoedias, præcipue irritauit Dacieriam huiusque calumum acuit.) — rep. Amsterd. 1714. mai. 12. Paris. 1720. 8. — Essai d'une nouvelle traduction d'Homere, (auctore *Bitaubé*.) Berol. 1760. 8. qui postea *Iliada* primum minus curate, nimisque liberaliter vertit gallice Paris 1764. 8. II. voll. tum totam denuo, melius et magis fide, quantum permittit indoles linguae patriæ, transtulit in linguam francicam, Berol. 1777. 8. Post hæc tertium vertit *Iliada* Paris. 1780. III. tom. mai. 8. et *Odyssæam* ibid. 1785. III. tom. multo emendatius venustiusque, præmissis de Homero obseruationibus et subnexis in illum adnationibus. Laudatur hæc interpretatio atque editio, ab elegantia, dignitate atque perspicuitate, acutisque et ingeniosis animaduersionibus, in quibus de carmine homerico, poetarum versionibus, de variis locis Homeri etc. erudite disputatur. — *Ilias* a *I. I. Rousseau* versa. Paris. 1776. 4. 8. et 12. — *Iliados* versio prosaica. Paris. 1782. II. voll. mai. 12. — alia ibid. 1785. mai. 12. — Les adieux d'Hector et d'Andromaque, par *M. de Murville*. Paris. 1776. 8. item, per *Gruet*, ibid. 1776. 8. — Priame aux piés d'Achille, livre 24. de l'Iliad. — par Mr. *Doigni*. Paris. 1776. 8. — *L'Iliade d'Homere*, traduite en vers François, avec des Remarques à la fin de chaque Chant, et ornée de gravures par M. *Dobremès*. Paris. 1784. III. voll. 8. conf. Neue Biblioth. der schönen Wissenschaften und der freyen Künste. Lipsiæ. vol. XXXI. part. I. p. 179. an. 1785. 8. vbi magis esse imitatio quam versio habetur. — Commencement de l'Iliade, traduit en vers et non imité — par Mr. de *Saint - Ange*. Paris. 1776. 8. — L'Homere travesti, ou l'Iliade en vers burlesque, ornée de figures en Tailles douces. tom. I. II. Paris. 1716. 12. (per *Carlet de Marivaux*: est quoque in huius Operibus. Paris. 1758. VII. voll. 12. Sequitur de *la Motte*.) — Le Jugement de Paris en vers burlesques de Mr. *Daffouci*. Paris. 1648. 4. — Le Ravissement de Proserpine, poeme burlesque par *Daffouci*. ibid. 1653. 4. cum figg. — *Odyssæa* gallice versa est a *Claudio Boitel*. Paris. 1619. 8. 1638. 8. ab alio ibid. 1681. 8. — versibus ioco-

sis, ab *H. de Picou*. Paris. 1650. 4. — Les fantastiques Batailles des grands Rois Rodilardus et Croacus, traduité du Grec d'Homere, (e'sermone lat. Elisii Calentii,) Lugd. 1534. 16. (v. Bibl. de la Valliere, part. II. p. 64.) — Poitiers 1535. 16. (ibid.) — Histoire facetieuse de la Guerre des Rats — imitation d'Homere. Edit. II. Paris. 1616. 12. — *Batrach. versibus iocosis*. Par. 1658. 12. plures eius versf. francicas vide apud Goujet. *Harl.*

Germanicae XXVII. Sed et *Germani* nostri Homerum pridem conati sunt in linguam suam versf. transfundere. Odyssaea enim a *Simone Scheidenreiffero Mineruo*, archigrammateo Monachiensi, germanice translata adspexit lucem Augustae Vindelicor. 1537. 1538. fol. Francof. 1570. 8. *Ilias* versibus reddita vernaculis cum Aeneide Virgilii a *Iohanne Sprungero* Augustae Vindel. 1610. fol. et Francof. 1620. 1625. 1630. 4. Non mentiar autem, si dixerim, Homerum inter Germanos primum balbutire desiisse, postquam in lucem prodiit Διὸς ἀπάτη, siue pars libri XIV. *Iliados* de Iunone ^{eee)} fallente Iouem carmine vernaculo disertissimo expressa ab erudito Poeta L. *Christiano Henrico Postello* ^{fff)} Homburgensi, qui et notas elegantia ac πολυγλώττω eruditione refertas, et germanicam versionem Commentarii Eustathii in eandem Homericæ libri partem, quale nihil hactenus in nostra lingua vsquam adparuerat, adiunxit, praemisitque poema ingeniosissimum in laudem ἀπάτης siue fraudis Hamb. 1700. 8. *Fabric.* De versionibus germanicis v. Scripta germanicae societatis Altdorfinæ. Altdorf 1760. 8. p. 135 sqq. — Beiträge zur critischen Historie der deutschen Sprache, Poesie und Beredsamkeit. part. IX. Lipsiae 1734. 8. p. 222 sqq. inprimis *Io. Gottlieb Schummels* Uebersetzer Bibliothek. Wittebergae 1774. 8. p. 2 sqq. Nisi nulla, certe paucissimæ omne tulerunt punctum. Atque *Nathan. Gottfried Leske* in commentatione singulari ostendit, *Homeri versionem germanicam non esse probandam*. Lipsiae. 1772. 4. — *Ilias et Odyssaea*, siue, vti inscriptum est opus: *Das berühmteste Ueberbleibsel aus dem griechischen Alterthum, Homers Ilias — und Odyssæe, von einer Gesellschaft gelehrten Männer*. Francof. et Lipsiae 1754. 1755. mai. 4. cum quibusdam excerptis scriptis ad intelligendum aut examinandum Homerum pertinentibus et multis figuris aeri incis. Est septimum et octauum volumen Operis: Neue Sammlung der merkwürdigsten Reisebeschichten etc. — *Ilias et Odyssæe* ab *Dammio* versæ. Lemgo. 1769 sq. IV. part. 8. — *Ilias* a *Bodmero* Tiguri. 1778. II. voll. mai. 8. — *Ilias* a *Küttnero*. Lipsiae 1771. 1773. 1781. mai. 8. — a *comite Frider. Leopoldo de Stollberg*. edit. II. Flensburg. 1781. mai. 8. II. voll. — — VI. priores *Iliadis* libri a *Mich. Dieter. Blohm*. Altonae. 1752. 1756. — *Iliad.* libri sex priores, carmine heroico, a *Bodmero* in eius *Calliope*. Tiguri 1767. 8. II. part. — libri XVI. priores, metrice. Lipsiae. 1781. mai. 8. — *Odyssæe* liberior versio: *Homerus redi-vivus, mit der Quintessenz seiner Odyssæe*, auctore A. S. R. Augustae Vindel. 1711. 8. — *Homers Odyssee*, von *I. H. Voss*. Hamburg. 1781. mai. 8. (Idem nuper Specimen nouae versionis *Iliadis* in Nouo Mus. Teuton. exhibuit.) — Fragmenta *Odyss.* libr. III. IV. V. et XXIV. versibus heroicis, auctoribus *Bodmero* et *Wielandio*, in Fragmenten der erzählenden Dichter, Tiguri. 1755. 4. singulorum nonnullorum librorum versiones videbis indicatas a Schummelio. — *Batrachom.*

^{eee)} Die listige Iuno wie solche von dem grossen Homer im XIV. Buche der *Ilias* abgebildet: nachmals von dem — Eustath ausgelagt: nunmehr im teutschen vorgestellt und mit Anmerkungen erkläret. *Harl.*

^{fff)} Obiit in patria an. 1705. die 23. Martii. *Fabric.* Enimuero *Postelli* labor hodie non eam reportat meretque laudem, qua maculavit cum *Fabricius*. *Harl.*

trachom. germanice versa a *Dammio*, Berolini 1735. 8. — a *S.* in Lyrifchen, epifchen und elegifchen Poesien. Halae Sax. 1759. 8. p. 481 — 492. (vbi quoque versi p. 523 fqq. exstant quidam Hymni.) — a *Willamov*, versibus heroicis, Petropoli, 1772. 4. — a *I. H. W.* Hamburgi. 1780. 8. — a *Küttnero*, in Journal für die Liebhaber der Litteratur. Lipsiae. 1771. 8. part. I. — a *Theoph. Coelestino Pipero*, cum eius adnotatt. Stralsund. 1776. 8. Hymnos aliquot vertit *Christianus Comes Stollbergius* in: Gedichte aus dem Griechifchen überfetzt. Hamb. 1782. 8. — Addatur *Batrachom.* in linguam *Danicam* translata, Hafniae. 1724. 8. — in linguam *Rufficam*. Petropoli. 1772. v. *Bacmeisteri* Biblioth. ruffic. part. III. p. 56. *Harl.*

Argumenta XXVIII. Argumenta singulis libris, partibusque et rhapsodiis Iliados et Odyf-
Angulis libris scae iam olim a Grammaticis praefixa esse, Eustathius testatur, tum in prosa,
praefixa. quemadmodum libro primo Iliados: *λοιμὸς καὶ μῆνις*, tum versu: *Ἄλφα λιτὰς*
χρύσας, λοιμὸν στρατῶ, ἔχθρος ἀνάκτων, vt prolixiora argumenta libris singulis Graeca prosa
in pluribus Homeri editionibus praemissa omittam. Confer de priscis titulis rhapsodiarum
Homericarum differentes *Lud. Küsterum* in Historia Critica Homeri p. 84 fqq. *Allatum* de
patria Homeri cap. 5. *Raph. Fabretum* in commentario ad veterem tabulam Iliacam p. 337.
Iacobum Perizonium ad Aeliani lib. XIII. cap. 14. ^{ggg} Variarum, et *Sanderum* in collectaneis
de Homero cap. 8. E latinis *Ausonius* quoque Periochas librorum Homericorum et prosa et
singulis versibus scripsit, vt *Ioachimi Camerarii* monosticha latina in singulos libros, p. 23 fqq.
ad lib. I. Iliados, et aliorum recentiorum similes opellas praeternittam. *Fabric.* [P] Ab *Iriarto*
in Catal. codd. gr. reg. Matrit. recensentur p. 70. cod. XVIII. *Iliad.* cum metaphr. gr. et argu-
mentis cuique libro praemissis. — p. 84. cod. XXIII. *Iliad.* cum glossis et scholiis in priores
XII. libr. et XIII. partem et hypothesibus, quae in quibusdam sunt ab excusis diuersae et am-
pliores, plurimis libris praefixis. item p. 237. cod. LXVII. nr. 97. in primis p. 382. cod. XCVI.
manu Lascaris scriptus, *Ilias* cum hypothesibus et Monostichis, ab editis interdum diuersis,
adde supra, cap. II. §. 9. *Harl.*

Indices Hom. XXIX. Indicem denique omnium in Homero Verborum concinnauit *Wolfgangus Seberus* ap. Commelin. 1604. 1625. 4. Cui Editioni nouus Titulus praefixus Amsterd. 1651. 4. *Fabric.* Index in Homerum ab *Afcanio Persio* constructus. Bolognae. 1591. 8. v. Bi-
blioth. Thuan. part. IV. p. 321. additus quoque Politi Eustathio. *Harl.*

Phraeolo- XXX. Phraeologiam Homericam *Iacobus Sorgerus* dedit Franc. 1625. 8. Le-
gine, Lexica xicon ^{hhh}) Homericum *Ludouicus Coulonius* Paris. 1653. [1643. v. *Freitag.* Ana-
etc. Hom. lecta p. 276. *Reviczky* Catal. p. 8.] 8. Homeri Epitheta ex Iliade, per *Nicolaum*
Proustum Lugd. 1594. 12. Epitheta ex Homero et aliis Poetis Graecis collecta *Conradus Din-*
nerus. Hanov. 1605. 8. Clauem Homericam *Antonius Robertus*, Duaci 1636. [Rotterd. 1655. 8. Bibl. Salthen. p. 496.] et *Georgius Perkinsus* Lond. 1647. 1671. 1673. Roterd. 1655. 1673. in 8. nomine auctoris suppresso. *Fabric.* Tum eadem Clauis Homerica, auctore N. N. Anglo, Oxoniensi Soc. I. edit. Ilda locupletior, op. G. P. Londini 1638. min. 8. Goudae 1649.

^{ggg}) Idem Aelianus lib. I. de animal. cap. 42. laudat Homerum in Παρσονείῳ (Iliad. π.) Ἰπποδρομίαν Pollux IX. 55. (Iliad. ψ.) et Φάϊαν IX. 106. (Odyss. θ.) adde *Philostrati* Heroic. p. 695. edit. Olear. pag. 738.

^{hhh}) *Basilides* olim scripserat περὶ λέξεων Ὀμηρικῶν, cuius libri Epitomen concinnauit *Cratinus* teste Etymologico Magno in ἀρίζηλος. De *Apione* et *Herodoro*, *Philoxeno* eiusque epitomatore *Aelio Sereno* [*Apollonio Sophista*] dixi infra cap. 5.

1649. 8. — acc. *Mich. Apostolii* proueria Rotterod. 1662. 8. 1673. 8. Londini. gr. et lat. 1727. 1741. 8. 1784. 8. v. Catal. Bunau. I. p. 70. — *Homeri* Epitheta. Lugd. 1594. 12. — *Sam. Patrickii* Clauis Homérica, f. Lexicon vocabulorum omnium, qui continentur in Homeri Iliade et Odyssea. Londini. 1758. mai. 8. — *Noua clauis Homérica*, cuius ope aditus ad intelligendos sine interprete Iliados etc. libros omnibus recluditur. Interspersae sunt selectae clariss. virorum Camerarii, Clarkii, Ernesti etc. annotationes et scholia. Opera *Io. Schonsfbergeri*, publici in schola Turic. Paedagogi; praef. Io. Iac. Bretinger, Turici. 1761 — 1768. VIII. part. in 8. Sed animaduersiones Koeppenii supra laudatae, in Homeri Iliada praestant. Huc quoque pertinent *Io. Bohemi* analysis Homeriani operis totius. Dresdae, 1664. 8. — In Biblioth. Dresdensi elect. in quodam volumine seruantur XXIV. tabulae, Iliada illustrantes, long. 4. probabiliter, iudice cel. *Adelungio*, a Passa, aeri incisae. add. Tableaux tirées de l'Iliade et de l'Odyssee d'Homere par le Comte de Caylus. Paris. 1757. 8. — *Laurentii Begeri* Bellum et excidium Troianum, ex Raph. Fabretti tabula Iliaca delineatum et commentario illustratum. Berol. et Lips. 1709. 4. *Harl.*

C A P V T IV

I. INDEX SCRIPTORVM IN SCHOLIIS MINORIBVS AD HOMERVM
ALLEGATORVM,

nonnullis illustribus viri GISEBERTI CVPERI obseruationibus emendatio auctiorque.

Litera sola, Libros Iliados, Od. literae praefixum, Libros Odysseae: numerus versum significat.

Academici Philosophi E, 2.

Acusilaus T, 307. Od. A, 320. Z, 533.
P, 207.

Aeschylus Σ, 486. Od. B, 20. ἐν ψυχαιγωγῆσι.
Od. K, 133.

Agallius Corcyraeus, Aristophanis Grammatici discipulus Σ, 491.

Alcaeus Od. Φ, 71.

Alcman Lyricus A, 222. Γ, 242. 250.

Ἀλκμανικὸν σχῆμα, Hyperbaton Od. K, 513.

Alexander Γ, 314. Pleuronius Π, 235.

Anacreon Θ, 193. Od. Φ, 71.

Andromachus ἐν Ετυμολογικοῖς N, 130.

Andron A, 52.

ἐν ἰσορίαις Π, 235.

Androtio Od. A, 270.

Anticlidus H, 44. Od. Π, 471.

Antimachus Colophonius E, 389.

Apollodorus Atheniensis A, 10. 195. B. Catalog. I. M, 117. N, 12. 301. Z, 296. Φ, 448.
Od. Ψ, 198.

ἐν τῷ πρώτῳ B, 103.

ἐν δευτέρῳ A, 42.

Apollonius in Argonauticis A, 264.

ἐν δευτέρῳ Γ, 237.

Apollonius Grammaticus Σ, 505. Od. T, 177.

ἐν καταλόγῳ *) νεῶν. Θ, 284. [P]

Apio E, 403.

Aratus E, 385. Od. Δ, 272. K, 86. ἐν τῷ πρῶτῳ

Θεόπροπον Ἐπικηδέω. Σ, 486.

Archilochus Od. Z, 508.

Aristarchus A, 5. B. Catal. I. E, 385. 397. 422.

I, 395. K, 301. O, 741. T, 53. 357. Φ, 319.

323. X, 491. Od. A, 320. B, I, 132. H, 24.

Θ, 352.

*) Confer, si placet, quae infra p. 331.

- Θ, 352. K, 3. Ξ, 29. P, 455. T, 229. Ψ, 296. 310. Ω, 1.
 Οἱ Ἀριστάρχαιοι A, 591. O, 82.
 Aristodemus N, 1.
 Aristophanes, Grammaticus A, 5. Od. Ψ, 296.
 κατὰ Σέλευκον. Od. B, 190.
 Aristoteles Δ, 88. 93. Od. M, 129. περὶ ζώων
 Ξ, 291. P, 674. Φ, 252. Od. P, 291. X, 299.
 Περὶ τῆς Παροιμίας Od. X, 19.
 Πέπλος A, 687.
 Asclepiades Od. A, 269. 320. 326. 581.
 ἐν τραγωδισμένοις Z, 155. H, 467.
 Ascalonites. Vide infra, Ptolemaeus.
 Bacchylides M, 297. Od. Ψ, 295.
 Callimachus B. Catalog. 136. 273. Γ, 1. A, 697. P, 53. Σ, 487. X, 398. Od. B, 132.
 P, 599. X, 299. 300.
 ἐν αἰτίοις A, 609. B, 145. N, 166.
 ἐν β' αἰτίων A, 106.
 ἐκ Ἑκάλης B, Catalog. 54.
 Callistratus Od. P, 455.
 Chilonis sententia, ἐγγύα, παρὰ δ' ἅτα Od.
 Θ, 351.
 Chrysippus Stoicus N, 41.
 Cleanthes [idem vt existimo cuius librum V.
 rerum fabulorum laudat Porphyrius in
 vita Pythag.] Γ, 64.
 Clitopho T, 403.
 Cointus (Quintus) ὁ ποιητὴς ἐν τοῖς μεθ'
 Ὀμηρον B, 219.
 Crates A, 740. Od. B, 1. Γ, 293. Δ, 84. K, 86. A, 14. M, 61. T, 229. X, 188.
 Cyclici Poetae Γ, 242. Σ, 486. T, 332. Ψ, 346. 660.
 Cypriorum scriptor, ὁ τὰ Κύπρια πεποιο-
 κῶς Π, 140.
 Στασίμος [leg. Στασίμος] ὁ τὰ Κύπρια
 πεποιοκῶς A, 5.
 Cyrenaici Philosophi E, 2.
 Demetrius Z, 35. O, 194. Scepſius T, 3.
 Ἡ Δημῶ B, 205.
 Παρὰ Δήμωνι Od. T, 301.
 Demosthenes E, 146. 867. Od. Γ, 171.
 Dicaearchus Z, 396.
 Didymus A, 400. Δ, 379. 475. X, 226.
 Diocles Od. T, 475.
 Dionysius Od. M, 85.
 ἐν τῇ ἐσπόρῳ B, 308.
 Dionysius Thrax N, 41. O, 741.
 ἐν ταῖς μελέταις Od. X, 19.
 Diphilus I, 122.
 Epicharmus H, 93.
 Epicurei E, 2.
 Eratosthenes E, 422. X, 29. Ω, 24.
 Eretrici Philosophi E, 2.
 Eumelus ὁ τὴν Εὐρωπίαν πεποιοκῶς Z,
 130.
 Euphorio B, 157. 212. Γ, 314. N, 21. Ξ, 295. Σ, 486. Ω, 602.
 Euripides A, 115. I, 145.
 ἐν Ἀλκίτιδι Boeot. v. 273.
 ἐν Βάκχαις Ξ, 323.
 ἐν Ἡρακλεῖ K, 418. [P]
 Galenus Od. B, 315.
 Glossographi T, 27. Od. Δ, 217. 388.
 Hellanicus B, 105. Γ, 144. 151. 250. E, 64.
 M, 41. T, 145. Od. B, 185.
 ἐν Ἀργολικοῖς Γ, 75.
 ἐν αἰ τῶν Ἀτλαντιδῶν Σ, 486.
 ἐν Βοιωτικοῖς B, Catalog. 1.
 Herodotus Ξ, 229. Od. B, 315. Δ, 356. A, 14. N, 96.
 Hesiodus A, 7. 42. 43. 176. 222. 402. B, 159.
 205. et Catalog. 289. Γ, 374. 424. Δ, 10. 193. E, 422. Z, 35. Θ, 31. 480.
 K, 353. M, 397. Ξ, 124. 274. O, 18.
 37. Σ, 486. Od. A, 8. Γ, 68. Δ, 232.
 K, 139.

b) Grammatici Aristarchei fuere, qui ex Aristarchi eiusque discipulorum schola prodissent, vt Pamphilus Alex., Didymus Chalcenterus, Polemo etc. [vt supra iam obseruatum est.]

- K, 139. Λ, 285. 325. 359. M, 70. 168. T, 34.
 ἐν τοῖς ἔργοις καὶ ταῖς ἡμέραις Λ, 4.
 ἐν Θεογονίᾳ Θ, 396.
 ἐν Καταλόγοις Β, 336:
 Hestiaeae Grammatica Γ, 64.
 Hippocrates Β, 240. (204.)
 Homerus ἐν τῇ ἀρσινωδίᾳ Τ, 40. ἐν τῷ
 καταλόγῳ Π, 595. Homoeoteleuta in il-
 lo obseruata H, 93.
 Iamblichus Od. Β, 153.
 Ibycus Γ, 314.
 Lycophron Γ, 314. Ε, 412. Π, 36. Τ, 215.
 Ω, 251. Od. Ν, 259.
 Lycurgi leges Ν, 5.
 Mnaseas Od. Σ, 84.
 Marfyas Ξ, 226. Od. Σ, 84.
 Menander Od. Ο, 246.
 Nicander K, 335.
 Nicias τῷ πρώτῳ Od. Ψ, 218.
 Oraculum Ε, 64.
 Orus in Orthographia Β, 461.
 Parmeniscus Σ, 100.
 Pausanias Od. Β, 300.
 Pherecrates Od. Β, 289.
 Pherecydes Ζ, 153. Η, 9. Λ, 671. 708. Ν,
 302. Ξ, 120. Π, 175. Σ, 486. Od. Λ,
 265. 280. 320. 325. Μ, 70. Ο, 16. 223.
 225. Τ, 432. Φ, 23.
 ἐν τῇ ἐβδόμῃ Od. Λ, 289. 320.
 ἐν τῇ δεκάτῃ Od. Λ, 263.
 Philochorus Od. Τ, 155.
 Philostephanus Β, 145. Η, 86. Π, 14.
 Philoxenus Α, 575.
 Pindarus Γ, 243. K, 435. Ξ, 201. 274. Π,
 234. Φ, 194. Od. K, 3. Φ, 304.
 Pittaci μὴδὲν ἄγαν K, 249.
 Plato Od. Τ, 178. ἐν Φαίδρῳ Od. Μ, 63.
 Plutarchus ἐν μελέταις Ὀμηρικαῖς Ο, 625.
 Polemo Α. 39.
 Ἡ δὲ ἰσορία παρὰ Πολέμωνις ὁ ἦτο
 Κυκλικὸς Γ, 242.
 Porphyrius Α, 317. Δ, 105.
 ἐν τοῖς ζητήμασι Ὀμηρικῶν Β, 249. 308.
 Γ, 175.
 ἐν τῷ περὶ παραλελειμμένων τῶ ποιη-
 τῇ ὀνομάτων Γ, 250. 314.
 Posidonius Χ, 325.
 Praxagoras ἐν τῇ ἀνατομῇ Χ, 325.
 Proxenus Od. Ξ, 327.
 Ptolemaeus [Mendesium, ni fallor] ἐν τῷ πρώ-
 τῳ χρόνῳ Od. Δ, 228.
 Ptolemaeus Grammaticus Ascalonites Σ, 100.
 Τ, 337. Φ, 323. vbi male in Schreuelii
 editione Ἀσχαλωνίτης. Idem Ptole-
 maeus, vt existimo, respicitur Α, 334. [C]
 Pythagoras Γ, 1. Ο, 412.
 Pythagorei de septimestri partu Τ, 119.
 Quintus, vide, Cointus.
 Sardanapali dictum Od. Β, 315.
 Seleucus (Grammaticus) Od. Β, 190.
 Simonides Ν, 103. Od. Ξ, 435. Τ, 518.
 Sophocles Od. Η, 106. Δ, 127. Τ, 471.
 Stamis ἐν τῷ περὶ Λέσβου Γ, 250.
 Staphylus ἐν γ' Θεσσαλικῶν Π, 175.
 Stasinus, vide, Cypriorum carminum scri-
 ptor.
 Stefichorus Β, 339. Ψ, 91.
 Stoici Philosophi Ε, 2.
 Thales Cynoluræ monstrator Σ, 487.
 Theophrastus περὶ εὐρημάτων Α, 449.
 ἐν φυτικῶν Od. K, 510.
 Theopompus

c) Illustrem Cuperum monuit doctiss. Graevius, verba: Πολέμωνις ἦτοι, non reperiri in MS. quem consuluit, ac si vera lectio, rationem nullam se posse comminisci quam quod a Polemone quodam in vnum corpus fuerint collecti Cyclici, Polemone

forte Euegeti F. discipulo Aristarchi. Ex Polemo-
 ne proferunt quoque Mythica nonnulla Clemens
 Alex. in Protreptico et Arnobius lib. IV. Forte
 leg. παρὰ Πολέμωνι. ἦτοι Κυκλικῶν. [De hac re ad
 cap. II. 24, 15.]

Théopompus A, 38.

Thraſybulus H, 233.

'Ο Θραξ, vide, Dionysius.

Thucydides I, 395. K, 56. 253. ἐν τῇ δ

H, 595.

Timaeus Σ, 486.

Tragici (Euripides) A, 7. I, 145. Od. P, 208.

Tryphon Δ, 43.

Xenophon K, 56. Od. N, 288.

Xenophanes H, 99.

Zoilus Ephesius E, 4. 20.

II. INDEX SCRIPTORVM LAVDATORVM IN SCHOLIIS AD ILIADOS IX.

A CONRADO HORNEIO IN LVCEM EDITIS.

Aeschylus, vers. 150.

Aminonius, 536.

Apollodorus, 147.

Archeinachus Euboeus, 525.

Aristarchus, 19. 66. 147. 212. 310. 349. 350. 560. 580. 601. 684.

ἐν τῇ ἑτέρᾳ τῶν Ἀριστάρχου, 653.

quasi binae fuerint Aristarchae *ἐνδόξους* poematum Homeri.

Aristophanes Grammaticus, 4. 205. 547. 684.

Aristoteles locum Homeri ἀδελφῶν, 21.

Chiron, botanices inuentor, 453.

Corax et Tifias, (male Κρησίας editum,)

Rhetoricae inuentores, 443.

Diogenis Cynici dictum, 446.

Dionysius, 460.

Glossographi, 566.

Herodicus Selymbrianus diaeteticus inuentor, 453.

Isocrates in panegyrico, 63.

Menander, 394.

Nicanor, 153. 534.

Sophocles, 453. 481. in Oedipo Chorus e sacerdotibus, 571.

Strabo, 525.

Zenodotus, 21. 130. 560. 656. 684. [P]

d) Fuerunt omnino binae. vid. supra, ad cap. II. §. 18. Harl.

III. INDEX AVCTORVM ALIORVMQVE HOMINVM MEMORABILIVM
qui citantur in scholiis Hom. a cel. Villoisfonio editis,

AVCTORE

CHRISTIANO THEOPHILO KVINOEL.

Prior numerus Iliadis librum, alter versum, tertius paginam indicat.

A.

Academici V, 2, 127.

Acusilaus XX, 307, 459.

Adramyftis Pelasgus condidit Adramyftian VI,
397, 170.

Aeacus Iouis filius; de eo XVI, 14, 373.

Aegina Afopi filia a Ioue rapta I, 180, 18.

Aeschylus II, 381, 67. 369, 370, 85. IV, 319,
120. V, 9, 128. IX, 158, 218. 585, 235. 589,
238. XIII, 6, 307. XIV, 78, 333. 200, 338.
XVIII, 486, 430. XXII, 210, 488. 351, 491.
XXIII, 12, 495. *ἐν Ἠδωνοῖς* XXIII, 34, 496.
XXIV, 1, 515.

Agallias Corcyraeus XVIII, 490, 431.

Aganemnon, de eo I, 7, 4.

Agathocles I, 591, 42.

Agenor, de eo III, 75, 91.

Alcaeus VIII, 178, 198. *ὁ ἐπιγραμματοποιος*
IX, 378, 227.Alcman XII, 66, 295. 137, 297. XVI, 57, 376.
XVII, 40, 398. XX, 138, 454. *ὁ λυρικός* I,
222, 21. III, 242, 98. *ὁ μελοποιος* III, 280,
98. b. XIII, 588, 324.

Alcmene, de ea XIV, 323, 344.

Alexander IV, 109, 112. *ἐν Διονυσῶ* I, 216, 21.
ὁ Κορυναῖος XIV, 241, 340. b. XVIII, 509,
432. XIX, 79, 439. *ὁ Μυνδῖος* XVI, 428,
388. *ἐν τῷ τρίτῳ περὶ ζῶων* X, 274, 254.Alexion VI, 239, 104. 465, 172. VII, 177, 181.
IX, 426, 230. X, 242, 250. XI, 454, 279. b.
385, 277. 502, 280. 634, 284. 651, 285.
XII, 26, 293. XIII, 191, 312. XIV, 249, 340.
XV, 10, 351. 309, 361. 320, 362. 444, 365.
XVII, 174, 403.

Althacae fratres IX, 563, 237.

Amazones, de iis III, 189, 95.

Ammonius IX, 536, 235. X, 397, 258. *ἐν τῷ*
περὶ τῆς ἐπεκδοθεῖσης διορθώσεως XIX,
365, 447.

Anacharlis ὁ Σκυθῆς XV, 628, 369.

Anacreon VIII, 193, 199. XXIII, 88, 497.

Anaxagoras XVI, 161, 381. XVII, 547, 408.

Androinachus *ἐν ἐτυμολογικοῖς* XIII, 130, 311.

Anticlides VII, 44, 177.

Antimachus IV, 400, 122. Colophonius I, 13.

ἡ Ἀντιμαχεῖς I, 298, 26. etc.

Antipater ὁ ἰατρός XI, 115, 269.

Ἀντιφάνης, ἡ, παραδοσις IX, 73, 214.

Apion IX, 393, 229. X, 252, 252.

Apollodorus I, 42, 8. 148, 16. 244, 23. II, 99,
78. V, 576, 145. VI, 97, 157. VIII, 221,
200. IX, 147, 217. XVI, 95, 378. XXI, 448,
477. *ἐν δευτέρῳ* II, 103, 50.Apollonius I, 99, 12. II, 384, 86. III, 47, 89.
IV, 22, 108. VI, 414, 171. IX, 153, 218. XI,
4, 265. XVI, 347, 386. XVIII, 191, 418.
XIX, 79, 439. *ἐν τῷ περὶ συντάξεως* XVIII,
86, 415. *ἐν δευτέρῳ Ἀργοναυτικῶν* III, 237,
97. *ὁ Γραμματικός* VIII, 284, 202. Rho-
dius I, 3, 4. II, 436, 70. XIII, 657, 325.
ὁ Τεχνικός X, 252, 251. *ὁ τῆς Θεῶνος* XX,
234, 456. *ἐν τῷ περὶ ἀντανυμῶν* IV, 343,
121. *ἐν τῷ περὶ προθέσεως* V, 142, 133.Aratus VIII, 250, 201. XII, 9, 292. XV, 628,
369. XVIII, 488, 430.

Ἀργολικῇ, ἡ, I, 298, 26.

Archemachus ὁ Εὐβοεύς IX, 525, 234.

Archilochus VI, 507, 174. IX, 90, 215. 378,
227. XXIII, 199, 500. XXIV, 315, 524.

Arianus XIX, 119, 442.

Aristarchus

Aristarchus I, 5, 4. 36, 7. 41, 7. 52, 8. 59, 8. 66, 10. II, 12, 45. 53, 46. 125, 52. 153, 53. 347, 66. 397, 68. III, 20, 88. 193, 95. 240, 98. 290, 100. 326, 101. V, 60, 130. 132, 132. 178, 134. 203, 135. 272, 137. 425, 141. VI, 71, 156. 113, 157. 150, 160. 229, 164. 244, 165. 266, 166. VII, 5, 175. 12, 176. 64, 177. 110, 179. 127, 180. 197, 182. 240, 283. VIII, 7, 191. 23, 192. 55, 193. 103, 196. 137, 196. 163, 197. 191, 198. IX, 32, 212. 66, 214. 86, 215. 109, 216. 130, 217. 147, 218. 169, 219. X, 225, 250. 246, 251. 306, 255. 332, 256. 351, 257. 445, 260. XI, 51, 266. 72, 267. 92, 268. 135, 269. 165, 270. 239, 272. 270, 274. XII, 11, 292. 30, 294. 142, 298. 258, 301. 295, 302. 446, 305. XIII, 103, 310. 179, 312. 222, 313. 315, 316. 358, 318. 371, 319. XIV, 157, 335. 173, 336. 202, 238. 235, 340. 349, 345. XV, 4, 350. 31, 353. 94, 354. 127, 355. 179, 357. 197, 358. 252, 360. XVI, 41, 375. 116, 379. 170, 381. 211, 382. 290, 385. 505, 390. 548, 391. XVII, 42, 399. 75, 400. 172, 403. 270, 406. XVIII, 14, 413. 39, 414. 77, 415. 171, 418. 213, 419. 352, 423. etc. XIX, 27, 438. 70, 439. 79, 440. 92, 441. XX, 57, 451. 114, 464. 255, 457. 464, 462. XXI, 73, 465. 130, 468. 172, 469. 195, 470. XXII, 2, 481. 67, 483. 85, 484. 202, 488. 431, 493. 475, 494. XXIII, 39, 496. 106, 498. 254, 501. 365, 503. 483, 506. XXIV, 30, 517. 84, 519. 198, 521. 228, 522. 235, 523.

Aristides XIII, 82, 309.

Aristodemus ὁ Νύραεος Rhetor et Grammaticus IX, 453, 231.

Aristonicus IV, 22, 108. VII, 255, 184. VIII, 535, 209. X, 252, 251. XIII, 137, 311.

Aristophanes I, 5, 4. 91, 11. 108, 13. 553, 39. II, 53, 46. 164, 54. IX, 378, 227. X, 334, 256. 391, 258. XI, 4, 265. 179, 271. 515, 281. XII, 66, 295. 175, 299. XIII, 2, 307. 29, 308. 51, 309. 245, 314. XIV, 95, 334.

200, 338. 259, 341. 276, 342. 299, 343. 400, 347. XV, 10, 351. 49, 353. 147, 356. 197, 358. 459, 365. 601, 368. XVI, 223, 383. 261, 384. XIX, 76, 439. 96, 441. 327, 447. XX, 30, 450. XXI, 126, 467. XXIII, 81, 497. XXIV, 6, 515. 30, 517. ὁ Γραμματικός II, 436, 70. 308, 84. III, 13, 87. 35, 88. VI, 121, 158. 148, 160. IX, 203, 221. XXIII, 104, 498.

Aristophanes Comicus ἐν Πλατῶ I, 104.

12. 124, 14. XI, 356, 276. ἐν Πλατῶ

δευτέρῳ XXIII, 361, 503.

ἐν ἱππευσί XXIII, 144, 499.

ἐν Ἀχαρνευσί II, 183, 53.

Aristoteles I, 481, 36. 305, 63. 447, 70. II, 58, 46. 89, 49. 126, 52. 156, 70. III, 277, 99. 441, 106. IV, 93, 111. 297, 119. V, 320, 138. 576, 145. 741, 148. IX, 21, 212. X, 163, 247. 282, 252. XI, 115, 269. XII, 295, 315. 705, 326. XIX, 108, 441. XX, 223, 456. XXIV, 15, 816. ἐν τῷ περὶ ζῶων X, 274, 253. XI, 481, 280.

Artemon Milefius ἐν τῷ περὶ ὄντων XVI, 854, 396.

Ascalonita vid. Ptolemaeus.

Asclepiades ἐν τοῖς Τραγωδομένοις VII, 467, 188.

Athamas Aeoli fil. Thebarum Rex VII, 86, 178.

Athos mons XII, 229, 339.

Atreus Pelopis fil. II, 107, 50.

B.

Bacchylides V, 449, 142. XII, 307, 303.

Bellerophon, de eo VI, 155, 180.

C.

Cadmus ad Europam sororem quaerendam missus, Thebas condit II, 1, 74.

Caeneus Elati f. Lapitharum R. I, 264, 24.

Callimachus I, 98, 12. 312, 27. 415, 32. II, 145, 53. 380, 67. 54, 76. 332, 84. III, 1, 86. 371, 103. VI, 305, 167. VII, 231, 183.

K k k 3

XI, 62,

XI, 62, 267. 480, 280. 697, 287. XIII, 66, 309. XIV, 172, 336. 387, 346. 499, 349. XVIII, 487, 430. XX, 332, 460. XXI, 536, 478. XXII, 56, 483. 398, 492. 452, 493. *ἐν τῷ περὶ ὄψεων* X, 274, 254. b. *ἐν πρώτῳ αἰτίων* VIII, 48, 193. *ἐν δευτέρῳ αἰτίων* IX, 193, 220.
 Callistratus I, 424, 33. II, 111, 51. 131, 52. 435, 70. VI, 434, 171. XII, 25, 293. XVIII, 39, 414. XIX, 327, 447. XXI, 126, 467. XXIV, 134, 520. *ὁ Σαμῆος* VII, 185, 182. *ἐν τοῖς διορθωτικοῖς* XIV, 255, 340.
 Casius XIII, 103, 310.
 Cato IX, 383, 228. b.
 Centaurus I, 268, 25.
 Cephalus Deionis e Diomede f. II, 138, 79.
 Ceyx, de eo IX, 558, 236.
 Chaeris XIII, 103, 310.
 Chamaeleon Grammaticus XXIII, 94, 498.
 Christodorus *ἐν τοῖς Λυδιακοῖς* II, 461, 71.
 Chrysippus Pelopis f. II, 105, 50.
 Chrysippus I, 129, 15. XI, 515, 281. VIII, 441, 206. X, 252, 251. XIII, 41, 308. XXI, 483, 477. XXIII, 65, 497.
 Cleander *ὁ Συρακοῦσιος* IV, 6, 128.
 Clearchus *ἐν ταῖς γλωτταῖς* XXIII, 81, 497.
 Crates I, 591, 42. XI, 740, 288. XIII, 358, 318. XIV, 32, 332. XXIII, 679, 510. XVIII, 239, 419. XXIV, 282, 523. *ἐν δευτέρῳ Ὀμηρικῶν* XV, 193, 358.
 Comanus I, 97, 12. XIII, 137, 311.
 Cronus, de eo XV, 187, 357.
 Cyclici XXIII, 346, 803. 660, 509.

D.

Daedalus II, 145, 53.
 Danaë Acrisii filia XIV, 319, 343.
 Danaï filiae IV, 171, 114.
 Danaï, origo nominis I, 42, 8.
 Daphnes interitus I, 14, 5.
 Delus, insula I, 9, 5.
 Demetrius VI, 35, 155. 414, 171. *ὁ Σκηψίος* XX, 3, 449.

Democritus VIII, 39, 192. XIII, 137, 311.
 Demosthenes III, 212, 96. V, 146, 133. 233, 135. XV, 496, 366. *ἐν τοῖς Φιλίπποις* X, 56, 244.
 Deucalion — diluvium — I, 126, 14.
 Didymus II, 111, 51. 258, 60. 397, 68. 435, 70. III, 10, 87. IV, 475, 125. VI, 74, 156. VIII, 535, 209. XIII, 450, 321. XIX, 76, 439. 90, 441. XXII, 126, 486. XXIV, 557, 529.
 Diocles XIII, 103, 310. XXII, 208, 488.
 Diomedes II, 252, 60.
 Dionysius I, 607, 42. II, 269, 61. 308, 64. V, 132, 133. VIII, 221, 200. XIX, 49, 438. XVII, 218, 404. XXII, 379, 492. XXIII, 160, 449. *ὁ Θραξ* II, 262, 60. IX, 460, 232. XII, 20, 293. XIII, 103, 310. XV, 86, 354. 741, 372. XVIII, 207, 419. XXIV, 110, 519. *ὁ Σιδωνίος* II, 262, 60. VI, 465, 172. XII, 36, 294. *ὁ Σκυτοβραχίων* III, 44, 89. Halicarnassensis XV, 105, 371. b.
 Dionysus Iouis et Semeles fil. VI, 130, 159.
 Dioscuri IH, 242, 98.
 Diphilus IX, 122, 216.
 Dodonaëum oraculum, de eo XVI, 233, 383.
 Dorotheus *ἐν τριακοσῶ πρώτῳ τῆς Ἀττικῆς λέξεως* X, 252, 251.

E.

Eetion pater Andromachæ, Hectoris uxoris I, 366, 30.
 Empedocles *ὁ Ἀκραγαντινός* XVIII, 473, 429.
 Epaphroditus II, 8, 44. 35, 45. XI, 523, 290.
 Epicharmus VII, 93, 178. XIII, 288, 315.
 Epicurei V, 2, 127.
 Ephorus VII, 185, 182.
 Epithetes Πτολεμαῖος XIV, 249, 340.
 Eratosthenes I, 594, 42. XXII, 29, 482. XXIV, 24, 517. 282, 523.
 Eteocles Thebarum Rex Oedipi fil. IV, 376, 121.
 Euclides I, 4, 4.
 Euenus Martis fil. Aetoliæ Rex IX, 553, 236.
 Euripides

Euripides I, 104, 12. π5, π4. 314, 27. II, 45, 46, 333, 65. IV, 319, 120. 400, 122. VI, 239, 105. X, 252, 251. XIII, 257, 314. XIV, 241, 340. XV, 27, 352. 207, 359. XVI, 174, 381. 718, 394. XVII, 255, 405. *ἐν Ἀντιοπη* — *ἐν Ἀνδρομαχῇ* XI, 773, 289.

ἐν Ἡρακλεῖ X, 418, 259.

ἐν Μηδείᾳ XXIII, 144, 499.

ἐν Παλαμῆδῃ II, 353, 66.

ἐν Πολυειδῶ X, 56, 244.

ἐν Ῥησῶ VI, 479, 173.

ἐν Φοινίκῃ III, 354, 102.

Euphorion II, 157, 54. 212, 57. IX, 206, 221. XIII, 20, 308. XIV, 295, 342.

Euphranor XIV, 372, 346.

Europe a Ioue rapta V, 629, 145. XII, 307, 302.

G.

Gigantes Ioui bellum inferunt VIII, 479, 207.

Glossographi III, 40, 89. VII, 231, 183. IX, 324, 225. 404, 229. 536, 235. X, 226, 250. XIV, 155, 335. XVI, 822, 395. XVII, 151, 402. XVIII, 540, 434. XXIII, 16, 496. 661, 509. 679, 510. XXIV, 164, 520. 367, 526.

Grammatici VI, 201, 162. VIII, 206, 199. X, 67, 244. XII, 10, 292. b. XV, 365, 363. XVI, 415, 388.

H.

Harpocraton IX, 453, 231.

Hecataeus III, 6, 87.

Helena, de ea III, 242, 98. Menelao a Tyn-dareo traditur II, 339, 66.

Heliodorus III, 448, 106. V, 297, 137.

Hellanicus II, 105, 50. III, 144, 93. b. 151, 93. XV, 651, 369. XX, 146, 455. *ἐν δευ-τερῶ Τρωϊκῶν* XXI, 242, 471.

Heracleon VI, 357, 169. XIII, 107, 310. XXI, 581, 479.

Heraclides III, 236, 97. ὁ Μιλησιος VIII, 178, 198.

Heraclitus XVIII, 107, 416. 251, 420.

Hercules descendit in Orcum VIII, 368, 204.

Hermogenes XXI, 363, 474.

Hetodius I, 41, 7. 62, 10. 129, 15. 148, 16.

217, 21. 258, 24. II, 59, 76. 219, 58. 330,

65. 461, 71. III, 99, 91. 198, 96. 239, 97.

IV, 66, 110. 109, 112. 303, 119. VI, 266,

166. 367, 169. 413, 171. VII, 171, 181.

289, 155. 353, 186. VIII, 109, 196. 233,

200. 296, 202. 378, 205. IX, 7, 211. 225,

222. 336, 225. X, 374, 257. 546, 263. XI,

35, 266. 307, 275. XII, 213, 300. 276, 301.

XIII, 388, 319. XIV, 21, 331. XV, 10, 350.

365, 363. 705, 371. b. XVI, 47, 375. 59,

376. XVII, 201, 403. XVIII, 352, 423.

410, 426. XIX, 4, 437. 56, 438. XX, 228,

456. XXIV, 557, 531. *ἐν τη καθολῇ* XI,

456, 279. 480, 280. XII, 46, 294. *ἐν τῷ*

ἰά της καθολῇ XIII, 212, 313. 521, 323.

XIV, 143, 335. 241, 340. XV, 226, 359.

ἐν τῷ ἰθ' της καθολῇ XXI, 232, 471. *ἐν τη*

ἀρχῇ της XXII, 279, 472. XXIII, 420,

504. *ἐν τη προσωδιᾳ* II, 5, 74. 92, 78.

V, 297, 137. *ἐν ἐπιμερισμοῖς* XII, 106, 296.

ἐν τῷ περὶ σχηματῶν III, 391, 104.

Herodicus XI, 515, 281. XIII, 29, 308.

Herodotus IV, 476, 125. XIV, 387, 346.

Hermappias XIII, 137, 311. XXIV, 557, 529.

Hesiodus I, 1, 3. 3, 4. 43, 8. 176, 18. 211, 20.

222, 21. 264, 24. 312, 27. II, 1, 73. 3, 74.

4, 74. 29, 75. 34, 76. 205, 57. 271, 83. 290,

83. III, 374, 103. IV, 59, 109. 195, 115.

V, 269, 137. 458, 142. 741, 149. 880, 152.

VI, 35, 155. VIII, 31, 192. 349, 204. 455,

207. IX, 246, 223. X, 353, 257. XI, 36,

266. 600, 283. XII, 307, 303. XIII, 484,

322. 558, 324. XIV, 119, 334. 200, 337. b.

246, 340. 338, 344. XV, 18, 351. 203, 359.

XVI, 5, 373. 34, 374. 748, 394. XVIII,

100, 415. 486, 430. XIX, 221, 444. XX,

227, 456. XXI, 528, 478. XXIII, 638,

509. *ἐν Θεογονίᾳ* VIII, 369, 205. *ἐν κα-*

ταλλογίᾳ II, 336, 65.

Hesione,

Hesione, Herculis captiva VIII, 284, 202.
 Hierocles Lindius XI, 424, 278.
 Hippocrates II, 204, 57. XI, 515, 281. *περι
 ὀξέων παθῶν* XXIV, 605, 530.
 Hippodamia Oenomai filia, de ea II, 104, 50.
 Homerus I, 5, 4. Ilias X, 476, 261. XII, 96,
 295. XXIV, 315. Odyssæa I, 294, 26. b.
 II, 25, 52. 489, 73. 156, 80. V, 219, 135.
 VI, 260, 165. 490, 173. 135, 180. 199, 182.
 422, 187. IX, 137, 217. 165, 219. 347, 226.
 X, 22, 246. 573, 263. XI, 130, 269. 147,
 270. 462, 280. 691, 286. XII, 96, 295.
 157, 298. XIII, 66, 309. 554, 323. XIV,
 284, 342. 463, 348. XV, 127, 355. 193,
 358. 679, 370. XVI, 47, 375. XVII, 237,
 405. XVIII, 3, 412. 375, 424. 382, 425.
 505, 432. XX, 30, 450. 372, 460. XXII,
 51, 483. 80, 484. 110, 492. 494, 495. XXIII,
 71, 497. XXIV, 124, 520. 527, 528.

I.

Iafus, de eo III, 75, 90.
 Icarus Daedali filius II, 145, 53.
 Idas Apharei filius IX, 553, 236.
 Io Inachi filia II, 103, 50.
 Iouis liberi I, 544, 39.
 Isocrates I, 225, 21. III, 212, 96. XXIII, 616,
 508.
 Ixion I, 268, 25. II, 192, 56. VI, 171, 161.
 VIII, 103, 195.

L.

Lapithæ XII, 128, 297.
 Lapithes J, 266, 24.
 Lemniæ mulieres poenas luunt impietatis in
 Venerem VII, 188, 467.
 Lycophron V, 62, 130. XVIII, 572, 435.
 Lycurgus XI, 459, 279.
 Lysanias XVI, 558, 391. ὁ Κυρηναῖος IX, 378,
 227.

M.

Maia Atlantis filia XXIV, 24, 517.
 Μασσαλιωτική, ἡ, (ἐκδόσις) I, 298, 26. etc.

Megaclides XXII, 36, 482. 205, 488.
 Medea Aëti filia XI, 740, 288.
 Meleager Oenei filius IX, 531, 235. 545, 236.
 Menecrates ὁ Μιλησιος IV, 94, 111.
 Mnesimachus ὁ Κωμικος XIV, 231, 340.
 Myrmidones I, 180, 18.

N.

Neleus Neptuni f. Herculem lustrationem pe-
 tentem, ablegat II, 336, 65.
 Neoptolemus Parianus XXIV, 235, 522.
 Nicander XIII, 824, 329. ἐν τοῖς Αἰτωλοῖς
 V, 843, 151.
 Nicanor I, 62, 10. II, 212, 58. III, 318, 101.
 IV, 83, 110. 147, 113. VI, 445, 172. VII,
 171, 181. VIII, 18, 191. 212, 200. 307, 202.
 IX, 153, 218. XI, 100, 268. XVII, 42, 399.
 Nicias V, 638, 146. IX, 6, 211. X, 38, 243.
 XIII, 137, 311. XVI, 95, 378. XVII, 42,
 399. XIX, 62, 439. XXI, 588, 480. XXIV,
 235, 522. ὁ Ἀσκαλωνίτης IV, 212, 116.
 Niobe, de ea XXIV, 602, 530.

O.

Oenomaus Hippodamiae pater II, 104, 50.
 Olympus mons I, 353, 29.
 Oppianus ἐν τοῖς Ἀλιευτικοῖς XVIII, 572, 435.
 Orion Iouis, Neptuni, et Mercurii fil. XVIII,
 486, 430.
 Orion *περι ἐτυμολογίων* X, 290, 255.

P.

Pamphilus I, 52, 8. 493, 37. II, 30, 75. IX,
 6, 211. X, 18, 243. XI, 658, 285. XIII,
 103, 310. XXIV, 8, 515. 496, 528.
 Pandrosus Cecropis filia I, 334, 28.
 Paris, de eo III, 325, 101. 443, 106.
 Parmeniscus VIII, 513, 208. XI, 424, 278.
 XIV, 249, 340. XVIII, 514, 433.
 Parmenio ὁ γλωσσόγραφος I, 591, 42.
 Pelagus, de eo III, 75, 90.
 Pelops Tantali filius I, 38, 7. II, 105, 50.
 Pherecydes XIII, 302, 315. XVI, 175, 381. ὁ
 Ἀθηναῖος II, 99, 78.

Philemon

- Philemon II, 258, 60. ὁ Κωμικός XXIV, 617, 531.
 Philetas XXI, 126, 467.
 Philochorus I, 594, 42.
 Philoctetes, de eo II, 229, 82.
 Philostephanus II, 145, 53. XVI, 14, 373.
 Philotimus ὁ ἱατρός XI, 424, 278.
 Philoxenus I, 575, 41. II, 269, 61. IX, 219, 221. XIII, 809, 329. XV, 676, 370. XXIV, 665, 531. ἐν τῷ περὶ μονοσυλλαβῶν X, 290, 255.
 Phocylides II, 1, 73.
 Phoenix Amyntoris filius, de eo IX, 448, 231.
 Phrynichus III, 219, 97.
 Pindarus I, 1, 3. 312, 27. 469, 35. II, 367, 67. 177, 80. IV, 87, 110. V, 449, 142. VI, 24, 155. X, 252, 251. 435, 259. XI, 227, 272. XIV, 201, 338. 246, 340. 276, 242. 319, 344. XV, 137, 356. 207, 359. 256, 369. XVI, 234, 383. 549, 391. XVII, 98, 400. XXI, 194, 410. XXII, 51, 483. XXIV, 277, 523. 528, 528. 734, 532.
 Pirithous Ixionis filius Atheniensis I, 263, 24.
 Pittacus X, 249, 251.
 Pius XII, 175, 299. XXI, 147, 469. 293, 473.
 Plato I, 219, 21. 503, 37. II, 1, 73. 34, 45. V, 320, 138. 533, 144. b. VI, 129, 159. b. XIII, 340, 316. XIV, 176, 336. 344, 344. 605, 368. XVII, 32, 398. 98, 400. 263, 405. ἐν ἀπολογία Σωκράτους XVI, 854, 396. ἐν τοῖς νόμοις XVIII, 515, 433. ἐν τρίτῳ τῆς πολιτείας XVIII, 22, 413.
 Pleiades XVIII, 486, 429.
 Plutarchus ἐν μετὰ τὴν Ὀμηρικῶν XV, 369, 625.
 Polydamas, de eo XII, 80, 295.
 Porphyrius I, 62, 10. 117, 14. 211, 20. 317, 28. II, 184, 55. 249, 60. 308, 64. III, 250, 98. IV, 105, 111. 437, 121. VI, 201, 162. 359, 169. VII, 93, 179. 228, 183. IX, 4, 210. 90, 215. X, 11, 242. 67, 244. 153, 247. 274, 254. XI, 54, 266. 155, 270. 269, 273. 356, 376. XII, 127, 297. XIII, 1, 306. 295, 315. 340, 316. XIV, 75, 333. 110, 334. Vol. I,
 200, 337. 246, 340. 434, 347. XXI, 126, 467. XXIII, 71, 497. ἐν τοῖς ὁμηρικῶν ζητημασί III, 175, 94. ἐν τοῖς παραλελειμμένοις III, 314, 191.
 Polemarchus XXIII, 269, 501.
 Polynices Oedipi filius Argiam Adraști filiam in matrimonium ducit IV, 376, 121.
 Posidonius XXII, 325, 490.
 Praxagoras XI, 515, 281. XXII, 325, 490.
 Prometheus I, 126, 14.
 Ptolemaeus I, 216, 21. II, 162, 54. 258, 60. 368, 67. 427, 69. 461, 71. IV, 243, 117. 423, 123. VI, 465, 172. X, 373, 257. XIII, 140, 311. ὁ τὸ Ὁροανθε V, 186, 132. 695, 147. X, 292, 255. ὁμηρικῶν ὑποδεργματῶν γ' I, 120, 14. Ascalonita II, 169, 80. 346, 85. III, 155, 94. 198, 96. IV, 235, 117. 452, 124. 308, 119. b. 539, 127. V, 76, 130. 138, 133. VI, 260, 165. 319, 168. VII, 63, 177. 240, 201. 328, 203. IX, 6, 211. 342, 226. XI, 192, 171. 502, 280. 635, 284. 651, 285. XII, 55, 294. 137, 297. 193, 299. 297, 302. 337, 303. XIII, 137, 311. 450, 321. XIV, 265, 341. 340, 344. 351, 345. 387, 346. XV, 10, 351. 226, 359. 302, 361. 555, 367. XVI, 41, 375. 90, 378. 117, 379. 497, 390. 669, 393. XVII, 174, 403. XVIII, 77, 414. 211, 419. 319, 423. XIX, 90, 441. 384, 447. XX, 30, 450. XXI, 38, 465. XXIII, 266, 501. 319, 502. 387, 504. 561, 507.
 Pythagoras II, 88, 49. 118, 51. III, 1, 56. XV, 412, 364. XVI, 857, 396. XXIV, 129, 520.
 R.
 Rhesus, Thracius, Strymonis filius X, 435, 259. 561, 263.
 Rhianus I, 97, 12. II, 175, 55. XVI, 559, 391. XIX, 41, 438.
 S.
 Sappho III, 219, 97. VIII, 348, 204. XIV, 241, 340.
 LII
 Scyrus

Scyrus Phrygiae vrbs IX, 664, 240.
 Seleucus I, 211, 20. 240, 29. 381, 31. III, 57, 90.
 Seruius *ἐν τριτῶ των Τρωϊκῶν* XXI, 442, 471.
 Sidonius I, 364, 30. 424, 33. II, 192, 56. III, 128, 93. V, 746, 149. XIV, 40, 332. XXIV, 557, 529.
 Simonides II, 219, 58. 379, 86. IV, 79, 110. XIII, 103, 310. XXIV, 5, 515.
Σινωπικῆς ἡ I, 298, 26.
 Sisyphus, de eo VI, 153, 160.
 Sophocles II, 156, 80. III, 219, 97. V, 449, 142. IX, 453, 231. XIII, 791, 328. XV, 302, 361. *ἐν Ἀλεξάνδρῳ* V, 158, 134. *ἐν τῷ Μελεαγρῷ* IX, 571, 237. *ἐν τῇ Νιοβῇ* — *ἐν Οἰδιποδὶ τῷ ἐπὶ Κωλῶνῳ* V, 533, 144. b.
 Sophron V, 576, 145. XI, 385, 277.
 Sosigenes I, 91, 11. 124, 14.
 Sosiphanes IX, 453, 231.
 Stamphylius *ἐν τῇ Θεσσαλικῶν* XVI, 175, 381.
 Stasinus *ὁ τὰ Κυπρια πεποιηκὼς* I, 5, 4.
 Stefichorus II, 339, 66. V, 31, 129. XXI, 575, 479. XXIII, 91, 498.
 Steimbrotus XV, 193, 358.
 Stoici II, 348, 66. V, 2, 127. 336, 139. b. VIII, 69, 193.
 Strabo IX, 525, 234. VI, 92, 157.

T.

Technicus II, 443, 70. XI, 160, 270.
 Telephus IV, 133, 113.
 Tenedus insula I, 38, 7.
 Thales Milefius XVIII, 487, 430.
 Theagenes I, 381, 31.
 Thebae, vrbs IX, 383, 228.
 Theophrastus XXIII, 269, 501.
 Therites, de eo II, 212, 57.
 Theseus Helenam rapit III, 144, 93. b.
 Thetis, Nereis, a Ioue amata, Pelei vxor, Achillis mater I, 519, 38.
 Thucydides II, 382, 68. 488, 72. 374, 86. X, 56, 244. 252, 252. XXIII, 144, 499.

Timaeus XXIII, 269, 501.
 Timotheus IX, 219, 221.
 Tithonus Laomedontis filius, Priami frater, raptus ab Aurora XI, 1, 264.
 Tlepolemus Herctulis filius, Licymnio caelo, exul II, 169, 80.
 Tragici XVI, 336, 386. XVIII, 20, 413.
 Triops, de eo III, 75, 90.
 Tryphon IX, 147, 218. X, 252, 251. XIII, 450, 321. XXIV, 557, 529. *ἐν τῷ Ἀπέρχαιας ἀναγνώστῳ* III, 122, 92. V, 299, 137.
 Tydeus, de eo V, 126, 132.
 Tyraunion II, 8, 44. 162, 54. 269, 61. IV, 423, 123. V, 302, 137. 638, 146. VI, 229, 164. IX, 7, 211. 393, 229. XI, 395, 277. 409, 276. 454, 259. XII, 20, 293. 410, 305. XIII, 191, 312. 382, 319. 543, 323. 809, 329. XIV, 396, 347. XV, 4, 350. 606, 368. XVI, 542, 390. 827, 396. XVII, 40, 398. 218, 404. 580, 436. XXI, 186, 469. XXII, 67, 483.
 Tyro Salmonei filia X, 334, 256.

X.

Xenophanes VII, 99, 179. XI, 27, 265. *ὁ Κολοφώνιος* XVIII, 473, 428. a. XIX, 398, 448.
 Xenophon II, 212, 58. IX, 535, 235. X, 56, 244. XXIII, 281, 801. XXIV, 190, 521.

Z.

Zenodorus XVIII, 356, 424. 22, 413.
 Zenodotus I, 3, 4. 8, 5. 24, 6. 34, 6. 42, 7. 46, 8. 56, 9. 60, 10. 63, 10. 68, 10. 100, 12. 117, 14. 488, 36. II, 1, 43. 12, 45. 53, 46. 111, 51. 297, 63. 435, 70. 119, 78. III, 28, 88. 56, 89. 71, 90. 92, 91. 152, 93. 211, 96. IV, 88, 110. 123, 112. 161, 114. 277, 118. 339, 120. 478, 125. V, 53, 129. 128, 132. 146, 133. 162, 134. 249, 136. 638, 146. VI, 34, 155. 70, 156. 135, 159. 511, 174. VII, 114, 179. 127, 180. 198, 182. 255,

355, 184. 390, 186. 451, 188. 482, 188. VIII, 1, 189. 10, 191. 25, 192. 53, 193. 128, 196. 207, 199. 284, 202. IX, 3, 210. 14, 211. 29, 212. 88, 215. 130, 216. 158, 218. X, 1, 242. 45, 244. 98, 245. 127, 246. 253, 253. 498, 261. XI, 13, 265. 34, 266. 86, 267. 94, 268. 133, 269. 179, 271. 222, 272. XII, 66, 295. 775, 299. 230, 300. 295, 302. 340, 303. 368, 304. 428, 305. XIII, 2, 307. 71, 309. 148, 312. 203, 313. 229, 314. 315, 316. 374, 319. XIV, 95, 334. 135, 335. 169, 336. 208, 338. 236, 340. 259, 341. XV, 27, 852. 134, 356. 307, 361. 347, 362. 356, 363. 405, 364. XVI, 93, 378. 150, 380. 188, 382. 432, 388. 515, 390. 666, 393. XVII, 51, 399. 103, 400. 133, 401. 173, 403. 215, 404. 260, 405. 582, 408. XVIII, 148, 417. 174, 418. 230, 419. 247, 420. 287, 421. XIX, 14, 437. 77, 439. 118, 442. 342, 447. 387, 448. XX, 11, 450. 114, 454. 261, 458. 346, 460. 484, 463. XXI, 95, 466. 195, 470. 335, 474. XXII, 216, 488. 378, 491. XXIII, 306, 502. 461, 505. 533, 507. 759, 511. XXIV, 47, 518. 269, 523. 293, 524. 512, 528. Zoilus I, 129, 15. ὁ Ἐφεσῖος V, 4, 128. ὁμορομασιζ, de eo X, 274, 254. Zopyrus X, 274, 254.

IV. INDEX AVCTORVM

QVI CITANTVR IN SCHOLIIS AD ILIAD. A. ET B. IN EDITIONE
EV. WASSENBERGH.

Aeschylus, A. v. 47. Fragm. B. 381.
Agathocles Grammaticus, A. 591.
Alcaeus, B. 129.
Alcman ὁ Λυρικός, A. 222.
Alexander Comicus, ἐν Διονυσίῳ, A. 216.
Amos, ex Interpretatione graeca, A. 66.
Andron Historicus, A. 52.
Antimachus, A. I.
Apollodorus, A. 10. ἐν δευτέρῳ, 42. 195. ἐν τῇ α'. B. 103. ἐν τῷ γ'. 494.
Apollodorus Grammaticus, A. 148.
Apollonius Rhodius, A. 3. ἐν τοῖς Ἀργοναυτικοῖς, 264.
Apollonius Grammaticus, A. 99.
Apollonii Tyanei Diuinationes, A. 86.
Aristarchus, A. 5. 36. 41. 52. 59. 106. 120. 136. 168. 204. 214. 219. 298. 364. 396. 423. 424. 519. 572. 607. B. 53. 316. 423. 494.
Aristarchei, A. 591.
Aristophanes Comicus ἐν Πλάτῳ, A. 104. ἐν τῷ Πλάτῳ, 135. ὁ Κωμικός, B. 44.
Aristophanes Grammaticus, A. 5.
Aristoteles Philosophus, A. 482. ἐν Πολιτεύει, B. 125. 169. 183. 649.
Callimachus, A. 98. 415. ἐν β' Αἰτίων, 609. ἐν Αἰτίοις (leg. Αἰτίαις), B. 145. ἐν Ἑκάλῃ, ibid. 547. 629. 766. 825.
Crates Grammaticus, A. 591.
Cratinus Comicus, B. 56.
Demo Philosophus, B. 205.
Demon Grammaticus, A. 591.
Didys ὁ γεγράφας τὰ Τρωϊκά, A. 106.
Didymus Grammaticus, A. 400.
Dionysius Grammaticus, A. 607. ἐν τῇ ε'. τῶν Ἀπόρων, B. 308.
Editiones Homeri, siue διορθώσεις Grammaticorum veterum:
Aristarchi, A. 41. 91.
Aristophanis, ibid. 91.
ἡ κοινή, B. 53. 190.
Rhiani, A. 91.
Sofigenis, ibid.
Zenodoti et aliorum, ibid. et 434.

L I I a

citantur

citantur praeterea:

- τὰ Ἀγαθὰ Ἀντίγραφα*, B. 347.
οἱ χαριέστεροι, B. 53.
Eraphroditus Grammaticus, B. 8.
Eratosthenes Grammaticus, A. 594.
Euphorion Historicus, B. 157. 212.
Euripides, A. 104. 115. ἐν Παλαμήδῃ, B. 353. ἐν Ἀλκίτιδι, B. 766.
Hellanicus Historicus, B. 105. ἐν Βοιωτικῷς, ibid. 494.
Heracleon Grammaticus, A. 298.
Heraclides Grammaticus, A. 298. Verum ibi legendum videtur Ἡρακλέων ex aliis scholiorum codicibus et Eustathio, 80. 19. — — B. 649.
Herodianus Grammaticus, A. 62. 85. 136. 148. 168. 258. 294. 396. 465. 554. 567. 574. ἐν τῇ Ἰλιακῇ προσοδίᾳ, ibid. 576. B. 8. ex emend.
Hesiodus Historicus, A. 450.
Hesiodus, A. 1. ἐν τοῖς Ἑργοῖς καὶ ταῖς Ἠμέραις, ibid. 4. 7. 42. 43. 176. 211. 312. ἐν τῇ Θεογονίᾳ, ibid. 402. 506. B. 159. 205. ἐν Κατάλογοις, ibid. 336. 522. 782.
Hesiodus sed presso nomine, B. 12. (Op. et D. v. 176.) ibid. 649. (Op. et D. v. 456.)
Hippocrates ὁ Θεός, B. 204.
Incertus Poeta, A. 450. B. 8.
Incertus Tragicus, A. 103. B. 269.
Incertus Comicus, B. 423.
Matthaeus Euangelista, tacito tamen nomine, B. 417.
Menander, A. 135.
Moses, A. 66.
οἱ Μυθολογῶντες, A. 195.
οἱ Νεώτεροι, A. 106.
Orus Grammaticus ἐν τῇ Ὁρθογραφίᾳ, B. 461.
Pamphilus Grammaticus, A. 52. 363.
Panyasis, A. 591.
Parmenio ὁ Γλωσσογράφος, A. 591.
οἱ Πεζολογοί, B. 139.
Philochorus Grammaticus, A. 594.

- οἱ Φιλόσοφοι*, B. 186.
Philostratus Historicus, B. 145.
Philoxenus Grammaticus, A. 575. B. 219.
Phocylides, B. 494.
Pindarus, A. 1. 312.
Plato Philosophus, A. 219. 503. B. 34. 494.
Plato Comicus ἐν Ἑλλάδι, A. 135.
Polemon Historicus, A. 39.
Porphyrius, A. 62. 73. 117. 211. 268. 317. 594. ἐν τοῖς Ζητήμασι, B. 249. 308.
Ptolemaeus Grammaticus, A. 41.
Ptolemaeus Hephaestionis F. Historicus, A. 334.
Pythagorici, A. 339.
Pythia, ἡ ὁ Χρησμός, B. 763.
Quintus Calaber ἐν τοῖς μεθ' Ὁμήρου, B. 219.
οἱ Ρητορικοί, A. 50.
Rhianus, A. 91.
Sidonius (Dionysius) Grammaticus, A. 364. vbi leg. Σιδώνιος, c. Lipf.
Simonides, B. 219.
Solon, B. 558.
Sophocles, A. 122. ἐν Ἀκαιοπλήγῃ, A. 135. 148. 591. B. 312. — Idem tacito nomine, B. 8. (Aiac. 1053.)
Sofigenes Grammaticus, A. 91.
Stasius ὁ τὰ Κύπρια πεποιηκώς, A. 5.
Stesichorus, B. 339.
Strabo absolute dictus ὁ Γεωγράφος, B. 77. 447.
Technici, A. 591. B. 1.
Telephus Grammaticus, A. 420.
Theocritus, A. 117. ἐν Ἀδωνιαζέταις, ibid. 268. idem ἀνώνυμος, A. 34.
Theophrastus ἐν τῷ περὶ Εὐσημάτων, A. 449.
Theopompus Historicus, A. 38.
Thucydides — B. 494.
οἱ Τραγικοί, A. 7. 506.
Tyrannio Grammaticus, A. 126. 421. B. 8.
Zenodotus Grammaticus, A. 80. 100. 169. 198. 559. B. 53.

In vita Homeri altera laudantur:

Antimachus.
Aristarchus.
Aristoteles Philosophus.
Bacchylides.
Dionysius Thrax.

Ephorus.
Nicander.
Pindarus.
Simonides.

V. INDEX AVCTORVM ὧ, QVI CITANTVR IN SCHOLIIS INEDITIS AD
PRIMOS XVI. LIBROS ILIADIS HOMERI

Quae servantur MSS. Lipsiae in Bibliotheca Academiae Paulinae.

Academici Iliad. ε, vers. 2.
Aelius Dionysius, ε, 504. ζ, 378. κ, 279.
334.
Aeschylus, β, 114. 802. ν, 198. ξ, 78. π,
542.
Agathocles, α, 591.
Alcman, ε, 266.
Alexion, β, 367. ζ, 149.
Ammonius, ι, 536.
Anacharsis Scythia, ο, 628.
Anacreon, ε, 256. θ, 193.
Anchemachus Euboeensis, β, 542. Vid.
Archemachus.
Androtion, ν, 685.
Antimachus, γ, 197. Antimachi Editio Ho-
meri, ε, 461. et dubie, ε, 507.
Antipater Medicus, λ, 115.
Antisthenes, ο, 123.
Apion, δ, 457. Apion et Herodorus, θ,
555. ο, 324.
Apollodorus, ζ, 96.
ἐν τοῖς περὶ σῶφρονος, ν, 576.
Apollonius, α, 99. β, 877. π, 347.
Apollonius Rhodius, vt Grammaticus, α, 3.

Aratus, γ, 190. ε, 6. κ, 84. ο, 628.
Archemachus Euboeensis, ι, 525. Vid. An-
chemachus.
Archimedes, ε, 4.
Arianus, η, 166.
Aristarchus, α, 52. 49. 120. 136. 168. 204.
214. 277. 298. 364. 396. 423. 424. 482. 518.
519. 554. 572. β, 2. 29. 92. 278. 330. 423.
447—494. 877. γ, 35. 198. 348. δ, 94.
212. ε, 203. 289. 293. 299. 397. 403. 424.
443. 466. 509. 608. 657. 697. 818. 874.
881. 898. 905. ζ, 4. 76. 96. 121. 187. θ,
233. 349. 378. 415. 555. ι, 560. 580. 601.
653. 682. λ, 635. μ, 175. ν, 29. 82.
ξ, 1. 40. 221. 249. ο, 82. 320. 365. 385.
439. 449. 711. π, 50. 59. 170. 227. 515.
Aristarchi Editiones Homeri, α, 9. 258. η
Ἀριστάρχου, β, 53. ε, 416. 477. Ἀρι-
στάρχου ἀνάγνωσις, π, 31. αἱ Ἀριστάρ-
χου, ε, 857. Aristarchus ἐν τοῖς ὑπομνή-
μασι, β, 355. ἐν τοῖς Ἀριστάρχου, ε, 807.
Aristophanes, α, 135.
ἐν Ἀχαρνέσιν, β, 153.
ἐν Θεσμοφοριαζέσιν, α, 125.
L 11 3 Aristophanes

ε) Hunc indicem a Stephano Berglero compo-
situm, mecum pro singulari sua humanitate com-
municavit, Lipsiaeque transmissit Io. Burchardus
Mencke. De Scholiis illis praeclaris in Homerum,

ex quibus solus liber nonus a Conrado Horneio
pridem editus fuit, consulere iuvabit Acta Erudi-
torum an. 1712. p. 316.

Aristophanes (Grammaticus) γ, 13. 42. ε, 266.
 ι, 547. 684. κ, 334. π, 313. Eius Editio
 Hom. α, 91.
 Aristoteles, α, 303. 481. β, 169. 183. 447.
 γ, 277. 441. δ, 88. 89. ε, 576. 778. ζ, 508.
 κ, 247. 335. λ, 115. ν, 705. ξ, 291. 466.
 ο, 116. 410. π, 149.
 ἐν ταῖς πολιτείαις, β, 126. 649.
 ἐν τῷ θ' περὶ ζώων, π, 407.
 Artemon, π, 853.
 Ascalonites, ε, 299. 352. 461. 656. π, 657. Vi-
 de Ptolemaeus.
 Athenaeus, π, 797.
 Callimachus, β, 38. 825. ζ, 305. η, 231. vt
 Grammaticus, α, 98. 415. β, 629.
 Callistratus, β, 435. η, 185.
 Chaldaei, α, 591.
 Chares, ζ, 4.
 Chilon, γ, 53.
 Choeroboscus, ζ, 263. κ, 467.
 Chrysippus, δ, 295. λ, 515.
 Cinaethon, γ, 175.
 Cleander Syracusanus, ἐν τῷ περὶ ὀρίζοντος,
 ε, 6.
 Cleanthes, γ, 64.
 Comicus (Aristophanes) θ, 231. 349. 434. κ,
 in Argumento, π, 671.
 Comoedia, β, 423. μ, 418.
 Corinna, κ, 584.
 Crates, α, 66. 591. κ, 394. ν, 358. ξ, 31.
 ο, 496.
 Crates Thebanus, α, 591.
 Cratinus, β, 56.
 Cypria editio Homeri, ε, 461.
 Cyrenaici, ε, 2.
 Demo (mulier erudita) ε, 728.
 Democritus, η, 446. θ, 39.
 Demosthenes, β, 87. γ, 221. ε, 233. 867.
 κ, 449. ο, 182. 279. 496. π, 407. ἐν τῷ
 κατὰ (MS. ἐπὶ) Τιμοκράτους, ο, 37.
 Diaethus, γ, 175. suspectum.
 Diodorus, ἐν τῷ περὶ σαθμῶν ε, 576.
 Diogenes Cynicus, ι, 449.

Diogenianus, eius ἐπιτομή Ἑλληνικῶν ὀνομά-
 των, ε, 576.
 Dionysius, α, 607. η, 446. ο, 633. 635. 656.
 Dionysius (Periegeta, vt videtur) π, 159.
 Dion, ε, 677. suspectum.
 Draco, ο, 37.
 Ἐγὼ — γ, 318. π, 378.
 Editiones Homeri, αἱ Ἀριστάρχαιοι, αἱ Σωπι-
 γένες, ἡ Ζηνοδοτεῖς, ἡ Ἀριστοφάνους, ἡ
 Μασσαλιωτικὴ, ἡ Ῥιανῆ, α, 91. (αἱ Ἀρι-
 στάρχαι, β, 258.) ἡ Σιμωνικὴ, β, 258. ἡ
 κατὰ Φιλήμονα, β, 258. ἡ Κυπρία, ε, 461.
 ἡ Ἀντιμάχεια, ε, 461. Vid. suis locis, αἱ
 ἐκδόσεις, θ, 163. ἡ κοινὴ, ε, 461. αἱ κοιναί,
 ε, 797. Editio prima, ἐν τῇ πρώτῃ ποιή-
 σει, β, 557. ἐν τῇ ἐτέρᾳ, ε, 630. ἡ ἀκρι-
 βής, β, 190. αἱ χαριέστεραι, elegantiores
 meliores, β, 192. Edd. quaedam, ε, 665.
 Edd. pleraeque, β, 53. Editiones omnes,
 α, 117. 124. 522. 531. 567. 585. 598. 600.
 η, 171. ι, 394.
 Epaphroditus, β, 5. λ, 823. ν, 599.
 Ephorus, ε, 2.
 Epicurei, ε, 2.
 Eratosthenes, α, 594.
 Eretrici Philosophi, ε, 2.
 ὁ τὰ Ἑθνικὰ συγγράψας, (Steph. Byz.) κ,
 430.
 Euclides Gram α, 4. 5.
 Eudemus, ε, 339. ν, 438.
 Euphorion, β, 498.
 Euphranor Pictor, α, 530.
 Eupolis, β, 33. π, 353.
 Euripides, β, 5. (tacito nomine) 199. 372.
 δ, 400. ε, 897. ζ, 396. 469. (tacito nomi-
 ne) η, 446. κ, 56. 105. ο, 27. 206. π, 718.
 ἐν παλαμῇδε, β, 350.
 Eustathius. Vide ὁ Θεσσαλονίκης.
 Fragmenta incertorum, β, 233. b. 235. b. ε,
 449. 531. b. κ, 56. et alibi.
 ὁ Γεωγράφος, ε, 416. 709. ζ, 433. η, 421.
 θ, 369. ε, 566. Strabo.
 Glaucio Tarsensis, α, 1.

Glaucus,

- Glaucus, π, 414.
 ὁ Γλωσσογράφοι, η, 231.
 Hecataeus, γ, 6.
 Heliodorus (Grammaticus) ε, 297.
 Hellanicus, γ, 151. ε, 64. κ, 430.
 Heracleo, α, 298. ζ, 357. ξ, 31.
 Heraclides, β, 649.
 Heraclitus, δ, 4.
 Hermogenes, κ, 330. ο, 1.
 Hermon, κ, 274.
 Herodianus, α, 3. 62. 136. 168. 249. 396.
 465. 554. 567. 574. β, 5. 219. 242. 330. 552.
 592. γ, 99. 198. 239. δ, 212. ε, 297. 698.
 744. η, 198. 298. 334. 353. θ, 163. 233.
 378. ι, 336. μ, 276. ν, 29. 388. 540. ξ, 20.
 40. ο, 72. 320. 355. π, 59. 104. 515. Vide
 ὁ τεχνικός.
 ἐν προσώδιᾳ, ζ, 414.
 ἐν τῷ περὶ σχημάτων, μ, 391.
 ἐν τῇ καθόλῃ, β, 461. et tacito nomine
 auctoris, α, 156. 192.
 ἐν ἐπιμερισμῷ, ζ, 414.
 Herodicus Selymbrianus, Medicus, ι, 453.
 λ, 515.
 Herodorus, κ, 3. 24. Vid. Apion.
 Herodotus, δ, 243. 476. ζ, 400. 428. κ, 376.
 Hesiodus, α, 1. 211. 219. (250. tacito nomine)
 604. (β, 360. tacito nomine) β, 494. 523.
 527. 783. γ, 378. δ, 59. ε, 504. 526. 741.
 380. ζ, 181. θ, 349. 368. κ, 134. ν, 484.
 ο, 203. π, 7. 34.
 Hieronymus (Grammaticus) λ, 1.
 Hipparchus, η, 446.
 Hippocrates, λ, 515.
 Homerus, ἐν τῇ β' τῆς Ὀδυσσεύας, δ, 182.
 ἐν τῇ θ' ῥαψωδίᾳ, ε, 734.
 Homerus Stoicus, α, 404.
 Hypomnematistae, δ, 147.
 ἐν τισὶ τῶν ὑπομνημάτων, π, 857.
 ἐν τοῖς ὑπομνήμασι, π, 365.
 Ion, β, 273.
 Isocrates, α, 225. γ, 221. ι, 63.
 Ixion (Grammaticus) α, 513. β, 127. ε, 31.
 Ister siue Istrus, κ, 439.
 Istiaea (Grammatica foemina) γ, 64.
 Lexicon vetus, κατὰ σοιχεῖον, κ, 62.
 Licymnius (Grammaticus) β, 106.
 Lucianus, μ, 469.
 Lycophron, ε, 61. 726. η, 463. θ, 404.
 Lycus, ζ, 258.
 Lycurgus (Laced.) α, 539. β, 772. λ, 459.
 Lyricus, vid. Pindarus.
 Lysias, γ, 221.
 ἡ Μασσαλιωτικὴ ἔκδοσις Homeri, α, 91.
 β, 258. μ, 283.
 Menander, δ, 396. ι, 394. κ, 334. ο, 393.
 Meneclaeus, ε, 640.
 Menecrates, δ, 94.
 Mnesimachus Comicus, ξ, 231.
 Nicander, ν, 824.
 ἐν τοῖς Ἀιτωλικοῖς.
 Nicanor, γ, 46. 239. 318. 428. δ, 83. ε, 245.
 297. ζ, 445. η, 3. θ, 18. 307. ι, 534.
 λ, 100. μ, 295.
 Nicias, ε, 203. ν, 390.
 Oppianus, θ, 208.
 Oraculum, β, 560. 671.
 Orion (Grammaticus) 242. 321. hic dubie.
 οἱ Παλαιοὶ (Scholiaetae Vett.) δ, 279. ε, 66.
 233. 253. 413. 416. 734. 743. (et alibi)
 η, 451. θ, 513. 542. 553. κ, — 18. 68. 96.
 242. 253. ξ, 235. et alibi passim.
 Pamphilus, α, 52. 363.
 Panyasis, α, 591.
 ὁ Παραβάτης, θ, 540. Iulianus.
 ἐν τινὶ ἐπιστολῇ, κ, 224.
 ἡ Παραδάσις, λ, 385. ο, 47. 519.
 Parmenio Glossographus, α, 591.
 Pausanias, ε, 726. κ, 23. 357.
 Periegeta (Dionys.) κ, 430.
 Persaeus, α, 66.
 Pherecydes, β, 212. ε, 126.
 Philemonis Editio Homeri, β, 258.
 Philochorus, α, 594. ζ, 136.
 Philosphi, ο, 274.
 Philotimus Sophista, κ, 10.

Philoxenus,

- Philoxenus, α, 575.
 Phocylides, β, 494.
 Pindarus, α, 1. 469. β, 367. γ, 307. (ε, 366.
 sub nomine Lyrici) ζ, 24. θ, 368.
 Pisistratus, κ, initio.
 Pius, λ, 100. μ, 175.
 Plato, α, 520. β, 34. 494. η, 61. κ, 334. ξ,
 176. 344. π, 366. 856.
 ἐν ἀπολογία Σωκράτους, π, 853.
 ἐν τῷ Φαίδρω, π, 856.
 ἐν τῷ Φαίδωνι, π, 856.
 Plutarchus, ε, 352.
 Porphyrius, α, 62. 73. 117. 211. 267. 594.
 β, 184. ζ, 150. 168. ι, 377. κ, 6.
 ἐν τοῖς Ὀμηρικοῖς Ζητήμασι, γ, 175.
 Posidonius Stoicus, η, 446. Philosophus,
 μ, 386.
 Praxagoras, λ, 515.
 Ptolemaeus, β, 258. 367. 877. δ, 423. ε, 695.
 ζ, 357. Vide Ascalonita.
 ἐν τῷ περὶ συναλοιφῆς, β, 461.
 τὴς δωδεκασυλλάβης εἰχῆς ἐκτιθέας,
 ε, 499.
 Pythagoras, ν, 637. ο, 138. π, 856. 857.
 Pythagorici, α, 339.
 Rhetores, η, 12. κ, 2. 246.
 Rhiani Editio Homeri, α, 91.
 Rufus, ε, 66.
 Scholia, η, 487.
 Sidonius, α, 8. 364. 554.
 Simonides, δ, 79. ι, 553. dubie.
 Sinopica Editio Homeri, β, 258. ε, 461.
 Solon, β, 183. 494. 557. 665.
 Sophocles, β, 8. 10. δ, 282. η, 5. 262. 479.
 θ, 349. ι, 453. 481. 571. κ, 106. 238. 573.
 π, 142.
 Sosigenes. Editio Homeri, α, 91.
 Stoici, β, 349. θ, 69. π, 856.
 Strabo, ζ, 92. Vid. ὁ Γεωγράφος.
 Telephus (Grammaticus) α, 420. δ, 133.
 ὁ Τεχνικός, β, 445. ε, 196. Herodianus.
 Thales, α, 358. ξ, 246.
 Themistius, κ, 184.
 Theocritus, η, 463. θ, 518. κ, 173. ξ, 294.
 Theopompus, β, 135.
 ὁ Θεσσαλονίκης, μ, 255. ο, 410. π, 642. Επ.
 stathius.
 Thrax (ὁ Θράξ, forte Dionysius.) π, 106.
 Thucydides, β, 488. et postea 493. 570.
 ε, 266. κ, 56. 153.
 ἐν πολιτείαις, β, 382.
 Tragici, β, 199.
 Tragicus, δ, 249.
 Tryphon, δ, 43. ε, 389. 299.
 Tyrannio, α, 126. 421. β, 5. ε, 343.
 Xanthus, π, 702.
 Xenophanes, η, 99. λ, 26.
 Eius Silli, β, 212.
 Xenophon, θ, 189. κ, 56. 298.
 Zenodotus, α, 1. 80. 81. 100. 198. 434. 559. 609.
 β, 53. 196. b. 302. γ, 18. ε, 227. 293. 466.
 898. ζ, 71. 285. ι, 560. 656. 684. ν, 423. ξ,
 485. 499. ο, 86. 470. π, 141. 161. 515. 748.
 Zenodoti Editio Homeri, α, 91. β, 435.
 ε, 416.
 ἡ Ζηνοδότου γραφή, β, 36. 53.
 Zoilus, ε, 20.
 Zopyrus, κ, 275.

VI. INDEX O SCRIPTORVM AB EVSTATHIO IN COMMENTARIIS AD HOMERVM CITATORVM, ACCOMMODATVS AD PAGINAS EDITIONIS ROMANAE *).

Achaeus. *Χάσκοντα λιμῶ μόσχον ὡς Χελιδόνος.* p. 753. C. vbi *μόσχος* significat νεοττὸν siue pullum hirundinis. *Odysf.* 1596, 45. [Tragicus. 325. Eretrienfis. 1818.]

Acron, medicus. 1634.

Aegyptii. 156.

Aelianus. Primus bellum Troianum cecinit Syagrus p. 4. *μῆνητά τινος Φθίας παρ-
θένος, ἧς Φησιν ἐρασθεὶς Ζεὺς μετέβαλε τὴν μορφήν εἰς περιστερὰν* p. 71. A. Purpurarios, purpuras

f) In superiore editione exhibui Indicem in Eustathii commentarios, in quo concinnandō vsus fueram industria egregiorum tum adhuc iuuenum Io. Christophori Wolfii, Conrectoris postea Flensburgensis, denique ministri verbi diuini apud Hamburgenses, et Petri Zornii, Hamburgensis. Ab eo tempore Io. Hudsonus, vir doctrina et humanitate iuxta praestantissimus, ad me Oxonia misit indicem in eosdem Commentarios Eustathii, alia longe ratione, eaque perquam oportuna concinnatum, dignissimumque, qui lucem videat. Eum hic exhibere tibi integrum, Lector, praesenti loco volui, quem cum priore operae pretium fuerit conferre,

vti in tam longo tamque molesto labore fieri nequit, quin aliquid hinc inde excidat vel perperam adnotetur: quo minus ipse conferrem, temporis me angustia prohibuit. [Plurima ex priore indice recepi.] Adiunxi etiam, quae in hoc indice desiderari intellexi supplementa, quae ad me pro singulari sua humanitate misit Illustris Gish. Cuperus. Quoniam vero binae exstant editiones operis Eustathiani, vt Basileensis quoque *ἡδύσεως*, cuius paginas extra hunc indicem in hoc opere semper fere adhibeo, possessores aliquem vsu ex hoc indice capere possint, ecce tibi collationem paginarum vtriusque.

Iliados	A.	B.	Γ.	Δ.	E.	Z.	H.	Θ.	I.	K.	Λ.	M.	N.	Ξ.
Bafil.	1.	123.	280.	330.	386.	473.	527.	572.	623.	697.	755.	841.	879.	946.
Rom.	1.	163.	370.	435.	511.	621.	661.	693.	731.	785.	825.	888.	915.	963.

Iliados	O.	Π.	P.	Σ.	T.	Τ.	Φ.	X.	Ψ.	Ω.
Bafil.	998.	1051.	1121.	1172.	1229.	1262.	1299.	1348.	1391.	1462 - 1519.
Rom.	1001.	1041.	1091.	1127.	1168.	1192.	1219.	1253.	1284.	1336.

Odysseae	A.	B.	Γ.	Δ.	E.	Z.	H.	Θ.	I.	K.
Bafil.	3.	73.	107.	143.	202.	242.	267.	289.	330.	376.
Rom.	1379.	1429.	1453.	1478.	1520.	1548.	1565.	1583.	1611.	1643.

Odysseae	Λ.	M.	N.	Ξ.	O.	Π.	P.	Σ.	T.	Τ.
Bafil.	414.	464.	500.	526.	561.	589.	616.	650.	678.	717.
Rom.	1670.	1705.	1730.	1747.	1772.	1791.	1810.	1833.	1851.	1880.

Odysseae	Φ.	X.	Ψ.	Ω.
Bafil.	742.	769.	798.	819 - 847.
Rom.	1897.	1916.	1935.	1950 - 1970.

g) Plures quidem notat *Valckenar.* in Epist. ad Roeuer. p. 20 sqq. atque plures, qui ab Eustathio nominati sunt, addi posse alii iam monuerunt. Mihi quidem licuit, praeter eos, quos e priore restitui edit. paucos tantum inferere, negotio, qui maiori otio abundant, relinquendo. Ex codicibus

autem Venetis, quorum scholia publicauit cl. *Villoison*, Eustathius crebro potest suppleri atque emendari: quam curam futuro illius editori recte commendat cl. *Siebenkees* in Biblioth. der alten Litteratur und Kunst, part. I. p. 83 sqq. et exemplis probat atque illustrat. *Hark.*

purpuras, uno ictu frangere. p. 524. C. τὴν εὐχὴν Ἀιλιανὲς Φησὶ πρέσβιν πρὸς θεὸν ἀδωρό-
τατον. p. 738. C. ὅτι σεφάνη γυναικὲς κόσμος. p. 1175. A. de aquila. p. 1351. B.

Ἐν τῷ περὶ Ζώων ιδιότητος, ibi κλάδι pro κλάδω p. 58. C. Odyss. ἰσορεῖ. 1493, 59. 1650,
64. 1653, 16. Fr. 1390, 26. 1404, 46. 1756, 30. 1757, 51. 1870, 55.

Ἐν τῷ περὶ προνοίας. In eo vsus est voce αἰθῆρ (vnde αἰθερίζεν) p. 100. A. ἔρρεε δα-
κρυοῖς ὁ ὀφθαλμός p. 495. C. ex eo refertur sequens oraculum: Μοῖραν μὲν θνητοῖσιν ἀμύχα-
νον ἐξαλέασθαι, Ἦν ἐπὶ γενομένοισι πατὴρ Ζεὺς ἐγγυαλίξεν. p. 657. C. χλάνην dixit. τὸν
ἀπόκοπον, vsus est voce ἀγκυωρεῖν pag. 797. B.

Aelius Dionysius in Lexico. p. 84. B. p. 166. A. p. 203. A. 204. B. ἐλλώπτειν τὸ ὑγρῶς
καὶ ἐπιμύσει καὶ κατακεκλασμένοις ὁμμασιν ἐμβλέπειν. p. 106. B. βυσσάουχην. p. 107. A.
p. 217. B. p. 219. B. 228. C. 229. B. 231. C. 239. B. Δορίδες μαγειρικαὶ τραπέζαι. p. 243.
A, 258. B. de Sparta, p. 294. C. de Magnete lapide. p. 338. B. de vocibus διέτης, τριέτης etc.
p. 341. A. Fr. p. 368. C. aliud Fragm. ibid. dicitur δένδρον καὶ δένδρεον καὶ δένδρος p. 396. B.
περὶ προξένων, ἀποξένων, δορυξένων et ιδιοξένων. p. 405. C. Chordas musicas olim fuisse λυ-
νέας p. 421. B. ὅτι ἔδεν λευκῶν ἀνδρῶν ὄφελος p. 455. C. 456. A. πιῶα [P] τρεῖς ποτὰ p.
464. C. ἐμπαλασσόμενος ἀντὶ τῆς ἐμπλεκόμενος, apud Thucyd. p. 527. B. De aue, quae
ᾧτὸς vocatur p. 561. A. ὅτι Ἀθήνησι τάγμα ἦν ἀξιόλογον οἱ ἠνίοχοι, κατελέγοντο γὰρ οἱ
εὐπορώτατοι ἀεματοτροφῆσαντες p. 576. C. diuerfos fuisse Hercules. p. 589. C. ὅτι αἰγίς
τὸ ἐκ τῶν σεμμάτων δίκτυον p. 603. A. de voce εἰνάτερες p. 648. B. Ἀκασκᾶ, i. e. ἀκὴν.
p. 668. B. de voce αἰδάνιον p. 707. B. p. 735. C. de voce ἀμφιτάπης p. 746. B. p. 772. C.
αἰνεῖν, τὸ ἀνοδεύειν καὶ ἀνακινεῖν κριδαῖς, ὕδατι φύροντα. p. 801. λυκοφιλίως, i. e. ὑπο-
πτως. p. 809. C. τὲς κωμικὰς μάλιστα ἐκκλίνειν πᾶν τὸ ἔχον σιγμὸν etc. p. 813. C. p. 858. B.
ιατρὸν γυναικᾶ, p. 859. C. p. 862. A. B. ἰνασθαι. p. 877. A. de voce κολώνη p. 880. B. ὅτι
πάλη τὸ λεπτότατον αἶλευρον καὶ τέφρα. ὅτι θαλαμῶν τόποι ἱεροὶ διοσκέρων p. 906. C. ὅτι
κῆπος καλλωπισμὸς κόμης p. 907. B. ἱππάκης, βρώμα σκυδικόν p. 916. A. σῶσι, σοῖ, et
σῶ. p. 959. C. ὅτι ἰδυοὶ οἱ μάρτυρες ἐλέγοντο p. 1158. B.

Aeschines. 313. 407. 1682.

Aeschrion. p. 841. B.

Aeschylus. ἱπὲν τὸ βλάπτειν p. 16. C. ἐπισολὴ pro ἐπιτολῇ, siue ἐντολῇ p. 29. A. eius
πέμπτῃ γέννα erat Danaus. p. 37. C. Ἥλις φοίβη φλογί [P] p. 40. C. τὸν ἱατρὸν μαρ-
τιν πε ὀνομάζει, p. 48. C. Λαπάζω pro αἰλαπάζω p. 65. B. Φελλοὶ δ' ὅπως (vbi ὅπως pro
καθὰ μεταληπτικῶς) p. 79. B. πεδοί. p. 153. C. πλόκαμος θρεπτήριος. p. 165. A. Ἀπατὴς
δικαίας ἐκ ἀποστατῆς θεός. p. 184. C. Δίοποι, οἱ ἀρχόντες. p. 203. A. πεπαύτερος p. 211.
B. 212. C. ἀριστα δῆπνα δόρπαθ' αἰρεῖσθαι τρία. p. 242. B. Δαυλὸς δ' ὑπήνη. p. 274. B.
Κύπερ Πάφῃ τ' ἔχουσα πάντα κλῆρον p. 305. C. Σαλμυθησὺα γνάθος p. 309. A. Apud
eum reperitur vox Λυρναῖος, quae est ἔθνικόν τῃ Λυρνησσός per Syncopen. p. 322. B. κατα-
βοὶ ἀγκυλητοί, p. 344. B. τέθνηκεν ἀσχερὲς χρημάτων ἀπαιόλη p. 253. C. Phrygas et
Troas confundit, quos Homerus distinxit, p. 364. C. Ὀβρίκαλα. p. 381. B. Βαλὴν pro
βασιλεὺς. ibid. Ἐπάργεμον. p. 427. B. μυχθίζεν. p. 440. B. Ἀιδέριον κύνυγμα. p. 472. C.
Πέργαμα, ἔδετέρως. p. 503. A. ψιλῆς, ψιλῆτος. p. 515. A. μητρεὶα νεῶν. p. 560. B. ὑμνα-
ται ὑπ' ἀσῶν Φρομίοις πολυβρόδοις. p. 634. A. ἔτε δημός, ἔτε ἔτης ἀνῆρ. p. 641. C. τῇ
δύσει, ἡλὶς φθινάσματα λέγει. p. 698. B. ψυχουασία. p. 699. B. 706. C. Φελλοὶ ὅπως
δίκτυον

δίκτησον ἀνέχουσιν ἄνω. p. 711. B. 717. A. κεδνὰ βλαστάνες βελέματα p. 720. A. de tripode. p. 740. A. μόνος Θεῶν θάνατος ἐ δώρων ἐρεῖ, ἐδ' ἀντὶ θύων, ἐδ' ἐπισπένδων λάβοις εἰς, p. 744. A. ἀφθονέστερον. p. 746. C. κηδέυσεν καὶ ἑαυτὸν ἀριστεύει μακρόν. p. 758. C. χλάνης, ὁ ἐντομίας, p. 772. C. θέορτον p. 784. A. 827. B. σπιδίον πεδίον, ὃ ἐστὶ μακρόν. p. 882. C. 916. B. ἀργυρήλατα. p. 917. C. Ἄβροτος ἐρημία. p. 968. C. βλέφαρα μὴ κοιμῶν ὕπνω. p. 981. C. ὄμμα παραβαλὼν θύνην δίκην. p. 994. C. ὅτι Ἄϊας πρῶτος μόνον τὰ περὶ μάσχαλῃν, quod Eustath. refellit. p. 995. A. τὴν τάφρον αὐλῶνά φησι, p. 1157. B. πρὶν ἂν παλαγμοῖς αἵματος χοιροκτίνεσσι αὐτὸς σε χράναι ζεὺς κατασάξας χερσὶν. p. 1183. A. πέπλος μελαγχίμης. p. 1254. B. ἤλις φοῖβην φλόγα λέγει. p. 1266. C. χαλκοδέταις κοτύλαις ὀτοβεῖ. p. 1282. C. ἀγῶνιοι θεοὶ, οἱ ἀγοραῖοι. p. 1335. C. 1343. C. ἀριστα δειπνα δόρπαθ' αἰρεῖσθαι. p. 1358. A. *Odyss.* 1386, 12. ἀστρογέτονας. 1390, 20. ὀβρίκαλα. 1395, 47. ἔξηβος. 1428, 21. Fr. 1430, 62. 1432, 5. 1446, 32. 1447, 20. 1471, 2. σπονδαὶ χαλίκρητοι. p. 1433, 38. 1484, 48. 1497, 42. ἀήσυροι μύρμηκες. 1500, 28. Fr. 1509, 35. 1535, 24. σόμις. 1538, 50. 1540, 30. 1541, 29. 1545, 49. μύρμηκες ἀήσυροι. 1547, 11. 1554, 55. Fr. 1559, 60. 1596, 25. 1597, 31. 63. 1598, 59. ὄβρεια ὀβρίκαλα. 1625, 47. 1629, 11. 1705, 53. 1713, 4. 1775, 21. 1791, 43. 1828, 27. 1832, 59. 1833, 4. 1839, 56. 1843, 16. 1851, 16. 1854, 25. 1872, 5. 1923, 60. 1940, 57. 1941, 1. 47. 1965, 49.

Ἐν Πέρσαις. p. 11. C. ἐν Ἀγαμέμνονι· εὐάγγελος υἱὸς γένοιτο μητρὸς εὐφρόνης πάρα. p. 22. C. *Odyss.* 1726, 13. 1854. 26.

Aeschylus Alexandrinus. Fr. de amore coeli et terrae. 978, 2. [P]

Aesopus. 29. 1389. 1455. 1747.

Aethlius Samius. *Odyss.* 1573, 28. 1615.

Agallias Corcyraeus. 1155.

Agatharchides. p. 625. 696. 1696. C. 1029. C. *Odyss.* 1960, 28.

Agathias Corcyraeus. σοφιστῆς p. 1156. B. C. 1159. A.

Agathias. 1528. *Odyss.* 1898, 4.

Agatho. 1292.

Agathocles (Babylonicus) p. 903. B. p. 994. C. var. lect. ex quo loco colligas, Homerum emendasse. *Odyss.* 1524, 27.

Agias historicus. 879.

Alcaeus. ἀγέρωχον dixit τὸν ἄκοσμον καὶ ἀλαζόνα. p. 314. Eius Scolium de Admeto. p. 326. C. Δόφον σείων καρικόν. 367. B. Ἄρεος pro Ἄρης. 418. C. ἄνομος κατάρης. 603. B. κινήσας τὸν πῆρας πυκινὸν λίθον. p. 633. C. βληχεῶν ἀνέμων ἀχέμαντοι πνοαί. 705. C. τέρεα dixit pro τέρεα. 1155. C. μηδὲν ἄλλο φυτεύσης δένδρον πρότερον ἀμπέλε. 1163. A. μύρωμα 1295. A. *Odyss.* κινήσας πυκινὸν λίθον. 1397, 32. 1571, 43. πεφύγγω. 1596, 6. 1612, 14. 1633, 1. κταίνω. 1648, 5. 1687, 51. 1759, 27. 1901, 50. 1910, 17.

Alciaphron. πατελλοχάρων. p. 229. A. (ὁ Ἀττικιστῆς) ἐνεργεῖν pro, subigere foeminam. p. 762. C. ἀποσκληῖναι κινδυνεύω λιμῶ p. 1295. B. *Odyss.* κατασκληῖναι κινδυνεύω λιμῶ. 1508, 43.

Alcman. ἐπ' ἀριστερὰ χεῖρὸς ἔχων p. 110, 6. Καρύσιος οἶνος. p. 281. A. Κύπρον ἡμερτὰν λιπείτα

Mmm 2

λιποῖσα καὶ Πάφον. 305. C. ἀγέρωχος pro σεμνός 314. C. Infulas pityufas vocat *πιτυώδες*. 355. vlt. αἰνόπαρις κακὸν ἑλλάδι βωτιανείῃ. 379. C. ἔ γὰρ πορφύρας τόσσης κόρος ὡς αἰμύνασθαι. 546. B. Alcmaticum σχῆμα quale sit. 606. C. 756. B. λᾶδος εἰμένα καλόν. 1147. A. ὡς Ἀκμονος ὁ ἔρανός. p. 1154. B. Odyss. 1449, 12. 1462, 47. 1547, 30. 1563, 1. 1633, 1. 1633, 51. 1648, 7. 1701, 21. 23. 1735, 50. 1787, 44. 1892, 44.

Alexander. τὸν Ἑκτορα Ἀπόλλωνος υἱὸν παραδίδωσι. ad v. 314. Iliad. Γ.

Alexander Aphrodisiensis. ἀξύμβολος. Odyss. 1405, 53.

Alexander ὁ Κοτιαεὺς. p. 589. C. (859.)

Alexander Myndius. p. 254. C. 1704.

Alexander Paphius Odyss. 1658, 47. 1713, 18. de Homeri parentibus.

Alexion. τὸ ἔτης, locius, δασύνει. p. 641. C. 1017. C. Odyss. 1738, 52. 55.

Alexis. p. 859. C. 863. B. οἶνος ξενικός παρῇν, ὁ γὰρ Κορίνθιος βασιανισμός ἐστὶν p. 953. B. 962. B. Alexis ἔ τὸν ἔρωτα πέτεσθαι λέγει, ἀλλὰ τὴν ἐρῶντας. p. 987, 8. Fr. de amore. 988. A. 1144. A. 1226. A. Somaum dixit βροτείων πόνων παυσῆρα. 1336. A. Fr. ἀνδραπος εἰνά μοι δοκεῖς Κυρηναῖος. etc. p. 1184. B. καί μοι τὸ πῦρ ἦδη, πυκνοὶ δ' αἵ ττασιν Ἡφαίστη κυνές. i. e. σπινθῆρες 1151. C. ἔ γὰρ ἐμυρίζετο ἐξ αἰαβάτρε. 1161. B. Fr. 1164. B. [P] 1169. A. σὺ δ' ἐγὼ λαλιτέραν ἐπώποτε ἔδον, ἔτε κερκώπην γυναῖκα, ἔ κιτταν, καὶ αἰθόνα etc. p. 1282. C. Eius Grifhus de somno. 1336. A. Odyss. καὶ θυμῷ δέσμαι τνές. 1411, 34. 1422, 49. 1449, 8. ibid. 20. Fr. 1560, 61. 1571, 9. 20. 1594, 8. 1623, 51. 1624, 48. τρικτύλον ψυγέα. 1632, 13. 1646, 17. 1712, 44. 1752, 2. 1817, 60. 1837, 20. 1842, 19. 1960, 11. ἐν Μήδωνι. 1389.

Amerias γλωσσογράφος. p. 757. A. Vbi exponitur illud Homeri, τίω δέ μιν ἐν καρὸς αἴση, 1958.

Amphilochus. 316.

Amphis Comicus. p. 1015. C.

Anacharsis. Eius Apophthegma de nauigantibus. p. 1034. A. Odyss. 1524, 21. 1896, 14. 22. 404. 816. 878. 798. 1713.

Anacreon. καρικοεργὸς ὁ χάνει. p. 367. B. et 707. C. Σόλοικος φθόγγος, i. e. βαρβαρικός. p. 368. A. οἶά τε νεβρόν νεοθηλέα, γαλαθηνόν. p. 711. B. τρισκεκορημένον, τὸν πολλὰ κίς ἐκσεσαρμένον λέγει. p. 725. B. σκύφον. 900. A. λέγῃσι παρ' Ἀνακρέντι ἐπὶ θρήνη κῆσθαι τὸν ὕμνον. 928. C. voce γονύκροτοι, ἐπὶ δειλῶν vltus est. p. 932. A. Καὶ δὲ λοιπὸς ἐσχίσθη. p. 1001. B. μεῖς μὲν δὴ Πόσειδῆϊον ἔσηκε νεφέλαι δ' ὕδατι βαρύνονται. ἄγριοι δὲ χειμῶνες παταγῶσι. 1012. A. γυνὴ πανδοσία. 1088. B. τὸν ἠδυπαθῆ (ex Athen. XV. 690. C.) λυδοπαθῆ ἔφη. p. 1144. A. δέσποινα ἄρτεμι θηρῶν. 1247. A. πυκταλίζειν. p. 1322. C. 1329. B. meretricem vocauit πανδοσίαν et λεωφόρον. Odyss. ἀγῆλατος 1538, 49. τρισκεκορημένο 1542, 47. 1654, 15. 1746, 13. 1856, 13. 1862, 16. 1901, 43. 1942, 4.

Anaxagoras. 1485.

Anaxandrides. Odyss. 1632, 63. ex Athenaeo. 1761, 49. καλὸς ὦν τὴν ὄψιν etc. 1834. 15. it. 1273.

Anaxarchus

Anaxarchus εὐδαιμονικὸς φιλόσοφος. 1273. 1480.

Anaxenor Magnesius. 1612.

Anaxilas Comicus. Odyss. Fr. 1422, 55. 1714. 37.

Andocides. ἐν τῷ περὶ ἀσεβείας. 381.

Andron Historicus. Odyss. 1507, 44. Ex eo de more comburendi cadauera inter Graecos quaedam adducit. Sch. Hom. ad. v. 52. Iliad. A. de Sellis, quos Homerus ὑποφῆτας Διὸς vocat ad v. 235. Iliad. π. 1464.

Anicetus. Od. 6. p. 567, 46. ed. Basil.

Anonymi. ὁ εἰπὼν τὸν Αἰσηπὸν ποταμὸν ἐλκώτατον ὕδωρ (i. e. nigerrimam aquam) p. 57. A. τραγικὸς τις Φησι. θεὸς γὰρ ᾧ πρόσεσιν, αἰσχύνῃ δ' ὁμῆ, σωτηρίαν ἔχοντες τὸνδ' ἐπί-
σαο. p. III. C. Citatur Comicus incertus. p. 302. B. De Creophylo Sanio, qui cum ho-
spitio exceperisset Homerum, dono ab eo accepit poema de excidio Oechaliae. p. 330. C.
τραγικὸς κερδαίνετε τὸν πρὸς Σάρδεων ἤλεκτρον. i. e. aurum. p. 366. B. Tragicus de Hele-
na, ἣν καλλίστην χρυσοφαῆς ἥλιος αὐγάζει. p. 397. C. ὁ τῶν σάσεων ἐξηγητής. 467. C.
βριθὺς ὀπλιτοπάλας δαῖος ἀντιμάχοισι. p. 513. ἐν παλαιῷ περὶ παθῶν σκέμματι τίς
ἔσθ' ὁ παλῶν τ' ἀνδράποδα, ἐγὼ πάρα. p. 586. C. 633. B. ὁ Κίλιξ [P] σοφὸς περιάδεσθαι
τὴν Θασίαν ἄλμην. 749. A. παρὰ τινι λογίῳ Ἀγυπτίῳ ἀνδρὶ, σκώπτει τις τῆς Αἰγυπτίης
ιερεῖς, ἐυνεχῆς δηλαδὴ ὄντας, εἰπὼν ἀπῆχθαι etc. p. 1183. A. σὸν ἄρμα κάρμα, καὶ γέλως
ιεφθάε. p. 1304. C. Odyss. Ἀλεξάνδρεὺς Ῥήτωρ in Eroticis. p. 1761, 15. Anonymus Poeta
Alexandrinus. 1295. Anonymus auctor sententiae, μητρόπολις τῶν δεινῶν ὁ οἶνος.

Antimachus ad imitationem Homeri dixit, ἐννέπετε κρονίδαο Διὸς μεγάλοιο θύγατρες.
p. 9. C. p. 263. B. ὥς ῥα τοτ' Ἀργείων ἐκολάες στρατὸς. 205. A. ἔσι δὲ τις Νέμεσις μεγάλη
Θεός. etc. p. 355. B. 1098. C. var. lect. 1243. B. var. lect. p. 1334. A. Colophonius. Odyss.
1700, 10. 1441, 16. 1746, 18. it. ad v. 389. Iliad. E. (conf. Villois. Proleg. Hom. p. 24. et
supra ad cap. 2.)

Antimachus Grammaticus Homerum exposuit, ut patet ex p. 932. et 1243. ἀποσημειωσά-
μενος ὀνόματα συγγενικά. 971. adde 163. et 355.

Antiochi regis epistola. 1214.

Antiope. Odyss. 1779, 54.

Antipater. Odyss. (ὁ Ἀκάνθιος.) 1697, 58. 1410.

Antiphanes Comicus. ἔχ' ὅρας ὀρχόμενον ταῖς χερσὶ τὸν βάκηλον. p. 159. C. τί δ' ἂν
Ἕλληνες μακροτράπεζοι φιλοτρώγες δρᾶσαιαν. p. 245. B. 740. A. κασωρίτιν ἔφη τὴν ἐπὶ τέγες
προεσῶσαν. p. 741. B. 867. C. δεῖ γὰρ φαγόντας δαψιλῶς βρέχειν. 890. C. (ὁ χαρίεις)
de vnguento Attico. 974. C. 1035. C. προφαλίδας λινოსάρκας. p. 1329. A. Odyss. 1401, 6.
53. 1422, 51. 1612, 16. 1753, 23. ἐν γλώσσας 96.

Antiphō Rhetor λόγον ἔγραψε περὶ ταῶν. p. 346. A.

Antisthenes 637. Odyss. 1645, II. 1288.

Aphthonius. Odyss. 1714, 54. 56.

Apion εἰς τὰ τῆ Ὀμήρου p. 28. A. ὅτι οἱ Ἕλληνες ἐκ δευτέρου ἐπὶ Τροίαν ἐσεράτευσαν.
47. A. 118. C. 140. C. 153. B. 157. A. 178. B. p. 267. A. 299. B. 314. C. 324. B. 329. A.

M m m 3

340. B.

340. B. 350. B. 474. C. 476. C. 496. C. 515. C. 518. B. 526. C. 541. A. 545. B. 592. B. 618. A. 641. C. Quare sol ἠλέκτωρ ab Homero dicatur 659. B. de voce ἠθέος. 559. B. de voce Ἀβληχρός. 705. C. 706. C. 708. A. 729. B. 732. C. 742. C. 747. A. de verbis illis Homeri, τίω δὲ μιν ἐν καρὸς αἴσῃ. p. 757. B. 763. A. de voce Ζαφελῶς. 769. B. παλύνειν, est μολύνειν. 786. B. 790. A. 794. B. 803. C. 809. A. 834. B. 841. B. 843. A. ὅτι ἐμπλοκῆς τι γένος (τρηχῶν) εἰς κέρατος τύπον ἀνεπλέκοντο οἱ παλαιοί. 851. C. 922. C. 959. B. 992. C. 1071. C. de voce ἀναρέτης. 1043. C. 1075. C. 1235. A. 1250. C. de Spiritu vocis αὔον. 1304. A.

Ἐν τοῖς εἰς τὸ Πῖ σχολίοις. p. 1257. C. vid. ad v. 403. Iliad. E.

Apollodorus. τὰς ἀκρατεῖς καὶ καταφερεῖς ἀλφειὰς ἔπε. p. 1166. C. quid significet ἀμφίδετος Φιάλη apud Poetam. p. 1299. C. Apollod. Atheniensis scripsit Commentarium in catalogum nauium, siue Boeotiam Homeri pag. 263. C. 363. C. 524. B. 742. C. 757. C. Odyss. 1448, 30. 1476, 38. 1635, 30. 1700, 10. 1706, 2. 3. 1951, 16. σκιαγράφος. 802. (vid. Franc. Iunium in Catal. pictor. p. 24.)

Apollodorus hymnos scripsit, vid. τὸ τέτρετον.

Apollonius Grammaticus. ἐν τῷ περὶ μετοχῶν. 440. C.

Apollonius (Rhodius) de Caeneo, θενόμενον σιβαραῖς καταίγδην [P] ἐλάταυ. p. 101. B. 344. B. 362. B. 975. C. ἄμμι γεμὴν νοὺς ἔνδον αὐτίζεται. 1112. B. Odyss. 1715, 28. — Tyaneus. 1464.

Ararus. Fr. 1153. C. Illustris Cuperus legebatur Aratus. [sed vid. Valcken. in Epistola ad Roemer. p. 21.]

Aratus. Ἐνθα μὲν ἡελίοιο θερείτατοί εἰσι κέλευθοι, Αἱ δὲ πᾶ ἀσαχῶν κενεαὶ φαίνονται ἄρρεα, Ἡελίε τὰ πρῶτα συνερχομένοιο Λέοντι. ad v. 385. Iliad. E. 128. 140. 514. 565. 666. 791. 870. 906. 986. 996. 1034. 1155. 1349. 1389. 1457. 1535. 1555. 1649. 1697. laudatur 1116. ὑπομνηματισαὶ et ἐξηγηταὶ in Aratum. 1156. 1527. 1535. 1555.

Aratus Sicyonius. 953.

Aratus. ὅτι ὁ Ζεὺς ἀλληγορεῖται εἰς ἥλιον. p. 128. B. capram a qua Iupiter nutritus, ὠλενίην vocat, 292. A. quid sit ἄστρον 514. A. λευκῆς γήρειον ἀκάνθης. 565. A. 791. A. de Pleiadibus. 870, 8. ibid. iterum. Ἀιάζω Διότιμον, ὃς ἐν πέτερσι κάθηται, παισὶν γαστρεῶν, ἄλφα καὶ βῆτα λέγων. 986. C. 996. B. ὀλίγον δὲ διὰ ξύλον αἶδ' ἐρυκε. de nauigantibus. 1034. A. 1155. C. 1156. A. λευκῆς γήρειον ἀκάνθης. 1343. A. Odyss. μονόλυκον. 1555, 44. 1649, 34. 41. 1752, 52. 1816, 34. 1856, 19.

Scholias. Odyss. 1527, 46. 1535, 6. ἐξηγηταί. 1535, 30.

Ἀρχαῖα ἱστορία. 1163. Ἀρχαῖα χωρογραφία. 77.

Archestratus de Lesbo dixit, eam λευκότερα αἰθερίας χιόνος ἀλφίτα φέρειν: et θεοὶ εἴπερ ἐδυσιν ἀλφίτα ἐκῆθεν ἰὼν Ἑρμῆς αὐτοῖς ἀγοράζει. 280. A. θεόπαιδα ἔφη παῖζον τὸν Μιλήσιον λάβρακα. p. 1053. A. ὅτι ἅπας ἰχθὺς σάρκα φιλεῖ βροτέαν. p. 1227. B. Πιόνα τινὰ τόπον Λέσβιον, κλεινῆς Λέσβου περικύμονα μάστον ἔφη. 1258. C. 1276. B.

Archigenes. Odyss. 1397, 5.

Archilochus ἀγέρωχος, pro ἄκοσμος καὶ ἀλαζών. p. 314. A. ὅτι προῖ παρὰ Ἀρχιλόχῳ ἐπὶ ἐλάφῃ κῆται. 711. C. τρισίζυρην πόλιν ἔφη τὴν Θάσον. p. 725. B. 1088. B. (σκορπιωδὴς)

πιώδης τὴν γλώσσαν) ἀπαλὸν κέρας τὸ αἰδοῖον ἔπε. 851. C. 855. A. meretricem vocavit πα-
χείαν καὶ δῆμον. 1329. B. *Odyss.* 1542, 47. 1597, 27. 1630, 8. 1633, 48. 1684, 45. 46. 1746,
8. 1768, 61. 1790, 7. 1828, 11. 1889, 2. 1963, 49. Ἐν τοῖς τριμέτροις· παῖδα Ἄρτω μῆφός-
ν. p. 518. B. 1148. B. πρῶτος μῦθος ὀνόματι ἐχρήσατο. p. 1300.

Archippus. *Odyss.* 1448, 7.

Aristaeus Proconnesius. 331.

Aristarchus. ἔθεν τι τῶν παρ' Ὀμήρῳ ἀλληγορεῖν ἤθελε. p. 40. B. δασύνει τὸ ἄρσαν-
τες, in versu illo Homeri, Ἄρσαντες κατὰ θυμὸν etc. p. 67. A. χεῖρες ἀαπτοί, i. e. δαναὶ
καὶ ἀπτόητοι. 150. B. 190. C. 255. B. 262. C. var. lect. p. 273. C. 283. C. 305. C. 369. C. var.
lect. παρειαὶ pro παρειαῖς 377. C. 524. A. 539. A. 548. C. 549. A. 561. C. 592. B. μηδὲν τι τῶν
Ὀμήρεω ἀλληγορεῖν ἀξιοῖ. p. 614. A. 641. B. ὅτι Ἀρεῖαρχος πολλὰς λέξεις παρα τὴν ἀναλο-
γίαν καινοτέροις τόνοις ὑπέβαλε. 652. C. 624. B. 689, B. var. lect. p. 716. C. 729. B. 742. C.
841. B. 854. A. 855. B. 858. C. 869. B. 890. A. de voce κρόσσας. 903. A. var. lect. p. 972. C.
999. B. 1017. A. C. 1040. B. αἰναρέτης 1043. C. 1052. A. 1075. C. 1133. A. ὅτι λῖνος εἶδος ὧδης.
1163. C. versum aliquem in Homero obelo notat. 1198. A. Var. Lect. *Iliad.* φ. v. 169. p. 1229.
C. 1291. C. Var. Lect. p. 1304. B. 1336. B. 1337. B. 1352. C. 1353. C. 1359. A. *Odyss.* 1386, 9. 30.
75. 1439, 4. 1457, 47. 1458, 1. 1483, 41. 1485, 5. 1493, 28. 1494, 54. 1580, 27. 1587, 41. 1644,
54. 56. 1654, 28. 1697, 19. 1698, 36. 1715, 25. 1723, 17. 1748, 56. 1749, 33. 1776, 21. 1785, 37.
1835, 40. 1854, 64. 1863, 51. 1924, 13. 1936, 10. 1944, 37. 1948, 48. Ἀρεῖαρχος ἔκδοσις 1885,
43. [conf. *Siebenkees* in *Biblioth. der alten Litterat.* P. I. p. 83.]

Aristarchus quomodo explicauerit verba illa Homeri. Διὸς δ' ἔτελείετο βαλή. ad v. 5.
Iliad. α. Homerum non certo quodam consilio, sed casu, in catalogo nauium a Boeotis ini-
tium fecisse dixit. ad v. 1. Catalogi. De Oto et Ephialte ad v. 385. *Iliad.* E. ad v. 397. *Iliad.*
E. ad v. 422. *Iliad.* E. ad v. 351. *Iliad.* K. ad v. 741. *Iliad.* O. ad v. 357. *Iliad.* T. ad v. 319.
Iliad. φ. ad v. 323. *Iliad.* φ.

Aristias. 1017. conf. Valcken. *Epist.* ad Roemer. p. 21.

Aristides. *Odyss.* 1747, 5. Ἐν τῷ εἰς τὴν Ῥώμην λόγῳ. de bello Centaurorum. p. 103. B.

Aristodemus, Nyssaensis, Rhetor et Grammaticus. var. lect. p. 763. A.

Aristonicus. p. 440. C. p. 1148. A. *Odyss.* 1596, 8.

Aristophanes Grammaticus. de Aetolis obseruauit, eos ex multis genitiuis facere nomi-
natiuos, vt παθήματος, γέροντος etc. p. 279. de significatione vocis ἀμύνεσθαι p. 546. B.
de voce οἰκέται. 566. B. 589. B. de voce ἡθῆος. 659. C. μῆλα etiam de capris, et πρόβατα
de equis dici. 877. C. de nominibus et gradibus aetatum veluti βρέφος, παιδίον etc. p. 962. A.
de [P] vocibus ἄππας, πάππας etc. p. 1118. A. ὅτι λάτρεις ὁ ἐπιμίσθιος. 1246. A. 1327. B.
Odyss. 1401, 19. λοιπογνώμονα. 1404, 60. 1415, 63. 1455, 34. 1599, 14. 1625, 33. 1627, 43.
1660, 4. 1680, 23. 1707, 51. 1745, 31. 1752, 10. 16. 1761, 22. 38. 1770, 11. 1784, 23. 1817, 38.
1827, 47. 1839, 39. 1864, 29. 1915, 16. 1823, 4. 7.

Aristoph. Gram. ἐν τῷ περὶ ὀνομασίας ἡλικιῶν, ὅτνης ἐστὶν ὅς ἐκτομίας. p. 772. C.
Odyss. 1817, 19. 1720, 25. 1752, 11.

Ἐν γλώσσαις. 115. 279. 546. 566. 150. B.

Ἐν

Ἐν συγγενικοῖς. de differentia vocis ἑκυρός et πενθερός. p. 648. C.
de Aegide Mineruae singulari opere egit. p. 603. B.

Aristophanes (vid. Comicus) ἐπὶ τῷ ταρίχει τὸν γέλωτα κατέδομαι. p. 73. C. τάρχειν
τῶτον πλύνω. ibid. ἡ καμωδία πολλὰ καταπαίζει Κλέωνες, ἐνὶ καὶ μόνῳ βρειδυμένῃ τῷ
κατὰ Πύλον ἀριστεύματι. p. 121. C. Ζεὺς λήροισ τὲς νικῶντας ἀναδῶνι σεφανοῖ. p. 125. C.
Κήρυλος. ibid. ἀπανθρακίζειν pro ὀπταῖν. p. 135. B. Πύθῃ χελιδὼν πῆνικ' ἄττα φαίνεται.
p. 148. C. 191. B. 309. C. Ἑρμαϊκὴ κύλιξ. p. 640. C. ὀφθαλμῶ παραβαλλεσθαι λέγει τὸν
Σωκράτην p. 768. A. Λυδῶν δεῖπνα καὶ θετταλῶν. p. 857. B. ἀνὴρ πεδήτης ἰτέαν ἐνημνέος
p. 911. C. σῶς etiam θηλυκῶς apud Aristoph. accipitur. p. 959. C. σᾶ, ἡ σῶα ibid. τὸν γὰρ
ἐν ἄρδῃ, καὶ λέγω τι δεξιόν. p. 1077. C. ἐλατήρ, πόπανον πλατύ. p. 1163. C. ἐνδὺς τὸ γυ-
ναϊκεῖον τοδοῖ χιτῶνιον. p. 1166. C. 1226. A. πικροτατον οἶνον τήμερον πιῇ. 1253. C. ἀλφίτῃ
χοϊνίκας τρεῖς κοτύλης δέσσεας. 1282. C. κοτυλίσιον. ibid. de Melito et Cinesia, hominibus,
gracili corpore praeditis. 1288. C. σορέλλη, σκῶμμα εἰς γέροντα. 1289. A. διέμενος ὅξει σφηπ-
τίῳ, i. e. ὑγράνας. 1312. A. ἀσπίδαποβλής. 1359. A. Odyss. κρόταλον. 1381, 48. ἀσσοτε-
ρον. 1382, 16. 1384, 63. 1385, 54. 59. ἀπαφαινήθη. 1387, 2. 5. ὀρεωκόμης ἄθρεος. 1392, 28.
βλέπος Λυσίας. 1394, 38. 1397, 43. 50. 1398, 17. σφενδάμνιοι. 1398, 22. ζυροδόχον. 1399,
36. προπόλος. 1400, 57. τρωγάλιον. 1401, 50. πινακῆδὸν ἀποσπῶν. 1402, 14. ζυλοφάγον.
1403, 39. ἀρύβαλλος. 1405, 12. 14. βλάβος. 1410, 16. σεμθός. 1411, 13. 14. 1416, 41. Fr.
1419, 53. 1421, 64. χερσεοπήνιτον ἄμφιον. 1423, 4. Fr. 1426, 58. 1428, 54. 1441, 23. 1442, 8.
1446, 7. 13. 21. 1448, 4. vid. infra Comicus.

Ἐν βατράχοις. πολύριον δόνακα ἔφη. p. 1165. B. 912.

Ἐν Σφηξί. 90. 247. Odyss. 1523, 58. 1541, 64.

Ἐν Εἰρήνῃ. ναξιστογῆς κἀνθαρος. p. 907. B. τὸ ὄρυγος διὰ μέτρον συτέλλεται. 911.
p. 1108. C. πόθεν τὸ φῖτυ, i. e. φύτευμα. p. 1291. B. Odyss. 1573, 20. 1626, 5.

Ἐν Ἰππεύσι. p. 666. B. 1108. Maritum appellari Dominum. p. 1185. A. Odyss. 1493, 39.
1406, 17. [P]

Ἐν Λυσιεράτῃ. p. 965. A. Odyss. 1435, 64. Fr. 1485, 30. 1752, 28.

Ἐν Ἀχαρνέυσιν, Odyss. 1424, 49. 1564, 51. 1684, 30. 1867, 60.

Ἐν νεφέλαις. p. 113. B. 309. 484. 885. 987. 1304. 1279. A. Odyss. 1394, 53. 1454, 11.
1960, 60.

Ἐν Ἐκκλησιαζέσαις. τ' ἀπὶ χαριζένης τάδ' εἰσιν. p. 326. C. κνέφες tanquam a κνέφες.
p. 1354. A. 326. 331.

Δαιταλεῦσιν. 1579, 30.

Ἐν ὄρνισιν. de Sparta. 191. C. Πελληνικαὶ χλαῖναι praemium erant victorum in certami-
nis. p. 292. A. 900. 979. 1166. 1279. κεφαλαὶ δῆμος Ἀττικὸς. p. 309. A. ἄβριχος. p. 1163. C.
νεῦρον. penis. 1283. B. 1289. Odyss. 1397, 18. 1404, 35.

Ἐν πλάτῳ. p. 774. C. 1290. A. Odyss. 1560, 17. 1839.

Ἐν Θεσμοφόροις. κεφαλὴ περίθετος. p. 1280. C. Odyss. 1764, 4.

Aristoteles. p. 58. A. de amphicypello. p. 158. C. et 159. A. Ἀφεςμός. p. 178. B. 245. C.
ὅτι ὠδικοὶ οἱ κύκνοι. 254. C. De Graeca. p. 266. B. 281. B. de gruibus. 371. C. De pygmaeis.
372. A. dictum eius de voluptate. 397. B. [P] ὅτι γυναῖκες φύσει φιλολοῖδοροι. 400. B. de in-
teritu Mycenarum. 443. A. de apro. 450. A. de pedibus. 457. A. ὅτι διδάσκουσιν οἱ ποιμένες τὰ
πρόβατα συνδεῖν, ὅταν ψοφήσῃ. 472. A. κρόταφόν φησι τὸ μεταξύ ὀφθαλμοῦ, ὡτὸς καὶ
κορυφῆς.

κοροφῆς. 492. C. ἐπεμβολάδες ἀπίες. 545. C. ὅτι χειρὰς τὸ ἐντὸς θέναι σαρκῶδες. 553. B. Deorum ἰχώρ ἀνάλογόν ἐστιν αἵματι. 16. C. ὅτος ὄρεον τὸ παρὰ Ἀριστοτέλει. 561. A. ὅτι βρέγμα λεπτότατον ὅσῃν ἐστὶ τῆς κεφαλῆς. 584. C. ὅτι φιλόλετρον ζῶν ὁ ἵππος. 658. C. p. 690. A. χλάνην σὺν, τὸν τομίαν νοῆ. 772. C. 834. C. κέρα ἀγλαὸν εἶπεν, ἀντὶ τῆς αἰδοῖα σερμνυόμενον. 851. C. ὅτι θῶες πολέμοιοι εἰσιν λέοντι. 856. C. dicit fedem pudoris esse in oculis. 923. A. 1067. B. insignis locus de coronis, et more coronandi victimas. 1138. C. Milesios luxuria perdidit. 1358. A. 1365. C. Odyss. ἀπίες ἐμβολάδας. 1405, 28. 1412, 18. 1485, 14. 37. 1489, 38. 1502, 56. 1505, 61. 1543, 50. 1679, 24. 1687, 59. 1709, 53. 1713, 8. 1717, 31. 1720, 39. 1726, 14. 1747, 2. 1754, 43. 1760, 56. 1796, 43. 1821, 30. 1831, 29. 1873, 29. 1878, 57. 1905, 37. 1940, 57.

Ἐν πολιτείαις, ἤλω τὸν ἥλον, κατὰ παροιμίαν. p. 126. A.

Ἐν τῷ περὶ ζῶων ἰσορίας. p. 228. C. ἐρινεὺς μὲν τὸ φυτὸν λέγεται ἐρινεὺς δὲ τὸν καεργόν. 653. C. 751. A. (ἡ ζωϊκὴ ἰσορία) de apibus. p. 897.

Ἐν προβλήμασι. de Bellerophonte. p. 636. B.

Πέπλος. p. 285. B.

Ἐν τῇ ἑηταιρικῇ ὅτι Ἀφροδίτῃ ὡς ἀρχισσα ἀφροσύνης, καὶ Ζεὺς ὡς ζωῆς αἴτιος ὧν λέγεται. 414. C.

Ἐν δικαίωμασι πόλεων. 624. B. vbi agitur de differentia vocis ναῦς et πλοῖον. Valef. ad Mauffac. in Harpocrat. v. Δρυμὸς, legendum contendit, δικαίωμασι πολέμων, vt habet Ammon. voce Νῆες.

Ἐν τῇ Λακεδαιμονίων πολιτείᾳ. p. 741. A.

Ἐν τῇ περὶ ζῶων ἰσορίᾳ. p. 935. B. de Sepia. 950. A.

Aristoxenus Cyrenaeus Philosophus. 868.

Aristoxenus Musicus. p. 937. B.

Arrianus. Θηβαίων ἐγένετο καρτερός, i. e. vicit, fui iuris fecit. p. 101. C. ὅτι Βεράρεως, γῆς καὶ ἕρην πᾶσι θαλαττοκρατήσας, ὁμηγηρίῳ ἐχρήσατο Εὐβοίᾳ τῇ νήσῳ. 123. C. Briairei pater Saturnus. 124. A. Φῶναι Φινέα. 125. B. [P] In Bithynia Iliuius ὄρεος dictus. 3:6. A. De Batea Dardani vxore. 351. B. Ζήλεια ἢ καὶ λυκία. 354. A. τὴν Καδμείαν νίκην μεγάλην νοῆ, 361. A. De Halizonibus. 363. C. meminit Zielae cuiusdam. 375. A. ξεναγεῖν γενικῇ συντάσσει ὁ Ἀβρίανος. 405. A. οἱ Βιδυνοὶ δίκας ἐδίκάζον καθεζόμενοι ἀντίοι τῆς ἡλίας, ὡς αὖν ὁ Θεὸς ἐποπτεύει. p. 414. B. ὕπιος ποταμός. 532. C. de pugna Martis cum Enyalo. 673. C. 674. A. vñs est voce ἀργυρος in prosa. 678. B. de Crocodica, foemina magica. 881. C. de Abiis Scythis. 916. B. de Saltatione σίκιννις dicta. B.

Ἐν τῇ Ἰνδικῇ. p. 474. C.

Ἐν Βιδυνικοῖς. 490. A. Καδμεία νίκη, ἀντὶ τῆς, μεγάλη (Ἐν Βιδυνιακοῖς) ὅτι ἀνιόντες εἰς τὰ ἄκρα τῶν ὄρεων Βιδυνοὶ, ἐκάλαν πᾶπαν τὸν Δία, καὶ Ἄττιν τὸν αὐτόν. 565. A. Πρίσπος, per E. p. 691. C. 1017. A.

Artemon Milesius in Onirocriticis. 1088.

Afclepiades. p. 878. A. Odyss. 1632, 7. 1713, 33.

Afclepiades Myrleanus. de Pleiadibus. p. 1351. C. Odyss. p. 1697, 53. 1775, 24.

Athenaeus ^{h)}. ὅτε ἰχθύσιν ὕσεν ὁ θεὸς πολλαχῆ. 35. B. ἀτυχὲς ἰχθυῖδιον. 100. C. λαγός pro λαγώς. 136. C. 150. B. Κύλικες φοξάι. 207. A. νοσσάδες ἔρρις. 228. C. 242. C. 247. A. de Antyla vrbe. 258. C. 261. A. Δημήτηρ σιτῶ. 265. C. Φάλαγγας ἐπικαρσίας. 285. C. ἐχῆνος est vox πολῦσημος. 309. A. 315. B. 331. C. 346. A. de pygmaeis. 372. B. ὀλβιογάστωρ et κοιλιδοαίμων. 402. A. μύτις. 440. B. λύχνος διμυξός. ibid. ἀφόρητοι βλαῦται. 454. C. ultimam Syllabam in v. τῶς circumflexo et Spir. aspero notabant. 524. B. ὅτι πλημοχόη σκευὴς τι. 598. B. ἄρδεταί σῖνῳ ὁ νῆς, ὡς λέγειν τι δεξιόν. 641. A. de tripodibus. 740. A. 740. B. ὅτι κερδαμύλη μάζα τις. 743. A. κρέα κατινισά. 750. C. ἐκτίσθω pro κεκτίσθω. 759. C. 810. B. 852. A. 857. B. 859. B. τὸ ὄψον pro pisce interdum accipi. 867. C. 868. A. ὅτι μέλη ποτηρίῃς εἶδος ἦν. ibid. B. ibid. C. de variis poculorum generibus. 869. A. ὅτι τὰ κανίσκια ἦν ἅπαντα χρεστά. ibid. C. ibid. iterum. de Nestoreo poculo. 870. A. B. et 871. A. ibid. B. 879. C. 900. A. de versibus apud Homerum, qui sunt αἰκέφαλοι, λαγαροὶ etc. 900. B. πρόσροστος. 903. B. 907. B. de turdis. 947. A. 948. B. de adulatoribus. 952. C. de laude Atticae. 915. A. τὴς ἡδοικῆς φιλοσόφους ἀμαρτολόγους Φησί. 962. A. 964. C. parodia. 975. A. ἄρτος ἀλεφατότης. 975. C. Polybius autor est, in Iberia occidentali esse quercus, cuius fructu Thynni pisces vescuntur. 994. C. μάζα ἀμολγαῖη. 1018. A. 1042. A. 1049. B. 1056. B. παρὰ τῷ Ναυκρατίτῃ (σοφιστῇ) ἀμφίτατοι. 1057. A. 1077. B. de saltatione. 1078. B. de Musica. 1078. C. ibid. iterum. 1085. C. 1087. C. 1088. A. Athenaeus ὁ κανονιστής. 1286. C. ὅτι Μακεδονοῦναι ἐκαλῶντο δορυφόροι. 1090. C. 1091. C. τονθολυγῆν [P] et κοχυδεῖν de fluminibus. 1095. A. de festo Pelorio. 1101. A. ὅτι κλεῖς μέρος θύνων. 1108. B. qua ratione graculi capiantur. 1126. B. de candaulo, cibi genere, apud Lydos olim vísitato. 1144. A. ἐξηλαυνόν τινες τὸν ἄργυρον εἰς ὕμενος ἰδέαν. 1157. A. 1157. C. ἀλάβασον. 1161. B. ὅτι αἰμάλλαί τὰ θράματα τῶν κριθῶν. 1162. B. ἐθλασμένον pro τεθλασμένον. 1163. B. αἰλινός. 1164. A. ὁ παιδίσκος. ibid. ἐπινομίς. 1165. C. ἀποχερῆν. 1179. B. κωληνες. 1183. A. De Ebrietate. 1198. A. περὶ ἐρινεῖ. 1208. A. ὅτι οἱ εἰνοχοῦντες ἡῖθεοι ἐν τῇ τῇ Ποσειδῶνος ἐορτῇ παρὰ τοῖς Ἐφεσίοις ταῦροι ἐκαλῶντο. 1205. B. 1207. A. μελία. 1210. B. ὁ Βαιών. ἰχθύς. 1211. B. 1213. B. Πορφυρεὸς θάνατος. ibid. C. ἡ ἑαφανίς. 1220. C. de delphine. 1221. B. κόνδυα ἀργυρά. 1224. A. ὅτι ἅπας ἰχθύς σάρκα φιλεῖ βροτέαν. 1227. B. 1230. A. αὐλήσεων διάφοροι ὀνομασίαι. 1233. C. περὶ σαλπίνγων. 1242. B. λεπασὴ κύλιξ. 1246. B. de Phryne meretrice. 1259. A. de phialis ex Cratino et Ione. 1261. B. de vino hordaceo. 1270. A. λαγός· λαγῆ et λαγώς, λαγῶ. 1271. A. Parodia versus Homeric, Ἡράμεθα μέγα κῶδος etc. 1275. C. εὐχλωιμαῖοι ἐκαλῶντο οἱ τῷ βασιλεῖ τῶν Γαλατῶν συζῶντες, καὶ συναπιδνήσκοντες. 1278. B. ἐκμοσίζων. 1282. B. ὅτι κόρυμβος ἔ' μόνον ὄρες, ἀλλὰ καὶ ὁ ἐπὶ κεφαλῇς. 1282. B. θριδάκα, αἰσυτίδα καλεῖσθαι. 1283. B. ὅτι τῷ βασιλεῖ τῶν Περσῶν χίλια ἱερεῖα τῆς ἡμέρας κατεκόπτοντο. 1285. C. de rosis. 1295. A. ὅτι ἡ θράκη πολύοις. 1297. A. 1299. B. ὅτι ἐμβαθυχύτης ποτηρίῃς εἶδος. 1299. C. 1300. C. de crateribus. 1319. C. de Alcaeo. ibid. ὅτι γέρον ἀκάνθης ἐπάνθημα. 1343. A. 1345. B. 1348. C. λαβάργυρος. 1349. A. ὅτι λύκος σκῶμμα σφατιωτικόν. 1349. A. De Aquila. 1351. B. de luxu Abydenorum. 1358. A. 1359. C. μύσρος et ὀπτήσιμος γογγυλῖς. 1368. A. de pulchritudine. 1375. A. Odyss. De Cephalodoro et Matrea impostoribus. 1382. 40. Rhodii de vxoribus talorum iactu certabant. 1397, 46. 1383, 35. 1389, 25. κακκάβα Ζεύσα.

^{h)} Epitoma tantummodo Athenaei vsum Eustathium, annotavit doctiss. Bentleius.

Ζεῦσα. 1390, 51. ἀγχίαλος. 1396, 20. 1397, 51. 1398, 1. ἐξαινία. 1398, 16. οἶνος πρὸς φιλοσοφίαν ἐλκυσιπὸν τι. 1399, 26. θρηῖσαι. 1400, 25. πρὸχος. 1401, 4. Τραγνηματισμός. 1401, 23. τραγάλια. *ibid.* 49. δαῖς εἶση. *ibid.* 55. Κλειδῆμος vocat μαγείρας κηρυκας. 1402, 49. 63. 1403, 61. 1405, 12. 51. 1406, 57. 1409, 53. 1411, 15. 1413, 5. 50. 1420, 36. 1423, 16. de πεττεία τῶν μνηστῆρων. 1426, 13. 1428, 60. 1429, 21. 1433, 46. 1434, 62. 1436, 46. Fr. 1449, 9. 1453, 8. 1455, 60. 1466, 44. 1467, 10. 1471, 39. 1477, 47. 1479, 27. 1480, 14. 26. 1481, 54. 1482, 4. 1483, 1. 24. *ibid.* 39. 48. 1484, 15. 1485, 18. 29. 38. 1489, 21. 1493, 17. 18. 22. 1501, 35. 1503, 39. 1523, 6. 59. 1524, 1. 53. 1533, 58. 1535, 55. 1542, 41. 1552, 26. 1553, 29. 1558, 7. 9. 1560, 47. Fr. 1616, 47. 1623, 39. 1624, 33. 1625, 20. 1626, 34. 1630, 40. 1661, 48. 1679, 12. 1858, 53. 1859, 38. 44. 1862, 13. 1864, 8. 1872, 8. 16. 1882, 25. 1885, 25. 29. 36. 1887, 56. 1900, 9. 1904, 34. 1908, 49. 1910, 5. [P] 23. 38. 48. 1915, 22. 1921, 54. 1934, 23. 1936, 17. 1941, 53. 1961. 1964, 9.

Athenion. 1082.

Athenocles. 1769.

Autochthon Grammaticus. 1207.

Bacchylides. Εὔτε τὴν ἀπ' ἀκύλης πίνεσι. 344. B. 864. B. 1198. A. *Odyss.* 1909, 61.

Byzantinus Rhetor. 962.

Callimachus. Fr. τὸν ἐπὶ ῥάβδῳ μῦθον ὑφαινόμενον. p. 6. B. ἡ ἀκτὴ dicitur etiam ἀκταῖη, ὡς ἐπὶ Ἀττικῆς παρὰ Καλλιμάχῳ. 84. A. τὰ τραχήλα, pro οἱ τραχ. 108. 8. Epigramma de Creophylo Sainio. 331. A. Ἐλικώτατον ὕδωρ Αἰσθήπης. 354. B. 380. A. ὕδατοςὺνη. vna ex Nereidibus. 437. B. ἔλκος ἀπελος. 462. C. ὅτι τεύχων ἐτέρω κακὸν etc. 522. B. τὸ μεθύπλητος φροῖμιον Ἀντιλόχῃ. 629. C. 630. A. ἀπότρειχες, οἱ ἀνηβοί. 727. A. Μῆσαι καλὰ καὶ Ἀπόλλων, οἷς ἐγὼ σπένδω. 781. C. 827. B. 855. A. 870. A. 1204. A. κάλαθος. 1208. B. 127. B. 1289. C. θῆρ βατόεις. i. e. ὄνος. 1299. B. δραμόντος ἐτέρων ἵχνια μὴ καθ' ὁμά. 1317. A. *Odyss.* κρήνη λευκὸν ὕδωρ ἀνέβαλλε. 1404, 38. Fr. 1457, 50. τρύπανον αἰπολικόν. 1471, 9. Fr. 1438, 37. 1571, 57. 1584, 14. ἀπότρειχα. 1592, 58. 1599, 24. τῷ γ' ἐμῷ δοκῶ. 1627, 43. 1665, 47. 1687, 40. (ἐν ὑπομνήμασι. 1714, 43.) 1759, 25. 1761, 44. 1769, 2. 1832, 64. 1849, 18. 1946, 25. 1959, 61. 1988, 60.

(Callim. ad v. 136. Boeot.) ad v. 273. Boeot. ad v. 1. Iliad. Γ. Herculeim ludos olympiacos primum instituisse. ad v. 697. Iliad. A. ad v. 53. Iliad. P. de Callisthene Lycaonis filia, fide-ribus illata. (ad v. 487. Iliad. Σ. ad v. 398. Iliad. X.)

Ἐν Γαλατείᾳ. χεύσιον ἐν ὀφρύσιν ἱερὸν ἰχθύν. p. 1067. C.

Ἐν ἐθνικαῖς ὀνομασίαις. *Odyss.* 1936, 15.

Callinus vel Philetas, scriptor Naxiacorum. 1885, 51.

Callipedes Tragicus, 1083.

Callisthenes. 918.

Callistratus. *Odyss.* 1827, 58. 1818, 3. 1714.

Carcinus. *Odyss.* 1574, 14.

Centonum Homericorum Scriptor. 1206. B.

N n n 2

Cephalodo-

Cephisodorus. 1382. Odyss. *λυχνοκαυτίαν*. 1571, 23.

Chamaeleon, Grammaticus, var. lect. p. 12. 1290. 1310.

Charax. quare Cecrops *διφυής* dictus fuerit. 1156. C. Odyss. p. 1504, 57. eius canones. 1600, 17. 1859, 44.

Ἐν Ἰταλικοῖς. p. 734. C.

Chaeremo Tragicus. Odyss. 1545, 53. Fr. 1658, 55.

(Georgius) Choeroboscus. pag. 45. 107. 269. B. 315. 365. B. 368. A. 380. B. 386. 561. 818. B. Odyss. eius *Ἐξηγήσεις*. 1599, 47. [P]

Ἐν τῇ ῥεθογραφίᾳ. 315. C. 356. B.

Chiron ὁ Ἀμφιπολίτης. Odyss. 1712, 55. 1713.

Chrysippus. pag. 447. B. *ἐδόξασε, σφαιροεσδῆς τὰς ψυχὰς μετὰ θάνατον γίνεσθαι*. 1288. A. Odyss. 1602, 23. 1679, 25.

Chrysologus. *κρατῆρες ἐσεμμένον οἶνον*. p. 137. A.

Clearchus. aenigma de Eunuchos pumice noctuam petente. 713. A. Odyss. 1397, 35. 1541, 36. 1623, 47. 1908, 47.

Claudianus Philosophus. p. 995. A.

Cleitodemus. Odyss. 1419, 56.

Cleobulus. 315.

Cleonymus. Odyss. 1630, 9.

Clinias Pythagoreus. 1078.

Clitodemus. 1753.

Clitomachus. Odyss. 1753, 17.

Cointi *ποίησις*. 5. 136. 352. 1608. 1698. 1702.

Comicus. *ὅτι ποιῶν παρὰ τοῖς παλαιοῖς, ὡς καὶ ὁ κωμικὸς ἐμφαίνει, τὸ ποιητικὸς ἦγεν ἐμμέτρως αἰεῖν καὶ γράφειν*. p. 4. ὦ θυμὲ βωμολόχον τι ἐξεῦρε. 9. C. Ἰπόμενοι ταῖς εἰσφοραῖς. 16. C. Auleta Olympus. 27. C. εἰάν μὲν ἀποφῆναι πάντων αἰτίαν ἐμὲ, εἰ δὲ μή, ποιῶν ὅπερ ἂν δοκῇ ὑμῖν. 66. C. ἐτῶν ἐνιαυτὸς. 191. B. 588 θίξεν. 228. C. 277. A. Μαρτυκῆς. 300. B. ὡς ἀνδραποδιῶν οἱ Θέτταλοι. 331. C. τὰς ἀλόπας καὶ τὰς σεμέλας. 363. B. πυτιναῖα πτερά. 411. C. ἔρανθ' ὄνους. 428. A. μύξεν, τὸ τὴν φωνὴν τῷ μ' εἰσχεῖν ἐκφωνῶν. 440. B. ψευδολίτρε κονίας, pro ψευδονίτρε. 483. A. πνευμένων pro πνευμένων. *ibid.* τὸ βάρος ὃ σὺ φέρεις ὃ ὄνομα φέρει. 488. A. Καταπαττόμενος παιπάλῃ. 527. B. ψευδοτραφύζους πλέα. 539. A. ἐμπεφορβειωμένος. *ibid.* Ἀγομαί, φέρομαί τὰ χρήματα ἐνεχυράζομαι. 573. A. ὁτοτυξῆς. 594. B. Στενέβοια. 632. A. διὰ σε τὸν δὲ τὸν βάδον βαδίζομεν. 637. A. Ἀρδεταί οἶν' ὃ νῆς, ὡς λέγειν τι δεξιόν. 641. A. Equit. p. 293. C. δῆμον βόειον ὡς ἐν παρὰ διὰ εἶπε τὸν δῆμον Ἀττικόν. p. 710. C. χελιδοῖ pro χελιδόνι. 716. C. τὸν νῦν ἴν' ἀρδῶ, καὶ λέγω δεξιόν. 736. C. λεσβιάξεν. 741. A. ἡ κύσθη ἡ κύσθ' λεοντή. 746. A. Κάθελε τέλειον. 749. A. 750. B. καταπαττόμενος παιπάλῃ γενήσομαι. 786. A. ἀλινδήθρας ἐπῶν, ἦγεν κονίστρας. 836. C. ἀπὸ θάρβης τῆς θεῆς ὑπερφρονεῖς. 843. B. αὐαίνε λιθός. p. 880. C. περὶ χύτρας

χύτερας καὶ λοπάδος. 896. C. Nub. p. 188. D. *χρὴ γὰρ ἀποθαυμάσαι τι τὸν διδάσκαλον· ὁ περὶ εὐφημῶς ἐρρήθη, ἀντὶ τῆς μισθὸν δέσσειν.* p. 912. C. Equit. p. 292. C. Τόσονδ' αὐτῇ βῆμα διαβεβηκότος. 914. B. νηπύτιος. 932. C. ὁ Φοῖβος ἔλακεν ἐκ τῶν σεμμάτων. 950. A. βίον ἀκόρητον ἐκῇ κείμενον. 951. C. ἀμνοκῶν, ὃ ἐστὶ νοῶν ὡς ἀμνός. 962. A. ἔκκυκλος, vel ἔγκυκλος, vestis muliebris. 976. A. παρὰ τισιν ἅμα τετέλεσται καὶ τέθνηκεν ἡ χάρις. 982. C. 1084. A. ridet versum aliquem Euripidis. *κακοηθέστατα κλειδιά.* 1108. B. ἐξ ἁγίης ξύλῃ καὶ ἀπάγχασθαι. 1121. C. ἡμίκραυρα, τὸ τῆς κεφαλῆς ἥμισυ. 1127. B. 1152. A. [P] ἐφέπηξε, ἤτοι ἐκπέπηξε. 1163. B. κωλή (ἐκ κωλέα) ἤτοι κωλήν. 118. A. Μορμῶ τῇ θρασείᾳ. 224. C. ἀνάβρασον. 1241. A. Diana ἀγροτέρα. 1247. A. εἰς ταυτὸν ἄγει τὸ περαίνεσθαι, καὶ το κόπτεσθαι. 1256. A. ὄναιο μὲν ἐν ᾧ τις ἐκπλύνει σε. 1203. C. κάλλαι οἱ πώγωνες τῶν ἀλεκτρούων. 1278. C. κριβανωτά ζωα. 1286. A. ἔτοι δ' ἀφεσήκασιν πλεῖν ἢ δύο δοχμά. 1291. C. σκάφιον κερᾶς ἔδος. 1292. C. σκέλος κυρηβάσσαι. 1326. C. λαβὴν ἐνδεδώκας. 1327. A. ἔπος πρὸς ἔπος ἡρεῖσθαι. *ibid.* δειλάκρα. 1363. A. Odyss. 1450, 45. 1454, 28. 1462, 45. 1464, 1. Σενιάρατον. 1467, 42. 1468, 63. 1469, 48. 6c. Fr. 1470, 64. δῶδυξ 1471, 7. 13. 1479, 26. 44. ἀνέκαψε. 1481, 32. 1482, 61. 1484, 51. 1485, 29. 1489, 5. 1490, 45. κλῆσον τὴν πόλιν ταύτην. 1497, 53. 1503, 2. 1508, 21. τρύμη. 1517, 8. Κέφθε. 1522, 55. 1528, 2. 1532, 3. καπακτώσασθαι γὰρ τὰς θύρας. 1532, 59. 1534, 49. 1535, 21. 1539, 33. 1540, 45. 59. 1542, 43. 48. 1543, 50. ἀποφαναίνεν. 1547, 61. βόθρε καὶ πλυνθῆς. 1550, 23. ἀταυρώτην. 1554, 29. αὐάνη λίθον. p. 1559, 45. 1570, 5. Fr. 1578, 14. 1581, 21. παύγνιον. 1549, 47. ἀρύταινα. 1599, 50. ἐπιπαίζων. 1602, 12. 1603, 54. 1604, 19. διαξιφίζεσθαι. 1604, 50. 1605, 17. 1607, 16. 1608, 61. 1924, 33. 43. 54. 1625, 4. 13. 55. ἀπεπυδάρισα. 1679, 38. 1680, 28. 1684, 30. ναὶ τῷ Σιω. 1702, 2. Ἡβυλλιά. 1703, 20. 1710, 43. 1713, 49. 1714, 35. 51. ψευδολίτρος κονία. p. 1714, 62. 1715, 24. 62. βομβάξ. 1718, 9. 1719, 1. 1720, 25. 1723, 20. δευκολάπτῃς. 1726, 14. 1729, 43. 1745, 49. 1746, 43. 1752, 24. 1753, 5. 28. 1754, 43. 64. 1757, 38. 1761, 26. 1763, 59. 1764, 33. 42. 1766, 43. 1769, 43. 1770, 8. 1774, 39. 1776, 40. 1786, 42. 1788, 20. 22. 23. 1792, 4. 1818, 4. 1822, 21. 1828, 12. 55. 1834, 23. 1846, 8. 1848, 62. 1852, 41. 1854, 11. 1856, 2. 1857, 16. 17. 1858, 58. 1859, 38. 42. 1866, 18. 42. 1867, 26. 1871, 43. 1875, 41. 1886, 47. 1887, 15. 51. 1892, 44. 1896, 56. 1899, 61. 1901, 18. 1909, 54. 1910, 12. 1914, 34. 1928, 33. 1937, 63. 1941, 46. 1954, 19. 1963, 64. 1969, 53.

Comanus. p. 846. C. 945. 1835.

Commentarii in Lycophronem. p. 269. C. 302. B.

Copronymus. Odyss. 1406, 11.

Corinna. p. 266. A. φράττω pro φράζω. 824. B. 326, 351. Odyss. 1654, 24.

Crates. p. 814. A. 828. (ὁ μαλλώτης) p. 890. B. 965. B. 1003. B. 1020. 1140. 1283. A. Odyss. 1468, 50. 1485, 1. 1649, 33. 1671, 2. 59. 1748, 56. (1784.) 1863, 43. 1893, 1.

Ἐν τῷ περὶ λιμένων. Odyss. p. 1613, 39.

Cratinus. Terram Laconicam Spartam vocavit. p. 294. C. *πιῶν δὲ θάνατος οἶνον ἀν ὕδρι ἐπῆ.* 344. B. *σκήπτροισιν ἀνασκά προβιβῶντα.* 668. B. [P] 737. A. φύσκει προσεπαταλευμένα. 759. C. ὁ δ' ἡλῖος ὥσπερ πρόβατον βῆ βῆ λέγων βαδίζει. 768. A. ὅτι σάννας ὁ μωρὸς παρὰ Κρατίνῳ. 777. C. 899. A. 947. A. Fr. 1220. C. φιάλας τινὰς βαλανειομφά-

λ85 dixit. 1261. B. Odyss. τρισκελῆ. 1398, 20. 1430, 25. 1446, 29. 1479, 43. 1484, 28. ἀφ' ἑ-
νώπας. 1571, 45. 1601, 47. 1651, 1. 1669, 45. 1721, 27. 1761, 20. 26. 1828, 9.

Cratisthenes. ὁ φλιάσιος. Odyss. 1503, 30.

Critias. 907. 1601.

Ctesias. Odyss. 1552, 30. 1632. 1834, 6.

Ctesibius ὁ χαλκιδεὺς φιλόσοφος, Odyss. 1603, 53. 1404.

Κυκλίων ποιητής. Odyss. 1491, 55.

Cycnus Historicus. Odyss. 1968, 45.

Cypriorum conditor. ὁ τὰ Κύπρια ποιήσας. ὅτι τριταῖος ἐκ Σπάρτης Ἀλέξανδρος
ἀφίκετο εἰς τὸ Ἴλιον. p. 643. A. 1321.

Daimachus. ἐν πολιερικητικοῖς. 294. A.

Demagoras Samius. 776.

Demas rhetor. 1148.

Demetrius. 1037. C. Odyss. Phalereus. 247. 1402. 1486, 1. 1557. ὁ Ἰλιεύς. p. 1696, 41.
Βυζάντιος. 1584, 8.

Demo (Δημῶ ἢ Φιλόσοφος) Poetae ἀσπιδοποιῖαν allegorice interpretata est. p. 1154. C.

Democritus. p. 280. 370. A. quare Minerua dicatur Τριτογένεια. p. 690. 696. B. 862. B.
925. Odyss. 1441, 16. 1490, 61. 1784, 58. p. 1518. 1713. 1766.

Demosthenes. p. 56. 62. A. 264. 273. C. 324. C. 406. 472. 927. C. 1015. C. χαλκῆς
κλέπτῃς. 1243. A. 1356. C. Odyss. 1448, 2. 1483, 5. 1573, 49. 1702, 34. 1758, 7. 1567. 1610.
1935. κατ' ἐξοχὴν, ῥήτωρ, 4. 55. 62. ἐν τῷ κατ' Ἀριστοκράτους, 69. 1456. 1573. κατὰ Νεαίρας.
1881. κατὰ Τιμοκράτους. 1004.

Demosthenes Thrax. Odyss. 1383, 26. 1390. 1398, 27. 1406, 19. 1409, 61. Fr. 1419, 11.
Fr. 1485, 92. 1486, 58. 1495, 29. 1639, 59. 1645, 23. 1658, 61. 1661, 52. 1662, 4. 1682, 33.
1716, 47. 1809, 28. 1833, 50. 1836, 32. 1838, 53. 1851, 29. 62. 1852, 13. sub nomine paraphra-
stae Homeri. 1400. μεταβολέος. 1485. τῆ ἐκ Θράκης σοφῆ. 1852. (conf. Valck. de codice
Leidenfi. p. 112.)

Diagoras Mileus. 1473.

Dicaearchus. de Theba, vrbe Ciliciae. Sch. H. ad v. 396. Iliad. 2.

Dictyaca. ὁ τὰ Δικτυακὰ μελετήσας. p. 1192. C.

Dictys. p. 1319. C. στρατιώτης ὑπὸ Ἰδομενεῖ 319. vbi docet Eustathius multos doctos viros
etiam bonos milites ac duces fuisse.

Didymus. p. 362. A. ὅτι ἴδῃ εἰ μόνον ἡ τραϊκή, ἀλλὰ πᾶν ὅρος, ἐξ ἧς τὰ κύκλω εἰσιν ἴδῃ.
p. 500. C. de vino Pratinio. 871. B. de voce ἀφλασον. 1039. B. 1146. C. 1300. A. Odyss.
p. 1392, 23. 1408, 49. 1422, 6. 1430, 61. 1727, 9.

Ἐν ἰσορικῷ. p. 624. B. 681.

Dinarchus. Odyss. 1840, 22.

Dinolochus.

Dinolochus. 1441.

Diodor. Historicus. de Scipione. p. 130. nr. II. [P]

Τὴν κοτύλην καλεῖσθαι λέγει καὶ ἡμῖναν. p. 1282. C. Odyss. 1390, 20. 1896, 53. 1962, 25.

Ὁ Ἀριβοφάνειος. Odyss. 1480, 24, 25.

Megaricus. Odyss. 1397, 34.

Grammaticus. Odyss. 1504, 38.

Dio. ὅτι τὸ κλισίον τὸ τῶν προβάτων σκεπαστικὸν οἰκίδιον ἐστὶ. 78. A. ἀλλὰ pro ἐλοχύνεται 133. A. ἐσσεῖται, non ἐσσεῖται secundum Dionem dicendum p. 655. A.

Dio Chrysostomus. 460. ἡγεμονικώτερον ταῦρος λέοντος. p. 258. Odyss. 1675, 62. 1961, 15.

Diocles. 310.

Diogenes. 714. 860. 1361. Cynicus. 1557.

Diogenianus. Odyss. 1533, 47.

Dionysidorus. Odyss. 1554, 31.

Dionysius Grammaticus, 78. Thrax. p. 854. A. 869. 1040. B. exponitur, quid sit ἀμφίθετος φιάλη apud Poetam. 1299. C.

Dionysius Halicarnasseus. γνωμηδὸν. p. 228. 927. C. περὶ αἰττικῶν ὀνομάτων. 368.

Dionysius. p. 1148. A. Odyss. χάλιν. 1471, 3. 1647, 59. 1680, 48.

Dionysius. Poeta et Rhetor. p. 1243. A. sub nomine περιηγητῆ. p. 192. 272. 273. et crebrius.

Dionysius Siculus. 1525. ὁ Σκυτοβραχίων. 380.

Dionysii Tyranni tragoedia. 1691.

Dionysius Sidonius. Odyss. 1410, 59.

Dioscorides. 1176. 1198. 1857.

Diotimus Adramyttenus. 986.

Diphilus. ἀργυρίῳ βραχὺ τι τάλαντον. p. 740. A. ἔγκεον πιῖν εὐζωρότερον, τὸ γὰρ ὕδαρες ἅπαν τῆς ἐστὶ τῇ ψυχῇ κακόν. 746. C. ἔτοι δεδεπνήκασιν. ὁ δὲ τάλαντος ἐγὼ κερσεύς. ἂν εἴην ἕνεκα νηστίας ἀκρας. 1178. A. 1205. A. ἑυτὸν χωρεῖντα δύο χοῶς. 1286. B. Odyss. 1479, 44. 1483, 50. 1571, 19. 1678, 46. 1829, 49.

Dorion. 1215. 1538.

Doriues. 1523.

Dorotheus. p. 1297. B.

Draco. 1004. 1158.

Duris. p. 243. 1187. B. Odyss. 1834, 7.

Ἑθνικῶν καταγραφή. in ea Anax pro nomine proprio occurrit. p. 21. B. Κύλλιος pro Κυλλήνιος. 300. C. de Pheneo. 301. A. de Parrhafia. p. 302. B. de Buprasio. 303. C. de Hyrmina,

mina. p. 304. A. de Oleno (ὠλενος) ib. B. de Alesio. ib. de Dulichio. p. 305. C. de Ithaca. 307. B. ὅτι αἰτωλος ἐπίθετον, παρὰ τὸ αἰτεῖν, p. 211. B. de Lycto. 313. A. de Lycasto. ib. de Phaesto. ib. B. de Lindo. 315. B. ὅτι τὰ ἐθνικὰ ἐπιτέμνων. 34. A. de Alo. p. 320. A. de Pyrafo. 324. B. Ἀντρώνιος ὄνος Prov. p. 324. C. de Boeba. 327. C. de Glaphyris. 327. C. de Metona Thracica. 328. C. de Ithoma. 330. B. de Titano, regione Sicyoniae. 332. C. de Argifsa. 333. B. de Gyrton. ib.

Ὅ τὰ ἐθνικὰ γράψας. de Phthia, Achillis patria. 71. A. 265. C. ὅτι τὰ Θέσπια [P] καὶ ἐκτείνεται καὶ συτέλλεται παρὰ Κορίννη. 226. A. de Thespia Thessalica. ib. de Coronea. 268. B. de Aliarto. ib. et C. de Gliffa. 269. B. de Ongesto fluuio. 270. A. Πανόπη ἡ πόλις. Πανοπεὺς δὲ ὁ πολίτης. 274. C. de Anemoreia. 274. C. de Scarphe. 277. C. de Urbibus quae Dii nomen habuerunt. p. 280. C. Epidaurus Θελυκόν. 287. C. Μυκηναῖος et Μυκηναῖος. 290. A. de vrbe. Ὀρειναί. 291. A. de Ara thurea. 291. B. περὶ σομώματος Λακωνικῆ. 294. A. τὴν Φάριν διὰ τῆς εἰδέναι φαίνεται. 294. B. de vrbe Laconiae Elos dicta. 295. B. de Oetylo Vrbe. 295. C. Pyli vrbes tres. 296. B. de Thryo. 297. A. Plures fuerunt vrbes, Oechaliae dictae. p. 298. B.

Ethnicorum scriptor. de regione Aethicia. 334. A. de Dodone. p. 335. C. Ἀτρεακας Λύκας. pro quo in quibusdam exemplaribus lectum fuit, ἄρπαγας Λύκας. 337. B. περὶ πηρεΐας. 341. C. de Adrasteia vrbe. 355. A. vndecim Larissas recenset. 358. A. de Ciconia regione. 359. A. de Enektis. 361. A. de Halizonibus. 363. C. de Ascania. 364. C. de Phthiribus. 368. A. de Phaea vrbe. 671. A. de vrbe Cerdamyle. 743. A. de Thryo vrbe. 880. B. 883. A. ib. iterum. de Budeo. 1076. B. de Panope, vrbe Phocidis. 1108. A.

Empedocles. Ἄλφα δὲ θνητὰ φύοντο τὰ πρὶν μάθον ἀθάνατ' εἶναι ζωρὰ τε τὰ πρὶν ἀκηρτα. 746. C. νέκυες κοπρίων ἐκβλητώτεροι. 1261. 1338. C. Odyss. 1454. 1419. 1597, 54. 1645, 43. 1720, 45. 1838, 51. 1882, 27.

Epaphroditus. p. 886. C. p. 1172. B.

Epaenetus. Odyss. 1485, 45.

Ephippus Comicus. Ἥλις καὶ μεθύει καὶ ψεύδεται. etc. p. 879. B. p. 948. B. p. 1020. p. 1178. B. 1720.

Ephorus. p. 313. C. Odyss. 1556, 59. 1864, 22. [Ἐυφορος pro Ephoro scriptum est ad Iliad. Δ. p. 363. nec vero distinguendi sunt, vti in indice prioris edit. factum est. v. Schurzsteischii Notitiam biblioth. Vinar. p. 211.]

Epicharmus. Κακὸς θάρσῃ μάλ' αὐτόθεν, ἔπειτα δὲ φεύγει. 667. C. 727. C. εὐνέ-
σερον. hac voce vsus est Epicharmus. 746. C. Ἡρακλεῖ εὐθροντι βρέμει μὲν ὁ φάργυξ ἐνδο-
θι, ἀραβεῖ δ' ὁ γνάθος. etc. 870. A. ἐρωδὶς dixit μακροκαμπυλαύχενος. 1038. B. 1163. A.
ὅτι αἰλινος αὐτὴν ἰσχυρόντων. 1164. A. 1183. A. 1196. A. 1282. C. ὕδωρ χλιαρὸν ἡμῖνας δίδ-
ου. Odyss. Τρίπας. 1398, 20. χείρονα. 1401, 11. Fr. 1476, 1. 1541, 29. 1634, 5. 14. 1686, 48.
1775, 9. 1936, 55. 1964, 23. 1634, 5. 1676, 39. 1752, 13. 1817, 52. 1915, 21. 1934, 17. 31. [P]

Epicteti enchiridion. 1959.

Epicurus. III. 962. 1363. 1594. 1612. Atheus. 1473.

Epigrammata. Epigramma Phtiadis Megarensis in eos, qui a Persis occisi erant. p. 266. A.

266. A. Epigr. in aquam insalubrem vrbis Dii. νᾶμα τὸ διηνόν, γλυκερόν ποτόν, ἦν δὲ γὰρ πίης, καύση. μὲν δίψης, εὐθὺ δὲ καὶ βίότης. p. 280. C. Epigr. in Iacem ex Porphyrio. Ἄ δ' ἐγὼ ἂν τλάμων ἀρετὰ παρὰ τῷδε κάθηναι Αἴαντος τύμβῳ κειραμένη πλοκάμης. etc. p. 285. A. In Nestorem. p. 296. B. In Timotheum Citharoedum. 313. A. In Erinna Poetiam. 327. A. In Arcadionem ὅς θάγεν ἐκ χάνδης ζωροποτῶν κύλικος. 746. C. In Lium: ὦ Λίνε πάντα θεοῖσι τετιμένη etc. 1163. C. In Hecaten. 1197. B. In tripodem, a Diomedē Apollini Delphico consecratum. χάλκεός εἰμι τρίπους, Πυθοῖ δ' ἀνάκειμαι ἄγαλμα etc. 1313. C. In Archilochum, εἰμὶ δ' ἐγὼ θεράπων μὲν ἐνυάλιο γέροντος etc. 1320. A. In Nioben. ὁ τύμβος ἕτος ἔνδον ἔκ ἔχει νέκυν. etc. 1368. B. Odyss. τεῦξ' Ἑλικὸν Ἀκροῦ Σαλαμίνιος. etc. 1400, 13. 1457, 23. In Phyllum Crotoniaten. πέντ' ἐπὶ πεντήκοντα πόδας. etc. 1591, 54. In Medicum Acronem. 1634, 10.

Epimenidis. καθαρμοὶ δι' ἐπῶν. 313.

Eratoſthenes. ὅτι Φελλὸς παρὰ Ἀρκάσι μέσον τι πρὶν καὶ δευὸς. 302. B. de Boeotorum πολυφαγία. 954. B. Odyss. 1445, 41. 1383, 57. 1612, 19. 1645, 63.

Erinna. 326. 351. poema Ἠλακάτη Aeolicodot. 327.

Eriphus Comicus. 1686. 1770.

Etymologus. de Aleſio (Ἀλεΐσιον) p. 304. B. et p. 883. A.

Etymologicum magnum. p. 268. C. p. 834. C. Odyss. 1397, 50. 1422, 2. 1433, 64. 1692, 1.

Eubolus. 890.

Eubulus. 73. βεβρεγμένος ἦκα καὶ κεκρωτισμένος. 890. C. Boeotos fuisse πολυφαγὸς. 954. B. Fr. p. 976. C. Eubulus ἀποσερεῖ πτερῶν τὸν ἔρωτα, et quare. p. 987. B. de Philoſophis dixit, ἀνιπτόποδες, χαμαιευνάδες, ἀερίοικοι, ἀνόσιοι, λάρυγγες, ἀλλοτριῶν κτεάνων παραδειπνίδες. p. 1058. A. 1167. A. ὡς νῦν τετάρτην ἡμέραν βαπτίζεται νῆσις πονήρῳ κεστέρῳ τρίβων βίον. 1178. A. Odyss. 1173. Fr. 1422, 47. 1538, 43. 1720, 29. 1843, 16.

Eudemus. p. 553. B.

Eudoxus. p. 270. C. Odyss. 1505, 61.

Euenus. τῶν ἡδυσμάτων τὸ πῦρ εἶναι κράτιστον ἔφη. Plutarch. II. 50. A.

Euhemerus Meſſenius Atheus. 1473.

Eumaeus. 659.

Euphantus. Odyss. 1713, 47.

Euphorion, de Achille ait: ἐς Φθίην χιλῆ κατῆγε πάμπαν ἄγευσος. Τένεκα Μυρμιδόνες μιν Ἀχιλλεα φημιζάντο. p. 15. A. Κλέος ἀσέμβακτον. 235. A. 266. B. 270. B. ὅτι ἐκ τῆς αἵματος τῆς ζυέντος ἐκ τῆς τῆς Αἴαντος σφαγῆς νάκινθος ἐξέφυ. 285. C. 747. A. 1183. B. Odyss. 1397, 9. 1493, 45. 1784, 60. 1837, 29. 1870.

Euphorus. vid. Ephorus.

Euphranor. 962.

Euphorus. p. 363. C. [P]

Vol. I.

000

Eupolis.

Eurpolis. 231. B. ἐξεπλάγην γὰρ ἰδὼν εἰλβοντα τὰ λάμβδα. 293. C. εἰ μὴ κόρη τὸ
 αἴς ἡΐθεος. 500. C. 1033. A. προβατικὸν χορὸν λέγει τὸν ἐξ αἰγῶν. p. 1063. C. ἀγελαίας
 ἰσχαδάς, τὰς σκαΐας ἔφη. 1165. A. *Odyss.* 1387, 47. χειρὸν πτερον. 1401, 10. Fr. 1406, 17.
 Fr. 1422, 54. 1441, 16. 1432, 36. 1481, 32. 1517, 10. 1534, 14. 1535, 18. 1547, 53. 1571, 35.
 1624, 44. 1680, 26. 1761, 39. 1817, 49. 1915, 17.

Ἐν Δήμοις. *Odyss.* 1554, 44.

Euripides. Συλλαβήτε Ὀμηρον τήνδε. p. 4. Ἄναξ· θεὸς γὰρ δεσπότης καλεῖν χρεῶν. p. 21.
 B. Λητὼ ἡ νύξ διὰ τὴν παρ' Εὐριπίδῃ σοφὴν καὶ πότιαν Λήθην. p. 22. C. Λαοὶ δ' ἐπερρώθησαν.
 28. B. ἐξ ἰδίας ἀνοίας κοινὰ κακὰ θεόθεν γίνεται. p. 42. A. ὅτι τὸ τῆς Κλυταιμνήστρης δέμας
 πύρι καθήγνισται. 43. A. ἔτε ὅπλα, ἔτ' ἔγχος. p. 48. A. Ἀνάγκαι κρείσσονες. 55. A. καὶ πῶς ολίγ
 ἀρχόμενοι, πολλὰ κρατῆντες, χαλεπῶς ὁργὴν μεταβάλλουσι. 55. B. προνώπιον, πρὸ προενώ
 πιον. 82. C. Θάλασσα κλύζει πάντα τ' ἀνθρώπων κακὰ. 108. B. ἐλελίζει αἰλινον. 125. B. ὁρῶ
 σε δεξιὰν κρύπτοντα, καὶ πρόσωπον ἔμπαλιν στέφοντα, ὥς μὴ σε προσθίγω γενεάδος. p. 129.
 B. εὐναίᾳ πρὸ εὐναί 131. B. Ἀβρὸν βαίνουσα παλλεύκῳ ποδί. p. 146. B. παρηγοῆσαι. 152. C.
 ἐπεὶ δὲ κρεῖσσον τὸ κακὸν ἐστὶ τῷ ἀγαθῷ. 154. C. Ex illo Homericō, ἐπεὶ τὰ χερεῖονα νικᾷ ἱπ
 ποβοκόλος. 160. A. τὴν Μηδείαν Φησὶ τοκάδος δίκην Λακωνίης ταυρεμένην. 160. A. Αἱ δευτέραι
 πῶς Φροντίδες σοφώτεραι. 164. B. ἤδη ποτ' ἄλλως νυκτὸς ἐν μακρῷ χρόνῳ ἐφρόντισα.
 168. A. Θεῶ λαμπάδα τὴν ἡμέραν Φησὶ. 170. C. γῆ μελανοπτερέων οὐερων μήτης. 173. B.
 de Argi oculis. 182. B. de Agameinnone, quam late imperauerit. 185. A. De Troia ait, ἀπὸ
 δὲ σεφάιναν κέκαρσαι πύργων. 189. A. κατέξανται δέμας. 189. B. μανίας ἐπαχὸς λόγος.
 210. C. κρύπτουσα ἃ κρύπτειν ὄμματα χρεῶν. 216. A. ὕρον δάκρυον καὶ χλωρόν. 217. A.
 233. C. 236. B. C. vbi quaedam σολοικοφανῆ ex eo adducuntur. σοφον ἐν βέλευμα τὰς πολ
 λὰς χῆρας νικᾷ. 240. C. Ἄλλοισιν ἄλλος θεῶν τε κ' ἀνθρώπων μέλοι. 245. B. 249. C.
 250. C. λελησμένος, πρὸ λεληισμένος. 264. B. ποτνιαδες ἵπποι. i. e. Diomedis. 269. C. De
 morphontem ὅζον Ἀθηναίων vocat. 284. C. 319. C. De Sophismate Thessalico. 331. C. μεσάγ
 κυλος. 344. B. 353. A. τὴν Θρακίην Ἄρεος οἰκητήριόν Φησι. 358. B. meminit ἵππων ἐνετικῶν.
 361. B. ἔρωτι θυμὸν ἐκπλαγεῖσα. 374. A. Λινόπαρι. 379. C. ἄπος. i. e. κάματος. 381. B.
 ibid. plura Euripidis ἀπαξ λεγόμενα adducuntur. ἐκβλητον τὸ τῆς θαλάσσης ἐκβρασμα.
 384. B. Ἀδρινην, πρὸ Ἀδριατικῆς. 405. B. exemplum μεταβάσεως a plurali ad singularem.
 415. A. τέτρωτος ὄχος. 427. B. ἄφθογγα δάκη θηρῶν. ib. ἔρωσ ὡς κατ' ὀμμάτων σάξεις πό
 θον. 452. A. δι' ὅσων ὀμμ' ἔχω δακρυρρέειν. ib. Ζητὸς πολὺ χρυσὸς οἶκος. 436. B. Ἀμβρό
 σιον σῶμα. 438. B. τὸν ἥλιον τὴν ἐν ἄστροις ἔρανθ τέμνειν ἔφη ὁδόν. 446. C. διάπτασθαι.
 452. C. μίτρας ἀναδέτοις θυμίζεσθε πλόκαμον. 454. B. [P] μεγαλάνορα ὑπερηνορίαν. 462.
 A. πυκναῖς ἀσπίσι πεφρικότα. 473. A. λέοντος ὄρεος χαίτη πεφρικός. ib. 476. B. περισσὸς
 ἀνὴρ, ἀντὶ τῷ μέγας. 484. A. εἰ μάντεως ὅπα ἔμεινας, εἰ χρόνῳ μακρῷ σκέψιν ἐνέμας.
 488. B. οἶνωπὸν ἄχνην. 492. A. κύμα ἔρανὸν σπρίζον. 495. B. Neptunus πόντε κρέων. 500.
 A. ἡΐθεος ὁ μήπω εἰς γάμον ἔλθων. ib. C. χλανιῶν ἔσω κρυφθεῖς. 519. C. ζυτὸν δ' ἐπὶ πασ
 σάλῳ. 540. B. Ἐκτορὸς τ' ἀπόλλυται ψυχὴ. 545. B. μήποτ' ἐπ' ἐμοὶ χρυσέων τόξων ἐφίης
 ἡμέρῳ χρύσεας ἄφουκτον οἰζόν. 568. B. μήτι σὴν δάκω φρένα. 575. A. σύργγες ἵππων καὶ ἐνή
 λατα. 598. C. ἀντυξ χορδῶν. 599. B. κοινὸς ἐνουάλιος. 612. B. Στενέβοια. 632. A. μὴ ἂν ἀγα
 θὰς εἰπεῖν τὰς γυναῖκας. 633. B. εἰ περὶ τῷ τῆς ἐν Ἰδῇ γραμματίων πλῆσεε τις πύκην. 633.
 B. ξένοις τε πέμπειν σύμβολα, οἱ δρᾶσθαι σ' εὐ. 633. B. τὴν ἐμὴν ὑμνεῖσαι ἀπίσουςιν, ἦγυν
 κακολογεῖσαι. 634. A. ἀντίμολπον ὀλολυγῆς κωκυτὸν εἶπε. 643. B. τὸν οἰδῖποδα χρυσοδέτοις
 περόνας

- περόνας ἐπίσημον ἔφη. 650. C. 654. A. εὐνὰς ἀγῆλαμ. 656. C. ἐπεὶ δ' αἰφείδη πυρσός. 669. C. κακῆ ἀνδρὸς δῶρ ὄνησιν ἔκ ἔχει. 682. C. κύκλωμα ἰζίωνος. 683. C. ὁ αὐτὸς λόγος ἐκ τε δοκάντων ἰων καὶ μὴ δοκάντων ἐ τ' αὐτὸν σθένει. 732. C. σῶμα ἐν γυναιξὶ θηλίας πρέπων. 727. B. τῆς εὐσεβεῖς θεοὶ θνήσκοντας ἐ χαίρουσι. 737. A. 739. B. 742. C. γάμων φερνάς διδὸς αἰμονι. 743. A. 750. B. ἔνθεν ἐκγελαῖ ὅστων μὴ ῥαγέντων φόνος. 757. C. 776. C. ξανθὸν κραῖτα διεπαύλυε. 786. B. 789. A. 791. 822. A. (ὁ γλυκίς) Δήμητρας ἀκτῆς. 868. B. ἔνα εἶναι τῶν ἵππων ἥλις αἰδοπα. 883. C. 892. B. ἔσσωσα σ' ὡς ἴσασιν ἐλλήνων ὅσοι. 896. C. μέσον μ' ὀχμάζεις εἰς. 904. A. ὡς δ' ἐπεζάρει σφίγγξ. 909. B. 830. C. ἔρα δ' ὁ σεμνὸς ἔρανος πληρέμενος ὄμβρε, πεσὲν εἰς γαῖαν Ἀφροδίτης ὑπο εἰς. 978. B. de Iompo, φίλον θέλγητρον καὶ ἡδὺ ἐνδέοντι προσιών. 982. C. λάτρεις πενέτης ἀμὸς ἀρχαίων δόμων. 1090. C. αἰλινος μῦθ. A. ἐκ παντὸς ἂν τις πράγματος δισσῶν λόγων ἀγῶνα θῆτ' ἂν, εἰ λέγειν εἴη σοφός. 1192. C. σέμματα ζήνασσα θεῶν, ἐπέκλωσε πόλεμον. 1200. B. A. ἵπποβυκόλοι. 1205. C. ὅτι δαλὸς ἀνημμένος μάχης ἦν σύμβολον. 1242. C. ἀγῶν ἐν ᾧ ζῆν ἢ θανεῖν χρεῖαν. 1264. A. βροτῶν ὁ πᾶς ἀσάθμητος αἰών. 1266. C. Quid fit ap. Euripideim ἀρμάτεον μέλος. 1276. A. ὁ πρῶτος τῷ ἀσκή πῆς. 1303. B. σῶσον νῦν αὐτόν, μήτ' ἔρα τῆ πλησίον. 1312. B. ἀγορᾶς χρεάνων κυκλον. 1334. C. φαῦλον, τὸ ἀγαθόν. 1356. C. θυγατέρας Νιόβης ἐπταῖ ἰσορεῖ. 1367. B. Odyss. 1359, 58. ποιηλόφρων. 1381, 39. 1397, 38. χέρνιψ. 1401, 12. 26. Fr. 1404, 56. 1404, 48. Fr. 1412, 14. Fr. 1419, 47. Fr. 1422, 14. Fr. 1428, 21. 1435, 64. 1455, 33. 1485, 31. 1498, 57. 1519, 40. ὀχμάζεν. 1528, 28. 1556, 28. 1564, 33. 1593, 48. 1596, 45. 1632, 9. ἐξαχρεῖεν. 1636, 47. 1647, 37. 1653, 27. 1688, 19. 1693, 10. 1695, 39. 1700, 21. 1713, 8. [P] 1731, 54. 1743, 26. 1775, 18. 1799, 30. 1834, 21. 1837, 1. 1856, 13. 1861, 41. 1875, 46. 1910, 9. 1931, 13. 1956, 33.
- Ἴωνι. Euboeenses χαλκοδοντιάδας vocauit. p. 281. C.
- Ἐν Ὀρέσῃ. p. 20. B.
- Ἐν Φοίνικι. p. 163. 763. A.
- Ἐν Ἑλένῃ. τὸ λέχος ὑποσφῶσαι. p. 30. C. [39.] p. 398. A.
- Ἐν Ἰφιγενείᾳ. ὅτι τοῖς Ἀχαιοῖς ἐξ αἰρέσεως ἦν βασιλεὺς ὁ Ἀγαμέμνων. p. 57. B. 185.
- Ἐν Σολεί. εἶα δὴ φίλον ξύλον, ἔκτενέ μοι σεαυτὸ, καὶ γίνεθ' θρασύ. p. 107. B.
- Ἐν Ἰππολύτῳ. p. 161. ἐπὶ ἀνδρῶν τὸν πέπλον τίθῃσι. p. 170. A. 599. p. 1081. A. 1087. Odyss. 1565, 8. 1932.
- Ἐν Ἑκάτῃ. de voce δῆπνον. 242. B. 261. Odyss. 1495, 5. 1805, 34. 1815, 11.
- Ἐν Φοινίσσαις. 394. A. μαντικὰς τινὰς ψήφους κλήρεα καλεῖ ἐν τῷ, δέλτος κλήρεα ἐ δεδεγμένη. p. 419. A. p. 666. B. p. 1021. C.
- Ἐν Ἑρεχθεῖ. 1061.
- Ἐν Ἡλέκτρᾳ. 653. 1856.
- Ἐν Ἡρακλεῖ. 875.
- Ἐν Κύκλωπι. 1850.
- Ἐν Τηλέφῳ. 1084. 1397.
- Ἐν Ὑψιπύλῃ. 959.
- Ἐν Φαέδοντι. 1731.
- Ἐν Κερκυόνι. γέμισα κύματος θεοσπόρε. p. 656. C. Odyss. 1607, 3. 1681, 43. 1902, 1.
- Ἐν Φαίδρᾳ. p. 633. ἀπέρονα γῆν. p. 690. B.
- Ἐν Ἀλκμαίῳ. Odyss. ἀργαίνεν τὸ λευκαίνεν. 1430, 62.

Euripides φιλοσίγηματος fuit. 1170. C.

Eustathius, εἰς τὸν περιηγητὴν. p. 2. lin. vlt. p. 27. C. p. 158. B. p. 1175. B. et saepius.
Euthydemus. Odyss. 1951, 20.

Geographica Historia. 305. γεωγραφικὴ καταγραφὴ. 1386.

Georgius Technicus. p. 13. C. 45. A. 107. B. 561. C. 1155. C.

Glossographi. 1018. 1024. 1090. 1492. 1530. 1841. 1861. 1878.

Glossographus incertus. 305.

Gorgias Leontinus. 1413.

Grammatici veteres. 974. 1001.

Harmodius. 1400.

Hecataeus. 9. 274. B. 361. B. 363. B. 372. A. 1270. A. Odyss. 1441, 15.

Hegemon. 1239. ὁ παρωδός. Odyss. 1420, 37.

Heliiodorus. χειραγωγὸν εἶπεν ἱμάντα τὸν ἐκδεδεμένον ποδός. p. 160. B. Odyss. 1465, 13.

Hellanicus. 301. 385. C. affirmavit, vetus Ilium ad sua vsque tempora permanisse. 460. A. 916. C. 1036. 1173. B. 1454. Var. Lect. Odyss. 1528, 6.

Hermippus. p. 261. A. 855. A. 1246. ἀμύγδαλα σιγαλόεντα. 1280. C. βοῖδια λεωτρο-
φίδα λεπτότερα καὶ θυμάντιδος. p. 1288. C. Odyss. Fr. 1404, 4. 1428, 60. Fr. 1483, 36.
1582, 18. 1828, 58.

Heraclides siue Alexandrinus siue Milesius vel ambo videntur Homerum emendasse
vel explicasse. p. 54. 704. 722. 734. 780. 840. 872. [P]

Heraclides. p. 23. B. p. 28. lin. penult. ὅτι Κύπριοι καὶ Ἀττικοὶ παρεντιθέασιν ἑήμασι
καὶ ὀνόμασι τὸ τ. τὴν πόλιν πτόλιν λέγοντες etc. 32. C. 54. B. 341. C. 365. B. De voce
μασθός et μαδός. 452. B. 607. C. 705. C. 718. A. Fr. p. 722. C. 734. C. 756. B. p. 764. B.
p. 773. B. p. 774. C. 780. B. 831. C. 842. C. 853. A. (ἰ) ὁ Ἀλεξανδρεὺς p. 740. 812. A.
840. 872. 1064. A. Fr. de voce πέπονες. 1098. A. Περί δυσκλίτων ἑημάτων. 1815.

Heraclides Comicus. 1479.

Heraclides Cumaeus. p. 1288. C. Milesius. 705.

Heraclion 1910. Grammaticus. μαχέσασθαι non μαχήσασθαι. 106. C. 524. B. Pontic-
cus. 25.

Heraclitus ὁ σκοτεινός, ὅτι τῷ βίῳ τὸ μὲν ὄνομα βίος, τὸ δὲ ἔργον θάνατος. 41.

Heraclitus εἰς τὸν Ὅμηρον. 40. A. Allegorice Homerum interpretatur. 614. C. et
ἄπιστα scripsit. 859. 1133. 1142. 1832.

Heraclitus Mytilenaeus. Odyss. 1503, 33. 1859, 44.

Heraclitus,

i) Idem forte, quem Laertius V. 64. ait, scripsisse τὰ Περσικὰ ἰδιώματα de Persicis proprietatibus,
an dialectus.

Heraclitus, ὁ τοῖς ἀπίστοις προθέμενος ἐμφῆναι πίσιν. Odyss. 1504, 55.

Hermippus Comicus. 197. 261. 855. 1246. 1280. 1288. 1404. 1428. 1483. 1582. 1828.

Hermogenes. p. 12. B. 148. B. 809. B. Odyss. 1422. 1653, 46. 1681, 23. 1834, 43. 1854, 20. 1864, 13. ἐν τῷ περὶ ἰδέων. 1133.

Hermolytus Tacticus. p. 924. A.

Hermon. 804.

Herodianus. τὰ εἰς νῦ λήγοντα ἐν τῇ αἰτιατικῇ πάντα βραχέα εἰν. p. 8. C. συναίρεσις. p. 11. B. de accentu vocis *μύρια*. 15. C. de etymologia vocis *ἰαπτω*. p. 16. C. τὴν ἐν τῷ σιδηρῆς etc. *κρᾶσιν* συνίησιν λέγει. 25. B. τὰ μὲν βαρύτερα τῶν εἰς *is* ληγόντων, συσέλλεται etc. p. 26. C. 36. C. 67. A. *Τάριχος* et *Malc.* et foem. 73. C. *μεγάλα* κλισιάδες, etc. 78. A. 110. C. 113. C. 114. B. 117. C. *Ἀπορεῖ* πῶς ὁ Ἀριστοφάνης *νένοφα* εἶπε, καὶ ὁ *νένοφα*, ὡς *λέλοιφα* etc. 143. A. 149. A. de voce *ἐπίηρον*, *ἐπίηρα*. 152. C. 154. C. de genitiuis in *os*, vti *πυρὸς*, *ἀλὸς* etc. quomodo cum aliis vocibus componantur. 183. A. 187. A. 217. C. 224. C. 277. C. 283. C. ἔλλην, ἔλλαν· *τροίη*ν, *τροίη*αν. 287. B. 297. B. ὅτι ἔλωτες οἱ ἐπὶ *ταινάρεω* σάτυροι. 297. C. 300. A. 324. C. 341. A. B. 346. A. *Ζεὺς Ἀθῶος*, qui in monte *Atho* colitur. 358. C. 376. C. 413. A. ὅτι *κλῆρος* ἀπὸ τῆ *κάλον*, τὸ *ξύλον*. 418. C. 423. B. De voce *ἐωνοχόος*. 438. A. dicendum esse *χειμάρρως*, non *χείμαρρως*. 496. C. De declinatione vocis Ἀρης. 518. B. Fr. 524. B. 531. C. 561. A. de voce Ἠπιάλης, *ἠπιάλετος*. ibid. B. ὅτι πάντα τὰ κατὰ μάχην σκεπασήρια *λαισήια* καλεῖται. 570. B. 601. A. pro *περιτρεφέτα* in v. 903. *Iliad.* E. legit *περιτρεφέτα*. p. 620. B. 650. C. *γόνας*, *γόνατος*, *δόρας*, *δόρατος*. 677. B. p. 764. B. ὅτι *κέρως* ἐπὶ *τριχὸς*, *μάλιστα* ἐπὶ *βοῶν* καὶ ἄλλων *θηρίων* λέγεται. 851. C. 1020. B. 1175. A. 1235. B. [P]

Ἐν τῇ *καθόλου* προσωδία. p. 265. C. 962.

Ἐν τῇ *μεγάλῃ* προσωδία. p. 962. A.

Ἐν *ἐπιμερισμοῖς*. de voce *ὑπερκύδαντας*. 1445. B. vbi Eustath. addit, non omnes *ἐπιμερισμοὺς* esse *Herodiani*, sed quosdam pro spuriiis haberi.

Ἐν τῷ *ὀνοματικῷ* ^{h)}. 445. C. 1807.

Ἐν τῷ αὐτῷ *συμποσίῳ*. 154. Eius *ἐπιμερισμοί*. 445.

Herodicus. 899. C. *Σηλυβριανὸς παιδοτρίβης*. 763. *Babylonius*. 1077.

Herodotus. in vita *Homeri* p. 4. et 913. A.

Dii vocantur *θεοί*, διότι κόσμῳ ἔθεντο τὰ πάντα *πρήγματα*. p. 19. A. Ἀνακῶς. 21. B. *ἐπιφημίζουθε*. p. 28. B.

Νομιζόμενά ἐστὶ *παρὰ πάντων ἀνθρώπων τὸν πρεσβύτερον ἄρχεν*. 28. C. *περὶ ὀπλοφάγων μυιῶν*. 35. A. ὅτι *Πέρσαι* ἵππον Ἀπόλλωνι ἱέρειον. 36. B. ὅτι *πίτυς* ἐκκοπῆσα ἐκ ἀνάφους

O o o 3

h) Ὀνοματικόν, ὀνοματικοὶ κανόνες, i. e. Grammatica tractatio de nominibus, vt Aftyages Grammaticus, Suida teste, scripserat κανόνες ὀνοματικῆς. Sic ἑρηματικόν, quale composuerat Apollonius Grammaticus, erat tractatio de verbis. Herodiani ὀνοματικὸν memorat etiam Etymologici magni auctor

in ὑπερκύδαντας. Aliud est ὀνοματικόν, dictionarium quo vocabula exponuntur, quale scripsit Pollux. Vide Tiberii Hemsterhusii praefationem ad Pollucem p. 35. Apud Stephanum Byz. quoque in Ταμιάδης laudatur Georgius Choeroboscus in ὀνομασικῇ, vbi crediderim legendum ὀνοματικῇ.

φύει μόνη πάντων δένδρων. 42. C. Aegyptii cadauera mortuorum condire solebant. 43. B. Vrbis Thraciae dicta Agora. 45. A. Iouis ἀγοραίαι ara. ibid. πεπλανημένα εἰς ἀνθρώπους ἐνύπνια περιεργάζεσθαι. 48. B. Clisithenes inactata Hecatomba filiae suae procos splendide excepit. 49. A. τὸ χόλον καταπέψαι χόλον πῖσαι Φησί. 54. B. ἦν τάγμα τι θεῶν ἐν Δελφοῖς οἱ θεοπρόποι. p. 55. C. δηλέονται dixit pro ἐβλαπτον. 70. B. σαθμώσασθαι apud Herodot. pro σοχάσασθαι. ibid. ὄρεας ἐπήλασαν, pro ἐπήγαγον. 70. C. Regibus Spartania, cum spolia diuiderentur, duplex dabatur portio. 72. B. ὅτι γενεὰ τρεῖς ἀνθρώπων ἑκατὸν ἔτεα εἰσί. 97. C. ἰσορεῖ στρατηγὸν Εὐρυβάτην ἀργεῖον. 110. A. de legatis a Lacedaemoniis occisis. 110. B. κατίσχει σέλας ἐκ τῆ ἑρανῆ ἐπὶ τὴν βῆν τὴν γεννώσαν τὸν Ἀπιν. 133. B. Καταδυμία, nomen proprium foeminae. 149. C. μαρτύρων καταπτόμενος, i. e. μάρτυρας προφέρειν. 155. B. De Lemniis. 158. B. ἐπὶ τυραννίδι ἐκόμησε. 165. B. ibid. 166. A. ὑπερῶσαν δὲ τὸ ὄνειρον τῆ Ἀρταβάξου ἔπε. 167. A. σύλλογος ἐπικλητός. 172. A. εὐ βελύεσθαι κέρδος· εἰ γὰρ καὶ ἐναντιωθῆναι, βεβηλευται μὲν ἔδεν ἥττον εὐ· ἥττητα δὲ ὑπὸ τῆς τύχης τὸ βέλευμα etc. 173. C. 176. B. Ἀλία, i. e. ἡ ἄθροισις. 179. B. ἐνθα χρεῖ τι ψῦδος λέγεσθαι, λεγέσθαι. 188. C. Κάρες Διὶ στρατίῳ θυσίας ἀνάγχει. 189. B. 190. C. 191. A. Ἀτρεμίζοντά σε μακαρίζον ἄναι. 201. B. ὀρχωκε. 207. A. 211. B. 233. C. 234. A. B. ἴσον ὁ βασιλεὺς κέκριται φρονέειν τε εὐ, καὶ τῶ λέγοντι χρεῖα θέλειν πείθεσθαι. 238. B. 240. C. 248. C. de Abis vrbe. 278. C. [P] de Labyriatho. 286. C. ὅτι Κλεισθένης Σικυῶνος τύραννος ἔπαυσε τὰς βραψώδες ἐν Σικυῶνι ἀγωνίζεσθαι. 288. C. ὅτι οἰκῆ Πελοπόννησον ἔδη ἑπτά. 289. A. καὶ τῆ κελεῦ τῆ ξίφους ὁ μύκης ἀποπίπτει. 290. A. de Vrbe Κλεωναί. 291. A. θηριωδεστάτην Φησί θάλασσαν τὴν περὶ τὸν Ἀθῶν, propter multitudinem animalium mariorum. 294. B. Ad urbem Nonacridem aquam stygiam fuisse. 301. B. de Elide. 303. C. de Rhodo Aegyptia. 314. C. apud eum legitur πάτρως, i. e. ἀπὸ πατρικῆ ἀδελφῆ θεός. 316. A. περὶ τῆ παντός ἡδὴ δρόμῳ θέοντες. 34. B. 346. B. Λῆμνον καὶ Ἴμβρον ὑπὸ πελασγῶν Ἡρόδοτος οἰκίσθαι Φησι. 357. B. ὅτι περὶ Θράκην ὁ Ἄρης καλός. 358. C. Hellespontum vocavit αἰλμυρὸν ποταμόν. 359. A. de Paeonibus. 359. C. de voce κεραΐζεν. 364. B. ὅτι Μήονες πρότερον καλέμενοι, ὕστερον Λυδοὶ ἐκλήθησαν. 365. C. de Pythio homine opulento. 366. C. εὐπείπον αἰλές εἰς τὰς Πέρσας. 373. C. ἀνθρωπεῖα, i. e. ἀνθρώπου δορά. 374. C. τόξα παλιόνα. 375. A. ὅτι Φίλιππος Ὀλυμπιονίκης κάλλιστος ὧν ἐτιμήθη ἐν Σικελίᾳ. 383. C. ὀλῶν καὶ ἔοικε μέγα νεῖκος ἀναρῆν. 386. B. 394. B. Εὐέλθω, ὦν κύρ. p. 395. A. Helenam nunquam fuisse Troiae. 397. C. narrat Graecos misisse legatos ad Troianos, qui Helenam repeterent. 405. B. de proxenis, siue qui peregrinos publico Hospitio excipiebant. 405. B. ὁ θάνατος μοχθηρᾶς ἔσης τῆς ζωῆς αἰρετώτερος τῶ ἀνθρώπῳ γέγονε. vbi Eustath. dicit, τὸ ζωῆς in quibusdam exemplaribus per o scriptum esse. 411. A. ὅτι ἄρρεα ἑκατὸν πῆχυν Λιβυπτίων πάντη. 411. C. κλισίον, κλισιάδα Φησί. 412. A. καὶ ἐγχειρίδια παρὰ τὸν δεξιὸν μῆρον. 413. C. ὅτι Γλαῦκος βεληθεὶς ἐπισηκῆσαι, προέβριζος ἐξετρίβη ἐκ Σπάρτης. 414. C. ibidem ex eo refertur Oraculum de poena periurii δίκαι τῆς ἀρπαγῆς, i. e. πρόσμιμον. 415. C. τὸ ἀσπαῖρειν ἔφη τὸ θερμότερον σπεύδειν καὶ ἀνασκίρτᾶν. 416. C. ὅτι ξένους οἱ Λάκωνες ἐκάλεον τὰς βαρβάρους. 423. B. de Candaule, vehementi vxoris suae amore capto. 431. B. μήτρας κατείλχματο. 454. B. ἐσθῆς κάειρα. 456. A. [ὁ γλυκὺς ἰών] tenues pro aspiratis more Jonum ponit, vt βάτρακος, ἐνθεῦτεν, κιθῶν. 468. C. ὁμιλήσας ἐλλήνων ἐ τῶ ἀσφωτάτῳ σφιστῇ Πυθαγόρᾳ. 497. B. τελευτήσας τὸν αἰῶνά Φησι τὸ θανεῖν. 501. B. De Cleomene, qui ignem ex pectore statuæ emicantem vidit. 513. B. 522. A. Filios olim artem parentum ple-

rumque

rumque secutos fuisse. 808. A. 538. C. καλεῖται ζεὺς ὀρθότατα παπαῖος ὑπὸ Σκυθῶν. 565. A. Φησὶ περὶ τινων Ἡρόδοτος, ὅτι λαισιήα ἔχον ἀντὶ ἀσπίδων. 570. B. ἔφερον καὶ ἦγον τῆς ἐν τῇ νήσῳ. 573. B. ἐνέχεραεν εἰς τὸ πρόσωπον τὸ σκῆπτρον. 579. A. 601. B. de Aegide Minervae. 602. C. 603. A. θύοντο μάχεσθαι, i. e. ὤρμων. 621. C. ὅτι Ὀσίρις κατ' ἐλλάδα γλῶσσαν ὁ Διόνυσος. 629. B. de campo Aleio. 636. C. de Diencee. 638. C. ὅτι ἐκ Λιβύων ἤλθεν εἰς Ἕλληνας τὸ ὀλοῦζειν ἐπὶ τῶν ἱερῶν. 643. B. ἐνδὺς χιτῶνα μέγαν, καὶ πόλπον πωλὺν καταλιπόμενος τῷ χιτῶνος. 655. C. [P] de Euelthonte qui Pheretimaе, Batti vxori, exercitum ad bellum petenti, colum aureum misit. 657. C. de Sesostride, qui αἰδοῖα γυναικῶν ταῖς τήλαις προσενέγραφε. 668. C. παρὰ Πέρσαις γυναικὸς κακίῳ ἀκῆσαι, δέννος μέγιστος. [δέννος, i. e. ὕβρις] ibid. 670. C. κακῶς αὐτοῖς ἡ ἀχμὴ ἵσθηκε πρὸς τῆς etc. 680. A. Φησὶν Ἡρόδοτος γέρε ἓναί τοις βασιλευσὶν ἐν Σπάρτῃ τῶν θυομένων τὰ δέρματα καὶ τὰ νῶτα λαμβάνειν, καὶ διπλάσια νέμειν αὐτοῖς τὰ πάντα. 682. C. τραπέζῃ μειλίζαντας. 688. A. τὸ θεῖον ὡς ἐστὶ φθονερὸν. 690. B. αἶμα ἡλίῳ σκιδναμένῳ. 691. A. ὅτι τέσσαρας ἵππους ζευγνύου παρὰ Λιβύων Ἕλληνες μεμαθήκασι. 707. A. ibid. B. τόξα παλίτονα. 712. A. 711. B. 741. C. ἐπ' αὐτῷ ζωρότερον βέλωνται οἱ Σπαρτιάται πιεῖν, ἐπισκῦδισον λέγεσι etc. 746. C. montis verticem κορυμβον vocat. 750. B. ὅτι ἡ Βαβυλὼν ἐκατόμυλος ἦν. 758. A. ἐκτεμένοι, pro κακ-τημ. 759. B. παυσώμεθα μηδὲ κακῶν μεμνώμεθα. 767. B. σὺς μέγα χεῖμα. 773. A. 827. C. ὅτι ἡλίῳ ἵππος ἀνιάκεται 844. B. τὸ κολώνη Λιβύων λέξιν ἓναί φησι. 880. B. de Cleomene qui sacrum lucum incendit. 907. B. de leporibus. 908. A. ὀλείτροχος, faxum rotundum. 925. A. χεῖμαθ' ὑποσακίζόμενοι. 940. A. 945. B. ἀναγινώσκειν, pro ἀναπέθειν. 957. C. προκρούσας ναῦς. 965. B. κλίβανος pro κρίβανος. 975. C. de Hercule et Persea. 989. B. μεγάλα πρήγματα μεγάλοις κινδύνοις θέλει καθαιρεῖσθαι. 1026. C. τέλος pro τάγμα. 1144. B. Λήδαον, ἐθνικὸν ἐστὶ παρ' Ἡροδῶτα. 1147. A. ὅτι τῷ οἶνῳ εἰς τὸ σῶμα κατιόντος, ἀναπλῶες ἔπεα μαινομένων πρέποντα. 1156. A. ἔπεν et ἔπειπεν pro ἔτα et ἔπειτα. 1158. B. τριήρεις ἐλατρευμένας. 1161. B. de Lino. 1164. A. Ταῦτα ἔπε, καὶ αἶμα ἔπος τε καὶ ἔργον ἐποίησε. 1182. B. μαχλοσύνην ἐπενέκασα οἱ, i. e. κατηγορήσασα. 1183. B. 1190. C. 1206. A. de Tritantaechme. 1206. A. ὅτι ἡ Ἀθηναῖ φύσε μὲν Ποσειδῶνος θυγάτηρ νομίζεται τοῖς ἐν τῇ Λιβύῃ, θέσει δὲ, τῷ Διός. 1216. C. σφαγιασάμενοι τῇ θαλάττῃ ταῦρον. 1227. B. Ζεὺν ἀμβολοάδην. 1241. B. de Scythico fluvio Tearo. 1263. B. θέοντες τὸν περὶ τῷ παντὸς ἡδὴ δρόμον. 1264. B. ὅτι οἱ περὶ τὴν τριτωνίδα λίμνην, μάλιστα θύουσι τῇ Ἀθηνᾷ. 1265. A. ὡς ἐπὶ τῷ Μαισιῳ Μαρδόνιος καὶ ὁ ξρατὸς ἐπέθησαν, σφέας τε αὐτὰς κείροντες, καὶ τῆς ἵππου καὶ τὰ ὑποζύγια. 1292. B. μετεξέτεροι 1306. C.

Herodotus, qui περὶ νυμφῶν scripsit. 594.

Herodotus. εἰς τὰ τῷ Ὀμήρῳ. p. 28. A. 47. A. ὅτι τὸ ὥς, ὅτε δηλοῖ τὸ ὅμως, περισπᾶται. 62. A. [vid. Apion.] p. 407. C.

Herophili medici effigies. 1601.

Heryllus in Satyricis. p. 989.

Hesiodus: eius ῥῆσις· ἐν δῆλῳ τότε πρῶτον ἐγὼ καὶ Ὀμηρος αἰοῖδοι μέλομεν ἐν νεαροῖς ὕμνοις ῥάψαντες αἰοιδῆν. p. 6. B. Μῆσαι ἐνέπετε. 9. A. Ἥρωας vocavit ἡμιθεῖς. 17. B. Ἥερα ἡσσάμενοι πάντῃ φοιτῶντες ἐπ' αἶαν. 17. C. Agamemnonem Plisthenis filium dicit. 21. A. [P] de Pandora. 23. C. ἀβύτης ἀνήρ. 71. A. ἐκ Διὸς βασιλῆς. 76. A. 88. B. δωροφάγοι

γυι βασιλεῖς. 91. A. Μήτη τριηκόντων ἐτέων μάλ' ἀπολείπων. 97. A. Ἴλεος, pro οἰλέος. 101. B. Τάρταρά τε ἱερόεντα. 108. B. Menoetium, Patrocli patrem, fuisse Pelei fratrem. 112. C. παῦροι δὲ τε πατρός Ἀρείου. 124. C. Φίλητε δὲ Φῦλον αἰοιδῶν. 125. B. ἐνοχθῆν, τὸ ἐπὶ καλοῖς κοπιᾶν. 143. B. Εὐοχῆν κατὰ τινος, pro εὐωχῆν. 156. C. τὸς αἰοιδὸς κατὰ γυναικα, ἐκ Μησῶν καὶ Ἀπόλλωνος. 161. B. γλάφυ πετρεῖν. 178. C. χειροδίκης. 201. A. προφέρει μὲν ὁδὸν, προφέρει δὲ καὶ ἔργον. 214. A. Γέροντον. 231. B. μηδεα, testes, testiculi. 234. C. Αὐτὸς μὲν πανάριστος ὅς εὐ' ἐπόντι πίθηται, etc. 238. B. 245. C. Ἀμβολιεργός. 250. C. ἔργον δ' ἔδεν ὄνειδος. ibid. Hoc dictum a Socrate usurpari solitum, inimicis eius calumniandi ansam praebeuit. v. Eustath. p. 251. A. ἦν δὲ ὑρὴν Βοιωτίας τρέφε κέρη. 265. A. Ἀσκη χῆμα κακῇ. 270. C. De Cephisso fluuiio. 275. B. de Cyclopiibus. 286. B. de Iphiclo, ὅτι δῖνενγκε ταχύντη. 323. C. Vbi ἄκρον ἐπ' ἀνδρῶν κατὰ πᾶν θέν, ἔδεν κατέκλα etc. Ἡέρα ἡσασσά. 379. B. Τροία καλλυγύναι. 385. C. Τέττιγες ἀχέται. 385. C. μέζα, τὰ αἰδοῖα. 407. A. ἀεροπότης ἀράχης. 420. A. Αἴται ἀνέμω. 427. B. Ἀλεξίαρην νεόν. 439. C. Παῦροι γὰρ παῖδες εἰκοσι πατράσιν, οἱ πλείονες κακίαις. 447. B. Ἄργος ἀνυδρον ἐόν Δαναὸς ποίησεν εὐνδρον. 461. A. Ἀρητιάδης. 518. B. ὁ τεύχων ἐτέρω κακὸν ἔω ἤπατι τεύχεα. 522. B. τὸν ἐν τῷ ἐδάφει τὸ πλοῖον πάνταλον χεῖμαρρον καλεῖ. 525. B. τεσσαρακονταετὴς αἰχμῆς. 526. B. ὑπὲρ καπνῶ θῆναι πηδάλιον. 540. B. τὰς μὲν τῶν ἡμερῶν μητέρας, τὰς δὲ μητρυαῖας λέγει. 560. A. τρισπίδαμον ἄψιν. 574. B. τὸ ὄρμαϊν φοιτᾶν λέγει. 585. A. ὀλίγος, pro μικρός. 610. B. πῖλος ἀσκητός. 613. C. Chimaeram tricipitem fingit. 634. B. μενογενὴς δὲ παῖς ἐκ Φερβέμεν. 649. B. προλιπόντε ἀνθρώπους αἰδῶς καὶ νέμεσις. 723. A. παρ' οἷς ἡ δίκη πρεσβεύεται, τοῖσι τέθλη πόλις, λαοὶ δ' ἀνθεῦσιν ἐν αὐτῇ. 743. B. τὸν φιλέοντα φιλεῖν. 778. A. Τερμῖος χιτων. 794. A. Θέρους δὲ νεωμένη ἐκ ἀπατήσε. 811. B. ἀμολγαίη μάζα. 838. C. σμικρὸς ἐπὶ σμικρῷ etc. ibid. νῦν δ' αἶνον βασιλεῦ σ' ἐρέω. 855. A. 866. B. βύβλιος οἶνος. 871. C. εὐα ἄτερ δαλῆ. 934. B. εὐκρινέες αὖραι. 965. A. νότοιο δεινὰς αἴτας. 982. B. 1040. A. δυσπῆμα φελος ναυτιλία. 1084. B. ὑπόπορδης ἐριθός. 1091. C. ἐπάχωνσε φίλον ἦτορ. 1097. C. Βάδρα ἡματα, ἐν οἷς βόες ἀποδέρονται. 1117. C. ἐρανίη δ' ἄρ' ἔτικτε Λῖνον πολυήρατον υἱόν etc. 1163. C. de Iphiclo ait: ἐπὶ πυραμῖδος ἀδέρους ἐκείνος ἔθεε, velocitatem eius significat. 1206. A. ὅτι μελῖα ὄνομα νυμφῶν. 1210. B. ἀπὸ κρήθεν βλεφαίων. 1257. C. expositi infantes credebantur ex arboribus et saxis nati. p. 1262. A. 1293. B. ὑπερβασία δ' αἰλεγαῖα. 1318. A. γυμνὸν εἰσάγει ἱππομένην ἀγωνιζόμενον τῇ Ἀταλάντῃ. 1324. A. ἐκγελαῖν, τὸ ἐξ ἐπιπολῆς γελαῖν. 1330. A. 1363. B. [P]

Ἐν καταλόγῳ. p. 13. C. 1484. 1680. 1746. Catalogi-foeminarum heroicarum mentio fit, p. 745. C. ad Odyss. N. p. 1746, 9.

Ἐν τῇ Θεογονίᾳ. ἔρος, pro amor, desiderium. 136. C. Μηκόνῃ. 291. B. 234. 238. 291. 553. 577. 1055. 1596. 1610. in Scuto. 1160. 1363. 1480. 1712. Ἡμέραι. 1840.

Ἐν τῇ μελαμποδίᾳ. p. 900. A. 1775.

Hesiodi scholiastae. 194. etc.

Hieronymus. p. 825. C. (826.)

Himerius. p. 14. B. ὅτι ἦρος ἡ γῆ μεδία ἡδύ τι καὶ χρυσαυγές. p. 159. B. Odyss. 1637. 13. 1710, 38.

Hipparchus. I. 30. terram τραπεζοειδῆ dixit. 690. B.

Hippoclidēs.

Hippoclidēs. Prouerbium εὖ φροντὶς ἱπποκλείδῃ. 159.

Hippon Atheus. 1473.

Hipponax. p. 13. p. 114. B. Κυπρίων βέκος καὶ Ἀμαθεσίων πυρῶν. 305. C. τὲς σολοῖ-
κες ἢ ἐθέλῃσι περναῖσιν. 368. A. 464. 725. B. 741. B. τὸ σηπίας ὑπέσφαγμα. 1288. A.
(ὁ βαρύγλωσσος) βορβορόπην γυναῖκα. 1329. B. ἀνασεσίφαλλος γυνή. ibid. 1332. C. Odyss.
σκιρᾶφοις ἀντιτάλλεις. 1397, 27. Fr. 1531, 56. 1542, 50. ὁ πικρὸς χαλιαμβοποιῶν. 1684, 51.
1721, 62. 1752, 15. 1817, 20. 1828, 11. 1837, 41. μεσσηγυδορποχέσης. 1837, 41. 1964, 15.

Hippocrates. eius ἐνόδιον σύμβολον. p. 48. B. ὅτι οἱ ἀσπαζόμενοι, ὑπισχνέμενοι etc.
εἰς πᾶσαν ἦσιν ἀγαθοί. etc. p. 643. C. ὑπήλατον φάρμακον, τὸ κατακαθαίρον. 1163. B.
ὅτι ἰατρὸς ἐν ἀλλοτρίαις συμφοραῖς ἰδίας λύπας καρπᾶται. 1209. A. (ἐν τῷ περὶ ὁ ξέων)
p. 1367. B. Odyss. 1547, 30. πλῖγμα. 1564, 51. 1672, 31. 1700, 13.

Hippiæa. Grammatica. p. 384. B.

Homeri ἄλωσις Οἰχαλίας. 330. Margites. 4. 1669. Homerus Stoicus. 124.

Homeristas siue Rhapsodos Homericos primus in theatrum produxit Demetrius Phale-
reus. 1364.

Homericae Iliados editiones Μασσαλιωτικὴ καὶ Σινωπικὴ. 106. 366. 905. Μασσαλιω-
τικὴ γραφὴ. 1005. 1334. Aliæ ἐκδόσεις Ὀμηρικαί. 1334. Ἀρισταρχεὺς. 872. Aristarchi et Ze-
nodoti editio. 393.

Homeri exegetae, scholiastæ, siue ὑπομνηματισαὶ παλαιοί. 255. 264. 269. 270. 287.
328. 337. 358. 359. 366. 368. 435. 524. 582. 729. 885. 1005. 1017. 1037. 1172. 1288. 1490. 1492.
1698. 1866. 1951. ἐν παλαιῷ ὑπομνηματισμῷ φέρεται. 1471. allegorici interpretes. 1504.

Ὀμηρικῶν ἀποριῶν λυτικοί. 1098. — Ὀμηροκέντρα. 6. 1275. 1308.

Hybrias Cretensis. Odyss. 1574, 6.

Hyperides p. 1151. A. Odyss. κατὰ Δημάδῃ. 1448, 7.

Iamblichus. ἰσορεῖ ὁ σοφώτατος Ἰάμβλιχος, τὰ Πυθαγορικὰ συσσίτια μὴ ἔχειν
πλείω ἢ δέκα ἀνθρώπους. p. 190. B. Fr. p. 360. C. 626, 19. 951. C. Odyss. 1439, 23. 1461, 48.
1807, 16.

Εἰς τὰ κατὰ Πυθαγόραν. p. 114. B. 1807.

Ἰατρικὸν βιβλίον. in eo αἱ παρώτιδες vocantur διόσκουροι. 410. B.

Ibycus. Odyss. 1558, 16. Fr. 1577, 2. 1633, 11. 1686, 47. 50.

Ilias parua. ὁ τὴν Ἰλιάδα γράψας. 285. C. Fr. p. 1187. A.

Iobas Libycus. 1156.

Ion. Φίαλαι μεσόμφαλοι. 1261. B. ἔκπωμα δακτυλωτῆν ἄχραντον πυρὶ. 1300. A.
Odyss. 1479, 27. 1541, 43. 1761, 32. 1775, 9. Chius. 1942. 1761. 1775. Tragicus. 1541.

Isocrates. de Canone tria praedicat, ἐπιμέλειαν, πίσιν, ἐμπειρίαν. p. 90. A. 866. B.
Odyss. ἐν παναθηναϊκῷ. 1455, 25. 1658, 31.

Julianus. 410. 600. sub nomine παρὰβάτης. 160. 1686. in Solis encomio. 38. 626. in
alio scripto. 83. v. Parabates.

Ixion Grammaticus videtur Homerum illustrasse. p. 518. B. [de hoc Ixione vid. Suid. in *Δημήτριος ὁ ἐπικλ.*] [P]

Laertes. ἐν τοῖς πᾶσι σοφιστῶν βίοις. p. 896. C.

Lamprocles. *Odyss.* 1713, 5.

Laodamas. ὁ φαίει. *Odyss.* 1837, 49.

Lasi Hermionensis hymnus ἄσιγμος in Cererem. 1336.

Lexicon latinum 1454. (ad Od. Z. p. 251. edit. Basil.) παλαιὸν κατὰ σοιχεῖον. 1238. 1429. ὁ γράψας ἐν σοιχειακῇ τάξει λέξεων. 378. Lexica rhetorica τὰ κατὰ σοιχεῖον. 217. 789. 862. Rhetoricum (auctore Aelio Dionysio.) [Pausaniae 801.] explicatur vox ὠμοθέτησαν. 134. C. 200. A. 206. 217. B. ὅτι Ἡλεῖοι βαρβαρόφωνοι ἐκαλῆντο, διὰ τὸν πλεονασμὸν τῆ ρ. 279. C. 258. 259. bis. 295. B. C. explicatur vox Διγίλιψ. 307. B. τηγγάβαρι, τὸ κιννάβαρι Ἀττικοί etc. 310. B. 370. A. 411. A. 416. C. ὅτι Ἰχάλος ὁ προσηδῶν καὶ τέλειος. 450. B. ὅτι λευκοὶ οἱ δειλοὶ 455. C. 561. A. de voce καππίζεν. 565. B. ὀρθοπλῆς ἵππος· ὁ ὀρθὸς αἰρούμενος. 629. C. 632. A. de voce φερνή. 742. C. 799. B. 812. C. 855. B. etc. de significatione vocis εἰσωποῖ. 1036. A. ἀναβλυσθοναῖν. 1095. A. de Hyadibus. p. 1155. C. ἐπιλογὴ λέξεων ἀρχαῖα. 855. Lexicon vetus rhetoricum Anonymi. 799. 890. 1515. 1828.

Libanius. ἐν τῷ εἰς τὸν παραβάτην ἐπιταφίῳ. 1223. A. 1366. A. *Odyss.* εἰς τὸν Ἰδλιανόν. 1421, 59. 1639, 47. 1867, 57. 1951, 9.

Libanius. p. 646. A. 841. C. 1282. C.

Longinus censet Spurium esse illum versum Iliad. α. Ἄζω ἐλὼν ὁ δὲ κεν κεχολάσεται ὄν· κεν ἴκωμαι. p. 67. B. Spurium censet versum illum Homeri, Σήμαν' εἰ γὰρ ἔγωγ' ἐτι σι πείσεσθαι οἶα. p. 106. C. *Odyss.* 1919, 14.

Lucianus. Negat, Attice τὸ ἤδη etiam de tempore futuro dici. 100. A. Sed ab eo dissentit Eustath. p. 153. B. et 1069. C. *Odyss.* 1703, 18. 1720, 63. 1747, 16. Δακιδάειος σολοκισμός. 153.

Lucillus Tarracus. ἐν πρώτῳ περὶ παροιμιῶν. 855. A.

Lycophron, Sirenas αἰδόνας vocat. p. 9. B. ὅτι Πρίαμος παρὰ τὸ πρίασθαι λέγεται. 27. B. τὴν σκύλλαν καυθεῖσαν δομηθῆναι φησι. 43. A. Calchas prae moerore obiit, σφαλεῖς τῆ ἀριθμῆ τῶν ὀλύνθων τῆ ἐρινεῖ. 51. A. κηλῶσά τὰ πορνεία. 70. B. Φηλώσας πρῶτον. 70. C. στρατὸν μυρμιῶν ἐξάπεσον. 76. C. Κομαιδῶ. 83. A. Δύσαι αἱ βάκχαί. 114. C. Μέλαιδος Ποσειδῶν. 116. A. μῶμαρ pro μῶμος. 154. C. λόφος ἄτης ἐν Τροίᾳ. 157. A. λέοντα κείροντα ὀδόντι καὶ γνάθοις λήιον. 160. A. ποιφύσσω pro φυσῶ. 160. B. Ζεὺς Ἀγαμέμνων. 168. A. Κλήδων θρόνοι. 174. B. Therpsiten dixit πιθηκόμορφον. 206. A. Λᾶν περήσεις. 230. A. Ἀέμβακτα. p. 235. A. 264. B. ποιμανδρία. 266. B. Θρηϊκίη Ἀνθηδών. 271. A. Μινύα οἱ ἀργοναῦται. 272. C. Γόννος ἐν δυσι νυ. 291. C. Λᾶν περήσεις. 295. C. τὰς νῆας κόρας φησί. 308. B. πτέρπόλεος, i. e. βάσις. 310. A. Leuci cuiusdam meminit. 313. B. Myrmidones a formicis sic dicti. 320. C. Κλώμακες. 330. C. 333. C. Γενεύς. 335. A. Ἀτραχες. 337. B. [* hodie legitur apud Lycophr. ἄρπαγας vid. Steph. v. ἄτραξ. et ibi Holsten.] [P] 343. A. σίγυμνον. 344. A. de Myrina. 351. B. εἰς τὴν τόξα. 375. A. σίγυμνον pag. 381. B. πλόκαμος πηγὸς, i. e. λευκός. 403. C. de morte Castoris et Pollucis. p. 410. A. αὐ· θόμαιμοι

Θόμαιμοι. 410. C. πέτρα Φαληριώσα. 424. A. καδμίλος. 487. C. λέπας, i. e. ὄρεινὴ τερα-
χυτης. 488. B. ἐγχώρος, pro ἐγγχώριος. 488. C. de Phereclo. 522. A. 557. C. ἄρταμος, i. e.
μάγειρος, κρεεργός. 577. C. Κρηθμός ap. Lycophr. non κρηθμός. 582. B. ὑλάτης Ἀπόλλων,
ab Hyla urbe Cypri. 596. C. τυπωτὴ τῷ τροχῷ τόρμα. 598. B. πρύλεις. 601. A. Κρωσσοί.
603. B. ἴσμα ἴδρυμα δηλοῖ παρὰ Λυκόφρ. p. 607. A. Ἀμπρεύειν. 623. B. Σισυφεὺς, γράωνη,
πέτρα. 633. C. de voce Δάειρα. 648. B. ταυρόμορφον τύπωμα, i. e. nauis, quae Europam
rapuit. 667. A. ἀμαλάπτεν. 691. C. τὸν ἄδην παρὰ Λυκόφρ. καθὰ τινες νοῦσι τόχοις ὁ
Ἡρακλῆς ἐδεξιώσατο, βαλὼν ἐκείνον. 714. A. 741. B. ἀγνίτην ἄλα. 748. C. ἔγκαρος, i. e.
ἐγκέφαλος, μοῖρα χολαί. 768. B. ibid. Ἀγκαῖος. 773. C. Φηλώσας πρόμον. 781. A. τὴν
Σκυῶρον αἰγίλιπα ἔφη. 782. B. de Theseo. 782. C. Ἀθηναῖ σκυλητρία. 818. B. 825. B. 827. B.
αἰλυβδήσασα. 841. A. 842. C. 868. B. C. λήτιν φησὶ τὴν αἰχμάλωτον. 877. C. Argonautas
Μινύας vocat. 880. C. Γραικοί. 840. A. 893. B. 894. B. ὅτι ὁ μέγας Δίας ἄτρωτος δῖχα γὰρ
τῆς πλευρᾶς. 934. C. ξυνδακος. 959. B. Φαληριώσα σπῖλος. 960. C. δαπταί αἰ μυῖαι. 962.
C. σίφλος. 972. B. 988. C. μαιμαλλόνες. 989. B. Ἀρπύνα. 1051. A. τόμμερον μαντίν λέγει.
1057. C. 1076. B. Ἀθηναῖ σάλπιγγ. 1139. C. ὀλίζον, pro ὀλίγον. 1160. A. quomodo ortum
huius describat. 1168. B. 1169. B. 1187. A. B. De Dardano. 1204. C. naues ἰσλοπέζες ἔφη.
1215. A. 1273. B. τὰς ἀγκύρας, ἔκτορας πλημμυρίδος ἔπε. 1283. C. ἐκτόρεος, κερά. 1292.
C. Θρύλλιγμα. 1307. C. λοφνίδες, αἱ ἐξ ὄρεος μονόξυλοι λαμπάδες. 1313. B. 1321. A. de Ereo.
1323. C. σύφαρ. 1330. A. 1348. C. Odyss. 1384, 8. 1385, 64. εὐῶπες κόραν. 1388, 63. de Co-
dro. 1391, 37. Ταμᾶσιος κρατήρ. 1409, 16. 1435, 50. 1462, 43. δαπταί. 1466, 30. Fr. 1473,
46. Fr. 1490, 12. 1493, 46. 1494, 63. 1495, 25. 1501, 50. κηλωσά. 1527, 33. 1529, 51. 1534, 25.
55. σύφος. 1536, 18. πλόκος. 1539, 49. 1557, 51. 1558, 10. 1571, 27. ἐπέσιον. 1573, 14. ζυγά-
σερ [non exstat]. 1604, 14. Βάβαξ. 1604, 60. 1605, 3. Ληκτηρίαν. 1613, 34. Αἶα. 1614, 1.
1631, 27. Ἐρπιδ. 1633, 6. ἐγκέφαλον. 1639, 13. 1644, 53. 1651, 13. 1653, 16. λοφνίδων.
1665, 64. 1667, 43. 1676, 29. 1680, 33. 1683, 43. 1685, 57. 63. 1686, 39. 1691, 53. 1696, 44.
1697, 56. 1701, 23. 1709, 45. 1712, 5. 1714, 46. 1728, 16. 1733, 31. 1747, 15. 1750, 23. 1751,
51. 1760, 48. 1761, 30. 1765, 9. 1769, 14. 1771, 43. 1787, 19. 1788, 59. 1795, 15. 1802, 63.
1806, 44. 1809, 45. 1816, 6. 1835, 28. 1854, 25. 1857, 62. 1860, 56. 1861, 35. 1885, 64. 1894,
49. 1895, 36. 1898, 47. 1900, 26. 1902, 43. 1908, 43. 1910, 17. 1914, 24. 1941, 43. 1943, 5.
1947, 23. 1967, 25. Lycophronis ἀντίγραφα siue codices veteres. 582. 1569. Eius scholia-
stae, siue ὑπομνηματισαί. 302. 1528. [P]

Lycurgus. 1816. Rhetor. eius Fragm. de Ilio, eiusque excidio. 460. A. 855. Thrax. 673.

Lydus, ὁ Λυδὸς Φησι. 1320.

Lyricus incertus. 460. 876.

Lyfianias. p. 1075. C.

Lyfias. Odyss. χρυσῶις χερσὶ βόις. p. 1401, 10. 1167. 1394.

Κατὰ Ἀνδρονίκον ἐν τῷ περὶ ἀσεβείας. p. 381. B.

Lyfis Pythagoricus. 360.

Μάγειρος. Odyss. 1604, 27.

Malacus historicus. 1093.

Manethon. ἐν τοῖς πρὸς Ἡρόδοτον. p. 857. C. (957.)

Maronita, comicus. 885. vid. Sotades.

P p p 2

Matreas

Matreas ὁ Ἀλεξανδρεύς. Odyss. 1580, 27. 1382.

Matron, parodus. p. 198. 261. C. 310. B. 871. B. ὁ περίπυτος παρωδός, Βυλβίνας ἄς ἐν χέρσῳ θρέψε Διὸς παῖς ἄσπετος ὄμβρος etc. 1053. A. Odyss. 1382, 60. 1665, 33. 1700, 4. Maje Μάντρω. 1094.

Medicus liber. 410.

Melanthius Tragicus. 1204.

Meleager Gadarensis. Homerum Syrum dixit. p. 868. A.

Menander. εἰ μὲν δὴ τίνα πόρον ἔχεις, εἰ δὲ μὴ νενάηκ' ἐγώ. p. 66. C. ἐπέπασα ἐπὶ τὸ τάριχος ἄλας. 73. C. εἰ δ' ἐστὶν ἔτος τὴν κόρην διεφθορώς. 191. B. ὁ προσίων γέρον αἰεὶς παρ' ἑ τὸ φέρονιον τρίτην ταύτην ἐπείαμεθ' ἡμέραν. 742. C. λυκοφίλιοι μὲν εἰσιν αἱ διαλλαγαί. 809. C. βοίδης, i. e. πρῶτος, εὐήθης. 962. A. ἔγωγ' ἐπίσταμαι ξινᾶν, i. e. ἀπατᾶν. 998. A. ἀλάβασον, πρὸ ἀλάβασρον. 1161. B. λελεμένη γὰρ ἡ ταῖρα, καὶ διαφανὲς χιτωνάριον ἔχουσα. 1166. C. 1173. C. Odyss. Fr. 1412, 15. ἡδυλίζειν. 1417, 21. Fr. 1440, 50. 1504, 63. 1547, 28. Φάνιον. 1571, 3. 1595, 63. 1647, 58. 1724, 53. ἀστὴρ τῆς νέας κωμωδίας. 1776, 48. Fr. 1781, 2. 1799, 16. Ex Aelio Dionys. 1822, 43. 1833, 58. 1840, 3. ex Athenaeo. 1854, 7-12.

Menecles. p. 1322. C.

Menecrates. p. 363. B. 3. 6. bis. 859.

Menedemus. 279.

Menogenes 23, Boeotiam Homeri tribus et viginti libris exponit. p. 263. C.

Metaclides. p. 84. B. 1594. Ita recte ed. rom. licet Tutiani codd. quidam et edit. Eustathii Basil. habeant Μεγακλείδης.

Militides. 1669.

Mimnermus. Odyss. 1632, 27.

Mnaseas Locrus vel Colophoneus συνετάξατο τὰ ἐπιγραφόμενα Παίγνια. 1163.

Mnemon grammaticus. 1591.

Μνησίμαχος, Comicus. festiue dixit, ὅτι ὕπνος, τὰ μικρὰ τῆ θανάτου μυστήρια. p. 981. A. Odyss. 1717, 43. (1719.)

Moero [Μοιρῶ Βυζαντία ποιήτρια] eius versus de aquila p. 1351. B. Odyss. 1713, 1.

Moschus Syracusius. 611.

Musaeus. ἀκτέσεις νόσων conscripsit. p. 4.

Myrmex philosophus et dialecticus. 361.

Myronis carmen in Neptunum. 927.

Mythographi quidam. 151.

Naucrates quidam Erythraeus commentarium in Homerum scripsisse dicitur. p. 267. A. 1155. ubi Sophista dicitur.

Ναυκρατίτης σοφός. 1259. [Athenaeus.] 1381.

Nauicae

Nauficae dramatica. 381.

Naxiacorum scriptor, v. Philetas.

Neanthes Cyzicenus. Odyss. 1564, 33. 1571, 7.

Neocles Crotoniata. 1686.

Neoptolemus γλωσσογράφος. p. 757. A. Odyss. 1817, 21.

Neoptolemus ὁ παριανός. p. 1347. B. [P]

Neoteles Grammaticus. p. 715. B. (717.)

Nicanor. 215. ψολόντες ἐχιδνῆς p. 287. C. ἀκοσαὶ κριθαί. 658. C. βληχρὸν μὺς οἶα
μυληβέρει ἐν χροὶ νύγμα. 705. C. 917. A. βακαῖος ὁ ἄγροικος. 962. A. 1017. A. 1057. A. 1061.
Φιττάκια. 1210. C. de rofa. 1295. A. 1476. Odyss. Σισύμβριον ὁσμηρέν. 1504, 41. 1538, 43.
ἐλάνη. 1571, 9. 1632, 7. ψυκτῆρες. 1632, 10. 1714, 36. 1863, 52.

Ἐν γεωργικοῖς. 906. A. ἐν θηριακοῖς. 948. (984.) B. ἐν γλώσσαις. 1714. 1295. B.

Nicanor, ὁ σιγματίας ἐπικληθεῖς, διότι ἐπολυλόγησε περὶ σιγμῶν. 20. A. 107. B. 302.
B. 905. C.

Nicias. p. 496. C. Grammaticus. p. 539. A.

Nicodorus. 1862.

Nicostratus. p. 677. A. p. 917. B. 1207.

Nonnus (ὁ τὰ Διονυσιακὰ ποιήσας) εὖ εἰδὼς πόνον ἄλλον ἐπὶ ζονόεντι κάρητι. (407.)
409. C. κάρητι. 700. C. ὄγκον ἔχων ἐγκύμονι κάρητι i. e. κεφαλῇ. 701. A.

Nymphodorus. Tenedum καλλυγύναικα vocauit. p. 875. C. Odyss. 1503, 33.

Oenomaus. 776.

Oppianus (Κίλιξ ποιητής) ὅτι ἡ τρίγλα τριγόνοις γοναῖς ἐπωνόμασα. 87. B. ἡ διασφάξ
τῆς ῥίνης. 134. B. 255. B. γλαγόεσσα μύξα. 310. B. 329. C. λατύσσεσθαι. p. 381. B. ἡλέμα-
τον, compositum ex ἡλὸν et μάταιον. 437. A. μύξα γλαγόεσσα. 440. B. 483. 636. ευρωπὸν
σπήλαιον. i. e. εὐρύ. 672. B. 679. ὀχθίζων σφακέλω. 709. A. 865. B. 871. ληϊδὴν φησὶ τὴν
αἰχμάλωτον. 877. C. διασφάξ. 897. C. 950. ἀγκίστρι ἔρκος. 969. A. (ὁ γλυκύτατος) 994. B.
1023. A. 1188. de Delphine 1221. B. 1231. B. φλέγμα λέγει τὴν θερμὴν φλόγωσιν. 1239. B.
ἐγχελὺς, παρὰ τὴν ἰλὺν. 1240. A. ὄσρακα συμπλατάγησε. 1290. C. ὁ λύθρος πρὸ τοῦ λύθρον.
1309. B. Odyss. Fr. 1406, 34. σομάτεσσι. 1412, 28. 1450, 21. Fr. 1468, 16. Fr. ὀφέλλιμος.
1472, 32. 1476, 59. 1477, 6. 1505, 14. πομπίλος ἰχθύς. 1509, 17. 1523, 33. ἐλάτας βλωθράς.
1532, 45. Σαργεί. 1538, 14. σίντησι μέγαν πόνον. 1549, 23. 1595, 57. 1650, 50. 1676, 48.
1590. 53. 1715, 41. 1716, 26. 1728, 53. 60. 1751, 15. 1831, 57. εἰσιθμῆς. 1847, 49. 1851, 43.
1934, 26.

Oracula. 301. Odyss. 1697, 43. 45. 53.

Orpheus. 4. 299. 817. Odyss. 1840, 58. ei tributum poema σφαῖρα in honorem Lini.
1163. 1235. Eius ἡμέραι. 1842.

Orus (Ὁρεός) Grammaticus. p. 857. C. p. 859. C.

P p p 3

Othryones

Othryones Grammaticus. 1290.

Παλαίος τις. 43. 64. Παλαιῶν τινες. 65. 72. οἱ παλαιοί. 63. 68. 69. 71. 72. 73. 74. bis et passim frequentissime.

Palaephatus. 76. 817. ὅτι οἱ ἵπποκένταυροι δεξιοὶ κελητίζεν ἦσαν. p. 102. A. ὅτι Αἰνείας ἀνῆλθε τὸν Πρωτεσίλαον. 363. B. de Niobe. 1368. A. *Odyss.* 1382, 48. 1504, 57. 1684, 23. de Spbinge. 1769, 9. 1859, 47. [P]

Pamphilus. p. 922. C. 1336. B. *Odyss.* ἐν τῷ περὶ γλωσσῶν. 1572, 41. [1571.]

Panaetius. *Odyss.* 1946, 23.

Pancrates, poeta Alexandrinus. 1616.

Pantaleon. 1382.

Pappus. *Odyss.* 1567, 60.

Parabates (Iulianus) ἐν τῷ εἰς τὸν ἥλιον ἐγκωμίῳ. 38. B. Mineruam esse prouidentiam. 83. C. ἔν τινι μύθῳ, ἧ ἡ ἀρχὴ, πλεσιῶ ἀνδρὶ πρόβιατα ἦν πολλὰ γράφεται, etc. p. 160. A. ὅτι οἱ δίοσκυροι εἰς τὰ δύο ἡμισφαίρια τῆ παντός ἐνοήθησαν. 410. B. ὅς περ παρὰ τῷ Ἰσλιανῶ ἐπὶ τῶν ὤμων φέρει τὰ τρόπαια, etc. p. 600. C. 728. A. 877. C. 1190. A.

Epistolarum eius mentio fit p. 800. A.

Parmenio, Βυζάντιος ποιητής. *Odyss.* 1500, 6. 1635, 7.

Parmeniscus. p. 854. A.

Párodiae. 285. B. 310. 413. 902. παρωδός. 728. 1075. 714. B. Ἀκέρτε ναοί, pro λαοί. 1108. C. v. in Hegemon, Matron et Timon.

Parrhasius Ephesius. 1593. 1594. 1655. *Odyss.* 1698, 59.

Parthenius, versus eius de fonte prope Glaphyras, in quem nymphea mutata fuerat. 327. C. quid sit ἀμφίδετος φιάλη apud Graecos. 1299. C. *Odyss.* 1776, 34.

Pausanias (in Lexico) p. 84. B. 183. 206. bis. 207. 219. 408. 584. 1313. 1864. ἐν ταῖς κατὰ σοιχεῖον. 1158. Ἀργεφόντης, ὁ ὀφιοκτόνος. 103. A. 106. B. de voce ἐνίλλαν et ἰλλῶ πτειν. ib. βυσσαύχην. 107. A. 219. B. 250. B. θεὸς θεὸς οἱ παλαιοὶ ταῖς ἀρχαῖς ἐπέλεγον ἐπιφημιζόμενοι. 258. B. 274. B. bis. de prouerbio ἀληθέστερα τῶν ἐπὶ Σάγρα. 278. A. (in Lexico Rhetorico) de Amyri. 298. A. 302. B. μίλτος ἐλέγετο καὶ ἡ ἐρυσίβη. 310. C. 326. C. 331. A. de prouerbio, Τετταλικὸν σοφισμα. 331. B. de Embaro. ib. γαῖον, δέξυ ὀλοσιδήρον. 344. A. de prouerbio, Δετταλικὸν σοφισμα. 331. B. de Embaro. ib. γαῖον, δέξυ ὀλοσιδήρον. 344. A. Adrasteiam a Nemese diuersam esse. 355. C. μὴ εἰκὴ τὴν Ἀβυδὸν. prov. 357. A. Diana ἀγροῖκα. 361. C. δῖοι οἱ φθῆρες. 368. A. κάρδακες, genus militum, barbare loquentium. 368. C. ἐν καρὶ τὸν κίνδυνον. prov. ib. 389. C. περὶ τεττίγων. 396. A. 403. A. ἐκπλωμένος ὁ συνήθης τινί. ib. C. δορύζενος, ἀπὸ ζένος. p. 405. C. de prov. ἀργεῖα φορὰ. 286. B. ib. Prov. Πατέρα μὲν δέξυ, Πατέρα δὲ κηρυκεῖον προῖσχόμενος. 408. A. Πτισσάνη. 437. A. 487. A. de voce Φρεδός. p. 574. B. Κυμβάιον εἶδος τι ποτηρίας. 584. B. Ἄλλος ἕτος Ἡρακλῆς. prov. p. 589. C. de significatione vocis τόρμη. 598. B. ὅτι αἰγὶς τὸ ἐκ τῶν σεμμάτων πλέγμα. 603. A. εἰρηνάζειν, τὸ περιάπτειν ταῖς ἡμέραις συκαῖς ὀλύνθους. 653. C. de voce ἀρδάνιον. 707. B. 735. C. τὴν κρέαγαν etiam λύκον dici. 747. A. de voce κρατευταῖ apud Hom. v. 215. Iliad. I. p. 749. A. Διὸς ἐγκέφαλος. prov. p. 757. C. de festo, dicto αἰώα. 772. B.

772. B. χιλός, pro χλόη. 773. A. de Halcyoniis. 776. B. de Prov. ἀρχὴ σκυρία. 782. C. ὅτι τὴν δορὰν ἀσπάθητόν (vel ἀνύφαυτόν) τινες ἔπον χλαῖναν. 787. A. 799. B. 801. C. 823. B. ὅτι ἐν γάμοις τρεῖς αἰμάξης ἐκάθηντο μέση ἢ νύμφη, [P] ἐκάτερθεν δὲ ὁ νυμφίος καὶ ὁ πάροχος. 833. C. ἐν ὄλμῳ ἐκοιμήσω. Prov. ἤγεν, μαντικός ἐγένε. 836. C. 837. C. κρεπέζαι. 867. B. 870. B. de voce προτέλεια. 881. B. εἰς μελίσσας ἐκώμασας. Prov. 897. C. Ζυγώσω, καθέξω, δαμάσω. 956. A. ἰδύς τες μάρτυράς φησι. 1158. B.

Periegeta (Dionysius) p. 192. C. 262. C. 277. B. 279. A. σφυρὸν ἀκέμ. 310. A. 429. B. τὸν Ἰσικὸν κίλπον δράκοντι εἵκασε. 585. C. 725. A. 905. A. 975. A. 994. B. 1110. A. 1175. A. Odyss. 1387, 47. de Atlante. 1390, 10. 1462, 32. 1468, 57. 1478, 38. 1484, 19. 1491, 8. 1502, 24. 1521, 30. 1545, 43. 1561, 13. 1582, 5. 1659, 28. 1688, 10. 1711, 60. 1716, 36. 1913, 41.

Peripatetici. 511.

Phaenias, auctor est, in Chersoneso tribus diebus pluiffe piscibus. p. 35. B.

Phalaris. 1485.

Phanodemus. Φαύλως Ἀφροδίτην, νομίζει τὴν Δάειραν. 648. B.

Phantasia Memphitis. 1380.

Phemonoë. 4.

Pherecrates. p. 707. B. δώσει δὴ σοι γυναῖκας ἐπτα Λεσβίας. 741. B. Νῦν ἐπιχέσθαι τὰς κριδαὶς δέ, πτίττειν, φεύγειν, ἀναβράττειν, αἰνῶν. 801. C. ib. iterum. λοπὰς παφλάζει βαρβάρους λαλήμασιν. 1290. C. σεωματοδέσματα. 1369. C. Odyss. 1405, 23. 1428, 60. 1438, 38. 1445, 42. 1456, 53. ex Aelio Dionys. κραιβαρῶν. 1461, 26. 1484, 50. 1528, 47. 1571. 1624, 50. 1632, 30. Eius iambi. 741. Pherecrates ἐν Ἰωνῶ. Ἰπνῶ ἀνέπλησα τ' ὀφθαλμῷ πάλης Φυσιῶν τὸ πῦρ. 899. A.

Pherecydes. 9. de Daira. 648. B. 1348. A. Odyss. 1387, 28. 1548. Syrius. 1786. Babylonius. 1757.

Philemo. μεθύει, διαγραμμίζει, κυβεύει. 634. A. De voce κολώνη. 880. B. μεμίσθω-τάί με δέλης πρῶϊαν. 1142. C. ὡς σεμνίον δὲ τὴν προσωδίαν λέγω. 1146. C. Vbi agitur de accentu vocis λῆδιον, quam Philemo παροξύτονον esse voluit, vt σεμνίον. χαῖρε πάππα φίλτατε. 1283. B. 1299. C. 1368. A. Odyss. 1707, (1701.) 7. 1964, 8.

Philemo ἐν νόθῳ. 1142. 880. Comicus. 1368. 1299.

Philetaerus. Odyss. 1624, 55.

Philetas. Var. Lect. p. 1235. B. Odyss. 1885, 51. Philetas vel Callinus Naxiaeorum scriptor. 1883.

Philiadis Megarensis epigramma. 266.

Philinus. p. 1295. B.

Philippides. Τυρὲς καὶ ταρήχης. 73. C. 1085. Odyss. (Συρακῆσιος) 1503, 33. 1571, 13. 1646, 15. 17.

Philistides. Ἐν Συγγενικοῖς, Ὅτι πάλαντες παρὰ τοῖς ἀρχαίοις οἱ νεοί. p. 84. C. Philo.

- Philo. p. 73. C. p. 909. A. Odyss. 1540, 4.
- Philo (Erennius) p. 855. A. 907. A. Odyss. 1698, 28. 1727. 1871, 48.
- Ἐν τῷ περὶ διαφορῶν σημαινόμενων. p. 831. A. p. 906. C. [P] 855. 907. 909.
- Philochorus. 776. Quare Linus ab Apolline occisus sit. p. 1163. C.
- Philomedes Lesbios. 47.
- Philoponus. ὅτι γελοῖος ὁ καταγέλαστος. γελοῖός δὲ, ὁ γελοιοποιός. p. 906. C. Odyss. (περὶ λέξεων διαφορῶς ταναμένων) 1681, 1.
- Philostratus. Apud eum multa σολοικοφανῆ reperiantur. p. 236. C. 1157. B. 1697. 1701. Odyss. 170. 12.
- Philostratus ὁ νέος. De Orpheo fidibus canentē inquit: Οἱ δάκτυλοι δὲ τοῖς μίτοις ἐπεπετάνουντο. p. 1108. A.
- Philoxenus. Τὸ κολῶδες ἀπὸ τῆς κλῶς derivat. 154. A. ἐμπαπέως. i. e. σπεδαίως, quasi ἀμπεπέως, ἦγεν ἅμα ἔπει καὶ λόγῳ. p. 612. C. 1691. Sidonius. 579.
- Philoxenus ὁ Κυθήριος. p. 1192. C. Odyss. Fragm. 1388, 64. περὶ Ῥωμαίων διαλέκτε. 1570, 38. 1558. 1598, 6. 1613, 39. 1746, 3. 1770, 9. 1784, 60. 1817, 26. Κυθήριος. Fragm. 1558, 15. 1887, 50. de dialectis Romanorum. 1570.
- Philyllius. 440. Odyss. 1533, 10. 1571, 4.
- Phocion. p. 62. B.
- Phocylides. 263. 313.
- Phrynichus. p. 407. C. Odyss. 1430, 62. 1555, 64. 1731, 44. 1741. 1862, 19. Tragicus. 951.
- Phrynichus Μῦση ἐβελόμην ἂν ἡμῖν ὥσπερ καὶ προτῆ. 1112. B.
- Phylarchus. πολεμίας σάλπιγγος ὃδ' ἐν ὕπνοις ὑπομένει ἀκῆσαι. In hominem inbellem. p. 1242. C. Eius historia. 1668.
- Phylax historicus. 877.
- Pindarus. meminit Homeridarum. p. 4. Rhapsodos vocat ῥάπτων ἐπέων αἰοιδῆς. p. 6. B. μαντεύειο Μῆσα. p. 9. B. Μῆσα ἀνέηκέ με. p. 9. C. μαντεύειο Μῆσα, προφατεύσω δ' ἐγώ. p. 9. C. ἄτερ εὐνᾶς ἐκτῆσαντο λίθινον γόνον. p. 23. C. Aurum Soli tribuitur, et argentum Lunae, καθ' ἅπερ ἐν τοῖς τῆς Πινδάρου φέρεται, p. 25. A. Sceptrum vocat σκάπτον. p. 25. A. 12. Hyperborei asinum immolabant Apollini. p. 36. B. πάντα θύειν ἑκάτον 49. A. Apollinem vocat εὐρυφαιέτραν, 52. B. ἄμπαλον, τῷ τε δέυτερον πάλον καὶ κλῆρον ἐπὶ μερισμῷ. 64. C. Herculi Pylum obsidenti refliterunt Neptunus et Apollo. 97. A. 104. 108. 128. 138. Κέχλαδα. 153. C. ἀνέηκέ μοι ἡ Μῆσα, 179. A. στρατὸς νεφελῶν. ib. Locrenses epizephyrios laudat. 277. (227.) B. 291. A. 303. C. Βωμῆ θέναι. i. e. πλάτος. 309. B. 311. B. Rhodios laudat. 314. C. μάτρωας dixit γονέας μητρός. 316. A. 317. A. 336. 338. 345. C. τυφάων, pro τυφῶν. 346. A. βάτεια, pro βάτοι 351. C. νίκη μίγνυσθαι, pro νικᾶν. 382. C. Τύμβος ἀμφίπολος ὁ κύκλω περιπολέμενος. 394. C. Θαυματά, pro θαυμαστά. 400. B. Crebro vitur voce μίγνυσθαι. 406. A. 413. A. πολλαχῆ ποιῆν τὴν ὑπὲρ καλῆ ἀμοιβῆν λέγει. 416. A. (ὁ πολὺς

λίνες λυρικός) στρατὸς νεφελῶν. 471. C. ἀκέντητόν τινα ἵππον ἐπαινῶ ὡς εὐπρόθυμον. 479. A. θέναι βωμῆ λέγει τὸ πλάτος. 553. B. αἰδομένῳ πυρὶ χρυσὸν ἔκασσε. 603. C. (ὁ μεγαλό-
νους Πίνδαρος.) [P] 604. B. Τοῖς ἡττωμένοις ἐπικρυφὸς ἐστὶν οἶμος. 621. C. δυσπαλές. 674. A. 713. A. κέχλαδα. 723. C. σκιᾶς ὄναρ. 757. B. 775. C. ἀκέρδεια λέλογχε θάμινά κακη-
γόρω 790. A. de Rhefo. 817. B. γλυκὺς ἀπείρω πόλεμος. 841. B. τὰς τῆ Διομήδους ἵππους
πρόβατα καλεῖ. 877. C. 882. B. Διὸς αἶψαι πανδόκῳ. p. 907. C. ἐπεὶ φῆρες, δαὲν ξιπᾶν
μελιηδέος οἴου. 916. B. de Apolline alicubi ait, ὡς βήματα ἐν πρώτῳ κιχῶν παῖδα ἐκ νεκρῶ
ἄρπασε. 917. B. ἀργυρεὰ κέρατα. 917. C. Βοιωτία ὡς. 954. B. 975. C. παλαιὰ μὲν εὐδὲς
χάρις. 982. C. 1006. B. de Ergino. 1076. B. ἀγαθὸν εἶναι νῆϊ δύο ἀγκύρας ἀπεσκήμφθαι.
1078. A. Herculeum origine Argium esse. 1175. B. ἰχθὺν παιδὸς φάγον τὸ κῆτος φησι. 1221. B.
1237. C. Ζεὺς ἐγχεικέραινος. 1240. C. γλαυκῶψ, γλαυκῶπος. 1279. A. 1334. A. ἔντεα
τὰ ἄρματα. 1350. B. Pindari ἀστυγοποιηθεῖσα ᾠδή. 1336. ἐν παρ' ἐσλὸν σύνδυο πήματα
δαίοντα βροτοῖς ἀθάνατοι. 1363. C. Odyss. Ὑπεριονίδης. 1383, 37. ἑραινίαν κίονα. 1390, 19.
40. γλυκὺ τραγάλῳ. 1401, 49. αὐτὸς δὲν φυᾶ εἰδοτάς. 1404, 23. διάβολος ἀνθρώπος. 1406,
15. 1419, 15. ἔρηνχος. Fr. 1422, 46. ἄρρεν πατρίαν. 1426, 48. 1427, 9. 1428, 34. 1429, 16.
1430, 61. 1441, 13. 16. 1454, 8. 1463, 4. 1480, 21. 1488, 31. 1490, 38. 1527, 59. γλέφαρα,
1534, 63. 1535, 50. 54. πίσα. 1554, 43. Λεύκιππος Περσεφόνῃ. 1562, 37. ὀχεῖν. 1577, 45.
1581, 53. 1589, 53. 1591, 8. 29. 1596, 18. ἐρχησὴν. 1602, 23. 1605, 8. εὐδαιελος. 1613, 35.
1614, 61. 1636, 8. βέλη φρονεῦτα. 1639, 11. φίντης. 1648, 4. 1649, 5. 1657, 14. 1668, 8.
1681, 50. 1684, 23. 1687, 37. 1689, 9. 37. 1702, 4. 1712, 5. 10. 1713, 3. 1721, 16. 1796, 1.
1882, 2. 5. 1859, 35. 1867, 23. 1872, 44. 1875, 37. 1919, 19. 1930, 3. 4. 1934, 29. ὁ γράψας
ἐν ἐπιγράμματι Πινδάρου περὶ τῆ Πανός. 1917. Πινδαρικός μῦθος. 89.
Ἐν Πυθιονίκαίς. ἐσθλὰς προ ἡσθίης. p. 287. B. χερσὶ παμφόρῳ. 1238. A.
Ἐν Ὀλυμπιονίκαίς. αἶτος, i. e. ἐνδιαίτημα. 381. B. 714. C.
Ἐν Ἰσθμιονίκαίς. 65. B. Odyss. 1715, 63.
Ἐν τοῖς τῆ Πινδάρου. 338. B. vbi de Magnete, genitore Centaurorum. Pindari scholia-
stae. 881.

Plato. ἔχων τὰς ἀνδραποδώδεις ἐπὶ τῆς ψυχῆς τρεῖς. 79. A. 261. B. 263. A. γενναῖος
σῦκα. 545. C. per auream catenam apud Homer. Iliad. Θ. solem intelligit. 695. A. ἐπηλυ-
γασάμενος, ὁ προβαλόμενος καὶ ἐπισκιασάμενος. 809. C. 882. B. δημῶσθαι, pro παίζειν.
901. A. ὅτι ἐδὲν ζῶν λυπόμενον ἄδει. 1078. B. κερασβόλα λέγει τὰ σκληρά. 1154. A. ἐθ-
ρεύετο λινος αὐτὸς ὑπὸ ἔρωτος. 1164. B. Ratio viuendi apud Siculos Platonis non placuit.
1358. A. Odyss. 1389, 44. 1390, 14. 1415, 64. 1441, 27. 1503, 14. 1554, 5. 1638, 11. 1655, 57.
1701, 30. 1704, 36. 1713, 13. 1724, 49. 1770, 5. 1946, 23. ῥάμφος. 1403, 37. θριπῆδες αὖ
ξυλήφια. 1403, 37.

Ἐν Φαίδρῳ, de Prouerb. γλυκὺς ἀγκών. 791. A. Odyss. de inuentore τῶν Περσῶν. 1397,
π. 1713, 13. [P]

Ἐν ἀπολογία Σωκράτους, ὅτι οἱ ἀνθρώποι μάλιστα χρησμάδουσιν ὅτ' αὐτὸν μέλλωσιν ἀποθα-
νεῖσθαι. p. 1089. C. in Sophista. 1403. Platonis ὑπομνηματισαί. 1397.

Ἐν ταῖς πολιτείαις. 1129. C. ὅτι ὁ Θεὸς ἀγαθός, ἐδὲν δὲ ἀγαθὸν βλαβερόν. 1363. A.
Odyss. 1441, 29. 1573, 51.

Ἐν Νόμοις. ἀξιοὶ καὶ τὰς γυναῖκας γυμνάζεσθαι τὰ πολέμια. p. 1159. C. 1177. 1333.
Odyss. 1397, 18. 1448.

Ἐν τῷ περὶ ψυχῆς. Odyss. 1450, 26. 1959, 61.

Theaeteto. Odyss. 1601, 46. Menone 1173. C. Charmide. 1441.

Symposio. Odyss. 1632, 11. 1655.

Νόμων α'. Ταῦτα τὰ πάθη νεῦρα ἦν σμίρεινδοί τινες ἐνῆσαν, σπῶσι τε ἡμᾶς, καὶ ἀνδρεί-
κωσιν ἀλλήλοις. 1333. B. Odyss. 1448, 6. Platonici. 79.

Plato Comicus. Ἐν μὲν σοι τὴν θάλασσαν ἀποδώσει ἐκὼν, εἰ δὲ μὴ. ταῦτα πάντα
συντριανῶν ἀπώλεσα. 66. C. 302. C. εἰκάσιν ἡμῖν οἱ νόμοι τοῖσι λεπτοῖσι ἀρχαίοις, ἀ τῶσι
τοῖχοις ἢ φάλαγγ' ὑφαίνεον. 924. A. τὰ τραγήματα vocavit ἐπιτραπεζώματα. 1141. A. de
Prouerb. ὁσράκη περιστροφῇ. 1161. C. ἐκμυσιζεν. 1282. R. penem vocat δέμας. 1283. B. ἄγην
σος, ἄσπλανγχνος etc. 1345. B. Odyss. Fr. 1479, 45. 1761, 36. 1817, 57.

Ἐν Κλεοφῶντι. Odyss. 144, 25.

Ἐν Ἑορταῖς. Odyss. 1547, 59.

Plutarchus. 429. 700. 1274. dicit, Dioscuros primos fuisse appellatos ἀνακτας. p. 21. B.
ὁ μέγας Περικλῆς ὀνειδισμόν τινα ἔχεν διὰ τὸ τῆς κεφαλῆς πρόμηκες. 207. A. 314. C. ety-
mologia vocis δραχμή. 421. B. ἔτω δὲ ἱερὰ καὶ τέχνη πόλεως. λέγει δὲ πᾶς χρήσιμά τινα
περὶ τέτων καὶ Πλευταρχος. 449. A. voce αἰλῶν saepe de gaudio vtitur. 555. B. 669. C. Τὸ
νάφθα. 700. C. δοκᾶνα Διοσκύρων ἀφιδεύματα. 1125. C. 1133. A. Odyss. ὁσπερία κερὰς-
βόλα, 1405, 18. 1447, 64. 1500, 64. 1557, 5. 1657, 8. 1710, 37. 1735, (1835.) 55. 1849, 10.

Ἐν τῷ περὶ ποταμῶν. ὄρος βαλινᾶων. i. e. βασιλικόν. p. 381. (387.) B. Odyss. 1854, 26.

Ἐν συμποσιακοῖς. p. 748. C. Locus prolixus adducitur, in quo Plutarchus explicat verba
illa Homeri, Τίω δὲ μιν ἐν καρὸς αἴση. 757. B. 1154. A. ὅτι ἐργεθάνον καὶ κρυερὸν τὸ λυπηρὸν
καὶ φοβερόν. 1187. A. Odyss. 1559, 46. 1189, 36. 1709, 52. 1943, 2. 1363.

Ἐν τοῖς κατὰ τὸν Ἀρατον. p. 1274. B. 1363. in descriptione Rhodi. 314. παροιμιῶν ἀνα-
γραφαί. 298.

Polemo. de Palamede, κυβείας et πεττέας inuentore. p. 228. A. de Arcestrato, ho-
mine gracili et leuissimi ponderis. 1288. C. [P]

Polybius. de Boeotis. 954. B. Thynnos, circa Iberiam Occidentalem, glandibus quer-
eum pasci. 994. C. ex Athenaeo. p. 1015. C. πάστος. 1178. A. Odyss. iudicium de Odyss.
1379, 39. 1483, 60. 1534, 13. 1616, 53. 1779. Megalopites. 1015.

Polycrates Sophista. Odyss. 1387, 28.

Porphyrus. τὸ ἑλομένην dicit σύνθετον ἐκ τῆς ὁλοῦν καὶ τὸ μένος. p. 15. A. Ἐν τῶι τῶν
παρὰ Πορφυρίῳ ἐπιγραμματάων, ἐν ᾧ κεῖται τὸ, σῆμα μὲν ἐν Πόντῳ κεῖται, πνεῦμα δ' αἰὲς
ὃ δ' ἔχει. p. 17. C. ὅτι ἡ Κίλλα ἔχεν ἱερὸν ὃ διέθηκε θαλάσσης πλῆθρα τέσσαρα. 23. C. 33.
An in genealogia Calchantis versus aliqui desiderantur. 51. A. 59. B. 62. de voce ἀτάλαντος.
196. C. 225. B. 263. C. 281. B. Ex eo Epigramma in Iacem adducitur. 285. B. 305. A.
318. C. 322. B. 325. C. 328. C. 329. B. C. 335. 353. A. 359. C. Κτίλος τις, Διὸς ἀπόγονος.
403. C. 413. Ἰξάλον αἶγα τὸν τομέα φησί. 450. A. 554. A. 632. A. de Chimaera. 634. C. 638.
649. C. 650. C. 696. C. 698. 727. B. de talento. 740. A. 757. A. 815. B. 832. C. 837. 913. A.
1075. C. 1099. C. 1208. 1294. A. 1299. C. Odyss. Adducit. Fr. Hesiodi, 1424, 7. 1448, 11.
1467. 24. Μεγαπένθης 1480, 4. 1508, 54. 1687, 33. Epigram. apud Porphyrg. 1698, 23.
1723, 47. 1734, 62. 1737. 1951, 46.

Ἐν

Ἐν τοῖς εἰς τὸν Ὅμηρον. p. 285. B. 1628. (ἔν τοῖς πρὸς Γαιδάλιον παρωδήσας. 387.)

Ἐν τοῖς πρὸς πηδάλιον. p. 487. B.

Porfilus Hierapytnius. 230.

Posidonius. Aristarchi antagonista. in v. 511. Iliad. ζ. pro ῥίμφα ἐγὺνα φέρεα, vna voce legit ῥίμφα. γ. φ. p. 659. A. 1096. A. 1324. 1396. 1485.

Posidonius Stoicus, terram σφενδονοειδῆ dixit. p. 690. B.

Posidonius Philosophus ἐν τῷ περὶ ψυχῆς. p. 910. B.

Posidonius p. 916. (816.) B. βιταίικια 1210. B. de vento ἀργέτης dicto. 1239. A. Odyss. 1485, 63. 1606, 14.

Praxilla. Eius Scolium. p. 326. C.

Proclus. Odyss. 1418, 20.

Procopius τοῖς παλαιοῖς παρὰ μαζὸν ἰσορεῖ ἔλκεσθαι τὴν νευράν. p. 715. B.

Ἐν τοῖς Λιθυκοῖς. p. 452. A.

Protagoras physicus. 773.

Ptolemaeus Afcalonita. p. 369. C. 496. C. 518. B. 524. A. 549. A. 555. B. 556. C. 618. A. 641. C. 106. C. 1080. A. τὸ λιτὶ pro λιτῷ, negavit esse Metaplasium, sed formatum a recto λῖς. p. 1146. C. 1139. 1299. 1387.

Ἐν τῷ περὶ τῶν ἐν Ὀδυσσεΐα προσωδίων. 341. B. 496. 1010. Odyss. 1387, 5. 1493, 29. 1542, 34.

Ptolemaeus, cognominatus Epithetus. In v. 37. Iliad. ζ. pro ὀψείοντες, legit ὁ ψαύοντες. p. 966. A. Ptol. Rex. 773. Philadelphus. 880. Tryphon, 1323.

Pythagoras. 40. eius dictum de Deo. p. 187. B. [P] — 479. 868. 951. 1090. 1131. 1342. 1615. 1686. 1701. 1838. 1870. 1961.

Pythagorici. 37. 816.

Quintus. (Κοῖντος) ἐν τοῖς μετὰ τὸν Ὅμηρον. p. 5. C. 136. C. 352. A. Odyss. 1608, 2. 1698, 47. ὠρυθμός. 1702, 10.

Οἱ κατὰ σοιχεῖον τὰ Ῥητορικά ἐκθέμενοι. 988. Vide supra, Lexicon Rhetoricum.

Rhetor. ἐν ἐγδόῳ λόγῳ. p. 55. C. rhetor vetus. 637. 936. Rhetores. 393. 394. 568. 1001. 1060. etc.

Rhetor Alexandrinus. 1761. Cilix. ἐν τῷ περὶ ἰδεῶν. p. 1133. B.

Rufus. de signific. vocis γλατῆς. p. 522. B. p. 716. B.

Salpe mulier. 1163.

Sannyrion Tragicus. 1288.

Salustius. πύρι ἄρα ἐώκει ὁ ἀνδραπὸς ἐξάπτοντι πάντα τὰ παρακείμενα. p. 513. B.

Sappho. ἄγε μοι δία χέλυ φωνάεσσα γένοιο. p. 9. C. eius scolium. 326. C. 407. C. ἀνεμος κατάρης. 603. B. eius aenigma de epistola ἐστὶ φύσις θήλεια καὶ βρέφη σώζουσ' ὑπὸ κόλπῃς αὐτῆς, ταῦτα δ' ἄφωνα βοᾶν ἴησι γεγωνῶν καὶ διὰ πόντιον οἶδμα. 632. A. Ἀσέρες μὲν

μὲν ἀμφὶ καλὰν τελαάναν ἀψ' ἀποκρύπτει φαεινὸν ἔδος, ὅπότε ἂν πλήθοισα μάλισσά' λάμπῃ γαῖν. 729. B. χρύσεοι ἐρέβινθοι ἐπ' αἰόνων ἐφύοντο. 948. C. τὸν Ἑρμῆν οἶνοχοῶν Φησι θεοῖς. 1205. A. Odyss. 1633, 2. 1686, 47. 1720, 57. 1916, 49. 1705. 1429. 1633.

Sardanapali dictum. 1224.

Scolia. παῖ τελαμῶνος Ἰλιαν αἰχμητὰ etc. 285, A. Scolium in Admetum. 326. C. in Alcmaeonidas. αἶ αἶ λευκὺν δριον etc. 461. B.

Scolia παλαιά. Sch. in Homerum nempe. p. 287. B. p. 1017. B. Odyss. 1492, 9. 1582, 24. 1698, 45.

Scholiasae. p. 328. C. 337. C. 353. A. 358. A. 359. B. 366. A. 368. A. 948. C. Odyss. 1490, 24. 1502, 25. 1533, 61. 1540, 33.

Scholiasae Pindari. 978. A. Odyss. 1542, 20.

Scholiasae Sophoclis. vox προχάνη explicatur. p. 723. B.

Scholiasae ad Euripidis Phaedram. p. 633. A.

Scholiasa Aristophanis. ὀνόματι περιπέττει τὴν μοχθηρίαν. 722. B. in Plutum. 746. B. Odyss. 1483, 31.

Scholiasae Arati. p. 1156. A.

Scholiasae Rhetoricorum, οἱ κατὰ σοιχεῖον τὰ ῥητορικά ἐκθέμενοι. p. 989. C.

Scymnus Tarentinus. Odyss. 1503, 33.

Seleucus. p. 225. C. p. 1024. C. 1179. 1271. Odyss. 1441, 17. 1483, 41. ἐν Γλώσσας. 1963, 33.

Semanthes Sicyonius scripsit τὴν ἐν Ἀυλίδι σφαγὴν τῆς Ἰφιγενείας. 1343.

Σῆμος. Odyss. 1773, 21. [P]

Sidonius. p. 966. 1017. B.

Silenus Glossographus. Odyss. 1571, 5. Silenus Chius ἐν δευτέρῳ βιβλίῳ τῶν μυθ. κῶν. 1871.

Simmias. 1784.

Simocattus. p. 1236. A.

Simonides. p. 52. 163. B. 207. A. 766. ἀπτόεντα σκύφον. 870. A. 877. C. Epigramma in Harmodium et Hipparchum. 984. A. πύλας ἀνεμοτρεφέας λέγει, τὰς εὐτόνους. 1034. A. somnum δαμασίφωτα dixit. 336. A. 1323. 1363. 1464. Odyss. 1541, 30. 1601. Eius aenigma 1606, 60. 1649, 3. 1653. 1686, 50. 1713, 2. 1761, 23. 1766, 2. 1775, 19. 1821, 36. 1875, 40.

Simplicius. p. 613. A.

Socrates. 83. 250. 768. 833. 868. 1078. 1149. 1446. 1464. 1573. 1577. 1596. 1641. 1828. 1871. filius Sophronisci. 953.

Solon. 316. 878. 1106. 1158. 1185. 1246. 1295. 1389. 1713. 1860.

Sopater. Eretriam λευκάλφιστον dixit. 280. A. Odyss. 1506, 64. 1701, 4.

SOPHOCLES.

SOPHOCLES. Φιλάυλης Μῆσας. p. 11. B. Λαέρτιος, pro Λαέρτης. p. 13. C. λόγους προΐάπτων. 17. A. ἰάψης ὀρχήματα. ibid. αὐτὸν ὥς τε σῶμα τυμβεῦται τάφῳ. 19. B. Μαθησόμεθα δ' Ἀτρείδας σέβειν. 21. B. παντρυγός, pro πανηγυγός. 29. C. Ἀγκύλα χερσὸς ὀφθαλμοῦ τῷ Φοίβῳ τόξα λέγει. 33. A. ὀρεξέρα παμβῶτι γὰρ. p. 46. A. de Theselia. 47. C. τὸν Θεσορίδην, Θεσορίων κτηνικῶς λέγει. 50. B. ἐκ ἐκπέλει φρονεῖν μέγα, ὅς δ' ἄλλος ἐστὶ τῶν πέλας. 55. B. σέσθω, pro σέσθω. 62. C. κυδάζεσθαι pro λαιδρεῖσθαι. 64. B. εἰ μὲν τις ἐν ἔξεισιν, εἰ δὲ μὴ, λέγει. 66. C. Ὅπως τάχιστα, ἀντὶ τῷ λίαν ταχέως. 79. C. ὁ παρὰ Σοφοκλῆ Δεύκιππος αἰνίαν. 83. A. Ἀπία γῆ. i. e. Peloponnesus. 102. C. ὑποβολιμαῖοι λόγοι. 106. A. κακοπινέσασθαι ἀλγῆμα. 126. C. φρονεῖν γὰρ οἱ ταχεῖς ἐκ ἀσφαλείας. p. 127. B. Ἄνω πρέπων ἔσφαζεν. 134. B. ὃν σὺ τὸν νεκρὸν ἀπείπας ἰδ' ἐκκαλύψον. 165. C. ὁ παγκρατὴς ὕπνος λύει πεδήσας etc. 173. B. κλεινὸν ἔπος πέφανται. 189. B. τὰς ἔσας τε μὲ καὶ τὰς ἀπῆσας ἐλπίδας διέφθορας. 191. B. Sophocles Φιλόμηρος vocatur. 198. A. Θεοσίτης γλώσση δεινὸς καὶ σοφός. 205. A. de Therfite. 105. B. ψάυων τὸν θεόν. 219. C. ἀλλ' εἰ δοκεῖ χωρῶμεν ἐνδοθεν λαβὼν ὅτε σε πόθος ἔχει. 236. C. ὦρα τιν' ἤδη κράτα καλυψάμενον etc. ubi τὸ τίνα, pro ἔκασον. 237. B. ὅσις γὰρ ἡ φρονεῖν μένος δοκεῖ, ἡ γλώσσαν ἔχεν. 237. B. 250. B. δαρός (δηρός) χρένος. 250. C. 274. C. Abam urbem, Abas πληθυντικῶς dixit. 279. A. τὴν δαδῶν δαδῶνά φησι. 286. C. ἐκ ἐνθαδὲ οἱ πλοῖ τοῖσι σώφρασι βροτῶν. 290. C. ῥὰ per apoc. pro ῥάδιον. 295. A. χθῶν σερνῆχος. 309. C. ποικιλοσόλος ναῦς. 310. C. Chrylae nymphe meminit. 330. A. 335. A. B. Quercum Dodonaeam πολύγλωσσον dixit. 335. C. Ἄλλ' αἰλίσκεται χ' ὡ δεινὸς ὄρεος. 336. B. σεναχίζει πόντος. 347. A. ὀπτῆρ i. e. σκοπός. 348. C. κολωνὴ ἀκρὰ τάφους. 351. A. 352. C. Λυκεῖος ἀγορά. 354. B. Anachronismi quidam Sophoclis ostenduntur. 361. B. γνωτὰ κ' ἐκ ἀγνωτὰ μοι. 383. B. τὰς κόρας τὰςδε ἄσσαν προσπολεμένας. 394. B. Σοφοκλῆς ἰσορεῖ, ἐν αἰώσῃ Ἰλίου παρδαλέην τῆς θύρας προτεθῆναι τῷ Ἀντήνορος, σύμβολον τῷ ἀπόρρητον ἐαθῆναι τὴν οἰκίαν. 405. B. δορυξένων. 405. C. ὡ δυσθέατον ὄμμα καὶ τέλμης πικρᾶς. 409. C. πρὸς σῆς ὁμαίμης καὶ κασιγνήτης. 410. C. κακὸς κακῶς ἀθάπτος ἐκπέσοι χθονὸς γένος ἅπαντος ῥίζαν ἐξημημένους ἔτως (αὐτως) ὅπως περ τὸν δ' ἐγὼ τέμνω [P] πλόκον. 413. C. Exemplum μεταβάσεως a plurali ad singularem. 415. A. οἱ τεταγμένοι βραβεῖς κληρὸς ἔπληαν. 419. A. τὰς αὐτοσφαγὰς ὀλοίατο. 429. C. βαρκαίσις ὄχοις. 432. B. ὄμνυμι πέδον γῆς. 436. C. Ἀλεξίμορος. 439. C. (Φιλόμηρος) κρυπτὰ τ' ἀχέων ἐν ἡβῃ. 440. C. ἀτεγκτος ἀτελεύτητος. 441. B. περισπερχές. 442. A. γέλωτι φαιδρὸν κάρα. 455. C. πρέσβυς, εἰ πάνυ μοίρας εὐδαιμονίσαι πρῶτης. 479. B. κίναδος ἐπίτρεπτον Vlyssē vocat. 481. A. θάλλει δ' ἑρανίας ὑπ' ἄχνης ὁ καλλιβροτος Νάρκισσος. 492. A. Ζωὴν ἀνθρώπου τὸν αἰεὶ βιότον φησι. 501. B. (Ζηλωτὴς Ὀμήρ) πῦρ πνεεντων χορηγὸς ἀστέρων. i. e. Διόνυσος. 514. C. Δεύκιππος αἰνίαν γένος. 524. C. τ' ἐμὸν ὄνειρον φρενῶν. 533. A. de Orphanistis. p. 533. C. φορβαῖς γῆ. 539. A. ματάξεν. 543. B. ἀπελύθης, pro ἔθανες. 548. C. θυμοφθορεῖν. 575. A. λαβδαναῖα παιδὶ etc. 601. C. οἰκέρια, οἱ ὑπὲρ οἰκείας μισθοί. 602. C. κρυσσός. 603. B. τύραννα θραῖν. 611. B. Ἀπέψυξε βίον. ἐντελῶς dixit. 622. B. ἔσφηναν ἡδὴ καὶ κατώρεθσαν. 623. B. χερσὶν ἀφνεωτέρας. 623. C. Αἴας ὁ σερεσφρων ὠμὸς νόμος καλεῖ τὰς ἑαυτῷ τρόπους. 624. C. ὕπνον ἐμὲ σεγάξεν ἡδύν. ὑμνήσεις κακά, ἦγαν ὑβρίσεις. 634. A. ὅτι ἐδὲν ἐστὶν ἐδὲ πόλις, ἐδὲ ναῦς ξεῖνος ἀνδρῶν. 638. A. de voce προσπολος. 642. B. (Φιλόμηρος) 645. A. 656. C. κατ' ὄρθον ἔρισας. 661. C. ἐκπεφευγίην πάθος. 666. B. διψία κόνις. 666. C. μὴ γυναῖκες ἀντ' ἀνδρῶν πέλας ἔστατε. 668. B. δεινάξεν. 668. C. διπαλτος φονεύς. 674. A. πολυφθορόν τε δῶμα πελοπιδῶν. 674. C. πρῶτος ἐμελλεν ἄλμα κεφίειν.

κεφίην. 675. B. μιᾶς τρέφῃ πρὸς νυκτός de Titelia. 675. C. μυδωσακηκίς μηρίων ἐτήκετο. 680. B. ὅτι δύσδωρα τα δῶρα τῶν ἐχθρῶν. p. 682. C. τυμβεύσῃ, τάφῳ. 687. C. 692. C. ἐν αἰθέρι μέσῳ κατέστη λαμπρὸς ἥλιος κύκλος. i. e. fuit meridies. 698. B. μελλόνυμφος τάλα. 699. B. ἀμφικίονας ναὺς πυρώσων ἦλθον. 706. B. ἐκ ἀλύξτον μόρε κακίς. 710. C. 711. C. εὐσεβείας ἐπιβαίνοντες, προ εὐσεβῆντες. 711. B. (Ὀμηρικὸς ζηλωτής) πρῶτα σε κεκλόμην. 714. C. αἰῶδες, προ αἰῶνες. 716. C. παρῆσθης τῆςδε πλησίαις ἐμοί. 723. B. ἀνοιμωκτὶ χανῶν i. e. εἰπῶν. ibid. ἀλόγως, i. e. ἀφάνως. ibid. τρέιδλον τὸν ἐκ προγόνων δῆλον ἔφη. 725. B. ἐμγε ἡ ζονέσσαι αἰδῶν ἄραρον. 725. C. Ἦσθην τὸν ἐμὸν πατέρα εὐλογεῖντά σε. 737. A. δῶμα πᾶντ' ἦγεν σύγκλειε. 742. C. ψῆ κατ' ἄκρας ψιλᾶδος. 751. C. σὺ δ' αὐτὸς ὥσπερ οἱ σοφοὶ, τὰ μὲν δίκαι' ἐπαίνας, τὰ δὲ κερδαίνειν ἔχει. 752. B. δύο φέρεθ' ὀφρῆματα, ἀντὶ τῶ φέρεας. 753. C. 754. B. 756. A. ἐχθρῶν δῶρα ἄδωρα. 757. A. καπνὸς σκιά. 757. B. εὐῶπα παρῆαν. 768. B. ἐρινύες λωβητῆρες ὑπεροφθόροι. 768. C. 775. A. de nomine Ἄαντος. 776. C. 777. C. ψακαλῆχοι μητέρες. ibid. σέρονψ, προ σεροπή. 786. A. 789. A. incommoda senectutis enarrat. 790. C. ἔρωτι μὲν νῦν ὅτις ἀντανίσταται πύκτης etc. 792. A. vñs est voce ὀργαίνειν. 792. B. 795. C. ζυρεῖ ἐν χερσὶ. 796. C. πάντα γὰρ τὰτ' ἐν πάρος, τὰτ' ἀσέπειτα σῇ κυβερνῶμαι χειρὶ. 805. B. ἐρμὲς τῇδε πομπέω τέχνην βέβαιον. 808. A. ἀνανεώσασθαι λόγους, το ἀνανήσθαι. 811. B. 851. C. σωκῶ, ἀντὶ τῶ ισχύω. 854. C. 859. C. 867. C. τὴν λαβὴν τῶ ξίφους πύδακα ἔρηκε. 870. B. videtur omnia animalia aliquo loco μῆλα vocare. 877. C. ὑδρε ταύρων. 881. A. Γραικοί. 890. A. καζομενίζεν ἐκ ἐπισχολάζεται βλάστη. 899. A. 902. A. κοίμῃ τὸδ' ἔλκος. [P] 905. A. ὦ κοίλῃς πέτρης γυάλον. 944. B. Ζῆν τῆτον, ἀλλ' ἐμφυχον ἡγῶμαι νεκρόν. Hunc versum in quibusdam Sophoclis exemplaribus defuisse testatur Eustath. p. 957. A. καὶ μεγάλοι ὀρδοῖντο ἀν' ὑπὸ σμικροτέρων. 970. B. somnum vocat. ὀδύνῃς καὶ ἀλγέων ἀδῶν. 974. B. de Aiace. 995. A. τὸν κιθαρωδὸν σοφιστὴν λέγει. 1023. A. δέος γὰρ ὃ πρόσσειν, αἰσχύνῃ θ' ὁμῶ. etc. p. 1036. A. βορεᾶς ἀμιππος. 1037. C. 1041. B. ἐπικλήμα, προ κατηγορία. 1053. B. πτέρυγι, τὰς τῶν Ἀργείων ἀσπίδας ἔκαστε. 1055. B. (Ὀμηρικὸς ζηλωτής) p. 1083. A. 1085. C. πρὸς τὸν ἔχονθ' ὁ φθόνος ἔρπει. 1093. C. 1100. B. Ajax de se gloriatur, τοῖστον ἔναθ, οἷον ἔτινα στρατῷ ἐδέεχθῃ Τροίᾳ χθονὸς μολόντ' ἀπὸ Ἑλλανίδος. 1133. C. ἐ πρὸς ἱατρῷ σφῶ θρηνῆν ἐπαδάς πρὸς τομῶν τε πηματι. 1147. A. σωτῆρα τύχη dixit. 1154. B. βοή πάραυλος. 1157. C. Κνώσσια ὀρχήματα. p. 1166. A. 1196. C. θάνατον dixit. αἰένυπνον. 201. B. πέπων ἐρινὸς ἀχρεῖος ὦν εἰς βρωσιν, ἀλλ' ἄλλ' ἐξερινάζεις λόγῳ. 1205. A. ἵπποισιν ἡ κύμβασι ναυσολεῖς χθόνα i. e. ἵπποτης ἦκει. 1205. C. ἐχθροῖς δεδορκότα λάμψεν ὡς ἄστρον. Vbi Eustath. dixit, τὸ δεδορκότα passivè, προ ὀραθέντα, accipiendum esse. 1260. A. σμικρὰ παλαιὰ σώματ' ἐνάζει βροπή. 1266. C. Ἀργεῖοι λευκάσπιδες. 1270. B. 1293. B. ἐχ' ἔδρας ἀκμή. 1295. C. τὰδε μὲν σὺ πρῆχοιο. 1303. B. ἀρχῆς τῆς σῆς μηδαμῶς μεμνώμεθα. 1305. C. σίγα νῦν ἔσως, καὶ μὲν ὡς κυρεῖς ἔχων. 1312. A. νῶτος ἔυλοφος. 1313. B. κοῖλα χερσοκόλλα καὶ πανάργυρα ἐκπώματα. 1319. C. αὐτοκάβδαλον, i. e. αὐτόξυλον ἐκπώμα. 1332. A. κυκλόεντα θῶκον ἀγορᾶς. 1335. A. ἀνολβος ὁ ἀπαίδευτος. 1364. A. εἰδ' ἐμὴν ἐξ αἰδ' ἀνὰ παγκοῖον λίμνης ἀναστήσεις. 1364. C. Niobae libros Thebis periisse tradit. 1367. B. de Niobe. 1368. B. 1374. A. apud eum legitur vox κάπετος. 1376. B. etc.

Ἐν Τραχινίαις. ὅτι ὁ ἥλιος ἐκ τῆς νυκτός οἶα μητρὸς γεννᾶσθαι δοκεῖ. p. 22. B. (ἡ νύξ ἐταριζομένη τίκτη κατευνάζει τε τὸν ἥλιον) de Hecatomba. 49. A. 95. χλωρὰ ἄχνη δακρυῶν. 217. A. 264. B. 361. ὅτι διαφορὰν ἔχεις ὁ πόσις καὶ ὁ ἀνὴρ. 420. C. τὸν Ἡρακλῆος χιτῶνα, ὃ ἔβαψε Δηϊῶναιρα, εὐαφῇ πέπλον λέγει. 599. C. et 600. A. λευκὸν μύελλον vocat cerebrum. 757. C.

757. C. arborum fatidicam πολύγλωσσον vocat. 1057. differentia inter πόσις et ἀνήρ. P. 1374.

Ἐν Οἰδίποδι, τῷ ἐπὶ κολώνῳ. p. 31. A. 976. 981. 1037. 1376. 1384. 1399. 1430. πολλά τῶν ἀντιγράφων τὸ ὅδον (limen) γράφει δίχα τῆ ὁδόν. p. 156. C. πτέσθαι. p. 452. C. ὅπως λῦσα τὴν ἡμῖν εὐαγγὴ πόροις. 1112. B. 1231. A. 572. 755. 1097. 1558. 1653.

Ἐν Παλαμίδῃ. χροὺς τε διατρεβὰς σοφωτάτας ἐφείρε φλοίσβῃ μετὰ κόπην καθημέροις, πεισθεὺς κύβητος τε τερπνὸν ἀργίας ἄκος. 228. A.

Ἐν Θαμύριδι. σκοπίαν Ζηνὸς Ἀθώης. (α Monte Atho sic dicti.) 358. C.

Ἐν Οἰδίποδι τυράννω. τοιαῦτ' ἐφύμνων, pro δυσφημῶν. 634. A. 755. A. 79. 640. 777. 1419. 1839.

Ἐν δευτέρῳ Οἰδίποδι. ἀλόγως, i. e. ἀλαλήτως. p. 723. B.

Ἐν Φιλακτῇ. p. 763. A. 95. 205. 981. 1523. 1694. 1748.

Ἐν Ἀντιγόῃ. τὰς στρατιωτικὰς παντευχίας πάγχυαλκα τέλη λέγει. p. 686. A. 1539.

Ἐν Ἠλέκτρῃ. p. 723. 1514. 1839.

Ἐν Φοίνικι. p. 1088. B. [P]

Λίαx. 108. 624. 634. 637. 640. 656. 914. 1140. 1142. 1144. μασιγοφόρος. 95. 198. 757. 1778. cur ita inscriptus. 961.

Alexandra. 533.

In Hermione. 1479.

In Iocasta. 1425.

In Phineo. 1496. Teemeffa. 834.

Ἐν Μασιγοφόρῳ σάλπιγγι Τυρσηνική. p. 1139. C.

Sophron. Ἡρακλῆς ἡπιάλητα πνίγων. p. 561. B. κινήσω δ' ἥδη καὶ τὸν ἀφ' ἱερῶς. 633. C. 851. C. 876. κατὰ σφρεψὸν τέκνον τὴν ἡμῖναν. 1282. C. Odyss. λαρινένευσθαι, σιτίζεσθαι. 1383, 1. αἰδάϊον. 1394, 36. Τρηματίται. 1397, 23. 31. 1457, 24. 1651, 1. 1766, 34.

Sofias Atheus. 1473.

Sofibius λυτικός. 870.

Sofiphanes. Var. Lect. p. 763. A.

Softratus. Odyss. 1696, 49.

Ἐν Τερσεσίᾳ (Ποίημα ἐλεγειακόν). 1665, 47.

Sotades. σείων μελίην πηλιάδα δεξιὸν κατ' ὦμον. p. 12. B. 121. Maronita. 1069.

Sozomenus. 1228.

Speusippus. 1398.

Spiritus, ὁ συνθεὶς τῆς κατὰ σοιχεῖον πνευματισμῆς. p. 648. C. Ἐθνικῶν καταγραφή. 21. 355. (Hermolaus Byzantin.) 34. 332.

Stephanus. ἐν ταῖς Ἐθνικοῖς. 649. C. vide supra, Ethnicor. scriptor.

Stesichorus. 10. bis. 772. 1018. 1236. 1251. 1279. 1289. 1323. 1632. 1714. eius poema ἐπὶ τῇ καλὴν κατὰ κρημνισθείσῃ δι' ἔρωτα. 1235. 1018. C. ἀπειρεσίος κυνηλαγμός. 1253. C. de Epeo. 1325. Odyss. 1397, 38. 1441, 14. 1480, 21. 1632, 23. 1697, 2. 1717, 33. δῶρ' ἄγε καλλιόπεια

πῶς λιγῆα. Iliad. p. 10. A. 277. A. πάτρῳα νοσῶν τὸν κατὰ πατέρα πρόγονον. 316. B. Λεύκιππος παρὰ Στήσιχ. ἐπιθετικῶς λέγεται. 524. B. 688. A.

Τὰς κῆρας καὶ τὰς σκοτώσεις τελεχίνας προσηγόρευσε. p. 772. A.

Stoici. 261. 511. 695.

STRABO (ὁ γεωγράφος) ὁ p. 9. A. de voce προιάπτω. p. 16. C. ὅτι βασιλεῖς τῆς σκίπωνα ἔχουσιν ἀντὶ σκήπτρου. p. 25. A. 27. C. Milesii coluerunt Apollinem ἔλιον. 32. C. de Cilla et Apolline Cillaeo. 33. C. et 34. A. περὶ ὀπλοφάγων μυιῶν. 35. A. Agameinnonis clafsis Mysiam vastauit. 46. C. de Calchantis morte. 51. A. 96. τὸν πύλον Φησί. 98. A. de pugna Lapitharum cum Hippocentauris. 100. C. de agro Thebano. 119. A. ὅτι ἀπὸ τῆς Κιλίκων Χρύσης, ἐπὶ τὸν ναύσταθμον, ἐπτακόσια πρὸς ἑκατόν. 130. C. de more sacrificandi apud Persas. 135. A. ὅτι πρὸς Ὀμηρικὸν παράδειγμα, τὸ, ἐπ' ἐφύσει νεῦσεν, ὁ Φειδίας ἐποίησε τὸν ἐν Ὀλυμπίᾳ Δία ἐλεφάντινον. 145. B. Σίντοι, pro Σίντιες. 158. B. πύλος ἡμαθίας. 174. C. 191. B. 193. A. 231. B. Αἰγίς ὄρεος. 252. A. περὶ Ἀσίᾳ λευμῶνος. 254. B. πεδίον σκαμάνδιον. 255. B. de Hyria. 264. C. de Aulide. 265. A. de Schoeno. ibid. B. de Afopo. ibid. C. de Graea. 266. B. de Mycaleffo. ibid. de Erythris. p. 267. A. de Eleone. ibid. de Hyla. ibid. B. de Pteone. ibid. de Medeone. ibid. 268. A. de Thisba. ibid. de Coronea. 268. B. de Aliarto. ibid. Γεωγραφία. 268. de Plataea. 269. A. de Potniis. 269. C. de Hypothebis. 270. A. de Onchesto vrbe. 270. B. de Aspledone. 272. B. de Orchomeniis Boeotiis. ibid. C. de Crissa. 273. B. de Daulide. 274. B. πανοπέυς. ibid. C. de Anemoria. ibid. et 275. A. Hyantes Hyam Urbem condiderunt. 275. A. γεωγραφικὴ ἀκρίβεια. 275. A. de Locris. 276. A. de Locride. ibid. B. de Opunte. 277. B. de Beila. ibid. C. de Scarpha. ibid. de Boagrio fluu. 278. A. γεωγραφικὴ ἐκδοσις. 279. de Euboea. 278. C. de Dio. 280. C. de Carysto. 281. A. de Chalcide. 279. B. de Eretria. ib. C. de [P] Histiaea. 280. B. de Cerintho. ibid. C. de Styra. 281. A. Βαβυλώνιες τὸ ἐθνικὸν ἐκ ἀπὸ τῆς πόλεως, ἀλλὰ τῆς χώρας. 281. B. de Urbibus Atticae. 284. B. de verfu, quem Solon Homero inseruerit. 285. A. de equis Nisaeis. ibid. C. de Afina. 287. A. Ἡόνες, Vrbs. 287. B. de Epidauro. ibid. C. ὁ χρόνος τῶν Ὀμήρου ἡμαύρωκε πολλά. 290. A. de Corintho. 290. B. C. de Vrbe Ὀρεναί. 291. A. de Araethyrea. ibid. B. de Sicyone. ibid. quatuor fluuii, Afopi dicti. ibid. de Pellena. 292. A. de Aegialo. ibid. de terra Laconica. 293. C. de Sparta. 294. B. C. de Pylo. 296. B. de Arena. p. 296. C. de Alpheo. 297. A. de fluuio Cyparisseis dicto. 297. B. de Pteleo. ibid. de Dorio, vrbe an campo. 297. C. de Oechalia. 298. B. de Mantinea. 302. A. de lacu Stymphalide. ibid. de Buprasio. 303. B. de Aleisio. 304. B. ὅτι τὸ μέρος συγκαταλέγεται ἕσθ' ὅτε τῷ ὅλῳ, οἶον, ἀν' Ἑλλάδα καὶ μέσον Ἀργος. 305. B. de Zacyntho. 305. C. de Samo siue Cephallenia. 307. C. de aqua stygia circa urbem Phe-neum. 301. A. de Ripis. ibid. B. de Tegea. ibid. C. Aetoli fundatores boni. 311. B. de Ole-no. 311. C. de Cnossio. 312. C. de Gortyno. 313. B. de Ephyra. 316. B. de Calydnio. 318. 319. A. de Phthia. 320. B. de Hellade vrbe. ibid. de vrbe Attalia. 322. B. de Thebis et Lyrnesso. ibid. de Pyrafo. 324. B. 325. de Pheris. 327. B. de Phthiis. 329. A. de Tricca, vbi antiquissimum templum Aesculapii. 330. B. de Ithoma. ibid. C. de Creophylo Samio. 331. A. de Ormenio. 332. A. de Titano. ibid. B. de Ortha. 333. B. de Centauris. 334. B. de Perrhaebis. 335. B. de

1) *Eustathium* Codicibus Strabonis admodum deprauatis vsu, notauit Casaubonus ad Strabon. lib. IX. p. 186. et alibi.

de Titaresio fluu. postea Eurotus dicto. 336. B. de Peneo. 337. A. de Magnesia. 338. A. de Arimis. 346. B. de Typhoeo. ibid. de Myrinna. 351. B. de Bateia, Dardani vxore. ibid. de Dardano vrbe. 352. C. de Ida. 353. B. de Lyciis. 354. A. de Adrasteia. 355. A. de Paeſo vrbe et fluuio, singulis paginis vsque ad 363. 365. A. ὅτι ὁ ποιητὴς καὶ ἐκ ποταμῶν οἰκίσεις ἐδήλωσε. 356. C. de Sesto et Abydo. ibid. de Pelasgis. 357. B. de Lariſſa. ibid. C. et 358. A. de Thracia. 358. C. de Amydone, siue Abydone. 360. A. de Enetis. 361. A. de Sefamo. 362. A. de Parthenio fluu. ibid. de Aegialo et Cromna. 362. B. de Cauconibus. ibid. C. de Halizonis. 363. A. de Aſcania. 365. A. Homerum Lydos appellare Μήονας. 365. C. de Gygaeo stagno, et Colona. 365. C. et 366. A. B. Cares quare βαρβαρόφωνοι ap. Homer. dicuntur. 367. B. de Phthiribus. 368. A. de Boeotia Homer. 369. C. de Pygmaeis. 372. B. de Amazonibus. Fr. p. 402. C. et 403. A. ἐκτιλώσαντο τὰς λοιπὰς τῶν Ἀμαζόνων. 403. C. de Pandaro Heroe. 448. B. de Ilio. 459. C. Ἄργος πολυψινον. 461. A. de monte Cadmo. 487. C. Ilienſes Heroes quidem Graecos sed non Herculem coluere. 590. C. de Lacu Cephiffide. 597. A. de Pedaſo. 621. A. de Simulacro Mineruae ap. Troianos. 627. A. de Chimaera. 635. A. de Solymis. ibid. B. Αἰὲν ἀρῖ-σεύειν. etc. 637. B. Veteris Ilii nullum amplius vestigium extare. 653. B. de Erineo, loco prope Troiam, cuius Homer. Iliad. Z. meminit. ibid. de Rhoetio, vbi sepulcrum Aiadis olim fuit. 666. C. de Pheia vrbe et fluuio Iardano. 671. B. de signif. vocis ἀκαλαβρέτης. 688. C. ὅτι Γάργαραι τόπος ἐν τοῖς ἄνω μέρεσιν τῆς [P] Ἰδης. 697. C. ὅτι γίνεται ἐν Ἰνδία σῖτος αὐτοφυῆς, ὡς πυρεῶ. 707. C. de Aegis Eubocae. 708. C. de Styge, fonte in Arcadia. 718. B. de Zephyro. 732. A. de Cerdamyle, Vrbe. 743. B. Orcum aliquo in loco olim cultum fuisse. 744. A. 754. B. de Thebis Aegypti. 758. A. Phocenses expilasse fanum Apollinis Delph. p. 759. B. de Phoenice Achillis comite. 762. B. de Curetibus. 771. B. C. de vento ἀργέτης dicto. 845. C. de fluuio Minyeio. 880. C. ἔνδοι. 881. A. de Arsenico. 913. C. de Nomadibus. 916. A. de Hamaxobiis. ibid. B. de Samiis et Samothracia. 917. A. 933. 954. 984. 986. 987. 1083. 1198. 1200. 1263. 1381. 1386. 1389. 1395. 1396. 1408. 1409. 1456. 1462. 1463. 1472. 1484. 1493. 1505. 1511. 1519. 1536. 1554. 1613. 1614. 1615. 1622. 1644. 1645. 1654. 1682. 1697. 1704. 1716. 1746. 1760. 1787. 1861. de Sellis, quos quidam Hellos vocant. 1057. C. de Callicolone, loco prope Ilium. 1195. C. de Aenea. 1209. A. de Cauconibus. 1210. C. de Hermo. 1212. C. de Lelegibus. 1225. C. ὅτι ὁ ποιητὴς τὸν μὲν ἀργέτην τῷ νότῳ προσέμεναι. 1238. C. de Zephyro. ibid. quam late imperauerit Priamus Rex Troiae. 1364. B. γεωγραφικὴ ἰστορία. 1667.

Stratonicus. 1623. 1634. κισσαεφῶδες. 1108.

Strattis. Χῖος παραστὰς, Κῶον ἐκ ἐᾶ λέγειν. p. 1289. C.

Suetonius. περὶ τῶν παρ' Ἑλλήσι παιδιῶν. 228.

Suidas (ἐν σοιχειακῇ τάξει λέξεων). 378. A. 445. 834. C. Odyss. 1403, 17. παραβλήδην. 1406, 23. 1441, 12. 1469, 23. προέγμα. 1528, 28. 1538, 45. in α. 1554, 33. ἀνδρακος πυρσυστάς. 1571, 25. 26. 1851, 13. (μισθαίρων. Sed non reperio in Suida.)

Syager. 4.

Technicus. ὅτι χαίρει ἢ ἀνείμενη φράσις τῇ ἀλλεπαλληλίᾳ τῶν φωνηέντων. p. 12. A. 63. 655. 898. 1681. 1822. 1899. τεχνικός (παλαιός). 114. A. 947. τεχνικοί. 153. 157. 163. 173. 181. 264. 631. 859. 877. 878. 963. 969. 1003. 1066. 1130. 1254. 1379. 1388. 1436. 1768. 1788. 1916. vid. Dion. Thrax Georg. Choerob.

Teleclides. 1082.

Telegoniae auctor (Eugamon) Cyrenaeus. 1800.

Telefarchus. 879.

Telefilla. *¶*. 1207. A.

Thales. 313.

Thamyris. 297. 298. 299. 817.

Theano. 327.

Theocritus, foeminam vocat *σήτην*. p. 21. C. *Αὐτή μοι σορήσει καλά δέμνια*, respondet illi Homérico, *καὶ ἐμὸν λῆχος ἀντιώσωσαν*. 30. C. *ἔτε Φυῆς ἐπιδευέες ἔτε νόοιο*. 61. C. *δερυσσός Κάτωρ*. 62. C. *Διὸς μέγα βελέοντος*. 75. C. *Μύρμηκες ἀνάρηθμοι, ἐπὶ πολυπληθείας λαῷ*. 77. A. 79. 102. *τὸν ῥύπον Φησί*. 108. B. 113. 140. *Ὅρη φίλε ὁ μελύδριον ὥρη ἐξέπνευσα*. 125. B. *ἔσε κ' ἀπᾶπεν*. 161. C. 193. *Λαῖον, pro λήϊον*. 193. C. *ἔυεδρος Ἀργῶ*. 197. A. *Ἐυρυτόν διδάσκαλον τῷ τοξέειν Ἡρακλεῖ, Θεόκριτος ἰσορεῖ*. 299. A. *Burina*, fons ita dictus. 309. A. *Ἀφροδίτη χρυσῶ καίεσσα*. 384. B. *Δαμοίτης*, nomen proprium. 395. B. 412. *ἡ περὶ κόρυν σκεπάσασαί ἔθειρα*. 421. C. *τὸν τρωϊκὸν κύκνον λευκὸν ὄντα θῆλυν ἔφη*. 455. C. *ἀπὸ κροτάφων πελόμεθα πάντες γηράεοι*. 492. C. *αἰδύ τι ποπυυλιάσδει*. 565. A. *Ἀπφύς*. 565. B. 616. *ὅτι ἀδελή ἐσιν Ἄρεος ἡ Ἡβη*. 620. B. *Ἀχιλλέα πύργον αὐτῆς Φησί*. 621. C. *χρῶς ἐπὶ χρωτὶ πεπαίνεται*. 624. C. *τὸν ἀπὸ γραμμᾶς κινεῖ λίθον*. 633. C. *ὀλοφυγδῶν*. 643. B. 645. *ἐργατίας*. 660. A. *πάραρος*. 672. C. *μαλοπάρετος*, i. e. *ἀπαλοπάρετος*. 691. C. *ἀναβες πάς*. 727. A. *βατεῦνται, ἐπὶ ζώων μίξεως*. 741. C. *προσωταίεν ἀρβυλαίς*, ubi lapides canere dicuntur. 746. A. *visus est voce λέλογχα*. 790. A. *θρεῖξ ἀνὰ μέσον*. *Prou*. 796. C. *χλωρὸν γόνυ*. 812. C. 855. B. 862. C. *ἐπισχερῶ*. 877. A. 901. *βεκαῖος*. 962. A. *ἀπφύς*. 971. B. *αἰμολγεὺς ποιμενικόν τι ἀγγεῖον*. 1018. B. [*¶*] *(ἐν Βερενίκῃ) ἱερὸν ἰχθύν, ὃν λευκὸν ἢ γλαυκὸν καλέουσι*. 1067. C. *πολλαὶ δ' αἰμῶν ὑπερθε κατὰ κρατὸς δονέοντο*. 1112. B. 1148. *Ἐριθακίς ἡ μισθώτρια*. 1162. B. *ὅτι τὸν Ἡρακλέα γραμμᾶτα Δίνος ἐδίδαξεν*. 1163. C. 1164. *μεγαλοῖτος, ὁ πᾶν δυσυχής*. 1186. C. *ὅτι σύριγξ, ποδὸς ἔλκος*. 1189. C. *ἀνθήρικος*. 1206. A. *λίθος αἰεδα*. 1236. A. *Φησὶν ἐπ' ἀντὰ τὸν ἥλιον δεδυκεῖν*. 1266. C. *ὀρεχθεῖν*. 1285. C. *πάραρος* quid signif. apud Theocr. p. 1319. A. *ῥοικὸν λαγώβολον*. 1332. C. *ποκιχθέντα*. 1348. C. *πλυθῆναι τι ἔφη πρὸς κρέαντας ὥρᾶν*. 1349. A. *Odyss.* 1392, 30. *ἐπιφθύζειν*. 1392, 41. *ἀπὸ γραμμᾶς κινῆσαι λίθον*. 1397, 33. *ἄκρηβος*. 1428, 21. 1429. 1558. *ἐπιφθύζειν*. 1482, 43. *ἅπαν ῥύπον*. 1553, 43. *γόνυ χλωρὸν*. 1615, 27. 1622, 50. 1625, 5. 1627, 31. *λιπαρεῖον*. 1644, 34. *σομάλιμον*. 1649, 57. 1713, 8. 1717, 16. 1749, 40. 1763, 25. 1815. 1824. 1839. 1867. 1885. 1896. 1963. *σφός*. 1213. sub nomine *βεκολιασῆ* et *βεκολιάζοντος*. 1053. 1892.

Ἐν Ἀδωνιαζέσαις. φλίψεται, pro θλίψεται. Iliad. p. 102. A.

Ἐν Βερενίκῃ. 1324. 1062. σκληρά. 1558.

Ἐν Φαερμακεύτ. Odyss. 1767, 19. 1815, 14. 1824, 28. 1839, 55. 1867, 58. 1885, 23. 1895, 16. 1903, 43.

Scholiasles Theocriti. *Odyss.* 1685, 37.

Themistius. p. 209. p. 404. B. *κύνα ἰδὸν λέοντι μὲν ἐπεξίεναι καὶ παρδάλει, λύκας δ' ὑπερορᾶν καὶ ἀλώπεκας*. p. 797. B. p. 866. B. *Odyss.* 1658, 43. 1893.

Theodo-

Theodoridas. Odyss. 1476, 39. Syracusius. 1571, 15.

Theodorus quidam. 752. Odyss. p. 1602, 23. ψηφοκλέπτῃς. 1602.

Theognis. 236. ἵνα γνοίῃ ὅσων ὄνων κρέσσονες ἡμίονοι. Iliad. p. 1291. C. 1344.

Theomander Cyrenaeus doctor. 1323.

Theophrastus. refert Theseum ὡρακισθῆναι. p. 782. C. 871. C. 931. 932. B. 948. B. 1049. 1078. 1220. ὅτι οἱ πέρδικες τιτυβίζουσι. 1290. Odyss. 1423, 12. 1667, 22. 1680, 47. 1775, 54.

Theopompus. κάρδακες, οἱ μισθῇ στρατευόμενοι βάρεβαροι. p. 368. C. μητρυῖος. p. 560. A. 832. 862. A. Odyss. ὀβελισκολύχνος. 1571, 21. 1604, 6. 1724, 58. 1854, 18. 1910. ὁ κωμικός. 1863, 50.

Thucydides. διὰ τὴν ἑ παρατείχισιν, ἤγυν τὸ ἀτείχισον. p. III. B. πανσυδαὶ διέφθαρται, i. e. παντελῶς. 166. A. Ἡῖων, πόλις ἐν χερσβονήσῳ παρὰ Θουκυδίδῃ. 179. C. 260. A. μοναλησσὸς κεῖται παρὰ Θουκυδίδῃ. p. 266. B. 284. Ἡῖων πόλις χερσβονησία. 287. B. Corinthum vocat emporium τῆς Ἑλλάδος. p. 290. C. de Insula Crocyleo. p. 307. B. 367. 395. ὅτι Ἀθηναῖοι τέττιγας χρυσῆς ἐφόρεν εἰς σύμβολον τῇ γηγενεῖς εἶναι. p. 385. C. τῶν τευχῶν ἡμῶν περᾶν, pro περᾶσθαι. p. 445. B. 527. 531. ἀξίστω τοῖς ὁμοίοις ἡμᾶς ἀμύνεσθαι. p. 546. C. 795. vsus est voce συράκιον. p. 795. B. 813. 907. 959. ἀποσιμῶσθαι, τὸ μετεωρίσθαι τὰς ναῦς. p. 965. C. 1221. κοτύλην ὕδατος, καὶ δύο κοτύλας κριθῶν φησί. p. 1282. Odyss. μήκωνα. 1390, 50. σίτῃ ἐκβολή. p. 1405, 12. 1406, 17. τέγας. 1421, 6. 1425. 1437, 33. 1450, 34. 1457, 59. αὐλῶν. 1483, 55. 1484, 54. 1501, 28. 1641, 7. 1946, 23. [P]

Timachidas. p. 1067. C. Odyss. 1571, 7.

Timaeus. 1893.

Timocreon Rhodius, poeta et pugil. 1320.

Timolaus Larissaeus. Odyss. 1379, 48. 1697, 57.

Timon. versus de Baccho. p. 989. B. Odyss. 1349. ὁ παρωδός. Fragm. pag. 1404, 2: 1505, 1. 1523, 63. (1532.) παρωδός. 1404.

Timotheus Milesius. Odyss. Fragm. p. 1422, 49.

(Ἐν Κύκλωπι) Odyss. 1631, 61. 1632, 5. ἐν τῷ κατ' αὐτὸν Κύκλωπι. 1361 m).

Ἐν τινι Ποιήματι, λέγ. Ναυτίλῳ. Odyss. 1538, 4.

Tifias, antiquus Criticus. Iliad. p. 773. A.

Tragoedia (Tragicus,) τραγικοὶ ποιηταί. (Euripides plerumque intelligitur) 61. 71. 72. 107. 134. 172. 184. 189. 195. 201. 219. 250. 283. 308. 310. 319. 345. 422. 437. 453. 482. 483. 488. 520. 572. 573. 672. 696. 709. 763. 770. 775. 790. 796. ὅτι ἡ τραγικὴ ἐκάβη μονοσυγκύβητος ἐστίν.

R r r 2

κατα-

m) In priore editione haec nota est subiecta: „Eodem modo intelligendum, quando dicitur Evangelium κατὰ Ματθαῖον, κατὰ Μάρκον etc. Multi Tragici cyclopem ediderunt, hoc vero loco, (ad Odyss. l. edit. Basil. p. 358.) citatur Cyclops

κατὰ Τιμόθεον, i. e. Cyclops Timothei Tragici. Ita quum plures scripserint Euangelium, unum est κατὰ Ματθαῖον, i. e. Matthaei, alterum κατὰ Μάρκον, i. e. Marci etc. Falluntur, qui in re aperta ingeniosiores, hoc aliter explicant.“

κατατετρησθαι πολλοῖς εὐχεται, ὥς πᾶς καὶ ὁ Ἀργεὺς τοῖς ὁμμασι. p. 261. C. προνώπων, pro προενώπιον. p. 312. A. τῆς ἀσπίδας ἀσπίδοφέροντα θιάσον ἢ τραγωδία εἶπεν. p. 465. A. Ἰήϊος βοᾷ, ἢ θρηνώδης. p. 500. C. τὸν τύμβον μετὰ τὸν θάνατον φεφάνεσθαι δὲν. p. 666. C. δεξιόσερος Ἀρης. p. 675. B. Ἀεὶ γὰρ εὐ πίπτουσιν οἱ Διὸς κύβοι. p. 1084. A. 813. 819. 862. 876. 936. 980. 989. 1050. 1062. 1124. 1128. 1149. 1161. 1173. 1185. 1198. 1201. 1208. 1214. 1313. 1329. 1396. 1401. 1417. 1420. 1421. 1422. 1453. 1491. 1563. 1567. 1710. 1734.

Troianae expugnationis scriptores. 1607.

Tryphon. Iliad. p. 303. C. p. 524. A. 549. A. de voce λήδιον. p. 1146. de voce ὤς. p. 1214. C. p. 1236. C. 1271. A. 1291. C. Odyss. 1447, 47. 1698, 28. Ἐν τοῖς περὶ ἀρχαίας ἀναγνώσεως. p. 556. C. 742. 1591. 391. 556.

Tryphiodorus. Odyss. Τροίας ἄλωσιν scripsit. p. 1379, 53. 1607, 60.

Tyrannion. Iliad. p. 617. C. 855. B. 858. C. 890. A. 1197. C. Odyss. 1613, 8.

Tyrtaeus. 1028.

Virgilius. 302.

Xanthus Lydius. 1082.

Xenarchus. Πελοπιδῶν ἄστυος οἶκος, i. e. ἄκρατος. p. 1283. C. 1423. Odyss. 1871, 5.

Xenodemus. Odyss. 1596, 18.

Xenodocus. ad Iliad. γ. v. 354. p. 977. conf. cl. Siebenkees in Biblioth. der alten Litter. und Kunst. Part. I. p. 84.

Xenophanes. Scripsit Sillos. p. 204. B. πάντες γὰρ γαῖης τε καὶ ὕδατος ἐκγενόμεσθα. p. 668. C. de Iride, ἦν τ' ἶρην καλέεσσι νέφος, καὶ τῷτο πέφυκε πορφύρεον καὶ φοινίκιον καὶ χλωρὸν ἰδέσθαι. p. 827. C. p. 948. C.

Xenophon. Vfus est voce χιλός. p. 15. A. 239. 250. 396. 469. p. 293. A. ὅτι πολυτελέστατον ἀνάλωμα ὁ καιρός. p. 250. B. λόχος apud Xenophontem 100. viris constat. p. 488. A. 632. Ἐπεύχομαι πρὶν ταῦτα ἰδεῖν μυρίας ἐμὲ γε κατὰ γῆς ὀργυιὰς γενέσθαι. p. 642. A. Vterus poculis corneis vfos fuisse. p. 707. C. 740. p. 773. C. ἐπεὶ δὲ ἔληξεν ἡ μάχη, παρῇν ἰδεῖν, τὴν μὲν γῆν αἵματι πεφυρμένην, νεκρὰς δὲ κειμένους, etc. p. 805. C. 789. 805. 911. 917. p. 924. A. Persas fere semper ἐφίππευς fuisse. p. 1076. C. 1158. de Gigrainis tibiis. p. 1157. C. βίκοι, οἰνοδόχα ἀγγεῖα. p. 1163. B. 1300. B. κάνναθρον. 1344. C. Odyss. φοβέμενος πανοσιτίαν. 1402. καθαρείως ἐνέχεον. 1402, 56. βλακύνεσθαι, καὶ νωθρεύεσθαι. 1405, 37. 1441, 30. 1509. 1641. 1717. 1686.

Ἀνάβασ. Odyss. 1445, 47. 1448, 7. 1596, 21. p. 1641, 5.

Ἐν Ἑλληνικοῖς. Odyss. 1769, 38. In quarto παιδείας. 1448.

Ἐν Κυνηγετ. Odyss. 1534, 15.

Xenophon dictus Ἀττικὴ μέλισσα. 1686, 60. 1717, 37. [P]

Xenophon quidam. 1503.

Zaleucus.

Zaleucus. 83. 1961.

Zamolxis. 1615. 1701.

Zeno Homerum illustravit. 1158. 1192.

Zeno ὁ Κρής. Odyss. 1602, 23.

Zenodotus. 5. in loco illo Homeri, *οἰωνοῖσι τε πᾶσι*, pro *πᾶσι* substituit *δαῖτα*. Iliad. p. 19. C. 123. 124. bis. 219. p. 173. A. pro *τετραγῶτας* scribit *τιτίζοντας*. 175. p. 229. B. 256. 259. bis. p. 260. B. p. 270. C. Var. Lect. p. 274. C. versus duos, nempe 36. et 37. ex Boeotia tanquam spurios eiiciendos censuit. p. 276. C. 277. Var. Lect. 289. C. versus quosdam obelo tanquam spurios, in Boeotia, confixit. p. 317. B. Var. Lect. 361. B. p. 410. A. Var. Lect. 438. A. 490. Var. Lect. p. 716. C. p. 741. A. Var. Lect. p. 927. B. Var. Lect. p. 953. A. Var. Lect. p. 962. A. Var. Lect. p. 966. B. 999. p. 1006. A. 1011. 1014. Var. Lect. p. 1018. C. Var. Lect. p. 1084. B. versus nonnullos in Iliad. ε'. tanquam spurios reiecit. p. 1098. C. p. 1290. B. Odyss. 1300. 1344. *δαῖτος εἶσος*. p. 1410, 55. 1470, 7. 1478, 37. 1490, 23. 1500, 40. 1601. 1773, 28. 1841, 12. 1885, 53.

Zenodotus Mallotes. 957.

Zoilus. Homeri locum reprehendit. Iliad. p. 512. B. Odyss. p. 1614, 48. Homero-mastix.

Ζώπυρος. p. 800. Var. Lect. p. 804. C.

VII. INDICVLVS IN EXCERPTA SCHOLIORVM VETERVM AD ILIADEM, QVAE E CODICE ALOYSII ALEMANNI EDIDERVNT CANTABRIGIENSES.

- Aristarchus, H, 197. O, 24. Π, 379. P, 465. 481. Σ, 77. 444. X, 281.
Oι περί Ἀσκάλωνα, vide Ptolemaeus.
Aristophanes, P, 368.
Callimachus, X, 452.
Chrysippus, X, 212.
Crates, Φ, 323.
Κυπριωνή λέξις, ἀποέρσειεν, πνίξειεν, Φ, 329.
Γλωσσογράφοι, Σ, 378. X, 322.
Herodianus, P, 465. T, 56.
Λάκωνες τὸ θάπτειν φασὶ τιθήμεναι, Ψ, 83.
Παιᾶνας δύο ἦδον οἱ παλαιοὶ, τὸν μὲν πρὸ
τῆς μάχης τῷ Ἄρει, τὸν δὲ μετὰ τὸν πό-
λεμον τῷ Ἀπόλλωνι, X, 391.
Ptolemaeus, Θ, 23. οἱ περί Ἀσκάλωνα
(Ptolemaeus Ascalonites), P, 465.
Pythagoras Euphorbi scutum agnoscens, P,
28.
Sidonius, O, 229.
Sophocles, Σ, 274.
Oι Τραγικοί, Φ, 430.
Zenodotus, M, 428. N, 546. P, 149.
368. Σ, 339. forte et 356. sequent. vbi
haec legas: Ζηνέδωρος, ἀφελομένων τέ-
των τῶν γ' εἰχῶν τὰ λοιπὰ ἔχει ἁρμο-
νίαν. Υ, 180. sequent. εἶτοι οἱ ζ'. εἰχοί
ἀθροῦνται ὡς τὴν διάνοιαν ἀπρεπέως. [P]

CAPUT V

DE COMMENTARIIS IN HOMERVM VARIISQVE SCRIPTIS EVM SPECTANTIBVS QVAE INTERCIDERVNT *).

AEGIDIVS MENAGIVS in notis ad Laetium p. 99. p. 202. et 232. editionis praecellae Wetstenianae, testatur se peculiarem dissertationem scripsisse *περὶ Ἑλληνικῶν Ὁμηγ.* Et IOH. IONSIVS lib. 3. de scriptoribus Histor. Philosoph. p. 238. promisit se alibi plura dicturum de Homeri commentatoribus, sed neutrius labor lucem adspexit. NICO-LAVS quoque MAIORANVS in prolegomenis ad Eustathium, amplius septuaginta nominare se posse professus qui ex antiquis Homerum illustrauerunt, nullum commemoravit. Igitur post paucula illa quae in prolegomenis ad librum primum Iliados de Poetae interpretibus deperditis notavit vir insignis IOACHIMVS CAMERARIVS, non abs re fortassis fuerit hoc argumentum paullo diligentius attingere, et quos e veterum scriptis mihi notavi Homeri *ἑλληνιστῶν*, literarum ordine digestos praesenti loco strictim recensere, quibus plures aliorum industria facile adiiciet.

I. AELIVS SERENVS. Infra in *Philoxeno. Fabric.* vid. libr. V. cap. 7. p. 70. vol. VII. Villois. Prol. in Apollonii Lex. p. 22. *Harl.*

II. AGALLIAS Corcyraeus, Aristophanis Grammatici discipulus. Vide Scholia ad Iliad. Σ. 491.

III. AGA-

a) Homericorum carminum interpretatio mature facta est, ut iam supra, ubi de Rhapsodis et veteribus Homeri commentatoribus *μεταφρασται* etc. est disputatum, ex Platonis Ione et Xenophonte, Sympos. III. 5. qui Metrodorum, Stesimbrotum, Anaximandrum et Glauconem praecipue commemorant, cognouimus. Atque quoniam iam a Periclis aetate et antea interpretatio Homeri in scholis frequens erat, et ab aetate scholae Alexandrinae frequentior, plures exstiterunt poetae interpretes, quorum alii eum grammaticae, alii, ut philosophi ab Anaxagorae tempore, (vid. *Phaenias* apud Diogen. Laert. in vita Anaxagorae) *ἀλληγορικῶς*, alii critice explicuerunt: alii glossas homericas colligere coeperunt. Hinc tanta commentariorum copia est exorta. In scholiis enim codd. Venet. D. Marci, (vid. *Villois. Anecd. gr.* vol. II. p. 183 sqq. et Prolegg. Hom. p. 29 sqq.) infra, libr. V. cap. 7. vol. 7. in Catalogo grammaticorum graecorum, et inter Glossographos, (quorum nonnullos e scholiis Marcianis excitat idem *Villois* in Prolegom. Homericis pag. 29.) atque alibi plures, quam a Fabricio h. l. fuerunt memorati, occurrunt, qui commentarios in Homerum scripsisse, aut hunc paucis pluribusve illustrasse dicuntur, aut

quorum tantum nomina aut opiniones in scholiis adferuntur: quamquam, non omnes, putem, peculiariter egisse de Homero, aut in singulis voluminibus vnice eum esse interpretatos, sed interdum in operibus grammaticis aliisque libris plurimum scripta, in his Homeri carmina etiam modo strictim, modo latius pertractasse, aut vario modo explicuisse, ut hodie in libris Observationum aliisque id genus fieri solet. Quare non praesto fidem, a me nullos esse omisso, quorum nomina a veteribus seruata sunt, et ex Catalogis quoque scriptorum, qui editionibus aliquot addi solent et a Fabricio plerumque suo quisque loco repetiti sunt, possunt suppleri. Neque video, quantum damni adferat omisso vnus alteriusue, cuius praeter obscuram tantum nominis memoriam nihil supersit, quod ad litterarum aut Homericorum carminum historiam atque intelligentiam suae pertineat suae conducatur. Triginta antiquos Homeri interpretes, tomis duobus comprehensos memorat *Philippus Labbeus* p. 171. nouae biblioth. MSS. librorum etc. Paris. 1653. 4. et cl. *Villois* in Prolegom. Homer. p. XVI. not. optat, ut illos explicari possit. *Harl.*

- III. AGATHOCLES GRAMMATICVS commentarios in Homerum scripsisse colligitur e Scholiaste Apollonii ad lib. IV. etymologico M. in *δίκτυον* et Eustathio.
- IV. ALEXANDER AETOLVS ex Pleurone Aetoliae oppido. Confer indices superiore capite.
- V. ALEXANDER COTIAEVΣ, Κοττιανὲς, cognomento πολυμαθὴς citatur a Porphyrio in quaestionibus Homericis p. 14. et 46. et ab Eustathio ad Iliad. λ. p. 803. Apud Camerarium perperam scribitur Alexander Cosytæus. [In schol. Marcian. ad ζ. v. 241. citatur ἐν τῷ I. τῶν Παντοδαπῶν. *Harl.* Non addito libro in schol. Mosq. ad Iliad. T, 79. *Beck.*]
- VI. ALEXANDER MILESIVS, Polyhistor, Cratetis discipulus, aequalis Syllae.
- VII. ALEXANDER MYNDIVS siue vt in Laertii libris I. 29. p. 19. Ἀλέξαν. [vid. sch. Marcian. κ. 274. Villois. Proleg. Hom. p. 30.]
- ALEXANDER PLEVRONIVS. Vide supra Alex. Aetolus.
[*Ammonius*, Alexandrinus et Aristarcheus; fuit enim teste *Suida* tom. I. p. 144. discipulus Alexandri, et successionem tenuit scholam Aristarcheam. Scripsit, teste *Didymo* in schol. Marc. ad rhaps. κ. 397. περὶ τῆς μὴ γεγενῆσθαι πλείονας ἐκδόσεις τῆς Ἀριστάρχου διορθώσεως. Idem in eod. schol. dicitur adnotasse, Aristarchum primum quidem tres versus duntaxat notasse punctis, deinde eos penitus extirpasse. Ad Iliad. η. 7. citatur *Ammonius* ἐν τῷ πρὸς Ἀθηνοκλέα. conf. *Villois.* Prol. Homer. p. 26 sq. *Harl.*]
- VIII. AMMONIANVS Grammaticus, Syriani aequalis et amicus, a Camerario inter Homeri interpretes poni videtur ob perperam intellectum locum *Suidae*.
- IX. ANAXARCHI διόρθωσιν Homericam memoravi supra cap. 2.
- X. ANDRONICVS. Vide supra cap. 3. §. 13. [P]
- XI. ANTIMACHVM Colophonium de Homero egisse e Tatiano discimus, pro quo Callimachi nomen apud Eusebium X. 2. praeparat. irrepsit. Citatur subinde ab Eustathio, et in scholiis minoribus ad Iliad. E. 389. [vid. *Villois.* Prol. Hom. p. 24 sq. et quae supra inter vet. Homeri recensionem notauimus.]
- XII. ANTISTHENES Atheniensis, Socratis discipulus, auctor Cynicae sectae, inter alia teste Laertio VI. 17. scripsit περὶ ἐξηγητῶν, et περὶ Ὁμήρου, aliaque ad Poetam spectantia περὶ κάλχαντος, περὶ κατασκευῆς, περὶ ἡδονῆς, περὶ Ὀδυσσεύς, περὶ τῆς ῥάβδου, Ἀθηναῖ ἢ περὶ Τηλεμάχου, περὶ Ἑλένης καὶ Πηνελόπιδος, περὶ Πρωτέως, Κύκλων ἢ περὶ Ὀδυσσεύς, περὶ οἶνου χρήσεως, ἢ περὶ μέθης, ἢ περὶ τῆς Κύκλωπος. Περί Κίρκης, περὶ Ἀμφιαράου, περὶ τῆς Ὀδυσσεύς καὶ Πηνελόπιδος, καὶ περὶ τῆς κυνός.
[*Antodorus* (al. Autodorus) *Eumaeus*. schol. Marc. ad Iliad. ψ. 638. 639.]
- XIII. APION Didymi discipulus, cognomento μόχθος cum Herodoro Homerum recensuit et commentariis illustravit, quae tanto applausu excepta sunt, vt *Seneca* Epist. LXXXVIII. adfirmet, eum C. Caesaris temporibus tota circumlatum Graecia, et in nomen Homeri ab omnibus ciuitatibus adoptatum, hoc est, ipsius commentarios et expositiones aliorum scriptis in Homerum editis praelatas fuisse. Apionis et Herodori commentariorum in Poetam frequenter meminit Eustathius. Δέξαις Ὀμηρικαῖς ab Apione expositas

expositas testatur Hefychius Alexandrinus in praefatione Lexici. *Fabric.* Hic noster Fabricius, quando in vol. VII. p. 50. (de grammaticis graecis,) *Apionis glossas homericas* MSS. in cod. Barrocc. 119. in Bibl. Bodleiana latere, scribit, in eo deceptus est. *Ruhnkenius* quidem, qui illarum apographum sibi comparauerat, in praef. ad secundum vol. Hefychii testatur, glossas illas Homericas esse ieunas, ad litterarum quidem ordinem digestas, Apionis vero nomen a manu recentiore latinis litteris esse adscriptum. Hinc *Villoison*, qui in prol. ad Apollon. Sophist. a p. IX. fufius de nostro differit, p. XII. adfirmat, nihil hodie *Apionis* superesse, nisi quod ab eius magistro, *Apollonio Sophista* in Lexico Homérico sit relictum. Apollonius enim meliora excerpendo, sequiora reiciendo, et, quae dubia essent, accurate perpendendo, ita, (vt ait Villoison. l. c. p. XI.) sibi proprium fecit praestantissimum Apionis opus, ita discipuli sui Lexicon in suum faccum et sanguinem conuertit, vt, eo prorsus amisso, facile nuno carere possimus. Cl. quidem *Ruhnken* praef. ad Hefych. tom. II. p. 5. censet, Suidam, qui Apionem esse Apollonii discipulum scribit, errare, et vero Apionem diu ante Apollonium vixisse. Secus tamen sentit *Villoison*. l. c. p. 7. sqq. Quod vero *Apionis* commentarii in Homerum apud veteres in summa erant auctoritate, nomen illius atque expositiones, et eae, quae siue varias lectiones siue singulares dicendi formulas homericas Apion atque Herodorus e diuersis grammaticorum et criticorum libris adnotarunt, ab Eustathio, auctore Etymologici M. aliisque veteribus grammaticis ac glossographis frequenter aduocantur. v. *Valcken.* in diss. de scholiis ad Homerum ineditis p. 148. qui p. 149. quoque obseruat, lexicon homericorum magnam sine dubio partem ex Apionis in Homerum commentariis fuisse deriuatam. Memoratur in scholiis Marcianis ad i. 393. etc. add. *Alberti* ad Hefychii Epistolam ad Eulogium, init. atque *Eudocia* p. 63. *Harl.*

XIV. APOLLODORVS ἐν νεῶν καταλόγῳ citatur a *Stephano Byz.* et *Strabone* IX. p. 405. *Eustathius* in Iliad. β. p. 199. (263.) e *Porphyrio*: λέγεται δὲ εἶναι πρὸς ἄλλοις Ἀπολλόδορος ὁ Ἀθηναῖος ἐπραγματεύσατο τὰ περὶ τῆς καταλόγου ἄριστα, ἐν δώδεκα βιβλίοις. Apollodorum ἐν β. καταλόγῳ laudat *Tzetzes* VII. Chil. v. 761. Respicit *Strabo* passim vt X. p. 453, 457. 460. et IX. p. 416. *Fabric.* conf. cl. *Heyne* ad Apollodori Biblioth. tom. III. inter fragmenta p. 1099 — 1125. *Villois.* ad Apollon. Soph. Lex. Hom. Proleg. p. 23 sqq. infra, libr. III. cap. 27. *Villois.* Prol. Hom. p. 29. *Harl.*

XV. APOLLONIVS Grammaticus ἐν καταλόγῳ νεῶν citatur a Schol. Homeri ad Iliad. IX. 484. vbi sane respicitur Commentarius Grammatici cuiusdam in Catalogum navium Homericum, non vero Argonauticorum scriptoris Apollonii Rhodii Catalogus Heroum siue Argonautarum, vt ex Pindari scholiaste ad Nemeon. Od. 5. vbi v. 93. lib. I. Apollonii Rhodii affertur, coniiciebat vir doctus Tho. Gale in diss. de Apollodoro p. 18. Nam Scholiastes Homeri narrat Telamonis et Teucris breuiter Historiam, eamque ab aliis accuratissime memoriae mandatam scribit, et praecipue ab Apollonio in Catalogo navium. At Apollonius Rhodius verbo tantum Telamonis meminit, neque naues recensuit sed Argonautas. Itaque libenter assentior *Gisb. Cupero*, qui illam Galei coniecturam reiciendam esse mihi significauit. [In codice regio Matrit. LXVII. nr. 2. secundum *Iriarte* Catal. p. 233. est commentarius in Homeri Bocotiam, qui num ab Apollodoro, an ab Apollonio grammatico, an ab alio scriptus sit, inuestigare iubet *Iriarte*. Ia]

In scholiis Marcianis et ab Apollonio Sophista, (v. Villosion. Proleg. ad illum, p. 20.) laudantur *Apollonius Charidos* (ὁ τῷ Χαρίδος, qui etiam rectius Χαίρις scribitur, vt ad β. 311. etc.) *Apollonius Tyaneus*, *Apollonius* ὁ τῷ Θέωνος, alius ὁ τῷ Μόλωνος. Hic, n. *Molonis* F. laudatur quoque a Porphyrio in quaestion. Homericis p. 10. v. Villosif. Proleg. Hom. p. 29. *Harl.*] Non praetereundus quoque *Apollonii dyscoli*, Alexandrini, (qui Herodiani pater fuit,) liber περὶ σχημάτων Ὀμηρικῶν laudatus [P] Suidae, [et Eudociae p. 63. conf. infra lib. V. cap. 7. vol. VII. p. 1. sqq.] Apollonium Grammaticum iterum laudant Scholia ad Iliad. Σ. 505. T. 177. et Porphyrius in quaestionibus Homericis, doctorem suum appellans, p. 45. [Hic forsitan idem est Apollonius, quem et *Horum* ἐν τῷ περὶ παρωνύμων citat schol. Marcian. ad α. 508. *Harl.*]

APOLLONIVS, *Archibii* F. (al. *Archebii* F. aut pater?) sophista, siue Alexandrinus patria, siue Alexandriae vixit, Didymi scholam exornauit, Apionis, qui sub Tiberio et Claudio Romae docuit, magister, (v. paullo ante, *Apion*.) clarus, Augusto imperante. Scripsit *Lexicon Homericum*, cuius specimen minus adcurate descriptum, e codice Coisliniano CCCXLV. Saec. X. dederat *Montfaucon* in Bibliotheca Coislin. olim Segueriana, p. 457 sqq. dein integrum summa cum laude nou magis quam diligentia publici iuris fecit cel. *Villosion*:

Ἀπολλωνίου Λεξικόν. Apollonii Sophistae Lexicon graecum Iliados et Odyssae, prius e codice MSto Sangermanensi in lucem vindicauit, innumeris repurgauit mendis, allegata Homeri et aliorum poetarum loca distinxit, indicauit, notis atque animaduersionibus perpetuis illustrauit et versionem latinam adiecit Io. Baptista Caspar D'Ansse de Villosion, regiae Inscript. atque humanior. litterarum acad. Paris. socius. Cum Prolegomenis, indicibus auctorum et vocum homericarum ac nouem tabulis aeneis, in quibus omnes codicis MSti litterarum formae et compendia, atque amplum huiusce scripturae specimen repraesentatur. Accedit praeter multa, huc usque inedita, Philemonis grammatici fragmenta, tertii Iliadis Libri prosaica metaphrasis graeca, e duobus codicibus regijs ab eodem nunc primum eruta, cum notulis et varr. lectionibus, metaphrasisque et tertii Iliadis libri. tom. I. II. Lutetiae Paris. sumt. I. C. Molini 1773. 4.

Philemonis fragmenta sunt notis inserta. Apollonii autem Lexicon in quibusdam non integrum ad nos peruenit, et glossis aliunde intrusis maleque insertis perperam auctum est: multa sunt a manu recentiore ad marginem adposita: nihilo tamen minus opus plurimum conferre potest tum ad ea in Hesychio restituenda, quae foedè corrupta vel a librario omissa sunt, et ad veterum grammaticorum nomina ac sententias conseruandas, tum etiam ad varias Homeri lectionum indicandas: nam Apollonius permultos citat exhibetque versus homericos, modo lectionum varietatibus insignes, modo etiam emendatiores ac puriores, quam in vulgatis Homeri editionibus, immo et in antiquissimis codd. MStis circumferuntur. Hinc lectori, aut interpreti Homeri critico hoc Lexicon multum adferre potest utilitatis. Saepe veteres ac rariores formas restituit, atque ipsum Homerum aduersus falsas *Zenodoti* emendationes doctissime tuetur Apollonius. Quae cuncta aliaque copiose sciteque explicuit et docuit humanissimus editor in prolegomenis. In his enim egit 1) de *Apollonio* eiusque patre et aetate: 2) de auctoribus, quos excitat Apollonius, et de quibus ipse Villosionius latius disserit: 3) de scriptoribus, qui Apollonii meminerunt, tum antiquioribus, tum recentioribus; 4) de codice, ex quo

Apollonii Lexicon descriptum est. 5) de via, quam sequutus est Villois. in sua editione; 6) de versione latina; 7) de adnotationibus, in quibus et loca Homeri, ab Apollonio saepe obscurius prolata, diligenter indicat et comparat, et Hesychium, qui Apollonii scriinia compilauit, perpetuo contendit saepeque adfundit illi lucem, aliosque bene multos consuluit: item de II. indicibus, quorum prior auctores enumerat, quos Apollonius ad partes vocauit, quorumque loca et testimonia descripsit; posterior autem secundum litterarum seriem distributus vocabula significat; 8) de tabulis aeneis, ubi quoque specimen scripturae, quae in codice haud facili lectu permolesta fuit, in exemplo vocc. ab ω incipientium incisum aeri exhibetur: 9) de metaphrasi Homeri prosaica. Haec prolegomena in altera editione, aliis dotibus nouisque ornamentis aucta, omissa sunt. Nam, quod Villoisii editio cara est, ideoque haud paucos arcet ab eius usu, cl. *Tollius* nouam parauit editionem:

Ἀπολλωνίου Λεξικόν. Apollonii Sophistae Lexicon graecum Iliadis et Odysseae. Ex editione Parisiensi repetiit, recensuit et illustrauit Hermannus Tollius. Lugd. Bat. apud S. et I. Luchtmans. 1788. 8. graece. *Villoisii* Prolegomena atque versionem omisit; eius vero notis adiecit multas nouas egregias, tum doctos excursus, in his p. 743 sqq. de loco difficili Iliad. σ'. 489. in scuti Achillei descriptione, et indices tum glossarum tum locorum Homericorum, in Apollonium atque commentarios, in quibus etiam vel varietas lectionis vel interpretatio aliqua, praecipue paullo insignior notatur. Quod haec editio recens est et parabilis, hic nolui repetere indicem auctorum, ab Apollonio laudatorum. *Harl.*]

XVI. ARATVS Solensis *περὶ Ὀμήρου καὶ Ἰλιάδος et διορθωσιν Ὀμηρικῆν*; auctor vitae Arati et Suidas. Confer, quae supra cap. 2. nr. 19.

[ARCHIAS, grammaticus Alexandrinus, sub Augusto viuere potuit: fuit enim magister Epaphroditi: v. Suidam in *Epaphrodito*. tom. I. p. 790. laudatur in *Apollonii Lexico* Homérico, in *ὑββάλλειν* et in Montfaucon Bibl. Coisl. p. 464. *Harl.*]

XVII. ARCHIBIVS, Alexandrinus, [de cuius nominis scriptura, et num pater, quod verius videtur an filius Apollonii fuerit, et aliis Archibiis multus est Villois. in Proleg. ad Apoll. p. 2. sq.]

XIIX. ARCHIMEDES, Philosophus Trallianus *ὑπόμνημα εἰς Ὅμηρον* scripsit teste Suida, [et Eudocia, p. 74.]

[ARETADES, citatur in scholiis Marcianis.]

[ARISTEAS, in schol. Marc. ad γ' 137. cum aliis grammaticis. *Harl.*]

XIX. ARISTARCHVS Grammaticus *διορθωσιν* et commentarios in Homerum concinnauit, vt dixi cap. 2. nr. 18. Confer indices superiori capite exhibitos. Io. Aurispa in litteris ad Ambros. Camaldulensem, tom. III. collectionis Martenianae p. 713. inter libros adlatos a se e Graecia memorat *Aristarchum super Iliadem II. voll. opus spatiosum et pretiosissimum: aliud commentum super Iliad. et super Odysseam, Apollonium Grammaticum* etc. [Villois. in Prol. Homer. p. 26. 27. 28. infr. vol. VII. p. 51.]

XX. ARISTOCLES, Messenius Philosophus Peripateticus, teste Suida scripsit decem libros de Philosophia *πότερον σπαρταύστερος Ὅμηρος ἢ Πλάτων*.

XXI.

- XXI. ARISTODEMVS, Nyssaeus Rhetor et Grammaticus ante Apionem in Homero recensendo versatus fuisse videtur. Vide Eustath. ad Iliad. l. p. 667. [de hoc et superiore, v. vol. VII. p. 52 sqq. Schol. Marc. ad l. 453. Villois. Prol. Hom. p. 30 et 39.]
- XXII. ARISTONICVS Alexandrinus Grammaticus *περὶ σημείων τῶ Ὅμηρου* Etymol. M. in *λύχνος, ἔρσαι, ὀπή.* Suida [et Eudoc. p. 64.] teste scripsit *περὶ τῶν σημείων τῶν τῆς Ἰλιάδος καὶ Ὀδυσσεύας,* [cuius signa critica in scholiis Marcianis repraesentantur, et singulis libris adnotatio subiungitur: *παρακῆται τὰ Ἀριστονίκα σημεία* etc. scripsit quoque commentarium in Homerum. v. schol. Marc. ad κ. 397. et Villois. Prol. p. 31.] Vir summus Camerarius ait, Aristonicum sex in Homerum libros scripsisse: sed aliud opus est, quod apud Suidam sequitur *ἀσυντάκτων ὀνομάτων βιβλία 5.* [v. vol. VII. p. 53.]
- XXIII. ARISTOPHANIS Byzantini Grammatici *διόρθωσιν* Homericam memoravi supra cap. 2. nr. 17. [ad Iliad. ψ. 104. schol. Marc. vocatur *grammaticus.* conf. vol. VII. p. 53. Villois. Prol. Hom. p. 29.]
- XXIV. ARISTOTELES Stagirita praeter *ἔκδοσιν* Homeri *τὴν ἐκ τῶ νάεθικος* (de qua supra cap. 2. nr. 12.) scripsit plures libros problematum Homericorum aliaque huc spectantia. Et Aristotelis *τὸν Ὅμηρον ἐξηγούμενος* meminit Dio 2. de regno p. 36. Adde Aelian. Anim. Hist. XV. 28. Vide, quae notaui in catalogo scriptorum eius deperditorum infra lib. III. cap. 6.
- XXV. ARISTOTELES alius a Laertio memoratur *ὁ περὶ Ἰλιάδος πεπραγματευμένος,* quem a Stagirita distinguit Lib. V. sect. 35.
- XXVI. ARTEMON Clazomenius *ἐν τῷ περὶ Ὅμηρου* laudatur a Suida in *Ἀρκτηνός.*
- XXVII. ASCLEPIADES Myrleanus. Vide indices superiori Capite et Etymologicum M. in *ἀρεναῖος,* vbi laudatur in *ὑπομνήματι Ὀδυσσεύας,* Ammonium in *ἄμα.*
[ATHENOCLES, laudatur *ἐν τῷ περὶ Ὅμηρου,* in scholiis Marcian. ad α. 591. et ζ'. 72. adde paullo ante, voc. *Αμμοπίου.*]
- ATHENODORVS Arati Poetae frater, Homerum aduersus Zoilum defendit, vt notavi infra cap. VII. §. 10.
- XXVIII. BASILIDIS *περὶ Ὀμηρικῆς λέξεως* opus in epitomen misit Cratinus teste Etymologico M. in *ἀρίζηλος.* [vide vol. VII. p. 54.] [U]
- XXIX. In Homerum scripta a CALLIMACHO commentaria *Μεurfus* in Bibl. Graeca colligit ex *Strabone* lib. I. p. 44. et lib. VII. p. 299. Sed quae ibi Callimachus diuersa ab Homero tradidisse arguitur, in quouis alio opere vel poemate, quam in Commentario ad Homerum scribere potuit. Laudatur tamen a Tatiano inter eos, qui de Homero egerunt, quia in *πινάξι* nimirum hoc fecerat Callimachus. Videtur etiam in *αἰτιῶν* libris lucem Homericis quibusdam scriptis adtulisse. Conf. Eustath. [et fragmenta Callimachi in edit. Ernesti collecta.]
- XXX. CALLISTHENIS *διόρθωσιν* Homericam memoravi supra cap. 2.
[CALLISTRATVS citatur in scholiis Marcianis ad γ. 18. *ἡ Καλλιστράτης* scil. editio. ad α. 424. cum aliis grammaticis ac recensione auctoribus, et editionibus, *Καλλιστράτης*

τὸς ἐν τῷ πρὸς τὰς ἀδηρήσεις: (in Proleg. p. 30. idem locus adfertur K. ἐν τῷ α. πρὸς τ. αἰθ.) ad β. III. 435. ἐν τῷ περὶ Ἰλιάδος. ad ζ. 255. ἐν τοῖς διορθωτικοῖς. ad η. 185. in cod. B. adducitur *Callistratus ὁ Σάμιος. Harl.*]

[CASIVS, in schol. Marc. ad γ. 103.]

[CATO a Porphyrio ad Iliad. i. 383. laudatur.]

[CHAERIS. v. Schol. Marcian. ad Iliad. γ. 103. *Villoison*. Prolegom. ad Apollonii Lex. p. 20. et Proleg. Hom. p. 29. circa fin. et infra vol. VII. p. 55. Ad Iliad. γ. 448. (viti ab Apollonio Soph. in vocc. φῆνη et ὥπος.) *Apollonius* vocatur ὁ τῷ Χαίριδος. vbi *Villoison* cum interprete Aristophanis ad Vespas v. 1190. legere malit ὁ τῷ Χαίριδος. *Harl.*]

XXXI. CHAMAELEON Heraacleota, Heraclidis Pontici aequalis, Peripateticus, ἐν πῶ πτω περὶ Ἰλιάδος laudatur a Scholiaste Apollonii lib. II. p. 177. Meminit et Tatianus inter eos, qui de Homero egerunt. Confer *Reinesii* Var. Lect. p. 333. Ab Heraclide Pontico sibi per plagium surrepta fuisse, quae de Homero et Hesiodo scripserat, conqueritur apud *Laertium* V. 92. v. ibi Menag. p. 227. et Eustathii indicem h. v.

XXXII. CHRYSIPPVS, Stoicus, in libro περὶ ποιημάτων πρὸς Φιλομαθῆ et libris duobus περὶ τῷ, πῶς δὲ τῶν ποιημάτων ἀκέρει et in libro πρὸς τὰς Κριτικὰς πρὸς τὸν Διόδωρον videtur loca non pauca Homeri illustrasse. Citatur [in schol. Marcian. ad γ. 41.] subinde ab Eustathio; et a Plutarcho de audiendis Poetis p. 31. vbi de loco Homeri agit. Vide, quae infra in Cleanthe.

XXXIII. CINAETHVS Chius hymnum Homero tributum in Apollinem composuisse, et primus Homeri Rhapsodus fuisse traditur in Scholiis ad Pindari Nemeonicas Od. 2. atque inde a Scaligero in descriptione graeca Olympiadum: quod si verum agnoscamus, error fuerit, quod ibidem additur floruisse circa Olympiadem LXIX. Quis enim nescit iam Solonis et Pisistrati aetate, hoc est ante Olympiadem XLVI. carmina Homerica a Rhapsodis decantata fuisse. Arguit autem Cinaethum Eustathius [ad prim. Iliados librum p. 16 sqq. edir. Politi.] Homeri carminum corruptorem interpolatorum, his verbis: Ἐλυμήναντο δὲ Φασι τῇ Ομήρῳ ποιήσει πάμπολλα οἱ περὶ Κίναθον, καὶ πολλὰ τῶν αὐτῶν αὐτῇ παρενέβαλον. Ceterum non ab Atheniensibus tantum, sed etiam ab Epidauriis Rhapsodorum agonem institutum docet Plato in Ione, vbi de officio Rhapsodi differens εἰ γὰρ αὖν γένοιτό ποτε ξαψῶδες εἰ μὴ συνή τὰ λεγόμενα ὑπὸ τῷ ποιητῇ. Τὸν γὰρ ξαψῶδον ἐρμηνεία δὲ τῷ ποιητῇ τῆς διανοίας γήγνεσθαι τοῖς ἀκέρει. *Fabris.* v. supra, lib. II. cap. 2. §. XI. et *Dresigii* comm. de Rhapsodis, Lips. 1734. 4. Scribitur Κίναθων v. *Villoisii*. Proleg. Hom. p. 30. fin. et 35. in schol. Marc. ad γ. 175. in utroque Veneto et Lipsiensi cod. *Harl.*

[CLEARCHVS, ἐν ταῖς γλώτταις, in schol. Marc. ad ψ. 81. *Harl.*]

XXXIV. CLEANTHES, Stoicus, inter alia teste *Laertio* VII. 135. scripsit πρὸς Ἀρίσταρχον et περὶ τῷ ποιητῇ, vnde inter Homeri interpretes a viris quibusdam doctis computatur, etsi περὶ τῷ ποιητῇ non necesse est reddere de Homero; sed potest etiam verti: de officio poetae, vt recte Menagio observatum. At a *Plutarcho* quoque lib. de audiendis Poetis p. 31. reprehenduntur *Cleantēs* atque *Chrysippus*, Homeri quaedam frigidius interpretantes.

terpretantes. *Fabric.* Laudatur in scholiis cod. Ven. B. et Lips. ad Iliad. γ. 64. (in insula Lesbo coli Venerem auream h. e. pulcram,) nec non in scholiis minoribus ad Homerum, et ab Apollonio Sophista in Lexico Hom. in v. Μῶλυ, vbi allegorice interpretatus dicitur locum poetae Odyss. κ. 305., quae expositio *Villoisonio* in Proleg. ad Apollonium p. 26. sumta videtur ex *Cleanthis* libro περὶ τῆ ποιητῆς, h. e. de officio poetae. Clemens quidem Alexandrinus in Strom. καὶ ἡ Κλεάνθης, ait, δὲ τῆ Στωικῆ φιλοσόφου ΠΟΙΗΤΙΚΗ, (quod voc. aperte declarat libri illius argumentum,) ὥδε πως τε ὁμοίᾳ γράφει. Adde eundem *Villoisf.* l. c. p. 63. et infra lib. III. cap. XV. p. 394. *Harl.*

CLEOMENES ἐν τῷ περὶ Ὀμήρου. Clemens I. Strom.

[COMANVS fuit grammaticus, citatur aliquoties ab Apollonio Sophista in Lexico hom. in schol. Marc. ad γ. 137. Ad α. 97. memorantur Λέξεις ἐκ τῶν πρὸς Κωμανόν ad α. 110. Aristarchus ἐν τοῖς πρὸς Κωμανόν, pariter ad Boeot. 305. conf. *Villoisonii* Proleg. ad Apollonii Lexicon p. 21. et Proleg. Homer. p. 28. *Harl.*]

XXXV. COMETAS Homeri poemata punctis et colis distinxit. Vide supra cap. 2. nr. 21. [P]

XXXVI. CRANTOR Solensis Homeri studiosissimus teste *Laertio* IV. 26. et *Hesychio* illustri.

XXXVII. CRATES Grammaticus MALLOTES aemulus Aristarchi. Homerum et ipse emendavit illustravitque. [Propter studium Homeri vocabatur *Homericus* et *Criticus*. conf. *Eudoc.* p. 273.] Vide *Geminum* cap. 5. et 13. *Astronom.* *Eustathium*, et quae supra cap. II. nr. 20. *Achilles Tatius* Isagoge in Atatum: Μαρτυρεῖσι δὲ Κράτης καὶ Ἀπίων ὁ Πλευρονίκης, ὅτι Ἀστρονόμος Ὀμηρος. *Fabric.* Adde infra nr. LII. voc. *Eratosthenes*, *Villoisf.* Prolegg. in Apollonii Lex. hom. p. 15. et Prol. Homer. p. 27. *Burmannum* II. ad *Valesii* Emendat. libr. V. cap. 17. p. 133. *Heraclides* in Allegor. Hom. p. 94 sqq. edit. *Schoew* (quem vide p. 272 sqq.) sententiam quamdam atque allegoricam Cratetis expositionem reiecit. *Harl.*

XXXVIII. CRATES THEBANVS in Παιγνίοις suis Homerum παραδῆσαι cognoscitur ex *Laertii* VI. 85. *Iuliano* etc.

XXXIX. CRATINVS. Vide paulo ante in *Basilide*.

XL. CRONIVM Pythagoricum in Homeri fabulis Philosophice explicandis operam posuisse, docet *Porphyrus* de antro Nympharum et in fragmento de Styge.

CYNAETHON. vid. paullo ante *Cinaethus*. *Harl.*

XLI. DEMETRIVS IXION, Adramytenus, Aristarchi discipulus sub Augusto Imp. clarus Pergami, scripsit inter alia ἐξηγήσιν εἰς Ὀμηρον vt testatur *Suidas*, [item *Eudocia*, p. 132.] *Fabric.* Citatur in schol. Marc. ad α. 424. ὁ Ἰξίων (sic enim simpliciter aliquoties nominatur,) ἐν τῷ 5. πρὸς τοὺς ἐξηγήσεις ad γ. 18. ὁ Ἰξίων ἐν τῷ πρώτῳ π. τ. 23. ad Z. 437. ὁ Ἰξ. ἐν τῷ πρὸς τὰς ἡδετημένους. Ab Apollonio sophista in πῇ excitatur. conf. *Villoisf.* Proleg. ad Apollonii Lex. p. 27. vbi de origine cognominis Ἰξίων et de illius scriptis agit. Addi debent.

[DEMETRIVS ὁ Γονύπεσος, qui citatur in schol. Marcianis ad 9. 233. et, cum aliis grammaticis Homericis, ad v. 137.

DEMETRIVS *Pugil*, qui scripsit περὶ διαλέκτου, et laudatur ab auctore lex. Etymolog. in Μώλωνψ. Citatur ab *Apollonio Sophista* voc. Ὀπαζόμενος, et praua eius interpretatio loci Homeri Iliad. A. 493. reiicitur, adde infra Vol. VII. p. 56. *Harl.*]

DEMETRIVS PHALEREVS teste Laertio V. 80. scripserat περὶ Ἰλιάδος α. περὶ Ὀδυσσεύας α. β. γ. δ. et Ὀμηρικόν, α.

XLII. DEMETRIVS Scepſius, de quo Strabo lib. XIII. p. 609. Ἐκ δὲ τῆς Σκῆψους καὶ ὁ Δημήτριος ἐστίν, ὃ μεμνήμεθα πολλάκις, ὁ τὸν Τρωϊκὸν διάκοσμον ἐξηγησάμενος Γραμματικὸς κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον γεγονώς Κρατίτη καὶ Ἀρισταρχῷ. Confer *Athanasium* VI. p. 236. [*Blackwell* Ueber Homers Leben etc. p. 328.] Interdum a Strabone simpliciter ὁ Σκῆψιος appellatur, vt X. p. 456. IX. p. 438. 439. *Fabric.* Ad historicos Homeri interpretes pertinuit. v. schol. Marc. ad υ. 3. 53. etc. *Menagium* ad Diog. Laert. p. 224. *Harl.*

XLIII. DEMOCRITVS Abderita inter alia, teste Laertio IX. 48. scripsit περὶ Ὀμήρου, ἡ ὀρθοεπέης καὶ γλώσσεων. *Fabric.* Adde *Valeſii* de Critica. I. cap. 10. p. 158. Emen- datt. *Harl.*

XLIV. DEMOSTHENES Thrax *Odyſſeam* paraphraſi proſaica diſſoluerat, vt ex Suida iam notaui ſupra cap. 3. §. 15. (vbi vide adnotata.) Haec frequenter ab Eufſtathio cita- tur. *Fabric.* Iam ſupra, praeceunte *Valkenario* in diſſ. de ſcholiis in Homerum ineditis p. 111 ſqq. obſervatum eſt, Suidam, ſive alterum, cuius is verba deſcripſit, erraſſe, atque decepiſſe Meurſium, Ger. Ioh. Voſſium noſtrumque Fabricium, vt ſcriberent, *Demoſthenem Thracem* confeſiſſe Paraphraſin *Iliadis* Homeri. Nam Eufſtathius pluribus locis ait, illum παραφράσαι αὐτ μεταβαλεῖν *Odyſſeam*, atque ad Odyſſ. α. p. 40. v. 48. dilu- cide indicat libri illius indicem, dum, ὁ τὸ βιβλίον, inquit, ὅλον τῷτο παραφράσας, Θραξ Δημοσθένης, Μεταβολὰς Ὀδυσσεύας τὴν τοιαύτην αὐτὴ πραγματείαν ἐκάλεσεν. Atque idem Valcken. plura Demosthenis loca ex Eufſtathio ibidem colligit, monetque, Paraphraſin illam, attico ſermone conſignatam, ita fuiſſe conſtructam, vt remota fuerit μίμησις poetica et remanſerit ἀπλὴ διήγησις, ſimplex narratio earum rerum, quas ab Homero plurimi finguntur denarraſſe. *Harl.*

DIAETHVS, historicus interpres fuerit, vt colligi poteſt ex ſchol. cod. B. Veneti et Lipſ. ad Iliad. γ. 175. *Harl.*

XLV. DIDYMVS Chalcenterus. Vide, quae eodem capite 3. §. 1. [et vol. VII. p. 56.]

XLVI. DINARCHVS diverſus a Rhetore huius nominis, περὶ Ὀμήρου λόγον γεγράφας me- moratur a Demetrio Magnete apud Dionyſium Halicarnaſſeum tom. II. p. 112.

[DIOCLES in ſchol. Marc. ad v. 103. coniungitur cum Dionyſio Thrace, Ariſtarcho et Chaeride, eorumque diuerſae de accentu vocc. ſententiae proponuntur. *Harl.*]

[DIODORVS, ab Eufſtathio Ἀριſτοφάνειος dictus, coniungitur cum Chaeride in ſchol. Marc. ad Bocotiam v. 372. et Fabric. infra, libr. III. cap. 31. vol. II. p. 777.]

XLVII.

XLVII. DIOGENES TARSENSIS in libris *περὶ ζητημάτων ποιητικῶν* Suidae memoratis vel primam rationem videtur habuisse Homeri.

[DIONYSIVS. Plures fuerunt eius nominis, (vide vol. VII. p. 57 sq. tum lib. III. cap. 32. vol. II. p. 794 sqq.) In scholiis Marcianis reperiuntur citati; ad α. 607. simpliciter *Dionysius* de lite grammatica et scriptura vocis *ἥχι*, et ad β. 308. narratio s. expositio loci ex illius libro ε. τῶν ἀπέρων memoratur.

Alius Dionysius Halicarnassensis, grammaticus, non confundendus cum historico et rhetore Dionysio Hal. Ille scripsit *περὶ Ἀττικῶν ὀνομάτων*, et liber quartus citatur in schol. Marcian. ad Iliad. δ. 705.

[DIONYSIVS, *Sidonius*, qui simpliciter quoque vocatur *Sidonius*, vt ad α. 424. ad ζ. 40. de scriptura *πῆξε*, ad γ. 128. vbi Aristarchum culpasse dicitur. Ad β. 262. vbi nominatur *Διονύσιος ὁ Σιδώνιος* et diuersa illius ac *Dionysii Thracis*, Pamphili et Aristarchi iudicia de accentu cuiusdam voc. congeruntur: item ad ζ. 465. vbi eius consensus cum *Alexione* et τοῖς περὶ Ἡρακλέωνα de voc. *ἔτι* laudatur, et *Ptolemaeus* refutatur. Ad α. 8. nominantur οἱ περὶ τὸν Σιδώνιον. Idem *Sidonius*, cuius et *Tyrannionis* sententia de accentu voc. *ἄχρεον* profertur ad Iliad. β. 269. Quater quoque hic *Sidonius* laudatur ab Apollonio in Lex. homerico, item ab Eustathio. In Lex. Etymol. in γ. ἀπὸ p. 124. itidem Aristarcho aduersari perhibetur. Diuersus est a *Philoxeno Sidonio* apud Eustath. p. 579. conf. *Villoisonii* Proleg. ad Apollon. p. XXI.

[DIONYSIVS *Thrax*, qui vnus erat ex XL. Aristarchi discipulis. v. lib. V. cap. 7. §. 13. vol. VII. p. 24 sqq. *Villoisonii* Anecd. graeca, tom. II. p. 171 sqq. Nomen et iudicia eius grammatica in scholiis Marcianis aliquoties occurrunt: vt ad β. 262. (vid. paullo ante memoratum *Dionysium Sidonium*), ad γ. 103. (vide *Diocles*.) ad ω. 110. ad ι. 460. ἐν τῇ πρὸς Κράτητα, ex Didymi comm. ad β. 111. Zenodoti, quem Didymus refutat, sententia grammatica profertur: δόξεον ἂν ὑπὸ Διονυσίῳ τῷ Θρακίῳ ταῦτα δεδοσθαι· ἐν γὰρ τῷ ΠΕΡΙ ΠΟΣΟΤΗΤΩΝ καθάπτεται Ζηνοδοτέ. Harl.]

[DIONYSIDORVS, *Alexandrinus* citatur et vocatur ὁ ἀπ' Ἀριστάρχου, i. e. *Aristarchus*, a Didymo in scholiis Marcian. ad Iliad. β. 111. adde infra, vol. VII. p. 58.]

XLVIII. DIOSCORIDEM ἐν τοῖς παρ' Ὀμήρῳ νόμοις laudat Suidas in Ὀμηροῖς. Adde *Casaubonum* ad Athenaeum lib. I. cap. 8.

[DOROTHEVS *Ascalonita*. Steph. Byzant. in Ἀσκάλων, Etymol. in ἀμφιγνοεῖν. *Porphyrius* ad Iliad. ι. 90. in scholiis Marcianis, ὅλα βίη, inquit, ἐδέησε Δωροθέῳ τῷ Ἀσκαλωνίτῃ εἰς ἐξήγησιν τῶν παρ' Ὀμήρῳ κλισίῃ. Si igitur ille *Dorotheus* totam suam vitam contriuit in hac voce interpretanda, recte suspicatur cl. *Villoison*. in Proleg. Hom. p. 31. diuersum ab hoc esse *Dorotheum*, qui ad Iliad. Κ. 262. laudatur in τριακοσῷ πρώτῳ τῆς Ἀττικῆς λέξεως ἀποτενόμενος πολλὰ πρὸς Ἀριστάρχον καὶ Τρύφωνα ἄλλως γράψαντας. Eidem *Villoisonio* hic idem esse videtur, atque auctor περὶ τῶν ξένως εισημένων λέξεων; cuius meminit *Photius* cod. CLVI. p. 323. Bibliothecae. *Dorotheus* citatur quoque ab Eustathio p. 1297. B. Harl.]

[DOSIADES, nec non *Democrines*, *Eubulus*, *Eudoxus* passim occurrunt in scholiis Marcianis. Harl.]

XLIX.

XLIX. EPAPHRODITVS Archibii discipulus Chaeroneasis in *Iliadem* laudatur a Stephano Byz. in Δωδώνη. Confer *Iac. Gronovii* exercitt. de Dodone p. 27. In *Odyssæam* ab Etymologico M. in ἄωροι et κεφαλῆληνία. De hoc Epaphrodito plura Suidas. Eius imago apud eundem Gronovium tom. III. Antiquitat. Graecarum bbbb. *Fabric.* [P] Scripsit eis Ὅμηρον καὶ Πίνδαρον ἐξήγησιν. *Eudoc.* in Viol. p. 168. passim occurrit in scholiis Marcianis. *Harl.*

L. EPHORVS Cumanus de Homero egit, teste praeter Tatianum Plutarcho in Homeri vita. *Fabric.* adde *Eudociam* in Violario p. 164. vbi dicitur, inter alia scripsisse Κορυθαία. (ibidem *Ephippi* fit mentio, qui libros XXX. historicos ab excidio Troiae usque ad sua tempora, aliaque et historica et philosophica scripta composuisse fertur.) An idem est *Ephorus*, qui secundum schol. Marc. ad *Iliad.* η. 185. de origine litterarum graecarum apud Atticos scripsit? Confunditur cum *Euphorbio* et *Euphorione*, qui, apud Clementem Alexandrinum, Homerum Gygis aequalem credidit. vid. *Schurzseisch* in Notitia bibl. Vinariensis p. 211. *Harl.*

LI. Inter EVRIPIDIS tertii, Tragoediarum alioqui Poetae, scripta Suidas refert Ὅμηρον καὶ ἔκδοσιν, revisionem scriptorum Homeri, vt notavi supra cap. 2.

LII. ERATOSTHENES a Tatiano laudatur inter Grammaticos, qui res vel Poemata Homeri illustrarunt. *Fabric.* Ad *Iliad.* χ. 29. in schol. Marc. (in quibus nomen eius frequens est,) laudatur ἐν τοῖς αὐτῇ καταλόγοις ad ω. 282. dicuntur *Eratosthenes* et *Crates*, οἱ δὲ λόντες συγχέσθαι τὰ δυνάμει παρ' Ὅμηρον. cf. lib. III. cap. 18. §. 13. *Harl.* [EVPHORION citatur in scholiis Marcianis ad β. 157. *Harl.*]

LIII. FAVORINVS Plutarchi aemulus, inter alia, Suida teste, scripsit περὶ τῆς Ὅμηρου φιλοσοφίας, in quo libro videtur non pauca Poetae loca illustrasse.

FRONTO. Vide infra in *Hermia*.

[**GEORGIUS LECAPENVVS.** vid. infra, IV. pag. 535. et vol. VII. pag. 44. *Villois.* *Anecd. gr.* II. p. 79. *Harl.*]

LIV. GLAVCONEM, *Metrodorum* Lampfacenum et *Stesimbrotum* Thasium de Homero quaedam prodidisse et eius poemata illustrasse innuit Plato in *Ione*, sub init. [p. 12. ibique vid. not. Mülleri, et *Villoison*. Prol. Hom. p. 25.]

[**HAGNON** ἐν τῇ ἐξασίχῳ laudatur in schol. Marcian. *Iliad.* δ. 101. vbi aliquid ad Mythologiam pertinet, ex eo narratur. *Harl.*

HECATAEVS *Abderites*, philosophus, etiam cognominatus criticus et grammaticus, scripsit περὶ τῆς ποιήσεως Ὅμηρου καὶ Ἡσιόδου. *Suid.* et *Eudocia* p. 169. *Harl.*

HEDEMON, Ἡδημων, nominatur in scholiis Marcianis. *Harl.*

LV. HEGEMON Thasius Parodiarum Homericarum scriptor. Vide infra cap. 7. nr. 2.

Pro **HELIODORO** apud Hesychium Alexandrinum in praef. recte *Herodori* nomen ponit elegantissimus *Graevius* b). Idem sphaema apud Suidam in τριγύλῳ. *Fabric.* *Heliodorus*

b) A *Graevio* tamen illam observationem probabiliter non profectam esse, sed errorem nominis irrepsisse in ex. *Schreuelii*, ingeniose monstrat *Alberti* ad l. c. *Harl.*

Heliodorus tamen saepe occurrit in Apollonii Lexico Hom. et Hesychio, aut nomen eius est crebro restituendum in posteriore, inonente et copiose demonstrante *Villoisio* in Prolegom. ad Apollonii Lex. p. 61 sq. Atque ipse noster *Fabricius* mutauit sententiam, libro IV. cap. 35. §. VI. p. 548. tom. III. et tom. VI. lib. V. cap. 6. §. V. *Alberti* vero ad Hesychii locum censet, omnino retinendum esse nomen *Heliodori*, Ἡλιοδώρης, quum ipse Hesychiani operis titulus coniungat Ἀριζάρχης καὶ Ἀπίωνος καὶ Ἡλιοδώρης nomina, vt loco mem. epistolae Hesychianae. Neque tamen *Villoisio* Proleg. ad Apollonii Lexicon p. XXIV. (vbi de Heliodoro agit,) cum Fabricio suspicari velit, per nostrum Heliodorum et ab Hesychio laudatum, intelligendum esse *Heliodorum Sophistam*, qui Hadriano imperatori fuit ab epistolis, quum sic ab Apollonio citari non potuisset; sed expositiones Homericas referendas esse putat ad *rhetorem Heliodorum*, Graecorum longe (s. linguae) doctissimum, Horatii aequalem, Satir. I. 5. 3. Nomina vero, Ἡσιόδος, Ἡλιοδώρης, Ἡροδώρης, Ἡροδοτος, Ἡροδιανός interdum confundi, post *Adrian. Heringam* in Nouis miscell. Obsl. tom. VIII. p. 932. et 945. docet cel. *Villoisio*. ad Apollonii Lex. hom. voc. Φῶιβος, p. 834 sq. *Heliodori* et *Cratetis* diuersa iudicia de lectione homerica adferuntur ab Apollonio in Lex. hom. voc. ἄμμορον, vbi vid. *Villoisio*. et *Tollium*, huiusque excursus p. 743 sqq. adde infra, *Herodorus. Harl.*

LVI. HEPHAESTION Alexandrinus. Vide infra, Ptolemaeus Hephaestionis.

LVII. HERACLEON Aegyptius ἐν ὑπομνήματι Σ. Ἡλιάδος laudatur ab Eustathio, tum ab Etymologo in ῥαδανίζεν. Huic scholia breuia, quae sub Didymi nomine in Homerum habemus, tribuuntur a *Iosua Barneſio* ad Euripidis Troades v. 849. T. 2. p. 158. incerta coniectura, vt existimo. *Fabric.* Nomen eius occurrit in scholiis Marci. et apud Eustathium. [Restitui iubet pro Heraclide Wassenbergh. in Schol. Iliad. α. 298. vid. Ind. auct.]

LVIII. HERACLIDES Alexandrinus.

LIX. HERACLIDES Cilix, Mopsuestenus.

LX. HERACLIDES Milesius. Vide Eustathium, in indice.

LXI. HERACLIDES Ponticus, Didymi ὁ auditor, quem ἡμέτερον vocat Ammonius ἡ σαφολήν. De eo *Laertius* V. 92. Χαμαιλέων τὰ παρ' ἑαυτῷ φησὶ κλέψαντα αὐτὸν τὰ περὶ Ἡσιόδου καὶ Ὀμήρου γράψαι. Idem *Laertius* testatur ibid. sect. 87. scriptos ab eo libros duos περὶ τῆς Ὀμήρου καὶ Ἡσιόδου ἡλικίας. Et totidem λύσεων Ὀμηρικῶν et περὶ Ἀρχιλόχου καὶ Ὀμήρου. De commentariis et allegoriis ipsi tributis dixi supra lib. I. cap. XXII. nr. 3. Heraclidem ἐν τῷ πρώτῳ περὶ Ὀμήρου laudat *Eustratius* ad Ethica Nicomachea lib. III. cap. 1. Vide et supra in *Chamaeleonte. Fabric.* Vide vol. VII. p. 62. et *Menagii* notam ad Diog. Laertii locum p. 226. Plures vero fuerunt *Heraclides*. Didymus, qui *Heraclidis* cuiusdam, Pontici iunioris fuit magister, vixit sub Nerone. vid. *Iosium* de script. hist. phil. III. 2. 5. p. 9 sq. Hic est ille, quem Ammonius vocauit ἡμέτερον. conf. cl. *Christ. Frid. Ammonii* disp. Animaduersionum in quaedam Ammonii

c) *Fabricius* vel errasse, vel nomina locaque confudisse videtur. Nam *Laertius*, quem ille testem laudat, *Heraclidem*, tradit, Speusippo se in

disciplinam tradidisse, Pythagoreorum quoque, denique Aristotelis fuisse auditorem. *Harl.*

monii Grammatici loca spicilegium Erlangae, 1786. p. 5. not. i. *Suidam* h. v. tom. II. p. 70 sq. De *Heraclidis* (vbi fertur) Allegoriis homericeis alibi dictum est. *Harl.*

LXII. HERACLITVS iunior, Grammaticus. De huius commentariis in Homerum actum a me est eodem loco.

[**HERMAPPIAS**. In schol. Marc. ad δ. 235. ex Herodiano comparatur eius observatio grammatica de scriptura *ψεύδεσιν*, cum iudicio Aristarchi, quocum consentiat *Ptolemaeus Ascalonita*, qui *ψεύδεσιν* scribere iubet: atque scholiastes addit, καὶ μᾶλλον πα-
σεὸν Ἀρισταρχῶ, ἢ τῷ Ἑρμαππίᾳ, εἰ καὶ δοκεῖ ἀληθεύειν. Ad λ. 326. grammatica eius opinio memoratur de scriptura *παλινορμενῶ*, non determinanda, vbi vero scribitur nomen eius vnico π, Ἑρμάππιας. Ad γ. 137. coniungitur cum Demetrio, Nicia Aristea, Aristonico, Comano, Ptolemaeo Ascalonita et Democrito, quorum leues controuersiae de tono cuiusdam vocabuli paucis enarrantur: hic autem itidem duplici π, nomen eius exaratum est. *Harl.*]

HERMIAS. περὶ τῆς κατ' Ὅμηρον τακτικῆς ἐντύχουμένη συγγραφεύτι Στρατοκλῆτε Ἑρμείᾳ καὶ Φρόντωνι ὑπατικῶ ἀνδρί. Aelian. cap. i. *Tacticor. Fabric.* De *Frontone* vid. *Corfini* in vita Plutarchi, praemissa eius editioni Plutarchi de Placitis philosophorum, p. IV sqq. *Harl.*

HERMIPPI Collectanea de versibus Homeri aliqua virtute insignibus laudantur a Stobaeo in florilegio, sermone V. de temperantia.

HERMOGENES, Charidemi F. qui scripsit de Homeri sapientia, lib. I. et de eius patria, lib. I. Mentio fit in vetere inscriptione graeca, Journ. des Sav. 1716. p. 585.

LXIII. HERODIANVS Apollonii Dyscoli F. ἐν τῇ Ὀμηρικῇ προσῳδίᾳ. Suidas in μέμνη-
σο. Eundem in Ἰλιακῇ προσῳδίᾳ laudat Etymolog. in Ὀδυσσειακῇ προσῳδίᾳ Schol. Comici ad aues, [v. 862.] *Fabric.* *Herodianus* in scholiis Marcianis frequenter occurrit, vt ad α. 465. etc. eiusque liber περὶ Ἰλιακῆς προσῳδίας saepissime citatur, e. g. ad α. 493. β. 384. δ. 541. etc. ad ξ. 143. Ἡρωδιανὸς ἐν τῇ Καθόλῃ etc. atque in fine singularum rhapsodiarum notatur, vt aliquoties iam obseruauimus, παρακείται —
— τῶν δὲ καὶ ἐκ τῆς Ἰλιακῆς προσῳδίας Ἡρωδιανῶ etc. adde infra, lib. V. cap. 7. §. 6. et 7. p. 8 sqq. *Alberti* not. 34. ad Hesychii Epistol. ad Eulogium, *Villoisonii* Anecdota graeca, tom. II, p. 85 sqq. vbi inedita quaedam *Herodiani* promulgantur. Ad Iliad. λ. 160. laudatur ὁ Τεχνικός ἐν τῷ ὑπομνήματι τῆ περὶ παθῶν Διδύμῃ. Ille vero est *Herodianus*. Nam ad Iliad. ς. 201. legitur: ὁ Ἡρωδιανὸς ἐν τῷ αὐτῷ ὑπομνήματι τῆ περὶ παθῶν Διδύμῃ. Hinc cl. *Villoison* in Proleg. homericeis p. 31. circa finem ad Iliad. γ. 272. etiam legere malit Ἡρ. ἐν τῷ β. ὑπομνήματι, (pro eo, quod scriptum est, πομπῇ) τῷ περὶ π. Διδ. Ad Iliad. μ. 106. laudatur ἐν ἐπιμερισμοῖς, et ad Iliad. ζ. 413. ἐν προσῳδίᾳ et in ἐπιμερισμῶ, vbi diuersas sequebatur opiniones. Enimvero ad Iliad. δ. 66. citatur *Herodianus* ἐν τῷ ὀνοματικῷ et ἐν τοῖς ἐπιμερισμοῖς, sed additur, illud opus *Herodiani* esse, proindeque maiorem fidem mereri; hoc autem ei falso adscribi. — Eiusdem libellus de prosodia Iliaca citatur in schol. codd. reg. et Amstel. ad Iliad. α. 576. in

d) Confer, quae infra cap. VI. §. 16. p. 351.

in edit. Wassenbergh. quem etiam vide pag. 147. ex Tollii Excerptis. In scholiis cod. Amstel. ad Iliad. α. 136. (vbi in cod. Veneto et Lipsiensi recte legitur ὁ Ἡρωδιανός.) Iliad. β. 8. et alibi *Herodotus* loco *Herodiani* scriptus est: atqui vtriusque nomina saepius permutari, iam ad nomen *Heliodori* obseruauimus, et notatum est a *Valckenario* ad Herodot. p. 465. nr. 14. atque *Wassenbergh* ad scholia Hom. Iliad. I. et II. pag. 167. add. paullo post *Herodorus. Harl.*

[HERODICVS, grammaticus Crateteus, vid. *Athenaeum*, V. 19. VI. 6. 15. Hinc *Vossius* de historie. gr. lib. I. cap. 21. eum refert ad tempora Cratetis, huiusque fuisse censet auditorem. Citatur in schol. Marc. ad v. 29. v. 53. in vtroque loco dissentit ab Aristarcho. Hinc probabilior fit sententia *Ionsii* de scriptor. hist. phil. lib. II. cap. 13. 6. pag. 217. vt Crates Aristarcho aduersabatur, sic et Herodicum Babylonium, qui apud Athen. lib. V. cap. vlt. pungit Aristarcheos, eundem esse cum nostro Crateteo Herodico. *Harl.*]

LXIV. HERODORVS quoque Homerum illustrauit. Vide supra in *Apion* [atque *Heliodorus*] et Graeuii notam ad praefationem Hesychii Alexandrini. *Fabric.* *Herodorum*, plerumque cum Apione, saepe laudat Eustathius, item *Apollonius Sophista* in ἐπιβιώ- τορος μῆλων, vbi *Herodoti* nomen male est scriptum. Frequenter enim nomen *Herodori* per incuriam librariorum permutatum est in *Herodotum*. vid. *Wesseling.* diff. Herodot. cap. 3. *Toup.* ad schol. Theocr. p. 219. *Villoisf.* Prol. in Apollonii Lexic. hom. p. 13 sq. *Eustathius* eius et Apionis commentarios nominat βιβλίον εἰς τὰ τῷ Ὀμήρῳ, et τὰ εἰς τὸν Ὀμηρον ὑπομνήματα, et ad Iliad. X. p. 1354. v. 16. Ἡρόδωρος καὶ Ἀπίων ἐν τοῖς εἰς τὸ πῖ σχολίοις λέγουσιν. Ille vero, et Apion, in commentariis suis praecipue fuerunt in singulis, quae ab usu essent remotae, dictionibus homericiis interpretandis occupati, et in adnotandis e diuersis Grammaticorum editionibus variis vocum lectionibus: vt scite obseruat *Valcken.* in diff. de scholiis in Hom. ineditis p. 148 sq. vbi quoque animaduertit docetque, interdum pro illius nomine scriptum fuisse *Heliodorum* et *Didorum*. vid. quoque supra, *Heliodorus*. Diuersus vero hic *Herodorus*, qui toties est apud Eustathium Apionis comes, ab alio *Herodoro*, qui *Argonautica* et carmen de Hercule scripsit, cuius mentionem frequentem fecerunt Scholiastes in Apollonium et Apollodorus in Biblioth. (vid. cl. *Heynii* not. ad Apollod. tom. III. p. 984.) Ille Herodorus poeta fuit inter scriptores antiquos, atque *Ionsius* de scr. hist. phil. lib. II. cap. 2. 5. p. 147. refert eum ad aetatem Theophrasti atque Lysaniae Cyrenaei, Eratosthenis Cyrenaei grammatici, praeceptoris. Et tamen idem *Ionsius* libr. IV. 22. p. 255. censet, *Herodorum*, Homeri enarratorem, eundem esse, qui carmina illa Argonautica et de Herculis gestis fuderat. Enimvero neque *Herodori* Grammatici nostri, neque *Apionis* Alexandrini aetas aequae incerta est, ac *Ionsius* putarat; sed imperante Augusto aequales fuerunt *Apollonii Sophistae*. vid. *Villoisf.* Prolegg. ad Apollonii Lex. Hom. pag. XII sq. et pag. XIV. de *Heracleote*, qui interdum idem est, ac *Herodorus. Harl.*

LXV. HIPPARCHO Pisistrati F. tribuitur διόρθωσις Ὀμηρικὴ, vt supra cap. 2. notauimus. Alius *Hipparchus* ὁ τὴν Αἰγυπτιακὴν Ἰλιάδα συνθεῖς. Athen. III. p. 101. [P]

LXVI. HIPPIAS Thasius difficiles quosdam et ambiguos Homeri locos interpretatus esse ac soluisse, colligitur ex *Aristotele* cap. 25. poetic. Eadem loca ex eodem, vt adparet,

T t t 2

Hippia

Hippia tangit lib. I. Sophist. Elench. cap. 3. *Plato* quoque in Hippia 2. notat ab Hippia Eleo obseruatum, quod Ilias praestet Odysseae, et introduci Ἀχιλλέα μὲν ἄνδρα ἄριστον, Νέστορα σοφώτατον, Ὀδυσσεύα δὲ πολυτροπώτατον.

HIPSICRATES negauit, in Homero vllum esse vocabulum in οψ, excepto καλαυρον: at sunt in eo μέρορες et Αἰθίορες.

HISTIAEA siue *Hestiae* Alexandrina de Homeri Iliade nescio quid conscripsit, disquisiuitque de situ Troiae, ad quam fuisset bellatum, vt e Demetrio Scepsio refert *Strabo* XIII. pag. 599. Citatur etiam in Scholiis minoribus γ. 64. et ab Eustathio ad Iliad. γ. Neuter autem ex his, ac ne *Strabo* quidem, *Hestiae* ipse scripta inspexit. *Fabric.* In schol. Marcianis cod. B. et in cod. Lips. adducitur *Hestiae* interpretatio Iliad. γ. 64. cur *Homerus* Venerem vocarit *auriam*: Ἐσιᾶιά φησιν ἡ Γραμματικὴ, ὅτι πέδιόν ἐστι χρυσὸν καλόμενον, ἐν ᾧ χρυσὴν Ἀφροδίτην τιμᾶσθαι, καὶ ἔναι ἕως χρυσῆς Ἀφροδίτης ἱερὸν additurque *Cleanthis* expositio, ἐν Λέσβῳ ἔτω τιμᾶσθαι χρυσὴν Ἀφροδίτην. Conf. *Olearii* diff. de poetiis gr. nr. 38. *Harl.*

LXVII. HORAPOLLO Panopolites Grammaticus qui sub Theodosio Imp. Alexandriae et CPoli docuit, inter alia a Suida traditur scripsisse in Homerum.

[HORVS Schol. Marc. ad α. 508. de scriptura et accentu voc. μητιετα, ἕως Ὀρεος καὶ Ἀπολλωνιος ἐν τῷ περὶ παρωνύμων. *Harl.* Ὀρεος (Orus) ἐν τῇ ὀρθογραφίᾳ Schol. Min. Iliad. β. 461.

IDAEVS Rhodius, vid. ad nr. LXXXVI.

IOANNES *Pediasmus*, auctor allegoriae anagogicae in IV. primos versus libri IV. Iliad. et de triplici modo allegoriae fabularum poeticarum, in cod. Vindob. conf. vol. VII. p. 64. et mox ad cap. VI. §. 7. *Harl.*

ION Rhapsodus. *Synes.* p. 82. in Caluitiei encomio, *Plato* in Ione.

IXION vid. Demetrius. *Harl.*]

LXVIII. Dionysius LONGINVS, de quo infra suo loco, [IV. 31. 12. vol. IV. p. 443 sqq.] scripsit, Suida teste, Ἀπορήματα Ὀμηρικὰ, εἰ φιλόσοφος Ὀμηρος, Προβλήματα Ὀμήρου καὶ λύσεις, βιβλία β'. Τίνα παρὰ τὰς ἰσορίας οἱ Γραμματικοὶ ὡς ἰσορικά ἐξηγῶνται. Et περὶ τῶν παρ' Ὀμήρῳ πολλὰ σημαίνοντων λέξεων βιβλία δ'. *Fabric.* Confer *Ruhnkenii* diff. de Longino §. 14. p. 36 sqq. praemissam editioni Longini Toupianae, qui inter alia coniicit, Eustathium ex Longini opere, Ἀπορήματα Ὀμηρικὰ, forte fuisse emendationes Homericas, quas commemorat ad Iliad. A. p. 67. et 106. *Harl.*

LXIX. MASSALIOTICA Homeri διόρθωσις. Vide supra cap. 2.

LXX. MATRON parodiarum Homericarum scriptor. Vide infra cap. 7.

LXXI. MAXIMVS Tyrius sub Commodio clarus ab eodem Suida scripsisse traditur περὶ Ὀμήρου καὶ τῆς παρ' αὐτῷ ἀρχαίας φιλοσοφίας. Non dubito, respici e dissertationibus Maximi, quae exstant diff. VII. et XVI.

LXXII. MELEAGER Gadarensis, Homerica quaedam illustrasse colligitur ex Eustathio ad Iliad. λ. p. 814. [14. edit. Basil. p. 868. 15. edit. Rom.]

[MENEKRATES, in schol. Marcian. ad λ. 676. etc. *Harl.*]

LXXIII.

LXXIII. MENOGENIS Libros XXIII. in Catalogum navium Iliad. β. memorat e Porphyrio Eustathius p. 199. edit. Basil.

LXXIV. METACLIDES ἐν τοῖς περὶ Ὀμήρου laudatur a Suida in ἀθηναίᾳς ubi male excusum μεγακλείδης, docet idem Suidas in Μετακλείδης. Peripateticus fuit, ut notat Tatianus, de Homero scripsisse itidem testatus, et Tatiani locum laudans Eusebius X. 2. praeparat. Fabric. In schol. tamen Marc. ad Iliad. κ. 274. p. 254. e Porphyrio scribitur Μεγακλείδης. Item ad χ. 205. et ad π. 140. Μεγακλείδης ἐν τῷ δευτέρῳ Ὀμήρου. Megaclydes igitur rectius videtur scribi et fuisse Homeri interpres. Harl.

LXXV. METRODORVM LAMPSACENVN ἐν τῷ περὶ Ὀμήρου citat idem Tatianus Orat. contra gentes [cap. 37. p. 80. edit. Worth, ubi vide Worth et Gesneri notas,] et omnia Poetae allegorice interpretatum fuisse et ad res naturales retulisse notat. Meminit et Plato in Ione, [p. 10. ubi vid. Mülleri notam,] ut Laertium praeteream, in vita Anaxagorae.

LXXVI. MNASEA Berytius.

LXXVII. NAVCRATES Erythraeus, ὁ Ὀμηρον ὑπομνηματίσας laudatur Eustathio, [ad Iliad. σ. p. 1155. ubi Sophista cognominatur,] tum Stephano Byz. in Ἐρυθραῖ.

[**NEOPTELEMVS** ὁ παριανὸς, h. e. *Parius*, in schol. Marc. ad Iliad. ω. 235. Harl.

NEOTELES, qui teste Porphyrio ad Iliad. in cod. B. D. 323. ὅλον βίον γράψας περὶ τῆς κατὰ τὰς ἡρώας τοξείας, ad v. 325. in cod. A. eiusdem Neotelis interpretatio adducitur, et ita absoluitur nota: ὁ μέντοι Νεοτέλης Σκυθικὴν εἶναι τὴν τοξείαν ἔφασκεν, τὴν τόξον πρὸς τὸν ὄμιον ἐλκομένην. Harl.]

LXXVIII. NESTOR Larandensis Lycius sub Seuero Imp. clarus scripsit teste Hesychio Illustri ac Suida Iliadem λειπογραμμάτων, ita ut in singulis libris una exularet litera, in primo α, in secundo β, in tertio γ, atque ita in ceteris. [P]

LXXIX. NICANOR Alexandrinus clarus sub Caesare Hadriano scripsit teste Suida περὶ συγμῆς τῆς παρ' Ὀμήρου καὶ τῆς ἐξ αὐτῶν διαφορᾶς ἐν τῇ διανοίᾳ, [cuius operis maxima pars servata est in scholiis Marcianis.] Huius Stigmatiae Nicanoris subinde in suis ad Homerum commentariis mentionem facit Eustathius: [et in scholiis Marcianis in calce singularum rhapsodiarum, σημεῖα quaedam Nicanoris περὶ συγμῆς fuisse adscripta, adnotatur.] Non putem diuersum fuisse *Nicanorem*, quem Hierapolitanum Phrygem facit Stephanus Byz. et *novum Homerum* dictum testatur in ἱεράπολιν. Fabric. *Nicanorem* grammatice persequutum fuisse Homeri carmina, patet ex schol. Marc. γ. 239. etc. Inprimis distinctionum et subdistinctionum, earum praecipue, quae in homericis carminibus sint adponendae, doctrinam subtilius excussit. vid. Fabric. infra lib. V. cap. 7. vol. VII. p. 46. In scholiis in *Dionysii* artem grammaticam περὶ συγμῆς, ab *Villoisonio* in Anecd. gr. tom. II. p. 138 sqq. editis excerpta sunt ἐκ Νικάνερος διατυπώσαι περὶ τῶν συγμῶν. Ab Arcadio Grammatico laudatur opus τὸ περὶ καθόλου συγμῆς. vid. *Villois.* in Epist. Vinar. p. 116 sqq. Adde eundem virum doctissimum in Prolegom. Hom. p. 31. Harl.

[**NICEPHORVS** *Gregoras*, est auctor *moralis interpretationis errorum Ulyssis*. vid. *Valckenar.* diss. de scholiis in Homerum ineditis, p. 143. et supra ad II. cap. 3. §. XIV.

Nicephori cuiusdam expositionem in X. priores libros *Iliados* *Homeri*, in membrana, in *Plut. XVIII. Marcianae biblioth. tradit Iac. Phil. Thomafini*, pag. 40. *Biblioth. Ven.* Sed hunc librum hodie desiderari, ait *Villoisf. Prol. Homer. p. 14. Harl.*

LXXX. OENOMAVS Gadarenfis Philosophus Cynicus, qui paullo ante *Porphyrum* vixit, scripsit *περὶ τῆς κατ' Ὁμήρον φιλοσοφίας*. *Suid.*

[**PAMPHILVS**, citatur in scholiis *Marc. ad l. 6. cum Nicia*, ad *ω. 8.* adde *Villoisf. Proleg. Homer. p. 30. infra vol. VII. p. 68. Harl.*

PARMENISCVS, criticus, in schol. *Marc. ad θ. 513.* citatur lectio *Aristarchea* ex eius libro *ἰά πρὸς Κρατήτα*, eius interpretatio voc. *πρότμης* ad *Iliad. Λ. 424. Harl.*

PARMENION, ὁ Γλωσσόγραφος laudatur in schol. *Marc. ad α. 591. Harl.*

LXXXI. PANAETIVS Cratetis *Mallotae* discipulus.

LXXXII. PARTHENIVS Nicaënsis, quo nomine a *Camerario* adnumeretur iis, qui *Homerum* illustrarunt, nondum comperi. *Eustathius* quidem semel iterumque et ante eum *Athenaeus* e *Parthenio* lucem adferunt verbis quibusdam *Homericis*; sed *Parthenium* *Dionysii Grammatici* discipulum intelligunt, cuius librum *περὶ τῶν παρὰ τοῖς ἰσορκοῖς λέξεων* laudat idem *Athenaeus* libro XI.

LXXXIII. PERSAEVS Zenonis *Citici* discipulus post Magistrum suum nonnulla ad *Homerum* explicandum et secum conciliandum scripsisse traditur a *Dione Chrysostomo* *Orat. 53.*

[**PHERECYDES**, Atheniensis, in schol. min. ad *Odyss. α. 223. λ. 320. 325. etc.* in schol. *Venet. ad Iliad. β. 99.* aliter, ac *Aristarchus*, *Apollodorus* et *Ptolemaeus* explicat *ἐκπτιτοῦ αἰπύ* ad *Iliad. π. 175. etc.* De hoc *Pherecyde* doctissime disputat cl. *Fr. Guil. Sturz* in libro: *Pherecydis fragmenta*, *Gerae 1789. mai. 8. pag. 62 sqq.* et inter fragmenta *Pherecydis*, ab illo viro humanissimo diligenter collecta, sunt quoque loca, in quibus *Homeri* versus verbaque explicantur, et a veteribus scholiastis ab interitu servata sunt. *Harl.*

[**PHILEMON**, criticus celeberrimus, tempore *Alexandri*, scripsit *σύμμικτα*, teste *Porphyrio* in *Quaest. homer. 8. conf. Villoisf. Prolegom. Hom. p. 34.*

[**PHILEMON**, auctor *Lexici inediti*, in quo *Athenaeum* ac *Lucianum* laudat, et quod *Etymolog. M.* auctor ad verbum saepe descripsit. Illius plurima excerpta, hactenus inedita, cl. *Villoisf.* in notis ad *Apollonii Lex. hom.* qualibet occasione data deposuit. Diuersus est a quodam *Philemone*, ab *Athenaeo* aliquoties laudato, qui scripsit *λέξεις αἰτιακὰς* a *Suida* memoratas. vide *Villoisf.* Prolegom. ad *Apollonii Lex. p. 67 sqq. Harl.*

[**PHILETAS**, Cous, criticus, grammaticus et poeta, *Ptolemaei Philadelphi* praeceptor, scripsit *Glossas Homericas*. vid. *Athenaeum*, libr. IX. p. 383. *Porphyrus* ad *Iliad. φ. 126. p. 468.* schol. *Venet.* memorat eius expositionem. *ibid. vers. 126. Philetas* et *Callistratus* citantur et refutantur. *Aristarchus* scripsit *πρὸς Φιλητᾶν σύγγραμμα*, in scholiis *Marcianis* laudatum. vid. *Villoisf.* Prolegg. *Hom. p. 28.* et Prolegg. ad *Apollonii Lex. p. 21 sq. Suidas tom. III. p. 600. ibique Küster. Tourii ind. ad addenda Theocr. h. v. ad vol. II. p. 723. Burmanni II. not. ad Propert. II. eleg. 25, 31. p. 466 sq. Harl.]*

LXXXIV.

LXXXIV. PHILOSTRATVS Lemnius iunior praeter Τρωϊκὸν et alia scripsit παράφρασιν τῆς Ὀμήρου ἁσπίδος (Iliad. σ.) vt Suidas auctor est.

LXXXV. PHILOXENVVS Grammaticus Alexandrinus, Romae clarus, scripsit teste Suida tom. III. p. 6c6. [et Eudocia p. 424.] περὶ σημείων τῶν ἐν τῇ Ἰλιάδι, siue de obelis et aliis notis criticis, quibus Grammatici in Iliade vsi sunt, et περὶ τῶν παρ' Ὀμήρῳ γλωσσῶν, de vocibus obscuris et peregrinis apud Homerum. Aelius vero Serenus eodem Suida auctore in Σερῆνος, [et Eudocia p. 386.] composuit ἐπιτομὴν τῶν Φιλοξένου εἰς Ὀμηρον, librum vnum. Leguntur et hodie nonnulla Philoxeni huius in glossariis editis ab H. Stephano, Vulcanio et Labbeo. Philoxeni commentaria in Odyssaeam laudantur a Stephano Byz. in δωδάνῃ. Fabric. In scholiis Marcian. ad Iliad. α. 231. citatur Philoxenus ἐν τῷ περὶ προσωδίων, et ad Iliad. β. 269. ἐν τῷ περὶ μονοσυλλάβων ῥημάτων. conf. infra lib. IV. cap. 34. 16. p. 535. vol. III. et libr. V. cap. 40. vol. X. p. 40 sqq. Harl.

LXXXVI. PIGRES Halicarnasseus, frater Artemisiae Cariae Reginae, idem, cui Margitem et Batrachomyomachiam a quibusdam tributam supra notare me memini, Suida teste singulis Iliados versibus subiecit Pentametrum, (perinde vt Timolaus Larissaeus postea et Idaeus Rhodius, [de quo v. libr. II. cap. 7. §. 9. med.] Hexametrum,) hoc modo: Μη-
νιν ἄειδε θεὰ Πηληϊάδεω Ἀχιλῆος· μῦσα γὰρ σὺ πάσης πείρατ' ἔχεις σοφίης.

LXXXVII. PINDARION. Vide infra PTOLEMAEVVS Alexandrinus. Fabric. In scholiis ad Dionysium Thracem a cl. Villosonio in Anecd. graec. vol. II. publicatis, p. 188. occurrit Πίνδαρος ὁ Κομματικός, qui σορξῆον deriuasse dicitur ἀπὸ Στοίχε τινοῦ ἐνὸς τῶν αὐτοχθόνων Ἀθηναίων. Ab Aeliano, V. H. lib. IX. cap. 15. Pindarus quidam testis aduocatur, Homerum filiae dotis nomine Cypria carmina dedisse. adde cl. Wernsdorf in vol. III. Poet. lat. min. p. 563. Harl.

LXXXVIII. PIVS in commentario ad Odyssaeae π'. laudatur a scriptore Etymologici magni in ὠμῆρησεν. Eiusdem Pii mentio in περιβόητης. Item in schol. ad Sophocl. Aiac. Mastigoph. v. 408. et apud Eustathium, tum apud Seruium in V. Aeneidos. [P]

LXXXIX. PLVTARCHVS Chaeronensis inter alia deperdita composuerat etiam librum περὶ τῶ χρόνου τῆς Ἰλιάδος et Ὀμηρικῶν μελετῶν βιβλία δ'. teste Latapria. Μελέται Ὀμηρικαὶ laudantur etiam in scholiis [et min. et Marcianis] ad Iliad. ó. 625. et schol. ad Euripidis Alcest. v. 1128.

POLLES Aegienensis scripserat Suida teste περὶ τῆς καθ' Ὀμηρον διανομοῦλης. Fabric. Apud Eudociam p. 316. vitiose exaratum est nomen eius Πολλίς, rectius p. 364. vbi scripta eius enarrantur, Πόλλης. Harl.

XC. PORPHYRIVS praeter Ὀμηρικὰ ζητήματα XXXII. ad Anatolium [quae saepe citantur in scholiis Homer.] et libellum de antro Nympharum Odyss. XIII. quae etiamnum extant, scripserat librum περὶ παραλελειμμένων τῷ ποιητῇ ὀνομάτων siue de verbis, quorum Homerus non meminit, laudatum in scholiis ad Iliad. γ. 175. 314. [et 250. 314. in schol. Marc.] tum quos Suidas [et Eudocia p. 364.] memorat, περὶ τῆς ἐξ Ὀμή-
ρου

e) Confer Diogen. Laërt. III. 65. ibique Casaubon. et Menagii notas. Harl.

ἐν ἀφελείας τῶν βασιλέων, βιβλία ἰ. Denique librum περὶ τῆς Ὀμήρου φιλοσοφίας, cuius particula libellus de antro possit videri, et Commentaria in Homerum, quorum reliquiae adhuc creduntur superesse MSS. in quibusdam Bibliothecis. Vide quae supra cap. 3. §. 13. *Fabric.* conf. *Villoisf.* Proleg. homer. p. 17. not. p. 42. sqq. *Valcken.* diss. de scholiis in Homerum ineditis, p. 142 sqq. 145. *Harl.*

[PORPHYROGENITVS (*Isaacus*) scripsit scholia in Iliada. v. supra cap. II. §. XV. infra hoc libro, cap. VII. §. 9. et *Villoisf.* Proleg. homer. p. 14. not. *Harl.*

XCI. POSIDONIVS Aristarchi Anagnostes aliquoties citatur ab Eustathio, ut iure suspiceris, eum nonnihil contulisse ad emendandum vel interpretandum Homerum.

XCII. PROCLVS Philosophus inter alia scripserat περὶ τῶν παρ' Ὀμήρῳ Θεῶν, et in versusum Homerum ὑπόμνημα. Vide, quae infra suo loco, ubi Procli scripta deperdita recensco.

XCIII. PROCOPIVS Gazaus Metaphrases Homericorum carminum scripsit variis dicendi formis, eloquentiam Homeri prosaia oratione siue exprimens siue superans, ut ait *Photius* Cod. 160. *Fabric.* At *Photius* duntaxat dicit: καὶ δὴ (φέρεται sc. Procopii Gazaei, diuersi ab altero Caesariensi Procopio, historico,) βιβλίον ὅλον, εἰχὼν ὁμηρικῶν μεταφράσεις, εἰς ποικίλας λόγων ἰδέας ἐκμεμορφωμένα· αἱ μάλιστα τὴν τῶ ἀνδρῶν περὶ ἱστορικὴν δύναμιν, καὶ μελέτην ἱκαναὶ εἰσιν ἀπαγγέλλειν, obseruantecl. *Villoisf.* *nio* in Anecd. gr. tom. II. p. 27. ubi de nostro *Protopio*, celi Sophista, et S. S. interprete, diuerso autem ab historico *Protopio*, itidem Palaestino, sed Caesareensi, non Gazaeo, copiosus est, et e cod. D. Marci 428. *Protopii Gazaei* orationem publici iuris fecit. *Harl.*

XCIV. PROTAGORAS glossas Homericas scripsit, si credimus Iacobo Du Porto, Laetium auctorem huius rei laudanti in praef. ad Gnomologiam Homericam. Sed nihil tale apud Laetium reperire potui.

PTOLEMAEVM Philadelphum non modo Zoilum obtrectatorem Homeri extremo adfecisse supplicio, sed et ζητήματα Ὀμηρικὰ scripsisse, nescio quo veteri auctore, scribit *Petrus la Seine* de Nepenthe Homeric part. 2. p. 1349. [tom. XI. thes. A. Gr. Gronou. Traditum id esse, scribit, in Prooem. gr. grammat. Lips. 1502.]

XC. PTOLEMAEVS Alexandrinus cognomento *Pindarion* discipulus Aristarchi Grammatici scripsit ὁμηρικῶν ὑποδηγμάτων, (nisi numerus apud Suidam corruptus,) Libros

XC. Ὁ Περὶ τῶ Ὀμηρικῶ χαρακτῆρος. Περὶ τῶ παρ' Ὀμήρῳ Ὀυτιδος. Περὶ ἀντιρροπαίς παρ' Ὀμήρῳ μνημονευμένων.

XCVI. PTOLEMAEVS alter sectator Aristarchi cognomento ἐπιθέτης, eodem Suida teste

f) Atqui numerus est omnino corruptus. Nam *Küster.* ex MSS. Paris. atque edit. Mediol. edidit tom. III. p. 224. Ὀμηρικῶν ὑποδηγμάτων βιβλία γ'. Nōros tres. *Eudocia* p. 360. ubi plures *Ptolemaei* enumerantur, male habet βιβλία ε'. Idem *Ptolemaeus* a Suida et *Eudocia* dicitur filius Ὀροάνδρου, at in scholiis Marcian. vocatur ὁ τῶ Ὀρο-

άνδρου Iliad. κ'. 292. ad Iliad. ἰ. Πτολ. ὁ τῶ Ὀροάνδρου ἐν τῇ περὶ τῆς ὁπλοποιίας, (h. e. ad libr. XVIII. Iliadis, diuinante *Villoisf.* in Prol. Hom. p. 30.) refutatur ad Iliad. α'. 120. Πτολ. τῶ Ὀροάνδρου sententia ἐν τῇ τρίτῃ τῶν Ὀμηρ. ὑποδηγμάτων. ad S'. 389. Πτ. ὁ τῶ Ὀροάνδρου ἐν τῇ περὶ Ὀμηρικῶ χαρακτῆρος. *Harl.*

teste scripsit *περὶ τῶν παρ' Ὀμήρῳ πληγῶν* siue de ^{s)} plagis apud Poetam memoratis, et Commentarium in *Odyssæam*. *Fabric.* Ad *Iliad.* β'. III. in scholiis Marcianis ex Didymo: *ἔδδ' ὁ Ἐπιθέτης δὲ Πτολεμαῖος, τὰς Ζηνοδότῃ γραφαῖς ἐκτιθέμενος, ταύτην (γραφήν) ὁμολόγει Ζηνοδότῃ εἶναι.* Alio loco citatur is ἐν τῷ πρώτῳ περὶ *Ἰλιάδος*, v. *Villoisonii* Prol. homer. p. 30. vbi in *Suida* tom. II. p. 224. malit legere ὁ ἐπιθέτης *κληθεὶς διότι ἔΠΕΘΕΤΟ*, (loco vulgati εἶπετο) τῷ Ἀριστάρχῳ. Audiuit vero Helanicum grammaticum. *Harl.*

XCVII. PTOLEMAEVS Aristonici pater Romae clarus et ipse in Homerum scripsisse a *Suida* traditur. *Fabric.* [P] A *Suida* et *Eudocia* dicitur *Aristonici pater*; at in scholiis Marcian. ad *Iliad.* δ'. 423. vti apud *Athenaeum* XI. 9. vocatur *Πτολ. ὁ τῷ Ἀριστονίκῃ*, quod quidem vulgo vertitur *filius* Aristonici: sed forsan etiam verti potest, *Aristonici pater*, quae est sententia *Ionfii* de scriptor. hist. phil. lib. I. cap. 2, exemplis aliorum corroborata, aut et auus et nepos vocabatur Aristonicus, ita vt Ptolemaeus hic esset modo filius Aristonici, modo alius, nempe is, qui procrearet filium, cui more Graecorum nomen aui imponeret. Compara, quae *Villoison* ad Apollonii Lexic. proleg. p. 4. latius disputat, ad litem componendam, num Apollonius Archibii filius, an pater haberi possit. *Harl.*

XCVIII. PTOLEMAEVS Euergetes Aegypti Rex, Aristarchi discipulus fuit, et a viro praestantissimo *Ioachimo Camerario* recensetur inter διαρθεωτάς Homeri, forte propter locum *Eustathii* ad *Odyss.* ε'. p. 203. *ὅτι δὲ Πτολεμαῖος Ἀιγύπτῃ βασιλεὺς ὁ Εὐεργέτης ἠξίωσε γραφῆναι παρ' Ὀμήρῳ λειμῶνες μαλακοὶ σὺς ἡδὲ σελίνε.* Potuit tamen hunc Homeri versum in suis Historiarum libris obiter adducere Ptolemaeus, vt non necesse sit ex hoc loco colligere Poetam integrum ab illo recensitum.

XCIX. PTOLEMAEVS Ascalonita, de quo alibi dixi, scripsit, *Suida* teste, *προσωδιῶν Ὀμηρικῇν*. *Aminonius* quoque in *σαφυλῇν*, laudat Ptolemaeum ἐν δευτέρῃ περὶ τῶν ἐν *Ὀδυσσεΐᾳ* προσωδιῶν, et mox ἐν δευτέρῃ τῶν ἐν *Ἰλιάδι* προσωδιῶν. Addit *Suidas* [tom. III. p. 224. vbi v. Küster.] eundem scripsisse περὶ τῆς ἐν *Ὀδυσσεΐᾳ* Ἀριστάρχῃ διαρθεώσεως. Laudatur in Scholiis ad Homerum minoribus [et Marcianis, vt ad α'. 396. 463 β'. 162. etc.] et ab *Eustathio* iam sub nomine Ptolemaei, iam sub Ascalonitae nomine, superiore capite vt in vtroque indice scriptorum notatum reperies. *Fabric.* In scholiis Marcian. ad γ'. 155. citatur *Πτολεμαῖος ὁ Ἀσκαλωνίτης ἐν τῷ περὶ τῆς κῆρυκτηὶς αἰρέσεως*. φ'. 38. 159. etc. tantum dicitur ὁ Ἀσκαλωνίτης. In *Etymol. M.* p. 78. v. 21. pro *Καλωνίτης* legendum est *Ἀσκαλωνίτης*, notante *Tollio* ad Apollonii Sophistae Lex. hom. p. 742. *Harl.*

C. PTOLEMAEVS Chennus, Hephaestionis F. Alexandrinus, (de quo lib. IV. cap. 14. §. 15.) scripsit inter alia *ἀνθόμερον* siue Poema Homeri exemplo diuisum in libros XXIV. teste *Suida*, [l. c. vbi v. Küster. et *Eudoc.* p. 360.] Ita inter latinos poetas *Alanus* poema quoddam suum inscripsit *Anti-Claudianum*.

CI. PYTHA-

g) Non assentior *Wowerano*, qui cap. 17. de Polymathia suspicatur, hoc libro Ptolemaeum egisse de Homeri reprehensibus.

CI. PYTHAGORAS incertae aetatis et Medicus περί Ὁμήρου τινὰ συντεταγμένους memoratur a Laertio VIII. 47. [ubi v. Menagium. p. 376.]

[SCEPSIVS, vid. Demetrius, nr. XLII. Harl.]

CII. SELEVCVS Alexandrinus, cognomento Homericus, in vniuersum fere Homerum ἐξηγητικά siue expositiones scripsit teste Suida. Meminit Athenaeus V. p. 188. Harpocration in Ὀμηρίδαι, Scholiastes minor in Homer. Odyss. β. 190. Eustathius etc. [In scholiis Marciatis ad α. 340. Σέλευκος ἐν τῷ πολυσύχῳ γράφει. Idem laudatur ibid. ad α. 211. 212. 381. (unde adparet, eum contulisse recensiones criticas,) γ. 57. i. 33. etc. Harl.] Incertum idemne Seleucus, de quo Suetonius Tiber. cap. 56. Certe ita visum Torrentio.

[SENACHERIM. De hoc cl. Villosion. in litteris ad me datis, haec doctissime adnotauit, quae h. l. inferenda duxi: Cl. Valckenaer in diss. de scholiis in Homerum ineditis p. 134. loquens de suo Leidensi codice homerico, ab inepto, ait, grammatisio non poterat expectari, quae legitur ad Iliad. χ. 375. adnotatio SENACHERIBI. Sunt tales non paucas, quibus ferme solis, praeter Porphyriana, quum nomen SENACHERIM aduerate semper praefigeretur, coepi suspicari, ignobile grammaticum e variis exemplaribus in unum volumen diuersorum et Porphyrii collegisse scholia, et, dum illa referret in margines Iliadis Homeri, sua passim ceteris immiscuisse obseruata, quibus ut secernerentur a reliquis, nomen suum semper antefixerit. Peruelim autem, ut quis me quidpiam de isto Senacheribo edocet faciat, quibus in oris, et quo temporis articulo, saeculo XII. an XIII. vixerit: sed credo equidem plerisque omnibus, nisi si qui codicem tractarint Leidensem, grammaticum penitus esse inauditum, nomen praeter ea prorsus inopinatum, forte nemini mortalium inditum, a quo vetus Assyriorum monarcha a filiis fuit, dum sacris operaretur, trucidatus. Huius nomen, secundum Hebraeos Σενάχηιβ pronuntiandum, in graecae versionis librorum V. T. codice Alexandrino semper scribitur Σενάχηειμ, nisi quod, ubi prima eius fit mentio, ponatur Σενάχηειμ, in codice autem romano passim legatur Σενάχηειμ: graeco flexu Σενάχηειβος seu Σενάχηειμος, (in MSS.) aliquoties vocatur IOSEPHO Antiq. Ind. X. cap. 1. §. 1. 4. 5. Σανάχάειβος, Herodoto II. cap. 141. Quae tamquam BEROSI vulgavit FABRICIVS Bibl. graec. vol. XIV. p. 202. verba esse Iosephi, dudum monuerat SCALIGER. Ne graeca quidem, sed peregrina forma scribitur in Leidensi libro Grammatici nomen, Σενάχηειμ, vel Σενάχηειμ. Sueuerant iam olim Grammatici graeci ex historia vetustissima repetere nomina, quae operibus suis praefigerent. Noti sunt MELAMPVS, IASON, LEANDER, PALAMEDES, DIOMEDES, NEOPTOLEMVS, DRACO, similesque: neque mireris, christiano Grammatico nomen e libris sacris impositum; sed illud oppido mirificum, nomen illud SENACHERIMI sacris scriptoribus detestati, cuiuspiam potuisse placere: nulla enim re alia rex Senacherib sacris scriptoribus fuit nobilitatus, nisi quod superbi iactatoris, contra Hiskiam arma mouentis, exercitum deus ultor prostrauerit, et ipse domum redux inhonesta morte perierit. Vulgo autem Christiani inprimis ominis erant in nominibus propriis captandis studiosissimi. Ex iam antiquissimo aevo Graeci nomina etiam bene ominata consecretabantur: Plato in Cratylo, p. 397. B. etc. Haftenus Valcken. Iam autem in meis ad Homerum prolegom. p. 45. obseruaueram Grammatici Senacheribi, τῷ Σενάχηειμ enarrationes non in solo codice Leidensi occurrere; sed etiam in illo Mosquensi, ex quo scholia inedita in Iliadem Ω. publi-

lici iuris fecit cl. *Matthaei*, Lipsiae 1781. vide p. 98. et alibi. Nollem autem summo Valckenario aliud agenti excidisse, hoc nomen prorsus inopinatum forte nemini mortalium fuisse inditum, a quo vetus *Affyrionum* monarcha a filiis fuerat, dum sacris operaretur, trucidatus. Hoc enim apud Graecos medii aevi scriptores frequentissime deprehendi. Pauca e multis exempla proferam in eorum gratiam, quibus, et merito quidem, Herodotus, Thucydides et Xenophon notiores sunt, quam Nicetas Choniata, Georgius Pachymeres et Ioannes Cantacuzenus, et alii, quos *Reliquias Danaum* merito vocaueris; ab huiusce nominis infausto omine non abhorruerunt viri summis in imperio graeco perfuncti honoribus, immo et ipsi Duces. *Nicetas Choniata* p. 386. sic loquitur de quodam Sennacheribo, qui regnante Balduino primo, anno 1204. vixit: διελθὼν τὰς Θρακῶας πόλεις ὁ Βαλδουῖνος, τῇ μὲν Ὁρρεσιᾷ Φερεῖαν ἐγκατέλεξε, ὁμοίως δὲ καὶ κατὰ τὸ Διδυμότορχον, καὶ τὴν ἐκ Φιλίππε παρῶνυμον πόλιν, διεσπάξατο ὥς δ' εἰς Ξάνθειαν ἔκετο, λόχον οἱ ἐκέσσε ὑποκαθίσαντες, ΣΕΝΑΧΕΡΙΜ τινος ἐξηγμένε, τῷ στρατεύματι λάθρα ἐπέθεντο. De alio Sennacheribo, viro doctissimo, et cui fortasse haec scholia tribui possent, haec habet Georgius Pachymeres in Michaelae Palaeologo, p. 58. vbi narrat, huncce Michaelē promississe, se, si imperium adipisceretur, τὰς ἀρβύων κρινέντας ἐγκαθίσταῖν, ὧν καὶ μάλιστα καὶ πρώτισον, τὸν κακὸν Μιχαὴλ καὶ ΣΕΝΑΧΗΡΕΙΜ ἐπικεκλημένον, (ex quo patet, hoc non tam nomen, quam cognomen fuisse,) εὖ τῶν λόγων καὶ τῶν νόμων ἔχοντα, ἐν τῷ δούναί οἱ καὶ πρωτοασηκητῆς πάλαι σβασθὲν ἀξίωμα, καὶ οἱ θέλειν ασηκητῆς ὑποτάξαι, ἐφ' ᾧ ἀδεκάστως καὶ ἀνευδέντως κρῖνοιεν. Idem ibidem de eodem p. 96. ὁ κακὸς ΣΕΝΑΧΗΡΕΙΜ ἐν πρωτοασηκητῆς ὀφφικίῳ μεγαλυνόμενος, (an. 1261.). Ioann. Cantacuzenus lib. I. cap. 27. p. 81. τῷ πρωταλλαγότορι πρωταλλαγώτωρ ΣΕΝΑΧΗΡΕΙΜ, (an. 1321.) vbi Iac. Pontanus (ita MSS. pro ΣΕΝΝΑΧΗΡΙΜ.) Idem Pontanus πρωταλλαγότορι interpretatur *Surintendant des Postes* h). Idem ibidem Cantacuzenus eiusdem ΣΕΝΑΧΗΡΕΙΜ πρωταλλαγότορος mentionem facit lib. I. cap. 31. p. 94. et lib. 3. cap. 11. p. 385. ea narrans, quae post Andronici tertii mortem acciderunt: ὁ μέγας Δομέστικος, (i. e. ipse Io. Cantacuzenus, qui hoc munereungebatur,) ἐνεχέριτο τῷ ἐπὶ τῷ στρατῷ ΣΕΝΑΧΗΡΕΙΜ, ὅς αὐτίκα ἀποπλεύσας τὴν τε περσικὴν (Turcarum,) διέλυσε στρατιάν, καταπλήξας τῷ τάχει τῆς παρασκευῆς, καὶ πολλὰ τὴν Σαρκαίνην κακῶσας χώρας, καὶ πολίσματος ἐνὸς τῶν παραθαλασσίων κρατήσας ἐξ ἐφόδου, καὶ ἀνδραποδισάμενος, καὶ τὰλλα ὅσα ἔδει τὸν ἀγαθὸν ποιήσας στρατηγόν, ἐπανῆλθεν εἰς κωνσταντῖνα.

V v v 2

Vides.

h) Postquam superiora scripseram, atque praelo iam tradideram, cel. *Villoison* per litteras (m. Oct. 1789. ad me scriptas,) ea quae sequuntur, addere iussit: „Πρωταλλαγότορι Pontanus ad Ioan. Cantacuzenum lib. I. cap. 27. p. 81. male vertit *Surintendant des postes*, quum aliud prorsus significet. Iac. Goar p. 32. notar. in caput secundum Georgii Codini *Curpalatae de officiis magnae ecclesiae et aulae Constantinopolitanae*: ἄρχων τῆ ἀλλαγῆς et πρωταλλαγώτωρ sic se habent, vt ille praecedat agmen, hic sequatur; ille milites ducat, hic ordinet; ille paratos in aciem et hostes, excim-

plo prouocet; hic militiam deserturos, vt in ordine stent, vi compellat: ille recta fronte in hostes pergit, hic a tergo impeditis et sola facie conuersis, confestim, ex pedissequo ductor apparet: vnde ex honore, quem tum assequitur, et quia μετὰ τῷ ἀρχοντι τῆ ἀλλαγῆς dignitatem et onus bellandi ducendique diuidit, Πρωταλλαγότορι ei nomen inditum: ille Leoni λοχαγός, hic ἀρχηγός dicitur in *Ταβλίκ. Constit. 7. et p. 67. cap. 5. Πρωταλλαγώτωρ* — ἀνελθεῖν ἐπισθεν τῆς συντάξεως, ἵνα κἂν ἀπολιμνηνηταί τις αὐτῇ, φέρει ἑτοί, καὶ ἀποκαθιστῇ εἰς τὴν συντάξιν καὶ ἐνταύτῃ. Haecenus *Villoison V. C.*

Vides igitur huncce egregium ducem, quamvis inauspicatum nomen gereret, non infecta re domum rediisse, ut Assyrium illum Semmachiribum *Georgius Pachymeres* in vita Andronici secundi senioris lib. 3. cap. 18. p. 16. οἱ περὶ τὸν μέγαν Δομέζικον Ἰωάννην, τὸν ΣΕΝΑΧΗΡΕΙΜ, καὶ ἄγγελον τῆς στρατιωτικῆς τάξεως. Alium hominem, cuius magis *inopinatum* videbatur nomen, scilicet *Alleluia*, memorat *Ioannes Cantacuzenus* lib. 3. cap. 57. p. 545. vbi loquitur de tribus legatis, quos ex tribus ordinibus distinctis, scilicet e sacerdotibus, ex optimatibus et plebeiis seu *tertio statu*, quemadmodum nos Galli dicimus, selectos ad hunc imperatorem miserat Berrhoea Macedoniae vrbs: Βεῤῥοιοῦται ἤρξαντο πρέσβεις, ἐκ μὲν τῶν ἀρίστων, Ἀστραπήην, τῷ δήμῳ δὲ, ἈΛΛΗΛΟΤΙΑΝ ἐκ τῶν κατελεγμένων δὲ τῷ κλήρῳ τῆς ἐκκλησίας Σύρον ἀνομασμεν. Haecenus cel. *Villoisonius Harl.*

CIII. AELIUS SERENVUS. Vide paulo ante in PHILOXENO.

SIDONIVS v. *Dionysius Sidonius*. Bibl. Coislin. p. 464. b.

CIV. SINOPICA Homeri διόρθωσις. Vide supra cap. 2. nr. 14.

CV. SOSIBIVS Laco, λυτικός vocatur ab Athenaeo et Eustathio, quod λύσεις Homericas, ut suspicor, et in alios forte poetas scripserat. *Fabric.* conf. *Valcken.* diss. de scholiis in Homerum ineditis, p. 146. infra, vol. VII. p. 70. *Eudoc.* p. 386. *Harl.*

CVI. SOSIPHANEM in Homero recensendo versatum fuisse, colligo ex Eustathio in Iliad. I. p. 667. *Fabric.* adde schol. Marc. ad I. 453. *Harl.*

CVII. SOTERIDES Epidaurius Grammaticus inter alia teste Suida scripsit ζητήσεις Ὀμηρικάς. [et ὑπόμνημα εἰς Ὀμηρον. v. *Eudoc.* p. 387. *Harl.*]

CVIII. SOTADES Poeta Ptolemaei Philadelphi temporibus clarus Iliadem singulari quodam Carminis genere expressit, quod ab ipso *Sotadeum* dictum est. Vide Scholiastem Hephaestionis p. 10. Exempli loco potest esse hic versus: [P]

Σάων μιλίην πηλεΐδα διζιὸν κατ' ὄμον.

CIX. STESIMBROTUS Thasius ^{h)}, Physiologiam Homericam scripsisse traditur a Iacobo Duporto praef. ad Gnomologiam Homericam, licet nihil tale apud Platonem in Ione, [p. 12. cum nota Mülleri,] nisi quod cum Glaucone et Metrodoro eum coniungit, et de Homeri scriptis aliquid composuisse innuit. [Celebratur et coniungitur cum *Anaximandro* a Xenoph. in Sympos. cap. 3. p. 113. edit. Bachii, vbi opponuntur illi Rhapsodis stolidis, (qui valde irridentur, uti apud Xenoph. M. Socr. IV. 2. 10.), et laudantur, quia meliora, praecipue quid esset pulcrum, docuissent. Adde *Schellenberg* in Reliquiis Antimachi Colophonii, p. 10. *Harkl.*]

CVI. SYRIA.

h) De *Sotade* et versibus *sotadicis* siue *sotadeis* vide Camerar. et Burmann. ad *Quintil.* Instit. orat. I. 8. p. 95. *Quintilian.* ipsum Instit. orat. IX. 4. p. 857. ibique Pithoeum et Almelou. Item *Heins.* et *Burmann.* ad *Ouid.* Trist. II. v. 411. p. 532. *Harl.*

k) Vixit Pericles aevo, v. *Athen.* Deipnos. XIII.

p. 598. E. *Xenoph.* Symp. III. 5. a *Tatiano* in Orat. πρὸς Ἕλληνας, §. 48. (supra cap. I. §. 4.) cum aliis inter eos adducitur, qui de Homero eiusque poesi scripserint. Conf. supra, Nr. LXXV. d. *Schellenberg.* Antimachi Reliquias, p. 10. Pertinuit ad allegoricos interpretes. *Harl.*

- CXI. SYRIANVS** Alexandrinus, Procli Philosophi Magister, [de quo infra, libr. V. cap. 26. vol. VIII.] scripsit in vniuersum Homerum libros commentariorum septem, et partem habuit in opere Procli *περὶ τῶν παρ' Ὀμήρω Θεῶν*. Vide Suidam, [tom. III. p. 410. et Eudoc. p. 389.]
- CXII. TELEPHVS** Pergamenus, idem ni fallor, cum Telepho Grammatico, praecatore Veri Imp. de quo Capitolinus, scripsit teste Suida tom. III. p. 460. *περὶ τῶν παρ' Ὀμήρω σχημάτων ῥητορικῶν* libros duos. *Περὶ τῆς καθ' Ὀμηρον Ῥητορικῆς*. Cuius operis mentio etiam in Scholiis ad Hermogeneum *περὶ εἰσαγωγῆς*. *Περὶ τῆς Ὀμήρου καὶ Πλάτωνος συμφωνίας*. Et *ὡς μόνος Ὀμηρος τῶν ἀρχαίων ἐλληνίζει*. Item de erroribus Vlyssis ab Homero decantatis. Alius fuit Telephus Philetæ Coi Grammatici pater, temporibus Philippi Macedonis. Ne dicam de Telepho Mysiae Rege, in quem exllabat Euripidis Tragoedia, [de quo v. Eudoc. p. 394 sqq.] *Fabric.* In Scholiis Marcianis ad Iliad. κ'. 545. laudatur ille Pergamenus criticus et Philetæ pater *ἐν τῷ ἢ τῶν Γραμματικῶν*. Apud *Alian.* de nat. animal. libr. X. cap. 42. citatur *Τήλεφος ὁ ΚΡΗΣ, ὁ ἐκ τῆς Μυσιῆς Περγάμης*, vbi *Valesius* in Emendatt. lib. V. cap. 10. p. 129. probabiliter censet legendum *Τήλεφος ὁ Κρητικός*. *Harl.*
- TERPANDER** primus modulos aptauit versibus Homericis, quos solitus est in agoni- bus decantare. Vide Plutarch. de Musica p. 1132.
- CXIII. THEAGENES**, ὁ *περὶ Ὀμήρου* (siue vt Suid. ὁ εἰς Ὀμηρον) *γραψας* memoratur Scholiastæ Aristophanis, et Suidæ in *ὑμνεῖα, ἐκάτερον* ac *Θεαγ.* Theagenis huius Rhegini, qui Cambyxis tempore vixit, mentio in loco Tatiani, quem retuli supra cap. I. §. 4. *Fabric.* Adde supra, p. 3. In scholiis Marcian. ad v. 67. cod. B. dicitur primus fuisse, qui de Homero scriberet, et ad allegoriam confugisse, vt defenderet eum; atque ad α'. 381. Theagenem sic protulisse versum, *ἐπεὶ γὰρ νῦ, (pro ἐπεὶ μάλα οἱ) φίλος ἦεν*, vti *Seleucus* ex recens. Cypria et Cretica memorasset. *Harl.*
- CXIV. THEONEM** *ἐν ὑπομνήματι Ὀδυσσεύς* citat Etymologicum M. in *πύελας*. *Fabric.* Schol. ad Aristoph. Nub. 397. *οἱ περὶ — Θεῶνα ἐρμηνεύοντες*. *Harl.*
- CXV. THEOPOMPVS** *ἐν Ὀδυσσεύς* hoc est, vt intelligo, in Commentario ad Homeri Odyssæam laudatur ab Erotiano in *λάσιον*.
- CXVI. THRASYBVLVS** in Homerum commentatus cognoscitur e Stephani Byzantiui fragmento de Dodone, ad quod vide notas Eduardi Bernhardi p. 3.
- [**TIMOGENES** i. *Timagenes* scripsit *Metaphrases homerit.* Laudatur ab Apollonio Sophista in voc. *ἀρπυιᾶς*, p. 549. edit. Villosionii, quem etiam, post *Bonamy* recitat. de Timagenum scriptis et confusione in Commentatt. academ. Paris. Inscr. vol. XIII. p. 36, conferes in Prolegomen. ad Apoll. p. XVIII sqq. Atque is, quia plures erant Timogenes ac Timagenes, in Apollonio Sophista legere malit *Timagenem*, et illum, de quo loquitur Suidas, intelligere regii argentarii filium, oratorem Alexandrinum: nil tamen desinit. *Harl.*]

1) Apollonii locum adtulit quoque Alberti ad Hesychium voc. *ἀρπυιᾶς*, p. 549.

CXVII. TIMOLAVS Larissaeus Iliadem altero tanto maiorem edidit, singulis versibus singulos ex ingenio suo subiungens, ita ut sensus Poetae non periret, sed clarior redderetur. Specimen huius operis habes apud Eustathium praef. in Odyssaeam p. 4. [F]

Hom. Μῆνιν ἄειδε θεὰ πηληϊάδεω Ἀχιλῆος

Timol. Ἦν ἔθετο Χρῦσε κεχολώμενος ἔνεκα κέρους,

Hom. Ουλομένην ἢ μυρί' Ἀχαιοῖς ἄλγε' ἔθηκε

Timol. Μαρναμένοις ὅτε Τρωσὶν ἄτερ πολέμιζον ἄνακτος,

Hom. Πολλὰς δ' ἰφθίμης ψυχὰς αἰὶδι προΐαψεν

Timol. Ἐκτορος ἐν παλάμῃσι δαΐζομένων ἀπὸ δρεῖ.

Confer quae supra dixi in Pigrete.

TRIBONIANVS Sidetes, qui sub Iustiniano floruit Suida teste, scripsit inter alia *Μετὰφρασιν τῶ Ὀμηρικῶ τῶ νεῶν καταλόγῳ*.

CXVIII. TRYPHIODORVS Aegyptius praeter *ἱλίσ ἄλωσην*, de qua inferius capite VII. dicturus sum, ab Hesychio Illustri in *Νέσῳ* traditur scripsisse Nestoris exemplo, (qui Iliadem similiter,) Odyssaeam *λεπογράμματον*, ita ut primo libro nullum esset α, secundo nullum β, atque in ceteris, uti supra in Nestore dixi. Equidem Eustathius in proleg. ad Odyssaeam p. 4. hoc aliter accepit: existimavit enim in toto Tryphiodori operenullum fuisse sigma, quod si verum est, exsulavit ab uniuerso poemate ipse nomen Vlyssis. Eius verba sunt: *Ὀδύσσειαν λεπογράμματον ποιῆσαι ἰσόρηται ἀπελάσας αὐτῆς τὸ σίγμα*, sed ex his ipsis constat, Eustathio neutiquam visam hanc Odyssaeam, cuius meminit et Suidas, qui praeterea est auctor, Tryphiodorum scripsisse *παράφρασιν τῶ Ὀμήρῳ παραβολῶν*. Similiter Lafus Hermionenensis et Pindarus scripsere poemata, in quibus nullum Σ. teste Athenaeo. Et latina prosa exstat scriptum huius generis satis aliquin ineptum: *Fabii Claudiani Gordiani Fulgentii*, quod opus mirificum sine litteris inscribitur, editumque est a *Iacobo Hommeo*, Pictau. 1694. 8. In primo capite desideratur A, in altero B. atque sic in ceteris. Conf. *Petr. de Riga* similem lusum in Polycarpi Lyferi Historia poetarum medii aevi. p. 705 sqq.

[**TRYPHON**, ἐν τῷ α' περὶ τῆς ἀρχαίας ἀναγνώσεως laudatur in scholiis Marcian. γ. 122. ad l. 299. conf. vol. VII. p. 72. Harl.]

CXIX. TYRANNIO iunior, (alio nomine *Dioctes* Artemidori F. patria Phoenix,) Terentiae uxoris Ciceronis libertus praeter alia scripserat *περὶ τῆς Ὀμηρικῆς προσωδίας*. Ὅτι διαφωρῶσι οἱ νεώτεροι ποιηταὶ πρὸς Ὀμηρον. Διόρθωσιν Ὀμηρικὴν. *Fabric.* In scholiis Marc. saepius occurrit, ut β. 162. κ. 292 etc. conf. vol. VII. p. 72. Harl.

CXX. ZENO Citieus, de quo *Dio Chrysostomus* diss. 53. γέγραφε δὲ καὶ Ζήνων ὁ Φιλόσοφος ἔς τε τὴν Ἰλιάδα καὶ τὴν Ὀδυσσεῖαν καὶ περὶ τῆς Μαργίτης — διηγόμενος καὶ διδάσκων, ὅτι τὰ κατὰ δόξαν ταῦτε κατὰ ἀλήθειαν γέγραπεν, ὅπως μὴ φαίνεται αὐτῷ μαχόμενος. *Homericarum quaestionum* libros quinque scripsisse ex *Laetio* VII. 4. et *Suida* discimus. Laudat etiam *Eustathius*.

CXXI. ZENODOTVS Alexandrinus teste *Suida* scripsit *περὶ τῆς Ὀμηρικῆς συνθήκης*, et *λύσεις Ὀμηρικῶν ἀπορημάτων*. *Fabric.* et *πρὸς τὰ ὑπ' Ἀριστάρχου ἀδετέμενα*. vid. *Eudoc.* p. 204. Harl.

CXXII.

CXXII. ZENODOTI Ephesii διόρθωσιν Homericam memorauī supra cap. 2. nr. 16. Citat *Porphyrus* in quaestionibus Homericis et saepissime *Eustathius*, [atque auctor schol. *Marcian.*] Consule et reliquos indices superiore capite a me exhibitos. In Scholiis ad *Lucianum* tom. II. pag. 4. male vocatur *Ζηνόδορος*. Ὀμηρομασίξ ὁ Ζηνόδοτος (ita legendum) ἐπεκλήθη ὁ βελίσσιος καὶ ἀδετήσιος πολλὰ τῷ Ὀμήρῳ ἐπῶν. *Fabric.* conf. *Suidam* tom. II. pag. 8. *Wouerum* de Polymathia cap. X. Teste *Porphyrio* ad *Iliad.* σ'. 356. in cod. B. Veneto scholiorum citatur quoque *Ζηνόδορος*, *Zenodorus* περὶ τῆς Ὀμήρου συνηθείας τὰ δέκα βιβλία. Estne hic quoque corrigendum *Ζηνόδοτος*? adde *Lucian.* verae histor. libr. II. cap. 20. p. 117. tom. II. *Reitz.* *Harl.*

CXXIII. De ZOILO itidem Ephesio dictum infra est cap. VII. §. X. [P]

[CXXIII. ZOPYRVS. Eius expositio voc. homer. ἐν ἀντὶ τῷ ἔξω memoratur ad *Iliad.* α'. 139. ad *Iliad.* κ'. 274. p. 254. a) *Porphyrus* memorat *Zopyri* sententiam, nusi Πάλλας Ἀθηναίη scribi debeat? ὅθεν καὶ Ζώπυρος ἐν τετάρτῳ Μιλήτι κτίσεως γράφει. conf. *Fabric.* vol. VII. p. 58. et *Diogenem Laert.* VI. 100. Plures autem fuere *Zopyri*. *Zopyrion* grammaticus, cuius obseruationem, e *Plutarcho* adlatam vid. infra cap. VI. §. XVI. circa finem. *Harl.*]

C A P V T VI

DE OMNIGENA HOMERI DOCTRINA ET APVD VETERES AVCTORITATE.

I. Poeta pro Homero. Homeri nomen de eo, qui in quaque re excelleret. II. Rei Mythicae et Historiae Magister *Homerus*. *Blanchini* et *Croesii* sententia de sensu Historico *Iliados* et *Odyssae.* ibid. III. Ad veteres scriptores intelligendos, ad antiquos mores et ritus perdiscendos utilissimus *Homerus*. IV. Peritus Geographiae. Num *America* ei innotuerit? V. Astrologica, Musica et reliqua *Matheseos* scientia in *Homero* celebrata. Scriptores et pictores ex eius descriptionibus proficientes. VI. Homeri eloquentia. VII. Pietas et quantum ad mores formandos conducit. VIII. Sententiae Homericæ. IX. Prouerbia. X. Principum et ducum militarium doctor *Homerus*. Icti ad eum prouocantes. ibid. XI. Homeri Philosophia. XII. Sensus allegoricus Physicus Ethicus et Theologicus in Homeri poematis. XIII. Medica Homeri peritia. XIV. Theologia. XV. Futurorum, si *Dius* placet, conscius *Homerus*. XVI. Sortes Homericæ, et aliae superstitiones circa usum versuum Homeri. Grammaticorum soliditas omnia ætati priscae nota in *Homero* quaerentium. Eorundem variae nugae et argutationes. XVII. Mirifica quaedam et singularia carminum Homeri exemplaria.

Auctoritas Ho- I. Nemo nescit, apud Graecos pariter et Latinos *Homerum* habitum fontem
meri. atque originem metricae disciplinae, quomodo vocatur a *Mario Viſorino* sub extremum Libri I. Artis grammāt. et Poetam, cuius ingenium sine exemplo maximum, qui magnitudine operis, ut ait *Velleius*, Lib. I. [cap. 5. vbi vide interpretes,] et fulgore carminum solus adpellari Poeta meruit. *Athenaeo Mechanico* lib. de Machinis ὁ μόνος καὶ εἰς δικάως ποιητής. *Philo* de Abrahamo: καθάπερ γὰρ ὁ ποιητής Ὀμηρος μυρίων ὄντων ποιητῶν

τῶν κατ' ἐξοχὴν λέγεσθαι^{a)}. Cicero in Topicis: *Homerus propter excellentiam^{b)} commune Poetarum nomen apud Graecos effecit suum.* Imperator Iustinianus §. 2. Inst. de I. N. *Sicuti cum Poetam dicimus, nec addimus nomen, subauditur apud Graecos egregius Homerus, apud nos Virgilius.* Hieronymus [P] lib. II. comment. in Michae cap. 7. laudaturus Virgillii versum, *sed et Poeta, inquit, sublimis, non Homerus alter, ut Lucilius de Ennio^{c)} suspicatur, sed primus: Homerus apud Latinos.* Comicum et tragicum vocat Homerum Nazianzen. Stell. VI. cap. 1. de Nonni histor. Confer *Plutarchum* IV. 4. Synposiac. *Boethium* V. in Topica Cic. p. 832. *Theon*. p. 50. Progymn. Plura *Grotius* in Florum sparsione ad Ius Iustinianum, p. 9. *Pricaeus* ad Apuleii apolog. p. 195 sq. Id. postea etiam ad alia translatus est, ut *Homeri* nomen acciperetur pro homine in quacunque doctrina summo: quo sensu Plato a Cicerone appellatur *Homerus Philosophorum*, etsi inter Poetas Homero tantum concederet, ut ab *Aeliano* lib. II. cap. 30. Variar. hist. ab Eustathio ad Iliad. Σ. v. 392. et P. v. 265. feratur, carmina, quae composuerat, heroica ipse flammis tradidisse, quia cum Homericis illa contendens, longe inferiora esse deprehendit, et ingenium atque ὀνοματοποιίας eius adsequi se posse desperavit. Similiter *Sappho* Ὀμηρος in Antipatri Epigrammate lib. I. Antholog. capite in Poetas, et *Aesopum Homerum fabularum* a Iuliano Imp. dictum et *Sophoclem* a Polemone apud Suidam *Homerum Tragicum* adpellatum observant viri^{d)} docti. Carmina Homeri ad Apollinem et Iovem relata, vid. *Gottfr. Olearium* ad Philostr. p. 726. Quantum Poetam Aristoteles existimaverit Homerum, ex eius libro de Poetica manifestum est, quo passim eum in exemplum proponit, ostenditque, arte, ingenio, doctrina summum existuisse. Quid Poetae ipsi? non Graeci tantum, atque in his Empedocles Philosophus, quem Ὀμηρεὶον vocat *Aristoteles* apud Laertium VIII. 57. sed Latini quoque, Heroici cum primis, sed et Tragici, Comicique et Sillographi et Satyrici tum Lyrici et Epigrammatum scriptores, quorum omnium quique optimi eum vnice semper imitandum sibi proposuere, ut infra capite septimo sum dicturus. Neque *Valgium* maiore elogio credebat mactare se posse *Tibullus*, quam hoc IV. 1. 180. *Valgius aeterno propior non alter Homero.* *Fabric.* Illud *Horatii* Epist. 1. 2. 16.

Iliacos

a) Indi ac Persarum reges Homeri carmina in suam linguam conuersa cecinerunt, aliaeque barbarae gentes multae illum magni fecerunt. vid. *Dion. Chrysost.* orat. LIII. de Homero, tom. II. p. 277. edit. Reisk. et *Aeliani* H. V. lib. XII. cap. 48. *Harl.*

b) Adde *Barthium* ad Statii IV. Thebaid. tom. I. p. 1097 sq. Sic et *Troiani belli scriptor* κατ' ἐξοχὴν dicitur Homerus, licet plurimi fuerint, qui idem bellum descripserunt, tum prosa tum versu. *Horatius* lib. I. Epist. 2. *Troiani belli scriptorem, Maxime Lolli, dum tu declamas Romae, Prae- neste relegi.* Fallitur Ioh. Henr. Meibomius, qui in Maecenate suo, ex his verbis, Lollium Troiani belli scriptorem exculpfit, notatus eo nomine a Theodoro Gorallio siue Ioh. Clerico ad Pedonem Albinouanum. *Fabric.* Quanta veneratione et vero superstitione *Lipsius* coluerit Homerum, patet

ex eius Epist. ad Belg. Cent. I. epist. 87. „Delectavit me epistola tua et scite scripta, (rem dico,) et in ea iudicium de summo virorum, qui fuerunt, aut erunt, et cuius magnitudinem non nisi magni capiunt, nec plene etiam ipsi. Is Homerus est, o! apex ingeniorum, o! fastigium et culmen scientiae, prudentiae, sapientiae, quo pertingere quidem homini datur. — Sensum meum libere apud te promam: non arbitrari me sine numine et enthea quadam vi praeclara illa scripta, et aut ipsum, (si fas dicere,) Genium esse aut Genium addituisse.“ etc. *Harl.*

c) *Horatius* lib. II. Epist. 1. *Ennius et sapiens et fortis et alter Homerus.* Vet. Schol. *Ennius in principio Annalium suorum somnio se scripsit admonitum, quod secundum Pythagorae dogma, anima Homeri in suum corpus venisset.*

d) *Cuperus* *ἀνδρῶν*. p. 135.

Iliacos intra muros peccatur et extra,

huc quadrat potissimum. Namque et admiratores Hometi et vituperatores modum excesserunt. De nimia erga Homerum, Hippocratem, Pythagoram et Epicurum religione agit *Gratianus Aschpanus* in libello de superstitione erudita seu litteraria, Colon. 1728. 8. p. 3 sq. De iudicio *Graunae* nimis superbo vid: Journ. liter. mens. Maio et Junio 1713. p. 95 sq. adde iudicium de Homero ibidem, tom. VII. p. 308. et p. 322. censura libri: De Causes de la Corruption du Gout, ou Supplement à Livre de Madame Dacier, qui porte le même titre, par M. D. L. Paris. 12. — Continuator operis Lamiani: Le Delizie dei Dotti et degli eruditi etc. nr. II. collegit insignem nubem tam veterum, quam recentiorum, qui summis laudibus ornarunt poetam, et ipse virtutes ingenii atque carminum homericorum singulas recenset atque effert. Pari modo nr. III. eorum, qui varia in Homero ab omni tempore culparunt, iudicia refert, et ea, quae sibi displiceant, copiose persequitur, iusta excusatione interdum addita: recte vero concludit p. 162, „Omero ha dei difetti, ma egli è sempre Omero, cioè un Poeta grande e sublime: questa grandezza e sublimità è stata e sarà sempre un largo contante per pagare tutte le di lui mancanze.“ Atque *Ioan. a Wover* de Polymathia, qui cap. II. §. 4. de Polymathia Homeri agit, cap. 17. vere, „Homerus, ait, quasi quaedam reprehendendi officina veteribus, (immo quoque multis recentioribus,) criticis fuit: ita omnes libidine quadam et ingenii morbo ad illum vituperandum rapiebantur.“ Neque iniqui censores tenuerunt memoria illud *Quintilianus*: „modeste et circumspecto iudicio de tantis viris iudicandum est, ne, quod plerisque accidit, damnent, quae non intelligunt.“ Quare qui, ut plures facere sueverunt et adhuc solent, Homerum ex sensu, quo nos imbuti sumus, ex ingenio et moribus nostri aevi, legunt, iudicant damnantque; omnino multa, quae vituperanda videantur, reperient; at enim summam quoque illi faciunt iniuriam et iniuste agunt. Pariter illi, qui maiorem litterarum copiam et reconditiorem rerum diuinarum humanarumque scientiam, quam aetas Homerica habere atque proferre potuit, aut fontem quasi omnium doctrinarum in eius carminibus quaerunt, nimio antiquitatis et Homeri amore abrepti, ab ineptiarum atque contortarum interpretationum suspicione haud liberi erunt; immo vero in summa luce coecutire videntur. Homerum si recte intelligere atque interpretari velimus, cogitemus necesse est, eum vixisse iuuenili, ut ita dicam, rerum humanarum aetate, pluribusque ideo propriis eiusmodi aetatis virtutibus aequae ac vitiis, si quae in Homero dici possunt, aut potius infirmitatibus excelluisse, bene imbutum fuisse omnibus, quarum quidem aetas illa ferax erat, doctrinis ac disciplinis, tum itineribus vsuque hominum, ingenium, quod splendidum, excelsum capaxque accepit a natura, bene excoluisse, ea, quae a ceteris, aetate maioribus, poetis vatibusque graecis, quos nisi ingenio, saltem vbertate atque suauitate varietateque orationis, ab ipso excultae, superauit, bona nactus est, rite prudenterque adhibuisse, et scienter adcommodasse materiae, quam viribus suis parem delegerat, mores atque opiniones de diis rebusque diuinis vulgares, in reliquis naturam vnice sequutum, a patriae et insularum adiacentium conditione situque multa, quae ad exornandum atque illuminandum carmen facerent, mutua summis. Hinc Homerum pro coeli, sub quo vixit, habitu, proque hominum, quibuscum vitam egit, aut quorum res gestas animique sensu expressit, indole, et ex ratione loquendi tum vulgari interpretari, atque in Ionia quasi orisque Asiae maritimis insulisque versari debemus, si, quibus abundat, pulcras similitudines atque imagines et fictiones, quae in sensum incurrunt, poeticas recte sentire atque examinare velimus. At plura de

Vol. I.

X x x

hac

hac re. et nos alibi disputauimus, et alii viri docti, *Blackwell* sect. I. et II. et pag. 322 sqq. *Wood* p. 270 sqq. 300 sqq. etc. cl. *Heyne* de origine et caussis fabularum homericarum, in nou. Comment. societ. regiae doctrinarum Gottingensis, vol. VIII. p. 34 sqq. (quae comment. germanice versa est in: Neue Bibliothek der schönen Wissenschaften, vol. XXIII.) alique, quamquam non semper pari ratione ac felicitate, disseruerunt. Atqui *Marmontel*, quando in *Elémens de Littérature*, vbi quoque de epopoeia atque Homero agit, Homerum, censet, melius facturum fuisse, si argumentum Iliadis sumsisset *raptum Helenae*, excisione Troiae vindicatum, prudenter et erudite culpatur in: Neue Bibliothek der schönen Wissenschaften, vol. XXXIX. part. I. p. 50 sqq. *Harl.*

*Rei mythicae
et historiae ma-
gister est Homo-
rus.*

II. Iam id potissimum agere animus est, vt, quam in aliis doctrinae generibus palmam doctorum hominum iudicio retulerit, paucis demonstrarem. Schol. Hermogen. p. 398. παραχωρεῖσι Ὀμήρῳ πάντες, ὅσοι τὰς λογικὰς μετῆλθεν τέχνας, ἃ τε ἐξ αὐτῆς τὰς ἀρχαῖς εἰληφότες καὶ τὰ σπέρματα τῶν ὑπόθεσεων. Nam non *fabularis* tantum rei praecipuus est auctor, vel eo nomine pernecessarius ad scriptores posteriores tum graecos tum latinos pernoscentes, qui ad Mythologiam Homericam passim alludunt; sed et ad *historiam* veram illius aetatis vtcunque intelligendam vnice confert, cuius res, quia fabulis permixtae multis sunt, *interuallum Temporis* μυθικὸν dixit *Varro* apud *Censorinum* cap. 21. Sane non omnia eum finxisse, *Polybius* ¹⁾, *Lucianus*, et alii praestantis iudicii scriptores fatentur, vt *Strabo* [libr. XI. p. 774. C.] maiorem quoque fidem Homero in Heroum gestis tribuat, quam vel *Ctesiae* alicui vel *Hellanico* vel etiam *Herodoto*. [Nolo ea repetere, quae *Heyne* l. m. alique de ortu mythologiae homericae disputarunt, atque ego infra ad *Hesiodum*, lib. II. cap. 8. §. XV. adnotaui, aut quos ibi iam excitavi viros doctos. Tempora et mutationes opinionum bene discernamus necesse est. Conf. *Heyne* ad *Apollodori* biblioth. tom. III. p. 911 sqq. Si latius liceret exspatiari, amplissimus, in quem excurrerem, campus patefieret. Inquiri enim potest soletque, vnde *Homerus* doctrinam deorum acceperit, num vnice hauserit ex Graecia, an, quae quidem mihi adridet sententia, partem certe ex Aegyptiorum et Phoenicum disciplina; quae fuerit eius de Fato Ioueque sententia, num illud existimarit potentia et vi, quod equidem putem, Ioue maius ac superius, an, quae est *Zimmermanni* in Museo Heluetico, tom. VII. part. 26. disp. de religione Homeri, *Riccii* in dissertatt. homericis aliorumque sententia, Iouem Fato superiorem; num in omnibus opinionibus sequutus sit famam et doctrinam popularem; an, quod mihi quidem videtur verisimilius, multa famae conuenientia adfinxerit; num commenta vetustatis omnia, quae

e) Adde *Augustinum* de ciuit. dei, lib. VI. cap. 5. lib. VII. cap. 20. et 24. et cl. *Villoison*. de triplici Theologia et mysteriis veterum, in *Bar. de Sainte Croix* Mem. pour servir a l'Histoire de la Religion secrete des anciens Peuples etc. Paris. 1784. 8. p. 221 sqq. *Harl.*

f) *Cyper. anodeus*. p. 67. *Fabric.* Idem sensit *Strabo*, disputans contra *Eratothenem*, qui quum contenderet, Homerum omnia, pro lubitu fingere,

Strabo libr. I. p. 20 sq. (p. 37 sq. *Almelou.*) adprime mōnet, non Homericum esse, noua fabularum potentia proferre, quae a nullo vero dependeat: et p. 25. (p. 45. *Alm.*) negat, Homericum esse et consentaneum, omnia confingere: p. 27. (47. *Alm.*) Homerum, adfirmat, vbi ordo requiritur locorum, quae commemorantur, ordinem seruasse: atque sic in eandem sententiam plura adfert ad defendendum Homerum. *Harl.*

quae ad cosmologiam ac theogoniam pertinent, ab antiquis philosophis, qui sub huiusmodi fabulis, elementorum mutationes rerumque naturalium formandarum rationem soliti essent docere, petita fuerint, et quomodo tractata ab Homero, an plurima tantummodo, quod iam sensit *Clarkius* ad Iliad. α. 399. ε. 385. etc. quaedam vero ex vera historia sumta, et poetice atque mirabilius, exornata, et quae aliae eiusmodi quaestiones esse possunt. Omnia enim allegorice explicare, est ineptum, et cunctas Homericas fabulas interpretationibus physicis defendere, non ad homericum, sed ad serius aeuum pertinet. Aliud quoque consilium fuit Homero, poetae epico, in enarrandis adhibendisque mythis; aliud Hesiodo, poetae, quem vocant, didactico. At enim eiusmodi quaestionum vberior inquisitio, ab instituto nostro aliena, ad deuia me abduceret. Atque *Blackwell* 2), *Wood*, p. 146. etc. *Schott*, in hoc argumento diligenter versati, quoniam iam saepius a me laudati sunt, atque *Hermanni* aliorumque scripta, in quibus etiam Homeri theologia explicatur, ad Hesiodum commemorantur: quosdam adhuc alios, qui in vtramque partem disputarunt, nominare licebit. adde infra, §. XIV. De diis apud Homerum egit *Fraguier* in Commentar. acad. reg. Paris. Inscript. vol. III. p. 1 sqq. — *Io. Boivin* System d'Homere sur l'Olympe, ibid. vol. VII. Lepidam interpretationem dedit *Io. Harduin* in: Apologie d'Homere, ou l'explication le véritable Dessein de son Iliade et sa Theomythologie. Paris. 1716. 12. conf. *Goetzii* Mem. bibl. Dresd. tom. II. p. 143. Journ. literair. part. VI. p. 307. et Homere defendu contre l'Apologie du P. Hardouin, par Mad. Dacier. Paris. 1716. 8. In libro, qui ab additamentis Pistorii sagacibus multum tulit laudis, etiam de origine et ratione mythologiae homericæ agitur: *Ueber den Dienst der Fetischen Götter, oder Vergleichung der alten Religion Egyptens mit der heutigen Religion Nigritiens. Aus dem Französichen. Mit einer Einleitung; Versuch über Aberglauben, Zauberey und Abgötterey, und andern Zusätzen.* Berlin und Stralsund. 1785. 8. Ex Fetischismo, quem vocant, siue cultu materiarum consecratarum religioso, *Pistorius* ortam esse putat mythologiam, Homerum amplius et crebrius tribuisse diuinis naturis humanas personas; nec tamen plane neglexisse primum τῶν Fetischen Characterem, et inortuos homines recepisse inter deos. conf. *Univerf. Bibliothec. Berolin.* vol. 86. part. I. p. 130 sqq. — *De la Barre* in Historia Theogoniae et cultus deorum in Graecia, in Comment. eiusdem societ. Paris. tom. XVI. p. 1 sqq. et p. 46 sq. tom. XVIII. p. 1 sq. passim agit de Homeri theologia mythisque: neque vero satis plenam et adcuratam esse inquisitionem atque expositionem, ostendunt interpretes illarum commentationum germanice versarum, in: *Abhandlungen und Auszüge der Königl. Akademie der Inschriften* etc. curante Heynio, vol. I. Antiquitatis gr. Lipsiae, 1781. p. 169 sqq. et cel. *Heyne* in notis. adde *Foucheri* commentatt. in vol. XXXIV. etc. Commentar. eiusdem societatis, et vol. XXVII. p. 224 sq. et Historiam eiusdem societatis, vol. XXIII. p. 22 sq. 189. vol. XXV. pag. 197. etc. Essai sur la Religion des anciens Grecs. à Lausanne, 1787. II. part. 8. etc. — De Fato eiusque forma, vi et notione, a veteribus animo concepta verbisque descripta, apud Homerum et seriores poetas, est commentat. in Noua Biblioth. artium et litterarum elegantiorum Lips. germanice scripta, vol. 36. p. 1 sqq. — Two Dissertations, 1) On the Grecian Mythologie; 2) An Examination of Sir Is. Newtons Objections

X x x 2

against

g) Vid. section. IV. pag. 63 sq. 101 sqq. 118 sqq. praecipue p. 202 sqq. per integras X. et XI. sectiones probaturus est *Blackwell*, Homerum fuisse mythologiae Aegyptiacae gnarum, multa hausisse ex

Orpheo, ex templo Delphico, multa a Phoeniciis et Cretenfibus didicisse, quae a populari religione parum auissent. *Hart.*

against the Chronology of the Olympiads. By — *Sam. Musgrave*. London. 1788. — De Theologia, in primis de Fato et Ioue Homeri meam dixi sententiam in Opusculis varii argumenti p. 387 sqq. — De Iouis abitu ad epulas Aethiopum Iliad. c. 423 sqq. quem *Macrob.* I. Saturn. cap. 23. et lib. II. in Somn. cap. 10. de duodecim signis intelligit, vide *G. Gostard* Astronomical and philological Conjectures on a Passage in Homer. London. 1768. 4. coll. libelli censura in Ephemerid. litt. Gotting. plag. 34. p. 326. a. 1769. adde de hoc loco *Casp. Hofmanni* var. lection. lib. I. cap. 22. Lipsiae, 1619. pag. 40. — De lingua deorum atque hominum Homero celebrata, comm. I. et II. *Ernesti Aug. Schulzii*, Francof. ad Viadr. 1755. 4. et *Lackemacher* in Obseru. philolog. part. III. item *I. Petri Milleri*, quondam Rectoris Gymnasii Vlmenfis, progr. de deorum maxime Homericorum lingua. Vlmae, 1765. 4. — Remarques sur Virgile, et sur l'Homere et sur le stile poetique de l'Ecriture S. par l'Abbé *Faydit*, Paris. 1705. rec. 1710. mai. 12. (conf. *Clement* Biblioth. cur. tom. VIII. pag. 272.) — *Frid. Gotth. Freytagii* Progr. num quid de angelorum lapsu Homero notum fuerit? Numburg. 1728. 4. etc. — *Brucker* in Hist. critica philos. vol. I. p. 422 sqq. *Cudworth*. in system. intellectuali, cum primis Moshemii not. ad illud, tom. I. p. 157 sqq. 280. 294 sqq. edit. Lugdun. et frequentius, vt veterum philosophorum scriptorumque ecclesiasticorum opiniones, commenta atque interpretationes, aliosque recentiores omittam, qui obiter adtigerunt, aut per occasionem tractarunt idem argumentum. *Harl.* Disputauit etiam aduersus allegoricorum interpretum rationes docte cl. *Lud. Henr. Jakob* Diss. philos. de Allegoria Homerica. Hal. Sax. 1785. conf. Bibliothek der alten Litt. I. p. 212 sq.] *Franciscus Blanchinus*, vir doctissimus et ingeniosissimus in historia vniuersali ex antiquis monumentis illustrata et Hetrusco idiomate edita cap. XXX. copiose conatur Poesin Homeri ad historicum sensum reuocare, contenditque, Homerum sub *Iouis* nomine describere Regem Aethiopum, siue Arabiae, [?] (quae tunc Aethiopia Orientalis habebatur,) atque Aegypti, sub nomine *Ianonis* Regnum Syriae, *Neptuni*, Cariae, *Apollinis* Assyriae siue Babyloniae, atque ita de ceteris, quae referre longum fuerit. *Ionas Ramus* in libro peculiari Vlysssem Homeri eundem contendit cum Outino septentrionalium, Hafniae. 1716. 8. Huc quoque pertinent singulares *Hermanii von der Hardt* sententiae: Detecta mythologia Graecorum in decantato Pygmaeorum, gruum et perdicum bello. Lipsiae, 1716. 8. De Troiae expugnatione per Herculem Argonautarum ducem; id. in Ioniae luce fol. 341 sqq. [eiusdem *Hercules ex Carcharia* in Homerum, Strabonem, Lycophronem etc. Helmstad. 1719. 4. in quo libro multa lepida et ingeniosa et mire torta reperies: e. g. Homerum habuisse Orchomenum patriam, sub Troia intelligendam esse Andream Graeciae, Orchomenum, Iliados historiam esse Boeoticam, Orchomeniam, (vid. cap. 13. p. 66 sqq.) et quae alia sunt acuta comimenta somniaque: quae repetit in *Equo Troiano*, an. 1716. in suis *Variis*.] Quid? quod *Gerardus Croesus* in *Homero Hebraeo*^{a)}, siue

Historia

^{a)} Pars prima huius Operis in qua post introductionem agit de VII. primoribus libris Odysseae, prodiit Dordraci 1704. 8. Obiit Croesus Dordraci 1710. aet. 68. vid. Bibliothec. Bremens. histor. philol. theol. class. II. fascic. II. p. 384 sq. vbi notatur etiam alterum tomum Homeri hebraizantis a Croeso relictum esse praelo paratum. Quemadmodum vero paucis persuadebit suam sententiam, ita Odysseam ab Homero Iliadi praemissam p. 21.

et 62. infelicititer probat ex eo, quod Nepos in Dione locum ex Iliade allegans, laudat secundam rhapsodiam. Nam locus, quem Nepos respicit, exstat in secunda rhapsodia, siue libro secundo Iliados, vt ipse Vir. Cl. agnoscit, et nullo exemplo vel testimonio probari potest, integram Iliadem vel Odysseam dictam veteribus fuisse rhapsodiam, ita vt Odyssea fuerit Rhapsodia prima, Ilias secunda. *Lucianus* 2. de vera Historia tom. I. p. 676.

Historia Hebraeorum ab Homero, contendit, Poetam, maxime in suis operibus descripsisse historiam, quae exstat in sacris litteris vsque ad tempus, quo Israelitae sibi terram Canaan prorsus sub primis suis regibus subiecere, et id eadem fere serie rerum ac temporum, atque S. Scriptura, et hoc nominibus quantum adinet ad summam rerum hebraicis, aliter quidem sonantibus litteris, sed significantibus easdem sua potestate res, nihilominus tamen admixtis atque interpositis suis poeticis fictionibus ¹⁾. Atque in Odyssaea quidem, quam prius scriptam et priorem locum sibi merito vindicare putat, describi Patriarcharum et Israelitarum varios casus et euentus inde ab egressu Loti ex Sodoma vsque ad Moysis in montem Nebuntis abitum obitumque. In Iliade vero depingi oppugnationem excidionemque Hierichuntis et aliarum vrbium terrae Chananaeae per Iosua et Israelitas, additis variis casibus, in quos populi vtrique inciderunt, et adiunctis aliquibus, quae in sequentia tempora incidunt. Haec Croesus. *Fabric.* Nihil paene absurdus excogitari potuit, Croesii commento. Mira quidem conuenientia et veluti consensus esse videtur morum, nec non rationis cogitandi et scribendi in homericis carminibus cum sacro codice; atque, quod ad formulas loquendi adinet, id praecipue demonstrare adnitus est *Zachar. Bogan* in libro: *Homerus ἑβραϊζων, sive comparatio Homeri cum scriptoribus sacris, quoad normam loquendi. Submissitur Hesiodus Ὀμηρίζων.* Oxoniae, 1658. 8. ²⁾ Vtiliter contendi possunt multi V. T. libri cum Homero, quod ex hoc antiquissima ratio viuendi, dicendi agendique cognosci potest, et comparatio plena erit utilitatis ad multa S. S. loca rectius intelligenda et ab iniuria aliorum vindicanda. Sic cl. *Drasdo* in tribus commentatt. *Comparatio Moysi et Homeri*, Witteberg. 1783 sqq. mores orientis antiqui cum iis, quos Homerus seruauit aut exposuit, bene comparat: atque cl. *Mücke*, Rector scholae Grimmenensis in progr. *Quid adiumenti sacrarum litterarum interpreti praestet Homeri cum sacris scriptoribus comparatio*, Lipsiae, 1789. 4. non plane quidem subscribit Croesii et Bogani sententiis; at tamen in singulis quibusdam verbis, in tautologia et omni Homeri oratione esse putat hebraismos. Neque tamen inde colligi potest, Homerum scripturam sacram legisse, ex hac multa sumsisse mutua, aut, quae Croesii sententia est, descripsisse, et quasi transformasse in alia omnia. Vetus quidem est sententia, e. g. Clementis Alexandr. in Strom. Theodoret ³⁾ Tertulliani, (Apolog. 47.) et aliorum, a recentioribus pluribus, *Hustio* in demonstratione euangelica, *Henrico Hulsio* in libro, in quo multa quidem ingeniose atque speciose, nec tamen satis apte ad persuadendum, ad ridendum potius vberime, proponuntur atque illustrantur ⁴⁾, Passerio, cui probabile esse videtur, poetam per Palaestinam profectum,

X x x 3

p. 676. per iocum ait, se apud inferos inter alia ex Homero rogasse, *αὐτὸν πρότερον ἔγραψε τὴν Ὀδυσσεὺν τῆς Ἰλιάδος, ὡς πολλοὶ φασίν*, et subiungit, ipsum hoc fuisse inficiatum: *ὃ δὲ ἡρώτερον*. Apud Suidam legas, *Anianum* Alexandriadem sive Poema Heroicum de Alexandro, Homeri imitatione, scripsisse *in γυναικείαις ἀδ.* Ita enim legendus ille locus.

i) Conf. *Wolfius* in Biblioth. hebr. nr. 544. *Basnage* Hist. iud. lib. 3. cap. 20. §. 4. *Heum.*

k) De huius, et Croesii ac Du Porti opera et comparationibus saepe vanis falsisque bene sobrieque iudicat *Drasdo* in comment. mem. L p. 8 sqq.

— Boganum commendat *Lackemacher* in orat. de utilitate e gr. scriptor. interpreti V. T. capienda, p. 336: *Harl.*

l) Hic libr. II. Therap. Moyses, ait, est oceanus theologiae, a quo flumini omnes deriuantur. Hinc Anaxagoras, Pythagoras et Plato post eos parua quaedam veritatis lumina quaedamque initia desumserunt. *Harl.*

m) *Melchisedecus una cum parente ex tenebris, cum scripturae sacrae, tum fabulosae Gentilis emergens et caput protollens, opera et ope Henrici Hulsii, S. litterarum Professoris. Accedit ad finis proxime digressio ad specimina potiora alia gentilium*

profectum, Daudidis et Salomonis, quorum aequalis fuisset, carmina legisse, deosque voluisse irridereⁿ⁾, recocta, Homerum vel in Palaestina fuisse, e pandectis sacris permulta hausisse, suaeque prata irrigasse, immo omnem theologiam Graecorum esse ortam ex Oriente, mutatis, corruptis auctisque nominibus fabulisque adpersis, et quae alia eiusmodi lepida sunt, ut mitius dicam, figmenta. Ab Homero lectos esse scriptores sacros, ex originatione multorum, quibus poeta vitur, vocabulorum euinci posse putant *Mericus Casaubonus*^{o)}, et *Ritcius*^{p)}, alique, et *Jacob. Capellus*^{q)}, elegantias homericas plerasque depromtas indicat, ex sacris scriptoribus ab Homero, saltem ἀπὸ μέρους lectis. Immo vero *Ernesti* in Opusculis philol. et criticis p. 178. „neque repugnauerim, ait, valde, si quis et Homerum, doctissimum hominem, et alios de more illorum temporum, peregrinatos per Asiam, incidisse in libros hebraicos, atque inde hausisse putet.“ Enimuero primum valde dubito, et vero negare ausim Homerum per Palaestinam profectum esse, aut libros sacros legere potuisse, praesertim si ratio aetatis a nobis supra subducta constet. Iam vero ne vnum quidem vestigium occurrit in carminibus Homeri, huic cognitam fuisse gentem iudaicam, quum tamen de Phoenicibus, et Aegyptiis aliisque earum regionum gentibus permulta tradiderit. Quare, quae conuenire videntur, ea orientalismos potius dicere fas foret, quam hebraismos. Tum mire differt, nisi sano sensui et legitimae interpretationi summa vi adhibita, theologia homerica a doctrina sacra: nam nugae sunt, Homerum voluisse deos risui exponere atque eorum cultum irridere. Porro credibile est, in Oriente, praesertim in Aegypto remansisse vestigia et semina quasi cognitionis summi numinis, at obscurae et arcanae. Ibi aliquam at vagam dei veri notitiam accipere mentique insigere potuit Homerus at imbutus falsis religionibus, nec veram nominis diuini, nec puram plenamque supremi numinis scientiam aut notitiam, qua ipsi Orientis incolae, exceptis Iudaeis, caruerunt, consequi potuit. Per densas quidem tenebras scintillas lucis quasdam micantes lumine naturae atque ingenii adiutus vidit, nec tamen vera a falsis discernere potuit. Multo post Homerum philosophari demum coeperunt Graeci, atque de ortu ac principiis omnium rerum subtilius disputare. Homerus popularem gentis suae theologiam in primis sequutus de diis eorumque natura, moribus atque actionibus vel ea cecinit, quae a superioribus vatibus tradita sunt et a natione credita, nec a vulgata et populari opinione adeo abhorruisse visa, vel iis conuenienter finxit. Quod vero caput est, ex quo mira illa similitudo et conuenientia Homeri et primorum sacrorum auctorum potest intelligi; perpendendum est, aetatem omnem puerilem et magnam adolescentiae, immo vero quamdam partem iuuentutis, siue homines ipsos spectes siue vitam et cognitionem, sensuum imperio subiectam, ut plurimum sui esse similem. Videmus vel nostra aetate magis culta omnes fere homines primis vitae annis tantum sensibus regi, in omni actione et oratione simplicitatem prae se ferre et vnice sectari, sensuum et fabularum varii generis vi potius, quam

gentilium fabulosae et Dionis Chrysostomi oratio de Ilio non capto, (interprete Rhodomanno,) Lugduni Batau. 1706. 8. in Prolegomenis et a cap. VII.

n) In comm. *de Homeri religione*, in Nuova Raccolta d' Opuscoli scientifici e filologici, vol. XXVI. Venetiis, 1774.

o) De nupera (Schreueliana) Homeri editione, Londini, 1695. p. 46 sq.

p) In dissertt. homericis, dissert. XXX. p. 110.

q) In collectione *elegantiarum homericarum*, quas ad suos, i. e. sacros fontes reducere studuit in *Vindiciis pro Isaaco Casaubono*, lib. IV. cap. 11—21. adde infra, cap. VII. §. X.

quam vitae elegantia cultuque atque litterarum reconditarum subtilitate ac veritate gubernari, res naturales haud turpes dictu factuque habere, nec in consuetudine cum aequalibus adeo delicatos esse et venustos, eadem verba sententiasque crebro repetere. Subito rapiuntur ad iram atque offensionem; nec vero conuiciis aliorum aut *παρρησία*, quam ipsi amant, adeo aut facile laeduntur. Paucis ut dicam, mores hominum utriusque sexus, donec usu annorum hominumque atque institutione fiant sapientiores, prudentiores et exculti, parum inter se differre, sed in omni vita atque oratione miram simplicitatem atque similitudinem prodere solent. Nonne probabile videtur, cognitionem humanam antiquitatis ultimae eosdem habuisse gradus ac progressionem, quamquam tardiores, fecisse, primam illius aetatem fuisse rudem, sensim sensimque adoleuisse, et homines illius aevi nondum excultos vitae litterarumque elegantia legumque severitate, iis quae sub sensum cadunt, potissimum captos pari similique ratione vixisse animique sensa expressisse? Quanta morum, sentiendi, dicendique similitudo adhuc reperitur inter illas barbaras gentes, quae ex prima quidem barbarie vitae emergentes, nondum excitatae cultiorum nationum usu, nec artibus et severioribus doctrinis pulcri sensu imbutae sunt! Accedit Ioniae et insularum ingenium coelique temperies. Accedit, quod primi Graeci ex Phoenicia, adeoque Oriente initia litterarum linguaeque acceperunt. Aurora vero culturae et artium illuxerat, quum Homerus usura lucis frui coepisset. Rebus sic se habentibus, nonne intelligi poterit facilius, qua ratione tanta similitudo intercesserit inter orationem Homeri atque primorum S. S. auctorum? inter mores Orientis atque hominum, qui tempore belli Troiani atque Homeri, vixerunt? Quidquid tamen singulis gentibus, praecipue iudaicae, peculiare fuit, si, cum mores linguamque, tum maxime cognitionem cultumque dei veri puriorem spectes, id commode comparari nequit. In reliquis vero, quae uniuersim possunt comparari, et ad naturam indolemque generis humani pertinent, ac singularum aetatum propria sunt, communis et omnino similis aetatis illius admodum iuuenilis vitaeque erat ratio. Hinc in Homero eadem orationis et heroum simplicitas, eadem similitudinum ab ipsa natura sumtarum frequentia, idem calor feruorque iuuenilis, idem color orationis, idem sentiendi et loquendi modus idemque rerum, quibus sensus potissimum mouentur, amor; frequentes repetitiones et alia, quae in antiquissimis libris sacris reperiuntur. Neque tamen ex hac similitudine colligi potest, Homerum nouisse aut legisse litteras sacras: e contrario id efficitur, Homerum non potuisse non sequi mores et sermonem ac religionem suae aetatis gentisque, sensibus subiectae, et ab omnibus, naturae et artis litterarumque, quas illa tempora proferre poterant, praesidiis instructum, ad firmiorem cognitionis humanae iuuentutem celeriter progressum, reliquis, qui sequerentur, praetulisse facem. Hinc quoque tautologiae aequae ac leges verecundiae, ut quidem nobis delicatioribus videtur, et decori violatae, denique conuitia, quibus heroes et dii se inuicem proscindunt, in Homericis carminibus possunt melius diiudicari atque examinari. Neque in his Homerus plene iusteque potest comparari cum Virgilio, moribus perditis, et tamen elegantioribus, in aula Augusti, luxu ampliore, vita delicatior, libertate dicendi imminuta, vitam degente. Suae quisque aetatis mores sensumque sequutus est, suis quisque virtutibus ingenii et dictionis splenduit; Homerum tamen, licet Scaliger aliique secus sensissent, in multis praestare Virgilio, Wood egregie docuit. Alii mores, alia tempora erant homerica. Quare nescio, num, (quod quidem iam multi alii ab multis saeculis fecerant,) *Gottleber*, Rector quondam scholae Annabergensis, alias vir recti iudicii et multae eruditionis, in Comm.

super

super locis aliquot Homeri poetarum decore non accommodatis, Annabergae 1764. 4. iure culpae Homerum, quod deos abiecte loquentes et male agentes induxit, eorumque defensionem, poetam sequutum esse religionem siue potius crassam superstitionem plebis, vanam esse, commode iudicavit. Per se id indecorum est, et nobis ita videtur. At Homeri aequalibus non ita visum est, atque ille in vulgaribus fictionibus et criminibus easdem reperire potuerat fictiones, quas argumento et carmini suo exornando aptas adhibuit. In multis quoque forsitan laetis occulta quaedam doctrina naturae rerumque naturalium, quarum verus sensus nobis obscurus est. Pari ratione reliqua Gottleberi aliorumque crimina dilui possunt. Nec omnia vocabula, quae inepta esse videntur, ex vulgaribus lexicis aut secundum illorum originationes sunt interpretanda. De tautologiis Riccius diss. VI. et Drasdo comment. I. p. 25 sqq. bene differuerunt. In peculiari disp. Aug. Petrus Bornemann, praef. Io. Henrico Schulze egit de *Tautologia Homeri*, Halae Sax. 1736. 4. qui quidem multas eorumdem versuum repetitiones a Rhapsodis ortas putat. Item Io. Guil. Oederi progr. de *Tautologia Hom.* Thorn. 1746. fol. et in *Bidermannii Selectis scholasti.* part. II. p. 591 sqq. Sed haec tenus. Harl.

*Ad nosse-
dam antiqui-
tatem utilis est
Hom.*

III. Ad neminem porro frequentius prouocant, nullius testimonio libentius vtuntur Scriptores graeci et latini, quam ad Homerum: ita, vt in vtrisque multa facilius intelligat, cui Homerus familiaris fuerit. Hunc enim primum in scholis edidicerant^{*)}, hunc tenebant memoria, hunc in ore et animo ferebant, suspiciebantque velut Vatem aliquem sacrum ac diuinum. Ex nemine etiam antiquissimorum temporum mores^{*)}, antiquitates, ritus vel iucundius vel etiam certius petas, quam ex Homero, vt pereleganti libello ostendit *Euerardus Feithius*, quem in quatuor libros distribuit, et *antiquitates Homericae* inscripsit, in lucem ab Henr. Brūmano, Rectore scholae Zuollanae; editas post scriptoris fata demum Lugd. Batavi. 1677. 12. Amstel. 1726. min. 8. insertas thesauro antiquitatum Graecarum Gronouiano tom. VI. [P] [quas *Stoeberus* curatius edidit suisque et Heupelii animaduersionibus ornauit, Argentorati, 1743. 8. conf. Bayle Diction. v. Feith. not.]

*Geographia
Homeri.*

IV. *Geographiae* vero, quod peritum se ostendat Poeta

Carmine complexus Terram, Mare, Sidera, manes,

vt ait *Silius XIII.* 788. cuiam libentius accredes, quam Geographorum principi Straboni, qui eum cum Hipparcho non modo ἀρχηγέτην τῆς γεωγραφικῆς ἐμπειρίας vocat, sed vere ita dici

^{*)} *Plin.* lib. II. Epist. 14. *Quintilian.* etc. *Augustin.* lib. I. cap. 14. Confess. [v. Scholiaften Dionysii Thracis in cl. *Villoisonii* Anecd. gr. tom. II. p. 181. Niceratus apud *Xenoph.* in Symposio cap. III. §. 5. ὁ πατήρ αὐτῶν, ὁ ἐπιμαχόμενος, ὅπως αὐτῶν ἀγαστοὶ γενόμενοι, πρῶτα καὶ μετὰ πάντα τὰ Ὅμηρον ἐπη μαθῶν· καὶ νῦν δυνάμενοι αὐτῶν Ἰλιάδα ὅλην καὶ Ὀδυσσείην ἀπὸ στόματος ἀπαύ· cui Antisthenes respondet, nescisne rhapsodos quoque omnes illa carmina memoria tenere? Socrates tamen apud *Xenophont.* M. S. IV. 2. 10. tamquam singulare memorat, Euthydemum

omnia Homeri carmina possidere. Io. Gelenii Progr. de Homeri scriptis in schola praelectis, Dresdae. 1766. 4. alia eiusdem argumenti scripta supra iam commemorata sunt. Adde *Augustin.* de Haeresi. cap. 7. *Masson* in vita Horatii, p. 20 sqq.]

^{s)} Fabricius margini adscripserat: Io. Henr. von Seelen Homerus passionis Christi a Iacobo Hugone testis falso productus, in eius Miscellan. Lubec. 1734. 8. p. 68 sqq.

dici per totum fere librum primum, et alibi passim ostendit, cui addendus e recentioribus *Cuperus* est, libri laudati p. 128 sq. Antiquioribus nominibus locorum vsum Homerum obseruat *Stephanus Byz.* in *Ἱεροσολαίμης*. Neque tamen semper antiquiora vsurpauit nomina; nam et *Velleius Pater.* I. cap. 3. ex persona poetae et Corinthum et quasdam hominum colonias iis nominibus adpellat, quibus vocabantur aetate eius, multum post Ilium captum conditae. Nec praetereundum, hinc integras vrbes de finibus ambigentes litem suam Homeri auctoritate decidisse, adeoque fuisse, qui in suorum gratiam versus quosdam Homericum carmini insererent, vt in gratiam Atheniensium a Solone ac Pisistrato factum narrant idem *Strabo* IX. p. 394. *Plutarchus* p. 83. itemque alii, quos obseruat *Menagius* ad Laetium lib. I. sect. 48. et *Ioh. Meursius* in Solone cap. 7. Addit *Strabo*: *ὅτι παλαιότερον αὐτῶν τῶν οἰκιστῶν.* Innotueritne Homero *America* quoque, quam per occidentales Aethiopes innuerit *Odyssae* primo v. 24. non ausim cum doctissimo viro *Erasmo Schmidio* in oratione, (Pindaro subiecta,) de *America* p. 258. adfirmare, cum ipsa Aethiopia Africana in orientalem et occidentalem commode distingui possit, vel orientales Aethiopes Homero sunt Sabaei siue Homeritae, non ignotus Arabiae in Asia populus, quorum respectu Africanos Aethiopes vocat occidentales. Qua de re consules *Iobum Ludolfum* Commentario ad historiam Aethiopicam p. 228. *Fabric.* Nec adfensum praebet Schmidio *Iacobus Frid. Reimmannus* p. 253 sqq. libri inscripti, *Ilias post Homerum, hoc est, incunabula omnium scientiarum ex Homero eruta, et systematice descripta*, Lemgou. 1728. 8. vbi per totum caput IX. sectionis quartae, a p. 244 — 558. latius persequitur Geographiam Homeri tempore. Geographiam Homericam iam quoque exoptarat *Leibnitius* Epist. p. 433. — Homeri etiam Geographiam adtigit atque illustrauit more suo *Herm. von der Hardt* in Iona in luce fol. 390. cui vero *Strabo* in Homeri rebus et momentis topographicis plerumque paruus et vero miser videtur. — De hac quoque Hom. Geographia copiosi sunt *Wood* (p. 96 — 145. et alibi et p. 86. de ventis apud Homerum; idem culpatur tabulam Popii geographicam,) et *Blackwell* (p. 268 sqq. et alibi.) Vterque autem docet, Homerum fuisse in Aegypto, ab illius regni incolis et maxime a Phocaicibus multa didicisse, quae ad terrarum variarum cognitionem et rei nauticae scientiam pertinerent. De geographia Italiae homerica, et vnde eam acceperit, multus est *Blackwell* p. 279 sq. — Singularia habet, et a probabiliore Homeri explicatione multum discedit *Macciucca, Martorelli*, qui quidem ipse dicitur esse auctor, discipulus, in libro: *Dell' antiche Colonie venute in Napoli, opera del Duca Michele Vargas Macciucca*, Napoli 1769. cuius primi tomi inscriptio est: *I Fenici, primi abitatori della Città di Napoli*. 1764. mai. 4. — secundi tomi: *della seconda Colonia, venuta in Napoli da Cuma dell' Eubea*. (conf. ephemer. litter. Gotting. 1770. in secundo supplemento.) In primis huc referendae sunt tres commentationes doctae, fructus regii instituti ad excitanda iuuenum ingenia egregii, *Car. Traugott Gottl. Schoenemann*, Islebiensis, *comm. de Geographia Homeri*, in concertatione ciuium academicae Georgiae Augustae, IV. Iun. 1787. praemio a rege M. Britanniae constituto, ab ordine philosophorum ornata. Goettingae. 1787. 4. *Hermann Schlichthorst*, Bremensis, *Geographia Homeri*, quam comm. ad praemio ornatam altero loco accedere iudicauit ordo philosoph. cum praefat. Io. Christ. Gattereri. ibid. eod. an. 4. Denique *Aug. Guil. Schlegel de Geographia Homerica*, comm. ab ordine philos. proxime ad praemium pronuntiata. Hannouerae, 1788. 8. — De Chronologia homerica vide praeter *Reimmannum* l. cit. cap. VIII. sect. IV. etiam *Wood* p. 241 sqq. *Harl.*

Astrologiae, V. Astrologias ^{et} *Matheseos* peritum Poetam iam ex vita Homeri Eustathio, *matheseos, pi-* Achille Tatio aliisque notavit doctissimus *cuperus* p. 90 sqq. quibus addo, quod *scientia Hom.* de *Musica* eius peritia observat *Aristides* Quintilianus lib. II. de *Musica* p. 87. Quin et Artifices, *Pictores* praecipue ac *Sculptores*, multum ex Homeri descriptionibus proficere posse se nulli dubitabant, ut praeter vitam Homeri p. 401. edit. Galei, docent tabulae veteres a celeberrimis artificibus expressae, ut *Necromantia* Homeri picta a Nicia, quam memorat *Plinius* lib. XXXV. cap. 11. *Phidiae* Iupiter Homericus apud *Strabonem* lib. VIII. p. 354. *Dionem Chrysost.* XIII. p. 200. et *Suidam* in *Phedias*. Scyphi Homericus gratissimi usus memorati *Suetonio* in Nerone cap. 47. [v. ad §. XIII.] Conf. *Plin.* 37, 2. *Stuckii* Antiquitates Convivial. lib. III. cap. 12. Gemmas historicas, narrationes Homeric. illustrantes v. in *Antonii Gori* sylloge, tab. XXVIII. Huc spectat tabula Iliaca vetus in naui Hieronis, quam e Mofchione memorat *Athenaeus* V. p. 207. alia item adhuc superstes, quam ad calcem Commentarii in Columnam Traiani Imperatoris vulgavit illustravitque *Raphael Fabrettus*. Rom. 1685. fol. et post Fabrettum *Laurentius Regerus*, antiquarum elegantiarum Oedipus felicissimus, in excidio Troiano ex antiquitatum reliquiis tabula praefertim Iliaca delineato et commentario illustrato Berolin. 1699. 4. [Duo tabularum fragmenta, quae res iliacas continent, publicavit *Montfaucon* in Antiqq. expl. Supplem. tom. IV. p. 84. pl. 48. de quibus v. cl. *Tychsen* comm. de *Quinti Smyrnaei* Paralipomenis p. 29 sqq. n. *Harl.*] Iliacum bellum in pluribus tabulis [in *Montfaucon* Antiqq. expliq. tom. I. pl. 48. V. pl. 51. etc. in *Bartoli* Admir. ant. tab. XXIV. etc. in *Winkelmanni* Monumentis ineditis p. 145 sqq.] olim pictum a Theodoro, quod fuit Romae in porticibus, *Plinius* XXXV. 11. commemorat, ut *Petronius* Iliadem et Odyseam pictam in media porticu, *Vitruvius* V. 7. Troianas pugnas et Vlyssis errationes. *Raptum Helenae* in Olympia depictum in templo Iunonis *Dio Chrysost.* XI. p. 163. ὑπόμνημα τῆς ἀπειράτης — καὶ ἐπιγραμμά ἀρχαίους γραμμασι. Ilii excidium pictum a Polygnoto, *Plutarchus* de Oraculor. defectu p. 436. Praeclarus quoque *Architectus* Homerus iudice apud eundem *Plutarchum* p. 679. Alexandro Rege. [P]

Homorus orator. VI. Iam inter *Rhetores* et *Oratores* graecos latinosque, quotusquisque est, qui Homeri verba, sententias, affectus, figuras non fit admiratus, qui in descriptionibus, exemplis, comparationibus, non eum sibi sequendum proposuerit. Et quam invidendum encomium est, quod Homerus *Quintiliani* iudicio lib. X. cap. 1. *Omnibus eloquentiae partibus exemplum et ortum dedit.* Hoc pluribus eodem in loco idem *Fabius* docet, et ante eum

t) Vide *Pseudo-Didymum* ad Iliad. π. 252. α. 606. Bibl. nouiss. Halens. p. 227. ex epist. 14. ad Keplerum. Nullius non artis aut perfecta aut certe non dubia vestigia in Homero reperiri ait *Quintilianus* XII. vk. *Fabric.* Quae Homero ignota, aut illi eiusque aetati cognita erant, aut multis videbantur, late persequitur *Iac. Frid. Reimannus*, in Iliade post Homerum, et omnia quinque sectionibus comprehendit, 1) de philosophia in genere, Homeri tempore, quinque capp. 2) de qua-

tuor artibus popularibus, totidem capp. 3) de artibus instrumentalibus, IV. capp. 4) de doctrinis theoreticis, tam philosophicis, quam mathematicis, XIII. capp. 5) de doctrinis practicis, II. capp. De scientia Homeri astronomica, non vera, sed ex iis, quae in oculos cadunt, tantummodo percepta, conf. *Io. Frid. Pfaffii* comm. de orbitibus et occatibus siderum apud auctores classicos commemoratis. Gottingae. 1786. 4. p. 36 — 38. *Harl.*

cum auctor vitae, quam Dionysio Halicarnassensi tribui a Galeo dixi, quibus accedit *Cicero* in *Bruto* cap. 10. *Lucianus* in laude *Demosthenis*, et inter recentiores *Ex. Spanhem* ad orat. I. *Julian.* pag. 13. *Cuperus* pag. 112 sqq. *Nic. Caussin* lib. I. de eloquentia sacra et humana cap. 10. Auctor scholiorum ad *Iliad.* IX. ab *Horneio* editorum v. 443. Φαίνεται ἔν καὶ τὸ τῆς Ῥητορικῆς ὄνομα εἶδος. — Ὁ περὶ Κόρακα δὲ καὶ Κτησίαν, (lege *Tisian*), ὕπερον ἐξεκόμεσαν τὴν Ῥητορικὴν. *Homeri* rhetoricam siue eloquentiam singulari libro olim celebrauerat *Telephus Pergamensis*, vt testatur *Anonymus* scholiorum auctor ad *Hermogenem* περὶ εἰσεων. In scholiaste altero ad libr. 2. περὶ ἰδέων pag. 414 sqq. figurarum 39. exempla ex *Homero* adferuntur. *Hippodromi* quoque iudicio apud *Philostratum* 2. de *Sophist.* p. 615. *Sophistarum* pater *Homerus*. Conf. quae *Tzetzes* XI. *Chiliad.* v. 758 sqq. 715. sqq. *Fabric.* De eloquentia *Homeri*, quamquam multa iam sunt disputata, tamen accuratius adhuc differi potest. Atque fuerunt, qui in laudanda illa ipsi eloquentiae magis quam veri laudem sectati viderentur. Artifex quidem est, qui non prodiit ex scholis rhetoricis, sed naturam eiusque pulcritudinem, auream simplicitatem, ac veritatem habuit ducem. Mores hominum atque aetatis heroicae, (vt iam *Origenes* in *Celsum* VII. p. 356, vidit,) optime seruauit, cum vi atque copia, et vbi opus erat, cum ornatu, et magnitudine verborum ac sententiarum res signauit, aut alios induxit loquentes. Quanta maiestas et sublimitas in multis carminis sit locis post *Longinum Clodius* in singulari libello exposuit. Iucundissimus orationis color, vberimae ad delectationem et suauitatem comparationes atque imagines, summa vis ingenii in constitutione et forma carminis vtriusque, exornatione atque vsu machinarum, quam dicunt, poeticarum. Orationes heroum sunt fidissima quasi specula illorum characterum, animique motuum. Contra apud *Virgilium* orationes ex persona *Aeneae* etc. interdum videntur nimis expolitae, et *Mantuanus* poeta in ornatu ingenio suo vitaeque lautiori indulgit. Etiam, dialogum si spectes, vterque poeta differt. *Ilias* et *Odyssaea* totum est drama: *Aeneis* autem, maximam quidem partem narratio. At missis his aliisque, quae hac de re dici possunt, paucos, praeter illos, quos creberrime laudaui, *Riccium*, *Wood*, *Reimmannum*, *Bossu*, *Blackwell*, eosque, quos *Fabricius* h. l. nominauit, proferre liceat. *Hadelich* de meteoris, (h. e. frigidis, vitiosis ineptisque verbis rebusque) in *Homeri* poemat. in *Actis* acad. elector. *Mogunt. doctrinarum* vtilium. *Erford.* tom. I. nr. 32. — De similitudinibus *Homer.* v. *Io. Iac. Breitinger* *critische Abhandlung von der Natur, den Absichten und Gebrauch der Gleichnisse.* Tiguri, 1740. 8. diuersis locis. — De similitudine *Homerica* disp. scripsit *Aug. Hermann Niemeyer*, *Halae Saxon.* 1777. 4. *Floderus* in disputatione academica *Specimen artificii homerici in exprimendis animae affectionibus* dedit, eiusque sectio I. lucem vidit *Vpsaliae*, 1788. 4. De eloquentia *Homeri* vniuerse egit *David Christophor. Seybold*, *Ienae* 1771. 4. *M. Car. Dav. Ilgen*, Rectoris scholae *Naumburg.* comm. Nestore felicissimi senis exemplo *Homerum* non magis delectare, quam prodesse. *Lipsiae.* 1789. 4. in qua veterum aequae ac recentiorum et philosophorum et eorum, qui praecepta pulcri dare solent, iudicia de *homerica Nestoris* descriptione ac notatione examinat, et bene docet, quomodo via docendi philosophica a poetica, praecipue epica, differat. etc. *Harl.*

De pietate
Homeri.

VII. Singularis quoque est *Pistatis*, quod *Homerus* per totum poema, 'soli diuino beneficio, non suae, vel cuiusuis hominis industriae tribuit, quod ipse, aut quicumque demum alius, vel carmine, vel in dicendo, vel musica, vel quacumque demum scientia aut virtute valuissent, vt obseruat *Aristides* Orat. I. *Platonica* tom. III. p. 38. 43. Ad

Y y y 2

mores

mores formandos siue praecepta *Ethica* *) instillanda animis, vtilissimum esse Homerum, probat Horatius, qui plus honestatis et vtilitatis se apud Maconiden inuenisse gloriatur, quam plurimum philosophorum sit praeceptis expressum: eius enim iudicio lib. I. Epist. 2. *Homerus est*

*Qui quid sit pulchrum, quid turpe, quid utile, quid non,
Plenius ac melius Chrysippo et Crantore dicit.*

Quod ne temere adfirmasse videatur, confirmat tum ex Iliade v. 6 — 16. tum ex Odyssæa v. 17 sqq. Etiam Pythagoras iam olim Homeri et Hesiodi selectis sententiis ad emendandos animos vsus est, teste *Iamblichus* in eius vita cap. 29. et *Anaxagoras* pronunciauit Homericæ poeseos praeceptum esse argumentum, virtutem et iustitiam, ut refert *Laertius* lib. II. sect. XI. Socrates apud Platonem Alcib. I. p. 28. notat, Odyssæam atque Iliadæ totas esse *περὶ διαφορὰς δικαίων τε καὶ ἀδίκων*. Olympiodorus ad Alcibiad. Platonis, Iliadem nihil aliud, quam *δικαιολογίαν μνησέων καὶ Τηλεμάχου*. Plura *Martinus Crusius* in oratione decima in Homeri laudes. Idem libenter fassi sunt alii Philosophi Ethnicorum, Plato in primis et Aristoteles, ne iuniores commemorem, Lucianum, cui *μέγας ἀληθείας προφήτης* audit Homerus in amoribus p. 890. auctorem vitae Homeri, quem Dionysium Halicarnassensem a Galeo haberi supra obseruavi, [P] Aristidem tom. II. p. 378. qui Homerum *τὸν κοινὸν τῶν Ἑλλήνων σύμβουλον, καὶ προσάτην*, adpellat, Dionem Chrysostomum, a quo Socrates Homeri *ζηλωτῆς* fuisse probatur diss. 55. Maximum Tyrium, Plutarchum de audiendis Poetis, Heracliti allegorias Homericas, Proclum in Platonem de Rep., auctorem Anonymum, [*Nicephorum Gregoram* esse, supra iam vidimus,] moralis interpretationis errorum Vlyssis, Psellum, Tzetzum, Iohannem Diaconum in allegoriis Homericis editis et MSS. [vide infra, vol. VII. libr. V. cap. 7. p. 64.] itemque alios. Sed christiani Doctoris pii ac disertissimi *Basilii Caesareensis* testimonium praeterire nefas fuerit, quo iudice *πᾶσα μὲν ἡ ποίησις τῷ Ὀμήρῳ ἀρετῆς ἐστὶν ἵππαινος, καὶ πάντα αὐτῷ πρὸς τὸ τοῦ φέρεται, τὸ μὴ πάρεργον*. Orat. de legendis Graecorum scriptis.

Sententias VIII. Huc refer pulcherrimas *Sententias*, quae in Homero occurrunt, colle-
Hom. collectae. ctas a *Mich. Neandro* lib. II. Gnomologici Basil. 1564. 8. a *Boetio Rordahusano*, Louan. 1555. 4. et, qui cum aliorum scriptorum, sacrorum praecipue **), sententiis erudite contulit, *Iacobo Du Porto*, Anglo. Huius *Gnomologia Homerica* lucem adspexit *Cantabrigiae* an. 1660. 4. et studiosis merito debebat esse quam commendatissima. Non digere sententias

u) Magdeburg. an. 1617. 8. Germanice editus est *Io. Scharlachii* Diaconi Solquellensis speculum virtutum Homericarum siue monita moralia ex XII. libris primoribus Odyssæae collecta. Liber est paginarum ultra 700. De pictate homerica London. Magazine an. 1733. p. 30 sqq. 75. 107. sqq. 126. 169. 187. 227. 230. 232. 236. loca Homeri ex anglica Popii metaphrasi.

v) Reprehendit hoc institutum veluti profanum et sacris scriptoribus indignum *Nic. Hieron. Gundling* in nouis dialogis mensuris, germanice Halae 1702. editis mense Ianuar. p. 49. Sed, quum Apo-

stolus Paullus poetas gentium adpellet prophetas, ipseque eorum testimoniis, velut idoneo argumento ad hominem vtatur, nescio siue adeo improbandum consilium eorum, qui ex illa dictorum ethnicorum cum sacris litteris collatione obseruant cum voluptate, quod nec illis deus inmanifestum reliquit, ut omittam alia, quae ex illa comparatione vtiliter et iucunde ad sacras litteras illustrandas notari possunt, et quae viris summis, magno in primis Grotio, pulcre fuerunt perspecta. *Fabric.* Tum consilium comparandi probe est notandum et distinguendum, ut alia ab aliis dicta mittam. *Harh*

tias Homeri sub certis titulis, vt legas in Polyhistore Viri clarissimi lib. I. p. 253. sed ordine librorum excerptas lectori exhibet.

Prouerbia IX. Quid dicam de pluribus vere, argute, prudenter ab Homero dictis ac pronuntiatis, quae posteriori aetate in totidem *prouerbia* abierunt. Quin singula ipsius ἀποφθέγματα vicem prouerbiorum in omnium ore functa, testatur *Macrobius* lib. V. Saturnal. cap. 16. Est in manibus collectio et expositio versuum prouerbialium Homericorum CCLXXIV. excusa in 12. Henrici Stephani typis, nescio, an eodem auctore; nam in meo exemplo nomen desideratur. Eandem Collectionem manu *Frid. Lindenbrogii* scriptam, memini me videre in Bibl. Iohannea vrbis nostrae Hamburgensis. Postea conferens compendi, illam ipsam esse, quam Henr. Stephanus, (ipse auctor, haud dubie,) subiecit editioni suae graeco-latinae Homeri, Geneuae, 1589. 12. II. voll.

Principum X. De vtilitate, quam *Reges* ac *Principes* capere possent e lectione Homeri eiusque poesi, quam τῷ ὄντι γενναίαν esse καὶ μεγαλοπρεπῇ καὶ βασιλικῇ adfirmat *Dio Chrysost.* 2. de regno p. 19. et tota illa dissertatione comprobat: περὶ τῆς ἐξ Ὁμήρου ὠφελείας τῶν βασιλέων decem libros scripserat *Porphyrius*, teste *Suida*, vid. *Holstadius* in Vita *Porphyrii*, cap. IX. p. 264. Laudanturque Principes *Φιλόμηροι* Alexander Magnus Homeri poematis indormire etiam solitus, (vt referunt *Plutarchus* Alex. p. 668. et *Iulianus* Imp. Epistola 15.) et Achillem praedicans beatum, quod in vita fidelem amicum et post fata μέγαν κήρυκα nactus esset: (*Plutarch.* p. 672.) tum pretiosissimo Darii narthecio nihil se posse dignius quam Homeri Iliadem condere existimauit; (id. p. 679.) *Cassander* Macedoniae, et *Iulius Caesar* Imperator, qui praecepta reipublicae gerendae pariter ac militaria praestantissima iuxta cum pulcherrima fortium et prudentum heroum celebratione in Homero et legerunt libenter et imitati sunt, vt de *Philopoemene* etiam *Plutarchus* p. 358. Καὶ τῶν Ὁμηρικῶν ὅσα τὰς πρὸς ἀνδρείαν ἐγείρουν καὶ παροξύνουν ἐνέμιζε Φαντασίας, τέτοις προσέειχεν. Num ipse militauerit *Homerus* v. disquirentem *Menkenium* p. 235. Biblioth. virorum militia et scriptis illustrium. Stratagemata sua ex Homero describere orditur *Polyaenus*, vt praeteream, quae de vsu Homeri in disciplina militari post auctorem de vita Homeri p. 387 sqq. edit. Galei differunt Collectores Actorum Erudit. tom. II. supplm. p. 264. *Suetonius* auctor est, *Claudium* Imperatorem pro tribunali etiam locutum saepe versibus [P] Homericis. Consule eius vitam cap. 42. *Lycurgum* et *Solonem*, legiferos, ex Homero profecisse, disputat *Rapinus* in Respons. ad *Vauassoris* obseruationes p. 703. 704. Operum *Vauassoris*. Atque in libris *Iuris Ciuilis Romani* frequenter videmus Homeri testimonia, Oraculorum instar, adducta, qua de re adeas licet *Guil. Budaeum* annotat. prior. in pandectas, p. 545 sqq. *Scipionem* Gentilem lib. II. *Parergon*, et *Petrum Fermat* de auctoritate Homeri apud *ICTos* (*Tolosae* an. 1682. 8.) *Menagium* amoenitat. iuris p. 459. et anti-Bailleti Hagae Com. 1690. m. 12. tom. I. p. 231. et p. 233. adnotatur Homerum in Institutt. Iustin. ter, in Pandectis sexies esse citatum. [*Frid. Strunzii* disp. de poetarum, sigillatimque Homeri auctoritate apud *ICTos*, resp. et auctore *Io. Henr. Schlegel*. Wittebergae 1717. 4.] De *Philopoemene*, *Alcibiade*, *Pompeio* aliisque ducibus ac regibus, familiarem sibi Homerum habentibus, magnique facientibus, agit *Iohannes Sanderus* in Homeri vita p. 67 sqq. et *Küsterus* p. 36 sqq. Historiae criticae Homeri, vbi singulatim de Imperatoribus Romanis Homeri lectione atque vsu sese oblectantibus, animumque confirmanibus. *Eustathius* ad Iliad. ω. p. 1497. εἰκότως ἐν ὁ ποιητῆς

ποιητής ἐφιλεῖτο τοῖς γε τὸ καλὸν εἰδέναι. Ἰστέοντα γὰρ Φιλόμηροι μάλα μὲν ὁ μέγας Ἀλέξανδρος, ἥδη δὲ καὶ Κάσσανδρος, (Vide de Alexandro Dionem Chrysost. diff. 2. de regno p. 19 sqq. et diff. 4. p. 65. vbi tradit, Iliadem eum edidicisse totam, et magnam partem Odysseae: Ptolemaeum Hephaestionis lib. IV. Lucianum tom. I. p. 287. et Scholia p. 12. et tom. II. p. 37. Eustathium initio prolegom. in Iliadem et quae supra cap. 2. nr. 12. et 13.) ὁ καὶ αὐτὸς Μακεδόνων βασιλεὺς ἔτω φίλῶν Ὅμηρον, ὡς διὰ σώματος φασιν ἔχειν τῶν ἐπῶν αὐτῷ τὰ πολλὰ. Ἦν δὲ ταῦτος καὶ Φαληρεὺς Δημήτριος ὃς πρῶτος εἰς θεάτρον παρεγγαγέφασιν, βαψάδης τὸς καὶ Ὀμηρίδας καλεμένους οἱ ἐμελῶδον τὰ Ὀμήρου καθάπερ ἄλλοι τὰ Ἡσιόδου καὶ Ἀρχιλόχου καὶ ἑτέρων. [Homero quid πολιτικώτερον? exclamat Boecklerus in Bibliogr. crit. p. 644. Heum.]

De Philoso- XI. Longino quoque olim scriptus Liber εἰς Φιλόσοφος Ὅμηρος, vt Suidas re-
phia Hom. fert, et omnes propemodum Sectae Principem illum subscriptoremque dogma-
tum suorum esse voluerunt. Vide omnino Senecam Epist. 88. p. 336. et vitam Homeri a
Dionysio Halicarnasseo, si Galeum audimus, scriptam p. 341 sqq. e recentioribus Iohannem
Ionsum p. 245. lib. III. cap. 7. et cap. 9. p. 256. de Scriptoribus Hist. Philosoph. et Cuperum
p. 119 sqq. vbi pro Oenotiaus leges Oenomaus. Cynicus enim Oenomaus scripserat teste
Suida, περὶ τῆς κατ' Ὅμηρον φιλοσοφίας, quo de argumento integris etiam libris egere Fa-
vorinus et Porphyrius, et qui Homerum illustrarunt olim e Philosophis, Antisthenes, Zeno
Cittieus, Posidonius, Panaetius, aliique, quos cap. V. recensemus. Praestantissimos enim
Philosophorum, cuiusvis aetatis sectaeque, Platonicos praesertim in Homero, tamquam prae-
cipue auctore suo explicando operam posuisse recte obseruat Holstenius, quem vide de Por-
phyrii vita p. 44. et 50. edit. Cantabrig. Etiam Dione Chrysostomo notante XLVII. p. 523.
εἰ μόνον ποιητής ἀγαθὸς ἦν ἀλλὰ καὶ τῷ τρόπῳ φιλόσοφος. Fabric. Homerum poetam
dulcissime vanum vocat Augustinus libr. I. Confess. cap. 14. 16. Conf. Vossium de sectis phi-
los. cap. IV. §. 2. Pag. Gaudentium de philos. rom. cap. 53. Maxim. Tyrium diff. 16. qui
diff. 9. p. 93. iudicat, Homerum de virtutibus ac vitiis hominum praeclare disseruisse; at in
reliquis disciplinis versari admodum simpliciter et antiqua ruditate: Holstenium de vita Pytha-
gor. cap. IX. p. 256 sqq. Anaxagorae iudicium apud Diogenem Laertium in vita Anaxag.
nr. 12. vide supra §. VII. De philosophia morali Homeri v. Melanchthon. Declamat. tom.
II. p. 38 sqq. Homerum tamen non fuisse philosophum moralem, docet Stolle in dissert. an
Homerus philosophus fuerit moralis? Ienae 1712. Heumann. adde eundem Stolle in Historia
litteraria, (Anleitung zur Historie der Gelahrtheit, edit. IV. Ienae 1736. 4.) part. III. cap. I.
§. 18. et 19. p. 610 sqq. et in Historia philosophiae moralis gentilis (Historie der Heidnischen
Moral.) Ienae. 1714. 4. In utroque libro plures is memorat viros doctos in utramque partem
disputantes. Bene quidem monet, sententiis ac γνώμας maximam partem philosophiae ho-
mericae fuisse comprehensam: at in multis iniustus est in poetam, nec de poesi, praecipue
homerica, acutus iustusque sedit iudex quippe qui praeceptorem et naturae poseos parum
gnarus fuisse videatur, pluraque ab eo quasi postulavit, quam poscere fas erat. Nam in parte
I. Historiae litter. p. 177 sqq. (vbi de Homero agit et variorum de illo iudicia profert,) pu-
tat, Homerum non tanta dignum esse laude, quanta illi tribui solet, et lectionem eius com-
mendari posse iuuenibus ad linguam graecam et priscos ritus ex eo noscendos. Enimvero
philosophia Homeri primum acui illius more arte coniuncta erat cum theogonia et cosmogonia;
dein non erat umbratilis illa, nec compendiaria atque abstracta ex vltimis principiis legi-
time

time deriuata, nec eff. ferioris pythagoricae ac platonicae aut aristotelicae, multo minus nostrae aetatis disciplina ac doctrina metienda; sed erat philosophia poetae et vitae, ex doctrina populari, sensu recti iustique communi, experientia, vsu et sobria iudicandi, obseruandi comparandique ratione ducta. Qui igitur Homerum pansophum quasi et philosophum, qualem aetas nostra intelligit habetque, sibi fingit, ille haud cogitat, quae rudia doctrinarum omnium initia et fragmenta tantum, tamquam membra ingentis corporis nondum compositi disiecta, tempore homerico esse vi naturae humanae potuerint! Quare illi quoque errare mihi videntur, qui in carminibus homericis omnium, quas serior aetas tulit, sectarum philosophicarum opiniones atque principia quaerant, nisi, ut factum est, de arcanis, quae ipse poeta nescire debuit, et occultis naturae atque ingenii virtutibus cogitare, atque peruerla contortaue ratione eas expiscari atque interpretari velint. Semina sanioris prudentiae ciuilis sparsa sunt; quae vero nondum peruenerant ad maturitatem. Veterum et recentiorum multorum iudicia de philosophia Homeri, tamquam fonte, ex quo reliqui hausissent, collegit, plus iusto illam celebrans *M. Io. Georg. Dietericus*, in diss. de philosophia Homeri, Wittebergae 1704. 4. Rectius negatur Homerus auctor et caput fuisse omnium sectarum philosophicarum, in Graecia deinceps ortarum, in *Comment. societ. reg. Paris. Inscr. vol. XIV. p. 2 sqq.* — Add. *Ern. Gottfr. Christi. Schröderi* progr. I. de vsu et auctoritate Homeri in disciplinis variis, praesertim in iure naturae. Wittenb. 1772. 4. — *Io. Christ. Henrici* disp. de immortalitate animi homerica, ibid. 1786. 4. etc. *Harl.*

De sensu physico, allegorico etc. in Homeri carm. XII. Non omnia ab Homero, quae narrat, probari, sed alia suadere eum, alia laudare, alia simpliciter referre, alia denique exponere, ut rideat et exagitet, obseruatum eidem *Dioni* 2. de regno p. 27. *Proclus* quoque et in *Platonis* vita *Olympiodorus* testantur, Homeri scripta, a veteribus accepta non secundum sensum tantum simplicem literalem; sed *Φυσικῶς* quoque et *Ἠθικῶς* et *Θεολογικῶς*, καὶ ἀπλῶς πολλὰ χῶς^{w)}. Putabant nempe βαδύτερον νῦν ἐγκεκρυμμένον τοῖς ἔπεσι, ut est apud *Plutarchum*, lib. de Musica, quam in sententiam notum dictum *Platonis* in Alcibiade, vetantis [P] imperitos ad Homeri lectionem temere accedere, ἵνα μὴ ἀμύητοι τῆς σοφίας μύθους οἰήσαντο γράφειν τὸν ἥρωα. Sic fabulas Homeri philosophice interpretatus fuit *Cronius Pythagoricus*, *Numenii* familiaris, teste *Porphyrio* de styge, et lib. de Antro Nympharum, itemque *Nemesius*. Verum de tota illa ratione allegorica, Homerum aliosque poetas interpretandi, plura dixi lib. quinto, ubi ago de *Procli* Commentariis in *Platonem* de Rep. *) Nunc tantum memorabo, ab *Eustathio* in prolegom. ad *Iliadem* reprehendi duo interpretum homericorum veluti extrema et modum excedentia, vnum omnia in allegoriam trahentium, ὃ μόνον ἔστι τι πᾶσι μυθιπὸν, ἀλλὰ καὶ τὰ ὁμολογούμενα ἰσορῶμενα, τὸν Ἀγαμέμνονα, τὸν Ἀχιλλεῦ, τὸν Νέστορα, τὸν Ὀδυσσεῦ, τὰς λοιπὰς Ἡρώας. conf. *Iac. Perizonii* *Origenes* Babylon. p. 142 sqq.; alterum, quorum Princeps *Aristarchus*, omnia ad litteram stricte interpretantium, et ἂν ἔδ' ἄλλως ἀφιεμένων ἀλληγορεῖσθαι παρ' Ὀμήρῳ, ἂν τὰς ἰστορίας, ἂν τὰς μύθους. Quibus reiectis subiungit: οἱ δὲ ἀκριβέστεροι, ὥσπερ τὰς ἰστορίας ἐφ' ἑαυτῶν μένειν ἀφήκαν, ἔτω καὶ τὰς μύθους τὰ πρῶτα μὲν τιθένται, ἔτω ἔχειν, ὡς λέγονται, καὶ ἐπισκέπτεται τὴν πλάσιν αὐτῶν

w) Conf. *Villoisonii* comment. supra ad §. II. laudatam. *Harl.*

*) Vid. *Basnage* Hist. Iud. lib. III. cap. 20. §. 5. 6. 7. *Heum.*

αὐτῶν καὶ τὴν ἐν αὐτῇ πιθανότητα, δι' ἧς ἐν μύθοις ἀληθείαι τις εἰκονίζεται, ἔτα δια τὸ ἐν αὐτοῖς φύσει ψευδὲς ἀφέντες τὸ σωματικὸν εἰκόνισμα, ἀνατρέχουσιν εἰς τὴν ἐξ ἀλληγορίας θεράπειαν τῷ μύθῳ ἢ φυσικῶς ἐξετάζοντες, ἢ κατὰ ἥθος, πολλαχῆ δὲ καὶ ἰσορικῶς. Inter eos, qui allegoriis in Homero quaerendis modum exceſſerunt, fuit etiam *Metrodorus Lampſacenus*, qui in libro de Homero phyſice omnia expoſuerat, non Iouem modo et Mineruam ac Iunonem, ſed Achillem quoque Hectoremque et Agamemnonem, vt praeter Laërtium lib. II. ſect. XI. notat *Tatianus*, quem vide p. 80. Idem fecit *Heraclitus* iunior Allegoriis Homericis, quae exſtant, *Proclus* in Commentariis iam dictis, *Porphyrius* in quaestionibus Homericis et lib. de antro Nympharum, vt deperdita eius ſcripta omittam: ſcriptor anonymus ἐπιτόμῃ διηγήσεως ἐς τὰς κατ' Ὅμηρον πλάνας τῷ Ὀδυσσεὺς μετὰ τινος θεωρίας ἡθικωτέρας, *Φιλοπονηθείσης*, quam primus edidit Vincent. Obſopoeus. Hagon. 1531. cum Xenoph. Sympoſio. Ex recentiorum ſcriptis hoc loco commemorandae *Iohannis Baptiſtae Perſonae*, Bergomatis, Noctes Solitariae, ſiue de iis, quae ſcientifice in Odyſſea ſcripta ſunt, liber in LXX. Colloquia diſtributus, editusque Venetiis an. 1613. 4. *Fabric.* Si quo in genere interpretationis, certe in hoc de Allegoriis hom. caute verſandum eſt. Quando, vti nonnulli, quamquam perperam, fecerunt, omnis allegoriae vis ponitur tantum in metaphoraе continuatione ac tropico dicendi genere (Bilderſprache.) Homerus abundat allegoriis. At ſi vbiuis ſenſum verborum hominumque reconditum, et, vt ita dicam, myſticum in Homero quaerimus, et homericis verbis adſingimus, excedimus modum, epicique carminis formam uſumque machinarum poeticarum prudentem, ac, quae ſit poetica veritas aut probabilitas, a philoſophica aut hiſtorica omnino diuerſa, haud perpendimus. Conditores myſteriorum et auctores antiquioris ſapientiae tam diuinæ quam humanæ ſub allegoriis illam docuiſſe et ſenſui ſubiecuiſſe equidem haud nego. Neque tamen omnem hiſtoriam et nonnullarum rerum et hominum, in mythis veterum, originem ac veritatem hiſtoricam, at multis fabulis amplificatam ornatamque, excludere ac tollere poſſumus. Plures tamen mythos ex arcana rerum humanarum diuinarumque diſciplina primum ortos eſſe, nemo hodie negabit. At nemo erit adeo vanus, vt glorietur, ſe vbiq; veri lucem cernere, nec vllibi hallucinari, nec umbram pro Iunone umquam amplecti: id praestari nequit tanta antiquitatis obſcuritate reque vniuerſa tam lubrica. Homerus mythos, ἱερὰς λόγους, allegoricas imagines, in Oriente natas, in Graecia receptas, immutatas, transformatas, et vero auctas aut amplificatas, iam reperit in patria. Illis uſus eſt tamquam machinis poeticis ad hiſtoriam belli Troiani iucundius grauiusque enarrandam. In Homero igitur, qui illa antiquiora hiſtoriae doctrinarumque inuolucra ſic retulit et ad illuminandum poema adhibuit, prouti tradita acceperat, et vero ornauit, (quod illi, qua poetae, omnino licitum erat,) vbiuis venari et quaſi odorari allegorias, omnino eſt abſonum: neque hodie prudens Homeri interpres id faciet. Nam quis poetici ſenſus gnarus adſenſum praebebit *Don Cirio Sauerio Mineruino*, Profeſſori phyſices, qui Neapoli 1778. explicationem Homeri dedit, veſtigia veterum quorundam philoſophorum premeus et arbitratuſ, Homeri carmina eſſe myſteriorum plena, a ſacerdotibus vrbis *Sirio* in Lucania congeſta, omnia eſſe ſymbolice intelligenda, Achillem, Agamemnona, Hectorem, Paridem, Vlyſſem, Helenam, Andromachen, non fuiſſe homines, ſed ſymbola Vulcanorum et ignium ſubterraneorum, quibus Troia fuiſſet vaſtata? De ortu et ratione orationis allegoricae, atque uſu illius homerico vberime docteque diſputat, et ſaepius cum cl. Meinerſio rem habet cl. *Pleſſing* in Mcinnonio, (Lipſiae 1787. 8) tom. I. part. VI. p. 443 ſqq. in primis p. 500 ſqq. et part. VII. p. 538

p. 538—564. Præter ea, quæ ad §. II. supra notavi, et præter viros doctos ibidem a me laudatos, consuli possunt *R. M. van Goens* diff. homerica ad Porphyrium, præmissa illius editioni Porphyrii de antro Nympharum, (Traiecti ad Rhen. 1765. 4.) *Lud. Henr. Jacob* de allegor. Homerica, Halæ, 1785. 8. *Benedicti* interpretatio allegoriæ Hom. de errore et precibus, Lipsiæ, 1785. 4. *Harl. I. C. Wernsdorfii* Allegoria Homerica, Raptus Auroræ, explicata, in Stoschii Museo Critico I, III, p. 286 sq. *Io. Floderi* Diff. de Ate Homerica, ib. I, II, p. 204 sq. Eiusdem Specimen philosophiæ Homericae, ibid. I, IV, p. 420 sq. *Beck.*

De medicinas et iuris scientia Hom. XIII. De *Nepenthe* Homero ad Odyss. §. 221. exstat liber eruditus postumus *Petri Petiti*, Medici Parisiensis, Traiect. 1689. 8. et alter *Petri la Seine*, præcipue parte 2. Lugd. 1624. 8. recus. tom. XI. thesauri Gronouiani. Idem etiam cura expendit in Exercitatione decima decadis 6. dissertationum Medico Philolog. Ienæ, 1692.

4. præstantissimus Ienenfium Aesculapius, *Georgius Wolfgangus Wedelius*, qui præter ea Exercit. V. Decad. V. de Nectare et Ambrosia, et diff. 6. VI. decadis agit de radice amara, qua vulnus Eurypyli curatum Homerus refert Iliad. λ'. 845. et dignum esse Poetam pronunciat, quem et Medici legant et non paucis locis explicant ab aliis minus intelligenda citra divinæ Medicinæ scientiam. [*Georg. Wolfg. Wedelii* progr. I—III. de Mythologia Moly Homerica. Ienæ, 1713. 4. — *Dan. Guil. Triller* disp. de Moly Homero, et fabula Circaea, Lipsiæ, 1716. 4. repet. in illius Opusculis medicis et medico-philologicis. vol. II. Francof. ad Moen. 1766. nr. 2. conf. supra ad cap. V. nr. XXXIV.] *Medicæ artis* *) peritum Homerum ostendit præter auctorem vitæ eius [P] p. 390 sq. edit. Galei, *Tiraquellus* in libro de Nobilitate p. 274 — 289. *Thomas Bartholinus* sub initium Libri de Medicis Poetis; *Adamus Brendelinus* dissertatione de Homero Medico, Wittebergæ an. 1700. in vulgus edita. [*I. G. Daehne* de medicina Homeri, Lipsiæ, 1776. *I. Christ. Haynisch* progr. Homerum artis medendi peritum fuisse, Schleiz. 1736. fol. et conditores historiæ litterariæ Medicinæ. Peritia vero et ars medendi tempore heroico potius in scientia vsuque et curatione morborum externorum atque in vulneribus curandis, arte chirurgica, quam morbis internis ope medicamentorum et interioris corporis humani cognitionis tollendis versabatur. *Harl.*] Conuiuandi rationem ex Homero persequitur Athenæus lib. V. Dipnosophist. præferens conuiuium Homericum Symposiis Platonis, Xenophontis, Epicuri et aliorum Philosophorum. *Fabric.* In scyphis argumentum caelatum quoque interdum fuisse ex Homero sumtum, colligitur ex *Suetonio* in Nerone cap. 47. *duos scyphos gratissimi usus, quos Homericos, a caelatura carminum Homeri*, vocabat, *solo illi* (Nero:) *litterata pocula* intelligi putant *Burmann.* ad locum *Casaubon.* ad Athen. XI. *Reines.* ad Petron. cap. LI. ego vero propter voc. *caelatura* cum Oudendorpio atque Ernesto argumentum homericum caelatum interpreto. *Harl.*

Theologia Hom. XIV. *Theologiam* Homeri *) quoque fuit, qui singulari libello persequeretur, *Petrus Lescaplerius*, ad calcem Commentarii in Librum II. Ciceronis de Natura Deorum.

Exstat

y) *Chemicæ* quoque, si credimus *Iac. Tollio* pag. 200. Fortuitor. [id quod magna probatione egere aliis videbitur.] Homerum vero laudat ipse Hippocrates libr. de Articulis tom. II. p. 763. *Medicæ* tamen Homeri scientiæ non multum tribuit *Alex. Tassonus* IX. 10. Pensere diuersi. Orato-

rius fucus esse videtur *Antonii Vrcei Codri*, iudicantis orat. 13. omnia ab Homero discere licere, ab arte coquinaria ad artem vrbium regendarum.

z) Notatu dignus locus Scholiorum ad Iliad. ε. 521. ὅτι κατὰ τὴν ποιητὴν οἱ θεοὶ σωματικὰς λαμβάνουσιν ἀνθρώπων ἐπισκάντας, καὶ ἀθανάσιον μόνον δια-

Λ ζ ζ

φίροντες

Vol. I.

Exstat et *Nic. Bergmanni* diatriba de Theologia Homeri, Praefide Reu. Adamo Rechenbergio ad disputandum proposita Lipsiae an. 1679. rec. in eius Dissertationibus in N. T. histor. litter. et eccles. p. 262. cui addi possunt, quae de eodem argumento notauit *Gerh. Croesus* in Homero Hebraeo tom. I. p. 179 sq. vsque ad 224. [et quae supra ad §. II. scripta sunt.]

Futurorum XV. Sed et *futurorum conscius* aliquibus visus Homerus ^{aa)}, vt superiore libro *vates*. cap. XXIX. nr. 2. dixi, quasi is, quem coecum scripsere alii, solus *ראה* *videns*, sit, vt dicam cum Thoma Pinedo Iudaeo p. 263. ad Steph. Byz. quibus adde, quod *Iacobus Hugo* ^{bb)}, Belga Insulensis, in vera historia Romana seu Origine Latii siue Italiae ac Romanae vrbs a tenebris longae vetustatis in lucem producta contendit, Homerum diuino instinctu sub Historia Troiana Hierosolymae excidium, sub fabulis Graecorum in Iliade Seruatoris nostri vitam, miracula, passionem et facta ecclesiae sub Imperatoribus praedixisse: Harpyiarum nomine perstrinxisse Hollandos, nomine Euenidis Geneuensem Caluinum, Antinoi et Ladis Martinum Lutherum, et Lotophagorum, Lutheranos. Quam ludicram eius delirationem edita Ienae exercitatione serio confutauit *Ebertus Rudolphus Rothius*. Quid? quod *Petro Loyerio*, Andegauensi, libro de Colonia Idumaeorum contigit, in vno Homeri versu ^{cc)} praedictum reperire praenomen et cognomen suum patriamque et annum, quo haec esset inuenturus. Iosuae Barnesio Homerus Salomo, *Ὅμηρος* inuersum nomen, si legatur *Σόρημο*, vid. Clerici Bibl. choisie tom. 22. p. 244. Iudaeis *אומירי* et *המירס*. vid. Wolfii Bibl. hebr. p. 347 sq.

Sortes Homericas etc. XVI. Quid? quod multis iam olim versus Homeri pro *Sortibus* atque *Oraculis* fuerunt, veluti ab *Antonio van Dale* obseruatum est de Diuinationibus Idololatricis V. T. cap. 4. [vid. *Christiani Gottlieb Schwarz* diss. de sortibus poeticis, in illius Dissertatt. selectis, a me editis nr. 1. *Harl.*] Praetereo alias superstitiones et *ἐπαοιδάς* ope versuculorum Homericorum patratas, (vid. *Sammonic.* cap. 49. v. 13.) quibus fugari pestilentiam, dolores arthriticos mitigari, pelli ebrietatem, febrem quartanam leuari, et similia eiusmodi fieri posse opinabantur. Vide, quae infra libro sexto, vbi recensemus Scriptores in Geoponicis laudatos, tum *Brodacum* lib. VI. Miscell. cap. 20. *Cuperi* Harpocratem pag. 44. *Tho. Crenium* part. I. animaduers. pag. 124. ^{dd)} Denique Homerus plerisque Poeta ita multiscius, vel

φίροντες ἀνδρῶν τῶν αὐτῶν ἐνέχοντα παῖσι. Causam, quare in Poesi etiam Diis tribuantur adfectus, ne scilicet sublato veluti aduersario languidae sint et otiosae actiones, notatum Plutarcho de audiendis poetis p. 25.

^{aa)} A scholiaste Dionysii Thrac. cod. Ven. 489. in *Villoisonii* Anecd. gr. vol. II. p. 186. not. Homerus dicitur vaticinatus esse in versu quodam futuram Romanorum gloriam. *Harl.*

^{bb)} Liber eius lucem vidit Romae an. 1655. 4.

^{cc)} Odyss. λ'. 183. *Σὸν δ' ἔσω τις ἔχῃ καλὸν γέρας, ἀλλὰ ἔκνηλος*. Per anagramma, *Πέτρος Δωρίσιος Ἀνδρῆκος Γάλλος Ἰλῆης*. Restant litterae α, χ, π, quae indicant annum 1620. Vide *Menagium* in vita Petri Aerodii pag. 167. et *Baelii Lexicon* in

Loyero. Commentum est *Ioannis le Maire* in libro: *Les illustrations des Gaules*, qui Gallos a Troianis et ab Hectoris nepote Franco deduxit. vid. *Dominicum* de Colonia, tom. II. hist. liter. de Lyon, p. 439 sq.

^{dd)} Insanus quoque in Homerum quorundam amor est notandus. Quanta pietate interdum veteres eum, vel tamquam deum sint prosequuti, supra iam est animaduersum. Memorare tantum iuvat *Claudium Belurgerium*, cui, vt *Erythraei* verbis in *Pinacoth.* I. p. 206. vtar, erat prae ceteris in deliciis Homerus: hunc habebat semper in manibus, hunc totum edidicerat, hunc secum in templa deferrebat, et sacrarum precum loco recitabat. adde de *Vigneul-Marville Melanges* vol. I. p. 215 sq.

vel potius, vt *Apuleii* in *Apologia* (p. 40. edit. Casauboni,) verbis vtat, *cunctorum rerum adprime peritus* est habitus, et *Homeri* poema quibusdam adeo omnium rerum scitu dignarum Compendium visum est, vt non modo ex illo sollicitate et longe [P] saepius petitis coniecturis res et mores temporum heroicorum indagarent, cuius rei insigne specimen refert *Plutarchus* de *Oraculorum defectu* p. 410. sed et, quae in illo non memorentur, ea illi aetati ignota fuisse adfirmarent. Quod postremum merito explodit *Strabo* lib. XII. p. 554. conf. *Casell.* lib. II. variar. cap. 18. vbi disquirat, quo pacto *Homeri* aetate in tenebris lumen fieret. *Annulli* vsum *Homeri* aetate nondum fuisse, *Plinius* ex eius silentio colligit. Sic *Iosephus* lib. II. contra *Apionem* p. 1070. leges Graecis antiquissimis ignotas fuisse probaturus, μηδ' αὐτὸ τὸ νόμα, inquit, πάλαι ἐγινώσκετο παρὰ τοῖς Ἕλλησι· καὶ μάλιστα Ὅμηρος, ἔδαμὲν τῆς ποιήσεως αὐτῷ χρησάμενος. *Hypsicrates* Grammaticus notauit, solum esse vocabulum, quod in ὄψ designat, καλαυροψ, quod refellit *Stephanus Byz.* in *Αἰθιοψ*. Praetereo alias Grammaticorum argutationes, qui versus ἰσοψήφους"), παρασχηχίδας, versus Rophalicos siue per singula vocabula singulis syllabis crescentes, qualis est *Iliad.* γ'. 182. et alia eiusmodi in *Homero* inquirebant, memorata *Gellio* lib. XIV. cap. 6. et *Eustathio* ad *Iliados* ω. sub initium. Tale est, quod *Zopyrion* Grammaticus apud *Plutarchum* IX. 2. sympos. notat primum *Iliadis* versum ἰσοσύλλαβον esse cum primo, et postremum cum postremo versu *Odyssaeae*. Quod *Appion* obseruauit in prima Syllaba versus primi *Iliados* in voce μῆνιν numerum literarum XLVIII. vtriusque poematis contineri, vt ex *Senecae* Epist. LXXXVIII. notauit supra cap. 2. nr. 9. Denique quod apud *Plutarchum* quaest. 10. p. 1009. *Platonica* animaduertitur, in vno versu *Iliad.* α. v. 185. omnes occurrere partes orationis.

Singularia carminum hom. exempla. XVII. His Grammaticorum difficilibus nugis adfinia erant problemata *Hom.* merica, quibus sese in conuiuuiis exercebant eruditi, vt constat ex *Plutarchi* libr.

IX. sympos. Iisdem hoc loco a me aliorum in describendis *Homeri* carminibus περιεργία non absurde adiicitur. Cuius generis est, quod *Ciceronis* testimonio tradunt *Plinius* VII. 21. et *Solinus* cap. 6. *Iliada* *Homeri* omnem ita subtiliter in membrana descriptam, vt testa nucis clauderetur. *Plutarchus* aduersus *Stoicos* p. 1083. Οἱ δὲ περὶ Καλλικράτη καὶ Μυεμπκίδην λέγονται δημιεργεῖν ἄεματὰ μύϊας πτεροῖς καλυπτόμενα, καὶ διατορνεύειν ἐν σπηταίῳ γράμμασιν ἑπὶ τῷ Ὅμηρῳ. Et quod *Zonaras* ac *Cedrenus* narrant in *Bibliotheca CPolitana* 120000. librorum, quae sub *Basilisco* Imperatore conflagrauit, inter alia fuisse τὸ τῷ δράκοντος ἔντερον ποδῶν ἑκατὸν εἴκοσι, ἐν ᾧ ἦν γεγραμμένα τὰ τῷ Ὅμηρῳ ποιήματα ἢ τε Ἰλιάς καὶ ἢ Ὀδυσσεύς χρυσεῖς γράμμασι μετὰ καὶ τῆς ἰσορίας τῆς τῶν ἡρώων πράξεως, draconis intestinum pedes CXX. longum, cui *Homeri* poemata *Ilias* et *Odyssaea* aureis literis fuerant inscripta cum historia rerum ab heroibus gestarum. *Constantinus Manasses* in *Leone Isauro* de eadem *Bibliotheca* differens: [P]

Z z z 2

Hou

p. 215 sq. Vincent. Parauicinus singularium de viris eruditis Centur. III. 12. Auserlesene theologische Biblioth. tom. III. p. 254. Harl.

ee) Vide *Muretum* lib. XIV. Var. Lect. cap. 13. *Homeri* versus ἰσοψήφους existare in codice Regis

Christianissimi MSto. 2216. testatur *Labbeus* Bibl. nou. MSS. p. 234. Confer *Jac. Gronouii* notas ad *Gellium* p. 655 sq.

ff) De hac *Bibliotheca* consules *Cangium* in *CPoli Christiana* lib. II. p. 150 sq.

Ἦσαν ἱκῶ τὰ κάλλιστα πάντων τῶν παλαιωμένων
 Καὶ τόμος δὲ ἑξαισίοις ἐκ δράκοντος ἰντῆρα
 Τὰς δὲ τὰς Ὀμηρικὰς φέρων ἑγγεγραμμένης,
 Τὴν Ἰλιάδα δὲ φημι καὶ τὰ τῆς Ὀδυσσεύς.

C A P V T VII

DE IMITATIONE HOMERICA, DE PARODIIS, HOMERO-CENTRIS, PARALIPOMENIS AD HOMERVM, AC DENIQUE DE HOMERI ZOILIS AC DETRECTATORIBVS.

I. *Homerus a Graecis et Latinis propositus ad imitandum. In oraculis ipsis frequentia imitationis Homericæ vestigia.* II. *Parodiae Homericæ, earumque auctores et scriptores varii.* III. *Homero-centones.* IV. *De Homero-centonibus qui exstant hodie et a quibusdam Eudociae vel Pelagii Patricio tribuuntur.* V. *Paralipomena Homeri, scripta a Cyclicis Poetis et inter Latinos a Camerino et Aemilio Macro.* VI. *De Quinto Smyrnaeo eiusque editionibus et interpretibus.* VII. *De Colutho.* VIII. *De Tryphiodoro.* IX. *De Isaacio Porphyrogenneto, Ioh. Tzetza atque aliis Paralipomenon Homeri scriptoribus.* Et de Illustris Fenelonii Telemacho. X. *De iis, qui Homeri laudibus detraxerunt.* XI. *Homeri plures.*

Homerus ad imitationem propositus, eiusque in oraculis vestigia.

I. Quamquam Velleio iudice neque ante Homerum, quem ille imitaretur, neque post illum qui eum imitari posset inuentus est, certum tamen et notissimum ab eo, seu fonte perenni, vatum tantum non omnium ora Pieriis rigata aquis, ut canit Ovidius III. 8. amor. cui praeter Manilium II. 8 sq. suffragatur tria Galatonis^{a)} pictoris tabella, qua Homerum euomentem, alios Poetas ea, quae ipse euomuerat, haurientes pinxit, teste Aeliano XIII. 22. Var. et Scholiastae Luciani tom. I. pag. 14. [Contemplat. tom. I. p. 498. edit. Reitz.] Ut adeo fuerit fons veluti quidam Ingeniorum, quomodo eleganter dicitur a Plinio XVII. 5. suis potius verbis Dionysii Halicarnassensis iudicio adpellandus: [P]

— — βαδύβηλτος μέγα σθῆνος Ἀκουοῖο

Ἐξ Ἰπερ πάντες ποταμοὶ καὶ πᾶσα θάλασσα

Καὶ πᾶσαι κρήναι καὶ φρεῖται μικρὰ νείκειν. Odyss. φ'. 195 sq.

De imitatione Poetarum Graecorum Homericæ plenius dicere instituentem tempus citius, quam materia defecerit; verum non is mihi scopus, cui sufficit, lectores meos hac de re verbulo monuisse, et exempla quaedam illustria huius rei cernere gestientes amandasse ad Caesaris Scaligeri Criticum siue librum quintum poetices et Henrici Stephani dissertationem de Sophoclea Homeri imitatione, de qua egerat haud dubie etiam Philostratus, Alexandrinus, in sua
 πραγματεία

a) Coelio Rhodigino Παλάτων XXI. 44. Scholiastae Luciani [ubi quoque Hemsterhus. probat Clerici iudicium.] Γελάτων, ut pridem in illo, antequam a Clerico in lucem ederetur, legit Franciscus Iunius, pro quo doctissimus Perizonius conficit Γελάδας, qui aliis Ἐλάδας Phidiae praeceptor, statuarius. Sed hic longe alius est, et Aeliani lectio-

nem non crediderim follicitandam propter corruptos manifeste Coelii et Scholiastae codices, perinde ut a Cupero pag. 63. ἀποδεῖσθαι. recte puto reici sententiam Volaterrani, Nannii et Kircheri, qui Homerum in Galatonis pictura introducunt non vomentem, sed meientem.

πραγματεία περὶ τῆς τῆς Σοφοκλέους κλοπῆς, memorata Eusebio X. 3. praeparationis Euangelicae. Aeschylus quoque ipse profitebatur apud Athenaeum VIII. p. 347. tragoedias suas *Τεμάχη εἶναι τῶν Ὀμήρου μεγάλων δειπνῶν*. Non praetereundum vero est, quod haud tantum in Sibyllinorum libris, quos habemus, sed et in aliis, quae apud ethnicos scriptores feruntur, oraculis frequentia et manifesta imitationis Homericae vestigia sibi notabunt *Φαλόμνητοι*, ut ex gentilium sententia non hominibus modo, sed ipsis etiam Diis Homerus ad imitandum videatur propositus fuisse. [Vid. I. Floderi Diss. indicans vestigia poeseos Homericae et Hesiodae in oraculis Sibyllinis in Stofchii Museo Crit. I, I, pag. 16 sq. Beck.] Quam frequenter ac feliciter eundem e latinis Postis horum princeps imitatus sit Virgilius, post Gellium IX. 9. Macrobius lib. V. Saturnal. Caesarem Scaligerum et H. Stephanum docet egregius Vir Fulvius Ursinus in Virgilio Graecorum scriptorum collatione illustrato Antwerp. 1568. 8. [repet. cum accessionibus quibusdam Lud. Casp. Valckenarii, n. Epistola ad Rôuërum, Iliad. Hom. lib. XXII. cum scholiis Porphyrii etc. et diss. de codice Leidensi etc. Leouard. 1747. 8.] Iacobus Tollius capite XIII. fortuitorum, Renatus denique Rapinus in collatione Virgilii cum Homero, quae post iteratas Gallicas [Parisi. 1667. 12. in eius Operib. vol. I. pag. 91 sqq. Amsterdam. 1725. 12.] editiones ab elegantissimo Brouckhusio latine versa vidit lucem Traiecti ad Rhen. 1684. 12. [it. in Iac. Palmerii a Græntimesnil κριτικὸν ἐπιχειρημα, Lugd. Batav. 1704. 4.] et an. 1704. a Iano Bérkelio adiuncta est Palmerii Apologiae pro Lucano et scriptis huius generis aliis. [Quomodo Virgilius Homerum sit imitatus, ostendit Fraguier in Comm. soc. reg. Paris. Inscr. tom. II. — Comparationes Homeri atque Virgilii sunt quoque in Bossu Traité du poëme épique, Paris. 1675. 12. in P. L. Thomassin Manière d' étudier les poëtes. Paris. 1681. 8. in Jo. Boivin Discours sur la querelle entre les partisans d' Homère et de Virgile, in Comm. Soc. reg. Paris. Inscr. vol. I. pag. 176 sqq. et aliis libris. Paulus Benius comparauit Tassonem cum Homero, (in libro, inscripto, Comparazione di Tasso con Omero etc.) Paduae, 1614. 4. — Homerum cum Hesiodo comparat Dan. Huetius, in Huetianis, nr. 82. et cum Platone, Guil. Massieu in Commentt. soc. reg. Paris. Inscr. vol. II. quae germanice versae sunt a Gottschedia, Lipsiae, 1754. vol. II. p. 1 sqq. Harl.] E recentioribus vnum felicissimae Homeri imitationis adducam exemplum Iacobum Du Portum, cuius Metaphrasi Graeca Psalmorum Davidis, librorum Salomoneorum et Iobi nihil exstare Ὀμηρικώτερον, omnes, qui Homerum familiarem habuerint et Duporti libros legerint, lubenter fatebuntur.

Z z z 3

II. Singu-

b) [Super fructu, quem interpres Homeri e Virgilii lectione capere possit, differit I. C. Volborth. Gotting. 1777. Harl.] Homero Virgilium praefertunt Caesar Scaliger, Ioh. Dunaeus in Scazonte aduersus Lipsium pro Scaligero siue Vindiciis Virgilianis, (quas exhibet Georgius Hackewill in opere praeclaro de Prouidentia, anglice edito pag. 288 sq. denique Carolus Perraultus in collatione veterum cum recentibus, Gallice vulgata. Saltem non in omnibus locis vicit Homerum, qui tunc quoque vix poterit vicisse dici, quando illius sententias exornauit. [Quam caute sit in hac comparatione iudicandum, aliquoties iam monuimus;

atque cl. Heyne in sua Virgilii editione passim ostendit. Woodii sententiam nos quoque iam memorauimus. adde Homer and Virgil not to be compared with the two Arthurs. Londini, 1700. 8.] At cum nusquam meminerit Homeri, ingratis fuisse arguitur erga eum, cui nihil non debebat, ut ait Casaubonus ad Strabonem lib. XIV. p. 236. Miratur quoque Fulvius Ursinus p. 149. Virgilii — collati, quum praesertim Orphei, Musaei, Hesiodi et Theocriti meminerit, Homerum tamen praeteritum ab eo, qui Homerus Mantuanus non immerito a quibusdam adpellatus est, quod Homerum fere totum sua Aeide expresserit.

*Parodias He-
mericas.*

II. Singulare genus imitationis Homericae sunt *parodiae*, siue versuum Homericorum vel singulorum vel plurium ad aliud argumentum paucis verbis mutatis, plerumque in iocum facta flexio et accommodatio. Quamquam interiecto tempore ad aliorum quoque poetarum tum Epicorum, tum Tragicorum, Comicorum et quorumcunque ceterorum versus parodiae viurpari coeperunt; antiquissimae tamen et frequentissimae fuerunt Homericae, [P] quarum exemplo latini etiam in hoc genere elaborarunt, ut notum est vel e Virgilio parodia ad Phaselum Catulli. Primam parodiam scriptam ab *Hippye* Rhegino tradunt Suidas [et Eudocia p. 245.] testantes, eum temporibus Perficis, hoc est, si *Vossium* de Hist. Gr. p. 441. audimus, Darii et Xerxis temporibus floruisse. Sed *Polemo* apud *Athenaeum* lib. XV. p. 698. *Hipponaxi* hoc tribuit *εὐρετὴν μὲν ἐν τῷ γένει Ἰππώνακτα φατὶ τὸν Ἰαμβοποιόν*. *Aristoteles* vero cap. 2. Poetices, *Hegemoni* Thasio: *Ἠγήμων δὲ θάσιος ὁ τὰς παρωδίας ποιήσας πρῶτος*. Atque primum inter Comicos *Hegemonem* parodiis, ut *Rhapsodi* antea *Rhaphodiis*, (confer [*Xenoph.* M. S. IV. 2. 10. et 11. ibique *Ernesti.*] *Caesarem Scaligerum* lib. I. Poetices cap. 42.) in theatro certasse legas apud eundem *Athenaeum* p. 699. καὶ τῶν δὲ (τῶν ἀρχαίως κωμωδίας ποιητῶν.) πρῶτος εἰσῆλθεν εἰς τὰς ἀγῶνας τὰς θυμολικὰς Ἠγήμων καὶ παρ' Ἀθηναίοις ἐνίκησεν ἄλλαις τε παρωδίας καὶ τῇ Γυγαντομαχίᾳ adde eundem lib. IX. p. 406. 407. Mentio eiusdem *Hegemonis παρωδῶν* et eius *Γυγαντομαχίας* apud *Eustathium*. Eodem in loco *Athenaei* memorantur *Euboei*, *Parii*, qui *Philippi* Macedonis aetate floruit, parodiarum libri IV. Praeterea *Borotus* quidam Parodiarum scriptor. Docet ibidem *Polemo* hoc genere subinde usum in fabulis suis veteris Comoediae poetas, *Epicharmum* Syracusanum, et *Cratinum* in dramate, quod inscripserat *Εὐδοίδας*, itemque *Hermippum*. *Sopatri* praeterea *παρωδῶν* mentionem Suidas facit, et ante Suidam *Athenaeus* pluribus in locis, modo *παρωδῶν* modo *Φλυακογροφῶν* adpellans. Neque alium existimo esse *Sopatrum*, qui ab *Eustathio* quandoque citatur. Sed et *Matronem* *) *παρωδῶν* non infrequenter laudat *Eustathius*, cuius perelegans carmen centum amplius versuum exhibet *Athenaeus* lib. IV. p. 134 sq. et pluribus locis illustrat *Jf. Casaubonus* cap. 5. animaduersion. Initium hoc est: Δεῖπνα μοι ἔννεπε μῆσα πολύτροφα καὶ μάλα πολλὰ. Hoc ipsum carmen cum aliis eiusdem et aliorum *παρωδῶν* Graecorum et Latinorum apospalmatiis, atque erudita de parodiis dissertatione edidit *Henricus Stephanus* an. 1575. 8. *) ad calcem certaminis Homeri et Hesiodi, ubi p. 178. habes etiam *Iosephi Scaligeri* ad *Matronis* carmen castigationes. Eodem an. 1575. 8. prodierunt *H. Stephani* parodiae morales, ad quarum calcem exstant centonum et parodiarum veterum exempla graeca et latina ab illo selecta et illustrata. Pulchre inter alia observat, Philosophos quoque frequenter olim delectatos parodiis eiusmodi concinnandis, ut exemplo suo nos docet *Lucianus*, tum prae ceteris *Laertius*, qui versus Homericos a Platone, Diogene, Bione IV. 52. Carneade IV. 64. et aliis ingeniose ac festiue inflexos refert *). Praecipue vero in componendis parodiis multos fuisse constat, (non numquam

c) *Matron Poeta Graecus multa millia Graecorum versuum ad culinam et macellam inuertit iusto poemate*. Caes. Scaliger lib. I. Poetic. cap. 52. *Fabric.* E recentioribus huc referri possunt *L'Iliade Giocosa* di Loredano, Opere tom. IV. — *L'Iliade travestie* par Marivaux; Oeuvres, Paris. 1758. VII. voll. 8. *Ilias versibus ludicris gallicis*

translata, et *Telemache en vers burlesques*. vid. *Ephem. litterar.* Lips. an. 1715. p. 4. *Harl.*

d) De hac editione vid. *Freytagii Analecta litteraria*, p. 902 sqq. *Harl.*

e) Conf. Discours sur les parodies, à l'occasion des parodies du nouveau Théâtre Italien etc. Paris. 1731. 12. Journ. des Savans 1732. Fevr. p. 210. *Fabric.*

quam etiam parodiam parodiae oppositam, ut Carneadi a Mentore, quod ἀντιπαρωδήσαι [P] dictum, ex *Strabonis* lib. IX. p. 394. iam obseruauit doctissimus *Stephanus*; *Cratetem Thebanum*, de quo *Laertius*, *Apuleius* in *Apologia*, p. 28. edit. *Casauboni*, *Plutarchus* de laude sui p. 546. et *Athenaeus*, tum *Sillographum Timonem*, de cuius parodiis praeter *H. Stephanum* consulendus *Dan. Heinsius* libro de *Satira Horatiana* p. 133. Exemplum insignis adludens ad versus primos libri primi *Iliados* exhibet *Eusebius* XV. praeparat. pag. 855. Neque Oratores a parodia abstinuissent, exemplis variis patet, et notatum *Hermogeni* περὶ μεθόδου δεινότητος cap. 18. Copiosior quaedam parodia sine auctoris nomine occurrit apud *Dionem Chrysostomum* orat. XXXII. quae est ad Alexandrinos: τογαραῖν ἢ κακῶς τις παρεποίησε τῶν σαπρῶν τέτων ποιητῶν κ. τ. λ. Praetereo quam plurimas breuiiores apud *Athenaeum* obuias, et in his perquam lepidas plerasque. *Eustathius* semel iterumque mentionem etiam facit παρωδῆ νέα, et τῶν τινος νεωτέρων παρωδῶν. Confer *Tzetzæ* *Chiliad.* X. hist. 319. et XIII, hist. 483. *Photius* quoque Cod. CLX. memorat *Procopii Gazæi* εἰχῶν Ὀμηρικῶν μεταφράσεις εἰς ποικίλας λόγων ἰδέας ἐκμεμεροφωμένας. Si quis vero requirat exemplum parodiae Homericae nostra aetate quam felicissimum et elegantissimum, is *Susiadem* legat Graecantissimi *Iosuae Barneji* Angli, quæ *Estheræ* historiam complexus est, Lond. 1679. 8. Sed quid vetat initium eius, speciminis causa, infra ponere:

Μῆνιν ἄσπερ Θεὸν Ἀμφιληχιδεὺς Ἀμυνῆος
 Οὐλομένην, ἣ μὲν Ἑβραίοις ἄλγε' ἔθηκεν
 Παροίον δ' ἰφθίμους ψυχὰς αἰεὶ προΐκυσεν
 Οὐκ αὐτῶν. Αὐτοῖσι δ' ἱλαίριον τεῦχε ἱαντόν
 Ἥδ' ἰὼν ὄλεον ἄπαντα. Θεῶ ἱελαίαντο βελῆ
 Ἐξ ἧ δὲ περὶ πρῶτα διαστήτην ἰρίαντι
 Μαχόμενοι τ' Ἑσθῆρι φίλοι καὶ δανόε' Ἀμύντες.

Homero-Centones.

III. Consequens est, ut non nihil dicam de *Homero-Centonibus* f), qui Graecis Ὀμηροκέντρωνες siue Ὀμηρόκεντρα adpellantur, et sunt carmina ex integris vel dimidiatis *Homeri* versibus hinc inde per vniuersam eius poesin selectis ac nouo proprioque ordine digestis composita; unde alius sensus et nouum poema prodit. Antiquissimum, ni fallor, *Homero-centonis* exemplum, quod hodie exstat decem constans versibus de *Hercule* ad inferos misso seruatum est ab *Irenaeo*, libro et capite I. p. 43. editionis praeclaræ *Grabianæ*: et qui *Irenæi* locum graece nobis tradidit *Epiphanius* haeresi XXXI. 29. Alterum occurrit libro I. *Anthologiae* *Epigramm. graecorum*, cap. 35. f. 73. εἰς τὸν πρῶτος ἀνέσαντο ἥχες, itidem versibus decem. Meminit huius generis scribendi etiam *Tertullianus* de praescript. aduersus haereticos cap. XXXIX. *Homero-centonas* vocare solent, qui de carminibus *Homeri* propria opera more centonario ex multis hinc inde compositis in unum sarciant corpus. *Hieronymus* Ep. 103. ad *Paulin.* Quasi non [P] legerimus *Homero-centonas* et *Virgiliocentonas* etc. *Suidas* in κέντρων ὥσαντος καὶ λόγους ἐκ διαφόρων συνειλεγμένους καὶ ἓνα σκοπὸν ἀπαρτίζοντας, κέντρωνας ἔλεγον, οἳ εἰσι τὰ Ὀμηρόκεντρα. *Eustathius* ad *Iliad.* ψ. pag. 1425.

Fabric. et Discours sur l'origine et sur le Caractère de la Parodie, par Mr. *Sallier*, in Mem. de l'Acad. des L. et B. L. vol. X. *Harl.*

f) De his vide Bericht von neuen Büchern, pag. 403 sqq. *Heum.*

1425. ὥσπερ ἐγκεντρίζειν ἐς τὸ ἐγκεντέειν καὶ ἐμβάλλειν φυτὰ τινι κλαδίῳ ἀλλοίῃ φυτῷ, ἔτω καὶ κέντρων ῥαπτός μὲν ὥσπερ ὡσάνει παρακεντένται διάφοροι χροαὶ ὑφασμάτων, γραπτός δὲ ὡ παρατίθενται τοῖς τε παρακεντήματος δικῇ μέρη ποιημάτων καὶ σοχίων ἄλλοθεν ἄλλα, ὅποια καὶ τὰ ἐντεῦθεν κληθέντα Ὀμηρόκεντρα, τετέσιν, οἱ Ὀμηρικοὶ κέντρωνες, οἷς ὅμοιοι γένοιοντ' ἂν καὶ ἐξ ἑτέρων ποιητῶν ἤδη δὲ πε καὶ ἐκ πεζολογιῶν, ὅποια σκωφθήσονται ἔτι οἱ μὴ γεννῶντες ῥητορείας οἰκείας, ἀλλ' ὡς εἰπὲν λογοσυλλεκτάδαι ὄντες καὶ δι' ὅλα σπερμολογῶντες ἐν ἐγκωμίοις. Idem ad Iliad. α. sub initium, docet, *Homero-centones* eiusmodi ex nonnullorum sententia fuisse antiquas rhapsodias, qua de re confer, si placet, quae dixi supra cap. 2. nr. 22. ⁵⁾ διότι κατὰ μέρος φασὶ τῆς ποιήσεως διαδεδομένης τὴν σύμπασαν ποιήσιν ἐπιόντες οἱ ἀδόντες καὶ τὰ ἐξ ἑκατέρας Ὀμηρικῆς βίβλης συβράπτου-τες, ὡς ἐβύλοντο, ῥαψῳδοὶ ἐντεῦθεν προσγορεύθησαν. Τῆς δὲ τοιαύτης ῥάψεως παρά-δειγμα σαφές καὶ οἱ κέντρωνες, τετέσι τὰ λεγόμενα Ὀμηρόκεντρα. Κέντρωνες τε γὰρ κυρίως λέγονται ἐκ διαφόρων χροῶν συνεβράμμένα εἰς ἓν, οἷς ὁμοιωντάς πως τὰ Ὀμηρόκεντρα. Καὶ ῥαψῳδία δὲ ἡ ἐξ ἑκατέρων τῶν Ὀμηρικῶν ποιήσεων συβράφῃσα ὡδὴ ἀναλόγως τῷ ὑποκειμένῳ πράγματι, γάμῳ τυχὸν ἢ ἑορτῇ. Τῇ δὲ ἀπαγγέλλειν Ὀμήρῃ ποιήσιν σκεδασθεῖσαν ἀρχὴν ἐποίησατο Κίναδος ὁ Χίος etc. Confer, quae de hoc Cinaetho notavi capite superiore nr. 33. Verisimile sane videtur, centones ⁶⁾ eiusmodi Homericos decantatos fuisse a Rhapsodis, antequam de vero ordine carminum Homericorum constaret, nec Pisistrati cura opus Poetae utrumque digessisset: postea autem lege Solonis iussu fuerunt Rhapsodi ordine carmina Homerica decantare, ut demonstravi cap. 2. nr. 11. [vbi vero vide adnotata.] Itaque ab eo tempore rhapsodia nihil aliud fuit, quam pars siue liber alterutrius poematis Homericum, quantum vna vice absolueri cantando possent: quo sensu apud Nepotem et alios veteres scrip-tores graecos et latinos vocabulum ῥαψῳδίας est obuium. Cumque laurum manu gestarent Rhapsodi Homericum, interiecto tempore adiectum insuper est, ut violaceis vestibus induerentur, qui partem Odysseae, rubris, qui partem Iliadis decantabant. [conf. *Platon.* in *Ione* p. 72. et 76. ibique Mülleri not. et praefat. p. 18 sq. *Eustath.* ad Iliad. tom. I. p. 16. edit. *Politi*, de ornatu et praemiis Rhapsodorum.] Idem Eustathius: εἰ δὲ καὶ τὴν Ὀμηρικὴν οἱ ὕστερον ὑπεκρίνοντο δραματικώτερον, τὴν μὲν Ὀδυσσεῖαν ἐν αἰσχροῖς ἐσθήμασι, τὴν δὲ Ἰλιάδα ἐν ἐρυθροβαφέσιν, ἐκεῖνο μὲν κατὰ τὰς παλαιὰς διὰ τὴν ἐν θαλάσῃ πλάνην τῇ Ὀδυσσεύς, τῷτο δὲ διὰ τὰ ἐν Τροίᾳ φόνες καὶ τὰ ἐντεῦθεν αἵματα. Ἀλλὰ τῷτο μὲν σύμβαιμα καὶ καινότερον ἐπινόημα τῶν ἑσυτέρων. Forte a Demetrio Phalereo hoc fuit, qui Rhapsodos Homericistas primus in theatrum produxisse dicitur, ut superiore capite notavi ex Eustathio ad Iliad. ω. p. 1497. *Athenaeo* XIV. p. 620. [P]

*Homero-Cen-
tones, qui hodie
exstant.*

IV. Exstant etiamnum Homero-centones in sacrum argumentum deflexi, in quibus historia paradisiaca, primum peccatum protoplastorum, hinc Dei de hominibus in gratiam per Christum recipiendis consilium, praecipue vero historia euangelica et gesta Seruatoris nostri fusa exponuntur per capita LV. Primus illos cum latina interpreta-

g) Adde *Dresigii* comm. de Rhapsodis, p. 38.
48. Ex scholiaste in *Dionys. Thracem*, in *Villoi-
son. Anecd. graec.* vol. II. p. 181 sq. 185 sq. *Harl.*

h) *Lucianus* in *Conuiuio* tom. II. p. 641. memi-

nit centonis e pluribus confuti poetis. Ὁ δὲ Ἰσίδωρος ὁ γραμματικὸς ἐβράβηδα ὕστερος παντακάματος, καὶ συνέ-
φεν ἐς τὸ αὐτὸ τὰ Πινδάρου καὶ Ἡσιόδου καὶ Ἀνακρέον-
τος, ὡς ἐξ ἀπάντων μίαν ῥῆν πηγὴν ἀποτελέσσει.

interpretatione *Petri Candidi* in lucem edidit *Aldus Manutius Venetiis* an. 1504. (non, ut in *Eliae Du Pinii Bibliotheca Scriptorum eccles.* excusum est, 1554.) 4. Hinc graece et latine recusi sunt *Francofurti* 1541. 8. ⁴⁾ et 1554. 8. cum *Probae Falconiae* ⁴⁾, (sive ut vir praestantissimus *Thomas de Simeonibus* nomen eius efferendum monet, *Faltoniae*) centonibus *Virgilianis* et *Nonni* paraphrasi *Euangelii Iohannei*. *Henricus* quoque *Stephanus* graece excudit, additis iisdem *Probae Virgiliocentonibus* et iam commemorato *Nonni poemate* 1578. 12. ⁴⁾ Ab eo tempore *Claudius Chapeletus* *Parisi*. 1609. 8. in usum *Gymnasii Societatis Iesu* typis suis exscripsit *Poetas graecos Christianos*, cum latina versione, in quibus familiam ducunt isti *Homerocentones* ⁵⁾. Sed et in adpendice *Bibliothecae Patrum Graecolatina Bigneana* occurrunt *Parisi*. 1624. fol. p. 95. et tom. XI. *Bibliothecae Patrum Graecolatinae* *Parisi*. 1644. p. 572. Ne dicam in latinis *Bibliothecae Patrum* editionibus plus simplici vice vulgatos latine. Denique graece subiecti sunt editioni *Homeri Graecolatinae Amst.* 1648. 8. Illustrantur varia horum centonum loca ab *H. Stephano* in dissertatione, quam parodiis suis mortalibus subiecit an. 1575. 8. Eos *Aldus*, *Francofurtenses*, *H. Stephanus* et *Chapeletus* sine nomine auctoris ediderunt. At in Adpendice *Bigneana* et in *Graecolatina Bibliotheca Patrum* inscribuntur *Homerici centones Eudociae Augustae sive Pelagii Patricii*. Equidem *Athenais*, filia *Leontii Philosophi Atheniensis*, quae, cum *Theodosio iuniori Imp.* nupsisset et lauacro baptismatis tincta esset, *EUDOCIAE* nomen accepit, a poetica facultate celebratur apud *Socratem* VII. 21. *Photiumque* *Cod.* CLXXXIII. et CLXXXIV. Sed cum alia eius poemata heroica memorent, *Metaphrasin Ostateuchi*, *Metaphrasin Prophetiarum Danielis et Zachariae*, *Historiam Cypriani Martyris*, (illius ⁶⁾), cuius poenitentia siue confessio fertur ad calcem editionis *Cypriani praeclarae Oxoniensis*,) et *Iustinae Virginis*, tum poema heroicum in victoriam a *Theodosio* marito ex *Persis* reportatam. Neuter tamen facit mentionem compositorum ab illa *Homerocentonum*, quemadmodum nec *Nicephorus* XIV. 23. At *Iohannes Tzetzes* *Chiliad.* X. hist. 306. postquam negasset, se *Eudociae Ostateuchum* et reliqua poemata nancisci potuisse, duos eius libellos carmine scriptos legisse se testatur, *Homerocentones* et *Metaphrasin Zachariae ac Danielis*.

H J

i) n. *Ὀμῆρος κέντρον*, ἢ κέντρον. Item *Probae Falconiae Centones* — — *Francof.* ex offic. *Petri Brubachii*. *M. Martio*. 1541. 8. *Harl.*

k) De *Virgilio-centonibus* dixi lib. I. p. 382 sqq. in *Bibliotheca latina*. *Fabric.* Adde *Iustum Fontaninum* de antiquitatibus *Hortae* lib. II. cap. 1 — 5. ubi praeter ea ille docet, falli viros doctos, qui poetriam *Probam* misceant cum *Anicia Faltonia Proba*; falli quoque *Thomam de Simeonibus*, dum poetriam *Probam* gentis nomine *Valeriam*, et familiae cognomine *Faltoniam* pro *Falconia* appellat. De *Falconia* et *Centonibus* adnotavi quaedam in *Introductione* in *Notitiam litteraturae romanae et scriptorum latin.* tom. II. p. 330 sqq. et

in *Notitia breuiore litteraturae rom.* pag. 721 sqq. Copiosus est quoque de illa, et *Centone*, item de *Anicia Faltonia Proba*, ciue Romana, *Io. Christ. Wolf* in *Catalogo feminarum olim illustrium*, pag. 349 sqq. ad *Mulierum graecarum fragmenta*, *Londini*, (*Hamburgi*,) 1739. 4. *Harl.*

l) Conf. *Freytagii Analecta litteraria*, p. 904 sqq. *Harl.*

m) Vid. infra, lib. V. cap. 16. sect. XVIII. vol. VII. p. 715. *Harl.*

n) De hoc *Cypriano* *Iacobus Goar* ad *Euchologium Graecorum* p. 719.

Ἡ δ' Εὐδοκία βασιλὶς ἡ Λέωντος ὁ Συναγῆς,
 Ἡς δὲ βιβλιδάρια τὰ δι' ἱκῶν ἀνέγνω,
 Τὰ αἰ τὸν Ζαχαρίαν τε καὶ Δανιὴλ ἰμοῖος
 Καὶ δὲ τὰ ὈΜΗΡΟΚΕΝΤΡΑ τὰ ταύτη συντεθέντα.

In

o) h. e. *Leontii*, Philosophi. Ceterum, lubens hoc loco cum lectore communico, quae ex clarissimi *Boiutii* praeclara obseruatione me monuit doctissimus vir Ludolphus Neocorus. Quod Codex 2891. Bibl. Reg. Paris. exhibet Homerocentones, quales a *Patricio* primum collecti sunt, idque opus tantum constat versibus 203. Porro Codex 2977. et 3260. eundem Centonem exhibet ab *Eudocia* concinnatum et auctum, qui constat versibus 615. Sed in Codice 2977. illud carmen non Eudociae Theodosii coniugi, sed alii Eudociae sorori nempe Cyrzoes Monomachi vxoris tribuitur. Praeterea alius Codex Homerocentones exhibet, quales Aldus primum, deinde H. Stephanus et alii ediderunt, quadruplo ampliores, quam qui Cod. 2977. Eudociae adscribuntur. *Prima* collectio, quae Patricium auctorem habet, et cuius apographum apud laudatum Neocorum exstat, quamquam est breuior, ea tamen omnia attingit, quae de CHRISTO in Symbolo Apostolorum et Nicæno continentur: *Secunda* collectio, quae Eudociae est, praeter illa, quae attigerat Patricius, varias continet de CHRISTI miraculis narrationes, suis quasque locis insertas, et supremi iudicii peculiarem habet in fine descriptionem. *Tertiae* collectionis auctor praefixit operi suo capita quatuor de Mundi creatione, de Paradiso, de astu serpentis, et de violata a primis parentibus lege diuina. Ad haec non solum integros passim versus; sed et episodica poetica et descriptiones friuolas adtexuit tanta licentia, ut saepe ab Euangelica veritate discrepet. Haec praestantissimus Neocorus, cui et eruditissimo Boiutino pro insigni hac adnotatione gratias mecum habebunt Studiosi. *Fabric.* De *Eudocia*, Leontii filia, imperatoris Theodosii iunioris vxore, v. auctorem *Chronici Paschalis* ad Olympiad. CCC. p. 310 sqq. edit. Paris. De eadem et altera *Eudocia*, de auctore Homerocentonis, de Pelagioque docte copioseque disputant multosque, qui de ytraque egerunt, laudant viros doctos, *Olearius* in Diss. de poetriis graecis, nr. XXXII. atque *Io. Christian. Wolf*, tum in notis ad illam Olearii disp. recusatam ad calcem poetriarum octo — fragmenta et elogia, gr. et lat. (Hamburg. 1734. 4.) p. 159 sqq. tum in Catalogo foeminarum

olim illustrium, subiecto eius edit. Mulierum graecarum, quae oratione prosa vsae sunt, fragmenta et elogia p. 331 — 342. Ad Olearii disp. in nota, postquam ea, quae Fabricius nostro loco adnotauit, omnia recudi fecerat, (in qua repetita Fabricii obseruatione *Aldina* editio in lucem prodixit scribitur, 1502. in Catal. autem foeminarum olim illustrium p. 352. vbi edd. Probac Falconiae enumerat Wolfius, *Aldina* citatur an. 1501. et huius anni nota est quoque in *Com. Rewiczky* Catalogo p. 8. scripta,) Wolfius ita pergit: „Idem (Fabricius) vol. VI. Bibl. gr. p. 564. in nota: Cangius p. 48. ad Zonaram monet, in codice altero Colbertino, quemadmodum et in codice regio 2977. fieri Küsterus me monuit, ad *Eudoxiam Macrembolitissam*, Zoës sororem et Constantini Ducae primum, deinde Romani III. Diogenis Imp. coniugem referri *Homerocentra*. *Eudoxius* τῆς ἀδελφῆς τῆς Κυραίας Ζωῆς Ὀμηρόκεντρα. *Montfauconus* in *Palaeogr.* gr. p. 298. Homerocentones, qui iam diu editi fuerunt, scripsisse creditur Eudocia Macrembolitissa, cuius opusculi codex habetur in Biblioth. collegii Ludouici M. conf. etiam Bern. de la Monnoye notas ad Bailleti Iugemens sur les Ouvrages de Poëtes latins p. 422 sqq. De Eudocia antiquiore, (Leontii Sophistae filia,) vide praeter auctores memoratos, *Theophanem* p. 72. ibique *Iac. Goarum* in notis, p. 569. *Gyraldum* de histor. poet. dial. V. p. 282. a. et *Menagium* in Historia mulierum philosoph. nr. 24 sqq. Vitam eius eleganter descripsit auctor gallus in *Continuation des Memoires de Litterature et d'Histoire*, tom. VIII. part. I. p. 3 — 113. qui profitetur, se vsu esse obseruationibus *Tillemontii*, quae tom. XIV. et XV. *Memoriarum* hist. eccl. leguntur. vid. *Journ. d. Scav.* 1730. m. Dec. p. 435 sqq. Conferendae etiam sunt: *Reflexions* sur l'attachement d'Athenais Imperatrice d'Orient pour Paulin Favori de l'Empereur, où l'on refute l'Auteur de la vie d'Athenais, inserée dans le IX. tome des *Memoires*, quae exstant in: *Bibliothèque raisonnée* tom. IX. p. 547 — 568. vide *Relation*. Sax. infer. de rebus litter. 1733. p. 240. *Heumannus* in margine scripserat: *Ledesmae Cento Homericus* de passione Christi memoratur a *Miraeo* lib. de Script. saeculi XVI. cap. 98. *Harl.*

In Friderici Sylburgii Catalogo MSS. Bibliothecae Palatinae p. 100. memorari videas *Patricii Presbyteri de Christi incarnatione, vita, morte, resurrectione poemation, Homericis versibus et semiuersibus concinnatum*, 'Ομηρόκεντρα vulgo dictum, *Eudociae Augustae in eadem 'Ομηρόκεντρα epigramma*. Et p. 121. *Patricii Homerocentra, seu Christiadem ex Iliade et Odyssea*.

Pelagius Hic est PELAGIVS Patricius, quem interfecit Zeno Imperator, a quo Pelagius *Patricius*. Homerocentones compositos testantur Cedrenus et Zonaras. Cedreni verba haec sunt in Zenone p. 291. 'Αναρεῖ δὲ καὶ τὸν θαυμαστὸν καὶ περὶ ποιήσιν ἐπῶν ἀξιόλογον ἄνδρα Πελαῖον τὸν Πατρικίον ἐλευθεροσόμεν ἐδότα — — τότε φέρεται ἱστορία δι' ἐπῶν γεγραμμένη ἀπὸ 'Αυγέστου Καίσαρος, τότε ποιήματα καὶ τὰ λαλόμενα 'ΟΜΗΡΟΚΕΝΤΡΑ καὶ ἄλλα μύρια θαύματος ἄξια. Zonaras quidem in Theodosio iuniore tom. III. Annal. p. 37. ait Homerocentonibus a Pelagio imperfectis relictis ultimam manum additam esse ab Eudocia, Theodosii vxore: Οἷα δὲ περὶ λόγους ἦν ἡ Βασιλὶς ἐκείνη, δηλῶσι τὰ λεγόμενα 'Ομηρόκεντρα. Πατρικίῳ γάρ τινος ἐπιχειρήσαντος τῷ σπερδάσματι, ἀτελὲς δὲ καταλιπόντος αὐτὸ καὶ οἷον εἶπεν ἀνοργάνωτον (in membra non digestum) ἐκείνη καὶ εἰς τέλος ἤγαγε καὶ ἀργάνασεν. ὥς καὶ ἡ παρ' ἐκείνης διὰ σίχων ἡρωϊκῶν τῷ ποιήματι γενομένη ἐπιγραφή τοῖς ταύτην ἐπιῖσι παρίησι. Verum huic sententiae temporum ratio repugnare videtur, Eudocia enim prius mortua existimari potest, quam Homerocentones a Pelagio componerentur *). Et forte Epigramma Eudociae, quod in codice Bibl. Palatinae Homerocentonibus praemittabatur [P] respiciebat non Pelagii poema, sed ipsius Eudociae, quae et ipsa, teste Iohanne Tzetza, Homerocentones scripserat. Porro illos, qui editi hodie exstant, Homerocentones Pelagio potius tribuerim, quam Eudociae propter eiusdem codicis Palatini fidem, quae Vossium etiam, ut idem sentiret, videtur permouisse. Aubertus vero *Miraeus*, qui in auctario de Scriptoribus ecclesiasticis hos centones adscripsit Eudociae Augustae, non Theodosii iun. sed Constantini XII. cognomento Ducae coniugi, recte reprehensus est a *Guilelmo Caueo*, viro de ecclesiastica historia, si quisquam, praeclare promerito. [At *Iust. Fontaninus* lib. II. cap. 5. de Antiqq. Hortae Coloniae Etruscorum, *Homerocentones* Patricii ab Eudocia redactos in ordinem, *Pelagii* vero plane diuersos et deperditos esse, contendit. *Harl.*] E recentioribus Carminen 'Ομηρόκεντρικόν in somnum concinnauit Iacobus Duportus, quod in eius Poematis p. 231. legitur.

Paralipomena. V. Quandoquidem *Homerus*, non *Historicus*, sed *Poeta*, bellum Troicum neque ab ovo repetiit, neque ad exitum perduxit, iam olim paralipomena eius exsequuti sunt scriptores *Cyclici*, de quibus supra cap. II. sect. 24. nr. 12. 15. et 18. atque e latinis *Camerinus*, de quo *Ouidius* lib. IV. ex Ponto Elegia 16.

Quique canit domitam Camerinus ab Hercule Troiam.

Tum *Aemilius Macer*, inde *Iliacus* dictus ab *Ouidio* IV. 16. ex Ponto, et de quo idem *Poeta* lib. II. Amorum Elegia 18.

Carmen ad iratum dum tu perducis Achillen

Primaque iuratis induis arma viris.

A a a a 2

Et

p) Contra *Olearius* l. c. p. 159. ex hoc Zonarae loca id sequi putat, *Patricium* illum proinde alium esse oportere a *Pelagio Patricio*, qui a Zenone

imperatore sublatu est, et cui Homerocentones tribuit *Cedrenus*, recte obseruante *Cangio* ad Zonaram l. c. *Harl.*

Et lib. II. ex Ponto Elegia II.

*Tu canis aeterno quicquid restabat Homero
Ne careant summa Troica bella manu.*

Cointus. VI. Exstant quoque COINTI cuiusdam siue QVINTI⁹), quem ex nomine, ut existimo, *Romanum* suspicati sunt Volaterranus et Ptolemaeus Flavius, τῶν μεθ' Ὀμηρον siue παραλειπομένων Ὀμηρῶ libri XIV. versu graeco heroico bellum Iliacum ab Hectoris interitu vsque ad reditum siue naufragium Graecorum persequentes. In prima editione dicitur *Quintus Calaber*⁷⁾, nullam aliam, quantum scio ob rationem, quicquid paratragoedietur Dausqueius, quam, quod poema eius in *Calabria* repertum est ad Hydruntem, maritimum Calabriae oppidum, in veteri templo S. Nicolai. Vita Coluthi⁸⁾ ab Aldo Manutio poemati ipsius de Helenae raptu praefixa: Κολέθω ἐπιγέγραπται καὶ τὸ παρὸν ποίημα Ἑλένης ἀρπαγὴ ἐν Ἀπελίας συνηδὺς καὶ γνώριμον, ὅπερ καὶ ἡ ποίησις τῇ Ὀμηρικῇ ΚΟΙΝΤΟΥ πρώτον ἔρρηται ἐν τῷ ναῶ τῇ θείᾳ Νικολαίᾳ τῶν Κασσέλων-ἔξω τῇ Ὑδρόντι. Ὁ ἀνασώσας ὁ θεὸς Βησσαρίων ὁ Νικαίας Καρδινάλιος Θεσκελάνης τοῖς βελαρμένοις ἐκοίνωσε, καὶ τὸτο δὲ ἀπόκερυφον, γεγονός νῦν κοινὸν ἔσται. Constantinus Lascaris in grammatica institutione ab eodem Aldo edita: *Poesis autem Homerici(ssimi)*⁹⁾ *Quinti iam multo tempore [P] ignota fuit et tamquam extincta: sed propius Bessarion Nicaeas Cardinalis Tusculani, ille sane quam bonus et, ut Homerice dixerim, similis Deo vir, aliaque plurima in nos et hanc ex Apulia cum seruasset, volentibus tradidit, quam et ipse olim desiderabam.* De se ipso pauca haec commemorat *Quintus* libro XII. v. 302.

Τίς μοι νῦν καδ' ἔκαστον ἀραρμένην εὐφρα Μῆσση,
Ἔσπεδ' ὅσοι κατέβησαν ἴσα πολυχάρδεις ἴκπε.
Τμῆς γὰρ πᾶσάν μοι ἐνὶ φρεσὶ θήκετ' αἰοιδῆν
Πρὶν μοι ἀμφὶ παρῶα κατασπίδνασθαι ἔλalon
Σμύρνης ἐν δακίδοισι περικλυτὰ μῆλα νέμοντι.

Ex hoc loco *Smyrnaeum* adpellat post Tzetzem Chiliad. 2. versu 488. et Benedictum Aegium Spoletinum p. 10. ad Apollodor. *Rhodomannus*, et cum Parrhasio inde colligit, scholam Smyrnae habuisse et discipulos instituisse: quod postremum Vossio licet et Reinesio aliisque viris doctis probatum merito in dubium vocat *Baylius* tom. III. Lexici Historico Critici p. 2540. quia nihil aliud adfirmat hoc loco poeta, quam se adolescentem adhuc et in Smyrnae campis inclytas oues

q) Idem plane nomen est Κούτος et Quintus, neque alia est differentia, nisi ut vnum sit scriptum litteris latinis, alterum graecis. Sic *Quintus Fabius* apud Dionysium Halic. Plutarchum, Appianum et alios graecos scriptores Κούτος Φάβιος, et *Quintius Κούτιος*. Apud Dionem Cassium modo Κούτος scribitur, pro Quinto, modo Κούτος, et pro *Quintilio Κουιντίλος*. Κούτος Medicus memoratur apud *Galenum* tom. IV. edit. Basil. p. 370. et alibi.

r) *Quintum Calabrum* a *Cointo* male diuersum facit Anna T. Fabri ad Dictyos IV. cap. 1. notata eo nomine a *Perizonio* diff. de Dictye sect. 13.

Quintus Catabius typographi vitio dicitur apud Montacutium tom. I. Orig. Eccles. p. 378.

s) Ex hac idem referunt *Rhodomannus* in praef. et *Leonhardus Nicodemus* in additionibus ad Bibl. Neapolitanam Nicolai Toppi p. 215 sqq. ut Vossium, Bailletum et Laur. Crassum de poetis graecis praeteream.

t) *Alterum Homerum* vocat I. Thomas Freigius Epistola Quinto praemissa. *Homero proximum*, Barthius II. 8. *Aduersar. Optimum poetam et solum legi dignum post Homerum*, Dan. Heinsius ad Nonni Dionysiaca.

ones pascentem, (ex quo ipso ne Smyrnaeum quidem certo colligas,) a Musis carmen edoctum fuisse perinde vt Hesiodus, dum puer paterna armenta custodiret, (*Ἄρνας ποιμαίνων Ἑλικῶνος ὑπὸ ζαθέοιο*.) a Musis amatus fuisse traditur a *Luciano* tom. II. p. 310. Idem *Reinesius* in Epistola ad Iohannem Weitsium, et Epist. LXVII. ad Rupertum p. 591. Cointum nostrum eundem esse existimat cum *Corintho* *) *Smyrnaeo* Grammatico *) non adeo antiquo, cuius libellus de dialectis, infra suo loco commemorandus exstat. Sed vtut non indignum poema istud Grammatico esse fatear, tum ob arguementum, tum propter adcuratiorem et γραμματικώτερον in carmine et descriptionibus locorum characterem, quem in illo notarunt viri docti; haec tamen *Reinesii* coniectura, leui nominum similitudine nixa, refellitur ab auctore scholiorum minorum in Homerum ad Iliad. β'. 219. et ab *Eustathio*, tum a *Tzetzza* in Chiliadibus, et ad Hesiodum ac *Lycophronem*, qui non vno in loco eius mentionem facientes, semper Κοῖντον adpellant; ipsorum testimoniis suffragante consensu MStorum codicum et illius, quo *Aldus* vsus est, et alterius in Bibl. Barberina scripti manu *Georgii Hermonymi Typhernatis*, qui primus graecas litteras docuit Lutetiae, et *Reushlini* in his litteris praeceptor fuit; (*Allat.* de *Georgiis* p. 393 sqq.) aliorum item duorum in Bibl. Caesarea, quorum meminit *Nesselius* IV. p. 5. et 52. Neque *Casp. Barthii* suspicio multum habet verisimilitudinis, qui p. 960. b. in *Claudianum* cum Cointo nostro eundem esse putat *Milesum* [P] illum Smyrnaeum, cuius poeticam facultatem laudat *Eunapius* in *Proaeresio* p. 121. Sane per tot secula plures potuerunt esse poetae patria Smyrnaei, neque de aetate Cointi adeo certi quicquam constat, licet ex caractere carminis, lubrico nimis argumento, *Rhodomannus* et post eum alii coniecerunt, propinquum fuisse aetati *Nonni*, *Coluthi*, *Tryphiodori*, et *Musaei*, qui de *Ero* et *Leandro* poemation composuit. *Barthius* vero ipse alibi [II. 10. *Aduersar.*] Cointum putat, sub primis scripsisse Imperatoribus, idque colligit e vaticinio *Calchantis* XIII. 336 sqq. sed quod scriptum potest esse ad imitationem vetustioris poetae. *Fabris*. Reliqua, quae de Cointo scripta sunt a *Fabrizio*, et adhuc de eo, eiusque carmine dici queunt, item quae de *Colutho* ac *Tryphiodoro* memorantur, ea infra loco commodiore repetam atque vberius explanabo. *Harl.*

Coluthus. VII. COLVTHVS e Lycopoli Thebaidis in Aegypto ciuitate, clarus sub Imperatore *Anastasio*, (qui A. Christi DXVIII. obiit,) praeter Καλυδωνικῶν Libros VI. ἐγκώμια versibus heroicis et περσικά, quae vniuersa *Suidae* memorata interciderunt, scripsit Ἑλένης αἰεπαγὴν siue de raptu *Helenae* poema heroicum versibus CCCLXXXIV, repertum a Cardinali *Bessarione* in Calabria vna cum Quinto Smyrnaeo, et Graece primum editum ab *Aldo* in 8. sine temporis notatione, deinde recusum emendatius in Poetis principibus *H. Stephani* Paris. 1566. fol. etc. [P] Reliqua inferius. p. 715.

A a a 3

VIII. Colu-

u) *Corinthum* vocat etiam *Iohannes Faes* in notis ad *Gyraldum* de sepultura veterum p. 692. b. *Fabris*. Hic tantum laudabo doctam commentationem de Quinti Smyrnaei Paralipomenis *Homeri*, qua nouam carminis editionem indicit *Thomas Christen*. *Tychem*, *Gottlingae* 1783. 8. Is p. 11. coniecit, Cointum vixisse sub Imperatoribus, post translata Constantinopolin imperii sedem, florantibus adhuc rebus romanis forte, sub *Iuliano* aut

Anastasio aut *Iustiniano* Imperatoribus, in quae tempora etiam confert aetatem *Coluthi* et *Tryphiodori*. Nonno tamen, *Dionysiacorum* auctori, propiorem, quam *Colutho*, aetatem Quinti esse putat. *Harl.*

v) *Metropolitae Corinthi*, saec. XII. quo quidem tempore ab illo grammatico tale poema vix ac ne vix quidem potuit confici. *Harl.*

Tryphiodorus. VIII. Coluthum in plerisque editionibus, vt graecis *Aldina* et emendatiore *H. Stephani*, tum graecolatini *Mich. Neandri*, qui notas addidit, *Aemilii*que *Porti* et *Iacobi Lescii* comitatur TRYPHIODORVS^{w)} seu Tryphiodori Aegyptii Poema Epicum versuum DCLXXVII. quod inscribitur *Ἰνὸς ἁλώσεως* siue *de Troiae euersione*.

U. Comu. IX. ISAACVS COMNENVS PORPHYROGENETVS, cuius scho-
Porphyroge- lia inedita in Homerum memorauit cap. 3. nr. 15. scripsit praeterea prosa graeca
nius. Idaeus. libellum de praetermissis ab Homero et *χαρακτηρισμάτων* Graecorum Troiano-
 rumque ducum ex Dictye, vt ait, decerpta. Citatur a Salmasio fol. 463. hist. Augustae. Po-
 sterioris partis editionem e MS. Bibl. Amstelodamensis debemus *Iano Rutgero* V. 20. p. 509.
 Variar. lect. Lugd. Bat. 1618. 4. Vtriusque *Leoni Allatio* in excerptis rhetorum antiquorum
 et sophistarum, graece cum versione ipsius vulgatis, Romae 1644. 8. vide quoque *Vossium*
 de historicis graecis p. 516. et *Labbei* Bibl. nouam MSS. p. 134. vbi testatur, manu exaratum
 cod. occurrere in bibliotheca regis Christianissimi. [Hunc codicem quoque memorat *Wet-*
stenius in diss. de scriptis Homeri, p. 158. et est nr. 2682. in bibl. Paris. regia: membrana-
 ceus, XIV. saeculo exeunte scriptus; continet is scholia cuiusdam anonymi et *Porphyrogeniti*,
 eiusdem in eodem codice praemissum est opusculum XXIX. paginis constans de patria, vita
 Homeri, et de dialectis ac figuris, quibus vsus est. In his autem Porphyrogeniti, vt et in
 Anonymi scholiis multa, (vt ait cl. *Villoison*. in Prolegg. Hom. p. XIV. not.) ad Homeri
 interpretationem, maxime ad aestheticam, quam vocant, nonnulla ad grammaticam spectan-
 tia, nihil fere ad criticamprehenditur. *Harl.*] IOHANNIS TZETZAE Ante-Home-
 ricorum et Post-Homericorum mentionem feci cap. 3. nr. 14. Videntur etiam Paralipome-
 non Homeri scriptoribus adiungendi, qui singulis homericis versibus de suo versum intercala-
 runt et subiunxerunt, vt *Pigres* et [*P*] *Timolaus Larissaeus*, de quibus superiori capite, et de
 quo ibidem dicere neglexi, IDAEVS Rhodius, Lissi F. heroicorum carminum scriptor, qui
Suida teste, *παρεμβάλων εἶχον εἶχῳ ἐδίπλωσε τὴν ποιήσιν Ὀμήρου [καὶ ἄλλα ῥόδια εἰς ἔπη*
γ'. v. Eudoc. p. 247.] E recentioribus nemo amoenius disertiusque in paralipomenis Ho-
 meri scribendis versatus est *Archi* Episcopo Cameracensi *Francisco Salignaco Fenelonio*, cuius
Telemachus siue continuatio libri quarti Odyssae gallica prosa scripta et pulcherrimis monitis
 ethicis ac politicis Principi potissimum obseruandis referta simulac, (auctore, vt ferunt, inscio,)
 adspexit lucem, Paris. 1699. 12. (v. *Lettres de Mfr. le Bayle*, p. 682.) tanto omnium adplausu
 excepta, tam auide ab omnibus lecta est, vt intra breue tempus non modo plus vices recusa
 fuerit; sed et sua eum lingua exflare iusserint Hispani, Itali, Angli, Belgae, Germani, solis
 Gallis quibusdam iniquiorem de tanti ciuis sui ingenio sententiam ferentibus; sed in qua plus
 malignitatis atque inuidiae, quam candidi iudicii facile agnoscas. [conf. ephemerid. Lipf. lit-
 terar. 1715. p. 35 sqq.]

X. Ante-

^{w)} Coluthi aequalem plerique coniiciunt e car-
 minis similitudine. Sed Gyrardus longe antiquio-
 rem existimasse videtur: commemorat enim inter
 poetas, qui sub Ptolemaeis vixerunt, tom. II.
 Opp. p. 166. Antiquissimus, quod sciam, qui

mentionem *Tryphiodori* fecit, est *Hesychius* Illu-
 stris, vbi de Nestore Lycio. Post *Hesychium*,
 (qui sub Anastasio Imp. claruit,) *Suidas*, *Tzetzes*
 ad Lycophronem et Chil. IV. 997. *Eustathius* ad
 Odyss. 5. p. 324. etc.

De vituperatoribus Homeri.

X. Antequam de Homero dicere desino, cuius commentatoribus merito suo adiungendum doctum et laboriosum scriptum doctiss. Medici Leidenfis, *Caroli Drelincurtii* Homericus Achilles, Lugd. Bat. 1693. et 1694. 4. commemoranda etiam nonnulla de eius *Zoilis* ac detractoribus sunt. Equidem haud negandum videtur, multos in eius laude et admiratione modum excessisse *), atque dum omnia, pugnantia etiam ex Homero exsculpere voluerunt, iustam dedisse ansam *Senecae* Epist. LXXXVIII. scribenti: *adparet nihil horum esse in illo, cui omnia insunt*. Itaque pedibus eo in sententiam *Antonii Van Dalei*, acutissimi Medici et Philologi Harleimensis, qui in libro de oraculis p. 84. editionis secundae et libro de *Aristea* cap. 26. p. 200 sqq. ostendit, se non magnam admodum *hebraicarum* rerum vel linguae notitiam Homero tribuere, etsi de illius adlusionibus ad phrasas et ritus hebraicos multa disputantur a viris eruditissimis, ut a *Iacobo Cappello*, a *Merico Casaubono*, *Zacharia Bogano* [v. supra ad lib. II. cap. VI. §. 2.], ut *Dau. Heinsum*, *Croesium* aliisque praeteream. Quemadmodum vero parum hoc detrahit Homeri graeci poetae laudibus; ita sibi potius, quam eius famae nocuerunt iniqui et inepti censores, οἱ τὸς ἀκεφάλους καὶ μετέρους Ὅμηρος εἰχὼς ἐκλέγοντες, τὰ δὲ πολλὰ καὶ μεγάλα τῶν πεποιημένων ὑπερεῦ παροτρύντες, de quibus *Plutarchus* in consolatione ad uxorem p. 644. praecipue quum *Homerus* confidentia ingenii sui adeo non curauerit grammaticas minutias *), ut primum etiam *Iliadis* versum ἄμετρον posuerit, notante *Plutarcho*, de profectu in virtute p. 80. Sed vitio humani ingenii factum esse videtur, ut nimias Homeri laudes ferre quidam non valentes, in vituperatione eiusdem et ipsi nimii essent, et ex reprehensione eius, quem [P] omnes admirarentur, *Zoilus*. captarent laudem defaecationis iudicii. Talis fuisse videtur *ZOILVS* qui in scholiis minoribus ad *Iliad.* ε. 4. et ab *Eustathio* p. 387. *Ephefius* adpellatur, sed ab *Heracito* in allegoriis homericis p. 427. et *Plutarcho* Sympos. V. 4. *Aeliano* XI. 10. Var. et *Suida* *) variis in locis [nec non ab *Eudocia* p. 203.] *Amphipolites*. *Vitruvius* etiam praefat. ad *Librum* VII. a Macedonia venisse Alexandriam dicitur, et *Plinio* indice *Libri* XII. et XIII. *Zoilus* Macedo: atqui Macedoniae oppidum *Amphipolis*. Idem *Heracitus* eodem loco *Thracium mancipium* adpellat: quodque plures adlatrasset et reprehendisset, dictus fuit teste *Aeliano* Κύων ἑμπορικὸς, *Canis rhetoricus*. [Locus classicus est in schol. *Marcianis* ad *Iliad* κ' 274. p. 254. e cod. B. ubi *Porphyrus*, Ζωΐλος, αἰτ, ὁ κληθεὶς Ὁμηρομάξιζ, γένει μὲν ἦν Ἀμφιπολίτης, τῷ δὲ Ἰσοκράτικῷ διδάσκαλος, ὃς ἔγραψε τὰ κατ' Ὁμήρου, γυμνασίας ἕνεκα, εἰωδῶτων καὶ τῶν ἑποτρῶν ἐν τοῖς ποιηταῖς γυμνάζεσθαι· ἔτος ἄλλα τε πολλὰ τῷ Ὁμήρῳ κατηγορεῖ καὶ τὰ περὶ τῷ ἔρωδι etc. ibi plurimum veterum grammaticorum opiniones atque expositiones adferuntur.

Ibidem

x) His merito adnumeres *Io. Tzetzen* Chil. XIII. v. 670. qui non dubitat, adpellare τὸν ὑπὲρ πάντας ἅπαντα τὸν Ὁμηρον τὸν μέγαν.

y) Nec potuit curare, quippe quum nondum essent praecepta grammaticae metricae fixa; sed consuetudinem loquendi vulgarem, et aurium iudicii aciem ac subtilitatem, tamquam unicam regulam, at prudenter dextreque, sequutus est. *Harl.*

z) Vide *Suidam* in Ἀναξίμαντι, Δημοσθένει et Ζωΐλῳ. Apud *Plutarchum* quoque in *Demosthe-*

nis vita memorantem τῷ Ζήδῃ τῷ Ἀμφιπολίτῃ λόγῳ, legendum Ζωΐλῳ τῷ Ἀμφιπολίτῃ, ut ex *Dionysio Halic.* libro de *Demosthenis* gravitate et *Suida* monuerunt *Reinesius* p. 328. Var. et *Ionsius* p. 42. et de eius aetate p. 126. Confer etiam, quae de *Zoilo* notavit *Vossius* lib. I. de *Histor. graecis* cap. 15. et *Boilaetus* (Mr. Boileau Despreaux) reflex. V. sur *Longin. Fabric.* [de duobus *Zoilis* v. *Lami Delizie* etc. p. 188. n. et num duo *Zoili*, *Homeri* censores fuerint, inquit *Hardion* in *Mem. de l'Ac. des I. et B. L.* vol. VIII. p. 178 sqq. etc.]

Ibidem ad α. 129. dicitur Ζωίλος ὁ Ἀμφιπολίτης, καὶ Χρύσιππος ὁ Στωϊκὸς σολοικίζεν οἰονταὶ τὸν ποιητὴν. Ad ε. 20. et alibi simpliciter vocatur Ζωίλος et refutatur. Quando vero in iisdem scholiis ad ε. 20. vocatur *Ephesius*, id bene potest conciliari, nec falsum esse videtur cl. *Villoisonio* in Prolegom. homer. p. 30. quia Zoilus natus quidem Ephesi fuit; sed γένες Amphipolites. *Harl.*] Aetas illius eo vsque certa est, quod viuendo superauit Philippum Macedoniae regem: ad huius enim mortem historiam suam perduxisse traditur. [v. Eudoc. l. m.] Quum vero Demosthenes ex orationibus eius profecisse dicatur, et discipulus fuerit *Zoilus* Polycratis Atheniensis, qui Socratis aequalis fuit, aut ad summam senectutem peruenisse eum est necesse, (Tanaquillo Fabro enim in notis ad Longinum, Zoilum rhetorem, qui contra Platonem scripsit, a Zoilo, Homeromastige distinguenti, contra veterum sententiam adsentiri nolim,) aut errasse Vitruuium architecturae certe, quam historiae et chronologiae peritiorem, qui illum sub Ptolemaeo Philadelpho post Aristophanem grammaticum Alexandriam venisse scribit. Sed locus eius insignis non est praetermittendus. *In sequentibus annis a Macedonia Zoilus, qui adoptauit cognomen, ut HOMEROMASTIX vocitaretur, Alexandriam venit suaeque scripta contra Iliadem et Odysseam comparata regi recitauit. Ptolemaeus vero quum animaduertisset, postarum parentem philologiaeque omnis ducem absentem vexari, et cuius a cunctis gentibus scripta suspicerentur, ab eo vituperari, indignatus, nullum ei dedit responsum. Zoilus autem quum diutius fuisset in regno inopia pressus, submitit ad regem postulans, ut aliquid sibi tribueretur. Rex vero respondisse dicitur, Homerum, qui annos mille deceisset, aetuo perpetuo multa millia hominum pascere. Item debere, qui meliori ingenio se profiteretur, non modo se unum, sed etiam plures alere posse. Et ad summam mors eius^{aa}, ut parricidii damnati, varie memoratur. [P] Alii eum scripserunt a Philadelpho esse in crucem fixum, nonnulli in eum lapides esse coniectos, alii Smyrnae viuum in pyram coniectum.* Diuersum ab his genus mortis Zoili commemorat Suidas, ait enim, in Olympia, de Scironiis saxis esse deturbatum: ἐπεκλήθη Ὀμηρομάστιξ, ὅτι ἐπέσκαπτεν Ὀμηρον, διὸ αὐτὸν διώξαντες οἱ ἐν τῇ Ὀλυμπίᾳ κατὰ τῶν Σκιρωνίδων πετρῶν ὤδησαν. Ab eodem Suida discimus, nouem libros a Zoilo compositos aduersus Homeri poesin, (ταὺς καὶ Ὀμήρεσ συντάξεις vocat Dionysius Halicarnass. in Isaco p. iii.) et praeterea Homeri vituperationem. *Ῥητὼρ δὲ ἦν καὶ φιλόσοφος, ἔγραψε μέντοι τινὰ καὶ γραμματικὰ καὶ κατὰ τῆς Ὀμήρεως ποιήσεως λόγους ἐννέα, Ἰσορίαν ἀπὸ Θεογονίας ἕως τῆς Φιλίππου τελευτῆς βιβλία τρία. Περὶ Ἀμφιπόλεως καὶ κατὰ Ἰσοκράτους Ῥήτορος καὶ ἄλλα πλεῖστα ἐν οἷς καὶ ψόγον Ὀμήρεω.* Qualia fuerint, quae reprehendit in Homero Zoilus, vide, si placet, apud Longinum p. 70: edit. Iac. Tollii, *Heraclitum*, qui

aa) Tam diuersae de morte Zoili narrationes docent, parum certam esse vniuersam illam traditionem, et forte deberi illis, qui tam malo mortis genere hominem dignum esse temere et parum humane opinabantur, ex iniqua admiratione Homeri, vel sui ipsorum potius nimia aestimatione, in quos Homeri contemptum redundare existimabant. Quis iam miretur, religionem tantumdem mali suadere potuisse mortalibus, vt, quos tamquam haereticos detestabantur, de illis foedas mortes, vel, si essent, libenter commemorarent, vel, si non essent, fingere. Zoili enim exemplo videmus, vnius

poetae causa, quem ipsi omnibus encomiis efferebant, ille vero aspernabatur, truculentissimo supplicio dignum habitum fuisse, Vitruuii etiam iudicio, qui post verba, a me iam adducta, subiungit: *Vtrum ei acciderit, merenti digna constitit poena. Non enim aliter videtur promereri, qui citat eos, quorum responsum, quid senserint scribentes, non potest coram indicari.* [v. *Olearii* praef. ad Philostrati Heroica, vbi multus est de Zoilo, Heraclito, Xenophane et reliquis antiquioribus Homeri vituperatoribus.]

qui vulgo Heraclides, loco laudato, *Plutarchum* V. 4. sympos. tum scholia minora [et *Mar-
ciana*] ad *Iliad.* l. 4. et 20. *Eustathium* ad *Iliad.* l. pag. 512. ω. p. 1510. *Odysseae* l. pag. 335.
Non absurde quaedam notasse et in principe poetarum carpsisse certissimum est; quod tamen
tot libros reprehensione impleuit poematum multis nominibus suauissimorum et pulcherrimorum,
in ipsum praeterea Homerum, candidissimum omnium laudatorem, singulari oratione
inuectus, nescio, quam arguit animi vel vanitatem vel loliginem ^{bb)}, praecipue si verum
est, quod legas apud *Aelianum* XI. 10. Var. *Lucian.* pro imaginib. p. 22. et *Galenum* *Method.*
Therapeut. lib. I. cap. 3. tom. IV. Opp. p. 37. Homeri iconem a Zoilo flagris ^{cc)} caesam
ἀλλ' ἔγωγε καὶ Ζοῖλος ἔνδοξος τὴν Ὅμηρον μασιζεν εἰκόνα. Ibidem addit, Zoilum non
magnum fieri, nisi a φιλολοιδόροις; Dionysius tamen Halicarnassensis *Epist.* ad Pompeium
p. 127. eum refert inter eos, qui Platonem, (nam aduersus hunc quoque et aduersus *Isocra-*
tem scripsit,) reprehenderint ἡ διὰ φθόρον ἢ διὰ φιλαπεχθημοσύνην κωμωδῶντες, ἀλλὰ τὴν
ἀλήθειαν ἐξετάζοντες. Ab hoc viro obrectatores quicunque vocantur non imodo *Zoili*, vt
apud Martialem et alios, sed etiam *Homeromastiges* ^{dd)}, vt Plinio in praef. historiae: vt ob
id caueam istos *Homeromastigas*. Homero ipsi tamen Zoilus debuit, vt posteris innotesceret,
iudice *Onidio* remedi. amor. vers. 365. ita enim intelligendus ille locus:

*Ingenium magni detrebat liuor Homeri,
Quisquis es, ex illo, Zoile, nomen habes.*

Primus pro Homero contra Zoilum scripsit Arati poetae frater *Athenodorus*, vt legitur in
ita Arati graecis in illum scholiis praemissa. Definitionem schematis seu figurae hanc e Zoilo
profert *Philammon* Rhetor p. 98. edit. Laurentii Normanni τὸ μακάριον σχῆμά ἐστιν ἕτε-
ρον μὲν προσποιεῖσθαι, ἕτερον δὲ λέγειν. [P] Reprehendit *Quintilianus* IX. 1. Verum id
ipsum anguste Zoilus terminauit, qui id solum putauerit schema, quo aliud simulatur dici,
quam dicitur. Zoilus Rhetor ὁ τὸν Ὅμηρον ψέγων, ὡς μυθογράφον, laudatur ἐν τῷ *Tev-*
δίων ἐγκωμίῳ apud *Strabonem* VI. p. 271. Plures autem fuere Zoili praeter Amphipolitam
nostrum. 1) *Zoilus*, Patruus Pythagorae. *Laert.* VIII. 2. 2) *Zoilus*, Lampfacenus *Themi-*
stonis Epicureae filius, *Clemens* Alex. *Strom.* IV. p. 522. 3) *Zoilus*, Cedraensis (ὁ Κεδρα-
σεύς) *Erymolog.* M. in αἰῶς. Forte Grammaticus ille hoc nomine, qui ab *Athenaeo* inter
Dipnosophistas collocutores introducit. 4) *Zoilus* Pergaeus, quem de *Diogene* Cynico
quaedam commemorantem laudat *Laertius* VI. 37. 5) *Zoilus*, Sacerdos Boeotius *Plutarchi*
aequalis, qui eius meminit quaeft. *Graec.* XXXVIII. p. 297. 6) *Zoilus*, Cyprius artifex fer-
rarius, de quo idem *Plutarchus* in *Demetrio* p. 898. 7) *Zoilus*, Medicus, cuius antidotum
memorat *Galenus* II. 13. de antidotis, nescio, diuersusne sit a *Zoilo* Ophthalmico ^{ee)}; cuius
meminit idem IV. 7. de medicamentis κατὰ τόπους. 8) *Zoilus*, Treuirensis apud *Ausonium*
in *Epistola* cupidini crucifixo praemissa, ad quem locum *Scriuerius* notauit alios *Zoilos* tres
ex

bb) γυνάστις ἦνα cum id fecisse, *Porphyrius*
l. m. ad *Iliad.* κ'. 274. ait. *Harl.*

cc) Similiter *Theagenis* *Thasii* athletae statuam
ab inimico, sed haud impune, (collapsa enim ipsum
oppressit,) caesam flagris narrat *Dio Chrysost.*
XXXI. p. 339 sq.

Vol. I.

dd) Sic *Largi* *Licinii* olim liber ferebatur, in-
fando, (vt ait *Gellius* XVII. 1.) titulo *Ciceroma-*
stix.

ee) Conf. infra, lib. VI. cap. 9. in *Elencho* me-
dicorum veter. p. 455. vol. XIII. *Harl.*

ex Gruteri Inscriptionibus p. 302. 2. p. 438. 2. p. 900. 9) Alios item tres *Zoilos* Martyres ex Adone et Vsfuado 24. Mai. et 27. Iun. et Martyrolog. Rom. 24. Nou. [*Zoilum* martyrem Prudentius metri causa vocat *Zoëllum*, *περί 58Φ. hymn. IV. 19. Heumann.*] His adde 15) *Zoilum*, Alexandriae Episcopum de quo Nicephorus XVII. 8. et 26. Euagrius tom. IV. 11. ibique Vales. 16) *Zoilum*, qui sub Theodosio iun. Antiochia porticum exstruxit. id. XIV. 46. 17) *Publium Aelium Flavianum Zoilum*, Apollodori Aspendii Philologi fratrem, in veteri inscript. apud Sponium 1. itinerar. p. 107. 18) *Zoilum*, Milesum, in veteri anaglypho apud Bernhardum de Montfaucon. p. 70. Diarii Italici. 19) *Zoilum* Tyrannum Caesareensem, de quo Iosephus XIII. 20. et 20) *L. Nostium Zoilum*, coheredem Ciceronis XIII. 46. Epist. ad familiar. [21) *Zoilum*, Praefectum Praetorio orientis, cuius mentio exstat in actis concilii Chalcedonensis, (quod a. 451. Marciano imperium tenente, celebrabatur,) in tom. III. p. 850. et 1194. Conciliorum Labbei, edit. Venet. tum in leg. vlt. C. Iustin. de Castrensi Peculio milit. et Praefectian. itemque in lege vlt. eiusd. cod. de Apparitor. Praef. Praetorio, atque in Nouellis I. et III. e cod. Ottoboniano editis; vid. *Imperatorum Theodosii iunioris et Valentiniani III. Nouellae leges* — — *ex Ottoboniano MS. cod. edit, commentario illustrat, ex eodemque codice alia profert Antonius Zirardinus*, Rauennas Ictus. Fauentiae, 1766. 8. vbi p. 73 sqq. *Zirardinus* copiose docteq. de hoc *Zoilo* disputat et opinatur, de hoc *Zoilo* intelligendum esse *Euagrium* Hist. eccles. libr. I. cap. 18. *Harl.* 22) Duo *Zoili* apud *Reinesium* Inscript. lib. I. nr. 205. et libr. X. nr. 1. p. 210. et nr. 3. et lib. XX. nr. 416. *Heumann.* et 23) *Zoilus* sub Imperatore L. Aurelio Commodo, in *Iscrizioni antiche delle ville* — *Albani*, edit. a *Marino*, Romae, 1785. 4. pag. 12. nr. XI. *Harl.*] Sed vt ad Homerum et alios eius reprehenses nostra redeat oratio, ei viuenti aemulum et aduersarium fuisse *Sagaram* siue *Syagrum*, defuncto *Xenophanem*, tradit Laertius in Socratis vita, II. 46. *Καὶ Σάγαρις ἐφιλονέκει Ὀμήρω ζῶντι, ἀποθανόντι δὲ Ξενοφάνης ὁ Κολοφώνιος.* De *Syagro* dixi lib. I. cap. XXXIV. nr. 3. *Xenophanem* idem Laertius IX. 18. testatur grauiter perstrinxisse, quae Homerus et Hesiodus scripserant de Diis: *γέγραφε δὲ καὶ ἐν ἔπεσι καὶ ἐλεγείας καὶ ἰάμβους καὶ Ὀμήρου καὶ Ἡσίοδος ἐπισκώπτων αὐτῶν τὰ περὶ Θεῶν εἰρημένα* ff). *Sextus Empiricus* VIII. aduersus Mathematicos. p. 341. *ἔνθεν καὶ Ξενοφάνης διελέγχων τὰς περὶ Ὀμήρου καὶ Ἡσίοδου φησί.*

Πάντα θεοῖς ἀνίστηκαν Ὀμηροὶ δ' Ἡσίοδος τε
 "Ὅσσα παρ' ἀνδράποισιν ὀνάδεια καὶ ψόγος ἔστι,
 Κλέπτειν μοιχέειν τε καὶ ἀλλήλους ἀπατεύειν.

Idem lib. I. p. 57. *Ὀμηροὶ δὲ καὶ Ἡσίοδος κατὰ τὸν Κολοφώνιον Ξενοφάνη ὡς πλεῖστα* (ita videtur legendum pro *ὡς πλεῖστα*) *ἐφ' ἔργων Θεῶν ἀθέμιτα ἔργα, κλέπτειν, μοιχέειν τε καὶ ἀλλήλους ἀπατεύειν.* Eo nomine et penes inferos poenas dare finguntur Homerus et Hesiodus apud Laertium VIII. 21. et Suidam in *Πυθαγόρας*. Ab *Atheniensibus*, (ob eandem, vt suspicor, causam,) multatum Homerum tamquam insanientem quinquaginta drachmis, tradit Heraclides, eodem Laertio teste II. 43. *Heraclitus* vero Philosophus (id. IX. 1.) Homerum adfirmabat dignum, qui ex certaminibus eiiceretur et colaphis caederetur. Adde *Augustin.* IV. 26.

ff) De sensu et lectione huius loci agit *Ignat. Rossi* in *Commentation. Laertian.* p. 175 sqq. nam

Fabric. II. 23. 2. p. 797. aliter explicuit et correxit, vt ibi adnotaturi sumus. *Harl.*

IV. 26. et 30. de C. D. *Plato* ^{gg)} quoque in libris de legibus testatus, se fabulas illas et fictiones indignas Diis improbare, tertio Politias e Republica sua exesse Homerum iubet et aliorum ablegat ^{hh)}, quamquam honoris causa vnguento delibutum lanaque Dei instar, (confer Graevium ad Hesiodi *ἔργα* v. 499.) coronatum, qua de re scripserat olim Aelius Serapion teste Suida. Interim vide, si placet, quae ad Dionis Chrysostomi Diss. LIII. et ad dissertationem VII. Maximi Tyrii *Isaacus Casaubonus* et *Daniel Heinsius*: *Caspar Barthius* ad Zachariam Mitylenaeum p. 300. *Tho. Reinesius* lib. V. var. lect. [P] cap. 6. post Epistolas ad Daumium p. 322 sqq. *G. I. Vosius* de Poetices natura cap. VIII. *Lud. Thomafinus*, in methodo christiana legendi poetas p. 105 sq. *Kühn* ad Ael. V. H. XII. 12. *Olear.* ad Philostr. p. 652. Huc refer et *Sibyllae* illud, quod laudat *Lactantius* lib. I. cap. VI. *Homerum mendacia scripturum*, et quae in eandem sententiam *Lucianus* Gallo tom. II. p. 73. Vsque adeo ut *Ὅμηρος* et *Ἡσιόδης* veteribus quibusdam idem sit, ac mentiri, et *Ὅμηρος* *Aretalogi*, velut notatum *Salmasio* ad Suetonium cap. 74. August. Nec praetereundus *Daphidas* Telmissensis Grammaticus, *Valer. Max.* I. cap. 8. et *Hesychio illustri* memoratus, *Ciceroni* de fato [cap. 3. vbi vid. Turneb. et Dauis.] et *Straboni* XIV. p. 647. [959. edit. Almel.] *Daphitas* ⁱⁱ⁾ Suida teste *γεγραμὸς περὶ Ὅμηρου καὶ τῆς αὐτῆς ποιήσεως, ὅτι ἐψεύσατο*. [adde *Eudoc.* p. 132.] Reprehensus quoque *Homerus* a *Metrodoro* in pluribus scriptis, *Plutarch.* p. 1087. quod non suaviter vivere liceat sec. Epicurum, a *Pammene* Thebano, id. lib. I. *Synpos.* qu. 2. a *Parthenio* Phocaensi, vide Epigramma *Erycii*, quod edidit *Neocorus* ad *Suidam* in *Παρθένιος*, a *Bione* Sophista, de quo *Acron* ad *Horatii* II. 2. Epist. a *Protagora* denique, de quo *Aristoteles*, cap. 19. Poetices. Quibus accedit *Dio Chrysostomus* Oratione XI. de Ilio non capto, quam separatim cum notis et versione sua edidit ad calcem *Quinti Rhodomannus*, confutandam in se suscepit *Georgius Henricus Vossius* Oratione de Ilio capto, quae subiicitur egregiis viri illius eruditi observationibus philologicis, editis Ratisbonae 1679. 8. ut praeteream, quae *Dioni Chrysostomo* opposita sunt a *Godofredo Kirbach* in dissertatione vulgata *Witebergae* 1687. Quamquam *Origenes* quoque I. aduersus *Celsum* p. 32. falsus est, difficillimum esse tueri, quae de bello Iliaco ab Homero tradita sunt. Non repetam in praesenti exprobratam Homero in prosodia vocum licentiam, et illud *Ἄγες Ἄγες* apud *Martialem*, nec repetam permixtas Graecorum et variarum aetatum dialectos, v. *Dion. Chrysost.* p. 157. et 213. ^{kk)} tum quod idem

B b b b 2

saepius

gg) Conf. *Euseb.* XIII. 3. praeparat. et Proclum in *Politiam* p. 368. *Minuc. Felicem* cap. 22. ibique not. p. 224. edit. *Gronou.*

hh) Adde eundem de *Republ.* lib. X. p. 291 sqq. vol. VII. edit. *Bipontin.* *Harl.*

ii) Conf. *Voss.* *Coler.* et *Torrenium* ad *Valer. Max.* I. 8. ext. 8. *Ernesti* clau. *Cicer.* voc. *Daphitas.* *Harl.*

kk) Num *Homerus* vsus sit dialectis variis, nec ne? multum disputari solet in vtramque partem. Dialectos, γλώσσας, h. e. diuersa genera pronuntiandi loquendique, ante *Homerum* in vsu fuisse, patet vel ex ipsa gentium historia, linguarum et terrarum natura atque vel ex ipso poeta *Odyss.*

XIX. 172 sqq. (vid. quae hac de re iam disserui in *Introductione* in *Histor. L. gr. Prolegom.* §. IX. p. XXIV sqq.) At, si eo sensu, quo Grammatici hodie distinguere consuecunt dialectos, intelligimus, alia oritur controuersiae conditio et finitio. Hic vero paucis tantum licet quaestionem explicare. Primum quam diu populus simplici, rudi et vero acrumnoso quasi vitae genere vtitur, nec artiore vinculo et consuetudine inter se coniunctus est; tandiu omnes illius dialecti dignitate, bonitate atque aestimatione pares sunt. Ut primum vero in artiore coit societatem, praecipue quando rebus et abundantia florere incipit, artes atque doctrinae efflorescunt in illo, maioresque is facit progressus in litteris tam manfectoribus quam superioribus;

saepius repetit et in epithetis vsurpandis non pari semper delectu versatur: neque persequar eorum criminationem, qui parum verisimiliter plagium Homero in Sibyllam, Dictyn, Musaeum, Orpheum, aliosque, quos iactant, antiquiores poetas commissum obiecerunt, quae de re dictum passim libro superiore: nec, quod de Homeri poematis abolendis cogitarunt *Caligula* Sueton. cap. 34. et, qui illis Antimachum praeferebat, *Hadrianus*. Dio LXIX. pag. 790. Nec denique, quae in Homero reprehenderunt aut ex antiquis *Lucianus*, aut recentiores, *Iulius Caesar Scaliger* Poetic. V. 2 sq. cui *Allatius* Homerum a calumniis vindicatum opponere voluit, vt scribit pag. 125. ad Eustathii Hellenismum, *Paulus Benius* in collatione Homeri ac Virgilii cum Tasso et Ariosto, [italice scripta, Patau, 1607. 4. et 1612.] *Renatus Rapinus* in comparatione Homeri et Virgilii, *Alexander Tassonus* ^{u)}, *Iacobus Gaddius* ^{mm)}, *David* et *Iohannes Clericus* ⁿⁿ⁾ et in inuidiosa fastidiosaque comparatione veterum ac

verioribus; communis quaedam dialectus pro elegantiore hominum genere in illo formatur, quae posthaec in scriptis eruditorum adhibetur: eamque ob causam vocatur illius populi dialectus. (conf. quae cl. *Adelung* in *Magazin für die deutsche Sprache* I. Jahrgangs, 1. Stück, 1782. nr. 1. de lingua germanica, quae dicitur Hochdeutsch commentatus est.) Tum, vt ad Homerum redeamus, hic vixit eo tempore, quo litterarum et linguae ipsius cultura efflorescere coeperat, nec formae adeo diuersae aut discretae, praesertim in carminibus, erant. Ille igitur non ipse linguae et sermonis rationem reperit; sed vsus est lingua et oratione, quae tum temporis in variis carminum generibus erat, poetica, cuius quaedam reliquiae in oraculis, vaticiniis et aliis versibus aliquot hinc inde seruatae supersunt. Illam antiquam poeticam dicendi rationem, quae multas priscas retinuit formas, postea in dialectis, aut in vocabulis compositis adhuc remanentes, aut conspicuas, ab Homero fuisse emendatam, amplificatam ornatamque, nemo, qui historiam linguarum et ingenii humani nouerit, negabit. At, quatenus omnes dialecti aetate Homeri fuerint et quatenus illis vsus sit poeta, quum illae nobis sint ignotae, eae autem, quae senioribus temporibus discretae sunt et adhibitae, in controuersiam venire non possunt, omnino definiri nequit. Homerus quidem in Ionia educatus et versatus, ionica, quae tum erat, dialecto s. γλῶττα vsus est. At vetus dialectus ionica non erat illa, quae senior, Homero tributa a Grammaticis, qui, quaecumque formae a recentiore dialecto ionica differre videbantur, siue doricarum siue aeolicarum vocabantur, aut ipsi decernere non poterant. Sic, vt vnum adferam exemplum, Scholiastes ad *Aristophanis* Plutum v. 493. τὸ δὲ βαδῖται, αἰτ, καὶ φουζῖται ἢ μένιν Αἰολικά, αἰτ Δωρικά, ἀλλ' ἢ καὶ καὶ

^{Arriani}. De duplici dialecto attica, vetusta et recentiore, docte disputat *Pierse* ad *Moerin* p. 405. in primis in praefatione ad *Moerin* p. XXVI sqq. Homeri aetate permultae formae omnibus, graece loquentibus, erant adhuc communes: postea, dialecto ionica magis magisque exulta, aeolicam ac doricam parum discessisse a pristina primaque forma, valde probabile est. Quo factum est, vt haud pauca haberentur aeolicae aut doricarum dialecti propria, quae antea essent omnibus communia. Diuersarum vero dialectorum vsus apud poetas increbuit ab aetate lyricorum poetarum aeolicorum, qui in choris auribus et plausui multitudinis inseruire debuerunt. Quae quum ita sint, prouti potestas et aetas vocabuli, num dialectus sensu homerico, an recentiorum Grammaticorum, saltem multo post Homeri tempora vsitata sumatur, controuersia, vtrum et quatenus Homerus vti potuerit dialectis, curatius erit constituenda atque componenda. At Grammaticis vberius relinquamus necesse est inquisitionem. *Harl.* Conf. *Fr. Gedike* Ueber Dialekte, besonders die griechischen im Berlin. Magazin der Wissensch. und Künste, Part. I. fasc. 2. (1782.) in primis pag. 13. *Beck*.

^{ll)} *Erythraeus* Pinacothec. I. 486. in *Tassoni* vita: *Narrauit mihi, se quingentas Homeri sententias et amplius in vnum volumen collectas habere, quas editurus esset, stulte ridiculas*; praefationem ad adnotationes *Tassoni* postumas in Vocabularium Academicorum della Crusca Venet. 1698. fol. vbi inter alia memorantur censurae eius in Homerum, Petrarcham et Boccacium. [vid. *Tassoni* *Penfieri* diu. *Carpi*, 1620. 4.]

^{mm)} De Scriptoris non ecclesiasticis tom. I. p. 208.

ⁿⁿ⁾ *Iohannes Clericus* in arte critica tom. I. p. 100. *David Clericus* Oratione quarta, lectu non indigna,

ac recentiorum *Carolus Perraultus*, vir ingeniosissimus a Boilaeo in observationibus ad Longinum confutatus, nedum, quae *Boisrobertus* °), *Ioann. Marefius*, *San-Sorlinus* et similes °). Iam pridem enim tempus est, vt, misso tandem Homero, ad alios Scriptores graecos noster sermo descendat. [P]

B b b b 3

XI. Fuere

indigna, quae est in vituperationem Homeri. Praeclarum tamen eiusdem *Io. Clerici* de Homero iudicium exstat tom. XI. Biblioth. selectae p. 355 sq.

oo) *Baillet*. Iudic. de poetis tom. I. pag. 40 sq. *Huet*. de vita sua p. 312. et 199. Adscribam denique haec *Abulfaragii* pag. 40. *Dicitur Analinias* (al. *Anabias*) *scurra ad Homerum dixisse, distulit me incesse, vt ex conuiciis tuis gloriam captem, cum laude tua non sim dignus: dicenteque illo, numquam id facturum sum, respondisse, adiens ergo principes Graecorum pusillanimitatem illis tuam notam faciam. Cui statim Homerus: Accepimus, petente cane, vt cum leone pugnam iniret in insula Cypro, abnuisse leonem, dedignatum hoc facere. Dixit ergo canis: abiens ego ad leones, ignauiam tuam illis indicabo. Cui Iseo: vt exprobrent mihi leones, quod haud ausus fuero tecum congregari; satius mihi est, quam vt mystaces meas sanguine tuo oblinam.*

pp) De hac controuersia lepide et illepide, nec pari iudicio, prudentia, moderatione aut linguae graecae morumque homerici aeni scientia agitata, iam supra egimus, atque, qui plura de illa, nominaque acriter dimicantium et scripta resciscere cupiat, cum ablegamus ad *Ayreri* historiam illius lit-
tis, *Blackwalli* libro de praestantia auctorum clasticorum subiunctam, ad *Goujet* Bibl. franc. p. 46 sqq. *Blankenburg* ad *Sulzeri* Theoriam artium etc. tom. II. pag. 513 sqq. (vbi quoque multa aliorum scripta varii generis pretiique, quae ad historiam vitae et poeseos homericae pertinent, commemorantur, quae omnia repetere superuacaneum mihi videtur,) *Bitauté* vol. I. versionis gallicae Homeri, Paris. 1780. 8. pag. 53 — 80. etc. Multi inter Gallos aduersarios Homeri, vt *Terrason* in *Dissert. critique sur l'Iliade d'Homér.* Paris. 1715. 8. II. voll. omni verborum strepitu id potissimum probasse videntur, Homerum non fuisse poetam gallicum. Id certum est, Homerum aequè ignorasse mores et delicias gallicae nationis; ac praeclare expressisse recteque sequutum esse mores aeni sui atque heroici. De acri Iliadis homericae censura, quam emisit *Mothaenus*, vid. *Acta Erud. Lips.* 1716. pag. 116. conf. ibidem pag. 179 sq. 182. 187. Num igitur *Ios. Franc. Bourgoïn* in *Diss.* sur le goût

(in *Mem. de littérature et d'histoire rec. par le P. des Moletz*,) iure quodam sensum pulcri abnegarit Homero, quilibet, partium non cupidus, facile iudicabit. De cel. *Adelungii* seuero iudicio, in eius libro de cultura generis humani lato, vid. *Nouam Bibl. Lips.* elegantiorum litterarum vol. 29. part. II. pag. 254 sqq. Equidem ab vtraque parte fuisse peccatum, arbitror. Multi eorum, qui Homerum maxime vituperarunt, et linguae graecae, et historiae heroicae morumque antiquissimorum ignari vel parum scientes fuerunt. Contra nimii poetae admiratores atque defensores vidisse sibi visi sunt et laudarunt venustates, pulcrique virtutes, de quibus vel ipse poeta non cogitaret, nec reputarunt illi, Homerum ab infirmitate humana haud fuisse immunem. Sic non placet exitus Iliados. Epifodum illud de Helena Equum obambulante, *Odyss.* 8. 274 sqq. superat probabilitatem, etiam poeticam, (vid. cel. *Hayne* ad *Virg.* *Aen.* II. 237. *Excurs.* VII. pag. 302.) et aliae maculae inesse videntur, quae tamen ceteris carminis vtiusque praestantissimi virtutibus apud aequos iudices parum laudis detrahent neque auctoritatem ac dignitatem a multis saeculis partam a summisque viris tributam imminuent. Nam, vt *Propertius* III. el. 1. 63. 64. cecinit,

— non ingenio quaesitum nomen ab aeno

Excidet: ingenio flat sine morte decus.

Spicilegii caussa quasdam commentationes et pericula quaedam subiungam. Nouum Lexicon graecum etymologicum et reale, cui pro basi sub-
stratae sunt concordantiae et elucidationes homericae et pindaricae, collegit et digessit *Christian Tobias Damm*, Rector Gymnasii Colonienfis Berolini. Berolini, 1765. 4. *Homerus plus gentis, qu' Annibal.* Berliu. 1763. 8. — *Tobias Eckhardi* Adnotationes philolog. ex Homeri Iliade 2. Quedlinburg. 1733. 4. — Homeri carminis laudes ex fontibus Graecorum Romanorumque deriuatae riuulisque recentiorum diductae, vt instar commentarioli in Homerum esse possint, auctore *Ioach. Pietero*, A. M. scholae B. R. Berolini, 1775. 8. Auctor promittit *Dissertationes Homericas.* — In *Klotzii* Biblioth. germanica, part. I. reperiuntur cogitata

Homeri plu- XI. Fuere et alii Homeri, 1) Phocensis Euphronis F. Hesiodi aequalis, si
rus. fides Tzetzae Chiliad. v. 209. et schol. ad Hesiod. p. 3. et 69. 2) Byzantinus,
 Tragicus, de quo infra lib. II. cap. XIX. 3) Homerus Sellus Grammaticus, de quo Suidas,
 et Barth. ad Statium, tom. I. p. 477. [infra inter Comicos deperditos lib. II. cap. 22. — su-
 pra cap. 2. §. 4. *Homerus* alter Chius, si fides habenda est Archilocho, vid. lib. VI. cap. 9.
 tom. XIII. p. 248.] Vt omittam 4) Omerum Esaui nepotem, a quo Homeritas dictos suspi-
 catur Holstenius ad Stephanum Byz. pag. 235. et 5) Regem quintum Arabiae felicitis (apud Po-
 cockium specim. hist. Arabum p. 57. Hamyar Sabae F.) a quo potius Homeritarum nomen
 repetendum contendit Iobus Ludolfus Comment. ad Hist. Aethiop. p. 231. Pseudo-Archilochi
 vero nugae relatu indignae sunt, qui ex diuersa patria Homero poetae adsignata octo Home-
 ros effinxit, ut mirum sit, ab illo verba sibi dari passum Iacobum a Cruce Bononiensem, qui
 eius testimonio, tamquam fide digno ac certissimo, usus est in adnotatione, pulcherriima ut
 ipse vocat, ad Gellium, quam in face artium recudi curauit *Ianus Gruterus* tom. I. pag. 693
 sq. Recte illa reiiciuntur etiam ab *Allatio* lib. de patria Homeri cap. vlt.

cogitata de ratione versionis Homeri germanicae,
 vna cum fragmentis, tamquam periculis. Idem
 tentauit *Fr. Bernh. Wenck*, Darmstadii, in sin-
 gulari programme. — In Ephemeridibus *Goe-*
kingii et *Bar. de Bibra*, (Journal von und für
 Teutschland,) an. 1784. est disquisitio, num Ho-
 merus verti possit. — In Jugendfrüchten des K. K.
 Theresianum, collect. II. Wien, 1773. 8. sunt cog-
 itata de difficultate Homerum in characteribus
 imitandi. [Ueber Homer, aus einer ungedruckten
 Handschrift des Abt Raynal, Olla Potrida Partic. IV.
 a. 1780. p. 61 sq.] — In *Bergsträsser* Museum der
 neuesten teutschen Uebersetzungen, Francof. ad
 Moen. 1783. 8. part. IV. p. 361. est fragmentum reci-
 tationis in init. libri III. Iliad. atque interpretatio-
 nes germanicae cum primis examinantur. — In
 Litterarischen Denkmalen von verschiedenen Ver-

fassern, Tiguri, 1779. 8. sunt tres eruditae com-
 mentationes huc pertinentes, 1) Homers edle Ein-
 falt, 2) Viel Unrecht, das ihm geschieht, 3)
 Schwierigkeiten, ihn zu verteutschen. — Schrei-
 ben über den Homer an die Freunde der griechi-
 schen Litteratur, von *Seybold*: Inter alia breui-
 ter agit de conditione ciuitatum, morum, religio-
 nis, de abundantia et penuria multarum rerum,
 atque quoad ea omnia valuerint ad poesin home-
 ricam formandam, de poetae lingua, cuius cultura
 permultum debuit ingenio Homeri; de dialectis,
 quae illius aevo non adeo discretae fuissent, et
 aliis rebus notatu dignis: praeter ea arbitrat,ur,
 ante Homerum nullum poetam de bello Troiano
 cecinisse. Sed haecenus: nam vereor, ne obscura
 diligentia cum mihi, tum inprimis lectoribus mo-
 lesta fiat. *Harl.*

CAPVT VIII

DE HESIODI ASCRAEI AETATE, SCRIPTIS EDITIS AC DEPERDITIS,
EORVMQVE QVAE EXSTANT EDITIONIBVS ATQVE INTERPRETIBVS.

I. *De Hesiodi aetate.* II. III. *Certamen cum Homero an genuinum.* IV. *De vita eius scriptores, et observationes quaedam.* V. *Ἔγγρα καὶ ἡμετέρα.* VI. *An ex Orphei et Melampodis descriptae.* VII. *Argumentum.* VIII. *Poema illud admiratus Seleucus Nicator.* IX. *Primi decem versus utrum genuini.* X. *Graeci Scholiastae ἔγραυν Hesiodi.* XI. *Ἀσπίς a multis Hesiodo abiudicata.* XII. *Num fuerit pars ἡμεῶν μεγάλων sive quarti κατὰ λόγους;* XIII. *Graeca in Aspidem scholia.* XIV. *Theogonia Hesiodi et in eam veterum scripta deperdita.* XV. *Alii Theogoniae scriptores, eorumque scopus, et num Theogoniae Hesiodicae quaedam inserta sint e Theogonia Orphei.* XVI. *Scholia edita et inedita in Hesiodi Theogoniam. Et deperditi quidam in alia Hesiodi scripta commentarii.* XVII. *Catalogus scriptorum Hesiodi deperditorum cum variis observationibus.* XVIII. *Non videri scripsisse de herbis, de re medica, nec separatim fabulas. Euthydemii poemata sub Hesiodi nomine vulgata.* XIX. *Editiones Hesiodi graecae.* XX. *Cum scholiis graecis.* XXI. *Graecolatinae et notis illustratae.* XXII. *Metaphrasae Hesiodi latinae et vernaculae.* XXIII. *Hesiodi fragmentum in Fulgentii Mythologia tentatum.* XXIV. *Hesiodus Homeri imitator et Ἐβραῖος.* XXV. *Catalogus Scriptorum a graecis Hesiodi interpretibus allegatorum.* [P]

De aetate Hesiodi.

I. **D**e aetate Hesiodi, patria Cumani ^{a)}, sed ab educatione in Ascra ^{b)} Boeotiae vico Ascraei, dicere quaedam me memini libro superiore cap. XIII. ubi eorum testimonia in medium adtuli, qui Hesiodum non dubitant, Homero ipso facere antiquiorem ^{c)}. Ipse quidem proximae generationi post Troianum bellum testatur se interfuisse v. 172 sq. *Ἔγγρα*. Iam iis placet accedere, qui eum cum Euthymene et Archemacho apud Clemem-

a) De Cuma, Hesiodi patria ^{v.} *Petrus Petitus* de Amazon. lib. II. cap. 33. p. 262 sqq.

b) Hesiodi *Ἔγγρα*. v. 540. Strabo IX. pag. 409. et 413. Quid. IV. 14. 31 sq. e Ponto. [comp. *Tho. Robinson*, diff. de vita, scriptis et aetate Hesiodi, praemissa eius editioni Hes. a cl. Loesnero repetitae, Lipsiae, 1778. p. XXVI sqq. *Harl.*] Alius Hesiodus seruus, cuius meminit Lyfias apud Suidam in *Μεταῖοις*. Alius Hesiodus qui aduersus haereseis scripsit, teste auctore Praedestinati in limine libri I. et haeresei LXXXIII. Effigies Hesiodi nostri exstat tom. II. thesauri Antiquitatt. graecar. Gronouiani tabula XXII. e Fulvio Ursino pag. 23. Epitaphium a Pindaro positum apud Suid. in *Ἡσιόδου γράμματα*. Aliud in Appendice Vaticana prouerbior. IV. 3.

c) Nec ego volo repetere ea, quae ad tom. I. libr. I. cap. 13. adnotavi: nec omnia, quae de Hesiodi aetate, olim iam incerta, (vid. *A. Gellium* N. A. lib. III. cap. 11. ibique interpr. Auctorem Certaminis Hesiodi atque Homeri pag. 477. edit. Loesner.) a variis vario modo et in utramque par-

tem disputata sunt, recoquere. Sic ex iis, quae apud utrumque occurrunt, inter se comparatis iam veteres critici litem secundum alterum utrum dirimere voluerunt. — Secundum cl. *Sturzium*, in praesenti Professore Geranum, ad Hellanici Lesbii fragmenta, ab illo diligenter collecta, doctèque illustrata p. 158 sq. est statuendum, Homerum et Hesiodum fuisse cognatos, h. e. eodem auctore et proauo vsos, et ex locis marmor. Oxon. I. 44 sq. atque *Herodoti* II. 53. inter se collatis, esse manifestum, Homerum Hesiodo fuisse paullo iuniorem, sed eidem tamen aequalem. Alii aliter sentiunt; Quod e. g. Hesiodus in Theog. v. 338. *Ναῶλον* habet, hic vero fluuius ab Homero alio nomine *Aegyptus* adpellatur: Schol. ad locum Hesiodi cum Eustath. ad Odyss. pag. 1510. l. 10. inde concludebat, Hesiodum esse Homero iuniorem. — Tum quod Homeri aetate nudi athletae, sed subligaculo adhuc cincti prodierunt in arenam, idque a temporibus XXXII. Olymp. mutatum fuisse, secundum schol. ad Homerum Iliad. ψ. v. 683. monuerunt viri docti; Hesiodus autem nudos decer-

tantes

Clementem I. Strom. p. 327. Homero supparem; annis tamen aliquanto iuniorem fuisse statuunt.

tantes athletas induxit; inde, vt *Spanhem.* ad Aristoph. Nub. v. 973. obseruat, in ineditis haecenus et Vossianis olim, (de quibus docte disputat *Valckenaer* in singulari dissertatione, subiuncta Vrsini Virgilio cum scriptoribus gr. collato) ad eandem Iliada scholiis, Hesiodus Homero recentior colligitur. — Argumenta autem, quae ad aetatem Hesiodi probabiliter definiendam adhibentur, partim ex historiae antiquioris fide, partim ex rationibus astronomicis ducuntur. Vide *Marshami* Canon. chronicum saec. XV. p. 433 sq. (qui cum *Ephoro*, historiae scriptore, Hesiodum annis aliquot ante Homerum floruisse statuit,) *Henr. Dodwellum* de veteribus Graecorum et Romanorum cyclis diff. III. sect. VII sqq. et *Tho. Robinson* diff. de Hesiodo, illius editioni praemissam. Primus locus est classicus apud *Herodotum* lib. II. cap. 53. qui 'Hesiodon γὰρ, αἶτ, καὶ Ὀμηρον ἡλικίῃν ταρκακισίαι ἐταίρι δούλι μὲν πρεσβυτέραις γυνέσθαι etc. Nam Hesiodus atque Homerus, quos quadringentis et non amplius, annis inter me opinor extitisse, illi fuere, qui graecis theogoniam fecerunt, h. e. scriptis versibus exposuerunt: qua quidem interpretatione fit manifestum, Homerum atque Hesiodum non fuisse primos Theogoniae conditores atque architectos. conf. supra pag. 122. not. h). Ergo secundum Herodotum Homerum atque Hesiodum fuerunt aequales: atque, quoniam Hesiodus priorem occupat locum, forsitan inde conicere licet, illum Homero paullo antiquiorem visum fuisse Herodoto. Hic vero vixit, quo tempore Xerxes copias in Graeciam duxit, annis ante Christum 480. ideoque floruit *Hesiodus*, ex historici illius mente, annis ante Christum fere 900. Contra auctor libelli, qui vulgo tribuitur Herodoto, de vita Homeri, sub finem ponit Homerum, ideoque Hesiodum, ante Xerxis expeditionem annis 622. id est annis ante Christum natum 1042. Scalliger quidem ad *Eusebii* Chron. an. c10 l0 XLVIII. p. 102. ad illam pugnam sedandam corrigit ἐπὶ τῇ ταρκακίᾳ, (nam vulgo legitur ἐξ ακρίσιαι,) ἀπὸ τοῦ δύο, anni quadringenti viginti duo sunt. Enimvero *Wesseling.* ad libelli locum pag. 761. docet, hac emendatione mire turbari temporis rationem. Neque is ad Herodoti locum p. 129. 25. probat *Bouherii* sententiam, quae in Diff. Herodotea cap. XI. p. 124. in isto enarratoris vitae Homericæ calculo nihil immutandum; sed in verbis Herodoti corrigendum censet ἡλικίῃν ἐπικρατῆσαι ἐταίρι — πρεσβυ-

τέρας, septingentis annis mea aetate superiores esse. Addit quidem talia, si de Troia capta sermo esset, quae colore et specie non carere videntur *Wesselingio*. At enim, hoc eodem iam obseruante, constant in lectione Herodotea numeri codd. oranium conspiratione, nec viderunt diuersos hoc loco *Athenagoras* Apol. cap. 14. et *Cyrillus* in Iulian. III. p. 76. qui Herodoti verba citant. Satis igitur foret, in sententia lectioneque vulgata Herodoti, quam in numeris et narratione incerti dubii auctoris de Homeri vita acquiescere. Herodoti supputatio quodam modo confirmatur *Chronici* marmoris Oxoniensis testimonio. Ibi enim p. 166. edit. Oxon. 1676. fol. secundum versionem et mentem, atque expositionem Thomae Lydiati, Ep. 29. legitur: „A quo Hesiodus poeta claruit, anni DCLXXX. regnante Athenis Megacle.“ Ep. 30. A quo Homerus poeta claruit, anni DCXLIII. regnante Athenis Diogneto. Ita igitur, (quod quidem multi alii e veteribus adfirmarunt,) Hesiodus Homero fuisset aetate superior. In redintegratis tamen adnotat. p. 40 sq. in lin. marmoris 44. supplentur anni in Hesiodo DCLXXII. ita vt annus, quo Ascræus claruisse dicitur, incidat in A. M. C. 3069. ante C. N. 964. Period. 6. 109 annus vero Homeri in A. M. C. 3098. ante Evangel. 936. Periodi 6. 138. et auctor iis videtur accedere, qui, quod equidem malim credere, Homerum et Hesiodum iisdem fere temporibus aetatem egisse censent. Propius accedit *Tho. Robinson* diff. de Hesiodo p. LXXI. edit. Loesner. qui cum marmore Arundeliano ponit, Hesiodum floruisse anno ante C. N. 944. seu potius anno 942. quia idem sit annus ratione bissextilis ac 870. — Quod ad rationes, e quibus aetas Hesiodica effici posse putatur, astronomicas adinet, eae ex Hesiodi ipsius versibus ducuntur. Ille nimirum initium veris in eo ponit tempore, vbi arcturus vespere bruitur: atqui LX. dies post brumam, *Epp.* v. 564 sq. Ex quibus verbis aetatem nostri poetae, calculi astronomici ope, intra septuaginta plus minus annos posse constitui, *Scaliger* Animadu. ad Euseb. nr. 1255. p. 72. Amstel. 1658. et *Vossius* de graecis poetis cap. II. sect. vlt. sunt arbitrati. At, quod astronomi effecerunt, patet, inanem esse operam eorum, qui aetatem Hesiodi ex eo sunt probaturi. Vt Homerus, ita quoque Hesiodus populari modo de adparente, non de vero ortu et occasu siderum cecinerunt. conf. *Scaligeri* Praef. ad Manil. edit. 2. an. 1600. Virum doctum

tuunt⁴). Varro quidem apud *Gellium* lib. III. cap. 11. non dubium esse ait, quàm aliquo tempore eodem vixerint, idque ex epigrammate [de quo vide *Dodwell.* de cyclis Graecorum diff. III. sect. XVI.] ostendi, quod in tripode scriptum est, qui in monte Helicone ab Hesiodo positus

doctum in *Observatt. miscell. anglie editis tom. II. 17. 18.* Londini 1732. 8. p. 164 sqq. et in latinum sermonem conuersis, Amstel. 1733. vol. III. tom. III p. 353 sqq. qui Neutoni de aetate Hesiodi computationem a Bedfordo in *Animadu.* ad Neuton: iam refutatam, multis reiicit, et *I. Frid. Pfaff,* commentation. de ortibus et occasibus siderum apud auctores classicos commemoratis, Gottingae 1786. p. 27 sqq. adde *D. Costard* in *Philosophical Transactions* vol. 48. part. II. nr. 59. qui quidem multis contendit, ut probet, methodum illam esse incertam: neque tamen dubitat, et calculi et historiarum rationum robore firmatus, demonstrare, Hesiodum 580. A. C. N. annis floruisse; *History of Astronomy* 1767. London. p. 86. ut aliorum mathematicorum rationes atque opiniones omittam. Iam antea multum studii operaeque posuerat *Th. Robinson* l. m. p. LIX. in examinandis rationibus pro aetate Hesiodica astronomicis. Is, rationibus cum Riccioli, tum inprimis Neutoni, qui Hesiodum quidem 870. annis ante Christum collocat, sed inter illius aeuum et Troiana tempora vix ultra triginta annos intercessisse contendit, (*Chronolog.* p. 29. 32.) vberius discussis, *Quaerimus*, quae poeta docuit *Epy.* 564. 385 de Vergiliis, et v. 609. explicans, tandem concludit, ex illis nihil, quod aetati eius apud Marmor Arundelianum traditae repugnet; posse inferri, sed omnia ita optime convenire, ut mirari liceat, unde haec ei cognita fuissent. Denique, ut ostendat, Homerum atque Hesiodum vel iisdem vixisse temporibus, vel Hesiodum perpaucis annis praecessisse, argumenta, quae pro Homero antiquiore adferuntur, curatius expendit et reiicit. Argumenta autem sumi solent, 1) ex diuerso stili charactere, ad quod refellendum vititur Fabricii nostri iudicio verbisque, supra p. 96. prolatis: 2) a vocabulis quibusdam ab Hesiodo usurpatis, quae saeculo Homérico vel in usu nondum fuisse, vel diuersam ab ista, quam in Hesiodo obtinent, tunc temporis significationem habuisse existimantur: in qua haeresi fuit *Dan. Heinsius* ad *Epy.* 229. 3) a diuersa quantitate nonnullarum syllabarum, quod praecipue *Clarkius* ad *Homeri* II. *β.* 43. arguet: 4) ab eo denique, quod eidem genti populoque diuersos ritus et mores Homerus atque Hesiodus adtribuant. At his ita re-

spondet *Robinson*, ut doceat, nihil ex iis fluere, quo fiat certum, Homerum Hesiodo fuisse aetate superiorem. At enim ne extra oleas nimis extravagari videamur, lectores ad illam dissertationem ablegamus, et iam supra p. 95 sqq. quaedam adtulimus. — Atque, re non omnino certa explorataque, saltem multis dubia, quorundam doctorum hominum rationes opinionesque in medium proferre iuvat. *Edw. Simson*, Eusebium sequutus, Hesiodi aetatem assignat A. M. 3199. A. C. N. 804. *Cel. Saxius* aetatem Hesiodi adserit A. O. C. circ. 3090. et A. C. N. 909. Parum discedit *Hamberger* in kurzen Nachrichten von den vornehmsten Schriftstellern tom. I. pag. 31. n. A. M. 3084. ante C. N. 900. *Lami* in *Delle Delizie dei Dotti et degli Eruditi*, art. I. de Hesiodo, nr. 1. aetatem illius confert in an. ante C. 944. A. Mundi, 3059. ubi editer de aetate et de vita Hesiodi in notis copiosius egit. — *Iakson* in *Chronolog. Alterthümern*, p. 508 sqq. ex interpret. *Windhemii*, variis veterum narrationibus sententiisque de aetate Hesiodi atque Homeri recensitis et rationibus in Marmore Arundel. ita subductis, ut secundum illud Hesiodus vixerit ante A. C. 936, Homerus autem ante Chr. n. 907, ex omnium testimoniis concludit, Homerum quidem aetate antiquiorem, at tamen Hesiodo aequalem fuisse, et vtrumque floruisse a. circ. ante C. n. 910 — 920, aut aliquot annis ante. Marmor illud illamque fere *Iaksonianam* computationem sequuntur *Comes Carli* in epistola ad *March.* Grauiusum data, italicacque *Theogoniae* versioni praefixa, et *Bernard. Zamagna* in praef. ad *Theogoniam*, cum reliquis Hesiodi carminibus editam. Mire igitur diuersa omni tempore et veterum et recentiorum de aetate Hesiodi fuerunt iudicia: ut iam *Lucian.* in *Demosth. Encomio* cap. 9. tom. III. p. 497. ed. *Reitzii*, *Pausanias* Boeot. siue lib. IX. cap. 30. p. 768. animaduertunt. Adde *Carena* d'età d'Omero e d'Hesiodo, in *Additamentis* ad: *Vicende della letteratura*, di Carlo Denina, Luca 1763. — Effigies Hesiodi est in *Vrsini* Imaginibus Illustrum nr. 68. et in *Gronou.* Thesauro Antiqq. graec. II. 22. ubi v. *Gronou.* *Harl.*

d) Conf. *Du Port* ad *Theophrasti* charact. cap. VI. p. 329. *Heumann.*

situs traditur lib. III. Antholog. p. 389. et apud *Dionem Chrysostomum* orat. 2. de regno, statim sub initium p. 20. edit. Morelli, et in certamine Homeri atque Hesiodi p. 327.

Ἡσίοδος Μίσσας Ἐλικανίδας τίνει ἀνέστηκε
 Τῶν νικῶντων ἐν Χαλκίδι θῶν Ὀμηρον.

Sed ab admiratoribus Hesiodi hoc confictum esse contendit *Salmasius* p. 869. *) ad Solin. perinde ut alterum, quod refertur ab Eustathio ad Iliad. α, p. 5. et Scholiaste Pindari ad Nemo-nic. Od. 2. f)

Ἐν Δήλῳ τότε πρῶτον ἔγω καὶ Ὀμηρος αἰοῖδα
 Μέλπομεν ἐν νεοῖς ὕμνοις βῆσαντες αἰοιδῆν.

Georgius Syncellus p. 173. Ἡσίοδος ἐγνωρίζετο, ὃν Ἐφορος ἀνεψιὸν καὶ σύγχρονον Ὀμήρου φησὶν. Ita legendum, male enim editum ὁμῶς φησὶν. quod peius etiam vertit Goarus: quem *Ephorus nepotem et sibi coaetuum celebrat*. Idem Syncellus p. 176. temporibus Davidis regis: ἐπ' αὐτῷ ὁ μέγας ποιητὴς Ὀμηρος παρ' Ἑλλήσιν καὶ Ἡσίοδος. [Et gloria et aetate proximus fuisse Homero dicitur a Plutarcho in Consol. ad Apollon. vol. X. p. 400. ed. Reiske. *Harl.*]

Certamen cum Homero num genuinum? II. Idem iudicium viri eruditi ferunt de libello inscripto αἰγῶν Ὀμήρου καὶ Ἡσίοδος, quem graece primus edidit H. Stephanus an. 1573. 8. (una cum Matro-nis et aliorum parodiis homericis et reliquiis Pepli Aristotelis siue epitaphiis he-roum,) et Dan. Heinsius itidem graece tantum Hesiodo suo Lugd. Bat. 1603. 4. subiecit. [Id certamen praemisit quoque *Ios. Barnes* vol. I. edit. Homeri, p. XX sqq. graece, cum prae-lo-quo, (in quo rem ipsam longe antiquiorem esse, et breuia illius momenta diu ante hinc inde sparsa et conseruata, tum vero tandem collecta putat,) atque adnotationibus, recuf. graece et latine, in edit. Th. Robinson. et Loesneri p. 469 sqq. *Harl.*] Hoc certamen Hesiodus cum Homero iniisse dicitur ad exsequias Amphidamantis in Chalcide, coram Panide rege, defun-cti fratre, qui tripodem victoriae praemium, adeoque et primas non Homero, sed Hesiodo tribuit. Mentio huius rei apud Plutarchum lib. V. Symposiaca quaeft. 2. et in conuiuio se-ptem sapientum p. [P] 153 sqq. apud Philostratum in Heroicis p. 227. edit. Olear. Libanium in Socratis Apologia tom. I. Opp. p. 653. Themistium Orat. XXX. p. 349. Praeterea apud Ioh. Tzetzam prolegomenis ad Hesiodum. Vide et *Iani Rutgersii* Varias lectiones p. 423. *Heinsii* introductionem ad Hesiodum p. 42 sqq. et Apostolium XV. 88. *Erasmus* in Adagio Πάνιδος siue ut rectius scribitur, Πανίδου (pro Πανοίδου) ψῆφος. Sane victoriae et tripodis Musis dedicati meminit ipse Hesiodus in *Egyois* v. 655 sqq. e) Sed Homerum a se victum non

e) S. p. 610. D. edit. Ultraieft. vbi a p. 608. multus est de aetate Hesiodi, quo Homerum longe antiquiorem esse putat. *Harl.*

f) Vniuersam contentionis historiam a praeis grammaticis esse confictam, et vtrumque epigram-ma splendidum fuisse mendacium hominis cuiusdam ingeniosi, censet *Th. Robinson*, atque eorum ori-ginem et historiam explicare sustinet loco mem. p. XXXIV sqq. Adde *Lamii* Delicias, (italice scriptas),

nr. I. p. 47 sqq. vbi quoque statuae et epigramma-ta in Hesiodi honorem condita memorantur. *Harl.*

g) At enim Guetus versus 648 — 663. suppo-sitios habet. Id iudicium, quod quidem Heumann. in Actis Philos. part. X. p. 509. non omnino pro-bat, si verum est, nihil praesidii in illis versibus re-peries. Saltem hos versus a Grammaticis fuisse interpolatos, ex eo colligitur, quod Proclus monet, in v. 657. quosdam scribere ὕμνῳ νικῶντων ἐν χαλκί-δι θῶν

non memorat, de quo ambigit etiam Eustathius prolegom. ad Iliad. εἰ δὲ καὶ ἦρσαν Ὅμηρος Ἡσιόδῳ τῶν Ἀσκραίων καὶ ἠττηθῆναι, ὅπερ ὄντος τοῖς Ὀμηρίδαις καὶ λέγειν, ζητητέον ἐν τοῖς εἰς τὸ το γράψασιν, ἐν οἷς ἔκκενται καὶ τὰ ῥητὰ τῆς ἐρίδος. Homerum in campis Elysiis victum ab Hesiodo licet longe inferiore, fingit Lucianus 2. de vera Hist. tom. I. p. 677. Adde M. Wolfg. Hannibalis Langii diff. histor. philol. de certaminibus poetarum atque oratorum, §. 22. Altdorf. 1730. De aliis huiusmodi certaminibus poetarum Ionsius lib. I. cap. 16.

Certamen III. Quamquam vero certamen istud, quale hodie fertur, et post Adriani Imperatoris tempora, cuius nominetenus meminit, scriptum constat, totum confictum fortassis est, non minus, quam σύγκρισις Philistionis atque Menandri, edita a praestantissimis viris Rigaltio ac Rutgerfio; rem ipsam tamen contra tot tamque antiquos testes in dubium vocare non ausim. Neque id facere audet Dodwellus, qui diff. 3. de cyclis Graecorum erudite de Homeri et Hesiodi aetate agit. [Homerum Hesiodo, non quidem saeculo, sed tamen aetate, fuisse maiorem, verisimillimum esse iudicat probatque sect. XVII. et sect. XVIII.] atque certamen illud circa annum primum Olympiadis vndetrigesimae^{b)} certatum esse concludit. Vicerit itaque Homerum aetate prouectum, (neque enim Tzetzae de iuniore, nescio quo, Homero coniectura probanda videtur:) Vicerit, inquam, Homerum illum celebratissimum Hesiodus florens adhuc annis, ut Aeschylus senex victus est a iuvene Sophocle. [Dissentit a Fabricio Drefig. in comment. de Rhapsodis, Lips. §. V. p. 18. causam hanc potius adferens, quia Panidi placuerit, deteriori palmam decernere. Idem §. V. de hoc certamine et aetate Hesiodi agit. Auctor tamen certaminis Homeri et Hesiodi p. 489 sqq. edit. Loesneri narrat, causam, cur Hesiodus sit coronatus, hanc adlatam fuisse a rege, quod aequum sit, ut ille, qui ad agriculturam et pacem adhortetur, victoriam reportet; non ille, qui bella et caedes narret. Hoc iudicium comparari potest cum eo, quod Cleomenes, Anaxandridae filius, apud Plutarch. in Laconic. Apophthegm. p. 223. f. p. 833. vol. VI. edit.

C c c 2

Reiskii,

δι δὲ αὖν Ὅμηρον: quos quidem non audiendos esse, recte iudicat Graevius in Lektion. Hesiod. cap. XIV. ad illum versum. Quod vero addit, decifum iam esse, Hesiodum minorem esse Homero *centum quasi annis*, nec potuisse cum eo de palma certare, id iusto confidentius pronuntiatum esse arbitror. Nec Guieti nec Graevii sententiam probat, et omnem historiam vberius explicat Martini in Prolog. scholastica de Graecorum certaminibus poeticis. Ratisbon. 1769. Harl.

^{b)} Plerique omnes veterum ac recentiorum longe antiquiorem faciunt tum Hesiodum tum praecipue Homerum. Sed si verum est, Thaletem, qui natus est Olymp. XXXV. 1. fuisse inuentorem aequinoctii, τροπῶν Solis, et aliarum eiusmodi observationum astronomicarum, non video, quid responderi possit doctissimi Dodwelli argumentis [diff. III. sect. 7. 8. et 18. atque saepius in docta illa dissertatione,] cum non tantum apud Hesiodum illarum

vestigia occurrant, sed et Heliotropii in Syra insula, (a Pherecyde ut refert Laertius lib. I. sect. 119. positi,) diserta mentio apud Homerum Odys. 6. v. 403. Quamvis vero hanc potius probo loci istius Homericæ interpretationem, quam Perraulti et Boilaei p. 130. Obseruat. ad Longinum, fateor tamen, in plerisque illis traditionibus de inuentis veteres neque ita sibi constare, neque adeo tantam meo iudicio mereri fidem, ut ex illis certa argumenta chronologica duci possint. Sic Anacharsidi inuentam figuli rotam tribuunt Posidonius, Euphorus, Plinius, ut Laertii et Suidae testimonia omittam. Atqui τροχὸν περιστρεφόμενον diserte memorat Homerus Iliad. 6. 600. Quid itaque? num Homerus iunior Anacharside? Aut num audiendus Posidonius, qui malebat versus in Homeri libris falsos esse, quam fabulam, ut ait Seneca Epist. 90. Neutrum puto verisimile, sed potius assentior Straboni et Senecae, qui figlinae rotae usum pridem ante Anacharsidem hominibus innotuisse existimarunt.

Reiskii, et *Aelian*. V. H. lib. XIII. cap. 19. tulisse fertur: „Homerum Lacedaemoniorum poetam esse, Hesiodum seruorum helotum: illum enim praecepisse, quomodo bellum sit gerendum; hunc, quomodo agri colendi.“ Aliae quoque causae iudicii illius, in Homerum iniqui, id certamen si omnino fuit, videntur exstitisse. Atque *Barnes*. ad illud certamen p. 479. et 489. Fabricii sententiam reiecit, statuitque, dicendum potius esse: „Victus est non iudicio, sed praeiudicio; non iure, sed iniuria; non ingenio, sed fraude; non rei merito, sed iudicum ignorantia, aut malevolentia; quale iudicium haud raro subiisse summos viros constat.“ *Harl.*]

De vita Hesiodi.

IV. Praeterea *Cercopem* quemdam, (Milesium haud dubie, Athenaeo memoratum,) cum Hesiodo certasse legas in *Thomas Magistri* argumento Ranarum Aristophanis: τῷ ὑπὲρ Φύσιν Ὀμήρῳ τις ἀνάνυμος ἤρξε Σάτυρος (lege Σατύρος) Ἡσιόδῳ δὲ Κέρκωψ. *Laertius* II. 46. Καὶ Κέρκωψ ἐφιλονέειν Ἡσιόδῳ ζῶντι, τελευτήσαντι δὲ Ξενοφάνης. [Sed *Laertium* errasse, monet *Hayne* ad Apollodorum p. 979. vbi de *Cercope* disputat. *Harl.*] De vita Hesiodi non indiligenter agit *Lilius Gyraldus* dialogo 2. de Historia poetarum a Colomesio illustratus: et multa praefatur Ioh. Tzetzes in suis ad *ἔργα* prolegomenis, quae hoc loco a me repeti nihil est necesse (*). A Musis edoctum se, testatur ipse in Theogonia v. 22 sqq. et in *ἔργois* v. 659. de qua re videndus *Dio Chrysost.* diff. 77. et *Maximus Tyrius* diff. 22. illustratus a *Petro Petito* lib. I. Miscellan. cap. 20. *Nicephorus* ad Synesium de Insomniis p. 371. Vaticinandi facultatem Hesiodo ereptum it *Lucianus* in [P] διαλέξεις πρὸς Ἡσιόδον tom. II. Opp. p. 487. [tom. III. edit. Reitz. vbi p. 246. conferes I. M. Gesueri notam.] non ab re quidem, si proprie hoc accipias de vi praedicendi futura, quicquid etiam adversus Samolatensem disputet *Barthius* lib. II. Aduers. cap. 8. [Poetae mentem et fictionem bene explicat *Robinson* p. XXXI.] Velleio iudice, *Vir* fuit Hesiodus perelegantis ingenii et mollissima dulcedine carminum memorabilis, otii quietisque cupidissimus, ut tempore Homero, ita operis auctoritate proximus lib. I. cap. 7. Ad Hesiodi sepulcrum hirundines conuolasse innuit *Lucianus*

i) Nolo hic repetere, quae post alios *Robinson* loco mem. de vita, fatis interituque Hesiodi dixit; cuncta tamen nisi falsa, tamen dubiae auctoritatis esse, haud negauit. De eius patre pauca addere iuuat. *Velleius* I. 7. ait, Hesiodum parentes testatum esse. Haec vane dicta esse, nisi is in libro quodam iam deperdito eorum nomina inuenerit, contendit *Robinson* diff. de Hesiodo p. XXIX, et defendit vulgatam lectionem, *Egy.* vers. 229. δῖον γένος. At enim *Tzetzes* interpretando ostendit, se *Δία γένος* in aliis libris reperiisse. Atque *Seuini* in Historia societ. Paris. Inscript. etc. vol. II. p. 159. secundum *Gottschediae* interpret. german. iam emendandum vidit *Δία γένος*. Nec non cel. *Ruhnken.* ad locum Velleii ait, hanc lectionem, ut certam ac veram, sequi *Suidam* v. *Ἡσόδος* et *Proclum* prolegomenis ineditis in Hesiodum, quae ille e codice regio descripsit, et nos supra p. 96. posuimus. Illa tamen ab impudente compilatore, *Tzetza*, esse

Proclo subiecta et interpolando corrupta idem monet. Atque cl. *Brunk* in Hesiodi Opp. et D. v. 274. inter Guomicos poetas gracc. Argentor. 1784. 8. in textu reposuit *Δίον γένος*, laudauitque p. 329. *Ruhnkenii* emendationem. *Dium* igitur habuit patrem Hesiodus. Quod vero, patrem, non filium, ob caedem patratam Cuma Ascram profugisse, ex Ephoro Cumano tradit *Proclus* ad Hesiod. p. 142, *Velleium*, qui l. m. narrat, *Hesiodum testatum esse patriam, quia multatus ab ea erat contumeliosissime*, aut memoria lapsus esse, aut illorum omnium notitiam hausisse ex Hesiodi poematis deperditis, suspicatur *Ruhnken*. Enimvero forsitan *Velleius* scripserat, *patriam, quia pater multatus ab ea erat*. Hinc ira in patriam, qua patrem, quod domi se alere non potuisset, excessisse, poeta prodidit Opp. et D. v. 633 sqq. alta mente reposita mansisse videtur. *Harl.*

Lucianus de morte Peregrini p. 588. tom. II. [p. 361. tom. III. edit. Reitz.] *Χελιδόνας* enim illo in loco, non *κορώνας* legendum esse contendit Menagius ad Laertium p. 255. ⁴⁾ suauem hirundinum cantum obseruans fuisse Moscho, Achilli Tatio aliisque. *Plutarchi* liber de vita Hesiodi, Lampriae memoratus, intercidit, quemadmodum et *Cleomenis* liber de Hesiodo, cuius meminit Clemens Alex. 1. Strom. p. 300. Et quae de Hesiodo scripserat *Heraclides Heraclotes*, *Chamaeleontis* cuius sui scripta expilans, de quo Laertius lib. V. §. 92. [De moribus, ingenio scribendique genere vide iudicia virorum doctorum in *Pope-Blount* Censura celeberr. authorum, Geneuae 1710. p. 3. sqq. et in: *Iugemens des Savans sur les principaux Ouvrages des Auteurs* par *Adrien Baillet*; revus — par Mr. de la Monnoye, tom. III. Amsterd. 1725. in 4. p. 98 sqq. in *Lami* opere postumo: *Le delizie dei Dotti e degli Eruditi*. artic. I. nr. II. p. 10 sqq. quibus editor, *Franciscus Fontanus* praefectus bibliothecae Richardianae notas subiecit doctas. Quibus addes auctorem biographiae classicae, vol. I. p. 48 sqq. secundum versionem Murfinnae germanicam: in primis *Robinson* diss. de Hesiodo p. XXXX sq. — Ineditum epigr. in laudem Hesiodi vulgavit *Iriarte* e cod. regio Matrit. in Catal. p. 385. *Harl.*]

Opera et Dies. V. Per opus Hesiodi, cui auctoritatem homericis scriptis proximam tribuit *Dies*. Velleius, suspicari liceat peculiariter ab eo intelligi poema, cui titulus ἙΠΤΑ ΚΑΙ ἩΜΕΡΑΙ, *Opera et Dies*: Nihil enim inter omnia Hesiodi scripta isthoc vnico est celeberrimum, nihil in veterum scriptis frequentius vsurpatum, imo quod solum pro Hesiodo agnoscebant Boeotii, Heliconis adcolae, teste Pausania in Boeoticis p. 771. Hoc perperam in duo diuersa scripta distingui, quorum alterum *ἔργα*, alterum a v. 763. *ἡμέραι* inscribatur, probat Dan. Heinsius in introductione cap. 18. Olim enim doctrina τῶν ἡμερῶν siue *de diebus*, homini oeconomio obseruandis, sine vlla distinctione *ἔργα*, siue vitae praecepta, subsequerebatur, ita vt communis ac generalis esset inscriptio *ἔργα καὶ ἡμέραι*, quo nomine etiam citant passim veteres vnum aliquem versum poetae producentes, licet saepius breuitatis causa tantum *ἔργα* adpellent, neque causa est, cur post versum 380. secundus liber *ἔργων* incipiat: ⁵⁾ neque enim constat, ab Hesiodo in plures libros hoc opus diuisum fuisse, neque hanc distinctionem vel scriptores antiqui vel codices MSS. probae notae agnoscunt, vt docuit *Ioh. Georgius Graevius* Lection. Hesiod. cap. 9. Quamquam poematis istius, a citharoedis per partes decantari soliti^m), partes singulae pro argumenti varietate a veteribus grammaticis laudantur, interdum sub titulis: *δαιμονολογία*, *πανδώρα*, *παιδιολογία* ⁶⁾, *λήξεις* etc. Quemadmodum partes poeseos homericæ similiter ab argumento adpellatas notatum a me supra est cap. 3. nr. 28. Sic et *ἡμέρας* Hesiodi seorsim quandoque laudant grammatici recentiores, vt Iohannes Tzetzes Chiliad. 12.

C c c c 3

v. 174.

⁴⁾ Vulgatam tamen lectionem haud inepte vindicat, saltem mutare non audent I. M. Gesner, in nota ad illum locum. *Harl.*

⁵⁾ In recentioribus editionibus, etiam *Robinsoni*, post versum 763. incipit nouum caput, cuius index est Ἡσιόδου τῆς Ἀσκραίης Ἡμεραι, At ille nec in cod. Coisliniano, in bibliotheca Coislin. edit. Montfaucon p. 226. fol. 285. nec in Vossii codd. nec in Gudii Proclo est, nec in veteribus libris; nec vllum distinctionis vestigium adparet, vt docte

monuit Graevius in Lect. Hesiod. cap. XVI. ideoque illum titulum expungendum duxit. *Harl.*

⁶⁾ Vide *Platonis* Ion. p. 16. edit. Mulleri, et ab hoc iam laudatum Athen. lib. XV. p. 620, qui, praeter Homerici carmina etiam *Hesiodi*, *Archilochi*, *Mimnermi* et *Phocylidis* versus a rhapsodis recitatos esse docet. Adde *Salmas.* ad *Solin.* p. 608. *Harl.*

⁷⁾ Vide *Eustath.* in *Iliad.* ω. p. 1501. *Heinsii* introduction. cap. 7. Hesiodum *καὶ ἡμερῶν* vocat *Lucianus* in *Hermotimo*, tom. I. p. 521. [§. cap. 25. tom. I. p. 764. edit. Reitzii.]

v. 174. καὶ ἐν τῇ βιβλῷ ἡμερῶν ἀστρολογεῖ δὲ πόσα; Eustathius ad Odyss. σ'. p. 661. ἢ καὶ ὅτι πρὸς τὰς ἡλικίας ἡμέρας βιῶμεν ὅποιον τι καὶ τὸ Ὀρφέως καὶ Ἡσιόδου περὶ ἡμερῶν.

VI. Vt Virgilius in Georgicis non diffitetur, se imitatum esse Ἔργα Hesiodi: *Quos imitatus sit Hesiodus. Ascræumque cano romana per oppida carmen;* sic dicitur Hesiodus in hoc opere imitatus esse ἔργα καὶ ἡμέρας Orphei, de quibus dixi lib. I. cap. XIX. §. III. Sed Plinius lib. XIV. cap. 1. adfirmat, Hesiodum [P] praecepta agricolis pandere orsum, et lib. XVIII. cap. 25. principem omnium de agricultura praecepisse. Ac valde incertum est, poemata Orpheo tributa Hesiodo fuisse antiquiora, perinde vt fallitur idem Ioh. Tzetza, qui in scholiis p. 180. b. editionis Heinssianae putat, Hesiodum quaedam hausisse ex *) *Melampode*, cum Melampus ille, ex quo ibi nonnulla a Tzetza proferuntur, longe sit Hesiodo iunior et libros suos Ptolemaeo Philadelpho inscripserit. [Hesiodum Pitthei integras sententias repetiisse, eiusque sapientiae genus et characterem in scriptis suis expressisse potissimum, e Plutarcho supra I. cap. 26. §. 4. adnotatum est. *Harl.*]

VII. Quamquam vero vocabulum ἔργον peculiariter interdum dicitur de agricultura, operisque rura colentium, vt notauit *Eustath.* ad Iliad. ε'. p. 1135. et de hoc ipso Hesiodi poemate agens *Olympiodorus* in 1. Meteor. praxi 17. *Salmasius* de vsuris p. 299. *Petrus Moll* ad Longum p. 37. *Anna Dacier* p. 22. ad Anacreontem, ac *Lambertus Bos* Obseru. critic. cap. VI. p. 32 sqq. [item *Klotz* ad Tyrtaeum p. 119 sqq. coll. p. 43 sq. edit. Altenburg.] praeterea *Manilius* quoque non aliud scriptum intellexit, quum lib. II. v. 19 sqq. de poeta nostro cecinit:

*Quin etiam ruris cultus legesque roganit
Militiamque soli, quos colles, etc.*

neque Plinius XIV. 1. *Tanto priscorum cura fertilior aut industria felicior fuit, ante millia annorum,* (scripsit Plinius circa Annum V. C. 830.) *inter principia litterarum Hesiodo praecepta agricolis pandere orso, subsequensque non paucis hanc curam eius:* neque *Themistius* Orat. XXX. vbi ei Hesiodus dicitur τὴν ποιήσιν διανέμεας εἰς Ἑρώων τε καὶ Μουσῶν ἐπαίνας, καὶ τὴν γεωργίαν ἐν τέτοις τάξας: tamen Hesiodi scopus priaceps in hoc poemate non fuit, agri colendi rationem tradere; sed *Persen* fratrem suum, quem ἐποποιόν, nescio, quam vere *Suidas* vocat*), a voluptatibus et otio auocare, ethicisque atque oeconomicis praeceptis imbuiere: ἔγραφε δὲ βιβλίον τὸ παρὸν πρὸς Πέρσην τὸν ἀδελφὸν παραίνεσιν ἡθικὴν καὶ οἰκονομικὴν περιέχον παντοίαν, quam Tzetzae obseruationem introductione sua multis confirmavit *Dan. Heinsius*, et capite vlt. ostendit vocabulum ἔργα latius sumi debere, ac de vniuersis, quae bono oeconomo facienda incumbunt, esse intelligenda. Illam viri docti sententiam *Scholias* *Nicandri* quoque comprobare videtur, dum p. 27. b. Hesiodum laudat ἐν τοῖς πρᾶτ-τομένοις, praecipue vero *Maximus Tyrius* *Heinsius* ipsi commemoratus, qui diss. 16. ait Hesiodum

o) Hunc locum, ni fallor, respicit *Salmasius* p. 825. de annis climactericis, vbi *Melampodem* refert inter eos, qui ἡμέρας scripserint. Sed et Hesiodi loca quaedam illustrat ibidem vir doctissimus.

p) Fabricii suspensionem probat *Ruhnken.* in Epistola crit. I. p. 80. edit. II. et acute coniecit, in *Suida* legendum esse, Πέρσης, Ἀσκραῖος, Γεωπόνος etc. quod agrum a *Perse* cultum esse, non ingeniam ex fratris carmine intelligatur. *Harl.*

Hesiodum scripsisse τὰ εἰς τὸν βίον ἔργα τε αὐτοῦ δραστήον, καὶ ἡμέρας ἐν αἷς δραστήον. Sic Θαλάσσιος ἔργα scripserat *Panocrates Arcas* laudata *Athenaeo* VII. p. 283. et alibi.

Id carmen admiratus est Seleucus Nicator. VIII. In deliciis hoc poema fuit olim *Seleuco Nicatori*, ita ut capiti eius mortui appositum fuerit inuentum, teste *Ptolemaeo* *Hephaestione* lib. V. apud *Photium* cod. 190. Exemplo Hesiodi Opera et Dies scripsit *Constantinus Hugenius*. v. *Barclaii* poemata tom. I. p. 205.

Primi X. IX. Primos decem versus Hesiodum auctorem agnoscere, negat *Plutarchus* [P] qui lib. IX. *Symposiaca* problem. 1. versum ἐκ ἄρα μὲνον ἔην ἐρίδων γένος vocat πρῶτα τῶν ἔργων. Negat *Pausanias* in *Boeoticis* p. 771. ex mente adcolarum *Heliconis*, qui prooemium in musas Hesiodo abiudicabant, et initium poematis adfirmabant esse τὸ ἐς ἐρίδας, demonstratis scriptori illi antiquissimis plumbeis laminis, in quibus τὰ ἔργα eo modo inscripta erant. [Dubitat quoque *Aelius Herodianus*, in *Opusculo περὶ σχημάτων* a *Villoisono* tom. II. *Anecd. graec.* edito p. 89. *Harl.*] Similiter *Ioh. Tzetzes* in scholiis ad vers. 1. auctor est, prooemium Hesiodo abiudicatum esse ab *Aristarcho*, *Praxiphane*, *Theophrasti* discipulo [de quo vide infra vol. II. lib. III. cap. 11. p. 309.] aliisque: ἴσμεν ὅτι Ἀρίσταρχος καὶ ἕτεροι ὀβελίζουσι τὸ προοίμιον, καὶ Πραξιφάνης ὁ μαθητὴς Θεοφράστου, λέγων ἀπροιμιάσω βιβλίῳ ἐντυχῶν, ἀρχομένην ἐντεῦθεν. Οὐκ ἄρα μὲνον ἔην ἐρίδων γένος. Reicit etiam *Heinsius* cap. 17. introductionis, professus, mali poetae esse, sed boni philosophi, et qui cum cura hunc librum perlegerit. [adde *Cleriei* notam ad vs. 1. et *Graenium* in *Lectio. Hesiod.* ad v. 10.] Neque defuisse olim, qui Hesiodi poemata interpolarent, docet *Pausanias* in *Corinthiacis* p. 171. At enim *Dio Chrysostomus* diff. 12. p. 199. ita hoc prooemium Hesiodi esse non dubitat, ut propter illud Hesiodum etiam praeferat *Homero*.

[*Scholasticae graeci* *Ἔργων*. X. In ἔργα καὶ ἡμέρας triplicia graeca extant scholia atque commentaria, in quibus singulis prooemium quoque explicatur. Antiquissima sunt *Procli*, neque integra illa, sed excerpta tantum *) ἐκ τῶν *Πρόκλου Διαδόχου*, argumenti maximam partem philosophici, moraliaque et παιδευτικὰ persequentis. Secunda sunt *) *Ioh. Tzetzae* *) hominis

q) Ita conicio ex his verbis graecis, quae in editionibus praeponi video. In *MSto* tamen codice *Gudian*o, qui editis locupletior non est, inscribitur: Πρόκλος Διαδόχος αἰς τὰ ἔργα καὶ ἡμέρας *Hesiodu. Fabric.* In *Bandinii* *Catal. MSS. gr. bibl. Laurent.* vol. II. p. 93. Hesiodi *Opp. et D.* cum vberissimo commentario, et m. 2. συλλογὴ etc. *Colletio* Expositionis *Procli* *Diadochi* in *Hef. O. et D.* quam quidem *Bandin.* ex plurium interpretum excerptis contextam esse putat. Adde ad §. XIII. et XVI. et infra vol. VIII. p. 521. In *Catalogo* codd. *MSS. bibl. regiae Paris.* tom. II. codd. 2708. 2771. 2777. 2778. 2779. et 2833. continent *Procli* *Diadochi* *Commentar.* in Hesiodi *O. et D.* *Io. Tzetzae* scholia adhaerent codd. eiusdem biblioth. nr. 1310. 2774. 2775. cum scholiis interlinearibus, 2776. cum scholiis interlin. quae ab editis discrepant, et

sunt grammaticae, 2780. 1. vbi *Tzetzae* scholia facie sunt ab editis diuersa. *Moschopuli* scholia adhaerent codd. regis nr. 2772. 2781. 2786. 2708. 2758. Scholia inedita adscripta sunt ibid. cod. 2708. Multis aliis codd. additae sunt glossae aut scholia minora. *Moschopulus* autem ille fuit, non *Byzantinus*, cui quidem adscribuntur in edit. *Trincavelli*, sed *Cretensis*, antiquior eo, nam in codice *Hef. Matritensi* apud *Iriarte* in *Catal. MSS.* p. 272. in adnot. ult. ad *Hef. O. et D.* explicitus dicitur *Hesiodus παρὰ — μανουὴλ τῷ κρητῆρι*. adde *Bandinii* *Catal. n. 80. p. 142. Harl.*

r) Meminit *Tzetzes* ipse *Chil. VI. v. 842. Fabr.* conf. *Iriarte* *Cat. codd. Matrit. p. 407 sq. Harl.*

s) In cod. *B. Scorialensis* sunt *Procli* *comment.* et *Tzetzae* scholia. *Harl.*

minis non ineruditi, sed vani et Proclo saepe praeter rem petulanter insultantis. Scalig. p. 112. ad Euseb. „Tzetzes doctus graeculus, sed ventosae ostentationis homo, ut aliquid supra alios dicere videatur.“ Tertia *Emanuelis Moschopuli* grammatica et intelligendae poetae dictioni vtilissima. Denique subiecta est *Ioh. Protospatharii ἐξηγησις φυσικὴ τῶν ἡμερῶν* 'Ησιόδου in filii gratiam ab auctore scripta et paucissimorum foliorum. [De horum scholiis in MSS. v. Lambecii Comment. Bibl. Vind. vol. VII. p. 504 sq. et Nessel. Catal. bibl. Caes. P. III. cod. XVI. 2. p. 26. Iriarte Codd. gr. Matrit. p. 272. *Harl.*] Porro ediscendum pueris Hesiodum datum esse iam olim, docet Aeschines orat. contra Ctesiph. p. 293. et vel Ciceronis illud lib. VI. ad familiar. Ep. 18. *Lepta suauissimus edificat Hesiodum, et habeat in ore: τῆς δ' ἀρετῆς ἰδρωτά.* Etiam a rhapsodis cantatum ad lyram, testis Plutarchus IX. sympos. p. 736. 743. [In Macarii *Ῥωδιῶ* excerpti leguntur versus Hesiodi Opp. teste Villosion. in Anecd. graecis vol. II. p. 79. *Harl.*]

De scuto Herculis poema. XI. Solet Hesiodi *ἔργois* vulgo subiici 'ΑΣΠΙ'Σ 'ΗΡΑΚΛΕ'ΟΥΣ siue de scuto Herculis poema, quod plurimi olim negarunt esse Hesiodi. Nam praeter Boeotos, quos sola *ἔργα* pro genuino Hesiodi scripto habuisse ex Pausania ante notavi, Aristophanes grammaticus eam supposititiam esse ratus est, et ex Homeri descriptione *ἀσπίδος* Iliad. σ'. expressam, teste anonymo graeco scholii, quod in editione Aldina *Ἀσπίδι* subiicitur. Longinus, in libro *περὶ ὕψους* p. 56. versum 'Ησιόδειον ex Aspide proferens, addit: *ἔργα 'Ησιόδου καὶ τὴν ἀσπίδα θετέον.* Theodosius Alexandrinus in scholiis ineditis ad Dionysium Thracem: *δεῖ δὲ τὸν Γραμματικὸν καὶ τὰ Ἑλληνικὰ βιβλία γινώσκων.* *Ἐισὶ [P] γὰρ καὶ ἐν αὐτοῖς ὁμώνυμα βιβλία ψευδῆ, οἷον ἡ ἀσπίς 'Ησιόδου καὶ τὰ Θηριακὰ Νικάνδρου, ἐτέρων γὰρ εἰσι ποιητῶν.* In aliis ad eundem Dionysium scholiis ineditis: *ζητῶμεν δὲ καὶ τὸν συγγραφέα, ἵνα τὸ ἀξιόπιστον ἢ μὴ τῷ συγγραψαμένῳ καταλάβωμεν.* *Τῆτο δὲ διὰ [ταῖς] ἐπιγραφαῖς (forte ψευδεπίγραφα) [sic, uti coniecerat Fabricius, edidit Villosion, e cod. Ven. in Anecd. gr. vol. II. p. 174. *Harl.*] τῶν βιβλίων, ὡς ἔχει ἡ ἀσπίς 'Ησιόδου, ἐτέρου γὰρ ἐστίν. Ἐπιγραφή δὲ καὶ ὀνόματι [ὀνομασία edidit Villosion.] ἐχρήσατο [τῇ τῇ id. Villosion.] τῷ 'Ησιόδῳ, ἵνα τῇ ἀξιοπιστίᾳ τῷ ποιητῇ ἀξίᾳ [ἵνα διὰ τῆς ἀξιοπιστίας τῷ ποιητῇ, ἀξίον Villosion.] κρείσθ' ἀναγνώσεως.* Eustathius ad Iliad. σ'. p. 1218. ex Homeri aemulatione (*Ὀμηρικῶ ζήλῳ*) quaedam in illa expressa notat, sed p. 2110. tamen tantum ait, interesse inter Homeri *Ἀσπιδοποιῶν* et Hesiodi aspidem, quantum inter diuinum opus et hominis.

Num pars fuerit alius operis? XII. In veteri scholio, quod in editione Aldina subiicitur, [repet. in edit. Robinson. Lips. p. 178.] notatur, illius initium legi in quarto Hesiodo Catalogo. *Τῆς*

†) Ut Homeri partem postremam Iliados σ'. *ἀσπιδοποιῶν* vocat Eustathius et Pseudo Didymus ad v. 491. ita Seruio ad Aeneid. XII. v. 161. Hesiodus etiam laudatur in *Ἀσπιδοποιῶν*. Philostratus iunior, teste Suida, scripserat *Παράφρασιν τῆς Ὀμήρου ἀσπίδος*. Iudice Ludouico Hestello (*Clouis Hestell*) Hesiodus homericum Achillis scutum in suo poemate fideliter expressit. *Hesiodo en son Aspis n'a fait que rebatre le bouclier d'Achilles forgé par Homère.* Vide Antonii Verderii bibliothecam gallicam p. 232. [Contra *Philostratus* in heroicis

cap. 19. p. 692. Olear. Homerum post Hesiodum vixisse aut scripsisse, et hunc cum in aliis non paucis, tum vero in *clipeorum delineationibus* (ἐν τοῖς κλιπεοῦσι τῶν ἀσπίδων,) non asperere, sed recte quasi reprehendisse, exemplo a Gorgonis specie in *Cycni* clipeo sumto. At, quod Homerus II. λ'. 136. aliter cecinit Gorgonem, inde nondum colligere ausim, illum fuisse vrbantum Hesiodi reprehensorem. Id autem effici poterit, in illo carmine, cuius fragmentum, scutum Herculis, superest, Cycni quoque clipeum fuisse descriptum. *Harl.*]

Τῆς Ἀσπίδος ἡ ἀρχὴ ἐν τῷ δ' καταλόγῳ φέρεται μέχρι σίχων ν' καὶ σ'. Hunc quartum Catalogum viri docti non absurde sentiunt complexum fuisse Hesiodo-tributas μεγάλας ἡοίας. Eunapio in Aedefo, p. 68. scholiaste Pindari, aliisque pluribus commemoratas, quarum partem esse Aspidem, prima huius poematis vox ἡοίη dubitare nos vix permittit, et iam pridem persuasum fuit Guil. Cantero lib. IV. nou. lect. cap. 3. Tres priores Catalogi subinde laudantur sub titulo κατάλογοι γυναικῶν. Sane Harpocrati in μακροκέφαλοι [et in ὑπὸ γῆς οἰκῆντες, vbi vid. Valesii notam p. 77.] et Suidae in ὑπὸ γῆς οἰκῆντες, laudatur Hesiodus ἐν τριτῷ γυναικῶν καταλόγῳ. Post librum quartum, ἡοίας μεγάλας complexum, fuit quintus ἡρωικὴ γενεαλογία siue ἡρωγονία, heroum natales ex foeminis illustribus describens. Nam teste Maximo Tyrio diss. 16. [secundum alteram Dauisii edit. in 4. diss. XXXII. sect. 4. pag. 381.] Hesiodus χωρὶς (separatim, in peculiari opere,) μὲν τῶν ἡρώων, ἀπὸ γυναικῶν ἀρχόμενος, καταλέγων τὰ γένη, ὅσις ἐξ ἧς ἔφυ. Vide, quae in hanc rem disputata sunt a viris doctissimis Samuele Petitio ad leges Atticas p. 460 sqq. Is. Casaubono ad Strabonem lib. I. pag. 26. Dan. Heinsio ad Hesiodi interpretes p. 76 sq. et Ioh. Meursio Atticarum lectionum lib. II. cap. 20. Quamquam vero Aspidem, ita ponimus, fuisse ἡοίων μεγάλων partem, nihilominus incerta res fuerit de auctore Hesiodo, quoniam totum illud opus suspectum doctis iam pridem fuisse testatur Aelianus, vbi ad illud respiciens, subiungit: εἰ μὴ ἄρα ἔκ εἰσιν Ἡσιόδου τὰ ἐπη, ἀλλ' ὡς πολλὰ καὶ ἄλλα κατέψευσαι αὐτῷ lib. XII. Var. Hist. cap. 36. [Videatur Auctor §. XI. memoratus scholiorum ineditorum in Dionysium Thracem in Villosonii Anecd. gr. II. p. 174. non Hesiodi, sed alius esse opus is adfirmat. In alio cod. ibidem idem scholion repetitur et tribuitur Theodosio, critico Alexandrino. Harl.] Iosephus Scaliger Epistola 247. ad Salmasium pag. 530. *Vt anni, sic poeseos graecae quatuor tempestiuitates fuisse animaduerti. Prima fuit illa, in qua princeps Homerus et Hesiodus. Hanc potes iudicare atque adeo vocare ver poetices; puertatem [P] potius quam infantiam. Excipit eam aestas, non feruida quidem, sed quae ex illo vere vestigia non obscura retinuit, in qua Onomacritus, Solon, Tyrtaeus, et quisquis auctor fuit τῶν ἡοίων καὶ τῆς ἀσπίδος, quam praepostero iudicio criticorum natio Ascraso illi tribuit.* Scaligero adfuerunt Heinsius et in libro de poetis Vossius. Apollodoro tamen aliter olim visum, qui libro secundo bibliothecae *) Aspidem audacter Hesiodo adscribit. Ad quem locum Tan. Faber p. 274. *Sane miror, fuisse olim atque adeo hodieque reperiri, qui ea ad re dubitant. Certa enim res est, et qui Hesiodi non esse putant τὴν ἀσπίδα, nae illi poesein graecam haud satis norunt.* Audacter etiam Aspidem Hesiodo tribuit Athenaeus lib. IV. p. 180. Sed et Megacles Atheniensis et Apollonius Rhodius et Stefichorus Hesiodi esse illud poema non dubitarunt, vt notat auctor vetus scholii, quod in editione Aldina Aspidi subici dixi, et hoc loco integrum describam: Τῆς Ἀσπίδος ἡ ἀρχὴ ἐν τῷ δ' καταλόγῳ φέρεται μέχρι σίχων ν' καὶ σ'. Ἰπώπτευκε δὲ Ἀριστοφάνης, ἐχ' ὁ καμικός, ἀλλὰ τις ἕτερος Γραμματικός ὡς ἐκ ἔσαν αὐτὴν Ἡσιόδου, ἀλλ' ἑτέρε τινος, τὴν Ὀμηρικὴν Ἀσπίδα μιμήσασθαι προαρεμένε. Μεγακλῆς δὲ ὁ Ἀθηναῖος γήσιον μὲν οἶδε τὸ ποίημα, ἄλλων δὲ ἐπιτιμᾷ τῷ Ἡσιόδῳ, ἄλογον γάρ φησι ποιεῖν Ἡφαιστον τοῖς τῆς μητρὸς ἐχθροῖς ὅπλα παρέχοντα. Ἀπολλωνίος δὲ ὁ Ῥόδιος ἐν τῷ γ' φησὶν αὐτῷ ὄναι, ἔκ τε τῷ

χαρακτῆρος

*) Cap. 4. pag. 96. edit. Heynii, 'qui vero totum locum vacis inclusit, et in notis pag. 299 sq.

eum ex interpolatione haud dubie profectum esse docuit. Harl.

χαρᾶκτῆρος καὶ ἐκ τῶ τὸν Ἰόλαον ἐν τῷ καταλόγῳ εἰσεῖσεν ἡμιόχοντα τῷ Ἡρακλεῷ. Ὡσαύτως δὲ καὶ Στησίχορος φησιν Ἡσιόδου εἶναι τὸ ποίημα.

E P I M E T R O N.

Haud mirum est, alios aliter sensisse, re admodum obscura et vexata. Vir quoque doctus, (Ios. Waffius fuisse dicitur,) in Miscell. obseruatt. Belg. vol. II. tom. III. pag. 314. (vbi quaedam loca in *Erg.* et Theogonia emendantur aut sub examen vocantur,) existimat, *Clipeum Herculis* esse opus spurium, centonem, et versus 107. siue ad Homeri exemplum *) esse formatos, siue pro parte ex eo descriptos; tum Hesiodi imitationes esse vulgo deteriores, porro v. 185. adludi ad nomen Centauri in Fornace, poematio recentioris originis; denique figuras multo audaciores esse in hoc fragmento, quam in *Erg.* et Theogonia. Equidem adeo seuerus iudex esse nolo. Atque vide locum in Theogonia v. 820 — 880. insignem, qui a poeta incredibili cum vi poetica et ingenii et sermonis ad terrorem faciendum adcommodata tractatus est, e quo et similibus, in primis in Herculis scuto Hesiodeum ingenium aestimandum esse censet *Heyne* in Wolfii edit. p. 127 sq. in Commentat. p. 150. — Atque in iisdem Miscell. obsf. vol. III. tom. I. p. 71 sqq. alius vir doctus, quem Robinsonum fuisse suspicor, iis, quae in Miscell. obsf. pag. 81 sq. scripta sunt, cum nota Robinsoni ad vers. 1. Scuti, et cum iis, quae in diss. de Hesiodo p. LIII sqq. ad poemation hoc Hesiodo adserendum, vberius exponuntur, collatis, singula curate et diligenter examinat reiiicitque. Quod vero pag. 81 sq. in Miscell. Obsf. is negat, Ἀσπίδα Hesiodi esse fragmentum operis, Ἡόλαι dicti; contra existimat, id esse fragmentum alterius poematis, quod vocatum est γενεαλογίαι ἥρωων, siue ἥρωγωνία: id neque adeo exploratum est, neque nouum. *Chambort*, in Historia Acad. Paris. Inscript. (germanice a Gottschedia versa,) vol. V. initium huius poematis interpretatus, contra Canterum, Casaubonum aliosque euincere studet, p. 269 sqq. id poema, prouti adhuc terimus, esse absolutum, singulare, nec alterius partem, in honorem Herculis confectum, denique legendum esse ἡ ὄν et vertendum, *sola — Alcmena*. Quae quidem emendatio nec noua est, nec placet. *Langbaenius* quoque ad Dionysium Longinum p. 56. edit. Tollerii noluit subscribere sententiae Canteri, scutum Herculis esse partem maioris operis, quod Μεγάλας ἡόας adpellabant. Rationes, quibus ad disceptum adductus sit, has fuisse scribit; *Scutum* et *Boeas* distincta opera saepius ab auctoribus memorari, (Suida, Tzetza): Boeotos contendisse, (*Pausan.* in Boeot. cap. 31. pag. 771.) contreraneum suum poetam *Erga* tantum composuisse; denique Μεγάλας ἡόας haesitanter admodum Hesiodo inscribi ab auctoribus. (Athen. lib. VIII. Apollon. schol. I. 118.) [vbi quidem Hesiodus aliquoties memoratur, sed quantum equidem potui inuestigando reperire, numquam haesitanter.] et III. 57. [ad v. 828. citantur

*) De hoc antiquitatis monumento, ab ingenio et fictione poetae ornato, plures egerunt, et compararunt cum descriptione homerica etc. vid. supra ad scutum Homeri, circa finem recens. editt. Homer. notata: de hesiodea descriptione eleganter disputat: *Frider. Schlichtegroll* in comm. *Ueber den Schild des Herkules nach der Beschreibung des Hesiodus*. Gothae, 1788. 8. coll. erudita et

longa libelli censura in: Neue Biblioth. der schönen Wissenschaften etc. vol. 38. part. II. p. 273 — 285. Lipsiae, an. 1789. vbi praeter alias paleras acutasque obseruationes, censor versf. 267 — 269. 151 — 153. 296 — 300. spurios esse iudicat: versf. quoque 258 — 263. interpolati, aut e margine in textum recepti illi esse videntur.

citantur *αἱ μεγάλαι ἥοιαι*, nullius auctoris nomine addito, quod haud negligendum esse, posthac videbimus.] Quod vero Langbaenium post alios viros doctos, e. g. *Petitum* de Legg. Attic. lib. VI. tit. IV. p. 559 sqq. edit. Wesseling. vexavit, et commouit, vt crederet, *Eois* et *Catalogum mulierum* nec idem opus esse, nec *eiusdem*, quia aliam fabulam de Phineo et de Endymione ex *Magnis Eois*, aliam ex *Mulierum Catalogo* et Hesiodo nobis propinant Apollonii lib. II. 181. et IV. 57. scholia; id omnino consideratione dignum videtur. Nam Hesiodum aetate sua adhuc simplici in vno eodemque opere secum pugnasse, aut eandem fabulam bis et adeo diuersa ratione enarrasse, haud credibile est. Quare haud improbabile mihi esse videtur, vel libros illos iam antiquitus fuisse interpolatos, intextis aliorum, praecipue rhapsodorum, narrationibus, vel a variis auctoribus libros illos, quos numero quinque fuisse scribit Suidas, esse ortos et, quoniam continuata videbatur eratue theogonia, demum in vnum volumen coactos, quibus nomen *Hesiodi* ob illius auctoritatem et operis eiusdem argumenti similitudinem, aut quia reliquorum nomina in obliuionem venerunt, fuit praefixum. Quosdam vero ex poetis, qui *ἔπει* veteres mythos exposuere, heroogonias esse persequutos, constat. vid. cel. *Hayne* comment. ad Apollodori Bibliothecam, vol. III. pag. 915 sqq. Rem autem ita se habere, equidem suspicor. Hesiodus, postquam in Theogonia dearum amores erga mortales exposuerat, precatur in extremis, (quae si ab Hesiodo profecta sunt, et absunt a cod. Mediceo, teste *Bandinio* in Catalogo MSS. gr. in Biblioth. Laurent. vol. II. pag. 95. nr. II.) vt Musae foeminarum genus cantent. In hac igitur altera parte enarrabat heroes natos e congressu deorum cum foeminis mortalibus. Vberius in illo poematio explicuisse videtur ortum, fata resque gestas Herculis, inter reliquos heroes propter multitudinem laborum et meritorum nominisque gloriam, in primis celebris. Sic Scholiastes ad Homeri Iliad. β. v. 336. p. 65. edit. Villois. quaedam de Hercule narrans, finit orationem, *ἰσορεῖ Ἑσίοδος ἐν καταλόγοις*. In his igitur plures Hercules fabulas Hesiodum esse persequutum, et ex iis exiguam partem, pugnam tum Cycno, *scutum Herculis* inscriptam, esse seruataam, fit credibile. *Gin* etiam in sua gallica Hesiodi versione putat, Scutum Herculis esse fragmentum illius operis. Huius carminis Hesiodei pars quoque fuisse videntur *Ceycis purptiae* apud scholiast. ad Apollonium Rhodium I. 1289. *Ἑσίοδος ἐν τῷ Κήηκος γάμῳ*, et *Athenaeum* II. cap. 10. pag. 49. B. *Ἑσίοδος ἐν Κήηκος γάμῳ*, qui addit, quamuis grammatici quidam Hesiodi versus hos esse negent, suo tamen iudicio vetustos esse, *ἔπη ταῦτα ἀρχαία εἶναι*. Quod vero haec narratio et illa de scuto Herculis aliaeque longiores fuerunt et forsan rhapsodis memorabiliores visae sunt: a reliquis tamquam abscissae peculiare ab illis rhapsodis aut grammaticis acceperunt inscriptiones; quod in homericis carminibus factum esse constat. Tum narratio de pugna Herculis cum Cycno prae ceteris placuisse videtur pluribus, ideoque decantata saepius et repetita, eoque vindicata est ab interitu. Quae quod peculiarem inscriptionem similiter acceperat, inde facile fieri potuit, vt a senioribus scriptoribus, qui integrum opus non amplius versare manibus poterant, *Scutum* et *Eois* tamquam distincta opera memorarentur. Atque equidem valde suspicor, inscriptionem *Ἠοίαι*, ob crebram repetitionem *Ἠ οἶαι*, (vid. *Bentlei*. ad Horat. Sat. I. 3, 7.) siue *κατάλογος γυναικῶν* a grammaticis demum poemati fuisse praefixam. Atque *Gedoyne* in interpretat. quorundam locorum gr. difficultium in Historia soc. regiae Inscript. etc. Paris. part. IV. secundum germanicam Gottschediae versionem p. 255. idem iam sensisse, postea cognoui. — *Ἠοίαι* autem, quia etiam fuit catalogus, ab Hesychio bene potuerunt explicari ὁ κατάλογος

Ἡσιόδῳ. Hinc in omnibus Apollodori locis, ex Catalogo mulierum depromptis, et a cel. Heynio ad Apollodorum torn. III. p. 985 sq. citatis, a Strabone IX. p. 674. C. (442.) XIV. p. 958. A. (674.) et aliis nomen tantum Hesiodi positum est, nulla operis aut tituli significatione addita: uti locus quidam ex illo Hesiodi Catalogo dicitur Ἡσιόδου a Stephano Byzantino, v. Ἀμυρος, vbi vid. Berkel. p. 122. Ideo praeter ea causam intelligere possum, cur ab enarratoribus aut aliis auctoribus antiquis *Heroogonias* illae vario nomine adpellentur. Nam saepius citantur tantum ἐν καταλόγοις, ut a scholiaste Homeri ad Iliad. β. 336. in scholiis Marcianis, et alibi; interdum κατάλογοι γυναικῶν, ut a Pausania I. p. 103. qui tamen lib. I. cap. 3. p. 8. (vbi vid. Kühn) Ἡσιόδος, ait, εἴρηκεν ἐν ἔπεσι τοῖς εἰς τὰς γυναικείας, a Servio ad Virgilium Aen. VII. 268. περὶ γυναικῶν. Ab *Hermesiana* apud Athenaeum XIII. p. 597. et a *Ruhnkemio* ad calcem Epistolarum critic. edit. nouiss. erudite explicito, cuius notam pag. 289. conferes, dicuntur λόγων βιβλοὶ. Plura dat loca Io. Meurfus in Antic. Lect. lib. II. (in Thesauro antiqq. graecarum Gronouiano vol. V. p. 1826 sq. edit. Venet.) qui tamen tria diuersa Hesiodi opera fuisse et a magnis viris confusa poemata εἰς γυναικείας, ἢ γυναικῶν κατάλογον, Ἡοίας et Ἡρακλῆος γενεαλογίαν iudicat. Atque sic aut alio modo citarunt veteres illas Heroogonias, prouti vel ipsis libuit, vel in suis isti exemplaribus titulum inuenerunt praefixum. Post haec alii poetae, Hesiodum imitati, confecerunt Heroogonias, in quibus si interdum ab Hesiodica narratione discessio facta est, id haud mirabimur, quoniam in mythis tradendis et explanandis id saepius ab aliis factum esse sciinus. Illorum poemata, siue quoniam auctores ignoti fuerant, siue propter maiorem Hesiodi auctoritatem et argumenti similitudinem cum Hesiodica Heroogonia iam antiquitus coniuncta et in partes quasdam distincta fuisse videntur, nomine Hesiodi et titulo quodam generali collectioni praefixo. Atque forsitan antiquioribus temporibus Hesiodi poema, ab aliis Ἡοίαι, ab aliis κατάλογος, ab aliis aliter vocatum, primum locum occupauerat. Hac enim ratione facilius perspicere possumus, qui euenerit, ut reliqua, quae posthaec accesserunt, etiam Hesiodo adscriberentur; illius autem sedes postea, et iam ante scholiasten veterem ad Hesiodi Scutum et ante Suidam, mutata fuerit. Qui Hesiodi opus a reliquis adhuc potuerant discernere, forsitan illud vocarunt Hesiodi Ἡοίας aut κατάλογον, modo addito, modo omisso vocabulo γυναικῶν, integram autem collectionem μεγάλας Ἡοίας, ἢ γενεαλογίας Ἡρακλείας, ut Tzetzes ad Lycophron. v. 393. siue Ἡρωγονίαν, siue etiam καταλογος, ut Stephan. Byzant. in Γερηνίαις, vbi vid. Berkel, aut καταλογος γυναικῶν. Hinc a scholiaste Apollonii nomen Hesiodi non adiectum esse vidimus. Alii contra, omnia Hesiodo temere adscribentes, laudarunt quoque Hesiodum ἐν μεγάλαις Ἡοίαις, in quo maiore opere passim a variis scriptoribus siue eodem paene, siue, prouti in populo quodam aut ciuitate fuit vsitata, immutata, et popularis, vario modo, eadem fabula fuerit decantata. Vicissim Pausaniae aetate κατάλογος et μεγάλας Ἡοίαι (in Boeot. cap. 31. p. 771.) diuersa Hesiodi carmina ex mente quidem Kühnii in nota ad p. 8. habebantur: Ἔστι καὶ ἑτέρα κεχωρισμένη τῆς προτέρας, ὥς πολὺν τινα ἔπῳ ὁ Ἡσιόδος ἀριθμὸν πύσσει ἐς γυναικείας τε ἀδόμενα, καὶ αἰς μεγάλας ἐπονομάζειν Ἡοίας, καὶ Θεογονίαν etc. vbi vero una vocula transposita legere malim αἰς καὶ μεγάλας etc. n. carmen in mulieres vocatum quoque fuisse μεγάλας Ἡοίας. Nam Tyrtius Maximus Diss. XXX. pag. 380. edit. sec. David. tria tantum opera peculiariter Hesiodo adhuc adscribit: Χωρὶς μὲν τῶν ἡρώων, ἀπὸ γυναικῶν ἀρχόμενος, καταλέγων τὰ γένη, ὅτι ἐξ ἧς ἔφυ. Χωρὶς δὲ αὐτῶ πεποιήνται οἱ θεοὶ λόγῳ ἅμα τοῖς λόγοις Θεογονία. (vbi tamen cum Marklando legere malim καὶ ἅμα τ. λ. ἢ θεογονία.)

γονία.) χωρὶς δ' αὖ ὠφελεῖ τὰ εἰς τὸν βίον, ἔργα τε ἃ δρᾶστέον, καὶ ἡμέραι, ἐν αἷς δρᾶστέον. Neque tamen ex hoc Maximi Tyrii loco cum Langbaenio ad Longini locum concluderem, Catalogum γυναικῶν ordine primum fuisse: id, si quid ex eo colligi posset, tantum forsitan sequeretur, in exemplo, quod in manibus habuit Maximus, illum catalogum locum obtinuisse primum, aut ex antiquiore scriptore, eiusmodi exemplum versante manibus, illum ordinem esse desumptum. Neque Nonni aetate plura exstabant Hesiodi scripta, quam tria haec, *Theogonia*, *O. et D. ac Scutum Herculis*, in Hist. 73. ad Naz. Quidquid est, collectio illa non integra, ab Hesiodo profecta, sed ab aliis aucta, (quod quidem non adeo multo post Hesiodi tempora factum opinor; alias enim antiquiores critici rem melius scire et curatius distinguere libros potuerant,) postea in quinque partes distributa, et per ignorantiam vni Hesiodo adscripta videtur. Hinc fieri potuit, ut a Schol. ad Apollon. Rhod. II. 181. et IV. 57. ex *Catalogo* et *μεγάλας Ἡοίας*, narrationes plane diuersae et secum pugnautes excitarentur. Quoniam vero in collectione maiore multa, quae sibi repugnarent, aut alia forsitan occurrerunt, quae ab ingenio Hesiodi aliena criticis viderentur, facile euenire potuit, ut alii e. g. Boeoti apud *Pausan.* IX. cap. 31. p. 771 sq. *Aristophanes* Grammaticus in scholio ad scutum Herculis, totam illam, et in hac particulam de scuto Herculis, abnegarent Hesiodo; *Schol. Pindari* Pyth. III. 14. ἐν τοῖς εἰς Ἑσίοδον ἀναφερομένοις ἔπεσι, ait; alii, ut *Longinus* l. mem. de veritate dubitarent; alii, qui forsitan Catalogum Hesiodi, cuius pars scutum Herculis fuisse dicitur, a reliquorum heroogoniis melius discernerent, apud scholiasten ad Hesiodi clipeum, nostrum fragmentum haberent genuinum. Stare igitur, saltem conciliari, aut intelligi potest sententia eorum, qui *Ἡοίας* a *καταλόγω* non diuersas, aut partem *καταλόγου* γυναικῶν, aut *μεγάλας Ἡοίας* et *κατάλογον* vel idem opus, vel diuersum fuisse arbitrantur, prouti vel integram collectionem, vel singulas illius partes, a pluribus profectas auctoribus, habuerunt aut significarunt, aut ipsi confuderunt, aut melius genuinum Hesiodi poemation a reliquorum heroogoniis distinxerunt veteres. Postquam haec iam scripseram, in manus venit commentatio perquam docta et ingeniosa cl. G. E. Groddeck super Argonauticis Apollonii Rhodii part. I. in: *Bibliothek der alten Litteratur und Kunst*, partic. II. p. 61 sqq. Gottingae, 1787. et vidi, me virum illum doctissimum habuisse parum dissentientem: is enim p. 83. suspicatur, genealogica illa carmina a variis, iisque ignotis auctoribus esse conscripta; feriore autem tempore propter argumenti similitudinem ex iis vnum opus, in plures libros distributum, esse conflatum, et veteri poetae in hoc genere poeseos, celebri, Hesiodo, suppositum: *Ἡοίας* vero *μεγάλας* Hesiodi, quod in magna fuissent fama, etiam collectione facta, apud scriptores, qui illarum iniiciunt mentionem, suum nomen retinuisse, partem vero reliquarum genealogiarum fuisse habitas. Quod autem idem ille vir doctus p. 81. acute monet, apud scholiasten ad *Apollonium Rhodium* IV. 57. ἐν *μεγάλας Ἡοίας* ita memorari fabulam Endymionis, ut ea iam cum fabula Ixionis sit mixta et confusa, id meam suspicionem valde firmat. Primum enim adfertur narratio Hesiodi, nulla libri mentione addita. Vetus igitur grammaticus Heroegoniam Hesiodi, tamquam notam, et a reliquis secernendam, habuit, quae caruisset certa et a poeta profecta inscriptione. Dein narrantur aliorum sententiae. Tum demum sequitur, ἐν ταῖς *μεγ. Ἡοίαις* λέγεται, vbi fabula aliter, ac ab Hesiodo factum esse dicitur, et cum alia confusa enarratur. Diuersa igitur fuit Hesiodi Heroogonia a reliquis, quarum collectio in quibusdam exemplaribus communem habuisse videtur inscriptionem *μεγ. Ἡοίαν*, ita ut Hesiodi libellus modo adnumeraretur iis, modo ab illis seiungere-

tur. Enimuero haec in coniecturis posita sunt. *Aeschylos* ἡσιῶν μργ. auctor fuisse videtur Dodwello: sed vide not. b. ad §. XIV. Adde *Burmansum* II. ad *Valesii* Emendationes pag. 38. not. b., et in Addendis p. 222. eundem et *Scaligerum* ad Anthol. veterum latin. epigrammat. tom. I. lib. II. epigr. 122. vf. 61. p. 300. — Fabricius in ora sui exemplaris adnotarat, tres versus apud Plutarchum de sera numinis vindicta p. 557. ex Hesiodi *Hōsias* forte esse petitos, Callimacho tribui illos a Küstero ad Suidam voc. Πορῆ, tom. III. p. 229. At enim *Toup* in Epist. critica pag. 162 sqq. et *Valckemaer* in D. Wyttenbachii editione libri Plutarchei, Animadu. p. 66 sq. ex *Euphorions* illos esse defunctos censent. Idem *Plutarchus* in Coniual. quaest. lib. IX. cap. 15. p. 747 (f. p. 979. tom. VIII. edit. Reiskii,) ex poeta quodam haud nominato excitat versus, quos cum varietate quadam *Tzetzes* ad Lycophron. v. 284. quoque ponit, at ex *Hesiodo* ἐν τῇ ἡρωικῇ γενεαλογίᾳ sumtos esse tradit, conf. *Bachet Sr. de Meziriac* in commentario gallice scripto ad Ovidii Heroid. tom. I. p. 17 sq. et inter fragmenta Hesiodi p. 443. edit. Loesneri. *Horl.*

Scholium gr. in XIII. In hoc poema exstant commentarii graeci *Iohannis Tetzze* et alterius *Iohannis Pediafimi* ^{w)}, Diaconi, iunioris vtique Ioh. Philopono, quem laudat p. 197. In Etymologico MS. apud doctissimum Kusterum in ἀλκαίᾳ adlegantur *Hieronymus* et *Eraphroditus* ἐν ὑπομνήματι ἀσπίδος *Hesiodo*.

Theogonia. XIV. Superest ex iis, quae exstant, Hesiodo tributis scriptis dicenda, longe celeberrima ΘΕΟΓΟΝΙΑ, hoc est, *Deorum generatio*, vt Lactantius transfert lib. I. cap. 5. siue

w) Confer quoque ad §. XVI. In *Bandinii* Catalogo MSS. graecor. Biblioth. Laurent. vol. II. cod. 24. p. 95. describitur cod. Hesiodi cum *Iohannis Diaconi* commentario et excerptis scholiis. — In *Petri Lambecii* Comment. de Biblioth. Caesar. Vindob. lib. et tom. VII. nr. 128. recensetur codex antiquus chart. in quo sunt *Io. Diaconi*, (qui alias appellatur *Chartophylax primae Iustinianae et totius Bulgariae*, siue *Custos sigilli Patriarchalis*, et vixit sub Andronico Palaeologo scripsitque in Cleomedem, vid. Cangii Glossar. gr. pag. 1637.) *Pediafimi*, *Principis philosophorum*, in *Hesiodi poema Scutum Herculis scholia paraphrastica*, vbi Lambec. pag. 500. edit. Kollarii primum adnotat, exstare quidem haec scholia in edit. Hesiodi Heinsiana, in 4. p. 186 sqq. sed ita, vt beneficio huius cod. MSti emendari possint ac suppleri: tum animaduertit, in illa edit. Heinsiana ab initio male legi — οἱ Τελεβόω ἀσπιδόντες ἐπὶ τὰς ἀδελφὰς τῆς Ἀλκμήνης, rectius vero in cod. illo — οἱ Τελεβόω αἱ ἑνὶ τῶν ἀδελφῶν τῆς Ἀλκμήνης. — Ibidem et in eodem codice est a. fol. 89. anonymi cuiusdam auctoris *Expositio in Hes. Scutum Herculis*, quae inscribitur et incipit Τῆς ἀσπίδος τῆς Ἀσπίδος. — In Biblioth. Augustinianorum Neapolit. sunt duo codices; in altero sunt O. et D. cum

scholiis Procli: in altero est physica Theogoniae interpretatio. — In Biblioth. Benedictinor. Flor. cod. Scutum Herc. et Theogonia cum scholiis; et alius, O. et D. cum graecis scholiis. — Inter codd. regio gr. bibliothecae *Matrit.* apud *Iriarte* pag. 24 sqq. et pag. 237. sunt codd. gr. qui varia in *Hes.* Scutum et reliqua carmina, commentaria, scholia, glossas continent, quae omnia repetere, longum foret. — In Biblioth. *Bavar.* MSS. *Storum* Catal. Ingolst. 1602. pag. 79. est *Clipeus* cum scholiis Io. Diaconi. — *Ioann. Tetzze* grammatici in *Hesiodi O. et D.*, *Theogoniam* et *Scutum* schol. gr. MSS. cod. chartac. inter codd. Vossianos in Catalogo Biblioth. *Lugdun. B.* pag. 345. nr. 23. adde p. 398. nr. 59. — In Catal. codd. MSS. bibl. regiae Paris. tom. II. est nr. 2678. *Scut. Herculis* cum glossis interlin. et quibusdam scholiis marginalibus. — nr. 2708. *Scut. Herc.* cum glossis et scholiis ineditis, quae in multis discrepant ab editis, et in argumento praefixo quaedam differunt ab editis. — nr. 7773. codici praemissum est argum. in quibusdam ab edito diuersum. — nr. 2776. et 2833. *Scutum* cum paucis scholiis et praefixo argumento. — O. et D. cum Tetzze schol. et *Scutum* in Biblioth. olim *Palatina*, nunc *Vaticana*, nr. 18. pag. 8. Sylburg. f. Monument. *Pictatis. Harl.*

sive *origines Deorum γεννητῶν* *), quam non memini a quoquam vocari in dubium, aut Hesiodo abiudicari, nisi ab vnis Boeotiis, de quibus supra dixi ex *Pausania* p. 771. *) Neque tamen

α) Vide *Radulphum Cudworthum* libro de vero systemate intelligibili vniuersi p. 211. 212. 216. *Iohannem Clericum* ad v. 44. et 106. Porro Theogoniam ante *ἔργα καὶ ἡμέρας* ab Hesiodo editam, non dubitat *Proclus* p. 24. ad Hesiodum *ἄλλαν - δὲ αὖτε προσέειπεν ἡ Θεογονία*. Confer, quae de ordine scriptorum huius poetae notauimus infra nr. 19.

γ) Ex duobus Pausaniae locis a Fabricio excitatis paene opinari licet, Pausaniam subdubitasse potius, aut significasse, plures in dubium vocasse, an Hesiodus Theogoniam, quae exstat, scripserit. Nam in *Arcadicis* f. lib. VIII. cap. 18. p. 634. memorat Hesiodum, addit vero: *Ἡσίοδος γὰρ δὴ τὰν τὴν Θεογονίαν αὖτις οἱ νομίζουσιν*, certe quidem Hesiodo carmen illud, Theogoniam nonnulli adscribunt. Tum narrat, etiam Linum fere *consensisse dici*, *δοκῶντα δὲ πεποιημένην τέλους καὶ Λίνου Φασί*, addit iudicium: *Ἐμοὶ δ' ἐπιλεγόμενῃ παντάπασιν ἰφαίνεται ταῦτά γε ὅσα κίβδηλα*, quae vertit interpret latinus: *Mihi quidem utriusque poetae carmina accurate legenti, non esse haec illis attribuenda videri solet*. Ergone etiam Pausaniae Theogonia visa est spuria? ego vero ex hoc neque id, quod Fabricius voluit, consequi, neque graeca recte esse versa ab interprete, arbitror. Sed iudicium illud Pausaniae ad Linum tantum, et ad ea, quae ex illo *δοκῶντα* Hesiodicis quidam existimarunt, pertinere reor. Hoc autem ex iis colligi potest, de Hesiodo, Theogoniae auctore, quosdam dubitasse. Alter vero locus in Boeoticis f. lib. IX. cap. 35. p. 781. *Ἡσίοδος ἐν Θεογονίᾳ, (προσέειπεν δὲ ὅτι φίλον τὴν Θεογονίαν), ἐν γὰρ τῇ ποιήσει ταύτῃ τοῖς χεῖραῖς φασιν* etc. *Hesiodus in Theogonia, (licet enim per me Hesiodo, qui vult, Theogoniam asserat), in eo igitur carmine dixit* etc. facit, ut credam, Pausaniam nutasse, neque tamen Hesiodo carmen illud omnino abiudicasse. In Attic. enim p. 58. prouocat ad Hesiodi versum, qui reperiuntur in Theogonia v. 590 sq. (vbi vid. cl. Wolf p. 114.) qui locus e pauseis illis est, vbi Pausanias sine dubitatione Theogoniae adfert auctorem. Atque Theogoniam operose vindicat Hesiodo *de la Barre* in *Mem. de l'Academ. roy. des L. et B. L.* tom. XVI. et germ. versu commentat. Lipsiae, 1781. vol. I. cum notis Heynii, sect. I. pag. 177 sqq. Prioribus centum et quindecim versibus Guictus in notis ad v. 1. habet supposititios, arbitrans, Theogoniam

incipere a versu 116. Cel. *Heyne* in commentat. erudita de Theogonia ab Hesiodo condita, ad *Herodoti* lib. II. cap. 52. inter Commentatt. societatis reg. scientiar. Gotting. vol. II. Gottingae, 1780. pag. 132. not. t. „Exordium, ait, Theogoniae ex pluribus rhapsodorum carminibus confarcinatum esse arbitror.“ cui adfentiunt cl. *Ruhnken*. in epistola critica I. edit. 2. pag. 90. et cl. *Wolf* in edit. Theogoniae Hesiodicae pag. 59 sq. Heyne tamen in Epistola critica luculentae editioni Wolfianae subiecta pag. 144. controuersiam scitius accuratiusque diremisit videtur. Nam Guicti iudicium, omnes priores centum quindecim versus fuisse suppositos, mihi semper visum est durum, quod initium a versu 116. fuisset nimis abruptum, et aliquid deesse videretur, ad quod versus 116. commodè posset referri: quare mihi quidem multa haud suauiter repetita, loco iniquo inserta, sublestaque fidei esse iam olim visa sunt. Ideo mire placuit mihi iudicium cel. *Heynii*, qui l. m. „quae, ait, praefixa sunt, plurium exordiorum esse videntur particulae, etsi et hae a diuersis auctoribus profectae, in antiquissimis tamen exemplaribus iam exaratae, forte illo statim tempore, quo primo litteris consignabantur, cum a Rhapsodis iam miris modis variata carmina essent, partim memoriae ergo, partim studio importuno etc. Quid Hesiodo, quid Rhapsodis debeatur, difficile dictu est. Post primos versus 1 — 23. subiecit aliquis v. 24 — 35. Inde aliud alterius Rhapsodi sequitur prooemium, et, si recte suspicor, alius intertextuit v. 50 sqq.“ Paullo post, vereor, inquit, ne totus locus a v. 5 — 10. alterius poetae sit; et sic de aliis locis acute iudicat. Carmen autem ipsum non amplius habemus integrum, sed partim interpolatum, partim mutilatum, partim corruptum siue ab librariis siue a rhapsodis antiquissimis. Quare iam *Gale* ad Apollodorum pag. 6. suspicabatur, hanc Theogoniam non esse vnius hominis. Ideo acutissimi homines, Guictus, Ruhnken. in Epistola critica I. Heyne in laudata commentatione, Wolf in sua editione, (in notis tamen interdum retractauit sententiam,) alique multos versus spurios et expungendos censuerunt. Neque erit, qui in tam vetusto carmine id interpolandi genus, de cuius causis atque origine erudite disputat Wolf ad Hesiodum p. 54 sqq. valde miretur. *Harl.*

men per omnia fidem Boeotiis habuit ipse Pausanias, sed p. 781. laudans Hesiodum in Theogonia, subiungit: *προσιέσθω δὲ, ὅτῳ φίλον, τὴν Θεογονίαν.* Confer eundem p. 634. Neque dubitarunt illam Hesiodo tribuere Pythagoras, (qui finxit Hesiodi animam vidisse se apud inferos, vinculis adstrictam columnae aereae, stridentemque, propter ea, quae de Diis finxerat, teste *Laertio* lib. VIII. sect. 21. ²⁾) *Herodotus* lib. II. cap. 53. Plato, qui Theogoniam subinde sequitur, notante *Proclo* in Timaeum lib. V. [P] p. 291. *Aristoteles* lib. III. de coelo cap. 1. et alibi, *Manilius* lib. II. v. 12 sq. nec *Agatharchides* Cnidius apud Photium p. 722. edit. Hoeschelii, neque *Eratostratus* in Catasterismis cap. 9. et 1. et 19. et 32. neque *Acusilaus* ^{aa)} Argivus, qui in Theogonia sua Hesiodum saepe numero castigavit, teste *Iosepho* lib. I. contra Apionem p. 1034. neque *Eumelus* Corinthius, a quo ^{bb)} non minus atque ab *Acusilao*, Hesiodi Theogoniam profario sermone expressam et pro sua venditam esse tradit *Clemens Alexandr.* VI. Strom. p. 629. [edit. Colon. al. p. 752.] neque *Xenophanes Colophonius*, quem in elegiis suis ac iambis perstrinxisse ea, quae Hesiodus de Diis scripserat, testatur *Laertius* IX. 18. et *Sextus Empiricus* aduersus Mathematicos lib. I. p. 57. et 341. neque *Demosthenes Thrax*, a quo eiusdem Theogoniae hesiodeae metaphrasin profariam scriptam esse, Suida referente, cognoscimus, vel *Aristonicus* Grammaticus aut *Zenodotus* Alexandrini, quos in Hesiodi Theogoniam scripsisse, ut *Sabinum Sophistam* in Acusilai, ex eodem Suida [et Eudocia p. 64. et 204.] constat; nec *Zeno Stoicus*, quem *Cicero* lib. I. cap. 14. de natura Deorum testatur Theogoniam interpretatum esse ^{cc)}, nec *Chrysippus* denique, quem, idem *Cicero* lib. I. cap. 15. auctor est, fabulas Orphei, Musaei, Hesiodi, Homerique ad rerum naturam adcommodasse.

XV. Nihil

2) Conf. *Robinson* diff. de Hesiodo p. XLVI sqq. *Harl.*

aa) *Acusilai* argui genealogias [*περὶ Γενεαλογιών*], quarum liber tertius laudatur a schol. Apollon. IV. 992. adde *Eudoc.* p. 49.] laudant praeter Strabonem, Apollodorum in Biblioth. et alios, Vossio dictos, in hist. graecis p. 436. Tertullianus lib. II. ad Nationes cap. 2. (vbi male viri docti repunt *Arcefilaus*.) Schol. Hesiodi ad Theogon. p. 269. Scholiastes Homeri et Suidas, qui refert, Acusilaum genealogias scripsisse *in δὶλτων χαλκῶν*. [adde supra p. 201. not. *Ionsium* de script. histor. philos. p. 24. *Moller.* in Homonymoscopia p. 278. *Harl.*] *Mirror*, *Dodwello* in Diff. de aetate Phalaridis p. 25 sq. *Acusilaum* antiquiorem videri Hesiodo, vel saltem *ἡσίων μεγάλων* scriptore. Arduum enim mihi esse videtur in tam remota antiquitate veritatem historicam argumentando adsequi vel tueri contra diserta veterum scriptorum testimonia. Praecipue observandum, quod apud Suidam in *συγγραφα* diserte legitur, τὰ Ἀκασίλῃ, τοῦ Δεῦσιππου. Confer *Valesium* ad Harpocrat. in Ὀμπερίδῃ. [vid.

Simsonii Chronicon ad Olymp. LXV. A. M. 3485. a. Chr. 518. p. 682. cl. *Heyne* ad Apollod. part. III. p. 973 — 976. cui, post alios viros doctos, probabile fit, cum paullo ante bellum Persicum Ol. 72. 75. vixisse, et si Homeridas adtigit, (vid. Harpocr. in Ὀμπερίδῃ,) descendisse vsque ad seriora tempora. Loca veterum de Acusilai aetate et vita, item reliquias operis ab Acusilao scripti diligenter congescit cl. *Frid. Guil. Sturz* in Pherecydis fragmentis, Gerae, 1789. 8. pag. 229 — 238. *Harl.*] Alius fuit *Acusilaus* Atheniensis rhetor, sub Galba, de quo idem Suidas. Alius denique *Acusilaus* Tarentinus Pythagoricus Iamblichio memoratus. *Fabric.* De *Eumelo* vid. *Heyne* ad Apollod. part. III. p. 983. supra ad II. cap. 2. 16. fin. in primis *Grodeck* in Biblioth. der alten Litteratur und Kunst. Gotting. 1787. part. II. p. 94 — 99. *Schurzfleisch* Notit. biblioth. Vinar. p. 229. *Harl.*

bb) Qui autem, si Clementis narratio vera est, non antiquus, sed serioris aetatis fuisse videtur. *Harl.*

cc) Adde schol. ad Apollon. Rhod. I. 498. *Harl.*

De aliis au-
toribus Theogo-
niae et scopo
fontibusque He-
siodae.

XV. Nihil vero aliud significare videntur veterum Genealogiae ac Theogoniae, quales praeter Hesiodum scripserunt Abaris ^{dd)}, Musaeus ^{ee)}, Pherecydes Atheniensis ^{ff)}, Orpheus ^{gg)} Aristeas, Epimenides ^{hh)}, Antiphon ⁱⁱ⁾, Hecateus ^{kk)}, Andron ^{ll)}, Dromocrides ^{mm)}, Aemilius [P] Macer ⁿⁿ⁾, itemque alii, nihil inquam videntur significare aliud, quam Cosmogoniam, *φυσιογονίαν* ac Geogoniam fabulis poeticis obumbratam, vt recte obseruatum est acutissimo Philosopho Thomae Burneto in Archaeologia philosophica pag. 297. 399 sq. et in theoria telluris lib. II. cap. 7. vbi inter alia locum insignem in Aristophanis auius pag. 395. edit. Froben. confert cum Orpheo atque Hesiodo. [compara tamen Heyne in Excurs. I. ad Virg. Aen. II. pag. 268 sqq. et in Biblioth. der alten Litter. und Kunst I. pag. 45 sq. Ined. Harl.] Adde Simplicium ad 3. de coelo, comment.

dd) Suidas in *Ἀβάρης*. Fabric. cf. Car. Gottfr. Zappii disp. de Abaride. Lipsiae, 1706. Harl.

ee) Laertius in prooemio.

ff) Vide, quae viri docti notant ad Laertium in Pherecyde, et Suidam in *Φερικύδης*. Idem opus, ni fallor, respicitur ab Eratosthene in Catasterismis, Scholiaste Homeri, Germanici, Pindari et Apollonii, quando Pherecydem laudant. [conf. omnino Sturz in Fragmentis Pherecydis et Heyne ad Apollodor. part. III. p. 992 sqq. et passim in notis ac indice scriptorum h. v. Harl.]

gg) De hoc dixi supra lib. I. cap. 19.

hh) Vide de *Epimenide* supra lib. I. cap. VI. §. 3. et de *Aristea* lib. I. cap. II. §. 6. Fabric. de hoc et pluribus veterum genealogiarum, theogoniarum etc. scriptoribus plura dabit cel. Heyne I. m. part. III. pag. 914 — 935. Harl.

ii) Irenaeus lib. II. 19.

kk) Athenaeus lib. IV. Fabric. Stephanus Byz. in *Ἰωφίς* laudat quartum librum genealog. et *Demetrius* de elocut. sect. 12. dat exordium illarum. adde supra pag. 201. not. et de duobus *Hecataeis* Casaubon. ad Athenaeum pag. 144. 54. Harl.

ll) Schol. Apollonii I. 45. Confer H. Lindenbrogium ad Cenforinum pag. 33. Fabric. Andron *Halicarnassaeus* citatur ab Eudocia p. 439. et *Ἰσχυρίης* laudatur in Homericis schol. Marcianis apud Villosion. in Anecd. gr. II. pag. 185. not. Harl.

mm) Fulgent. II. 17. Mythol.

nn) Nisi apud Nonium cap. 12. in *picumnus*, (quae auis est Marti dicata,) legendum *Ornithogonia*, vt sane videtur. Confer [cel. Wernsdorf. ad poetas lat. minor. tom. IV. Altenburg. 1785.

Vol. I.

pag. 580 sq.] *Colomesium* ad Gyraldum pag. 217. Idem p. 120. notat *Cynaethonem* Lacedaemonium, cuius etiam *Ἡρακλῆων* laudat Schol. Apollonii, I. v. 1357. non *Theogoniam* scripsisse, vt adfirmat Gyraldus, [dial. de vitis poet. pag. 120.] sed *Telegoniam*. Atque ita Vossius quoque pag. 13. de poetis graecis ex Eusebii Chron. ad Olymp. V. 3. quamquam *Meursius* IV. 17. Miscell. Lacon. apud Hieronymum et Marianum Scotum putat legendum *Genealogiam*, quia *Pausanias* [I. pag. 119. adde ibid. pag. 151. Meff. pag. 282. et 707.] testatur, cum *γενεαλογίαν* *ἔπεισι*. Sed hoc etiam in *Telegonia* facere potuit. [At enim in Hier. Chron. ad Olymp. III. potius *Theogoniam* esse legendum ex locis Pausaniae patet: atque eius *Theogonia* eadem fuit, quae *Genealogia* quoque dicta est. Si scripsit *Telegoniam*, haec diuersa fuit a *Theogonia*, vid. cl. Heeren ad vetus marmor in: Bibl. der alten Litterat. und Kunst, part. IV. p. 57 sq.] Constat tamen alioqui *Telegoniam* scriptam ab *Eugamone Cyrenaeo*, quem Aelopo aequalem facit Syncellus pag. 239. (191.) Fabric. Hieronymus in Chron. Euseb. ad Olymp. LIII. *Eugamon Cyrenaeus*, qui *Telegoniam* scripsit, agnoscitur. Scripsit libros II. *Τηλεγονίης*, quorum summam dedit Proclus in Chrestomath. cuius fragmentum e cod. Veneto exhibetur a cl. Sieblenkeessio in: Bibliothek der alten Litteratur und Kunst, Gottingae, 1786. part. I. pag. 42 sqq. cum notis cl. Heynii. Ibi autem scribitur *Eugammon*. Ab hoc integrum librum de Thesprotiis ex Musaeo transcriptum fuisse, prodit Clemens Alex. Strom. pr. et ex eo Euseb. Praepar. Eu. X. 1. etsi in hoc *Eugammon* editur. Fabulam de Telegono ad mentem Eugammonis expressam videbis apud Hygin. fab. 127. notante Heynio; adde Fabric. supra I. 16. 4. fin. Harl.

E e e e

comment. VI. et Cotelarii notas ad recognitiones Clementis lib. X. cap. 31. ^{oo}) Nescio, satisne firmum argumenti genus sit *Thomas Galei*, qui in notis ad Apollodorum p. 6. ex eo, quod

^{oo}) Quaedam adhuc adnotanda sunt: 1) Vt Homerus, sic quoque Hesiodus non inuenerunt fabulas, siue potius, mythos, sed acceperunt: (v. Aristotel. Met. I. cap. 4. *Robinson* diff. de Hesiod. p. XLIX sqq.) nam ante illos multi fuerant vates, qui hymnis deorum, heroum laudibus, varique generis et argumenti *trous* suis mythos varie multumque tractauerant. *Parker* in Cogitatt. de deo, disp. IV. sect. X. p. 378. duriuscule iudicat de Hesiodo, quem virum agrestem, scribit, nihil de ipsis rerum naturis intellexisse, sed solum fabulas quasdam, quas a *vici Ascræi* vulgo acceperisset, versibus narrasse. 2) Hesiodus collegit sua et consarcinavit e pluribus poetis, h. e. ea, quae antea pluribus carminibus passim aut narratione ac fama diuersis locis diuerse de singulis diis vel deorum stirpibus exposita, sparsa et disseminata essent, vno carmine complexus est ac disertius explanauit; vt Homerus mythos de illis vulgatos ad epicam rationem traduxit, h. e. personas mythicas in epicas conuertit. Nobiles loci sunt, monente acutissimo Heynio, Theogoniae v. 139 — 153. v. 411 — 452. v. 507 — 616. (Prometheum non fuisse personam historicam sed symbolicum nomen et allegoriam, arbitrantur *Heyne* ad locum et *Schütz* in Excursu I. ad Aeschyli Prometheum vinctum, vol. I. p. 173. secus sentit censor doctus in Bibliothek der alten Litteratur und Kunst, part. I. p. 109 sq. et ab hoc dissentire videtur alius censor in eadem Bibliotheca part. I. p. 116.) v. 617 — 819. v. 736 sqq. et alii. conf. *Robinson* in diff. de Hesiodo p. XLIX sqq. edit. Loesneri, in primis *Mosheim* ad Cudworth. S. Int. I. cap. IV. §. 13. not. f. p. 294. In alia omnia transit, et sententiam olim vulgarem defendit atque ab Heynii iudicio plane discedit cel. *Meiners* in Historia doctrinae de vero deo, Lemgou. 1780. part. I. sect. VI. p. 162 — 187: de Homero et Hesiodo, quos p. 169. arbitratur, *omnium primos* deorum ortus atque cognomina, tum eorumdem artificia, ministeria et formarum proprietates excogitasse et cecinisse. At enim medio tutissimus ibis. Mythos ipsos accepisse eos, quaedam, vbi dissentiunt, e diuersis fontibus hausisse, (vnde etiam, cur Pherecydes aliique ab Hesiodo discefferint, intelliges,) auxisse, aut poetarum more alium aliter ornasse, suoque scopo adcommo-
dasse, reor. 3) Inanis est eorum opera, qui Hesiodicum carmen continere systema aliquod fere absolutum et philosophicum veteris

mythologiae, arbitrentur aut secundum praeconceptam quamdam opinionem, cuius errorem facile sentire potuerant, aliquod systema subtiliter atque artificiose confectum ex eo elicere, immo vero extorquere conentur, aut putent annales rerum antiquitus gestarum in mythis conditos illi carmini inesse. 4) Inde sequitur, Huetii, Clerici aliorumque incertum et valde lubricum fuisse iudicium, ex Mosaisca narratione et ex Phoeniciis litteris Hesiodi carmen vnice posse declarari atque intelligi. At quo minus haec vberius demonstramus, otium nobis fecit cel. *Heyne* in doctiss. praelectionibus tom. VIII. nouorum commentar. de Homero, in primis vol. II. Commentatt. soc. regiae doctrinarum Gotting. (Gottingae 1780.) de Theogonia, ab Hesiodo condita, p. 125. cuius vltimam notam p. 154. repetere, haud ingratum erit, „*Banerii* opinionem, qua rerum gestarum annales in mythis conditos credere malit, impugnauerunt multi ex popularibus. Sunt in hoc genere praeclara nomina, *de la Barre*, *Freret*, *Foucher*, *Bougainville*, *de Broffes*, et nuper *Bergier*, cuius commentatio singularis libelli forma prodiit Paris. 1767. 8. Laborant omnes in hoc, quod poetam ad certam hypotheseos iam animo, cum ad eum accederent, conceptae formulam adigere et mythologiae aliquod systema philosophica subtilitate et arte conditum ex eo modo elicere, modo extorquere volunt. Quae res etiam si recte procederet, carmen illud nullo modo eam antiquitatem, quam prae se fert, habere posset.“ Bonam partem obseruationum suo quamque loco insertam repetiit cel. *Wolf* in sua Theogoniae editione. *De la Barre* quaedam ingeniose explicuit; at multa perperam. Is nimirum in Mem. de l'Acad. tom. XVIII. et in germanica versione: Abhandlungen und Auszüge der Königl. Acad. der Inschriften, — Das griechische Alterthum, vol. I. de ratione ortuque religionis graecae disserens, p. 323. summam Theogoniae Hesiodicae dedit atque suo more exposuit. *Foucher* in Memoir. de l'Acad. Par. des Inscr. tom. 35. an. 1770. p. 4 sqq. de theologia Hesiodi atque Homeri eorumque veracitate non satisfaciet acutorum et antiquitatis gnarorum hominum expectationi. Et sic alii aliter secundum iudicium animo praecoccupatum explicuerunt Hesiodum pariter atque Homerum, nec mythos diuersarum aetatum et diuersorum populorum rite diligenterque secreuerunt ac distinxerunt.

quod in Theogonia Hesiodi v. 218. Parcae noctis filiae esse dicuntur, at v. 913. Iouis ac Themidis; concludit, poema hoc non vnus esse auctoris, et fortasse partem Theogoniae Orphei Hesiodo adfutam.

E e c c 2

XVI. In

distinuerunt. Quare bene fecit *Martin Gottfried Hermann*, qui, Heynii vestigia premens, confusionem illam vitare, omniaque, quantum fieri potuit, bene intelligenterque ordinare sustinuit in opere erudito: *Handbuch der Mythologie aus Homer und Hesiod als Grundlage zu einer richtigen Fabellehre mit erläuternden Anmerkungen begleitet. — Nebst einer Vorrede des Herrn Hofrath Heyne*, Berolini 1787. mai. 8. cuius libri erudita censura est in *Ien. Allgem. Litterat. Zeitung*, m. April. 1789, p. 211 sqq. vbi melior ordo et totius inquisitionis ratio praecipitur. Sobrie quoque, quamquam breuiter, iudicauit de ortu graecae theogoniae *I. Gillies* in *Historia veteris Graeciae*, part. I. p. 68 sqq. secundum versionem germanicam, Lipsiae 1787. mai. 8. Denique a multis saeculis est lis agitata, num res a diis gestae, quae in Homeri et Hesiodi carminibus enarrantur, et mythi allegorice, an secundum litteram et historice sint intelligendi. *Menander* rhetor, in commentario de Encomiis, cuius praeclaram editionem debemus solertiae atque diligentiae cl. *A. H. L. Heeren*, Gottingae 1785. in sect. I. de hymnis in deos passim memorat genealogias hesiodeas, cap. VI. docet hymnos mythicos et genealogicos esse distinguendos, atque p. 42. *Hesiodi* atque *Orphei* Theogoniae ἀντὶ, ait, μὲν γὰρ γυναιλογικῇ αὐτὰν, ἀντὶ δὲ ἥτοι μυθικῇ; sed lege ipsum: nec diuersorum omnis aevi diuersam mythorum explicandorum rationem enarrare licet vacatque. Nuper *Frider. Viß. Leberecht Plessing* in: *Memnionum, oder Versuch zur Enthüllung der Geheimnisse des Alterthums*, Lipsiae 1787. mai. 8. part. VI. Meinerfium, sensum historicum quaerentem, ita refutatum. At quis tanta vetustate et obscuritate omnia tuto expediet et ita explanabit, vt dubitationibus nullus omnino locus relinquatur? Ingenioso quidem homini facilius erit hariolari et nescio quae dulcia excogitare somnia, quam suas interpretationes vbique certas et ab omni falsitate aut opinionis errore tutas praestare. Equidem existimo, nonnulla ex antiqua historia petita et colore poetico, illi aetati et loquendi aequae ac sentiendi rationi apto, illuminata mutataque, adeoque historice esse intelligenda; plura vero allegorice olim fuisse sumpta, dein a poetis praesertim et artificibus orna-

ta. At quaenam fuerint personae historicae, quae nam allegoricae, et quomodo posteriores sint ortae, aut ex mente vltimae antiquitatis explicandae, id in multis erit ambiguum, ac res incerta et dubia, de qua in vtramque partem possit disputari, adhuc manebit, cuius controuersiae exemplum supra habuimus Prometheum, cui facile plura possent adiungi, si hic locus esset. *Menander*, rhetor, l. m. cap. 5. p. 39 sq. scribit, *Parmenidem* et *Empedoclem* fuisse primos, in quorum cosmogoniis ex sermonis antiqui vsu omnes naturae vires et mundi partes in personas essent mutatae, eosque phisicos nominat ἐξηγηματικὰς. Attamen multae narrationes et doctrinae de naturae viribus allegoricae fuerunt antiquiores illorum cosmogoniis. — Quomodo Hesiodus deos, mundum, hominem et officia humana mente conceperit, inuestigauit *Wachler*, Professor Rintelienfis in progr. singulari, (quod tamen oculis vsurpare nondum mihi licuit,) Rintelii 1789. Confer quoque libellum bonae frugis: *de causis et auctoribus narrationum de mutatis formis ad illustrandum maxime et diiudicandum opus metamorphosium Ouidianum, auctore Io. Guil. Ludow. Meßmann*, A. M. classium gr. et lat. in gymnasis academiae imperialis Moscouienfis Rectore. Lipsiae 1786. 8. in primis pag. 59 sqq. et pag. 67 sq. Noua quadam ratione, (an vbiuis felici, licet ingeniosa? videant alii,) Theogoniam et Cosmogoniam antiquam explicandam suscepit *Rabaut de Saint-Etienne*, in: *Lettres à Monsieur Bailly sur l'histoire primitive de la Grece*. Paris. 1787. 8. Is putat, omnem antiquam historiam, praecipue Graeciae, vsque ad reditum Heraclidarum in Peloponnesum, nihil aliud esse, ac falsam interpretationem eorum, quae lingua antiquissimi aevi symbolica ac hieroglyphica, eo tempore, quo ars agriculturae inuenta fuisset, orta, representasset, atque Graecorum Troianorumque heroes pertinere ad astrorum exercitum, montes, rupes, portus, terras, sidera, flumina fuisse descripta tamquam homines, (de sideribus iam ita sensit *Lucian*. de Astrologia cap. 22. tom. II. p. 369. edit. *Reitzii*.) illam scripturam hieroglyphicam et personas illas hieroglyphicas postea mutatas in historias, et mythologiam veterem esse symbolicam s. hieroglyphicam naturae historiam etc. quae omnia, partim iam cogni-

Commentarii graeci in Theogoniam. XVI. In Theogoniam exstant commentarii graeci duplices quorum vnus inscribitur: τῷ σοφωτάτῃ καὶ λογιωτάτῃ Κυρῷ Ἰωάννῃ Διακόνῃ τῷ Γαλῆνῃ εἰς τὴν Ἡσιόδου Θεογονίαν ἁλληγορίαν^{pp)}, alter vero: σχολία εἰς τὴν Ἡσιόδου Θεογονίαν παλαιά, quorum auctorem *Didymum* existimasse videtur Natalis Comes lib. VI. cap. 18. mythologiae p. 631. Ioh. Alexander Brassicanus an. 1530. praef. ad Saluianum testatus est se habere *Iohannis Philoponi* cognomento grammatici commentarios in Hesiodum, fortassis non alios intelligens, quam quos sub *Iohannis Galeni* nomine habemus, vel commentarios in *ἔργα καὶ ἡμέρας*, sed qui Tzetzae sunt, non Philoponi^{rr)}. Alium tamen ineditum scholiasten allegat Henr. Stephanus de instituendis graecae linguae studiis p. 8. et Demetrii Triclinii scholia in *Theogoniam Hesiodi* MSta exstare in bibl. Vindobonensi, testatur Nesselius IV. p. 21. ne deperditos poetae exegetas memorem, *Demetrium Ixionem Adramyttenum* et *Dionysium Corinthium*, de quibus Suidas; tum commentarios *Plutarchi*^{ss)} laudatos Gellio lib. XX. cap. 8. et in graecis ad Hesiodum scholiis passim: *Ἀριστοτέλις καὶ ἀπορήματα Ἡσιόδου*, quae inter philosophi scripta refert Anonymus vitae eius auctor a Menagio vulgatus ad Laertium p. 202. *Ἀριστονικὶ Alexandρίνι περὶ τῶν σημείων τῶν ἐν τῇ Θεογονίᾳ Ἡσιόδου*. Suid.^{tt)} [P]

XVII. Theo.

cognita aut tentata, octo capitibus persequitur et multas antiquas fabulas, in his Argonautarum iter factaque, et carminum argonauticorum ortum more suo explicat. In his multa ingeniose acuteque, multa vero lepide inepteque exposita esse, quisque facile intelliget. Polyphemus illi est mons Aetna aestuans, quia *Polu* — *phēmi* significet valde *clamo*. In fine libelli promittit auctor opus, in quo secundum illa placita *Theogonia Hesiodica* et aliorum populorum cosmogoniae explanentur. — Noua etiam quadam ratione, at nimis incerta, nimis subtili et ab ingenio antiquitatis remota, theologiam veterum Graecorum explicuit, aut potius turbauit V. D. in: *Essai sur la Religion des anciens Grecs*. I. II. part. Lausannae 1787. mai 8. — Denique de his aliisque Genealogiarum et Theogoniarum scriptoribus v. *Cangii* praef. ad familias Byzantinas et *Iac. Frid. Reimanni* histor. litter. de fatis studii genealogici apud Hebraeos, Graecos etc. Quedlinburg. 1702. 8. *Harl.*

pp) Allegoricos in Theogoniam interpretes legisse se innuit Eustathius ad Iliad. §. pag. 982.

qq) Fabricium descripsit, nomine illius omisso, Bandinius in catalog. codd. gr. bibl. Florent. vol. II. p. 95 sq. ubi recensetur cod. Hesiodi. *Harl.*

rr) P. Lambecius in lucubratt. Gellianis p. 117. pro verbis Gellii in III. in *Hesiodum commentario*, omnino scribendum suadet in *Isin et Osiridem commentario*. Sed quamquam in libro de Iside et Osiride gemina quaedam leguntur iis, quae Gellius e Plutarcho producit, non audeo tamen coniecturam

Lambecianae accedere contra fidem codicum MSS. cum rem eandem tradere Plutarchus potuerit et tradiderit non semel pluribus in scriptis suis.

ss) Codices hos fere notavi. *Theogonia* cum scholiis, in Catalogo gr. MSS. bibliothecae *Bavariae*, nr. 217. p. 79. — In *Bibl. D. Marci Venetae* Bongiouanni, graec. codd. cod. 464. in 8. a Demetrio Triclinio a. 1316 — 1320. scriptus, continet *Hesiodi Scutum Herculis* cum scholiis et technologia Io. Pediasimi, *Opera et Dies* cum expositionibus Manuelis Moschopuli, Io. Protospatharii, Io. Tzetzae et Procli Diadochi, *Theogoniam*, in margine excerpta quaedam ex scholiis antiquis, quibus intermiscuntur inedita scholia *Demetrii Triclinii*, cruce distincta: additae sunt *Io. Pediasimi* et *Pseidi* allegoriae quarundam fabularum. *Ib.* cod. 466. insunt *Hesiodi Opera et Dies* cum scholiis interlinearibus et quibusdam Moschopuli marginalibus. *Ib.* p. 252. in cod. 480. sunt *Hesiodi Scutum Herc. O. et D.* et *Theogonia*, vti in cod. nr. 464. adiunguntur scholia antiqua et allegoriae Io. Pediasimi. Ex litteris V. cuiusdam docti ad me datis, comperi, in illa bibl. esse cod. nr. 280. qui varios comprehendit poetas graecos; in his, poemata Hesiodi cum scholiis et expositionibus Io. Diaconi, Manuelis Moschopuli, Procli, Demetrii Triclinii; quae quidem insunt quoque in editione Heiniana, Antwerp. 1603. at, quae in hoc exemplo nominantur scholia antiqua in Theogoniam, multum differunt ab iis, quae exstant in codice Marciano. — *Theogonia* in *Bibl. Vaticana*: in Catalogo MSS. gr. bibl. Palat. p. 44. nr. 142. (in Monumentis pictatis et

*Catalogus
deperditorum
scriptorum.*

XVII. Theogoniam suam ita claudit Hesiodus, ut post genealogiam Deorum ad foeminarum genus decantandum Musas adhortetur:

Νῦν δὲ γυναικῶν φύλον ἀείδατε ἡδύπαια
Μῆσαυ' Ὀλυμπιάδης κῆρυγ Διὸς αἰγιόχοιο.

Nimirum ut ad DEPERDITA HESIODI SCRIPTA (sedecim enim poemata

E e e e 3

ab

et literariis virorum — ill. etc. Francof. ad Moen. 1701. 4.) — *ib.* p. 47. nr. 151. et p. 55. n. 190. p. 87. nr. 290. et 293. O. et D. cum scholiis. *ib.* p. 122. nr. 385. O. et D. et Theogonia. *ib.* p. 128. nr. 417. O. et Theogoniae quaterniones aliquot cum scholiis et interlineari metaphrasi. — In biblioth. romana a la Minerva est, ut vir quidam doctus per litteras me fecit certior, cod. saec. XIII. qui continet *Theogoniam*, multas memorabiles habet varias lectiones, et ineditum scholiaften *ἡ ἑξήγησις τῆς Ἡσιόδου Θεογονίας*, more Ioan. Diaconi confectas. — Inter graecos codd. MSS. *apud Nanios*, Bononiae 1784. fol. p. 487. nr. 291. Hef. O. et D. *Theogonia*, Prolegomena in Hesiodi scutum, vbi p. 144. incipit sine titulo *Scutum* Hesiodi sic: — *ποίη προλήψα δέμου καὶ πατρίδα γαῖαν*. In bibl. *Lugdun. Bat.* p. 345. Catalogi, nr. 23. Io. Tzetzae scholia in Theogoniam et reliqua. — In *Petri Lambecii* Commentar. de bibliotheca Caesarea lib. VII. cod. 128. n. 4. p. 501 sqq. edit. Kollarii, scholia antiqua gr. diuerforum et quidem vetustissimorum auctorum, iudice Heinsio p. 225. edit. (nec Tzetzae igitur solius, nec Didymi) in *Hef. Theogoniam*: (n. 5. 6. 7. sunt Io. Diaconi et Pfelli allegoriae fabularum vt in cod. Veneto n. 464.) n. 8. scholia antiqua in *Hef. Theogoniam*, inter quae etiam nonnulla *Demetrii Triclinii* sunt; n. 9. *Io. Diaconi*, cognomine τῷ Γαληνῷ siue *Tranquilli*, alias *Pediasimus* quasi *Aequanimi*, Allegoriae in Hef. Theogoniam, de quibus v. Heinsium p. 228 sq. edit. et Lambecium, *ibid.* tomo et lib. VI. cod. 35. n. 2. p. 330. *Hef. O. et D.* cum Man. Moschopuli antiquis scholiis gr. partim interlinearibus, partim marginalibus. Adde *Nesselium* a Fabricio citatum p. 20 sqq. n. 2 — II. p. III. codd. 198 et 200. p. 130. n. 242. p. 143. n. 292. — In Bibl. *regia Paris.* in Catalogo codd. MSS. vol. II. p. 542. n. 2708. cod. chart. saec. XV. 1) *Theogonia* cum scholiis interlinearibus et marginalibus ab editis diuersis. 2) *Scutum* cum similibus scholiis, 3) scholia in Theogoniam, quae ab Heinsio vetera dicuntur. 4) *O. et D.* cum scholiis ineditis. 5) *Mo-*

schopuli scholia in O. et D. 6) *Ioanis Diaconi* schol. in Theogoniam, 7) *Procli* Diadochi schol. in O. et D. etc. Praeter ea decem alii codices regii Theogoniae (v. indicem v. *Hesiodi*) laudantur in illo Catalogo. adde *Labbei* bibl. nouam MSS. librorum, p. 110 sq. p. 289. n. 1329. et *Lamii* Delicias p. 40 sq. — In *Baudinii* catalog. MSS. Medic. vol. II. p. 95 sq. laudatur cod. chartac. in 8. saec. 16. in quo sunt: 1) *Hesiodi Theogonia*, 2) *Scutum Herculis*, cum glossis, 3) *Ex Io. Tzetzae* enarratione excerptum de differentia poetarum et vita Hesiodi, 4) in *Hesiodi Theogoniam* scholia quaedam particularia antiqua; 5) *Io. Diaconi* Pediasimi commentar. in Hef. Scutum: 6) collectio fabularum poetarum; 7) *Ex Procli* scholiis delectus rerum magis necessariorum, per *Demetrium Triclinium*, vbi in fine haec est adnotatio: *Αἱ ἐκλογαὶ αὐτῶν αἱ ἀπὸ τῆς ἑξήγησις τῷ Τζήτζη τοῦ καὶ τῷ ΠΡΟΚΛΟΥ, αὐτὴν ἐκλογάσας κατὰ Δημητρίου τῷ Τρικλινίῳ.* (*Ruhnkenius* quoque ad *Vellei*. *Patere*. I. cap. 7. p. 26. laudat e *Procli* Prolegomenis in Hesiodum ineditis, e cod. regio, quae Tzetzae sublegit *Proclo* et corruptit.) 8) Excerpta breuissima in *Herculis Scutum*. Adde p. 80. cod. 5. n. 2. p. 91. cod. 20. n. 1. et 2. p. 142. cod. 16. n. 5. 6. 7. et *Lamii* Delicias, l. m. p. 35 sqq. — vol. III. p. 429. n. 7. p. 391. n. 19 et 20. p. 112. n. 57. Multo post, quam haec scripseram, nactus sum *Lamii* Delicias, saepius memoratas, vbi in art. I. p. 34 sqq. codices Hesiodici enumerantur. Paucis igitur referam, mihi antea ignotos: In Bibl. *Yaticana* sunt octo codd. in bibl. *Cardinal. Ottoboni* vnus, qui continet *Homeri*, *Hesiodi*, *Pindari*, *Sophoclis* et *Euripidis* opera. In bibl. *Riccardiana* *Flor.* cod. *O. et D.* cum duobus gr. commentariis; *Theog.* a *Mombrozio* versa et aliquot versus Hef. versi a *Guarino Veronensi*. — In *B. Mediol. Ambros.* 1) varia *Hef. opp.* cum II. comm. gr. 2) item cum scholiis *Io. Diaconi*. 3) *latinus, Hesiodus de generatione deorum*. In Bibl. *Synodi Mosq.* sunt tres *Hesiodi* codd. v. cl. *Matthaei* V. L. *Hom.* p. 146. ad *Synopae* fabb. *Harl.*

ab Hesiodo composita esse, adfirmat Ioh. Tzetzes) pedem promoueamus, in iis primo statim loco memorandus venit:

ΓΥΝΑΙΚΩΝ siue, vt Eustathius ad Iliad. I. p. 643. citat, ἩΡΩΪΔΩΝ ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ A. B. Γ. tum

ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ Δ, siue ἩΟΪΑΙ ΜΕΓΑΛΑΙ, quarum forte pars superest, Scutum Herculis. Et

ἩΡΩΓΟΝΪΑ siue ἩΡΩΙΚΗ ΓΕΝΕΑΛΟΓΪΑ. Vide, si lubet, quae de quinque hisce libris ita distinguendis dixi paulo ante §. 12. vbi agebam de *Aspide* siue Scuto, nec male hac ratione constabit numerus librorum a Suida assignatus, cui inter Hesiodi scripta memorantur Ἡρωϊκῶν γυναικῶν κατάλογος ἐν βιβλίοις πέντε, quod opus ab *Aspide* ibidem distinguit non minus ac Tzetzes in suis ad Hesiodum prolegomenis. In illis catalogis Hesiodum etiam de Deorum nuptiis egisse, testatur *Menander rhetor.* p. 628. πολλὰ δὲ καὶ αὐτῷ ἐν τοῖς καταλόγοις τῶν γυναικῶν περὶ Θεῶν συνεστίας καὶ γάμους. Hesiodi exemplo Ἡρωϊκὰς Θεογαμίας scripsit *Pisander* Poeta, memoratus *Zosimo* lib. V. cap. 29. ^{u)} Catalogi Hesiodi mentio etiam apud *Lucian.* in amoribus tom. I. p. 875. [I. vol. II. p. 400. edit. Reitzii.] *Stephanum* in *γεσηνία* etc. *Dio* autem *Chrysostomus* 2. de regno p. 21. ex hoc probat, Hesiodum ipsum se Homero inferiorem libenter agnouisse, quod heroibus Homero relictis, ipse celebrandas sibi sumferit mulieres.

Praeterea Hesiodo adscriptae fuerunt ΠΑΡΑΪΝΕΣΙΣ siue ὙΠΟΘΗΚΑΙ ΧΕΪΡΩΝΟΣ ad Achillem instituendum, de quo scripto dictum est supra libro primo in *Chirone*. [v. *Quintilian.* I. O. lib. I. cap. 1. sect. 15. *Harl.*]

ΜΕΛΑΜΠΟΔΪΑ siue Εἰς τὸν Μάντιν Μελάμπος. De hoc quoque poemate, cuius librum tertium laudat *Athenaeus* Lib. XIII. p. 609. egi superiore libro in *Melampode*, [cap. XV. p. 115 sq. vbi v. notas. *Harl.*] ^{uu)}

ἈΣΤΡΟ-

tt) Ad h. I. *Zosimi* vide notam cl. *Reitemsieri* p. 644. Vtrum vero *Pisander Larandensis* (qui Alexandro Mamaeae imperante floruit,) intelligi debeat, (quod putant *Heyne* ad Virg. tom. II. Excurs. p. 232 sqq. *Burm.* ad *Valesii* Emend. p. 117. et *Reitemsieri*;) an *Pisander Camiraeus* s. *Rhodus*, (Camiro enim Rhodi oriundus, poeta circa XXXIII. Olymp.) auctor Ἡρακλείας, tamquam partis Ἡρωϊκῶν Θεογαμιῶν, sit habendus, (quod *Valckenar.* in diatribe ad Euripidis Hippolytum p. 24. *Koppiers* in obseruatis philolog. p. 111. et *Ruhnken.* in litteris ad *Heynium*, in addendis ad Virgilii Aeneidem tom. IV. p. 235 sq. statuunt, equidam nolo definire; tamen malim *Larandensem* intelligere, aut cum cl. *Heynio* ad Virgilium in addendis tom. IV. p. 236. arbitrari, manere adhuc intactam illam quaestionem, fuerintne diuersa illa diuerforum hominum carmina Ἡρακλεία et Ἡρωϊκῶν Θεογαμιῶν. Cel. tamen *Heyne* in altera edit. Virgi-

lii, (ante quam publicatam diu scripseram haec supplementa) Exc. I. tom. II. p. 285 — 288, hoc antiquitatis caput retractans, censet, diuersa fuisse opera Ἡρακλείας et Ἡρωϊκῶν Θεογαμιῶν: et plura differit de *Pisandro* utroque. Quod vero noster *Fabricius* vol. VI. cap. 5. XXI. p. 582. *Pisandrum* scripsisse et e *Suida* apud *Zosimum* legendum putat Ἡρωϊκὰς Θεογαμίας, in eo quidem *Heyne* ad Virgilium tom. II. p. 232. adfenserat: qui vero postea, a *Ruhnkenio* meliora edoctus, in addendis tom. IV. p. 236. retractauit sententiam, et veterem eamque veram lectionem Ἡρωϊκὰς Θεογαμ. i. e. *heroum nuptias cum deabus* amplectendam censuit adde supra I. cap. 26. 3. p. 215, infra vol. II. lib. III. cap. 21. 3. p. 523. *Groddeck* in: Bibliothek der alten Litteratur und Kunst, part. II. p. 104 sq. *Ruhnkenio* adfensum denegantem. *Harl.*

uu) *Melampodiam* constituisse partem τῶν κατὰ λόγων, suspicatur cel. *Heyne* ad *Apollodor.* p. 157 sq. nam

ἈΣΤΡΟΝΟΜΙΑ ΜΕΓΑΛΗ siue ἈΣΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΟΣ. Plinius lib. XIII. cap. 25. *Occasum matutinum Vergiliarum Hesiodus, nam huius quoque nomine exstat Astrologia, tradidit fieri cum aequinoctium autumni conficeretur.* Scholiastes Arati ad v. 255. τὰς καλεμένας ὑάδας, ὧν καὶ Ἡσίοδος ἐν τῇ ἀστρικῇ αὐτῇ τὰ ὀνόματα διδάσκει βιβλῶν, λέγων· Φαισύλη ἡδὲ κορωνίς εὐσέφανός τε κλέεια, Φαιώ θ' ἡμερόεσσα καὶ εὐδώρη τανύπεπλος. Eosdem versus profert Ioh. Tzetzes in scholiis ad ἔργα p. 92. et Variar. Hist. Chil. 12. v. 169 sq. βιβλὸν ἀστρικὴν Hesiodi laudans, quam tamen non videtur ipse inspexisse. Respectu huius operis potissimum Callimachus, opinor, Aratum, ut Hesiodi ζῆλωτῆν, perstrinxit in notissimo epigrammate, quod [P] exstat in Arati vita apud Petauium in Vranologio p. 270. et emenatum est ab If. Casaubono in lectionibus Theocriticis cap. IV. a Fulvio Vrsino in Virgilio, cum graecis scriptoribus collato, p. 251. ab Hugone Grotio ad Aratum, a Salmasio ad Solinum p. 525 sq. ab If. Vossio ad Melam I. 13. p. 68. ab Holstenio ad Stephanum p. 301. a Clerico in suis philolog. cap. 6. p. 237 sqq. a Rich. Bentleio in Graeviana Callimachi editione pag. 204. et 232. ^{vv)} Hesiodo tamen suppositam fuisse Astronomiam innuit praeter Plinium Athenaeus lib. XIII. p. 491. καὶ ὁ τὴν εἰς Ἡσίοδον δὲ ἀναφερομένην ποιήσας ἀστρονομίαν ^{ww)}. Cum admodum simplices et rudes essent observationes in illo opere et in ἔργοις traditae, hinc apud Platonem et alios dicuntur ἀστρονομῶντες καὶ Ἡσίοδον, qui populariter et ad vulgi captum, non adcuratius et μαθηματικῶς astronomica tractabant: ut Themistius p. 7. in I, Analyt. poster. distinguit τὴν ναυτικὴν ἀστρολογίαν a μαθηματικῇ.

ἘΠΙΚΗΔΕΙΟΣ Εἰς ΒΑΤΡΑΧΟΝ τινὰ τὸν ἐρώμενον αὐτῷ. Memorat Suidas.

ΠΕΡΙ ἸΔΑΙΩΝ ΔΑΚΤΥΛΩΝ. Idem Suidas. Et ex hoc poemate fortassis scripsit Plinius lib. VII. cap. 56. Hesiodum tradere, quod ferrum in Creta repererint Idaei Dactyli.

ἘΠΙΘΑΛΛΑΜΙΟΣ ΠΗΛΕΩΣ καὶ ΘΕΤΙΔΟΣ. Huius versiculos binos primos profert Isaacius Tzetzes prolegom. in Lycophronem, atque ex illo loco, licet dissimulet,

sq. nam fabula quaedam *Melampodis* apud scholiasten Apollonii Rhodii I. 118. ad μεγάλας ἡϊούς referatur: ἐν δὲ ταῖς καλεμέναις μεγάλας ἡϊούς λέγουται, ὡς ἄρα μελάμπος ἀπόδημὸν κατέλυσε παρὰ πολυφύτῃ. Hesiodo adscribit id carmen *Athenaeus* libro quoque XI. cap. 14. p. 498. A. Ἡσίοδος ἐν τῇ ΔΕΤΤΕΨΩ. Μελάμπος δὲ ἐν τῇ π. collata nota Heynii ad Apollodorum p. 164. *Apollodor.* III. 6. 7. vbi v. Heynii notam p. 625, memorat Hesiodi de Tiresia fabulam: quam in Melampodia existisse, testatur *Tzetzes*, qui ad Lycophron. v. 682 sq. (monente iam Fabricio supra p. 115.) bis ex illo carmine de illa fabula adfert versus, laudato tantum poemate, at omisso poetae nomine, ἡ τῇ Μελάμπος ποιήσας. Accedente igitur Apollodori auctoritate, num Küsteri de Tzetzae fide iudicium, supra p. 115. prolatum, sit probandum, inde poterit cognosci. *Harl.*

vv) Epigr. 29, quod docte acuteque explicat emendatque *Ernesti* in Excursu ad id epigr. p. 333 sqq. idem Salmasium, Vossium nostrumque Fabricium culpat existimantes, rideri Aratum, ut male imitatum Hesiodi astrologicum carmen: contra cum iis facit, qui ad laudem Arati, ut felicitis imitatoris Hesiodi, pertinere Callimachi epigramma iudicant: denique censet, nullum aliud opus Hesiodi intelligere necesse esse, quam ἔργων καὶ ἡμερών. Plura vide apud eum. *Harl.*

ww) Adde *Dodwell* de veteribus Gr. et Rom. Cyclis. diff. III. p. 125. De scientia Astronomiae s. Astrologiae hesiodea v. *Bailly* Geschichte der alten Sternkunde, (Lipsiae 1777.) part. I. p. 233 sqq. et part. II. p. 255 sqq. qui Weidlerum aliosque laudat. *Harl.*

let, Ismael Bullialdus ad Theonem p. 283. Barnesius ad Euripidis Phoenissas v. 819. *Fabric.* [potuit esse pars τῆ καταλόγου v. Heyne ad Apollodor. p. 797. *Harl.*]

ΓΗΨ ΠΕΡΙΟΔΟΣ memoratur a Strabone lib. VII. p. 302. [p. 463. C. Almelou. Acuta est *Heynii* ad Apollodor. p. 191. sententia, Strabonem non putasse, ab Hesiodo tale carmen esse scriptum; sed meminisse tantum, servatum illum Hesiodi versum in alio opere sic inscripto, v. c. Eudoxi. *Harl.*] Ceterum obiter notare liceat versum, quem inter Hesiodi fragmenta ponit Heinsius ex Etymologico magno in βύβλος, non esse Hesiodi, sed Dionysii Periegetae. v. 912.

ΑΙΓΙΜΙΟΣ siue in *Aegimium poema* ab aliquibus *Hesiodo*, ab aliis tributum *Cercopi* Milesio. Athenaeus lib. XI. p. 503. καὶ ὁ τὸν Ἀργίμιον δὲ ποιήσας ἔσθ' Ἡσίοδος ἔστιν, ἢ Κέρκωψ ὁ Μιλήσιος. Dalechampius Ἀργινόμιον legendum coniicit, de pascendis et alendis capris; sed scholiasτες Apollonii quoque in libro 4. v. 816. ὁ τὸν Ἀργίμιον ποιήσας, ἐν δευτέρῳ φησὶν ὅτι ἡ Θέτις εἰς λέβητα ὕδατος etc. ^{xx}) Porro *Cercopem* illum Hesiodi aequalem atque aemulum fuisse, notavi supra §. 4. e Laertio in vita Socratis, et ex argumento Aristophanis ranarum. Alius fuit et iunior *Cercops* Pythagoraeus, de quo dixi lib. I. cap. XIX. sect. 2. Etiam Suidae Ἀργίμιος est nomen proprium. Sed fuit quoque *Aegimius* quidam Eleus, Medicus antiquissimus, cuius περὶ παλμῶν memorat *Galenus* IV. de pulsibus, tom. III, p. 44. 50. περὶ πλακύντων *Athenaeus* XIV. p. 643.

ΘΗΣΕΩΣ Εἰς τὸν Αἰδὴν κατὰ βασις. *Pausanias* in Boeoticis p. 772. inter scripta, Hesiodo tributa, commemorat καὶ ὡς Θησεύς, εἰς τὸν Αἰδὴν ὁμᾶς Περιθῶ κατὰ βασιῇ. Confer Ioh. Meursium in *Theseo* cap. 27. *Fabric.* (An pars fuit Aegimii aut alius carminis? *Harl.*)

ἘΠΗ ΜΑΝΤΙΚΑ καὶ ἘΞΗΓΗΣΕΙΣ ἐπὶ ΤΕΡΑΣΙΝ. Idem *Pausanias* lib. IX. cap. 31. p. 772. οἱ [P] δὲ αὐτοὶ ἔτοι λέγουσι καὶ ὡς μαντικὴν Ἡσίοδος οἰδαχθεῖη παρὰ Ἀκαργάνων, καὶ ἔστιν ἔπη μαντικά, ὅποσα τε καὶ ἐπελεξάμεθα καὶ ἡμεῖς, καὶ ἐξηγήσεις ἐπὶ τέρασιν. Nescio, iidemne fuerint, [an ipsa Theogonia.]

ΘΕΟΙ ΛΟΓΟΙ, de quibus *Maximus Tyrius* diff. 16. [diff. 32. p. 380. edit. 2.] de Hesiodo agens, χωρὶς δὲ αὐτῶ, inquit, πεποιήνται οἱ Θεοὶ λόγοι, ἀμὰ δὲ τοῖς λόγοις Θεογονία. [Peculiare opus fuisse *Θεοὺς λόγους*, non video, nec inde efficio.]

ΚΕΡΑΜΕΪΣ.

xx) De hoc carmine epico vetusto, ab *Aegimio* rege Dorum et nobili nomine inter doricæ stirpis auctores, nomen sortito, plura disputarunt *Berkeilius* ad Stephanum Byzantinum voc. Ἀβάντις, *Burmann.* II. ad Valesii Emendat. lib. I. cap. 32. p. 38. et in addendis p. 222. *Valken.* ad schol. Euripid. Phoen. v. 1123. p. 735, qui putat, poema complexum esse bellum *Aegimii* cum Lapithis, *Aegimii* filiorumque duorum, ad quos tertius *Hyllus* accessit *Heraclides*, historiam; cel. *Heyne* ad Apollodorum p. 251 sq. p. 476 sqq. et p. 979 sq. in primis cl. *Groddeck* in: Bibliothek der alten Literatur und Kunst, part. II. p. 84 sqq. vbi inter alia

copiose docet contra *Valkenarium*, carmen fuisse epicum de doricæ stirpis auctoribus et *Heraclidis* cum iis coniunctis, auctorem carminis tres admodum memorabiles *Heraclidarum* expeditiones factaque, n. *κάδοον* in Peloponnesum, novam coloniam in insula Thera conditam et initium urbis *Cyrenæ* duce *Batto* factum, esse persequutum; immixtas fuisse fabulas; *Argonautarum* atque *Ius*, bellum vero cum *Lapithis* fuisse partem, aut forsan initium carminis. Denique sententia veterum, qui carmen Ἀγίμιος adscripserunt Hesiodo, illi haud improbabilis videtur. *Harl.*

ΚΕΡΑΜΕΪΣ. Vide supra, cap. 2. inter scripta Homeri deperdita nr. 13.

ΜΕΓΑΛΑ ἜΡΓΑ. *Athenaeus* lib. VIII. p. 364. ἅπερ πάντα ἐκ τῶν εἰς Ἡσίοδον ἀναφερομένων μεγάλων Ἡοιῶν καὶ μεγάλων ἔργων παρῴδηται. Confer *Langbaenium* ad *Longinum* p. 57. edit. *Tollianae*. [at μεγάλων ante ἔργων spurium, saltem suspectum, et a librario imperito prae repetitum, et opus μέγала ἔργα fictum, nihilque esse videtur. *Harl.*]

ΚΗΥΚΟΣ ΓΑΜΟΣ. Idem *Athenaeus* lib. II. p. 49. Ὅτι Ἡσίοδος ἐν Κήυκος γάμῳ, καὶ Γραμματικῶν παῖδες ἀποξενῶσι τῷ ποιητῇ τὰ ἔπη ταῦτα, ἀλλ' ἐμοὶ δοκεῖ ἀρχαία εἶναι, τρίποδας τὰς τραπέζας Φησί. *Plutarchus* VIII. 8. *Symposiac.* ὡς ὁ τὸν Κήυκος γάμον εἰς τὰς Ἡσίοδος παρεμβالὼν ἄρην. [Pars fuit τῶν καταλόγων, vt ad §. XII. iam adnotatum est. *Harl.*]

[*Phaethon Hesiodi*, ab *Hygino* in fab. 154. memoratur. At fabula ista narrata est, teste *Pausania* lib. I. cap. 3. ἐν ἔπεσι τοῖς εἰς τὰς γυναικάς, *Stauerem* vero in *Miscellan.* obf. critic. Belgicis, vol. X. tom. II. p. 304. lemma illud *Hyginianae* fabulae spurium esse iudicat, et de ea ipsa differit fusius. *Harl.*]

XVIII. DE HERBIS scripsisse *Hesiodum* colligunt viri docti ex *Plinii* lib. XV. cap. 1. lib. XXI. cap. 17. et 20. lib. XXII. cap. 22. lib. XXV. cap. 2. Sed fortasse obiter in aliis poematis ista tractauerat *Hesiodus*, vt de scolymo et asphodelo dixit in *ἔργοις*.

DE MEDICINA scripsisse singulari quodam libro, minus adhuc mihi persuadeo, licet *Cleodemus* Medicus apud *Plutarchum* in conuiuio septem sapientum p. 158. contendat, *Hesiodum* Medicum fuisse, qui tam accurate et perite de victus ratione, vini temperie, aquae bonitate, lauacris, mulieribus, congressus tempore et infantum sessione disseruerit. *Fabric.* adde vol. XIII. lib. VI. cap. 9. pag. 188. *Harl.*

Neque FABVLARVM, quae *Aesopo* tribuuntur, auctor fuit, aut singulari quodam opere *apologos* scripsit *Hesiodus*, licet eodem *Plutarchi* loco legas, *Aesopum* sese *Hesiodi* discipulum iure profiteri posse, propter fabulam de accipitre et lusciniā apud *Hesiodum* in *ἔργοις* v. 202 sq. et *Quintilianus* lib. V. cap. 11. [p. 441. edit. *Burm.* vbi vide interpretes,] negat, fabulas originem accepisse ab *Aesopo*, sed videri primum auctorem earum *Hesiodum* 99). *Hermogenes* in progymnasm. *Prisciano* interprete: *Vbi sunt fabulae vetustissimi quoque auctores vt Hesiodus, Archilochus, Horatius, Hesiodus quidem lusciniæ, Archilochus autem vulpis, Horatius muris.* *Theon Alexandrinus* in progymnasm. p. 22. Λίσσωπειοι δὲ ὀνομάζονται οἱ μῦθοι ὡς ἐπίπαν, ἔχ' ὅτι Λίσσωπος πρῶτος εὐρετὴς τῶν μῦθων ἐγένετο, Ὅμηρος γὰρ καὶ Ἡσίοδος [confer *Suidam* in μῦθος] καὶ Ἀρχιλόχος καὶ ἄλλοι τινὲς πρεσβύτεροι γεγονότες αὐτῷ φαίνονται ἐπιστάμενοι, καὶ δὴ καὶ Κόννης ὁ Κίλιξ [ita recte *Colomesius* in *Opusculis* p. 224. et p. 103. ad *Gyraldum*] καὶ Θῆρος ὁ Συβαρίτης καὶ Κυβισσὸς ἐκ Διβύης μνημονεύονται

99) Fabularum origo est Homero et Hesiodo antiquior, atque ipse sacer codex, Iudic. IX. 8. etc. suppeditat singula exempla. conf. quoque d' Egly. comment. de fabula siue Apologo, in *Hi-*
Vol. I.

stoire de l'Acad. des I. et B. L. vol. VIII. secundum versionem *Gottschediae*, *Lipfiae*, 1754. p. 67 sqq. *Harl.*

F f f f

νεύονται ὑπὸ τινων ὡς μυθεποιοί, ἀλλ' ὅτι Αἴσωπος αὐτοῖς μᾶλλον καταπόρος καὶ δεξιὸς ἐχρήσατο.

Denique *Euphorion* Chalcidensis, teste Suida, heroicum poema edidit, quod inscripsit Ἡσιόδον 22). Inter *Teleclidis* comoedias quoque fuit Ἡσιόδος, memorata eidem Suidae in ἑδάμῃ et scholiasti [P] Aristophanis, [Au. v. 1226.] Athenaeo Ἡσιόδοι. Neque praetereundum est, quod *Euthydemus* Atheniensis versus quosdam sub Hesiodi nomine vulgasse traditur ab eodem *Athenaeo* lib. III. p. 116. Pythagoram Homeri et Hesiodi carminibus decantatis animum suum delinire solitum, refert *Porphyrus* in eius vita p. 21. Neque Homeri tantum sed Hesiodi quoque carmina μελωδηθῆναι testatur *Athenaeus* lib. XIV. p. 620.

[XIX. Quod

22) De *Euphórione*, Euboea oriundo, domi Chalcidensi, nato Olymp. CXXVI. et bibliothecae Antiochi Magni Syriae regis praefecto, plurimum carminum auctore, multi scripserunt: *Suidas* in *Eὐφορίων*, *Meursius* ad Hellad. tom. VI. opp. pag. 311. *Ionsius* de scriptoribus hist. philos. lib. II. cap. 9. pag. 160. qui ex Athenaeo IV. cap. 25. observat, Euphorionem scripsisse librum *de poetis melicis*. *Vossius* de histor. gr. I. 17. et de poetis gr. cap. 8. *Cajaubon*. ad Sueton. Tib. 70. vbi Tiberius dicitur fecisse graeca poemata et imitatus esse *Euphorionem* et Rhianum et Parthenium, eorumque scripta et imagines publicis bibliothecis inter veteres et praecipuos auctores dedicasse. In primis de *Euphorionis* libris et loco Suidae diligenter egerunt *Iust. Fontaninus* in Historia literaria Aquileiensi, Romae, 1742. 4. p. 29—32. qui putat, Gallum latinum fecisse *Hesiodum* Euphorionis, et vertisse latine Chiliadem; *Toup.* in epistola critica pag. 161. (pag. 132. edit. Lipsiens. part. II. opusculorum criticorum,) et cel. *Heyne* ad Virg. Ecl. VI. v. 72. vbi Servius tradit, Gallum transtulisse Euphorionis carmina in sermonem latinum; Heyne vero primum notat, quia Euphorion Varroni et Columellae inter scriptores rei rusticae memoretur, carmen illud, *Hesiodus* inscriptum, Georgica exhibuisse, probabile fieri: dein animadvertit, vss. 72. et 73. Virgilii ad *Chiliadem*, aliud Euphorionis opus, ut id a Gallo latine expressum fuerit, referendos esse, et Euphorionem in eadem seu Mopsopia seu Chiliade argumentum eiusmodi attigisse videri, quale Hesiodus in Ἐπεὶ μυντικὸς ἐστίς τοις λόγοις item in Μελαμπεδία tractauerat: denique, nulla interpretum ratione habita, hunc sensum versibus Virgilianis inesse putat, Linum fistulam Hesiodi Gallo dedisse, qua ille Gryneum nemus cantaret, eoque nihil aliud significari, quam

Gallum tale opus aut scripsisse aut molitum esse stilo Hesiodico, aut ad imitationem Hesiodi. (quam expositionem in minore Virgilii editione retinet, additque, in carminibus Hesiodi memoratis potuisse aliquid esse de oraculo Apollinis Grynei, quod Gallus latine expressisset.) In addendis ad maiorem Virgilii editionem pag. 218 sqq. tom. IV. (in edit. II. statim inseruit, et retractavit in vol. I. p. 111 sq. et p. 170.) quaedam, quae in nota adtulerat, ipsumque Suidam, emendat, contra Toupium disputat, et existimat, idem opus fuisse Euphorionis *Μοφονία* et Ἀττικα (siue potius, ut in edit. I. corrigendum censebat, Ἀττικα,) et χιλιάδας adpelatum, sed librum quintum *περὶ χρησμῶν de oraculis*, egisse: fabulam de oraculo Apollinis Grynei fuisse particulam Chiliadis *περὶ χρησμῶν*, a Gallo latine conuersam; Euphorionem vero ipsum Hesiodum, qui τῇ μυντικῇ scripsisset, expressisse. Parum accurate *Eudocia* p. 167. scripsisse videtur de Euphorione: *Φέρεται αὐτῷ συγγραμματα ἑκατὶ Ἡσιόδοι· Μοφονία· Ἀττικὴ χιλιάς· πέμπτη χιλιάς περὶ χρησμῶν*. Nimis etiam obscurus poeta dicitur a *Cicerone* Diuin. II. 64. vbi vide *Dauisium*, a quo tamen Ciceronis verba praeue correctae esse, notat *Toup* l. m. pag. 134. Ex *Euphorionis* Chiliadibus fragmentum mutilum a *Stephano Byz.* servatum, e cod. adfert *Montfaucon* in bibliotheca Coislin. pag. 281. et pag. 519. Euphorionis epigrammata nominat inter ea, quae exstant in Anthologia MS. *Leonardi Philarae*, vulgo *Villeret* Atheniensis. — *Euphorion* ἢ Ἀπολλοδώρου, scripto quodam super Apollodoro, citatur a schol. Apollonii Rhodii I. 1063. aliisque. vid. Heyne ad Apollodori biblioth. part. III. pag. 1178. adde infra ad lib. II. cap. 19. p. 678. et vol. II. lib. III. cap. 28. p. 717. *Harl.*

Codices et editiones.

[XIX. Quod supra aliquoties codices MSStos, in quibus vel coniunctim vel separatim exarata sunt carmina Hesioidea, iam notavi, paucos adhuc mihi notos adiciam. In biblioth. Guelferbyt. e bibliotheca Gudiana venit *Procli Diadochi* Comment. in Hesiodi O. et D. vid. cl. *Schier* progr. de codicibus nonnullis gr. MSS. in bibliotheca Guelpherbytana, Helmstad. 1755. pag. 12. Bibliotheca academica *Erlangensis* servat cod. in charta laeuigata scriptum eumque recentiore in 4. in cuius fronte adnotatum est: „E bibliotheca Ludouici Camerarii, qui hunc codicein dono acceperat a patriarcha Constantinopolitano, Cyrillo Lucari.“ Continet *Opera et Dies*. — In bibliotheca *Breslau*. teste Kranzio, in Memorab. biblioth. Elisabeth. Wratislaviensis pag. 88. — In Biblioth. *Norib.* cod. a. 1589. etc. scriptus, vid. *de Murr* in Memorabil. biblioth. Norib. I. pag. 50. — In bibliotheca *Gothana*, teste Cypriano in catalogo codd. MSS. biblioth. Gothanae cod. a Io. Cretenfi descriptus Venetiis, 1482. continet is *Opera et Dies*. — In biblioth. *Scorialensi*, teste *Pliier* in: Reisen durch Spanien p. 172. et *Eduardo Clarkio* in: Briefen von dem gegenwärtigen Zustande des Königreichs Spanien, ex interpr. teutonica Io. T. Koehleri pag. 405. adde Eccardi Ueberlicht — — und Grundlage zur Geschichte der Bibliotheken p. 96. *Hesiodi Opera et dies* cum scholiis Procli Platonici Diadochi. Item Theologia (Theogonia) et Aspis (Scutum) cum scholiis. — In *Montfaucon* bibliotheca Coisliniana p. 226. nominatur codex recens 165. qui fol. 285. continet *Hes. O. et D.* cum commentariis, et in cod. 345. fol. 290. (p. 502.) leguntur λέξεις ex Hesiodo: conf. *Phil. Labbei* nouam bibliothecam MSS. librorum, Paris. 1653. pag. 105. — Est quoque *Hesiodus*, mspt. in bibliotheca *Wittebergensi* — in bibliotheca electorali *Bauar.* Monac. — in biblioth. Dominicanorum, *Florent.* teste *Montfaucon* p. 419 sq. item *Veronensi*, *Romana* tam Vaticana, quam quae olim Christinae Suecorum reginae fuerat, teste *Montfaucon*. — In Biblioth. *Mazzarini* Paris. 1) Omnia *Hesiodi Opera*. 2) *Procli* Commentar. — In biblioth. *Taurinensi* 1) *Hes.* Opera cum scholiis, 2) O. et D. 3) Opera cum comm. Tzetzae et Ioann. Protospatharii. — In bibl. du St. Germain, Paris. sunt duo codd. vid. *Lami*, p. 41. — In *Iac. Philippi Thomastini* bibliothecis *Venetis* MSS. Vtini, 1650. 4. in bibl. S. Antonii, plut. 18. p. 17. *Hesiodi Opera*. 4. cod. chart. in bibl. SS. Ioannis et Pauli, plut. 1. pag. 20. *Hesiodi Opera* cum scholiaste, variisque lectionibus et notis fol. membr. — inter codd. Cardinalis Bessarionis, pag. 40. plut. 18. *Hes.* Opera cum commento, membr. — In bibl. *Barotiana* p. 81. *Theogonia Hes.* cum scholiis antiquis, in 4. in bibl. Federici Ceruti, p. 98. *Hesiodi* quaedam. — In *Catalogo librorum MSS. Angliae et Hiberniae*, Oxon. 1697. tom. I. in bibl. Bodleiana inter codd. Barocc. nr. 46. p. 5. *Hesiodi Opera et Dies* cum scholiis, iisdem fere cum vulgatis, at confusis, et ordine plerumque immutato. nr. 60. p. 7. *Hes. O. et D.* cum scholiis Tzetzae, et Theogonia cum scholiis marginalibus. nr. 109. p. 12. *Hesiodi Theogonia* cum scholiis. — Inter codd. Laudi, nr. 699. p. 55. *Hes. O. et D.* nr. 731. p. 56. *Hes. O. et D.* cum scholiis gr. — In tomò II. p. 58. inter codd. Vossian. nr. 2148. *Hesiodus*, et pag. 59. nr. 2201. Certamen Homeri et *Hesiodi*, et p. 60. nr. 2223. *Hesiodi Scutum Herculis*, pag. 61. nr. 2249. *Hes. O. et D.* cum scholiis gr. — in bibl. *Norfolciana* p. 84. nr. 3429. *Hesiodus* totus. — *Montfaucon* in *Diario italico* commemorat aliquot codd. p. 17. in biblioth. *Mediolanensi*: *Hes. O. et D.* membr. saec. XIII. Scutum Herc. et Theogonia, bomb. saec. XIV. — p. 33. in bibl. *Mutinensi*: *Hes. O. et D.* — pag. 309. in bibl. S. Ioannis de Carbonaria, *Neapoli*: Hesiodi carmina, et pag. 311. Procli in *Hes. Egea*, tum Theogoniae physica expositio, denique p. 368 — 370. tres codd. *Hes. Florenti-*

F f f f a

nos.

nos. — In *Catalogo MSS. bibl. regiae Paris.* vol. II. multi codd. quorum haud paucos eosque, qui adscriptos habent veterum commentarios, iam supra passim nominavi, reperiuntur, n. *undecim*, qui continent *Theogoniam*; *septemdecim*, qui complectuntur *Opera et Dies*; et *decem*, in quibus est *Scutum*, quae omnia enumerare, longum sit. — Scholia gr. in Hesiodum in *Biblioth. Geneu.* — Codd. *Moscou.* lectiones varias cel. Matthaei descriperat olim et miserat cel. Iani, Horatii editori. — Codices *Liphsenses* O. et D. cum comment. Moschopuli descripsit Loesner in praef. ad Hesiod.

XX. De *editionibus*, quas secundum temporis, quo in lucem prodierunt, rationem indicaturus sum, haec habeto. Nonnullis addita sunt scholia et commentaria veterum: plurae carent illis, et tamen optandum est, ut, quamquam multae nugae falsaeque in iis reperiuntur, aliquis critices et omnis historiae antiquae peritus tum editos tum ineditos, praecipue Procli commentarios scholiaque comparet, et, ut Hemsterhusius in explicandis emendandisque scholiis ad Aristophanis Plutum fecerat, ea corrigat illustretque, praecipue, quae in illis ad cognoscendam antiquitatem veterumque de rebus diuinis humanisque opiniones, et fragmentorum scientiam aut rei litterariae notitiam conducant, intelligenter examinet exponatque.

Princeps editio est *Mediolanensis* an. 1493. Continet illa *Orationes Isocratis*, XVIII. *Eidyllia Theocriti*, et *Hesiodi Opera et Dies*. Omnia eodem prorsus litterarum charactere, atque eodem chartae genere expressa: cui corrigendae is ipse probabiliter, qui curavit Isocratea, praefuit Demetrius Chalcondylas. Ad calcem enim Isocratis: ἐν Μεδιολάνῳ διορθωθὲν ὑπὸ Δημητρίου χαλκονδύλου τυπωθὲν δὲ ὑπὸ Ἑρρίκου τῷ Γερμανῶ καὶ Σεβαστιανῶ τῷ ἐκποντρεμῶ. Τὸ δ' ἀνάλωμα πεποιήκασιν οἱ τῷ ἡγεμόνος Μεδιολάνης Βαρδολομαῖος Σκύαστος, Βικέντιος Ἀλίπεραντος, Βαρδολομαῖος Ῥέζωνος ἑτεὶ χιλιάσῳ τετρακοσιοσῶ ἐνενηκοσῶ τρίτῳ, Ἰάναρξ ἐικοσῇ τετάρτῃ. vide *Maittaire Annal.* typogr. tom. IV. part. I. p. 64. et 98. ubi notat, hanc editionem habere signaturas et registrum: *Sanctamandum* in Wartonii edit. Theocriti post praefationem, *Valckenar.* praefat. ad Theocriti decem *Eidyllia*, bibliothecam *Ma-phasi Pinelli*, tom. II. Venetiis, 1787. p. 302. ibique notam cel. Morelli. Est quoque forsitan illa antiqua, quae memoratur in *Catalogo MSS. reg. Paris.* vol. II. nr. 2718. p. 543. et illa Hesiodi antiquissima, cum notis Iani Parrhasii manu exaratis, quae exstat in bibliotheca Neapolitana, teste Montfaucon in *Diario Italico* p. 311. *Saxius* tamen in historia typogr. liter. Mediolan. pag. 579. adserit illam edit. anno 1483. at annus calamo inscriptus est illius exemplo. Illustriss. Comes de Reviczky in bibliotheca sua graeca et latina, Berolini, 1784. p. 8. existimat, haud censendum esse, quod nonnullis visum, hanc editionem cum Isocrate an. 1493. vna in lucem fuisse emissam, licet in exemplari quopiam ad calcem Isocratis insimul compacta reperiatur. Atque *Maittaire* locis citatis et tom. IV. part. II. pag. 559. Isocratis tantum facit mentionem in illa editione. In *Catalogo bibliothecae Lugd. Batav.* p. 251. bis eadem editio nominatur: *Isocratis Opera, accurate Demetrio Chalcondylo, Mediolani, 1493. fol.* — *Eadem, cui annexitur Theocritus et Hesiodus, Graece, 1493. fol.* Sunt igitur exempla, in quibus Isocrates solus comparet, [ut illud, quod habet *Catalogus Creuennae* 1789. tom. III. p. 58. *Beck.*] et alia, quibus Theocritus atque Hesiodus adhaerent.

Princeps olim habebatur edit. *Aldina* an. 1495. fol.

Theocriti

Theocriti Eclogae triginta. Genus Theocriti et de inuentione Bucolicorum. Catonis Romani sententiae paraeneticae distichi. Sententiae septem sapientum. De inuidia. Theognidis Megarensis Siculi sententiae elegiacae. Sententiae Monostichi per capita ex variis poetis. Aurea carmina Pythagorae. Phocylidae poema admonitorium. Carmina Sibyllae Erythraeae de Christo Iesu Domino nostro. Differentia vocis. Hesiodi Theogonia. Eiusdem scutum Herculis. Eiusdem Georgicon libri II. In calce leguntur haec: *impressum Venetiis characteribus ac studio Aldi Manutii Romani, cum gratia etc. MCCCCXCV. mense Februario.* Error esse videtur, quando in biblioth. nostra Fabricii edit. prioris annus 1494. in editione autem altera an. 1491. significatur, quo id opus luculentis typis exscriptum sit: prior annus 1494. de tempore, quo coepit praelo subiici opus, aut Epistola nuncupatoria ad Baptistam Guarinum praeceptorem suum scripta, poterit intelligi: atque *Villoison*, qui in *Anecdotis graec.* vol. II. pag. 265. quaedam ex Aldi praefatione de illius studio curaque codicum fidem et lectiones reddendi excerpserat, annum 1494. ponit, quo Aldus Manut. Hesiodum Venetiis e praelo suo exire iussisset: eundemque annum Fabricius infra lib. II. cap. XI. 4. et rursus vol. XIII. p. 606. vbi Aldi praefationem recudendam curauit, dedit huic Aldinae editioni. Nota vero an. 1491. (quo anno Manutius nondum nomen suum addidit libris, sua cura typis excusis, vid. *Geret* in diss. de Aldo p. 69. n. 9) et p. 141 sq.) in altera Fabricii editione error typographicus esse videtur. Nam Fabricius ipse habuerat exemplum, et „quo usus est, ait, olim Daniel Heinsius, qui manu sua nonnulla adnotauit, et quaedam non vulgaria ex hac in reliquis recentioribus emendari posse monuit.“ At annum 1495. calci operis adpositum, habent praeter exemplum, quod ipse vidi in biblioth. perillustri de *Haller*, consilarii intimi, amplissima Noribergae, exemplaria in bibliothecis *Lipsiensibus*, de quibus, praecipue, quod in binis eiusdem anni exemplis magna est in Theocriti idylliis lectionis et ordinis varietas, diligenter egit *Reiske* in praefatione ad Theocritum suum pag. VI sqq. in bibliotheca *Gotttingensi*, de quibus docte disputat cl. *Glandorf* in Indice collectionum poetarum Gnomiorum, praemisso illius editioni Pythagoreorum aurei carminis, (Lipsiae, 1776. 8.) pag. 31 sqq. in bibliotheca Lugduno-Bataua p. 492. nr. 25. et Hulsiana tom. IV. part. I. p. 264. vbi bis occurrit, primum cum Theocrito et reliquis, dein Hesiodus seorsim, ita vt inscriptione peculiari instructa altera pars operis seiunctim quoque vendita sit, et Comitibus *de Reviczky* p. 8. in *Maittarii Annal.* I. p. 243. 244. et IV. part. II. pag. 590. in *de Bure Bibliographie instructive, Belles lettres*, tom. I. p. 194. nr. 2480. qui copiose describit formam et rationem huius editionis, in Catalogo s. bibliotheca ducis *de la Valliere* tom. II. pag. 60. nr. 2355. in *Osmont Dictionaire typographique — des livres rares etc.* tom. I. pag. 345. notato pretio 50. l. in *Sam. Lutheri Geret* disp. de Aldi Pii Manutii rom. vita meritisque, Wittembergae, 1753. pag. 83. in *Badenhauptii* biblioth. pag. 161. vbi forma dicitur quarta maxima, et alibi. Nam haec testimonia sufficiant, quae pro anno 1495. militent. Adde cl. *Lengnich* in: *Beyträgen zur Kenntniß seltener und merkwürdiger Bücher*, part. II. pag. 94.

Laus Musarum ex Hesiodi Aesraei Theogonia: in collectione quadam carminum sacrorum et profanorum. — Erphordie per Enricum Sertorium Blancopolitanum, 1501. 4. 4½ pl. Est versio libera versibus heroicis a versu 25 — 67.

Ἡσιόδου ἔργα καὶ ἡμέραι, curante Francisco Tiffardo, per Aegidium Gormontium. Paris. 1507. 4. conf. A. Chevillierium de origine typographiae Paris. p. 249. et *Maittaire An.*

nal. typ. tom. II. part. I. pag. 96. et pag. 184. Est primus liber, qui cum tribus aliis Parisiis est graecis typis expressus.

Hesiodus, cum Theognide, Gnomis variorum poetarum secundum Alphab. versif. Si. byllae, Gregorii Theol. gnomis monostichis, (graece et cum praefatione *Euphrosini Bonini*.) Flor. in aed. Phil. Iuntae 1515. 8. vid. Bumauii Catalog. I. pag. 71. Clement. Bibliothec. curieuse historiq. et critiq. IX. pag. 460. (vbi plures rarae Hesiodi editiones recensentur,) not.

In hoc opere continentur Hesiodi Ascraci duo libri *Georgicon*, ἔργα καὶ ἡμέραι, id est, *Opera et dies*, saluberrimis pleni doctrinis. Catonis romani moralia instituta. *Fabula Cebe-tis Thebani* miro ingenio, qua ad virtutem pergas, viam insinuans et alia quaedam graece et latine — *Ottomarus Aidos* (h. e. *Nachtgall*) *Argentinus*. Ioannes Knoblauch formulis excusit (sic, pro, excussit, aut excudit,) Argentoraci. 4. sine anni nota. Quantum equidem exemplum meum cum editione Loesneriana comparando per plures versus, deprehendi, in verbis graecis parum differt: at versio latina plane diuersa est. Insunt quoque *Pythagorae* aurea carmina, et *Phocylidis* carmina. Maittaire in Annal. typogr. tom. II. part. I. p. 270. adferit hanc editionem anno 1515. recusa* est haec editio, *Hesiodo* excepto, Augustae Vin-del. 1523. 8. vide *Goetzii* Memorab. bibliothecae Dresdens. vol. II. pag. 349. et doctiss. C. C. am Ende in Strobelsii Miscellaneis argumenti litterarii, (germanice,) collect. IV. No-ribergae, 1781. pag. 46 sqq. et pag. 57 sq. Goetzius omisit non solum versus graecos, qui in fronte libri positi sunt, sed etiam duo versus e Pindaro in laudem Hesiodi scriptos.

Hes. Opera et Dies, gr. seorsim, et simul, at seorsim quoque Nic. Vallae translatio versif. Heroicis. Basil. 1518. 4. apud Froben. vid. Maittaire II. part. I. pag. 320.

Gnomici scriptores aliquot: *Aesopi et Gabriae Fabulae*, *Agapeti de officio regis*, *Hesiodi Opera*, *Theognidis*, *Pythagorae*, *Phocylidis et aliorum sententiae*, graece. Basileae, apud *Frobenium*, 1521. 8. vid. Maittaire Annal. lit. vol. V. tom. I. pag. 11. et pleniorum titulum in Glandorf Prolegom. ad *Pythagorae* aurea carm. pag. 39.

Hesiodi Opera et dies, cum praefatione et enarrationibus *Philippi Melanchthonis*, apud *Anton. Augerellum*. Paris. 1533. 8. vid. Maittaire Annal. typogr. vol. II. tom. II. pag. 789. Num haec prima sit editio Melanchthoniana, equidem nescio et fere dubito. Cl. tamen Strobel in Catalogo scriptorum Melanchthonis plenissimo pag. 21. in Miscellaneis argumenti litterar. (germanice,) collect. VI. Noribergae, 1782. hanc non memorat, sed edit. cum duabus praefationibus ac luculentiss. enarrationibus Melanchthonis, Francof. 1541. 8. primam tamquam editionem adfert. At enim vel quod binae praemiissae sunt praefationes, id iam satis est testimonii, alias illam antecessisse. Praefationes autem istae fuerant adlocutiones ad auditores, quibus Hesiodi carmen explicuit; atque enarrationes ingenio illius temporis et auditorum adcommodatae, doctrina disciplinaque Melanchthoniana haud quidem indignae, nec vero subtiles aut valde eruditae: et tamen fuerunt illa editio istaeque enarrationes frequenter recusae, *Paris*, 1543. 8. ex officina Iacobi Bogardi, — *Mulhusii*, 1569. 8. — *Francof.* 1553. 8. — *Tiguri*, 1548. 1562. 1579. 8. (additis his editionibus Tigurinis scholiis Ceporini.) *Lipsiae*, 1576. et 1581. 8. — ibid. 1591. 8. — *Wittebergae*, 1612. 8. — ibid. 1623. 8. — *Ienae*, 1662. 8. — *Hagenae*, 1532. 8.

Hesiodus

Ἡσίοδος τὰ Ἀσκραίου ἔργα καὶ ἡμέραι. Θεογονία. Ἀσπίς Ἡρακλέους. *Hesiodi Ascræi Opera et dies. Theogonia. Scutum Herculis. Omnia vero cum multis optimisque expositionibus. In calce. Venetiis in aedibus Bartholomæi Zanetti Casterzagenfis, ære vero et diligentia Ioannis Francisci Trincauelli. Anno a partu virginis. MDXXXVII. Mense Iunio. 4. Exemplar, quod habeo, est nitidum, litterae splendidae. Prima autem est hæc editio, admodum rara, inter graecas editiones, quae stipatae scholiis graecis Procli Diadochi, Ioannis Tzetzae, Emanuelis Moschopuli, et Ioannis Protospatharii, in lucem prodierunt. Instrumenta, quibus veteres in agro colendo utebantur, in hac editione fol. 112. ligno incisa sunt nitidius, quam in exemplis Clerici et Loesneri: addita sunt nomina graeca. Textus verba num ex antecedentibus editionibus desumeret, an, id quod probabilius est, e codicibus emendauerit Trincauellus, equidem definire non possum. Atque Trincauello in epistola breui ad Petrum Victorium ne verbulum quidem de subsidiis aut ratione, qua usus sit, aut de aliis rebus, quae ad iudicium de illius opera et codicibus, quos adhibuit, recte ferendum faciant, aut scitu necessaria utiliaue esse possint, adicere placuit. Textus vero est multis partibus melior et emendatior, quam in posterioribus, in quibus bonae lectiones haud raro, at sine causa sunt mutatae, et habet subinde lectiones, quas Graevius alique pro coniecturis dederunt. Scholia autem in multis locis sunt multo meliora, pleniora et emendatiora, quam in Basileensibus et Heiniana, illarum filia, editionibus, ita ut futuro editori vel in constituendis scholiastarum verbis, comparato Trincauelliano exemplo, multa supersint corrigenda et restituenda, v. cl. Wolf ad Theogoniam Hesiodi ab ipso editam p. 51 sq. Freytag in Adparatu literar. tom. I. p. 225 sqq. Fabricius loco nostro, „elegans, ait, et emendata, quam ex cod. MSto suppletam me meminisse videre in bibliotheca Gottorpiensi sereri. Holsatiae ducis, inter libros Wowerianos. In hac editione, quaedam melius legi, (v. p. poster. fol. LXXIII. lin. 26.) quam in posterioribus, etiam Heiniana, (an. 1603. p. 125. lin. 24.) notatum Seldeno ad Marimora Oxoniensia p. 36 sq. (an. 1628. p. 139. lin. penult.) In biblioth. Burmanni II. (teste eius Catalogo, MSS. p. 25. n. 2616.) fuit exemplar huius editionis cum plurimis emendat. et not. MSS. G. Falkenburgii.*

Hesiodi opera et dies et Theogonia et clypeus. Theognidis sententiae. Sibyllae carmina de Christo —. Musæi opusc. de Herone et Leandro. Orphei Argonautica. Hymni et de lapidibus. Phocylidis Paraenesis. Florentiae per Bened. Iunctam. 1540. 8. Differt a Iuntina priorè. Illa vero Ben. Iuntae editio atque collectio typis, nec diligenter, repetita est in officina Farrea Venet. 1543. 8. v. infra. Num edit. Veneta 1542. 8. quam memorant Fabric. et Harwood, reuera existat, an sit Farreana, vitio nota anni commissio, equidem nescio.

Hesiodi Opera omnia, gr. et lat. item eadem latine versa, interpretibus Nicol. Valla, at Boninio Mombrizio, et deorum genealogiae latinis versibus elegiacis a Burcardo Pylade Brixiano conscriptae libri V. et graeca in omnia Hesiodi opera Ioann. Grammatici cognomento Tzetzae scholia. Basil. (1542.) 8.

Ioannes Birchmann, bibliopola, in epistola ad Cutbertum Tonstallum, Episcopum Dulmensensem, Coloniae Kal. Iun. a 1542. scripta, se, ait, e cod. Cantabrigiensis, a Io. Cheko, medicinae et litterarum graecar. professore misso et negotio edendi dato, scholiasten illum gr. excusum typis dedisse, v. *Maittaire Annal. typogr. tom. III. part. I. p. 339 sq.* Scholia graeca sunt quidem pleniora, quam in priorè, at saepe quoque mutilata et turbata, interpolata, hinc inde vitiata et corrupta, ut iam Fabricius et Wolf monuerunt. — Eiusdem Tzetzae scholia gr. sepa-

gr. separation sunt excusa litteris, et in *G. I. Iæmisch* biblioth. (Hamburg. 1782. 8.) part. I. cap. 2. p. 38. fuit exemplar, in quo primum locum Tzetzae Expositio Basil. sine anni nota, alterum autem locum Hesiodi Opera cum interpr. lat. Basil. 1542. occuparunt. Atque editio prima Basileensis cum scholiis Tzetzae, quæ in nonnullis catalogis disertis verbis significatur edita 1542, anni notam ex præfatione adscriptam accepisse videtur, (hinc in catalogo biblioth. Bodleianæ habet notam *Coloniae 1542*, quod clare prodit indicem ex præfatione sumtum,) et eadem esse, quæ ab aliis, vt Maittario, Pinellio (tom. II. Catal. p. 273. n. 4187) aliisque cõratius indicatur, *absque anni et typographi nota*: quam diligenter descripsit ven. *Moerl* in: *Litterarischen Wochenblat*, Noriberg. vol. II. p. 35 sq. • Quare Basileensem et sine nota anni et addita nota, vnã eandemque esse arbitror editionem. Equidem in meo exemplo anni notam inuenire nequeo. Inscriptio autem hæc est: (plane eadem, quam *Moerl* notauit.) *Ἰωάννης Γραμματικὸς τῷ Τζέτζῃ ἐξηγήσεις — Ioannis Grammatici Tzetzi expositio librorum Hesiodi, Operum et Dierum, Clypei Herculis, Generationis deorum. Summa nunc demum industria ad vetustissimi atque optimi exemplaris fidem castigata, inque lucem edita, adiecto etiam rerum et verborum in hisce omnibus memorabilium indice. Cum gratia et privilegio ad septennium. Basileas.*

Hesiodi Ascræi Opuscula, inscripta Ἔγγρα καὶ Ἠμέραι, sic recens nunc latine reddita, vt versus versus respondeat, vna cum scholiis obscuriora aliquot loca illustrantibus, Vlpio Franckerensi Frisio auctore. Addita est antiqua Nicolai Vallæ translatio, vt quis conferre queat. Item accessit Angeli Politiani Rusticus, ad filum et exemplar secundi libri Hesiodi factus. Basil. apud Mich. Ising. M. D. XL. 8. Multas habet lectiones bonas, ex superiore quodam exemplo forsan sumtas, et Graeuus ad Isengrin. editionem aliquoties prouocat, eiusque lectiones probat. *Vlpius* in Epist. ad Sixtum Grumbach dedicatoria et Francof. prid. Kal. Apriles 1539. scripta, (vnde a *Maittaire* in Ann. typogr. III. p. 305. aliisque adseritur illa editio an. 1539.) narrat, se Harlemi et Louanii didicisse, et docuisse Coloniae et Erphurdiae, atque versionem suam latinam, (metricam) postulantibus auditoribus dictasse, denique ad Hesiodum suum edendum ab amicis nonnullis esse compulsum. Adnotata vero in Hesiodum sunt pauca, nec critica, et maximam partem exigui momenti. — Recus. Paris. 1543. 8. apud Iac. Bogardum, et Basil. 1552. 8. apud Iac. Purcum. (in Creuennæ Catalogo, vol. III. p. 124.)

Hesiodi Opera et Dies, et Zoroastri Magica oracula, gr. Paris. 1542. 4. (cum notis MStis Casaubon. in bibl. Dresd.) cum insigni Neobarbariano, apud Iacob. Bogardum, (1541. 8.) vti suspicatus est *Maittaire* in An. Typ. III. p. 329. — *Hes. Omnia, gr. Coloniae. 1543. 8.*

Hes. Opp. et D. Paris. 1542. 4. — *Hesiodi O. et D. Theogonia et Clypeus. Theognidis Sententiae. Sibyllae carmina de Christo. Musaeus. — Orphi Argon. Hymni et de Lapidibus, et Phocylidis Paraenesis. Omnia graece. Venet. 1543. 8.*

Hesiodi Opera gr. et lat. adiectis iisdem latino carmine partim a Nic. Valla, partim Bonino Mombrizio versis et Pyladae Theogoniae quinque libris etc. per Ioan. Oporinum. Basil. (1544.) 8. Annus, quo editus est, notatur tantum in præfatione, in qua Oporinus editionem memorat paucis ante mensibus a se curatam. Ex officina *Oporina* postea saepius prodiit *Hesiodus* 1550. (v. *Maittaire* III. x. p. 371. n. a.) 1564. (cui editioni praefuit *Iacob. Hertelius*, qui in

in academia Basileensi bonas litteras professus est,) 1574. (v. infra) et 1580. 8. cum notis *Georgii Henischii*, medici et mathematici Augustani.

Hesiodi Theogonia et Scutum Herculis, gr. Paris. apud Bogardum 1544. 4. — et ibidem *Hesiodi O. et D.* 1547. 4. in Pinelli bibl. vol. II. n. 4189. cuius exemplo ibidem adduntur *Hesiodi Opera et Dies*, latine, Paris. Martin Iuuenis. 1549. 4. —

Hesiodi O. et D. una cum duabus praefation. ac luculentissimis enarration. Phil. Melanthonis iam recens conscriptis. Graece. Francof. ex offic. P. Brubachii. 1546. 8. — ibid. 1559. 8. etc.

Hesiodi Epya cum gnomis. Basil. 1549. 12. — *Hes.* gr. cum Theognide, Pythagora, Phoc. Francof. 1549. 8. a Fabricio memoratus est in 12. in Vffenbachii bibl. tom. I. p. 689.

Ἡσίοδος Ἀσκραίῳ etc. *Hesiodi Ascræi poetae vetustissimi poemation de Herculis Clypeo iam recens latino carmine redditum Ioanne Ramo de Goes apud Austriacorum Viennam graecae linguae P. P. interprete. Viennae Austriae apud Ioannem Syngrenium anno MDL.* Textum graecum excipit Rami versio latina versibus hexametris confecta. vide Indicem libror. rariorum bibliothecae Vniuersit. regiae Budensis, part. I. p. 501. collato supplemento ad part. II. p. 489, et *Denis Wiens Buchdruckergeschichte*, p. 447. Versio latina cum aliis recusa est Lipsiae cum textu omnium operum Hesiodi graeco et interpret. latina Pyladis Brixiani versione 1572, item 1597. 8. et 1603. 8.

Hesiodi Opera et Dies, graece, cum interpretatione latina et scholiis auct. Matth. Garbitio. Basil. 1548. 8. (in bibl. Burmanni II. p. 183. n. 1027. nisi error anni est,) per Io. Oporin. 1559. 8. edit. rara et bona; in qua sensum et nexum orationis tantum declarauit Garbitius. Annus, quo lucem vidit, a Garbitio, Professore Tübingensi, in praefatione notatur, Cal. Ian. 1559, in calce vero Basileae 1559, mense Februar.

Hesiodi Theogonia, graecè, ex officina Seruatii Sasseni. Louan. 1552. 4.

Hesiodi Scutum Herculis, gr. excudebat Seruat. Sassenus. Louan. 1553. 4. Maittaire. Ann. V. part. I. p. 483.

Hesiodi O. et D. gr. apud Guil. Morel. Paris. 1556. 4. — et apud Fed. Morel. ibid. 1581. 4. et apud Simon. Colin. sine anni nota. 8. Maittaire Annal. typ. V. part. I. p. 483. — Paris. apud Wechel. sine anni nota. —

Hesiodi Opera, inter poetas principes *Henr. Stephani*. 1566. fol. gr. Stephan. nouam instituit recensionem, de coniectura aut e scholiastis aut aliunde, (prouocat aliquoties ad veterem codicem,) multa correxit, in margine lectiones notauit, exempla Aldinum et Florentinum contulit, eorumque errores aperuit in notis praemissis a p. XXVII — XXXIII. et *Ceporini* negligentiam errataque (in edit. Tigur. 1562, quae tamen antea, *Hes. gr. et lat. cum scholiis Iac. Ceporini et Io. Frisii versione, cum Epigrammatibus selectioribus gr. lat. Centuriae II.* Tiguri 1548. prodiit rarisque libris adnumeratur,) saepius, praecipue p. XXVIII. culpat: eiusque editio facta est basis plurimarum, quae sequutae sunt, editionum. — *Κατὰ πόδα* Stephani recensionem reddidit *Iac. Læsius* in poetis graecis veterib. carminis heroici — gr. et lat. Genevae 1606. fol.

Hesiodus, gr. Lutetiae apud. Benenat. 1567. 4.

Vol. I.

G g g g

Hesiodi

Hesiodi Genealogia deorum, gr. Lutet. 1571. 4.

Vetustissimorum authorum graecorum, Georgica, Bucolica et Gnomica poemata quae supersunt: Hesiodi Opera et Dies, Theocriti, Simmiae, Moschi et Bionis Idyllia et Epigrammata, Philemonis, Alexidis, et aliorum veterum comicorum Gnomica, gr. et lat. ex editione Iohannis Crispini. Vt plurimum sequitur Stephanum. apud Eustach. Vignonem. Geneuae, 1569. 12. rec. 1574 et 1584. 12. 1600. 12. 1612. apud Ioh. Vignon. 1620. ibid. 1629. Apud Bure Bell. Lettr. tom. I. n. 2482. an. 1570. 12. est nota, excudebat Crispinus.

Hesiodi Opera, gr. et lat. cum scholiis Tzetzae, Ad calcem libri, latine versis per G. Henrichium, Barthfeldensem, Basil. ex officina Oporin. 1574. 8. — sine scholiis. ibid. 1580. 8.

Hes. O. et D. gr. et lat. per Vallam et Vlpium Frisium cum comment. Steph. Riccii. Lipsiae, 1580. 8. (notante Fabricio) Witteberg. 1590. 8. (in Catalogo bibl. Bodleian. voc. *Hesiodus*) et Lipsiae 1611. 8. In Catal. librorum bibl. Tigurinae signatur illa editio I. Lipsiae 1580. 8.

Hesiodi O. et D. graece. Antwerp. 1581. 8. in bibl. Lugd. B. Catal. p. 329. cum Nansii vers. et notis MSS.

Hesiodi Opera, quae extant, gr. et lat. cum variantibus lectionibus e MSS. Palatinis et notis doctorum virorum. Apud Hieronymum Commelinum 1591. in 8. Editio bona praecipue ob varias lection. Exemplari in biblioth. Lugd. Bat. (Catalog. p. 265.) sunt quaedam adscripta.

Eadem, cum notis iisdem, gr. et lat. e typogr. Hieron. Commelini. 1598. 8.

Hesiodi Opera et Dies, recensuit et commentariis illustravit Io. Spondanus^{aaa} gr. et lat. Rupellae 1592. 8. In *Engelii* bibliotheca selectissima dicitur editio rarissima et praestantissima. Spondani versionem Lectius postea reddidit in Corpore poetarum epicor. graecorum. —

Hes. O. et D. gr. et lat. Lipsiae 1585. 1597. 8.

Ἡσίοδος Ἀσκραεὺς τὰ ἐν γένεσιν ὀνομαζόμενα. *Hesiodi Ascrasi quae exstant, cum graecis scholiis Procli, Moschopuli, Tzetzae in Ἑργα καὶ ἡμέρας, Io. Diaconi et incerti in reliqua. Accessit liber singularis, in quo doctrina Ἑργων καὶ ἡμερῶν eiusque institutum contra opinionem, quae obtinuit, ostenditur, item Notae, emendationes, observationes et index copiosissimus in Hesiodum eiusque interpretes. Opera et studio Dan. Heinsii. Ex Officina Plantiniana Raphelingu M. D. CIII. 4.*

Heinsius in hac editione ut nobili, ita quoque admodum rara, in primis sequutus esse videtur exempla Basileensia, praecipue in scholiis quae, ut supra iam monuimus, ex cod. Vindobonensi et editione Trincauelli multis in locis possunt emendari ac suppleri. In contextus tamen verbis constituendis interdum discedit a superioribus editoribus aut in notis suadet meliora. Attamen haud pauca desiderant eruditi homines in hac editione. In ea autem, (ut verba repetam Fabricii nostri,) post dedicationem ad Ordines Hollandiae, sequuntur *Dan. Heinsii Prolegomena*, in quibus poetae Hesiodi character simplex a grammaticorum calumniis vindicatur. Inde

^{aaa} De hoc Spondano, Henrici, qui Baronium continuauit et in compendium redegit, fratre, v.

A. Schottum in Epistola ad Grotium p. 44. inter centum illas, quas Io. Brandt edidit.

Inde post nonnulla ex Suida, Anthologia, Gyraldo, aliisque Hesiodo adscripta, legitur elegans Heinſii in Pandoram hymnus graecus, quem, cum primum nomine auctoris diſſimulato ſeorſim excuſum Ioſepho Scaligero typographus communicaffet, vir ille doctiſſimus antiquo poetae tribuere non dubitauit; teſte auctore Apologiae pro Heinſio aduerſus Croium p. 129. Quin, Heinſio ipſo teſte in litteris ineditis ad Aeliam Putſchium, negauit, ſe, ex quo renatae ſunt litterae, ſimile quid poematis graeci compoſitum vidiffe. Penultimus in adpendice hymni verſus: Γρωτιάδην τ' ἐρίηρα Φίλων ζῦγος αἰὲν ἔόν τε omiſſus eſt in editione Heinſiana 1622. 8. poſt ſynodum Dordracenam edita, (etiā in aliis recentioribus, Ioannis quoque Clerici: v. Memorias Dombenſes ſ. Treuoltinas a. 1701. p. 269. edit. Amſtel.) quod Heinſius non auderet, tantis laudibus maſtare nomen Hugonis Grotii, laudatiſſimum profeſto, ſed praeualentibus tum in Belgio partibus inuiſum. Poſt alia in Heſiodum Heinſii epigrammata occurrit argumentum ἔργων Heſiodi ab Heinſio graecae ſcriptum, in quo nonnulla, vt parum graeca, perſtringit Io. Croius p. 251 ſqq. Obſeruatt. ſacrarum. Deinceps ſuccedit Heſiodus ipſe graece et latine cum graecis ſcholiis, quae ex editione Veneta per Bonau. Vulcanium MSti codicis auctoritate ſuppleta et caſtigata, collata inſuper Baſileenſi editione, Heinſius re cenſuit. Icon variorum inſtrumentorum ruſſicorum, quae exſtat p. 310, quamque in ſua editione p. 261. repeti curauit Ioannes Clericus, [item in Wintertoni Poetis minor. graec. edit. Londin. 1739. Robinson et Loesner p. 342.] petita eſt ex editione Veneta 1537. habet eam quoque Conradus Geſnerus p. 81. Operis de quadrupedibus, ſ. Hiſtor. Animal. lib. I. [Confer, quam dat *Montſaucon* in Palaeographia graeca lib. I. p. 9. e MSto cod. Heſiodi Florentino, monaſterii b. Mariae Benedictinorum: in illo ſchemate aliqua inſtrumenta ſunt figuris exhibita, quae in editione Heſiodi Veneta non comparent, et illud multo vetuſtius et ſincerius eſſe Veneto videtur Montefalconio. Aliorum veterum inſtrumentorum ruſſicorum iconas vide apud Fabrettum p. 574. Inſcriptionum.] Denique ſubiiciuntur fragmenta Heſiodi ex veteribus collecta a *Ioſepho Scaligero* et *Dan. Heinſio*, tum Ἡσιόδου καὶ Ὀμήρου ἁγῶν, graece ex edit. Henr. Stephani 1573. 8. [cuius certaminis MS. eſt inter codd. Voſſian. in Catal. bibl. Lugd. p. 396. n. 18.] Catalogus ſcriptorum Heſiodi Heinſiique introductio in doctrinam, quae libris Heſiodi ἔργων καὶ ἡμερῶν continetur: notae, emendationes et obſeruationes eiſdem Heinſii in Heſiodi ἔργα et ſcholiaſtes graecos, latinumque interpretem et ſpicilegium fragmentorum Heſiodi a *Io. Meurſio* ſuppeditatum, atque in graecos Heſiodi commentatores locupletiſſimus index graecus.

Heſiodi Opera omnia cum verſione emendata ab *Eraſmo Schmidio* et in *ἔργα* enarratione Melanchthonis et 23. tabulis ſynopticis eiſdem Schunidii, Wittebergae 1601. 8. In hac editione plura, quam in ceteris, quae ſequutae ſunt, leguntur emendatiſ. v. Wolf. ad Heſiodi Theogoniam p. 104. — reuſ. ibid. 1612. 8. et 1633. 8.

Heſiodi Opera omnia, gr. et lat. — adiectis iisdem latino carmine elegantiff. verſis etc. Lipſiae 1603. 8. Praemiſſae ſunt praefationes, Hertelii, Baſileae 1564. ſcripta, cuius editio baſis eſſe videtur, et Melanchthonis. Tum carmina Heſiodi graece e regione poſita verſione latina. Poemati, Scutum Herculis, adhaeret ſcholion vetus, quod Fabricius §. 12. ex Aldino exemplo deſcripſit: et ſubiuncta eſt alia Clipei verſio latina. A p. 200. ſequuntur latinae metricae verſiones 1) Nic. Vallae Opp. et dier. 2) Vlp̄ii Franek. eorundem. 3) Io. Rami Viennae Auſtriacorum 1550, de qua ſupra egimus, Clipei Herculis, 4) Bonini Mombrittii, Patritii

Patritii Mediolanensis, Theogoniae. Has excipiunt deorum genealogiae a Burcardo Pylade Brixiano versibus elegiacis conscriptae, lib. V. Additur index rerum et verborum adnexis tabulis inuentionis et dispositionis in Opus Hesiodi *Ἔργων καὶ ἡμερῶν* — studio et opera Ioannis I. F. Possellii, graecae linguae in academia Rostochiensis Professoris, cuius epistola dedicatoria scripta est Rostochii d. 26. Sept. 1600. — Recusa est illa editio, aut forsan nouum tantum accepit titulum, Lipsiae, 1615. 8.

Hesiodi Ascraci quae extant. Dan. Heinsius interpretationem emendauit, introductionem in Opera et Dies, notas item addidit. Lugd. Batav. 1613. 8. — *editio recognita*, Lugd. Bat. 1622. 8.

Gymnasmata versuum graecorum. Batrachom. Homeri, Hesiodi Opera et Dies, Theogn. Pythag. Phocyl. omnia graece edita a Casp. Brulowio. Argentor. 1618. 8.

Vetustissimorum poetarum Hesiodi, Theocriti, Theognidis, Moschi, Musaei, Bionis, Phocylidis et aliorum opera, Georgica, Bucolica, Gnomica. Graece et latine. Omnia notis suo loco necessariis illustrata et indicibus locupletata. Paris. 1628. 8. apud Ioan. Libert.

Singulis fere auctoribus suis titulus positus est, anno 1627. signatus. Praefixum deinde est folium, an. 1628. notatum, cum praefatione typographi, qua de auctoribus, antea a se singulatim editis, ac deinde in vnum collectis agit et rationem reddit. Exemplar, quod est integrum, quale fuit in bibliotheca Pinelli tom. II. nr. 4198. (vbi v. notant Morelli, V. C.) rarioribus adnumerari solet libris. A Pinello in italica versione Harwoodiani libri de variis editionibus auctorum gr. et lat. Venet. 1780. p. 5. vocatur *stigmatissima ed. assai rara edizione*. In exemplo, quo usus est Glandorf ad Pythagoram p. 50. poetae gnomici sunt omitti.

Poetae minores graeci. Hesiodus, Theocritus, Moschus, Bion Smyrn. Simmias Rhodius, Musaeus, Theognis, Phocylides, Pythagoras, Solon, Tyrtaeus, Simonides, Rhianus, et multorum aliorum poetarum gnomae atque fragmenta. Accedunt Observationes Radulphi Winterton, in Hesiodum; graece et lat. Cantabrigiae, 1635. 8. rec. ibid. 1652. 1671. 1677. 1684. 1700. Londini, 1712. ibidem cum explicatione grammatica vocum difficiliorum, ac tabulis aeri incisis et Hesiodo insertis; quae instrumenta veterum agris colendis inseruientia describunt, 1739. 8.

In Hesiodo ut plurimum sequutus est Stephanum, discessit tamen ab eo aliquoties, distinctione crebro iuuuit sensum, et usus exemplis Trincauelli, Crispini (an. 1600. 12.) Henischii, (Bas. 1580.) Melanchthonis (Witteb. 1612.) et Lectii in Obseruatt. in Hesiodum, calci subiectis, de lectionum varietate et veritate potissimum disputauit.

Hesiodi Opera omnia, gr. et lat. cum Georgii Pasoris collegio Hesiodico. Amstel. 1632. 8. (alii an. 1631.) et Lugd. Batav. 1646. 8.

Eadem, gr. et lat. cum notis selectis, ex probatissimis quibusdam authoribus, opera et studio Corn. Schreuelii, et indice Pasoris locupletiore, Lugd. Batav. per Fr. Hackium, 1650. 8. et an. 1652. (apud Harwood ex edit. Pinelli italica p. 5.) Schreuelii editio, quamquam haud adeo commendabilis est, tamen, propter indicem, credo, Pasoris, saepius repetita est typis, Amstel. apud L. et D. Elzeuirios, 1657. 8. (cui nitidae et correctae editioni in quibusdam exemplaribus etiam additur *Lamberti Barlaei*, graecae linguae in academia Lugduno-Batava Professoris,

Professoris, in *Hesiodi Theogoniam commentarius luculentus* ^{bbb)} et Lugd. Batau. 1658. 8. — rec. Brunsvici, 1671. 8. — Cantabrig. 1672. 8. — Lipsiae, 1684. 1703. 1713. 8. — ibid. 1730. 8. et forsan saepius.

Hes. O. et D. cum Lexilogia saepe nugaci Io. Cunr. Dieterici, Giesae, 1659. et 1670. 8.

Hesiodi Opera omnia ex recensione Io. Georgii Graevii, cum eiusdem Animadversionibus, (siue Lectionibus Hesiodeis,) et notis Ios. Scaligeri et Franc. Guicti. Amstel. apud D. Elzevir. 1667. 8. (Exemplar exstat in biblioth. Bodleiana cum MSS. collatum, teste Catalogo illius biblioth. p. 574. aliud in biblioth. Dresdensi cum notis MStis.)

Nouam recensitionem instituit I. G. Graevius, vir graece doctissimus, vsus duobus codd. Vossianis, et Expositione Procli manu exarata, quam a Marquardo Gudio communicatam accepit, et priscis quibusdam, at paucis, neque principibus, editionibus; Scaligeri, et eruditissimas, atque sagaces, interdum paullo audaciores Francisci Guicti notas primum adiecit, ipse vero Graevius partim subsidio librorum tam scriptorum, quam editorum atque veterum scholiastarum, partim beneficio ingenii sui perquam multa loca feliciter restituit, in his interdum ea, quae iam in Trincauelli editione, qua quidem, primum recensens poetam, caruit, bene fuerant curata, haud paucos versus notauit obelo, versionem correxit latinam, et thesaurum eruditionis graecae adposuit, loquendi potissimum formulas explicando. Alteram cum textus graeci, tum maxime lectionum Hesiodearum editionem, Clerici exemplis subiectam, interea nactus alium in *Egyois* codicem, et exemplum Trincauelli Venetum, cui manus docta graecas aliquot ex antiquis scholiis adscripserat adnotationes, denuo recensuit, locupletauit multisque in locis emendauit; et tamen, quae est humanae naturae imbecillitas, posterorum sagacitati, ingenio atque diligentiae multa reliquit intacta aut corrigenda, et arguitur a viris intelligentibus, in variis lectionibus e codicibus suis enotandis summam diligentiam non adhibuisse, nec loca obscura et male adfecta persanasse satisque collustrasse.

Hesiodi Ascraci quaecumque exstant. Graece et latine, ex recensione Ioannis Clerici, cum eiusdem Animadversionibus. Accessere notae Iosephi Scaligeri, Danielis Heinsii, Francisci Guicti et Stephani Clerici: Nec non in altero volumine Ioannis Georgii Graevii Lectiones Hesiodaeae, nunc auctiores, et Danielis Heinsii Introductio in doctrinam Operum et Dierum, cum indice Georgii Pasoris. Amstelodami, apud G. Gallet, praefectum typographiae Huguetanorum. MDCCI. mai. 8.

Non noua est recensio; sed, vt ipse Graevius sub finem praefationis professus est, Huguetani sequuti sunt tam in graecis, quam in versione lat. Graeuianam editionem superiorem. Clericus, vir alioqui multi ingenii et multarum litterarum, criticam hic raro adtigit, neque alia, quam quae habuerat Graeuus, critica quaesuit adhibuitque subsidia, in rebus potissimum explicandis versatus. Praeter ea fragmenta latine vertit atque illustrauit. At, quia mythologiam, potissimum in Theogonia, more Bocharti, quem tamen saepe deserit, ex

Gg gg 3

lingua

^{bbb)} Separatim vero, auctarii loco, an. 1658. 8. cura Schreuelii, ab Elzeniriis editus est ille commentarius, opus Barlaei, qui notas in usum suarum scholarum conscripisse videtur, postumum.

Raro in arte critica versatus Barlaeus multa dedit bona et mythologiam potissimum vulgari modo explicuit, multa vero ieiune et steriliter exposuit.

lingua Phoenicia antiquissimisque Graeciae historiis, omiſſis omnibus allegoriis, exponere ſuſtinuit, verae myſthorum originis atque rationis paene ignarus, in eo mire abuſus eſt ingenio. Atque eruditi de eius opera hodie ſolent iudicare, quod ipſe in praefatione de Heinſii ſtudio ſenſit. „Heinſii, inquit, labores magni non facio, quem paſſim aberraffe puto, *et inanes argutias captaffe*; ſed propter viri famam, non fuerunt omittendi, et ſunt in iis nonnulla, quae legiſſe non poenitebit.“ Inſuper haec editio, in notis potiſſimum, obſita eſt naeuſis. Clerici tamen operam ſtadiumque mirifice laudat *Nic. Hier. Gundling* in *Hiſtoria philoſophiae moraliſis*, Part. I. Halae Magdeb. 1709. 4. p. 10 ſq. Conf. Clerici bibliothec. ſelectam tom. XI. p. 349. *Memorias litterarias Triuultinas ſ. Dombenſes*, an. 1701. tom. I. p. 250 ſq. *Le gazetier menteur* de Mr. Burmann p. 70 ſqq. *Diſſ. criticam de Chimaera* in notas criticas Io. Clerici in *Hefiodi Theogoniam*, auctore Petro Penanae rec. Berol. 1703. 4. *Acta Erudit. menſ. Sept. 1701. pag. 413 ſqq.*

Ἡσιόδου Ἀσκραίου τὰ εὐρισκομένα. Hefiodi Aſtracii quae ſuperſunt, cum notis variorum. Edidit Thomas Robinſon, S. T. P. Oxonii, e theatro Scheldoniano, 1737. mai. 4.

Splendida eſt editio, et praecclaras accepit acceſſiones. Baſis eſt editio, a Graeuio et Clerico curata; ſed hinc inde e codd. emendata, at tamen haud pauca peccata typographica remaſerunt, aut acceſſerunt. Excerptarum lectionum, a vulgata recedentium, parte ad textum ipſum corrigendum uſus eſt, reliquas autem ad finem operis reiecit Robinſon, ſi quis forte inde meliores lectiones eruere poſſet: quod valde incommodum eſt. Habuit vero Robinſ. Theogoniae duos codd. e bibliotheca Bodleiana, et vnum e bibliotheca ſocietatis regiae Londinenſis. Ad carmen *O. et D.* emendandum adhibuit tres Bodleianos, et vnum eiſdem ſocietatis regiae, praeterea varias lectiones cod. Coſliniani: ad *Scutum* denique *Herculis* varias lectiones codicis, qui in bibliotheca Comitſ Oxoniſis fuit. E Clerici editione retinuit interpretationem latinam, hinc inde a ſe correctam, notas Scaligeranas et Heinſianas integras; Guetii autem et Clerici ſelectas, quibus ſuas ipſe immiſcuit vt plurimas criticas, interdum grammaticas, quae vel formulas loquendi vel ſenſum verſuum explicant, diſceſſione interdum ab expoſitione ſuperiorum interpretum, praecipue Heinſii et Clerici, facta, et plerumque dicta ſua veterum grammaticorum auctoritate confirmauit. Enimuero neque editiones vetuſtas contulit, nec poetam ex inſtituto tractauit, ſed locos nec admodum multos, nec nimis impeditos ſumſit ſibi explicandos, quod, vt ait, operoſis commentariis in res nihili patientem lectorem noluit praegravare. Adiecit Lectiones Graeuſii Hefiodeas, et caput de Hefiodo e bibliotheca noſtra gr., omiſit vero introductionem Heinſianam et indicem Paſoris. Addidit quoque Certamen Homeri et Hefiodi cum ſua verſione latina atque adnotationibus Ioſ. Barneſii, et fragmentorum Hefiodeorum numerum auxit. (Certamen tamen iam antea e graeco in latinum tranſtulerat Iac. Philipp. Terzagius, Mediolanenſis, teſte Ghilino II. pag. 112. et Iac. Picinello p. 243. Athenaei eruditorum Mediolanenſium, et Fabricio ad oram exemplaris ſui adnotante.) Diſſertationem autem de vita, ſcriptis et aetate Hefiodi doctam praemiſit ſuae editioni, locupletiori quidem et ornatori plurimis ſuperiorum, cui tamen multa deſunt ad omne punctum ferendum. Confer *Noua Acta Erudit. menſ. Febr. 1738. pag. 49 ſqq.* et bibliothec. Britan. tom. XI. pag. 242 ſqq. — Repetita eſt, emendata verſio lat. et variac lection. adiectae, Londin. 1756.

Hefiodi

Hesiodi Ascraci, quae extant opera, cum notis ex quibusdam auctoribus selectis, accedit Pasoris index opera et studio Corn. Schreuelii, nunc denuo ad editionem Robinsonii recensuit, interpretationem lat. emendauit, notasque suas adiecit Io. Tob. Krebsius. Lipsiae, 1746. 8. et 1778.

Probabilis editio, in qua Krebsius, tunc fere iuuenis, ea, quae bona essent in Robinsonii editione, in rem conuertit suam, verborum sensum exposuit, aut coniecturarum et emendationum viri cuiusdam docti in Observationibus Miscell. Batau. tom. I. vol. 2. propositarum examen instituit, atque sua diligentia studioque effecit, ut noua haec editio Schreuelianas superiores utilitate atque bonitate multum superaret. Nescio tamen, quo fato acciderit, ut propemodum vices, nomen *Krebsii*, loco *Graeuii* notis adpingeretur.

Hesiodi Ascraci, quae extant, Orphei et Procli philos. Hymni. Omnia ab Anton. Mar. Saluini in Italiam linguam translata, cum breuissimis annotationibus ex probatissimis auctoribus excerptis. Accedit Pasoris index vocabula singula Hesiodi complectens. Accurante Antonio Zanolini, I. V. D. ad usum Seminarii. Patauii, typis Seminarii — apud Manfre. 1747. 8.

Splendida quidem est, sed repetita tantum editio Schreueliana.

Hesiodi Opera, graece, edita a Kretschmaro cum Plutarcho de pueror. educat. Isocrat. Oratt. III. et Theognidis sententiis, Dresdae et Lipsiae, 1750. 8. —

Hesiodi Opera, graece, Lipsiae, 1776. 8.

Hesiodi Ascraci quae exstant, ex recensione Thomae Robinsoni, cum eiusdem, Ios. Scaligeri, Dan. Heinsii, Francisci Guetii et Ioannis Clerici notis, Io. Georg. Graeuii lectionibus Hesiodicis et Danielis Heinsii Introductione in doctrinam Operum et Dierum. Accesserunt varietates lectionis MSS. et edd. vet. scholiaque inedita, itemque Dan. Ruhnkenii animaduersiones cum aliorum selectis, curante Chr. Frid. Loesnero. Lipsiae, sumtu Gotth. Theoph. Georgii. 1778. 8.

Georgius, bibliopola, Robinsonianam Hesiodi editionem formulis in Germania descripturus et repetiturus typographicis, prouinciam nouae edit. detulit in cel. Loesnerum, Professorem Lipsiensem, qui, voluntati bibliopolae cedere et obtemperare coactus, quantum in sua situm fuit potestate, omnem operam adhibuit, ut noua haec editio Londinensem, nisi externo splendore et habitu, tamen meliore ordine et nouis accessionibus praestaret. Lectiones varias duorum Lipsiensium et Augustani codicum, de quibus in praefatione intelligenter differit, cum scholiis Augustani MSti interlinearibus, tum varias lectiones edd. Aldinae, a recentioribus editoribus prorsus neglectae, vtriusque Iuntinae, Trincavellianae et Stephanianae, et integram collectionem variarum lectt. Robinsonianam textis verborum Hesiodi subiecit, (in qua congerie describenda, ordinanda et disponenda et in toto negotio, singulari Christ. Danielis Beckii, qui in praesenti ornat vniuersitatem litterarum Lipsiensem, diligentia et industria est adiutus,) Krebsii notas nonnullas immiscuit ceteris, et a pag. 456. Ruhnkenii ex eius Epist. crit. an. 1749. edita, et aliorum suasque animaduersiones dedit.

Ἡσίοδος ποιητῆς ἢ Gnomici poetae graeci, ad optimorum exemplarium fidem emendauit Rich. Franc. Phil. Brunch. Argentorati in bibliopolio academico. 1784. 8. (et 4.)

Nouam

Nouam plane recensitionem carminis *Opp. et Dies*, pag. 150 sqq. instituit cel. Brunck. Multa e cod. regio Hesiodi Parisiensi et alio Stobaei cod. MSto, quaedam de sua aut aliorum coniectura correxit, nec paucos, quos spurios addititiosque habuit, versus reiecit: siquidem in hac editione carmen constat 773. versibus, et in reliquis editionibus versus 826. numerantur. Pag. 178 sqq. adiecit sententias ex Hesiodi Operibus et Diebus excerptas a Io. Stobaeo, latinis versibus redditas ab H. Grotio, et p. 327—332. notas criticas.

Theogonia Hesioda. Textu subinde refecto in usum praelectionum seorsum edita a Frid. Aug. Wolf, Phil. P. P. O. in academia Halensi. graece. Halae Saxon. apud I. Iac. Gebauer. 1783. -8. (Prooemium ad Obseruatt. scriptum est mense Febr. 1784.)

Correcta et critica est editio: cl. Wolf versus, qui sibi aliisque spurii videbantur, vñcis includere, quam exterminare maluit, quod bene prudenterque fecit, ne nimis crudelis videretur, et ne versuum numerus deminutus lectores, ad quae forte relegati fuerint, quaerentes eluderet. Ex edd. veteribus, praecipue Trincauelliana, aliquoties textum inmutauit, in notis tamen de versibus, quos tamquam spurios vñcis separauerat a reliquis, et de lectione, quam rescripserat, sententiam aliquoties mutauit. Obseruationes in Theogoniam hanc editionem in primis commendant: in his non solum de lectionum varietate et locis corruptis dubiisque sententiam dixit vir doctiss. multaue correxit acute, sed res quoque et mythos exposuit, atque ex Heynii commentatione de Theogonia ab Hesiodo condita, ea, quae ad ordinem mythorum et intelligentiam carminis aut locorum difficiliorum pertinent, suis quaeque locis inseruit. Brunckianae recensitionis, quam, dum notae sub praelo sudabant, acceperat, rationem quoque hinc inde habuit. Ornat quoque hanc editionem Epistola C. G. Heynii, V. C. ad editorem, quae multa habet ad carmen vel emendandum vel melius intelligendum. (a p. 143 sq.) Denique calci subiectae sunt tabulae genealogicae ad Theogoniam Hesiodeam ab eodem Heynio comparatae, similes iis, quas in Apollodorum concinnauit: quarum utilitatem nemo negabit.

Ἡσίοδος τε Ἀσκησις τὰ εὐχριστομένα. Hesiodi Opera omnia latinis versibus expressa atque illustrata a Bernardo Zamagna, Ragusino. Parmae. 1785.

Splendida atque correcta est editio. Fundus est exemplar Clerici, ex cuius et Graeuii notis multas excerptis Zamagna, et more Clerici alias etymologicas ac mythologicas addidit, aut aliorum poetarum comparauit sententias. Mythologiae explicandae causa etiam Dupuis Mem. sur l'origine des Constellations, in parte quarta Astronomiae de la Lande, et historiam Graeciae a Denina conscriptam adhibuit. Versio latina eaque metrica est elegans, neque vero satis fida. Versionem Scuti et Operum iam aliquot abhinc annis Sienae separatim euulgarat: cui in hac editione adiecit versionem Theogoniae: in praefatione, Theogoniae praemissa, enarrat Hesiodi, quem Homero antiquiorem esse putat, vitam, eumque ionica plerumque dialecto esse usum, perperam iudicat. De interpolationibus et mythorum veterum varietate ac diuersitate haud cogitans, pag. 21 sqq. male culpat Hesiodum, eique, quasi fieri voluisset systematis cuiusdam, quod quatuor constet partibus, auctor, iniuriam facit: qua in opinione sequitur Comitem Carli in epistola data ad March. Grauisium eiusque italicae Theogoniae praefixa. Scutum Herculis esse carmen genuinum et partem Heroogoniae Hesiodeae censet. conf. Lipsiens. ephemerid. litter. an. 1785. plag. 137.

Hesiodi

Hesiodi Tagewerk zum Gebrauch der Schuljugend, mit einem — Wörterverzeichnis, edirt von I. Gottfried Haas, Conr. scholae Schneeberg. Lipsiae, 1789. 8.

In *Gnomologia*, quam edidit Nicol. Ionaë Salanus, Vpsal. 1656. 8. sunt quoque *Hesiodi* memorabilia dicta et illustres sententiae. vid. *Fantii* historiam litteraturae graecae in Suecia. Vpsal. 1779. 4. p. 87. et infra ad cap. XI.

Neque tamen, licet singula saecula a renatis litteris insignem editionum tulerint copiam, huc vsque plena et omnino probabilis exstat omnium operum hesiodeorum editio. Etiam iis, quae vel mole laborant, ad perfectionem multa defunt. Desideratur edit. cum scholiastis ex codicibus vett. et edit. Trincauell. emendatior et locupletior. Editiones principes nondum vbique sunt satis accurate comparatae: haud pauci codices manuscripti cum scholiis et glossis nec non enarratores veteres graeci ad Apollonium Rhod. aliosque, et Grammatici Lexicographique, praecipue ad scholiastes Hes. corrigendos et interpretandos, etiam alii scriptores vett. (vid. luculentum exemplum in Ruhnkenii Epist. cr. I. pag. 100.) sunt adhuc conferendi. De versibus genuinis aut spurii recte iudicaturus tanta valere debet sagacitate ingenii et graecae linguae peritia, quantam adferat necesse est verecundiam et prudentiam. Namque iam tum, quum Hesiodi carmina colligerentur, diuersas fuisse lectiones atque interpolationes, (postea auctas,) et tractationes interdum eiusdem loci, a rhapsodis recitari solitas, facile est ad persuadendum. (vid. quoque Heyne ad Theogoniam a Wolfio editam p. 156.) At in tanta antiquitate quis de singulis versibus tutum ferre poterit iudicium? Equidem tutius esse sentio, versus, qui spurii siue recte habentur siue etiam videntur, vncis separare a reliquis, quam suo sensu atque arbitrio, saepe lubrico atque incerto, adroganter eiicere. In mythologia explicanda, quod necessarium est in Theogonia certe officium, lubentius Heynii, quam Clerici aliorumque rationem sequer. Nam in enumerandis tantum variis lectionibus, aut veritate falsitateque lectionis diiudicanda vnice versari, ad ingenii quidem et diligentiae laudem, non ad comunem plurimorum lectorum vtilitatem in hoc poeta aequae faciet. De summa et tamen dilucida perspicuaque dicendorum breuitate monere non opus erit. In fragmentis quoque Heroogoniae aliorumque poematum, quae olim adscribebantur Hesiodo, colligendis, locupletandis interpretandisque futuri editoris cura diligentiaque versabitur. Sic *Ruhnkenius* in Epist. critica I. in Hom. Hymnos et Hesiodum non solum siue ope librorum et amplissimae doctrinae, siue beneficio ingenii multa in nostro poeta bene explicuit, eique feliciter restituit, et versus fugitivos subditiciosue aliaque librariorum flagitia sagaciter indagauit; sed fragmentorum quoque numerum a p. 104. insigniter auxit. Quenam sint *Hesiodi reliquiae ex diuersis collectas*, in biblioth. Lugd. Batau. p. 340. nr. 25. Catalogi. equidem definire nequeo. Fragmentum, quod in edit. Loesneri p. 450. ex Plutarcho adfertur, a Burmanno II. ad Anthol. veter. lat. Epigramm. lib. V. epigr. 142. editum quoque in Aufonio p. 533. edit. Tollii, atque inscriptum, *Incerti de Aetatibus Animalium ex Hesiodo*, multo copiosius doctiusque illustratur. Adde Ruhnken. Epist. critic. I. pag. 112 sq. Latent quoque in nonnullis bibliothecis codicum collationes aut virorum doctorum obseruationes MSSae, e. g. praeter eas, quas iam commemorauimus, in Catalogo bibliothecae Lugd. Batau. pag. 331. nr. 143. p. 344. nr. 9. p. 348. nr. 88. in bibliotheca Bernensi, teste eius Catalogo, tom. I. pag. 299. Bernae, 1764. Cel. *Villoison* in Epistolis Vinariensibus, Turici, 1783. p. 60 sq. dedit Varias lectiones, exemplo Aldino, quod in biblioth. publica Ienensi seruatur, manu olim, vt creditur, Ge. Schubarti adscriptas.

Vol. I.

H h h h

Classes

Classes hesiodeorum operum typis expressorum hae fere sunt. *Agmen* ducit edit. *Alcina*, cum Mediolanensi et Iuntina altera ab an. 1493 — 1542. *Trincauelliana* multa habet peculiaria in contextis aequae ac scholiis, sed ab antiquioribus editoribus haud diligenter collata et fere neglecta fuit. *Alteram* aetatem constituit edit. *Basileensis* cum scholiis, ab an. 1542 — 1566. *Tertia* aetas est *Stephano-Heinsiana* ab an. 1566 — 1667. In aliquot editionibus hinc inde a viris doctis quaedam fuisse emendata aut mutata, iam notauimus. *Ultima* est *Graeviana* recensio, a qua tamen Wolf et Brunck saepe discesserunt, siue MSSorum codd. fidem, siue Ruhnkenii et Heynii auctoritatem sequuti. Quaedam Robinsonius e codd. suis emendauit. Studium, diligentiam operamque promisit cl. Io. Bernardus Koehlerus, Lubecensis, in prolusione, *de noua editione Hesiodi adornanda consilium*, Kilon. 1766. 4. in qua recensuit codd. manu exaratos bibliothecae Paris. regiae a se inspectos et cum exemplo Heinsiano collatos, aliosque vel e Britannia vel aliunde sperandos memorauit, magnamque bonae editionis spem fecit. *Harl.*]

Observant. in XXI. *Olai Wormii* quaestionum hesiodearum heptades duae lucem adspexerunt Hafniae an. 1616. 4. Praetereo in *Egya* passim edita scholia *Ioh. Castelli*, *Iacobi Ceperini*, *Iohannis Frisii*, *Matthiae Garbitii*, *Matthiae Flacii* et notata ethica atque oeconomica *Ioh. Conradi Distertii*, Lexilogiamque eiusdem hesiodeam vulgatam Giesiae, 1659. 8. et *Georgii Henischii* schematisimos, Basil. 1580. tabulasque *Iohannis Posseltii*. Tum ineditum *Zach. Lundii* commentarium in Opera et Dies, qui Hafniae seruatur MS. in bibl. Excellentissimi Viri Iohannis Moth. Eiusdem *Lundii* notas MSSas in Hesiodi Scutum et Theogon. bibliothec. Rostgaardian. pag. 528. et *Hartmanni Hogeri*, Rotschildens. notas, ibidem. [Graeuii Epist. ad Nic. Heinsium tom. IV. p. 69. Syllog. Burmann.]

Versiones. XXII. Latino carmine *ἔργα καὶ ἡμέρας* vertit paullo liberius *Nicolaus Valla* siue *de Valle* ^(*), Lips. 1499. 1504. 1512. (vid. Leichii Annal. typogr. Lips. pag. 74. et 92.) ibid. 1507.

(^{sec}) Princeps editio prodiit *Romae* typis Conrad. Sweynheym et Arn. Pannarz, cum *C. Calpurnii* carmine bucolico, et *Silio Italico*. (vid. Lengnich Neue Nachrichten zur Bücher- und Münzkunde, Dantisci et Dessau. 1782. vol. I. part. I. p. 33.)

Hesiodi Poete Erya καὶ ἡμέρας i. opera et dies georgicon Liber Nicolai de Valle e greco cōuersio. fol. — cum epigr. ad Pium II. pontif. Max. sine anni nota: at a viris doctis abunde commonstratum est, praelo exiisse hanc primam editionem ac versionem, 1471. *Quirinus*, vir purpuratus, habuit exemplar, in quo Calpurnio et Silio medius inseritur in eodem volumine *Hesiodus a Nic. de Valle latine versus*; ad cuius exempli calcem legitur: *Anno Domini Natalis, MCCCCLXXI. die V. mens. April.* — *Io. Andreas*, *Episcopus Aleriensis in insula Cyrno, recognitionem absoluit* etc. vid. *Quirin. de Optimorum scriptorum edi-*

tionibus, pag. 174. edit. Schelhornii. adde *Laire* specimen histor. typographiae romanae XV. saeculi. Romae, 1778. pag. 185. (qui vero ridiculum committit errorem, Calpurnii carmen etiam e graeco in latinum versum esse per Nic. de Valle,) *Burre* bibliogr. instruct. Bell. Lettres, tom. I. ar. 2483. Catalogum historico-criticum romanarum editt. saec. XV. Romae, 1783. 4. p. 76. — rec. Dauentriae 4. sine anni nota. — Zwollis per Petrum os de Breda, 1499. 4. — recusum est *Antiquissimi grecorum poetarum Hesiodi Georgicorum liber per Nicolaum de Valle e greco in latinum cōuersus.* — *Impressum Cracoviae.* 1505. 4. per Casparum Hochfeder. — rec. et in calce notat. *Apud Inclutam Poloniae Craccoviam in Aedibus Ioannis Haller. Mense Iul. M. D. XXI.* vid. Ianozki Nachricht von den in der — Zaluskiſchen Biblioth. sich befindendem raren polnischen Büchern. Breslau. 1753. part. III. p. 121. *Harl.*

1507. 1509. 1516. ex offic. Melch. Lottheri. 1520. 1521. 4. ex offic. Thanner. Basil. 1518. 4. etc. Paris. 1503. 4. Strictius *Vlpus* Franeckerensis, Frisius Basil. 1540. 8. Vtraque metaphrasis addita est versioni profariae et commentario *Stephani Riccii* in Hesiodi *ἔργα* recuso Lipsiae a. 1611. 8. et prima vice edito ibid. an. 1580. 8. [de his in indice editionum supra pluribus saepius-que sermo fuit. — Latino carmine, auct. *I. Claio*, inter eius Carmina. Gorlicii. 1568. 8. — Eleganter versibus lat. reddidit C. A. Wetstenius in Carminibus suis 1771.]

Georgius Rotallerus carmine elegiaco reddidit Francof. 1576. 8.

Theogoniam transtulit versibus hexametris *Boninus Mombriti* Patricius Mediolanensis ^{ddd)} et vberiore carmine elegiaco in libros quinque distributo *Burchardus Pylades*, Brixianus, Basileae ap. Oporin. 1544. 8. et saepius. [*Hesiodi Ascraci poema Georgicon*, a Nicolao de Valle e graeco in latinum conuersum, cum Theogonia a Bonino Mombrizio in heroicum carmen traducta in 4. sine l. et a. et typographo. (Mediolani.) v. Saxii histor. typogr. liter. Mediolan. p. 609. Bonini Mombrizii versionem elegantissimam vocat Nic. Rayeus, diff. praeliminari ad Acta Sanctor. tom. II. Iua. p. XVII. Idem hic est *Mombriti*, cuius lib. VI. de Dominica passione, heroico carmine conscripti, prodierunt Lipsiae 1499. 4. — Laurentii Lippii Collensis versionem O. et D. metricam commemorat editor Lamii Deliciarum Nr. I. p. 42. (vbi de quibusdam agitur versionibus,) not. 85. *Hesiodi* lib. primus latino carmine redditus a *Io. Vrsino*. Witteb. 1555. 8. *Harl.*]

Scutum Herculis heroico carmine *Iohannes Ramus de Goës*, quod cum *Nicolai Vallae* Metaphrasi *ἔργων*, et *Mombrizii*, *Pyladaeque* Theogonia exstat in calce editionis Hesiodi graecolatinae Lipsiensis 1597. 8. [P] *Fabric.* v. ad a. edd. 1550. et de Hesiodi Theogonia a *Pylade Brixiano* latine versa, Quirinum, virum purpuratum, de Brix. Literat. part. II. nr. 24. *Harl.*

Opera et dies gallico carmine per *Io. Antonium Bayssum*, cum aureis Pythagorae carminibus sententiisque Phocylidae et Naumachi Paris. 1574. 4. Hesiodi traduit par *le Gras*. ibid. 1586. (al. 1659.) 12. [Les Oeuvres d'Hesiodi, Traduction nouvelle, enrichi de notes et du Combat d'Homere et d'Hesiodi, opusculi grec, qui n'avoit point encore été traduit en notre langue, par Mr. *Gin*, Conseil. au grand Conf. à Paris, 1785. 12. v. Journal Encycloped. — à Bouillon. 1785. tom. III. part. II. p. 303 sqq. *Harl.*]

H h h h 2

Rhyth.

^{ddd)} Antiqua editio haec est: *Hesiodi Ascraci Theogonia carmine heroico latino*. Ab initio legitur Elegia, inscripta: „Bonnini Mombrizii Mediolanensis Praef. ad ill. et excell. d. d. Borsium Ducem Mutinae et Regii Marchionem Estensem Comitemque Rodigii in Hesiodi Ascraci Theogoniam.“ In calce legitur: *Ad decus gloriam Illustrissimi quondam Ducis Borsii: Excellentissimaeque Domus Estensis: Ad Bonnini Mombrizii, Hesiodique doctissimorum virorum famam, perpetuamque memoriam: Peregrini Prisciani nobilis Ferrariensis opera: per Andream Gallum Ferrariae hoc opus impressum est. Anno legisgratiae M. CCCC. LXXIII. 4. Conf. Maittaire Annal. typogr. IV. part. I. pag. 333. cuius*

exemplo adhaeserunt *Plutarchi Apophthegmata a Franc. Philelpho traducta ad Philippum Mar. Anglum Mediolanensem ducem*, ibid. sic quoque in bibliotheca Smithiana Venet. 1755. 4. p. 222. (vbi versio Hesiodi lat. etiam tribuitur Philelpho,) in Osmont Dictionnaire typographique, tom. I. p. 345. et in Bure Bibliogr. instructive, B. L. tom. I. n. 2519. at abest libri Plutarchiani versio ab exemplo, quod custoditur in bibliotheca Dresdensi, teste Goetizio in Memor. Bibl. Dresd. p. 349. vol. I. collect. IV. p. 349. — Librum I. *ἔργων* carmine herpico vertit Tob. Schemering, Breae. 1590. 4. O. et D. latine, interprete *Io. Brixio*, Lugd. 1550. 4. (in biblioth. Bernensi I. p. 299.) *Harl.*

Rhythmis *Danicis* Hesiodum expressit *Henr. Thomas Gerner*.

[Germanica Hes. versio prosaica, cum comm. de scholiis graecis in libello, *Minerva* inscripto, part. I. et II. Halae 1778 sq.

The Works of Hesiod translated from the Greek, by Mr. Cooke. Londin. 1728. 4. voll. II. Praemissae sunt II. commentatt. de vita et de scriptis Hesiodi, de veterum mensibus, theologia, mythologia, cum tabulis genealogicis ad Theogoniam; fini autem singulorum carminum subiunctae sunt observationes, quarum pars debetur Comiti Pembrockio, v. *State of rep.* let. 1728. Febr. p. 167. et *Journal des Sçav.* tom. 92. p. 88 sqq. a. 1730. — *Scutum Herc.* germanice versum a *Vossio* in *Musen Almanach.* Hamburgi, a. 1790.

Ἡσιόδου τοῦ Ἀστυνοῦ Θεογονία. La Theogonia ovvero la Generazione degli Dei d' *Esiodo Ascreo* tradotta per la prima volta in verso Italiano dal Conte Gianrinaldo Carli Giustinopoli-
tano con Annotazioni e tre Lettere Critiche. In Venezia, 1744. presso Giambattista Recurti 8. [etiam in Com. Carli Operibus iunctim editis Mediolani, 1784. sqq. tom. XVI. Beck.] v. *Paizoni* Biblioteca degli Autori antichi Greci e Latini Volgarizzati, tom. II. p. 28. vbi praeter ea de versione Hesiodi italica, auctore *Salasino*, cum graeco contextu, Patau. 1747. dis-
seritur. adde *Lami* l. m. p. 43. vbi quoque de Danica Gernerii et de gallicis versionibus ac de pro-
missa Hesiodi edit. Lanzii agitur.

Ἔργα καὶ Ἡμεραί di *Esiodo.* Traduzione di Paolo Brazuolo Milizia di Pietro. Padova, per li Conzatti. 1765. 4. Denique memorabò narrationem Clementis Alexandr. Strom. VI. p. 629. A. (edit. Paris. 1641), *Eumelum* et *Acusilaum* in sermonem graecum prosaicum trans-
tulisse Hesiodi carmina. Id si verum est, *Eumelum* quemdam iuniorem, non antiquiorem illum poetam cyclicum, Corinthium, esse intelligendum, acute suspicatur *Groddeck* in: *Biblio-
shek der alten Litteratur und Kunst*, p. II. p. 94 sq. not. *Harl.*]

Hesiodi frag- XXIII. Inter fragmenta Hesiodi ab Heinsio Clericoque omissus est locus, ser-
vatum. vatus utcumque a *Fulgentio* lib. III. Mytholog. cap. i. quem hoc loco restituere conabor. Fulgentii verba haec sunt: *Proetus Pamphylia lingua sordidus dicitur, sicut Hesio-
dus in Bucolico ludico scribit, dicens: PEPRIGROSISTAFLVEVLACTISME-
NESEMORVM.* Id est: *sordidus instar vuarum bene calcatarum sanguineo rore.* Anti-
quae Fulgentii editiones, verba graeca plane omisere. MSti codices cum editione Munckeri non sapiunt ultra ea, quae adscripsi. Vere monuit Reinesius, graeca latinis scripta litte-
ris, per librarios praecipue adeo imperitos, lectu et intellectu difficillima esse cap. 13. de lin-
gua Punica n. 24 sq. Tentavit tamen *Is. Casaubonus* ad Suetonii Augustum cap. 76.

Πρῶτος ἐνὶ Ἰσθμῷ Περσίου δρῶν αἰματόεντι

Jacobus Gronovius in *Exercitationibus* de Dodone. p. 36.

Βρίθωσι σαφολῆς ἐνὶ αἰματὸν μῆνες ἔσται

Videndum veterine lectioni propius accedat et Fulgentii versioni melius respondeat, quomodo scribendum conicio:

Πρῶτος ὁ ὡς σαφολ' ἐν λυκτισμένῳ αἰματὸν ἔσται.

In *Hist. critiq. de la republ. lit.* tom. X. p. 200. μὲν ἔσται μωρῶν *Iac. Hase* coniecit.

Alium

Alium Hesiodi versum de Proeti filiabus seruauit Suidas in μαχλοσύνη.

Εἴπευ μαχλοσύνης θυγερῆς τέρεν ὄλκευ ἄνδρες.

Hesiodus Homeri imitator. XXIV. Hesiodum *Homeri Imitatorem* multi obseruauerunt, ita vt iam olim notauerint critici, Eustathius alique versiculos pæne eosdem apud Homerum et Hesiodum pariter occurrentes. Adde Bochartum in Hierozoici tom. I. p. 681. Conuenit et in hoc poetæ nostro cum Homero, quod similiter atque ille visus est interdum parum abhorre a *phrasi Orientalium*, vt ostendit *Zacharias Boganus* in Homero et Hesiodo hebraizante. Oxon. 1655. 8. Ne dicam de variis etymologiis ex Phoenicia lingua petitis, quibus Hesiodi Theogoniae lucem adferre conatus est præ ceteris Iohannes Clericus.

[Præter eos viros doctos, quos passim laudaui, Hesiodi carmina illustrarunt, aut explicuerunt haud pauci, quorum aliquot scripta hic memorabo. *Stephan. Riccius* scripsit Commentarium in Hesiodi opera et dies. Witteberg. 1590. 8. — *Io. Henr. a Seelen* Obsf. philol. in N. T. ex Hesiodo, exstant in bibl. Lubec. tom. VII. p. 427 — 468. — In Hannouer. Ephemer. vulgo *Hannöuerische Anzeigen* 1752. nr. 98. p. 1293 sq. de salis vallibus, auctor primum Hesiodi de agro colendo librum demonstraturus erat, haberi per naturam suam oportere pro male consulto disiecti corpore vatis, et alia contra hesiodea carmina disputat. Eius argumenta examinat, et varia, haud inepte scripta, (neque tamen omnia opinor, omnium ad sensum extorquebunt,) de hesiodeis adfert carminibus, Homero multo iuniorem esse Hesiodum ratus, *M. Theoph. Ludolph. Münter*, Rector tum scholæ Osterod. in binis prolusionibus, *De Hesiodo*, Gottingæ 1753 et 1754. 4. — *Dusch*, in: *Briefen zur Bildung des Geschmacks*, part. I. epist. 6. de Hesiodi et Virgilii Georgicis. — — *Bergier* — l'origine des Dieux du Paganisme et le sens des fables, découvert par vne explication suivie des poësies d'*Hesiodo*, en IV. parties. Paris, Humblot 1767. 12. II. voll.

In historia critica reipubl. litter. (*Hist. critiq. de la Republ. des Lettres*.) tom. X. p. 196. sq. est *Iac. Hase* diss. in fragmentum *Hesiodi* a Fulgentio lib. III. Mytholog. cap. I. relatum, (cuius suspicio ad §. 23. adlata est;) — *ibid.* tom. XIV. p. 42 — 255. Remarques critiques sur quelques Endroits d'*Hesiodo*, de Sappho, de Lycophron, de Libanius; — *ibid.* tom. XV. p. 288. Examen critique d'un endroit des fragmens d'*Hesiodo* au sujet de Byblos. — In historia acad. Paris. Inscript. tom. V. p. 42 — 48. (edit. Amstel.) Explication sur le commencement du poëme d'*Hesiodo*, que l'on appelle *le bouclier d'Hercule*. — *Ibid.* vol. III. p. 122. (edit. Paris.) *Seuini* emendauit *Hesiodi* locum in Oper. et Dieb. atque vol. V. p. 153 sqq. idem ille vl. 328. Theogoniae emendauit. — In: *Lettres concern. Mythologie*, L. 1748. 8. præter singularia quaedam loca vniuersa Theogonia explicatur.

Lucianus Έρμ. cap. 3. *Hierocles* Hipp. II. p. 172. *Diogenian.* cap. II. n. 97. prouerbium αἰσχρὸν ἡμῖν παντός, quod *Horat.* Ep. I. 2. vl. 40. latine reddidit, *dimidium facti, qui coeppit, habet*, tribuunt Hesiodo. At *Fabritius* noster in notis ad p. 85. vitæ Procli, et *Mofes du Soul* ad *Luciani* somnium, cap. 3. p. 5. tom. I. edit. Reitzii, vbi istud prouerbium quoque occurrit, negant esse hesiodeum, atque *Hemsterhuf.* *ibid.* p. 6. emendat *Diogenian.* locum docetque pluribus, istam paroemiam ad hesiodei dicti πλεον ἡμῖν παντός, sæpius memorati, et quod itidem prouerbiū locum obtinuit, exemplar fuisse expressam.

H h h h 3

Pandoram

Pandoram Hesiodi Euam, primam humani generis matrem, referre, multi opinati sunt, e. g. *Danaeus* de prima mundi aetate, part. II. cap. 3. *Paschius* de variis modis moralia tradendi, cap. II. §. 24. p. 154 sq. *Christ. Gottl. Schwarz* de lapsu primorum humani generis parentum a paganis adumbrato, disput. §. 6. p. 13 sq. Enimvero singula singulorum commenta, iudicia, nec raro somnia de rebus apud Hesiodum mythologicis recensere, nec vacat, nec lubet.

Theogoniam Hesiodi mire confusam esse, quoniam bis ordiatur a chao, prosequaturque rerum familiam ordine poetico magis, quam philosophico, conqueritur *Burnet*. in Theor. tellur. lib. II. cap. 7. p. 129. at immerito culpatur Hesiodum, qui, ut supra iam monuimus, noluit systema condere; sed ex diuersis theogoniarum auctoribus suum conflauit poema, ut iam vidit *Brucker*. in Histor. crit. philos. tom. I. part. II. lib. I. cap. 1. (vbi a §. 25. de Hesiodo agere incipit,) §. 26. p. 407. adde *Cudworth*. systema intellectuale cap. IV. §. 13. ibique *Mosheim*, p. 294 sq. edit. Amstel. et §. 14. p. 357 sq. §. 19. p. 549 sqq. cum *Moshemii* notis doctissimis, in quibus p. 554. not. D) prudenter negatur, Homero et Hesiodo idem, quod diuino scriptori, Mosi, de rerum originibus placuisse, et alibi. — *Agatopist. Cromazian*. Della historia et della indole di ogni Filosofia, vol. II. cap. 18. p. 32 sqq. edit. Venet. vbi cap. 18. p. 39 sqq. *Cromazian*. sensum Theogoniae et Cosmogoniae mythologice explicandum susceperit. — Ab atheismi suspitione et crimine Hesiodum vindicat *Reimmannus* in historia atheismi p. 120 sq. Conf. *I. I. Zimmermanni* diss. de religione Hesiodi, in Museo Heluet. tom. VII. p. 359. sqq. Indecora illum adfixisse diis, *Xenophanes* apud *Diogen. Laertium* lib. VIII. sect. 18. (quem locum explicat emendatque *Ign. Rossius* in Commentatt. Laertianis, p. 175 sqq. Romae. 1788. 8.) et *Sextum Empir.* lib. I. adu. phys. sect. 193. conqueritur. — Adde *Fourmont* Reflexions sur l'Origine, l'histoire et la succession des anciens peuples edit. 2. Paris. 1747. 4. multa de Hesiodi Theogonia differentem. tom. I. p. 25 sq. p. 35 sqq. 42 sq. 69. 253 sqq. tom. II. p. 14. 25. *Harl.* Add. Saxii Onom. Litt. tom. I. p. 531. *Blankenburg* ad *Sulzer*. Theor. Art. tom. III. p. 158. *Beck*.]

XXV. Concludam hoc caput indiculo scriptorum ab interpretibus graecis Hesiodi adlegatorum, qui cum in Heinssii editione desideretur, illum non ingratum studiosis harum litterarum esse futurum confido. [P]

INDEX SCRIPTORVM AB INTERPRETIBVS GRAECIS HESIODI LAVDATORVM.

VARIIS LOCIS AVCTIOR EX OBSERVATIONIBVS ILLUSTRIS VIRI GISBERTI CVPERI

Abiron. 269. b.

Aeusilaus. 269. a.

Adamantius. ἐν τοῖς περὶ ἀνέμων. 276. a.

Aeschines tympanistriae F. 2. b.

Aeschylus. 2. b. 31. a. 41. a. 46. a. 292. a.

Δισχύλος γὰρ ἀρχικὸς ἦν καὶ σοφὸς καὶ βασιλεὺς γένεσ εἶλε σείραν καὶ τοῖς ἀδελφοῖς στρατηγῶσι τὸν Ξέρξην συγκατεναυμάχησεν καὶ ἐν ἡπείρῳ νενίκηκε, καὶ συμποσίων καὶ ἀργῶν ἑκτὸς ἦν, καὶ ἀθώπτωτος, καὶ τὸ εὐγενὲς ἐν πᾶσι τηρῶν etc.

Ibidem indigne fert *Tzetzes*, *Euripidis* scripta *Aeschyleis* aliquando fuisse praelata.

Aesopus. 89. a. 154. b. 167. a. *seruus*. 2. b.

Agathocles *Babylonius*. 280. b.

Alcaeus. 133. a. 153. b. 257. b.

Amerias. 74. b.

Anacharsis *Scytha*. 2. b. vbi probat *Tzetzes*, abiecto genere natos magnam non raro sapientiam sibi parasse.

Anacreon. 1. a. 86. b. 87. a. 88. b. 292. b.

Anaxagoras. 265. b.

Antimachus

- Antimachus Colophonius. 2. a.
 Apollodorus. 56. b.
 Apollonius Rhodius. 234. b. 180. b. vbi Proclus ad extrema *ἔργων* τέτοις, inquit, *ἐπάγασί τινες τὴν ὀρνιθομαντείαν, ἄττινα Ἀπολλώνιος ὁ Ῥόδιος ἀθετεῖ*. Grammaticus. 24. b. vbi culpat Hesiodum, quod singulari pro plurali vsus sit.
 Aratus. 50. a. b. 105. a. 265. b. 288. b. 289. b. *ἐν τοῖς Φαινομένοις*. 92. a. *ἐν τῇ πέμπτῃ τῶν ἀστρικῶν*. 6. b.
 Arcefilas. 247. a.
Ἀρχιέπης Hesiodi F. 66. 71.
 Archilochus. 67. a. 74. a. 122. b. 126. a. 142. a. 156. a. 275. a. 276. a. 310. b.
 Archytas. 79. a. 81. a. 82. b.
 Aristarchus. 6. b. 35. a. 57. a. 58. a. 89. a. 236. b. 347. a. 252. b.
 Aristippus Socraticus. 74. a.
 Aristonicus Grammaticus. 248. b.
 Aristophanes Comicus. 92. b. 212. b. 246. b. 247. b. 310. b.
Ἀριστοφάνης ἐν τῇ βίβλῳ λέγει Ἀμφιτέρων δὲ αὐτῷ γενναϊότερον παῖδα γεννᾷ. 246. b.
 Aristophanes Grammaticus. 236. a.
 Aristoteles Philosophus et is, qui Peplos scripsit, distinguuntur. 3. b. Peplorum auctori tribuitur *ἡ τῶν Ὀρχομενίων πολιτεία*. ibid. adlegatur eadem Politia. 142. a. Aristoteles. 74. b. 82. b. 86. a. 97. a. 122. b. 123. a. 126. a. 142. a. [P] 229. a. 230. a. 256. a. 260. b. 270. a. 274. b. 275. a. 276. b. 278. b. 289. a. 300. a. *ἐν δευτέρῳ μετεώρων*. 265. b. *ἐν τρίτῳ μετεώρων*. 294. a. b. Post uxoris mortem ex serua Herpylide filium suscepit. 97. a.
 Aristoxenus Musicus. 54. a. 81. b.
 Arxippus. 2. b.
 Asclepiades *ἐν τοῖς τραγωδούμενοις*. 250. a.
 Atlas Libycus Mathematicus. 92. b.
 Bacchylides. 303. b.
 Callimachus. 24. b. III. a. 122. b. 238. b.
 Callistratus. 133.
 Chrysippus. 247. 279. b.
 Clitarchus *ἐν γλώσσαις*. 123. a.
 Cointus. 72. b.
 (Comanus regius archipincerna spem inter homines reliquam in dolio demonstravit. 35. a.)
 Conon. 92. b.
 Crates Grammaticus qui in Hesiodum scripsit. se videtur. 246. b. 247. b.
 Demades. 303. b. *ἰχθυοπώλης*. 2. b.
 Didymus. 74. b. 246. b.
 Dion. 50. a.
 Dionysius Cyclographus. 3. a.
 Dionysius (Thrax) 129. a. eius *βίβλος* siue ars grammatica. 72. b.
 Empedocles. 40. a.
 Ephorus Cumanus. 142. a.
 Epictetus seruus. 2. b.
 Epicharmus *ἐν τῷ τῆς Ἡβης γάμῳ*. 6. b.
 Eratosthenes. 327. *ἐν ποιμενικοῖς*. 133. b.
 Eudoxus. 142. a. 165. b.
 Eumelus. I. a. Corinthius. 6. b.
 Euripides. 21. a. 48. a. 50. a. 53. a. 99. a. 104. a. III. b. 120. b. 133. a. 218. b. 236. a. 249. a. *ἐν Θυέση*. 53. a. *ὁ λαχανεύς*. 2. b.
 Glossographi. 207. a. Confer, si placet, Dan. Heinsii notas. p. 120.
 Gorgias. 165. a.
 Gregorius Theologus *ἐν τοῖς ἔπεσι*. 12. a.
 Helenus. 309. a.
 Hellanicus. 247. a. 257. a. *ἐν Φορωνίδι*. 141. b.
 Heraclides Ponticus *ἐν τῷ περὶ χρησηρίων*. 194. b.
 Heraclitus. 237. b.
 Hermippus *ἐν τῷ περὶ ἑπτά σοφῶν*. 19. b.
 Herodorus (Lycius) *ἐν τῷ πέμπτῳ τῷ καθ' Ἡράκλεια λόγῳ*. 20. b. vbi male *Ἡρόδοτος* vt e Stephano Byz. constat et Athenaeo.
 Herodotus. 127. a. 144. b. 205. b.
 Hesiodi Ascracae aetas, vita et laus. 2. *ἀπόγονος Orphei*. 141. b. *οἱς τὰ ἔργα καὶ ἡμέρας*. 192. b. *ἀστρική βίβλος*. 92. a. *παλαιὸς ἔξηγητὴς Θεογονίας*. 265. a.

Hippo

Hippo Atheus. 237. b.

Hipponax. 67. a. 74. a. 82. b.

Homeri *παλαιῦ* aetas 2. Hesiodo antiquior. ibid. et 261. Homerus alius Phocaeensis, Hesiodi aequalis filius Euphronis (ita enim leg. ex Chiliad. XII. Tzetzae v. 209. pro Euphorionis) 3. et 69. vbi male, Emphronis. Tertius Homerus Byzantinus [P] Andromachi (male pag. 69. Andromaches) filius ὁ τὴν *Εὐρυάλεσσαν ποιήσας*. 3. Ὅμηροι γὰρ πολλοὶ γεγονάσιν ἕτεροι, *ζήλω* τῇ *παλαιῇ* τὴν *τέττε* κλῆσιν λαμβάνοντες. ibid.

Homerus. 8. a. 10. b. 11. a. 16. b. 17. 27. 30. 35. a. 46. b. 48. a. 50. a. 53. b. 54. a. 65. b. 66. b. 69. 70. 71. 72. 74. b. 75. 80. a. 81. a. 98. b. 103. a. 107. b. 116. a. et b. 122. b. 129. a. 133. b. 135. a. 141. b. 153. b. 154. b. 157. b. 178. b. 179. a. 190. b. 192. b. 196. a. 197. b. 205. b. 206. a. 209. a. 212. a. 217. b. 218. a. 219. b. 220. b. 234. a. et b. 236. b. 239. a. 245. b. 246. b. 247. a. 248. a. 250. a. 256. a. 257. 261. b. 265. a. 266. a. 269. 274. b. 280. a. 281. b. 291. a. 292. a. 300. a. 302. b. 303. b. 304. a. 309. a. Thebanus Aegyptius. 192.

Isocrates. 123. b. 175. a.

Lampis. 88. b.

Lexicographi. 142.

Linus. 6. a. Vraniae F. ὁ τὰ *περὶ ἔρανῦ καὶ κόσμου* παντὸς *συνταξάμενος*. 8. b.

Lucianus Syrus Rhetor *Λιθοξόος καὶ ἡμίδολος*. 2.

Lycophron. 50. a. 234. b.

Lycurgilex *περὶ τῆς τῶν θυρῶν κατασκευῆς*. 4.

Lycus ἐν τῷ *περὶ Θηβαίων*. 261. a.

Lyfimachus Cyrenaeus ἐν τῷ *πρώτῳ ποιητῶν*. 8.

Melampus. 180. b. Vide quae supra lib. I. cap. 15.

Melissus ὁ τὰ *Δελφικὰ συνταξάμενος*. 8. ita enim legit Heinfl. pro *ἀδελφικὰ*.

Melanthius Tragicus. 82. b.

Menander. 116. b. 142. a. 247. a.

Meton. 108. b.

Metrodorus. 74. a.

Mnaseas filius Hesiodi. 66.

Neoptolemus ἐν τῷ *περὶ γλωσσῶν*. 116. a.

Nesus Chius. 30. b.

Oppianus. 206. b.

Orpheus. 4. a. et b. 30. a. 39. a. 44. 49. a. 125. a. 129. 130. b. 167. b. 168. b. 170. b. 175. a. 177. b. 178. b. 180. a. 182. b. 249. b. 267. a. 268. a. 278. b. 303. b. 305. a. et b. 309. ὁ *μέγας*. 4. 170. ὁ *θράκιος*. 175. Eius *ἔργα καὶ ἡμέραι*. 4. *περὶ γεωργίας*. 175. *θυμία ἀρώματα*. 207. Orpheus ἐν τῷ *λεγομένῳ κρατῆρι*. 278. Inuentor *καλλιλογίας ποιητικῆς καὶ ὕμνων εἰς τὰς θεάς*. 8. *σύγγραμμα Ὀρφαίκον*. 207.

Palaeophatus 6. a. Thaliae F. ὁ τὰ *περὶ φυτεργίαν γεγραφώς*. 8.

Panaetius. 151. b.

Panyasis. 2. b.

Παρακατίων. 184. lege: ὡς *περὶ ὁ Κάτων λέγει*.

Phalaris. 56. b.

Phanodemus. 303. b.

Pherecrates. 2. a.

Pherenicus Tragicus. 104. b. lege: Phrynichus.

Pherecydes. 239. b. 310. b. [P]

Philochorus. 66. b. 173. b. 178. b. ἐν τῷ *περὶ ἡμερῶν*. 169. a.

Philoponus. 197. a.

Philostratus. 50. a.

Phrynichus. 104. b. Tragicus.

Pindarus. 1. b. 65. b. 103. a. 104. 201. b. 214. 215. a. 238. a. 255. 257. b.

Pisides. 105. b.

Pisander Camireus. 2. b.

Plato. 16. 28. b. 39. a. 44. b. 45. 53. b. 66. b. 68. a. 74. b. 83. b. 88. b. 107. b. 126. 128. b. 130. a. 138. b. 147. a. 149. a. 150. b. 151. b. 152. a. et b. 157. b. 164. b. 168. b. 178. a. 201. b. 215. a. 238. a. 240. a. b. 275. a. 290. b. ἐν γ' *τῶν νόμων*. 20. a.

Plotinus. 229. a.

Plutarchus.

- Plutarchus. 23. a. 57. a. 65. a. 67. a. et b. 79. a. 81. a. 83. b. 96. b. 101. b. 102. b. 103. a. 115. b. 116. b. 122. a. 125. b. 129. b. 133. b. 142. a. b. 157. a. 161. 162. b. 164. a. 167. b. 172. a. 173. a. *ὁ ἐκ χαιρωνέας*. 265. in Hesiodum scripsit. 66. a. 71. 85. b. 86. b. 87. a. 88.
- Polus Philosophus. 252.
- Porphyrus. 215. b.
- Praxiphanes. 6. b. Theophrasti discipulus. 2.
- Proclus *ὁ σοφός, σοφώτατος, φιλοσοφώτατος* traducitur a Tzetza, qui non contentus profario sermone ei insultasse etiam carmina in eum iacit. 9. 20. 26. 36. Vide et p. 1. 8. etc.
- Pronapides Homeri interpres. 309. a.
- Ptolemaeus. 208. b. eius Musica. 185. b. liber tertius *ἀρμονικῶν*. 275. a.
- Pythagoras. 79. a. 81. a. 151. b. 155. b. 184. a. 185. a. 231. a. 251. a. 275. a. 276. a. *ἀρχηγὸς φιλόσοφος*. 82. a.
- Sancta Scriptura. *ἡμετέρα γραφή*. 49. τὰ λόγια. 45.
- Sappho. 30. a.
- Seleucus Grammaticus. 35. 124. b. 221. b. 248. a. 253. b.
- Simocrates 292. a. infra *Timocrates*.
- Simon *ὁ σκυτεὺς*. 2.
- Simonides. 88. a. 152. a. 257. b.
- Socrates. 16. b. 57. b. 67. b. 110. b. 229. a. *Λιθοζόος*. 2. b.
- Sophocles. 2. b. 20. a. 44. a. 54. b. 103. b. 234. b. 244. a. 280. b. *ἐν Τῆρεσ*. 130.
- Soterichus *ὁ χερυσογνώμων*. 2.
- Stesichorus. 1. b. 3. b. 256. b. Hesiodi F. Clymene genitus. 66.
- Thales. 239. b.
- Thamyris, Eratus F. *ὁς πρῶτος ἐρωτικὰ συντάξάμενος*. 8.
- Theocritus. 36. b. 196. a. 211. b.
- Theodosii Grammatici Canones. 72. b.
- Theognis. 34.
- Theophrastus. 104. a.
- Thrasymachus. 56. b.
- Thucydides. 35.
- Timaei interpretes. 97. a.
- Timocrates. 74. supra *Simocrates*.
- Triptolemus *περὶ γεωργίας*. 18. Polymniae F. inuenit *γεωργίαν τὴν πολλοῖς ὑμνήμενην, ἣ τὴν ποθητέαν καὶ πολυμήμονα*. 8.
- Tryphon. 269. b. [P]
- Tzetzae fratris *ἐξηγησις* in Lycophronem. 1. b.
- Xenocrates. 88. a. 165. a. Philosophi Xenocratis *σώφρονος* statua. 151.
- Xenophanes. 67. a. 167. a.
- Zeno Stoicus. 74. a. 240. a. 246. 247. b.
- Zoroaster 108. b.

C A P V T IX.

DE AESOPO ET ALIIS FABVLARVM SCRIPTORIBVS.

I. *Aesopi aetas.* II. *Vita a Max. Planude scripta indigna fide et plena fabulis atque anachronismis.* III. *Plures Aesopi.* IV. *Aesopi Phrygis libri de iis, quae ipsi apud Delphos acciderunt.* V. *Fabulae, num ab ipso scriptae, ambiguntur.* VI. *Variae fabularum collectiones graecae desperatae.* VII. *De fabularum scriptoribus graecis qui exstant.* VIII. *De Gabria sine Babria.* IX. *De eius fragmentis et metaphrasi sine epitome Ignatii Diaconi.* X. *De fabulis Aphthonii.* XI. *Collectio fabularum Aesopiarum a Neueleto edita.* XII. *Collectio Maximi Planudae.* XIII. *Latini veteres fabularum scriptores.* XIV. *Locmannus Arabs nequitiam idem cum Aesopo.* XV. *Recentiores fabularum interpretes et scriptores qui latine illas ediderunt.* XVI. *Versiones fabularum Aesopi hebraica, graecobarbara et in varias linguas vernaculas.*

Aesopi aetas. I. **A**ESOPVS e Cotieo Phrygiae, aequalis Solonis, Periandri, Chilonis et aliorum sapientum, floruit circa Olympiadem LII. *) cuius annus primus incidit in 572. ante Christum *). Postquam Demarcho Atheniensi, et postea Xantho Samio, denique cum Rhodope Threissa Iadmoni itidem Samio *) seruiisset, ab hoc libertati redditus est, quam pridem meruerat ob ingenium liberale ac peramoenum. Croeso regi charum fuisse, Suidas *) auctor est, missumque ab eodem Delphos *) et Corinthum ad Perian-

drum

a) *Laertius* in Chilone lib. I. sect. 72. conf. ibid. sect. 69.

b) Primum animaduertendum est, Heraclidem, vbi de Samiorum republica agit, et scholiasten ad Aristophanis Aves v. 471. (vbi v. cel. *Beckium* in illius editione, Lipsiae 1782.) adfirmare, Aesopum fuisse *Thracem*; quae fama inde forsitan potuit oriri, quod *Rhodope*, conserua Aesopi apud Iadmonem, Thracia fuit genere; de qua vide *Herodotum* II. 134. ibique *Wesseling.* et *Aelian.* H. V. XIII. 33. cum *Perizonii* nota. confer *Gisbert Cuper.* Obseruat. lib. IV. cap. 4. init. et *Giornale di Roma* a. 1679. p. 162. De Aesopi patria locum non contemnendum apud *Constantinum* *περί θεμάτων*, themate IV. p. 14. [f. tom. I. Imperii orientalis ab *Anselmo Bandurio* editi, Venet. 1729. fol. p. 7. et p. 9. edit. Paris.] *ἄντι δὲ παρεκτινέται (τὸ δῖμα τὸ καλέμενον ὀφθαλμὸν) μέχρι τῶ Δορυλαίου καὶ αὐτῶ ποταμοῦ, ἐξ ἑκέρων δὲ ὀνομαστότατος καὶ καλὸς ἱκανὸς Αἰώπος, ὁ τὴν μυθοποιῶν αἰ τὸν βίον αἰσχυγῶν,* (in exemplo Veneto meo legitur *αἰ τὸν βίον αἰσχυγῶν*;) inuehit indicauitque *de la Croze* in litteris ad Iablonskium, tomi III. thesauri epistolici Lacroziani p. 153. Illum tamen locum Constantini, video, ab *Almelouenio* ad *Quintil.* V. II. p. 441. ed. *Burmanni*, iam esse laudatum. — *Phrygem* nominat cum *Lucian.* ver. histor. lib. II. cap. 18. eoque *Aristippum Epicurum* etc. conuiuias commodos, in conuiuio celebri, in insula beatorum, vti, vt *scurra* ridiculario, (*γελοιοποιῶν*) fingit lepide. —

De tempore autem, quo floruit et necatus est Aesopus, consentire videntur recentiores, vt *Edw. Simon* in *Chronico cathol.* ad Olymp. LIV. a. m. 3441. ante Chr. 562. V. C. 190. qui copiosus est de nostro, *Corfinus* in *Fastis Atticis* tom. III. p. 90. Olymp. LII. V. C. 182. et p. 93. Olymp. LIV. V. C. 190. *Herbelot* in *Biblioth. Orientale* voc. *Locman*, p. 517. Aesopi aetatem collocat intra Olymp. 46. et 55. Mundi vero annos 3350 — 3390. *Cel. Saxius* in *Onomast.* p. 21. annos, quo floruit ille, sic posuit, ab A. M. 3433. Olymp. LII. 1. ante C. N. 570. A. V. C. 182. *Hamberger* in: *zuverlässigen Nachricht.* tom. I. p. 103. floruit, ait, A. M. 3412. ante Chr. nat. 572. *Larcheri* sententiam de mortis tempore paullo post commemorabo. Idem tamen p. 567. ponit annum quo Aesopus cum Solone rem habuit, in an. Olymp. LIII. 4. ante C. N. 569. V. C. 185. *Harl.*

c) Hinc *Samius* quibusdam dicitur Aesopus. Confer *Julianum Orat.* VII. p. 207. [et *Heumann.* in *Aetis Philos.* tom. II. p. 254. not.]

d) *Suidas* de Aesopo: *διετρεψε παρὰ Κροίσῳ φιλάμηνος.* Idem et in *μᾶλλον ὁ Φρύξ.* *Plutarchus* in *Solone* p. 94. Ab *Iadmonē* [*Iadmon*, nomen viri, h. l. et apud *Plutarchum* et alibi ex *Herodoto* esse reponendum, nemo negabit, v. *Valcken.* ad *Herodot.* lib. II. p. 168.] libertati redditum testatur *Heraclides* in *politia Samiorum.* [item *schol.* ad *Aristoph.* *Aves* v. 471.]

e) *Plutarch.* in conuiuio VII. sapientum p. 151. *ἐντυχῶν*

drum tradit Plutarchus. Sed Sosicrate apud Laertium⁵⁾ teste, Periander obiit Olympiade XLVIII. [P] annis XL. ante Croesi calamitatem, et Croesus cum quatuordecim annos regnasset, a Cyro victus est Olympiade LVIII. Aesopi mors refertur ab Eusebio et Suida ad Olymp. LIV. [adde *Syncelli Chronograph.* p. m. 191.] Atqui Olymp. LV. 1. Pisistratus primo tyrannidem occupavit Athenis, quo facto fabulam de ranis, regem petentibus, ab Aesopo relatum testatur Phaedrus lib. I. fab. 2. ⁶⁾

Planudis vi- II. Equidem Maximus Planudes refert inter alia Aesopum laudantem dictum
ta est mendax. Euripidis in mulieres, qui natus fuit Olymp. LXXV. anno primo. Sed a multis eruditis iam animaduersum fuit, illam vitam fide prorsus indignam et pluribus Anachronismis atque absurdis commentis refertam esse. Ita *Bachet Mexiriacus, Franciscus Vauaffor* lib. de ludicra dictione p. 19 sq. [p. 17. edit. Kappii,] et libro de epigrammate p. 192. *Petrus Baylius* in Lexico Historico Critico, vbi de Aesopo erudite disserit, p. 402. nr. 4. editionis quintae, Amstel. etc. 1740. *Menagius* ad Laertium p. 27. [p. 44. edit. Meibomii,] *David Clavicus* quaest. III. et *Rich. Bentleius* in diss. anglice edita de fabulis Aesopi p. 147 sq. ⁷⁾ qui et illa fabulis adscribunt, quod ab eodem Planude traditur fuisse

I i i 2

— — — — Ma-

δυνάμει γὰρ ἀπὸ Κροίσου νεωστὶ πρὸς τὸ Περίανδρον ἄμεινον πρὸς τὸν Διόντιον Διόφωτος ἐπεκαλεῖται.

f) Laert. lib. I. sect. 95. de Periandro: Σωσιγένης δὲ φησι πρότερον Κροίσου τελευτήσαναι αὐτὸν ἔχειν πενταετία, καὶ οὕτως πρὸ τῆς τεσσαρακοστῆς ἡνείκες Ὀλυμπιάδος. XL. annis ante finem regni Croesi, et vno anno ante Olympiadem XLIX. ex interpunctione Menagii, cuius notam consules.

g) Ad locum Phaedri vid. interpr. in edit. Burmanniana in 8. *Corfinius* Fast. Attic. tom. III. p. 93. Fabricii dubitationem ita tollere studet. „Sed observari facile poterit, subdolos ac audaces illos Pisistrati constus longe maturius incepisse; et quamvis ille aperte violenterque tyrannidem postremo solum huius Olympiadis anno occupaverit, ipsius tamen artes atque insidias ab Aesopo superiori quoque Olympiade taxari potuisse. Ita Scaliger immerito prorsus subdubitat, an Aesopus Delphis e Phaedriade rupe hac Olympiade precipitari potuisset, quandoquidem Suida ipso teste circa medium Olympiadis XL scripsit libris II. quae in Delphis ipsi contigerant. Si quidem Aesopus et Olymp. XL. Delphis degere, iterumque Delphos Olymp. LIV. redire, ibique occidi potuit.“ Atqui *Corfinius* incerto dubioque Eusebii testimonio omnem tribuit fidem. Sed vide Fabricium nostrum §. IV. Enimvero, si Phaedri ratio constet, Pisistratum, is adfirmat, arcem cepisse, et Atticos tristem seuisse servitutem, quum Aesopus illam fabellam retulisset. Quare Eusebium in anno mortis errasse et Aesopum, quum Pisistratus oc-

cupasset tyrannidem, adhuc in vivis fuisse crediderim. *Brucker* contra in Historia crit. philos. vol. I. pag. 455. hanc Phaedri narrationem de Pisistrato ad fabulas refert. *Dominicum* quoque *Vallarsium* ad Chronicon Eusebio - Hieronymianum pag. 474. edit. Venet. Opp. Hieron. tom. VIII. part. I. fabula Phaedri de tempore, quo Aesopus illam fecisse dicitur, sollicitavit, nec is expedire se sciuit. Addit vero: „sed non ideo dubitarim cum *Michaele Neandro* in notis ad Apocrypha V. T. pag. 479. an umquam Aesopus aliquis fuerit.“ At de tempore, quo interiisse dicitur Aesopus, non convenire inter veteres, monet *Pontacus* ad locum Chronici pag. 135. part. II. tom. VIII. *Camerario* contra in vita Aesopi pag. 62. et *Humanus* in Actis philosoph. vol. II. p. 272. not. y. narratio de caede Aesopi valde suspecta videtur; qui quidem testimonio Eusebii adducti videntur, ut in illam inciderent suspensionem valde incertam atque iniquam. *Larcher* in Chronologia Herodoti, (pag. 526 sqq. vol. VI. versionis gallicae Herodoti) mortem Aesopi ponit in an. ante C. N. 560. Olymp. LIV. 4. mense XI aut XII. anno periodi Iulianae 4154, et Pisistratum Olymp. LIV. 4. mense septimo s. primo mense anni ante C. N. 560. imperium rapuisse docet. *Harl.*

h) Quam Bentleii doctam quidem nec tamen absolutam perfectamque diss. latine fecit *Io. Daniel a Lennep*, et cum aliis Bentleianis editioni Phalaridis Epistolarum ab ipso curatae adiecit, §. VIII. p. 104 sqq. (recusa est versio illa latina in Bentleii

— — — — *Macer turpi* *) *gibbaque figura*
Bufonisque oculis, et naso rhinocerotis.

De Aesopo praeterea videndus *Gisbertus Cuperus* libro et capite quarto observationum, *M. Z. Boxhornius* in oratione de sapientia Aesopi, et qui vitam eius latine composuit *Ioachim Camerarius*, gallice *Caspar Bachetus Meziriacus*, Burgis, an. 1632. 16. *) et fabulator nostri

Bentleii Opusc. critic. pag. 72 sqq. Lips. 1781. 8.) De controuersia, inter Bentleium et Boylium orta, vid. *Freytagii* Adpar. litter. I. p. 66 sqq. Maximum Planudem partim ex mendaciis, quae ipse excogitarit, partim ex fabulosis Arabum traditionibus Aesopi vitam confarcinasse, iudicat *de la Croze* in Thesauro epistol. Lacroziano, tom. III. pag. 153. in epistola quadam ad *Iablonskium*: qui in responsione (tom. II. Thesauri p. 170 sq.) non solum probat Crozii sententiam, sed addit quoque, se deprehendisse sapientem, Planudem ea, quae in vitis philosophorum de aliis relata legisset, more eorum, qui fabulas romanenses contexunt, ad heroem suum transfuisse. Apophthegmata igitur, quae Planudes Aesopo adfinxit, item narrationes de *Βουθυλυσία* Aesopi aliasque, vberius docet, non multum abhorreere ab iis, quae veteres de Demosthene, Biante aliisque commemorarunt, et Planudem plura depromsisse e Plutarchi conuiuium VII. sapientum, quia illic Aesopus interloquens introducatur. *Hari.*

i) Frid. Nomius Satira XIII. pag. 164. Ioan. Bachetis Noctes Mormantinae, pag. 255. *Fabric.* Modo laudati *de la Croze* et *Iablonskii* l. m. de Aesopi deformitate, quae vel hodie adhuc in proverbium abiit, a *Bacheto* autem et *Bentleio* (diff. excit. §. 10.) merito negatur, fabula docte operoseque refutata, multa erudite adnotarunt. Prior, (pag. 153.) ortam sibi videri quaestionem istam agitatum, scribit, ex fabulis Arabum, qui eadem de Locmanno suo scripsissent; „quod facile, ait, agnosces, cum ex commentario *Marraccii in alcoranum*, tum ex iis, quae notata inuenies ad caput XXX. alcorani post grammaticam *Erpenii*, pag. 189. vbi consulendus est *Marraccius* p. 546. et 547. item in prodromo IV. pag. III. col. 1. et 2.“ — Posterior pag. 170 sq. haud improbat Crozii suspicionem, et vero putat, potuisse speciem aliquam huic commento addere ipsum Aesopi nomen, quod ex lingua sua Graeci deducunt, quum sit Phrygiacum, cuius etiam vestigia in *Aesepo*, (pro quo male apud Seruium in Aeneida legebatur *Aesopus*), Phrygiae fluuii supersint. Ego tamen al-

teram eiusdem *Iablonskii* coniecturam iubentius amplecterer, fabulam de Aesopi deformitate petitam fuisse ex Socratis historia: vix enim ouum posse ouo esse similius, quam descriptionem Aesopi cum illa Socratis, quae in Platonis *Theaeteto* occurrit; adde *Freytagii* diff. de insigni Aesopi deformitate narrationem Maximi Planudae examinantem. Lipsiae, 1717. *Reiske* in epistola quadam ad Lessingium (in Gelehrten Briefwechsel zwischen D. Io. Iac. Reiske, Conr. Arn. Schmid und Goth. Ephr. Lessing part. II. Berol. 1789. 8.) Aesopum, putat, et Iosephum, siue secundum antiquam pronunciationem, Isup vnum fuisse eundemque. *Hari.*

k) Haec prima editio admodum rara esse videtur, nam neque Bayle in prima editione Lexici, neque Bentley exemplum illius nancisci potuerunt. Postea tamen vita Aesopi, a *Meziriac* scripta, sapientis vel typis repetita est, vel in alias linguas translata. Recula igitur est ante fabulas Aesopi gallice versas a Petro Milieto, 1646. 12. Burgis, in *Sallengre* Memoires de Litterature; tom. I. Hagae Comit. 1715. pag. 90 sqq. in *Meziriaci* Commentaires sur les Epistres d'Ovide etc. tom. I. Hagae Com. 1716. p. 57 sqq. Latine versa editionibus Aesopi Fabularum Oxoniens. 1718. tum Hauptmannianae, Lipsiae, 1741. et Basileensi est praemissa: anglice a Io. Toland, Aesop. Fables, Londin. 1704. 8. addita: germanice a Io. Andrea Pfeifferkorn in *Heumannii* Actis philosophorum, part. VIII. tom. II. p. 253 sqq. cum Heumannii adnotationibus, cum eruditiss. cl. I. H. Mart. Ernesti notis in fine eius edit. Erlesene Aesopische Fabeln. Noribergae, 1790. 8. His adde *Heumannii* commentationem de Aesopo eiusque fabulis, ibid. tom. I. part. VI. pag. 944 sqq. in qua Heumannus primum de auctore fabularum, tum de sententia quorundam inepta, ab aliis copiose refutata, (vid. *Fabricium* in Cod. Pseudepigraph. V. T. pag. 1056.) Assaphum, poetam, regi Salomoni gratum, et Aesopum vnum eundemque fuisse hominem, egit, postea *Camerarii*, *Dillherri* et *Lutheri* opiniones, Aesopum numquam existisse, recenset, ipse vero narratio- nes Herodoti ac Plutarchi de Aesopo, tamquam specias

Tri temporis ingeniosissimus *Iohannes Fontanus*: [qui vero in Vita Aesopi, s. praefatione ad fabulas suas, gallice scriptas, saepe peccavit. vid. Bayle l. m. p. 402. nr. B. C. D. *Hartl.*]

Plures Aesopi. III. Fuere itidem alii Aesopi in veterum monumentis memorati, de quibus Petrus Axenius in limine notarum ad Phaedrum. [adde *Bayle* in *Lexico hist.* crit. I. p. 405 sqq.]

1) Mithridatis Regis anagnostes, qui eius elogium et de Helena librum scripsit. *He-sych.* illustris et *Suidas* in *Αἰσωπος*, tum idem *Suidas* in *Παόν*.

2) *Claudius* [alii, *Clodius*] *Aesopus pater*, tragoediarum histrio excellens, qui arte sua magnas opes coaceruavit. Vide ad *Plin.* X. 51. XXXV. 12. *Salmasium* ad *Tertull.* de pallio p. 427 sq. *Lindebrøgium* ad *Terentium* p. 588. et *Octavii Ferrarii* electa p. 128. Seruum eius *Licinium* memorat *Cicero* ad Q. fratrem lib. I. epist. 2. Idem *Cicero* Aesopo huic perinde, vt *Roscio* histroni *Comico* praestantissimo operam dedit, vt ab iis actionem disceret. Con-

I i i i 3

fer

spectas, reiecit, aliorum de eo verba examinat, suam de Aesopo sententiam, acutam quidem, at duriusculam et audacem, sibi non liquere, num Aesopus umquam in rerum natura fuerit, an, quod ipsi probabilius esse videtur, nomen sit fictum, proponit exornatque; denique suspicatur, *Aesopum* nomen esse potius appellatiuum quam proprium: tempore Cyri a gentibus Orientis virum sapientem dictum fuisse ἄσπιν, eorumque dicta praeceptaque vocata fuisse carmina *Asaphim*, id Graecos transtulisse λόγος Αἰσωπῆος, h. e. fabulas sapientum orientalium; post credidisse Graecos, λόγος illos nomen accepisse ab auctore illorum, indeque nomen *Aesopi*, qui aliquando in viuis fuisset, fictum ortumque esse. Confirmatum se, scribit, in hac sententia, quod *Aphthonius*, *Hermogenes*, *Theo* aliique contendam, fabulas distinctas fuisse in *Libycas*, *Cyprias*, *Sybariticas* et *Aesopias*: vt igitur tria priora nomina denotant gentes, ita ultimum nomen quoque populum, vnde originem duxissent, n. orientalem, significare, concludit. At enim fateor, quae contra *Herodoti* et reliquorum testimonia ingeniose quidem disputavit, ea mihi nondum adeo grauiora videri, vt communem sententiam, Aesopum aliquando vixisse et finxisse fabulas, deferendam esse putem: quasdam enim explicationes esse contortas et conclusiones duras, quilibet, qui *Heumanni* argumenta ponderabit, haud difficulter intelliget. *Aristophanes*, vt reliquos omittam, eius aliquoties meminit, et *Aristoteles*, haud credulus alias, de rep. Samiorum, teste schol. ad *Aristoph.* Aues 471. *Aesopum* scribit, αἰνῶντι κῆντι μῦθον εὐδοκίμησεν.

Quae vero de ortu nominis orientali et diuisione fabularum dicit, ea infirmo nituntur talo, immo vero ex *Theonis* effato (vt reliquos omittam, quorum loca adtulit *Fabricius* §. VI.) contrariam elici posse sententiam reor. *Theo* enim (vid. infra §. VI. not. x) scribit, fabulas *Aesopias*, (h. e. quae more, fabulatori Aesopo sucto, sunt excogitatae atque ornatae, vid. *Scheffer.* ad *Phaedr.* I. Prolog. vers. 1.) vocari etiam *Libycas* aut *Sybariticas* non minus, quam *Phrygias* etc. Videtur igitur nomen fabularum *Phrygicarum*, a populo, vel potius, vt reliquae, ab auctore eiusmodi fabularum, qui *Phryx* gente, ergo Aesopus ipse, fuit, sumtum. Diuersas igitur fuisse, aut habitas esse illas fabulas, a gente auctoris denominatas, prouti secundum huius aut illius auctoris rationem erant inuentae atque ornatae, (vid. *Schol.* ad *Aristoph.* Aues, v. 471. *Aristophan.* Vesp. v. 1251. ibique schol. et paullo infra §. VI.) in genere autem *Aesopias* vocitatas, potius colligerem. *Schuppius* in Praefat. ad libr. *Ueber den Lucidor*, narrat, *P. Laurenbergium* inter sermones mutuos adfirmasse, se ex variis auctoribus esse demonstraturum, fabulas, Aesopo vulgo tributas, habuisse auctorem regem *Salomonem*, qui eas inter coenandum recitasset, *Asaphum* vero illas mandasse chartae: inde peruenisse ad Graecos, qui postea finxissent, fuisse inter Graecos quemdam, nomine Aesopum, qui eas *Phryges*, homines agrestes, docuisset, eoque modo iisque praeceptis adcommodasset se rusticorum hominum ingenis, subtilioris disciplinae haud capacibus. At enim id ipsum sapit fabulam. *Hartl.*

fer Plutarch. in Cic. p. 863. Mentio huius Aesopi etiam apud [Valer. Max. VIII. 10. 2.] Symmachum Epist. X. 2. Macrobius etc. [adde Cicer. VII. 1. ad Diuerf. ibique Manutii notam.]

3) Claudius Aesopus, superioris filius, luxuriosissimus. Horat. 2. ferm. 3. Valerius Max. IX. 1. 2. [vbi vid. interpretes in exemplo Torrenii, p. 789.] Plin. IX. 35. etc. Confer Baylii Lex. p. 1177 sq. [p. 406 sq. edit. V.] atque iterum Tertullianum de pallio. cap. V. [P]

4) Aesopus, Demosthenis libertus. Macrobi. lib. I. cap. XI. Saturnal.

5) T. Curtilius Aesopus, in vet. inscript. apud Gruterum p. 868. 8.

6) L. Herennius Aesopus, apud eundem p. 913. 13.

7) Q. Laelius Aesopus. id. p. 347. 4.

8) Aesopus, Caesaris Aug. dispensator Apfyrtianus, apud Reines. inscript. IX. 79.

9) Aesopus scriptor historiae Alexandr. M. de quo vid. Bayle l. m. et infra, libro VI. 9

Aesopi libri II. IV. Ceterum priscum illum Aesopum, de quo in praesenti agimus, Phrygem, Suidas refert scripsisse *Libros II. de iis, quae ipsi apud Delphos acciderunt*, τὰ ἐν Δελφοῖς αὐτῷ συμβάντα, ἐν βιβλίοις β'. quod Scaliger repetit in ἀναγνώστῳ Olympiadum ad Olymp. XL. sed in notis ad Eusebium hoc absurdum esse notat, quia Aesopus a Delphis interfectus sit Olymp. LIV. Ne vero sit opus comminisci Aesopum reuixisse^{m)}, aut bis fuisse apud Delphos, et de priori suo accessu scripsisse, atque in opere illo sacerdotes Delphicos offendisse, atque ita ad eos reuersum periisse: Suidas ipse parum tribuit famae de libris illis ab Aesopo ipso compositis: Μαλλον δὲ τινὲς φασὶ τὸν Αἰσωπον ἀποκρίματα (h. e. λόγους siue fabulas, unde λόγοι et ἀποκρίματα coniunguntur apud eundem Suidam in λογοποιός,) γεγραφέναι μόνον· ἐν γὰρ Δελφοῖς ἀδίκως ἀπολέσθαι ὑπ' αὐτῶν κατακρημνισθέντα ἀπὸ τῶν Φαιδριάδων καλυμένων πετρῶν κατὰ τὴν νδ' Ὀλυμπιάδα. Causam interfecti Aesopi vlt onemque ita refert Plutarchus de sera numinis vindicta pag. 556 sq. [p. 49. edit. Wytenbach. cuius notas consules p. 63 sq.] ἐνταῦθα λέγεται ἔλθῃν Αἰσωπον etc. *Aesopum huc (Delphos) aduenisse ferunt allato a Cresso auro, ut et magnifico sacrificio Apollinem veneraretur, et Delphis viritum quaternas minas distribueret. Cum vero ei offensa quaedam et discordia cum Delphicis esset oborta, sacris quidem fuisse operatum, sed pecuniam Sardes remisisset, ut qui homines istos beneficio indignos indicaret. Delphos e composito sacrilegii infimulatum (phialem nempe auream eius suppellectili permixtam deprehenderant, ut auctor est Heracles in Politia Magnetumⁿ⁾) eum interfecisset praecipitatum e saxo, quod ὑάμπεϊον nominant.*

Ex

h) Apud Clementem Alexandr. Strom. lib. IV. *Aesopii* memorantur per errorem. Nam *Aesopios* dicere debebat, obseruante Hartio lib. III. Quaest. Alnet. cap. 14. p. 372. Heumann. qui idem adnotauit in Actis philosoph. tom. I. p. 949. Fabricius orae exempli sui adscripsit: „*Aesopus* statuarius non diuersus fortasse a fabulatore, si credimus Edmundo Chishull p. 40 sq. 89. ad Inscriptionem Sigeam.“ Harl.

m) Ptolemaeus Hephaest. apud Photium p. 252.

edit. Hoefschelii: ὡς Αἰσωπος ἀναγορεύς ὑπὸ Δελφῶν ἀναβίωσι καὶ συνεμύχῃσι τοῖς Ἑλλήσι περὶ Σερραπολίτην. Zenobius I. prouerb. 47. Suidas in Αἰσωπος [vbi v. Kuster. p. 660. et 661.] et ἀναβιῶναι. Scholiastes Aristoph. ad Vesp. v. 1251. ad Aves v. 471. ex Platone Comico. [Fabularum scriptorem Aesopum reuixisse perhibent auctores ipso fabulosiores, inquit Huettius Quaest. Alnet. lib. II. cap. 19. §. 7. pag. 259. Heumann.]

n) Hanc de phiale aurea fabulam forsan ortam esse

Ex eo Deum iras in ipsos exercuisse ^o), et cum solo sterilitatem, cum hominibus omnis generis tetros morbos intulisse, ita ut Delphi singulis Graecorum conuentibus edixerint, se paratos esse, si quis Aesopi gratia poenas ab ipsis exigere vellet. Tertia demum aetate venisse Idmonem Samium, (siue Iadmonem Herodot. [P] 2. 134. vid. ad §. I. not. d.) qui genere Aesopum nequaquam adtingeret, sed prognatus ab iis esset, qui Aesopum Sami emissent. Huic pro delicto satisfecisse Delphos, atque ita malis eos liberatos fuisse. Ferunt ex hac re tractum, ut supplicium sacrilegorum ab Hyampoeia in Naupliam petram transferretur. Etiam a Delphis $\sigma\eta\lambda\eta\eta$ siue statuam erectam interfecto iniuste Aesopo, tradit Maximus Planudes ^p). Similiter statuam ingentem Aesopo Athenis positam memorat Phaedrus ^q) in epilogo libri II. quam a Lysippo statuuario factam colligitur ex epigrammate graeco Agathiae. Praetereo, quod incerta fide idem Planudes refert, Lycerum regem Babylonis tanti aestimasse Aesopi ingenium, ut statuam auream ei consecraret, quem suspexerat tamquam $\kappa\iota\omicron\nu\alpha\ \tau\eta\varsigma\ \epsilon\alpha\upsilon\tau\epsilon\ \beta\alpha\sigma\iota\lambda\epsilon\acute{\iota}\alpha\varsigma$, et quod

esse ex historia Iosephi, patriarchae, opinatur Heumannus ad Meziriaci vitam Aesopi in Aetis philos. tom. I. pag. 271. not. a. Harl.

o) Vindicatae ab Apolline Aesopi caedis meminit etiam Libanius in Apologia Socratis tom. I. pag. 687. Fabric. Idem Libanius in Orat. de vlciscenda Iuliani nece, a Fabricio nostro vol. VII. cap. 9. p. 145 sqq. inserta, vbi p. 170. vindictiae illae caedis memorantur: ad quem locum Fabricius haec adnotauit. „Illam de Aesopo historiam describit Plutarchus de scra numinis vindicta pag. 556 sq. [qui est noster locus.] conf. Kuhn. ad Aelian. H. V. XI. cap. 5. ab eo $\lambda\iota\sigma\upsilon\pi\iota\omicron\nu\ \epsilon\acute{\iota}\mu\alpha\iota$ dictum $\epsilon\pi\iota\ \tau\omega\ \alpha\delta\iota\kappa\omicron\iota\ \alpha\iota\tau\alpha\rho\epsilon\mu\epsilon\tau\omega\upsilon$, teste Suida. Idem Olymp. LIV. Aesopum $\alpha\pi\omicron\ \tau\omega\ \phi\alpha\epsilon\delta\rho\iota\acute{\alpha}\nu\ \pi\epsilon\tau\rho\acute{\alpha}\nu$, (vel vt Plutarchus l. c. vocat, $\alpha\pi\omicron\ \tau\eta\varsigma\ \tau\alpha\mu\omega\alpha\iota\iota\varsigma$, [de qua petra praeter Kuhn. memoratum vid. Valcken. ad Herodot. lib. VIII. p. 637. et Wesseling. ad Diodor. Sicul. tom. II. p. 104.] praecipitem datum testatur, ad quod tempus haec etiam refert Hieronymus in Chron. quod tamen verum esse non potest, si Olymp. XL. descripsit omnia Aesopus, quae sibi Delphis contigerant, id, quod idem Suidas testatur. Nugae enim sunt Graeculorum, quae refert Alexander apud Photium cod. 252. de Aesopi $\alpha\iota\tau\alpha\beta\iota\omega\sigma\iota\varsigma$, obseruante Scaligero ad Hieronymi l. c. quid igitur restat, quam vt vel metachronismum commisisse Suidam dicamus, (quamuis ne Suidae quidem ille error sit, ipse enim clare satis indicat, hac ipsa temporum ratione motos nonnullos solum $\alpha\iota\tau\alpha\rho\epsilon\mu\epsilon\tau\omega\upsilon$ librum Aesopo, altero de rebus apud Delphos gestis excluso, tribuere) vel bis Delphis Aesopum fuisse dicamus, eaque saltem libro illo cum descripsisse statuamus, quae, cum prima vice ibi esset, ei obtigerunt.“ Haecenus Fabricius. Harl.

p) In vita Aesopi extrema: $\alpha\iota\varsigma\ \sigma\upsilon\nu\alpha\delta\acute{\iota}\tau\epsilon\iota\varsigma\ \iota\kappa\upsilon\nu\tau\omicron\iota\varsigma\ \alpha\delta\iota\kappa\iota\upsilon\varsigma\ \phi\omicron\nu\epsilon\upsilon\delta\eta\tau\iota\varsigma\ \lambda\iota\sigma\upsilon\pi\omega\ \kappa\alpha\iota\ \sigma\eta\lambda\eta\eta\ \alpha\iota\tau\epsilon\tau\omega\upsilon$.

q) Verba Phaedri haec sunt: [in Epilogo lib. II. v. 1. vbi vide Burmannum in comment. f. maiore edit. p. 102 sq. qui, vt Fabricius suam probasset interpretationem, maluit, et Gudii emendationi calculum adiecit: huic lectioni fauet quoque cod. Diuionensis, (vid. Lessing Beytrag zur Geschichte und Litteratur tom. I. pag. 53.) et recepit eam in contextum cl. Schwabe in sua Phaedri editione part. prior. pag. 198. cuius notam consules. Harl.]

Aesopo INGENTEM statuam posuere Attici,
Seruunq; collocarunt aeterna in basi,
Patere honoris seirent ut cunctis viam,
Nec generi tribui, sed virtuti gloriam.

Ingentem statuam, accipio splendidam, illustrem, neque necesse arbitror cum clarissimo Gudio rescribere Aesopi ingenio. Agathiae Epigramma in Aesopum exstat libro IV. Anthologiae tit. 33. in Philosophos, et ex Grotii versione sic se habet:

Filiorum Lysippo docus Sicyonis, laudo
Aesopi Samii quod senis effigiem
Antelocas septem Graecis sapientibus; harum
Nam diuvis vis est plurima, suada docet.
Ille docet verum blanda sub imagine falsi,
Sed docet et monstrat seria cuncta loco:
Aspra inuenit alios: Samii me fabula mulcet,
Vtile sub dulci quae eleptis illecebra.

Ioachimi Camerarii Metaphrasis exstat in Io. Lomeieri part. I. Dierum Genialium pag. 282.

quod teste Tatiano aduersus Graecos p. 55. non tantum fabulae sempiternam Aesopo memoriam pepererunt, sed et Aristodemi plastice eum clariorem reddidit, et quod Philostratus denique lib. I. imaginum cap. 4. describit Aesopum cum oculis in terram defixis in medio choro vulpium aliorumque animalium imitantium humanum habitum atque incessum. [In bibliotheca Caes. Vindobon. c. 320. nr. 9. teste Lambecio in Commentar. de bibl. Caesar. lib. V. p. 593. Kollar. est cod. gr. Αἰσώπης πρὸς Δῖον μαθητὴν αὐτῆς νεδεσία, *Aesopi admonitio ad Linum discipulum.* conf. ad §. VIII. init. cod. Lugd. Batau. *Harl.*]

*Num fabulas
ipse scripserit?*

V. FABVLIS Aesopi quidem iam pridem nihil fuit celebrius, quas ob singularem venustatem Ausonio Epist. 17. celebratam creditus fuit siue a Mercurio votis obtinuisse, vt legas apud Philostratum V. 5. de vita Apollonii, siue iussu Apollinis in medium protulisse, vt est apud *Auianum*, qui in praefat. fabularum [vbi vide Cannegieter, p. 5.] *Aesopus*, inquit, *responsio Delphici Apollinis monitus ridicula ausus est, vt legenda firmaret.* [conf. schol. ad Aristoph. Plutum v. 1125.] *Ridicula* [h. e. fabulas, quae risum mouent.] vocat, quae *Ammianus Marcellin.* XXX. 4. *cauillationes*, Aristophanes in auibus et vespis *fabulas* memorans vocat Αἰσώπης γελοῖα, vnde Clariss. Bentleius [§. I. p. 97. ex versione Lennep.] recte reprehendit scholiasten Aristophantis, qui ad [P] Vespas v. 564. putabat, ab Aristophane respici gestus ridiculos Aesopi Tragici histrionis Αἰσώπος Τραγωδίας ἐγένετο ὑποκριτῆς γελοιάδης. Verum histrio ille Romae clarus non vno post Aristophanem saeculo, respici a Comico nequitiam potuit, et clare Hesychius: Αἰσώπης γελοῖα, ἕτως ἔλεγον τὰς Αἰσώπης μύθους. *Aesopei logi* vocantur *Senecae* consolat. Polyb. cap. 27. vnde Aesopus λογοποιός [h. e. qui fabulas finxit, *fabulator*, non, vt saepe vertitur, fabularum *scriptor*, vid. Maii obseruat. sacr. lib. III. cap. 40. p. 121. Heumanni Acta philof. I. p. 954 sq. not. *Harl.*'] apud Eustathium, Theonem, Laertium, Herodotum, et alios. Αἰσώπης λογοποιῖαι vocantur ab Eustathio Antiocheno de Engastrimytho, p. 409. Non primum, sed praecipuum fuisse fabularum auctorem siue, vt Macrobbi verbo utar, *fabulonem*, notauit praeter Quindilianum *) V. II. 19. [vbi vid. Gesner. pag. 236. et interpr. in ex. Burm. pag. 441.] idem Theo

in

*) At λογογράφοι plerumque denotat scriptorem profarium, quales sunt tum alii, tum qui historias scribunt. Itaque apud Plutarchum V. 2. sympos. τῶν λογογράφων καὶ ποιητῶν ὁμοίως minus bene reddit eruditus interpres: *Fabularum scriptores et poetarum gentem* p. 674. Neque rem acutigit Amiotus, qui de Oratoribus hunc locum intellexit. Licet enim illi quoque dicantur λογογράφοι, tamen alios etiam, qui pedestri sermone vtuntur, illo vocabulo denotari constat. *Fabric.* adde cl. Ernesti ad Aesopi fab. 91. p. 74. *Harl.*

5) Quindilianii verba sunt: *Illae quoque fabulae, quae, etiam si originem non ab Aesopo accipiunt, nam videtur earum primus auctor Hesiodus, nomine tamen Aesopi maxime celebrantur.* Hunc locum ita intellexit scriptor libelli, anglice editi, sub titulo: A view of the dissertation upon the Epistles of Phalaris Lond. 1698. 8. ac si Quin-

tilianus existimasset, fabularum, quae ipsius aetate sub Aesopi nomine ferebantur, verum auctorem esse non Aesopum, sed Hesiodum. At enim epitheton *prinii* auctoris non respicit fabulas Aesopias, quae vnum tantum possunt habere auctorem, sed fabulas vniuersae, neque aliud docet Quindilianus, vt *Theo* quoque, [p. 22. edit. Camerar.] quam Hesiodo ante Aesopum idem scribendi genus placuisse: in Hesiodi enim poematis etiam αἶνος siue fabula occurrit de accipitre et lusciniā: etiam in Archilochi carminibus fuere αἶνος de aquila et vulpe, de vulpe et simia etc. [quod iam Camerar. in edit. sua fabul. Aesopiar. p. 487. notauit. adde Heumann. Acta philof. tom. II. p. 261. not. μ. et schol. Aristoph. Au. 652. *Harl.*] Vide, quae supra cap. VIII. 18. et Andr. Dounaci not. ad Chrysof. tom. 8. p. 290 sq. Sic Augustinus lib. 2. cap. 3. aduersus Academicos fabulam fingens de Philocalia et Philosophia,

in progymnasmatibus, cuius locum insignem produxi supra cap. 8. §. 18. Fabulas scripto consignasse hunc, ut *Iulianus* Imp. Orat. 7. τῶν μύθων Ὀμηρῶν; disertè adfirmat *Aphthonius*. Νικᾷ δὲ μάλλον Αἰσώπειος λέγεσθαι (ὁ μῦθος) τῶ τὸν Αἰσώπον ἄριστα πάντων συγγράψαι τὰς μύθους. Confer *Suidam* in loco ante allato et *Eustathium* ad *Iliad.* α. p. 22. cui, ut *Suidae* in *Ei τὸ μέσον*, Aesopus vocatur μυθογράφος; quemadmodum etiam *Tzetzae* IX. hist. 260. et VII. hist. 105. Videtur etiam scriptas fabulas innuere *Plutarchus* contra *Stoicos* pag. 1067. et conuitium *Aristophaneum* in *Auibus* v. 470. 80' Αἰσώπον πεπότηκας, nisi haec verba *Apostolio* etiam laudata VIII. 85. prouerb. sic malis interpretari: nec de tristī illa Aesopi fabula inaudiuisti. Apud *Galenum* XI. de simplic. medicam. tom. II. pag. 149. excusum inuenio, 80' Αἰσώπον μεμότηκας. [At *Aelian.* Hist. Anim. XVI. 5. qui hunc *Aristophanis* locum et fabulam Aesopi repetit, habet quoque πεπότηκας. at in *Aristophanis* loco scriptas innui fabulas, non video: vid. quoque *Heumann.* in *Actis* philos. II. p. 964. *Harl.*] Omitto verba *Planudae* in Aesopi vita: καὶ μετὰ τῶτο τὰς ἐκείνης συγγραφάμενος μύθους τὰς μέχρι καὶ νῦν φερόμενες παρὰ τῶ βασιλεῖ (Κροίσῳ) κατέλιπε. Occasionem componendarum fabularum his verbis refert *Phaedrus* in prooemio libri tertii: [P]

— — — *Seruitus obnoxia* (i. e. Aesopus seruus)
Quia quae volebat non audebat dicere,
Affectus proprios in fabellas transfudit,
Calumniamque fictis elusit iocis.

Incertain tamen est, vtrum veteres, qui Aesopias fabulas memorant, *) *Aristophanes*, *Plato* et *Aristoteles* vsi sint Aesopi ipsius scripto, aut potius eas retulerint, quales vel ore traditas vel ab alio collectas acceperunt *), ut *Socrates* in *Platonis* *Phaedone* ait, se Aesopi fabulas

phia, quam totam, inquit, nam subito Aesopus factus sum, Licentius carmine suauius indicabit, poeta est enim paene perfectus. Etiam apud Orientales populos genus philosophiae antiquissimum fuit per fabulas, vnde *Luciano* inter *Macrobios* memorantur Ἀσσυρίων καὶ Ἀράβων οἱ ἐξηγηταὶ τῶν μύθων cum *Persarum* *Magis* et *Aegyptiorum* *Hierogrammatibus*, tom. II. p. 466. [i. tom. III. p. 210. edit. *Reitz.* cuius, et *I. H. Maii* notas consules.] *Strabo* I. p. 18 sq. καὶ πρῶτον ὅτι τὰς μύθους ἀνέδειξαντο ὅχι οἱ ποιηταὶ μόνον, ἀλλὰ καὶ αἱ πόλεις πολὺ πρῶτον καὶ οἱ νομοθέται, τῷ χρησίμῳ χάριν etc. *Fabric.* Veterum de Aesopo testimonia collegerunt *Hudson.* et *Heusinger.* et suis praefixerunt edit. *Harl.*

1) *Aristophanes* in *Vesp.* et *Pace*, v. 128 sqq. *Plato* *Alcibiade* I. *Aristoteles* 2. 20. *Rhetor.* [de *Partu* Animal. III. cap. 2.] *Meteorol.* cap. 3. *Aphrodiseus* pag. 95. *Dio Chrysostomus* Orat. XXXII. ad *Alexandrinos* p. 380. ἔχω δὲ καὶ ἄλλον ἀπὸν λόγον ἀνθρώπων φρονέον ἀνέσους, Αἰσώπει συγγινῶς etc. adde XII. pag. 195. XXXIII. p. 398. LXXII. p. 631. *Lucianum* *Hermotimo* tom. I. pag. 569. [i. cap. 84.

tom. I. pag. 829. edit. *Reitzii*;] *Fabric.* [et *Luciani* *Icaromenipp.* 10. tom. II. p. 761. ibique interpret. et confer *Tyrwhitt* diss. de *Babrio* pag. 29. not. 37. contra *Bentleium.* *Harl.*]

*) Mihi quidem probabilior videtur sententia eorum, qui putent, Aesopum non ipsum litteris consignasse fabulas, sed per occasionem fictas recitasse; quas non multo post alios collegisse, alios postea fabulas eodem modo excogitatas addidisse, sit credibile. *Tyrwhitt* tamen in *Dissert.* de *Babrio* p. 25. edit. *Londin.* non dubitat, Aesopum ipsum fabulas soluta oratione scriptas reliquisse. Genuinas Aesopi fabulas siue ore traditas, siue iam collectas sciuisse aut habuisse videntur *Aristophanes*, *Plato* et *Aristoteles* et forsitan alii antiquiores. Quae vero hodie habentur Aesopi fabulae, eas non ita esse profectas dictasque ab Aesopo, iam diu agnouerunt viri docti. Vide bibliothecae critiq. publicae par *Mr. de Sainjore* (h. e. *Richard Simon*) tom. IV. *Amstel.* 1710. mai. 12. cap. 17. *Bayle* in *Esope*, not. H. K. L. *Heumann* in *Actis* philos. I. p. 960 — 966. qui orae exempli sui *Fabriciani* haec adscripsit. „*Athenaci* et *Diogenis Laertii* acuo nul-

las versibus complexum, quas memoria repetere potuit. Monitum enim somnio, ut muscae operam daret, scripsisse paeana, deinde ἐς προχάερας, inquit, ἔχον καὶ ἐπιστάμην μύθους τὰς Ἀισώπῃς, τέτων ἐποίησα, οἷς πρώτοις ἐνέτυχον. Tum in initio operis, quod refert Laert. II. 42. Socrates Aesopum dicentem inducit, non scribentem:

Ἀισώπος ποτ' ὤλεξε Κορίνθιον ἄνθρωπον

Μὴ κρίναν ἀρετὴν λαοδίκῃ σοφίῃ.

Fabularum collectiones. VI. Fabulas Aesopi a Socrate versibus expressas memorat praeterea Suidas in *Σοκράτους*, Plutarchus de audiendis poetis, [cap. II. ubi v. Krebsii notam in huius edit. p. 110. *Harl.*] et Avianus in praefat. fabular. *Diagoras* quoque Melius, qui Olymp. XCI. Athenis exulauit, fabularum Aesopiarum collectionem edidisse videtur^{u)}; nam eius *Φρυγίας λόγους* Tatianus [p. 96. edit. Worth.] memorat: certe constat *λόγους Φρυγίας* dici, ut *Φρύγιον αἰνύγμῃ* apud *Maximum Tyrium* Diff. XXXIII. ab Aesopo Phryge, ut *Sybaritus*

las existisse fabulas, ab ipso Aesopo scriptas, ex eo colligō, quod duo isti scriptores in citandis auctoribus frequentissimi, ne semel quidem meminerint fabulae ab Aesopo scriptae. Phaedrus quoque Aesopias fabulas per traditionem potius, quam ex ipso Aesopi libro accepisse videtur. Nam de Aesopi ingenio non aliter loquitur, quam de ingenio Anacharidis, cuius pariter nihil existat. adde *Gatker*. de stilo N. T. cap. 23. p. 123. 124. Fabulas, quae Aesopo vulgo tribuuntur, auctorem habere Planudem, vel ab eo esse interpolatas, statuit Simonius tom. IV. bibl. crit. ep. 17. p. 132. et Vauassor, refutatus a Basmagio in Baylii Epist. p. 71. *Hartenus Heumannus*. Adde *Goethold. Ephr. Lessing*, qui ipse ingeniosus erat fabulator, in commentat. de fabula, adnexa illius tribus fabularum libris, edit. II. Berol. 1777. 12. sect. VI. p. 216 sqq. ubi Aesopum, Phaedrum et Fontaninum scite comparat, et per totam elegantem disputationem siue de natura fabulae contra de la Motte et Richerum (qui ipse fabulas, gallice scriptas, euulgauit,) Bretingerum, Battesium, siue de usu animalium in fabulis, siue de harum diuisione, siue de elocutione differat, multa praeclare scribit de Aesopo fabulisque Aesopiis. conf. *Lessing* in: Briefen, die neueste Litteratur betreffend, epistol. XXXVII. rec. in: *Analekten für die Litteratur von G. E. Lessing*, part. I. Bernae 1785. p. 453 sqq. *Bentlei* l. c. §. 1. p. 96 sq. et §. 11. de Socrate, ubi, „Observandum, ait, rursus, non dicere Socratem, libro se usum fabularum; sed apud Platonem in Phaedone scribebam, inquit, ὡς ἐπιστάμην, quas noueram, et quarum

primum poteram recordari. Neque etiam haec fabula in nostris est: si tantum ex eo conficere nobis liceat, quod *Corinthios* neminat.“ At *Tyrwhitt* l. m. p. 25. negat, Bentleium iure quodam id, quod voluit e verbis Socratis collegisse, doletque, Bentleium dissertationem suam de Aesopo eo modo, quo illam de Phalaride, non retractauisse. *Meiners Geschichte des Ursprungs, Fortgangs und Verfalls der Wissenschaften in Griechenland und Rom*. vol. I. Lemgou. 1781. p. 70 sqq. *Herder Zerstreute Blätter*, fascic. III. Gothae. 1787. mai. 12. *Harl.*

v) De *λόγους* Socraticis v. *Aristot.* A. P. cap. 1. et quae ibi notauit p. 9. *Harl.*

w) Mihi non videtur. Sed si lectio vera est, intelligo cum *Vossio* de Hist. gr. lib. IV. cap. 2. historiam eorum, quae ad Cybelen s. matrem Phrygiam pertinerent. Sed Suidas et Hesychius illust. vocant v. *Diagoras ἀποφρυγίζοντας λόγους*. conf. *Bayle Lex.* v. *Diagoras*. n. G. *Harl.*

x) *Aristoph.* Vespis v. 1251. Ἀισωπικὸν γέλοιον ἢ Συβαρικόν. Hesychius in *Συβαρτικοῖς λόγοις*. Exemplum est apud *Aristoph.* ibid. p. 362. quod e versione Grotii adscribam:

*Sybarita quidam praeceps de curru datus
Graue vulnus et quidem ipso in capite accepit:
Ignarus quippe frenas regere quadrupodum,
Quem sic amicus adstans coepit alloqui:
Quam quisque callat artem in ea se exercent.*

Meminit et *Aphthonius* [cap. II. p. 8. edit. *Practorii*, qui late de fabulis earumque nominibus differt,

riticos a Thuro Sybarita, cuius meminit Theon [P] et *Libycos* *) a Cybisso, qui ex Libya oriundus fuit, *Ionicos*, a Sorade, qui Ionice scripsit teste Suida in Σωταδης ²). Neque obstat, quod Hesychius illustris et Suidas, quibus illud Diagorae scriptum dicuntur ἀποπυργίζοντες λόγους ²²), notant, in illo parum reuerenter tractatos esse Deos: nam hoc in fabulis etiam fieri potuit, ut Bernhardi Ochini apologi redarguunt superstitiones ecclesiae romanae. Inter *Demetrii Phaleri* scripta a Laertio V. 81. Ἀισωπέων α, atque iterum 80. referuntur λόγων Ἀισωπέων συναγωγή, quod interpret latinus, etiam in edit. Wetsteniana male reddit orationum Aesopiarum collectiones, cum per λόγους fabulas indicari ex iam dictis clarissimum sit, unde λογοποιήσαντες apud Hesych. πλασάμενοι λόγους ψευδείς. Confer Suidam in λο-

Kk kk 2

γοποιῶν

rit, Francof. 1655. 8. *Harl.*: καλῶται δὲ Συβαριτικοὶ ὁ μῦθος, καὶ Κίλιξ (a Conno Cilice) καὶ Κύπριος, πρὸς τὰς ἐυρότας μεταδίδει τὰ ὀνόματα. Fabulam de Mida Φρύγιον λόγον vocat Nazianzenus Orat. XX. pag. 331. Hermogenes, Prisciano interprete: *Nominantur autem ab inuentoribus fabularum aliae Aesopicae, aliae Cypriae, aliae Libycae, aliae Sybariticae, omnes autem communiter Aesopicae dicuntur, quoniam in conuentibus frequenter solebat Aesopus fabulis uti.* Theo progymnasm. [p. 21. edit. Camerarii. Basil. 1541.] καλῶνται δὲ Ἀισωπικοὶ [μῦθοι] καὶ Λιβυτικοὶ (Dio Chrysost. IV. de regno p. 71. et diff. V. p. 82.) καὶ Συβαριτικοὶ τε [conf. Heinf. et Burmann. ad Ouid. Trist. II. v. 417.] καὶ Φρύγιοι καὶ Κιλικιοὶ καὶ Κυπριοὶ, (horum exemplum in appendice Vaticana prouerb. 61.) Ἀργυπτικοὶ καὶ Κύπριοι ἀπὸ Κυπρίας γυναικός. Scholiastes Aphthonii p. 4. οἱ μὲν Συβαριτικοὶ ἐν μόνον λογικῶν ζῶων μῦθους ἐξέχουσιν (hoc utcumque confirmatur exemplo, quod ex Aristophane attuli) οἱ δὲ Κιλικιοὶ καὶ Κύπριοι ἱκανοῦνται καὶ τόποις ἀγνώστους διερχόμενοι ἐκπλάσσοντο τὰς ἐξ ἀλόγων ζῶων μῦθους, ὥς ἱερὰ καὶ ἐν τοῖς τοῖς ξένην μορφήν ἔχοντα ζῶα. Ὁ δὲ Ἀισωπὸς τὰς ἐξ ἀλόγων καὶ λογικῶν μῦθους ἀντὶ τὸ ἀντὶ τὸ βιωφελῆ παραίτησιν. Aliter Isidorus Hisp. lib. I. cap. 39. *Fabulas primus inuenisse traditur Alcmaeon Crotoniensis: Appellatur Aesopicae, quia is apud Phrygiam in hac re pollebat. Sunt autem fabulae aut Aesopicae aut Libysticae. Aesopicae sunt cum animalia muta inter se sermocinasse finguntur, vel quae animam non habent, ut urbes, arbores, montes, petrae, flumina. Libysticae autem, dum hominum cum bestiiis aut bestiarum cum hominibus fingitur vocis esse commercium.* Aliter denique Theo nullam eiusmodi differentiam agnoscens, cui adsentit Vossius II. 15. 2. Instit. Or. [conf. Lessing. comm. de Fabulis, sect. III.]

y) Hesychius: Λιβυκοὶ λόγοι. Χαμαιλέων Φησὶ Λίβυν τὸν (ex Theone scribendum puto Κυβισσὸν τὸν

Λίβυν) ἔργον τὰς λόγους τέχνας. Meminit eorundem etiam Aeschylus Myrmidonibus apud Suidam in ταυτί. ὅδ' ἐστὶ μῦθον Λιβυτικῶν λόγους. Vide A. Schottum ad proueria p. 543. Aristoteles 2. 20. Rhetor. ἐν μὲν παραβολῇ, ἐν δὲ λόγοις οὗτοι οἱ Ἀισωπικοὶ καὶ Λιβυκοὶ. Male Bullialdus in versione Theonis Smyrnaei p. 112. *Libyca oratio*, fabulam enim notari ipse agnoscit in notis: itaque reddendum erat *Libycus logus*. Confer veterem λόγον siue fabulam de leone virginis nuptias petente apud Diodorum Sic. XIX. tom. II. p. 672. [p. 336 sq. edit. Wesseling. qui obseruat, eam quoque descripsisse *Aphthon.* fab. 7. et a *Neueleto*, sed paulo diuersam, inter Aesopicas e cod. Palat. p. 268. esse publicatam. *Harl.*] Etiam *Λυδίας λόγους* memorat Schol. Aphthonii.

2) Conf. Camerar. et Burmann. ad Quintil. I. O. lib. I. cap. 8. p. 95. copiose de *Sotade* et versibus Sotadicis disputantes, et Almelou. ad Quintil. I. O. lib. IX. cap. 4. p. 857 sq. Heinf. et Burm. ad Ouid. Trist. II. 411. Exemplum vide in *Lambecii* Comm. de biblioth. Caes. Vindobon. lib. et vol. VI. p. 2. cod. XXXIII. 3. p. 316. adde *Hephaestionis* Enchiridion, p. 37. *Brunckii* Poetas gnomicos, pag. 200 et 339. et infra in Notitia comicorum deperditorum, voc. *Sotades*. *Harl.*

aa) Quasi de turre praecipitantes dicas. Hoc nomen videtur libro impositum ab iis, qui Diagoram exofum reddere volebant. Nam si ab auctore ipso fuisset, opportunior scopo Tatiani, neque ab illo praetermissus. Ceterum, re diligentius considerata, fateor, parum certam esse hanc de Φρυγίῳ Diagorae λόγους coniecturam, neque me praeterit, in alia abire Vossium de Hist. Gr. et Baylium in Lexico p. 1041. edit. secundae. [Paullo ante dixi meam sententiam. Res quidem incerta est, λόγους istis deperditis. *Harl.*] Inter *Democriti* quoque scripta Φρύγιον λόγον memorat Laertius.

ὑποποιῶν et Varinum in λόγος, vbi ex Eustathio, (quem non nominat) ad Iliad. α. p. 22. docet, λόγον veteribus fuisse qui postea μῦθος, contra μῦθον, qui antea [P] pro narratione vera accipiebatur, frequentatum post deinde pro ficta et fabulosa. Perinde vt latinis quoque *fabulam* pro vero sermone dictam multis exemplis docet Vossius in Etymologico. [*Nicostratus* circa tempora Antoninorum μῦθος Ἀισωπέους, (qui vero mere mythologici fuerint, v. schol. ad Hermogenis locum, p. 415. edit. Ald.) fecisse memoratur. Hermogenes περὶ ἰδέων B. de Nicostrato ὅς γε καὶ μῦθος αὐτὸς πολλὰς ἐπλασεν, ἐκ Ἀισωπέους μόνον, ἀλλ' οἷός ἐστιν πως καὶ δραματικὸς. Hunc tamen et Demetrium, (vt de Aphthonio manifestum est,) mythographiam eatenus tantum excoluisse suspicatur Tyrwhitt l. c. p. 26. not. 35. collato Auctario eiusdem ad Orpheum de lapid. quatenus rhetoricae inseruire censetur. *Harl.*] Fabulas scripserat etiam *Myro Rhodia*, vt Suidas auctor est: [it. Eudocia p. 300.] Forte et *Pataecus*, qui Aesopi se animam nactum iactabat, teste Plutarcho in Solone p. 81. [Sed cl. *Tudemann* in *Griechenlands Ersten Philosophen*, p. 117. negat, ex historia a Pataeco de Thalete et Solone narrata, rite colligi posse, Pataecum λόγους scripsisse. *Harl.*]

Babrius. VII. Ab eo tempore *Babrius* quidam, ab aliis *Babrias* vel *Gabrias*^{bb)} nominatus, non iniqua, vt ex fragmentis apparet, Minerua scripsit Aesopios μῦθος siue μυθικὰ libris decem, vt Suidas, vel vt Auianus, *duobus*, et quidem versu choliambo siue scazonte. Primus, qui eius meminit, est *Julianus* Imperator Epist. 59. ad Dionys. τὸν μῦθον τὸν Γαβρίας αἰκήκοας. Γαλῆ ἀνδρὸς ἐνπεπῆς ἐρασθῆσαι· τὰ δὲ ἄλλα ἐκ τῆ βιβλίας μάχθαι. Ita se in Barocciano Codice reperisse Petauius testatur. Auianus in praefat. quas (fabulas) *Gracis iambis Gabrias*^{cc)} repetens, in duo volumina coartauit. *Babrium* vocat Etymologici M. auctor in ὁμφαζ et in πεπερωμένον, vbi hos elegantes ex eo versiculos profert:

Ἄ σοι κίπρωται, ταῦτα τλῆθι γενναίως
καὶ μὴ σοφίζε, τῶν χρητῶν γὰρ ἡ φούρη.

Γαβρίας dicitur in *Iohannis Tzetzae* codicibus chil. VIII. v. 516. sed *Βαβρίας* [rectius] XIII. v. 258. ὥσπερ *Βαβρίας* γράφει ἐν μυθιάμβοις τοῖς χολοῖς etc. Adfert deinde ex illo versus quosdam

^{bb)} Michaelis *Gabrae* Epistolas MSS. memorat Gesnerus in bibl. Adde bibl. Coislin. p. 574. Aldrouand. lib. I. de quadrupedibus bifulcis. p. 379.

^{cc)} *Henr.* tamen *Cannegieter*, qui *Flauii Auiani* (ita enim nomen huius fabulatoris est scribendum, vti iam Vossius Instit. Orat. lib. II. cap. 15. sect. 5. alique, cum primis *Cannegieter*, dudum docuerunt, non, vti alii, etiam *Fabricius* hoc et aliis locis B. Gr. scripserant, *Auieni*) fabulas cum suis aliorumque animaduersionibus, Amstelodami, 1731. mai. 8. edidit, in praefatione *Auiani* e libris scriptis *Babrius* reposuit, et in nota de scriptura et homine et nominis in editionibus varietate copiose disputauit. Ille tamen metuit, ne Suidas *Babriam* et *Babrium* confuderit, quorum vterque fabulas Aesopias scripsisset tempore, metro, numero

diuerfas. Illum, putat, priorem fuisse Auiano, atque etiam Phaedro; hunc posteriorem; illum iambis, hunc scazontibus, siue *χορειαῖς*, (vti apud Suidam legendum esse iam vidit Küster,) illum libris duobus, hunc decem, (nisi librarii apud Suidam fallant, quod etiam censet *Tyrwhitt* in diff. p. 2. not. neque constare, addit, Auianum volumina posuisse eodem sensu, quo Suidas *βαβλίας*.) scripsisse, hos denique fabulatores quoque confusos fuisse a *Tzetzza* locis, a *Fabricio* nostro iam citatis. Equidem librarii manum oculumue aberrasse loco primo, a *Fabricio* excitato, existimem, B et Γ facile permutatis. Idem in dissertatione subiecta, cap. XI. p. 273. *Babrium* aetate priorem Phaedro fuisse iudicat. Cap. XVI. p. 289. scribit, *Babrii*, *Babriae* et *Gabrae* nomina non magis, quam fabulas

quosdam scazontes, ἀνιστον καὶ βαβρις etc. qui duobus auctiores leguntur apud Natalem Comitem IX. 5. Mythologiae. Fabula ipsa legitur in Prosaicis Graecis a Neueleto vulgatis fab. 245.

K k k k 3

Tzetzes

bulas confundi, *Babrii* fabulas omnes periisse, refertisse tamen hoc damnum Magistros, redditis illis *Babriæ* et *Gabriæ* fabulis, tametsi versus ratio abhorreat: immo nec *Babriæ* forte esse, quae hoc nomine venditantur: Vossium in antiquis membranis *Ignatii Diaconi* nomen iis inscriptum invenisse, (Instit. orat. II. 15. 5.) Neuletum, ut in praefatione testatur, in Palatinis schedis *Ignatium Mastigorem* reperisse. *Bentlei* in diss. de fabulis Aesopi §. V. *Babrium* et *Gabriam* discernit, et *Babrii* librum, si nunc exstaret, merito opponi latino Phaedro, si non praeferrri, posse, iudicat, et tamen §. VII. *Babrium* vnum de postremis bonae notae fuisse opinionis errore adfirmat, variaque *Babrii* fragmenta, fabulis Aesopeis, quae nunc exstant, mixta recenset. Nemo tamen de *Babrio* eiusque fabulis melius meruit, quam *Thomas Tyrwhitt*, eques Anglus, et socius regiae atque antiquariae societatis, (denatus d. 15. Augusti 1786. aetatis 65,) qui, suppresso nomine, edidit:

*Dissertat. de Babrio, fabularum Aesopearum scriptore. Inferuntur fabulae quaedam Aesopeae, numquam antehac editae, ex cod. MS. Bodleiano. Accedunt Babrii fragmenta. Londini 1776. mai. 8. et editioni suae Orphei de Lapidibus Auctarium subiecit: Quam doctissimam dissertationem vna cum Auctario typis recudendam curavi Erlangae. 1785. 8. Diligens quoque Tyrwhittiani libelli censura est in Bibliotheca critica Amstelod. vol. I. part. II. p. 120 sqq. Tyrwhitt statim ab initio de aetate, quam probabiliter vixerit *Babrius*, acute disserit. Colligit igitur, *Babrium* bonorum aetate scriptorum floruisse, primum ex versuum eius elegantia et suauitate; tum ex loco *Apollonii* Lex. Homer. v. *Andr.* qui verisimillima coniectura in choliambos redigitur et ad *Babrium*, ergo *Apollonio*, cuius aetas in tempora Augusti incidere videtur, antiquiorem, refertur; denique ex praefatione *Auliani*, qui *Babrium* ante *Phaedrum* collocat. Posthaec ex codice Bodleiano, (in Catal. bibl. Bodl. n. 2906. sub titulo *Apologi varii gr.*) qui hucusque latuit Aesopi editores, descripsit atque illustravit fabellas aliquot, quae in nullo alio Aesopi codice leguntur, et quas ex *Babrii* choliambis in prosam orationem conuersas fuisse demonstrant non modo disiecti membra poetae passim occurrentis, sed etiam Ba-*

brii fragmenta quaedam a *Suida* conseruata. Dein adfert quasdam fabulas, quae plures sunt, quae cum editis, ait, in summa rerum conuenire dicuntur, eadem tamen verba quaedam poetica, phrasae elegantiores, et etiam versus integros ex *Babrio*, ut videtur, deriuatos conseruant, quos in aliis exemplaribus frustra quaeras. Ex his, opinatur, satis manifestum esse, collectionis *Bodleianae* auctorem, quem saeculo duodecimo vixisse suspicatur, *Babrii* librum, fortasse integrum, ante oculos habuisse, et ex illo fabellas plurimas sibi descripsisse, et orationi suae prosaicae, saepe icuiuae et barbarae fragmenta *Babrii* multa, quorum sensum sermone pedestri exprimere nesciebat, immiscuisse, quae in aliis collectionibus aut non omnino, aut saltem diuerse leguntur. Post agit de aliis Aesopi codicibus et editionibus principibus, et p. 25. sibi verisimile videri, profitetur, collectiones omnes, quas hodie tenemus, fabularum Aesopearum ab opere *Babriano* originem suam duxisse, differentias autem earum esse imputandas multitudini scriptorum, qui diuersis temporibus et locis et ingeniis et studiis metrorum elegantissimorum partes varias pro libitu suo quisque, in prosam traducendas sumissent. Mentem vero suam vberius explicuit, *Babrium* expoliuisse choliambis fabulas, quae sub Aesopi nomine ferebantur, ex aliorum inuentis non parum auctas; ex eo tempore negligi coepisse prosaicam Aesopearum collectionem: sequioribus saeculis homines male seriatos *Babrii* fabulas in prosam reduxisse, adeoque libros fabularum Aesopearum, qui hodie feruntur, ab iunioribus Graeculis confectos esse et ex *Babriano* opere ductos. Hinc, opinatur, accidisse, ut fabularum Aesopi, quae a veteribus memorantur, aliae in libris hodiernis desiderarentur, aliae mutatae legerentur: scriptores enim nostros eas solum fabulas, quas libuisset, et prout libuisset, vertisse; forsitan *Babrium* ipsum nonnulla reliquisse intacta, nonnulla etiam pro arbitrio immutauisse. Denique in codicibus, (de quibus postea sermo erit) nondum exploratis, cum primis antiquioribus, multas fabulas haecenus ineditas, aut saltem editarum multas stilo amoeniore et purpureis *Babrii* pannis ornatiores, multo plura operis *Babriani* fragmenta latere, censens, eruditos homines ad illos libros scriptos lustrandos, diligenter excutiendos in usumque publicum excerpendos inuitat incitatque: inspiciendos

Tzetzes idem XIII. v. 494. τοῖς μύθοις τοῖς Ἀισώπῃ τε καὶ Σίχῳις τῷ Βαβρίῳ λέων καθεύδων πλάττεται etc. mox adducit versum non scazontem; sed iambicum:

Ὅν μὲν ποῦμαι τὴν δὲ ὁρμὴν ἐκτρέπω,

qui versus inemendatus legitur fabula 2. inter eas, quas sub Gabriae nomine habemus. Suidas quam frequentissime Babrium laudat, et plurimos ex eodem profert choliambos: aliquos etiam hinc inde, Babria non laudato, quos ex argumento facile agnoscas illius esse. At verba apud eundem in παλαμναῖος, ἐκ ἑδοξάν ἄνθρωποι εἶναι ἀλλὰ δαίμονες παλαμναῖοί τινες, non Babrii sunt, sed Procopii Hist. arcanæ cap. 12. vt doctissimo Neocoro probe animaduersum. Ceterum non male *Carolus Boylius* in examine dissertationis Bentleianae de fabulis Aesopi p. 245. suspicabatur, versus binos, quos ἐκ τῶν τῷ Ἀισώπῃ μύθων profert scholiastes Thucydidis, Babrii nostri esse, sunt autem hi:

— — ἄλλος ἄλλον ἀγρεύσας θύλακον
Τρέχῃ τις ἄλλος ἐκ κακῆ σῶζων. [P]

Sed et versus hexametros, laudato eodem Babria, profert idem Suidas in ἑταιρώσει, in quo, nisi sefellit eum memoria, credibile est, etiam versus hexametros et pentametros, quos ex μύθοις vel μυθικοῖς producit in αἰπενή, ἄδεν, ἀκκηδής, διη et συφελός, Babrii esse, vt forte diuerso carminis genere interdum vsus sit Babrius in fabulis exscribendis, quae eiusdem *Boyllii* coniectura est, licet Bentleius hanc homericam vel elegiacam metaphrasin malit tribuere Anonymo alicui, Babria antiquiori ^{dd}). Galenus etiam in protreptico tom. I. p. 6. fabulam de athleticis, quos bestiae in stadio facile vincunt, proferens ait, se adducere μῦθον, ὃν τῶν ἐκ ἀμύσεων ἀνδρῶν τις ἐντένας ἐπεσι διεσκέυασεν. Potuit tamen hoc facere poeta aliquis in alio opere, quam meras fabulas complexo.

VIII. [De

inspiciendos quoque esse recte iudicat codices Tetrastichorum *Ignatii*, (de quo mox §. VIII.) sub nomine *Gabriae*, qui fabulas *Babrii* in compendium redegit. Suspicio vero Tyrwhitti, nullum fuisse *Gabriam*, sed inde ortum, quod in quibusdam exemplaribus errore scribae Γαβρία pro Βαβρία scriptum fuerit, ex eo fit probabilior, quod eam sententiam, quae in codice Coisliniano apud Tyrwh. p. 28. n. 36. et in Postscripto p. 47. *Babrio* claris verbis assignatur, censor doctus in bibl. critica l. m. p. 127. sub *Chabriae* nomine deprehendit in Maximi et Antonii sententiis, adiectis Stobaeo edit. Francof. p. 96. Errore igitur tum aurium tum oculorum nouum illud nomen ortum in codices irrepsisse videtur. — Deinceps in libello Tyrwhitt. fragmenta exhibentur *Babrii* secundum ordinem fabularum Aesopiarum in edit. Oxon. 1718. quae quidem omnia, duobus vel tribus exceptis, existant in Suidae lexico, vel adiecto Babrii nomine vel omisso, ita tamen, vt auctor facile agnoscat ex versuum numero atque argumento: vti iam au-

maduerterat Fabricius. Denique in Adpendice et in Aucario quaedam ἀνέκδοτα Babrii e codicibus in lucem profert. — Quod Suidas multa e Babriano opere adtulit, *Toupius* in Opusculis criticis, et Emendationibus in Suidam frequenter vel Babrio versus, vel versibus Babrianis sensum verborum varia fortuna restituit. *Harl.*

^{dd} Alii Anonymo ego quoque illos versus hexametros tribuerem: nam, vt *Cannegieter* in diss. de Auiano ostendit, fabulorum cum graecorum tum romanorum et scripta et nomina miscebantur, aliaeque fabulae ex aliorum libris transferrebantur ad alios. Atque *Tyrwhitt* in diss. p. 10 sq. n. 14. arbitratur, Suidam in ἑταιρώσει memoria lapsum esse et versus illos hexametros Anonymo illi tribuendos, cuius μῦθαι vel μυθικά non raro solet citare: hunc vero, neque ipsum spernendum auctorem, post *Babrium* scripsisse, et fabularum eius, (nonnullarum saltem) paraphrasin, versibus partim hexametris partim elegiacis, confecisse. *Harl.*

De Codicibus Aesopi et Babrii etc. huius editt. VIII. [De codicibus et Aesopi et reliquorum simul hic agam. De *Bodleiano* cod. quo usus erat Tyrwhitt, non est, quod plura faciam verba. Cana cod. *Vossiani* vetustas suspecta quidem est Fabricio §. XI. at *Valckenaer*, qui codicem *Vossianum* manibus versauit, et in *Miscell. obseruat. crit. Belg. vol. X. tom. I. p. 108* sqq. diligenter curateque descripsit, p. 115. adfirmat, fabulas, quae in eo cod. occurrunt, esse XVIII. et ab illis quae vulgo sub Aesopi nomine circumferuntur, longe diuersas; codicem 500. annis ante Planudem esse conscriptum, fabulas non inuenustas, ab homine graece scientissimo confectas, raro a Dositheo (a. Chr. circ. 207.) interpolatas, sed ab eodem in latinum conuersas sermonem, et p. 129. duarum fabb. dat specimina. — *Gothanum* cod. Aesop. fabularum *Venetis* 1482. scriptum Heusinger in praefat. ad editionem Aes. fabul. suam laudauit. In primis vero memorandus est cod. *Augustanus*, Planudis aetatem longe superans, in quo non ordo tantum et verba alia, sed etiam numerus fabularum longe maior est, et vnde constare potest, quo sermonis genere ante Planudem easdem fabulas alii narrauerint: de quo plura dixit *Heusinger* in praefationibus ad Iuliani Caesares et Aesopi fabulas, nec non in diss. de graecis Aesopi fabulis n. 4. et notitiam illius dedit quoque cl. *Ernesti*, in praefat. ad editionem suam fabb. Aesop. Ex hoc, qui dignus est, vt describatur aut curatius excutatur, (v. Lessing zur Geschichte und Litteratur, tom. I. p. 72.) et Gothano quasdam fabulas primum publicauit Heusinger. — De cod. Florentino et duobus aliis Florentinis apud Montfaucon in *Diario Ital. p. 366.* vid. notam ad §. XI. — Ab eodem *Montfauconio* in *Diario Ital.* memorantur p. 48. Apophthegmata Aesopi, cod. XIV. saec. et p. 32. Aesopi Fabulae et vita per Planudem, cod. eiusdem saeculi in biblioth. *Mutinesi* p. 16. Aesopi vita et fabulae per Maximum Planudem, cod. XIV. saec. tum Aesopi fabulae et Gabriae fabulae, cod. XV. saec. in biblioth. *Ambros. Mediolanensi*. — Codices quinque *Palatini*, quos Neueletus consuluit, quum inter se raro et parum discrepent, pro vno reputandi sunt.

Omnes autem fabulae, quae sub Aesopi nomine vulgatae sunt, ex tribus potissimum exemplaribus MSS. sunt desumtae, commonstrante Tyrwhitto in diss. pag. 20 sqq. Fabulas priores 144. (vt in edit. Oxoniensi ordinantur,) primus ex MS. edidit *Bonus Accursius Pisannus*, Mediolani, circa a MCCCCLXXXIX. vt coniicit Tyrwhitt, (de qua editione paullo post copiosior ero,) cum vita Aesopi a Planude scripta; vnde, vt opinatur idem ille Tyrwhitt, collectio illa a nonnullis *νῶτα ἐξ ὧν Planudea* adpellata est: at in nota 31. ostendit, ex eo, quod vita Aesopi, a Planude enarrata, praemissa est, nondum confici posse, fabulas eas, quas Accursius vulgauit, a Maximo Planude esse scriptas. Obseruat enim, vitam Aesopi cum nomine Planudis, saepissime in MSS. occurrere sine vllis fabulis: occurrere etiam praefixam collectionibus fabularum, quae ab illa, quam Accursius exscripsit, multum discrepent: ita esse in MS. *Laudiano* bibl. *Bodlei.* n. 699, vbi vitam Aesopi, a Planude exaratam, sequuntur fabulae quidem ex Accursianis, (quamquam diuerso ordine,) sed etiam multae ex Neueletanis. Haec Accursiana collectio saepius repetita est ab Aldo aliisque, cum nullis aut saltem leuissimis mutationibus. Tum *Robertus Stephanus* Aesopi vitam et fabulas plures atque emendatiores, vt ipse ait, ex *vetustissimo codice bibliothecae regiae*, 1546. euulgauit. In illo exemplo cum fabularum ordo a prioribus editionibus omnino discrepat, tum etiam nouae fabulae, circiter viginti, non omnes simul adiectae, sed sparsim diuersis locis insertae sunt, prouti illas in MS. ipsum reperisse credibile est. In *Stephaniana* editione sunt quaedam *Babriana*, quae vel elegantiora sunt, atque auctorem Babrium magis referunt, quam in Neuele-

tauz,

tana, vel in hac plane desiderantur, (v. Tyrwh. n. 32.) Denique *Neueletus*, qui Stephanianam editionem aut nesciuisse videtur, aut neglexisse, *Fabulas variorum auctorum* edidit 1610. in quo opere fabulas priores 144, vt ex editione Accursiana propagatae fuerant, repraesentauit, fabulas autem ex V. MSS. Palatinis, qui autem vnus sunt familiae (vt iudicat Tyrwhitt: at tamen ex paucis illis, quas subiicit Neueletus, notis, interdum, licet rarissime codices illos, praecipue quantum dissentire, cognoui: sed parum tamen differunt:) addidit circiter 136. (vel potius 148. a p. 212 — 321. sub titulo *Fabularum numquam haecenus editarum*.) Accursianam collectionem Neueletiana recentiorum esse, opinatus est Bentlei. diss. laudata §. VII. Contra Tyrwhitt, quae ex illis recentior sit, quae vetustior, frustra quaeri, rectius existimat, quum in vtraque complures fabulae diuersis auctoribus et temporibus, vt verisimile est, confarcinatae legantur. Idem tamen, quod in tribus illis codicibus, e quibus fabulae Aesopi haecenus editae fere omnes fluxerunt, tanta est differentia, vt fabularum Neueletanarum nulla in cod. Accursiano, neque vicissim vlla Accursiana in Neueletano sit inuenta; Stephani autem codex Accursianas omnes diuerso ordine dispositas; Neueletinas paucas iis intermixtas sit complexus, acute suspicatur n. 33. *duo Babrii volumina*, ab Aviano memorata casu quodam olim distracta, alterum Neueletanae, alterum Accursianae collectioni originem dedisse, omnes autem fabulas, quas hodie tenemus, Aesopeas, at varie mutilatas, corruptas in prosamque resolutas orationem, ex opere Babriano ortas esse. Dici igitur non potest, a Planude vulgatas fabulas esse scriptas, quod etiam sensit Bayle (in: *Lettres — publiques sur les Originaux avec des Remarques par Mr. Des Maizeaux*, Amsterd. 1729. mai. 12.) epistola XVIII. contra Vauassorem aliosque negans, omnes Aesopi fabulas a Planude esse confictas. — Atque praeter memoratos codd. MSSos in variis bibliothecis multi adhuc vt iam dictum est, latent, qui exspectant diligentiam ac sedulitatem virorum doctorum, qui fabulas Aesopeas sollerter comparent, rite acuteque discernant, et fragmenta Babriana parifragacitate, ac Tyrwhittus, inquirant, secernant, ac, quantum fieri potest, legitime atque intelligenter resituant componantque; reliquis fontibus et auctorum et graminaticorum, qui Babrii fabularumque Aesopearum iniiciant mentionem, haud spreto. In Bibliotheca quadam Constantinopolitana exstare, saltem exstitisse dicitur *Aesopus totus*, s. fabulae ipsius in: *Bibliotheca s. Antiquitates urbis Constantinopolitanae*, Argentor. 1578. 4. nr. II. cod. 170. sed de tristibus bibliothecarum in Oriente non minus, quam Constantinopoli fati v. *Seuin* in *Histor. acad. Paris. Inscript.* tom. VII. p. 335 sqq. — *Dabrianus* (scribae errore) in cod. regio Paris. dicitur in collectione quadam s. *Melissa* ex variis auctoribus in *Philippi Labbei* Nona biblioth. suppl. VII. p. 279. nr. 633. In eadem Nona bibl. quaedam aliae versiones antiquae et edd. memorantur. — In Biblioth. *Laurent.* secundum *Angeli Mar. Bandini* Catal. cod. MSS. bibl. Mediceae — graecorum, recensentur sequentes codd. 1) tom. I. p. 29. Plut. V. cod. X. n. LXXXVII. sunt *Τετρασίχλα Γαβρίας γραμματμῆς καὶ ἑλ- ληνος*. Quod Bandinus animaduertit, hic non *Babrius*, sed *Gabrias* esse fabulas, nec *Ignatium diaconum*, vt suspicatur Fabricius nostro loco, sed *Gabriam*, teste inscriptione, esse fabularum istarum auctorem, id admodum leue esse, ex iis, quae hucusque disputata sunt, colligi potest. Illud autem tenendum et cum Tyrwhitti iudicio comparandum est, in hoc codice reperiri LXIX. fabulas, e quibus, ait Bandinus, XLIII. editae sunt graece et lat. ab Aldo, reliquas vsque ad LIV. e codd. Palatinis addidit Neueletus, ita tamen esse comparatas, scribit, vt in cod. VI. fabulae desint ex editis a Neueleto, reliquae multum ab ipsis discrepent, et XX. supersint, quae haecenus inter editas desiderantur, a Bandino autem primum publici iuris fa-

dae

tae sunt. Codex igitur, in Sicilia aut Calabria olim saeculo quidem XIV. pessime scriptus est, at probabiliter e codice quodam perantiquo fluxit, et, quia non solum pleraque inedita continet, sed etiam singularia in fabulis Babrii aut Aesopi praebet, diligentius est excutendus. — 2) in cod. XV. Plut. VII. est nr. 4. collectio sententiarum: in his notantur tom. I. p. 253. sententiae ex *Aesopo* et *Babrius* excerptae. — 3) tom. II. pag. 383. memoratur cod. saec. XVI. in 4. min. insunt in illo nr. 3. *Aesopi Fab.* cum duplici auctoris vita, priore valde longa, (quae Bandino videtur Planudem habere auctorem, nec tamen cum vulgato omnino concordat,) altera breuissima: quam sequuntur fabulae centum, ordine alphabetico dispositae. — p. 274. in cod. X. fabulae 38. instar Aesopicarum, quarum primam integram protulit Bandin. — 4) ibid. pag. 464. cod. 23. nr. 4. cod. chart. gr. in 8. saec. XV. manu Manuelis Zaroiannis scriptus: continet vitam Aesopi, quae legitur in Aldina edit. fabularum Aes. 1505. et fabulas Aesopi secundum alphabetum: desinunt vero in littera ψ. — 5) ibid. p. 466. cod. saec. XIV. chart. in 12. habet nr. 11. Aesopi Prouerbia. — 6) ibid. p. 555. cod. 33. nr. 2. chart. saec. XVI. in 4. Aesopi fabulae LXI. quarum nonnullae habent latinās verborum interpretationes interlineares. — 7) tom. III. p. 325. cod. VIII. Plut. 86. chartac. saec. XV. nr. 22. Apophthegmata, in his Aesopi. — 8) ibid. p. 415. cod. 79. nr. 1. saec. XV. insunt fabulae CXLVIII. eodem quidem ordine, quo comparent in edit. gr. Basil. per Io. Herwigium an. 1550. 8. ita tamen, ut in hoc codice postremae V. fabulae editionis desint, inter fab. tamen 67. et 68. una, quae in editione non adparet, quam integram exscribi fecit typis Bandinus, et aliae tres e Gabrio f. Diaconi tetrastichis (nr. 13. 14. et 28. in edit.) inferantur. — 9) Dicta et sententiae Aesopi in Arsenii Violario, cod. saec. XVI. vid. tom. I. pag. 549. — In Catalogo codd. MSS. *bibl. regiae Parisinae*, *Gabriae* et *Aesopi* fabulae crebro memorantur: sic in vol. II. *Gabriae* fab. cod. 522. nr. 19. cod. 583. nr. 28. *Aesopi* fabularum collectio, ordine alphabetico disposita, et nr. 29. *Gabriae* tetrasticha: cod. 1788. nr. 17. *Gabriae* fabulae, versibus iambicis; cod. 2571. nr. 8. *Gabriae* fab. cum glossis quibusdam interlinearibus. — In eodem vol. praeter ea XVI. codd. *Aesopi* fabulas continentes nominantur: inter hos memorabilis est cod. bombycinus 2408. manu Athanasii Hamartoli circa annum Chr. 1270. exaratus, in quo nr. 17. sunt *Aesopi* fabulae quaedam *versibus iambicis*. Reliqui codd. sunt multo recentioris aetatis. — In vol. III. occurrit memorabilis cod. 2904. saeculo decimo tertio exaratus, qui continet nr. 4. *Aesopi* fabulas sex, versibus scriptas. In vol. IV. Aesopiarum fabularum, tam latine quam graece scriptarum, octo codices memorantur: in his cod. saec. XV. 8259. nr. 5. *Aesopi fabulae*, versibus latinis: accedit commentarius; at nomen auctoris aut interpretis reticetur; cod. 8460. saec. XIV. nr. 5. *Aesopi* fabulae, versibus heroicis; cod. 8509. bis; saec. XIV. *Aesopi* fabulae, versibus elegiacis, anonymo interprete. — cod. 8510. nr. 1. et cod. 8517. saec. XV. *Aesopi* fabulae, interprete Omnibono Leonicensi. — *Fabulae Anonymi versibus expositae*, cod. an. MCCCC. die quarto mensis Februarii scriptus, in biblioth. Veneta S. Michaelis, quem Io. Bened. Mittarelli in Catalogo MSS. illius biblioth. Venet. 1779. fol. p. 370. vberius describit. — In bibliotheca *Mosquensi* Synodi est cod. nr. 285. in 4. saec. XIV. aut XIII. qui varios libellos variis temporibus scriptos, continet, in his *Vitam* et *Fabulas Aesopi*, in quibus sunt quadraginta quinque ineditae; reliquae, iam typis excusae, alio ordine, ac in Heusingeriana editione, dispositae, et cum insigni lectionis varietate reperiuntur, uti docuit cel. *Matthaei* in praefat. ad Syntipae fabulas p. X sq. — In eadem bibliotheca est codex in quo *Ignatii* leguntur *tetrasticha*, teste

eodem viro celeberrimo. — In bibliotheca *Lugduno-Batav.* sunt codd. 1) pag. 349. nr. 93. Aesopi vita cum fabulis, p. 330. nr. 139. Sententiae ex Aesopo et aliis. — p. 388. nr. 49. Fabulae Aes. Integumenta elegiacis versibus scripta. — p. 378. nr. 20. perperam tribuitur Aesopo nostro fabulatori liber prosaico scriptus sermone de ortu actuae ac fine Alexandri M. Macedonis. — p. 394. nr. 51. Aesopi fab. in charta. — p. 398. nr. 53. adscribuntur Aesopo Admonitiones ad Ennum, quarum prima est, *Τέκνον προ πάντων σέβει τὸ θῆον.* conf. supra ad §. III. fin. — p. 401. nr. 4. Initia fabularum Aesopi; Fabularum a Neueleto editarum index, et quae in eius editione desunt. *Aphthonii* fabularum initia: manu Patricii Iunii scripta. — p. 402. nr. 7. et p. 403. nr. 19. Aesopi fabulae. — Eadem 127. in biblioth. *Estoraliensi*, teste *Clarkio* in Epistolis de regno Hispan. p. 376. secundum versionem I. Tob. Koehlerii teutonicam: adde Anton. Augustini Catal. Tarracon. an. 1587. nr. 227. ibid. nr. 261. *Aesopi* Apophth. et fab. — In biblioth. *Caesar. Vindobon.* teste *Lambecio* in Commentar. de illa, tom. II. p. 918. nr. 416. antiquum volumen membran. in fol. *Fabulae* Aesopi, ab anonymo quodam auctore carmine elegiaco translatae. — Libro et vol. VII. cod. 133. nr. 33. *Aesopi* fab. ordine alphabetico cum eiusdem vita: quod exemplar a Neueleti editione valde discrepare, eiusque collationem ob multas notabiles lectiones fore necessariam, iudicat *Lambecius* pag. 543. — In eodem codice sunt nr. 34. *Ignatii Magistri* Iambica ex fabulis Aesopiceis *Babriae*. — In eodem volumine cod. 78. pag. 295. *Ignatii Diaconi* Tetraſtica Iambica ex Fab. Aesop. *Babriae*, quae exstant in edit. Neueleti pag. 354 sqq. — Eadem exstant in cod. Naniano, 287. (pag. 484. *Graeci codices MSS. apud Nanios, patricios Venetos*, Bononiae, 1784.) inscripto: *γαβρίη ἑλληνας τετρασίχων.* — In *Codicibus MSS. latinis Biblioth. Nanianae a Iac. Morellio relatis*, Venetiis, 1776. pag. 152. est in cod. CXVI. nr. 5. *Liber Aesopi*: incipit: *Vt iuuet et proſit conatur pagina praeſens* etc. de cuius auctore cel. Morellius docte disputat: vide quoque paullo infra §. XI. — Bononiae et in aliis vrbibus multi latent codd. Fab. quos *Montfaucon* in Catalogo Catalogorum MSS. enumeravit, et quos omnes, ibi indagandos, repetere haud vacat. — In biblioth. olim *Palatina*, apud Sylburg. nr. 93. *Ioannis Antiocheni* Archaeol. f. fabularum declaratio. nr. 122. *Aesopicae* fabulae XXXII. — 156. *Aphthonii* rhetoris fabulae XL. *Aesopicae* fab. 143. a vulgatis diuerſae, *Babriae* fab. 44. — nr. 195. *Aesopicae* fab. 204. — nr. 367. *Aesopi* fab. 99. — nr. 369. *Gabriae* fab. — In biblioth. *Augustana*, secundum Reiserum, ter: nempe: p. 40. p. 75. et p. 80. — In Catalogo librorum MSS. Angliae et Hiberniae etc. Oxoniae 1697. *Aesopeae* fabulae ligato et prosaico sermone, graece aut latine frequenter designantur: breuitatis causa memorabo tantum, eas reperiri in bibliothecis Oxon. quinquies; in biblioth. Bodleiana, nouies; in Biblioth. Cantabrig. bis; in Biblioth. Barocc. nr. 50. *Aphthonii* fabulas: in aliis biblioth. Angliae, nouies; in biblioth. Cottoniana p. 111. nr. 23. *Aesopi* fabulas, versibus elegiacis, et p. 110. nr. 14. Fab. *Aes.* versibus gallicanis. Pariter aliae fabulae ibi exstant: e. g. in b. Bodlei. inter libros Seldeni, fabellae, *arabice* nr. 3424. et 3403. iocularis fabella: tum nr. 4073. inter libros Pocockian. fabulae, *arabice*, nr. 5551. inter codd. Oxon. nr. 854. fabulae, sine auctoris nota. — Sed iam satis est: Fabulas, videmus, saepe fuisse descriptas, et in aliis bibliothecis multas adhuc latere, arbitror. Addam, cel. *Adelung* ex sectione quadam librorum accepisse exemplar Venetum in 12. apud Franciscum Rampazetum 1561. (vti calamo adscriptum est,) quod doctus quidam, siue Italus, siue Gallus, futurae editioni parauerat; nam in charta iniecta scriptae sunt et variae lectiones ad editas fabulas, et quaedam

dam ineditae, e codd. tum Florentino bibl. Monachor. Cassinensium saec. XIII. tum Bauarico, in quo sunt 190. fabulae, secundum alphabetum, ex quo descripta est vita utraque; denique e codice Mediceo. Insunt quoque *Gabriae* seu *Ignatii* XVIII. tetrasticha inedita e codice Mediceo Plut. V. vol. X. De hac collectione cel. *Matthaei*, cuius humanitati debeo illius notitiam, in singulari commentatione vberius se disputaturum esse, et specimina (additis variis lectionibus e codd. Mosquensibus,) adiecturum, per litteras mihi significauit. Quare plura addere, superuacaneum mihi videtur. *P. Romolinus* in coenobio quodam, *Grotta Ferrata*, haud procul Tusculo, (hodie *Frascati*) inuenit codicem membranaceum in 4. initio saeculi XI. scriptum, qui continet *Aesopi* vitam ac fabulas; Cel. *de Murr* in Ephemerid. Noribergens. nr. L. 1789. ex litteris illius sequentem dedit notitiam: „Codex continet vitam Aesopi, quae inscribitur: Βιβλος Ξανθου φιλοσοφου, και αισωπε δελεα αυτα· περι αναστροφης αισωπε, et incipit hisce verbis: ο παντα βιοφιλεσατος αισωπος, ο λογοποιος, attico sermone conscripta prolixiorque, quam Aesopi vita a Maximo Planude conscripta. Constat enim 72. paginis, minuscule characteres refertis, cum aliquot correctionibus, et notulis in margine. Aesopi vitae proxime succedunt fabulae, hoc titulo: Αισωπε μυθοι κατα σοιχειον ωφελιμοι. Sunt nr. 223. ordine alphabetico dispositae, quae numero et verbis paullulum differunt a vulgatis. Postremo veniunt fabulae 30. versibus iambicis, vel potius scazontibus, (*procul dubio, Babrii*) concinnatae, hoc titulo: των αισωπε μυθων ιαμβοι. Praeter ea in codice opusculum anonymum inuenio de natura animalium, eo titulo: συν θεω βιβλος φυσιολογικη, vbi quorundam animalium naturam Anonymus ad mores hominum traducit reformandos, et s. scripturae verbis quam saepissime vtitur. Denique ibidem sunt fragmenta longioris cuiusdam fabulae, vbi rex nomine Azar amicos alloquitur viros, et animantium lites componit.“ *Harl.*]

Exstant hodie sub *Gabriae* nomine fabulae LIV. ex quibus XLIII. editae sunt graece et latine ab *Aldo Manutio*, cum Phurnuto, Palaephato et aliis, Venet. 1505. fol. et a Io. Frobenio Basileae, 1518. 8. [ibid. 1521. 8. inter scriptores gnomicos, cum Aphthonii, Aesopique fabulis etc. *Harl.*] Tubing. 1546. al. 1548. 8. Γαβριελ Έλληνας τετραστιχα, reliquas XI. e codicibus Palatinis addidit Heidelb. 1610. 8. *Isaacus Nicolaus Neueletus*. Hae singulae epimythion prosa subiunctum habent, nec choliambis constant, sed tetrastichis iambis, excepta quadragesima tertia, quae tredecim choliambis absoluitur et sola videtur esse Babrii ipsius. Reliquae sunt ab *Ignatio Magistro* et *Diacono*, cui in MStis codicibus tribuuntur, teste Fabio Paulino Vtineni: Ίγνατις Διακόνος τετραστιχα διὰ μβα εἰς τὰς μύθους Αἰσωπικὰς μεταφραστικά· siue vt Lambecius in codice Caesareo reperit: Βαβρις ἐν ἐπιτομῇ μεταγραφὴ ὑπὸ Ίγνατις Μαγιστορος. Vide eius commentar. VII. de bibl. Vindob. p. 137. (l. p. 295.) et 254. (p. 544. edit. Kollar.) Similem inscriptionem in Palatinis codicibus inuenerat Neueletus et sub *Ignatii* nomine fabulae eadem editae sunt ad calcem Phaedri a Rittershusio et aliis illustrati Lugd. Batav. 1598. 8. apud Plantinum: [Lipsiae, 1682. 12. germanice metricae, in: Melanders äsopischen Fabelgeschichte Phaedri. Eisenberg, 1712. 8. *Harl.*] tum a *Iohanne Fidlerio* Reichenbacensi Varisco, qui post *Fabium Paulinum*”), et Anonymum in edit. Plantiniana,

L l l l 2

niana,

ee) Rara editio in biblioth. Christii II. p. 257. sic inscripta occurrit: Fabulae centum ex antiquis scriptoribus acceptae et graecis latinisque tetrastichis senariis explicatae a Fabio Paulino: *Gabriae* fabulae, *Musaei Leander* et *Hero*, *Ga-*

leomyomachia Incerti, *Sibyllae vaticinium de iudicio Christi*, *batrachomyomachia Homeri* ab eodem latinis versibus e graeco conuersa. Venet. 1587. cum figg. *Harl.*

niana, (quem *Iosephum Scaligerum* Fidlerus, Daumius et alii vocant, quamquam Scriuerius in editione poematum Scaligeri eum praetermisit,) iambis latinis vertit, et epimythia singulis hexametris expressit, notulasque addidit Cygneae 1668. 12. cum Fidleri versione, additis Neueleti et vberioribus *Iohannis Hennigii*, Solquella Marchici, Conrectoris Quedlimburgensis, et post ea Pastoris ad S. Aegidii an. 1694. denati, animaduersionibus: recusae sunt hae fabulae Quedlimburgi 1679. 12. parum emendate. [*Babrii* et *Archilochi* fabulas exhibet Camerarius in editione *Aphthonii* p. 56. 57. vide ibidem p. 241. — Prodierrunt illius Babrii fabulae, etiam Dresdae, sic inscriptae: *Gabrieae s. Ignatii Diaconi Tetrafrichorum in Fabulas Aesopicas Dodecas.* gr. cum octaplici versione metrica latina et cum not. *Chr. Gilberti.* 1689. 4. Phaedri fabulis adiecit *Gabrieae fabulas*, exemplum Aldinum 1505. sequutus, *Io. Georg. Walch*, Lipsiae, 1712. et 1735. 12. Integram Babrii fabulam dedit quoque *Bruck* Anal. III. p. 31. De *Tyrwhitti* opusculo et studio Babrii quasi in lucem vitamque reuocandi paullo ante egi. De aliis editionibus, in quibus Aesopi fabulis adiungi solent Babrianae, in sequentibus erit sermo. — *Gabrieae Fabeln*, aus dem Griechischen mit Anmerkungen von *I. C. F. Bachrens.* Colon. 1787. 8. *Harl.*] De *Ignatio* [vid. Canegieteri diss. ad Auian. cap. 16. pag. 289.] praeter ea notabis, quod huius *Iambi in Adamum*, Labbeo in biblioth. noua MSS. p. 134. memorati, exstant in variis bibliothecis, et pars illorum edita est a clariss. Gratio tom. II. spicilegii Patrum p. 229. Occurrunt quoque [in cod. Baroc. nr. 238. in Catal. MSS. Angl. et Hibern. et] in Actis Sanctorum 25. Febr. et 13. Mart. *Vitae Tarasii et Nicephori, Patriarcharum CPolitanorum* ab [*P*] *Ignatio* scriptae, cum quibus vixit circa saeculi a Christo nato noni initia. Vide Martinum Hanckium de scriptoribus Byz. p. 247 sq. Suidas testatur, grammaticum hunc ex Diacono et vasorum in ecclesia CPolitana custode euectum esse ad dignitatem Metropolitae Nicaeni, et praeterea scripsisse elegos funebres, epistolas, iambos in Thomam Antartem siue τὰ κατὰ Θωμᾶν, quorum nihil ad nos peruenit. — *Gregorii Cyprii* fab. MSS. in biblioth. Bauar. p. 21.

De fabulis Aphthonii et Syntipae. IX. Vt ad fabulas Aesopi reuertar, earum nonnullas quoque selegit et profa graeca eleganti breuiter expressit adiunctis epimythiis rhetor notissimus *Aphthonius*, Antiochenis, Babria, vt puto, antiquior: [aut potius, secundum *Tyrwhitt.* iunior.] Quadraginta fabulae Aphthonii cum versione Iacobi Kimedontii filii primum editae sunt apud Commelinum 1597. 8. ad calcem progymnasmatum, quae recusa etiam Lugd. Batau. 1623. 8. apud Abrahamum Commelinum. Cum eadem versione vulgauit *Neueletus* an. 1610. in iam laudata fabularum collectione, an. 1660. repetita, et castigationes addidit. Prodierrunt etiam minori forma graece et latine vna cum progymnasmatum, Paris. 1648. auctae et recognitae a patribus Societatis Iesu. *Fabrit.* Huc quoque referendae sunt *Syntipae*, *philosophi Persae*, (vid. infra vol. X. p. 339.) *Fabulae LXII* etc. quas ex duobus *Mosquensibus* codd. primum edidit, et animaduersiones adiecit *Christian. Frider. Matthaei* (tum temporis Prof. litter. human. in Vniuersitate Caesarca Mosquensi, in praesenti Prof. ling. gr. Witteberg.) *Lipsiae*, 1781. 8. syriace scriptas fabulas fecit graecas *Michael Andreopolus*, grammaticus, homo christianus. Graecitas et oratio interpretis prope accedit ad eam, quae est in fabulis graecis. Plura leges in praefatione clar. editoris. Apographum Mosquense, in quo fabulae hunc habent indicem, *Συντίπα τῶ φιλοσόφῳ ἐκ τῶν παραδειγματικῶν αὐτοῦ λόγων*, ante saec. XIV. scriptum est. *Harl.*

X. Exstat

*Neueleti col-
lectio. Rimicius.
Editio Accursia-
na.*

X. Exstat praeterea duplex*) collectio profaria fabularum Aesopiarum graeca, utraque ordine alphabetico digesta, quarum alteram fabularum CXXXVI. e bibliotheca Palatina primus edidit et latine vertit castigatibusque ac notis illustravit laudatus *Neueletus*. Monachorum mentio cum laude occurrit fabula 3. (siue 152.

L 1 1 1 3

si pridem

ff) Triplicem esse collectionem, *Accursianam*, *Stephanianam* et *Neueletanam*, e quibus reliquae editiones, modo auctiores, modo paullo emendatiores fluxerunt, supra ad §. VIII. iam adnotatum est. Pleraque autem editiones, quarum superioribus praecipue saeculis infinita paene fuit copia, quod tralatitiae tantum, nullis locupletatae accessibus, aliis saepius collectionibus insertae, aut interdum novis operarum erroribus obsitae fuerunt, plenissimum omnium editionum indicem promittere aut dare nequeo, nec omnino opus esse censeo. Hic tamen de primis editionibus, quae diligentiam Fabricii effugerunt, est differendum, atque adnotandum: 1) iam diu fabulas Aesopeas, ante quam graecae typis excusae fuissent, ope latinae versionis ab anonymis, tum Valla, Omnibono aliisque varia fortuna et oratione, siue ligata, siue soluta, factae, primum Italis, tum etiam Germanis notas fuisse; in recensione codicum MSS. nonnullas antiquiores iam memorauimus: 2) quando antiquioribus illis temporibus *Aesopeae* aut *Aesopi* dicuntur fabulae, non graecas aut e graeco versas semper esse intelligendas. Sic *Romulus* quidam fabulas, a Phaedro scriptas, conuertit in sermonem prosaicum; sed de hoc paullo post: 3) hic *Romulus* a *Remitio*, s. *Rimicio*, ut vulgo scribitur, s. *Rinutio*, nunc *Aretino*, nunc *Thettalo* dicto, (vnus enim idemque homo fuit, eius autem verum nomen *Ranutio d' Arezzo*, vid. gli Scritt. Ital. Brescia 1753. fol. vol. I. part. II. pag. 1020.) probe distinguendus est, at ab plurimis viris doctissimis confunditur. Sic probe discernitur in *Supplemento Supplementi Chronicarum ab ipso mundi exordio usque ad redemptionis nostrae annum MCCCCCX. editum et nouissime recognitum: et castigatum a venerando patre Iacobo Philippo Bergomate, ordinis heremitarum*. — Venet. 1513. fol. p. 75. aduersa: „Harum, (de Aesopi fabulis loquitur,) nonnullas cum *Romulus* quidam ad eruditionem filii Tyburtini versum in latinum iam diu transulerit: nouissime eas omnes vna cum ipsius Aesopi vita *Ranutius* quidam, eruditus vir, ad Antonium tituli sancti Grisogoni cardinalem latinas accuratissime fecit.“ Diuersi igitur erant homines. Distinxit quoque eos *Io. Fred. Nilant*, in libro: *Fabulae*

antiquae ex Phaedro fere sermatis eius verbis desumptae et soluta oratione expositae; accedunt Romuli Fabulae Aesopiae; omnes ex MSSis depromptae et adiectis notis editae — Lugd. Bat. apud Theodor. Haak. 1709. 12. Tamen adhuc ambigue et confuse disputat de Romulo, et vero in notis ad Romuli fabulas p. 65. intelligendus est, inquit, *Romulus siue Momyllus Augustulus, ultimus Occidentis imperator*. Prosaicas Romuli fabulas in linguam germanicam vertit et cum textu latino edidit, additis fabulis Aesopi a Rimicio (*Rimias* vocatur a Stainhöwel, aut eo, qui illam curauit editionem Vlmensem,) translatis, quae, ut in fine dicitur, *a Romulo in suis quatuor libris non continentur*, *Henric. Steinhöwel*, Vlmæ apud Io. Zeiner intra an. 1476 — 1484. subiunctae sunt fabulae Anonymi elegiaco sermone explicitae, ex fabulis forsitan Romuli prosaicas. Huius anonymi fabulae, elegiacis versibus expositae, reperiuntur, ne quis inscriptione decipiatur, in veteribus editionibus:

Aesopus moralisatus, cum commento optimo, Dauentriae 1490. et 1502. 8. apud *Lessingium*, in egregio libro: *Zur Geschichte und Litteratur*, tom. I. (vbi de *Romulo*, a Rimicio plane diuerso, eiusque fabulis, de editione illa antiquissima Vlmensi, eiusque triplici forma, edit. Nilanti aliisque rebus huc pertinentibus doctissime et plenissime disputauit,) p. 68. Alias editiones vett. ad §. XI. significabo.

Rimicius autem siue *Rinucius*, (de cuius nomine, eius scriptura et cognominibus docte egit *Quirini*, Vir purpuratus, in Diatriba ad Epistolas Francisci Barbari, part. I. cap. IV. §. 7. et in primis in Epistola ad Schelhornium, subiuncta tom. III. Freytagiani Adparat. litterarii p. 785 sqq. vbi quoque de principe editione versarum fabularum disserit,) fabulas, quae ex altero Babrii volumine, ex mente Tyrwhitti, prosaice erant factae, in linguam latinam ante annum 1459. transtulit; quas postea *Accursius* Mediolani typis exscripsit: et fabulas, graece scriptas, adiecit. Quare haec prima collectio *Accursiana* dicitur. Mediolanenses editiones, et latinas, et graecam, recenset *Ios. Anton. Saxius* in Historia literario-typographica Mediolanensi,

si pridem vulgatas adnumeret) et in epimythio fab. 122. (271.) quale Neueletus producit in notis p. 632. In fabula 181. Demades rhetor Atheniensis fabulam narrans inducitur, qui diu post

lanensi, tom. I. Phil. Argelati bibliothecae scriptorum Mediolanensium, Mediolani, 1745. fol.

Vita Aesopi e graeco latina per Rynutium facta. — In calce Mediolani. Anton. Zaretus, Parmensis. fol. 1476. (p. DLXV.) — eodem fere anno quoque Romae, sine anni nota, in 4. vid. Audiffredi Catalog. rom. edd. saec. XV. p. 388. — Romae, 1483. 4. vid. Audiffredi l. m. p. 256.

Aesopi vita et Fabulae e Graeco in Latinum versae, per Rimicium, ad Reuerend. P. D. Antonium, tituli S. Chrysogoni Presb. Card. etc. 4. In calce: *Impressum Mediolani ad impensas Philippi Lavagniae, Ciuis Mediolanensis.* MCDLXXIX. die XXVI. mensis Iunii. (p. DLXX.) et ibidem, an. MCCCCLXXX. die IV. mensis Septemb. 4. teste Orlando, p. 103. vbi dicuntur latine, per Raymicium editae esse, et bis, quasi diversae editiones, p. 270. memorantur; quod, vix credo, eodem anno factum ad accurate scriptum esse: — Venet. 1482. (Maittaire. IV. part. II. pag. 433.) fol. — Maittarius in Annal. typogr. tom. I. p. 262. not. b. anno 1480. adsignat, coniectura tantum ductus, editionem graeco-latina; at ipse fatetur, suum exemplum esse mancum, nec quidquam aliud praeter vitam Aesopi graece continere: at tom. IV. part. I. pag. 415. latinam tantummodo Rimicii versionem illi anno adserit. Saxius pag. 572. se illam editionem numquam vidisse ait. — Parmae, 1487. fol. (Orland. p. 270. Maittaire IV. part. II. p. 492.) At quanam prima sit graeco-latina editio Accursiana, incertum multis videtur, et, quia nulla temporis et loci nota adhaeret, viros doctos in alia omnia transisse animaduerti. Quare, quoniam Accursiana editio nulla ad manus est, quorundam opiniones adferam, examini aliorum, qui manu terere possint exemplaria, subiecturus. In bibliotheca Dubosiana, part. II. pag. 572. nr. 6255.

Vita Aesopi una cum suis fabulis per Rynutium e graeco in latinum translata, in 4. absque loco et tempore impressionis habetur editio omnium prima, ac procul dubio an. 1470. (forsan voluit scribere auctor notae 1480?) num verba graeca addita sint, non quidem adnotatur; sed eadem esse videtur, quam Orlandus et Beughemius huic anno 1480. adserunt, aut quam graeco-latina; Maittarius et reliqui, quos postea laudabo,

memorant. A Saxio pag. 612. inter eos recensentur libros, qui Mediolani saec. XV. typis excusi fuerunt, absque anni aut typographi aut loci nota: in calce: *Bonus Accursius Pisanus impressit: qui non doctorum hominum, sed rudium, et puerorum gratia hunc laborem suscepit.* Saxius praeter ea in nota y. scribit, codicem, quem manibus versauit, esse charactere optimo, sine numeris paginarum; geminas Bonaccursii Pisani, (qui aliquamdiu Mediolanensi typographiae praefuit, vid. eundem Saxium in Prolegom. Hist. litt. typ. Mediol. sub initium cap. IV.) epistolas in hac editione legi, ad Magnificum Franciscum Turrianum, alteram ante vitam Aesopi graece scriptam, alteram ante Aesopi vitam per Rynucium in latinum sermonem translata. Vtramque dedit pag. 544 sqq. Bonus Accursius igitur in epistola ante vitam Aesopi graece exaratam, (quam particulam Maittaire l. p. 262. habuisse videtur,) existimari, ait, *facturum rem non indignam, si graecas eius, (Aesopi) Fabellas et Vitam una cum Latina eius interpretatione imprimi curarem: quo diuulgarentur inter omnes etc.* Epistola ante Aesopi vitam e graeco latinam per Rynucium factam ad Reu. Patr. Dom. Antonium tituli Sancti Chrysogoni Presbyterum Cardinalem ita incipit: „Nouas nimirum merces, Reuerendissime Pater, sed haud ignaua opum pondera nuper e Graecia in Latinum conuexi: Vitam scil. Aesopi fabulatoris clarissimi ac eius Fabulas, quotquot ad manus meas usque peruenere etc. Notatu autem memorabilior est finis: „*Vita Aesopi per Rynucium Thetallum traducta. Verum quoniam ab eo nonnulla fuerunt praetermissa: fortassis quia Graecus eius codex esset minus emendatus, ego Bonus Accursius Pisanus eadem in ea omnia correxi et emendavi.*“ In hac igitur editione sunt fabulae graecae et latinae: at quia versio eadem Rynucii esse videtur, quam Accursius separatim edidit 1476. in fol. apud Zarottum, (vid. Quirini Epistolam ad Schellhornium l. c. pag. 787 sqq.) graecam editionem circa idem tempus in lucem prodidisse suspicabar. Atque Maittaire Annal. Typogr. IV. part. I. p. 97. not. 3. hoc anno 1476. ex praelo Mediolanensi exiisse graeco-lat. editionem ideo opinatur, quod eius character omnino idem sit, qui est Lascaris Grammaticae an. 1476. Maittarii sententiam

post Aesopum vixit. Fabula 193. Momus alia reprehendere fingitur, quam Momus Aesopi apud Aristotelem III. 2. de partibus animalium et Lucianum in Nigrino atque Hermotimo. Nonnulla

tiam amplectitur *Lessing* in Historia fabularum Aesopiarum pag. 269. in *Vermischten Schriften*, part. II. Berolini, 1784. qui tamen errat, quando adseuerat, fabulas a Rimicio cohuersas fuisse Planudeas. Annus 1481. adseritur illi edit. in bibliotheca Askeuiana p. 23. nr. 686. Ante annum quidem 1480. in lucem exiisse illam edit. notatur in bibliotheca Smithiana, (Venet. 1755. 4.) pag. V. Quae quidem sententia et tutior videbatur et probabilior. Atqui fabulas priores 144. (vt in edit. Oxoniensi ordinantur,) primum ex MS. edidisse Bonum Accursium, Mediolani, ante annum 1479. Tyrwhitto de fabulis Babrii p. 20. not. 30. ex eo sit credibile, quod eo anno Hubertinus Crescentinus ad Bonum Accursium scribens, eundem laudet, quod non modo Latinos verum etiam Graecos codices diligenter impressos, in medium obtulerit. vid. Commentar. in Epistol. Cicer. Vicent. 1479. in biblioth. Smithiana, Adpend. p. CXCI. et Saxium l. c. Prolegom. p. 168. Hanc principem editionem graeco-latinam curate quoque descripserunt de Bure in Catalogo biblith. Ducis de la Valliere tom. II. pag. 549 sqq. et illustriss. Comes *Rewitzky* in Catal. bibliothecae suae pag. 16 sq. At quando Burius hanc editionem, putat, typis excusam esse Florentiae circa an. 1488. quod iidem sint characteres, qui sunt in editione Homeri Florentina 1488. multae sunt rationes, quibus ad dubitandum adducar. Primum, quum illam editionem parasset Bonus Accursius, erit probandum, num is Florentiae artem exercuerit aut moderatus sit typographicam. Tum dedicauit illam editionem *Turriano*, ducali quaestori, cuius nomini etiam dicauerat *Craftoni Lexicon*, quod iisdem tam graecis quam latinis typis excusum esse ipse fatetur Burius. Atqui Saxius in Prolegom. pag. 167. id procul dubio in urbe Mediolanensi formulis typographicis esse exscriptum adfirmat. Quare non erit, quod Burii opinioni subscribamus. Accedit, quod Saxius l. mem. testatur, se nihil offendisse, Bonacursii studio post annum 1485. in lucem emissum, ideoque suspicari, illum aut ferali teterrimae lris, tunc Mediolanum vastantis, morbo consumtum, aut eludendi periculi sollicitudine abreptum in patriam, Pisas, remeasse. Nec obiecti potest editio *Venetæ* Ouidii Operum 1498. cum epistola *Boni Accursii*, qui illa diu ante Mediola-

ni euulgauit, teste eodem Saxio l. m. Bis autem edidit Bonus Accursius *Aesopi Fabulas* graeco-latinas. De priore modo diximus: non ita multo, vt equidem arbitror, post curauit exscribendas typis *Fabulas Aesopi selectiores*. Has quoque inscripsit Ioan. Francisco Turriano, ducali quaestori. Quomodo haec editio a priore differat, ipse his verbis declarat in epistola dedicatoria apud Saxium p. 545. „In superiore codice, vt nosti, imprimi curauimus vitam et Aesopi Fabulas, graecis et literis et verbis: subdimusque earum interpretationem, secundum Rynucium Thettalum, virum mea sententia et doctum et disertum. Nunc vero, quo maior ad Liberos tuos ac facilius aditus sit ad vtramque linguam et graecam et latinam, quasdam electiores Fabulas, quae in communi sunt doctorum hominum vsu, ita singillatim in eisdem paginis informari curauimus, vt in eodem latere habeantur ex dextera parte Graecus, ex sinistra autem Latinus sermo etc. Exemplum, in quo vtraque editio fuit compacta, in manibus habuit Vir doctus in *Litterarischen Wochenblatt*. Noribergae, 1770. vol. II. pag. 36 sq. Vtraque editio in eodem est volumine, quod in Catalogo biblith. Pinellianae, tom. III. nr. 7473. his verbis designatur:

Aesopi Fabulae, cum eiusdem vita per Maximum Planudem; gr. cum lat. versione Rinutii Thessali. Ex iis Fabulae selectae, gr. lat. edente Bono Accursio, Pisano. In fine: Bonus Accursius Pisanus impressit. in 4. Cl. Editor catalogi hanc editionem esse principem, et circa an. 1480. Mediolani impressam putat. Postquam de exempli Pinelliani conditione ad ipsum cel. mihi-que amicissimum *Morellium* scripseram, vir humanissimus in litteris, mens. Nou. 1787. exaratis, ita respondit: „Ad Aesopi fabulas a *Bono Accursio* Pisano editas, quod attinet, exemplar earundem Pinellianum, integerrimum quum sit, tribus veluti partibus constat. Primum locum tenet *Aesopi vita a Maximo Planude graece conscripta, cum Aesopi fabulis centum et quadraginta quatuor*, itidem graecis, tribus *Ignatii tetraestichis* post fabulam septuagesimam tertiam insertis: praemissa est *Boni Accursii* Epistola ad Io. Franciscum, cuius initium, *Cum animaduverterem* etc. quam Saxius adfert p. DXXXXIII. Secundo loco *Aesopi Vita* exstat

Nonnulla quoque contraxit et verbotenus repetiit ex Babria auctor quisquis fuit, ita vt integros quoque scazontes in hac collectione obseruariat Neueletus ac Bentleius fab. 157. 173. 243. 261. 263. 293. [plures vero Tyrwhitt.]

XI. Alteram

existat cum *Fabulis, latine, Rinutio Theffalo interprete*: et Vita quidem textui graeco Planudis plerumque respondet; at fabulae centum tantummodo sunt, caecae tum ordine, tum quandoque etiam re, a textu graeco differunt: epistola praecedit Rinutii ad Antonium Card. S. Chrysogoni, cuius initium, *Novas nimirum merces* etc. a Saxio est ipsa adlata. *Aesopi fabulae selectae* tandem accedunt, graece et latine, ad verbum reditae, utroque textu in vnaquaque pagina e regione posito: Boni Accursii Epistola ad Io. Fr. Turrianum praemissa est, quam et ipsam Saxius adtulit. Liber totus vno eodemque caractere, tum graeco, tum latino impressus est; vt proinde vna eademque editione tres eiusdem partes simul prodierint, satis constat. Aesopum Accursianum eodem caractere impressum fuisse, quo et Homerus an. 1488. Florentiae prodit, Guil. Burius adfirmavit in Catalog. librorum Ducis de la Valliere, perperam tamen. Illud enim est mihi bene obseruatum, posteaquam indicem Pinellianum edidi, caracterem tum graecum tum latinum Aesopi eundem omnino esse cum caractere Lexici graeco-latini Ioannis Crestoni a Bono Accursio Pisano absque ulla nota editi, sed, vt nemo non videt, Mediolani circa annum 1480. quamquam Saxius post annum illum editionem factam putet, haud satis firmo, vt mihi quidem videtur, argumento nixus. Immo vero caracterem Aesopi graecum eundem esse deprehendi, quo Constantini Lascaris Grammatica an. 1476. Mediolani impressa est: quam pridem tantummodo mihi videre quum obtigerit, de hoc ill. Reviczkium admonui, isque in meam sententiam plane deuenit. Tyrwhittus de vberiiori tantum fabularum collectione ab Accursio edita mentionem fecit; haud vero de fabulis selectis, quae ab exemplari, ab eo inspecto, fortasse aberant. Et haecenus quidem de Aesopo Accursiano. Quae adcurata collectionis notitia, quam multo post, quam superiora scripseram, accepi, eo minus molesta erit lectoribus, quo magis facit ad litem dirimendam: atque humanissimo eruditissimoque Morellio, qui eam mihi suppeditasset, palam ago gratias, quam possum, maximas. — Lessingius in historia fabularum Aesopiarum p. 269. arbitrans, alte-

ram editionem an. 1497. lucem adspexisse, errat, et confundit aliam, quam indicabo actutum:

Aesopi Fabulae electiores Graecae et Latinae. per Dionysium Bertochum. Regii 1497. 4. ex edit. Boni Accursii.

Vid. *Orlandi Origine et Progressi della Stampa* pag. 193. et 271. et biblioth. *Sarrazianam* nr. 1968. vbi dicitur rarissima iuxta et accuratissima: it. bibl. *Askeuian.* p. 23. nr. 663. *Menken.* Catal. I. p. 89. Bibl. *Creuennae* tom. III. part. II. p. 73.

Aesopi Vita et Fabulae. Graece. 4. sine loci et anni nota. In fine: „Si quis ad decem annos haec in terris felicissimi S. Veneti aut imprimere ausus erit, aut alibi impressa venalia habere, ex priuilegio multabitur. Bartholomaei Pelusii Iustinopolitani, Gabrielis Bracii Brasichellensis, Ioannis Bissoli et Benedicti Mangii Carpensium sumtibus impressa.“ f. l. (an. 1498. additur in Pinelli Catalog. II. pag. 269.)

Continet 148 fabulas. *Clement.* I. pag. 69. illam ex catalogo quodam ita citat: *Aesopi vita et fabulae. Phalaridis — Epistolae graecae.* Venet. 1498. et in nota ait, fuisse incognitam editionem Maittario. Enimvero Maittarius illam probe nouerat, et, vt post cognoscemus, praefationem recusatam dedit: Auctor vero catalogi, qui deceptus Clementem, Aesopi fabulas statim sine ulla distinctione notaque admunerauerat Phalar. Epistolis, quod vterque liber eiusdem formae in vno volumine compactus fuisse videtur. add. *Gori* Catalog. MSS. biblioth. Medic. tom. II. pag. 609. Propter priuilegium Senatus Veneti, Venetiis fuisse eas excusas, cautius censent *Osment* in *Dictionnaire typographique* pag. 9. et *Goetzius* in *Memorabil.* bibl. *Dresdensis* tom. III. p. 242. qui praeter ea, quod editor et corrector Gabriel Bracius in praefat. ait, has fabulas eodem anno cum Epistolis Phalaridis, Apollonii et Bruti esse vulgatas, quas quidem Venetiis 1498 e praelo exiisse, *Goetzius* l. c. et tom. II. p. 4. et *Saxius* in *Historia typographico-literaria Mediolanensi* pag. CVI. (vbi de Io. Bissolo et Benedicto Mangio, typographis ab anno 1499. Mediolanensibus agitur,) docent, ex his colligit, hanc Aes. Fab. editionem Venetiis 1498. esse curatam. Idem ex praefatione adnotat, *Bartholomaeum*

Collectio Aldina et editionum reliquarum index.

XI. Alteram collectionem fabularum CXLIX. cum vita Aesopi, a Maximo Planude scripta, graece et latine primus edidit Aldus Manutius, Venet. 1505. fol. 25) testatus, se in illis vertendis multum elaborasse. Nam, inquit, quae ante tralata

maeum Pelusium illas fabulas in latinam linguam transtulisse: hanc vero versionem, quam scrius forsan typis esse expressam suspicatur, abesse scribit a suo exemplari: atque apud Maittarium, Ann. typogr. IV. part. II. p. 747, ubi haec editio memoratur, not. 4. repetita typis est praefatio: in qua Bracius, „vitam Aesopi, ait, fabulas et epistolas Phalaridis noster Barthol. Iustinopolitanus vertit in Latinum ita, vt verbum de verbo expresserit. Scorsum alioque volumine — haberi volumus Graeca a Latinis, perpetuoque ordine et paginarum et versuum sibi singula respondere.“ At Maittario nihil innotuit de illa versione: nec memoratur ea in exemplo Askeuiano, p. 23. nec ab Osmondo, l. m. nec a Burio in Bibliographie instruct. Belles lettres tom. II. n. 3571. qui duo posteriores adfirmant, Priuilegium Venetum adnexum, a. 1498. esse subscriptum: at Goetzius nihil de hac anni in Priuilegio nota adnotauit. Quater igitur ante Aldum fabulae Aesopeae graecae formulis typographicis fuerant descriptae, et ipsius Aldinae et reliquarum editionum vsque ad Stephanianam a. 1546. contextus graecus fluxit ex priore Accursiana, nullis aut saltem leuioribus mutationibus factis; teste Tyrwhitto p. 21 sq.

Latina vitae et fabularum Aes. versio cum epistola Rimicii Traductoris ad Reu. Patr. Dominum Antonium-Cardinalem ex editione 1479 repetita est Mediolani per Bernardinum de Castillione et Philippum de Cassano, a MCDXCI. die III. mensis Octobris, (Saxius p. 588.)

Aesopi Apologi seu mythologi cum quibusdam carminum et fabularum additionibus Sebastiani Brant. f. l. et a. 4. in Catal. biblioth. Vffenbach. tom. II. Adpend. p. 116. ubi ex typorum ac figurarum ruditate colligitur, hanc edit. ad primos ab artis typogr. inuentione annos esse referendam.

Aesopi vita latina et Fabulae. In calce: „Mediolani per Guillelmos le Signerre fratres Rothomagenses, anno Domini millesimo quadringentesimo nonagesimo octauo, (1498.) die XV. mensis Septembr.“ (Saxius l. m. p. 603.) caractere Gothico, absque numeris paginarum.

Mythologi Aesopi clarissimi fabulatoris, vna cum Auiani et Remicii quibusdam fabulis, per Sebastianum Brant nuper reuisi: additisque per eum ex

Vol. I.

variis autoribus centum circiter et quadraginta elegantissimis fabellis dictis et versibus ac mundi monstruosis compluribus creaturis. Basil. 1501. fol.

Alias versiones latinas earumque editiones antiquissimas paullo post indicabimus. Neueletanae autem editionis, cuius Fabricius mentionem facit, inscriptio plena haec est;

Fabulae variorum auctorum, nempe Aesopi Fabulae graeco-latinae CCXCVII. Aphthonii Sophistae Fabulae gr. lat. XL. Gabriae Fab. gr. lat. XLIII. Babriae Fab. gr. lat. XI. accedunt Anonymi veteris Fabulae, latino carmine redditae LX. ex exoletis editionibus et cod. MS. luci redditae. Haec omnia ex Bibliotheca Palatina. Adiciuntur insuper Phaedri Fabulae XC. Auieni Fabulae XLIII. Abstemii Fabulae CXCVIII. opera et studio Isaaci Nicolai Neueleti, cum notis eiusdem in easdem, cum figuris ligneis. Francofurti, 1610, et, mutata tantum tituli pagina, 1660. 8. Nouam dedisse recensionem et graecarum fabularum editarum numerum auxisse Neuelet. iam supra monuimus. Saepenumero haud ineptas coniecturas in notis adtulit. Harl.

gg) Neque Aldum primum edidisse fabulas Aesopeas, sed graecas ab Accursio publicatas typis repetiisse; neque illam collectionem esse a Planude profectam, ad superiorem paragraphum abunde demonstratum est; etiam de Rinutii versione meliora tradidimus. Manutii autem editio, quae perraris adnumerari solet libris, hanc habet inscriptionem:

Habentur hoc volumine haec videlicet. Vita et Fabellae Aesopi cum interpretatione latina, ita tamen, vt separari a graeco possit pro cuiusque arbitrio, quibus traducendis multum certe elaborauimus. nam quae ante tralata habebantur, infida admodum erant, quod facillimum erit conferenti cognoscere. Gabriae fabellae tres et quadraginta ex trimetris iambicis, praeter ultimam ex Scazonte, cum latina interpretatione. Quas idcirco bis curauimus informandas, quia priores, ubi latinum a graeco seiungi potest, admodum quam incorrecte excusae fuerant exempli culpa. quare nacti emendatum exemplum, operae pretium visum est, iterum excudendas curare, vt ex secundis prima queant corrigi. Phurnutus, seu, vt alii, Curnutus de

M m m m

natura

tralata habebantur, infida admodum erant. Prodierant Aesopi vita et fabulae per *Rimitium*^{hh)} nescio quem, latine versae Mediolani 1480. 4. vt notauit Beughemius in incunabulis typographiae, qui etiam Aesopi fabulas a *Laur. Valla* ante Aldum latine versas memorat, quae tamen ab

natura deorum. *Palaeophatus de non credendis historiis. Heraclides Ponticus de Allegoriis apud Homerum. Ori Apollinis Niliaci hieroglyphica. Collectio prouerborum Tarrhaei et Didymi, item eorum, quae apud Suidam aliosque habentur per ordinem literarum. Ex Aphthonii exercitamentis de fabula. Tum de formicis et cicadis, graece et latine. De Fabula ex imaginibus Philostrati gr. et lat. Ex Hermogenis exercitamentis de fabula, Prisciano interprete. Apologus Aesopi de Cassia apud Gellium.* In calce: Venetiis apud Aldum mense Octobri. M. D. V. fol.

Primum in ipsa versione latina non *Gabrias*, sed *Gabrii* fab. vocantur. Tum et in titulo et in fine Gabrii fab. expressis verbis significauit Aldus, sed dum Gabriana trimetra sub praelo sudarunt, correctius exemplum esse nactum eaque ex hoc iterum imprimenda curasse, vt perperam excusa ante, hisce possent corrigi. En clarum exemplum, Aldum eodem anno editiones, quae quibusdam locis et paginis mire a se inuicem discrepant, curasse: quae tamen non essent binae editiones, sed vna eademque, foliis tantum quibusdam ex alio codice curatius correctis, prioribus vt plurimum exfectis. Nam non vbiuis neque clare adnotauit Aldus, ac in hac fabularum editione; vide Reiske praefat. ad Theocritum; et nos in binis Curtii editionibus eiusdem anni eiusmodi diuersitatem animaduertisse nobis videmur. In bibl. Dresdensi Elect. est quoque eadem editio sine latina versione. adde *Goetz Mem. Bibl. Dresd. part. III. p. 219. Clement. part. I. p. 69. Denis Memor. biblioth. Garellianae pag. 324. Harl.*

hh) Lege *Rinutius*: et vide de eo Schedelii *Chronic. fol. 70. a. Scheffer. ad Phaedr. I. 3. 19. et Biblioth. Brit. part. VII. p. 147. et Dominici Georgii Vitam Papae Nicolai V. p. 195. Heumann.* Contra Georgium quaedam disputat *Quirinus* in epistola supra memorata ad Schellhorn. Per hanc occasionem de aliis versionibus latinis earumque editionibus antiquissimis differam. Supra iam monui, librum,

Esopus moralisatus, latino carmine, referre fabulas Anonymi, et frequenter edi *cum bono commento.* Ille autem liber plus vice simplici in Gallia et Italia cum commentariis, et iis omissis, prae-

lo exiit, et legitur iam a scriptoribus saeculi XIII. citatus. De auctore homines docti alii aliter sentiunt. v. *Menagiana* tom. I. p. 72 sqq. Amstel. 1713. 12. inprimis *Freytag* in *Adparatu litterar.* tom. I. p. 62 sqq. Prodiit ille libellus *cum bono commento* sine nota loci et typographi. 1489. 4. (de qua rarissima edit. v. *Seemilleri* fascicul. III. Bibliothecae acad. Ingolstadt. Incunabul. typographic. p. 137.) — *Dauentriae* per Iacob. de Bred. 1489. 4. (de qua ed. *Freytag.* l. m. agit vberius.) 1490. 8. 1494. 1496. 1497. 1500. 4. de quibus *Maittaire* An. typ. I. p. 521. 584. 621. 654 et 727. — Alia edit. *cum commento optimo et morali Dauentriae* 1496. 8. per Richard Pasfract occurrit in Catalogo bibliothecae Krafftianae, ab Haebelino confecto, inter libros miscell. in 8. nr. 2. — Edit. sine loco, a. 1497. 4. in Vallierii Catal. libror. tom. II. p. 551. — alia edit. *Dauent.* 1502. apud *Lessing* zur Geschichte und Litteratur. I. p. 68. — *Fabulas Aesopi cum commento* Londin. per Winandum de Worde. 1503. et 1516. 4. (*Maittaire* A. Typ. in indice, p. 13.) — Praeter ea notari debent exempla saec. XV.

Aesopi Fabulae (LX. veteris Anonymi) *de graeco in latinum traductae*, carmine elego. Romae 1475. 4. v. *Audiffredi* Catalog. romanar. edit. p. 200 sq.

Aesopi Fabulae, (versibus latinis,) In calce: „Finit *Esopus Mutine* impressus impensa et opera Dominici Rhochociola: per Thomam septem castrensem et Iohannem Franciscum socios: compositus per me *Nicolaum Ienson.* Anno Millesimo quadringentesimo octuagesimo primo: (1481) die decima nona Maii.“

v. *Codd. MSS. latini* biblioth. Nanianae, ibique cel. Iac. Morellius p. 153. Venet. 1776. fol. de hac editione rarissima et de auctore, collatis infra notatis ad §. XII.

Aesopi Fabulae, latino carmine: per Dominicum di Nivaldis vna cum filiis, octaua Madii, Monteregali, 1481. fol.

v. *Maittaire* l. c. p. 419. *Osmont.* p. 9. *Burle* l. m. p. 10.

Vita et Fabulae lat. per Rimicium et Aninum, cum fabulis diſtis Extravagantibus et Collectis

ab Aldina illa collectione nonnihil differunt: ne in praesenti dicam de fabulis Aesopi in latinum sermonem versis ab *Omnibono Leonicensi* ad Franciscum Gonzagam, quas MSS. habuit [P] Naudaeus, teste *Labbeo* bibl. nou. MSS. p. 233. Ceterum, quales ab Aesopo ipso profectae vel scriptae sunt, (si vllas vnquam scripsit fabulas,) neque in altera illa, neque in hac collectione reperiri, viris eruditis iam pridem est persuasum. Et hanc quidem valde credibile est, eundem auctorem agnoscere *Planudem* Monachum *) CPolitanum, qui annis ab

M m m m 2

hinc

Collectis tam carmine, quam prosa per Gerardum Leu in oppido Goudensi. 1482. 4.

v. Catal. bibl. Bodlei. tom. I. p. 16. voc. *Aesop*. In Catal. autem Valleriano II. n. 3831. indicatur titulus libri et editionis, (*recusae* Paris. 1510. 8.) *Dialogus creaturarum optime moralizatus.*

Aesopi et aliorum Fabulae. Antwerp. apud Gerardum, Leuw. 1486. fol. (quae cum antecedenti eadem esse videtur.)

v. biblioth. Hulsiana. n. 4038. vol. III.

Aesopi Fabulatoris clarissimi fabulae cum moralizationibus. Antwerpiae per Gerardum Leu. a. 1488. 4. in Catalogue des livres — de Gaignat, — par Bure tom. I. n. 2526.

Laurentius Valla XXXIII. fabulas Aesopeas Caietae m. Maio 1438, (teste eius praefatione) verterat, quae versio et manu et formulis typographi- cis descripta hinc inde reperitur. Quasdam memorabo editiones antiquiores.

Fabulae ex graeco in latinum per Laurentium Vallam per Laurentium Abstemium versae: Impressi. per Magistrum Ioannem de Cereto de Tridino, a. dom. 1495. Venetiis. 4. (Maittaire IV. part. 2. p. 595.)

Fabulae per Laurentium Vallam, latine versae. Zuuolis 1499. fol. (Orlandi Origine e Progr. della Stampa, p. 271.) cum aliis apud Maittar. IV. part. II. p. 707. cuius notam videbis.

Aesopus graecus per Laurentium Vallengem traductus. In fine: Erphordiae impressus per Wolfgangum Schencken Anno 1500. 4. v. Freytag. Adparat. litter. tom. I. p. 69 sqq. — Edit. Dauntariae sine ann. nota in 4. Fabricius in margine sui exempli notarat, at in Catalogo illius Biblioth. tom. I. p. 72. forma 8. per Iac. de Breda.

Les Apologues et Fables de Laurens Valle, traduites de latin en françois. — Les Dits faccieux de Petrarque, (par Laurent Valle) fol. f. l. et a. editio peructus, in Ducis de la Valliere Catalogo librorum tom. II. n. 3833. p. 552. adde in primis Histor. litt. acad. Paris. Inscript. tom. VII. p. 319. et Bure Bibl. instructive, B. L. n. 3573.

vbi, si modo eadem est editio, gallicus interpres dicitur *Guil. Tardif*, lector regis Caroli VIII. et editor *Anton. Verard*. circ. an. 1500. et *Labbe* Nouam Biblioth. MSS. suppl. IX. p. 341. n. CCC. *Aesopi XXXIII. Fabulae, Valla interpret.* *Aesopi vita in Commentariis urbanis ab Raphael Volaterrano tradita. Paris. 1521. 4.* apud Simonem Colinaeum.

Vallae versio aliquoties typis excusa est vna cum aliis latinis interpretationibus, quas post enumerationem editionum, quae textum graecum exhibent, commemorare, satius erit.

*Aesopi Fabulae ab Omnibono Leonicensi latine conuersae, et Ioanni Francisco, Principi Mantuano, nuncupatae, manu exaratae, in Catalogo bibl. reg. Paris. tom. IV. n. 8510 et 8517. memorantur ibidem n. 8511. Aesopi Fabulae, a Burgundiae duce, Ludouici XIV. nepote, latine conuersae: adde supra indicem MSS. — Omniboni Leonicensis versio latina seruatur manuscripta in bibliotheca Ambrosiana, teste Montfaucon. Catal. tom. I. p. 506. et in bibliotheca Veneta S. Michaelis cod. membr. saec. XV. n. 928. atque Mittarelli, qui illius bibl. Catalogum edidit p. 667. primum exscripsit integrum Omniboni prooemium, dum ex Leonicensi epistola ad Franciscum Barbarum a. 1441. pridie Kal. Septembr. scripta (in Collectione Quiriniana p. 176,) et ex eo, quod Antonius Cerdanus Cardinalis S. Chrysogoni a. 1449. a Nicolao creatus fuit Cardinalis, concludit, Leonicensi versionem esse antiquiorem Rinuccii, licet hic de sua versione ita in prooemio loquatur, perinde ac ipse primus transtulisse videatur. Tum memorat alias versiones latinas MSS. *Aeneae Syluii, Gregorii Corrarii, Patritii Veneti, Hermolai Barbari*, post episcopi Tarvisini, inde Veronensis, a. 1422 etc. Denique scribit, de Leonicensi versione, numquam vero typis data, docte differi in bibliotheca MS. Thomae Iosephi Farsetii, Patritii Veneti, ad cod. LXV. De alia fabularum versione latina et editione vide notam ad §. VIII. *Harl.**

ii) Clarus fuit circa A. C. 1350. Vide, quae infra

hinc trecentis vitam Aesopi composuit. Neque alia multorum fuit sententia iam medio saeculo decimo sexto, vt docet *Michael Neander* Eròtem. Hebraic. p. 560. Idem senserunt Gesnerus in bibl. et *Henricus Stephanus*, qui Aesopiarum fabularum auctoritatem negligit in Thesauro graecae linguae ^{kk}), *Neueletus* in praefat. Franc. Vauassor cap. 1. p. 21. de ludicra dictione, et nostra aetate viri clarissimi *Bentleius* in diss. de Aesopi fabulis, et *Baylius* in Lexico. Neque in vlllo codice MSto, qui aetatem Planudis excedat, hactenus fabulae illae sunt repertae; et maius examen requirit, quod de codice MSto Isaaci Vossii 500. annorum legas apud Car. Boylium in examine dissertationis Bentleianae p. 266. [Non fab. Planudeae; at forsan Accursianae, s. ab Accursio editae ex altero quidem Babriano volumine sumtae et mutatae, fuerunt in illo codice antiquissimo. v. ad §. VIII. init. et Tyrwhitt in Auctario p. 52 sq. Harl.] Vnde Aesopiarum fabellarum graecam farraginein qui fecit, pro auctore probato graecae linguae frustra obtrudi, monet *Gatakerus* cap. 30. et 23. de stylo N. T. Praetereo, quod observatum est in fabula 145. laudari dictum Iacobi IV. 6. vel 1 Petr. V. 6. (vti fab. 288. in collectione a Neueleto edita verba Ioh. I. 21.) et quod fabula 75. verbotenus repetita est ex Aphthonii fabula sexta, quemadmodum fabula 4. refert paraphrasin fabulae 284. collectionis Neueleti.

[De editionibus, principe et reliquis ante Aldinam, et Aldina ipsa iam antea dictum est adfatim. Aldinam hae fere, partim ob vetustatem partim ob raritatem aut praestantiam memorabiles exceperunt:

Aesopi Fabulae et vita, gr. cum Aldi Manutii interpretatione. Louan. 1503. 4. (Catal. bibl. Askeu. p. 23.)

Vita et Fabellae Aesopi cum Aldi Manutii interpretatione latina e regione, Gabrias Fabellae tres et quadraginta, apud Theodoricum Martinum. Louan. 1517. 4. (forfan est tantum repetitio superioris editionis.) v. Maittaire A. T. II. p. 301.

Aesopi Phrygis vita et fabellae cum latina interpretatione. Gabriae graeci fabellae tres et quadraginta ex trimetris iambis, praeter ultimam ex Sczonte, tetraſtichis conclusae, cum latina interpretatione. Ex Aphthonii exercitamentis de fabula. Tum de formicis et cicadis graece et

fra lib. V. *Montfauconius* in Diario Italico p. 366. memorat codicem MS. grammaticae Planudis, in cuius extremo notatur annus mundi e computo Graecorum 6849. Deme 5508. et habes annum Christi 1341. Idem Montfauconius pollicetur, se editurum esse e codice MS. Monasterii S. Mariae Florentiae vitam Aesopi cum fabulis, quales ante Planudem ferebantur, stilo *χρδαίη*; Planudem enim fabulas quasdam omisisse, et longe diverso stilo suoque more vitam fabulasque conscripsisse. In illo codice incipit: *Βίος τῷ πανδαυμάτῳ Αἰσώπῳ. Ὁν κατὰ πάντα τὸν βίον βιωφελῆτατος ἦν Ἀἰσώπῳ.* Fabric. Sic quoque incipit vita in cod. Bauar. in collectione, quam possidet cl. Adelung. Sic fere quoque in cod. Mosquensi, nisi vt s. ante

κατὰ omisſum esse videatur: et, ni fallor, in aliis quoque MSS. conf. *Tyrwhitt.* diss. de Babrio, p. 30 sq. n. 39. et in Auctario, vbi is animaduertit, plenior illius codicis Florentini notitiam dedisse Italum quemdam doctum in Diario, cui titulus, *Nouvelle Literarie*, No. 40, Firenze, 1. Ottobre 1779. Harl.

kk) Vauassorem, quem sequutus est Fabricius cum Bentleio et Baylio, errasse, et Stephanum in Thesauro L. Gr. fabularum Aesop. pluribus locis fecisse mentionem, non pauca inde repetiisse vocabula, saepe etiam, vbi ne opus quidem erat, eorum auctoritate vsum esse, docuit Heusingerus in nota post testimonia veterum de Aesopo coaceruata. Harl.

et latine. *De fabula ex imaginibus Philostrati gr. et lat. Ex Hermogenis exercitamentis de fabula Prisciano interprete. In inclyta Basilea.* In calce: *Basileae apud Io. Frobenium. Mense Ianuario. An. M. D. XVIII.* Meum exemplum est in forma 8. Maittaire tamen l. m. p. 319. et vol. I. p. 43. (vbi ex eadem praefatione, quae in meo exemplo legitur, particula quaedam excerpta est,) formam in 4 esse scribit. Praefatio Frobenii scripta est, *quarto Non. Dec. MDXVII.* hinc factum esse arbitror, ut haec editio interdum, ut in Catalogo bibl. Bodleianae, a. 1517. sit adserta. Frobenius autem, „nos, ait, castigamus nostra pro virili, charitis bonis utimur, doctos aere magno conducimus.“ Eodem anno eademque forma plures auctores graeci, ut Agapetus, Musaeus, Hesiodus separatim ex Frobeniana exierunt officina typographica. In meo quidem exemplo singuli peculiarem habent titulum ac praefationem: abest tamen Hesiodus. In iis vero sequutus est Frobenius textum Aldinum, quem reliqui Basileenses retinuerunt, interdum quibusdam mutationibus siue per correctorem, siue culpa operarum factis. Hos postea coniunctim edidit et primum hanc dedit volumini inscriptionem:

Scriptores aliquot Gnomici, iis, qui Graecarum litterarum candidati sunt, utilissimi, quorum opuscula huic libro inserta. Index auctorum huius libri. Ex Aphthonii exercitamentis. — Aesopi vita cum fabulis per Maximum Planudem. Gabriae Graeci fabellae tres et quadraginta. Agapetus, — Hesiodi — Theognidis Megarensis sententiae graecae. Pythagorae carmina vere aurea. Phocylidis — Basileae apud Io. Frobenium 1521. 8.

Aesopi vita eiusdem et Gabriae fabulae, cum Batrachomyomachia, Musaeo, Agapeti Paraen. Hippocratis iureiurando, gr. et lat. Galeomachia, gr. apud Froben. Basil. 1524. 1530. 8. et saepius deinceps cum eiusdem opusculis v. Goetz. Mem. bibl. Dresd. III. p. 243.

Aesopi Fabulae etc. gr. et lat. apud Hieron. Froben. et Episcopium Basil. 1534. (al. 1533.) 8. — ibid. 1538 — 1541. 1545. apud Heruag. — apud Gryphium, 1534. — Tubingae, 1546. Basil. 1550. 1558. apud Nicol. Brylinger. 8. Basil. 1547. 12. et 1557. 12. etc. Paris. 1549. 12.

Altera classis inceptit ab editione *Stephaniana*, eaque elegantissima, de qua iam supra ad §. VIII. disputatum est, et quae huius est sententiae:

Aesopi Vita et Fabulae plures et emendatiores: graecae, ex vetustissimo codice Bibliothecae regiae: ex officina Roberti Stephani. Paris. Nonis Nouembr. 1546. 4.

v. *Clement. Part. I. p. 7c. Cannegieter* in praef. Auiani fabulis praemissa p. 16.

Ex officina *Roberti Stephani* iam antea prodierant:

Aesopi vita et fabulae a viris doctissimis in Latinam linguam versae, cum fabellis tribus adiectis ex Politiano, Crinito et Mantuano. Paris. 1527. 8. 1529. 8. (de qua edit. v. *Clement. I. p. 70.*) 1537. 8. — Post graecam editionem ab eodem sunt praelo subiectae *Aesopi vita et fabulae* a viris doctissimis in latinam linguam conuersae; Apologi ex *Chiliad. Erasmi. ex Politiano. Crinito. Campano. Gellio. Gerbelo. Mantuano et Horatio: item fabulae Aniani (Auiani), Hadriano Barlando et Gul. Hermannio interpretibus, et fabulae Laury. Abstemii*, Paris. 1548. 8. Ex *Dorpiana collectione Argentor. 1515. 1519. 4. aut Lipsi. 1517, 1532.* deriuata videtur haec editio. De *Guilielmo s. Guiliermo Hermannio, Gaudensi, v. Freytag. Adpar. litter. I. p. 76. et quos ille laudat.*

Aesopi Fabulae, gr. Basil. 1553.

In bibliotheca Barberin. I. p. 13.

Aes. Fab. gr. et lat. Venet. 1561. 8.

In Pinelli biblioth. tom. III. p. 281.

Aesopi Phrygis Fab. gr. et lat. cum aliis quibusdam opusculis, quorum indicem sequens pagella indicabit. Antwerpiae ex offic. Christoph. Plantini. 1567. in 12.

De rara hac editione, (magis tamen commendabili a venustate et nitore litterarum, quam ab usu fructuque critico,) copiosus est *Freytag*, in *Adpar. litter.* I. p. 64 sqq. et de *Aesopo*, *Planude*, controuersia inter *Bentleium* et *Boylacum* orta et agitata, et reliquis, qui in hoc volumine insunt, docte fuseque agit. Repetitio autem esse videtur exemplaris cuiusdam *Frobeniani*. Nam praeter *Aesopi* vitam fabulasque inueniuntur in hac editione *Gabrae* *Fabellae* XLIII. *Homeri* *Batrachomyomachia* gr. et lat. *Musaei* carmen de *Hero* et *Leandro* gr. et lat. *Agapetus* gr. et lat. *Hippocratis* iusiurandum gr. et lat. *Galeomyomachia* gr. — Antea iam edita sunt ab eodem *Plantin.* gr. et lat. 1560, 8. (notante *Fabricio*) item cum aliis opusculis 1565. (in *Cat. Barber.* I. p. 13.) 1574. in forma minore, (eodem *Fabricio* adnotante et in *Pinelli* biblioth. I. m.)

Aesopi fab. et alia (ex *Basileensi* quadam editione) per *Benedictum Praeuotium*, impensis viduae *Arnoldi Birckmanni*. Paris. 1549. (apud *Fabricium* et *Maittar.* III. p. 580.)

Aesopi Phrygis fabulae gr. et lat. cum aliis opusculis, (ex Froben. exemplo repetitis) Basil. 1574. et 1584. in forma minima apud hered. *Nic. Brylingeri*. — *Eadem* gr. et lat. in usum scholae *Aetonenfis*. Londin. 1572. forma min.

Fabellae quaedam Aesopi graecae, adiectae educationi puerili linguae graecae, in usum scholae *Argentor.* *Argentorati*, 1563. 1580. 1606. 8. —

Fabulae aliquot Aesopi breues, faciles et iucundae in scholarum usum nunc primum selectae. gr. *Antwerp.* ex offic. *Christoph. Plantini*. 1581. 8. Continet fabb. 102.

Aes. fab. quibus additae sunt *Liuianae* et aliorum cum interpretat. gr. loc. *Lugd.* 1589.

Aes. fab. gr. apud *Raphelingium* ex officina *Plantin.* 1593. 8. — *Fabulae gr.* *Romae* 1609. (in bibl. *Barberina.*) — gr. et lat. cum aliis, *Lugduni.* 1607. 12. et 1609. 12.

Tertiam aetatem constituit edit. *Neueletana*, 1610. etc. de qua itidem iam disputatum est: Sed plures *Aldinam* potius collectionem quam *Neueletanam* sequuti videntur.

Fabulae gr. cum explicatione omnium vocum. Paris. 1622. 1625. in 8. apud *Cl. Morell.* — *Eadem* gr. et lat. Paris. apud *Libert.* Paris. 1623. 8. — graece, *Amstel.* 1622. 8.

In *Maittaire A. T.* III. p. 881. 886. et V. p. 12. item *Catalogo bibl. Barberinae.* v. *Aesopus.*

Aesopi fabulae, ex optimis exemplaribus correctae, Venet. 1619. — *Eadem* apud *Rob. Stephan.* 1617. 4. (in bibl. *Menarf.*) — *Eadem*, gr. lat. sumtibus *Io. de Tournes.* *Genetae.* 1628. forma min. exemplum nitidum.

Aesopi fabulae selectiores, graecae, cum latina interpretatione, et grammatica vocum omnium explicatione. Paris. apud *Io. Libert.* 1634. 8.

Aesopi

Aesopi Fab. selectiores cum vers. interlin. et vocum explicatione. Cadomni 1641. 12.

Aesopi fab. gallice, graece, lat. una cum scholiis in contextum graecum, per Joh. Meslier, Pars I. fabulae Aesopi selectiores, Paris. apud Rob. Feuge. 1641. 4.

Aes. fab. cum Batrachomyomachia et aliis nonnullis. Londini 1657. 8.

Aes. fab. selectae, gr. lat. Paris. 1663. 8. — *Eaedem selectae*, (sunt 39) gr. et latine per Io. Gezelium, Aboae 1669. 8. 1688. 8. et *fabulae Aesopi selectae pure latinae*. Stockholm. 1707. 1727. 8.

Aes. fab. gr. lat. Londini 1679. 12.

(Aesopi et Babrii) *Mythologia Aesopia et tabula Cebetis*, gr. lat. Londini. 1682. 12. — Ibidem, *LX. fabulae Aesopi selectae*, cum versione, paraphrasi et scholiis Georgii Syluani, 1685. 12. — Ibidem: Quarumdam fabularum explicatio, gr. lat. editore Rob. Coningsby. 1693. 8.

Aes. fabulas selectas, gr. et lat. Vltraiecti 1685. 8. cum figg. lign. et cum Auiani fab. atque Hom. Batrachom.

Aesopi fabularum sel. partes II. gr. et lat. Diling. 1695. 8.

Fabularum Aesopicarum delectus. Oxoniae, e theatro Sheldoniano 1698. 8.

Editor est, id quod ex dedicatione intelligitur, *A. Alsop*, qui vulgavit fabularum Aesopicarum delectum, in quibus occurrunt graecae CLVIII. rescissis, (ne vsum restringerent,) *ἐπιμυθίαις*, recensitae quidem ad fidem nitidae editionis Rob. Stephani, nec non Westmonasteriensis et Etonensis: in graecis tamen praecipue Neueletum tanta fide sequutus est, ut interdum fortassis criticis materiam praebuerit, nec mutare vellet sine codd. auctoritate, quae minus probasset. Habuit autem Neueleti exemplum, quod cum MS. Vossiano et duobus itidem MSS. bibliothecae Bodleianae ante esset collatum. Deinde addidit metricas versiones et suas et alienas. Tum e cod. Bodl. impresso, e libro fabularum Venetiis 1545. 8. ¹⁾ excuso subiecit X. fabulas hebraicas, cuius interpres ibidem dicitur *Iesopito*, et Arabicas totidem, sequutus in his Erpenium, „qui, ut ait Alsop, *Locmanni* fabulas edidit oriente toto celeberrimas: qui cum Arabibus sentit, Locmannum sine *sapientis* cognomine numquam nominabit: credet etiam fuisse Dauidi Hebraeorum regi coetaneum. Quin et Locmannum narrant Arabes, non eodem tantum fuisse ingenio, sed et eadem conditione, eodem quoque corporis habitu, quo graeci nugatores Aesopum.“ At enim penes Alsopum, qui nihil variarum lectionum et notarum adiecit, de Locmanno sit fides, et de aetate credat Iudaeus Apella. Singulis metaphrasos poetica latina subiuncta est e Phaetro, Auiano, Faerno et, qui Locmanno operam impendit, Tanaq. Fabro.

Aes. fab. gr. et lat. ex optimis exemplaribus quam correctissime in lucem editae, cum aliis Opusculis. Venetiis, apud Anton. Bartoli 1709. 8.

Aesopi

¹⁾ Vide Bartoloccium, bibl. Rabbin. tom. I. p. 98, ubi notat, Aesopi fabulas, (non integras) verfas arabice, et inde hebraice ab Anonymo; I. C.

Wolfii Bibl. hebr. p. 134 sq. *Fabric.* Michael. Neandri Erotem. ling. hebr. p. 557. *Heumann.*

Aesopi fabulae graeco-latinae CCXCVIII. secundum editionem Gabrielis Brucii. Londin. 1709. 12.

Aesopi Fabb. gr. et lat. Romae. 1715. 8. — Venet. 1727. 8.

Aes. Fab. et Aviani fabulae selectae, acc. Homeri Batrachom. etc. gr. et lat. Amstel. 1726. 8.

Fabularum Aesopicarum collectio, quotquot graece reperiuntur; accedit interpretatio latina. Oxoniae 1718. 8.

Hudsonus, qui suppresso suo et adsumto ab aula Mariae, cui praefuit, *Mariani* nomine hanc editionem, nitide et eleganter, at saepe negligenter indeque vitiose exscriptam typis curavit, pro Aesopo permulta veterum collegit testimonia, fabulasque, quas ab Isaaco Neueleto acceperat, paullo emendatius et nova cum accessione publici iuris fecit: denique latinam versionem vel correxit, vel novam adiecit. cf. Acta Erudit. Lips. mens. Aug. 1719. p. 366 sq. ubi nova editio cum auctario sumtibus Gleditschii promittitur: atque ex novis Litterar. Lips. eiusdem anni p. 38. scimus, Frid. Gotthelf. Freytagium illi operam addicturum fuisse: at nihil accepimus: causas vero intermissionis lege in Nou. Act. Erud. Lips. 1742. p. 714 sq.

Aes. fabulae selectae. Traiecti ad Rhen. 1727. 8. cum figg. ligneis.

Aes. Fab. gr. cum metrica vers. italica *Ang. Mar. Ricci*, Florent. 1736. 8. — Eadem editio est *Ἀισώπης Μύθοι Aesopi fabulae. Le Favole d'Esopo, volgarizzate in Rime.* etc. gr. lat. et ital. Venet. 1737. 12. v. Paittoni Biblioteca degli autori — volgarizzati. tom. II. p. 39. sq.

Fabularum Aesopicarum collectio: quotquot graece reperiuntur. Accedit interpretatio latina. Exemplar Oxoniense d. a. 1718. emendavit, vitam Aesopi, latinitate donatam, adiecit, ac praefatus est Io. Gottfr. Hauptmann, A. M. et ill. Ruthen. (Gerani) *Correct.* Lipsiae 1741. 8. Est mera, at minus emendata exempli Hudsoniani repetitio. Versioni vitae a Bacheto de Meziriac conscriptae, editor multas subiecit animadversiones.

Aesopi fabulae selectiores. Luciani Dialogi. Isocratis orationes ad Demonium et ad Nicoclem. Cebetis Tabula. Galeni suavioria ad Artes oratio, gr. et lat. Edinburgi 1747. in 8.

Aes. Fab. etc. ex optimis exemplaribus correctae. Venet. 1747.

ἈΙΣΩΠΟΥ ΜΥΘΟΙ, Fabulae Aesopicae graecae, quae Maximo Planudi tribuntur. Ad veterum librorum fidem emendatas cum Ioachimi Camerarii interpretatione latina, Ioannis Hudsoni suisque adnotationibus et indice omnium verborum edidit Io. Michael Heusinger. Isenaci et Lipsiae 1741. et (mutata tituli pagina) 1756. 8. — *austior et emendatior* cum praefatione doctissima *Christ. Adolph. Klotzii*, ibidem 1771 et 1776. 8.

Heusingerus homo graece et latine doctissimus, Hudsonianam quidem editionem, omnia fabularum appendice Neueletina, satis mendosa ac saepe vix graeca, fecit basin; sed non solum vitia typographica, quae in edit. Hauptmauniana, chartae quidem nitore et typorum festiuitate praestantiore, et retenta et vero aucta sunt, diligenter sustulit, sed etiam ex cod. Gothano et exemplaribus vetustis Aldino, Frobenianis, Heruagenianis aliisque librorum errores correxit, et novam paene dedit recensionem. In postremis fabulis vulgatum ordinem, qui non placuit Hudsonio, retinuit: si qua fabula ab aliis auctoribus commutatis verbis tradita est, eam ad-

scriptit,

scripsit, adiectis nunc primum e codice Gothano et Augustano pauculis. In adnotationibus brevibus quidem, at eruditis, et veras lectiones a corruptis discrevit, et res ex antiquitate atque historia, maxime naturali, explicuit: Camerarii latinam interpretationem ex Lipsiensibus exemplaribus an. 1540. et 1570. repetiit, denique indicem verborum addidit plenissimum. Quod vero Heusingerus in *Emendationum libr. II.* Gothae, 1751. 8. a p. 161. et errores, qui in suam irreperant editionem typographicos emendarat, et quaedam praeterea adsperserat non plane inutilia, ceterasque fabulas a Neueleto et Hudsono editas perconsuevit: *Klotzius*, dum an. 1771. ad novam Heusingeri editionem curandam rogatus accesserat, addidit, quae ipse Heusingerus reliquerat, ad has, quas vocat, Planudeas, et suo quidque loco collocare iussit: omisit vero latinam Camerarii interpretationem: cetera tamen reliquit intacta.

Aesopi fabulae, gr. lat. Etonae, 1755. 12.

Fabulae Aesopi ac Phaedri selectae, gr. et lat. Genevae, 1757. 12.

Aesopiarum fabularum quotquot graece extant Collectio, gr. lat. Basileae, 1780. 8.

Fabulae Aesopiae graecae, recensuit, varias lectiones, notas et indicem addidit Io. Chr. Gottlieb Ernesti, A. M. accessit *diff. de fabula Aesopia*. Lipsiae, 1781. 8.

Vir doctissimus eas modo fabulas edidit, quae essent oratione soluta conscriptae, et quae in veteribus libris Aesopi fabulae vocantur: praetermissis ceteris et iis, quae Aphthonium Babriumque habent auctores, et parallelis, quae apud Hudsonum et Heusingerum, quem in priora parte, ad fabulam vsque 146. pertinente, in primis, nec tamen temere et perpetuo, est sequutus, singulis subiiciuntur: varia contulit exempla edita, horumque dedit varias lectiones, et in notis tam verba quam res sollerter doctèque explanavit. In reliquis permultos errores typographicos ex editione Neuelet. ad ceteras fere omnes propagatos, cum proprio studio, tum ope Emendationum Heusingeri correxit.

Aesopi griechische Fabeln, — mit einem griechisch-deutschen Wörterbush versehen, von N. M. Ludwig, Conrector zu Glückstadt. Göttingen, 1789. 8.

Ἀισώπου μύθοι, *Aesopi Fabeln mit erklärenden Anmerkungen und einem griech. deutsch. Wortreg. für Schulen* von Joh. Dav. Büchling, Halis Sax. 1790. 8. Harl.]

Latini vet. XII. E veteribus latinis fabulas Aesopiarum exemplo composuere versu quidem iambico *Phaedrus*, et ante Phaedrum fortassis C. *Cilnius Melissus*, liber-

tus Maecenatis, vide Nic. Heinsum ad Ovidii IV. 16. 30. e Ponto, *Elegis* ^{mm)}, *Festus Avianus*, et alter sine nomine vulgatus, tum ab aliis tum a Neueleto, et viris doctis quibusdam laudatus sub nomine *Accii* vel *Romuli* siue ⁿⁿ⁾ *Romulii* vel denique *Salonis* aut *Bernardi*.

^{mm)} At *Cannegieter* in *diff. de Aviano*, (huius fabulis subnexa,) cap. X. pag. 268 sq. negat contra Heinsum, *Cilnii Melissi* libellos iocorum constitisse ex apologis Aesopiis; sed Melissi iocos, quos hic ipse *ineptias* nominavit, interpretatur facete dicta et sales vrbanos. (bons mots, bonnes contes.) Idem ibidem pag. 269. de loco Senecae, a Fabricio excitato, agit, ex eoque colligit, Phaedrum post consolationem a Seneca scriptam demum edidisse fabulas. De *Julio Titiano*, patre,

mythographo, et probe discernendo a filio, idem capp. XI. et XII. est copiosus, et docet, illum fuisse Aviano recentiorum, et vixisse sub imperatoribus Caracalla, Macrino atque Elagabalo, etiam Commodus. Harl.

ⁿⁿ⁾ H. Bebelius Epistola, qui auctores legendi sint ad eloquentiam comparandam, Argent. 1513. 4. *AESOPVS* — — uti etiam *Quintiliano* visum est, iucundus esset pueris, verum a *ROMULO* quodam grammatico, ut dicitur, trans-

N n n n

latus

Vol. I.

Bernardi. De his dictum a me est in bibliotheca latina. [De *Leontii* fabulis, vid. Fabricium lib. V. cap. II. tom. VII. pag. 457 sq. *Heumann.*] Prosa latina Aesopi fabulas scribi a Polybio suo, nolens voluisse videtur Seneca in consolatione ad eum scripta cap. 27. *Non audeo te usque eo producere, ut fabellas quoque et Aesopeos logos, intentatum romanis ingenii opus, solita tibi venustate connektas.* De prosa, non de versibus loqui Senecam, colligo e verbo *connektas*, et quod cap. 30. eiusdem consolationis Seneca Polybium laudat, quod vtriuslibet auctoris carmina ita *resoluerit*, ut, quamvis structura illorum recesserit, permaneat tamen gratia. *Sic enim illa ex alia lingua in aliam transtulisti, ut, quod difficillimum erat, omnes virtutes in alienam te orationem secutae sint.* Non mirum igitur, quod *intentatum romanis ingenii opus* vocavit Seneca, quod neque Phaedrus neque alius quisquam ante id tempus fecerat: fecit autem post illa tempora *Iulius Titianus* rhetor, a quo *Aesopiam trimetriam* hoc est, ut ego coniicio, fabulas Babrii graecis choliambis scriptas, profario sermone latino expressas testatur Aufonius Epistola 16. ad Probum. [P]

*Apologos en misit tibi
Ab usque Rheni limite
Aufonius nomen Italum
Praeceptor Augusti tui
Aesopiam trimetriam
Quam vertit exili stylo
Pedestris concinnans opus
Fandi Titianus artifex.*

Alia huius Titiani scripta breuiter perstringit Iacobus Sirmondus ad Sidonium pag. 11. *Fabric. Cyrilli* fabb. 95. non graece, sed priusum latine scriptas fuisse, docet cl. *Eschenburg* in *Deutschen Museo* 1783. mens. Aug. Eum sequitur *de Blanskenburg* ad Sulzeri *Theorie der schönen Künste* tom. II. artic. *Fabel*, p. 138. Prodierunt lat. in *Speculo sapientiae* f. I. (Parisi. vid. Lessing *vermischte Schriften*, II. p. 252.) et Viennae 1630. 12. cura Balthas. Corderi, in *Apo-logis moralibus*: german. Basil. 1520. 4. vers. germanicis a Dan. Holzmanno Augusto Vind. 1571. 4. et comutatur. suauius: *Fabeln* nach dem Dan. Holzmann, a Meisnero. Lipsiae, 1782. 8. *Harl.*

De Pilpaeo et XIII. De fabulis *Pilpaei* siue de antiquissimo libro fabulari Indorum *Kelila* *Loemanno.* *Va Dimma*, dicendi infra locus erit libro V. vbi de scriptis *Simeonis Sethi*, qui

librum illum graece vertisse dicitur, agam^{oo}). Septentrionalibus celebratur *Edda* Snorronis *Sturlesonii*

latus est in carmen, nulla Venere et lepore, Musis scilicet et Gratiis repugnantibus, vbi puritas quoque verborum desideratur. Fabric. conf. Gudium ad Phaedri I. 8. *Casp. Barth.* in *Adnerfariis*, Francof. 1648. III. cap. 22. p. 150. *Freitag.* *Adparat. litterar.* tom. I. p. 62 sqq. cl. *Morellum* in *Catalogo MSS.* lat. apud *Nanios* p. 153. qui inter alia obseruat, *Salonem Parmenitem* vocari praecipue in quodam epistolae fragmento typis edito, eique nuperum scriptorem adferri *Marcheselli*

delle giunte alla Raccolta Pesaresc etc. p. 23. e fig. N. R. Calog. tom. XXIV. *Harl.*

^{oo}) Rectius scribitur *Bidpai*. Vide infra vol. VI. pag. 460 sqq. vol. X. pag. 324. *Assmanni* biblioth. orient. part. I. tom. III. p. 221. *Freitag.* in *Adparatu litterario*, tom. III. p. 106 sqq. vbi veterem lat. versionem *Direktorium humani vite alias parabole antiquorum sapientum*, in fol. min. sine loci et anni et typographi indicio, vberius recenset, ac de satis versionibusque fabularum

Sturlesonii an. 1215. Islandice scripta et a Petro Ioh. Resenio illustrata Hafniae 1665. 4. [Plura de auctore et libro *Edda*, item de edit. Resenii vide apud Schlötzer et Ihre, in: Isländische Litteratur und Geschichte. part. I. Gottingae et Gothae. 1773. 8. reliqua huc non pertinent, quae de *Edda* et editoribus recentioribus dici possint. *Harl.*] Germanis Anonymus sub Friderico II. clarus, quem edidit illustravitque Io. Georgius Schertz^{pp}) Argentorat. 1704. 4. etc.^{qq}) Inter Arabes non obscurus liber *Al-Amthal* siue fabularum *Locmanni*, quem

N n n n 2

propterea

larum *Bidpai* copiose agit. Historiam harum fabularum enarrant quoque Galland in praefat. ad: *Les Contes et Fables Indiennes de Bidpai et de Lokmann*. Traduits d'Ali Tchelebi-Ben-Saleh, Auteur Turc. Oeuvre posthume par M. Galland. à Paris, chez G. Cavelier. 1714. 1724. 12. I. II. tom. auctior tom. III. a Cardonne, Paris, 1778. — in primis de Blankenburg ad Sulzeri Allgemeine Theorie der schönen Künste. tom. II. Lipsiae, 1786. art. *Fabel*. pag. 132 sqq. et H. Alb. Schultens in praefatione ad librum: *Pars versionis arabicae libri Colailah wa Dimnah siue fabularum Bidpai philosophi, in usum auditorum edita ab H. A. Schultens*. Leidae, 1786. 4. — Prolegomena graecae versionis edidit, latine vertit, et in praefatione fata et versiones fabellarum istarum persequitur M. Ioh. Floder, Prof. graec. liter. in Dissertat.

Prolegomena ad librum Στοιχείων τοῦ Ἰωνάδωνος e cod. MS. biblioth. acad. Vpsal. edita et latine versa. — resp. Petro Fabiano Aurivillio, Vestrogotho. d. XV. Octob. MDCCLXXX. Vpsaliae. in 4. *Harl.* Add. omnino Bodonius in praef. ad Longi Pastoralia, Parmae, 1786. 4. p. 20 sqq. Beck.

pp) Vide Noua litterar. Hamburg. an. 1706. p. 345. *Fabric.* De quo, n. Bonerio, et Scherzerovid. plura ad §. XV. de fabb. germ. *Harl.*

qq) De vetere germanica versione Vlmensi iam ad §. X. egi. Illius Steinhöwelianae versionis altera editio paullo post recusa est Augustae Vindelic. 1485. fol. et 1487. 4. Descripsit hanc Wellerus in Altes und Neues aus d. Gesch. tom. II. p. 560. — Alia editio, *Esopi Fabeln*, Augustae Vindelic. 1496. fol. memoratur in Thomasi Summarischen Nachrichten, vol. II. pag. 635. — Alia, in cuius calce legitur: *Esopus der hochberühmt fabel Tichter mit etlichen zugelegten fabeln Rimicii vnd Auiani endet sich hie: Gedruckt vnd vollendet in der Keyßerstat Augspurg von Hanssen Schoensperger*. 1498. in Schwarzii biblioth. part. II. pag. 249. quae repetitiones esse videntur edit. memor. 1485. fol. apud Ioan. Schobffer. vid. Zapf

Augsburg. Buchdrucker - Geschichte pag. 76. etc. Auctior postea prodiit illa collectio, inscripta: *In diesem Buch ist des ersten teils: das leben vnd fabel Esopi: Auiani: Doligani: Adelfonsi: mit schymppfreden Pogii. Des andern teils vßzüge schöner fabeln vñ exempelen Doctores Seb. Brant: alles mit synen figuren vñ Registern*. In fine: *Getruckt zum Thiergarten durch Ioannem Prüss, burgern zu Strasburg: In dem Augustmonat des MCCCC vnd achten Jares*, (1508.) fol. Has omnes praeter Augustan. 1487. nesciuit Freytag, qui in Apparatu litterario tom. I. p. 71 sqq. copiose describit exemplum, ex superiore, quam habeo, forsan editione repetitum typis Friburgi Brisgau. per Stephan. Graff, 1555. min. 4. at tamen paululum, in titulo quidem, diuersum: *Esopus leben vnd Fabeln, mit sampt den fabeln Aniani, Adelfonsi, vnd etlichen schimppfreden Pogii. Darzu ausszüge schoener fabeln vnd exempeln Doctores Sebastian Brant, alles klärlich mit schoenen figuren vnd registern ausgestrichen*. — *Adelphonsum* eundem esse credit Freytag, quem Polycarp. Leyserus in Historia poetarum et poematum medii aevi, Halae, 1721. 8. *Adolphum* nominat, qui carmine elegiaco incomto fabulas quasdam conscripsit, a Leysero e cod. guelferbyitano p. 2007 — 2036. insertas, et qui initio saeculi XIII. has composuit fabulas, quod patet e versibus postremis apud Leyserum p. 2036. Secundam libri partem constituunt *Sebastiani Brandi fabulae*. *Brandi* fabulae sunt forsan ex editione latina Basileensi 1501. fol. supra §. X. aut antiquiore sumtae. Contra ex Brandi libro raro, *Facetus ex latino germanice*, (*Facetus im Latein durch Sebast. Brant getütchet* f. l. et a. 4.) desumptae videntur Freytagio, qui denique recentiore eiusdem collectionis editionem, ita tamen vt et fabularum ordo immutatus sit et genus dicendi incomtum atque horridum aliqua ex parte emendatum, commemorat: *Esopus Teutsch* — — — *Getruckt zu Frankfort am Mayn, durch Walsgang Richtern, in Verlegung Nicolai Bassaei* — 1608. 8. Haec repetita esse videtur

propterea cum Aesopo nostro viri nonnulli eruditi confuderunt"). Vide *Hattingeri* Hist. Oriental. p. 68 sq. in primis p. 71. *Iac. Golium* ad Grammaticam Erpenii p. 189. *Ioh. Molleri* Homonymolcopiam p. 252. *Maractium* ad Alcorani Suram XXXI. *Stephani Clerici* Quaestiones p. 325 sq. et *Huetium* de fabulis Romanensibus p. 11. *Bartholomaeo* tamen *Herbeloto* aliud

tur 1616. 8. sine loci indicio. Equidem comparaui hanc postremo memoratam editionem cum edit. Argentoratensi, et hoc discrimen animaduerti: primum scribendi et dicendi genus est minus horridum ac minus incomitum in illo, quam in Argentoratensi: dein in hoc figurae ligno incisae, quam in Argentor. sunt multo maiores, et in altera quidem parte multo elegantiores plenioresque. Tertio, in Argentor. exemplo primum sunt quatuor Aesopi fabularum libri, et his finitis 16. fab. antiquae, quae Aesopo tribuuntur: his absolutis legitur: *Hie enden sich die fabeln Esopi, dis von dem hochgelehrten meister Rimitio newlich vß griegischer Zungen in latein gebracht, welche fabeln von Romulo in seinen vier büchern nit werden begriffen. Vnd rahent an die fabeln Aniani.* Haec clausula deest in exemplo in forma 8. Post sequuntur fabulae Aniani, tum collectae fabulae Adelfonfi, earumque denique pars altera: inscripta: *Hienach folget der ander teil: schoener und lieplicher fabeln: byspilen: vnd historien: von doctore Sebastiano Brand: Zu vnderwyssung gutter sitten: zusamen geordnet,* quae nota etiam legitur in altera edit. in 8. in qua hic est ordo: fabulae 1) Aesopi, 2) Rimitii, 3) Brandii, 4) Aniani, (vti scribitur.) 5) Adelfonfi. At posteaquam haec scripseram, editus est lib. doctus: *M. Georg. Wolfgang Panzers* Annalen der ältern deutschen Litteratur. etc. Norib. 1788. 4. in quo cel. auctor plures veteres Aesopi versiones germanicas partim enumerat partim recenset, s. l. et a. Ulmae et (in primis p. 448.) versionem Steinhouel. tum Augustae Vindel. 1485. 1487. 1491. 1496. 1498. 1504. At de *Sebast. Brandii Libro Faceti de moribus inuenum* docebit meliora V. D. in Litterarisch. Wochenblatt. Norib. 1770. vol. II. p. 39 sq. *Harl.*

rr) Vide *Wolfii* biblioth. hebraic. nr. 1354. *Stolle* Hist. moral. ethnic. §. 8. et 9. *Histoire critiq. de la Republ. des lettres* tom. IV. pag. 143. *Scharbau* in Iudaismo detecto, p. 78 sq. *Heum.* Io. *Frid. Hirt*, theologus quondam Ienensis, post Wittebergensis, in *commentatione*, inuentionem fabularum Aesopo tributam in Lokmannum transferente, in Actis acad. Elector. Mogunt. tom.

I. pag. 583. sententias virorum doctorum in vtramque partem disputantium recenset, rationes, ob quas apologos Lokmanni antiquiores esse fabulis Aesopi sibi persuadeat, adfert, reiectis rationibus, quibus adducti nonnulli Lokmannum cum Aesopo esse eundem putarant, et Aesopum, Phrygia ortum, fuisse imitatore Lokmanni, Arabis sapientissimi: docet quoque XXXVII. Lokmanni fabulas a diuersis et diuerso tempore esse editas. Idem vir quondam doctissimus in *Institutionibus Arabicae linguae adiecta chrestomathia arabica*, Ienae, 1770. 8. a pag. 342 — 379. inseruit explicuitque duodecim Lokmanni apologos, eosque, quorum decem cum fabulis Aesopi, quas semper comparauit, duo autem reliquos cum fabulis Phaedri vel plane eosdem esse, vel maximam habere conuenientiam, sibi persuasit. Enimvero, nondum extra omnis dubitationis aleam positum est, Lokmannum illum, Dauidis aequalem, vniquam vixisse; et, si in viuis tum fuerit, ab eo fabulas fuisse manu exaratas, et easdem posteritati traditas. Tot igitur mutationibus, varietatibus, fastisque subiectae fuisse videntur, quot Aesopi fabulas scimus. Dubitat quoque Tyrwhitt diff. de Babrio, p. 13. nr. 11. Nuper tamen Gallus quidam, auctor *Nouveaux contes arabes* - suis de mélanges de littérature orientale et de lettres, Paris, 1788. 12. censuit quoque, Aesopum et Lokmannum fuisse vnum eundemque hominem. Verum alii cum maiore saltem probabilitatis specie suspicati sunt, Lokmannum quemdam, multo iuniorem, Aesopi, aut potius, (vt mihi videtur,) Aesopias gr. fabulas modo ad verbum, modo liberalius, transfuisse in linguam arabicam, modo imitatum esse. Neque tamen, quae est Herbeloti, Schneieri, Golii; Aug. Pfeifferi in *Critica Sacra*, cap. XVI. sect. 2. quaest. 5. aliorumque et *Hennmanni* sententia in Actis philos. part. VIII. nr. IV. adfuerem, Lokmannum et Aesopum esse vnum eundemque hominem, nec magis illum ab hoc, quam Virgilium a Marone, diuersum. Adde *Christi. Fürchtegott Gellert* diff. de Poesi Apologorum eorumque scriptoribus. Lipsiae, 1744. 4. germanice versam, ibid. 1773. 8. pag. 48. *Harl.*

aliud videtur, quem adibis in Bibliotheca Orientali vocabulo Locman. p. 517. vel, si ea ad manus non sit, *Neocorum* in bibliotheca nouorum libror. an. 1697. pag. 451 sq. adde *David. Millii* orationem eruditam de fabulis Orientalium, Traiecti, 1726. 4. p. 18. [*M. Christoph. Guil. Schneieri*, qui Hottingerum supplet, diss. de Locmanno, illo Arabum mythologo.] Prodierunt fabulae Locmanni^{ss)}, quae, eodem Herbeloto iudice, longe recentius ab aliquo ex Locmanni, (quem Dauidis Regis aequalem^{tt)} fuisse putat, alii Iosiae Regis Iudae,) [P] traditis sermonibus digestae fuerunt, arabice cum versione *Tho. Erpenii* Lugd. Batau. 1615. 8. qui in praefat. testatur, hunc Locmannum ab Arabibus, et natione Persam et religione Iudaicum haberi. Repetita editio an. 1636. et 1656. ad calcem Grammaticae Arab. Erpenii. [item in Chardin. Itinerario Persico, tom. V. edit. Amstel. 1711.] Decem fabulae arabice exhibentur ab *A. Alfop.* in suo fabularum delectu, Oxon. 1698. 8. Octo et decem fabulas Locmannianas eleganti carmine iambico latino ornauit *Tanaquillus Faber*, in cuius Epistolis, praemissa singulis Erpenii versione, leguntur Tomo primo p. 268 sq. Salmur. 1674. 4. et separatim prodierant ibidem 1673. 12. Fuit et alius *Locmannus* iunior, cui sapientiam datam a Deo traditur in cap. XXXI. Alcorani. Confer *Pocockii* notas ad Abulpharagium p. 36. *Locmanni* nomen cum *Alcmane* confundunt *Christianus Rauus* in verbis ab Hottingero p. 13. Hist. Or. productis et *Iobus Ludolfus* ad. Hist. Aethiopicam pag. 53. [Ludolfi sententiam adoptauit *de la Croze* in Thesauro epistolico tom. III. p. 153. in epist. ad *Paul. Ern. Iablonskium*, qui modeste respondit tom. I. p. 171. „Perquam ingeniosa sunt, quae de *Alcmanis* in *Locmanni* nomen transformatione obseruas. Deprehendi tamen in serie regum, Arabiae *Tamansium*, eum, qui numerum decimum tertium occupat, pariter *Locmannum* vocari apud *Pocock.* specim. H. A. p. 58. vnde colligi potest, nomen hoc Arabibus non fuisse inusitatum, quod quidem ipsum non leuem commutationi huic nominum ansam praebere potuit.“ *Harl.*]

Recentiores
fabularum scri-
ptores.

XIV. E recentioribus latine fabulas scripserunt vario versus genere quidem
1) *Gabriel Faernus* Cremonensis, ingenii versuumque elegantia alter quidam
veluti *Phaedrus*, Rom. 1564. 4. ^{uu)} Antwerp. apud Plantinum, 1567. forma minore: et cum praef. *Ioh. Caselii Rostoch.* 1569. 8. tum Lugd. Batau. 1600. Lipf. 1618. 8.
N n n n 3 Lond.

ss) Aliud opus est, de quo *Kircherus* tom. II. Oedipi part. I. p. 39 sq. *Alter Arabum auctor*, qui elegantissimum fabularum opusculum condidit, est *Locmann sapiens*, cuius in Alcorano suo meminit *Muhamed*, patria ut aiunt *Persa*, gente vero et religione *Iudaus*, qui, uti corporis deformitate animique et ingenii pulchritudine atque amoenitate *Aesopo* fuit simillimus, ita eodem quoque tempore videtur vixisse, regnante scil. *Cosroe septimo ante Darium Persarum Imp.* tantumque apud suos sapientiae famam est consecutus, ut indicaturi aliquem alterius institutione et consilio non indigere, dicere soleant, non est necesse docere *Locmannum*. Hic itaque ingens volumen quod hodie adhuc in *Bibl. Vaticana* conti-

netur conscripsit, in quo mira eruditione per ingeniosas animalium actiones mores hominum, Regum gesta, corruptos Reip. mores atque ad civilem vitam necessaria docte eleganter et iucunde describit.

tt) Confer *Abulpharagium* p. 32. Non defuerunt, qui *Affaphum* Prophetam, Dauidis itidem aequalem, propter nonnullam nominis conuenientiam confunderent cum nostro *Aesopo*. Absurde profecto, ut variis argumentis demonstrat *Ioh. Iacobus Schudt* in Compendio Hist. Iudaicae p. 88.

uu) In biblioth. Barberina notatur an. 1563. at in Bure bibliogr. B. L. tom. II. nr. 3579. vbi latius describitur editio, inscripta: *Gabrielis Faerni Fabulae centum ex diuersis authoribus delectae, et carminibus*

Lond. 1672. 8. Bruxell. 1682. 8. et Hamburgi in *Mythologia metrica*, curante exoptatissimo socero meo Iohanne Schultze, edita 1698. 8. [Londini, 1743. 4. in *Bure Bibliogr. instructive* B. L. tom. II. nr. 3580. *ibid.* 1764. 4. cum versione gallica metrica.] Easdem *Faëri* (v) fabulas, versibus gallicis expressit *Carolus Perraultus*, Paris. 1699. [Amstel. 1718. 8. cum figg. et in *Nouvelles Lettres familières* etc. Bruxell. 1708. 8. pag. 386 sq. Francof. 1573. 8.] qui Phaedrum a Faërno ac visum quidem, nedum exscriptum aut suppressum observat. 2) *Pantaleon Candidus* Austriacus. Francof. 1604. et Hamburgi in eadem *Mythologia metrica*. 3) *Caspar Barthius* fabularum Aesopiar. libris quinque. Francof. 1623. 8. Hosce magno numero sequuntur *Hieronymus Ofius* Witteb. 1564. et emendatius Francof. 1574. 12. *Lucas Lossius* Argent. 1575. *Carolus Vtenhouius* Francof. 1615. *Iohannes Poschius* Germersheimius, qui fabulis prosa a se editis *epimythia* singula subiecit, disticho vel tetrasticho comprehensa, Francof. 1566. quae parte 2. eius poematum Lib. III. Sylvarum p. 170 sq. repetuntur et eam epimythiis *Hartmanni Supperi*, Norici, insertae sunt etiam *Mythologiae metricae* a laudato socero meo editae Hamb. 1698. 8. In eadem praeter *Georgii Sabini* nonnullas habentur etiam fabulae versu vulgatae a *Ioh. Baptista Arigonio*, *M. Antonio Fiducio Vtinenfi*, *Alexandro Paulino*, *Leonharto Goricio Carga*, *Francisco Annulio* et *Iano Dominico Canciano*, quae iunctim [P] lucem adspexerant Venetiis 1592. [an. 1591. apud Mitarellum in biblioth. MSS. S. Michaelis Venet. p. 372. *Harl.*] Non contemnenda collectio nova fabularum fieri posset ex poematis *Ioh. Commirii*, (qui diem obiit die XXV. Decembr. an. 1702.) et aliorum, qui nostra aetate cum laude in hoc genere scribendi versati sunt. *Francisci Marazzani* S. I. Fabulae selectae Aesopi et aliorum, carmine elegiaco. Brixiae 1669. 12. *Fabric. Fabellae aliquot, carmine*. Lugd. 1538. fol. in Catal. Barberino — *Io. Frid. Christii* (Professoris quondam Lipsiensis,) Fabularum veterum Aesopiarum libri duo. Lipsiae, 1748. 4. et 1749. 8. Non omnibus tamen, qui nasum habent et de gratiis veneribusque Aesopi Phaedrique fabularum iudicare possunt, satisfecit vir alioqui elegantissimus et doctissimus. — *Franc. Lelli*, Romani, fabulae XII. metro elegiaco, lat. et ital. in *Arcad. Nad. Mantinei*. Romae, 1741. 8. repet. *ibid.* 1779. 8. — *Franc. Iosephi Desbillons*, soc. Iesu, *Fabulae Aesopiae* — Glasgou. 1754. quae editio quinque libros continuit: altera totidem novis aucta Parisiis euulgata fuit 1756. tum — *curis posterioribus, omnes fere emendatae: acceperunt plus quam CLXX-novae, tum etiam observationes, grammaticae praesertim, complures, et index copiosus: nec desunt expressae ex aere inciso hominum ac pecudum figurae elegantes*, Manhemii, vol. I. II. 1768. et 1780. 8. In praefatione agit de fabularum natura, et, qui fabulas composuerunt, scriptores recenset, omisit tamen Anglos et Germanos. conf. huius libri censuram in *Christian. Adolph. Klotzii* *Actis litterariis*, vol. V. part. I. Altenburg. 1768. p. 26. etc. — De fabulis *Leonhardi*

carminibus explicatae, cum figuris aere incisis. Romae. *Luchinus*. 1564. in 4. Hic annus ex subscriptione in fine: *Romae Vincentius Luchinus excudebat 1564.* firmatur. conf. *Giornale d'Italia* tom. XIII. p. 220. tom. XXX. p. 426 sq. — *Menagius* ad *Baillet Jugem. des Savans* tom. IV. p. 85. (vbi de Faerno agitur) edit. Amstel. 1725. 4. adfert *Gabr. Faëri Fabulas ex veteribus auctoribus depromptas* in 4. Romae, 1515. atque adeo ante

mortem (1561.) Faëri editas. — *Franciscus Philadelphus* (mort. 1480.) scripserat fabulas metricas, a *Bellegardio* et *Baudouinio* in gallicam solutam orationem versas. *Harl.*

(v) De hoc Faërno vide *Gaddium* de scriptoribus non ecclesiasticis tom. I. p. 191. et *Teisserium* ad *elogia Thuanea* an. 1561. qui Faërno emortualis fuit. *Fabric. Ol. Borrichii* de poetis lat. diss. III. pag. 98. *Harl.*

Leonhardi Dati vid. *Lessing* in *Histor. fabularum Aesop.* in *Eius vermischten Schriften*, Bero-
lini, 1784. pag. 260 sq. ubi auctores fabularum omnis aevi antiquiores recensentur, quos
omnes repetere nimis longum sit. Adnotare tamen iuvat opus, elegans, quamvis diuer-
sum: *Ludovici Smids* *Pictura loquens*; siue heroicarum fabularum enarratio et explicatio;
cum figuris aeneis Hadriani Schoonbeeck. Amstel. 1695. 8. — Fabulas quasdam anecdotas
et fragmenta e codice pergameno mutilo, qui ligaturae libri inseruerat, a *M. F. C. Mat-
thias* seruata ab interitu, quae ad *Paulli Perusini* collectionem, a *Bocatio* de Genealog. deor.
lib. 15. memoratam pertinere videntur, saltem ab homine quodam christiano ex sequiore ae-
tate minus docte et eleganter scripta, deprehendimus in *Annalibus litterariis Helmstadiens.*
mens. Iun. 1789. p. 477 — 485. *Harl.*

Prosa latina praeter *Rimittium*, *Laur. Valsam* et *Omnibonum Leonicensem*, de quibus
paulo ante memini, fabulas scripsit *Poggius Florentinus* in *facetiis*. Argentor. 1513. fol. *Lau-
rentius Abstemius* [proprie *Beuilaequa*] *Macratensis* in *hecatomithio* siue fabulis ducentis
scriptis ad Octavianum Vbaldinum comitem Mercatelli [Venetiis 1499. 4. cui edit. XXX. fa-
bulae a Valla versae, sunt additae, vid. *Lessing*. *hist. fabul. Aesop.* p. 271. Venetiis, 1519. 4.
in *bioblioth. Pinelliana* tom. III. nr. 7492. *Harl.*] Argent. 1522. Heidelberg. 1610. 1660. 8. *ww*)
Ioachimus Camerarius an. 1539. primum, deinde Tubing. 1538. Lipsiae, 1564. et 1570. [rec.
1577.] quae plenissima et elegantissima est editio, 1589. 8. *Christianus* vero *Daumius*
fabulis Camerarianis selectis, quas Lipsiae, 1679. 8. recudi fecit, addidit notulas, in quibus
loca scriptorum veterum recentiumque, in quibus fabulae eadem perstringuntur vel expo-
nuntur: [Lipsiae, 1708. et 1720. 8. 1792. 8.] Variorum quoque fabulas congesserat *Marti-
nus Dorpius*, Guilhelmi Goudani, Hadriani Barlandi, Guilhelmi Hermannii ex *Aniano* (Auie-
no), *Erasmi* in *Chiliadibus*, *Abstemii* et aliorum. [Lipsiae in aedibus Valent. Schumann
1517. 4. cuius plenam notitiam dedit *Freitag* in *Adpar. litter.* tom. I. pag. 75 sqq. de singulis
agit, ex *Nicerone* tom. 41. pag. 252. edition. priorem, Argentor. 1515. 4. adducit; Argentor.
1519. 4. in *Creuennae Catalog.* vol. IV. part. 2. pag. 165. *Harl.*] Lips. 1532. Francof. 1587.

XV. *Hebraicam*

ww) Versiones latinas faec. XV. et XVI. in-
itam supra memorauimus: et, quae ex officina Rob.
Stephani prodierunt, eas subiunxi notitiae illius
editioni graeco-latinae. His addam:

*Aesopi Apologi siue Mythologi cum quibusdam
carminum et fabularum additionibus Sebastiani
Brant et figuris ligneis.* Impressi Basileae opera
et impensa magistri Iacobi de Phortaheim. Basil.
1501. fol.

Fab. Aes. cum commento Latine. Impress.
Rothomagi in domo Laurentii Hostingue et Iameti
Loys pro Iacobo le Forestier — *Theodolus cum
Commento.* Impress. per Richard. Auzoult, com-
morantem Rothomagi pro Roberto Mace. Rothom.
1505. 4. Vid. *Maittaire* A. T. V. part. I. p. 12.

*Aesopi fabulae latine: acc. Aesopi vita ex
Max. Planude excerpta et aucta.* Argentor.
1519. 4.

*Aesopi fabulae ac diuersorum elegantissimo-
rum auctorum apologi. Latine.* — Simon Co-
cus et Girardus Nicolaus, ciues Andverpienses,
commorantes in vico vulgariter nuncupato die
Bocksteghe, iuxta Monasterium Sancti Augustini
excudebant an. M.CCCCXXI. die XXVIII. No-
vembris. impensis — Francisci Brickmanni, biblio-
polarum ac ciuis Colon. Antwerp. 1521. 4.

Vid. *Maittaire* l. m. p. 11.

Aesopi et aliorum fabulae, latine. Basileae,
apud Io. Froben. 1526. 8. — *Accedunt Laur.
Abstemii fabulae.* Lugduni apud Sebast. Gryph.
1534. 8. et 1554. 8. — Paris apud Io. Lud. Tile-
tanum. 1544. 8. — *Pompeii Sarnelli*, postea Vi-
giliarum Episcopi, bestiarum schola ad homines
erudiendos ab ipsarum natura prouide instituta et
ab Aesopo Primnellio e Marianopoli decem et cen-
tum lectionibus explicata. Cefenae, 1680. 12. *Harl.*

Hebr. vers. XV. *Hebraicam* versionem fabularum Aesopi, sed ineditam memorat Plantavius Biblioth. Rabbin. p. 571. De edita fabularum collectione hebraica dixi paulo ante §. II. cui utpote ab instituto nostro alieniora adiicere nolo R. Isaaci ben Salomonis (an. 1268. defuncti) prouerbia et apologos antiquorum, rhythmis siue versibus conscriptos. At *R. Berachiae Nikdani* liber neutiquam praetereundus, inscriptus parabola vulpium, quas cum latina Melch. Henelii Iesu focii translatione excusas euolui. Pragae, 1661. 8. Tum fabulae Variorum, Constantin. 1517. 4. *Fabric.* [Rabbi *Berachia Ben - Natronai Hanakdan* vixit sub exitum saeculi XIII. et init. saec. XIV. Fabulis suis nomen *Fabularum vulpium* dedit, quia, ut ipse ait, vulpes reliqua animalia, quae in illis fabulis inducuntur, sagacitate et prudentia superant. Errat igitur *Gottsched*, Prof. quondam Lipsiensis, in praef. ad librum famosum, *Reineke Fuchs*, opinans, Hanakdani fabulas esse versionem libri *Reineke Fuchs*, cuius auctor circa exitum saec. XV. in viuis fuit. De illius autem Ber. Hanakdan fabulis vid. *I. Ch. Wolfii* biblioth. Ebraic. p. 271. tom. I. et tom. IV. p. 800. et *Gotthold Ephraim Lessing* in *Analekten für die Litteratur*. Bernae et Lipsiae, 1785. 8. p. 231—240. adde *Meelführer* diss. de Fatis eruditionis orientalis §. III. de Iudaeorum amore erga fabulas Aesopias earumque vsu. *Harl.*]

[De *Italicis* scriptoribus, qui siue vitam siue fabulas Aesopi italica lingua vsi verterunt, aut fabulas composuerunt, diligenter egit *Païtoni* in Biblioteca degli autori antichi greci e latini volgarizzati, tom. II. p. 29 sqq. Primum multum est de libro:

Accii Zuchi Summa Campanae Veronensis viri eruditissimi, in Aesopi fabulas interpretatio per Rhythmos in libellum Zucharinum inscriptum Contexta faeliciter incipit. In fine: *Impressum Veronae die XXVI. Iunii M. CCCC. LXXVIII.* (1479.) in 4. latine et italice. (vid. quoque Bure Bibliogr. instructiue B. L. tom. II. nr. 3567.) — rec. *Venetis per Manfredum de Monteferrato de sustreuo.* M. CCCC. LXXXI. (1481. quod in biblioth. Hohendorf. pag. 119. notatur 1491. nescio, an id culpa scribae aut typographi factum sit: an ea sit edit. quam Païtoni ex nota ad Crescimbenum anno 1493. 4. signauit:) — repet. *Romae* an. 1483. 4. (vid. Audiffredi Catalog. — romanarum edit. saeculi XV. Romae, 1783. 4. p. 254 sq.) — tum *Mediolani per Vldericum Scinzenzeler* an. 1497. fol. (de qua edit. vide Saxii hist. litterar. typograph. Mediolanen. pag. 106. — *Ifopo* — Mediolani, 1502. 4. — Venet. 1528. apud Osmont. et Valliere tom. II. nr. 3828. — *Favole d'Esopo* etc. Florent. 1530. 8. — Venet. 1542. 8.

Accius Zuchius descripsit fabulas *Anonymi* apud Neueletum dicti, per epigrammata latina et italica, et ab illius nomine opus istud inscribitur *Libellus Zuecharinus*. Accium tamen ipsum latinar. illarum fabularum habuerunt auctorem Scaliger Poet. lib. VI. IIII. p. 789. et Quadrio della Storia e della ragione d'ogni Poesia, IV. p. 202. adprobante Païtonio.

Esopo historiado. — Venet. 1497. 4.

Favole d'Esopo tradotte in Italiano, (lat. et italica) da Francesco Tупpo, Neapoli, 1485. fol. — Aquilae, 1493. fol. De vtraque vid. Païtoni, qui laudat *Tattur*. Istoria degli Scrittori nati nel Regno di Napoli, tom. II. part. II. p. 234. aliorum narrationes refert, et ex Argelato et biblioth. Colbertina antiquiorem profert editionem: *Le Favole d'Esopo tradotto dal*

dal Greco in Italiano da Francesco Tuppo, Neapolitano. In Napoli 1482. fol. — Exemplum Aquil. laudauit *Freytag* in *Analect. litterar.* p. 9. Adde de rariss. illa priore edit. *Ormont* *diction. typograph.* p. 9. *Maittaire* II. part. II. pag. 471. *Buræ Bibliogr. instruct.* B. L. tom. II. nr. 3570. inprimis *M. Aug. Beyer* *Memorias historico-criticas librorum rariorum*, Dresdae, 1734. 8. p. 37. qui exemplum manibus oculisque vsurpauit, diligenter argumentum et consilium Tuppi, fabulas ad conditionem hominum isto tempore viuientium, maxime pontificis rom. et monachorum adcommodandis, inquit et hanc libri inscriptionem in fine libri exhibet: *Franc. Tuppi, Parthenopoei — in vitam Esopi fabulatoris lepidissimi philosophique clarissimi traductio materno sermone fidelissima: et in eius fabulas allegoriae cum exemplis antiquis modernisque finiunt feliciter. Impressas Neapoli — Sub anno Domini M. CCCC. LXXXV. die XIII. Mensis Febr.* — A Maittario IV. part. 2. pag. 542. nominatur edit. Venet. 1491. 4. idem forsan liber qui ab Orlando p. 50. eiusdem anni et loci indicatur. adde *Crevennae Catalogue raisonné*, vol. IV. part. II. p. 158—160. vbi adcurata illius Neapolitanae edit. est recensio et Paitoni emendatur. — Ven. 1533. 8. apud Valliere, part. II. nr. 3829.

Apud *Paitonium* memorantur versiones Aesopi aut aliarum quoque fabularum sequentes, quarum pleniores ab eo illisque quos citat, pete inscriptiones: ital. Mediolani, 1504. 4. — lat. et ital. cum figuris. Brixiae apud Ludouic. Britannicum. — Italice Venet. 1544. 8. — 1545. 8. 1613. 8. etc. — Ital. versae a Iul. Landi. Venet. 1567. 8. — *Vita Aesopi per Landum*, 400. Fabulae Aesopi aliorumque cum interpretatione et figg. italice. Venet. 1575. 16. et recuf. 1588. 1607. 8. 1621. 24. — In Trevigi per il Righettini. 1659. 12. — Venet. 1607. 1613. 8. 1672. 16. (in Catal. Bunau.) — *Cento e cinquante Favole, tratti da diversi Autori, e ridotti in rima* — par *Pietro Targa* (i. e. *Cesare Pavese*) Venet. 1569. 12. — 1575. 12. — 1587. 12. conf. *Osmont. Diction. typogr.* p. 10. — *Cento Favole Morali dei piu illustrati antichi et moderni autori Greci et Latini, scielte, et trattate in varie maniere di versi volgari da M. Gio. Mario Verdizzotti.* Venet. 1570. 4. — 1577. 4. (de qua edit. vid. *Goetzii Memor. biblioth. Dresd.* vol. III. pag. 204.) — 1577. 1586. 1599. 4. 1661. 8. 1677. 8. — *Iul. Caesar. Cappacius* *Apologos et Fabulas collegit et versibus ital. composuit* Neapoli 1602. 8. rec. Venet. 1619. 8. — Fabulae, Exempla, Facetiae etc. diuerforum auctorum in septem centuriis et versibus ital. (*ridotti in ottava rima*,) sunt in libro: *Insalata Mescolanza di Carlo Cattarelli d' Ogobbio*, Gentiluomo Romano — in Bracciano 1621. 4. — *Raccolta di varie Favole* delineate, ed incise in Rime da Giorgio Fossati, -Architetto etc. Ital. et franc. Venet. 1744. 4. VI. voll. cum figg. — *Cento Favole d' Esopo e di altri autori ridotte in versi Martelliani*, (editore Carolo Goldoni) Moden. 1756. 8. — *Favole sat-tante Esopiane con un discorso* (Abb. Roberti) Bonon. 1773. 12. — *Centuria di Favole*, Torino, 1778. 12. et alteram Centuriam ibid. 1780. 12. — *Doppia Centuria di Favole d' Esopo e d' altri* adunate e tradotte da *Nicolo di Castelli*. Francof. 8. sine a. Harl.]

Gallica prosa [*Julianus*, Augustinianus ordine, Lugduni, 1484. fol. — *Petr. Millot*, Bourg. 1632. 16.] *Ioh. Balduinus* [*I. Baudoin*, à Bruxelles, sine nota anni, 8.] Paris. 1627. fol. Rouen, 1665. 8. et ab eo tempore saepissime variis in locis. Sed et huius versio cum iconibus et moralibus obseruationibus iterum typis exscripta est Amstelodami 1700. 12. Post

Balduinum *Antonius Fureterius* profa Parif. 1694. Bruxellis, 1695. ^{xx}) 12. 1700. 8. II. tom. et verfu *Iohannes de la Fontaine*, qui fuo ex ingenio quam plurimas nouas adiunxit, vel ex aliis veteribus repetiit IV. vol. Parif. 1678. 12. [Antwerp. 1699. 8. II. voll. Paris, 1757. XII. voll. 1760. IV. voll. fol. cum multis tabulis aeri incifis: tum splendide et textu et figg. aeri incifis. Paris, 1766. VI. voll. conf. Stolle *Kurze Nachricht von feinen Büchern*, part. IX. pag. 76 fq. it. in Opp. Fontan. vol. I. Anvers, 1726. 4. nitida editio.] Praetereo fabulas [*Ant. Houdard de la Motte*, Paris, 1709. 4. et 12. Amfterd. 12. Hagae Com. 1720. 8. cum diff. de Fabula: (vid. Journ. de Savans, 1719. II. p. 330.) et Paris, 1754. 12. in IX. tomo operum, multorumque aliorum, quorum catalogum dabunt Goujet aliiue et de Blankenburg ad Sulzer. *Theorie der schön. Künfte* voc. *Fabel*: tum] obuias comicis in dramatibus de Aefopo, quae gallice ediderunt Nobilius [P] Parif. 1691. aliiue ^{yy}). Verſibus gallicis fabulas Aefopias expreſſit etiam pridem *Aegidius* quidam *Corrozetus* Parif. 1548. forma minore. Sed et tetraſtichis, incertus auctor Parif. 1678. 12. apud Cramoiſium. Confer ephemerides Parif. eius anni p. 347. *Fabric.* [*Les fables et la Vie d'Eſope, nouvellement enrichies de pluſieurs figures, et d'un indice des matieres notables.* Anvers de l'imprimerie Plantinienne, Veuve et Jean Mourendorf. 1563. 16. cum figg. edit. perrara. — *Fables diuerſes, tirées d'Eſope et d'autres Auteurs, avec des explications, par R. D. F. (Raphael Du-Fresne.)* Paris, 1659. 4. cum figg. Ibid. 1689. 4. — *Les Fables d'Eſope, et de pluſieurs autres excellens Mythologiſtes, accompagnées du Sens moral et des Reflexions de Mr. le Chevalier Leſfrange, traduites de l'Anglois, avec des figures deſſinées et gravées par F. Barlouw, à Amſterd. aux depens d'Etienne Roger.* 1714. 4. — *Les fables d'Eſope Phrygien, avec celles de Philoſophe, traduit. nouv. par Mſr. de Bellegarde* cum fabulis Gabriae, Auiani et narratt. Aefopi, gallice, Amſterd. 1708. apud Mortier. ibid. 1709. apud Roger. II. voll. (vid. Stolle *Nachrichten von feinen Büchern*, part. XI. p. 251.) — Vtrecht, 1729. et Copenhag. 1784. 8. germanice, Gottingae, 1745. etc. — *Choſet de Ietphor* collectionem omnium fabularum arabicarum, perſicarum, graecarum, latinarum, germanicarum, anglicarum et italicarum, in linguam gallicam vertendarum, Paris. in XXIV. tom. in mai. 8. editurus eſt. *Hartl.*]

Anglica metaphraſi poetica *Ioh. Ogilby*, ſiue Oglebius eques Lond. 1651. 8. 1653. 8. 1673. fol. Prodierunt et anglica proſa e gallico *Ioh. Balduini* 1702. et 1704. 8. (cui editioni praefixa vita Aefopi e gallico Meziriaci anglice translata,) tum in praeclaro opere fabularum vndique ſingulari ſtudio collectarum a *Rogero Eſtrangio*. Lond. 1692. 1699. fol. II. voll. [1708. 8. II. voll. 1738. 8. germanice verſar. a G. E. Leſſing. 1759. 8.] Exſtat praeterea nova fabularum centuria edita ſub titulo: *Aefop naturalized and expoſed to the publick view in his own and dreſſ, by Way of eſſay on 100. fables.* an. 1703. 12. *Fabric.* [*Aefops Fables in Engliſh et Latin, with Sculptures.* Londin. 1703. 8. — *Aefop naturaliz'd; in a Collection of Fables and Stories from Aefop, Lockman and others.* Lond. 1711. 8. — Collection

^{xx}) Titulus libri: *Eſope en belle humeur.* Prodiit etiam hic Gallicus Aefopus cum germanica verſione, additis ſelectis Fontani fabulis, et gallica translatione fabularum Pilpaei 1707. 12. Hamb. apud Benjamin Schiller. Gallice quoque

Aef. fab. in *Chardini* deſcriptione Perſiae tom. V. p. 190 ſqq.

^{yy}) Vide *Ephemerides* Parif. 1690. pag. 482. A. Verderii biblioth. gallic. p. 16.

Collection of fables taken from the most celebrated mythologists etc. 1704. II. voll. 8. — *Fables of Aesop* and others done into English, with an Application to each Fable, by S. Croxall. London. 1722. 8. — *Aesop's Fables; with instructive Morals and Cuts.* 1757. adde de *Blankenburg* ad Sulzeri Theorie etc. I. mem.

In lingua *Portugall.* interprete *Manuel Mendes*, Lissabon. 1621. 8. Bauer biblioth. libror. rarior. Supplem. vol. I. pag. 25. — rec. 1643. 8. Batau. 1672. 8. In biblioth. Bodleian.

Hispanice viderunt lucem Madrit. 1621. 8. notante Fabricio. — vertente *Ioachim Romero de Zepeda*, Seville, 1590. 8. apud Bauer. I. mem. — *ibid.* 1714. 8. interpr. *Anton. de Arte y Villafrant.* Ex lingua latina in *hispanicam* translatae (*en Castellana*) per *Simon Abril.* Saragossae, 1647. 8. Textui latino respondet in eadem pagina alia versio Castellana ad litteram; teste *Maianfio*, in Specimine bibliothecae Hispano-Majansianae, a Dauide Clement edito Hannouerae, 1753. pag. 113. — *Fabulae Aesopi*, Auieni et aliorum, *hispanice*: in officina Plantiniana, 1607. 12. in Catalog. Bunau. vol. I. pag. 76. Antiquiorem tamen et forsan primam versionem hispanicam: *Quatro libros de las Fabulas de Esopo, las extravagantes, otras de la translacion de Remigio, las de Aviano, las collectas de Alfonso y Poggio — traduzidas y colegidas por D. Henrico Infante de Aragon. por Frederigo Alem.* fol. en Burgos, 1496. Maittar. IV. part. II. pag. 628. nominat. — *Belgice* plus simplici vice, ait Fabric. — *Fabulen van Esopus geprent*, Antwerp. 1485. in Maittaire Annal. Typ. IV. part. II. pag. 469. — *Esopus Blussel.* Amst. 1697.

Hungarice: *Aesopi Phrygis fabulae*, *Gabriele Pannonio Pesthino interprete.* *Esopus fabulaij* etc. — in calce: „Viennae Pannoniae in officina Ioannis Singrenii. Mense Augusto an. M. D. XXXVI. 8.“ vid. *Denis Wiens* Buchdruckergeschichte, Wien, 1782. 4. pag. 378 sqq.

Polonice, Varsoniae, 1716. ex gallico libello, *Esope en belle humeur*, verbotenus fere versae; postea saepe recusae. — In primis laudantur Aesop. fabulae metricae scriptae ab *Andrea Jablonowski*, Woiewody Ruskiego. Nec tamen ille vertit polonice Aesopum, sed potius eius et Fontani fabulas imitatus est; multas vero suo ingenio excogitatas addidit. Praeposuit vitam Aesopi secundum Planudem, versibus hendecasyllabis compositam. Optimis fabularum scriptoribus illum adnumerandum esse censet Comes Zaluski.

Danicam versionem cuius cuiusdam Hafniensis *Hermanni Weigeri*, Lubecae, 1555. 4. memorat *Io. Christoph. Welfius* in diatriba de Mythica moralia tradendi ratione nouantiqua, Witteberg. 1704.

Suecanas duas fabularum versiones indicauit *Fant* in Historia literaturae graecae in Suecia, Vpsal. 1779. 4. pag. 61 sq. n. *Hundrade Esopi Fabler, någre aff S. M. Luthero* — item *Esopi Lefuarne aff Erasmo Albero beskriffuit* — Stockholm, 1603. 8. rec. Rostochii, 1608. — Nonnullae fabulae, pleraeque sunt Aesopi, ab Anonymo ex latino in suecum sermonem translatae cum textu latino typis descriptae sunt Holmiae, 1648. 8. rec. 1662. *Harl.*]

Germanice XVI. Aesopi fabulas tranſtulit D. *Martinus Lutherus* noſter ²²), perquam vtile eiꝯmodi ſcribendi genus eſſe exiſtimans, licet a Melanchthone ad reliquas transferendas inuitatus, propter alia negotia rem perſicere non potuit. Ceterum Goſfridi Arnoldi, Melanchthonem eo nomine perſtringentis acumen tom. II. hiftoriae ſive potius apologiae haereſium p. 107. b. non magis, credo, lectori cordato ſe probabit, quam quod Pontificii quidam Lutherum arguunt, quod ſacras litteras non maioris habuerit, quam fabulas Aesopi. Hanc quidem calumniam retudit ſingulari ſcripto an. 1701. D. Georg. Henr. Goezius, Lubecenſium Antiſtes digniſſimus: at *Hofum* non pudit lib. 3. de auctoritate S. Scripturae contra Brennium pag. 271. ſuffragio ſuo comprobare Wolfgangi Hermanni vocem, adfirmantis, Scripturas, ſi deſit eccleſiae auctoritas, tantum valere, quantum fabulae Aesopi. Haſ porro poſt D. Lutherum germanice verterunt Ioh. Matheſius, Nathan Chytraeus [Roſtoch. 1571. et ſaepius], et verſu Burchardus Waldis, [in libro raro: *Eſopus ganz new gemacht, und in Reimen geſagt, mit ſampt hundert newer Fabeln durch Burt. Waldis*, Francof. ad Moen. 1548. 8. 1565. 8. etc. *Harl.*] Vide Martini Lipenii bibliothecam philoſophicam et pandectas Brandenburgicas Chriſtophori Heidenreichii. *Fabric.* [Bonerius (circa ſaec. XIII. forſan.) ex Auiani et veteris anonymi fabulis ſuas fecerat germanice: quarum quinquaginta et vnā *Scherzius* e ſuo codice, (quem ſibi quoque deſcribendum curarat, et vberiore illius dederat notitiam *de Vffenbach* in bibliotheca MSS. Vffenbachiana, Halae Hermundurorum, 1720. fol. part. IV. pag. 237 — 247.) in vndecim diſſertat. academicis, *Philoſophiae moralis Germanorum medii aevi Specimina*, Argentorati, 1704 — 1710. 4. dedit: poſt ex duobus codd. *Bodmer* et *Breitinger* ſub titulo: *XCIV. Fabeln aus den Zeiten der Minneſinger*, quae vero eundem Bonerium habuerant auctorem. Illi tamen ignorarunt, quae a nonnullis habetur, antiquiſſimam fabularum illarum editionem Bambergae, 1461. de quo primo, vti viſum erat, germanico libro, typis exſcripto, eoque rariſſimo vide *Leſſing* in *Beytrag zur Geſchichte und Litteratur*, vol. I. et V. et in hiftoria fabularum Aeſopearum, addita eiꝯ *Vermiſchten Schriften*, part. II. pag. 258 ſq. et pag. 264 ſqq. Illas tamen fabulas eo quidem anno collectas, necdum formulis typographicis fuiſſe deſcriptas, recte monet cel. *Panzerus* in *Annalibus typographicis librorum germanicorum*. — Locupletiore reliquis codicem inuenit, notitiam illius dedit adcuratam, et comparauit cum editis cel. *Ierem. Iac. Oberlin*, Profeſſ. in Vniuerſitate litterarum Argentoratenſi, in diſp. *Bonerii Gemma ſive Boneri Edelſtein Fabular C. e phonaſcorum aeuo complexa ex inclyta bibliotheca ord. S. Ioh. Hieroſol. Argentoratenſis. Supplementum ad I. Georgii Scherzii philoſophiae moralis german. medii aevi Specimina vndecim.* Argentor. 1782. 4. — De antiquioribus Steinhöweli Brantiiſque fabularum editionibus ad §. X. et XIII. egi, et de auctoribus fabularum germanicis antiquis vid. *Gellerti* (qui ipſe inter fabulatores haud vltimum occupauit locum,) diſſ. de Poeti Apologorum eorumque ſcriptoribus Lipſiae, 1744. 4. — germanice verſa Lipſiae, 1773. 8. Eiꝯdem notitiae et exempla, praemi. I. parti illius Fabularum, Lipſ. 1748. 8. etc. it. *Gottſchedii Progr.* de quibusdam

²²) An. 1530. vid. Opp. Lutheri tom. IX. edit. Witteb. pag. 454. b. Ieneniſ. tom. V. pag. 268. al. 285. Altenburg. tom. V. pag. 403 ſq. Plura in hanc ſententiam D. Schuppius in *Fibulhans* tom. I. Oper. pag. 827 ſqq. *Fabric.* vid. hac de re et

de fabulis Aesopi integra concio Io. Matheſii quae nona eſt, in vita Lutheri. *Heumann.* cuiꝯ quoque Acta philoſophor. tom. I. pag. 945 ſq. et 948. conferes. *Harl.*

dam philosophiae moralis apud Germanos antiquiores speciminibus. Lipsiae, 1746. 4. — De libro raro: *Das Buch von der Tugend und Weisheit, nemlich, neun und vierzig Fabeln, der mehrere theil aus Esopo gezogen, vnd mit guten Rheimen verkleret, durch Erasmus Alberum*, Francof. ad Moen. 1550. 4. vid. *Hummel* Neue Biblioth. von seltenen Büchern, vol. I. pag. 424 sqq. — Vetus rarusque liber: *Ein new Fabel Esopi, newlich verdeutsch gefunden von Lewen vnd Esel*, Halle, 1528. 4. notatur in Catalogo bibliothecae Christii tom. II. pag. 249. — *Der teutsche Aesop*. Francof. 1733. 8. — *Esopi Fabeln, mit Herrn Roger P Esstrangs Lehren und Anmerkungen*. Lipsi. 1740. 8. — *Aesopi* Leben und auserlesene Fabeln, mit deutlichen Erklärungen und Kupfern, Noriberg. 1747. ibidem crebro ab an. 1723 — 1760. atque an. 1789. ab cl. Ernesto immutatae, emendatae, et accessionibus auctae. 8. — *Fabeln aus dem Alterthum in Vier Büchern*, Vratislau. 1760. 8. De pluribus germanicis versionibus consules Critische Beyträge etc. Lipsiae, part. X. pag. 197 sqq. Schriften der Altorfer deutschen Gesellschaft, pag. 117 sq. et *Schummels* Uebersetzer - Bibliothek pag. 27 sq. De Germanis, qui fabulas scripserunt, vide *de Blankenburg* ad Sulzeri Theorie etc. voc. *Fabel*, pag. 142 — 145. et *Aesop*, pag. 34.

In linguam germanico-iudaicam, *Sepher Mescholim*. Francofurt. 1687. *Harl.*]

Denique fabulae Aesopi *Graeco-Barbaro* quoque idiomate editae sunt Venetiis an. 1603. 1644. 8. 1690. 12. quibus subinde in Glossario suo graeco utitur Cangius, merito addubitans, utrum versio illa graeco-barbara auctorem agnoscat *Simeonem Cabasilam*, licet hic Martino Crusio promississet, [P] se Aesopi fabulas vel Isocratis orationes quasdam sermone vulgari graeco interpretaturum. Consule *Crusii* Turcograeciam pag. 461. *Fabric.*

[Varia scripta, quae ad historiam Aesopearum fabularum pertinent, *Gottschedii*, *Gellerti*, *Christii*, *Lessingii* aliorumque iam per occasionem commemoravi. His quaedam, (vt alias prolationes omittam,) adhuc addam, in quibus de Aesopo aut fabulis Aesopeis agitur.

Io. Frid. Christii diff. de *Phaedro eiusque fabulis*. Lipsiae, 1746. 4. — *E. L. D. Huch's* Aesopus, oder Versuch über den Unterschied zwischen Fabel und Märchen. Witteberg. et Zervest. 1769. 8. — Super origine fabularum comment. in *deutschen Museum* an. 1784. p. 553. — Contra Lessingium disputat *Iacob*, de fabulis Aesopeis veterum, in Berolinenf. actis menstruis, vernacula lingua scriptis 1785. mens. April. p. 302 sqq. — *Brucker* in histor. critica philos. vol. I. part. II. lib. I. cap. 2. §. 11 sqq. qui ea, quae de Aesopi consuetudine cum Perianthro et Croeso, quippe quibus ne innotuisse quidem potuisset, narrantur, aliaque, vt incerta fideique historicae et legibus verisimilitudinis contraria, pag. 454 sqq. merito reicienda putat. — Cel. *Io. Ioach. Eschenburg* Entwurf einer Theorie vnd Literatur der schönen Wissenschaften. Berolini, 1783. 8. p. 56 sqq. — Cl. *Aug. Guil. Ernesti* disp. de vsu Fabularum in Eloquentia. Lipsiae, 1775. 4. etc. *Harl.*]

CAPVT X

DE EPISTOLIS QVAE AD PHALARIDEM REFERVNTVR, AC DE
ALIIS EPISTOLARVM GRAECARVM SCRIPTORIBVS.

[Cum Supplementis G. C. Harles.]

De Epistolis graecis editis scriptorum non ecclesiasticorum, Aeliani. §. XXVIII. Aeneae Gazaei. XXIX. Aeschinis. VI. et XV. Aeschinis Socratici. XXXV. Alciphronis. XXV. Alexandri M. XVII. Amasidis Aegypti R. XXXIII. Anacharsidis. XXII. Antisthenis. XXXV. Apollonii Tyanensis. XI. Aristarneti. XLIX. Arisippi. XXXV. Aristotelis. XVII. XXXIX. Artaxerxis Regis. XVIII. M. Bruti. X. Chionis. IV. Claudii Imp. XI. Cratetis Cynici. XXI. Democriti. XVIII. Demosthenis. XV. Dindimi Regis Bragmanorum. XVII. Diogenis Cynici. XX. Dionis. XVI. Dionysii. XXXI. Epimenidis. XVIII. (in notis.) Euripidis. XXIII. Galli Caesaris. XII. XXVII. Garmi Regis Babyl. XI. Heracliti. XIX. Hippocratis, Abderitarum et Coorum ad Hippocratem etc. XVIII. XXXVIII. Hyfianis. XVIII. Ijocratis. VII. Iuliani Imp. XII. XXVII. Libanii. III. Luciani. XLI. Lucilli. XXXV. Lyfidis. XXXII. Megethi. XXX. Melissa. XXIV. Musonii Philosophi. XI. XXXIII. Myiae. XXIV. Nucilli. XXXVI. Paeti. XVIII. Phaedri Socratici. XXXV. Phalaridis. I. Pherecydis. XVIII. (in notis.) Philippi Regis Maced. XVII. Philostrati. XXVI. Phraotae Indorum Regis. XI. Pittaci Mitylenaei. XVIII. Platonis. XVI. XXXV. XXXIX. Procopii Gazaei. XXX. Pythagorae. IX. Simonis coriarii. XXXV. Socratis et Socraticorum. ibid. Solonis. XVIII. Synefii. XIV. Telaugis. XVIII. Thaletis. ibid. in notis. Theanús. XXIV. Themistoclis. XXXIV. Theophylacti Simocatae. XXVII. Thomae Magistri. L. Titi Vesp. XI. Magni Turci. XXXVI. Xenophonis. XXXV.

De Epistolis graecis scriptorum praecipuorum ecclesiasticorum: Basilii M. IV. XLII. Ioh. Chrysostomi. XLIII. Cyrilli Alex. XLV. Isidori Pelusiotaе XLIV. Gregorii Naz. XLII. Nili. XLVII. Photii. XLVIII. Theodoriti. XLVI. Theophylacti Bulgar. XLIX.

Libanii siue Procli siue Theonis Characteres epistolici. XIII.

Collectiones variae epistolarum: Graeca Aldi Manutii et graecolatina Iac. Cuiacio incerta fide adscripta. II — XXXIII. Graeca H. Stephani. III. alia Parisensis et tertia Commeliniana. XXXVIII. Graecolatina Barthol. Iustopolitani. I. Ioachimi Camerarii. XXXVIII. Eilhardi Lubini, siue Commeliniana. ibid. Latina Gilberti Cognati et Ioh. Buchleri. XXXVI. Epistolae Procerum Mundi. XVII. XXXVII. Epistolae cynicae. XXI. Anglica collectio Sanagii. I.

Epistolae quaedam graecae ineditae. L. et perditae. XLI.

PHALARIDIS ^{a)} patria Aftypalacensis ^{b)}, Agrigentinorum, (quae vrbs non condita ante Olymp. L, [aut Olymp. XLIX. 3. a. C. 582. v. Thucyd. VI. 4. Heyne in Opusculis academ. vol. II. p. 260.]) Tyranni tempora pro veterum dissensu et virorum nostra aetate doctissi-

^{a)} Taurum Phalaridis, (de quo videnda Epist. 122. [ep. 5 edit. Lennep. cuius notas, praecipue p. 24. conferes, et ep. 94. cum not. p. 260. sqq.] Pindarus Pythionic. I. v. 185. Diodorus Sic. XIX. tom. II. p. 741. Plutarchus parallelis minoribus p. 315. Lucianus in utroque Phalaride,) frustra olim in dubium vocauit Timaeus, confutatus a Polybio [in Excerpt. Legat. p. 1400. vol. III. p. 47. edit. Ernesti,] et Diodoro Sic. lib. XIII. [cap. 90. tom. I. p. 380. f. p. 614. edit. Wesseling. quem vide.

Diodor. ibi quoque prodit, ab Hamilcare Taurum Phalaridis esse Carthaginem missum, ab Scipione autem Africano, Carthagine capta, restitutum Agrigentinis. Fabulis quoque illam de tauro aeneo adnumerat Gillies in Historia veteris Graeciae, vol. II. p. 114. versio. german. Lipsiae 1787. in nota 58. Is enim Timaei, historici seculi, testimonium plus valere hac in re, iudicat, quam Polybii, vulgarem famam sequuti, sententiam. Harl.] Vide excerpta Peiresciana p. 57. Cicero. in Verrina 4. cap.

doctissimorum disceidii determinare accurate, difficillimum est. Itaque h. l. suffecerit nobis, ab eo tyrannidem non exercitam ultra annos XXVIII. nec minus annis XVI. caedemque eius non priorem fuisse Olymp. LVII. 4. quae doctiss. Bentleii, nec posteriorem Olymp. LXIX. 1. quae praestantissimi Dodwelli est sententia. Iam pridem sub *Phalaridis* nomine feruntur Epistolae CXLVIII. (quingagesima septima Aberidis nomine legitur ad Phalaridem), quas memorat *Ioh. Stobaeus* florileg. serm. 7. 47. et 84. *Photius* Epist. 207. *Suidas* in *Φάλαρις*, (cui [et Eudociae] *Σαυμάσιαι πέντε* sunt) *Ioh. Tzetzes* Chiliad. I. hist. 25. et Chiliad. V. hist. 31, *Nonnus* siue *Maximus* in Gregorii Naz. inuectiu. p. 144. *Apostolius* XX. 13. prou. [v. haec testimonia ad Praefat. Valck. ante epist. p. IX.] ac recens auctor scholiorum Graecorum in Aristophanis Plutum v. 142. [in Aldina enim editione locus nondum fuit.] Pro genuinis habent praeter veteres editores *Volaterranus* in Commentar. Vrbanis, *Thomas Fazellus* in rerum Sicularum historia, *Andreas Arnaudus* in Apologia Phalaridis, *Erasmus Vindingius* in Hellene

cap. 33. [qui vero, taurus, ait, quem Phalaris — habuisse dicitur; item *Ovid.* Trist. III. 11. 41. vbi quaedam notauimus.] Alia eiusmodi commenta ingeniosae crudelitatis commemorat *Diodorus Sic.* XX. tom. II. p. 802 sqq. [cap. 71. p. 458. Wessell.] vbi de Agathoclis lecto: Franciscus Iunius lib. II. de pictura cap. 8. Cerda Aduersar. sacr. p. 262 sqq. et Motanus Vayerus tom. II. Opp. p. 561 sqq. edit. in fol. [Bentlei. Respons. ad Boyle p. 284. ex interpr. Lennepii.]

b) *Bentlei* in Responsione ad Boyle. p. 177. etc. ex interpretatione *Lennepii* latina, subiuncta Phalaridis Epistolis a memorato Lennepio, et post illius mortem a Valkenariorum Groningae 1777. editis e Luciano (qui in Phalaride priore, p. 187. tom. II. edit. Reitzii fingit, taurum aeneum a Phalaride Delphos Apollini esse dono missum,) Polyaeo aliisque probatum inquit, Phalarin *Agrigentinum*, patria *Siculum* fuisse, et negat, eum fuisse *Astypalaeensem*, et vero contendit, *Astypalaeam* nullam fuisse ciuitatem in Creta: atque Eudocia p. 412. eum natione *Siculum* fuisse scripsit; sed turpiter miscuit tauri aenei inuentionem, quam Phalaridi adferit. — At *Henricus Dodwell* in libro docto: *Exercitationes duae: prima de aetate Phalaridis; secunda de aetate Pythagorae*, Londini 1704. 8. sect. 18. p. 44 sqq. refutaturus Bentleium e Strabone situm *Astypalaeae* docet inter Sporades, nec longe a Rhodo vel Creta, vnde Antiphemus et Entimus coloniae Gelosae conditores, quae mater erat Agrigentinae, nec verisimile esse censet, Phalaridem Agrigentii esse natum. *Harl.*

c) *Dodwell.* in libro de veteribus Graecorum et Romanorum Cyclis, diss. V. sect. X. de aetate Phalaridis mortisque tempore aliam fouerat opi-

nionem, adfirmans, necem Phalaridis et Stefichori poetae inter annum $\frac{2}{3}$ Olymp. LXXII. et 1 Olymp. LXXIII. esse factam. A *Bentleio* in Respons. ad Boyle. p. 22 sqq. refutatus, postea retractauit sententiam in Exercitatione priore de aetate Phalaridis et, omnibus satis doctique exploratis, tandem p. 83. docet, Phalaridem venisse Agrigentum Olymp. $\frac{57}{58}$. 4. Tyrannidem arripuisse Olymp. $\frac{61}{62}$. 4. et caesum Olymp. a. $\frac{68}{69}$. 4. *Corfinus* tamen in Fastis Atticis tom. III. p. 107. coll. p. 52, (vbi Eusebii calculum, Phalarin occupasse imperium Agrigentinum Olymp. XXXI. 2. et periisse Olymp. XXXVIII. 1, adtulerat,) et p. 60. Bentleii rationes, tyrannum esse occisum Olymp. LVII. $\frac{3}{4}$, amplecti videtur. Suidae rationem, Phalarin inuasisse tyrannidem in Sicilia Olymp. LII, sequitur *Edu. Simson* in Chronico cathol. ad hanc Olymp. a. m. 3433. ante Christum 570. vbi tamen Wesseling. probat Dodwelli sententiam in Exercit. de Phalaridis aetate sect. 14 et 19. adde *Simson* ad Olymp. LIV. 1. A. M. 3441. ad quem annum illam occupationem, (de qua v. *Polyaenum* V. cap. 1.) refert, (eumque sequitur cel. *Saxe* in Onomast. litter. I. p. 21.) et ad Olymp. LVIII. 1. A. M. 3457. ante Christum 546. quo anno periisse tyrannus videtur Simsonio, cui quidem h. l. tota Ianiblichi narratio de Pythagorae cum Phalaride congressu suspecta est, quod Pythagoras adhuc inuenis nondum in Italiam transferit: quod etiam visum est Benteio: secus tamen sensisse Dodwellum, colligo ex eius Exerc. de aetate Phalar. sect. 18. p. 84. At Phalaridis quidem fuisse aequalem, eius autem consuetudinem refugisse, tradit *Isidorus Pelusiota* IV. 205. Epist. *Harl.*

Hellene tom. XI. thesauri Gronouiani p. 557. sq. *Ioh. Seldenus* ad marmora Arundeliana p. 106. *Iosua Barnes* ad Euripidem tom. II. p. 523. *Henricus Dodwellus* in praeclaro opere de Cyclis Graecorum, diss. V. at dubius factus est in diss. de aetate Phalaridis ^{d)}, in cuius praefatione usum epistolarum scribendarum ante Atoffae tempora, cui inuentum hoc tribuit *Hellanicus* apud Tatianum [p. 5. edit. Worth. cuius notam consules,] et *Clementem* ^{e)}, inualuisse clarissime et non inficiandis testimoniis euincit, Lond. 1704. 8. ^{f)} *Guilelmus* denique *Templeus* in Miscellan. tom. II. p. 77. aliique. Post Photium addubitaui et primus Luciano tribuit *Angelus Politianus* lib. I. Epist. 1. cuius iudicium secuti sunt *Ianus Parrhasius* in oratione habita ante praelectionem epistolarum Ciceronis ad Atticum tom. I. facis artium Gruterianae p. 826. *Lilius Gyraldus* dialogo 3. et 9. de historia poetar. *Vossius* de poetis graecis p. 16. [*Huetius* quaeft. AL. lib. III. cap. 17. p. 414.] et *Ianus Bourdelotius* praef. posteriore ad Lucianum. Sed Luciani nequitiam esse videntur, quae cum Lucianicis de Phalaride orationibus non tantum nihil habent commune, nec facilem Luciani stilum sapiunt, sed et illis in quibusdam diserte aduersantur, vt obseruatum [P] *Carolo Boylio* in praef. ad Epistolas, *Bernardo Monetas* tom. 3. Menagiorum p. 509 sq. et *Rich. Bentleio* in diss. de Epistolis Phalaridis §. 16. Forte igitur sunt *Adriani* sophistae sub M. Antonino Imp. clari, qui teste *Suida* scripsit *Ἐπιστολάς, λόγους ἐπιδεικτικούς, Φάλαριν.* ^{g)} Phalaridis certe ipsius esse, vt dubitem, facit praeter silentium antiquiorum scriptorum, et dialectum epistolarum, quae contra morem

d) V. Hist. of the works of the learned, 1704. p. 435.

e) Clem. I. Strom. p. 307. sq. Iulianum quoque in boue aeneo multos exussisse Christianos, scribit *Codinus Origg.* Constant. n. 52. sed nullam meretur fidem, antiquioribus scriptoribus ea de re silentibus.

f) Hellanici tamen testimonium verum esse censet, atque Atoffam inuentricem epistolarum habet *Bentlei.* in Addendis ad diss. de Phalar. Epistolis p. 300 sqq. *Hark.*

g) *Adrianum* rhetorem esse auctorem epistolarum sub Phalaridis nomine editarum, suspicatus quoque est *Fabricius* noster infra libr. IV. cap. 30. §. 10. p. 410. vol. III. Enimuero *Valkenar.* in Praefat. in Phalaridis epistolas *Lennepii* p. V. iudicat, nihil admodum habere, quo niterentur, qui *Adriano* sophistae has epistolas adsererent: nec probat ille *Lennepii* opinionem, in scheda quadam notatam, illas epistolas esse eiusdem, cuius sunt epistolae sub *Diodori Siculi* nomine italice et latine vulgatae, quod magna sit rerum et stili conuenientia: cautius contra et rectius censet p. XVIII. permulta in his epistolis esse, quae indicent, earum scriptorem linguam graecam non a matre, sed e libris veterum didicisse: quae quidem mire confirmant sententiam, has epistolas, licet iucundae lectu, esse supposititias, et a sophista quodam recen-

tioris confectas. Nec *Heumanno* visae sunt genuinae: nam is orae exempli sui haec adscripserat:

„Suspectae sunt pleraeque antiquorum epistolae, inquit *Ionsius* I. 18, 99. *Olearius* apud *Stanleium* Hist. philos. p. 207. sq. §. 10. De veterum epistolis conf. *Ionsius* I. 13. p. 70 sq. Suppositionis harum epistolarum inter alia hoc etiam est indicium, quod optime sunt ordinatae ad nexum historiae, nec ullus hiatus adparet: e. g. in epistolis *Themistoclis* et *Hippocratis*. Nullo enim modo fit verisimile, epistolas illas, licet eae reuera fuissent scriptae; omnes fuisse seruatas. Sane ne *Ciceronis* quidem epistolas omnes *Tiro*, libertus eius, seruauit, nec eas, quas seruauit, eo ordine exhibet, quo scriptae sunt. Etiam *Plinius* lib. I. epist. I. fateatur, se non seruasse ordinem temporis in suarum epistolarum dispositione. Atque *Ciceronis* et *Plinii* aetate longe maior erat curiositas, et maius studium in talibus conseruandis, quam antiquioribus temporibus. Olim de industria veterum nomine conscribebant et euulgabant epistolas. Sic *Pharaonis* epistolas scripsit *Io. Lemonicensis*, quas exhibet *Fabricius* cod. Pseudep. V. T. p. 441 sqq. De *Salomonis* regis epist. v. *Fabric.* cod. pseudep. V. T. p. 1020 sqq.“ Haec *Heumannus*. *Bentleio* assentitur *Leibnitz* in Miscellaneis a *I. Ioach. Felero* editis p. 111. Per hanc occasionem etiam adferam, quae *Dorvillius* in *Siculis*, *Amsterd.* 1764. fol.

morem Siculorum illius aetatis Attica est, non Dorica; mentio *Thericleorum*^{a)} poculorum, [*Phintienfum*, a Phintia, qui diu post Phalaridem in Sicilia regnavit, nomen ducentium. v. Burmanni Commentar. ad numism. Sicula, p. 371. additum Doruillii Siculis, *Halesae Tauro-menii, Harl.*] aliaque argumenta a Bentleio producta in dissertatione de Phalaridis epistolis quam Anglice scripsit ad Guil. Wottonum Lond. 1697. 8. eiusque erudita apologia aduersus Carolum Boylium ibid. 1699. 8. paginar. 549. [a p. 52. ex interpret. Lennepii latina] Neque videntur ex animo refragari huic sententiae vel ipse Boylius vel huius hyperaspistae, quibus per varios, quos anglico idiomate emisserunt libellos, magis, ni fallor, cordi fuit aduersario suo aegre facere^{b)}, quam Phalaridi epistolas vindicare. Bentleium vero aduersus se ar-

mauerat

fol. memorat. p. 90. Laudat sarcophagum marmoreum, artificiosissimo anaglypho superbientem, quem a pictore expressum aere incisum exhibuit, et quem fama tamquam Phalaridis filii, *Paurolae*, bustum celebret: addit vero: *quid Agrigenti non ad Phalarim refertur?* p. 94 sq. aedificium quadratum, aeri incisum dat, quod monumentum sepulcrum habet, et narrat, incolas velle, esse sepulcrum equi, quem Phalaris hoc honore adfecisset. p. 107. prodit, in coenobio inter cetera antiquitatis vestigia monstratum sibi fuisse a monachis aediculam in qua olim Phalaris sacrificia deo soli obtulisset. *Harl.*

h) Epist. 70. [ep. 106. edit. Lennepii p. 305. vbi v. notam.] In transeursu obserua, quod Phalarin pro quolibet tyranno ponit *Hyginus* fab. 257. vbi vide notas Tho. Munckeri [et Staueri. p. 366. sq.] Sic Drepanius Pacatus cap. 29. panegyrici. Cicero in Pisonem cap. 30. *te non Aristarchum, sed Phalarin grammaticum habemus.* Vide et Lucian. 2. de vera historia tom. I. p. 678. Apologiam Phalaridis scripserunt praeter eundem Lucianum in duabus orationibus tom. I. p. 731 sq. *Mathaeus Bossus*, his ipsi epistolis nixus, aduersus Benedictum Calchum et *Andreas Arnaldus*, cuius scriptum exstat in Casp. Dornauii Amphitheatro sapientiae Soëratice iocoseriae tom. II. p. 18. Vide elegantissimi Baylii Lex. in *Bossus* (C) et *Episcure*. (L).

i) Titulus libri Boyliani est: *Dr. Bentley's dissertations on the Epistles of Phalaris and the fables of Aesop, examined, by the honourable Charles Boyle Esque* Lond. 1699. tertia editio paginar. 266. 8. [nouissima edit. Londin. apud Bowyer, 1776.] Ex ceteris scriptis, quae circa hanc controuersiam, incredibili contentione animorum agitatam, viderunt lucem sine nomine auctoris, haec ad manus meas peruenerunt: *A view of the dissertation upon the Epistles of Phalaris.* Themistocles etc. lately publish'd by the Rever. Dr.

Vol. I.

Bentley. Also of the Examination of that Dissertation. by the Honourable Mr. Boyle. In order to the Manifesting the Incertitude of Heathen Chronology. Lond. 1698. 8. paginar. 78. Ex ipso litigantium testimonio auctor, quisquis est, docet, nihil incertius esse chronologicis hisce, quas tractent, controuersis. Ab eo tempore prodit: *A short review of the controversy between Mr. Boyle and Dr. Bentley* 1701. 8. paginar. 158. Verum auctor libelli, qui inscribitur: *Essay concerning critical and curious learning, in which are contained some short reflections on the controversy etc. by T. R. Esque.* Lond. 1698. paginar. 77. ita acerbè perstringit Wottonum et Bentleium, ut nec Boylio parcat, nec cumulatissimo laude viro H. Aldrichio. Ad risum ciendum compositus est alius, qui inscribitur: *X. Dialogues of the Dead, relating to the present controversy concerning the Epistles of Phalaris, by the author of the journey to London 1699.* 8. paginar. 83. sub Bentiuoli nomine insultat Bentleio, eiusque argumenta ridet. Inde lucem vidit aliud scriptum, magis serium, sub titulo: *A short account of Dr. Bentley's humanity and justice to those Authors who have written before him, with an honest vindication of Tho. Stanley Esquire and his notes on Callimachus, to which is added an appendix by the Bookseller Tho. Bennet.* Lond. 1699. 8. pag. 140. De hoc dixi infra libro III. in Callimacho, cap. 19. p. 481. Tangit quoque hanc controuersiam, sed ioco magis, quam serio, liber, cui titulus: *a full and true account of de bittel fought last friday between the ancient and the modern books in St. James library.* Lond. 1704. 8. ad calcem libri, qui inscribitur: *a tale of a tub.* Vidi et aliud scriptum, cui titulus: *A free but modest Censure on the late controuersial writings and debates of the Lord Bishop of Worcester and Mr. Locke, Mr. Edwards and Mr. Locke, the Honourable Charles Boyle, Esq. and*

P p p p

D. Bentley

mauerat editor epistolarum, quod in praefatione [P] scripserat: *Epistolas ipsas cum duobus MSS. Bodleianis e Cantuariensi et Seldeni Musaeo contuli, collatas etiam curavi usque epist. 40. cum MS. in bibliotheca Regia cuius mihi copiam ulteriorem Bibliothecarius (Bentleyus) pro singulari sua humanitate negavit.* Ceterum, licet Phalaridis fortassis, ut dixi, minime sint, elegantes tamen esse et cum fructu ac voluptate legendas, pauci, qui expendent negabunt.

Codices. [In bibl. Paris. regia saepius occurrunt epistolae graecae manu exaratae; vol. II. nr. 1038. Epistolae Phalaridis, Bruti, Procopii, et Euripidis: nr. 1428. Epist. Apollonii Tyanaei, Phalaridis, Basilii, Libanii et Bruti: nr. 1760. Epp. Aeschinis, Artaxerxis, et Hippocratis mutuae, Platonis, Diogenis, Euripidis, Phalaridis 147, Mithridatis et Bruti, Democriti, Heracliti: nr. 2010. 2511 et 2866. Phalaridis epistolae nonnullae: nr. 2652. Hippocratis epist. et Phalaridis epistola ad Xenophitem. nr. 2985, 2. Phalaridis epp. priores XXV. et 10. a XXV — XLVII. nr. 3044. Characteres epistolici, editi a Frid. Morellio a. 1578, quod opus alii Libanio, Proclo alii tribuunt; epist. Iuliani, et Libanii Basiliique mutuae, Aeschinis, Platonis, Diogenis, Cratetis, Phalaridis: nr. 3046. Epp. Phalaridis et Bruti: nr. 3047. Epp. Euripidis, Hippocratis, Diogenis Cynici, Bruti, Phalaridis, bis, Apollonii Tyanaei, Theophylacti Simocattae: nr. 3050. Epp. Phalaridis, Bruti, Abaridis ad Phalaridem, Pythagorae ad Hieronem, Alciphronis, Theanus Pythagoricae, Hippocratis, Diogenis Cynici, Cratetis Cyfici, Chionis, Anacharsidis, Apollonii Tyanaei, Euripidis. — In Catalogo librorum MSSorum graecorum, qui in variis bibliothecis Constantinopolit. servantur, in *Noua librorum rariorum collectione*, fascic. III. Halis Magdeb. 1720. p. 440 sq. memorantur *Phalaridis* epp. 148. *Libanii* sophistae epp. omnes, quas scripsit sub imperio Iuliani apostatae; epp. *Isidori Pelusiotae* mille et duae. — In *bibliotheca Laurent. Medicea*, teste Catalogo Bandini, reperiuntur codices, vol. I. cod. XXI. p. 489. epist. 13. Anonymi epistolae 5. et Bessarionis epistola: cod. XXII. epist. Emmanuelis Chrysolorae et Pyrrhi, Epirotarum regis. vol. II. cod. XXIV. pag. 97. epp. Iuliani 17. et Phalaridis 97. cod. XXXIII. pag. 180 sqq. epp. Phal. 78, Bruti et aliorum ad illum mutuae: Photii 12. Procopii sophistae 112. Synesii Presbyteri Pentapolitani, 115. — pag. 199. Libanii epp. 249. — cod. VII. pag. 247. epp. Philostrati, Bruti 26, Phalaridis 74. — cod. VIII. p. 269. epp. Synesii 155. — cod. III. p. 297. epistolae Synesii 29. Phalaridis 41. Bruti et aliorum mutuae 70, Cratetis 4, et aliorum 3, Georgii Cyprii, bis, et aliae. — cod. I. pl. LVII. p. 334 sq. epp. Abaridis, Pythagorae, Phalaridis 31. Synesii, Libanii et Basilii mutuae — cod. VII. p. 345. epp. Maximi, Athanasii, Basilii M. Gregorii Nazianzeni et Ignatii. — p. 350. cod. XII. Phalaridis 139. Pythagorae, Anacharsidis, 9. Bruti, 70. Chionis, 17. Euripidis, 5. Hippocratis, 15. Heracliti, 9. Apollonii, 91. Dionysii Sophistae Antiocheni, 46. Lyfidis, Melissae, Myiae, Theanus, 3. Mufonii, Diogenis,

D. Bentley together with brief remarks on Mons. le Clercs *Ars critica* by F. B. M. A. of Cambridge. London. 1698. 4. pag. 31. Adde *Eusebii Bugdelli* *Memorias*, anglice editas, de vita et charactere Comitiss Orery et historiam familiae Boylianae. Londini 1732. 8. *Fabric. Dodwelli* sententia in compendium redacta est in: *The life of Mr. Henry Dodwell*, with an Account of his Works — by *Francis Brokesby*, B. D. vol. II. chap. 3. p. 400 sqq.

adde de *Chaufepié* *Nouveau Dictionnaire histor. et critique*, tom. II. Amsterd. 1750. Art. *Boyle* p. 499 sq. *Niceron* in *Memoriis virorum doctorum*, ex interpretatione germanica Sigm. Iac. Baumgarten. vol. IV. vbi a pag. 403. omnis controuersia, inter Boyleum et Bentleyum aliosque acriter agitata, copiose enarratur, et Actor. Erud. Lipsiens. supplement. tom. IV. sect. XI. a. 1711. p. 480 sqq. *Bibliothec. Britanniq.* tom. XII. p. 382 sqq. *Harl.*

Diogenis, 29. Cratetis, 14. Platonis, 8. Aeschinis, 4. Procopii Sophistae Gazaei, 40. Dionis, (Chrysostomi, suspicatur Bandini,) 5. Phalaridis, 16. Apollonii Tyanensis, 4. Iuliani, imperatoris, 8. Amasidis, Aegyptiorum regis, ex Herodoto, Theophylacti Simocatae, epp. 85. — p. 389. cod. XL. epistolae Pselli 230. et Antiocheni patriarchae. — p. 427. cod. XLVII. Libanii epistolae 300. — p. 434. cod. LI. 19. epp. Anacharsidis 9, Phalaridis 30. et Abaridis ac Pythagorae. — p. 435. cod. LIII. Martyris Ignatii Antiochenis epistolae 7. cum editione Oxoniensi 1708. 8. et epistola inedita editoris Caroli Aldrich. — p. 443. cod. VI. epistolae Phalaridis 124 et Aeschinis 12. — p. 454. cod. XVI. epp. Phalaridis 127. Bruti 65, Libanii ac Basilii mutuae 24, Gregorii Nazianzeni, Iuliani imperatoris 46. Philostrati amatoriae 53, Gregorii Nysseni, Athanasii et anonymi. — p. 491 sqq. cod. V. epp. Thaletis, Philostrati, Solonis 4. Chilonis, Pittaci, Cleobuli, Periandri 2, Trasybuli, Anacharsidis, Epimenidis, Pherecydis, Anaximenis, Archytae, Pythagorae, Lysidis, Hippocratis 15, Platonis, 13. Phalaridis, 148. Bruti 70, Aeschinis 12, Alciphronis piscatoriae et amatoriae 51. Anonymi tractatus circa methodum conscribendarum epistolarum, siue epistolici characteres 24. — p. 501 sqq. cod. XII. epistolae 23. diuersorum: tum Michaelis Acominati, atheniensis metropolitani ad Gregorium Nazianzenum; et Theophylacti, 75, a Meursio editae, inter Meursii opera, edit. Lamii, Florent. 1746. fol. vol. VIII. p. 791 — 931. at quarundam tituli sunt male descripti. — p. 542. cod. XXIII. epp. 4. Manuelis Chrysolorae, — ibid. cod. XXIV. epp. Demetrii Cydonis, 22. — p. 544. cod. XXV. epp. Demosthenis, 6. — p. 546. cod. XXVII. epp. Euripidis, 5. Hippocratis 13. Synesii, 8. — p. 550. cod. XXX. epp. Philostrati, 18. Maximi Planudis, Basilii et Libanii epp. mutuae, 23. a Wolfio non collatae. — p. 555. cod. XXXV. epp. Synesii 78. Theodori Lascaris 131. et anonymi. — p. 577. cod. XLVII. epp. Chionis 17. — p. 588. cod. IV. epp. Aeschinis, 12. Diogenis, 13. Anacharsidis, 5. Cratetis, 13. Platonis, 2. Hippocratis et aliorum, 5. — p. 604. cod. XIV. Libanii Sophistae characteres epistolici. p. 606. cod. XVI. Demetrii Phalerei formae epistolares 21. — Libanii epp. 2. Isidori Pelusiotae, 10. — p. 618. epp. Aeschinis et aliorum. — p. 673. epp. Libanii 380 — p. 678. cod. XIX. epp. Aeschinis, 12. Isocratis, 8. Socratis, 7. Xenophontis vel Aeschinis Socratici, 12. — tom. III. p. 46. cod. I. Hippocratis epp. 27. — p. 298. cod. VIII. epp. Pelusiotae, 411. ibid. p. 316. epp. Gregorii Cyprii, patriarchae Constantinop. 63. ineditae, Bruti, 70. Theophylacti Simocatae, ut opinaur Bandinius, 55. ibid. p. 326. Diogenis Cynici, 18. — p. 335. cod. XIII. Gregorii Nysseni epp. 24. Sed haec sufficient: de singulis, quae editae sint vel nondum lucem adipexerint, et quem ordinem in codd. habeant ab editionibus, praecipue Cuiaciana, diuersum, sollerter disputat Bandinius. — In *Catalogo bibliothecae Lugduno-Batauae*. p. 336. Phalaridis epistolae bis, nr. 49 et 58. et Gregorii Cyprii epp. 215. nr. 49. — p. 397. nr. 39. epp. Hippocratis, Iuliani et Phalaridis. — In bibl. regia *Matrit.* teste *Iriarto*, p. 71 sqq. late describitur et comparatur cum collectione Aldi aliorumque, cum nota, quae vel in collectione, vel in codice desint, cod. XIX, qui continet epp. Phalaridis 140. Abaridis, Anacharsidis, Chionis, 16. Euripidis, 5. Hippocratis, 17. Apollonii Tyanici 90. et multorum aliorum. — p. 223. cod. LXIII. epp. Aeschinis, Philostrati, Aeneae Sophistae, atque Aeliani. — p. 247. cod. LXIX. Synesii, Cyrenaei, epistolae 154. — p. 386. cod. XCVIII. epp. Isocratis, 9. — p. 466. cod. CXVI. epp. Phalaridis 15. et multorum aliorum. — In *Sylburgii* Catal. MSS. graec. bibl. Palat. p. 30. nr. 82. Libanii et Basilii epp. — p. 105. cod. CCCLVI. epistolae Phalaridis 109, Gregorii Theologi Laconicae, Basilii 12, Synesii, Bruti, Pselli, Iuliani, Theophylacti

lacti Simocatae et aliorum. — p. 39. cod. CXXII. Philostrati epp. 46. — p. 47. cod. CXXXII. epp. Alciphronis, Theanus, Cratetis, Hippocratis, Democriti, Diogenis Cynici, Aeschiniis oratoris. — p. 42. cod. CXXXIII. epp. Phalaridis, 2. et Chionis. cod. CXXXIV. epp. Epimenidis, Aristotelis, Chionis, Anacharsidis, Apollonii, Euripidis, Iuliani imper. Phalaridis, Bruti, Isocratis, Socratis, Antisthenis, Aristippi, Xenophontis, Platonis, Phaedri, aliae. — p. 47. cod. CXLIX. Libanii epp. 291. — p. 48. cod. CLV. Alciphronis epp. — p. 55. cod. CXCI. Phalaridis epp. 128. — et cod. CXCII. Hippocratis etc. epp. 24. — p. 60. cod. CCVII. epp. Basilii et Libanii 59. — p. 83. Libanii epp. 200. — p. 124. cod. CCCXCVIII. epp. Hippocratis 25, Themistoclis 21. Diogenis 49, Bruti et ad Brutum aliorum, 43. per Mithridatem collectae. — In bibliotheca *Mutinesi* teste Montfaucon, Libanii epp. 264. Synesii epp. 157. — In bibl. *Mediolanensi*, teste Montfauconio in Diario Ital. p. 16. epp. Phalaridis, Bruti et Philostrati. — In bibliotheca *Scorialiensi* testibus *Clarkio* in epistolis de praesenti conditione regni Hispan. epistola VIII. ac *Pluero* in Itinerario Hisp. p. 180 sq. et Ant. Augustini Catal. sunt epp. Phalaridis 139. Libanii, Synesii et aliorum. — In bibl. *Traiecti Mosae (Montpellier)* epp. Iuliani, Libanii, Phalaridis. — In bibl. *Londinensi Th. Gale*, Libanii. — In bibl. *Augustae Vindel.* Bruti, Basilii, Libanii aliorumque epp. — In bibl. *Guelferbytana* Libanii et Synesii epp. — In bibl. *Veneta D. Marci* cod. DCIX. epp. Platonis, Heracliti, Hippocratis, Dionysii Sophistae, Dionis, Chionis, Euripidis, Diogenis, Cratetis, Lyfidis, Bruti et Aeschinis, codd. LXXIX. LXXX et LXXXI. Multorum epistolae maximam partem editae. — cod. CCCXXXVI. Synesii epp. 142. — cod. CCCXLI. Libanii epp. 481. et cod. CCCXLII. Eiusdem epp. 158. — cod. CCCXLV. Nicephori Gregorae epp. 27. — cod. CCCXLVI. epp. Michaelis Gabrae, 451. — cod. DV. epp. Libanii 30. et Synesii 10. — cod. DVI. Libanii 85. — cod. DXXIV. Pfelli epp. et cod. DXXV. Isidori Pelusiotae 15. — cod. DXXVII. Bessarionis epp. 6. — cod. DLXXV. epp. Zonarae, Photii 30. Michaelis Cerularii, etc. quarum omnium titulum atque initium dedit Ant. Bongiovannius in graeca D. Marci bibliotheca codd. MSS. — In bibl. *Caesarea Vindobonensi*, Cat. Lambecio-Kollar, vol. II. epp. Basilii cod. LXIII. LXIV. LXVIII. LXXI. LXXV. LXXVI. LXXXIX. et vol. VIII. cod. LII. LIII. — vol. IV. Append. p. 507. epp. Phalaridis, Mithridatis, Bruti, Alciphronis. — cod. CVI. nr. 19 sqq. Gregorii Nysseni. — cod. CLX. Michaelis Glycae 56. — cod. CLXVI. Anonymi. — cod. CLV. Hippocratis ad Ptolemaeum regem. — vol. V. cod. CCXCII. epp. Basilii M. — cod. CCLXXVII. Bessarionis. — cod. CCXLVII. et CCXLVIII. Euthymii Zigabeni. — cod. CCXCII. memorabilis de quo conf. Kollarii not. et indicem, p. 503 sqq. Chrysostomi 220. — codd. CCLXXXIII. CCXCI. CCXCII. Isidori Pelusiotae, et Iuliani imper. in cod. CCXCII. Gregorii Archiepiscopi Bulgariae epp. 3. et Gregorii Chionadis 16. epp. Synesii et aliorum. — cod. CCCXXXII. Nicephori Gregorae. — cod. CCLIII. nr. 15. epist. Theodori Balsamonis: nr. 24. Basilii M. nr. 29. epp. Pythagorae, Diogenis, et Cratetis 11. — cod. CCLXXVII. nr. 7. Basilii et Libanii epp. mutuae. — vol. VII. cod. CX. Georgii Gemisti Plethonis epp. 2. — epp. Athanasii cod. XC. — Hippocratis cod. XLVII. — vol. VIII. codd. XLIV et XLV. Dionysii, Archiepiscopi Alexandrini. — cod. LXVII. Gregorii Cyprii epp. 199. — cod. XLV. n. 56. Nicetae, cognomine Ste-thati epp. 3. — cod. LVIII. nr. 3. Variorum epp. ad Petrum Cnapeum, haereticarcham Theopaschitam, de quibus v. Lambecium et edit. Paris. Labbaeanam Conciliorum tom. IV. p. 1057 sqq. — In bibliorh. *Barocciana Catalogi Codd. MSS. Angliae et Hiberniae*, codd. L. LI. LVI. LXIX. CXIX. CXXI. CXXV. CXXXI. CXXXIII. CXLVIII. CL. CCLXI. tum *Bodl.* codd. CCLXIV.

CCLXIV. CCLXXXIV. MDCCCLXXXII. MMMCCCCIV. et saepius occurrunt Bruti, Libanii, Phalaridis, Basilii ac multorum aliorum epp. nr. 1731. Phalar. epp. ex translatione *Francisci Aretini*; eadem et Diogenis epp. ab *Aretino* in latinum conuersae, in bibl. Norfolciana, p. 77. nr. 3050. — in eadem bibl. nr. 3424. p. 84. epp. Bruti, Phalaridis, Libanii quaedam, Synesii quaedam et Lyfidis; ibid. nr. 3432. Phalaridis cum versione Aretini. — nr. 7152. p. 222. Phal. epp. per *Franciscum Philelphum* conuersae. — p. 246. nr. 8549. epp. Phalaridis. At enim iam satis videbitur: et Montfauconii Catal. catal. obuius est; plurimas autem epistolarum collectiones ideo iam adnotavi, ne in posterum eosdem catalogos in singulis auctoribus epistolarum nominare cogar.

Editiones. Antea, quam graecus textus typis descriptus est, *Aretini* versio latina Romae et alibi in lucem prodierat: quare de huius versionis editionibus prius disseram. Primam editionem

Phalaridis Tyranni Agrigentini epistolae ex interpretatione Francisci Aretini. in 4. sine a. et l. et typogr. *Laire* in Specimine hist. typographiae rom. p. 131, comparuisse Romae 1468 et ex officina *Vlrici Han* prodisse, ex similitudine characterum, quibus Ciceronis opus de Oratore eo anno ab *Vlrico Han* sit impressum, suspicatur. At *Audiffredus* in Catalogo historico-critico rom. edd. saeculi XV. p. 15. omnino negat illam similitudinem.

De Bure in Catalogo bibliothecae *Valliere* tom. II. nr. 4427. et in Bibliogr. instructiue B. L. tom. II. p. 308 sq. primam editionem sine l. et a. et typographi nota Romae 1469 init. in 8. per *Vlricum Han* excusam esse, ex similitudine characterum cum iis, qui sunt in Hieronymi Epistolis etc. per illum impressis, collegit: at *Audiffredus* l. m. p. 403. negat id, saltem subdubitat, et vero monet, suffragante Morellio ad Pinellianorum librorum Catalog. II. p. 214. editionem illam esse eodem rom. caractere, quo Romae Reynhardus a. 1475. impressit Aristotelis Problemata a Th. Gaza latine facta. Idem p. 402. nr. IV. describit antiquissimum ac splendidum exemplum sine signaturis, numeris ac custodibus annique nota:

Francisci Arhetini (Accolti d'Arezzo) in *Phalaridis tyranni Agrigentini epistolas Prooemium.* ipsaeque *Epistolae* ex eiusdem versione. 4.

Idem p. 42 sq. sub a. 1470. veram Hani editionem, a nullo bibliographiae scriptore memoratam, ita designat: at in eius exemplo defuit ultimum folium.

Phalaridis Tyranni Agrigentini Epistolae, ex versione Francisci Aretini, et cum Epistola Io. Ant. Campani ad Franciscum Piccolomineum, Card. typis Vdal. Han. in 4.

Eadem, a *Francisco Aretino* lat. redditae: In fine, *Brixiae Thoma Ferrando* auctore. Kal. Sept. 4. sine anni nota: de quo libro rarissimo et primo forsan typographiae Brixienfis, vide cl. *Morellium* ad Pinelli biblioth. tom. II. p. 213 sq.

Tum eadem *epist. Phalaridis, Franc. Aretino* interprete, prodierunt, per Gerardum de Lifa, Tarvisii 1471. ^{b)} (Maittaire Ann. Typogr. IV. 1. p. 302. Bure Bibliogr. instruct.

P p p 3

^{b)} *Mittarelli* in bibl. codd. MSS. S. Michaelis Venet. p. 402. laudat MS. Phalaridis epp. ab Franc. Arretino, defensore Phalaridis, in latinum conuersarum: ex quo codice et rarissima editione Tarvis-

fiana, (de qua p. 408. agit) epistolam Francisci dedicatariam ad Malatestam Nouellum Principem, et e cod. illam a Bartholom. Fontio italice versam, repetiit, addiditque eiusdem Franc. Arretini, qui postea

struct. B. L. tom. II. nr. 4111.) — *Epistole de Phalari tradutte da Francisco Arertino di Greco in Latino, et di Latino in Vulgare da Bartolomeo Fontio Fiorentino*, sine loci nota, (in Pinelli Catal. II. nr. 3768) — 1471. 4. Florent. 1488. 4. (Maitt. I. m. p. 302 et 305.) — *latine*, Florent. in 4. sine l. et a. nota, per Anton. Venet. — *Vicent.* 1475. per Ioann. de Reno. 4. (Maitt. p. 353. I. m. et Bure l. c. nr. 4112. Catal. bibl. Pinell. II. p. 214 et 215.) — Paris. circa an. 1470. fol. (v. *Denis* supplem. Maitt. A. T. p. 637.) — sine loci nota, in fine, 1475. 8. et circa a. 1474. in 4. sine l. et a. indicio, (Catal. libr. Ducis de la Valliere II. p. 746 sq.) — *cum Suetonio de Grammaticis*, 4. a. 1475. (*Romae* addit Laire in Specimine p. 224. deceptus forsan a Maittar. I. p. 114. et IV. I. p. 348. qui plures libros, in vno volumine compactos, quorum ultimus Romae impressus est illo anno, recenset, acute vidente, Audiffredio I. m. p. 202.) — Oxoniae 1485. circiter, 8. v. *Denis* l. c. vbi plures edit. adferuntur. — Papiæ 1479. fol. (bibl. Menarf. p. 144. nr. 1868. Maittaire l. c. p. 402.) — per *Leonardum* (vti scribit Orland. p. 135 et 383) *Aratinum* Florent. 1480. 4. — typis Anton. Zarotti, Milani 1484. 4. (Apud Saxium in hist. typogr. Mediolan. p. 579.) — Venetiis 1481. 4. notante *Freytagio* loco mox memorando, *Goetizio* in Mem. bibl. Dresdens. I. p. 525 et 1491. notante Fabricio, — Paris, 1493. monente *Freytagio*, — Lipsiæ 1498. typis gothicis Jacob. Thanner. (Leich. in Annal. typogr. Lipsiens. p. 72.) — ibid. edente Ioanne Honorio Crispo. 1502. 4. de qua editione, quam ipse in manibus habeo, de Francisco Accolto et epistolis Phalaridis multus est *Freytag* in Adparatu litterar. II. p. 1268 sqq. — Cremonae 1505. 4. — In biblioth. publica Noribergensi est exemplum peruetustum, Venetiis, opinor, nitide, in 4. impressum, sine numeris, custodibus, loci annique et typographi indicio. Incipit: *Francisci Arretini in Phalaridis Tiranni Agri- gentini Epistolas proemium.* — Item Lugduni 1550. 8. — Rostochii 1597. 8. et forte saepius. *Mazzuchellius* apud Mittarellium loco infra notato p. 458. animaduertit, saeculo XV. episto- las Phalaridis quindecies fuisse typis editas.

Francisci de Accoltis versionem epistolarum *Phalaridis* et *Diogenis* memorat Iulius Ni- ger p. 180. Historiae scriptor. Florentin. Enimuero *Mansius* in Addendis ad bibliothecam lat. medii et infimi aevi Fabricianam, tom. VI. p. 345. ex Historia inedita M. Attilii Alessi de An- tiqq. Aretinis docet, *Diogenis* epist. latine esse factas non a Francisco Accolto, sed a *Francisco Grifolino*, itidem *Arretino*, qui floruit saeculo XVI. Errat igitur etiam Maittaire A. T. IV. p. 490. in hoc nomine.

Bruti Epistolae per *Rinuucium*, siue *Renucium* latine factae, caractere, vt probabile vi- detur, romano *Adami Rot*, sine l. et anni nota in 8. (Bure in Catal. bibl. Ducis de la Valliere II. nr. 4430. circa a. 1474. suspicatur: probabiliora tradit *Audiffredus* de rom. editionibus saec. XV. p. 403. sq. *Apostolus Zenus* in Dissertationibus Vossianis tom. II. p. 211. dubius esse vide- tur, et p. 212. agit de edit. quam putat, prima, Florentina 1487. 4. quae quidem non prima fuit, et eod. MSto, quodam.) Primae illius editionis principium hoc est: *Incipiunt Epistolae Bruti ad Pergamenos.* In hac editione defunt *Renucci* cum subiuncta *Mithridatis* epistola; tum in ea sunt tantum LXIX. epistolae. — Num editio a Maittar. A. T. IV. p. 476. memorata:

Diogenis,

postea quatuor alias Phal. epistolas inuenerat, et regem his quatuor epistolis praemissam: p. 396. de latine verterat, epistolam ad Alphonsum, Neapolit. Fontii versione italica.

Diogenis, Bruti, Hippocratis medici epistolae latine, interprete Francisco Aretino. In fine: „Facta est harum epistolarum impressio per Anton. Francisci Venetum; X. Kal. Iulias. Florent. 1486.“ 8. plenior sit, nescio. Correctior quidem est et plenior, ita vt LXX. epp. numerentur, aliisque auctae, editio, in Catalogo biblioth. Pinellianae II. nr. 3752. ita significata:

Diogenis, Bruti et Hippocratis Epistolae, latine redditae a Francisco Aretino. Florentiae per Antonium Francisci Venetum, 1487. 4. A Maithario editio eiusdem anni et loci A. T. IV. p. 490. ita ex aliis indicatur: *M. Bruti et Hippocratis a Renuccio quodam*, (Alamanno forte Rinuccino, ait) *latine factae ad Nicolaum — et Diogenis Cynici Epp. a Francisco de Accoltis latinae factae.* — Iam antea plures epistolarum e graeco sermone in latinum translatarum, auctores iunctim editi fuerunt, in Valleriano Catalogo, II. nr. 4426. et Bure biblioth. instruct. II. nr. 4110. ita indicati: (adde Maithaire A. T. I. pag. 87. IV. pag. 294.).

Epistolae cynicae, h. e. Phalaridis Agrigentini Epistolae; e graeco in latinum translatae a Francisco Aretino. — *M. Bruti Epistolae a Mithridate collectae et e graeco in latinum versae per Raimitium.* — *Cratidis Cynici, Diogenis discipuli Epistolae, e graeco in latinum traductae per Athanasium Constantinopolitanum, Archiensem Abbatem.* (Parisiis) per Michael. Friburger, Martinum Crauz et Vlricum Gering, circa. an. 1471. 8. Apud Maithar. et in Bure biblioth. 1470. 4. 7

In bibliotheca publica Noribergensi est exemplum: *Bruti et Cratetis Epistol. versio latina*, an. 1487. sine loci nota.

Epistolae Phalaridis: per Franciscum Aretinum translatae. Valenciae per Nic. Spindeler, Alamannum, 1496. 4.

In bibliotheca Valleriana I. c. nr. 4425. recensetur MS. in 4. quod continet epistolas latine versas *Phalaridis* a Francisco Accolti d'Arezzo, *Platonis* XII. a Leonardo Bruno Aretino, quasdam *Hippocratis*, interprete Alamanno Rinuccino, *Diogenis philosophi* Epp. XLVII. interprete Francisco Aretino.

Enimuero illae editiones, animaduertente Fabricio, sunt valde imperfectae, quum et ordo turbatus sit, et loca hinc inde omissa, etiam epistolae integrae, vt VII. LII. LVII. LIX. et LXXV. Aretini versionem elegantem, alioqui nec contemnendam, recognouit, suppleuit, et restituit *Thomas Sauius*, medicus Lugdunensis, qui *epistolas Phalaridis* edidit Lugduni 1550. 8. Ex eius recensione *Phal. Epistolae*, ab Francisco Accolto versae latine, leguntur in *Gilberti Cognati Nozerini Farragine epistolarum Laconicarum*, Basil. 1554. 12. et Coloniae, 1606. 12. in *Io. Buchleri a Gladbach Laconicarum epistolarum thesauro bipartito* pag. 502—584.

Permultae igitur editiones latinae versionis saeculo XV. prius lucem adspexerant, quam contextus graecus fuisset formulis descriptus typographicis. Quare ad editiones graecas transimus enumerandas.

Phalaridis Tyranni, Apollonii philosophi pythagorici et Bruti Epistolae. graece. In calce: *Ex aedibus Bartholomaei Insinopolitani, Gabrielis Braschellenfis, Io. Bissoli et Benedicti Mangii*

1) Idem exemplum esse suspicor, quod cum ma octuplici, in bibliotheca Hohendorfiana, part. II. pag. 180.

Mangii Carpesium. 1498. *XIV. Kal. Iulias*. 4. sine loci nota: cum priuilegio reipublicae Venetae: ex quo *Goetzius* in Mem. biblioth. Dresdens. II. p. 4. et III. p. 242. conficere malit, in vrbe quadam *Veneta* praelo exiisse hanc principem editionem: atque *Saxius* in Prolegom. ad Histor. litter. typograph. Mediolan. pag. CVI. testatur, se offendisse exemplar in biblioth. S. Barnabae Mediolani, in cuius calce adnotatus sit impressionis locus, *Venetiae*, 1498. Idem tamen p. DCIV. not. u, quia *Maittaire* Annal. Typ. IV. part. I. p. 92. et I. p. 256. *Mediolano* illam editionem adsignauit, primum quidem suspicatur, *Maittarium* errasse, tum vero opinatur, Ioann. Bissolum et Benedictum Mangium hoc anno migrasse Mediolanum, et hasce epistolas, prouti excusae fuissent Venetiis, Mediolanensi subdidisse praelo. Equidem id factum esse, vix credo: et *Pinelli* in italica *Harwoodiani* libri de editionibus auctorum lat. et gr. versione p. 85. *Venetis* comparuisse scribit. Quod vero is et *Maittaire* adnotant, graece et latine: id dubium esse videtur: certe exemplo *Dresdensi* abest versio latina. *Bartholomaeus* quidem *Iustinopolitanus* promiserat in epistola dedicatoria ad *Contarenum* versionem illarum epp. latinam, et, „Has, inquit, tantum verbum verbo latinis reddemus, *disiunctisque voluminibus* ita collocabimus, vt pagina paginae et versus versus fide-
lissime respondeant;“ at num eodem tempore lucem viderit illa versio, res est incerta. — Posthaec *Aldina* editio comparuit II. volumin. Prius volumen est inscriptum:

Ἐπιστολαί — etc. *Epistolae Basilii Magni, Libanii rhetoris, Chionis Platonici, Aeschini et Isocratis oratorum, Phalaridis Tyranni, Bruti Romani, Apollonii Tyanensis, Iuliani Apostatae.*

In pagina auersa est brevis Aldi Manutii epistola, ad Antonium Codrum Vrceum, doctorem litterarum gr. et lat. in Bononiensi gymnasio, data *Venetis*, quinto decimo calendar maias. M. ID. — Alterum volumen, (quod quidem in exemplo, quod in manibus habeo, alterum locum occupat, at prius sub praelo sudauit,) hanc habet inscriptionem:

Epistolae diuersorum philosophorum, oratorum, rhetorum sex et viginti; quorum nomina in sequenti inuenies pagina. in 4.

Catalogus vero illorum hic est: Synesius, Demosthenes, Plato, Aristoteles, Philippus, Alexander, Hippocrates, Democritus, Heraclitus, Diogenes, Crates, Anacharsis, Euripides, Theano, Melissa, Mya, Alciphron, Philostratus, Theophylactus, Aelianus, Aeneas, Procopius, Dionysius, Lysis, Amasis, Musonius. In calce legitur: „*Venetis apud Aldum mense Martio, M. ID. cum priuilegio, vt in caeteris.*

Est exemplar Aldin. cum notis MSSis in bibliotheca Pinelliana tom. II. p. 212. nr. 3754.

Epistolae graecae elegantissimae ex diuersis auctoribus selectae. Luciani Saturnalia etc. graece. Louanii, 1520. 4.

Ἐκλογή καὶ οἶον ἀπάνθισμα διαφόρων ἐπιστολῶν ἑλληνικῶν — — *Delectae quaedam graecae epistolae, seu flosculi de diuersis editis quondam et ab Aldo et ab aliis, cum interpretatione latina plurimum* — . Hanc collectionem edidit *Ioach. Camerarius*. Tubing. 1540. 8. Complectitur illa epp. selectas LXXXVI. graece descriptas, Dionis vnam ad Dionysium, tum nonnullas Aristotelis, Phalaridis, Apollonii Tyanensis, Platonis, Basilii etc. Separatim subiuncta est latina harumce epp. versio, *Ioachino Camerario, Ioanne Sciuro* aliisque auctoribus.

ribus. Subiunctae sunt aliae epistolae XI. quarum singulae suam statim adnexam habent versionem. Hanc collectionem memorat quoque Fabric. vol. XIII. p. 493.

Epistolae sapientum, scil. Solonis, Thaletis, Chilonis, Pittaci, Cleobuli, Periandri, Anacharsidis, Epimenidis, Pherecydis. gr. et lat. Paris. apud Guil. Morelium. Idib. Iun. 1549. 4. vid. *Maittaire* A. T. tom. III. part. II. pag. 579.

Epistolae Phalaridis, graece. (Idib. Iun.) et lat. (Kal. Sept.) *Francisco Aretino* interprete. Paris apud Guil. Morelium, 1549. 4. vid. *Maittaire* L. m.

Ad calcem Morel. lectorem adfatur, et inter alia scribit, alium esse epistolarum earum ordinem in codicibus Aldinis, alium in Florentinis, alium in iis, quibus Aretinus usus sit: se usum esse *Florentino exemplari*: quod mihi quidem admodum obscure dictum est: exstatne editio graeca *Florentina*, quam equidem ignoro? an principem editionem Florentiae typis excusam esse putavit? an, quod fere suspicor, intellexit codicem manuscriptum? En verba ipsa! „Quoniam autem *Florentinum exemplar*, quo usi sumus, *itemque Aldinum*, corruptiora erant, asteriscos ad marginem aliquoties adscribere sumus coacti, ubi locus depravatus videbatur: ex coniectura enim nihil in graecis immutare voluimus: Latina enim ad graeca componenda nobis fuerunt.“

Anonymi methodus conscribendarum epistolarum cum exemplis. gr. lat. per Io. Sambucum. *Accedunt aliorum libelli de scrib. epist.* Basil. 1552. 8. — gr. ex officina Fed. Morelli. 1577. 8. vid. infra §. XIII.

Phalaridis — Epistolae doctissimae, gr. ac latine. *Thoma Naogeorgo* interprete. Basil. apud Oporin. 1558. 8.

De *Naogeorgo*, s. *Kirchmayr*, alias *Kirchbauer*, *Neubauer*, nat. Straubingae in Bauaria inferiore 1511. philologo et theologo celebri, multisque iisque maxime aduersis fatigato, et denato Wisloch in Palatinatu 1563. vid. *Freitag* in Adparatu litterar. II. p. 1012. et quos ille laudat. In bibliotheca Nicolai Heinsii fuit exemplar cum MSS. Vulcanii adnotationibus.

Τῶν ἑλληνικῶν Ἐπιστολῶν Ἀνθολογία, graece. Paris. apud Guil. Morelium, 1551. tum 1552. ad calcem, *excudebat Guil. Morelius. 1553. 8. Paris. — *ibid.* 1562. — *ibid.* apud Ioan. Bene-nat. 1567. 4. — ex officina Fed. Morelli. Lutet. 1577. 4. — *Ex graeconicis Epistolis selectiores*, latine vertebat Guil. Morelius. 1554. 4. — *Graecorum veterum selectae Epistolae*, gr. et lat. apud Guil. Morelium. Paris. 1557. 8. et apud Fed. Morel. Paris. 1562. 8.

Epistolia, dialogi breues, oratiunculae, poematia ex variis scriptoribus utriusque linguae, gr. lat. — Excud. Henr. Stephan. 1577. 8.

Insunt tredecim breuiores Phalaridis epistolae. Inter poematia est satyra, quae inscribitur *Lis*, non plus edita.

Τῶν ἑλληνικῶν Ἐπιστολῶν Ἀνθολογία, *Epistolae selectae* LXII. Paris. e typographia Stephani Prevosteau. 1583. 4. (vid. Fabric. vol. XIII. p. 478.)

Libellus 64. paginarum apud Commelinum Heidelbergae, 1587. 8. prodiit, in quo continentur colloquia septem scholastica: πρὸ τῆ ὁρθῆς ἐγρηγόρησα ἐξ ὑπνῶ etc. (eiusmodi fere,

qualia composuit Io. Posselius gr. et lat. edita 1588. et Wittebergae, 1648. 8.) *Asopi* fabulae selectae XXXVII. Epist. *Phalaridis* XIV. *Bruti* XVIII. etc.

Phalaridis et Bruti epistolae, praefixa epistolarum conscribendarum methodus, gr. et lat. apud Hieronym. Commelin. 1597. 8.

Phalaridis Epistolae, (omnes 148.) graece, curante *Eilhardo Lubino*. Rostoch. 1597. 8. Eademne est editio, quae servatur in biblioth. Hamburgensi: *Phalaridis — Epistolae ingeniosissimas et admirabiles. In quibus optimi et sapientissimi imperatoris idea proponitur*, Rostochii, 1595. 8. an diuersa?

Epistolae veterum Graecorum, n. Hippocratis, Heracliti, Cratetis, Democriti, Diogenis, Phalaridis, Bruti aliorumque ad eodem editae, Euripidis etc. graece ac simul latine: per *Eilhard. Lubinum*. Accedit methodus conscribendarum epistolarum, gr. ac latine. In bibliopolio Commeliano 1601. 8. 1609. 8. Versio lat. est eadem paene, quam confecit Naogeorgus.

Epistolae graecanicae mutuae antiquorum rhetorum, oratorum, philosophorum, medicorum, theologorum, regum ac imperatorum aliorumque praestantissimorum virorum a Iac. Caucio clarissimo I. C. magnam partem latinitate donatae. Aureliae Allobrogum. Sumtibus Caldorianae Societatis. 1606. fol. de qua edit. vid. §. sq.

Τὸ Ἑλληνισμὲ Γύμνασμα πρὸς τὴν Διδακτικὴν, Κοθήνησι τῶν Ἀναλτιῶν. α' χ' κ'. (Cothen. 1620.) 8. Est Chrestomathia quaedam, in qua insunt *Cebetis* tabula, *Agapeti* scheda, *Prodicus* Hercules, *Isocrates* ad Demonicum, *Luciani* somnium, *Episteti* enchiridion, *Bruti* atque *Apollonii* epistolae. Ex Schummelii Uebersetzer - Biblioth. pag. 40. cognoui, eorumdem libellorum versionem germanicam eodem anno locoque simul comparuisse: quae quidem meo abest exemplo.

Phalaridis Epp. gr. ac lat. Ingolstadii, 1614. 8.

Phalaridis Agrigentini Tyranni Epistolae, ex MSS. recensuit, versione, annotationibus et vita insuper authoris donavit Car. Boyle, ex aede Christi, Oxoniae, typis Sheldonianis. 1695. 8. rec. 1718. 8. typis Clarendon.

Quas tragoedias inter *Boyleum*, (postea Comitem d' *Orrery* et Baronettum de Berghill in Hibernia, nat. 1676. denat. 1731.) qui exemplar Commel. basin fecit suae editionis, saepe tamen discessit ab eo, et *Bentleium*, cuius iudicium de epistolis Phalaridis et edit. Boylei est paene nimis severum, aliosque haec editio excitauerit, iam supra vidimus. Adde *I. Chf. Wolf* in Thesauro epistolico Lacroziano, tom. II. p. 22.

Τῶν ἐλληνικῶν ἐπιστολῶν ἀνθολογία καὶ τῶν σοφῶν ἀποφθέγματα. Patav. 1710. form. min.

Φαλαρίδος Ἐπιστολαί. *Phalaridis Epistolae, quas latinas fecit et interpositis Caroli Boyle notis commentario illustravit Io. Daniel a Lennep. Mortuo Lennepio, sinem operi imposuit, praefationem et adnotationes quasdam praepxit L. C. Valckenaer*. Groningae, apud Iac. Bolt. 1777. 4.

Haec

Haec est plenissima doctissimaque editio. Noua plane est recensio e codd. III. Lugd. Batau. vno anglico ex biblioth. regia Cottoniana, tribus Florentinis, Burmanniano aliisque et editionibus facta: ordo tamen epistolarum prorsus immutatus est, ut suis scilicet singulae temporibus viderentur scriptae; subiectus tamen est index epistolarum duplex: (eiusmodi index iam subnexus est editioni Morellianae.) Notae, modum paene excedentes, sunt diuitiae graecarum litterarum.

Adiecit Lennep, tamquam alterum tomum, versionem latinam librorum Bentleiorum, a sagacitate ingenii, litterarum copia, rerumque nouitate mire commendabilem, ad quos saepe prouocauimus: n.

Richardi Bentleyi dissertat. de Phalaridis, Themistoclis, Socratis, Euripidis, aliorumque epistolis, et de fabulis Aesopi: nec non eiusdem responsio, qua dissertationem de epistolis Phalaridis vindicat a censura Caroli Boyle. Omnia ex anglico in latinum sermonem conuertit Io. Dan. a Lennep. Groningae, 1777. quae recusae sunt Lipsiae.

Aliquam Phalaridis epistolam a se latine redditam exhibet Ioannes Iouianus Pontanus lib. de liberalitate, tom. I. Opp. cap. 25.

De versionibus antiquissimis italicis iam supra egimus. *Paitoni* de versionibus auctorum gr. et latinorum italicis, tom. II. p. 63 sqq. recenset nominatue versionem Fontii s. l. 1471. 4. Florent. 1488. 4. 1491. 1506. 4. alius versionem Florent. 1525. 8. Venet. 1545. 8. 1549. 8. — *Lettere del Gran Mahumeto Imperadore de' Turchi scritte a diuersi Re, Principi, Signori, e Repubbliche, con le risposte loro; ridotte nella volgar lingua da M. Lodovico Dolce. Insieme con le lettere di Falaride Tiranno de gli Agrigentini. Venet. 1563. 8.*

In gallicam linguam transtulit *Phalaridis* et *Isocratis* epistolas nec non Epicteti enchiridion *Claudius Gruget*, Parisinus, Paris, 1550. 8. Antwerp. 1558. 16. Hic quoque notari debent: *Nouveau Recueil de lettres politiques, morales et amoureuses tirées de l'antiquité. 8.* — *Phalaridis Encomiastes M. C. de S. M. Paris, 1726. 12. II. voll.* — *L' utilité du pouvoir Monarchique contenant l' histoire de Phalaris avec ses lettres sur le Gouvernement et les Conseils d' Isocrate, ou le modele des Ministres, Paris, 1726. 8.* et *Tres lettres à Philippe roi de Macedoine et la quatrieme à Alexandre. Journal des Sav. 1727. lun. p. 203—216. Hist. lit. de l' Europe 1727. Mart. p. 241.*

Anglice versae sunt: A select Collection of letters of the Ancients, written originally by Phalaris, Solon, Socrates, Pythagoras, Euripides etc. by M. *Savage*, Lond. 1703. — In vita Comitissae de Orrery a Budgellio anglice scripta, Londin. 1732. 8. sunt a p. 173. Some select Letters of *Phalaris* the famous Sicilian Tyrann, translated from the Greek. Vertit illas quoque *Franklin*.

Germanice versae XI. epp. sunt in Stokhausii Collectione epp. part. II. *Harl.*]

Parentis sui *Iosuae Arndii* τῷ μακαρίῳ affectum in Phalaridis epistolas commentarium memorat filius Carolus Arndius in schediasmate quodam edito Rostochii an. 1702. 4. in quo de Phalaride, M. Antonini scriptis, et Agapeti scheda regia agit. [vid. noua litter. mar. Baltici 1702. p. 60. etc.]

Collectio Epi-
stolarum Aldi-
na.

II. Facturum me existimaui operae pretium, si, data hac occasione, alias quoque, quae exstant, graecorum scriptorum epistolas recensuerim: ac primum illas, quae occurrunt in collectione *Aldi Manutii* a Marco Musuro recensita, et Antonio Codro Vrceo inscripta, quae Romae an. 1499. 4. graece lucem adspexit sub hoc titulo: *Epistolae diuersorum Philosophorum, Oratorum, Rhetorum* etc. Eadem collectio ^{m)} graece et latine edita est Aureliae Allobrogum siue Geneuae an. 1606. fol. in cuius praefatione *Pyrrhus Caldoraeus* praefat. ad Barthol. Camelinum Foroiulensem Dominum: *Volumen epistolarum graecarum est, quas vir clarissimae memoriae Iacobus Cuiacius, I. C. romana ciuitate donauit, ut persancte affirmarunt mihi ii, qui manum scripturamque eius probe norunt. Scin' tu porro, unde illas acceperim? Ex arce ipsius Mineruae, vel, si mauis, ex bibliotheca doctissimi atque clarissimi Pithoei, qui benigne nobis illarum copiam fecit, ut, quoad fieri posset, emendatissime eas typis excudendas curaremus.* Non ab re tamen multi viri docti dubitant, Cuiacium illius versionis esse auctorem. Certe versiones nonnullae, in hac collectione vulgatae, aliis auctoribus manifesto debentur, et ante Cuiacium lucem viderunt, ut suo loco dicam; sed neque aliae, in isthac editione primum excusae, Cuiacii eruditione dignae-esse videntur. Vnde *Ioh. Frid. Gronouius* in elencho antidiatribes Mercurii Frondatoris (Emerici Crucei) ad Statii Siluas p. 99. *Quis aestimabit scriptum nihili, cui docti Viri nomen adscribitur? Quis versionem graecarum epistolarum laudat, aut parcere ei velit, quia Cuiacio mendaciter attributa est?* Paulus Colomesius ad Gyraldum de poetis p. 170. vbi de epistola quadam Theophylacti Simocatae: *Habetur, inquit, haec epistola inter graecanicas, Geneuae an. 1606. excusae, quarum interpretatio magni Cuiacii nomen falso ostentat.* [*Mena-gius* in *Histor. mulier. philos.* §. 88. *Casaubon.* in praefat. ad Scaligeri varia opuscula. pag. 12. scribit, hanc versionem Cuiacio adscribi inaudita mentiendi et falsa fingendi licentia: addit, Pithoeum sibi illam saepe ostendisse et dixisse, Basileae, nescio, quo casu, sibi esse repertam. *Heumann.* adde *Barth. Aduersar.* XL. 9. p. 1823.] Occurrunt autem in collectione *Aldina* et *Geneuensi*, hoc ordine, vel nullo ordine potius: [P]

Basilii Epp. III. 1) *BASILII* Caesarensis ad Libanium aliosque, epistolae XXXII. et *LIBANII* epistolae XII. ad Basilium. Latina versio incipit: *Pudet me singulos tibi Cappadoces adducere.* Ex his, epistolas duodeuiginti mutuas Basilii et Libanii graece etiam edidit *H. Stephanus* in collectione saepius infra laudanda, cui titulus: *Epistolia, Dialogi breues, oratiunculae, poemata ex variis vtriusque linguae scriptoribus* an. 1577. 8. [De Libanii epistolis plenius differemus ad libr. V. cap. X. vol. VII. ⁿ⁾]

IV. BASILII

^{m)} In *Actis Eruditor.* an. 1696. pag. 501. haec collectio traditur esse locupletior, quam Aldina, et 150. auctorum epistolas continere. Quamquam vero index, qui Geneuensi editioni graecolatinae praefigitur, colligit tot nomina, sub quibus epistolas confinxere *Alciphron*, *Theophylactus* et alii; neutiquam tamen plures auctores epistolarum, nec plures epistolas, quam Aldina, exhibet. *Theophylactus* Simocatam collectorem huius epistolarum συλλογῆς facit *Lud. Anton. Muratorius* pag. 280. *Anekdotorum graecorum*, atque ita, ait, sibi vi-

sum deprehendere *Mediolani* e codice *Ambrosiano*.

ⁿ⁾ *Fabricius* animaduertat, a *Friderico Rostgaard* mille et sexcentas amplius *Libanii* epistolas ex omnibus Europae bibliothecis conquisitas, fuisse descriptas et cum variis codd. collatas, eumque eo nomine laudatum a *Bernardo de Montfaucon* pag. 25. diarii italici: epistolam vero *Libanii* 841. ad *Seuerum* citari a *Benedictinis* ad *S. Ambrosium*, tom. II. fol. 64. *Harl.*

IV. BASILII epistolae cum quibusdam Nazianzeni graece, praefixa *Vinc. Opsopaei* praefatione prodierunt Haganoae an. 1528. 8. et in prioribus Basilii operum editionibus exstant CLXXX. quarum plerasque verterunt *Guil. Budaeus* et *Iac. Micraeus*. [P] [Plura infra dabimus ad librum V. cap. 19.]

Chionis Epp. V. 2) CHIONIS Heracleensis, Matridis F. qui cum Leonida, siue, ut Memnoni vocatur apud Photium cod. 244. Leone Platonis discipulus ^o fuit, et Clearchum, Heracleae tyrannum interfecit, [vid. epistolam XVII. ibique Coberum,] epistolae XVII. Latina versio incipit: *Reddidit mihi epistolam Lyfis iam tertiam diem*. Epistolae VII. pag. 28. verba: *ἔως ἀμείβεται Χίων τὰς βλασφημῆσαντας* reddenda sunt: *ita Chion solet maledicta (beneficiis) rependere*, non ut interpretes *insulam Chio excipere maledictos*. Has epistolas, ut Aeschinis quoque, (de quibus mox,) ex collatione vetusti codicis, locis quibusdam meliores reddere possum. Separatim quoque edidit epistolas Chionis *Iohannes Caselius* graece, Rostoch. 1583. 4. [Idem Caselius eleganter vertit illas epistolas, suamque versionem seorsim emisit.] Crebra in illis laus Socratis, Xenophontis ac Platonis. Inprimis vero, qui eas scripsit, conatus est demonstrare, quod Philosophia non reddat homines inertes; verum ad negotia publica non minus quam priuata idoneos. Epistolam tertiam latine a se versam Xenophonti praemisit H. Stephanus an. 1581. fol. *Fabric.* Cuiaciana aequae ac Caselii edit. repetita est ex Aldina; e qua etiam fluxerunt quaedam epistolae, ab Henr. Stephano Ctesiae et Memnonis fragmentis subiectae, et tertia a Leunclauio est Xenophonti praefixa: in editione Xenoph. Wecheliana prostat p. 1009. — Epistolam decimam sextam a *Frid. Morello* separatim editam esse, refert cl. Coberus in praefatione ad suam editionem pag. XIII. — A. Maittaire Ann. Typ. p. 836. vol. III. memoratur:

Chionis, Matridis F. Epistola Apologetica ad Clearchum, Ponti principem, latine, interprete Fed. Morello, apud Fed. Morell. Paris. 1600. 4.

Meliorum et frugaliter instructam editionem, ex codd. Mediceis nonnumquam supplementam, saepe castigatam, interdum de coniectura emendatam, accepimus a cl. *Cobero*:

Chionis Epistolae. graece, ad codd. Mediceos recensuit, castigauit, notas et indicem adiecit Io. Theophilus Coberus, A. M. Gymnasi Rudissensis Corrector. Dresdae et Lipsiae, 1765. 8.

Is in praefatione non minus, quam ad epistolas III. XIII. et alibi post alios tum ex formulis quibusdam loquendi, tum ex argumentis plurium epistolarum, quae ordini temporis repugnant, commonstrauit, illas epistolas ab auctore longe alio, ac Chione, a sophista quodam et scriptore inferioris aetatis esse conscriptas. Hinc in animaduersionibus, quae tam criticae sunt, quam grammaticae et historicae, auctoris errores et dubii obscurique loci vel indicantur vel refelluntur. *Harl.*

Aeschinis Epp. VI. 3) AESCHINIS oratoris epistolae XII. conscriptae ad Athenienses in exilio, cum accusato frustra Ctesiphonte, cessisset Athenis, atque Rhodum se contulisset. Latina versio incipit: *Cum vespere soluissemus e Munichia*. [P] [De *νοθείαι* harum epistolarum, codd. et edd. plura dabunt Taylor et Sammet in praefationibus ad suas illarum epistolarum editiones: atque nos infra libr. II. cap. 26. §. 19. plura de illis differemus. *Harl.*]

Q q q q 3

VII. 4) ISO-

o) Vide Iustinum lib. XVI. cap. 5. *Fabric.* et Coberum ad epistolam III. pag. 5 sq. *Harl.*

Isocratis Epp. VII. 4) ISOCRATIS rhetoris epistolae VIII. Latina versio incipit: *Si tam essem aetate iuuenis, quam senex.* Quatuor primae scriptae sunt ad Philippum, quinta ad Alexandrum, (nondum Regem Macedoniae,) sexta ad Iasonis Thessalorum ducis liberos, septima ad Timotheum Heracleae (diuersum a Timotheo Cononis F. Atheniensi Tyrannum, a quo pro epistolis ad Athenienses mittendis talentum praemii loco tulisse Isocratem testantur Plutarchus et Photius in eius vita) octaua ad magistratus Mytilenaeorum. Photius codice CLIX. nouem epistolas Isocratis ait se legisse, deinde refert duas ad Philippum, et singulas ad Alexandrum, Dionysium, Archidamum, Antipatrum, Timotheum et ad Mytilenaeorum magistratus: quae non plures sunt quam octo. [Epistolae decem ad nostram aetatem seruatae sunt: de quarum editionibus infra ad lib. II. cap. 26. §. 5. commodior differendi erit locus.]

VIII. 5) PHALARIDIS epistolae, de quibus dictum supra §. 1.

Pythagorae Epp. IX. 6) PYTHAGORAE philosophi epistola ad Hieronem Siciliae Tyrannum, qua ad illum venire recusat. Latina versio incipit: *Mea vita in securitate et otio posita est.* Hanc epistolam ex sua versione, (diuersa quidem illa,) latine edidit in farragine epistolarum laconicarum p. 424. *Gilbertus Cognatus*: tum graece ac latine ad calcem pro-treptici Iamblichiani cum alia *Ioh. Curterii* Angli versione *Ioh. Arcerius*. Cum alia denique translatione *Iohannis Northi*, et hanc ad Hieronem, et alteram Pythagorae ad Anaxim-nem *) ex Laertii lib. VIII. sect. 49. petitam recudi iussit Thomas Galeus [P] in opusculis physycis, mythologicis et ethicis p. 735 sq. *Ioachimus Zehnerus* inter fragmenta Pythagorae Lips. 1602. 8. edita, has epistolas, quod miror, omisit. Anglice exhibet vtramque *Tho. Stanleius* pag. 512. Hist. Philosoph. *Fabric.* Confer infra lib. II. cap. 12. §. VI. Aliam *Pythagorae* epistolam ad Telaugem, eius filium, auctore *Diogene Laertio* VIII. segm. 43. ineditam, *Iriarte* e cod. regio Mattitensi publicauit, subiecta latina versione, in regiae biblioth. Mattitensis codd. gr. MSS. pag. 336. et addidit, ipsam esse eandem prorsus videri, quae in Catalogi MSS. graec. regiae biblioth. Parisiensis cod. MMCLVI. inscribitur: *Epistola Pythagorae ad Telaugem de laterculis magis.* Harl.

Bruti Epp. X. 7) M. BRVTI, illius, qui C. Iulium Caesarem interfecit, epistolae XXXV. cum totidem aliorum responsoriis ad eum, praemissa praefatione Mithridatis ad regem Mithridatem, suum consobrium *). Latina versio incipit: *Bruti epistolas iterum ac saepius sum admiratus.* Haec est versio *Renucii Florentini* *), Nicolao V. Pontifici inscripta.

Leguntur

p) Respondet hac epistola Pythagoras, (athleta vt videtur, non philosophus,) ad epistolam quam sub Anaximenis nomine exhibet Laertius lib. II. sect. 4 sq.

q) *Barthius* ad Claudianum p. 809. „homo ingenii, non vltimi, Mithridates, qui Bruti epistolas collegit, et responsa illis — adfinxit.“

r) Siue Castilionensis potius, [ex mente quidem *Gaddi* tom. II. pag. 170. Sed vide Apostoli *Zeni*

Diff. Voss. II. pag. 211.] ab *Alamanno Rinuccino*, Florentino, diuersi, licet confundatur a *Iulio Nigri* pag. 9. Historiae scriptorum Florentinorum, [item a *Maittario* A. T. IV. part. II. pag. 490. et a *Burio*; capropter culpato ab *Audiffredo* in Catalogo romanarum edd. saec. XV. p. 404. not.] Nomen vero varie scribitur: vid. *Giornale d'Italia* tom. XXI. pag. 392. *Fabric.* De versionibus atque editionibus iam supra ad §. 1. vberius disputavi. Addatur: *Bruti Epistolae, a Iuliano Scar-*

Leguntur in farragine epistolarum laconicarum Gilberti Cognati, in Ioh. Buchleri thesauro laconicarum epistolarum, Basil. 1594. Alia Eilhardi Lubini versio in editione graecolatina Commeliniana, adiuncta latina Bruti ad Ciceronem epistola, quae incipit: *quantā sim laetitia affectus*, an. 1597. 8. Alia versio *Bartholomaei Iustopolitani*, in graecolatina editione an. 1502. 4. Exstant et graece cum Demosthenis, Aeschinis, Platonis et Isocratis epistolis Paris. 1557. 4. et omissa Mithridatis praefatione in collectione H. Stephani an. 1577. 8. In Theodosii Zygomalae epistola ad Crisium, p. 435. Turco-graec. *λακωνικῶς τεχνουργημένας ὑπὲρ τὴν σοφίαν βεῖτε*. Cicero quidem iam pridem breuitatem epistolarum Bruti laudauit, et Phrynichus apud Photium cod. CLXVII. auctor est, Marcianum, qui Cretica siue de rebus Cretensium scripsit, Brutum in stilo epistolari praetulisse Demostheni, Platonique. Καὶ Μαρκιανὸν φησὶ τῶν Κρητικῶν συγγραφέα ὑπεροχὰν μὲν Πλάτωνος καὶ Δημοσθένους, καὶ κανόνα τῆς ἐν λόγῳ ἀρετῆς ἀποφαίνειν. Philostratus quoque epist. 1. in charactere epistolico inter duces bellicos praestare ait Brutum, ἡ ὅσω βεῖτε πρὸς τὸ ἐπισέλλειν ἐχρήτο. Laudat et Photius epist. 207. cuius locum vide §. XLVIII. adlatum. Nihilominus epistolia haec graeca, quae habemus, quaeque scripta feruntur eo tempore, quo Brutus et Cassius extincto Caesare bellum cum Dolabella gesserunt, tamquam a sophista quodam exercitii gratia composita pro suspectis habent viri eruditi. Ita Erasmus libro et epistola prima: *Porro epistolae, quas nobis reliquit, nescio quis Bruti nomine, nomine Phalaridis, nomine Senecae et Pauli, quid aliud conseri possunt, quam declamatiunculae?* Barthius ad Claudianum pag. 809. *homo ingenii non ultimi Mithridates, qui Bruti epistolas collegit et responsa illis ex ciuitatum populorumque personis et statibus adfinxit.* [Ex officina rhetorum circa an. Christi 400. prodiisse videntur possessori codicis Selden. in Catalog. MSS. Angliae et Hiberniae pag. 164. nr. 3404. Harl.] Latinas Bruti epistolas, ex quibus nonnullae etiamnum inter Ciceronianas leguntur, citant Diomedes lib. I. p. 383. et Priscianus lib. IX. p. 863. Vide et Plinium lib. XXXIII. cap. 3. Ouidium l. de ponto eleg. 1. v. 24. Auctor dialogi de oratoribus: *Legisti utique et Calui et Bruti ad Ciceronem missas epistolas, ex quibus facile est deprehendere, Calvum quidem visum Ciceroni exsanguem et attritum, Brutum autem otiosum atque diuinum.* Quo in loco *otiosum* legi debere, non, ut Lipsius, *odiosum*, contendit Gwartius p. 223. lection. Papinian. ad haec Statii IV. 9. filuar. *Sed Bruti senis oscitationes.* Litteras Bruti eruditissime scriptas laudat Cicero in oratore cap. 52. [P]

Apollonii Epp. XI. 8) APOILLONII TYANENSIS epistolae LXXXV. in quibus sunt binae Musonii philosophi, singulaeque Claudii imperatoris, Garmi regis Babylonii, Phraotae Indorum regis, Vespasiani imp. et Lacedaemoniorum. Epistolae a XLIII. ad XLVIII. et a LXXXI. ad LXXXV. quemadmodum et plures, in illa collectione non exstantes, passim occurrunt apud Philostratum in vita Apollonii, qui lib. I. cap. 2. testatur, se ea, quae de Apollonio tradit, accepisse tum aliunde, tum ex epistolis ab eo scriptis: *Ἐπέσελλε δὲ βασιλεῦσι, σοφισταῖς, Ἠλείοις, Δελφοῖς, Ἰνδοῖς, Αἰγυπτίοις, ὑπὲρ θεῶν, ὑπὲρ ἐθνῶν, ὑπὲρ ἡθῶν, ὑπὲρ νόμων παρ' ἑς ὃ, τι ἂν πρᾶττοιο ἐπὶ νῶγε θεῶ.* Idem epistola 1. adfirmat, inter philosophos

pa latine redditae. Venetiis apud Aldum, 1570. 8. Quae Fabric. memorat ex Giornale etc. ea profecta sunt ab Apostolo Zeno, et collecta repetitaque in eius Dissertazioni Vossiani, vbi tom. II. a pag.

199. de hoc Alamanno Renutio, et pag. 210 sqq. de eius versione epistolarum graecar. agit. Harl.

s) Innuit et VIII. 20. plures se euoluisse, quam Hadrianus imperator Antii in bibliotheca reposuit, et

philosophos epistolarem characterem optime tractatum ab Apollonio et Dione. Passim epistolas Apollonii laudat et ex iis nonnulla producit in florilegio Stobaeus. Epistola ad Larcham occurrit apud Philostratum III. 15. Epistolae octogesimae tertiae, quae est ad Titum imp. miror ex eodem Philostrato non adiunctam esse Titi responsionem, quae his verbis absoluitur: *Et meo et patris nomine tibi gratias habeo, et officiorum tuorum memor ero. Ego enim Hierosolymam, tu autem me cepisti.* Epistolam Apollonii ad Brachmanas memorat et Porphyrius apud Stobaeum in fragmento de styge; epistolas mutuas Apollonii et Musonii, quae in editis 42 — 47. et apud Philostratum II. 46. Suidas in *Μερόβιος*, epistolas ad Basilum Corinthium, in editis 36 sqq. in *Βάσιος*, ad Scopelianum, in editis 19 — 21. in *Σκοπελαίος*. Suidas in *Σοφοκλῆς* a Philostrato notat Euphratem philosophum *ψευδῇ γραμμάτων* aduersus Apollonium composuisse. Latina versio primae epistolae in editione Geneuensi Cuiacio adscripta incipit his verbis: *Ego quidem philosophis amicus sum, sophistis vero etc.* Alia versio *P. Nannii* exstat in farragine epistolarum laconicarum Gilberti Cognati p. 404 sq. et Buchleri thesauro p. 584 sq. Alia *Eilhardi Lubini*, cum qua excusae Apollonii epistolae graece et lat. apud Commelinum an. 1601. 8. Supra quoque memoravi editionem graecam H. Stephani, 1571. 8. graecolatina cum versione, parum quidem elegante, *Bartholomaei Iustinopolitani*, an. 1502. 4. Epistolam LVIII. ad Valerium, Virum Consularem, de contemtu latine vertit et separatim edidit *Io. Alexander Brassicanus*, 4. misitque ad Marcum, vicedominum, qui filii mortem lugeret. Incipit: *Nulla plane nullius rei mors est.* *Fabric.* Epistolas illas edidit quoque cum versione *Eilhardi Lubini* latina, ita tamen emendata, ut noua in plerisque videri possit, et notis illustravit *Gottfr. Olearius* inter *Philosoforum Opera*, Lipsiae, 1709. fol. a pag. 375 — 410. et in praefatione de iis copiosius disseruit. De *Apollonio Tyanensi*, Cappadoce, infra libr. IV. cap. 34. §. XV. vberius disseremus. *Harl.*

Iuliani Epp. XII. 9) IULIANI imp. epistolae XLVIII. Latina versio incipit: *Ego te iamdudum Nilum tenere putabam, saepiusque mihi etc.* Alia est *Petri Martinii*, Nauarri, cum eiusdem Misopogone vulgata, Paris. apud Wechel. an. 1565. 8. et 1583. 8. in qua Iuliani opusculorum editione graecolatina praeter iam dictas XLVIII. aliae Iuliani quatuor epistolae, graece primum editae, accedunt. Epistolam ad Alexandrinos, sed postrema parte mutilam, cum altera, ad Dionysium, capite trunca, et cum priore perperam confusam, primus in lucem protulit vertitque *Nicolaus Rigaltius*, adiunctam funeri parasitico, Paris. 1601. et a *Dionysio Petanio* [P] deinde in sua Iuliani editione graecolatina, Paris. 1630. 4. rectius in binas epistolas (numero LVIII. LIX.) diuisam. Addidit et duas alias Iuliani epistolas Petavius, a Patricio Iunio ad se missas (LX. et LXI.) Denique inter opera Iuliani, Lips. an. 1666. fol. ab illustri *Ex. Spanhemio* post Petauium ad MSS. codices recensita ac suppleta, leguntur epistolae Iuliani LXIII. et vna sub nomine *Galli Caesaris* ? ad Iulianum fratrem, adiuncta *Martinii*

et plurimas se collegisse refert VII. 25. testatus, nullam se reperisse ionica dialecto scriptam; breues autem omnes, et velut ex scytala profectas, h. e. laconicas, vnde supposititiam Apollonium contendit fuisse epistolam ad Domitianum, (fortasse ab Euphrate philosopho.) *Fabric.* conf. *Olearii* praefat. illis epistolis praemissam pag. 377. qui ac-

gat, Philostrati illam esse collectionem, quam hodie tenemus, et putat, eam ex Italiae codicibus, ex illo, bibliothecae Hadriani apud Antiatas exemplari, descriptis, esse deriuatas. *Harl.*

†) Hanc Hoefschelius graece ediderat, post e biblioth. Vaticana descriptam, latine vertit *Nic. Alemannus*

Martinii et in postremis Rigaltii, Petauii atque eiusdem Spanhemii versione. [P] Quatuor Iuliani epistolas in lucem protulit *Lud. Anton. Muratorius* in anecdotis graecis, Patau. 1709. 4. pag. 326. cum sua versione et notis. Ex his prima est illa ad Alexandrinos integra, quam mutilam a Rigaltio editam dixi. Quarta est ad Arsacium, Armenianum satrapen, cuius epistolae mentionem fecit Sozomenus lib. VI. cap. 1. Praeter ea in eodem volumine Muratorius e cod. MS. Ambrosianae bibliothecae primus edidit, et versione sua notisque illustravit XLV. epistolas familiares plerasque, at non inamoenas lectu Firmi, Caesareae episcopi, qui an. Christ. 431. inter primos synodi Ephesinae contra Nestorium subscripsit, et an. Christ. 439. defunctus successorem habuit Thalassium, teste Socrate VII. vlt. — E versione lat. Venetiis, 1525. 4. vid. *Giornale d' Italia* tom. XXIV. pag. 278. 281. *Fabric.* Reliqua, quae de epistolis Iuliani a Fabricio scripta hic sunt, et addi debent, dabo ad lib. V. cap. 8. §. 14. ubi de Iuliano disputatur. Partem vero hic ideo retinui, quoniam Fabricius ea, quae olim scripserat, in exemplo suo in manu sua correxerat et auxerat: ego vero veritus sum, ne illa interea temporis perirent aut memoria mea exciderent. Id addam: *Iuliani epistolam ad Photium* exstare apud *Facundum Hermianensem*, in *Operibus Sirmundi*, Paris, 1696. fol. *Harl.*

Ratio scribendarum *epistolarum* *varii generis*, ad *Heraclidam*. Latina versio incipit: *Cum viderem, Heraclida, de stylo epistolarum* etc. Hic libellus, qui sine nomine auctoris in Aldina graeca epistolarum collectione, et graecolatina Geneuensi exstat, ab aliis tribuitur *Libanio*, ab aliis *Theoni Alexandrino*. Graece cum erotemat. grammaticis Emman. Chrysolonae, Ferrar. 1509. 8. — *Libanii* libellus incipit: ὁ μὲν ἐπιστολικὸς [sic in cod. Florent. Bandini Catalog. tom. II. pag. 604. nr. 5. at in alio cod. ibidem pag. 387. nr. 1. ὁ μὲν ἐπιστολικὸς χαρακτήρ] adde cod. qui epistolas diuersorum continet, ibid. pag. 492. nr. 23.] χαρακτήρ ποικίλος τε etc. alter anonymi: τῶν ἐπιστολικῶν τύπων, ὃ Ἡρακλείδης etc. Est mihi ad manus liber editus: *Methodus conscribendarum epistolarum cum exemplis*, gr. lat. per Io. Sambucum. *Accedunt aliorum libelli de scrib. epistolis*. Basil. 1552. 8. apud Oporinum: in quo *Libanii περὶ τῆ ἐπιστολικῆς χαρακτῆρος*, latine ex versione Sambuci, pag. 1. deinde ex Hartungii editione an. 1548. gr. et lat. pag. 48. cum interpretatione Casp. Stiblini et Christophori Casseani, subiunctis pag. 74 sqq. recentibus epistolarum exemplis, gr. lat. XXXVII. Similiter ἐπιστολικοὶ τύποι *Anonymi*, latine, Sambuco interprete, pag. 30. et graece pag. 132. ac de conscribendis epistolis Viues pag. 144. Erasmus pag. 226. Conrad. Celtes pag. 245. Christophorus Hagendorffinus pag. 261 sqq. [Anonymi libellus, qui incipit: Τῶν ἐπιστολικῶν τύπων, ὃ Ἡρακλείδης, ἐχόντων θεωρεῖαν etc. in cod. Mediceo XVI. nr. V. in Catalogo Bandini II. pag. 606. assignatur *Demetrio Phalereo*: Δημητρίῳ Φαληρέως τύποι ἐπιστολικοί. Nullus horum, nec Demetrius, nec Libanius, nec Theon illius libelli verus auctor fuisse videtur. In codice quondam Heidelbergensi nr. 356. qui variorum epistolas gr. continet, in Sylburgi Catalogo pag. 105. inter alia reperiuntur, *Pselii* epistolae XXXIII. *epistolae filii exercendi causa scriptae*; et Sylburg. adscripsit: *forte a Psello*: nec hoc, a vicinitate forsan ductum, argumentum mihi quidem esse firmum videtur. *Harl.*] Similem libellum

Alemannus. Petauio autem confecta videtur ab otioso quodam graeculo, quia tradit in *προγόνων*

Iulianum accepisse, vt esset Christianus. Confer Petauii epist. 25. libri II.

libellum inscriptum: *Characteres epistolici*, sub auctoris *Libanii* nomine ex versione latina *Wolfgangi Anemoscii* praemissum video farragini epistolarum Laconicarum a Gilberto Cognato collectae editaeque ap. Ioh. Oporinum Basil. 1554. 12. Eundem sub eodem *Libanii* nomine graece cum Excerptis e Demetrio de elocutione et versione *Casp. Stiblini* et *Christophori Cassiani* praemittit editio Commeliniana graecolatina epistolarum Phalaridis et Bruti an. 1597. Incipit: *Ratio conscribendi epistolas varia est.* Et Libanii ille et alter sine nomine auctoris libellus iunctim excusus est graece typis regiis apud Guil. Morel. Paris. 1558. et in officina Fed. Morelli an. 1577. 4. Graece et latine Basil. 1548. 8. In MSS. quibusdam, vt Vindobonensi, Oxoniensi, Barocciano, et tribus regis christianissimi memoratis Labbeo p. 109. bibl. nouae MSS. [et in cod. Mediceo-Laur. apud Bandin. vol. II. Catalogi, cod. VII. nr. 36. p. 264.] hoc scriptum non ad Libanium, sed ad *Proclum* refertur, vt in elencho scriptorum eius nr. XV. obseruauit; Lambecius vero lib. III. commentar. de bibl. Vindob. p. 150. quum retulisset, eundem libellum MStum exstare in thesauro librario augustissimi imp. addit, integram illam conscribendarum epistolarum methodum variis exemplis illustratam, ex qua haec epitome excerpta est, editam esse latine tantum et absque nomine auctoris a *Iohanne Sambuco* Tirnauensi, typis Ioh. Oporini an. 1588. 8. in praefatione autem Sambucum testari, quod auctor sibi videatur *Libanius*. Libanio quoque tribuit Posseuinus lib. 18. bibl. select. De epistolarum caractere videndus etiam *Isidorus Pelusiot* lib. V. epist. 133. *Philostrophus* epist. 1. Photius epist. 207. et *Gregorius Nazianzenus* epist. 2. ad Nicobulum, quam cum versione sua dat etiam Aldus Manutius Pauli F. in quaestis per epistolam tom. IV. facis artium Gruterianae p. 231 sq. vbi plura huius argumenti ex Demetrio *περί ἐρμηνείας*, et aliis rhetoribus collecta possunt videri. *Fabric.* In Lambecii Comm. de bibl. Caes. tom. V. p. 544. in cod. 296. nr. 5. est fragmentum: *Φιλοσοφία λημνία- Τὸν ἐπιστολικὸν χαρακτῆρα τὸ λόγος.* *Harl.*

Synesi Epp. XIV. 11) *SYNESII* Cyrenaei, philosophi, et Ptolemaidis episcopi epistolae CLV. Latina versio incipit p. 169. *Liberos ego genui orationes etc.* [P] [Reliqua v. lib. V. cap. 22. nr. 7.]

Demosthenis Epp. XV. 12) *DEMOSTHENIS* oratoris epistolae VI. in exilio non diu ante mortem scriptae, ex quibus quatuor *) primores et postrema scriptae sunt senatui populoque Atheniensium, quinta Heraeodoro. Latina versio adiuncta est *Hieron. Wolffii*, a quo Demosthenis opera latine translata et notis illustrata, epistolae vero post orationem XVIII. subiectas esse constat. Vertit etiam Demosthenis epistolae *Petrus Nannius* Alcmarianus. Et graece *Aeschimis Demosthenisque* epistolae separatim editae sunt Parisiis in quarto. Cicero in oratore cap. IV. ait, ex Demosthenis epistolis intelligi posse, quam frequens fuerit Platonis auditor. *Fabric.* Adde infra II. cap. 36. *Harl.*

Platonis Epp. XVI. 13) *PLATONIS* philosophi epistolae XIII. quas *Demetrius* libro de elocutione §. 237. 243. *Plutarchus* de vitioso pudore p. 533. *Lucianus* de lapsu inter salutandum tom. I. p. 497. *Origenes* libris contra Celsam, *Eusebius* in praeparat. et *Julianus* imp. lectas sibi testantur, et agnoscit inter *γνήσιος* Platonis scripta *Thrasyllus* apud Laertium III. 61.

*) Secunda *ἐπὶ τῆς ταυτῆς κατὰ τὸν ἀντικείμενον* citatur ab *Hermogene* lib. II. *περί ιδίων* cap. 8.

III. 61. et *Aristophanes* [P] grammaticus ibid. 62. vt *Suidam*, (qui etiam *Dionis* principis Syracusani ad Platonem epistolas memorat) *Photium* epist. 207. et alios iuniores omittam. [Locum ex Platonis ep. ad Archytam citat vertitque *Cicero* lib. II. de finib. cap. 14. et de officiis I. cap. 7. §. 5. *Harl.*] Vide et *Lambecium* tom. VII. commentar. de bibl. Vindob. nr. 10. Latina versio adiuncta est *Marfilii Ficini*, praeter quem epistolas Platonis latine vertit et argumentis illustravit *Petrus Ramus* Veromanduus Basil. 1580. 4. ad calcem praelectionum suarum in Ciceronis et nonnulla *Quintiliani*. Tum *Iohannes Serranus* in sua Platonis editione. [Phileutherus Lipsiensis, h. e. *Bentlei*, in Remarks vpon a late discourse of free-Thinking, part. II. Londini 1713. 8. (cuius libri longa censura legitur in Actis Eruditor. Lipsiens. mens. Ian. 1715. p. 5 sqq.) contra Tolandum, siue, vt alii dicunt, Collierium p. 38 sqq. et Cudworth. System. Intell. p. 403. probare sustinuit, epistolam Platonis ad Dionysium, quae est decima tertia in ordine, quamque anonymus cum Cudworthio a Christianis ipsi suppositam scripserat, tam genuinam, quam reliquas, et magna rerum ac personarum varietate tam auctori, quam temporis conueniente plenam esse. Reliqua vide infra vol. II. lib. III. cap. 1. §. 36. *Harl.*]

Aristotelis XVII. 14) ARISTOTELIS philosophi epistolae VI. tres ad Philippum, *Epp.* ad Alexandrum duae, et vna ad Theophrastum: his additae vna *Philippi* regis ad Olympiadem, alteraque ad Aristotelem, nec non ad Aristotelem altera *Alexandri* v), quae cum Aristotelis responsione occurrit etiam ex Andronici libro apud Gellium lib. XX. cap. 5. Plutarchum in *Alexandri* vita p. 668. et Themistium praef. ad physica Aristotelis. Latina versio epistolarum Aristotelis incipit: *Qui imperia ad subditorum beneficium atque utilitatem referunt*. Quinque ex his epistolis cum versione sua refert *Franciscus Patricius* discuss. Petipatet. lib. VII. p. 99. [P] [graece etiam Epistolae Aeschini subiunxit *Io. Caselius* Rostoch. 1578. 8. *Heumannus* orae exempli sui adscripsit: „De epistolis Alexandri M. conf. *Casaubon*. animaduers. in Athenaeum lib. XIV. cap. 22. p. 938. *Ionsius* lib. I. cap. 13. p. 81. de Aristotelis epistolis differens, extat, ait, Alexandri M. ad Aristotelem de mirabilibus Indiae, et altera ad Dindymum regem Brachmannorum MSta, Oxoniae in bibl. colleg. corporis Christi. Ibidem quoque in bibl. collegii aeneonasensis posterior illarum, nimirum ad Dindymum de rebus ad philosophiam pertinentibus adseruatur. *Sed fidem istis epistolis habeas caue*. — Epistolam quamdam Aristotelis e Rabbino quodam recitat *Carpzonius* in Notis ad Schikardi ius regium, p. 220. Reliqua de epistolis Aristotelis et Alexandri dicenda referuo lib. III. cap. 6. nr. 35. *Harl.*]

Hippocratis XVIII. 15) HIPPOCRATIS Coi, medici, et aliorum epistolae XIV. *Epp.* quarum 1) Artaxerxis ad Paetum, 2) Paeti ad Artaxerxem, 3) Artaxerxis ad Hystanem. 4) Hystanis ad Hippocratem, 5—12) Hippocratis [P] ad Hystanem, ad Abderitas, ad Philopoemenem, ad Dionysium, ad Damagetum w), iterum ad Philopoemenem, ad Craterum et ad Damagetum, 13) Democriti ad Hippocratem, 14) Hippocratis ad Democritum. Latina versio adiuncta est *Anutii Foëfii*, qui Hippocratis scripta latine vertit post *Ianum Cor-*

R r r r 2

narium,

v) V. *Andr. Schottum* in vitis comparatis Aristotelis et Demosthenis p. 89.

w) Huius epistolae ad Damagetum interpretatio-

nem et paraphrasin edidit Alardus Amstelodamus. Saligniaci an. 1530. 8. *Fabric.* 1539. citante Bailio, Diction. v. *Xenophanes* O.

marium, cuius versio servatur tum in aliis tum in editione graecolatina Lindeniana. Ceterum in Foëssiana edit. sect. vlt. in Parisiensi Renati Charterii tom. I. in Lindeniana et editionibus plerisque Hippocratis, praeter illas quatuordecim epistolas (quas solas etiam *Eilhardus Lubinus* graece et latine cum nova versione sua recudendas dedit apud Commelin. 1601. 8. gallice post Claudium Tardi, qui totum Hippocratem vertit, et Colberto inscripsit, Paris 1667.) aliae sex occurrunt: 15) Hippocratis ad Demetrium regem., 16) Hyllanis ad Artaxerxem, 17) Artaxerxis ad Coos, 18) Coorum responsio, 19) Abderitarum ad Hippocratem, et 20) Hippocratis ad Thessalum filium. Has viginti epistolas latine ex Cornarii versione *Christianus Thomafius* recudendas dedit in *Historia sapientiae et stultitiae* tom. II. p. 8. sqq. observationibusque moralibus illustravit sub titulo: *Democritus et Hippocrates philosophi morales*, Halae Sax. 1693. 8. [sed quae sunt exigui momenti, multumque adfectionis habent. *Heum.* alius recens scriptor separatim, Par. 1730. 12. v. *Journal des Sav.* 1730. Oct. p. 192. Sunt quoque *Hippocratis epp.* de Democrito et ad illum latinae factae in *Stanleii* *Histor. Philosoph.* part. X. cap. 6. p. 21 sqq. tom. III. Venet. 1731. 4. Nec Stanleius nec Thomafius dubitarunt, illas esse genuinas. *Harl.*] Extant etiam latine apud Io. Petr. Lotichium comment. ad Petron. lib. I. cap. 19. Atque ex versione *Reinutii* ²⁾ *Florentini* caedem XX. epistolae leguntur in farragine epistolarum Laconicarum Gilberti Cognati Basil. 1554. 12. Binas Democriti ad Hippocratem cum Hippocratis epistola ad Democritum et altera ad Damagetum, graece in poesi sua philosophica p. 181 sq. recudit H. Stephanus. Epistolas haec memorat Suidas, itemque Soranus [aut is, qui Sorani nomen mentitus est,] in Hippocratis vita. Ceterum suspectae sunt viris ³⁾ eruditis, ex quibus Iosephus Scaliger epistola CCCVI. ad Euerhardum Vorstium: *De epistolis Hippocratis quod ex me quaeris, antiquas eas esse scio, ut Democriti, Solonis, Pittaci Mitylenaei, quae apud Laertium leguntur. Sed quia omnes illas quas illis philosophis a Laertio attribuuntur multis argumentis confictas a Graecis quibus nunquam mentiendi voluntas aut facultas defuit probare possum, ideo cur et de his Hippocrateis dubitem iustissima causa est. Et certe si animi nervos intendere velim, facile non esse Hippocratis vincam* ²⁾. *Vnicuique iudicium suum relinquimus, tutius tamen est de eo dubitare, quod facilius est confutare, quam [?] asserere.* *Hieronymi Mercurialis* iudicium legitur in nova bibliotheca Haleusi, germanice edita, XXIX. p. 816 etc. tom. III. [Has epistolas esse supposititias suboluit *Conringio* lib. 4. de Medicina Hermetis cap. 9. p. 87. et nemo negabit, qui gustum habet. Adeo declamatorie et scholastice scriptae sunt! adeo adfectata in iis inest etieiuna philosophia! Graeculus rhetor fuit illarum architectus. Copiosius id ostendi in *Fabula de Hippocrate, Democriti insaniae medicinam adhibere iusso, ex historia veterum philosophorum eliminata*, in *Actis* Erudit. Lipsiens. mense Octobri 1713. p. 458. Epistolarum Hippocratis de Democriti insaniam versio gallica

x) Vide de hoc ad §. 1. et 10. Zeni Dissert. Vossian. tom. II. p. 210 sqq. *Harl.*

y) Ita iam olim Demetrius Magnes libro de scriptoribus homonymis apud Laertium lib. I. sect. 112. confictam arguit epistolam sub *Epimenidis* nomine ad Solonem. Idem de epistola *Pherecydis* ad Thaletem iudicat Salmasius p. 842 sq. ad Solin. edit. Paris. De epistolis *Thaletis* Menagius ad Laert. lib. I. sect. 42. [Olcarius ad Stanleium p.

26.] Petavius in paralipomenis libror. de doctrina temporum p. 858. Huetius p. 77. demonstrationis euangelicae. Ita *Telaugis* epistola ad Philolaum memorata Laertio VIII. 53. et 74. tamquam supposita parumque exploratae fidei reiicitur apud eundem VIII. 55.

z) V. Casauboni lib. de entusiasmo cap. III. p. 34. *Heum.*

lica prodiiit Paris. 1733. sed minus docta. Recensetur in Journal des Sçav. tom. XCII. p. 192 sqq. *Heumann*. Est præter ea in cod. Vindobon. (155, nr. 7. inter theologg. in Lambecii Catal. lib. quarto) Hippocratis epistola supposititia ad Ptolemaeum regem Aegypti de constitutione et natura hominis. Adde epp. Hippocr. in codice Matritensi ab *Iriarte* in Catalogo p. 75 sqq. recensitas. *Harl.*] Longe minus pro genuinis habendae sunt epistolae duae quae Hippocratis nomine ad Antiochum et Maecenatem leguntur latine ante librum Marcelli Empirici de medicamentis et inter opera Hippocratis tom. I. edit. Lindenianae p. 646 sq. Et altera quidem ad Maecenatem rectius in editionibus quibusdam vt Norimb. 1588. tribuitur *Antonio Musae*. Confer Labbaeum bibl. nou. MSS. p. 215.

Heracliti Epp. XIX. 16) HERACLITI philosophi epistolae VI. ^{aa}) cum binis Darii, vna ad Heraclitum, altera ad Ephesios. Latina versio incipit: *Emisisti scriptum sermonem de natura*. Graece exstant etiam in poesi philosophica H. Stephani p. 142 sq. Graece et latine edidit *Eilhardus Lubinus* cum latina sua versione (diuersa ab illa, quae in Geneuensi editione graecolatina exstat) ap. Commelin. 1601. 8. Epistola Darii, qua Heraclitum rogat ad se venire, cum Heracliti id facere abnuentis responsione legitur etiam apud Laertium lib. IX. sect. 13 sq. contemptamque regis Persarum inuitationem a philosopho scribit Clemens Alex. 1. Strom. p. 302. Verba epistolae Heraclito tributae haec sunt: ἐγὼ δὲ ἀμνηστὴν ἔχων πάσης πονηρίας, καὶ κόρον φεύγων παντὸς οἰκευόμενον φόβου διὰ τὴν ὑπερηφάνειαν, ἐκ αὐτῆς ἀφαιρούμεν ἐς Περσικὴν χώραν, ὀλίγοις ἀρετούμενος κατ' ἐμὴν γνώμην.

Diogenis Epp. XX. 17) DIOGENIS cynici philosophi epistolae XXVII. Latina versio incipit: *Vos me exilio damnaſtis, ego vos domo*, neque diuersa est ab ea, quam *Franciscus Aretinus* edidit, dicauitque Pio IV. pontifici. Non integram tamen exhibent Geneuenses Aretini translationem. In illa quippe, qualis exstat in farragine epistolarum Laconicarum *Gilb. Cognati*, et *Ioh. Buchleri* thesauro, et alius ordo est, et numerus epistolarum longe maior, surgit enim ad XLVII. *Eilhardus* quoque *Lubinus* Diogenis epistolas graece et latine recudendas dedit, nouaque versione donauit ap. Commelin. an. 1601. 8. Sed ab eo post XXVII. illas tantum duae adduntur, vna ad Cratetem, altera ad Dionysium. *Diogenis* epistolas laudat *Laertius* in eius vita lib. VI. sect. 23. *Fabric.* In cod. Matritensi XIX, sunt quinquaginta *Diogenis* epistolae graecae, quarum viginti desiderantur in Aldina collectione, et magnam illarum partem necdum fuisse graece publicatam, suspicatur *Iriarte*, qui singulas recenset, in catalogo MSS. regiae bibl. Matrit. p. 80. De editionibus et versionibus illarum iam supra egimus; quibus adde edit. vetustam:

R r r r 3

Diogenis

^{aa}) Septem epistolae *Heracliti* numerantur in cod. Matritensi apud *Iriarte* in Catalogo MSS. p. 76. nr. 125. Ea, quam *Iriarte* putat ineditam, est ad *Hermodorum* scripta et incipit: Ἀχρεῖ τίνας ἀμύδαρε κακοὶ ἑσονται ἀνδρες etc. Nouerat tamen illam et latine dederat *Politianus* obſſ. et emendat. cap. LI. forsan ex codice illo. *Hemsterhus.* vero ad *Luciani Timon*. cap. 22. p. 135. tom. I. *Reitzii*, qui verba quaedam ex illa *Politiani* ver-

sione repetiit, professus est, se nescire, vnde *Politianus* litteras illas *Heracliti* habuerit erutas. — *Fabricius* autem exemplaris sui margini haec adscripserat: „Paullum *Heracliti* epistolas legisse diligenter, opinantur *Scultetus* orat. de philologiae et theologiae coniunctione, deliciis euangelicis praemissa, et obseruat. in II. Ep. ad *Timoth.* cap. I. 6. ac *Georg. Bullus* tom. I. sermon. anglice editorum p. 406.“ *Harl.*

Diogenis Philos. Epistolae a Franc. Aretino e graeco in latinum traductae. In calce: *Hoc opus exiguum diligens sculpsit Fried. Nurenberge Creusner, absque anno, fol.*

In biblioth. Marchionis S. Philippe p. 248. nr. 3095. cl. *Panzers* aelteste Buchdrucker Geschichte Nurnbergs, p. 176. — Gallice vertit *Ladon. Puteanus*, Pictau. 1549.

Heumannus exemplaris sui margini haec adscripta reliquit: „Illa epistola, quam citat L. m. Laertius, exstat in edit. Geneu. p. 342. sed tam male conuersa, vt peius non possit. Omnes epp. mihi videntur supposititiae. Idem sentit *Sorellus* bibl. gallic. cap. 7. p. 93. Inter Theophylacti Simocattae epistolas etiam quatuor leguntur, quibus praefixum est nomen *Diogenis.*“ *Harl.*

Cratetis Epp. XXI. 18) CRATETIS, philosophi itidem cynici, epistolae XIV. quarum vna est ad nescio quem Origenem. Latina versio incipit: *Redi summa cum celeritate.* Alia versio est *Eilhardi Lubini*, cum qua hae Cratetis epistolae, alio ordine dispositae, epistolis haecenus memoratis Hippocratis, Heracliti ac Diogenis subiectae exhibentur an. 1601. ap. Commelin. 8. *Laertius* in Hipparchiae vita lib. VI. sect. 98. *Φέρεται δὲ τὸ Κράτητος βιβλίον Ἐπιστολῶν*, ad quem locum Menagius p. 266: *Exstant hodie Cratetis epistolae quaedam, sed supposititiae.* Eodem loco putat verba [P] Laertii legenda esse sic: *Φέρεται δὲ πρὸς τὸν Κράτητα βιβλίον Ἐπιστολῶν.* Sed non necessarium duxerim contra codicum fidem haec ita mutare, quia Cratetis epistolis epistolas Hipparchiae adiunctas Laertius intellexit, qui et alias et longe plures, quam hodie exstant Cratetis epistolas euoluisse videtur. Parisiis circa A. C. 1470. excussum volumen in 4. latine, hoc titulo: *Epistolae Cynicae*, h. e. Phalaridis epistolae a Francisco Aretino, M. Bruti cum Mithridatis ad eas rescripto a Raimitio, Cratetis cynici ab Athanasio CPolitano Archiensis Abbate in latinum translatae. Memorat A. Cheuillierius de origine typographiae Paris. p. 36. qui p. 51. refellit Mentelium suspicatum, hoc volumen excusum fuisse Argentorati. Habeo et rhetoricam Magistri Pontii excusam 1486. 4. cui fol. G. 74. b. *epistolae Cratetis* ab Athanasio Constantinop. Archiensis Abbate versae et Carolo, principi Arragonum primogenito inscriptae post Bruti epistolas ex Rainutii versione insertae leguntur. Incipit: *Fugite non solum fines malorum etc.*

Anacharsidis Epp. XXII. 19) ANACHARSIDIS Scythae, philosophi, qui Solonis temporibus vixit et [secundum *Larcher* in Chronol. Herodot. vers. gallic. tom. VI. p. 564. a. per. Iul. 4122. ante C. N. 592. Olymp. 47. 1. a. V. C. 162.] Athenas accessit, epistolae IX. Latina versio incipit: *Ridetis meam vocem quia non plane atque exquisita etc.* Cum alia versione prodierunt separatim Paris. 1581. 4. ex typographia Steph. Praeuostiaci, heredis Guil. Morellii in graecis typographi regii, in clauso Brunello. Cum alia denique versione a se elaborata *Anacharsidis* epistolas graece et latine edidit *Eilhardus Lubinus* ap. Commelin. 1601. 8. Quintam ad Hannonem latine refert Cicero 5. Tusc. Quaest. [cap. 32. vbi v. Dauis. et Valcken. ad Xenoph. M. S. I. 3. 5. p. 240 edit. Ernesti et Ruhnken. ibid. p. 222 sq.] Nona ad Croesum scripta est, sed aliam Anacharsidis ad Croesum epistolam leges apud Laertium in Anacharsidis vita lib. I. sect. 105.

Euripidis Epp. XXIII. 20) EVRIPIDIS tragici epistolae V. Latina versio incipit: *Argentum iterum ad te remissimus.* [Reliqua vide infra lib. II. cap. 18. nr. IV.]

XXIV.

Theanus Epp. XXIV. 21) THEANVS, (quae Pythagorae siue vxor^{bb)} siue discipula fuit,) epistolae tres, vna ad Eubulen de liberis educandis, altera ad Nicostratam zelotypam, et tertia ad Callistonem de familia recte gubernanda: Adiuncta est MELISSAE vna ad Claretam, et MYIAE ad Phyllidem, de nutrice deligenda. Latina versio incipit: *audio te delicatam et luxuriosam etc.* Cum eadem translatione in opusculis mythologicis physicis et ethicis edidit *Thomas Galeus* p. 740 sq. Amst. 1688. 8. Cum alia versione sua ad calcem Iamblichii de vita Pythagorae vulgavit *Ioh. Arcerius Theodoretus*, Franckerae 1598. 4. professus se primum illas latine vertisse. Graece ediderat H. Stephanus ad calcem Laertii sui inter fragmenta Pythagoraeorum. Exstant et graece ac latine cum noua versione *Eilhardi Lubini* ap. Commelinum au. 1601. 8. Epistolam *Theanus* ad Nicostratam ex *Ioh. Brethaci* versione leges apud Andream Tiraquellum p. 395. de legibus connubialibus edit. Basil. 1561. fol. *Theanus* ad Eubulem et Myiae ad Phyllidem epp. anglie in Io. Tolandi Postumis tom. II. p. 15 sqq. cum *Theanus* ep. ad Nicostratam p. 24. et Melissae ad Claretam, Londini. 1726. 8. Alia quatuor epistolae sub eiusdem *Theanus* nomine ex codice Vaticano vulgavit Lucas Holstenius in notis ad vitam Pythagorae a Porphyrio scriptam p. 78 sq. [p. 21 sq. edit. Küster.] In illarum postrema memoratur Parmenides Platonis, vnde supposititias esse^{c)} non est dubitandum. [Epistol. VII. gr. et lat. cum reliquis eiusdem fragmentis dictisque in: *Mulierum graecarum, quae oratione prosa usae sunt, Fragmentis et elogiis-curante I. Chfii. Wolfio*. pag. 224 — 249. Harl.]

Alciphronis Epp. XXV. 22) ALCIPHRONIS Sophistae epistolae ἀλκυονίδος καὶ ἐταίρων^{d)} siue piscatoriae et amatoriae XLIV. sub variorum ad varios nominibus scriptae. Latina versio incipit: *Opportune nobis hodierno die etc.* Sunt in his etiam nonnullae argumendi parasitici, vt epistola V. XV. sq. XX. XXI. XXII. etc. Octo epistolas Alciphronis parasiticas MSS. habuit *Petrus Lambecius*, ex quibus vnā vulgavit in Prodro-mo Gelliano p. 78 sq. (in Gellio lae. Gronouii p. 215.) Idem lib. VI. Commentar. de bibl. Vindob. p. 239. testatur in caesarea illa bibliotheca exstare XXXVIII. epistolas eiusdem Alciphronis ἀγροικίδος siue rusticas. [Ex Alciphronis epp. ineditis loca adfert et corrigit *Adr. Heringa* in Obseruat. critic. libro cap. 31. p. 280. 284. et Valcken. ad Ammon. p. 135. 179.] Loca quaedam Alciphronis illustrat Caspar Barthius lib. III. aduerfar. cap. 17. vbi vocat scriptorem venustum et acutum, sed atticismi nimium adfectatorem, insuauioremq. et cui interprete erudito opus sit. Ἀττικισμὸν adpellat Eustathius. Inter eodd. MSS. Stos Andreae Schotti Sweertius memorat *Alciphronis Rhetoris Epistolas Haliuticas*, libris II. [Ex epistola Alciphronis nondum edita Valckenaer in

^{bb)} Vide *Menagium* in mulierum philosopharum historia, [sect. 79 sqq. p. 47 sqq. et I. Chfii. Wolfii Catalogum foeminarum sapientia — apud Graecos, Romanos aliasque gentes olim celebrium, subiunctum eius Fragmentis mulierum graec. p. 446 sqq. Num vxor fuerit Pythagorae, disputatur a Kuhnio, Aldobrando et Menagio ad *Theanus* fragmenta apud Wolfium p. 238, vbi Kuhnus quoque refutat Menagium, qui Pollucem laudauit inter eos, qui Theano coniugem Pythagorae ad-

pellarunt. adde infra II. cap. 13. in Catal. mulierum Pythagoricarum v. *Theano*. Harl.

^{cc)} Spurias esse illas et aliarum Pythagoricarum inde sit probabile, quia, num foeminae illius temporis commercio vcae sint litterario, dubitari potest, tum, quia ad cognitionem philosophiae pythagoricae parum faciunt, denique alia habent signa falsitatis v. *Brucker* Hist. crit. philos. tom. I. p. 1040. *Tiedemanni* Griechchenlands exste Philosophen, p. 208. Harl.

in adnotatt. ad Euripidis Hippolytum p. 215. b. et p. 219. b. duo loca protulit. Plenissima tamen hucusque est editio, ita inscripta:

Ἀλκιφρονος ῥήτορος ἐπιστολαί. *Alciphronis rhetoris Epistolae, quarum maior pars nunc primum editur. Recensuit, emendauit, versione ac notis illustrauit Stephanus Bergler.* Lipsiae 1715. 8.

Primus edidit LXXII, quas tertium librum fecit, epistolas e codicibus, de quibus in praefatione egit, in qua idem designauit, quae sint piscatoriae, aut parasiticae, aut amatoriae, aut rusticae. De hac editione v. Acta Erudit. Lips. a 1715. p. 218 — 222. Memoir. de Trevoux an. 1715. p. 2404. et a. 1716. p. 103. Biblioth. ancienne et moderne tom. III. p. 378. Quaedam notauit *I. Christoph. Wolf.* in epistolis ad de la Croze, tom. II. thesauri epistolici La-croziani p. 83. et 85. et la Croze tom. III. p. 151. — *Io. Henr. Maius*, fil. professor quondam Giessensis, inseruit tom. XI. Hist. critique de la Republ. des lettres p. 141 — 151. Specimen emendationum ad libr. I. Alciphron. edit. Berglerianae, et nouam editionem cum suis et *Io. Guil. Steinheilii* notis promisit p. 151. (adde Acta Erudit. Lips. 1718. p. 504.) At *Wolffio* in epistola ad la Crozium tom. II. p. 111. emendationes illae omnes ad exemplum Bentleii audacter, sed minus feliciter inuentae, infelicius autem probatae visae sunt; cui iudicio subscripsit *Burmamnus* II. in praefatione ad Aristophanis comoedias cum animaduersionibus Bergleri editas p. 5. idemque, neminem, dubitat, illis longe praepositurum esse notas, quas *Georgius Arnaldus* inseruit Obseruat. miscellan. vol. IV. tom. III. p. 445 — 453. vol. V. tom. I. pag. 55 — 63. et tom. II. p. 273 — 296. *Harl.*] Incertum est, quis sit ille *Alciphron* epistolarum iam recensitarum auctor. Nam alius, ni fallor, fuit *Alciphron*, *Maandrius* ab Athenaeo adpellatus lib. I. p. 31. siue, ut a *Suida* [P] adnotatum est, *Alciphron* philosophus ex Magnesia prope Maandrium, memoratus Marco Antonino lib. X. sect. 31. Sane epistolae, quae exstant, rhetorem ac sophistam potius auctorem referunt, quam philosophum. Antiquiorem tamen putem *Aristaeneto*, qui eum quandoque imitatur, ut notauit *Iosias Mercerus* ad huius lib. I. epist. 2. quam Luciani nomine Aristaenetus inscripsit ad Alciphronem. [Infra Lucianum et Aristaeneta collocat eum *Saxe*, V. C. quem vide, in Onomastico lit. vol. I. p. 384 sq. *La Croze* in thesauro epistolico vol. II. p. 85. sentit, epistolarum scriptorem pertinere ad IV. aut V. saeculum, idque vel vnum Cappadocem p. 216. memoratum euincere, censet *Wolf* in epist. ad la Croz. ibidem. *Fabricius* orae sui exempli adscripsit. „Videtur suppar Luciano, et Lucianum imitatur: non, quod Berglerus contendit, Luciano antiquior.“ At tamen Bergler secum pugnat. Argumentum epistolae 17. libri I. ex Hermotino Luciani sum. tum putat pag. 66. et p. 77. adnotat, Alciphronem non raro *ἀκκινίζειν*. Adde ad ep. 37. lib. I. p. 168. P. autem 412. Lucianum facit Alciphronis imitatore, siquidem Alcidas et Alciphron idem ex parte nomen habeant; quae quidem sententiae diuersitas ex praefatione ipsius intelligi potest, vbi confitetur, se notas ad priores duo libros maiore cum cura scriptas et diu sepositas, multo post castigasse: notas autem ad tertium librum fere ex tempore scripsisse. Praeterea in praefat. suspicatur, apud Diogeneum Laertium lib. II. segm. 114. per *rhetorem Alcium*, primas tenentem inter omnes Graeciae rhetores, nullum alium intelligi, nisi Alciphronem rhetorem; alterius autem alicuius recentioris, ad ingenium et eloquentiam illius adspirantis, quaedam hic admixta esse, vel aliqua nouata; auctorem denique epistolarum ex Menandro multa sumsisse, p. 115. 270. et alibi obseruat. — *Fabricius* insuper margini sui exemplaris adscripsit haec: „*Alciphron or the minute Philosopher*, (ita Epicureos vocat Cicero lib. I. de

de

de diuinat. cap. 30.) Londini 1732. 8. 2. vol. dialog. VII. (auctore *Berkeley*, vid. Hamburg. Nachrichten 1732. p. 869.) D. *Mandevilles* Letter to Dion contra auctorem Alciphronis, vid. bibl. raisonnée tom. VIII. p. 478. tom. IX. p. 232. 479. — Emendationes non paucas codici suo edit. Geneu. adscriptit Salmasius, cuius codex e bibl. Gudiana ad me peruenit. — His addi debet, Alciphronis loca quaedam emendata esse a Io. *Conrado Schwarzio*, direttore quondam Gymnasii Coburgensis, tom. III. Monimentor. p. 114. 174 sq. Coburg, 1728. 8. et cel. *Herelium* non solum Alciphronis epistolas e lingua gr. in germanicam venuisse eleganterque transtulisse Altenburgi 1767. 8. sed etiam in Klotzii Actis litter. vol. III. part. I. nr. II. p. 90 sqq. et in singulari prolusione academica inscripta: *Miscellae obseruatt. criticae*. Erford. 1768. 4. multa Alciphronis loca egregie acuteque emendasse, aut a labe inscitiaeque librorum purgasse feliciter. *Harl.*] Laudatur *Alciphron* quidam, (noster fortassis,) ab Etymologico magno in *ἀσελγαιων*. Alius *Alciphron* fuit pater Demosthenis ducis, nisi locus apud Themistium est corruptus: idem enim, qui *Themistio* orat. 10. p. 138. vocatur *Δημοσθένης ὁ Ἀλκιφρόνης*, a *Thucydide* lib. III. p. 234. *Δημοσθένης ὁ Ἀλκιφρόνης* adpellatur, vt ad Themistium obseruauit Ioh. Harduinus.

Philostrati XXVI. 23) PHILOSTRATI Lemnii (eiusdem, vt existimo, qui Iuliae *Epp.* coniugis Alexandri Seueri iussu conscripsit vitam Apollonii Tyanensis) epistolae LXIII, e quibus decima tertia est ad Iuliam Augustam. Latina versio incipit: *Epistolarem orationis styllum post veteres etc.* neque alia est, quam *Antonii Bonfinii*, qui has epistolas vna cum Heroicis et vitis Sophistarum, iconibusque Philostrati latine vertit et Matthiae Coruino Hungariae regi dicauit, vt notatum etiam Lambecio est lib. II. commentar. p. 995. [Reliqua vide ad libr. IV. cap. 24. et conf. Bandini Catal. MSS. Mediceor. vol. II. p. 455 sq.]

Theophylasti XXVII. 24) THEOPHYLACTI scholastici ac sophistae cognomento *Hi Epp.* SIMOCATAE ^{dd)} patria Locrensis, religione Christiani, qui temporibus Heraclii imp. vixit, et conscripta Mauriti imp. historia celebris est, epistolae LXXXV. ex quibus ethicae XXIX. rusticae XXVIII. et amatoriae totidem. Latina versio incipit: *Cicada musica, simulat ver apparuit, cantandi facit initium.* [P] [Reliqua vide infra lib. V. cap. 5.]

Aeliani *Epp.* XXVIII. 25) Ex AELIANI rusticis siue variorum Atheniensium rusticorum nomine scriptis epistolae XX. Latina versio incipit: *Rescipienti mihi ad solis splendorem botros, accedens.* Has epistolas cum *Sebastiani Guldenbeckii* versione inter Claudii Aeliani scripta edidit Conradus Gesnerus an. 1556. fol. Vide quae infra libro quarto, vbi de Aeliano.

Aeneae *Epp.* XXIX. 26) AENEAE Sophistae siue rhetoris Gazaei, christiani, qui circa tempora persecutionis Vandalicae, hoc est, extrema saeculi a nato Christo quinti claruit, ac dialogum insignem, *Theophrastum de immortalitate animarum et corporis resurrectione* scripsit, epistolae XXV. Latina versio incipit: *Si tuus esset liber, et amarem, penes me optimo iure esset.* Quare decima epistola ab interprete est praetermissa. Christianum scriptorem indicat epistola XV. ad

^{dd)} Hic Simocatta est doctus impostor, et veteribus supposuit epistolas. vide Reimannum in Vin-dobon. biblioth. p. 228. nr. 4. *Heumann*.

AV. αὐτὸς Ἐφραίμ presbyterum. Procopius Gazaens ab eo respicitur epistola XIX. ὁ ἑμὸς Προκόπιος. Etiam ad eisdem fere scribit, ad quos datae sunt Procopii, de quo mox, epistolae, ut aequales illos fuisse non dubitem. Neque fides temere habenda Barthio lib. III. Aduersar. cap. 20. qui nomina in hisce epistolis conficta esse adfirmat. Huius, puto, *Aeneas* Elenchum τῆς πρὸς ἑλλήσι λογομαχίας in bibliothecis quibusdam MStum exstare, Gesnerus ac Simlerus referunt. Suidas [vbi v. Küster. vol. I. p. 625.] post memoratum *Aenicum*, poëtam veteris comoediae, ἔστι δὲ, inquit καὶ Ἀνεὸς σοφιστὴς ἔτινος βιβλία αἱ μεταβάλλοι. Sed forte hic pro Ἀνεὸς legendum non Ἀνείας, ut Simlerus et alii, sed Ἀνικος. *Aeneas* huius *selecta Plotini super dialectica*, Academia Veneta edituram se pollicetur, ait Alphonsus Ciacconius in bibl. MS. A. C. 1583. *Fabric.* Aeneae, ut multorum aliorum epistolae quaedam reperiuntur quoque in *Ioannis Patufae Ἐγκυκλοπαιδείᾳ φιλολογικῇ*, gr. Venetiis 1710. 8. vol. I. Quoniam Fabricius in hoc opere non disseruit fufius de *Aenea Gazaso*, pauca addere iuvat. Is autem, professione sophista, ex philosopho Christianus, floruit circa a. chr. 487. idque patet ex libro de immortalitate animi p. 81. edit. Barthii, (cuius notam conferes p. 155.) ibi enim de Vandalica tyrannide loquens, testatur, se ipsum Constantinopoli confessores africanos, quibus Hunnericus, rex Vandalorum, A. Chr. 484. exsecuerat linguas, audisse loquentes. Aliud argumentum, nostrum illis vixisse temporibus, *Came* in Historia litterar. scriptorum ecclesiastic. tom. I. p. 460. (vbi de nostro agit,) ab eo sumit, quod meminit *Syrriani*, scholae Platonicae iunioris Athenis rectoris, eiusque in eadem cathedra successoris Procli Lycii, qui Theodosii iunioris et Leonis Thracis aetate floruerunt, (v. *Ionsum* de scriptor. hist. philos. lib. III. cap. 18. p. 96 sq.) Aeneas vero Gazaens praeter epistolas scripsit, (vbi *Barthius* e cod. August. et aliis rationibus euicit p. 84 et 157 sq. not.) dialogum, *Theophrastus* dictum, qui ab *Ambrosio Camaldulensi* e graeco conuersus praediit, cum *Athenagora* de resurrectione a *Marsilio Ficino*, et *Xyphi* Pythagorici sententiis, a *Ruffino* versus, Basil. apud Ioan. Frobenium 1516. 4. — Postea graece et latine:

Aeneas Gazaei Theophrastus, sive de animarum immortalitate et corporum resurrectione, dialogus gr. et lat. Io. Wolfio interprete. Tiguri per Andr. Gesner. 1560. fol. — rec. gr. et lat. in *Bibliotheca Patrum* 1644. tom. XII. p. 617.

Aeneas Gazaens et Zacharias Mitylenaeus, philosophi christiani, de immortalitate et mortalitate vniuersi, ex recensione et cum animaduersionibus Casparis Barthii, Equitis etc. Lipsiae 1655. 4. tum habet titulum interiorem: *Aeneae Gazaei Theophrastus, dialogus Platonico-christianus, de resurrectione mortuorum, recenset, interpretabatur, illustrabat animaduersionibus, Caspar Barthius, Lipsiae etc.* Textus est ex principe repetitus. — Opusculi cuiusdam Aeneae Gazaei editionem praelo paratam reliquit *Gottlieb Wernsdorf*, Professor quondam Dantiscanus.

De hoc autem conferri possunt praeter memoratos, *C. Oudinus* Comment. de script. eccl. tom. I. *Fabricius* noster in Syllab. script. pro veritate relig. christian. p. 107. *Brucker*. in histor. critica philos. tom. III. p. 527. atque *I. G. de Chauffepié*, Nouv. Diction. histor. et crit. voc. *Enés. Harl.*

Procopii Epp. XXX. 27) PROCOPII Sophistae Gazaei itidem christiani epistolae LX, *)

12

**) Conf. *Baudini* Catalog. MSS. gr. in bibl. Medicea, vol. II. p. 351. *Harl.*

in quibus vndequinquagesima est *Megethii* ad Procopium, qua laudat eius Ἀττικὰς μελίτ-
τας, suauitatemque orationis cuiusdam funebris ab eo habitae, ac testatur, aureos ingenii il-
lius foetus in omnium admiratione esse; quod iudicium confirmat Photius cod. CLX. et CCVI.
vt adeo haud dubitem, Procopium hunc eundem sophistam Gazaeum, [P] quem in funere
laudauit *Choricus* eius discipulus. [Reliqua vide infra ad lib. V. cap. 5.]

Dionysii Epp. XXXI. 28) DIONYSII Sophistae Antiocheni, christiani, ni me omnia
fallunt, et eiusdem, ad quem scripta est epistola Aeneae Gazaei vndeicesima, epistolae
XLVI. Latina versio incipit: *Optata mihi res est epistola vestra*. Ex eadem incerti transla-
tione hae epistolae leguntur latine in farragine epistolarum Laconicarum Gilberti Cognati, Ba-
sil. 1554. 12. et in Ioh. Buchleri thesauro epistolar. Laconicarum, Colon. 1606. 12. Graece
eas in sua collectione recudendas dedit H. Stephanus an. 1577. 8. Io. Meursius libro de Dio-
nyisiis has epistolas tribuit Dionysio Milesio, de quo Philostratus: sed nullam sententiae huius
suae adfert rationem.

Lyfidis Ep. XXXII. 29) LYSIDIS Pythagorei epistola aureola, [at ficta,] ad Hippar-
chum, magistri sui communis Pythagorae philosophiam vulgo profluentem ⁷⁾. Latina
versio incipit: *Postquam ex hominum consortio Pythagoras excessit*. Cum eadem versione,
quae exstat etiam in Theodori Canteri Var. Lect. lib. I. cap. 12. et in farragine epistolarum
Laconicarum Cognati p. 523. hanc epistolam recudendam dedit *Thomas Galeus* in opusculis
mythologicis, ethicis, physicis p. 736. Amst. 1688. 8. Alia versio *Cardinalis Bessarionis* oc-
currit in huius libro primo aduersus calumniatorem [P] Platonis cap. 2. [Alia latina versio
est in libro: *Oecolampadii oratio* ad Clerum; ex *Plutarch.* de nota pythagorica, Philippo
Melanchthone interprete; *epistola Lyfidis ad Hipparchum a Churrero latinitate donata*. Ha-
geni. apud Thomam Anshelmum, 1517. 4. — f. l. et anno in Engelii biblioth. selectissima
p. 53. — Eadem versio addita *Lucian.* in Calumn. et *Plutarch.* Hirund. lat. redditus a Phi-
lippo Melanchthone etc. Paris. ex officina Rob. Stephani, 1527. 8. *Hart.*] Graece eam edi-
dit H. Stephanus inter Pythagoreorum fragmenta ad calcem sui Laertii qui lib. VIII. sect. 42.
p. 875. quaedam ex illa producit: quemadmodum et *Iamblichus* eam inseruit vitae Pythago-
rae cap. XVII. sect. 75 sq. Mentio huius epistolae apud Synesium epist. 143. et Eustathium
ad Iliad. β'. pag. 360. edit. Rom. vt doctissimo Kustero ad locum Iamblichi p. 62. notatum.
De Lyfide atque Hipparcho dixi infra cap. XIII. in catalogo Pythagoreorum.

Amasidis Ep. XXXIII. 30) Denique post AMASIDIS Aegypti regis epistolam ad Poly-
cratem principem Sami ex Herodoti Thalia siue lib. III. cap. 40. petitam, vniuersa collectio
graeca Aldina, eamque pressio pede sequens graecolatina Geneuensis editio clauditur elegan-
tissima MVSONII philosophi, qui sub Nerone imp. claruit, ad Pancratidem epistola de
liberis ad philosophiam instituendis.

Themistocles Epp. XXXIV. Praeter collectionem haecenus recensitam exstant et aliae Graeco-
rum epistolae paucis hoc loco a me commemorandae. THEMISTOCLES dux Athe-
niensis

S s s 2

ff) In cod. Vindobon. apud Lambecium vol. VII. pag. 26. Kollar. et in cod. Mediceo apud Bandi-
nium vol. II. pag. 351. *Hart.*

nienſis inclytus, et rerum geſtarum gloria, ex Herodoto, Thucydide, Diodoro Siculo, Plutarcho, Nepote ac Iuſtino notiſſimus, in exilio exſtinctus eſt Magnesia⁴⁵⁾ an. 470. ante natum Chriſtum, Olymp. LXXVII. anno 3. Sub eius nomine feruntur, quas exful ſcripſerit, *epiſtolae XXI.* historiſi fere argumenti, et a Thoma Lydiato ad epochas marmoreas Arundelianas p. 77. [Schoettgenio in praefatione ad ſuam editionem] aliisque nonnullis viris doctis pro genuino Themistoſclis foetu habitae. Primas illas in lucem protulit ex MSto cod. Palatino, translato in Vaticanum, et latina verſione donauit *Ioh. Matthaeus Caryophilus*⁴⁶⁾, Iconienſis Epiſcopus, Romae, 1626. 4. quae editio cum emendationibus MSS. Lucae Holſtenii fuit in bibliotheca inſtructiſſima Bigotiana. Poſtea alio ordine graece et latine e bibliotheca *Eliae Ehingeri*⁴⁷⁾ recuſae ſunt cum eadem Caryophili verſione, Francofurti, 1629. 8. [Cum eadem Caryophili verſione, ſed ſubinde emendata, ſeruatō tamen epiſtolarum ordine, qui eſt in Ehingeri editione, lucem adſpexerunt

Θεμιſτοκλεις Ἐπιſτολαί. Themistoſclis Epiſtolae, graece et latine, interprete Io. Matthaeo Caryophilo, Archiepiſcopo Iconienſi. Recenſuit, notis et indicibus inſuſtravit, et in praefatione vindicauit Chriſtian. Schoettgenius. Lipſiae, 1710. 8.

In praefatione primum ait, Ehingerianam editionem etiam vitioſas lectiones quam pluſimas; in verſione Caryophili occurrentes, expreſſiſſe, lectiones vero Caryophili marginales neglexiſſe plane, et ordinem epiſtolarum immutaſſe: tum iudicia virorum doctorum de his epiſtolis adfert, dein ſingula Bentleii argumenta examinat et refutare ſuſtinet. Ad contextum gr. emendandum nullo codice uſus eſt; at multa ex ingenio reſtituit, aliquando retinuit lectiones Caryophili marginales. — Hanc Schoettgenii editionem typis recudi fecit, ſuiſque auxit adnotationibus grammaticis Io. Chriſtoph. Bremer, Lemgou. 1776. 8. iſque commentarium promiſit pleniorē. Harl.] Ceterum Themistoſclis non eſſe, colligunt ex ſilentio veterum, (ſi ab vno Suida, qui Ἐπιſτολαὶς Φρονήματος γεμύσας vocat, diſceſſeris,) et quod epiſtolā 10. mentio fit Boiorum⁴⁸⁾; tum, quod vno vel altero modo prodit ſe dictio ſophiſta dignior, quam Themistoſcle. Vnde Leo Allatius dialogo de ſcriptis Socratis p. 78. *Nuper etiam vulgatae ſunt epiſtolae Themistoſclis, quarum concinnitas nonniſi acutioribus omnibus ſucum fecit. Eaſ tamen Themistoſclis non eſſe, vno vel altero loco, in quo ſe prodit auſtor,*
dam

gg) Vide Viſſerii Annales ad A. Per. Iul. 4248. De genere mortis Cicero in Bruto cap. 11. Effigies Themistoſclis in tom. II. Theſauri Antiquitat. Graecarum Gronouiani tabula 59. [et in Fulv. Vrſini Imaginibus Illuſtr. nr. 141. cum I. Fabri commentar. pag. 78. edit. Antwerp. 1606. 4.]

hh) Laudat eo nomine Caryophilum Ianus Niccius Erythraeus I. Pinacothec. p. 224. neque ſuſpectas ſibi eſſe Themistoſclis epiſtolas vel verbulo inauit. De hoc Caryophilo etiam aduendum eſt Diarium Eruditor. Italiae tom. VI. pag. 490. Dominicus Molinus in epiſtola ad Meurſium notat, loca multa verſionis a Caryophilo confeſtae, non poſſe intelligi, et graeca hinc inde parum emendate excuſa.

ii) Fallitur Reineſius, qui Ehingero primam epiſ-

ſtolarum Themistoſclis tribuit editionem pag. 467. Var. Lection. [Romanam tamen editionem poſtea in eius notitiam veniſſe, cognoscimus ex eius epiſtola 76. ad Boſium pag. 286.]

kk) Hoc argumentum minus valet: nam lacinia, quam Ehingerus ſub ſinem memoratae epiſtolae adtexuit, in qua Boiorum, qui contra Xerxem in pugna nauali dimicaſſent, mentio ſit, ea abeſt romana Caryophili editione, et commodē verba poſſunt abeſſe: alterum argumentum a ratione dicendi, ſophiſtam ſaepe redolente, ductum, grauius eſt: atque ego meam ſententiam iam dixi in Introductione in Hiſtor. L.⁴⁹⁾ Gr. §. 31. nr. 5. Accedit, quod teſte Schol. ad Ariſtidis Panathen. (vid. infra libr. IV. cap. 30. §. 1. not.) Themistoſcleſ plane ſcripſit. Harl.

dum declamatorio modo rem effert, et Sophistico penicillo depingit, manifesto euincitur. Similiter [Dodwellus in Annal. Thucyd. p. 73. 74. Küster ad Suidam in Θεμιστοκλῆς etc.] Conradus [P] Samuel Schurzsfleischius in dissertatione historica LIX. p. 850. [diff. LXXXV. §. 6.] has epistolas recentius confictas esse non dubitat ab aliquo vitae morumque Themistoclis gnaro, et cum primis in Herodoti, Thucydidis, Diodori ac Plutarchi lectione versato. Hoc idem singulari dissertatiuncula, anglice scripta, ad Guil. Wottonum, Lond. 1697. 8. [et latine versa a Lennepio, subiuncta ipsius editioni Phalaridis p. 53 sqq.] demonstravit Richardus Bentleius: [sequenti anno comparuit: A View of the diff. vpon the Epistles of Phalaris, Themistocles etc. London. Bentleii argumenta diluere conatus est Schöttgen. in praef. ad suam editionem.] Porro longe recentius commentum est epistola sub nomine Themistoclis ad Chrysippum, in qua de graeculo Aesopio agitur, quadragesima inter epistolas Theophylacti Simocattae. [Hanc Themistoclis ad Chrysippum epistolam, a Theophylacto Simocatta fictam, ex editione Lugduno-Bataua, 1596. 12. vbi numero est XXXIV. et collectione gr. epistolarum, vulgo Cuiaciana dicta, pag. 406. reposuit Schöttgen. §. XII. praefationis. Heumannus vero in ora exempli sui scripsit coniecturam, inde forsitan posse Simocattam haberi auctorem omnium epistolarum Themistoclis. Sic Himerius quoque Sophista finxit et confecit declamationem, qua Themistocles Atheniensibus suadet, vt, neglectis promissis, bellum aduersus Persas gerant, apud Photium cod. CCXLV. pag. 586. Harl.] Fuit et Themistocles quidam philosophus Stoicus, Porphyrii aequalis, cuius iste mentionem facit in vita Plotini, et de quo oraculum apud Syncellum p. 361. ἐσθλὸς ἀνὴρ μακάρεσσι τιμημένος ὀλβιοδαίμων.

Socrat. Epp. XXXV. Leo praeterea Allatius Parisiis an. 1637. 4. graece cum versione sua notisque edidit epistolas XXXV. sub nomine SOCRATIS, ANTISTHENIS et ALIORVM SOCRATICORVM. Ac septem quidem primores Socrati ipsi tribuuntur, reliquae, Antistheni, 8. Aristippo, 9. II. 16. 27. Simoni ^u coriario, 12. Xenophonti, 15. 18. 19. 21. 22. Aeschini, 23. Platoni, 24. ac Phaedro, 25. Octauam sub Antisthenis nomine ab Allatio editam, codex bibliothecae Bodleianae Baroccianus non Antistheni tribuit, sed Platoni (male quidem, nam a Platone, qui et ipse Siculis ^{mm}) assedit mensis, scriptam non esse, argumentum ipsum euincit) et in duas (recte sane) epistolas dispescit. Atque ita, quales in hoc codice repererat, cum versione sua edidit Godfridus Olearius, in exercitatione aduersus Allatium de scriptis Socratis, edita Lips. an. 1696. 4. In hac eadem alias binas epistolas ἀνενδύς ex eodem Barocciano codice sub Platonis nomine vulgavit et latine vertit: tum has pariter et ceteras omnes, ab Allatio vulgatas, non foetus illorum, quibus tribuuntur, philosophorum, sed sophistarum longe recentiorum μελέτας esse contendit, Allatiumque, qui in illis adferendis p. 105 sq. defudauerat, ex affectato scribendi genere, silentio veterum et aliis argumentis refellit. Iohannes quoque Pearsonus parte II. Vindiciar. Ignatii p. 12 sq. ex chronologicis rationibus demonstrauerat, epistolas illas Socratis et reliquorum, quibus inscribuntur, esse non posse. Quam opinionem, praeter alios viros doctos plerosque omnes, am-

S s s 3

plectitur

B) Epistolam Simonis coriarii laudat Stobaeus serm. 15. et Xenophontis ad Aeschinem, a Theodorito quoque adlegatam lib. II. Therapevt. p. 25. et lib. XII. pag. 175. Plures eiusmodi epistolas e

Stobaeo exhibet anglice Stanley pag. 117 sq. Hist. philosoph.

mm) Perstringit eo nomine Platonem Xenophon epistola ad Aeschinem apud Euseb. XV. 12. praeparat.

plectitur etiam Menagius p. 23. ad Laertium. Thomas vero Stanleius illas epistolas, quas Allatius ediderat, aliquot locis emendatas anglice vertit et historiae suae philosophicae illo idiomate editae p. 95 sq. inseruit. [P]

Cognati Edit. XXXVI. GILBERTVS COGNATVS, Nucernus, in farragine altera epistolarum Laconicarum, (quae graecas ex latina versione, ut prior latinas, complectitur,) edita apud Ioh. Oporinum, Basil. 1554. 12. pag. 179 sq. exhibet praeter supra passim suo loco memoratas epistolas M. Bruti, Hippocratis, Diogenis cynici, Phalaridis, Synesii, Apollonii Tyanensis, Dionysii Sophistae et Lysidis pythagorici, quique his praemittuntur, *Libanii* characteres epistolicos: viginti septem epistolia philosophorum *Thaletis, Pifistrati, Solonis, Chilonis, Pittaci, Cleobuli, Periandri, Thrasyluli, Anacharsidis, Epimenidis, Pherecydis, Anaximenis, Archytas, Arcefilai, Zenonis, Pythagoras, Platonis et Heracliti* (e Laertio, et ab Ambrosio Camaldulensi latine versas.) Deinde pag. 198 sq. subiungit alias septendecim epistolas varias ex Plutarcho, Gellio aliisque scriptoribus hinc inde collectas et p. 424 sqq. alias epistolas breues variorum a Cognato latine redditas LXXXIV. Tum epistolia XXX. NVCILLI (an *Lucilli* **) *Tarrhaei*?) et XL. *Magni Turci* siue Mahumedis Turcarum imp. syriaco et graeco, partim etiam scythico sermone, ut fuerunt scripta, et a Laudinio equite hierosolymitano latine circa an. 1490. 4. separatim edita. Eadem haec omnia ex *Cognato* repetita ac recusa videre licet in parte secunda thesauri epistolarum Laconicarum IOH. BVCHLERI a GLADBACH, Colon. 1606. 12. Nisi quod *Libanii* characteres epistolicos, Synesii epistolas et Lysidis epistolam praetermisit.

XXXVII. EPISTOLAE PROCERVVM MVNDI, regum, principum, rerump. et sapientum virorum, graecorum et latinorum; veterum et recentium, nullo ordine vndiquaque collectam farraginem sistunt, nec integras quasdam epistolarum *συνοψωγας* hactenus recensitas, sed singulas vel paucas singulorum epistolas et in his dubiae nonnullas fidei **) complectuntur. Prodiere latine [Romae, 1470. fol. de qua edit. vid. Audiffredum de edit. rom. saec. XV. p. 67. Paris. 1499. fol. vid. Maittair. IV. p. 686.] Venetiis [1574. 8. vid. Salthen biblioth. p. 485.] Argentor. an. 1593. 8. typis Iacobi Folieri typographi Basileensis, [P] [Amstelod. 1644. 12. apud Elzevir.]

XXXVIII. [*Isocratis, Demetrii Cydone et Michaelis Glycae aliquot epistolae, nec non Dionis Chrysostomi orat. περί ἀσκήσεως*, — partim e codd. *Mosquensibus* edidit, et animadversiones adiecit C. F. Matthaei — Mosquae, 1776. 8. Demetrii et Glycae epp. ex codd. eruit V. C. De Isocratis epp. infra commodior erit dicendi locus.

In usum iuventutis graecae est Londini, saeculo superiore, et Venetiis rec. 1786. 8. typis graec. expressa institutio epist. cum exemplis: *Τύποι ἐπιστολῶν Θεοφίλου Κορυδαλλέως ἡγετοῦ περὶ ἡγετορικῆς*, etc. Exempla a pag. 89. sunt epistolae Theophili et aliorum recentiorum, Maximi Marganii, Rittershusii, Cyrilli Lucaris etc. a pag. 188. sequuntur aliquot epistolae Iuliani apostatae, Basilii M. et Libanii. *Hartl.*]

XXXIX. *Pla-*

99) *LVCIVS Tarrhaeus* vocatur is in cod. Matr. apud Iriarte, eius alphabetum gr. recensentem, pag. 296. *Hartl.*

100) Vide de epistolis Aristotelis et Alexandri M.

Plat. et Arist. XXXIX. *Platonis et Aristotelis* epistolae de anima hominis, quatuor temporibus, aliaeque epistolae medicae *Hippocratis, Galeni, Praxagorae, Sorani et Vruisii* (forte *Oribasii*) memorantur Labbeo pag. 215. bibl. nouae MSS. et p. 216. epistolae magicae Pelagii ac Libanii. *Fabric.* In codice MSS. bibl. Laurent. apud Bandinium, tom. II. p. 382. nr. XXI. exstant *Dionis epistolae V.* quae non occurrunt in collectione Cuiaciana, quas quidem, Bandinius suspicatur, esse *Dionis Chrysostomi*, cuius epistolae ad Rufum, Eusebium, et Sabinianum occurrunt in codice MMMII. bibl. regiae Paris. catal. tom. II. p. 591. *Harl.*

Aristaenet. Epp. XL. ARISTAENETVS Nicaea Bithynus, religione ethnicus, amicus Libanii rhetoris, qui eius meminit in orat. de vita sua tom. II. p. 21. et ad ipsum varias epistolas scripsit ^{pp}), quarum nonnullae ab Holstenio ex MS. Vaticano exscriptae, editaeque a Lambecio sunt lib. VI. commentar. de biblioth. Vindob. p. 244 sq. Perit in terrae motu, quo Nicomedia obruta est an. Christi 358. sub Constantino imp. vt refert praeter Libanium, eloquentiam eius et suauissimos mores praedicantem, *Ammianus Marcellinus* lib. XVII. cap. 7. his verbis: *Quosdam domorum inclinata fastigia intrinsecus ferebant intactos, angore et inedia consumendos. Inter quos Aristaenetus offectatam reens dioecese curans vicaria potestate, quam Constantius ad honorem uxoris Eusebiae Pietatis cognominauerat, animam hoc casu cruciatam diutius exhalauit.* Huic Aristaeneto tribuendi videntur libri duo epistolarum amatoriarum ^{qq}), terfi, elegantes, eruditi, optimorum scriptorum Platonis, Luciani, Philostrati aliorumque flosculis et imitatione exornati, ac prouerbis sensibusque iucundissimis referti, quos graece primus

^{pp}) Vide Ioan. Christoph. Wolfum ad Libanii epist. 52. pag. 144. in Centuria Libanii epistolarum adhuc non editarum, et ad eandem epistolam, pag. 14. in maiore editione Libanii epp. Amsterd. 1738. fol. vbi est ep. 31. *Harl.*

^{qq}) Huic Aristaeneto num epistolae sint adferendae, alii dubitant. Nam Aristaenetus laudat in libr. I. ep. 26. *Caramallum* quemdam, cuius meminit Sidonius Apollinaris earm. XXIII. 267. et cuius actas ea de causa medio saeculo quinto vindicanda videtur *Doruillio* in vann. critica p. 207 sq. Hoc argumento motus *Schrader* in praefat. ad Musaeum pag. 17. censet, Aristaenetus, qui epistolas scripsisse dicitur, ad ista tempora esse referendum: nisi diuersi *Caramalli* statuendi sint. Eidem tamen *Doruillio* l. m. cap. XII. pag. 597. Aristaenetus Libanii amicus esse videtur auctor epistolarum: at pag. 598. adfert *Salmasii, Barthii et Paw*, (in praefat. ad Aristaenetus,) sententias, has epistolas mentiri nomen Aristaeneti, et videri a grammatico vel sophista aliquo celebriori conscriptas, et laudat *I. A. Fabricii* Decada decadum plagiariorum in *Aristaeneto*. Atqui, num Aristaenetus verus sit harum epistolarum auctor, dubitat acutissimus *Hemsterhusius*. Is quidem ad Luciani dialogum XXI. in Luciani colloquiis selectis etc.

pag. 35. edit. Basileensis (an. 1771. 12.) elegantissimus, ait, seu quis alius illarum epistolarum auctor, et cautius ac probabilius ad eundem in operibus Luciani, tom. I. (vbi est dialogus XX.) pag. 412. *Aristaenetus*, inquit, siue quicumque epistolarum illarum sunt auctores, non enim unum esse censo. — Suppositas esse has epp. sentiunt quoque *la Croze* et *Wolf* in Commercio epistol. *Lacroziano*, tom. II. pag. 270. vbi praeterea de editione *Pauw*. iudicatur. — Merito autem *Dorville* l. m. pag. 598. miratur, *I. Bourdelotium* ad Luciani Amores tom. I. pag. 873. statuere, eius opusculi auctorem esse nostrum *Aristaenetus*. Hunc vero fuisse imitatore *Musaei*, iudicat *Bergler* ad *Aleiphr.* III. epist. 1. eique subscribit *Schrader* praef. ad *Musaeum* pag. 17. At enim eroticorum scriptorum alium ab alio exscriptum esse, aut potius e communibus, iisque antiquioribus fontibus illos hausisse, credibile est. — Denique *Lucianus* Dial. meretric. X. tom. III. p. 305 sq. et *Comui.* capp. 2 sqq. *Aristaenetus* quemdam philosophum acriter perstringit: sed in dial. meretr. Aristaenetus memoratos esse fictitios, ait *Mos. du Soul* ad *Luciani Comui.* pag. 419. edit. *Reitzii. Harl.*

primus cum epitaphiis heroum siue peplo Aristotelis, non Stagiritae, edidit *Iohannes Sambucus*, Antwerpiae, ex officina Plantiniana an. 1561. 4. vñs cod. MS. qui nunc exstat in bibliotheca Augustissimi imp. [P] [Inscriptio haec est:

Ἀρισταίνετος ἐπιστολὰὶ ἐρωτικάι· Τινὰ τῶν παλαιῶν Ἡρώων ἐπιτάφια. E bibliotheca C. V. Ioan. Sambuci. Antwerp. ex offic. Chr. Plantini, 1566. 4. mai. de qua editione, et quo anno illa editio primum vulgata sit, vid. Abresch. in praef. ad suam editionem. In bibliotheca enim Fabricii, operarum forsan errore, an. 1561. notatus est. Codex vero mendosus, quo vñs est Sambucus, nunc exstat in bibliotheca Caesarea.

Post *Iofias Mercer* latine vertit *epistolas Arist.* notasque adiecit eruditas, nomine quidem suo suppresso, (cui tamen quoque tribuit *Sauaro* ad Sidon. car. 23, 268. et 269.) et dicavit Bongarsio, Paris. 1595. 8. — recus. ibidem 1600. 1610. et 1639. 8. Mercerus aliquoties discessit a lectione Sambuciana: at illius editiones non omnino consentiunt, praecipue tertia et quarta, quarum yltima emendatior et auctior dicitur: sed interdum praestare videtur viris doctis antiquior lectio. — Quenam sit editio, quae in Catalogo librorum, quos Fabricius possedit, sect. III. p. 736. nr. 2028. occurrit: *Aristaeneti epist. gr. et lat. cum notis*, 8. definire nequeo. Tertium prodierunt:

Aristaeneti epistolas graecae cum versione latina et notis Iofiae Merceri, curante Io. Cornelio de Pauw, cuius notas accedunt. Traiecti ad Rhen. apud Iac. van Lanckom, 1737. 8. et ibid. 1738. (foran prima tantum pagina mutata) apud Herm. Besseling. De vitiis huius editionis et plagiis Pauonis adeo acerbe et copiose agit, et simul de multis locis acute docteque disserit, *Dorville* in docto libro: *Critica vannus in inanes Io. Cornelii Pauonis paleae* —. Amstelaedami, 1737. 8. a pag. 595. et alibi, vt ne verbulum quidem addere lubeat. — Plenissima doctaque est editio:

Arist. epistolae cum emendationibus ac coniecturis Iof. Merceri, Io. Corn. de Pauw etc. nec non ineditis antehac Iac. Tollii, Iac. Phil. d' Orvillii, Lud. Casp. Valckenarii aliorumque, edidit *Frid. Lud. Abresch.* Zwollae, 1749. 8. Accedunt *Lectionum Aristaenetearum libri duo*, ibid. eod. Noua haec est recensio. De ineditis Tollii aliorumque notis vide quoque *Dorville* vannum criticam pag. 431. et pag. 596 sqq. Abresch. in praef. praeter alia multa bona docet, exstare latinam *Merceri versionem*, Parisiis apud *Mich. Orry* separatim editam forma minima, sine anni nota. — Docta huius editionis censura legitur in *Nouis Actis Erudit.* Lipsienf. mens. Aug. 1751. p. 445 sqq.

Ab eodem viro docto, *Abreschie*, paullo post euulgatus est libellus:

Virorum aliquot eruditum ad Aristaeneti epistolas coniecturae, communicatae cum editore nouissimo, qui suas notas adiecit. Accedunt Claudii Salmafii et Thomae Munckeri notae ad Aristaenatum. Amstelod. apud Gerard de Groot. 1752. 8. conf. *Noua Acta Erudit.* Lips. mens. Maii, 1753. p. 285 sq.

Post Mercerum, vti iam adnotarat Fabricius, *Petrus Lambecius* in Aristaeneto illustrando versatus est, cuius commentarium ineditum etiamnum seruat bibliotheca Caesarea; quem a Nesselio communicatum fuisse Danorum regis archiatro *Georgio Franco de Franckenau*, eorumdem epistolarum editionem paranti, memorat quoque Fabricius. At enim iam *Scharzschischius* in epistolis duabus ad Nesselium scriptis, altera 1693. (quae est in epistolis illius arcanis

canis XCVI. p. 141.) altera an. 1696. (quae est in epistolis illius selectioribus, p. 714.) exarata, narrat, Frankio Saxonia excedente, atque ad Danos se conferente, spem persequendi operis propter multas hominis occupationes extenuari in dies et forsan evanescere: quae etiam, Frankeneau Hafniae, 1704. d. XIV. Iun. anno aetatis LXI. defuncto ^{rr}), sublata est. Idem Schurzfleischius in iisdem epistolis significat, se, quum Romae fuisset, adnotationes manuscriptas Salmasii ex bibliotheca reginae Sueonum, quae post decessum eius ad purpuratum Ottobonium peruenit, excerptisse non vulgares luceque dignas. Has Salmasii pauculas et Munkeri et Schurzfleischii notas post obitum, Contr. Samuel Schurzfleischii vulgavit frater eius Henr. Leonhardus Schurzfleisch in *Actis litterarijs*, anecdota prodentibus, Wittebergae, 1714. 8. pag. 109 — 114. vide etiam Schurzfleischiana, III. pag. 48. — Observaciones criticas in Aristaenetum scripserunt Anglus quidam in *Miscell. Observatt. in Auctor.* vol. I. pag. 391 — 398. insertis A. et B. hoc est, Burmanni et Doguillir castigationibus, et cl. *Dan. Wyttenbachius*, in praesenti Professor Gymnasii Amstelredamensis, in epistola critica super nonnullis locis Iuliani imperatoris cum animaduersis in Eunapium et Aristaenetum, Gottingae, 1769. 8. — adde *Caspar. Barthium* Aduersar. lib. LV. cap. 8. idemque pag. 261. sui in illum scriptorem indicis meminit, sed haecenus ἀνεκδότα. — In linguam theoticam illas eleganter vertit cel. *Io. Frid. Herel*, Altenb. 1770. 8. — *Gallice* versae cum selectis quibusdam Alciphronis epistolis, prodierunt Londini, 1739. 12. — *De italica* versione *Baruffaldi* cum *Ant. Magliabetti* epistola super Aristaeneto, vid. *Paitomi* bibliotheca degli autori — — volgarizzati tom. I. pag. 90. *Harl.*]

Fuere et alii *Aristaeneti* 1) ad quem est Phalaridis epistola LXXXVII. 2) *Aristaenetus* Dymaeus Achius dux Romanorum, Philopoemenis aequalis, de quo Suidas in *Ἀρισταένος*, Plutarchus in *Philopoemene* p. 363. 366. et Polybius. 3) *Aristaenetus* Nicaeensis, memoratus Plutarcho lib. III. *sympos.* quae. 7. 4) *Aristaenetus*, cuius liber primus de Phaselide allegatur a Stephano in *Γέλα*, idem forte, qui Aristaenetus historicus dicitur Nonno monacho in *συναγωγῇ* historiarum ad Nazianz. 2, 25. ἀνέγνων δὲ παρὰ Ἀρισταίνετῳ ἱστορικῷ, ὅστις ἱστορεῖ, ὅτι ἐορτάζουν Αἰγύπτιοι τῷ Νείλῳ πανδημίαι. 5) *Aristaenetus*, ad quem lex 2. cod. de rei vindicatione, data Antonino IV. et Balbino Coss. an. Christ. 214. 6) *Aristaenetus* Byzantinus rhetor, auditor Chrestii Byzantii, laudatus Philostrato lib. II. de vitis sophistar. pag. 587. 7) *Aristaenetus*, qui cum Honorio consulatum gessit an. Christ. 404. et memoratur Socrati lib. VI. *hist. ecclesiasticae* cap. 18. 8) *Aristaeneti* etiam mentio apud Lucianum in *Lapithis* tom. II. p. 651. 9) *C. Sallius Aristaenetus* in numo apud Patin. p. 192. Thesauri, apud Harduin p. 799. *Opp. select.* — in vetere inscript. apud Trifan. tom. II. p. 273 sq.

XLI. Omitto epistolas IV. ^{ss}) *Κρονικὰς* siue ad Saturnum et Saturni nomine scriptas a *Luciano* tom. II. *Opp. edit.* Amst. 1687. 8. p. 619 sq. Tuae epistolas deperditas variorum scriptorum amatorias, aliasque, ut *Zonasi* cuiusdam, de quo Suidas sic: *Ζωναῖος ἔγραψεν ἑρωτικὰς ἐπιστολάς καὶ περὶ τῆ σφαιρίζων. φέρονται δὲ αὐτῇ καὶ ἕτεραι ἐπιστολαὶ ἀγροικαί, ἀλλ' ἀποπίπτει τῇ χαρακτῆρος.* Vel *Melefermi*, de quo idem [et ex eo Eudocia p. 301.]

^{rr}) Vid. Henrici Pippingii *Memorias theologorum* p. 1133 sq. et *Noua literaria Baltica* 1704. p. 375.

^{ss}) Vid. Sam. *Petitum* lib. I. cap. IX. obseruat.

p. 301.]: Μελέσερμος Ἀθηναῖος σοφιστὴς ἔγραψεν ἐπιστολῶν ἐταιρικῶν βιβλία ἰδ., καὶ ἀγορ-
πικῶν ἐν, μαγειρικῶν ἐπιστολῶν ἐν, συμποσιακῶν βιβλίον ἐν. Vel *Lyfiae* rhetoris, inter
cuius scripta idem Suidas inmemorat epistolas septem, vnam *πραγματικὴν* siue de negotio ali-
quo, reliquas *ἐρωτικάς*, quarum vna laudatur etiam a Suida in *Φαῦλον*. Vel *Monimes* ad
Mithridatem, huiusque ad illam epistolae parum pudicae, quas in Pompeii manus venisse
narrat *Plutarchus* in Pompeio pag. 639. Vel *Menandri* comici denique, cuius epistolas ad
Ptolemaeum Suidas idem inmemorat. *Ptolemaei Lagi* epistolas collegerat Dionysiodorus, teste
Lucian. tom. I. p. 500. *Eumenis Sardiani* ad Antipatrum id. p. 499. *Arati Solensis* episto-
las carmine et prosa scriptas, *Aristoclis* item Pergameni, *Aristogenis Thafii* medici *Ἐπιστολ-
καὶ*, *Ausonii Sophistae* epistolas ad Nonnum, *Theocriti Chii* epistolas *θαυμασίας* Suidas lau-
dat. *Archigenis medici* [P] pneumatici librum vndecimum epistolarum Galenus tom. III.
edit. Basil. p. 272. [*Sibyntii* apud Eudociam p. 381. Omitto *Hadriani* epp. quae insunt libro:
Dosithei liber III. continens D. Hadriani imperatoris sententias et epistolas, Geneuae, 1601.
8. Harl.]

*Gregorii Naz.
Epp.*

XLII. Ex ecclesiasticis scriptoribus non praetereundae epistolae CCXLII.
GREGORII NAZIANZENI, ex quibus decem postremae a *Rich. Mon-
tacetio* primum editae graece Etonae 1610. 4. deinde cum Fed. Morelli versione in editione
operum Nazianzeni Parif. 1630. Lips. 1690. fol. tom. I. In primis editionibus epistolae non
plures LXXX. Ceteras vsque ad CCVII. Parif. 1583. fol. primus gr. et lat. edidit et vniuer-
sas latine vertit Iac. Billius, conquestus, se duas epistolas, (quarum Beatus Rhenanus memi-
nit,) ad Themistium nec graece potuisse nancisci, nec latine. Praeter illas epistolam ad Ne-
starium vulgavit *Ioh. Baptista Cotelerius* in notis ad Patres Apostolicos tom. I. p. 37. qui pag.
588. b. agit etiam de prima epistola, quae in MS. Vindobonensi male tribuitur *Basilio*, et
inscribitur *πρὸς Κελεύσιον ἀρχοντα, ἥνικα ἐν τῇ Λαμύδι ἡσύχασεν*. Character epistolarum
Nazianzeni, *Basilio* iudice epist. III. p. 788. tom. II. *ὁλγα τὰ ξήματα πολλὴν διάνοιαν
παριζῶντα*. *Basilii* et *Nazianzeni* epistolae graece editae separatim Hagenoae, 1528. 8.
Selectarum Nazianzeni epistolarum libri quatuor graece et latine in vñm scholarum aliquoties
editae sunt Ingolstadii, quarum editio quarta ad manus mihi est an. 1619. 12. *Fabric.* Kür-
zere Briefe des h. Gregors von Nazianz, nach dem Griechischen, von *Io. Ios. Freyherrn
von Büol.* Viennae, 1776. 8. Reliqua addentur infra libr. V. cap. 13. Harl.

*Io. Chrysosto-
mi Epp.*

XLIII. IOH. CHRYSOSTOMI epistolae CCCXLII. Graece tomo
septimo editionis graecae Sauilianae Etonae 1612. fol. et cum latina versione
Iacobi Billii Prunaei, qui epistolas CLXXIII. ac *Frontonis Ducae*, qui epistolas LXIX. tran-
stulit, tomo quarto editionis Ducaeanae graecolatinae, Parifiis, an. 1609. et 1636. et Fran-
cof. 1699. fol. ") Epistolam CXXV. (in aliis CXLIII.) ad Cyriacum exulantem, pro spuria
habent

2f) Et tom. III. editionis Montfauconianae Opp.
Chrysostomi p. 539 sqq. qua cum editione vberio-
rem recensionem cod. Caesarei Vindob. 290. in
Lambecii Commentar. lib. V. a pag. 508 sqq. insti-
tuit Kollarus, pag. 513. in epist. ad Innocentium,
episcopum rom. locum ex hoc codice peructufo

emendat, eumque cod. dignum iudicat, quocum
Montfaucon. editio diligenter conferatur. — Fa-
bricius orae sui exempli adscripserat: „Habeo MS.
codicem epistolarum plerarumque *Chrysostomi* an-
te 350. annos exaratum in membrana; sed alio
prorsus ordine, ac in excusis, epistolas exhiben-
tem.

habent Boisius et Halesius; pro genuina agnoscit Photius, neque aliud fere Boisius, quam filii diuersitatem obiicit, quae facile oriri potuit a causa, quam ignoramus, in epistola familiaris, scripta exsilii tempore. Exstat etiam *latina versio* antiqua *epistolae* (in editionibus operum Chrysostomi hactenus quidem omisae, ab aliquot annis autem celeberrimae saepiusque reusae) ad *Caesarium monachum*, aduersus haeresin Apollinaris ^{uu)}. Ex hac disertum ^{vv)} contra *μετσωισιν* testimonium pridem an. 848. laudauit *Petrus Martyr* Florentinus, sed mala fide egisse visus est Perronio ^{ww)} et post Perronium aliis, donec *Emericus Bigotius* in codice [P] antiquo Florentino ^{xx)} (eodem quo vsus fuerat Martyr,) illam epistolam reperit, et cum Palladio de vita Chrysostomi edere constituit. Sed iam typis exscriptae manus iniecerunt censores Sorbonici *Martinus Grandinus* et *Anton Favreus*, atque in libro Bigotiano, Paris. 1680. 4. post paginam 236. hiatum apparere iusserunt. Frustra tamen ex hominum memoria eam delere sunt conati; iam tum enim an. 1682. *Petrus Allixius* in expostulatione, libro XII. Anastasii in Hexaameron praemissa, Londini, in 4. et separatim recusa Amstelodami in 12. tum *David Abercrombium* in fure academico sect. 35. Amst. 1689. 1701. 12. hac de

T t t t 2

re

tem. Ex hoc codice possunt nonnulla in editione Sauillii et Ducaei suppleri et emendari, vt epistola 175. ad Agapetum, quae in MSto est 108. Initium ita legendum: Πολλὰς καὶ συνῆλθες ἰδούσας ἰδούσας. Laudat epistolas Chrysostomi ad Olympiada et alios Photius cod. LXXXVI. ^{u)} Atque plura adleuit Fabricius margini, quae ne perirent, aut negligerentur, h. l. retinui hanc de Chrysostomi epistolis sectionem illis additamenti auctam. Reliqua infra suo loco adferentur. *Harl.*

^{uu)} De hac epistola vid. Tenzelius exercitatt. select. part. II. pag. 348 sq. Richard Simon. epist. select. 10. tom. I. pag. 115. *Heumann.*

^{vv)} Verba haec sunt: *Sicut enim antequam sanctificetur panis, panem nominamus, diuina autem illum sanctificante gratia praedicante sacerdote, liberatus est quidem appellatione panis, dignus autem habitus est Dominici corporis appellatione, etiam si natura panis in ipso permanet, et non duo corpora sed unum Filii praedicatur etc.* Similis locus S. Nili epist. CCLXIV. edit. Possini, quem pro *μετσωισιν* inuitum testem citat Possinus in notis p. 399. Ait ibi Nilus chartam ex papyro et glutine confectam vocari chartam, sed post subscriptionem vocari Caesarem.

^{ww)} De Eucharistia contra Mornaeum p. 381 sq.

^{xx)} Eiusdem epistolae exemplum Romae in Altiampensi bibliotheca vidisse se, adfirmat *Mabillo-nius* tom. I. Musei Italici p. 178. At Florentini codicis inspectionem propter disertum vetitum Magni Ducis negatum sibi esse, testatur *Maximilianus Missonus* in itinerario Italiae gallice edito p. 157. Similiter Sandius in appendice ad hist. eccles. p. 39.

negat Laurentium Panciaticum sibi vel copiam huius epistolae facere vel argumentum eius indicare voluisse. Chrysostomo suppositam et post damnatum Nestorium scriptam contendit auctor libelli *Avis* importans a Mr. Arnaud. p. 28. Confer *Rich. Simonis* epistolas selectas tom. I. p. 86. Natalis Alex. saec. X. et XI. part. 3. pag. 571. tribuit eandem *Iohanni Nestevtae* sive *Ieiunatori*. Gardinerus quoque Wintoniensis aduersus Petrum Martyrem an. 1552. disputans, eam *Iohanni Eleemosynario* vel *Iohanni* cuidam CPolitano iuniori adscripsit. Sed ad Chrysostomum auctorem candide refert Elias du Pin, tantum explicatione commoda, an detorsione? iuuandam innuit. Chrysostomi esse negat *Christian. Aug. Salig* in Eutychianismo ante Eutychem pag. 367 sqq. Nestoriano homini tribuit *Mich. le Quien* diss. III. Operibus Damasceni praemissa; addantur *Guil. Wackius*, Archiep. Cantuar. in Dan. Maichelii Lucubrationibus Lambetanis, Tubingae, 1730. 8. p. 73 sq. — *Io. Eberhardi Kappi* diss. de epistola Chrysostomi ad Caesarium, veritatis euangelicae contra transubstantiationem insigni teste, Lipsiae, 1723. — *Christoph. Matthaeus Pfaffius* diss. ad Ludouic. Rogerium de Eucharistia, Tubingae, 1718. p. 17 sqq. *Christian. Guil. Vollandi* diss. praefide D. Gottlieb Wernsdorf, qua epistola ad Caesarium Chrysostomo vindicatur, aduersus Harduinum, Witteb. 1712. — *Neue Bibliothek*. XXXVI. p. 506. *Memoir. de Trevoux*, 1715. pag. 1347. et, vbi contra Basnagium, 1723. pag. 643 sqq. — Geminus plane locus est *Facundi* libr. IX. cap. vlt. tom. II. Operum Sirmondi, p. 707.

re publice sunt conquesti: sed et *Stephanus le Moine* epistolam Chrysostomi ex eodem codice Florentino descriptam latine edidit tom. I. Varior. sacrorum p. 530 sq. Lugd. Bat. 1685. et 1694. 4. Quid quod ipsum folium editionis Bigotianae a censoribus suppressum nactus *Eduardus Stillingfleetus* cum parte inedita praefationis Bigotii et fragmentis graecis ab eo collectis inseruit Vindiciis suis anglie editis expositionis doctrinae ecclesiae anglicanae episcopo Meldensi Bossueto eiusque hyperaspistae anglo oppositis p. 146 sq. Lond. 1686. 4. Stillingfleetum secutus *Iacobus Basnagius* est, qui eandem epistolam ex Bigotiana editione iterum vulgavit Traiecti ad Rhenum 1687. 8. praemissam suis de haeresi Apollinaris et aliis quibusdam dissertationibus. [Eadem ep. gr. ac latine, cum notis variorum et animaduersione historica Iac. Basnagii, in *H. Canisii Lectt. antiq. edit. I. Basnagio*, tom. I. p. 333. *Harl.*] Insigne huius epistolae fragmentum ex Arundelianae bibl. codice MS. graece descriptum publico haud inuidit *Guil. Caveus* in chartophylace ecclesiastico Lond. 1685. et Lipsi. 1687. 8. p. 82. Denique *Iohannes Harduinus* Iesu socius Parisi. 1689. 4. nec ipse dubitavit, novam huius epistolae editionem cum commentario atque dissertationibus suis procurare^{yy)}, vanoque timore suppressam contendit, quae, pro viri illius singulari perspicacia, non repugnat sed potius fauet transubstantiationi. Quam paradoxam suam opinionem aduersus obiectiones *Ioh. Clerici* tom. XV. bibl. Vniuersal. p. 254. mordicus tuctur in ephemeridibus Parisi. an. 1690. p. 524. Vicissim repressus tom. XIX. bibl. p. 527. *Fabric.* [P] [Chrysostomi epistola ad Caesarium, prouti legitur in cod. Florentino, cum nonnullis explicationibus edita a Scipione Maffei in Istoria diplomatica etc. Mantuae 1727. in. 4. nr. IV. adde noua litteraria Lipsiensia an. 1722. p. 9. et bibl. litterar. anglie editam, Londini 1722. nr. V. p. 27 sqq. *Harl.*]

Isidori Pelusiota XLIV. ISIDORI PELUSIOTAE epistolae 2013. exstant libris V. distinctae, in quibus praeter alia praeclara occurrunt egregiae variorum locorum scripturae explanationes. [Fabricius in margine sui exempli adscripserat: „Plura de illo *Tih. Temontius* tom. XV. p. 97 sqq. et de eius epistolis p. 117 sqq. Laudat *Ἀλεξανδρεὶς τὸ γένος* etc. *Eph. Antiochenus* apud Photium. Vide etiam *Euagrius* lib. I. cap. 15. Epistola quinquagesima prima citatur in *Athanasii* qu. 50. ad Antiochum, tom. III. p. 220.“ Idem Fabricius plura scripsit de eo lib. V. cap. 34. vol. IX. quare ea, quae hoc loco adnotata erant, hic omitam. Id tantum commemorabo, *Isidorum ἐν ἐπιστολαῖς* laudari a *Michaeli Glyca*, epist. 84. vid. *le Quien* ad Damasc. tom. I. p. 654. et *Heumannum* dubitare de multarum epistolarum fide in dissertat. de *Isidoro Pelusiota* et eius epistolis quas maximam partem fictitias esse demonstratur, Göttingae 1737. 4. et in *Primitiis* Gotting. acad. p. 210 sqq. Comparandus est *D. Facht* in *Philocalia*, p. 145. *Harl.*]

Cyrilli Alex. XLV. CYRILLI ALEX. epistolae LXI. in editione graecolatina *Iohannis Epp.* *Auberti* Parisi. 1638. fol. parte posteriore tomi quinti. Ex illis epistolas XXXIX. latine verterat *Wolfgangus Musculus*, cuius translatio etiam in antiquioribus Cyrilli editionibus occurrit. *Fabric.* Cyrilli II. epistolae in *Analectis nouis patrum* etc. Venetiis 1781. nr. 9. p. 150. et 152. Plura infra vol. VIII. *Harl.*

XLVI.

^{yy)} Harduini editio recusa est in eius Operibus selectis, Amstel. 1709. fol. p. 239 sqq. omissa tamen *Admonitione ad lectorem*. *Harl.*

Theodoriti Epp. XLVI. THEODORITI epistolae CXLVII e quingentis amplius, quas se versasse testatur *Nicephorus* XIV. 55. cum *Iacobi Sirmundi* versione. tom. tertio operum edit. Paris. 1642. fol. Praeter quas aliae XV. exhibentur in auctario Theodoriti edente Iohanne Garnerio cum epistolis variorum episcoporum, Paris. 1684. fol. Confer epistolarum et actorum [P] synodi ephesinae syllogen vulgatam a *Christiano Lupo*, an. 1682. 4. Louanii, ex MSto codice, quem ab eo tempore a Romanis diligenter suppressum esse testatur Elias du Pin tom. IV. bibl. nouae scriptorum eccles. p. 112. editionis Amstelod. [Plura vide libr. V. cap. II. vol. VII.]

Nili Epp. XLVII. NILI CPolitani epistolae CCCLV. cum versione et notis *Petri Possini* editae, Paris. 1657. 4. et plurimis aliis epistolis additis in quatuor libros diuisae cum versione *Leonis Allatii* et eius diatriba de Nili Rom. 1668. fol. et latine tom. VII. et XXVII. bibl. Patrum. edit. Lugd. ²²) Pleraeque potius excerpta sunt ex variis scriptoribus, quam epistolae; vt notatum Cotelerio in notis ad Patres Apostolicos tom. I. p. 509. Binae *Nili* epistolae recitantur in synodo nicaena II. actione IV. Menologium 12. Nou. de Nilo: *Ἐπιστολαὶ τῆ καὶ κεφαλῶν συνδὲς πλεῖστα.*

Photii Epp. XLVIII. PHOTII Patriarchae CPolitani, qui medio saeculo nono post Christum natum floruit, epistolae CCXLVIII. disertae, eruditae et lectu dignissimae^{aaa}). Cum versione et notis *Rich. Montacutii* ^{bbb}), Londini an. 1651. fol. *Epistola secunda* ex his est celebris illa aduersus Nicolaum papam circularis, quam integris libris impugnarunt Aeneas Parisiensis, Ratramus, et cuius scriptum intercidit Odo. Epistola 207. ad Amphilochium Cyzici metropo-

T t t t 3

metropo-

²²) Plura quidem de *Nilo* eiusque scriptis *Allatii* in Diatriba de Nili, quam *Fabricius* vol. V. recudi fecit, §. IV. dedit, ibique addituri sumus, bono cum deo, quae supplenda videbuntur. Hic vero primum reuocabo notam, quam *Fabricius* in hoc volumine lib. II. cap. II. §. VIII. adiecerat, ne membra nimis discerpta iaceant. „*Nilus* asceta, patria Constantinopolitanus, Chrysostomi discipulus, clarus circa A. C. 440. [denatus secundum *I. M. Sueresium* in libro chronologico de vita S. Nili, addito editioni Opusculorum *Nili* ex codd. MStis etc., Romae, 1673. fol., a. Ch. 450. aut 451.] a Neandro et aliis episcopus vocatur; perperam quidem, vt notatum *Allatii* lib. de Nili p. 16. Sententiae eius graece et latine exstant in Orthodoxygraphis, (editionis secundae; nam in prima latine tantum,) et in Auctario Ducacano bibliothecae patrum tom. II. in quo etiam graece et latine reperiuntur *Thalassii*, abbatis circa a. Ch. 640. clari quatuor centuriae siue Hecatontades sententiarum cum versione Ioan. Oecolampadii. *Nili* sententias latino carmine reddidit *Antonius Meierus* Vleteranus Flander, Cameraci 1561. 4. Prosa post Neandrum et alios Stephanus, (Petrus facili me-

moriae lapsu vocat Cauens,) Schoning Doccumensis scholae in Frisia rector, Franekeruae 1680. 8. Cum Schoningii versione recudi curauit Christianus Weissius, Goerlicii 1679. 8. Haecenus *Fabricius*. Tum integram binarum editionum a *Fabricio* memoratarum dabo inscriptionem: *S. Nili Epistolae, in quibus controuersiarum hodie flagrantium luculentia extant praeiudicia; nunc primum editae ex bibliotheca Medicaea, graece et latine, ex versione et cum notis Petri Possini*, Paris. e typogr. reg. 1657. 4. — — — *Nili Epistolarum libri IV. interprete Leone Allatio. Additae sunt variae lectiones in eiusdem S. Nili narrationem de caede Monachorum ex variis codd. MSS. Diatriba quoque eiusdem Allatii de Nili et eorum scriptis*. Romae, typ. Barberinis, 1668. fol. Harl.

^{aaa}) Ex his epistolas XXXVI. graece primus ediderat Hoefschelius ad calcem bibliothecae Photii e cod. MS. Maximi Margunii, Cytherorum episcopi, vnam illam in notis ad Photium p. 948. aliam in notis ad Phrynichum, pag. 99.

^{bbb}) Nihil difficile est, ait Combessius, in Montacutii versione, aberrationum plausura conuhere.

metropolitanum continet iudicium de epistolarum scriptoribus praecipuis, quod utpote ab hoc loco non alienum adiiciendum putavi. Οἱ μὲν ἄλλοι τῷ ΠΛΑΤΩΝΟΣ λόγοι τῷ πολιτικῷ λόγῳ πεφύκασι γνώμονες, πλὴν εἴ τι κατ' ἐκλογὴν ὀνομάτων ἐνιαχῆ παρημέληται. Αἱ δὲ τῶν ἐπιστολῶν ἴσον τε τῇ ἐκείνῃ λογιστικῇ καὶ τῇ ἐπιστολιμαίᾳ τύπῃ ἀπολείπονται. Αἱ δὲ γε τῷ ἈΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ τῶν μὲν ἄλλων αὐτῷ γραμμάτων εἰς πῶς λογώδεσται, πλὴν ἔδὲ ταῖς Πλατωνικαῖς ἐξισάζουσι. ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ δὲ οἱ μὲν ἄλλοι πόνοι καὶ ῥητόρων καὶ Κριτικῶν πληροῦσι τὰ σώματα, ταῖς δὲ ἐπιστολαῖς ἔδὲν αἰμένους ἐνέησας τῶν Πλατωνος. Τισὶν ἂν ἐπιστολαῖς ὁμιλητέον; καὶ τίσι τὸν ἐπιγνωσθέντα ἡμῖν διὰ τῆς τέχνης χαρακτῆρα ἐφαρμόζοντες τὴν γυμνασίαν συλλεζόμεθα; Ἐστὶ μὲν ἄλλο πλῆθος ἀπειρον. Ἐχουσ δὲ, ἢ αὐτὸ μακρὸν ἢ σοὶ τὸ τῆς γυμνασίας σάδιον, ταῖς εἰς ΦΑΛΛΑΡΙΝ ἐκείνου οἶμαί τὸν Ἀκραγαντίνων Τύραννον ἀναφερομένης ἐπιστολας καὶ αἰς ΒΡΟΥΤΟΥΣ ὁ Ῥωμαίων στρατηγὸς ἐπιγράφεται, καὶ τὸν ἐν βασιλεῦσι φιλόσοφον (Marcum Antoninum potius intelligere videtur, quam, ut Montacutius existimavit, Iulianum: Marci Antonini certe epistolas cum Bruti epistolis coniungit et tamquam notam characteris epistolici regii laudat Philostratus epistola 1.) καὶ τὸν σοφιστὴν ἐν ταῖς πλείσταις (scil. ἐπιστολαῖς, male enim interpretes eruditus, qui reddit: *sophistam apud vulgum*, ac si esset ἐν τοῖς πλείστοις) ΔΙΒΑΝΙΟΝ. Εἰ δὲ βέλαι σὺ τῷ χαρακτῆρι καὶ πολλῶν ἄλλων καὶ μεγάλων συλλέξαι ὠφέλειαν, ἀρκήσαι σοι ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ὁ γλυκύς, καὶ ὁ κάλλος ὅστις ἄλλος ἐργάτης ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ (Nazianzenus) [P] καὶ ἡ ποικίλη καὶ τῆς ἡμετέρας αὐλῆς Μῦσα ἸΣΙΔΩΡΟΣ (Isidorus Pelusiota, quem ἡμετέρας αὐλῆς vocat, ut Christianum distinguat ab Isidoro ethnico, cuius vitam scripsit Damascius. Miror eximium interpretem qui vertit: *variata illa Isidori Musa, qui ut nos monachus fuit*. Sic ἔξω τῆς ἡμετέρας αὐλῆς Nazianz. orat. 74. tom. I. p. 220. D. τῆς αὐλῆς μάνδρας, or. 12. p. 192. D. Metaphora αὐλῆς petita est ex Ioh. X. 16.) ὅς ὥσπερ λόγων ἔτω δὲ καὶ ἱερατικῆς καὶ ἀσκητικῆς πολιτείας κανὼν ἐστὶ χρηματίζων ἀξιοχρεως. Καὶ εἴ τις ἕτερος μετὰ τῆς ὁμοίας προαιρέσεως τὴν ἐκείνων ἰδέαν ταῖς ἰδίαις ἐπιστολαῖς ἐνεδυναμώσῃ μορφώσασθαι. Nonnullas epistolas e Sfortiano codice per Petrum Morinum latine redditas vulgavit in Annalibus Baronius. Mirum vero, quod ad an. 868. nr. 46. *Ioannis Patricii* Sacellarii Angariorum epistola ad Photium refertur, quia ei obiicit, quod eunuchus ecclesiae se obtulerit. Nam haec epistola, quam a Fed. Metio, episcopo Thermularum, translata latine ibi exhibet Baronius, Photii est ad Ioannem, quem eunuchum Scytham fuisse testatur Cedrenus, si Montacutio p. 106. fides est habenda: nam Combessius negat, se potuisse inuenire, et de Damiano illa Cedrenus p. 464; non Ioannis, quidquid Combessius in bibliotheca concionatoria tom. I. contra contendat, ad Photium. Neque enim iniuriosa in Photium Photianis inserta esset sine responso; et non modo in Montacutii editione XLIX. p. 102. inscribitur *Ἰωάννη Πατρικίῳ καὶ Σακελλαρίῳ κατὰ τὰς Ἀγγαρίους*, sed ita, ut Hoefschelius edidit p. 914. b. ad Photii biblioth. calcem, nisi ut Ἀγγαρίους legat.

Theophylacti
et Epp.

XLIX. THEOPHYLACTI Bulgarorum archiepiscopi circa A. C. 1077. clari epistolas LXXV. ab *Andrea Schotto* acceptas primus vulgavit *Ioh. Meursius* graece cum castigationibus Lugd. Bat. 1617. 4. Latine conuertit *Vincentius Marinarius* Valentinus, Colon. 1622. cuius versio recusa est in bibliotheca Patrum edit. Lugdunens. tom. XVIII. [plura vide infra lib. V. cap. 5.]

L. Exstant

Th. Magistri et aliorum Epp. L. Exstant denique epistolae octo THOMAE MAGISTRI, cum versione latina editae a *Laurentio Normanno* Vpsaliae 1693. 4. Vt praeteream epistolas XI. sub *Dionysii Areopagitae* nomine saepius vulgatas, et *Simeonis* magistri et logothetae cursus epistolas IX. editas cum versione Allatii ad calcem libri de Simeonum scriptis Paris. 1664. 4. [*Dioclis Carustii* epist. seruata a Paulo Aegineta, recudi fecit Fabric. in vol. XII. p. 585 sq. Est quoque, neque tamen integra, inter codd. biblioth. Taurinens. vid. Catalog. p. 385.] Feruntur etiam in bibliothecis hinc inde delitescentes plures ineditae epistolae tum eiusdem *Thomae Magistri*, tum aliorum. Vt omittam *Eustathii* archiepiscopi Thessalonicensis epistolas LXXIV. et *Pselii* vel *Michaelis Glycae* potius III. ^{ccc}) ad *Eustathium*, quas e MS. regio Paris. descriptas exstare memini apud Frid. Rostgaardum: vid. eius biblioth. p. 457. et 459. alias *Iohannis Zonarae* ^{ddd}), *Nicetas Scutariotas*, *Theodori* archiep. Caesariensis, *Nathanaëlis Chummi* et *Georgii Gemisti*, quas in memorat *Labbeus* bibl. nou. MSS. p. 98 sq. *Georgii* siue *Gregorii* rhetoris Antiocheni epistolas laudatas *Allatio* diatriba de Georgiis p. 358. epistolas *Georgii Nuetae*, *Georgii Lecapeni*, *Gregorii Cyprii* et *Andronici Zaridae* epistolas τεχνολογημένας XXXII. de quibus idem p. 359. 363. 423. ibidem p. 310 sq. ex epistola *Pselii* ad Andronicum, Ducae. fratrem, de Georgio Piside. — *Gregorii Chioniadis* [quem nemo nouit: *Georgium Chioniadem* Allatius et Fabricius memorant.] epp. sedecim in cod. Caes. Vindob. 292. in Lambecii Comment. de bibl. Caes. lib. V. p. 522 sq. *Georgii Pachymerae* epistolas, quas in Italiae bibliothecis delitescere pridem scripserat Gesnerus, licet idem Allatius p. 369. villas se eius vnquam reperire potuisse neget. *Michaelis Apostolii* epistolas XLV. quae, teste Nesselio, habentur in bibliotheca Vindobonensi ^{ccc}). *Ioannis Tzetzae* tres tantum epistolae cum quartae initio editae sunt ad calcem Chiliadum. Sed longe plures e Codice MS. bibliothecae regiae Paris. descriptas seruat Küster. Ex his vnam publicauit in notis ad Suidam in Λυκόφρων, et doctissimus *Potterus* in posteriore editione Lycophronis, e qua constat, scholia siue commentarios in Lycophronem non esse Isaaci Tzetzae, sed Ioannis, qui sub fratribus nomine illas in manus hominum dedit.

^{ccc}) *Pselii* epistolae XXXIII. fuere in bibl. Palatina teste Sylburgio p. 105. Catalogi MSS.

^{ddd}) *Io. Zonarae* epistolae quaedam vulgatae sunt a Vulcanio, in notis ad Cyrillum contra Anthropomorph. Lugd. Bat. 1605. 4. — Epistolae *Theodori Studitae*, tom. V. Operum Sirmondi.

^{eee}) *Michaelis Apostolii* epistolas memorat Sweetius in codd. MSS. Andreae Schotti. *Fabric.* Adde *Planudis* epp. CXXII. in bibl. Caesarea Vindob. et epp. XI. in bibl. regia Matritensi apud Iriarte p. 261. qui eas pro ineditis habet. — Idem p. 284. recenset epp. *Mstae Sancti Maximi confessoris* ad

Marinum, Cypri episcopum, (in Combessii edit. Maximi Operum II. p. 69. impressam.) — ineditam *Monachi Lazari*, — *Marci Eugenici* ep. (excusam in Labbei Concilior. collect. vol. XIII. p. 677.) tum p. 285. post alia *Marci Eugenici*, Ephesi metropolitae inedita et huc vsque incognita Opuscula, eiusdem epist. ineditam ad Georgium et aliam, a Cangio in Glossario graec. vol. II. col. 1281. memoratam: porro ep. *Ioannis*, Presbyteri Damasceni. — Idem Iriarte p. 184. et p. 290 sqq. publicauit aliquot *Constantini Lascaris* epistolas. — *Pachomii Rhacendytæ* monachi epp. XV. in Catal. codd. MSS. gr. apud Nanios, p. 260. *Harl.*

CAPUT XI

DE THEOGNIDE, PHOCLIDE ET ALIIS QVIRVSDAM SENTENTIARVM GRAECARVM AVCTORIBVS AC COLLECTORIBVS.

I. De Theognide Megarensi. II. et eius editionibus. III. De Phocylide Mileſio et carmine, quod sub eius nomine habemus. IV. Collectio sententiarum graecarum Aldina, et obiter de vocibus variarum animantium graece efferendis. V. Collectio Frobeniana. VI. Ioach. Camerarii. VII. Iacobi Hertelii, repetita a Ioh. Crispino et Ioh. Commelino atque a Frid. Sylburgio recensita. De Solone, Tyrtaeo, Naumachio, Eueno utroque, Rhiano, Panyaside, Menecrate, Posidippo, Metrodoro et Simonide. ibid. VIII. Mich. Neandri variae collectiones gnomologicas, et Iac. Du Porti gnomologia homerica. IX. Sententiae comicorum graecorum XLII. a Guil. Morellio editae. X. Quinquaginta comicorum sententiae collectae a Iac. Hertelio. XI. H. Stephani gnomas comicorum graecorum et latinorum. XII. Hug. Grotii excerpta e tragicis et comicis graecis. XIII. Poetae graeci minores editi a Radulpho Wintertomo.

I. THEOGNIS ^{a)} e Megara, non Siciliae ^{b)} (vt e Platonis I. de legibus p. 630. edit. Steph. male Suidas [Eudocia p. 227.] et alii,) sed Atticae, vt ex ipsius versu 781. ^{c)} Ἥλθον μὲν γὰρ ἔγωγε καὶ εἰς Σικελίην ποτε γαῖαν probat Harpocration in Θεόγνῳ, et agnoscit Stephanus Byz. in Μέγαρα. Ioachimo Camerario, viro paucis comparabili, versus ille, Theognidis scriptis videtur ab aliquo fuisse insertus ^{d)}. Sed est et alter locus v. 772. [v. 751.]

^{a)} Hinc μεγαρικὸς ποιητὴς pro Theognide, apud Athenaeum XIII. p. 559. Ceterum fuere et alii hoc nomine 1) Theognis vnus e XXX. tyrannis Athenis, Xenophon 2. Ἑλληνικα. Lysias orat. XI. [Eudoc. p. 227.] idemque tragicus subfrigidus, de quo in notitia tragicorum. 2) Theognis Demetrii Phalerei amasius Athen. lib. XII. p. 542. 3) Theognis, cuius περὶ τῶν ἐν Πόδι θνητῶν laudat Athenaeus. 4) Theognis sub Tiberio Constantino imp. de quo Menander protector in excerptis pag. 109. 149. edit. Hoeschelii. 5) Theognis, de quo prouerbum hoc natum est; antequam Theognis nasceretur: Doufa p. 105. ad Lucilii fragmenta. Alexander Aphrod. in 1. Analyt. p. 26. meminit Theognidis, qui impetrata corporis custodia a Megarensibus tyrannidem occupauit, vt Pisistratus Athenis, vt Syracusis Dionysius. Hunc esse Theognidem versus scriptorem libenter crediderim. Fabr. Kallius in praef. ad Specimen nouae edit. Theognid. p. V. se, pollicetur, ὁμνῶμεν viros foeminasque illustres daturum esse circiter triginta. Alium Theognidem, poetam Megarensē, addit Eudocia pag. 228. Harl.

^{b)} Multi fuerunt, qui Theognidem adsererent Megarae in Sicilia sitae: testium nubem excitat Ant. Mongitor in bibliotheca Sicula tom. I. p. 249

sq. (vbi de Theognide multus est;) in his Tanaq. Fabrum, qui in libro: Les Vies des poëtes grecs, en abrégé, (p. 48 sq. edit. Reland. Basil. 1766.) putat, Harpocrationem aliorque deceptos, Theognidem Sciculum cum Theognide alio, poeta Megarensi Atticae confudisse. Vide quoque Crassi Historiam poetarum graecorum, italice scriptam, p. 506 sq. Ingenium et καὶ αὐτὸς abnegat Faber nostro; sed ex fragmentis, quae supersunt, (de quibus mox plura,) tutum ferre iudicium non licet. Plutarchus de audiendis poet. cap. II. p. 11. edit. Krebsii, ait, Theognidis sententias esse orationes, et, vt pedestris incessus humilitatem effugerent, granditatem ac mensuram a poetica pro vehiculo sumfisse mutuas. Vim tamen poeticam et ornatum in huiusmodi generis carminibus nemo postulat. Harl.

^{c)} Camerarius prolegom. ad Theognidem. Ἐὶ μὲν ἐν ἀντιμνήσειον ἢ πεποιμένῳ ἐκῶνα τῶν ἐκῶν τὴν Θεόγνῳ, καὶ μὴ ἵνα κατανθῇκεν ἄλλα τὰς αὐτὰ, σαφῶς ἰδῶμεν ἂν, ὅτι μὲν, ὅτι Μέγαρα τὰ τῇ Ἀττικῇ προσχωρῶντα πατρίδ' ἔχεν ὁ ποιητής. Νῦν δὲ φησὶν, ὅτι τὰ Θεόγνιδος ἐπιγραφεὶν ἔχοντα ἐκ συνδρομῆς τίς ἐστι ποιημάτων διαφόρων, περιμετρεῖται ἐκ λαδὴ ἐκ τέτων ἐκῶν, ὅσα τὸν αἰσχρολογίας ἔχοντα ἰδοῦν καὶ ἀντὶ τέτων ἐμβληθέντων ἄλλων. Διὸ καὶ ἀντιμνήσειον ἐστὶ τὰ πλεῖστα, καὶ τὰ αὐτὰ ἀναπολετῶν καὶ

[v. 751. inter poetas gnomic. Brunckii, cuius notam vide p. 296. *Harl.*] Harpocratonis [P.] Stephanique sententiam confirmans et Scaligero p. 94. ad Eusebium, Eliae Vineto ac Frid. Sylburgio obseruatōs; quo Megaram illam suam ab Alcathoo Pelopis F. conditam docet atque adeo Athenis vicinam se intelligere innuit. Floruit *Theognis* circa Olympiadem LVIII. ⁴⁾ (medio saeculo ante Christum natum sexto,) vt e chronico Eusebiano Suidas in Θεόγνις, Φωκυλίδης et Φερεκύδης. Sed longe post vitam produxisse est necesse, vt fortasse haud errauerit, qui circa Olymp. LVIII. natum fuisse suspicetur; nam meminit Simonidis v. 469. et Onomacriti v. 503. et Medorum aduentus sub Dario Hystaspis, v. 762. 773. Olymp. LXXII.

Μηδὲν τῶν Μίδων δαδότες πόλεμον.

e) Perstringit ciues suos, qui Megaris fouebant partes Corinthiorum Cypselidarum a Periandro Cypselida v. 890. Scripsit ad eos quoque, teste Suida, elegiam, qui e Syracusarum obsidione sunt seruati, ante tyrannidem, puta, a Gelone Olymp. LXXII. 2. occupatam. Ex quibus singulis ratio temporis, quo vixit noster, confirmatur. Genere nobili fuisse et Thebas missum in exsilium cum vxore Argyri, docet v. 1209 sqq. Pythagorae διδάσκαλον siue praeceptorem fuisse eum, leges in chronico Eusebii graeco-Scaligeriano p. 50. Exstant eius ΓΝΩΜΑΙ *sententiae*, siue praecepta egregia vitae, singulari suauitate elegiaco carmine scriptae, versus 1238. ⁵⁾ in quibus saepissime adfatur Cynnum, quem a patre *Polyraede* πολυραΐδην [v. 25. 79 etc. edit. Brunck.] vocat. Interdum adloquitur aequales Academum, Clearchum, Democlem, Onomacritum, Simonidem, Theotimum et Timagoram. Suidas [et ex eo Eudocia p. 227 sq. et p. 232.] testatur, *Theognin* scripsisse sententias versibus heroicis 2800. et ad Cynnum amasium suum, gnomologium carmine elegiaco: et alias ὑποθήκας παραινέτικας, in quibus obscoena nonnulla. Ex his duobus opusculis postremis videatur coaluisse, quod habemus, poema, obscoenis quidem rescisus ⁶⁾ et illorum loco insertis aliis, vel hiatus relictis,

πῶς καλλιλογῶται. "Οτι δὲ καὶ Σόλωνος καὶ Ἑσότα καὶ Τυρταίου ἐκ τῆς κατεμήμεντο τοῖς Θεογνιδάου, σαφῶς ἰνδύονται ἐν τοῖς ὑπομνήμασι. *Fabric.* Atque plura rescuit Brunck in sua editione.

d) LVIII, ἐν τῇ 13^ῃ Ολυμπιάδι legitur apud Suidam, et apud Eudociam p. 227. expressis verbis ἐν τῇ πεντηκστῇ ἐνέτῃ Ὀλυμπιάδι. alii aliter. *Hamberger* in zuverlässigen Nachrichten, vol. I. p. 23, (duce Koelero) collocat Theognidis aetatem circ. a. O. C. 3436. ante C. N. 548. Saxius vero in Onomastico, tom. I. p. 23. ita rationes subduxit, vt Theognis floreret a. O. C. circ. 3458. Olymp. LVIII. 2. ante C. N. 545. V. C. 207. adde *Simon.* Chronic. ad a. O. C. 3474. *Larcher* in Chronologia Herodotea, subiuncta versionī gallicae Herodoti, vol. VI. p. 564. annum Theognidis natalem ponit in anno periodi Iulianae 4131. ante C. N. 583. Olymp. XLIX. 2. V. C. 171. at quod Theognis vota nuncupet v. 890. pro interitu familiae Cypseli, arbitratur idem, necesse esse, vt natus sit ad

minimum circa an. 4131. per. Iul. et quod Theognis loquatur versu 762. de bello Persarum contra Graecos, et precetur Apollinem v. 773. vt auctat illorum exercitum ab vrbe Megara, eum vixisse adhuc a. per. Iul. 4218, quo anno Darius se praeparauit ad Graeciam adgrediendam, et vixisse an. 87. colligit idem *Larcher.* *Harl.*

e) v. 792. adde Scalig. ad fragmenta graecor. pag. 48.

f) *Xenophon* apud Plutarchum pro nobilitate (scilicet. XV. p. 239. in Ioh. Christoph. Wolfii Anecdotis graecis tom. IV. et apud *Stobaeum*, serm. 86. p. 499. cuius locum e codice regio descriptum Brunck proposuit ad gnomicos poet. gr. p. 280.) sententias Theognidis vocat commentarium de hominum vita, haud aliter compositum, ac si peritus rei equestris ea de re scriptum aliquod edat. *Harl.*

g) Conf. Gresser. de prohibitione malorum libror. pag. 194 sq.

V v v v

relictio^a). Est enim, quando parum dicta cohaerent, et cum eadem diuersis locis repetuntur; sunt et nonnulla, quae ab aliis tribuuntur Soloni^b, vel Tyrtaeo vel Eueno Pario, aut inter Phocylidea leguntur, vt Camerario et Sylburgio animaduersum. Neque vero doricavtitur dialecto Theognis, vt leges in censuris Thomae Pope Blount [p. 6. et apud Mongitorum l. m. p. 250.] sed ionica. Passim citatur a veteribus, vt Platone, [in Menone pag. 95. Steph.] Xenophonte, Aristotele, Plutarcho, Athenaeo, Dione Chrysostomo, Stobaeo aliisque. [Theognideos plus trecentos versus inuenisse se, ab antiquissimis auctoribus, cum mira tamen lectionis varietate excitatos, ait *Kallius* in Specimine infra memorando, pag. IV. *Harl.*] Meminit etiam Isocrates p. 50. fin. orat.^b) ad Nicoclem, Aphithonius, Suidas etc. Poetam veterem ac prudentem vocat [P] Ammianus Marcellinus XXIX. 5. *Antisthenis* *περὶ Θεόγνιδος* memorat Laetius VI. 16.

[Codices MSS. et editiones Theognidis.

II. Quoniam *Theognidis* et *Phocylidis* poemata interdum in eodem volumine iunctim scripta prostant, vtriusque reliquias in MSS. seruatas memorabo. 1) *Phocylidis* poema in cod. Vindobon. apud Lambecium libro et vol. IV. pag. 507. — 2) *idem* in biblioth. Escorial. vid. Clarkii epistol. de Hispania p. 410. ex vers. Koeleri germ. et Plüer Itinerar. hispan. pag. 186. item in Ant. Augustini Catalog. MSS. Tarracone, 1587. nr. 229. — 3) *Theognidis* et *Phocylidis* poemata, manu Franc. Nansii scripta, cum eiusdem versione et notis, in Catalogo biblioth. Lugd. Batav. p. 336. nr. 57. *Phocylides*, ibid. pag. 398. nr. 59. et pag. 401. nr. 4. — 4) *Theognis*, in biblioth. *Mutinesi* teste Montfauconio in Diario Italico pag. 33. — 5) *Theognidis* sententiae, deficientes tamen, et *Phocylidis* poema, in Pasini etc. Catalogo MSS. biblioth. *Taurinensis* pag. 318. cod. CCXXXV. *Theognis* iterum, ibid. pag. 316. cod. CCXXXIII. — 6) *Theognis* in biblioth. *Veronensi*. — 7) *Theognis* et *Phocylides* in Catal. Theupoli

^b) Quod Camerarius, Neander alique viri docti iam subodorati sunt, carmina Theognidea constata esse ex pluribus elegiis, censet quoque *Valcken*. ad Xenoph. M. S. I. 2. 20. p. 239. edit. Ernesti. Praeter ea id non solum comprobatur cel. *Heyne* in praefatione ad sententiosa vetustissimorum gnomiorum quorundam poetarum opera, vol. I. (vbi de ratione, fine et interpretatione veterum poetarum gnomiorum, atque adeo Theognidis intelligenter prudenterque differit,) sed etiam pag. XXIII sq. docte eruditeque ostendit, carmen Theognideum e pluribus, iisque diuersi argumenti forte et diuersorum auctorum fragmentis esse compositum. Persuasum sibi habet, nos non tam Theognidem, quam excerpta alicuius viri docti e Theognide habere, adiunctis et insertis passim aliis, quae idem vir doctus in suum librum retulerat, siue eiusdem Theognidis siue aliorum poetarum elegiacorum essent. Probat, exemplis in nota potissimum adlatis, plures elegias integras, aliarum autem fragmenta, intexta esse Theognideis, et ho-

rum magnam partem spectare ad amores et computationes. Quae igitur versuum Theognideorum habetur collectio, ea potius censenda est anthologia antiquorum poematum; s. excerpta et collectanea, a viro quodam docto iam antiquitus facta. Ex illo exemplo fluxerunt, tamquam apographa, codices, quos hodie habemus. Quapropter Brunck in sua gnomiorum editione versus, qui alieni auctoris aut carminis fuisse videntur, intervallo relicto et separatim typis describendos fecit, qui vero suppositiui aut certi auctoris, (e. g. Solonis,) videntur, eos omisit: hinc versuum numerus est imminutus. Atqui in tribus codicibus biblioth. regiae Brunck reperit sententias fere ad eundem modum distinctas, quem ille instituit. *Harl.*

ⁱ) Vid. I. H. Maii not. ad Basilium M. de legendis ethnicis p. 29 sq. et p. 75. *Heum.* E Solonis versibus profecisse Theognin, notat Clemens Alex. IV. Stromat. p. 620.

^k) Qui, Theognidem vocans *ἄριστον σύμβολον*, respicit ad Theognidis ipsius vers. 38. *Heum.*

Theupoli bibl. *Venetae* Diui Marci, cod. DXX. (vbi in marginibus Theogn. leguntur quaedam epigrammata,) et DXXII. — 8) *Theognis* et *Phocylides* in cod. Medic. apud Bandin. tom. II. p. 92. cod. XX. *Theognis* ibid. p. 206. cod. XLVIII. *Phocylides* ibid. tom. I. pag. 490. II. p. 143. bis XVII. XVIII. qui codices sunt notandi, et 261. XXIII. vbi Bandinus de fide carminis differit; item p. 327. VI. cum glossis interlinearibus; tom. III. p. 104. X. Tres ex Theognide sententiae adferuntur in collectione MS. quadam sententiarum tam sacrarum quam profanarum, ibidem tom. I. p. 252 sq. et ex Phocylide ac Theognide ex Arsenii violaria compositione, ibid. tom. I. pag. 547 sqq. vbi vid. Bandin. — 9) In Catalogo MSS. biblioth. regiae Paris. vol. II. memorantur XII. codd. *Phocylidis* et VII. codd. *Theognidei*. — 10) Monte Pessulano, (*Montpellier*), *Theognis*, teste Montfauconio in Catalogo Catalogorum codd. vbi plures in variis bibliothecis exstantes codd. et Theogn. et Phocyl. memorantur. — 11) in biblioth. quondam Heidelberg. teste Sylburgio in Monumentis pietatis-etc. *Theognis*, nr. 102. — 12) *Phocylides* in biblioth. Augustana. — 13) *Phocyl.* a primo versu vsque ad 200. in cod. Ven. D. Marci, qui *Macarii* Chrysocephali 'Ποδωνιάς continet, teste Villosion in Anecdotis gr. tom. II. p. 4 sqq. et p. 79. Cl. Kall in Specimine nouae editionis sententiarum Theognidis pleniorē dedit editionum sibi cognitarum notitiam. Omisiss eius obseruationibus repetam catalogum, at saepius auctum, inferamque *Phocylidis* editiones.

Princeps *Theognidis* est *Aldina*, de qua supra vide Hesiodum.

Theocriti eclogae triginta. — — *Theognidis Megarensis Siculi sententiae elegiacae.* — *Aurea carmina Pythagorae.* *Phocylidae poema admonitorium.* — *Hesiodi theogonia, scutum Herculis, georgicon libri duo.* In calce: Impressum Venetiis characteribus ac studio Aldi Manucii Romani cum gracia. M. CCCC. XCV. mense Febr. fol.

Conf. *Fabricii* bibl. gr. vol. XIII. p. 606 sq. *Maistair.* A. T. vol. IV. part. I. p. 80 sq. *de Bure* Bibliogr. instruct. tom. I. B. L. p. 194 sqq. — *Phocylidis* tamen carmen cum aliis opusculis prius formulis typographicis Aldus descripserat. Inscriptio autem haec est:

In hoc libro continentur: Constantini Lascaris Erotemata cum interpretatione latina. De litteris graecis ac diphthongis, et quemadmodum ad nos veniant. Abbreviationes graecae. Oratio dominica et duplex salutatio virginis. Symbolum Apostolorum. Euangelium diui Ioannis usque ad Χάριτος καὶ ἀληθείας. Carmina aurea Pythagorae. Phocylidis moralia, per Aldum. Venetiis, 1494. in 4.

De hac editione diligenter egit cl. *Glandorf*, in Prolegomen. ad Pythagorae carmen aureum (Lipsiae, 1776. 8.) p. 24 sqq. vbi etiam de reliquis Aldinis editionibus et vicissitudinibus lectionis a Manutio ipso et sequentibus editoribus in Pythagorae potissimum et Phocylidis carmine factis, sollerter disputatur: quare lectores ad illam ablegamus praefationem, et ad ea, quae pag. XXVII sqq. addita sunt. — De Florentina editione an. 1495. infra, §. IX. agam: et de Ferrariensi an. 1510. infra ad cap. XII. §. 7. de editt. Pythagorici carminis.

Alphabetum graecum cum multiplicibus literis, de potestate literarum omnium et diphthongorum. Abbreviationes perpulchrae. Oratio dominica. Salutationes duae ad beatissimam virginem. Symbolum Apostolorum Nicaenum. Initium Euangelii sancti Iohannis, carmina aurea Pythagorae, Phocylidis poema: per Aldum; octauo Martii. Venet. 1495. 4.

Fabric. infra vol. XIII. p. 613. memorat, hunc libellum recusum esse ab Aldo ipso, an. 1512. prodiisse etiam Argentorati apud Matthiam Schurerium, an. 1515. et Florentiae, apud Philipp. Iuntam, an. 1519. adde *Maittaire* A. T. tom. IV. part. II. p. 593. qui in nota adfert Manutii praefationem. Enimuero eadem praefatio praemissa est alteri veluti parti sequentis collectionis *sine anni nota* ab Aldo paratae et Angelo Gabrieli Patritio Veneto inscriptae:

Constantini Lascaris Byzantini de octo partibus orationis liber primus. Eiusdem de Constructione liber secundus. Eiusdem de nomine et verbo liber tertius. Eiusdem de pronome secundum omnem linguam et poeticum usum opusculum. Haec omnia habent e regione latinam interpretationem ad verbum fere propter rudes, ita tamen, ut et amoueri et addi possit pro cuiuscunque arbitrio. Ceбетis tabula et graeca et latina, opus morale, et utile omnibus et praecipue adulescentibus. De litteris graecis ac diphthongis et quemadmodum ad nos veniant. Abbreviationes, quibus frequentissime graeci utuntur. Oratio dominica et duplex salutatio ad beatiss. Virginem. Symbolum Apostolorum. Euangelium diui Ioannis Euangelistae. Carmina aurea Pythagorae. Phocylidis poema ad bene beateque viuendum. Omnia haec cum interpretatione latina. Introductio perbreuis ad hebraicam linguam. 4.

Post vltimum Lascaris opusculum legitur: *Venetis apud Aldum non sine privilegio, ut et in aliis.* Tum sequitur, continua signaturae serie, quae etiam in ordine quaternionum in calce notato indicatur, nouus tamquam alterius partis titulus, qui incipit *de litteris graecis* — — *Introductio perbreuis ad hebraicam linguam* cum praefatione eadem, quam *Maittaire* adtulit; sine loci annique indicio: sed libelli, qui insunt et ordo illorum cum titulo a *Maittario* significato plane conspirant. Ex his igitur, et quod *Aldus* in epistola dedicatoria ad Angelum Gabrielem scriptam, *en exeunt*, ait, *tandem in publicum tuo rogatu et ii, quos volebas, secundus et tertius* (n. Lascaris libellus, scriptus editusque, ut Lascaris ipse in fine animaduertit, Messanae, 1468. prioribus ibidem editis an. Chr. 1466. duobus contra vltimis, teste subscriptione, 1460. Mediolani altero, altero etiam Messanae,) *et primus ter ante impressus*; bis autem Lascaris Grammatica Mediolani an. 1476. et 1480. lucem adspexerat; suspicor, nostram hanc editionem etiam an. 1494. ab Aldo fuisse vulgatam, post primam Aldinam, aut saltem anno sequenti, et editionem a *Maittario* memoratam, fuisse alteram integri operis partem, nouo titulo et anni notatione instructam. Sed hoc in coniecturis positum est. De forma et male posita insertaue *Cebetis* tabula iam *Glandorf* disseruit. In bibliotheca publica Noribergensi vidi exemplar, a *Glandorf* p. XXVIII. quoque memoratum, quod quidem caret Lascaris libellis; ceterum in graecis eundem, quem altera pars editionis modo antecedentis *sine anni nota*, habet libellorum indicem, praemissa grammatica latina:

Aldi Manutii Romani Rudimenta grammatices latinae linguae. De litteris graecis et diphthongis — — *Introductio perbreuis ad hebr. linguam.* — — In eadem tituli pagina incipit epistola *A. Manutii ad literarii ludi magistros*, et scripta est *Venetis mense Iunio* M. DI. In vltima grammatices pagina notatum est: *Venetis Mense Febr. DI, in 4.* — In editt. Parrhis. 1510. et 1513. 4. Venet. 1526. 4. Introduct. ad hebraic. linguam est omissa. De editionibus eorumdem superiorum opusculorum *Aldinis*, Venetiis, in 4. annorum 1508. 1514. 1523. 1546. et, *Parisisa per Thomam Wesalie*, in 8. *sine anni nota*, an. 1507. aut probabilius 1508. *Florentina*, in 4. opera et sumtu Philippi Iuntae, 1516. *Basileae*, 1517. 8. ex officina

eina Oporina, (adde, Tubingae in aedibus Thomae Anshelmi, Badenſ. 1512. 4.) conſules Glandorf. l. m. p. XXVII ſq. et p. XXXVI ſq. et p. XLH.

Βίβλος ἡ γνωμαγωγική. In hoc volumine contenta: *Alphabetum graecum, regulas pronuntiandi Graecum. Sententiae ſeptem ſapientum. Opusculum de inuidia. Aurea carmina Pythagorae. Phocylidae poema admonitorium. Carmina Sibyllae E. de iudicio Chriſti venturo. Differentiae vocum ſuccinctae, curante Franciſco Tiſſardo.* apud Gormontium. Pariſiis, 1507. 4.

De hoc libro, qui primus graecus prodiit Pariſiis, vid. *Maittaire* vol. II. part. I. p. 96. et 184. — Complures tamen gnomicos comprehendit ſequens editio:

ſententioſa poetarum vetuſtiſſimorum, quae ſuperſunt, opera. Theognidis, Phocylidis, Pythagorae, Solonis, Tyrtaei, Naumachii, Callimachi, Minnermi, Eueni, Rhiani, Eraſtoſthenis, Panyſidis, Lini, Menecratis, Poſidippi, Metrodori, Simonidis, graece. recognitore Aleandro. Pariſiis, apud Mathaeum Bolſecum, bibliopolam Pariſienſem. 1512. 8.

Vid. *Maittaire* A. T. Indic. I. p. 442. *Kall Specimen* etc. p. VII.

Hefiodi Opera. Theognis, gnomae variorum poetarum ſecundum Alphabetum. Verſus Sibyllae, aureum carmen Pythagorae, Gregorii Theologi gnomae monaſt. graece. ab Euphroſyno Bonino. Florent. apud Iuntam. 1515. 8.

Vid. *Pinelli* Catal. II. nr. 4183. *Bünauii* Catal. I. p. 77.

In hoc opere continentur, *Hefiodi Aſtraci duo libri Georgicon, ἔργα καὶ ἡμέραι, id eſt, opera et dies. — Catonis romani moralia inſtituta. Tabula Cebeſis Thebani — et alia quaedam. graece et latine. Ottomarus Aidos (h. e. Nachtgall) Argentinus. — Ioannis Knobloch formis excuſit Argentorati, 4. ſine anni nota. Maittaire A. T. II. part. I. p. 270. putat, editum eſſe 1515. In eodem vero hoc libro adduntur aurea carmina Pythagorae et verſus Phocylidis.*

Vid. doctiſſ. *am Ende* in Georg. Theodori Strobel Miſcellaneen literariſchen Inhalts, collect. IV. p. 57 ſq. qui verſionem proſaicam opusculorum a Nachtgallo factam eſſe cenſet; verſionem tamen Pythagorei et Phocylidei carminum eſſe eandem, quae eſt in edit. Laſcariſ Aldina, Glandorf l. m. p. XL. pronuntiat.

Plurima horum opusculorum, Hefiodo excepto, recudi fecit Nachtgall, 1523. vti poſtea videbimus, et quam editionem cl. *am Ende* vberius deſcripſit.

Pythagorae et Phocylidis carmina gr. et lat. cura Io. Setzeri ex academia Thomae Anshelmi, Hagenoae ſine anni nota (ſecundum Hirschium tamen in indice librorum Mille- nar. II. p. 15. an. 1519.) prodiſſe, iterumque Baſileae, 1547. 8. Fabric. infra §. III. fin. et Glandorf l. m. p. XXXVIII. ex catal. librorum impreſſorum biblioth. Bodleianae adnotarunt.

Scriptores aliquot Gnomici, iis, qui graecarum litterarum candidati ſunt, vtiliſſimi — — Aefopi vita cum fabulis — — Gabriae fab. — Agopetus — Illuſtrium virorum ſententiae quaedam philoſophicae. Hefiodi — Theognidis Megarenſis ſententiae elegiacae. Pythagorae carmina vere aurea. Phocylidis ſanctiſſima praecepta carmine heroico, cum duobus epigrammatis in eundem. Poetarum ſenarii cum indiçe rerum appoſito. Baſileae apud Io. Frobenium. 1521. 8. vid. quoque ſupra, edd. Aefopi, h. a.

Graece et latine. Moralia quaedam instituta ex variis authoribus. Cato noster, Maximo planude graeco interprete. Aurea carmina Pythagorae. Phocylidis poema exhortatorium. Senarii morales diuersorum poetarum. Cebetis tabula. Sententiae morales, multorum virorum illustrium. — In calce: Augustae Vindellicorum per Simpertum ruff, Expensis D. Sigism. Grim, mense Decembri reparatae salutis anno 1523. 8. vid. am Ende l. m. p. 46 sq. qui corrigit Bruckerum in Miscellaneis historiae philosophicae, litterariae, criticae August. Vindel. 1748. hanc editionem recensentem.

Phocylidis philosophi poema elegantissimum, praecepta vitae degendae continens. Graece, cum interpretatione latina Martini Cromeri. Martini Cromeri aliquot epigrammata ad finem adiuncta. Cracoviae per Hier. Viet. anno MDXXXVI. 4.

Vid. Janozki Nachricht von den in der Zaluskischen Bibliothek sich befindenden raren polnischen Büchern. part. IV. p. 200 sq.

Theognidis sententiae elegiacae, graece. apud Io. Lodoicum Tiletanum. Paris. 1537. 4.

Calci adhaerent *Pythagorae* versus. vid. Maittaire A. T. III. p. 273. est quoque in bibl. Hamburgensi.

*Poemata Pythagorae et Phocylidis, cum duplici interpretatione Viti Amerbachii. Argentorat. 1539. 8. recusa ibidem 1545. 1552 (in Schadelockii Catalog. I. nr. 583a.) 1561. Basileae, apud Oporin. 1554. 8. (teste Pinelli Catalogo, II. nr. 4365.) Lugduni, apud Tornaeum et Guil. Gazeium, 1556. Lipsiae, 1572. 1576. 1578. in quibus hinc inde quaedam correctae sunt; at basis tamen fuit recensio Aldina: tum eadem ibidem 1580. repetita, emendationes Stephani recepit: recusa ibidem 1583. 1594. 1603. 1622. Wittebergae, 1599. 8. At non solum plures editiones Amerbachii, (sic enim suum ipse nomen scripsit,) prodierunt, ut ex praefatione quadam, d. III. Nonas Maias 1542. et ex alia praefatione, Ingelstati, 15. Calend. Septemb. an. 1551. scripta, in qua praeterea monet, se tertio nunc edidisse libellum, patet; sed etiam notas illius excitasse magnas tragoedias, a Collegio Louanienfi motas, cognoscimus ex praefationibus a Maithario A. T. vol. III. p. 683 sq. adlatis, ubi editio Lugdun. an. 1556. ita memoratur: *Poemata Pythagorae et Phocylidis, graece, cum Viti Amerbachii latina metrica interpretatione, et notis; ex postrema eiusdem recognitione: apud Io. Tornasium et Gul. Gazeium. 8.**

Phocylides. gr. et lat. Paris. apud Christianum Wechelum. 1539. 8.

Hesiodi Opp. — Theognidis sententiae. Sibyllae carmina de Christo — Musaei opusculum. Orphei Argonautica, Hymni et de lapidibus. Phocylidis Paraenesis. Florentiae per Benedictum Iunctam. 1540. 8. — rec. Venetiis ex offic. Farrea, 1543. 8.

Insunt quoque *Pythagorae* versus.

Theognidis Megarensis sententiae elegiacae, plurimis locis castigatae, ac scholiis illustratae per Eliam Vinetum, Saunonem. Accessit latina e graecorum regione ad verbum interpretatio in eorum gratiam, qui vix ultra graecae linguae rudimenta progressi sunt. Parisiis excudebat Io. Lodoicus Tiletanus. 1543. 8.

Noua est recensio e codicibus locisque ab aliis scriptoribus ex eodem auctore citatis facta. Vinetus negat, se graeca in latinum sermonem conuertisse: et tamen Crispinus, Hertelius atque

atque Fabricius illi tribuere solent versionem latinam. adde *Maittaire* III. p. 354. qui bonam praefationis partem in notis recudendam curauit.

Theognidis sententiae elegiacae a Iac. Schegkio latino carmine expressae: accedunt eadem sententiae, graece cum latina interpretatione ad verbum et scholiis Eliae Vineti. Basil. apud Io. Oporinum. 1543. 8. it. 1550. 8.

Familiarium colloquiorum formulae, Cebetis tabula, Naumachii fragmentum de institutione puellae. Nonnulla ex Phocylide et Lino. Hippocratis iusiurandum. Agapetus. Homeri Batrachomyomachia etc. Omnia haec gr. et latine. Antwerp. in aedibus Io. Steelsii, typis Ioann. Graphei. 1547. 8. — vid. *Maittaire* III. part. I. p. 401.

Hesiodus, Theognis, Pythagoras, Phocylides, Gnomae ex variis poetis, philosophis et oratoribus collectae. graece, etiam in ipsa inscriptionis pagina, Francofurti, apud Petr. Brubach. 1549. 12.

Phocylides. graece, Leidae, 1549. 16.

Nouam instituit recensitionem, quinque codicibus vsus, at nonnulla quoque rescuit in Phocylide, quae adolescentulorum pudicitiae nocere arbitrabatur, *Ioach. Camerarius* in vtili editione:

Libellus scholaesticus utilis et valde bonus: quo continentur Theognidis praecepta. Pythagorae versus aurei. Phocylidae praecepta. Solonis, Tyrtaei, Simonidis et Callimachi quaedam carmina, collecta et explicata a Ioachimo Camerario, Papebergen. Basileae, 1550. 8. conf. paullo post, §. VI. — rec. ibid. 1555. 8.

Γνωμολογία παλαιστῶν ποιητῶν. Parisiis, typis regijs, apud Andr. Turnebum, Regium (in Graecis) typographum, 1553. *Sententiosa postarum vetustissimorum, quae supersunt, opera, Theognidis etc. — Omnia versibus latinis reddita.* Parisi. apud Guil. Morelium, (regium in latinis typographum.) 1553. 4.

Insunt ea omnia graeca, quae continet editio Aleandri, 1512. versio latina est Schegkiana. vid. Kall et Glandorf locc. mem. *Maittaire* III. p. 627. et Indic. I. p. 442. Freytag Adpar. liter. I. p. 227. Exemplar cum notis MSS. et emendationibus Hadr. Iunii fuit in biblioth. Schalbruchiana p. 147. Fabricius memorat edit. gr. et lat. Paris. 1554. 4. [quae, nisi in numero anni error sit, eadem esse videtur, de qua *Maittaire* l. m. p. 628. not. a. incidi, ait, forte in dissutas quasdam schedas illius gnomologiae graecae, in quibus continebantur Phocylidis poema et aurea Pythagorae carmina; in 4. quae diuersae erant editionis, caractere quidem paullo minutiore, sed elegantissimo; qualique Guil. Morelius in excudendis quibusdam authoribus, (e. g. Theocrit. an. 1561.) vsus est.] Idem Fabric. laudat edit. Theogn. gr. et lat. Parisi. apud Morel. 1553. 8. In forma forsitan errauit Fabricius, aut confudit cum collectione e comicis gr. de qua vid. §. IX.

Theognidis sententiae cum Iac. Schegkii versione et scholiis Eliae Vineti. Basil. 1555. 8.

Constantini Lascaris Grammat. cum latina e regione interpretatione, adiectis in fine opusculis ad graecae linguae scientiam aptissimis. Opuscula haec sunt: *Io. Grammaticus et Plutarchus et Corinthus de dialectis. Cebetis tabula. Pythag. aurea carmina. Phocyl. gr. et lat.*

lat. Aldi introductio in grammaticam de verbis in μ ex Urbano. Venet. 1557. 8. apud Paulum Manutium.

Ex Lector, librum damus vere aureum, planeque scholasticum, quo continentur haec: τὰ Χρυσὰ — ἐπη etc. — id est, Pythagorae carmina aurea. Phocylidae poema admonitorium. Theognidis Megarensis poetae Siculi gnomologia. Coluthi Lycopolitae Thebaei Helenae raptus. Tryphiodori poetae Aegyptii de Troiae excidio. Omnia graeco-latina, conuersa simul et exposita a Michaelis Neandro, Sorauienſe. Basileae, per Ioan. Oporinum. — In calce: Basileae ex officina Io. Oporini. Anno salutis M. D. LIX. mense Augusto. 4.

In praefatione agit de frequentia et usu sententiarum, quarum insignem collegit copiam, apud veteres, et de Pythagora ac Phocylide, quorum versus fecit latinos. Textui Phocylidis adiecit et subiecit expositionem vocabulorum ut plurimum grammaticam. A pag. 40. dedit et explicuit quaedam poetae fragmenta: a pagina 70. vberius exposuit sensum vniue rsarum ac sententiarum, et has cum aliis apud alios scriptores obuiis sententiis comparauit, Adagijs ab Erasmo collectis in primis usus. A pag. 46. sequitur Xenophontis Hercules e libro II. Memorr. Socratis, comparatus cum Silii Italici descriptione. Singula reliquorum opusculorum in titulo memoratorum et eodem anno menseque ab Oporino excusorum habent peculiare inscriptiones, praefationes atque indices, et pari modo accesserunt separatim Nili episcopi capita seu praeceptiones de vita pie — exigenda. In meo quidem exemplo excidit Theognis in generali inscriptione notatus, id quod facile accidere potuit, quod singula, ut vidimus, opuscula peculiarem habent titulum. [In mei exempli inscript. Theognis nominatur, cui exemplo addita etiam sunt Nili κεφαλαία cur. Neandro eodem mense et anno emissa Basil. Beck.] Neandri editionem minime omnium contemnendam esse, pronuntiat cel. Brunck, seuerus alioqui censor, in editione Poetarum gnomior. pag. 290. Rarissimis autem libris adscribitur haec editio, et in Petauianorum librorum sectione exemplar pro XV. florenis venditum fuisse dicitur a Bünemanno in Catalog. libror. rariss. pag. 101. conf. Freytagii Analecta lit. pag. 628. Volborth Lobschrift auf Neandern, Gottingae, 1777. pag. 49 sqq. — Phocylidis et Theogn. carmina a Neandro illustrata cum aliis recusa sunt in Opere aureo et scholastico, in quo continentur Pythagorae — — — et aliorum poemata. — — edita omnia studio et cura Michaelis Neandri, Sorauienſis. Lipsiae, 1577. 4. ex officina Io. Steinmann. Quoduis opusculum, ut in superiore editione, peculiarem habet Neandri praefationem: et opus, si numerorum seriem et discidium spectes, tribus constat tomis. conf. Fabricium in biblioth. gr. vol. XIII. pag. 470.

Theognidis sententiae, cum versione Phil. Melanchthonis. Witteberg. 1560. 8. — Accessit et prodit separatim:

Explicatio sententiarum Theognidis in schola Wittebergenſi, auctore Phil. Melanchthonis. an. 1551. collecta a G. Maiore, Doctore etc. — Witteberg. 1560. 8.

Vid. Strobel. indicem scriptorum Melanchth. pag. 43. in Miscellan. litterarii argumenti, collect. VI. et Kall pag. XII.

Theognidis Megarensis sententiae elegiacae cum interpretatione et scholiis Eliae Vineti. accesserunt et horum poetarum opera sententiosa: Phocylidis, Pythagorae, Solonis, Tyrtaei, Naumachii, Callimachi, Mimnermi, Eueni, Rhiani, Eratosthenis, Panyſiadis, Lini, Menecratis, Posidippi, Metrodori, Simonidis, Smariorum libellus. Omnia inſuſum ſcholarum collecta,

collecta, et ad verbum conuersa per Iac. Hertelium, Curiensem. Adiecta quoque est omnium versio latino carmine a diuersis expressa. Basl. apud Oporinum, 1561. 8.

Saepius repetita est haec editio; ita tamen, vt inter se differant. Sic altera inscripta est: *Theognidis Megar. sententiae elegiacae, graece et latine, vna cum eiusdem argumenti reliquiis, Phocylidis (etc. vt supra) — Simonidis, Senariorum libello. Omnia in usum scholarum collecta et ad verbum conuersa per Eliam Vinetum, et Iac. Hertelium, Curiens. Variscum. Carmine vero latino partim a Hieronymo Ofo Turingo, partim ab aliis expressa. Accessit in studioforum gratiam, Homeri Batrachomyomachia, item latino carmine a Hieronymo Ofo red-dita. Basileae. — In calce: Francofurti, ex officina Ludouici Lucii, Anno salutis humanae M.D.LXIII. Mense Septembri.* Omisit Hertel. qui Basileae erat scholae Petrinae moder-ator, dedicationem ad senatum Salueldensem, quod, vt ait, in *priore editione dedicatio parum feliciter cessisset.* Inscriptis igitur alteram editionem Iodoco Iungio, Brisacensi, suo quondam discipulo, et omnia, (quae scil. in priore editione dederat,) *nunc secunda hac edi-tione magis exornata et emendata* esse scribit. Epistolam autem finiuit sic: *Vale. — Datas Basileae, ex ludo nostro ad D. Petrum, Calend. Iulii 1563.* Hertelii epistolae praemissum est carmen Hier. Osi elegiacum, idque dedicatorium ad senatum Dantiscanum. Atque *Osius* versionem poetarum memoratorum paullo ante ediderat Wittebergae, typis Laurent. Suenk, 1562. 8. vid. Klotzii diss. ad Tyrtaeum pag. 178. Adiiciuntur Schegkii, (pag. 274.) tum Osi (pag. 322 sqq.) interpretationes Theognidis et aliorum metricae: quas excipiunt pag. 394. versio Phocylidis metrica Viti Amerpachii, tum reliquorum versiones metricae variis aucto-ribus. Desunt vero Eliae Vineti castigationes atque adnotationes in Theognidem. Reliquae editiones modo priorem videntur sequutae, modo posteriorem, accessionibus aut etiam mu-tationibus hinc inde factis. Sic habeo exemplum, Basileae, ex officina Oporiniana, an. M.D.LXXVI. mense Martio, quod et titulo opusculisque primae editionis et dedicatione ad senatum Salueldensem, 1561. scripta Vinetique adnotationibus in Theognidem est ornatum; at reliquis secundae editionis additamentis caret. Recusa autem est *Hertelii* collectio, Basl. ex offic. Oporin. 1569. 8. 1572. 8. 1576. 8. (cum anonymi notis MSS. in biblioth. Vffenbach. IV. p. 75.) Erphordii cum translatione metrica Anton. Mockeri, 1576. Lipsiae, apud Io. Rhambam, 1576. tum ibidem 1577. 1581. 1587. 1591. 1594. 1596. 1600. 1613. typis Lambergia-nis, Helmstadii, 1668. in qua editione interdum fit discessio a lectione Herteliana, vel potius Camerariana: Wratislau. 1692. quae est vitiosa etc.

Theognidis sententiae elegiacae. Pythagorae versus aurei, Phocylidae poema admonito-rium. Digna omnia, quae ad unguem ediscantur a studiosis adolescentibus. Dusseldorp. excud. I. Oridyrus et Alb. Baysius. 1563. 8.

Graeca primum, dein versio eorum latina separatim. Theognidis versio est Scheg-kiana.

Theognis et Phocylides etc. per Steph. Rigelium. Nissae, 1561. 8.

Vetustissimorum poetarum opera sententiosa, quae supersunt. Antwerpiae, ex officina Christoph. Plantini, 1564. 8.

Insunt *Phocylidis carmen, Solonis γυμνασίων, Tyrtaei, Naumachii, Mimnermi, Calli-machi, Rhiani, Eratosthenis, Panyasidis, Lini, Menecratis, Posidippi, Metrodori, Simo-nidis,*
Vol. I. X x x x

nidis, variorum poetarum γνῶμαι μονότροχοι. — In bibliotheca Sarraziana nr. 1330. in 8. laudatur haec editio accuratissima et infrequens. Eadem esse videtur, quae in Draudii bibl. classica p. 1590. adseritur an. 1565. Memoratur quoque Theognidis, Phocylidis, Pythagorae et reliquorum editio Plantiniana, Antwerpiae, 1572. 1577. 1582. 8. vid. Pinelli biblioth. II. pag. 304.

Theognidis sententiae, (graece.) cum versione latina, ita, ut verbum verbo conferri possit, addita earundem explicatione a Philippo Melancthone. Lipsiae, 1566. 8. — Editio rara. vid. Christii biblioth. II. p. 118. — rec. Muhlhusii, 1570. 8. — Lipsiae, 1581. 8. (vid. Kall. p. XVI.) Lipsiae, 1606. — Wittebergae, 1609. 8. 1631. 8. Londin. 1639. 8.

Nouam Theognidis, Phocylidis et aliorum poetarum recensionem Henr. Stephanus, quem Crispinus et reliqui editores ut plurimum sunt sequuti, (vid. Glandorf, l. m. p. 18 sqq.) instituit more suo in splendido raroque opere:

Poetae graeci principes heroici carminis etc. Paris. 1566. in fol.

Theognidis, Phocylidis, Pythagorae, Solonis aliorumque veterum poemata gnomica, latina versione et annotationibus illustrata. Est tertia pars collectionis amplioris.

Gnomici autem in meo exemplo an. 1639. errore forsan bibliopegae, (a singulis enim partibus noua numerorum series incipit,) efficiunt alteram partem collectionis Crispinianae, inscriptae: Τα σωζόμενα τῶν παλαιωτάτων ποιητῶν, γεωργικά, βουκολικά καὶ γνῶμικά, *Vetustissimorum auctorum Georgica, Bucolica et Gnomica poemata, quae supersunt.* (Genevae) apud Crispinum, 1569. (al. 1570.) 12. rec. 1584. 12. 1600. et 1612. 12. (quae est recensio Sylburgiana, vid. ad an. 1591.) per heredes E. Vignon. Geneuae, apud Io. Vignon. 1620. et 1629. 12. ibid. sumt. Ioann. de Tournes. 1639. 12. Quando in titulo huius editionis additur: *Accessit huic editioni Is. Hortiboni, (h. e. Casauboni) Theocritearum lectionum libellus*, id iam in secunda editione factum esse, ex praefamine typographi coniicio. — Paris, 1628. Tremonae, 1589. 8.

Theogn. Sententiae. gr. lat. Heidelberg. 1569.

Vid. Catalog. biblioth. Barberin. II. pag. 454.

Poemata Pythagorae et Phocylidis, cum duplici interpret. Viti Amerpachii. Lipsiae, 1572. 8.

Hesodi opera et dies gallico carmine per Io. Bayssum, cum aureis Pythagorae carminibus, sententiisque Phocylidis et Naumachii. Paris, 1574. 4. Gallicam tantum esse poematum versionem, suspicatur Glandorf p. 46.

Theognidis sententiae, graece, cum latina metrica Iac. Schegkii interpretatione. Paris. apud Ioan. Bene-natum. 1579. 4.

Vid. *Maittaire* A. T. III. pag. 777.

Theogn. Sententiae. gr. et lat. cum scholiis El. Vineti. Lipsiae, 1576. 8. 1583. 8. 1588. 8.

Phocylidis poema admonitorium. Graece. Paris. e typographia Steph. Prevosteau. 1584. 4. — rec. 1602. 4.

Pythagoras,

Pythagoras, Phocylides, Theognis. Carmine latino expressi, *Patreio Tiara*, Frisio, Medico, et graec. litterarum, dum viueret, Professore, interprete. Nunc recens summo studio ac fide gr. et lat. coniuncti, breuibusque annotatiunculis illustrati et in lucem editi ab Io. Arterio Theodoro, Frisio. *Franeckeræ* excudebat Aeg. I. Radaeus. 1589. 8. min.

Epicae elegiacaeque minorum poetarum gnomae: graece ac lat. Pythagorae scil. Phocylidis, Theognidis, Solonis et aliorum. (Naumachii scil. Callimachi, Eueni, Rhiani, Eratosthenis, Panyasidis, Lini, Menecratis, Posidippi, Metrodori, Simonidis, Antimachi.) *Addita in fine variantis scripturae notatio: correctæ item multis in locis interpretatio latina, (prosaica) graecis ex aduerso apposita: opera et studio Frid. Sylburgii.* Francof. apud Io. Wechel. et Petr. Fischerum. 1591. 8.

Est nitida editio. In epistola dedicatoria ad Pincieriam familiam quaedam de aetate sua et puerili et iuuenili, atque praeceptoribus adfert Sylburg. Codicibus MSS. vti non potuit. Latinam vero versionem multis in locis reddidit meliorem. In notis calci subiunctis de lectionis sede apud alios gr. scriptores et varietate a Vineto ipsoque collecta, nec non de sensu verborum et sententiarum breuiter ac dilucide doctèque disputat. — Haec editio frequenter recusa est, mutata tamen inscriptione: nimirum;

Γνωμολογία. Theognidis, Phocylidis, Pythagorae et aliorum poemata gnomica multis in locis correctæ, additæque variantis scripturae notatio. Opera Fr. Sylburgii. Heidelberg. 1597. 8. typis Hier. Commelini, (qui hanc editionem dedicauit Dau. Hoefschelio, et paucula, de quibus se fatetur Sylburgianas notulas frustra consuluisse, subindicauit;) Francof. 1603, Geneuae 1612. 12. apud Eustach. Vignon; Lugd. 1612. 12. ex typographia Io. Mallet. Traiecti ad Rhen. 1651. 1659. 1692. 1742. 1748. 12. (v. Biedermanni noua Acta scholast. vol. I. p. 410.)

Theogn. sententiae elegiacae cum interp. latina. Ingolstadii, 1598. 8.

Theogn. Phocylides, cum interpretat. Viti Amerbachii. Lipsiae 1598. 8.

Theognidis Megarensis sententiae graecolatinae, certis titulis, quos margo numerato exhibet, distinctae: cum indice duplici, uno dictionum et phrasum graecarum; altero titulorum: Opera M. Wolfgangi Seberi, scholae Schleusingenfis Rectoris. Accedunt seorsim in eundem poetam Ioach. Camerarii scholia graeca. Lipsiae, impensis Thomae Schureri. 1603. 8.

Latina versio est Vineti: notae autem Seberi sunt partim adscriptae margini, partim locupletissimo vocum Theognidearum indici insertae. De altera editione vide ad an. 1620.

Pythagorae ac Phocylidis carmina graecolatina, cum indice duplici, vno vocabulorum et phrasum, altero locorum communium edita a M. Wolfgango Sebero, Sulano, ill. Schleusingenfis scholae rectore. Accedunt hypomnemata gr. Ioach. Camerarii, et notae. Lipsiae Michael Lantzenberger excudebat. M. DC. LIII. 8. impensis Thomae Schureri, bibliopolae. — Notae sunt criticae et grammaticae, aut comparantur aliorum sententiae. — Iterum prodiit haec editio 1622. 8. (Editio Seberiana Lips. 1612. est in bibl. Hamburgensi: num repetita sit editio, an folium tituli tantum, quod in aliis libris saepe fieri solet, mutatum ac renouatum, equidem nescio.)

Theogn. Sententiae, gr. et lat. Augustae Vind. 1604. 8. Argentor. 1610. 8.

X x x x 2

Theognidis

Theognidis et rel. poemata in Collectiōne poetarum graecorum carminis heroici, curante Iac. Lefſio, Aureliae Allobrogum, typis Petri de la Rouiere, 1606. fol.

Lefſius in graecis plane ſequitur Stephanum, verſionem latinam repetiit e Sylburgianis editionibus.

Gymnaſmata verſuum graecorum, in quibus continentur: batrachomyomachia Homeri; Hefiodi O. et D. Theognidis ſententiae: Pythagorae verſus aurei; Phocylidis poema admonitorium; Omnia graece edita in uſum ſcholarum a Caſpare Brülouio. Argent. apud Mart. ab Heyden. 1618. 8.

Theogn. Phoc. Pythag. prodierunt quoque Lugduni 1612. 12. Leidae, 1625. 12. vide Glandorf. l. m. p. 50.

Theognidis Megarenſis ſententiae graeco latinae, certis titulis, numerato in margine poſitis, diſtinctae: cum indice duplici; vno diſtionum et phraſum graecarum; altero titulorum. Editio ſecunda, quae ſeorſim, praeter graeca Ioach. Camerarii ſcholia, peculiare quoque notas exhibet, quibus et paſſim illuſtratur textus, et varia inſuper leſſio ut aliunde, ſic inprimis e MSS. codd. bibl. Palatinae atque Auguſtanae commonſtratur. Opera M. Wolſgangi Seberi, Sulani. Lipſiae, imp. haeredum Thomae Schureri, (typis Io. Glükii.) 1620. 8.

MSS. duorum Palatinorum et vnius Auguſtani varias leſſiones Hoefchelius, et ſyllogen obſervationum in Theognidem Weitzius miſerat Sebero, qui illis uſus, Weitzianas notas ſelectas ſuis iunxiſcit, et verſionem reddidit meliorem, certe planiorem. Praeclara eſt editio.

Vetuſtiſſimorum poetarum, Hefiodi, Theocriti, Theognidis, Moſchi, Muſaei, Bionis, Phocylidis et aliorum, opera Georgica, Bucolica, Gnomica; gr. et lat. omnia notis ſuo loco neceſſariis illuſtrata. apud Io. Libert. Paris. 1628. 8.

Eſt repetitio edit. Geneuenſis, ſed emendatior. Excepto Hefiodo, in reliquis exemplar Stephanianum ſequutus eſt editor. Opus hoc, in quatuor diuiditur partes; illius vero integrum exemplar perquam difficile eſt inuentu, quia ſingulis fere auctoribus, aut partibus ſuus titulus poſitus eſt, anno 1627. ſignatus. Praefixum deinde eſt folium, an. 1628. notatum cum praefatione typographi, in qua de auctoribus antea ab illo ſingulatim editis ac poſtea in vnum corpus collectis agitur et ratio redditur. Prior pars continet Hefiodum cum ſylloge notarum: altera, Theocritum cum Hortiboni aliorumque adnotationibus; tertia, Moſchum et Bionem cum ſcholiis, Auſonii Idyllion a Fed. Iamotio graecis verſibus expreſſum, et Muſaeum; quarta, Theognidem cum notis Vineti, ac reliquos, v. *Maittair. A. T. tom. III. p. 391. et Pinelli Catal. II. nr. 4198. cum nota cl. Morelli.*

Theognidis Megarenſis ſententiae, ad uſum ſtudioſae iuuentutis ſeorſim excuſae. Monafterii Weſtphal. typis Bern. Raſfeldii. 1634. 8.

Graecam, at vitioſam eſſe editionem, ſcribit Kall.

Poetae minores graeci: Hefiodus, Theocritus — — — Theognis, Phocylides, Pythagoras, —. Per Radulphum Winterton. Cantabrig. 1635. 8. in qua prima editione Winterton leſſionem Stephani atque Criſpini ſeruauit, Cantabr. 1652. et ſaepius. Vide ſupra edd. Hefiodi, et Kall.

Poemata

Poemata Pythagorae, Phocylidis et Theognidis: cum versione latina, huius quidem D. Phil. Melanchthonis: illorum vero noua, ubi verbum verbo respondet. Accessit et breuis quorundam vocum difficiliorum analysi. In usum acad. Gustauianae, cura et sumpt. M. Io. Gezelii, Dorpati Liuoni, apud Io. Vogel. 1646. 8. — — *In gratiam Φιλελλήνων cum necessaria institutione de quantitate, praecipue litterarum ancipitum α, ι, υ, recusa, cura et sumt. eiusdem.* Aboae, apud Io. Winter. 1676. — v. *Erici Michael. Fant* Historiam litteraturae graecae in Suecia. Vpſaliae et Lipsiae, 1779. p. 112.

Isocratis oratt. III. Plutarchus de institutione puerorum. Pythagorae aurea carmina, Phocylidisque carmen. Ienae, 1656. Hildesiae, 1657. Heidelbergae, 1678. Numburgi, 1702. 8. — opera Io. Iac. Schudt, Francof. 1702. 8.

Theognidis sententiae omnes, gr. et lat. inter Veterum poetarum graecorum poemata aut poematum ἀποσπασματικά selecta — cura Io. Vorſſii, Berolini 1674. (vid. Fabricium ipsum post nostram editionum enumerationem;) Francof. ad Viadrum 1692. 8. et saepius recula dicuntur. Item Marburgi cura Io. Ioach. Schroederi, LL. OO, Profess. Marburg. ordin. (nouis Schroederi curis recognita.) 1733. 8.

Theognidis Megarensis sententiae eleginae graeco latinae, notis philologicis — exornatae, commentario integro — illustratae —. Accedunt lectiones variantes; in Φιλελλήνων commodum, labore ac studio Henr. Gottlob Iust, gr. ling. in gymnasio Augustin. Prof. sumptibus auctoris, Erfurti, litteris Müllerianis. 1701. 8.

Inutilis huius editionis, a Kallio valde spretae, et tamen 1710. Francof. repetitae inscriptionem longiorem dedit idem Kall.

Theogn. cum indice et notis, ab Ant. Blackwall. Londin. 1706. 12. Laudat hanc editionem, vt raram, ita praeclaram, Harwood, in: Ueberſicht verschiedener Ausgaben der gr. und röm. Classiker. p. 11.

Phocyl. carm. locis S. S. parallelis a capite ad calcem illustratum a M. Henr. Bönich. Gymnasii Martisburg. Conrectore. Lipsiae, 1710. 8.

Theognidis versus 420. priores recepti sunt in Io. Patufae Encyclopaediam philologicam, vol. IV. a p. 253. — 267. Venetiis 1710. 4. (vide bibl. nostrae vol. XIII. p. 457 sqq.) et quaedam sententiae in Hier. Freyeri Fasciculum poematum graecorum. etc. Halae Magdeb. 1715. 8.

Poemata Phocylidis, Pythagorae et Naumachii, cura Adami Erdmann Miri. Budiſſae, 1715. 8.

Θεογνυς —. Theognidis Lebens-Regeln, deren Text nach den besten Lesarten hergestellt, und mit deutschen Noten behandelt wird, etc. — durch Friedr. Gottl. Fischern. Altenburg, 1739. 8,

Vid. Kall. pag. XXV.

Callimachi Hymni et epigrammata: quibus accesserunt Theognidis carmina: nec non Epigrammata centum septuaginta sex ex Anthologia graeca, quorum magna pars non ante separatim excusa. — His adiuncta est Galeni suatoria ad artes. Notas addidit, atque omnia emendate imprimenda curauit editor. In praefatione disseritur de linguae graecae pronuncia-

X x x x 3

tione;

nione; secundumne quantitatem an accentum melius prodeat. Londini, impensis Gul. Thurlbourn, bibliop. Cantabr. 1741. rec. 1751. mai. 8.

Bentleius, editor, ex Theognidis sententiis, quas ad Cynnum scriptas esse existimat, moralibus dedit excerpta, cum versione vulgatis emendatiore. conf. Acta Erudit. Lips. an. 1745. p. 403. etc.

Ἐπιγραφαὶ ὕμνων. Epicae et elegiacae sententiae minorum poetarum graecorum, Pythagorae scil. Phocylidis, Theognidis, Solonis, Tyrtaei et aliorum. Addita Monosticha incertorum a Grotio collecta, et nonnulla epigrammata moralia excerpta ex Anthologia, gr. et lat. In usum scholarum. Venetiis, apud Simon. Occhi. 1746. 8. — Haec collectio plenior esse dicitur quam Sylburgiana.

Plutarchus de puerorum educatione et de audiendis poetis, *Isocratis* orationes tres, *Hesiodi* Opera, et *Theognidis sententiae*, graece, in usum scholarum. Recensuit, praefationem et vitas auctorum praemisit *M. Christoph. Kretschmar*, Cruciani Dresden. Corrector. Dresdae et Lipsiae, 1750. 8.

Variae lectiones passim subiiciuntur textui.

Phocyl. carm. cum selectis adnotationibus aliquot doctorum virorum, gr. et lat. Nunc denovo ad edit. praestantissimas recensuit, interpretationem lat. emendavit, notasque suas adiecit M. I. Ad. Schier. Lipsiae, 1751. 8. Notae excerptae sunt Sylburg. Neandri, (quem sequutus est Schier in contextu,) Amerbachii et I. A. Fabricii. Praefixus est editionum index.

Theognidis, Phocylidis, Pythagorae carmina ex aduerso latina interpretatio adposita, multo in locis correctior, quam antea prodierit; accedit italica versio metrica, curante Angelo Maria Baudinio, Florentiae, 1766. 8.

Ἡδὴν ποιητῆς sive Gnomici poetae graeci ad optimorum exemplarium fidem emendavit Rich. Franc. Phil. Brunch. Argentorati, in bibliopolio academico. 1784. min. 8.

Reddidit cel. *Brunch* in hac editione omnia, quae continet pars altera editionis poetarum minorum graecorum Radulphi Wintertoni, Cantabrig. excusae an. 1677, (exceptis tribus *Orphi* fragmentis, in quorum locum suffecit *Cleantis* Hymnum;) sed multa e codd. regis Parisinis aut edd. Manutii ac Turnebi, etiam Neandri, et ex codice Stobaei-Parisi. aut de sua aliorum coniectura emendata, mutata aut, praecipue in Theognideis, alio modo distincta, in suamque reposita sedem. At Camerarii, H. Stephani et Seberi editiones neglectae videntur, in quibus tamen variae rescriptae fuerant lectiones, quae ab ill. Brunchio ex codd. Paris. sunt notatae. Addidit vir cel. Hesiodi O. et D. Solonis fragmenta locupletavit: in Comicorum sententiis fragmenta aliquot, quorum partem tantum Wintertoni editio exhibet, integra dedit ex auctoribus, qui ea seruarunt. Omissis vulgatis versionibus, sententias et fragmenta ab Hugone Grotio aliisque viris doctis carmine latino reddita, singulis subiecit graecis. In calce adiecit notas breues, criticas fere, acutas quidem doctasque, at interdum audaciores; et erunt, qui multis locis obscuris ac maxime dubiis nullam additam esse interpretationem sensusque expositionem, moleste ferant. Alia quaedam in editione hac praeclara nouaque recensione considerat notatque censor eruditus in Göttingens. ephemerid. litterariis plag. 95. an. 1784. p. 947 sqq. — Idem cel. *Brunch* in *Analectis* vet. poet. graec. vol. I. p. 77 sq. et II. p. 522. dedit decem fragmenta *Phocylidis* Milesii. *Harl.*]

In

In *Iohannis Vorstii* Apospalmatis selectis poetarum graecorum Berolini 1674. 8. cum latina versione, praeter librum sextum Iliados et Hesiodi *Ἔργα καὶ ἡμέραι*, occurrunt *Theognidis* quaecunque supersunt, (quibus alienum aliquid adfuturum esse Vorstius quoque suspicatur) *Pythagoras* aurea carmina, *Phocylidis* poema, Pindari Olymp. Od. 1. et Pythionior. Od. 7. Nemeonic. Od. 2. et Isthmionic. Od. 3. Euripidis Hecuba, pars ex Aiace flagellifero Sophoclis, Aeschyli Prometheo victo et Pluto Aristophanis. Theocriti Idyllium 4. 9. 16. et 17. Moschi 4. Bionis 5 et 6. Pars ex Arati phaenomenis, argonauticis Apollonii, Callimachi hymnis in Iouem, particula ex periegesi Dionysii, (quem sub Antonino Caracalla vixisse perperam tradit,) et Oppiani cynegeticis, tum XXXVIII. selecta epigrammata ex anthologia Maximi Planudae.

David Hoefchelius Gnomiorum, atque adeo Theognidis *Ἐκδοσὶν* meliorem ad 3. MSS. codices meditatus est, ut didici ex epistolis Gudianis p. 188. Miserat et nonnulla ad Sylburgium, sed quae periisse ille sibi conqueritur in limine suarum animaduersionum. [Novam editionem, eamque pleniorum cum graecis Ioachimi Camerarii scholiis, notis Wolfgangi Seberi et Ioachimi Weitzii, Sylburgii atque Commelini integris, tum Vineti, Neandri aliorumque selectis, suisque molitus est M. *Abrah. Kallius*, Hafniensis, et *Specimen novae editionis Sententiarum Theognidis Megarensis, poetae antiquissimi* etc. Gottingae et Gothae, 1766. 4. publicavit, praemisso catalogo editionum Theognidearum secundum ordinem temporis digesto. Ut liberalitas in notis exposita omnibus placeat, verendum est. De versionibus pauca addere lubet. — *Latine* verterunt, prosa, *Elias Vinetus*, *Philippus Melancthon*, et *Michael Neander*: versa *Iac. Schegkii*. Phocylides versibus elegiacis a *Steph. Rigelio*, Nissae, 1561. 8. *Cyriaci Lindemanni* versio ligata num lucem adspexerit, equidem nescio. Molitum esse illum, nec non *Eobanum Hessum*, constat; vid. *Camerar.* praef. ad Theognidem, et Epistolam ad Lindemannum, p. 189. Epist. postum. — *Pythagoras*, *Phocylides ac Theognis*, carmine latino expressi, *Petreio Tiara* auctore, Franequerae 1589. 8. — *Casparis Barthii Theognis*, latinus, ut disticho distichon, sensus sensui respondeat, inter *Casp. Barthii* Opuscula varia, Hanoviae 1612. 8. p. 211 sqq. — *Gallice*: Les sentences de *Theognide*, poete grec, mises en vers françois par *Nic. Pavillon*, Parisien. Paris, chez Guil. Julien. 1578. 8. vide Kall p. XXVIII. — Les Preceptes de *Phocylide* traduits du Grec etc. par Mr. de l'Academie Françoise. à Bruxelles 1699. 12. — Gallica versio eodem anno *Parisis* cum aliis opusculis et notis edita dicitur: quae, num eadem sit, an diuersa, definire nequeo. — Sentences de *Theognis*, de *Phocylide*, de *Pythagore* et des Sages de la Grece, recueillies et traduites par Mr. *Levesque*. Paris. 1783. 12. Continet quoque sententias *Demophili* et *Democratis*, atque epistolas nonnullarum, quae putantur, pythagoricarum. Poema Phocylidis, putat Levesque, esse genuinum, nonnullis versibus interpolatis. — *Hispanice*: *Epicteto y Phocilides* en espannol con consonantes, autor *D. Francisco de Quevedo* en Madrid. 1635. 8. et in tertio vol. Operum Quevedii, edit. Bruxell. 1671. 4. ad calcem Epicteti. — — *Italice*: de Saluini versione inedita vid. *Giornale d'Italia*, tom. XIV. p. 132. et Kall, p. XXVIII. — *Germanice*: Specimen versionis *Theogn.* metricae haud probatae, auctore *I. Dan. Denso*, in: Beyträge zur Critischen Historie der deutschen Sprache etc. Lipsiae, 1738. part. XX. nr. IV. p. 559. — auctore *Fischer*, (Altenb. 1738.) Bauzen, 1739. 8. — in editione Altenburg. 1746. supra memorata. Phocyl. auctore *Melchiorre Dieter. Procopio* in eius Auserlesenen moral. Gedichten, Francof. et Lips. 1720. 8. p. 59 sqq. — — *Harl.*] Sententias quasdam eiusdem poetae cum dogmatis moribusque

ribusque iudaicis congruentes notavit *Ioh. Henricus Ernesti*, Professor Lipsiensis, ad calcem exercitationis de Pharisaïs in libris profanorum scriptorum occurrentibus. Lips. 1690. 12.

Phocylides. III. PHOCYLIDES Milesius philosophus, Theognidis aequalis fuit, ut post Eusebium Suidas [quem ad verbum h. v. exscripsit Eudocia,] testatur. Sane ab Isocrate, Plutarcho, Dione a. de regno p. 19. et aliis iunctim laudatur cum Theognide. *Isocrates* Orat. ad Nicoclem: σημείον δ' ἂν τις ποιήσαιο τὴν Ἡσιόδε καὶ Θεόγνιδος καὶ Φωκυλίδος ποιήσιν. Καὶ γὰρ τέττες φασὶ μὲν ἀρίστε συμβάλλας γεγενῆσθαι τῷ βίῳ τῶν ἀνδρῶν. Cyrillus Alexandrinus VII. in Iulianum negat, Salomonem cum Phocylide, Theognide, Socrate et Isocrate esse comparandum, et p. 225. Πεντεκοστῇ, ait, καὶ ὀγδόῃ Ὀλυμπιάδι Φωκυλίδης καὶ Θεόγνης ἐγενέσθην, LVIII. *Olymp. Phocylides et Theognis floruerunt.* Ita enim malo, quam, quod interpretes, *orti sunt.* Idem Suidas ei tribuit ἐπη et ἐλεγείας, tum *παραινήσεις* siue γνώμας, quas ait a quibusdam inscripta κεφάλαια siue capita exhortatoria. Etiam Phocylidis carmina μελωδῆσθαι olim non minus quam Homeri, Hesiodi, Archilochi ac Mimnermi, testatur Chamaeleon apud Athenaeum lib. XIV. Ex auctione Gudiana accepi codicem Theognidis MS. in quo hoc singulare, quod, quoties nouum argumentum incipit, quod non semper manifestum est, in exemplis et ab editoribus, neglectum, rubra littera maiuscula initiali versus notatur. [In fragmentis apud Stobaeum et Brunck in Gnomicis poet. gr. p. 91 sq. repetita sunt ab initio singularum sententiarum καὶ τότε Φωκυλίδει, quod iam *Dio Chrysostomus* diff. 36. p. 440. (p. 79. tom. II. edit. Reiskii,) notat: qui versus genus atque figuram quasi describunt illius poeseos Brunckio l. m. p. 310 sq. pulcre obseruante. Adde Paul. Manutii not. ad Ciceron. IV. 9. ad Atticum. *Harl.*] Exstat sub *Phocylidis* nomine hodieque *carmen* νεθεταικὸν versuum 217. *) elegantissimis sententiis refertum. Sed praeter Scholiaffen Alexipharmacum Nicandri, qui versum 160. vna cum tribus proximis citat, nemo [P] fere veterum quicquam ex eo profert: non Iustinus, non Clemens, non Basilus M., Eusebiusue aut Theodorus, qui tanto studio ethnicorum dicta cum iudaicis vel christianis dogmatis conspirantia collegerunt, qualia ex hoc carmine, siquidem illis innotuisset, quam plurima adferre potuissent. Contra, quae e Phocylide laudant Plato, Aristoteles, Strabo, Lucianus, Alexand. Aphrodis. in III. Topic. p. 134, Athenaeus, Dio Chrysostomus, Plutarchus *), Clemens

h) *Phocylides* memoratur ab Athenaeo lib. VIII. p. 341. lin. 1. — Phocylides in genituo *Phocylidis*, ut Andocides, *Andocidis* apud Cornel. Nepot. in vita Alcibiadis cap. 3. *Heum.* Immerito habebatur a quibusdam *Mytensis*, Siculus. v. Monignor. bibl. Sicul. II. p. 53. Append. *Harl.*

m) Recte Fabricium numerasse versuum numerum, adseuerat *Brunck* p. 321. Gnomicorum, licet hic e scriptis duobus addiderit versum, in impressis omisum; nam versus 64. qui bis positus erat, pro vno tantum censi debet. *Harl.*

n) Laudatur versus quidam a *Plutarcho* in libro de Stoicorum repugnantibus p. 1034. E. ad quem adludit Aristophanes in Vespis v. 725. infortunatus is quoque νεθεταικὸν carmini in codice regio

inter vers. 81 et 82. quem *Brunck* suspicatur extare in aliqua huius carminis editione: eundem tamen *Brunckius* p. 317. (coll. p. 321.) censet longe antiquiorem esse auctore huius carminis. Scholiaffen praeter ea ad Aristophanis *Nubes* versu 239. laudat sub *Phocylidis* nomine duo versus, quos frustra quaeris in carmine, quod habemus, *admonitorio.* Centonem esse sententiarum compilatum, auctore quodam christiano, hoc poema, iudicat *M. Ludou. Wachler*, Gothanus, in disp. de Pseudo-Phocylide. *Rinteliae* 1798. 4. At piam subfuisse fraudem, vix crediderim: contra plures eiusmodi collectiones sententiarum olim factas fuisse, probabile videtur. Huic igitur collectioni nomen Phocylidis praefixum fuerit, vel per casum possessoris

mens Alex. et Stobaeus, in *νεθαικῶ* nostro frustra quaeres. *Themistius* e Phocylide laudat in orat. 24. ad Nicomedienses p. 307. ὅτι σμικρὰ πόλις μετὰ φρονήσεως ἐπὶ σκοπέλῃ κατοικοῖσα κρείττων Νίβη ἀφρονέσεως. Itaque *Iosephus Scaliger* ad Eusebium p. 96. Noli, inquit, putare hoc carmen illius Phocylidae esse, sed ἀνώνυμῃ Christiani. Et fortasse fuerit idem auctor cum illo Naumachio *), qui Christianum carmen νεθαικὸν scripsit de Virginitate. Neque vero puto ullius veterum carmen exstare, quod cum poesi huius Phocylidis, si modo ei nomen id fuit, aut elegantia, aut nitore, aut cultu verborum conferri possit. Scaligeri iudicio subscribunt *Daniel Heinsius* Exerc. Sacr. ad Hebr. IV. 12. et ad Theocritum p. 20. *Huetius* demonstrat. euangel. Prop. IV. cap. 2. §. 66. p. 113. et 608. Prop. VII. §. 15. et Alnetan. quaest. p. 136. *Vossius* de poetis graecis p. 22. et de philosophia p. 136. libr. II. cap. 4. §. 3. *Ioh. Reiskius* p. 67. de Sibyllinis, *Georgius Calixtus* de resurrectione carnis §. 6. [*Duport* ad Theophr. char. p. 225. *Salmas.* de Coma p. 552. *Hadr. Iunius* de Coma, tom. IV. Thesauri Gruter. p. 512. *Harl.*] *Marquardus Freherus* p. 64. parergon; [*Fischer.* in Animad. super Gramm. gr. Wel- ler. p. 349.] vt Barthium, Taubmannum, aliosque praeteream. Vetusissimi scriptoris Iudaei guomas, sub Phocylidis nomine legi contendit *Is. Vossius* de Sibyllinis oraculis cap. 5. quae sententia probatur *Ioh. Felto* Oxoniensi episcopo in notis ad Cypriani lib. I. aduersus Iudaeos, p. 27. [conf. *Wolffii* bibl. hebr. I. p. 968. et *Cleric.* comm. ad Exodi XXII. 31. et ad Deuter. XXII. 6. *Heum.*] Sed non facile mihi persuaferim, a Iudaeo scriptum v. 35. ἔωσαν ὁμότιμοι ἐπὶ ἄλυσιν ἐν πολήταις, neque constat inter Iudaeos frequentatum criminis genus, de quo v. 202. neque adeo multa video in Phocylidis carmine, quae non potuerint ab ethnico scribi aequae atque a Iudaeo vel Christiano, siue vt auctor graecorum in Phocylidem iamborum, *Χρυσόμυση*. Nam quod de morticinio non edendo Scaliger obiicit v. 132. 137 sq. notum est, Pythagoricis quoque illud inter prohibita fuisse, vel e Laertii VIII. 33. Ita quam plurimis aliis Mosaicis institutis consenserunt Aegyptii et Graeci; ne alias gentes iam commemorem, vt ostensum Spencero in opere de legibus Hebraeorum, Marshamo in Chronico canone, et Grotio ac Clerico commentariis in Pentateuchum. Resurrectionis dogma v. 97 sqq. neutiquam ita a Phocylide declaratur, vt non possit de metempsychosi exponi *), neque clarius adstruitur, quam in hisce *Epicharmi*:

Συμπέρασμα

soris cuiusdam, qui illas sententias fuisse Phocylideas putarit, vel quod reuera quaedam Phocylidae sententiae siue ab initio positaе fuerint siue immixtae, ab illo autem philosopho notissimo, reliquis auctoribus incertis aut obscuris, nomen obtinuerit, sententia orta, Phocylidem fuisse illarum parentem. Nec multum abesse ab hac sententia ven. *Ver Poorten*, S. S. Doctorem et gymnasii academici Gedanens. Rectorem, cognoui postea ex illius additamenti mecum communicatis. - Phocylidis *ναυτικόν* est *πρωτολογία* collecta forsan quarto post C. N. saeculo. Cui Phocylidae nomen adscriptum est, vel vt hac hedera merx fieret vendibilior; vel quod multa, Phocylidae nomine, tum nota, his inserta. - Sed et inserta quaedam aliorum addita, etiam nonnulla hominis christiani manu,

Vol. I.

prorsus credibile est. Illa certe correctio sententiae, quam legimus, *λόγῳ rationi*, vers. 12. commemorato, opponitur ὁ *της θεοποιησε σοφίας λόγος*, alii, nisi Christiano, tribui vix potest. Neque tamen propter ea totum carmen homini Christiano adscribendum videtur. Varia enim congesta esse, et rerum ordo turbatus, quod vel in primis versibus perspicias, et crebrior vnius rei repetitio, verbi gratia v. 4. et 10. vers. 25. et 54. atque 28. v. 33. et 65. vers. 12. et 33. atque 93. v. 134. et 22. videtur non obscure docere. "Harl.

o) Id negat *Brunch* ad *gnomicos* poet. *græc.* p. 322. cui *Naumachius* poetica facultate *Pseudo-Phocylide* praestantior videtur: p. 315. non omnino comprobatur *Scaligeri* iudicium. *Hart.*

p) At versu 96. prohibetur corporis humani
Y y y y dissectio.

Συνεκριθή καὶ διεκριθή

Καὶ ἀπῆνθεν ὅθεν ἦνθε πάλιν

Γὰ μὲν αἰς γὰν, πνεῦμα δ' ἄνω. Apud *Plutarch.* in consolat. ad Apollon. [P]

Epicharmi et Pindari dicta apud Clement. IV. Strom. p. 541. Plura apud Gatacker. ad Antonini VII. 50.

Vel in *Euripidis* Chrysippo :

Χωρᾷ δ' ὀπίσω τὰ μὲν ἐκ γαίης

Φύντ' ἐκ γαίης, τὰ δ' ἀπ' αἰθέρος

Βλασκόντα γονῆς αἰς ἀράνιοι

Πόλον ἤλθε πάλιν.

Claufulam quoque carminis Phocylidei christiano homine parum dignam esse observat elegans scriptor historiae operum eruditorum *Henricus Basnagius* Bellouallius an. 1699. p. 183.

Ταῦτα δικαιοσύνης μυστήρια ὅσα βεῦντες

Σωὴν ἐκτελείου' ἀγαθὴν μέχρι γήραος εἰδῶ.

Alia, inquit *Basnagius*, *praemia pietatis proposita fuissent ab auctore christiano.* *Lucret.* lib. III. *Cedit idem retro, quod fuit ante, in terram* etc. v. *Iul. Paullus* lib. I. sentent. tit. 21. et *Schuldingii* notas p. 262. In veteri inscriptione *Nicocratis*, musici ac poetae apud *Montfaucon.* *Palaeogr. gr.* p. 171. πνεῦμα λαβὼν etc. *Alexis Olympiodor.* τὸ σῶμα μὲν ἐμῷ θνήτον αὖτον ἐγένετο, τὸ δ' ἀθάνατον ἐξῆρε πρὸς αἴερα. p. 583. *Grotii* excerpt. *Menander:* ἐν ταῦθ' ἀπελθεῖν πνεῦμα μὲν πρὸς αἰθέρα, τὸ σῶμα δ' εἰς γῆν.

Ceterum, quod *Suidas* auctor est, κεφάλαια *Phocylidis* e *Sibyllinis* surrepta fuisse, ita verum esse comprobatur, ut in *Sibyllinorum* codicibus quibusdam MSS. libro secundo multi legantur versus, qui αὐτολαξεῖ iidem occurrunt etiam in *Phocylideis.* *Sibyllae* scrinia compilasse *Phocylidem*, arguit *Marquard Freher* cap. 23. *Paregon* tom. I. *Thesauri Iuris Euerb. Ottonis* p. 892. Vide editionem graecolatina *Sibyllinorum Parisiensem* p. 405 sqq. Sed et lib. III. pag. 235. versus :

Κ' ἐ φιλοχρημοσύνη τίς γ' ἢ κακὰ μυρία τίτω

respondet *Phocylidis* v. 38. et libro 5. *Sibyllin.* p. 335.

Ὅυδὲ γαμοκλονίᾳ καὶ παίδων κύριος ἄδραστος

efformatus est e *Phocylidis* versu primo. Hoc enim malo credere, *Phocylideae Sibyllinis* inserta esse, quam contra. Codicem MS. *Phocylidis* antiquissimum, in quo versus plerique inediti, memorat *Labbeus* bibl. nou. MSS. p. 372. In MS. regis Galliar. quod fuit *Antonii Eparchi*, hoc distichon praefigitur teste *Bandurio* p. 883. ad *Antiqq. Constant.*

Ταῦτα

dissectio, quod quidem, notante *Brunckio* ad illum versum, secundum christianam disciplinam temporis, quo vixit auctor huius carminis, grande pia-

culum erat, ob rationem, quam ipse subdit, nempe, quia corpora olim in lucem vitamque rursus proditura sunt. *Harl.*

Ταῦτα δὴναι ὁρῶσι θεῶν βαλνύματα φάνα
Φωκυλίδης ἀνδρῶν ὁ σωφύτατος ὄλβια δῶκε.

Solet carmen huius poetae plerumque Theognidi subiici, quamobrem ad illius editiones paulo ante notatas lectorem remitto. Primus liber graece in Gallia excusus, Parisiis, an. 1507. 4. curante *Francisco Tiffardo* apud Guil. Gurmontium prodiit hoc titulo: *In hoc volumine contenta: Alphabetum graecum, regulae pronunciandi graecum. Sententiae septem sapientum. Opusculum de inuidia. Aurea carmina Pythagorae. Phocylidae poema admonitorium. Carmina Sybillae Erythraeae de iudicio CHRISTI venturo. Differentiae vocum succincta tractatio.* Vide A. Chevallierum de origine typographiae Paris. p. 249. qui p. 251. et 253. memorat et gnomologiam h. e. Theognidem, Phocylidem etc. excusam Paris. 1512. curante Hieron. Alexandro. [P] Reliquarum editionum indicem vide supra §. II. inter Theognidis editt. Hispanice transfulerat Iudaeus celebris *Menasse ben Israel* et cum notis edere voluit, teste Theoph. Spicelio p. 383. coronidis philologicae ad sacra arcana bibliothecarum resecta. conf. Wolfii biblioth. hebr. I. pag. 782. At exstat hispanica metaphrasis, de qua supra in recens. editt. Theognid.

Gnomicorum collectiones. Aldina. IV. Non ab re fuerit, hoc loco recensere collectiones varias scriptorum gnomorum et sententiarum e pluribus graecis vetustis scriptoribus, recentiorum industria congestarum, et in lucem editarum. Primus *Aldus Manutius*, Venet. 1495. fol. typis luculentis, cum Hesiodo ¹⁾, Theocrito, Theognide et Phocylide edidit Catonis disticha ²⁾ a Maximo Planude graecis hexametris expressa, sententias septem sapientum ³⁾, varia aduersus inuidiam eleganter dicta et cogitata: *Sententias iambicas* ⁴⁾ *monostichas* e variis poetis

Y y y 2

q) [Leges plura ad Hesiodum supra in editionum recensione.]

r) Haec post Planudem graece verterunt *Matthaeus Zuberus*, Ioh. Mylius Libenrodenensis et felicissime *Iosephus Scaliger*, qui etiam selectas sententias *Publii Syri* totidem versibus graecis reddidit. Vide, quae notavi in bibliotheca latina.

s) Sententias hasce praeter Laertium lib. I. tradunt *Hyginus* fab. CCXXI. Clemens 1. Strom. pag. 300. *Ausonius* p. 270 sq. edit. Iac. Tollii, *Sidonius* carmine 15. Scholiastes Luciani tom. I. p. 34. etc. A *Leonhardo* quoque *Lycio* septem sapientum sententiae graece et latine editae sunt cum notis Lips. 1562. 8. collectae ex variis scriptoribus *Demetrio Phalereo* et *Sofinda* apud *Stobaeum*, ferm. III. de prudentia, *Plutarcho* conuiu. 7. sapient. *Laertio*, *Ausonio* atque recentioribus *Alciato* et *Ioach. Camerario*. Pro *Periandro* Corinthio tyranno alii septem sapientibus adnumerarunt *Myionem Caeneum*, (*χαινεὺς* dicitur in Platonis codicibus, *Protagora* p. 295. *Myso Miliensis* inter septem sapientes numeratur apud *Diodorum Sic.* in *Excerptis* Peiresc. pag. 234.) vel *Pherecydem*, Sy-

rium, vel *Acusilaum*, Argium, vel *Anacharsin*, Scytham, vel Cretensem *Epimenidem*. Vide *Clementem* f. Strom. p. 299.

t) Hasce sententias quingentas amplius cum latina versione qualicunque sua separatim edidit *Othmarus Nachtgall*, Argentinus, Argentorati, 1515. 4. [vid. supra in commemoratione editt. Theognid. Edidit quoque eas H. Stephan. cum sententiis comicorum 1563. 12. *Tiberius Hemsterhus.* subiunxit dialogis selectis *Luciani* et *Cebetis* tabulae. Amstel. 1708. 12. rec. Basil. 1771. 12. pag. 269 sqq. *Brunck* cum gnomis poet. gr. *Fabricius* orae exempli sui plura adscripserat, quae hic repetam. „Exstant etiam graece excusae ad calcem Hesiodi *Ἐργων*, post Theognidis Eleg. Aurea carmina Pythagorae et Phocyl. apud Petrum Brubach. 1549. item ad calcem antiquioris collectionis graecae *Basileensis* apud Io. Frobenium 1521. cuius titulus: *Scriptores aliquot gnomici, de qua dictum est supra lib. II. cap. 2. §. 8.* — *Gabr. Grodeckii* diff. duae in dictum Chilonis, Ne quid nimis. *Gedani*, 1709 — [Dicta sapientum etc. gr. cum versione latina Io. Othonis Brugenfis, (qui duobus abhinc saeculi,

tis collectas sub titulis alphabeti ordine digestis εἰς ἀγαθὰς ἀνδρας, εἰς ἀλήθειαν etc. Pythagorae aurea carmina, Acrostichia Sibyllinam ex Eusebio, et διαφορὰν Φωνῆς, siue expositionem verborum, quibus Graeci sonos variarum rerum et voces variorum animalium expouunt, quam hoc loco integrant subiiciam: ἐπὶ κύκνῳ ἄδειν, ἐπὶ ἀηδόναο τερετίζεν, ἐπὶ τέττιγος ἦχῶν, ἐπὶ κίχλης κιχλίζειν, ἐπὶ κορώνης καὶ κοράκων κρῶζεν, ἐπὶ σφηκὸς καὶ μελισσῶν βομβεῖν, ἐπὶ πυρὸς βρῶμος, ἀνέμων πάταγος, κάλων συργμός. Ἐπὶ ἀνθρώπων κεκραγέναι, ἐπὶ κυνῶν ὑλακτεῖν, (latini *hirri e, tabire,*) ἐπὶ λύκων ὠρεσθαι, κυρίως δὲ καὶ ἡ τῶν κυνῶν Φωνὴ ὠρυγή. Ἐπὶ προβάτων βρηχᾶσθαι, ἐπὶ βοῶν μυκᾶσθαι, ἐπὶ ἵππων χρεμετίζειν, ἐπὶ ὄνων βρομᾶσθαι, λέγῃσι δὲ καὶ ὄγκᾶσθαι, ἐπὶ λεόντων βρυχᾶσθαι, ἐπὶ ἀρκτῶν καὶ παρδαλέων ὀμάζειν, [P] ἐπὶ ὄφειν καὶ δρακόντων συρίζεν, ἐπὶ αἰτῶν κλαγκάζεν, ἐπὶ ἀλεκτρυόνων κοκκίζειν, καὶ ἦχῶν, ἐπὶ χοίρων γρυλίζειν καὶ γρίζεν, ἐπὶ περδίκων κοκκυβάζειν, ἐπὶ γλαύκων κακκισβάζειν καὶ κλάζειν, ἐπὶ ὀρνίθων κακκάζεν, ἐπὶ αἰμαξῶν τετραγέται. Dolendum est, Isaaci Casauboni diatribam de vocibus animalium interciderit, qua scriptor eruditissimus testatur *), se opes Graeciae huius generis in vocibus non segniter contulisse cum paupertate sermonis latini. Vide interim *Caesarium* quaest. LXXVIII. p. 218. Carmen de philomela, quod *Ouidio* tribuitur †), *Ionch. Camerarium* in commentariis vtriusque linguae p. 198 sqq. *Ioh. Textoris* officinam p. 280 sq. *Andream Schottum* lib. II. cap. 51. obseruat. human. [cuius tamen operam atque emendationes minime probat Iriarte in Catal. MSS. gr. Matrit. p. 310. *Harl.*] *Samuelem Bochortum* in limine Hierozoici, *Iul. Caes. Bulemerum* de venatione Circi cap. 20. *Frid. Hofmanni* epigrammata p. 158 sqq. [adde insignem locum *Aeliani* H. Anim. lib. V. cap. 51. *Iriarte* in codicibus MSS. reg. biblioth. Matrit. e cod. LXXXIII. publicauit p. 306. quatuor fragmenta gr. de vocibus animalium quadrupedum, tum p. 307 sq. e cod. Escorialensi fragmentum vnicum *Zenodoti Philetari* περὶ διαφορᾶς Φωνῶν ζώων. [Conf. *Valkenar*. Anim. ad Ammon. pag. 228 sq.] Pag. 308 sq. confecit Iriarte *Catalogum*

omnium

saeculis illa edidit: praefatio enim scripta est Duisburg, 1586. et repetita est) ad calcem editionis *Westerhouianae* Orationum selectarum *Ciceronis* cum notis *Cellarii*, *Amstelædami*, 1735. 8.] Dicta sapientum; germanica metaphrasis *Melchioris Dieter. Procopii*, in eius *Auserlesenen moralischen Gedichten*. Francof. et Lipsiae, p. 69. — *Mots dorés des sept sages de Grece* etc. Paris, 1554. 12. — *Henr. Korn*, Silesii, Mausoleum septem Graeciae sapientum siue eorum elogia cum gnomis etc. Pragae, 1643. fol. *Sotwell*. p. 328. De septem sapientibus consulendae *Io. Franc. Buddei* diff. et *I. Lomeieri* dierum genialium lib. I. diff. VIII. *Philippi Beroaldi* Heptalogus septem Sapientum. — *Raphael Volaterranus* in *Commentar. vrbani*. lib. XXXVIII. pag. 311 sqq. *Alexander Arnoldus Pagenstecher* in *Sylloge* diff. VI. et VII. Bremae, 1713. 12. *Histoire des sept sages* par *Monf. Isaac de Larrey*, Conseiller du Roi de Prusse, Rotterdam. 1713. 8. (vid. *Memoir. de Trevoux* 1717. pag. 551. german. *Acta Eruditor.* XV. tom. 2. p. 275. LX. tom. 5. pag. 914. *Journal littéraire* tom. I. pag. 81.

tom. IX. pag. 330. *Acta Erudit.* 1713. pag. 455. an. 1717. pag. 499. *Journ. des Sav.* 1717. p. 409.) *Scuderia* in *Cyro* suo, part. IX. conuiuium septem sapientum referens: etiam *Franecker*. 1647. 12. *Libellus*, in quo post disticha de moribus, quae *Catoni* vulgo adscribuntur, metaphrasi graeca *Planudae* et *Desiderii Erasmi* scholiis illustrata sequuntur, Dicta *Periandri* gr. et lat. cum interpretatione *Erasmi*. Dicta aliorum Graeciae sapientum, interprete eodem *Erasmio*. Eadem per *Ausonium* cum *Erasmi* scholiis. *Isocratis* ad *Demonicum* oratio ex versione *Rudolphi Agricolae*. — *Thomas Stanley* in *Historia philosophiae*: *Heumannus* in *Actis philosophorum*, part. X. 1. *Harl.*

u) *Casaub.* in notis ad *Antonium Getam Aelii Spartiani*. *Fabric.* *Fragmenta* eius exstant in *Casaubonianis* a *Wolffio* editis, pag. 55 sqq. et 263 sq. *Heumann.*

v) Si *Goldasto* in *Catalectis Ovidianis* credendum est, id carmen adscribi debet *Albio* cuidam *Ouidio Iuuentino*. conf. *Fabricii* *biblioth.* lat. I. pag. 463 sq. edit. *Ernesti. Harl.*

omnium vocum animalium, adductis quatuor supra fragmentis complexarum, quorum ordinem romanae numerorum notae designant. Post, (p. 309.) memorat opus a se compositum et latine elaboratum, *Glossarium Zoicum*, ubi toto Latio conquisita vocabula ad centum et viginti animalium voces exprimendas pertinentia, praeter alia plura vniuerso vel plerumque generi communia, ordine litterarum se digessisse narrat. Porro opusculum de vocibus animalium sonisque diuersarum rerum latinis e codice LXI. primus promulgat, notisque grammaticis criticisque illustrat a pag. 310 — 313. denique fragmentum, quod Fabricius h. l. ex Aldino exemplo recudendum curauit, cum fragmentis, a se paullo ante publicatis, comparat, additis variis lectionibus atque emendationibus. Idem *Iriarte* p. 370. e codice quodam publici iuris fecit aliam syllogem de Animalium siue quadrupedum siue alitum vocibus promiscuam, comparatque cum superioribus.

Notandae praeter ea veniunt *Gnomologiae* poetarum XVII. Parif. 1512. e recognitione Aleandri; rec. Parif. 1553. 4. typis regiis, cum variis lectionibus, ex edit. Adr. Turnebi, supra inter editiones Theognidis ad hos annos recensitae; item collectio gnomiorum gr. Stephaniana ad edit. Theocriti minorem; vid. infra §. XI. *Harl.*]

Collect. Frobeniana. V. Alteram longe copiosiore collectionem gnomiorum e MSto codice descriptam ad Hieron. Frobenium misit Matthaeus Aurogallus, quae cum Callimachi hymnis graecisque in illos scholiis lucem adspexit graece Basil. 1532. 4. a p. 69. vsque ad p. 245. De hac ita scribit Sigismundus Gelenius in praefatione ad Carolum Vtenhouium: *Leuius certe ferretur Menandri desiderium, si vel unica eius fabula exstaret. Quando vero aliter satis visum est, quid vetat minutissimas quoque tantorum ingeniorum reliquias toto complecti pectore, maxime si tales sint, ut ob sui pretium non una cum ceteris perisse videantur, perinde ac si ex incendio quopiam horribili gemmas duntaxat unionesue incolumes eripiantur. In quo genere non memini, me quicquam videre conferendum gnomologiae, Callimacho in hac editione subiunctae, ex celeberrimis quibusque poetis, oratoribus ac philosophis ante bibliothecarum panolethriam excerptae. Habentur quidem non pauca pristorum poematum fragmenta apud Athenaeum; sed ea magis ad exhilarandum comicis salibus lectorem, quam ad instituendam vitam moresque formandos accommoda. Prodierunt iampridem graeci senarii gnomici (ab Aldo, ut iam notabam, editi ^w), sed magis opinor vulgo olim iactati, quam ex veterum monumentis collecti. At hic mira in omnibus sententiis utilitas, in plerisque haud minor maiestas, quam in illis, quas in Delphico sacrario scriptae memorantur: sunt, quae nec ecclesiarum quidem parietes dedecere possint. Varietas vero tanta, ut plus centum auctores habeant. Elenchus scriptorum, e quibus sententiae excerptae sunt, libro praemissus, ita se habet: Ἀγάθων. Ἀγησίλαος. Αἰλιανός. Αἰσχίνης. Αἰσχύλος. Ἀλεξίς. Ἀλκαῖος. Ἀμφίς. Ἀνακρέων. Ἀναξάμαχος ^z). Ἀναξανδρίδης. Ἀναξιμένης. Ἀνάχαρσις. Ἀντίγονος. Ἀντισθένης. [P] Ἀντιφάνης. Ἀπολλωνίδης. Ἀρατος. Ἀριανός ^y). Ἀρίσταρχος. Ἀριστοτέλης. Ἀριστοφῶν. Ἀρίτων ^z). Ἀρχιλόχος. Ἀστυδάμας.*

Y y y 3

^w) Confer infra ad §. IX. *Harl.*

^x) Versus qui sub Anaxamarydae nomine leguntur in hac collectione p. 116. apud Stobaeum in florileg. tit. 68. ὅτι ἀπ' ἀγαθὸν τὸ γαμῶν, exstant sub nomine Anaxandridis. Incipiunt: ὅστις γαμῶν βαλὼν ^z βάλ्लεται ὀρθῶς etc.

^y) Versus hexametri ἦ ἄρα δ' etc. sub Ἀριανῶ nomine in hac collectione p. 85. obuui, apud Stobaeum tit. 4. περὶ ἀφροσύνης tribuuntur Rhiano.

^z) Vide infra in Notitia Tragicorum h. v. et cl. Schneideri Periculum criticum in Antholog. Constantini Cephalae, pag. 127. *Harl.*

δάμας. Βακχυλίδης. Βίας. Βίων. Βεῦτος. Δημόκριτος. Δημόνικος. Δημοσθένης. Δίφιλος. Ειρήνη^{aa)}. Επίκυρος. Επίχαρμος. Ερασίστρατος. Ερατοσθένης. Ερμαρχος^{bb)}. Εύηνος. Εύπολις. Εὐριπίδης. Εὐσέβιος. Εὐφορίων. Εὐφρων. Ζήνων. Ἡλιόδωρος. Ἡνίοχος. Ἡρόδοτος. Ἡρώδης. Ἡσίοδος. Θαλῆς. Θεόγνις. Θεόγονος. Θεοδέκτης. Θόκριτος. Θεκυδίδης. Ἰέραξ^{cc)}. Ἰππόδοος. Ἰπποκράτης. Ἰππώναξ. Ἰσαῖος. Ἰσοκράτης. Καλλιμάχος. Καλλίνος^{dd)}. Καρκίνος. Κάτων. Κλεάνδης. Κλεινίας. Κλείταρχος. Κλεόβουλος. Κράντωρ. Κράτης. Λεωνίδης. Λυκῆργος. Λυκόφρων. Λυσίας. Μένανδρος. Μενεκράτης. Μητρώδωρος. Μίμνεμος. Μουσχίων. Μύσχος ὁ Σικελός. Μισώνιος. Ναυμαχίος. Νεοπτόλεμος. Νεόφρων. Νικόλαος ὁ Δαμασκηνός. Ξενοφάνης. Ξενοφών. Ὀβριμος. Ὀλυμπιάς. Ὀμηρος. Παύσιος. Πείσανδρος. Πίνδαρος. Πιττακός. Πλάτων. Πλέταρχος. Πολύανος. Πολύδης. Πομπήιος μακρός. Πορφύριος. Ποσίδιππος. Πυθαγόρας. Πυθίας. Ραδάμανθυς. Σαπφώ. Σερίνος. Σιμωνίδης. Σόλων. Σοφοκλῆς. Στατίμος^{ee)}. Σωκράτης. Σώπατρες. Σωσίθεος. Σωτάδης. Σωτίων. Τέλης. Τιμοκλῆς. Τυρταῖος. Ὑπερίδης. Φαβωρίνος. Φά'αρις. Φανοκλῆς. Φερεκράτης. Φιλέας. Φιλήμων. Φίλων. Φιλήτας. Φιλιππίδης. Φίλοσκος. Φωκυλίδης. Χαιρέμων. Χάϊλων. Χοίριλος. Sententiae ex his scriptoribus versu et prosa collectae exhibentur sub titulis, literarum ordine digestis: Περὶ αἰδῆς, περὶ ἀναιδίας, περὶ ἀδικίας, περὶ ἀκρασίας, περὶ ἀληθείας, περὶ ἀνεξικακίας, περὶ ἀφροσύνης, περὶ ἀπορέων, περὶ ἀσωτίας, περὶ ἀφροδίτης καὶ ἔρωτος etc. Ceterum facile adparet conferenti, hanc collectionem sententiarum integram selectam esse, nescio quo auctore, e florilegio Iohannis Stobaei tunc nondum edito, de quo perinde, ut de Antonii, Maximique et Ioh. Damasceni similibus collectaneis, dixi infra libro V. Nam Ori quidem siue Orionis συναγωγή γυνῶν siue ἀνθολόγιον Suidae memoratum diu est, quod intercidit. [Attamen ex illo apophthegmata quaedam seruantur in cod. Vindobonensi, apud Lambec. de biblioth. Caesar. lib. V. p. 590. Kollar.]

VI. In

aa) Versus bini hexametri sub ἀρήνης nomine exstant in hac collectione p. 157. τῷ τὸν κεν εἰς αἰδῶν etc. qui apud Stobaeum tit. 119. περὶ θανάτου p. 486. edit. Grotii tribuuntur incerto. In aliis Stobaei editionibus nomina scriptorum hoc loco, ut in aliis passim, plane sunt perturbata.

bb) Stobaei codicibus Ἑρμαρχος. Fabric. Male legitur apud Diogenem Laertium X. 16. et alibi Ἑρμαχος. Recte vocatur Ἑρμαρχος in aenea Hermarchi statua. vid. Villosion. Anecdota graeca II. pag. 158. not. Seruata quoque sunt quaedam in Arsenii Ἰωνίου. vid. infra ad §. IX. Harl.

cc) Eius sententias in τῇ περὶ δικαιοσύνης dedit Arsenius in ἸΩΝΙΑΙ, teste Bandinio in Catalog. MSS. gr. biblioth. Laurent. I. p. 549. et infra ad §. IX. Harl.

dd) Ephesius, cui inuentio pentametri a quibusdam tribuitur: de quo plura vide infra vol. II. lib. III. 28. 7. p. 713. Acta academ. Parisiens. tom. VII. pag. 364. etc. Schneideri pericul. crit. in Anthol. Cephallae pag. 126 sq. Fragmentum huius elegiacorum poetarum antiquissimi seruauit Stobaeus tit. LI. et nouissime dedit atque emendauit Brunck in gnomis poet. gr. p. 58. et 304. Cl. vero Ruhnkem. ad Callimachi fragm. p. 439. edit. Ernesti, Callini cuiusdam recentioris, non illius antiquioris Ephesii esse bina epigrammata, in Anthologia edita, putat. Adde Schirach. Magazin der deutschen Critick I. part. IV. p. 99 sqq. Harl.

ee) Pro Στατίμος alii Στασίμος, [qui Κύπριον scripsit. vid. Scholia Marciana Homer. apud Villosion. Anecd. gr. II. p. 185. not. Ipsa scholia Marciana a Villosionio V. C. edita Iliad. π'. vf. 140. α'. vf. 5. et 6. κατὰ Στασίμω, τῇ τὰ κύπριον ποιήσαντι, ubi est fragmentum; et Heyne ad Virgil. Aen. II. Eucurf. I. p. 229. Stasimus in τῶν κυπρίων legi quoque debet, non Tassimus, apud Bandinium in Recensione codicis gr. qui continet Arsenii Ἰωνίου, et in hac, Stasimi fragmenta in Catalog. MSS. graec. biblioth. Laurent. vol. I. p. 549. Harl.]

Camerarii VI. In praesenti paucis commemorandus *Ioachimus Camerarius* est, vir summus, a quo praeter editionem *Theognidis Phocylidis*que supra a me laudatam, cui Pythagorae aurea carmina, tum Solonis, Tyrtaei, Simonidis, [P] et Callimachi quaedam adiunxit, adolescentum studiis etiam consecratus fuit libellus alter gnomologicus graeco-latinitus, excusus Lipsiae in 8. Inter alia in hoc graece et latine, quamvis sine nomine auctoris, offendens^{ff)} *narrationem de gentibus Indiae et Bragmanibus*, quam postea vertit ac velut ante ineditam sub vero *Palladii*^{gg)} nomine cum Ambrosio de moribus Bragmanum et Anonymo de Bragmanibus, graece ac latine vulgavit *Eduardus Bissacus*, Lond. 1668. 4. Omitto eiusdem Camerarii, a quo etiam Sirachidis sententiae castigatae et versione ac notis illustratae sunt, ἀριθμολογίαν ἡθικὴν, et disticha sacra ac moralia praeceptaque honestatis vulgata, Argentorati, 1568. 8.

Hertelii col- lectio. VII. Sed et *Iacobus Hertelius*, Curienfis, sententias variorum poetarum veterum cum ex aliis, tum e Stobaeo maxime collegit et latina prosa vertit: Τὰ τῶν παλαιωτάτων ποιητῶν γνωμικὰ ποιήματα σωζόμενα. Basil. 1561. 8. et frequenter recusa, vt Lips. 1600. Helmst. 1668. 8. In hac collectione praeter Theognidem cum versione Vineti et notis, Phocylidemque, de quibus iam dixi, continentur Pythagorae aurea carmina^{hh)} fragmenta ex elegiis Solonis et eiusdem sententiae quaedam; [P] fragmenta Tyrtaei, Naumachiiⁱⁱ⁾ et Minnermi; sententiae nonnullae Callimachi^{kk)}, Eueni Parii, Rhiani Eratosthenis^{ll)} [P] Panyasidis, Lini^{mm)}, Menecratisⁿⁿ⁾, Posidippi^{oo)}, Metrodori^{pp)} et Simonidis.

ff) Hanc observationem, fateor, me debere clarissimo *Samueli Knauthio*, qui Wittebergae mihi aliquando versanti eius rei fidem fecit producto statim libro, vt ipse est λαβόντων Camerarianorum indagator diligentissimus. Ad eum potissime recurrunt, si qui editionem operum Camerarii in se suscipere cogitauerint, quod Andreae Schotti quondam confikum fuisse a Thoma Segeto vehementer ac merito probatum intelliges ex huius literis ad Iungermannum, datis IX. Dec. 1606. ad calcem Hottomanianarum p. 463.

gg) Lubens assentior *Guil. Caueo*, qui parte II. Hist. literar. *Palladium* hunc eundem esse docet cum eo, cui Iohannis Chrysostomi vitam ab Emerico Bigotio Paris. 1680. 4. editam et historiam Lausiacam debemus. Nam et in codice Colbertino DCCCCLXXIII. post Lausiacam historiam descripta legitur, teste Cangio.

hh) De his infra cap. XII. quemadmodum de Demophili, Demoeratis, Sixti et Secundi Pythagoraeorum sententias cap. XIII.

ii) *Naumachii* versus in laudem virginitatis et de officiis probae uxoris ante Arsenium produxit Stobaeus. Videtur Christianus esse Erasmo, Gyrardo, Scaligero, Vossio aliisque; licet nihil illius legere me memini, quod non ab ethnico poeta pro-

ficisci potuerit. Exstant et versiculi eius in vituperationem diuitiarum. Nescio, diuersusne fuerit a Naumachio medico Epirota, Galeni aequali, cuius mentio apud Suidam in Φαλάγγος, et Proclum MS. in X. Platonis de Rep. quo in loco ait eum vixisse temporibus suorum πάπων. Vide Alex. Morum ad Iohann. XI. 39. [Brunck, qui inter gnomicos poet. gr. p. 122. recepit *Naumachii Nuptialia monita*, carmen illius esse, censet p. 322. opus Christiani alicuius, nec tamen eiusdem, qui Phocylidis mentitus sit nomen. *Harl.*]

kk) De Callimacho infra lib. III. suo loco.

ll) De *Eratosthenis* scriptis, qui Rhiani aequalis fuit, ago infra libro III. cap. 18.

mm) De hoc dictum lib. I. cap. XIV.

nn) Duos tantum versiculos *Menecratis* adfert Hertelius, qui leguntur in anthologia graecorum epigrammatum lib. I. cap. XVI. et apud *Stobaeum* serm. CXVIII. Puto autem esse *Menecratis* Smyrnaei, cuius epigramma legitur in eadem anthologia lib. I. cap. LXXXVII. [Brunck in gnom. gr. poet. duo adfert disticha *Menecratis*, quem *Samium* cum Salmasio putat fuisse, p. 134. coll. p. 326. In *Analectis* tamen vet. poet. I. p. 726. sub nomine *Menecratis Smyrnaei* epigrammata edidit. *Harl.*] *Menecratis* grammatici mentio apud *Artemidorum*

Simonidis *). Tum variorum iambica monosticha, quae ab Aldo graece vulgata esse supra §. 3. notabam. Denique sententiae selectae *Comicorum*, Philemonis, Alexidis, Amphidis, Anaxandridis, Antiphanis, Apollodori, Diphili, Menandri, Diodori Sinopensis, Eubuli, Hipparchi, Nicostrati, Pherecratis, Philippi, Philippidis, Sotadis, Cratetis, Eriphi, Posidippi, Timoclis et Clearchi. Hanc Hertelii collectionem [si idem nomen eundemque numerum, non lectionem, quae ut plurimum est Stephaniana, spectes.] integram graece et latine recudit *Ioh. Crispinus*, Geneuae, 1569. et 1584. 12. *Iacobus Lescius* in corpore poetarum graecorum, Geneu. 1606. fol. Recensuit et castigavit *Frid. Sylburgius*, latinamque versionem passim emendavit, *Ioh. Commelino* etiam nonnulla interpraesandum loca gnomi-
corum notante, Heidelberg. 1596. 8. Francof. 1603. 8. Ultrai. ad Rhen. 1651. 12. *Fabric.*

[Quae Fabricius de quibusdam poetis graecis, quorum sententiae collectionibus memoratis insertae sunt, in notis tantum ad hanc paragraphum nimis breuiter tradiderat, ea auctiora multo et pleniora inmiscere contextui satius esse duxi.

Euenus. *Euenus.* Duos *Euenos*, Parios, elegiographos fuisse tradit *Eratoſthenes* apud Harpocrationem v. *Euēnos* p. 175 sq. item *Suidas* h. v. tom. II. p. 889. vbi Küster laudat *Rigaltium* ad Artemidorum p. 6. et *Scaliger.* in Chron. Eusebii. Enimvero Scaliger nr. MDLX. p. 105. de Empedocle et Parmenide disputans, ne vnum quidem verbum de *Eueno* protulit. In Eusebiani tamen Chronici prima parte p. 54. legitur post memoriam victoriae, quam Cimon terra marique reportauerat, (Olymp. LXXXII. 3.) *Εὐηνος ἐλεγεῖας ποιητὴς ἐγνωρίζετο.* *Ἐμπεδοκλῆς καὶ Παρμενίδης φυσικοὶ φιλόσοφοι ἐγνωρίζοντο.* Hic igitur senior innui videtur. Nam Empedocles floruit Olymp. LXXXIV. Parmenides autem Olymp. LXXXVI. paullo ante Socratem. Alterius eorum, (probabiliter prioris,) meminisse Platonem, narrat ibidem Eratoſthenes. Atque Socrates in *Platonis* Phaedone cap. IX. p. 6 sq. edit. Winkleri iubet Cebetem referre *Eueno*, se in fabulis Aesopi versu reddendis noluisse esse aemulum Eueni: cap. 10. Simmias Socrati dicit, se cum Eueno, qui philosophus sit, multum esse versatum.

Artemidorum IV. 62. p. 247. Alios *Menecrates* commemoro infra in notitia Comicorum, vbi de *Menecrate*, Syracusano comico.

oo) *Posidippi* vnicum epigramma dat Hertelius; sed perelegans in vitam humanam ex Stobaei ferm. XCVI. et anthologiae lib. I. cap. 13. in qua additur, illud ab aliis tribui *Crateti* cynico. [In cod. Vindobon. apud Lambec. de MSS. biblioth. Caes. vol. V. cod. CCL. nr. 28. p. 323. adscribitur illud *Heraclito*, philosopho. *Hartl.*] At Aufonii Idyllium XV. quod ex hoc epigrammate expressum est, inscribitur: *Ex Graeco Pythagoricon de ambiguitate vitae.* Felici metaphrasi latina praeter Georgium Buchananum et Ioh. Gorraecum reddidit princeps eruditiorum Iosephus Scaliger, quae incipit: *Quod vitae infestum iter si plena tumultu Rebus et implicitis sunt fora, cura domi.* Non minus feliciter Grotius in Stobaeo suo et antholo-

giae versione inedita: [Grotii versionem dedit cl. Brunck in gnomis poet. gr. pag. 327. et pag. 201. quatuor Posidippi recepit epigrammata.] Alia huius Posidippi epigrammata in anthologia occurrunt. Ab isto *Ἐπιγραμματογράφῳ* diuersus *Posidippus* comicus, de quo infra suo loco. [vide infra lib. III. cap. 28. vol. II. p. 724. et *Reiske* Notit. poetar. anthologic. p. 258 sq.]

pp) *Metrodori* epigramma Posidippeo oppositum eodem anthologiae loco legitur et Buchanani, Gorraeci Grotiique metaphrasi illustratum est.

qq) De *Simonide* dixi infra cap. XV. *Sylburgius* in sua collectione addidit hoc *Antimachi*:

*Ἔστι δὲ τις Νέμεσις μεγάλη Θεός, ἣ τὰδε πάντα
Πρὸς μακάρων ἔλαχεν· βωμῶν δὲ οἱ ἄσπετος πρῶτος
Ἀδρήτος ποταμῶϊ πρὸς ῥόν Λισίπποι,
Ἐνθα τετίμηται καὶ Ἀδρήσσα καλῆται.*

latum. Socratem autem ab Eueno didicisse poetice, ait *Maximus Tyrius* dissert. 38. (al. 22.) p. 449. edit. II. Dauisii. *Aristotelem* quoque VII. II. Nicomacheor. et V. 5. *Metaphys.* illius fecisse mentionem, ait *Fabricius*. Huic forsan sunt quoque adtribuenda illa dicta apud *Plutarchum* in *Platon.* quaest. p. 1070. (f. p. 198. tom. X. edit. Reiskii,) *ignem condimentorum optimorum esse*, (*ἔμφως καὶ τὸ πῦρ ἐφάσκειν ἡδυσμάτων εἶναι ἀρίστον*;) et de amore prolis p. 496. (f. p. 933. vol. VII. Reiskii) *Idem*, (f. ἡδὲ) *ὅση λύπη παῖς πατρὶ πάντα χερόν*. Iunior, quem *μόνον γνωρίζουσαν celebritatem consequutum esse* scribit *Eratosthenes* l. m. haud multo post vixisse videtur, quod *Eratosthenes*, (*Olymp. CXXXVIII*) illum laudat. Huic multa carmina, quae in vtraque anthologia exstant, esse adscribenda, cum *Reiskio* in *Notitia poetarum anthologicorum* p. 210. (*Cephalas anthologiae graecae*;) et cl. *Schneidero* in *Periculo critico ad Cephalae anthol.* p. 126. iudico. Quod vero in titulo carminis Iensiani 20. appellatur *γραμματικός*, h. e. *publicus scriba, notarius*, quo quidem sensu frequentabatur sequioribus saeculis, ex eo aetas illius definiri nequit, multo minus colligi, quae quidem suspicio orta erat *Reiskio*, *Euenum* ad aetatem *Agathiae* esse deprimendum. Nam ipse *Reiskius* sensit, hoc fieri non posse, quia *Philippus Thessalonicensis* eum in *Catalogo suorum poetarum* nominat; praecipue, quod cl. *Schneiderus* l. m. acute monet, quia titulum eum *librarii* saepe ineptissime nominibus poetarum addidere, nec vbiue eo nitendum est. Hinc non moueor, quod apud *Brunckium* *Analect. poet. III.* p. 28 sq. epigramma quoddam in cod. *Vatic.* tribuitur *Eueno Ascalonitae*, et alia duo *Eueno Atheniensi grammatico*. Huic *Eueno* tribuit quoque *Reiskius* carmen 446. suae collectionis, quod *Θηλαῖς* praeue inscribitur. Amatoria, eaque haud semper pudica, scripsisse eum, ex eo fit probabile, quia *Artemidorus* lib. I. cap. 5. laudat illius *τὰ εἰς ἑυνομον ἐρωτικά*, item *Arrianus* lib. IV. cap. 9. ad eum, qui impudens esse coeperat, in dispu. *Epicteti*, *Euenum* coniungit cum *Aristide*, *Milesiarum* scriptore: „Homo fuisti, nunc non es: nihilne amisisti? ἀντὶ Χρυσίππου καὶ Ζήνωνος Ἀριστέδην ἀναγινώσκεις καὶ Ἐυφρόν· ἐδὲν ἀπολώλεκας; *Loco Chrysippi et Zenonis Aristidem legis et Euenum. Nihilne amisisti?* Atque *Fabricius* infra lib. V. cap. 6. p. 812. vol. VI. recenset *Euenum* inter scriptores eroticos. Adde clarum testimonium *Ausonii* in *Centone nuptiali*, pag. 517. edit. *Tollii*, ibique notas. — In *Stobaeo*, item *Athenaeo* p. 367. (v. *Brunckius* ad *gnomicos poet.* gr. pag. 325.) et vtraque anthologia nonnulla, [vid. *Reiskii Anthol. Cephalae* p. 120. *Brunck. gnom. poet. gr. l. mem.* et plura in eiusd. *Analect. poet. I.* p. 164.] quae *Eueni* esse carmina dicuntur, occurrunt; sed vtri epigrammata sint tribuenda, difficillimum inuentu esse existimo cum *Schneidero*. In *Montfaucon* bibliotheca *Coisliniana* pag. 519. notatur cod. *CCCLII. Leonardi Philarae*, vulgo *Villeret*, *Atheniensis*, manu scriptus, qui epigrammata continet ex variis auctoribus ab eodem *Leonardo Philara* collecta; in his occurrunt quoque *Eueni* epigrammata. In *S. Maximi* Operibus dicta locaque *Eueni*, *Theognidis*, *Epicharmi*, *Naucratii*, *Philistionis*, *Empedoclis*, *Solonis*, *Moschionis* et infinitorum paene aliorum occurrere, adnotatur ab eodem *Montfaucon*, ibidem pag. 576. codicem *CCCLXXI.* recensente. In *Arsenii* *Ἰωνιᾶ* seruatas esse aliquot *Eueni*, *Phocylidis*, *Philisti* et permultorum veterum Graecorum sententias, memorat *Bandini* in *Catalogo MSS. biblioth. Laurent.* tom. I. pag. 549. In fragmento incerti auctoris, *Censorino* subiecto, cap. 9. p. 140. edit. *Hauerkampii*, vulgo legitur, — *hos sequuti elegiarii, Callimachus, Mimnermus, Euhemerus*, sed *Nunnesius* iam coniecit *Euenus*: atque *Callinus* — *Euenus* correxerunt *Iacob. Nicol. Loensis* in *Miscell. Epiphyll.* lib. IX. cap. 1. (p. 686. in *Gruteri Lampade*, siue *Face artium liberal.* tom. V. supplemento.)

mento,) *Sevin.* in Historia acad. Paris. Inscriptionum etc. tom. III. p. 129. *Bentlei.* et *Ruhnken.* ad Callimachi fragmenta p. 439. edit. Ernesti, et *Henricus Valesius*, Emendationum lib. III. cap. 14. p. 116 sqq. vbi Burmannus in nota de *Callino* et *Eueno*, ac reliquis, qui in illo fragmento nominantur, docte agit, et de vulgatissimo *Eueni* epigrammate, (in Anthol. lib. I. p. 10. Brunkii Analect. poet. vett. I. p. 165. quod etiam scholiastes ad Aristophanis Plutum v. 1130. omisso auctoris nomine, adfert,) *κῆν' μὲ Φάγγης ἐπὶ εἰζαν* etc. plura disputat. Id acerba, quamquam faceta, parodia in Domitianum postea translatus est; v. *Sueton.* in Domitiano cap. 14. Idem expressit *Ouid.* Fast. I. vers. 357. *rode caper vitem* etc. vti post *Politian.* Miscell. cap. 26. notarunt *Schottus* ad Prouerb. graec. p. 369. *Carolus Neapolis* ad Ouidii locum et alii. De *Eueno* egisse Schraderum ad Aristotel. Rhet. I. 9. 5. notauit Heumannus in ora sui exemplaris. — De *Eueno*, Martis filio, qui prae dolore, quod Idam Apharei filium, Marpissae filiae raptorem frustra insequutus erat, in Lycormam Aetoliae fluuium se coniecit, qui fluuius ab illo dictus est Euenus; v. *Ouidii* Ibin v. 515. ibique interpret. et ad *Ouid.* Her. IX. 141. *Hygin.* fab. 242. ibique not. *Heyne* ad Apollod. bibl. p. 109. — Hic de *Philisto*, Eueni discipulo, quod Fabricius in bibl. sua nihil de eo refert amplius, ob temporis rationem pauca addam.

Philistus. *Philistus* vel *Philiscus*, (vtrouque enim nomine vocatur a Suida tom. III. p. 603 et 604. quamquam prius vnice verum, alterum vero ex confusione ortum esse reor:) Syracusanus historicus, Eueni poetae discipulus, diuitiis adfluens, multum valuit apud Syracusanos, et Dionysios patrem filiumque, Syracusarum tyrannos, quibus cum vinculo necessitudinis iunctus erat, mire iuuit illos, (v. *Diodor. Sicul.* XIII. 91. ibique Wesseling. p. 615.) idemque ab iis est ornatus. Prior Dionysius *Philistum* misit in exilium; at posterior eum Syracusas reduxit *hominem*, (vt ait *Cornelius Nepos* in vita Dionis cap. 3. sect. 2. vbi vide interpretes in exemplo Staueriano,) *amicum non magis tyranno, quam tyrannis*, scil. omnibus. De eius interitu magna est apud veteres dissensio, aliis, illum semet ipsum, ne in hostium manus vitus incideret, interfecisse; aliis, a Syracusanis, quos postquam Dio a tyrannide liberauerat, captum in proelio, proterue illudum et misere occisum fuisse; aliis aliter narrantibus; vide plura de eo apud *Plutarchum* in Dione, et *Diodorum Siculum* lib. XVI. *Vossium* de historic. graecis lib. I. cap. 6. in primis *Mongitorem*, de eius vita, ingenio, fatis interituque copiosum, in bibliotheca Sicula tom. II. p. 180 sqq. Obiit vero secundum *Diodorum* et *Dionysium* Petauium de doctrina temporum tom. II. libro XIII. p. 590. Olymp. CVI. ante Ch. natum anno 352. s. secundum Io. Bapt. Ricciolum in Chronol. reform. tom. II. Chr. 3. p. 17. an. 356. *Cornelius* quoque *Nepos* de *Philisto* plura scripserat, quae vero iniuria temporis perierunt. Nam in Dione III. 2. de hoc, n. *Philisto* ait, *in eo meo libro plura sunt exposita, qui de historicis conscriptus est.* *Philistus* vero secundum *Suidam* plura scripsit. In primis laudatur opus, *Sicula*, quo, teste *Suida*, in voce *Φίλισκος* continentur res variae a Siculis aduersus Graecos gestae: et in voce *Φίλισκος*, illud constituisse narrat libris XI. *Σικελιακά, ἐν βιβλίοις ια'*; in altero autem opere de *Dionysio* Dionysii gesta libris sex fuisse enarrata, *περὶ Διονυσίου τῷ τυράννῳ βιβλία ε'.* Idem tradidit *Eudocia*, quae p. 422 et 423. vtrumque *Suidae* locum excipit. Contra *Diodorum Siculum* lib. XIII. cap. 103. numerat tantum septem libros; alterius autem operis libros quatuor. Is enim, vt latina interpretatione vtar, „inter scriptores, ait, *Philistus* primam rerum Sicularum partem cum hoc anno (Olymp. XCIII. 3.) captoque Agrigento, concludit, septem voluminibus plus quam Idccc. annorum tempora complexus. Alterum vero historiae suae

suae contextum a fine prioris (h. e. a Dionysio maiore, qui post Agrigentum occupatum tyrannidem arripuit,) exorditur, et per libros IV. deducit. Congruit *Dionysius Halicarnass.* in epistola ad Pompeium p. 780. vol. VI. edit. Reiskii, numerum tamen librorum haud finiens: 'qui vero ad corrigendum Suidae errorem, si Suidas, aut alius historicus, quem ille excrispsit, errauerit, facere videtur. Dionysius enim obseruat, *unum* fuisse opus, a Philisto autem in duas digestum inscriptiones, *περὶ Σικελίας μὲν τὴν προτέραν ἐπιγράφων, περὶ Διονυσίου δὲ τὴν ὑστέραν. ἑστὶ δὲ μία καὶ τὸτο γνῶνις ἀν' ἀπὸ τῆ τέλους τῆς Σικελικῆς.* Atque de duobus corporibus siue partibus loquitur *Cicero*, loco mox memorando. Suidas igitur vel natus est duo exempla, in quorum altero integrum opus, et Sicala et historia de Dionysio, adeoque vndecim libri; in altero autem libri tantum quatuor de rebus a Dionysio gestis comprehendebantur, nec satis curiose tractauit volumina, vel potius libros Philisti nec oculis amplius, nec manibus usurpauit, et ex aliis, quorum alii de integro opere, XI. libris constante, alii de quatuor (aut *sex*, numero hoc vitiose scripto in exemplari, in quod inciderat Suidas,) libris historiae Dionysiacae egerint, hausit notitiam, et illorum auctoritate deceptus ita enumerauit, confudit et diuisit libros integri operis, ut priori parti plenae, (in qua quidem putauerit vnice agi de Sicilia,) vndecim libros, posteriori autem de Dionysio adscriberet *sex*, in cuius tamen nota vel ipse Suidas vel librarius quidam errasse videtur: vel Suidas, quod illius aetate forsitan Philisti opera iam perierunt, rursus diuersi argumenti libros commiscuisse. Duo autem illa corpora vnum saepe confecisse volumen, aut pro vno opere esse habita, vel ex eo patet, quod Stephanus Byzantin. in voc. Ἀρβέλη scribit, Φίλιστος Σικελικῶν ὀγδόη, libro οἵναυο, et in voc. Κρασις laudat librum τρισκαιδέκατον, *decimum tertium*, vbi tamen pro XIII. legendum esse XI. iure existimat *Thomas de Pinedo* in Breuiario auctorum, quos ad testimonium vocat Stephanus p. 369. confer *Mongitorem* l. m. p. 181. In alio fragmento Stephani, a *Montefalconio* in bibliotheca Coisliniana p. 282. publicato, Φίλιστος Σικελικῶν α', libro primo laudatur. At tamen Suidas, dum Historiam Dionysiacam libris *sex* absolui scribit, potest defendi, saltem excusari. Philistus enim libris *quatuor* historiam Dionysii maioris exsequutus est, ut iam vidimus; *duobus* autem libris historiam Dionysii iunioris. Sic enim *Diodor.* Sicul. XV. 89. fin. Φίλιστος δὲ τὰ περὶ Διονύσιον τὸν νεώτερον ὧδε (Olymp. CIV. 2.) κατέγραψε, διελθὼν ἑτη πέντε ἐν βιβλοῖς δυοῖν. Vtriusque igitur Dionysii historias haud discreuit; scribere debuit περὶ Διονυσίων τῶν τυράννων, aut τέσσαρας loco ἑξ. Postremum autem illud *Philisti* historicum opus negligitur plerumque: et forsitan posteriorem Philistum habuit auctorem. Hinc alii, qui bene distinxerunt tempora, libros et auctores, historiam maioris Dionysii quatuor, minoris autem historiam duobus libris constare scripserunt; alii vero, siue nominis similitudine decepti, siue per incuriam aut per incipientiam miscuerunt vtriusque historiam et vni adsignarunt historico. Priorem Cicero aliquoties laudat: De oratore lib. II, 13, 23. *Hunc*, (Thucydidem) *consequutus est*, ait, *Syracusius Philistus*, qui, quum Dionysii tyranni familiarissimus esset, otium suum consumpsit in historia scribenda, maximeque Thucydidem est, sicut mihi videtur, imitatus; et ad Quintum fratrem lib. II. ep. 13, de Philisto iudicat ita: *Siculus ille, capitalis, creber, acutus, brevis, paene pusillus Thucydides* rr); sed utros eius habueris

Z z z z 2

libros,

rr) H. e. in arte et excellentia scribendi Thucydide paululum inferior, ut *Vossius* de histor. graec. lib. I. cap. 6. interpretatur. Paullus Manutius in

notis ad Cicero. locum aliter explicat, *Mongitore* dissentiente.

libros, (duo enim sunt corpora,) an utrosque, nescio. Me magis *Dionysius* delectat. Ipse est enim veterator magnus et per familiaris *Philisto*. Laudat eum quoque *Quintilian*. I. O. lib. X. cap. 1. 74. imitatore Thucydidis, et ut multo infirmiore, ita aliquatenus lucidiorem. Curatius tamen comparat eum cum Thucydide et de virtutibus non minus, quam vitiis animi atque orationis, vberius acuteque iudicat *Dionysius Halic.* in censura vet. scriptorum p. 426 sqq. vol. V. et in epistola ad Pompeium, cap. 5. p. 779 sqq. vol. VI. edit. Reiskii. Denique *Philisti*, uti Herodoti, Thucydidis, Homeri aliorumque egregiorum auctorum, opera iam antiquioribus temporibus tum librorum incuria, tum emendatorum audacia, esse deprauata, obseruat *Philomon*, cel. criticus et Alexandri aequalis, apud Porphyrium quaestion. homeric. 4. teste cl. *Villoison* in Anecdotis graec. tom. II. p. 136. not. et in Prolegg. ad Homerum cum scholiis Marcianis, p. 34.

Praeterea Suidas memoriae prodidit, Philistum nostrum scripsisse

Genealogiam

De Phoenicia et alia quaedam

De insula Sicilia.

Alia scripta adseruntur huic Philisto; at dubitauit iam *Wesseling*. ad Diodor. Sicul. XIII. 91. p. 615, not. 39. Etenim duo fuerunt *Philisti*, quos ipse discreuit Suidas, eorum tamen aetatem scriptaque commiscuit; nam haud probabile esse videtur, utrumque Philistum fuisse Eueni discipulum.

Alter vero, isque iunior *Philistus*, itidem fuit Syracusanus, historicus et orator clarissimus. Suidas dubitat, num *Naucratis*, an *Syracusius* fuerit: at *Bonannus* in Syracus. illustr. lib. II. p. 316. Syracusis eum vindicat, et eius aetatem ponit in Olymp. CXXX. sub Hierone II, ante Chr. N. a. 256. Atque *Wesseling*. loco excit. negat, Philistum domo Naucratis ex Aegypto esse potuisse, eique aegyptiam hanc originem, suspicatur, impositam fuisse propter *Αἰγυπτιακὸν* et *περὶ Ναυκρατίως* libros. Nam apud Suidam *Philisto* posteriori libri adtribuuntur sequentes:

Ῥητορικὴ, ars oratoria; sed vereor, ne illa *Philisco*, Milesio, Isocratis discipulo, qui eiusmodi praecepta concinnasse dicitur apud Suidam III. p. 603. sit reddenda: quamvis Suidas, Philistum nostrum, narret, primum condidisse historiam secundum artem oratoriam.

Δημηγορίαι, conciones: quas eidem Philisco adscribendas censeo cum *Ruhnkenio* in Historia critica oratorum graecorum, praemissa Rutilio, p. LXXXIII. Suidas aut is, cuius scriinia compilauit, in codicem Dionysii Halicarn. epist. ad Ammaeum incidisse videtur, in quo, ut in vulgatis editis, scriptum erat *Θεοδέκτην καὶ Φίλιστον καὶ Ἰσαῖον καὶ Κηφισόδωρον* etc. vnde factum esse reor, ut ars oratoria et conciones adnumerarentur Philisti nostri laboribus. Sed societas cum reliquis oratoribus atticis, partim Isocratis discipulis, monstrabit, verum nomen substituendum esse *Φίλισκον*, uti iam Sylburgius olim viderat esse corrigendum, et in edit. Reiskii vol. VI. p. 722. est repositum.

Αἰγυπτιακά lib. XII.

Πρὸς τὸν Τρικάρανον, contra *Tricarantum*.

Δόγας

Λόγος περὶ Ναυκράτους, vel potius, vti *Ruhnken*. loco mem. p. LXXXIV. scribere iussit, περὶ Ναυκράτιος, de *Naucratis*, vrbe Aegypti.

Περὶ τῆς Αἰγυπτίων Θεολογίας, βιβλία γ'. de *Aegyptiorum Theologia*, libri tres. An pars fuit maioris operis, paullo ante memorati, Aegyptiacorum?

Περὶ Λιβύης καὶ Συρίας, de *Libya et Syria*; et alia quaedam. Historia Siciliae et Dionysii, saltem maioris, quae etiam nostro adseritur vulgo, non hunc, sed priorem Philistum habuerunt auctorem. Plura de illo leges apud *Mongitore* l. m. tom. II. p. 182.

Mimnermus. *Mimnermus*, Colophonius, Solonis aequalis: poeta mollis, suavis et Gratiarum alumnus. Suidas in voce *Μίμνεργμος*, (sic enim male exaratum est nomen,) p. 562 sq. tom. II. de patria et aetate illius incertus, scribit, eum fuisse *Colophonium*, vel *Smyrnatum*, vel *Astyपालαεσσην*, poetam elegiacum: vixisse Olympiade XXXVII, ita, vt septem sapientibus fuerit antiquior: quosdam vero dicere, ipsum eodem tempore floruisse, quo et alios: vocari vero etiam *Ligyastaden*, s. vt legitur in MS. quodam, *Ligyfiaden*, a suavi et arguto cantu et scripsisse multa. Eadem narrat Eudocia. *Ligyfiaden* tamen potius indicare patris nomen, suspicatur *Burette* in *Memoir. de litterature* — de l'Academie des I. et B. L. tom. X. Paris. 1736, (vbi a p. 111. Plutarchi libell. de musica gr. et gallice cum suis observationibus typis exprimi fecit,) p. 292. *Mimnermus* inuentor versus pentametri dicitur in *Hermesianactis* elegia, cuius insigne fragmentum, quo enumerantur, quinam potissimum e veteribus amarunt, conseruauit *Athenaeus* XIII. p. 597 sq. et scite emendatum doctèque illustratum subiunxit cl. *Ruhnken*. epistolae II. criticae a p. 283. edit. secundae, cum Homeri hymno in Iouem, v. 35 sq. p. 290. item a *Propertio* I. el. 9. 10. (vbi vide *Passeratii* et *Burmanni* II. doctas adnotationes.)

Plus in amore valet Mimnermi versus Homero,

et a *Mario Victorino*, artis grammat. lib. III. p. 255. Alii tamen Callinum, (de quo paullo ante quaedam notauimus,) alii Archilochum habuerunt auctores atque inuentores elegiae; vide insignem *Orionis Thebani*, περὶ ἔτυμολογιῶν, locum a cl. *Ruhnken*. ad Callimachi fragmenta p. 439. e MSto prolatum. Eius meminit quoque *Hippomach*, (qui secundum *Burette* l. m. p. 292. floruit Olymp. LX,) apud *Plutarchum* de musica pag. 1133. s. p. 658. vol. X. edit. Reiskii, et *Mimnermum*, tradit, antiquo νόμῳ, qui κραδίας dicitur, cecinisse: quem Plutarchi locum explicat *Burette* p. 291 et 292. Idem *Mimnermus*, qui et tibicen fuit et poeta, tibicinam Nanno amabat, quam carmine, quod Νάννω inscriptum erat, cantauit. vid. *Strabonem* XIV. p. 940, qui, nec non *Athenaeus* XI. p. 470. et *Stobaeus* tit. 115. p. 592. aliquot versus ex eo conseruauerunt. Adde *Ruhnken*. ad *Hermesianactis* elegiam l. m. p. 191. *Pausanias* lib. IX. f. Boeotic. cap. 29. p. 766. prodidit memoriae, *Mimnermum* elegis pugnam *Smyrnaeorum* contra *Gygen* et *Lydos* conscripsisse. Dolendum est, sacerdotes graecos Byzantinos effecisse, vt *Mimnermi*, *Sapphus*, *Bionis* aliorumque carmina amatoria, teste papa Leone X, in *Alcyonii* libro I. de exilio pag. 69. edit. Lips. nefarie comburerentur. Fragmenta autem eius, quae flammis euaserunt, ordine interdum mutato reperiuntur in collectionibus gnomiconum poetarum, in H. Stephani poetis gr. heroicis, II. p. 484. eiusdemque minore editione Theocriti aliorumque poetarum, (1579. in 12. p. 44 sqq.) in *Vrsini* (p. 227.) ac *Wintertoni* (p. 505.) collectionibus. Emendatius in *Brunckii*

analectis veterum poetarum graecorum, tom. I. p. 60. II. p. 522. et eiusdem gnomis poetis graecis, p. 68. coll. p. 306. Quaedam ego dedi in anthologia gr. poetica p. 51 sqq. Fragmentum quoddam venustum e Stobaeo tit. 63. p. 243. edit. Grotii graece cum latina Grotii et gallica anonymi interpretatione repetiit *Burette* l. m. p. 295. — Confer praeter ea *Aeliani* V. H. XII. 36. ibique Kühn. et Perizon. *Horat.* epist. I. 6. v. 65. ibique interpret. in his *Wieland* ad interpret. germanicam Horatii epistolarum, (Lipsiae 1787.) vol. I. p. 131 sq. *Valesii* emendation. p. 126 sqq. cum nota Burmanni, *Andr. Schottum* observat. human. II. 52. Les vies de poètes grecs en Abregé par Mfr. le Fèvre, p. 41. edit. Relandi. Teutonicam commentationis a Souchay gallice scriptae de elegiacis poetis inter Graecos versionem, in: *Schirachii* Magazin der deutschen Kritik, vol. I. part. II. (Halaë 1772.) p. 103 sqq.

Panyasis. *Panyasis*, quem secundum Suidam h. voc. tom. III. p. 22. Duris memoriae prodidit fuisse Samium, Herodotus autem, cuius dicitur patruelis, Thurium, alii denique Halicarnasseum tradunt, natus est, aut floruit Olymp. LXXVIII. auctoribus Suida et illo, qui τὴν Ὀλυμπιάδων ἀναγραφὴν confecit, (n. Scaligero,) secundum alios quidem antiquior fuisse et tempore belli Persici vixisse perhibetur. Prior tamen temporis ratio probabilior esse videtur, si Panyasis, patruelis Herodoti, qui fuisset in proelio, apud Marathona Olymp. LXXII. facto, alius, quod paene suspicor, non fuit ac noster poeta, et si id, quod Suidas in voc. Ἀντίμαχος scripsit, verum est, Panyasin fuisse praeceptorem Antimachi, qui iam ante Olymp. XCII. et post illud temporis spatium vixerat. Fuit poeta et aruspex, atque inter quinque principes epicorum secundum canonem Alexandrinum, (v. *Ruhnkenii* historiam criticam oratorum graecor. p. 95. Rutilio praefixam,) receptus, ita ut ab aliis secundus ei locus post Homerum, ab aliis etiam post Hesiodum atque Antimachum locus assignaretur; v. praeter Suidam *Proclus* in chrestomathia apud Photium p. 981. *Tzetx.* in prolegom. Lycophron. Scripsit heroico carmine Ἡρακλείαν, libris XIV. versibus 9000. Memorant aliquoties varii id carmen ipsamque poetam, *Athenaeus*, libr. II. cap. 2. p. 36 sq. libr. XI. cap. 14. p. 498. vbi ex libro tertio Ἡρακλείας duo versus adducuntur; *Schol.* ad Apollon. Rhod. III. 1149. vbi Panyasis ἐν Λυδία citatur; *Stephanus Byzantin.* (vbi v. Pinedo in breuiar. auctor.) *Pausanias*, qui libro X. cap. 8. p. 817. duo versus ex illo carmine adfert, (exaratur vero nomen Πανύασσις ὁ Πολυέεργος, simplici tamen σ. nomen illius scriptum et carmen memoratum est libro IX. cap. 11. p. 731.) *Hyginus* in poetic. astronom. cap. 6. vbi v. Stäuerenii notam p. 435. *Eratosthenes* in catasterismis cap. 11. In schol. Pindari P. III. 177. versus de Thyone, Bacchi nutrice, ex libro III. Ἡρακλείας adfertur. *Brunchius* in analectis III. p. 328. recepit ex Clemente Alex. p. 30. et Stobaeo fragmenta quatuor, et tria in gnomis p. 130. Si Clementem Alex. audimus, in hoc poemate Οἰχαλίας ἄλωσεν, a Creophylo compositam, exscripserat *Panyasis*, ut Fabricius iam adnotavit: vid. supra I, 4, 3. pag. 17. Idem *Panyasis* carmine pentametro composuit Ἰωνικά de Codro et Nileo, Ionumque coloniis, vers. 7000. v. iudicium *Quintilianii* I. O. X. 1. 54. *Suidas*, *Vossius* hist. gr. IV. 6. *Tanaq. Fabri* Les Vies des poètes grecs etc. p. 81 sqq. edit. Relandi, Basil. 1766. — *Panyasin*, ait Fabricius, iunior, qui libros II. de insomnia scripsit, et meliore iure, quam prior Τερατοσκοπία nomen, a Suida alteri tributum, meretur, citat *Artemidorus* libr. I. cap. 66. et lib. II. cap. 35. p. 124.

Rhianus. *Rhianus*, Benaëus Cretensis, v. *Suidas* in Πάρος et *Stephanus Byzant.* cum nota Berkelii, in Βήνη, vbi tamen, patriam illius iam antiquitati fuisse ambiguam, observatum est. Floruit

Floruit sub Ptolemaeo Evergete, aequalis Eratosthenis; adeoque Olymp. CXXXIV — CXL. *Reiske* in notitia poetarum anthologic. p. 259. ex eius fragmentis, quod carmine 447. meminit cultus, quem Galli matri deum exhibebant, colligit, eum post Olymp. CXXV. vixisse. Primum fuit palaestrae custos et seruus; postea e palaestra conuertit se, litteris institutus, ad grammaticam et poefin. Scripsit vero poemata versu *hexametro*, (*ἑξαμέτρῳ ποιήματα*, sic enim *Toupius* emendat, in *Suidam* III. p. 398. edit *Lipsienf.* correxit in *Suida* vulgatum, *Küster* quoque suspectum, *ἑμμετρα ποιήματα*.) Confecit igitur, quantum constat,

Ἡρακλειάδα. Quod in *Etymologico* M. voc. *Ἀσέληνα* p. 153. laudatur *Ῥεανὸς ἐν τῷ τέσσαρες καὶ δεκάτῳ Ἡρακλείας*, *Suidas* et *Eudocia* in *Ῥίανος* sunt ita corrigendi *Ἡρακλειάδα* id, loco vulgati numeri *δ*, vti iam vidit *Vossius* de historicis graecis lib. I. cap. 17.

Θεσσαλικά. Ex quarto et septimo lib. Thessalicorum citantur duo versus in fragmento *Stephani Byzantini* a *Montefalconio* in bibliotheca *Coisliniana* publicato p. 286. Ex eodem carmine sunt versus a scholiaste *Apollonii Rhodii* III. 1089. seruati. Laudatur id carmen et fragmenta ex illo reperiuntur in scholiis homericis cod. *Veneti* D. Marc. teste *Villoison*. in anecdot. gr. II. p. 185. not. et in *Prolegom.* ad *Homeri* edit. p. 25.

Μεσσηνικά. E libro quarto *Messeniacorum* adfertur locus a *Stephano Byzant.* in fragmento a *Montefalconio* l. m. p. 289. edito. Locus classicus de hoc carmine exstat in *Pausanias* *Messenicis*, f. lib. IV. cap. 6. p. 293 sqq. adde eundem libro mem. cap. 15. p. 323. vbi duo versus adferuntur de tempore belli *Messenici*; alius versus *Rhiani* *Cretenfis* *ibid.* pag. 281. est seruatus. Adde cap. XV. p. 315.

Ἀχαιικά,

Ἡλιακά, et *Ἰλιακά*.

Versus *Rhiani*, quos *Hertelius* producit, sunt ex *Stobaei* florilegio, serm. IV. p. 31 sq. edit. *Grotii*. Fragmenta eius plura reperiuntur in *Stephani*, *Lectii*, *Wintertoni* aliorumque collectionibus, item in *Brunckii* *analectis* vert. poet. gr. vol. I. p. 479 sqq. et vol. II. p. 526. Epigrammata eius praeter ea inesse in *Leonardi Philarae* *Anthologia graeca*, adnotatum est a *Montfaucon*. in biblioth. *Coisliniana* p. 520. adde *H. Stephani* *encomia virtutum* p. 18 sqq. *Rhiano* delectatum eiusque carminum genus imitatum esse *Tiberium*, imperatorem romanum, tradit *Suetonius* in eius vita cap. 70. vbi vide *Burm annum*; conf. *Meursius* in *Creta*.

Solon. *Solon*, *Exececlidae* filius, *Salaminius* dicitur a *Diogene Laertio* lib. I. sect. 45. et aliis; ab *Herodoto* aliisque *Atheniensis*. Quod scriptorum discidium ita composuit *Meursius* in *Solone*, siue de eius vita, legibus, dictis atque scriptis, (in *Gronouii thesauro graec. antiquitat.* vol. V. a p. 1093. et in *Meursii operibus* ex recensione *Io. Lamii* tom. II. a p. 229.) vt censeret, *Solone* natum fuisse *Salamine*, sed translatum *Athenas*, quum parentes eius essent *Athenienses*, ibique vitam deinceps egisse: indeque factum, vt *Atheniensis* vocaretur; vide *Aeg. Menagium* ad *Diogenis Laertii* locum cit. p. 25. Genus suum referebat ad *Codrum*, *Atheniensium* regum vltimum, vti *Pisistratus*, quocum necessitudinis vinculo iunctus fuit; v. *Plutarchum* in *Solone* p. 172. f. p. 314. vol. I. edit. *Reiskii*; adde animaduersionem *Hemsterhufii* ad *Lucian.* tom. I. p. 416. nr. 55. Secundum *Suidam* in *Σόλων* vixit Olymp. XLVII. vel, vt ille ipse adnotauit, secundum alios Olymp. LVI. *Saxius* in *onomastico* tom. I. p. 20. ita subduxit calculos aetatis: A. O. C. circiter 3411. Olymp. XLVI. 3. ante *Christum* natum 593. V.

592. V. C. 160. mortis vero annum ponit in anno Olymp. LIV. 4. vide quoque *Simson*. in chron. ad A. M. 3411. Contra *Larcher* in chronologia ad Herodoti versionem gallicam, vol. VI. p. 561. natalem Solonis diem collocat in periodo Iuliana 4076. ante Ch. N. 638. Olymp. Coroebi XXXV. 3. V. C. Rom. 116. Solonis iter circa a. per. Iul. 4183. ante C. N. 582. Olymp. XLIX. 3. V. C. 172. eius denique mortem a per. Iul. 4156. ante Ch. N. 558. Olymp. LV. 3. V. C. 196. *Corfinus* denique in Fastis Atticis tom. III. p. 78. ostendit, Solonem, ut legibus ante constitutis, per absentiam decennalem conciliaret robur, in Aegyptum concessisse, Olymp. XLVI. 4. Dropide, Solonis fratre, et patre Critiae, Athenis archonte, et Tarquinio Prisco, rege Romanorum: diem vero obiisse supremum Olymp. LV. 2. Hegestrato Athenis archonte, et Servio Tullio Romae regnante. Locus classicus exstat in Plutarchi Solone, fin. p. 383. edit. Reiskii. Plura vide apud Corfinum. *Wesseling*. ad Herodot. I. 30. vbi celebratissimum illud Solonis cum Croeso colloquium, a *Bruckero* hist. philos. tom. I. p. 444. et *Frazer* Comment. acad. Inscript. tom. VII. p. 144. immo iam a quibusdam antiquioribus, perperam adnumeratum fabulis, memoriae proditum est, et a docto interprete vindicatum, suspicatur, Solonem non statim a latis legibus, sed illis annorum lapsu stabilitis, itineri se tradidisse: at, si *Larcheri* et *Corfini* rationes stant, et, uti equidem reor, sunt firmiter stabilitae auctoritate historicorum veterum, ne opus quidem est illa *Wesselingii*, alias acuta, nec improbabili, suspicione. Dubitatio enim illa etiam inde orta est, quod annus mortis ponebatur in anno secundo aut quarto Olymp. LIV. qua regnare coeperit Croesus inter Lydos. Sed de mortis tempore adfatim disputatum est a viris doctis, et vide, quae infra libr. II. cap. 14. §. 16. in sectione de legumlatoribus graecis, inter quos eminet Solon, de eius meritis erga rem publicam atticam, legibus, earumque fatis et praestantia differuntur. Hic agam de Solone poeta. Adolescens, quod pater munificentia, (ut *Hermippus* narravit,) atque largitionibus adtrivisset opes, contulit se ad mercaturam, et tam quaestus, quam multarum rerum usus et cognitionis causa per orbem vagatus est. Ex vita autem mercatoria putarunt quidam ei haesisse amorem vitae mollioris atque poeseos interdum licentioris, quam ut philosophum decessisset, uti refert *Plutarchus* in Solone, vol. I. p. 318. edit. Reiskii, et de studio illius poetico varioque illius genere plura adnotat; idem passim specimina aut reliquias artis poeticae dedit, in his p. 382, duo versus, in quibus Solon, iam senex, fatetur, sibi grata esse Veneris et Bacchi Musarumque munera. Enimuero et in carminibus litavit sapientiae multasque egregias ac philosopho dignas sententias inclusit versibus. Atque veteres laudarunt facultatem Solonis poeticam, quorum testimonia adduxit, et ipse de illa est copiosus *Taylorus* ad Demosthenis orat. de falsa legatione, in qua elegia Solonis est servata, tom. II. p. 203. et p. 356 sqq. edit. Cantabrig. in Reiskii vero adparatu crit. ad Demosthen. vol. I. p. 453 sqq. Refertur praeter ea a Cicerone et Dione Chrysostomo inter disertos homines. Scripsit autem secundum *Diogenem Laertium* lib. I. sect. 61. (ad quem locum Aeg. Menagius pag. 37 sq. Observatt. docte vberiusque agit,) *Leger, conciones*, (*δημουργίας*.) ad se quaedam exhortatoria, (*εἰς ἑαυτὸν ὑποθήκας*.) elegias, de Salamine, de Atheniensium republica, ad quinque milia versuum: Praeter ea iambos, (item Trimetra, secundum Aristidem in orat. περὶ τῆ παραφθέρματος, tom. II. pag. 397. edit. Ieb. vbi primum versus ex trimetris, deinde et iambis adfert ad sui ipsius excusationem atque defensionem,) et epodos: quamquam Menagius fatetur, se, praeter Diogenem, neminem nosse, qui laudaret Solonis epodos. Poema, Salamis inscriptum, quod, narrante et iudicante *Plutarcho* in Solone pag. 328. versus continet

tinet centum, sane quam venuste scriptos, est nobilis illa elegia, quam, insaniam simulans locumque praeconis adscendens, memoriter recitavit, animosque civium ad Salamina Megarensis eripiendam inflammavit. Athenienses quidem, posteaquam diuturnum bellum de illa, Marte iniquo, gesserant, adeo ceperat consilii taedium, ut ei, qui de recuperanda Salamine verba faceret vel scriberet, poenam minitarentur capitale. At Solon illa arte et vi carminis, (cuius initium dedit *Plutarchus* in Solone p. 328.) praecipue magnitudine quorundam versuum, quos *Diogenes Laertius* I. sect. 47. adtulit, adiutus ab amicis, praefectum Pistrato, ciues tam graviter incitavit ad iram et furorem, ut, lege illa abrogata, curam belli atque imperium a civibus traditum acciperet et insulam redigeret sub potestatem Atheniensium. vid. *Plutarchum* et *Diogenem Laertium* locc. memor. et ad posteriorem notas Menagii p. 26. Solon igitur, quo et tutior vita eius esset, et plus aliquanto reipublicae prodesset, furere se simulavit, ut verbis utar *Ciceronis* de Officiis I. 30. 12. Elegias, seu ἔπη, quibus Philocyprium, (quem quidem auctor vitae Arati nuncupat Κυπραίνορα,) tyrannum, quum in Cypro versaretur, mire celebravit, memorant *Herodotus* V. 113. vbi vid. *Wesseling* p. 434. et *Plutarchus* in Solone p. 370. qui versus adfert, in quibus Solon meminit conditae urbis, quae antea dicta fuerat Aepaea, ab illius autem nomine Soli. Ad ὑποθήκας respicere videntur ea, quae *Fabricius* ex scholiis MSS. ad Dionys. Thracem p. 99. cod. Holsten. orae sui exempli adscripsit: scholiastes quum laudasset Odyss. γ'. vers. 267 sq. τέτο δὲ, inquit, καὶ Σόλων εἰδὼς, ὥς ἐμψυχικώτερά εἰσι μᾶλλον αἱ τῶν παραινεσέων ἔμμετροι, καὶ τῇ χάριτι τῇ θυμῷ ψυχὰ γὰρ γῶσι τὸν ἀκροατὴν, ἔμμετρώς παρήνευσεν. Ὀμοίως καὶ ὁ Ἡσίοδος, καὶ ἄλλοι πολλοὶ τῶν σοφῶν.

Epistolae, quas scripsisse dicitur, reperiuntur apud *Diogenem Laertium* in vita Solonis, fin. Locum quemdam in epistola, quae ad Croesum scripta fertur, purgat, vocabula τυραννῆτος βιάως Πεισιγέρῃς tamquam adulterina eiiciendo, *Ignat. Rossius* in Commentatt. Laertian. Romae, 1788. 8. §. VII. p. 23 sq.

Carminum fragmenta sunt a viris doctis collecta ex Demosthene, *Plutarchi* vitis parallelis, *Aelio Aristide*, *Diogene Laertio*, *Athenaeo*, *Clemente Alexandrino* et *Stobaei Eclogis*. Edita sunt saepius cum *Theognide*, cuius versibus interdum intextae fuerant sententiae Solonis, et reliquis gnomiis poetis, de quibus supra iam egimus. Potiores quasdam editiones hic laudare iuvat. Prima, vbi comparuerunt, est editio; (de qua *Fabricius* §. V. egit.)

Callimachi Cyrenaei hymni cum scholiis nunc primum editis. Sententiae ex diuersis poetis, oratoribus ac philosophis collectae, non ante excusae. Basil. 1532. 4. apud Frobenium, cura *Sigismundi Gelenii* et *Matth. Aurogalli*. Hic liber duo tantum Solonis fragmenta e *Stobaeo* continet. At tamen, an non eadem prius in editione *Arsenii* Apophthegmatum romana, de qua §. IX. sermo erit, fuerint euulgata, quia illam editionem non vidi, definire non possum. — Septem auxit fragmentis *Ioach. Camerarius* in *Libro scholastico* — quo continentur *Theognidis praecepta. Pythagorae* — — *Phocylidis* — *Solonis*, *Tyrtaei* — — carmina. Basil. 1550. rec. 1555. 8. — *Neander* plurima Solonis fragmenta recepit in *Anthologicum graeco-latium*, Basil. per Io. Oporinum 1556. 8. p. 422 — 441. — Tum septem adiecit fragmenta *Iac. Hertelius* in *Theognidis et aliorum poematibus gnomiis*, Basil. 1561 etc. Herteliana collectio propagata est ab *Heur. Stephano*, *Frid. Sylburgio*, *Lectio* et aliis supra in *Theognide* memoratis. — Duo fragmenta illis addidit *Radulphus Winterton*. in poetis graecis minori-

bus, Cantabrig. 1635. et saepius. — XXX. fragmenta dedit emendatius *Brunch.* in *analectis vett. poet. graecorum*, vol. I. p. 64 sqq. et vol. III. p. 236. vnum adiecit, *Ruhnkenio* ad Callimachi fragmenta p. 421. id primum monstrante, ex Herimiae philosophi commentario MS. in Platonis Phaedrum, in quo praeter ea lex Solonis plenius, quam ab Aeschine contra Timarch. p. 60. commemoratur. Idem cel. *Brunch.* inter gnomicos gr. poetas recepit p. 73 sqq. XXXI. illa fragmenta, e cod. regio Stobaei hinc inde emendata. In fragmento V. vers. 61. 62. „forte quis, inquit, deprehendet naturae illud arcanum, quod nunc in artem medendi transferri incipit, quodque vocant *le magnétisme animal.*“ Solonis quae sunt apud Stobaeum, iis subiicit H. Grotii interpretationem metricam: Elegiae autem, a Demosthene citatae, poeticam Melanchthonis versionem. Separatim edita sunt:

Sententiosa vetustissimorum Gnomiorum quorundam poetarum Opera. Volumen secundum. Continentur in hoc volumine Solonis fragmenta poetica, denuo collegit, varietatem lectionis, notas adiecit, in usum scholarum edidit Francisc. Arn. Fortlage, Gymnas. Osnabr. Coll. Lipsiae 1776. 8.

Est noua recensio: Fragmenta sunt XXXII, docte explicita. In praefatione agitur de ratione poeseos gnomicae: adiunxit editor vitam Solonis, ex Plutarcho, Diogene Laertio aliisque descriptam.

Solonis elegiam de vita humana gallice vertit *Pardulphus Prateus*, Lugduni, 1570. 8.

Wie Zeus die Welt richtet. Ein Fragment Solons - griechisch und deutsch mit Anmerkungen von D. Leppentin, Arzt in Hamburg. Hamburgi 1789. mai. 8. Sunt tria fragmenta, et animaduers. sunt philosophicae. Versio non semper recta est et adcurata.

Praeter Plutarchum, Diogenem Laertium, Meursium aliosque infra in Solone inter legumatores memoratos confer *Bruckeri* *Histor. critic. philosoph.* tom. I. part. II. lib. I. cap. II. pag. 442 sqq. et in *Adpendice* p. 212. et *Merkwürdigkeiten aus dem Leben des griechischen Weisen Solon, und des berühmten Römers Valerius Publicola, nebst angestellten Vergleichung zwischen beyden.* Aus dem Französischen übersetzt von M. *Christ. Wilhelm Kindleben*, evangelischen Prediger. Lipsiae 1779. 8. — Epigramma Solonis de annis, quibus hominis vita definienda est, exponitur et emendatur ab *Ign. Rosso* in *Commentationibus Laertian.* p. 21 sq. vbi quoque p. 18 sq. locus Diogenis de recitatione homericorum carminum ex lege Solonis (vbi iam supra ad Homerum notauimus) expenditur.

Tyrtaeus. *Tyrtaeus*, Atheniensis, ex Aphidnarum populo, vti *Corfinus* quidem in *Fast. Atticis* III. p. 33. ex quodam Strabonis loco colligit, et in bello secundo, quod Lacedaemonii contra Messenios ab Olymp. XXIII. a. 4. vsque ad Olymp. XXVIII. a. 1. gesserunt, ab Atheniensibus Lacedaemoniis aduersus Messenios oraculi responso dux missus. Illo igitur tempore *Tyrtaeum*, pro quo apud Hieronymum in *Chronico Eusebiano* ad Olymp. XXXVI. et in graeco textu *Ἰερὸν καὶ Ὀλ. Δς.* praeue legitur *Myrtaeus*, *Μυρταῖος*, floruisse, ex historia belli illius Pausan. *Messen. f.* lib. IV. cap. 15. pag. 315 sqq. qui est locus classicus de hoc bello et nostro Tyrtaeo, item apud Iustin. III. 5. ex Strabone VIII. pag. 556. Almel. aliisque notum est. Quare *Simson.* in *Chron.* ad a. M. 3321. *Saxius* in *Onomastico* I. pag. 15. alique eius aetatem ponere solent in illo orbis anno, Olymp. XXIV. i. A. C. 684. V. C. 70. Eusebius tamen et Hieronymus in *Chronico* et Suidas in *Tyrtaeo* huius aetatem adsignarunt Olymp. XXXVI. sed errorem illorum iam sustulit *Klotzius* in *dissert.*

dissertatione de Tyrtaeo, vbi satis copiose agitur de nostro poeta p. 140 sqq. edit. Altenburg. adde *Corfini* Fastos Attic. tom. III. p. 32 sq. ad Olymp. XXIII. 4. Athenis erat ludi magister, (διδάσκαλος γραμματέων), pede claudus altero, nec satis mente valere credebatur, (ὄν τε ἥμισυ ἔχεν δοκῶν,) vt ait *Pausanias* p. 316. fin. Hinc, Lacedaemoniis, de belli euentu oraculo Delphis consulto, iussis, Athenienses, vt et oraculo dicto essent audientes, nec tamen sua veluti culpa committerent, vt Lacedaemonii parte Peloponnesi optima sine insignibus claudibus potirentur, magis igitur in contemptum, quam auxilium Laconum, Tyrtaeum miserunt consiliarium s. rerum gerendarum auctorem, (σύμβουλον.) Ille, Spartam veniens, modo ad ciuitatis principes, modo plebem elegos et anapaestos, (quibus continebatur laus fortitudinis bellicae,) decantabat, et ad virtutem bellicam excitabat. Ab vtraque parte postea fortiter dimicatum est. Atque, Spartanis ter fusis, reges illorum voluerunt exercitum reducere: „nisi, vt verbis vtat Iustini, interuenisset Tyrtaeus, qui composita carmina exercitui pro concione recitauit, in quibus *hortamenta virtutis, damnorum solatia, belli consilia* conscripserat. Itaque tantum ardorem militibus iniecit, vt non de salute, sed de sepultura solliciti, tesseras, inculptis suis et patrum nominibus, dextro brachio deligarent, vt si omnes aduersum proelium consumsisset, et temporis spatio confusa corporum lineamenta essent, ex indicio titulorum tradi sepulturae possent.“ Nec Messeniis minor erat aut vincendi aut moriendi ardor. Quare tantis animis concursus est, vt raro vnumquam cruentius proelium fuerit, vt ait Iustinus. Ad postremum tamen Lacedaemonii victoriam reportarunt certissimam. Postea dissidium inter ipsos Spartanos ortum versibus suis sedauit Tyrtaeus. Consiliis igitur et carminibus nominis immortalitatem; a Spartanis vero ius ciuitatis, tamquam praemium, consequutus est. vid. *Platon.* de Legg. I. p. 566.

Narrante *Polluce* (Onomast. lib. IV. f. 106.) Tyrtaeus auctor fuit triplicis chori, iunenum, adulatorum et senum, in diebus festis apud Lacedaemonios: quod tamen institutum *Lycurgo* tribuit *Plutarchus* in *Lycurgo* p. 53. vti animaduertunt *Seuini* in comment. mox commemoranda p. 155. et *Klotzius* p. 154 sq. qui eodem loco post *Souchaeum*, (in prima de poetis elegiacis recitatione, in Commentariis societ. regiae Paris. Inscript. tom. VII. pag. 370.) monet, Acronem et Porphyriionem ad Horatii A. P. vl. 402. haud recte tribuisse Tyrtaeo inuentionem tubarum; quibus Lacedaemonii vsi vicissent Messenios, Tyrrheno, Herculis filio, illarum auctore a plurimis veterum habito; nomen igitur *Tyrrheni* cum *Tyrtaei* nomine ab illis fuisse confusum. Celebrius factum est poetae nostri nomen ἐμβρατεῖοις illis (quae etiam ἐνόπλια vocabantur, teste *Athenaeo* lib. XIV. p. 630.) siue carminibus, tibia et assa voce decantatis, ad quorum numerum milites, praelium ingressuri, gradum moderabantur: quae quidem anapaestis, versuum genere in primis decoro et maxime virili, composita fuisse putat *Valesius* ad *Ammianum Marcellinum* XXIV. 6. p. 314. vbi multus est de illis et exemplum adfert. (vid. de hoc fragmento *Klotz.* ad Tyrtaeum p. 129 sq.) At Tyrtaeus num primus illorum fuerit auctor, res ambigua esse videtur. Id quidem certius est, Tyrtaei carmina fuisse Spartanis, ante proelium ad tentorium regis conuenire iussis, recitata, (vid. locum classicum apud *Lycurgum* in or. contra *Leocrat.* cap. 28. p. 249. edit. Hauptmanni, huiusque notas,) eademque a singulis Laconibus inter conuiuia cani solita. (vid. *Athen.* I. mem. et *Meursii* miscellan. Lacon. II. 2.) Copiosius tamen curatiusque, quam ab aliis factum est, persequitur id argumentum *Klotzius* in dissert. laudata p. 160 — 169.

Scriptit *Tyrtaeus*, vt relatum legimus apud Suidam voc. *Τυρταῖος*,

Πολιτείαν Λακεδαιμονίους, *republicam Lacedaemoniorum*. Hanc inscriptionem esse recentioris aetatis, nec satis accurate factam, haud male censet *Semin* in comment. mox laudanda p. 152. et, *le sentiment*, ait, *de Suidas est insoutenable*. Contra, illius partem fuisse elegiam, *Εὐνομία* dictam, censet *Meursius* in biblioth. Attica p. 1623. vol. X. edit. Venetae. Forſan idem fuerit poema. Vtramque elegiae inscriptionem a Tyrtaeo profectam esse, negat *Semin* in comm. de vita et scriptis Tyrtaei, in Commentar. societ. reg. Paris. Inscript. tom. VIII. pag. 152. Laudant illam *εὐνομίαν*, et sic nuncupatam esse scribunt *Aristotel.* Polit. V. 10. et *Strabo* VIII. p. 556. Ex illa quoque elegia videtur petitus esse versus, quem producit *Aristides* in orat. I. platonica pro rhetorica, tom. III. pag. 55. edit. Steph. Tyrtaeus quidem non nominatur; at dicitur *virginum laudator et consiliarius, Laconicus poeta, ὁ Λακεδαιμόνιος ποιητής*. Ad illam quoque elegiam pertinuisse videntur Fabricio versus a Plutarcho in Lycurgo tom. I. p. 73. feruati et a *Klotzio* in edit. p. 127. illustrati. adde *Brunck.* ad analecta poet. gr. III. pag. 8.

Ἵπερθέας, etiam versibus elegiacis:

Μέλη πολεμικήρια, βιβλία ἑ, carminum bellicorum libros quinque.

Fragmenta, quae supersunt ex Tyrtaei carminibus, (quae, num eadem sint, quae in *Arsenii Iωνιά*, codice MS. Florentino, reperiuntur, teste *Bandinio* in Catalog. MSS. gr. biblioth. Laurent. I. p. 549. equidem nescio,) olim aliis inserta collectionibus, praecipue inter poemata gnomica, de quorum editionibus supra in sectione de Theognide iam disputauimus, recepta fuerunt. Primum illa vulgata esse putat *Klotz* post *Callimachi* hymnos apud Frobenium a Matth. Aurogallo curatos, 1532. 4. a p. 219. Aliis tamen inquirendum reliquam, an non prius in *Arsenii Apophthegmatibus*, Romae in 8. editis, (de qua editione post §. IX. plura differuntur,) fuerint typis descripta. — A *Camerario* bis edita sunt, primum in libello, hoc titulo insignito:

Oratio senatoria de bello Turcico κατὰ προσωποποισίαν item Tyrtaei carmina παρρανετικά et alia nonnulla. Tubingae, apud Morhardum, 1542. 4. vid. *Fabricii* biblioth. gr. vol. XIII. pag. 513. tum in

Libello scholastico — quo continentur Theognidis praecepta, Pythagoras — Phocylidas — Solonis, Tyrtaei, Simonidis, Callimachi quaedam carmina etc. Basileae, 1550. rec. 1555.

De Herteliana, Stephaniana, Crispiniana, Wintertoniana collectionibus, in quibus Tyrtaei fragmenta comparent, vide supra de Theognideis carminibus. De Vpsaliensi collectione vide ad §. VIII.

Tyrtaei fragmenta edita esse a *Christiano Woldenberg.* Rostoch. 1658. 4. adnotauit *Fabricius* in ora sui exemplaris.

Tyrtaei, *Mimnermi* et *Simonidis* fragmenta diligentius collegit *Fulsius Vrsinus* post carmina nouem illustrium feminarum. Antwerpiae, ex officina Christoph. Plantini, 1568. 8. *Vrsinus* haud raro vitiosas retinuit lectiones, paucas vero, quae hodie videri possent, novas aut

aut aliis meliores. Quare Klotzcius, qui, se librum illum rarissimum oculis usurpare non potuisse, valde doluit, haud aegre potuit illo carere.

Elegias *Tyrtaei*, licet omiſſis aliquot versibus, continent *Selecta carmina e graecis poetis*, quae in vsum regiae scholae Etonensis prodierunt Etonae, 1755. (p. 112 sqq.) rec. ibid. 1762. (p. 161 sqq.)

Elegies of Tyrtaeus translated into English Verse; with notes and the original Text. — London. Printed for Tho. Payne. 1761. de qua editione vid. Klotzii diff. mem. pag. 182 sq.

Tyrtaei, quas restant, omnia, Klotzcius separatim Bremae, 1764. 8. edidit eaque illustravit commentario: postea vero et splendidiore et venustiore induit ea vestitu; idem, quotquot reperire potuit fragmenta, (in quibus tamen omiſſum est illud, quod supra ex Aristide laudauimus, id si est a Tyrtaeo profectum,) diligentius collegit, commentario, interdum iusto pleniore, instruxit, multa praeterea Pindari, Plutarchi, inscriptionum antiquarum etc. loca emendauit, haud pauca epigrammata graeca inedita publicauit, et geminas quasdam hinc inde aeri incidendas curauit ornamenti causa, Altenburg. 1767. 8. A p. 135. incipit dissertatio prima de Tyrtaeo, in qua de aetate, et meritis Tyrtaei, de praestantia, sublimitate et grauitate vique poetica Tyrtaei, quem quidam veteres, amore poetae capti, (quorum testimonia laudesque ille idem collegit,) subiunxerunt Homero, editionibus, quarum tamen multas nancisci non potuit, atque versionibus aliisque rebus, quae ad historiam et Tyrtaei et illius aevi facerent, diligentius, quam ceteri, qui de illo antea scripserant, et a Klotzio iam sunt memorati, atque vberius egit. A p. 189. sequitur dissertatio altera eaque docta de carminibus bellicis quorundam populorum. Denique adiecit venustam et grauitatem illam animumque quasi graecum spirantem versionem elegantissimi *Weiffii* theotiscam: *Kriegslieder des Tyrtaeus aus dem Griechischen*. Minus benigne sensit de illo Klotzii labore, ab aliis iuste celebrato, cel. Brunk. qui in *analectis vet. poet. graecorum* vol. I. p. 48. vndecim reddidit carmina et fragmenta, atque vol. III. p. 7. in paucis notis criticis explicuit, nec non in *gnomicis poet. gr.* p. 59. tres elegias correctius recudi fecit cum H. Grotii interpretatione metrica.

The Idyllia, Epigrams, and Fragments of Theocritus, Bion and Moschus, with the *Elegies of Tyrtaeus*, translated from the Greek into English verse. To which are added Dissertations and Notes. By the Rev. Richard Polwhele. Londini, 4. Versio, notae et dissertationes praefixae laudantur in *Critical Review*, mense Maio nr. VIII. an. 1787.

In *Anthologia mea graeca poetica* duas dedi atque illustravi *Tyrtaei* elegias.

De versionibus *Weiffii* theotisca et duabus anglicis iam differuimus. Klotzcius in diff. p. 181. recensuit insuper *latinas* Camerarii, Osii, Claudii Monselli, versiones, tum *anglicam*, Iac. Ward, quae reperitur in: *Miscellaneous Poems Original and translated by several Hands published by Mr. Concanen*, Londini, 1724. p. 352. et *gallicam* in *Theatre et oeuvres diverses de M. de Sivry*, Londini, (Parisiis) 1764. p. 327 — 338. Contii germanica eaque metrica versio, addita est versioni Tibulli, Tiguri, 1783. 8. — Christian. Comes de-Stolberg in: *Gedichte aus dem Griechischen übersetzt*, Hamburg. 1782. mai. 8. libro III. elegias *Tyrtaei*,

A a a a a 3

et

et varia Solonis, Simonidis, Mimmermi, Meleagri aliorumque lyrica carmina atque epigrammata theotifce vertit.

Fabricius olim iam laudarat *Ampelium* cap. 14. apud quem corrigit *Tyrtaeus* pro vitiosa lectione *tertiusque*; *Dionem Chrysost.* XXVI. p. 440. *Tzetzon* Chil. II. hist. 26. qui *πρωτρεπτικά πρὸς πόλεμον ἀσμάτων μέλη* vocat, *Plutarch.* in Cleomene p. 805. *Franciscum Floridum Sabinum* III. 10. lect. subces. tom. I. facis artium Gruterianae p. 1213 sq. *Meursium* ad Hesychium illustrem p. 207 sq. in Exercitt. crit. part. II. p. 188. et in Miscellaneis Laconicis II. 3. et IV. 17. *Vossium* III. Institt. poet. pag. 53. — De vi et grauitate Tyrtaei poetica meam dixi sententiam in Introductione in histor. L. Gr. p. 53. Pauca narrantur de nostro in *I. Bure. et Frid. Ottonis Menckeniorum* bibliotheca virorum militia aeque ac scriptis illustrium, Lipsiae, 1734. p. 458 sqq. *Harl.* Elegiam a Lycurgo seruata versibus transpositis et emendatis restituit *Ev. Wassenbergh* in Diss. philol. de Transpositione, Franequ. 1786. p. 5 — 17. quo ipso libello etiam Theognidea quaedam tractata sunt. *Beck.*]

Neandri collectio. VIII. Non minus diligenter in hoc, sententias graecas colligendi [P] et in adolescentum vsum separatim edendi studio, versatus est vir optimus *Mich. Neander* ¹²⁹, Sorauiensis, cuius industriae debemus versione et notis illustrata 1) *Anthologicum Graecolatinum*, h. e. insigniores flores seu sententias decerptas ex Hesiodo, Theognide, Pythagora, Phocylide, Arato, Theocrito etc. Basil. per Ioan. Oporinum. 1556. 8. 2) *Aristologiam Pindariam graecolatinam*, siue sententias e Pindaro et nouem lyricis selectas, per Ludou. Lucium, ibid. 3) *Gnomologiam graecolatinam* siue insigniores sententias philosophorum, poetarum, oratorum et historicorum ex magno anthologio Iohannis Stobaei excerptas et in locos supra bis centum digestas. ibid. 1557. 8. 4) *Gnomologicum graecolatinum* in duos distributum libros, et sententias ex omni genere veterum scriptorum historicorum quoque et philosophorum rhetorumque, non tantum poetarum complexum. ibid. 1564. 8. 5) *Opus aureum* et scholasticum, in quo praeter Pythagorae aurea carmina, Phocylidem ac Theognidem, gnomologicique libros duos iam memoratos continentur libri totidem graecorum apophthegmatum collecti a Matthaeo Goto Elrichensi, Nili sententiae, Coluthus, Tryphiodorus, Quinti Smyrnaei libri III. postremi, Laurentii Rhodomanni poemata tria graeca et latina (I. vaticinium Nerei Marini de Troiae excidio, II. Mithridates, III. Arion) ac denique Luciani somnium. 6) *Patrum* siue ecclesiae veteris doctorum ac theologorum *graecorum sententias* selectiores, vna cum catechismo Lutheri graece reddito, proteuangelio pseudo-Iacobi et aliis apocryphis de Christo narrationibus. Basil. 1564. 8. In gnomologico suo Homeri quoque sententias Neander exhibuit, quod praeter *Boetium Rordahusanum* maiore deinde studio atque adparatu fecit in gnomologia sua homerica *Iacobus Duportus*, vt dixi hoc ipso libro II. cap. 6. nr. 8.

[Huc quoque pertinet:

Gnomologia, in qua memorabilia dicta et illustres sententiae Hesiodi, Theognidis, Phocylidis, Pythagorae, Tyrtaei, Naumachii, Rhiani, Theocriti, Bionis, Moschi, Posidippi, Mimnermi,

ss) De hoc Neandro consulenda Antonii Teiffarii elogia Thuanea ad an. 1595. quo diem obiit supremum. Catalogus scriptorum Neandri occurrit in eius erotematibus graecae linguae pag. 486 sq.

editionis Witeb. 1586. 8. *Fabric.* Plura dabit I. Carol. Volborth in: *Lobschrift auf Michael Neander.* Gottingae, 1777. 4. *Harl.*

Mimnermi, Simonidis, Lini, Callimachi, Solonis, Metrodori, Eratosthenis, Menecratis etc. ad certos titulos, secundum ordinem alphabeticum sunt redactae. Vpsaliae, per Io. Pauli. 8.

Dedicatio ad Io. Can. Lenaeum et Er. Gabr. Emporagrium scripta est Stockholmiae, 1656. Auctor aut editor huius collectionis, Professor graecae linguae in regio et illustri gymnasio Holmensi, refert, se in gratiam iuventutis in graecis instituendae, illam edidisse. At cuius recensioem is sit sequutus, dicere nequeo, qui illius libri notitiam ex *Erici Mich. Pantii* historia litteraturae graecae in Suecia (Vpsaliae, 1779. 4.) p. 87. hausissem. Tituli latini et versus, qui sub illis occurrunt, latine etiam redditi esse dicuntur. *Harl.*

Morellii collectio. IX. E comicis graecis XLII. deperditis sententiae collectae lucem viderunt Parisiis ex officina *Guil. Morellii*, 1553. 8. ^{u)} graece et latine. [P] Et nomina quidem comicorum haec sunt: Alexis, Amphis, Anaxandrides, Antiphanes, Apollodorus, Axionicus, Batho, Clearchus, Crates, Crito, Crobylus, Damoxenus, Demetrius, Diodorus, Dionysius, Diphilus, Ehippus, Epicharmus, Epicrates, Eriphus, Eubulus, Eupolis, Euphron, Hermippus, Hipparchus, Menander, Mnesimachus, Nicostratus, Phecreates, Philemo, Philippides, Philippus, Phrynichus, Plato, Posidippus, Sotades, Strato, Theognetus, Theophilus, Theopompus, Timocles, et Xenarchus. Scriptores vero, qui has sententias in libris suis seruarunt praeter Athenaeum, Clementem Alex. Eusebium, Harpocrationem, Stobaeum, Philonem, Plutarchum ac Suidam laudantur auctor collectaneorum impressorum cum Callimacho, de quibus supra §. V. dixi, et *Hieronymus Spartanus* in libello MS. cui titulus: *ἐκ τῶν Μενάνδρου γυνώμεν μονόστιχοι* ^{uu)}, quem sine nomine auctoris euoluere me memini in bibliotheca Gudiana.

[Hoc loco quaedam addenda sunt:

Alphabetum graecum. (cum aliis libellis et gnomis gr. fere apud Aldum obuiis, ita tamen, ut Pythagorae etc. carmina non adiuncta reperiantur. vid. cl. Glandorf in Prolegom. ad Pythagorae carmen aureum pag. XXVII. et 35.) *Florentinae*, (1495.) fol. maiusculis litteris. Mentionem illius editionis facit quoque *Maittaire* A. T. vol. I. pag. 286. et vol. II. part. I. pag. 356. Continet senarios gnomicos graecos; Gelenius tamen (vid. supra §. V.) in praef. ad Callimachum 1532. (cui adiectae sunt sententiae ex diuersis auctoribus collectae,) ait, se plures addidisse. *Maittaire* autem loco posteriore animaduertit, gnomarum huiusmodi graecarum varias fuisse editiones: *Aldinam* an. 1495. (in qua n. insunt sententiae monostichi ex variis poetis,) et *Florentinam* maiusculis litteris, sine temporis indicio, sed eodem, (ut opinatur,) aut forsan praecedente anno, et has duas omnino conuenire: addit vero Glandorf, dum verba *Maittarii* repetit, *numero nimirum senariorum, non ex nostris ergo, sed ex comicis depromptorum, quod sententiarum ordo demonstrare videtur.* *Maittaire* pergit, his, (n. Aldinae et Florentinae) congruere *Henr. Stephani* 1569. p. 182 — 365. et *Morellii* 1553. qui soli *Menandro* has tribuant sententias.

Fabricius

^{ff)} Vid. *Maittaire* A. T. III. p. 648. *Harl.*
^{uu)} *Menandri* comici sententiae monostichae ordine alphabetico, ἢ Γυνώμεν μονόστιχοι Μενάνδρου,

sunt in cod. Vindobonensi CCXLIV. nr. 13. teste *Lambecio* in *Commentar. de bibliotheca Caesarea*, lib. et tom. V. p. 237. edit. *Kollarii*. *Harl.*

Fabricius libro V. cap. 30. §. XIII. vol. VIII. p. 838. postliminio quasi reduxerat duas collectiones, quas suo hic loco melius reuocabimus. Altera est:

Ἀποφθέγματα Φιλοσόφων καὶ ἑρατῶν, ἡρώων τε καὶ ποιητῶν, quae *Arsenius*, Monembasiae Archiepiscopus, Leoni X. P. M. dicauit, graece sine temporis et loci nota edidit in 8. (*Fabricius* ibi suspicabatur, hanc *Arsenii* syllogen editam esse *Florentiae*: in vol. autem decimo, p. 223. lib. V. cap. 43. ab *Arsenio*, (de quo p. 222. in nota agit,) putat, id volumen fuisse depromptum ex Ἰωνιᾷ parentis sui, Michaelis Apostolii, et graece editum *Romae*: quod probabilius iudicat *Bandinius* in Catalogo MSS. gr. in bibliotheca Laurent. vol. I. p. 549. vbi cod. XXVI. qui continet *Arsenii* Ἰωνιᾶν συνθήκην, s. lexicon philologicum seu alphabeticam syllogen dictorum, sententiarum, apophthegmatum, fabularum etc. e multis gr. auctoribus, quorum dat nomina, ordine alphabetico posita, collectam, copiose recenset. Ibidem, „hanc, ait, editionem a *Fabricio* memoratam habemus in *Marucelliana* bibliotheca, a qua tamen diuersus est noster codex, quippe qui et epistolam longiorem praefert, et multo vberioribus auctorum sententiis refertus est, et diuerso ordine concinnatus; in illa enim apophthegmata iuxta litteras, a quibus nomina auctorum incipiunt, in hoc vero iuxta ordinem rerum, quibus de agitur, disposita leguntur.“) *Fabricius* loco priore ita pergit: „His ordine litterarum, quibus nomina auctorum incipiunt, dispositis, praeter locum *Clementis* Alex. ex libro VI. *Stromatum* de plagiis poetarum, sententiasque varias, subiiciuntur *Sotadis* ὅτι ὁ βίος πολλῶν φροντῖδων ἀνάμεσος, *Teletis* in vitam humanam, *Mich. Pselli* iambi εἰς ἀρετὰς καὶ κακίας καὶ ἐπισήμιας. Eiusdem ἀναγωγὰ εἰς Τάλαντον καὶ Κίρκην βελομένην τὸν Ὀδυσσεᾶ μεταμορφῶν. Aenigma Sphingis, Ioannis Tzetzae et Ptochodromi καρκῖνοι siue versus retrogradi et septem hexametri, quibus in singulis omnes litterae alphabeti continentur, cuius generis exstant etiam apud *Porphyrum* MS. ad *Dionysium* Thracem et apud *Clementem* Alex. V. *Strom.* pag. 570. ad cuius locum illustrandum conferendus *Salmasius* ad *Solinum* p. 896. *Thomae Galei* diff. ad *Apollodorum* p. 16 sq. et *Rich. Bentleii* epist. ad *Milium*, *Malalae* subiecta p. 48.“ In nota subiecta idem *Fabricius*, „Post *Arsenium*, ait, longe diligentius, e graecis maxime scriptoribus, *Plutarcho*, *Laertio*, sed et ex latinis quoque apophthegmata collegit et latine reddidit *Erasmus* VI. libris, primum an. 1531. 4. *Basil.* apud *Froben.* deinde libris VIII. Nonnulla in illo opere tom. IV. operum *Erasmi* recusa castigarunt *Paulus Leopardus*, *Petrus Nannius* et *Franciscus Robortellus*. Ex inuidia porro in *Erasmi* factum est, vt *Paulli Manutii* prodirent nomine, (*Erasmi* expuncto,) *Venet.* 1590: *Colon.* 1666. 12. Multo ampliorem vero et sub titulis dispositam apophthegmatum collectionem congeffit *Conradus Lycosthenes*. Vide theatrum vitae humanae *Theodori Zwingeri* et *Laur. Beyerlingii*.“

Alter collectio sententiarum graeca profaria exstat in volumine, cui titulus: Scriptores aliquot gnomici, (*Aesopi* et *Gabrae* fabulae, *Agapeti* de officio regis, *Hesiodi* opera, *Theognidis*, *Pythagorae*, *Phocylidis* et aliorum sententiae.) *Basil.* apud *Io. Frobenium*, an. 1521. 4. p. 144 — 182. ἀνδρῶν ἐπισήμων γνῶμαι, ordine auctorum alphabetico, qui sunt: Ἀισχύνης, Αἰσχυλος, Αἰσώπος, Ἀλέξανδρος, Ἀμασις, Ἀμφίς, Ἀναξαγόρας, Ἀνάχαρσις, Ἀναξίμενης, Ἀνταγόρας, Ἀντίγονος, Ἀντισθένης, Ἀντιφάνης, Ἀπελλῆς, Ἀπολλωνίος, Ἀρίσταρχος, Ἀριστέδης, Ἀριστίππος, Ἀριστοτέλης, Ἀριστωνύμος, Ἀρκεσίλαος, Βαβύλας, Βαρυβάτης.

Βαρενάβας, Βασίλειος, Βενέδικτος, Βεσσαλεήλ ^ω), Βίας, Βλάσιος, Γαῖος, Γελάσιος, Γεννάδιος, Γερβάσιος, Γερμανός, Γερώντιος, Γεργόριος, Δημάδης, Δημήτριος ὁ Φαληρεὺς, Δημόκριτος, Δημοσθένης, Δημόναξ, Διαγόρας, Δίδυμος, Διογένης, Διονύσιος ὁ πρεσβύτερος, Δίων, Ἐμπεδοκλῆς, Ἐπίκτετος, Ἐπίκτητος, Εὐκλείδης, Εὐκρίτος, Εὐπολις, Εὐριπίδης, Εὐσέβιος, Θάλῃς, Θεανῶ, Θεμιστοκλῆς, Θεόκριτος, Θεόπεμπος, Θεοφύλακτος, Θεόφραστος, Θεκυδίδης, Ἰσοκράτης, Ἰωάννης ὁ Κλίμαξ, Λύκων, Μενέδῃμος, Σολομῶν, Χρυσόστομος.

Denique recenset varias locorum communium gr. collectiones ineditas. De *Maximi Monachi* locis communibus sententiarum, vid. infra vol. VIII. p. 740. et Kollarium ad Lambecii Comm. de biblioth. Caes. lib. et tom. V. p. 388 sq. qui corrigit Fabricium. *Harl.*

Hertelii col- lectio. X. Morellum secutus *Iacobus Hertelius* est, qui Basil. 1560. 8. edidit collectas a se et latine versas *sententias comicorum quinquaginta*, praemissa singulorum vita breviter scripta, vel perstricta potius, et dramatum catalogo. Nomina comicorum haec sunt: Alexis, Amphis, Anaxandrides, Antiphanes, Apollodorus, Aristophon, Axionicus, Bathon, Chaeremon, Clearchus, Crates, Cratinus, Crito, Crobylus, Damoxenus, Demetrius, Diodorus, Dionysius, Diphilus, Ephippus, Epicharmus, Epicrates, Eriphus, Eubulus, Euphron, Eupolis, Heniochus, Hermippus, Hipparchus, Machon, Menander, Mnesimachus, Moschion, Nicostratus, Pherecrates, Philemon, Philippides, Philonides, Phoenicides, Phrynichus, Plato, Posidippus, Sotades, Straton, Theognetus, Theophilus, Theopompus, Timocles, Xenarchus. Collectioni huic praemisit *Platonii* grammatici fragmentum *περὶ διαφορᾶς τῶν παρ' Ἑλλήσι κωμωδιῶν* et *περὶ διαφορᾶς χαρακτήρων* cum latina sua versione, quod graecis in Aristophanem scholiis praefixum est a Thoma Magistro. Eadem collectio Herteliana, sed graecis omissis, latine recusa Brixiae apud Bartholom. Fontanam, curante *Ignatio Albano*, 1612. 12. *Fabric.* [*Herteliana* collectio inscripta est:

Vetustissimorum sapientiss. comicorum quinquaginta, quorum opera integra non extant, sententiae, quae supersunt; graece et latine collectae et secundum litteras in certos locos dispositae. Accesserunt unius cuiusque poetae vita, quanta fieri potuit diligentia conscripta: et Platonii fragmentum, de differentiis comoediarum. Per Iac. Hertelium, Curientsem. Basileae f. a.

Haec collectio repetita est, inscriptione sic mutata:

Bibliotheca quinquaginta vetustissimorum Comicorum, quorum opera integra non extant, gr. et lat. cum unius cuiusvis poetae vita, et Platonii fragmento de differentiis comoediarum, per Iacobum Hertelium. Veronae, 1616. 8. Harl.]

H. Stephani collectio. XI. *Henricus Stephanus* non modo inter poetas suos graecos principes emendatissime et elegantissime excusos Paris. 1566. fol. locum dedit gnomis supra §. 7. commemoratis, sed et singulari, paruo licet, volumine congeffit virtutum encomia siue gnomas

vv) Befaleelis hoc p. 156. dictum refertur: *διαφῆρα τῶ νηπία, καὶ ἡλικίας ἀπὸν ὃ ἐν ταῖς φρεσὶ νηπιῶ ζῶν.*

gnomas de virtutibus ex poetis et philosophis vtriusque linguae, graecis versibus adiecta interpretatione sua an. 1563. 12. [A *Maittaire* A. T. III. p. 738. citantur: *Gnomas monosichae ex diuersis poetis, graece cum latina ex aduerso versione.* ex officina Roberti Stephani, Paris, 1566. 8. mense Octobri.] Denique forma minore comicorum graecorum latinorumque sententias selectas cum interpretatione et scholiis, an. 1569. 16. *Graecorum* quidem Alexidis p. 4. et 453. Amphidis p. 12. Anaxandridis p. 19. Antiphanis p. 26. et 455. Apollodori p. 50. Axionici p. 418. Bathonis p. 419. Clearchi p. 420. Cratetis p. 421. Crobyli p. 423. Diodori p. 424. Dionysii p. 425. Diphili p. 63. et 458. Ephippi p. 426. Eriphi p. 427. Eubuli p. 428. Euphronis [P] p. 431. Hermippi p. 432. Hipparchi p. 433. Menandri p. 89. et 459. Nicostrati p. 434. Pherecratis p. 435. Philemonis p. 369. et 462. Philippi p. 436. Philippidis p. 438. Phoenicidis p. 441. Posidippi p. 439. Sotadis p. 447. Timoclis p. 449. et Xenarchi p. 452. [A p. 182. sunt H. Stephani Prolegomena in *Menandri* gnomas quae *μονόσιχοι* vocantur: in illis docet, illos esse *ψευδεπιδράμας*, quum neque Menandri sint omnes, neque *μονόσιχοι* tum p. 190 sqq. sequuntur gnomae illae, *μονόσιχοι*, et a p. 321 — 365. Steph. differt. de interpretatione praecedentium *μονόσιχων*.] *Latinorum* Afranii, Caecilii, Nacuii, Plauti, Pomponii, Sex. Turpillii, Terentii et Publii Syri. Sententias comicorum graecorum ab H. Stephano editas recudi fecit, et praeter H. Stephani versionem latinam duplici interpretatione metrica auxit *Christianus Egenolphus*. Francof. 1579. 8. [Stephanum sequitur Crispinus in sua collectione, et vtrumque Winterton. in prima editione 1635. Huc referri possunt tria alia opuscula Stephaniana:

Poetis philosophica, vel saltem reliquias poetas philosophicae, Empedoclis, Xenophanis, Timonis, Parmenidis, Cleanthis, Epicharmi; adiuncta sunt Orphei illius carmina, qui a suis appellatus fuit ὁ Θεόλογος. item Heracliti et Democriti loci quidam, et eorum epistolae. graece. apud Henr. Stephan. Paris. 1573. 8. Liber perrarus.

Idem *Stephanus* poetarum quorundam, Orphei, Lini, Rhiani, Naumachii, Panyasidis, Tyrtaei, Solonis, Mimnermi, Phanoclis, Posidippi, Metrodori, fragmenta subiecit gr. et lat. editioni suae minori, *Theocriti aliorumque poetarum idyllia*. Exc. Henr. Stephan. 1549. 12.

Apophthegmata graeca regum et ducum, philosophorum item aliorumque quorundam: ex Plutarcho et Diogene Laertio. Cum latina interpretatione. Loci aliquot in graeco contextu emendati fuerunt: aliorum autem quorundam emendationem cum nostris editionibus Plutarchi et Laertii atque Stobaei accipies. Anno M.D.LXVIII. Excudebat Henr. Stephanus.

Nam antiquioribus temporibus eiusmodi collectiones sententiarum et compilationes fuerunt iam frequentes. Sic, vt Stobaei aliorumque labores omittam, reperiuntur e. g. in codice quodam Vindobon. apud Lambecium, Comment. de biblioth. Caesarea lib. et vol. VI. cod. XXVI. nr. 8. et 9. p. 274. Kollarii, Γνωμαί Φιλοσόφων κατ' ἐκλογὴν καὶ κατὰ σοφῶν, ας Γνωμαί κατ' ἐκλογὴν ἐκ τῶν Δημοκρίτου καὶ Ἐπικτήτου, καὶ ἐτέρων σοφῶν. Sic alibi occurrunt eiusmodi collectiones. Harl.]

Hug. Grotii collectio. XII. His vniuersis longe anteferenda est collectio non plenior modo, sed emendatior quoque et selectior *Hugonis Grotii*, tum in aliis scribendi generibus, tum in graecis-latino versu reddendis et vniuerse in poesi latina, (Salmasio etiam, et illo in loco, vbi eius laudibus detrahit, iudice ^{ww}), magni et excellentis viri, quae inscribitur: *Excerpta ex tragoediis et comoediis graecis, tum quae exstant, tum quae perierunt, emendata et latinis versibus reddita ab Hugone Grotio, cum eius castigationibus et notis.* Paris. 1626. 4. *Tragicorum*, ex quibus sententias delegit Grotius, nomina sunt XXVI. Achaëus, Aeschylus, Agathon, Alcaeus, Antiphon, Apollonides, Aristarchus, Astydamas, Carcinus, Crates, Critias, Dicaeogenes, Diogenes Oenomanus, Dionysius Tyrannus, Euripides, Ion, Lycophron, Melanippides, Melanthius, Moschion, Neophron, Sophocles, Sositheus, Theodectes, Thespis et Timotheus. *Comicorum*, LXXXI. Alexis, Anaxandrides, Anaxilaus, Anaxippus, Antiphanes, Apollodorus Gelous, Apollodorus Carystius, Archippus, Aristophanes, Aristophon, Athenion, Axionicus, Bato, Callias, Chaeremon, Clearchus, Crantor, Crates, Cratinus, Cratinus iunior, Crobylus, Damoxenus, Demonax, Diodorus Sinopensis, Diphilus, Ecdorus, Ehippus, Epicharmus, Epicrates, Eriphus, Eubulus, Euphron, Eupolis, Hegesippus, Heniochus, Hermippus, Hipparchus, Hippothoon, Iophon, Laon, Lysippus, Machon, Menander, Metagenes, Moschion, Nausicrates, Nicarchus, Nicomachus, Nicophron siue Nicophon, Nicostratus, Pherecrates, Philemon maior, Philemon iunior, Philaëterus, Philippides, Philippus, Philiscus, Philonides, Philoxenus, Phoenicides, Phrynichus, Phyllidius, Plato, Posidippus, Sclerias, Serapion, Simylus, Sopater, Sophron, Socrates, Sosipater, Sositheus, Strato, Strattis, Teleclides, Theognetus, Theophilus, Theopompus, Timocles, Xenarchus et Xenon. De singulis hisce poetis eorumque dramatis ago infra in notitia tragicorum et comicorum deperditorum. Dolendum interim est, a Grotio non notata esse loca veterum [P] scriptorum, vnde singula fragmenta petita sunt, et vix hinc inde auctoris nomen in notis, obiter veluti adpersum. Quanquam accepi, hunc defectum in codice suo suppleuisse singularis doctrinae virum Thomam Gatakerum ^{xx}), qui in Aduersariis suis cap. IX sq. et hinc inde in notis ad Marcum Antoninum non vulgaria quaedam in excerptis Grotianis emendat et corrigit, quod etiam locis quibusdam factum a *Richardo Bentleio* in [emendat. in Menandri et Philemonis reliquias, Traiecti ad Rhenum, 1710. 8. sub nomine ficto *Phileleutheri Lipsiensis*, et in] fragmentis Callimachi, et in epistola ad Ioh. Millium, in qua p. 21. adfirmat, se fragmenta omnium poetarum graecorum cum emendationibus et notis grande opus edere pridem constituisse, sed mutato vitae instituto hoc consilium, quod merito dolent harum literarum studiosi, abiectisse. Porro Grotius testatur, se vsum esse collectione inedita *Theodori Canteri*, quae ab eo tempore peruenit in bibliothecam Petri Francii ^{yy}) poetae et oratoris nostra memoria elegantissimi.

B b b b 2

^{ww}) In epistola ad Sarrauium, qua G. I. Vossius Grotio praefert, edita a Tho. Crenio parte I. animaduers. historico philolog. p. 23.

^{xx}) Eiusdem codex fuit in biblioth. II. Vossii, quae perlata est, vt audio, Lugdunum Batauorum.

^{yy}) Th. Ians. Almelouenius praef. ad epigrammata et poemata vetera latina: *Theodori Canteri veterum poetarum graecorum collectanea saepe numero a V. C. Isaaco Casaubono expetita in clarissimi atque amicissimi viri Petri Francii poetarum facile principis bibliotheca instructissima plus semel vidimus.* Obiit Francius Amstelodami an. 1704.

tissimi. Verba Grotii haec sunt, cum de Aeschilo, Sophocle, Euripide Tragicis; tum de Comicis Epicharmo, Aristophane, Menandro ac Philemone iudicium tulisset, *Collegeram, inquit, ex iis, qui exstant, tragicis et comicis ea, quae mihi utilissima videbantur. Eorum vero, qui perierunt fragmenta comicorum quidem prodierant aliqua pridem Lutetiae a Morello, Basileae ab Hertelio edita, sed mendose admodum. His multa adieceram, tragicorum quoque nunquam editas ante reliquias annotaueram, lectis in hoc Platone, Aristotele et eorum explicatoribus, Philone praeterea, Plutarcho, Sexto Empirico. Oratoribus graecis et oratoriae artis magistris, historiarum scriptoribus, Aeliano, Athenaso et tragoediarum atque Aristophanis scholiastis, Iustino quoque, Theophilo, Athenagora, Clemente aliisque scriptoribus christianis, cum vir natus demerendis literis Andreas Schottus me monuit, factam a viro non mediocriter erudito Theodoro Cantero diligentissimam utriusque generis comici ac tragici collectionem, cui additas a se, item a Scaligero emendationes nonnullas, et ex libris antea editis latinam soluta oratione versionem. Eos codices, ipso monente, a Rouerianis typographis utendos sumsi, unde habere poterit, si quis implere velit, quod nostro operi deest. Multa enim omisimus, quae ad vocum duntaxat significationem discendam afferuntur, nonnulla etiam ob insignem spurcitiam, cuius tamen generis quaedam melioribus connexa in alieno opere ponere coacti sumus, eo minore periculo, quod etiam talium usum, comparatione melioris institutionis, christiani scriptores pridem monstrauerint. In opere ipso Grotius subinde remittit ad sententias poetarum excerptas a Stobaeo et a se emendatas ac latine redditas, quae lucem viderant Paris. 1623. 4. [P]*

Wintertoni collect.

XIII. Radulphus etiam Wintertonus in adolescentum usum gnomicos scriptores graecos edidit cum latina versione, Cantabrigiae, 1628. 1661. 8. etc. inter poetas minores graecos, in qua collectione, [supra ad Hesiodum iam recensita,] occurrunt Hesiodus, Theocritus, Moschus, Bion, Simmias, Musaeus, Theognis, Phocylides, Pythagorae aurea carmina: tum fragmenta ac sententiae quaedam Solonis, Tyrtaei, Simonidis, Rhiani, Naumachii, Panyasis, Orphei, Mimnermi, Lini, Callimachi, Eueni Parii, Eratosthenis, Menecratis, Posidippi, Metrodori: dehinc comicorum Philemonis, Alexidis, Amphidis, Anaxandridae, Antiphanis, Apollodori, Diphili, Menandri, Diodori Sinopenfis, Eubuli, Hipparchi, Nicofrati, Pherecratis, Philippi, Philippidae, Sotadis, Cratetis, Eriphi, Posidippi, Timoclis, Clearchi et aliorum incertorum, subiunctis ad calcem libri observationibus Wintertoni grammaticis ad Hesiodum.

[XIII. Mul-

an. 1704. Habuit illam collectionem Grotius ab Andrea Schotto, qui fragmenta a Cantero collecta, latine se vertisse testatur in epistola ad Grotium p. 33. inter illas centum, quas Ioan. Brandt edidit. In bibliotheca Schalbruchiana, Amstel. 1723. pag. 148. venum exposita, Tragicorum graecorum XXXVI. fragmenta, gr. selecta studio Theodori Canteri cum praefat. Andr. Schotti ad Io. Brandt, Antwerpiae, 1614. scripta: Menandri, Philemonis et CLII. aliorum Comicorum vet. graecorum fragmenta, selecta studio Theodori Canteri, cum in-

terpretatione latina, scholiis et variis lectionibus Andreae Schotti. 4. MS. adde Petri narrationem, de scriptoribus Frisiae, Decad. XV. 17. de Theodoro Cantero: „Collegit etiam fragmenta omnia, quaecumque potuit reperire, Euripidis, Sophoclis, Aeschyli et aliorum poetarum, ut Orphei, Musaei, Empedoclis, Parmenidis, quorum scripta iniuria temporis perierunt, breui editurus. Collegit etiam fragm. graecorum comicorum omnia maxima cum cura, nec non et oratorum graecorum etc.“

Brunckii collectio.

[XIII. Multorum hucusque memoratorum poetarum reliquias percensuit et passim recudi fecit cel. *Rich. Fr. Phil. Brunck.* in *analectis veterum poetarum graecorum*, Argentorati, 1772. 8. graece. — Idem. separatim edidit poetas gnomicos:

Ἡδύκη γνομῶν, sive Gnomici poetas graeci, ad optimorum exemplarium fidem emendavit R. Fr. Ph. Brunck. Argentorati, in bibliopolio academico. MDCCLXXXIV. in 8.

Insunt huic editioni omnia, quæ continet pars altera editionis poetarum minorum graecorum Radulphi Wintertoni, Cantabrigiae, 1677. praeter tria, quae Orpheo tribuuntur, fragmenta; in quorum locum suffecit Brunckius Cleanthis hymnum, et addidit Hesiodi poema, O. et D. Theognidem et Phocylidem emendavit ex codicibus regiis Paris. (e quibus tamen Br. interdum recepit lectiones, quas iam praebuerunt Vineti aut Camerarii, aut Stephani et Seberi editiones, ab illo minus frequenter curateque collatae, quam Aldinae et Turnebianae comparatione factum est.) Alia quaecumque omnia Stobaei florilegium servauit, ad scriptum codicem bibliothecae regiae collata, longe emendatius quam antea, ut ait, in hoc libello exhibentur. Solonis reliquias conquisiuit diligenter et secundis curis dedit limatiora. In Comicorum sententiis fragmenta aliquot, quorum partem tantum Wintertoni editio exhibet, integra dedit ex auctoribus, qui ea seruauerunt. Adiecit versiones latinas H. Grotii aliorumque metricas. Notas denique ad calcem posuit criticas fere, sane eruditas atque acutas: at Censor doctus in Gotting. ephemer. litterar. an. 1784. plag. 95. pag. 947 sqq. dolet, locis maxime dubiis atque obscuris nullam additam esse interpretationem, ipseque de nonnullis locis docte et sagaciter disputat. *Harl.*]

CAPVT XII

DE PYTHAGORA ET EMPEDOCLE, SCRIPTISQUE AD
HOS RELATIS.

- I. *Pythagorae Samii aetas.* II. *Vitae scriptores.* III. *Plures Pythagorae.* IV. *Scripta Pythagorae philosopho tributa quae interciderunt.* V. *Interpretes symbolorum pythagoricorum.* VI. *Sphaera et tabula pythagorica. Epistolae.* Aureorum Pythagorae carminum auctor Empedocles Agrigentinus. VII. *Horum editiones, et de Hierocle aureorum carminum interprete.* VIII. *Empedoclis scripta.* IX. *Sphaera ei tributa exhibetur integra cum Florentis christiani notis graecae et latinae.*

[Cum supplementis G. C. Harles.]

Pythagoras I. **PYTHAGORAS** Samius ^{a)} duabus rebus pulcherrimis nomen dedit apud Graecos, Philosophiae ^{b)}, cuius cultor studiosissimus, et Mundo ^{c)} cuius contemplator sollertissimus fuit. De aetate eius vehementer inter se pugnant veteres: dum

a) Diuersas virorum doctorem de aetate Pythagorae sententias vide sis apud H. Dodwellum p. 114. diff. de aetate Pythagorae. In Samiorum numis Pythagoras conspicitur, sidera in orbe stellato indicans virga siue radio. Vide Io. Harduini Chronologiam V. T. p. 90 sq. Banduri Numism. tom. I. p. 23. Alius numus apud Fuluium Ursinum p. 62. elog. e quo expressa Pythagorae imago in Laertio Wettsteniano et apud Iac. Gronouium tom. II. thesauri Antiqu. graec. tabula XL. et in Iamblich. Neocôri. Vide et Iacobum de Wilde ad numisma CXXXIX et CXL. Pythagorae imagines a Corporatianis cultas referunt Nicetas et alii. Fabric. In Andr. Morellii specimine rei numariae, Lips. 1695. p. 140. tab. XIII. est nummus M. Aurelii Commodi, imperatoris, a Samiis ad memoriam ciuis sui Pythagorae colendam procul dubio percussus, in cuius altera parte est Pythagoras sedens, dextra globum columnae impositum virga regens, sinistra scipionem tenens. Numum cum effigie ac nomine Furiae Sabinae Tranquillinae, Aug. quae Gordiani coniux fuit, cum epigraphe *Πυθαγόρας Σαμίου*, e thesauro Wildiano memorat Harduinus l. mem. Harl.

b) Est locus classicus apud Ciceronem Tuscul. disputat. libr. V. cap. 3 et 4. vbi Dauid. et Diogenem Laert. Prooem. §. 12. comparat, et Menagium ad h. l. atque ad libr. VIII. §. 8. Iamblich. vit. Pythag. §. 58. aliosque bene multos iam laudat, ipse vero Dauid. laudatur eiusdemque correctio Synesiani loci de Prouid. p. 128. reprehenditur, Pythagoraeque sententia quaedam illustratur ab Hem-

sterhusio ad Luciani dialog. mort. XXVI. tom. I. p. 434. Cicero autem postquam de septem sapientibus loquutus est, ita pergit: „id eorum, (n. sapientum) nomen usque ad Pythagorae manauit aetatem: quem, ut scribit auditor Platonis Ponticus Heraclides, (cui adsentitur Sosicrates apud Diogenem VIII. 8.) vir doctus in primis, Philumtem ferunt venisse; cum cum Leonte, principe Phliasiorum, docte et copiose differuisset quaedam: cuius ingenium et eloquentiam quum admiratus esset Leon, quaesiuisset ex eo, qua maxime arte consideret: at illum, artem quidem se scire nullam, sed esse philosophum: admiratum Leontem nouitatem nominis quaesiuisset, quinam essent philosophi, et quid inter eos et reliquos interesset: Pythagoran autem respondisse; similem sibi videri etc. — (graeca seruauit Iamblichus loco memor.) — Nec vero Pythagoras nominis solum inuentor, sed rerum etiam ipsarum amplificator fuit; qui, quum post hunc Phliasium sermonem in Italiam venisset, exornauit eam Graeciam, quae Magna dicta est, et priuatim et publice, praestantissimis et institutis et artibus.“ Negat Meinerf. ortum nominis philosophi illum tom. I. p. 118 sq. Histor. doct. apud Gr. *Pythagoram* vero, non, quae opinio erat Meinerfii, Socratem fuisse auctorem nominis *philosophiae*, vberius demonstratur a docto censore libri Meinerfiani, in bibl. critica Amstel. II. part. 8. p. 118 sq. adde Dauidsum ad locum Ciceronis paullo ante laudatum, p. 2. 346 sq.

c) Vide Epimetron I.

dum incauti fortassis diuerfos Pythagoras permiscerent ac confundunt, non minus ac quum contraria narrant de vita eius vniuersa morteque et mortis genere, vt arduum sit, verum hic a falso, nisi diuinando, distinguere ⁴⁾. [P] Nec minus in diuersa abeunt, ne de aliis iam dicam, triuuii nostra aetate doctissimi, qui de hoc argumento inprimis diligenter egerunt *Guisl. Lloydius* ⁵⁾ episcopus Couentrensis et Lichfeldensis, (hodie Vigorniuensis) *Rich. Bentleius* ⁶⁾ et *Henricus Dodwellus* ⁷⁾. Inter extrema medium, ⁸⁾ ni fallor, tutissimum sit, nec certe natus Pythagoras ante Olympiadem XLIII. 4. quae Bentleii: (Lloydius malit XLVIII. 3.) nec post Olymp. LII. 4. quae opinio est insignis plane viri H. Dodwelli. Postquam audiisset Thaletem, ⁹⁾ Epimenidem, Pherecydem, Biantem, et per plures annos, (XXII. quidam ponunt ¹⁰⁾), sapientiae causa peregrinando consumisset, et Olymp. LVIII. naturam Luciferi indagasset, teste *Plinio* II. 8. Hist. ¹¹⁾ captiuus a Cambyse ¹²⁾ ductus fuit [fabulam potius, quam verum narrantibus quibusdam,] in Persiam, Olymp. LXIII. 3. ¹³⁾ Inde in Italiam venit Bruto Consule, si Ciceronem ac Solinum audimus, ¹⁴⁾ hoc est Olymp. LXVII. 1. quam sententiam firmat *Gellius* XVII. 21. Non vixisse traditur vltra CXVII. annum aetatis, cum alii anno XCIX. (vt *Tzetzes* XI. hist. 366.) alii citius ¹⁵⁾ referant obiisse: vel Metaponti, [v. Cicer. de Finib. V. 2. Tiedemann. p. 339.] vel in praelio inter Agrigentinos et Syracusanos, postquam per annos viginti ¹⁶⁾ Crotone commoratus fuisset, teste *Iustino* XX. 4. [annos 39. vindicat

d) Vide Epimetron II.

e) In libro anglie edito paginarum 76. cui titulus: A Chronological account of the life of Pythagoras and of other famous men his contemporaries, with an Epistle to the Rd. Dr. Bentley about Porphyry's and Iamblichus's lives of Pythagoras, Lond. 1699. 8. Works of the Learned, 1704. p. 437 sq.

f) In Apologia dissertationis pro epistolis Phalaridis, itidem anglie edita; [et a Lennepio latine verba.]

g) Diff. III. de cyclis Graecorum, §. 12. et in diff. de aetate Pythagorae philosophi, Lond. 1704. 8.

h) *Linus* XXVI. 49. Si aliquibus assentiri necesse est, media simillima veris sunt. *Antiochus*, historicus apud *Clementem* 1. Strom. p. 309. Pythagorae *helenum* ponit 312. annis ante mortem Epicuri, hoc est Olymp. XLIX. 2. Olympiade LXI. clariuisse ait *Diodorus Sic.* in excerptis Peiresc. p. 241. [De hoc loco et vocabuli illius vsu, indeque inter Bentleium p. 38. et Dodwell de aetate Pyth. p. 170 sqq. agitata lite, iam supra quaedam adnotauimus. *Harl.*]

i) Vide Epimetron III.

k) Vid. *Tiedemann* p. 241 sqq. *Harl.*

l) Vide Epimetron III.

m) *Syncellus* p. 210. narrans Aegyptum a Cambyse subactam, *ἔθα*, inquit, *καὶ Πυθαγόραν ἑνὴν ἐκτελεσθέντα διὰ φιλοσοφίαν σὺν τοῖς αἰχμαλώτοις εἰς Πέρσας τελεῖν, ἥλικα φασὶν αὐτὸν πρὸς χαλδαίους ἔλθαι, καὶ τὴν παρ' ἑκείνων σοφίαν μεταλθῆναι, καὶ πάλιν ἑλθόντα ἀναζητῆσαι εἰς Ἑλλάδα χωρῆσαι, φηγόντα τὴν πατρίδα Σάμον διὰ Πολυκράτην τὸν Τύραννον, καὶ διαζῆσαι τὴν Ἑλληνικὴν διατριβὴν συνεσμίμενον.* Inter elogia Pythagorae non praetereundum est, quod a *Diodoro Siculo* in excerptis Peiresc. p. 241. *Περὶ καὶ χάρις* etiam in sermonibus eius laudante, dicitur, *πρὸς μίμησιν βίᾳ σφόδρως τοῖς τοῖς θανάτου ἀρχέτυπον.*

n) Non LXIV. 3. vt excusum est in Ioannis Clerici bibliotheca selecta tom. X. p. 96. vbi in compendio exhibet, quae de aetate Pythagorae disputarunt viri praestantissimi, Bentleius, Lloydius, Dodwellus et Dacerius.

o) Vid. *Dodwelli* Exerc. II. p. 180. *Tiedemann* p. 242 sq. *Meiners* p. 315. 322 sq. coll. p. 330 sqq. *Corfini* F. Att. tom. III. p. 117. etc. *Harl.*

p) Vide Lloydium ad Olymp. LXVIII. 3. et LXX. 4. [et Bentleii Respons. p. 26. atque 40. circiter LXXX. ann. natum aut paullo serius eum e viuis excessisse, probabilior quorundam, vt vidimus, virorum doct. est sententia. *Harl.*]

q) Non XX, sed XL. legendum esse, suspicatur eum Bentleio *Tiedemann* p. 341. *Harl.*

vindicat Iamblich. cap. 36. commorationi Pyth. Crotone. vid. *Bentlei* l. m. p. 41 sq. *Dodwell*. Ex. II. p. 222. *Meiners*. p. 316 sq. 371. p. 368 sq. 473 sq. *Tiedemann* p. 334 — 341. *Harl.*] indeque propter ingrauescentem forte Cylonianam factionem se mature recepit.

EPIMETRON I.

Graecorum exemplo etiam Gothis *mundus* dicitur *Fairwus*, a *fair*, quod *pulcrum* denotat. *Fabrijus*. Pythagoras fuit vir multarum litterarum, acris iudicii, callidi aeque ac splendidi ingenii, qui multa usu longo et itineribus et consuetudine cum hominibus sapientibus doctisque variarum gentium didicit, opeque superstitionis, virtutis, sapientiae non minus quam desipientiae humanae et multiplicium vitiumque rerum, artem calluit speciosa disciplina in animos hominum insinuandi, et famae atque auctoritatis incredibilis sibi comparandae. Nouam condidit scholam, e qua summi viri, domi militiaeque praeclari, philosophi, legumatores, militum duces et patriae libertatisque vindices, aut talium veluti simulacra prodierunt, et, ut *Cicero* ait *Tuscul.* quae. V. 4, *exornauit eam Graeciam, quae Magna dicta est, et priuatim et publice praestantissimis et institutis et artibus*. Ille iam ante Socratem de rebus, ad vitam et mores spectantibus, praecepit, v. *Dauisum* ad Ciceronis locum et ad III. 4. Hinc nomen eius, immortalitati traditum, a multis est celebratum; schola autem eius variis diuersisque mutationibus ac vicissitudinibus fuit subiecta. Plena tamen adcurataque vitae, disciplinae, scholaeque pythagoricae historia, innumeris difficultatibus implicita fabulisque partim, partim vetustate valde obscura, pertinet ad historiam philosophiae ac philosophorum antiquorum. Atque nostra aetate quod post *Bruckerum*, de Pythagorae vita, placitis, disciplina et schola, in *Historia critica philosophiae* vol. I. part. II. lib. II. cap. 10. p. 994 — 1142. et in *Appendice* p. 257 sqq. copiose doctique disputantem, *Duunui*, et copia litterarum et ingenio iudicioque, philosophia subacta, et praeclaro historiae philosophiae antiquioris studio praestantes, *Meiners* ac *Tiedemann* in hoc argumento versati, de Pythagora et scriptoribus de eo eiusque schola docte abundeque disputarunt: equidem, ne extra oleas vagari videar, ad illorum libros ablego lectores. *Meiners* igitur Professor Göttingensis in *Historia doctrinarum apud Graecos et Romanos*, siue in: *Geschichte des Ursprungs, Fortgangs und Verfalls der Wissenschaften in Griechenland und Rom*, (part. I. Lemgou. 1781. 8.) integrum librum tertium a p. 178 — 602. impendit et dicauit historiae scholae pythagoricae. Ut melius curatiusque omnia possit enucleare, in primo capite sub examen vocat scriptores veteres, qui de Pythagora eiusque philosophia et schola egerunt: in altero cap. inquit in aetatem Pythagorae, factique finem foederis: in capite tertio differit de statutis societatis pythagoricae, de vitae genere, arcana disciplina, et symbolis antiquissimorum Pythagoreorum, denique de Pythagoreis, post foedus ruptum prima instituta deferentibus: in cap. quarto persequitur Pythagorae et antiquissimorum Pythagoreorum philosophiam meritaque, in quinto denique capite disputat de antiquitate pretioque scriptorum ac fragmentorum, quae Pythagoreis adscribuntur, praecipuorum. Enimvero comparanda est erudita censura viri docti in *bibliotheca critica* Amstelod. vol. II. part. VIII. p. 109 sqq. vbi plura contra *Meinersii* iudicia de fide et auctoritate scriptorum, quorum vel libri vel fragmenta et mentiones de secta pythagorica exstant, adferuntur. — *Tiedemannus* autem, (in praesenti Professor Marburgensis,) in libro: *Griechenlands erste Philosophen*, Lipsiae 1780, parte IV. a p. 187 — 556. in sectione priore, quae vndecim constat capitibus, de vita, itineribus, scriptis etc. Pythagorae; in sectione altera, in decem capitibus dissecta,

dissecta, de eius doctrinis et placitis copiose eruditeque disputat. In haud paucis rebus aliter ac Meinerf. sentit *Io. Gillies* in *History of Greece* p. 391 sqq. aut in versione germanica p. 102 sqq. tom. II. Lipsiae 1787. mai 8. vbi interpres in notis multa melius explicat, de Pythagora, eius philosophia et schola, praecipue de eius victu, institutis, politiae principiis, sodalizio, et causis, cur ad tantam peruenerit auctoritatem, de meliore reipublicae Croton. forma, de bello Crotoniatum cum Sybaritis ac interitu collegii pythagorici docte disputat. Alios de nostro philosopho scriptores postea nominabimus. Auctor libri: Exposition succinte et comparaison de la doctrine des anciens et des nouveaux philosophes tom. I. (Paris 1787. 8.) p. 50 sq. Pythagoram putat fuisse discipulum Zoroastris intimum, praestigiatores, veteratores astutum et imperii cupidum, hominem ventosum etc. cuius calumniae fundamentum est ipsi fabula apud Diogenem Laertium de descensu Pythagorae ad inferos, eiusque iactantia, se vixisse iam tempore belli Troiani. Sed auctor ipse homo esse videtur ventosus atque *Lucianus* iam in *Somnio* s. Gallo, in quo dialogo multus est de Pythagora huiusque instituta et disciplinam acriter notat, cap. 4. tom. III. Reitz. p. 707 sq. (vbi vid. interpretes) vocat eum *sophistam* (sicuti iterum cap. 18.) et *superbum* (αλάζονα): et cap. 13. auri amantem, cum Euphorbus esset. adde eiusdem *uitarum auditionem*, cap. 2 — 6. p. 541 sqq. tom. I. vbi dicitur Pythagoras nosse arithmetica, astronomiam, praestigias, geometriam, musicam, vatesque nominatur summus, et multa alia de eo lepide narrantur. Immo vero iam Aristophanes in comoedia quadam deperdita, Πυθαγόρας apud Athenaeum, aut *Aristophon*, (vid. *Menagii* not. ad Diogen. Laert. VIII. 38.) cuius fragmentum seruatum legitur, Pythagoreos horumque disciplinam irriserat, vt alios mittam; v. Diog. Laert. VIII. 37. 38. Athen. IV. 17. 18. quare Galli illius iudicium, per se iniquum, non nouum est; sed iam vetustate tritum et vero obliteratum. Ita *Stolle* in: *Historie der heidnischen Moral* §. 119. etc. p. 205 sqq. colligit fabulas eaque, quae Pythagoras ad decipiendos homines dixisse et fecisse dicitur, nec recedere videtur ab iudicio eorum, qui Pythagoram habuerunt impostorem. Subscribit huic severo iudicio *Brucker*. *Hist. crit. phil.* I. p. 1010. et 1015. At late vindicat Pythagoram ab eorum calumniis *Tiedemann* p. 257 — 267. *Harl.*

EPIMETRON II.

Quando Pythagoras natus et mortuus sit, et quot annos vixerit, haud liquido potest definiri, quia antiquissima desunt monumenta, et ii, qui e veteribus vitam eius exposuerunt, aut illius aetatis fecerunt mentionem, multo post vixerunt, aut narrationes incertas aut secum pugnantes fabulae sunt sequuti. vid. *Bruckeri* *Histor. crit. phil.* I. p. 996. *Meinerf.* l. c. p. 305 sqq.. Interea iuuat potiores colligere sententias, atque paucis significabo, quas rationes nonnulli viri docti, (omnium enim opiniones colligere atque repetere, foret infinitum et vero molestum,) breuiter subdixerint, ad certam Pythagorae aetatem quodammodo constituendam. Nolo igitur vberius in rationes Eusebii et Hieronymi, ab aliis iam examinatas. *Eusebius* enim in *Chronico* p. 164. edit. II. Scaligeri, Olymp. ζε, Πυθαγόρας, ait, Φυσικός φιλόσοφος ἐγνώριζετο et p. 166. Olymp. ο. vlt. Πυθ. ὁ φιλ. τέθνηκεν ἐτῶν 5ε, οἱ δὲ ὄσ. Apud *Hieronymum* *Opp.* tom. VIII. p. 4853, vbi v. Vallarsium, clarus dicitur Olymp. LXIII. 4. et mortuus Olymp. LXX. 4. In editione vero Scaligeri annus, quo inclaruit Pythagoras, signatur Olymp. LXV. 1.

Lambecius in Tabulis Chronographiae vniuersalis, adnexis eiusdem Prodomo historiae literariae, et quidem intercolumnio tertio, assignat Pythagorae aetatem circiter a. 550. ante initium vulg. AE. C. aut A. M. 3400. coll. p. 208. Prodr. — Idem *Lambecius* in Commentar. de biblioth. Caes. Vindob. lib. et tom. VI. recenset fragmentum ex Galeni libro primo de Antidotis, et cod. arabicum peruetustum, qui continet commentarium in Galeni librum I. de Antidotis, auctore *Iahja* grammatico Alexandrino. Operis illius exordium *Kollarus* latine vertit et p. 323 sq. subiecit. Secundum igitur illum Arabem *Pythagoras vixit annis septuaginta, pueritiae et studiorum triginta, doctrinae quadraginta.* — *Edward Simson* in Chronico catholico, part. III. p. 614. diem Pythagorae natalem adserit A. M. circiter 3438. ante C. N. 565. V. C. 187. Olymp. LIII. 2. testimonio Iamblichi, cap. 2. nixus, Pythagoram anno aetatis suae decimo octauo ad Thaletem et Pherecydem discendi causa profectum esse; post annos autem viginti desuisse viuere. Wesseling. tamen in nota subiecta iudicat, Pythagoram hoc anno esse antiquiorem, indice Antilocho apud Clementem Strom. lib. I. p. 309. „scripsit is, ait Wesseling. historiam virorum doctorum ἀπὸ τῆς ἡλικίας Pythagorae ad Epicuri mortem per annos trecentos et duodecim. Mortuus Epicurus est anno secundo Olymp. CXXVII, testante Diogene Laertio lib. X. segm. 15. Aufer hinc annos CCCXII. et peruenies ad annum secundum Olymp. XLIX.“ quam sententiam maxime probabilem comprobatur *Saxius* V. C. in Onomast. litter. I. p. 28. et grauioribus argumentis fulcire studet cl. *Meiners*. l. m. p. 361 — 366. Idem *Simson* p. 647 sq. ad Olymp. LIX. 1. A. M. 3461. ante Chr. N. 542. V. C. 210. de itineribus Pythagorae ad Pherecydem, Anaximandrum, et Thaletem, tum ad Aegyptios et de eius captiuitate, in qua Babylonem adductus, ibi Magorum hausisset disciplinam, et de aliis, quae vulgo credebantur, strictius egit. Ad Olymp. LXX. 2. ante C. N. 497. V. C. 255. quod Pythagoreorum sodalitia fuissent suspecta Crotoniatis, et tumultus ortus, Pythagoram, scribit *Simson*, Metapontum migrasse, quum annos *decem*, (ita enim vulgatum *viginti* corrigit *Simson* in Iustino XX. 4. inuitis vero codd. MSS. et inter hos duobus Franequerianis, inuitoque Wesselingio in notis ad *Simsonem*, quia in Pythagorae annis adeo discordent veteres.) Crotonae egisset. Denique, sequutus Eusebium, mortem Pythagorae ponit p. 701. in Olymp. LXX. 4. A. M. 3508. A. C. 495. V. C. 257. Eidem anno mortem Pyth. adserunt *Stanley* libro postea nominando, part. VIII. cap. 19. p. 292. *Saxius* l. cit. — *Marsham* in canone chronico p. 549. edit. Franeq. Pythagoram, adfirmat, floruisse Olymp. LX. — *Seldenus* vero de diis Syris fynt. II. cap. 1. et *Witfius* in Aegyptiacis, lib. III. cap. 13. §. 6. p. 274. contendunt, Pythagoram et Ezechielem, (cuius discipulum fuisse Pythagoram, somniarunt quidam,) simul floruisse inter L. et LII. Olympiadas. — *Corfinus* in Fastis Atticis III. p. 117. Pythagoram floruisse et commoratum esse in Italia Olymp. LXI sqq. ex *Diodoro Siculo* lib. VI. in Excerptis Valesii p. 241. ex *Cyrillo*, adu. Iulian. I. e *Tatiano* or. ad Graecos p. 141. et *Cicerone* quaeft. Tuscul. I. cap. 16. IV. cap. 1. euicit. [*Cicero* l. c. IV. 1. Saxio Onomast. I. pag. 28 sq. verisimillimus aetatis, qua maxime per Magnam Graeciam floruit Pythagoras, index esse videtur, n. Olymp. LXVII. 4. ante Ch. N. 507. V. C. 245. A. M. 3496. Florem nominis Pythagorici ponit *Diogenes* VIII. 45. in Olymp. LX. *Diodor. Sic.* in Excerpt. Vales. de Virtut. et Vitiis tom. II. pag. 553 sq. (vbi Diodorus multus est de Pythagora eiusque disciplina atque adfectis, et Wesselingius doctas adiecit notas,) in Olymp. LXI. *Augustinus* in Olymp. LXII. Quod Pythagoras iam aliquamdiu in Italia commoratus videtur, antequam florere inceperit, cl. *Meiners*. l. m. p. 365. suspicatur, Pythagoram ante Olymp.

LX.

LX. in Italiam migrasse.] Idem *Corfin.* ibid. p. 152. opinatur, Pythagoram e viuis excessisse Olymp. LXXII. 2. V. C. 266. per. Iul. a. 425. Nititur vero testimonio *Iustini* XX. 4. Pythagoram Crotone per XX. annos degisse: hinc colligit, si Crotonem adpulerit Olymp. LXVII. 3. ipsius interitum debuisse Olymp. LXXII. contigisse. Memorat tamen Eusebii quoque testimonium supra adlatum, philosophum obiisse ἐτῶν 5ῆ, οἱ δὲ, 56, h. e. annos natum 95, fuit, ut alii tradiderunt, 75. — *Jackson* in Chronological Antiquities, vol. II. p. 374. siue secundum theotiscam Windhemii versionem p. 614 sqq. vbi de Pythagorae aetate agit, primum Bentleium et Lloyd, qui diem philosophi natalem collocant in Olymp. XLIII. 4. ante C. N. 605. ideo reiicit, quoniam consensu omnium veterum Pherecydes, natus ante C. N. 600. Pythagorae magister fuerit. A Dodwelli rationibus propius abest, eos sequutus, qui tradiderunt, Pythagoram anno aetatis XLIV. ante C. N. 525. a Cambyse, occupata Aegypto, captum et Babylona, vnde post annos XII. a. aet. 56. ante C. N. 514. redisset Samum, esse ductum. Quare rationibus subductis putat, Pythagoram natum esse Olymp. LII. 4. ante Ch. N. 569. atque Olymp. LXVI. 4. ante C. N. 513. relicta Samo, se contulisse Crotona et, exactis ibi annis viginti, a. aetatis 77. Olymp. LXXI. 4. ante C. N. 493. Metapontum, vbi annos nonaginta natus, Olymp. LXXV. 2. ante C. N. 479. mortuus sit. In anno igitur mortis constituendo discedit a calculo Dodwelli. — *Harduini* sententia, in Chron. vet. Testamenti, Paris. 1699. 4. ad annum 661. ante Christum p. 90. illo anno Pythagoram astronomica fecisse inuenta, solido destituta est fundamento. — *Stanleius* in Historia philos. qui parte VIII. a p. 260 — 423. ē versione lat. Olearii et editione Veneta 1731. 4. persequutus vitam omnemque historiam Pythagorae eiusque scholae, cap. IX. et X. p. 274. putabat, eum non natum esse ante annum primum Olymp. LIII. — Ne loquacitate quadam obscuraque diligentia defatigem lectores, de lite illa celebri, inter Dodwellum, Lloydium et Bentleium orta, paucis tantum agam: in cuius enarratione eo breuiori mihi esse licet, quod *Clericus* iam in bibliotheca selecta tom. X. et *Meiners.* l. m. p. 308 — 338. triumuirorum illorum argumenta recensuerunt et examinerunt: Dodwellianae disputationis summam proposuit et ad sensum suum Dodwelli opinionibus rationibusque praebuit *Io. Franciscus Buddeus* in Praef. ad analecta historiae philosophicae p. 10 sqq. *Brucker.* vero in Hist. crit. philosophiae vol. I. p. 997. Lloydii et Dodwelli rationes in tabula quadam chronologica collatas proposuit, atque Dodwelli potissimum ac Bentleii iudicia et argumenta vocauit sub examen. Illi tamen Lloydii rationes longe grauiores et verifimiliores videntur Dodwellianis. Illae enim, ait Brucker, cum veterum historicorum grauissimorum computo conueniunt, quo iter Aegyptiacum Pythagorae in Olymp. LIII. 2 vel 3. incidit: id tamen vnice verum existimat, (vti Fabricius,) Pythagoram ante Olymp. XLIII. 4. et post Olymp. LII. 4. natum non esse. Dodwellianas autem rationes infirmis incertisque niti argumentis, ac testimoniis, post Bentleium, Brucker. *Meiners.* *Tiedemann.* alique abunde demonstrarunt. De lite, inter eruditos societatis regiae Parisinae collegas, de la Nauze et Freretum, orta atque agitata, post haec locus erit differendi. Omnis vero controuersiae cardo potissimum his vertitur quaestionibus: A) Num Pythagoras pugil et Pythagoras philosophus vnus idemque, an diuerſi fuerint homines? Prius acriter contendit Bentleius, indicio atque auctoritate *Eratoſthenis* apud Laert. IIX. segm. 47. vbi v. Menag. motus vel potius deceptus, Pythagoram, in ephebis quum adhuc esset, in certaminibus olympicis Olymp. XLVIII. victoriam reportasse. Posterius contra firmioribus vsi argumentis euicerunt Dodwellus, Lloydius, Brucker. p. 999. not. 1. *Tiedemannus* p. 225. aliique. B) Quos habuerit praeceptores?

C c c c c 2

Haec

Haec quaestio mire exercuit viros doctos, et in diuerfas traxit sententias. Pherecydem fuisse Pythagorae doctorem omnes fere consentiunt (v. cl. *Sturz* in Pherecydis fragmentis, p. 8.): sed, quod verum est, num duo Pherecydae fuerint nec ne? quis eorum instituerit Pythagoram? num ab hoc ille sit sepultus? harum aliarumque quaestionum inquisitio valde torfit viros doctos. *De la Nauze* et *Freret* multi sunt in definienda hac controuersia: atque prior Pherecydis diem natalem refert ad annum ante C. N. 665. vid. illorum commentt. infra nominandas: adde *Dodwelli* Exerc. II. de Pythagorae aetate p. 100 sqq. *Meinersi* p. 354 sqq. *Tiedemann* p. 223. 226 sqq. De reliquis eius, qui a Iamblichio, Suida aliisque sublestae fidei scriptoribus memorantur, magistris, Epimenide, Thalete, Biante, Hermodamante, (quem Apuleius male vocat Leodamantem,) s. Chreophilo apud Iamblichum (vid. *Stanlei* p. VIII. cap. 2. p. 263 sqq. *Brucker* l. m. p. 998. not. g.) Anaximandro, res dubia est. vid. *Brucker* l. m. p. 999. *Tiedemannum*, p. 222 sq. (vbi de praeceptoribus Pythagorae differit,) p. 226 — 229 sq. *Meinersi* p. 356 sqq. (qui vti *Freret*, natalem Thaletis refert p. 358. ad Olymp. XXXVIII. contra *Corfii* F. A. III. p. 56. ad Olymp. XXXV. pag. autem 108. mortem illius ad Olymp. LV. 1. vti quoque *Canaye* in Comment. acad. Paris. Inscr. tom. X. de Thalete etc.) *De la Nauze* et *Freret* de illis multa litigarunt, et in alia omnia transierunt. *Buddeus* in Exercit. de peregrinationibus Pythagorae, Ienae 1692. rec. in eius analectis historiae philos. Halae Saxon. 1706. p. 10 sqq. de praeceptoribus philosophi, praecipue in oriente, nimis securus dedit fidem Iamblichio. *Clemens* Alexandr. Strom. XI. p. 643. C. dicit, Pythagorae et Thaletis praeceptores ignorari. At a *Iosepho* contra Apion. I. p. 1034. E. *Eusebio* de praepar. euang. X. 7. pag. 478. E. *Georgio Cedreno* in Synopsi histor. tom. I. p. 94. B. Pythagoras dicitur haberi ab omnibus Graecis Aegyptiorum discipulus. conf. *Sturz* l. c. p. 10. De eius autem praeceptoribus, Zoroastre, (a quo Pythagoram, vel *Beaufobre* in Hist. des Manichéens P. I. lib. I. cap. 2. p. 30. perperam iudicat, accepisse doctrinam,) Magis, Thracibus, Indis Gymnosophistis, Arabibus et vel Hebraeis atque Chaldaeis, quae e veteribus quidam falso narrarunt, et a nonnullis recentioribus vt *Stanleio*, *Lehmanno* in historia philos. Pythag. p. 348. *Gerdilio*, *Bruckerum* oppugnaturo, ab hoc autem in vol. VI. Histor. phil. docte refutato, aliisque viris magni nominis, temere credita sunt, ea a Fabricio nostro, *Bruckero* I. p. 1003 sq. *Tiedemann*, *Meinersio* etc. fabulis merito sunt adscripta recteque reiecta. *Iamblichus* in libro III. a *Villoisonio* in Anecd. gr. II. edito, p. 211. ait, Pythagoram a Thalete, Aegyptiis, Assyriisque percepisse artem mathematicam, et a Chaldaeis: Sic vero ab Assyriis vocari mathematicos, addit. *Huetius* in Demonstratione euangelica, Paris 1679. fol. Propos. IV. p. 74 sqq. *Zaram*, qui Pythagorae fingitur praeceptor, eundem esse opinatur, ac Zaradan, siue Zoroadam, h. e. Zoroastrum; Pythagoram, putat p. 44 sq. Iudaeos adiisse, cum iis esse versatum, Mercuriales, h. e. Mosaicos, libros compilasse, ex Mosis libris multa sumsisse, (p. 133.) et Nazaratum h. e. Ezechielem atque Danielem audisse (p. 220. 229. Prop. IV.) De Ezechiele idem sensisse *Seldenum* ac *Witium*, supra iam monuimus. *Rambach* in Collegio historiae eccles. V. T. a *Neubauero*, Francof. 1737. 4. edito, pag. 698. itinera Pythagorae tantum in Phoeniciam, Aegyptum et Chaldaeam, quo captius fuisset abductus, memorat, et putat, Pythagoram in his terris, praesertim Daniele, cuius sapientia per totum orientem fuisset celebrata, paullo ante mortuo, cum Hebraeis multum esse versatum, vt notitiam iudaicorum sacrorum, quorum vestigia quaedam in ipsius doctrinis deprehenderentur, quamdam acquireret. *Gerhard Christoph Gebhard* in disp. de harmonia coelorum, Gryphiswaldae 1692. cap. 1. euincere conatus

natus est, (at inuita, credo, Minerua,) Pythagoram sedulum fuisse codicis sacri lectorem; cap. 4. putat Pythag. hausisse suam opinionem ex Iobo, cap. 38. et 35. At haec, tamquam somnia, iam diu explosa esse a viris eruditis constat. vid. *Brucker* l. m. p. 1002 sqq. 1006 sqq. Atque *Buddeus* in diss. excit. ostendit quidem, Zoroastrem ab Huetio male confusum esse cum Ezechiele, ideoque hunc non fuisse Pythagorae praeceptorem. Lapsus tamen ibi est vir quondam doctissimus, dum Hermippum, Origenem, Iustinum Martyrem et Clementem Alexandrinum sequutus sibi persuaserat, Pythagoram in Aegypto ac Babylone hebraicam percepisse doctrinam et ex Moyseos fontibus irrigasse arua sua. [Conf. inprimis Diss. de Mr. *Lenfant* sur cette Question: Si Pythagore et Platon ont eu connoissance de Livres de Moyse, dans la Bibl. Germanique tom. II. pag. 124 sq. *Beck*.] C) Eadem quaestio oritur de eius discipulis, *Zamolxide* (quem quidem Pythag. fuisse discipulum a Graecis se accepisse ait *Herodotus* IV. cap. 94 — 96. at quamquam illum multis annis ante Pythagoram vixisse arbitratur, *Strabo* tamen lib. VII. p. 457. *Almel.* et XVI. p. 1106. tum multi, tam antiquiores, quam recentiores, repetunt illam fabulam,) *Zaleuco*, (cuius, vti superioris, aetate de la *Nauze* ad finiendam Pythagorae aetatem abutitur ex interpr. *Hilsmanni* theotisca, p. 27 sqq. sed refutatus a *Frereto* ibid. p. 162 sqq.) et *Charonda*: quos omnes Pythagorae aequales et discipulos non fuisse per temporis rationem, a *Frereto* aliisque satis demonstratum est. adde notam germani interpr. ad *Gillies* Hist. vet. Graec. tom. II. p. 139. D) Grauior tamen disputatio agitata est de Pythagorae itineribus et captiuitate; atque fabulae de illis proditae omnem illam historiam fecerunt incertam ideoque adduxerunt viros eruditos in suspensionem falsorum et a senioribus Pythagorae admiratoribus excogitatorum itinerum; Pythagoram abiisse Aegyptum, multosque ibi annos commoratum, et cum sacerdotibus ac sapientioribus multum versatum, ab illis magnam partem suae sapientiae et arcanae doctrinae atque disciplinae accepisse, aut, si malis *Meinersii* opinionem (l. m. p. 388:) ad §. II. not. c. memorandam, adoptare, voluisse accipere, nemo facile negabit, tot et maxime idoneis scriptoribus consentientibus. Atqui ex Aegypto, terra olim haud adeo barbara atque inculta, Graeci illo tempore, et in his Pythagoras, sapientiae litterarumque fructus petere potuerunt, quod ex *Herodoto* et loco clarissimo *Isocratis* in laudatione *Busiridos* p. 438 sq. fit manifestum et rursus a cl. *Plessingio* in *Memnonio* Lipsiae, 1787. pag. 624 — 643. copiose docteq. demonstratum est: cl. *Meinersio* quidem l. m. pag. 377 sqq. secus sentiente. Neque enim absurda esse videtur opinio, in Aegypto, illo quidem tempore, fuisse semina licet plus minusue, grassante idolorum cultu, corrupta purioris religionis, olim Patriarchis eorumque suboli iudaicae a deo vero traditae, hinc inde hucdum dispersa, et potissimum a sacerdotibus sapientioribus seruata, illorumque more arcana ratione atque disciplina propagata. Hinc, vti de Homero supra iam conieci, videri atque intelligi potest quaedam, licet haud omnino certa, similitudo doctrinae Pythagoricae et Mosaicae aut iudaicae non minus quam incredibilis dissimilitudo: et tamen iure optimo negari potest Pythagorae consuetudo cum Iudaeis aut vsus librorum diuinorum a Iudaeis sancte custoditorum. Instituta Pythagorae in legibus emendandis et ciuitate ad meliorem formam constituenda, quasi exemplum fuisse legum a *Lycurgo* latarum, censet *Gillies* l. c. tom. II. pag. 109. 119. 121 sq. ego vero dubito. adde notam in versione german. p. 122. — Quidquid est, in Aegypto philosophum nostrum per plures annos fuisse commoratum discendi causa, tam verum est, quam id falsum et importunum, quod et veteres, et recentiores quidam nimis creduli aut fallaces nominis Pythagorici admiratores de mira Aegyptiorum sapientia, et insigni litterarum copia, quam

quam Pythagoras inde reportasse dicitur, temere iactitarunt. conf. cl. *Tiedemannum* cap. IV. p. 231 — 234. p. 238 sq. Iter vero illius ad Hebraeos, ad Magos in Persia, ad Bramanos in India, (ibi tamen Pythag. commoratum esse, *Baillij* in historia Astronom. apud veteres, tom. II. pag. 253. interpr. germ. ex Holwel. Traduct. du Shas - Thah. probaturus erat.) paucis ut dicam, totum illius iter orientale, et vero ad Druidas in Gallia, quamquam multi fuerunt, qui istud multis coloribus exornatum describerent atque defenderent, sagacioribus tamen adeo fabulosum et suspectum visum est, ut alii in dubium vocarent, alii penitus negarent. Et tamen cl. *Adelungius* in Geschichte der Philosophie tom. I. p. 259. in ea adhuc versatur opinione, ut iter Pythagorae ad Chaldaeos, ubi Zoroastrum II. conuenerit, ad Persas et Indos verum esse putet. At enim illud esse incertae dubiaeque fidei et repugnare veritati historicae, quum post Bentleium, Lloydium, Clericum, et *Buddeum* in Histor. eccles. Vet. Test. tom. II. p. 1070. a *Bruckero* Histor. crit. phil. vol. I. pag. 1003 sq. 1006 — 1010. a *Meinersio* p. 240 sq. Apollonii Tyan. fabulas de Pythagora examinante, praecipue p. 376 — 390. et a *Tiedemann* p. 235 — 240. (qui quae in utramque partem ab omni antiquitate et memoria disputata sunt, et adhuc disputari solent, diligenter adtulerunt atque examinarunt,) vberius est ostensum, nolo diutius inhaerere huic quaestioni et argumenta amplius excutere. Ad Indos non peruenisse Pythagoram, inde etiam fit credibile, quod, ut *Ziegenbalg*, ad Indos quondam doctrinae christianae propagandae causa missus, in epistola quadam ad Crozium (in Thesauro epistol. Lacroziano tom. I. p. 383.) scribit, *Pythagoram aliosque philosophos, nobis non ignotos, Bramani et reliqui Indorum prorsus ignorant. Disciplinas philosophicas, dicunt, se accepisse a populo, quem Schamannos vocant etc.* — — *Nominare philosophos et eruditores, qui ante et circa tempora Pythagorae inter eos floruerunt, maximae est difficultatis, quoniam chronologia illorum erroribus scatet plurimis.* Quapropter indicio *Meinersii* (p. 388.), *Tiedemanni*, (p. 240.) et *Bruckeri* (vol. I. p. 1007.) lubenter subscribo, recte, si leges fidei historicae et artis criticae consulantur, colligi, multo verisimiliorem et verio rem eorum esse opinionem, qui numquam peruenisse ad reliquos Orientales Pythagoram putent, sed ex Aegypto Samum rediisse, et ex Samo in Italiam delatum statuunt, contrariam sententiam pro ostentatione Pythagoreorum, omnium terrarum eruditionem praecceptorum vindicantium, habentes. Atque *Lucianus* iam in Gallo cap. 18. p. 729. tom. I. Reitz. nullas Pythagorae peregrinationes ad alias nationes, nisi ad Aegyptios, indeque statim ad Italos commemorat. E) Ex his facile effici poterit atque intelligi, secundum quem lis illa de captiuitate Pythagorica dirimi debeat: cuius quidem historiae *Dodwell.* omnem adhibuit fidem, et tamquam fundamento superstruxit chronologiam aetatis Pythagoricae. *Dodwell.* nimirum in libr. de veteribus Graecorum Romanorumque cyclis, diss. III. sect. XII. p. 132. fidem sequitur Apollonii, aut alius auctoris, cuius fragmentum dedit *Iamblichus* de vita Pyth. cap. IV. sect. 19. Secundum illum Pythagoras a Cambyfis militibus inter captiuos Babylonem abductus est et cum Magis versatus, illorum studia religionemque perfecte imbibit; post annos duodecim Samum rediit, iam circiter sexaginta annos natus. Ad huius narrationis et scriptoris, sublestae fidei, auctoritatem rationes omnes vitae Pythagoricae exegit. Haud mutat suam sententiam in Exerc. II. de aet. Pythagorae; cuius igitur natalem diem in diss. de cyclis ponit in Olymp. LII. 3. V. C. Varr. 184. in Exerc. autem pag. 232 sq. in eodem quidem eiusdem Olympiados anno, at desinente, et a. V. C. Varr. 185. ineunte. Enimuero historiam illam redolere fabulam, ideoque ipsam illam Pythagorae captiuitatem valde suspectam esse et sum-

mis

mis premi difficultatibus, *Bentleius* de aetate Pythagorae p. 38 sq. ex vers. Lennepii, cum primis *Brucker*, l. m. p. 1004 sqq. *Tiedemann*, p. 235, et *Meiners*, p. 308. et 312 sqq. docte lateque censerunt: qui viri docti etiam in tempus, quando in Graeciam redierit et Crotona se contulerit, contra *Dodwellum* aliosque, diligenter inquisuerunt. — F) Quoniam vero tanta haec sententiarum ac rationum discrimina sunt enata e diuersis et secum aut cum reliqua historia pugnantibus veterum de Pythagora narrationibus; quarum plurimae aut vanae sunt aut incertae et vagae; pauciores ad veritatem et fidem historicam accedunt, apud *Iamblichum* denique bona malis mixta et confusa sunt nec diligenter secreta declarataque veterum testimonia: boni historici et critici est, ante omnia fidem, dexteritatem, peritiam atque aetatem, etiam ingenium testium, quantum fieri potest, accurate examinare, probe discernere fontes limpidos a riualis turbidis, indeque, quae vera aut falsa sint, aut verisimilia provide haurire ac rite legitimeque colligere ac probare. In hoc vero negotio, mea quidem sententia, nullus felicius diligentiusque versatus est, quam *Meiners*, l. m. qui in primo capite libri tertii a p. 187 — 303. omnes antiquiores auctores, qui de Pythagora eiusque schola atque philosophia siue fusius siue pressius scripserunt aut scripsisse memorantur, ex ordine recensuit, et in classes quasdam dispescuit. Reliqui, qui de Pythagora memoria recentiori egerunt, id officii vel plane neglexerunt, summis imis mixtis, *Iamblichum* temere sectati, vel de quorundam tantummodo veterum fide et auctoritate fuerunt solliciti.

His igitur praemissis, quilibet facile ipse intelliget, quomodo recentiorum quorundam doctorum hominum iudicia et rationes, quarum adhuc mentionem paucis facturus sum, perpendere atque examinare debeat. Quapropter ego eo breuior esse possum in recensendis illorum rationibus, quarum praeter ea summam theotiscæ linguae gnari in *Meinersii* libro saepius laudato, p. 308 — 319. paullo copiosius explicitam, addito iudicio, reperient. *Dodwellus* igitur in diff. III. de veteribus Graec. et Rom. cyclis, et in Exercit. II. de aetate Pythagorae, vbi p. 232 sq. notas dedit chronologicas in tabulas §. I. Annalium Pythagorae, et ad quas diff. tertiam de cyclis exigendam esse scribit, singula persequitur et vberius probatum init. Ego vero paucis repetam rationes, quas ille subduxit. Ita secundum *Dodwellum* Pythagoras natus est Olymp. LII. $\frac{1}{2}$ ante C. N. 569. V. C. Varr. 185. Tum a. aetatis XXXIV. Olymp. LXIII. $\frac{1}{2}$ ante Ch. N. 525. a Cambyse in Aegypto captus atque inde abductus est ad Persarum magos: a. aet. LVI. Olymp. LXVI. $\frac{1}{2}$ ante C. N. 513. Gilonis opera redemptus Babylone rediit Samum, inde a. aet. LIX. absoluto et LX. inchoato, Olymp. LXVII. $\frac{2}{3}$ ante C. N. 510. in Italiam soluit, et Crotone condidit scholam, cui praefuisse dicitur (a *Iustino* XX. 4. vbi vid. interpretes in exemplo *Abrah. Gronouii*) viginti annos: illa per tumultum Cylonianum diruta et magna parte amicorum interfecta Olymp. LXXII. 3. aet. 79. secessit Metapontum. Postquam summo scholae suae flori annos XIX. superuixit, a. V. C. Varr. 238. Olymp. LXXVII. $\frac{1}{2}$ an. aet. XCVIII. absoluto et a. XCIX. inchoato, interemptus est in proelio inter Agrigentinos, quibus venerat subsidio, et Syracusanos commisso, teste *Hermippo* apud *Diogenem Laertium* VIII. 40. quod quidem acriter negat *Bentlei*, p. 43. In Exercitatione II. *Dodwellus* in quibusdam a pristina sententia discessit, quaedam amplificauit atque ornavit, praecipue quae segm. 30. p. 229 sqq. ingrato labore et magna litterarum atque ingenii specie adhibita, eruere et probare sustinuit (vid. quoque *Meiners*, l. c. p. 317 sqq.) in definienda epocha seditionis Cylonianae et incendio, quod post mortem philosophi intra a. V. C. Varr. 314. Olymp.

Olymp. $\frac{3}{4}$. $\frac{4}{5}$. et Varr. 223. Olymp. LXXXVII. $\frac{1}{2}$. factum putauit. Ad annum Pythagorae LX. Olymp. LXV. $\frac{3}{4}$. V. C. Varr. 245. refert ea, quae *Cicero* Tuscul. quæst. IV. 1. et *Solinus* Polyhist. cap. 17. de nostro philosopho narrarunt. Plura cognoscere cui volupe erit, eum, ne limites transgrediamur, ad *Dodwelli* libros et ad *Meinersium* l. m. p. 315 — 319. ablegare cogimur. Causam odiorum et coniurationis in familiares Pythagorae potiorum, (plures enim fuisse, constat, vid. Excerpta ex Apollonio Tyanensi apud Iamblichum sect. 254 sq.) eam fuisse putant *Gillies* in Hist. antiquae Graec. II. p. 125 sq. et cl. *Heyne* in opuscul. acad. vol. II. p. 188. not. o. quod, Sybari capta, ex diuisione agrorum inter plebem nata sint. odia in Pythagoreos, quum essent, quorum cupiditas non erat expleta: inde ortam esse factionem, quae plebem in suas traxisset partes, quibus se adiunxissent a Pythagoreorum consortio exclusi: sed de agrorum diuisione silet historia. vid. not. ad *Gillies*. Ab his *Dodwellianis* rationibus multum discrepat *Bentleius*. Hic sequutus fidem atque auctoritatem Eratosthenis ac Phauorini apud *Diogenem Laert.* VIII. 47, 48. existimat, Pythagoram pugilem cum nostro philosopho eundem esse, (quam quidem sententiam *Dodwellus* in Ex. II. fortiter oppugnavit atque debellauit,) et a. aetatis XVIII. Olymp. XXXXVIII. 1. vicisse Olympia. Hinc colligit, p. 29. ex vers. Lennepii, Pythagoram natum esse Olymp. XLIII. 4. (*Gillies* in Historia vet. Graeciae tom. II. p. 102. confert natiuitatem Pythagorae, quem eundem cum P. pugile habet, in Olymp. XLV. 1.) Tum multa de usu et potestate vocabuli ἡλικία, (quod *Dodwellus* praecipue in Exerc. II. p. 161 sqq. sect. 15. natiuitatem, aetatem; *Bentleius* vero, adstipulantibus postea *Lloydio*, *Frereto* aliisque, annum iuuenilem, florentem interpretatur,) de anno, quo Italiam petierat, n. quadragesimo aetatis, et Olymp. LIII. 3. de aliorum veterum calculo, de annis, quos Pythag. consumserit in Italia, de conspiratione Cylonis, de Lyside docte acuteque disputauit: probabilior illi videtur confecta ratio, p. 40 sqq. conspirationem Cylonis erupisse breui post euersam Sybarin Olymp. LXVII. 4. Si itaque, ait p. 41. biennio posterius eam posueris, ad Olymp. LXVIII. 2. incidet in annum nonagesimum nonum Pythagorae, ex testimonio Eratosthenis et ea, quae est in tabula, ratione. Et *Heynius* opusc. II. p. 188. consentit et accedit sententiae illi, itemque *Gillies* p. 126. *Meiners.* vero multa disputavit p. 323 sqq. contra hanc *Bentleianam* sententiam, docte quidem atque ingeniose explicitam. A *Bentleianis* tamen suspicionibus prope abest *Larcher* in chronologia Herodoti, versionis Herodoteae gallicae vol. VI. vbi cap. 19. p. 536 sqq. multus est de Pythagora. Is sequitur Eratosthenem, et ex Iamblichio vit. Pythag. cap. 35. conficit p. 538. Pythagoram vixisse ann. XCVIII. Quare pag. 563. natalem illius annum confert in Olymp. XLIII. 1. V. C. 146. ante C. N. 608. A. M. 4106. an. vero mortis p. 594. in Olymp. LXVII. 3. V. C. 244. ante C. N. 510. Per. Iul. 4204. paullo post Sybarin a Crotoniatis vastatam, anno, quo conspiratio Cylonis contra Pythagoreos orta est. Medium inter illos duumuiros tenere studuit *Lloydius*. Hic, Heraclidis testimonio, Pythagoram vixisse annos LXXX. filius, annum, quo natus fuerit Pythagoras, collocat in anno III. Olymp. XLVIII. mortis autem annum, quod pluri mi vitarum enarratores scripserunt, philosophum non diu post euersam Sybarin vita decessisse, in Olymp. LXVIII. 3. sin vero malis amplecti sententiam scriptorum apud *Diogenem Laertium*, qui annos nonaginta tribuant Pythagorae, colligit ille, annum mortis Pythagorae incidere in Olymp. LXX. 4. Quasdam tamen *Lloydii* rationes haud adeo fixas esse et certas, perite docuit *Meiners.* p. 336 sqq. — Ab his omnibus multum discedit *de la Nauze* in Première Dissertation sur Pythagore, où l'on fixe le tems auquel ce Philosophe a vécu, in

Commentarius

Commentariis academiae reg. Parisin. Inscript. tom. XIV. 7 pag. 375 — 400. quae theotifce
 verfa legitur in *Mich. Hiffmanni* Magazin für die Philosophie und ihre Geschichte, tom. II.
 pag. 75 — 122. Is omnem mouet lapidem, vt demonfret, Pythagoram natum effe initio
 Olymp. XXXV. ante C. N. 640. et ante C. N. 550. Olymp. LX. a. aetatis XC. mortuum.
 Enimuero *Naufii* ingenium vtut laude non fit defraudandum, tamen, quam fluxa fit illius
 opinio, quam iniquis argumentis, et male, quamquam interdum ingeniofe, fubductis ratio-
 nibus nitatur illius argumentatio, docuerunt *Freret* in recitatione quadam academica, (quae
 in eodem volumine XIV. commentariorum gallicorum pag. 401 — 447. et in eodem tomo
 collectionis atque interpretationis theotifcae Hiffmannianae pag. 125 — 182. reperitur,) atque
Meinerf. l. m. pag. 339 fqq. qui quidem posterior pariter *Frereti* iudicium et argumenta pag.
 344 — 359. refert, examinat, nec omnino probat. *Freret* igitur in *Observations fur*
la Généalogie de Pythagore, et fur l'ufage chronologique, que l'on en a tiré pour determi-
 ner l'Epoque de la prife de Troye, primum diligenter enumerat et componit examinatque
 omnes veterum opiniones atque narrationes de tempore, quo Sybaris diruta dicitur, quamdiu
 Pythagoras vixerit, de poteflate voc. *ἡλικία*, de philofophi itineribus, reditu in Graeciam ad-
 ventuque in Italia, et oftendit, quando fecundum fingulas opiniones natus fuerit et mortuus.
 Tum fub examen vocat argumenta, quae de la Nauze duxit ex Plinii loco, vbi Pythagoras
 dicitur Luciferi naturam indagaffe, et ex aetatibus tum magiftrorum, tum difcipulorum, quos
 habuiffe N. fibi perfuaferat. Omnibus compofitis, fufpicatur, Pythagoram natum intra an-
 nos ante C. N. 562. et 575. et vita defunctum effe an. 508. aut 507. ante C. N. Multa vere
 egregieque difputauit contra fuum aduerfarium; at enim multa quoque neque clare exposuit,
 neque rite legitimeque demonftrauit, neque veterum testimonia curate fecreuit aut expendit:
 id quod *Meinerf.* vberius declarauit. Hic vero vir doctiffimus, poftquam copiofe recensuerat
 et veterum et recentiorum opiniones atque rationes, potiora comprehendit, et iudicat, Py-
 thagoram non ante Olymp. XLV. fed poft illam, et probabiliter Olymp. XLIX. natum effe,
 (p. 361 — 364.) vitam autem cum morte commutaffe anno aet. circiter octagefimo, Olymp.
 fiue LXIX. init. fiue fecundum Eufebium, LXVIII. 3. (p. 365 — 370.) reiicit igitur, ad quae
 alii prouocare folent, testimonia Ciceronis, (in ordine temporis definiendo minime adcurati
 et folertis, quando hic Pythagorae in Italia aduentum in imperio Tarquinii superbi (Olymp.
 LXIII. 1. — LXVIII. 1.) ponit,) Solini, Eratofthenis, Phauorini, Apollonii, Nicomachi,
 Pafchalis eorumque, qui Pythagoricae aetati plures, quam LXXX. annos adferunt, (pag.
 370 — 372.) — Parum difcedit *Tiedemannus*, qui l. m. natalem annum Pythag. conferen-
 dum exiftimat p. 250. (vbi aliorum rationes paucis indicat addito iudicio,) in Olymp. L. Repu-
 diatis enim P. in Orientem itineribus, eorum amplectitur narrationem, qui P. annos XL. na-
 tum ex Aegypto Samum rediiffe memoriae prodiderunt. Dein iis accedit, qui, extremis
 Seruii Tulli regis Rom. annis, Olymp. LX. aduentum illius in Italia, et Tarquinii superbi
 imperium Olymp. LXI. 4. adferunt; quando fub Seruio Tullio fecundum *Linium* 7 in Italia
 fcholas

7) In eodem Commentariorum Parisinae acad.
 volumine infunt recitationes binae, quae huc per-
 tinent: *de la Nauze* feconde differtation fur Pytha-
 gore, où l'on prouue la Realité d'un Difcours at-
 tribué à ce Philofophe, pag. 448 — 471. et *Fre-*
Vol. I.

reti Recherches fur le tems, auquel le Philofophe
 Pythagore, Fondateur de la Seéte Italique, peut
 auoir vécu, pag. 472 — 504.

3) Lib. II. 18. „quem (Pythagoram philofo-
 phum) Seruio Tullio regnante Romae, centum
 D d d d d amplius

scholas habuerit Pythagoras. Post incendium Cylonianum illum secessisse Metapontum, ibique, (*Cicerone*, de Finib. V. 2. aliisque testibus,) haud multo post, senectute et aegritudine confectum, obiisse diem supremum anno aetatis LXXIX. aut, secundum Heraclidem, LXXX. a p. 334 — 341. indicatis aliorum narrationibus, euincere studet. Quod vero alii veteres tradiderunt, Pythagoram diutius vixisse et vel annum CXVII. adtigisse, in eo vel errasse illos putant critici, vel, vti *Dodwellus* contendit, duo Pythagoras esse confusos, annosque iunioris Pythagorae, discipuli, adnumeratos esse aetati senioris. Sed verens, ne longiore diuersarum sententiarum rationumque enumeratione fiam molestus, hic subsistam. Ex iis vero, quae adtuli, lectores ea, quae *Fabricius* in contextu adigit, facile meliusque poterunt explicare atque diiudicare. Equidem in sententia iudicioque *Meinersii* ac *Tiedemanni* acquiescam. *Harl.*

EPIMETRON III.

Thailem fuisse Pythagorae magistrum, vulgaris quidem est opinio: at, quod ad mathematicam pertinet Pythag. scientiam, *Iamblichus* in libro, de mathematica communi disciplina, qui est tertius liber eiusdem Commentariorum de Pythagorica secta, ab ill. *Villoisio* in anecdotis graecis, vol. II. p. 188 sqq. primum publici iuris factus, p. 211. verisimile videtur, Pythagoram etiam ab Aegyptiis et Assyriis, apud quos mathematici nuncupati fuissent Chaldaei, hausisse praecepta mathematica. Cum Thalete illum esse versatum eiusque disciplina esse eruditum, *Bruckero* l. m. I. p. 1000. aliisque, valde suspectum esse videtur, quod cum illorum principia philosophica mire discrepent, (quae quidem ratio non adeo gravis mihi videtur: saepius enim accidit, vt discipuli ingeniosi plane deserant doctorum systema), tum in primis quod iter Pythag. ad Thaletem cum reliqua illius historia non cohaereat. De reliquis eius praeceptoribus iam supra disputatum est. Et *Meinersius* l. m. scribit p. 355. fieri non potuisse per temporis ordinem, vt Epimenides eum institueret. A *Zora* tamen *Assyrio* nonnulla traxisse, refert *Alexander Polyhistor* apud *I. Caium* p. 136. de libris propriis, adnotante *Fabricio* nostro ad oram sui exemplaris. *Harl.*

EPIMETRON IIII.

Ad locum *Plinii* II. 8. in primis prouocat *de la Nauze* (in *Hilsmanni Magazin*, part. II. pag. 85.) et contendit, ibi fide codicis antiquissimi regii Paris. aliorumque et editionum ante *Harduinum* excusarum, legendum esse Olymp. XLII. (h. e. an. V. C. 142. ante C. N. 612.) *Harduinus* vero e codd. in *Plinio* edidit Olymp. circiter XXXII. qui fuit urbis Romae annus CXIII. in notis tamen atque emendat. malit Olymp. circ. XXXIII. — urbis R. annus XCIII. — *Simson* in Chron. p. 686. scribit, Pythagoram naturam cursumque Veneris stellae deprehendisse Olymp. LXVII. anno ab V. C. CCXLII. vti cum Capello corrigendum esse putat: dissentit vero *Wesseling.* in nota, suspicans, Thaleti, praeceptoris conuenire, quod Pythagorae adscripserit *Plinius*. Pythagoram primum obseruasse, *Hesperum* et *Phosphorum*

amplius post annos (Numae) in vltima Italiae ora, circa Metapontum Heraclaeamque et Crotona, iuvenum aemulantium studia coetus habuisse con-

stat. vid. *Drakenb.* ad hunc locum, et *Dodwell.* Exercit. II. p. 176 sq. *Harl.*

rum esse eandem stellam, Venerem, aiunt etiam *Diogenes Laert.* lib. VIII. segm. 14. (haesitans tamen potius; nam Casaubonus, probante Menagio pag. 357. edit. Meibomii, legere iubet οἱ δὲ Φασι Πάριον, pro vulgata, at inepta lectione, ὡς Φησι Πάριον.) atque *Stobaeus* in physicis eclogis p. 55. *Bailly* in Historia astronomiae antiquae, part. I. pag. 255. ex vers. teutonica, (vbi in sectione octaua de Pythagora eiusque et Pythagoreorum scientia astronomica multus quidem est, at obsoletas, quas hodie viri docti antiquarunt, amplectitur opiniones.) Pythagoram, scribit, in Italia illam fecisse obseruationem astronomicam. Enimvero, quod et historia inuentoris est incerta vaguesque, et fama inuentionis ipsius ingenio illius aevi atque infantiae scientiae astronomicae haud omnino apta esse videtur, locus denique *Plinianus* valde salebrosus et corruptus iudicatur, ex his equidem non ausim definire aetatem Pythagoricam, saltem, quae de illa obseruatione et loco *Pliniano* dici possent, in medio relinquerem. Comp. *Freret* l. m. pag. 135 — 142. *Meinersf.* I. p. 352 sqq. *Schrader.* in disp. de Pythagora, p. 26. hunc naturae Veneris inuentorem, diuersum esse censet a philosopho nostro, propter temporis rationem et annum urbis conditae a *Plinio* significatum. *Harl.*

Vitae Pythag. II. Vitam Pythagorae e veteribus praeter deperditos quamplurimos, Aristoscriptores. xenum cumprimis, Hermippum, Nicomachum aliosque, de quibus *Ioh. Ion.* passim in opere eximio de scriptoribus historiae philosophicae videri potest ¹⁾, scripserunt hi quatuor: 1) *Diogenes Laertius* libro VIII. [P] doctissimorum hominum commentariis illustratus: 2) *Malchus* siue graeco nomine *Porphyrius*, in quem exstant notae Contr. Rittershusii et Lucae Holstenii. 3) *Iamblichus* ²⁾ ab anonymo veteri inedito, tum ab Arcerio et longe felicius denique ab *Vlrico Obrechtio* latine versus, et a *Kustero* emendatus atque illustratus. Et 4) *Anonymus* ³⁾, cuius excerpta tantum exstant apud Photium biblioth. cod. CCLIX. ab *Holstenio* latine versa et cum *Porphyrio* ac *Kusteri Iamblichio*, cui etiam *Porphyrius* cum *Holstenii* et *Rittershusii* notis accessit, edita. [cod. MSt. est in biblioth. Vindob. teste *Lambecio* in Comment. de biblioth. Caes. lib. VII. p. 304.] De primis tribus infra libr. IV. dicturus suo loco: nunc tantum profiteor, me non omnino probare suspicionem eruditi viri, [*n. Küsteri* ad *Iamblichum* p. 7. not. 13. prouocantis insuper ad *Iamblich.* nr. 30.] cui, *Porphyrii* antiquiorum vsque quaque vestigiis insistenti, et, qui eum in plurimis sequitur, *Iamblichi* liber videtur compositus et variis de industria commentis refertus in opprobrium nostrae religionis: cum vterque pars fuerit maioris operis, longe alium sibi finem propositum habentis ⁴⁾.

D d d d a

Quemad-

1) Vid. Epimetron.

2) *Iamblichi* partes suscepit, eius fidem vindicaturus, de eiusque aetate egit, atque neque eum neque *Porphyrium* aliquid debuisse *Diogeni Laertio* studuit operose demonstrare *Dodwell.* Exerc. II. §§. 21. et 22. p. 182 — 191. Sed sollertius acutiusque disputasse *Meinersium*, iam obseruauimus. *Gerdilius* vero, Prof. Tauriensis, in Introductione ad studium religionis, lib. II. quamquam non negat putidos *Iamblichi* et *Porphyrii* anachronismos; tamen p. 266. ad fidem *Iamblichi* firmandam omnem adhibet diligentiam: at decipi se passum esse virum doctum et causam malam defende-

re, docuit *Brucker.* in adpend. hist. phil. p. 267 sqq. *Harl.*

3) *Meinersf.* p. 288 sq. censet, hunc post *Iamblichum* et *Porphyrium*, saeculo circiter quarto aut aliquanto serius vixisse, additum quidem fuisse philosophiae Aristotelicae recentiori, at in multis sectatum recentiorum Pythagoreorum placita somniaque, ideoque multa tradidisse ab historia vera et antiquitate aliena. *Harl.*

4) Sobrium hoc *Fabricii* nostri iudicium vberius explicuit argumentisque firmavit grauissimis *Meinersf.* in historia originis etc. doctrinarum — part. I. pag. 258 — 260. Monet igitur, aduersarios

Quemadmodum vicissim neque illos puto audiendos, qui Pythagoram a contemtis apud gentes, et ab illis sua vicissim occultantibus Iudaeis *), nescio quae, edoctum fuisse sentiunt, confutati

sarios doctrinae christianae semper cum significatione religionis atque obsequantiae loquutos esse de Mose et Christo, neque de illorum miraculis dubitasse, Iamblichum vero ac Porphyrium nullius falsi et fictionis esse conuictos, nec umquam comparasse miracula, a Christo facta, cum iis, quae Pythagoras edidisse fingitur, antiquissimos vitae Pythagoricae enarratores, ad quorum testimonia provocarunt Iamblichus ac Porphyrius, et quorum verba ipsa consuerunt, sine vlla astutiae prauique consilii suspicione, repetere, eadem litteris consignasse miracula; denique vtrumque in excerptis vel eorum verba recitasse, qui crediderant, Pythagoreos sectae suae auctori miracula adfinxisse multa. Vulgarem tamen opinionem, Iamblichum et Porphyrium id vnum spectasse, vt ad vim miraculorum Christi labefactandam, Pythagoram sic oratione fingerent ac formarent, quo miraculis redemptorem totius orbis quam aptissime referret, vti Philostratus alique in laudando Apollonio fecisse arguuntur, (vid. *Cudworthi* Systema intell. cap. IV. §. 15. ibique *Moshemii* notas p. 391 sqq. edit. Amstel. in 4.) post Lloydium, Küsterum, Mosheimium aliosque permultos acriter tuitus est *Bruckerus*. in Hist. crit. philos. I. p. 993 sq. in primis in vol. VI. f. adpendice p. 265. vbi prudens Fabricii effatum refutare sustinuit, laudans praeter ea *Gerdiolum*, Prof. Tauriensem, sententiae suae subscriptorem. *Harl.*

x) Placuit hoc perquam multis, vt Pythagoram vel genus duxisse e populo Iudaeorum, vt est apud *S. Augustinum* ep. 28. tom. II. p. 902. vel ex Cabalistarum traditis sapuisse crederent, vti *Reuchlinus* lib. I. de cabbala, probante *Campegio Vitringa* lib. I. obs. 5. dist. 2. p. 120. 130. vel ab Esaeis sua esse mutuatum, (Pythagorae aetate forte nondum cognitis,) vt vir summus *Hugo Grotius* epist. 552. [Esaeorum et Pythagoreorum doctrinas inter se confert *Basnag.* in Histoire de Juifs, tom. II. part. II. cap. 21. p. 589 sqq.] vel certe ad Arabes, Chaldaeos et Hebraeos peruenisse et ab iis edoctum fuisse, et ex Iudaea in Graeciam sua intulisse, vt ex Diogene apud Porphyrium S. II. Hermippo apud Iosephum I. 22. adu. Apion. et Origenem contra Celsum I. p. 13. ex Porphyrio p. 185. ex Ambrosio in Psalm. 118. tom. I. p. 982 sq. [ex Megasthene apud Clement. Alex. Strom. I. pag.

305.] iactari solet: ita *Seldenus* de Diis Syris et lib. I. de iure nat. cap. 2. *Huetius* demonstrat. Eu. pag. 89. *Godfr. Wendelinus* epist. de tetracty Pythagorae, [Witfius in Aegyptiac. p. 273.] *Gothofredus Voigtius* in imagine trinitatis p. 69 sq. *Ioh. Franciscus Buddens* in diss. de peregrinationibus Pythagorae, Ien. 1692. [Gale in philosophia generali p. 165. cuius argumenta repetit, ornat auggetque] *Ioh. Iacobus Syrbius* in Pythagora intra Sindonem noscendo, Ien. 1702. 8. [Rambach. in Historia eccles. V. T. p. 698.] Sed Hermippi testimonium, (quem *Idaeus*, non *Iudaeus* scripsisse, suspicatur *Io. Clericus* X. biblioth. selectae p. 167.) ambiguum est, Origeni ipsi non lectum, forte nec Iosepho inspectum accurate, si genuinum. *Cyrellus* X. contra Iulianum Porphyrii locum laudans, verba *αὐτὸς Ἑβραῖος* omittit. [conf. *Bruckeri* histor. crit. phil. vol. VI. p. 276.] Et *Mochus* Sidonius, Iamblichum memoratus, tam diuersus mihi esse videtur a Moysae Propheta, quam Nazaratus Assyrius a Propheta Ezechiele, vel quocumque Iudaeo Nazareo, aut Aesarae nomen filiae Pythagorae, a nomine Sarae vel Sarrae vxoris Abrahami. Conf. *Hermann Christ. Engelken* diss. II. an Pythagoras profelytus factus Iudaeorum et saluatus sit. *Rostock*, 1705. [adde *Iusti Godofredi Rabeneri* diss. an Pythagoras fuerit profelytus, in eius Amoenitatibus historico-philologicis, Lipsiae, 1695. 8. pag. 117 sqq. *Io. Christo. Wolfii* biblioth. hebraica. part. I. pag. 933. Loca veterum multa, quae in hanc rem atque opinionem adduci solent, congesti, subiecto iudicio, *Marsham.* in Canone chronico etc. *Franequerae*, 1696. 4. pag. 150 — 154. *Harl.*] Qui e *Κωροβία* apud Gellium I. 9. memoratone monachum faciunt Pythagoram, exploduntur a *Scaligero* praefat. ad Eusebium, perinde vt risisset, si cum monachis hodie conferentes vidisset, quod apud Iamblichum p. 33. Pythagoras dicitur accessisse ad litora *ἐπὶ Κάρμυλον τὸ Φονικικὸν ὄρος ἐνθα ἐμύναζε τὰ πολλὰ ὁ Πυθαγόρας πατὴρ τῶν ἱερῶν*, et p. 211. Pythagorei traduntur *μονάζοντες ἐν ταῖς ἐρημίαις*. Sane ad Iudaeos penetrasse Pythagoram, diserte negat *Lactantius* IV. 2. licet in Aegypto adierit Sionchidem Archiprophetam, teste *Clemente* I. Strom. p. 303. et ab Hebraeis *τὴν ἀνέρον γνῶσιν ἡρησιβωκίνας* refert Porphyrius p. 8. *Fabric. Meiners.* l. m. non negat Pythagorae commemoratio-

accm

confutati ab *Antonio Vandalen* libro de *Aristea* cap. XXVII. p. 206 sq. *Io. Clerico* tom. X. biblioth. selectae p. 163 sq. *Nic. Hieron. Gundlingio* part. I. Hist. philosophiae [P] moralis p. 75 sq. et a D. *Ioh. Fridrico Mayero* in Exercitatione, *Vtrum Pythagoras fuerit Iudaeus, an Monachus Carmelita*. Hamb. 1700. [a *Papebroshio* contra P. Sebast. a S. Paulo, vid. *Acta Erudit.* Lipsf. 1696. p. 502. a *Bruckero* in Hist. crit. philos. vol. I. p. 1002. et 1004 sq. vbi plures laudat viros doctos, vol. VI. f. Adpend. p. 272 sqq. vbi sententiam suam, iter Pythagorae ad Thaletem et Anaximandrum, praefertim ad *Hebraeos* et reliquos Orientis populos, esse fabulosum, ab obiectionibus *Gerdilii*, secus sentientis, et historiis Hermippi, Iamblichi, aliorumque siue nimis credulorum siue vana mentientium aequo iustoque plus fauentis, solide copioseque defendit, a *Meinerso* p. 386 sqq. a *Tiedemann*, p. 237 sqq. etc. *Harl.*] Ex recentiorum vitae philosophi scriptorum numero praeter triumuiros paullo ante laudatos vnum alterumque nominare mihi liceat, *Thomam Stanleium* equitem anglum, in historia philosophica Iohanni Marshamo inscripta et tertia iam vice edita anglice, Lond. 1701. fol. [ab *Oleario* 1711. latine versa, Lipsiae typis excusa, ac Venetiis recusa. conf. *Heumanni Acta philos.* I. p. 523 sqq.] parte IX. tum *Andream Dacarium*, qui vitam Pythagorae scripsit et cum Hierocle, gallice translato, edidit Paris. 1706. 12. eodem anno reculam anglice, Londini. Baelius quidem lapsus memoria est, [siue potius deceptus errore, in *Omeiffi Ethica Pythagorica*, p. 4. commisso, vid. *Heumanni Acta philosoph.* tom. I. p. 372. not. b.] qui in *Lexico* suo etiam secundae [et recentissimae an. 1740.] editionis, vbi de Pythagora agit, nota *Q. Lucam Holstenium*, ait, edidisse dissertationem de vita et scriptis *Pythagorae*. *Porphyrus* enim dicere voluit, non Pythagorae. Philosophiam pythagoricam illustrandam sibi praeter *Stanleium* peculiariter sumserat *Iohannes Schefferus*, a regina Sueciae Christina ad hoc inuitatus, cuius tamen nihil, quod praesens argumentum spectet, lucem vidit, excepto libello de natura et constitutione philosophiae italicae *), *Vpsal.* 1664. et *Witteberg.* 1701. 8. Tum ciuis Schefferi doctissimus *Ioachimus Kuhnius*, qui libros de vita et philosophia Pythagorae

D d d d 3

promittit

nem in Aegypto; at pernegat p. 385. et 388. Pythagoram a sacerdotibus aegyptiacis fuisse edoctum litteras illarum: adseuerat contra, eum adiisse Aegyptum, non eo consilio, vt doctrinas sacerdotum arriperet; sed, vt constitutionem, leges, mores et cultum sacrum illius populi, cumprimis, vt formam, arcana artesque ordinis sacri et sacerdotum cognosceret. *Harl.*

y) Hic tantum prodromus esse debuit iusti operis, quod in tres libros distinctum vir eruditus moliebatur: primo libro acturus de vita et disciplina Pythagorae, secundo de Pythagorae philosophia, quam ipsam tribus distinctis partibus explicare voluit, et tertio de claris Pythagoricis: et deinde addere scriptum Hieroclis, carmina Pythagorae, sententias Democratis, Demophilis, Sexti etc. Vid. *Schefferi* litteras ad *Nic. Heinsum* tom. V. *Sylog. Murmann.* et ad *Ioh. Vorstium*, datas. *Vpsal.* 1655.

prid. Id. Innii et praemissas *Vorstii* libro de *Hebraismis* N. T. *Fabric.* conf. *Morhofii Polyhist. philos.* I. cap. 2. sect. 1. ibique *Molleri* notam. Prior editio *Vpsaliensis* est rara. Posterioris haec est inscriptio: *Io. Schefferi* Argentoratensis de natura et constitutione philosophiae italicae seu pythagoricae liber singularis. Editio secunda, ex integro curata. Cui accedunt Pythagorae aurea carmina, cum praefatione *Conr. Samuel. Schurzschii.* *Wittenberg.* 1701. 8. Conf. *Clerici* bibl. choif. tom. X. p. 159. et *de Windheim* in *Bemühungen der Weltweisen* vom Jahr 1700 — 1750. vol. I. part. IV. pag. 41 sqq. summam singulorum capitum dedit. De *Scheffero* eiusque libris tam editis, quam prelo paratis aut adiectis vid. *Fant* *Historiam litteraturae graecae in Suecia.* *Vpsaliae,* 1779. 4. §. 76. et 77. p. 123 sqq. et *Ionsium* de scriptoribus hist. philos. lib. III. cap. 34. sect. 4. pag. 196. *Harl.*

promittit ad Aeliani Var. II. 26. sed operi immortuus nihil plane illius argumenti edidit. Pythagorae incunabula in veteri marmore obseruata et eleganter atque ingeniose illustrata, videre licet ab illustribus doctrinae viro *Laurentio Begero* in spicilegio antiquitatt. p. 136 sq. Omitto schediasmata varia ad pythagoricam philosophiam illustrandam facientia, vt *Ambrosii Rhodii* et *Paganini Gaudentii* [iam commemoratos libr.] de metempsychosi Pythagorae, *Schilteri* diss. de disciplina pythagorica, *Marci Mappi* siue *Schalleri* et *Magni Dan. Omeisii* ethicam pythagoricam, [ex fragmentis a Galeo collectis male compositam, Altdorf. 1693. 8.] *Claudii Lignierii* de secta pythagorica, *Mich. Bohnii* siue *Anton. Guntheri* Heshusii de abstinentia carnum Pythagorica, Pythagoram *Roderici a Castro*; Theologiae pythagoricae compendium *Cornelii Dieterici Koch*, Helmstad. 1710. *Johann. Francisc. Buddei* diss. de peregrinationibus Pythagorae; eiusdem disp. de *κατάθεσις* pythagoreo-platonica, recc. in analectis historiae philosophicae, pag. 1 sqq. et 361 sqq. An Essay of transmigration in Defence of Pythagoras, Londin. 1692. [vid. Acta Erudit. Lips. a. 1693. pag. 5.] *I. David. Koeleri* diss. de pedantismo Pythagorae, ratione silentii. Altdorf 1714. [A Koeleri iniuria paucis defendere Pythagoram conatur *Io. Friedemann Schneider*, in disp. de philosophia silentii, Halae 1717. §. quinta. Item *Heumann*. in Actis philof. tom. I. pag. 725 sqq. recensens hanc disputationem, dubitat §. IV. pag. 729. de veritate narrationis, quod res per se incredibilis sit et ii, qui prodiderunt eam, post Christum natum scripsissent. *Brucker*. quidem vulgatam opinionem ornare, explicare atque tueri sustinuit vol. I. p. 1029 sqq. et quae veteres de illo silentio, *ἔχεμυθία*, narrarunt, ea collegit Rittershus. ad Porphy. §. 19. p. 20 sq. adde Holsten. ad illum loc. p. 23. Küsteri: at, melius, opinor, exposuerunt illam historiam de silentio, et cautiùs interpretati sunt *Tiedemann*. p. 276 sqq. ac *Meiners*. p. 454 sqq. *Aristoxenus* vero quod apud Iamblich. sect. XCIV. XCV. neque de perpetuo silentio, neque de certo illius tempore loquutus est, mentione examinis pythagorici facta, id memoratu dignum videtur. A. vero *Gellius* A. N. I. 9. p. 79. edit. Gronou-Conrad. locum praebet classicum: „qui exploratus ab eo idoneusque fuerat, recipi in disciplinam statim iubeat, et tempus certum tacere: non omnes idem, sed alios aliud tempus pro aestimato cursu sollertiae. Is autem qui tacebat, quae dicebantur ab aliis, audiebat; neque percunctari, si parum intellexerat, neque commentari, quae audierat; sed non minus quisquam tacuit, quam biennium etc. v. plura de Pythagoreis eorumque classibus apud Gellium l. c. et interpretes, qui quidem interdum fabulis adhibent fidem, in exemplo Gronou. Ex illo autem loco videmus, silentium neque perpetuo fuisse quinquennale, neque eiusmodi, vt per id tempus vllam vocem emittere nefas fuisset: sed, vt quibusdam viris doctis apud *Schefferum* de natura et constitutione philosophiae italicae, p. 117. et *Tiedemann* p. 279. visum est, sic intelligendum esse, vti Gellius iam explicuit, praeter ea negatam fuisse nouitiis sectatoribus potestatem de rebus philosophicis et doctrina pythagorica, tam inter se quam cum aliis disputandi atque iudicandi. In causas imperati silentii post Bruckerum aliosque inquirunt *Tiedemann* ac *Meiners*. ll. cc. Consilium vero Pythagorae fuisse videtur expiscandi, num nouitius sit loquax, incautus, cuius lingua praecurrat mentem et num facile possit explorari nec ne, admitti an queat scholis interioribus et initiatorum societati. Haec obiter de celebri illo pythagorico silentio. Hunc philosophi morem eiusque disciplinam symbolicae damnat *Petrus Siluanus Regis* in Discursu philosophico, in quo historia philosophiae antiquae et recentioris recensetur, 1705. 12. p. 24 sqq. vid. *Heumanni* Acta philof. tom. I. p. 1066. *Harl.*] — *Io. Ludou. Schmid* de silentio pythagorico, Lipsiae 1699. — *M. Ioannis Thor-*
voes.

voest, Nylandi, examen argumenti pythagorici pro unitate numinis. Aboae 1700. 8. — De abstinentia pythagorica abaniinantibus praeter Porphyrii quatuor libros, *Io. Mich. Weinrichii* de abstinentia carnis pythagorica, tom. IV. Miscell. Lips. p. 164 sqq. *Io. Lud. Boye* de legibus cibariis et vestiariis Pythagorae earumque causis. Ienae 1711. [vide de illis plura et bene excussa apud *Meinersf.* I. p. 405 sqq. et p. 415 — 435. et *Tiedemann.* p. 309 — 326. vterque de usu carnis et fabarum atque num Pythagoreis licitum fuerit carne vesci, copiosus est; ac posterior examinat quoque, quae *Dodwell.* de aetate Pythag. p. 125 sqq. qui esum carnis a Pythagora pugile introductum, a philosopho autem vetitum fuisse contendit, *Scheffer* de philos. ital. p. 134 sq. p. 146. 156. etc. *Brucker.* in Hist. crit. phil. I. p. 1036. etc. *Meinersf.* in: Revision der Philosophie, p. 100. de illa consuetudine, illius origine et consilio iudicarunt. Huc quoque pertinet *Sigism. Fried. Dresgii* comment. de alba stola Pythagorae. Lips. 1736. 4. *Harl.*] I simboli di Pythagora, spiegati da Celso Quattrocasse, memorat Philippus Picinelli p. 135. Athenaeo de letterati Milanesi. — *Laurentii Petri Lundii* de Pythagora eiusque femore aureo, diss. Hauniae 1702. [cui opposita fuit *Petri Kraglundii* diss. de aureo Pythagorae femore. Hafniae 1703. —] — *Aureum femur* symbolum ἀποδεύσεως, *Theod. Crüger*, Witteb. 1723. 4. — Dissertationem gallice editam de Choenice Pythagorae male Adriano Relando tribuit *Gottlieb Stolle* in: Historie der heidnischen Moral. p. 237. quum sit *Iac. Rondelli.* [quem *Stollii* errorem etiam notavit *Heumann* in Actis philos. tom. II. p. 153.] — Acta Lips. academ. XVI. p. 32. sq. *Fabric.* Neque tamen hic catalogus plenus est et absolutus. Infinitus enim est paene numerus eorum, qui recentiore aetate philosophiam pythagoricam explicare, varia fortuna nec raro diuersa ratione, adnisi sunt: quorum insignem copiam enumeravit *Heumannus* in Actis Philosophorum tom. I. p. 370 — 381. vbi secundum quemdam ordinem classesque nominat scriptores historiae pythagoricae. Supplementa dedit idem ibid. p. 751 — 754. et tom. II. p. 487 — 491. cuius scrinia expilare nolo. Idem tom. II. pag. 787 sqq. recenset *M. Ambrosii Rhodii*, Gymnasii Christianensis, quod Norwegiae est, Prof. Phys. et Mathes. dialogum de transmigratione animarum pythagorica, quomodo eadem concipi et defendi possit. Hafniae 1638. 8. ac p. 632 sqq. ibid. recitat argumentum disp. a *Georgio Christoph. Gebhardo*, de harmonia coelorum Pyth. Gryphiswald. 1692. habitae. Idem tom. I. part. I. cap. 1. de quibusdam rebus, ad Pythagoram pertinentibus, libere sentit, et historiam philosophiae pythagoricae fabulam esse romanensem p. 14. iudicat. Nubem etiam excitarunt scriptorum hist. Pythag. *Struu.* et *Kahlus* in bibliotheca philosophica p. 213. 231. etc. *Brucker.* in Hist. crit. philos. P. II. lib. II. cap. 10. de secta italica, hinc inde, et in Adpendice ad hoc caput. Et tamen augeri et amplificari potest eiusmodi index. Neque vero in animo mihi est, omnes, qui de hac philosophia eiusque auctore scripserunt enarrare, quod quidem nec promittere nec praestare possum, et foret nimis molestum. Exiguum tamen spicilegium colligere iuvat. Philosophiam vero pythagoricam explicare, singula et Pythagorae et eius adseclarum placita enumerare atque tam illa, quam quae *Diogenes Laertius*, *Iamblichus* ac *Porphyrius*, qui cautius sunt legendi, conseruarunt, sub examen vocare, id ab instituto nostro est alienum. Consules *Stanleii*, *Cudworthi*, *Bruckeri*, *Tiedemanni* et *Meinersii* libros, in quibus illa late recensentur, et quos frequenter laudavi: quibus adiungi possunt *Agatopist. Cromazianus* in: Della Istoria e della indole di ogni filosofia, vol. II. Venet. 1782. capp. 25 — 27. fusior in doctrina, quam in vita itineribusque Pythagorae explicandis, et *Bayle* in Dictionaire, art. *Pythagoras*. Qui compendia historiae philosophiae condiderunt, quod ple-

rumque

rumque fabulas recoxerunt, nec, quae certa essent aut probabilia aut omnino vana falsaue, sollicitè diligenterque secreuerunt, lubens meritoque praetermittam: excipiendus tamen est cl. *I. G. Gurlitt*, qui in: *Abriss der Geschichte der Philosophie*, Lipsiae 1786. 8. p. 34 — 39. de philosophia italica sollerter intelligenterque egit, et p. 38. et p. 276. scripta quaedam recenset, illam illustrantia, e quibus tantum libri, quem quidem ipse oculis non vsurpauit, at ab Bruckero aliisque laudari memini, faciam mentionem: *Plan theologique du Pythagorisme etc.* par *Mich. Mourges*, Toulouse 1712. tom. I. II. Amstel. 1714. 8. (v. *Journal des Sav.* 1713. Iun. p. 448. 639. Iul. p. 14. *Journal litt.* tom. IV. p. 281. von *Windheim* Bemühungen der Weltweisen vom Jahr 1700. etc. vol. III. Noriberg. 1752. p. 255 sqq.) His addi possunt *Battaux* Geschichte der Meynungen der Philosophen von den ersten Grundursachen der Dinge. Aus dem Französischen übersetzt (von Garve). Lipsiae 1773. 8. sect. III. de Pythagora eiusque philosophia minus accurate ac subtiliter disputans. — *Morhof* in *Polyhistore*, tom. II. lib. I. cap. 2. de philosophiae pythagoricae historia eiusque scriptoribus. — *Abrah. Gerauius*, Prof. quondam Franequer. in *Historia philosophica*, Franequae 1674. 8. libr. II. cap. 6 — 19. p. 116 sqq. de philos. pythagorica ipsiusque auctore loca veterum, diligenter collecta, adtulit, et a recentioribus frequenter consultus videtur. — *Georgii Paschii*, Professoris quondam Kiloniensis, de variis modis Moralia tradendi, liber etc. Kiloni, 1707. 4. cap. IV. p. 649 sqq. — *M. Fried. Christ. Eilshous* historisch-critische Lebensbeschreibung des Weltweisen Pythagoras, mit einer Vorrede Herrn Kosod Anchers — (de quaestione, num brutis animalibus tribui possit animus, nec ne? —) aus dem Dänischen übersetzt von *Philander von der Weisfritz*. Hafniae et Lipsiae 1756. 8. (est labor iuuenilis: auctor enim anno aetatis suae XXIV. morbo variolarum 1751. absumtus est.) — Auctor libri: *Histoire de la philosophie payenne, ou sentimens des philosophes et des peuples payens, les plus celebres, sur Dieu, sur l'ame et sur devoirs de l'homme* Hagae Comit. 1724. II. voll. multus est de pythagorica de animorum migratione doctrina, quam Xekia, philosophus sinensis, mille circ. annos ante Christum natus, inuenisse dicitur, et de Pythagora ipso. (vid. *Acta Erudit. germ.* part. XCVIII. p. 98 sq. De *Windheim* Bemühungen der Weltweisen vol. III. part. VII. p. 272 sqq.) — *Leonardus Cozzandus* de Magisterio antiquorum philosophorum, Geneuae 1684. 12. libro V. cap. 1 et 2. vulgaria tradit de Pythagora et Pythagoreis. — *M. Christiani Aug. Rotth* diss. de examine conscientiae pythagorico vespertino. Lipsiae 1708. 4. (quem morem Cato apud *Ciceronem* de Senectute cap. 11. dicit se exercendae memoriae gratia imitari.) — *Gottlieb Stolle* in: *Anleitung zur Historie der Gelahrtheit*, passim, praecipue p. 380 — 382. 531. 615 sqq. 443. edit. quartae, Ienae 1736. 4. de Pythagora eiusque opinionibus ac doctrina egit et plures memorauit scriptores, item in *Additamentis* p. 176. — *Jac. Windet* de vita functorum statu, Londini 1663. 1677. 4. qui putat, Graecos opiniones suas de conditione animi post mortem ex sacra scriptura hausisse. conf. Clerici bibl. choif. tom. I. p. 354 sqq. — *Τὴν Μονάδα Πυθαγορικὴν* s. vnum theologiae pythagoricae compendium, praef. *Conr. Dietr. Kochio*, resp. Io. Bernh. Hassel. Helmstädt. 1710. 4. — De monade Pythagorae, Coburg. 1741. 4. — Pythagorae a famoso illo simplicis Talionis dogmate, diss. *Magni Dan. Omeisii*. Altdorf. 1689. 4. — *Car. Andr. Belii* diss. de delectu ingeniorum pythagorico, Lipsiae, 1742. — *Christ. Gottl. Ioecheri* prol. de Pythagorae methodo philosophiam docendi. Lipsiae 1741. 4. — *Io. Georg. Michaelis* diss. de Tetracty pythagorica. Francof. ad Viadrum 1735. rec. in *Eiusdem* *Observatt. sacris*, Arnhem. 1752. 8. exercit. VIII. (conf. *Meiners*. p. 537, qui mouet, sanctitatem illius et consuetudinem per tetractyn

tractyn iurandi et antiquissimis Pythagoreis atque Aristoteli fuisse incognitam et demum Pythagoreis, qui tempore Aristoxeni aut serius sub aduentum et natiuitatem Christi vixissent, esse adhibitam, *Mosheim.* ad Cudworthi syst. intell. cap. IV. §. 20. p. 576 sqq. edit. Amstel. I. *Iensium* et *Moyr. du Soul ad Lucianum* pro lapsu inter salutandum cap. 6. tom. I. edit. Reitzii, p. 731. infra §. VI. *Schier* not. ad Pythagorae carm. v. 47. *Tiedemann.* l. m. p. 419 sqq.) — *Gorius* in symbol. litt. Romae, vol. IX. p. 1. vbi simulacrum quoddam explicatur. — *Io. Sturzelius* in orat. de societate Crotoniensium litteraria, Ienae, 1754. 4. multus est de Pythagora; at plerumque sectatus narrationes vulgares, hodie partim explosas. — *Cel. Heyne* in opusculis academicis, vol. II. prolus. X. de Crotoniatarum republ. et institutis, cum epimetron (p. 196 sqq.) de Pythagora et Pythagoreis legumlatoribus, item p. 205 sq. de Metaponto, Pythagorae hospitio et Pythagoreorum studiis nobilitato. Maiorem, quam par erat, laudem scientiae mathematicae atque astronomicae tribuunt Pythagorae *Montucla* in: *Hist. des Mathem.* tom. I. et *Dutens* *Recherches sur les decouvertes attribues aux modernes*, tom. I. p. 156. 171. 181. 202. I. *Aug. Eberhard* super Astronomia Thaletis et Pythagoreorum, in: *Neuen vermischten Schriften*, Halae 1788. 8. nr. IV. contra censorem in: *Ienens. Allgem. Litter. Zeitung* nr. 84. a. 1787. negat, ignem centrale fuisse intellectum solem, et Aristarchum, Samium, docet melius excogitasse planetarum systema; conf. *Iagemanni* *Geschichte der freyen Künste und Wissenschaften in Italien* (ex *Hieronymi Tiraboschi* *Storia della Letteratura Italiana*, Modenae in 4. rec. Florent. in 8. concinnata, tom. I. p. 36 sq. edit. nouiss. Mutin.) vol. I. Lips. 1777. 8. part. II. cap. 1. vbi a p. 43. de Pythagora eiusque disciplina strictim agitur, et p. 107. 150. et 263. de fatis philosophiae pythagoricae inter Romanos. Compara iudicium *Meiners.* l. c. p. 554 sqq. — *Obseru.* de Pythagorae *Κυάμω* in *Miscell. obseru. critic. Belgic.* vol. VI. tom. II. p. 417 — 451. Auctor sustinuit demonstrare, Cyamos, quibus abstinendum iubebat Pythagoras, fuisse non fabas, — sed oua. — *Tiedemannus* de musica pythagorica, in: *Forkelii musicalische Bibliothek*, part. III. et de scriptis quibusdam pythag. num. genuina sint, in: *Deutschen Museum* a. 1778. disputat. De fabis earumque vsu vetito locus est facetus apud *Lucianum* in XX. dialogo mortuorum, p. 415. tom. I. quem diligentiam effugisse *Rittershusii*, qui ad Porphyrii vitam Pythag. p. 66 sq. multa de hoc praecepto pythagorico collegit, animaduertit *Tib. Hemsterhusius* ad *Luciani* locum, et ipse quaedam docte disputat. Enimuero quaestio, num Pythagoras ipse fabis omnibus abstineret, et quae causae fuerint illius prohibitionis, iam ab antiquissimis temporibus fuit agitata, nec poterit certo definiri; vid. praeter *Rittershusium* ac *Brucker.* et auctorem in *Obss. mis. Belgic.* modo memoratum, *Bayle* in *Diction. voc. Pythagoras* (I) p. m. 744 sq. (vbi *Windeti* explicationem, de vita functorum p. 76. adfert.) *Menag.* ad *Diogen. Laert.* VIII. 34. *Meiners.* l. c. p. 431 sqq. *Tiedemann.* l. m. p. 315 sqq. qui suspicatur, a Pythagora illam consuetudinem et praeceptionem aut potius superstitionem ex Aegypto, (vid. *Herodot.* II. 37.) esse ductam, et ad disciplinam doctrinasque Pythagorae maxime arcanas, ideoque vel paucissimis illius discipulis cognitae pertinuisse. Sed haecenus. *Harl.*]

EPIMETRON.

Iam supra monui, et aetatem et fidem eorum, qui de Pythagora olim scripserunt, aut quorum auctoritate vsi sunt Iamblichus ac Porphyrius, curatius esse inuestigandam atque examinandam, vt, quae probabilia aut certiora videantur, cernere queamus. In recensendis autem vitae et placitorum pythagoricorum scriptoribus egregie versatus est cl. *Meiners.* cum in

Vol. I.

E e e e e

Historia

Historia doctrinae de vero Deo, Lemgou. 1780. 8. part. II. sect. II. qua Pythagoras eiusque vetustissimorum discipulorum opiniones de rerum omnium ortu atque causa exponuntur, tum in primis in: Geschichte des Ursprungs, Fortgangs und Verfalls der Wissenschaften in Griechenland und Rom, tom. I. cap. 3. p. 178 sqq. Vt rite procederet, omnes eiusmodi scriptores in quinque dispescuit classes; prima igitur classis comprehendit eos, qui ante Aristotelem Pythagorae fecerunt mentionem (p. 188. coll. p. 290 sqq.) altera continet Aristotelem eiusque discipulos aut successores, aut his aequales, n. Aristoxenum, Heraclidem Ponticum, Cleanthem, Hermippum, (e quibus plurima, vera fictaque hauserunt posteri,) Zenonem, Alexin, comicum, Durin Samium, historicum: in tertia classe recensentur, qui post primos et antiquissimos Aristotelis discipulos, ante Christum natum, hanc historiae philosophicae partem siue adtingerunt siue vberius exposuerunt, in quibus Timaeus, Hermippus, Neanthes, Diodorus et Alexander praecipue sunt notandi: in quarta classe enumerantur scriptores incertae aetatis, qui sunt Antiphon, Soficrates, Dionysiphanes, Hippotus, Androcydes, Eudoxus, (de quo vide tamen censorem in biblioth. crit. Amstel. vol. II. part. VIII. p. 110. not. x.) Apollodorus, arithmeticus, et Lycon Iasius: quinta et ultima classis complectitur enarratores vitae et scholae pythagoricae, qui post C. N. vixerunt, Apollonium Tyan. Nicomachum, Moderatum, Numenium, binos Diogenes, Porphyrium, Iamblichum, et Anonymum apud Photium, una cum aliorum testimoniis passim proditis. Horum singulorum fidem examinat, ostendit, quos sectati sint potissimum Iamblichus et Porphyrius, quas peculiâres narrationes quidam prodiderint memoriae, et quae in singulis siue laudanda veniant siue vituperanda. Nimis abstraheret a scopo et consilio, si omnia repeterem copiosius aut explicarein. Inter ea, ut saluam lectoris moleam, pauca tantum adnotabo. P. 195. de Aristotele copiosus est, fidem illi tribuit, defendit eum ab iniuria *Moshemii* ad Cudworthi syst. intellect. tom. I. p. 16. edit. Amstel. in 4, adfirmat, p. 200. Aristotelem genuinos Pythagoreorum vetustissimorum libros habuisse, eorumque decreta tradidisse nobis, (coll. Historia doctrinae de vero Deo p. 299.) nec ista corrupisse aut mutilasse, quaedam tamen male intellexisse, p. 205. Libros tamen eius de Pythagoreis etc. (de quibus vid. *Ionsium* de scriptor. hist. philos. I. cap. 11. §. 1. p. 62.) interuisse, valde est dolendum. (Aristoteli aequae ac Platoni in explicandis atque recensendis Pythagorae placitis, omnino fidendum esse, contendit quoque probatque *Hyacinth. Sigism. Gerdilius*, Professor Taurienfis, in *Introductione ad studium religionis*, libro II. qui totus agit de secta italica, p. 243. Dissentit vero *Brucker*. in Hist. crit. phil. Adpend. f. vol. VI. p. 263 sq. et fidem derogat Aristoteli.) *Heraclides Ponticus*, ex cuius scriptis, (vid. Diogen. Laert. V. 88.) Diogenes, Iamblichus, Porphyrius aliique multa hauserunt, pater habetur multarum de Pythagora fabularum: is igitur, si recedit a narrationibus aliorum fide dignorum, testis locuples numerari non potest. *Clearchus* in fragmentis apud Athenaeum vera tradit, in reliquis valde credulus, ideoque suspitione fabularum falsive non caret, (p. 211. 224 sqq.) *Aristoxenus*, discipulus Aristotelis, etiam si lapsus sit aliquoties, summam fidei atque auctoritatis laudem nactus est, (p. 213 — 222.) *Dicaearchus*, quem Cicero magni aestimabat (ad Attic. II. 2. VI. 2.) fide dignus est et paene par Aristoxeno atque Aristoteli, quamquam culpa negligentiae aut fabularum quarundam crimine haud vacat. (At compara, quae de Dicaearchi atque Aristoxeni fide docte notantur in bibl. crit. Amstel. II. part. VIII. p. 111 — 113.) *Timaeo* parum fidei de rebus pythagoreis est tribuenda. *Hermippus*, sub Ptolemaeo Euergeta, suspectus est, et multarum de Pythagora eiusque itineribus fabularum parens aut continuator, homo credulus, (p. 222 — 231.) Idem iudicandum

iudicandum est (dissentiente tamen cenfore in bibl. crit. Amstel. II. 8. p. 114. not. d) de *Neanthe*, sub Arralo florente. (p. 231 — 236.) *Alexander Cornelius*, polyhistor, Sullae temporibus, homo credulus fuit, (eius tamen auctoritatem esse eam, ut tam leuibus argumentis labefactari nequeat, sentit censor in bibl. crit. Amstel. II. 8. p. 114. not. e) *Diodorus Siculus* e fontibus limpidis hausit. (p. 236 — 238.) *Apollonius Tyam.* aemulus pythagoricae disciplinae et seueritatis, homo superstitiosus, et fabularum ac praestigiarum amans. (p. 238 — 248.) *Moderatus* multa falsa tradidit maleque interpretatus est antiquissimorum Pythagoreorum placita. (p. 248 — 250.) *Nicomachus*, Heraclidis et Moderati vestigia premens, aequae ac illi, male fidus scriptor, homo credulus fuit, inscius et multarum de Pythagora fabularum auctor. (p. 250 — 252.) *Diogenes*, (de quo egit quoque *Dodwell.* in Exerc. II. p. 176. et censor in bibl. critica Amstel. II. part. VIII. p. 123. not. q. contra Meinersium disputans,) ex mente Meinersii saec. III. probe dignoscendus a Diogene Laertio, fabulator, qui vera a falsis haud recte discernere potuit. Pariter *Numenius*, initio saec. III. platonicae philosophiae Athenis magister, de Pythagora, Platone, quem prioris imitatore fuisse existimauit, aliisque multa inepta dixit scripsitque, p. 253 — 256.) *Diogenes Laertius*, compiler, confusus et credulus fuit, fontes quidem adiit, sed ex riuulis quoque turbidis inconsideranter hausit. In historia societatis pythagoricae Aristoxenum, in epitome autem philosophiae pythagoricae Aristotelem et Alexandrum sectatus, fidem meret, uti *Sextus Empiricus*; in enarratione autem vitae Pythag. scriptores malae non minus quam bonae fidei exscripsit, ideoque cautio est adhibenda. (Effatum tamen Meinersii nimis vage pronunciatum esse, censor in bibl. crit. Amstel. II. part. VIII. p. 124. not. t. docet.) Ad *Iamblichum* hominem non adeo quidem malae fidei, at parum acris iudicii, et *Porphyrum* bene intelligendos atque eorum narrationes de Pythagorae huius schola rite cognoscendas atque examinandas magna iudicii subtilitas, intentio animi et inuestigatio scriptorum, quos siue certo et nomine singulorum significato, siue probabiliter consuluerunt, est adferenda: atque examen seuerum instituit fontesque, e quibus hausit ille, sagaciter aperuit *Meiners.* praeceptis quibusdam criticis praemissis, p. 258 — 290. Sic quoque p. 290 — 303. (confer tamen multorum defensionem in bibl. crit. Amstel. II. 8. p. 114 sqq.) de Ionis Chii, Anaximandri, Theopompi, Aristoxeni, Aristarchi, Metrodori, Eudoxi, Hieronymi, philosophi peripatetici, Lyci, Sotionis Alexandrini, Antiphontis, Sosicratis, Hippoboli aliorumque fide et auctoritate aperte sensit et raro tulit iudicium honorificum.

Addam alia ad Pythagorae vitam et disciplinam pertinentia. Pythagoram fuisse *Samium*, nobilissimi et fide dignissimi tradunt auctores, quae fama etiam fuit tempore Luciani; vide huius dialogum, *Somnium*, in quo multa lepide narrantur de Pythagora, cap. 4. Alii eum dixerunt *Tyrrhenum*, ex vna insularum, quas Athenienses possederunt, eiectionis Tyrrhenis. Alii vocant eum *Phliasum*, *Metapontium* alii; alii *Syrium*, *Tyro*, *Phoeniciae* vrbe oriundum. Alii (ut *Maffei* in: *Osseru. lett.* tom. IV. p. 72. coll. *Ingemann.* in: *Geschichte der freyen Künste und Wissenschaften in Italien.* I. p. 38, et ipso *Tiraboschio* tom. I. p. 29 sq.) faciunt eum *Hetruscum*, quae opinio inde orta fuerit, quod aliquot pythagorica placita similitudinem quamdam habent cum ritibus quibusdam Hetruscorum, a quibus illa mutua sumserit Pythagoras, (v. *Heyne* in nouis *Comment. societatis regiae Götting.* tom. IV. p. 87.) *Hyacinth. Gimma* in: *Idea della storia dell' Italia letterata etc.* Neapoli 1724. 4. *Samum*, urbem in *Calabria*, hodie *Crepacura*, patriam fuisse Pythagorae contendit; v. germ. *Acta Erud.* part. CIV. *Sidonem*, *Phoeniciae* quondam metropolin, eius fuisse patriam, e *Iamblich*o probatum iuerunt, aut potius errarunt

Christ. Schrader in diff. I. de Pythagora, Lips. 1708. §. 6. et *Triller* ad versionem theotiscam metricam Hug. Grotii Tragoed. *Christus patiens*, p. 572. edit. II. Haec tamen de Pythagorae patria incerta historia aut opinio orta esse iure videtur *Bruckero* Hist. crit. phil. I. p. 994. partim ex diuersis Pythagorarum apud veteres celebratorum locis natalibus, partim ex incerta parentis patria, quum generis ortus cum patria confunderetur. Eadem causa fuerit, cur veteres in patre Pythagorae nominando variarent. Tutissima et maxime probabilis narratio est eorum, qui tradunt, patrem fuisse *Mnesarchum*, de cuius ortu et patria in vtramque partem, multis etiam fabulis excogitatis, disputarunt veteres, matrem Pythaidam; auum Euphronem; proauum, si *Pausaniam* II. cap. 13. p. 140. audimus, Hippasum, pulsum Phliunte ab Heraclidis. Aliis apud *Diogenem Laertium* VIII. 1. pater eius fuit *Marmacus* qui quidem vnus e maioribus Pythagorae Phliasii fuerit. Secundum *Iustin.* XX. 4. audiebat pater *Demaratus*, quae quidem lectio Vossio ad eum locum ex pristina lectione *Marmacus* tarditate librariorum enata videtur, probante *Tiedemann*, qui post interpretes ad *Diogenem Laertium*, et post *Stanleium*, *Bruckerum* aliosque in: *Griechenlands ersten Philosophen* p. 214 — 222. de Pythag. parentibus et patria egit, et p. 219. refutauit *Bruckerum*, in Hist. crit. Phil. p. 994. suspicatum, *Mnesarchum*, alienigenam, mercatitiae causa Samum profectum, ibi ciuitatis iure donatum fuisse. Idem doctissimus *Tiedemann* p. 329 — 333. de familia Pythag. disputans, ostendit, vnam tantum e pythagoricis mulieribus fuisse, quae *Theano* vocata sit; hanc fuisse *Brontini Crotoniatis*, (aliis, at per errorem culpamque librariorum, iam antiquioribus temporibus commissam, *Cretensis*); *Diogenem vero Laert.* VIII. 42. *Photium* Cod. CCXLIX. *Suidam* in *Theano*, (v. *Brucker.* I. m. p. 1019 sq. et interpretes ad *Diogenis* locum citat.) *Ionsum* de script. hist. phil. I. 1. 7. et *Menagium* de mulier. philos. p. 47. et ad *Laertium* I. cit. aliosque haesitasse aut deceptos fuisse. Filius fuit *Telauges*: quod alii etiam addunt *Arimnestum*, ac *Mnesarchum*, quem iuuenem diem obiisse referunt, aut *Marmacum* et *Damonem*, id non adeo validis fulciri solet argumentis. Differt aliquantum *Bentlei.* in *Respons.* p. 32. e vers. *Lennepii.* Filiae tantum fuisse videntur *Damo* et *Myia*: ceterae, quae memorantur, *Theano*, (ex corrupta lectione nominis *Δαμω* forte enata,) *Arignote* et *Sara*, s. ex correctione *Bentleii*, *Aesara* p. 215. I. m. videntur suspectae. *Dodwell.* tamen in *Exercit.* II. p. 123 sq. contendit, *Damonem* filiam fuisse Pythagorae pugilis, non philosophi, ab illo diuersi, illius autem *Damonis* filiam, *Vitalen*, nuptam *Telaugi*: philosophi autem filias fuisse *Myiam* et *Arignoten*, quae potuerit a *Crotonis* fluuio *Aesaro* cognomen etiam *Aesarae* traxisse. Enimvero, quis erit *Apollo*, qui verum et vnice certum dicat. De eius praeceptoribus, e quibus vnus est *Pherecydes*, de quo dubitari non possit, iam supra disseruimus. adde *Bentleii* *Responsion.* ad *C. Boyle* §. III. p. 31. Quod metempsychosin defendebat, etiam varias ille subiisse corporis mutationes credebatur; vid. *I. Henr. Winkler* ad *Platonis Phaedonem*, Lipsiae 1744. p. 230 sq. Pythagorae animam ab *Apolline* ad homines missam, adfirmat *Iamblichus* in vita illius cap. 2. et ipse iactat apud *Lucianum* in *Somnio* s. *Gallo* cap. 16. p. 726. tom. II. *Reitzii*, vbi v. *Moyss. du Soul* et *I. M. Gesnerum*. Ipse dicitur gloriatus esse, se, antequam Pythagoras esse coepisset, fuisse *Pyrrhum*, *Hermotimum*, *Euphorbum* (h. e. secundum *Gatterer.* ter intra 673. annos cyclum lunarem absoluisse) et ante tempora *Troiana Aethalidem* ²⁾. Exuto Pythagora, se factam esse

2) Quum haec diu scripsssem, multo post cognoui, cel. *Gatterer.* in recitat. de Metempsychosi,

immortalitatis animorum symbolo Aegyptio, ad *Herodoti* II. 122 et 123. (in *Commentatt. soc. Gotting.*

esse Alpasiam meretricem Milesiam, ait apud *Lucianum* l. m. cap. 19. Contra apud *A. Gellium* IV. 11. post Pythagoram fuit Pyrauder, deinde Calliclea dea, tum femina pulchra facie meretrix, cui nomen fuerat Alce; vid. *Diogen. Laert.* VIII. 4. ibique interpr. et *Moyss. du Soul* ad *Luciani Somnium* p. 727 sq. Lepide explicat hanc Pythagorae opinionem, eamque sensu abscondito atque allegorico esse intelligendam, docere sustinet *Irhonius* in libr. de Palingenesia veterum etc. cap. V. p. 490. At enim mittamus istas fabellas s. ingeniosam allegoriam et partim calumnias. Id tamen obseruandum esse iudico, *Lucianum* atque *Plutarchum* in enumerandis ac referendis Pythagorae scholaeque pythagoricae placitis vt plurimum sequutos esse opiniones ac narrationes recentiorum saec. I et II. Ingenium in eo erat tam splendidum, quam callidum; iudicium multo vsu rerum et philosophia subactum, et legitima ratione ac scientia cogitandi superabat is Pherecydem, suum doctorem. Litterarum tamen copiam et sapientiam Pythagorae non debemus nostro pede nostraque aetate, sed ingenio viribusque illius aeni et infantiae metiri. Quare *Bayle* in *Diction.* voc. Pythagoras, nimius est eloquentiae pythagoricae admirator. Multa is sumsit ab Aegyptiis, nec vero omnia, quoniam iam antea multis superstitionibus atque opinionibus et vera falsaque rerum cognitione Graecia fuerat imbuta. Originem igitur traxerit ab Aegyptiis abstinentia elotericorum a piscium et fabarum esu: de qua disciplina v. *Brucker.* *Tiedem.* *Meinersiusque.* Doctrinam de auguriis et ominibus, Homero iam cognitam, non ex Aegypto duxit, vt *Brucker.* H. cr. phil. I. p. 1083. putauit; at doctrinam de numeris, quibus magnam vim inesse censebant Pythagorei, et theplogiam arithmeticam, debere videtur Aegyptiis, sed variauit illam aliterque adcommoauit. vid. *Tiedemann.* l. m. p. 315. 317. 406 et 428. A Magia, quae tum pars habebatur pietatis et cultus diuini, nec in sensu crassiore sumenda, non fuit omnino alienus: et fuerunt, qui praestigias aut magicas eum artes (*γογγύσεις*) amplexum referrent. vid. *Plinii* H. N. XXXI. 1. *Diog. Laert.* VIII. 32. 36. *Lambecii* *Comment.* de bibl. Caes. Vindob. tom. VI. p. 383 sqq. edit. Kollarii. Hinc religionis studium singulare, insignis deorum daemonumque cultus, mysteria et secreta cum silentio, vaticiniorum et more Pherecydis, et bono quidem consilio ad auram imperitae multitudinis captandam, (vid. *Sturz* in Pherecydis fragmentis p. 36 sq.) familiaritatis cuiusdam cum geniis ac diis intimae opinio et alia temporum simplicitati saeculique ingenio adcommodatae magiae indicia. Superstitiones autem Graecorum magicas auxit peregrinis, quas in Aegypto imbiberat, caerimoniis et incantationum aut diuinandi generibus; vide plura in *Diet. Tiedemanni* disputat. de quaestione, quae fuerit artium magicarum origo etc. *Marburgi*, 1787. 4. p. 33 sqq. *Meinersii* *Geschichte* etc. p. 480 sqq. p. 503 sqq. inprimis p. 485. vbi in nota refutat *Eusebium* cap. XI. in *Hieron.* 438. 439. negantem, Pythagoram iactitasse consuetudinem et familiaritatem cum diis et daemonibus. A magiae tamen suspitione illum purgare adnifus est *Gabr. Naudaeus* in *Apologia*, gallice scripta, pro viris illis, qui falso adcusati fuerunt Magiae, cap. 12. Num etiam ab Orpheo quaedam sumserit mutua, paullo inferius videbimus. Quamquam ipse non dicitur rempublicam capefluisse aut fuisse legislator, et *Cicero* de *Orat.* III. 15. adfirmat, *Pythagoram*, *Democritum* et *Anaxagoram* a regendis ciuitatibus totos se ad cognitionem rerum transulisse; tamen magnam Graeciam institutis et praeceptis suis erudiuit, sobria dedit consilia ad rempublicam bene prudenterque administrandam, et ad virtutem, amicitiam, et pietatem colendam:

E e e e 3

lendand:

ting. doct. class. philol. tom. IX. p. 43 sq. et ephemer. litt. Gotting. 1789. plag. 172.) acute docuisse, Pythagoram illam doctrinam, symbolum cycli, ex Aegypto hausisse, et triplicem cyclum ingeniose explicuisse.

lendam: multos ciuitatum principes habuit sectatores; luxum et luxuriam institutis, exercitationibus corporis et mediocritate studuit exstirpare, et praecepta dedit vitia victus vitaeque. vid. *Tiedemann*. Graeciae primos philosophos, p. 326 sqq. et pluribus locis, *Meiners*. l. c. pag. 418 sqq. 463 sqq. 468 sqq. cel. *Heyne* in opuscul. academicis, vol. II. p. 198 sqq. Enimvero falcem immitterem in alienam messem, si, quae Pythagoras de Deo, de materia, de rerum principiis, de Vniuerso et sole, de igne illo, quem ab terra discretum, aliis licet eum medio in mundo positum arbitrantibus, (vid. *Aristot.* de Coelo II. 13. p. 650. et 659.) *Central Feuer*, *Stanlei*. histor. phil. p. 352. *Brucker*. Hist. cr. phil. tom. I. p. 1062. alique solem ipsum fuisse intellectum putarunt; a *Tiedemann* p. 447. 448 sqq. acute fuisseque refutati, doctrina illius sagacius explicata, (conf. *Plutarch.* de placitis philos. III. 11. et *Corjnum* ad h. l. p. XXX sq. diss. I. supra I. cap. 20. p. 177.) de aeternitate mundi, de animo eiusque transmigratione, et immortalitate, de vitae ratione et consuetudine, sensisse ac praecepisse dicitur, et quanta obseruantia ac pietate Pythagorei prosequuti sunt auctorem illius sectae, vberius exponerem. Ablegandi sunt illius philosophiae amantes aut curiosi ad scriptores historiae philosophiae virosque doctos, quos saepius laudavi, Cudworthum, Moshemium in animaduersionibus ad illius systema intell., *Stanleium*, *Bruckerum*, *Meinersium* ac *Tiedemannum*, qui in vtramque partem adfatim disputarunt: adde supra lib. I. cap. 20. §. 13. p. 180 sq. et cl. *Io. Aug. Eberhard* in: *Neuen vermischten Schriften*. Halae Magdeb. 1788. 8. nr. III. vid. ad. finem §. II. In omni tamen inquisitione et opinionum dogmatumque Pyth. examine tenendum est, 1) Pythagoram non tantum, quantus a ferioribus habebatur, fuisse philosophum et mathematicum, nec ea omnia, quae ipsius ingenio et acumini adscribebantur, inuenisse, multo minus rede-gisse in formam artis, (vid. *Meiners*. p. 511 sqq. qui p. 519. comprobat effatum *Aristotelis*, philosophiam Graecorum fuisse vsque ad aetatem *Anaxagorae* in infantia et balbutisse, p. 552 sqq. etc.) 2) sciendum est, Pythagoreos vel antiquiores mox immutasse aut alios aliter exposuisse placita doctoris sui, ita vt iam *Aristotelis* aetate (*Meteorol.* 1. 6. etc.) in diuersas diuisi essent partes. vid. scholiast. ad *Theocritum* XIII. 5. *Moshemius* quidem ad *Cudworth.* syst. intell. IV. §. 20. p. 570. edit. Amstel. acute iudicat, et ex insigni discipulorum eius dissensione efficit, quum nihil in litteras retulerit Pythagoras, nec de rebus omnibus mentem suam aperte sit eloquutus, euenisse illi, quod euenire necesse erat, vt ex suo quilibet ingenio philosophiam eius interpretaretur, et quae ipse pro veris ducebat, ad Pythagoram transferret: in eo tamen labi et mihi et *Tiedemann* p. 356 sqq. videtur, dum contendit, *proprie philosophiam Pythagorae cum ipso interiisse Pythagora*, atque post fata eius, qui Pythagorei salutare voluerunt, vix dimidios Pythagoreos, aut nomine potius, quam reapse, viri huius sectatores fuisse: *disciplinam Pythagorae, instituendi rationem et reliqua huius coniuncta una cum ipso ex orbe sublata esse, nec a quoquam postea usurpata*. Contrarium docet *Tiedemann*. l. c. Is etiam p. 296 sq. docet et p. 305 sq. Pyth. non ab omnibus discipulis coecam postulasse fidem, aut sustulisse libertatem sentiendi. Iam *Aristotelis* aetate duo diuersa Pythagoreorum fuerunt systemata, quae late exposuit *Tiedemann*. p. 373 — 383. atque *Meiners*. p. 500 sqq. Pythagoreos in Italia et Sicilia post Olymp. LXXX. strictius adhaesisse placitis et institutis superiorum, quam ii, qui in Graecia propria nomen et disciplinam Pythagoreorum iactitassent, qui ab antiquiorum primorum eius sectae adsecularum consuetudine et ratione tam docendi quam viuendi valde deficiuissent: quod facile euenire potuit, quia in Graecia plures sectae ortae sunt, e quarum diuersis sententiis ac doctrinis disciplinae Pythagorei in Graecia propria quaedam adoptasse potuerant.

3) Inter

3) Inter omnes constat, recentiores Pythagoreos, praesertim Platonicos, saeculis post C. N. prioribus, deseruisse viam, doctrinam et disciplinam antiquam, multas exclusisse aut propagasse atque amplificasse fabellas, et multa adfixisse aut nomini aut doctrinae Pythagorae, quae quidem ad laudem et admirationem illius facerent; sed longe abessent a simplicitate antiquitatis et veritate historica: vide quae de *Moderato*, arbitrante Platonem, Pythagorae opiniones de numeris eorumque potestate arcana adoptasse atque ornasse, et de *Nicomacho* inepto interprete, cuius tamen scripta recentiores Platonici atque doctissimus quisque scriptor ecclesiasticus fecerunt magni et illustrarunt, adprime monuit *Meinerf.* l. m. p. 534 sqq. item quae *Tiedemann.* p. 443. contra *Bruckerum* in *Schellhornii* Amoenitatt. litterariis tom. VII. p. 221. (rec. in *Bruckeri* Miscellan. sect. I.) disputauit, quatenus numeri Pythag. conueniant cum ideis Platon. Sed satis de his. Pauca tantum spicilegii instar addam. *Potteri* Πυθαγόρας μετέμψυχος, s. theses quadragesimales in scholis Oxoniae pro forma habitae; Lugd. B. 1684. 12. — Pythagorae et quorundam Pythagoricorum sententia de animo illustrat *Hieronymus Rorarius* in libro, de anima brutorum s. quod animalia bruta saepe ratione utantur melius homine, ex recensione *Georg. Henr. Ribouii*, Helmstad. 1728. §. 181 sqq. p. 615 sqq. (compara Bayle Dictionaire. art. *Rorarius* (D.E.). Pythagorae eiusque sectatorum, Archytas Tarentini, Empedoclis, Critonis, Epicharmi, etc. sententias de animo eiusque immortalitate persequitur *M. Christian. August Salig* in Philosophumen. veterum ac recentiorum de anima et eius immortalitate, disp. Halae Sax. 1714. habita. p. 28 — 32. Doctrina de transmigratione animorum, num ab Aegyptiis orta sit, (quod quidem verisimilius esse videtur, atque *Herodotus* II. cap. 123. vbi vid. *Wesseling.* p. 162 sq. alique, quorum testimonia collegit et diiudicauit post *Brucker.* in Hist. crit. philos. I. p. 296 sqq. *I. Willh. Schmid*, Vir Cel. mihiq. amicissimus, in praesenti Theologus Ienensis, in Diss. II. histor. inscripta: Immortalitatis animorum doctrina historice et dogmatice spectata, Ienae 1770. §. VII. et VIII., tradiderunt,) neene? quod *Irhouius*, libro mox memorando, existimat contenditque, et quomodo sit interpretanda, illa inquisitio quaestioque viros doctos in diuersas traxit sententias. *Gattereri* V. C. sententiam et commentat. iam supra laudavi. *Cl. Sturz* in Pherecydis fragmentis p. 13. sqq. paucis quoque attingit illam quaestionem, cui videtur Pherecydes primus ad Graecos transtulisse hanc, de animorum migrationis sententiam, ex Aegypto ductam. adde *Adam. Guil. Franz* critische Geschichte der Lehre von der Unsterblichkeit der Seelen. Lubec. 1747. 8. p. 296 sq. Alii igitur sensu proprio; alii vero sensu reconditiore et mystico intellexerunt illam animorum transmigrationem. Figurata illam esse accipiendam, *Timaeus Locrus*, *Reuchlinus*, *Dacerrus*, alique adfirmarunt apud *Brucker.* l. c. p. 1093. quibus accesserunt *Gulielm. Irhouius* in libro inscripto: De Palingenesia veterum seu metempsychosis sic dicta Pythagorica libri tres, Amstelod. 1733. 4. et *Io. Adam. Hartmann* in diss. respondente *I. Casp. Eichlero*, Marburgi 1733. habita: Metempsychosis Pythagorae ab imputationibus absurdis liberata. (conf. *Windheim* Bemühungen der Weltweisen vom Jahr 1700 — 1750. vol. V. Noriberg. 1753. 8. p. 561 sqq.) Negauit quoque a Pythagora doctam fuisse metempsychosin, *Barthelemy* in: Voyage du jeune Anacharsis en Grèce etc. Paris. 1788. 8. vol. VI. p. 321 sq. vbi a p. 313. pro Pythagora multa bene scripsit. Illi autem putant, metempsychosin, vt vulgo explicatur, vniuersae disciplinae Pythag. contrariam esse, nec posse conciliari cum aliis eius decretis; hinc per illam significari varias adfectiones et mutationes animi, quas animus, ex mente quidem Pythagoreorum et Platoniorum, sustinuerit, et ante, quam in hoc corpus descenderet, et quum in eo versatur, et quum ex eodem

ursus

rursus auolarit. Hanc autem interpretationem esse contortam, et repugnare tam multis veterum testimoniis et pythagoricae de sui ipsius animi migratione opinioni atque iactantiae, ideoque proprie intelligendam esse illam doctrinam, perite demonstrarunt *Buddaeus* in *Observatt. Hal.* tom. II. obseru. X. p. 207. *Moshemius* ad *Cudworthi Syst. intell.* IV. §. 18. p. 468 sqq. edit. Amstel. *Brucker.* I. mem. *Tiedemann.* libro saepius excit. p. 525. *Doederlin.* libro mox memorando, §. 20. pag. 230. alique: inprimis et vberius *Gottlieb Wernsdorf*, Prof. nuper Dantiscanus, quum adhuc Wittebergae litteras bonas doceret, in erudita disp. de *Metempsychosi veterum non figurate, sed proprie intelligenda, Wittebergae, 1741.* qui *Eichleri*, praecipue *Irhouii* argumenta sub examen vocat et damnat; adde *Warburton's göttliche Sendung Mosis, ex interpr. german. I. Christ. Schmidt, Francof. et Lipsiae, 1751.* 8. part. I. *Guer* in: *Histoire critique de l'ame des Betes etc.* part. II. Amsterd. 1749. 8. cuius vero iudicium et eruditio parui aestimatur a *Windhemio* in *Philosophisch. Bibliothek.* vol. V. *Hannouer. 1752.* p. 232 sqq. — *Schier* ad *Pythag. carm.* p. 78 sqq. *Casp. Loescherus* de *metempsychosi Pythagorica.* Lips. 1666. 4. *Pagan. Gaudentius* de *Pythagoraea animarum transmigratione, Pisis, 1641.* 4. *Eberh. Dau. Hauber* de *metempsychosi Pythagoraea, Vlm. 1724.* — adde ad finem §. II. citatos libros. — A partibus tamen *Pythagorae* fletit memoria recentiore atque illam animorum migrationem vindicare conatus est *Iordan. Brunus* in libro, de minimi existentia cap. III. p. 11 sq. vid. *Christ. Aug. Heumannii* epistol. in thesauro epistolico la Croziano, vol. III. p. 147 sq. Praecepta vitae et symbola pythagorica collegit et interpretatus est, et de ipso *Pythagora* leuiter disseruit *Gottlieb Stolle* in: *Historie der heidnischen Moral, Ienae, 1714.* 4. §. 119 — 131. et §. 132 sqq. pari exposuit ratione antiquiorum quorundam *Pythagoricorum* placita atque sententias. — De *Theologia Pythagorae Christian.* *Albertus Doederlin* in *Animaduersionibus historico-criticis de Thaletis et Pythagorae theologica ratione, f. l. 1750.* 8. cap. II. p. 76. copiose doctoque disputauit, multa melius, quam alii, explicuit, et loca testimoniaque tam veterum quam recentiorum diligenter laudauit: tamen, an aliorum auctoritate deceptus et lapsus non interdum a vero aberrauerit, id amplius erit dispiciendum. *Tiedemann*o quidem non probantur p. 458 sqq. p. 374 et 380 sq. quae *Doederlin.* pag. 160. de concentu musices motu astrorum totiusque coeli, tum pag. 169. de explicatione τῆ ἐνός, et pag. 193. de ortu aetheris ignisque ex τῆ ἐνός senserat. — De successione scholae pythagoricae infra cap. XIII. voc. *Pythagoras*, locus erit differendi. *Harl.*]

Pythagoras III. *Pythagoras decem Laertius* VIII sq. ex *Demetrio* vt verisimile est *Magnesio* *plures.* commemorauit, *Meursius* ad *Aristoxenum* pag. 150 sq. *viginti:* vtriusque industriam vicit *Ionsius*, a quo *undetriginta* *Pythagorae* obseruati sunt libro IV. de scriptoribus hist. philos. I. cap. 2. 3. inprimis lib. IV. sect. 41. pag. 263 sqq. edit. 1716. [conf. *A. Gellii* N. A. XIV. 6. et *Mollerii* *Homonymoscopiam* p. 335 sqq.] Et plures etiam fuerint, si sequimur *Dodwellum* pag. 114. diss. de aetate *Pythagorae.* Ex his illos tantum in praesenti subiungam, qui aliquid scripsisse vel *Pythagorae* philosophi aequales aut maiores fuisse traduntur.

1) *Pythagoras* Laco, qui Olympiade XVI. stadio vicit, aequalis *Numae.* [C] [vid. *Tiedemann.* I. c. p. 247. et *Bentleii* *Respons. ad Boyle* p. 32 sq. vers. *Lennepii.*]

2) *Pythagoras*

2) *Pythagoras* Eratoclis F. Phliasius *σωμασκητής* et *αλείπτης*^{aa)}, qui athletas prius carne aluisse traditur. Eius *ἀλειπτικά συγγράμματα* *Iamblich.* vita Pythag. cap. 5. Huius forte epistola apud *Laertium* VIII. 49. [Multus est de hoc *Dodwell.* in Exerc. II. de Pythagora §. 9. p. 131 sqq. 141 sq. 145. etc.]

3) *Pythagoras* Samius, pugil, ὁ ἐν Σάμῳ κομήτης, qui vicit Olympiade XLVIII. Hunc cum philosopho confundit *Iamblichus*, [II. 11. vbi vid. Küster. et VI. 30.] et prouerbium in bonam partem accipit, quod paroemiographi in malam. Vide Vaticanam appendicem centur. 1. 87. [De hoc vide *Diogen. Laertium* VIII. 46. ibique Menagium et *Ionsum* libr. IV. pag. 265 sqq. *Schrader.* in disp. de Pythagora, p. 24 sq. Etiam *Hesychius* in v. ἐν Σάμῳ κομήτας id prouerbium ad Pythagoram pugilem, non ad philosophum referre iubet de qua re controuersia intercessit inter *Richardum Bentleium*, et *Henric. Dodwellum*, quorum ille in respons. ad Boyle de aetate Pythagorae p. 27 sq. Eratosthenem apud *Diogenem* Laert. VIII. 47. in primis sequutus, prouerbium hoc de Pythagora philosopho, eodemque pugile, intelligendum esse contendit: *Dodwellus* contra in Exercit. de aetate Pythagorae a p. 113. et 141. et 153 — 161. totus in eo est, vt argumenta Bentleiana reiiciat. Censet igitur et probatum it, Eratosthenem non credidisse, Philosophum cum pugile esse eundem, contra ad pugilem spectare prouerbium illud propter vsum comae esumque carnum. Insuper multa alia erudite explicita adfert, ex quibus pateat, Pythagoram pugilem a Pythagora philosopho esse omnino distinguendum. *Dodwelli* argumenta examinat, *Diogenem* vero arguit incuriae, et Eratosthenis narrationem de Pythagora philosopho esse intelligendam, collatis sect. XII. et XLVII. atque XLVIII. loco *Diogenis* memorato, adfirmat, ac sententiae Bentleianae fauere videtur *Meiners.* h. m. p. 323 — 330. negat tamen contra Bentleium, illud Eratosthenis testimonium esse fundamentum quasi totius chronologiae pythagoricae. *Harl.*]

4) *Pythagoras*, Crotoniates tyrannus.

5) *Pythagoras*, Ephesius tyrannus, ante Cyri tempora.

6) *Pythagoras* Zacynthius, musicus, *Aristoxeno* 2. Harmonicorum p. 36. cum Agnore Mytilenaeo memoratur: inuentor tripodis organi musici, [vid. *Athenaeum* XIV. 9.] qui et aliquid de musicis scripsisse et sectatores habuisse, ex eodem *Aristoxeno* colligitur. [dubitatur *Ionius* IV. p. 264.] De illo *Laertius* VIII. 46. ἡ φασὶν εἶναι τὰ ἀπόβλητα^{bb)} τῆς φιλοσοφίας αὐτῶν διδάσκαλος ἐφ' ᾧ καὶ τὸ αὐτὸς ἔφα. Sed hoc αὐτὸς ἔφα Samio philosopho tribuunt praeter Menagio ad *Laertium* pag. 376. edit. Meibom. laudatos auctor constitut. *Apostol.* IV. 96. *Philostratus* in vita Apollon. f. 117. *Hierocles* pag. 225. *Chalcidius* pag. 225. *Theodoritus* ferm. 1. de fide etc. [*Tiedemann.* pag. 292 — 297. negat, Pythagoram *Zacynthium*,

aa) *Laertii* verba sunt: *σωμασκήτης, αλείπτης, ὡς φασὶ τινες.* At *Rossi* in Comm. *Laert.* pag. 165. vocc. *αλείπτης* — — *τινες*, tamquam adnotationem otiosi hominis eiicienda censet. *Harl.*

bb) Operis titulum esse putabat *Vossius* de scienciis mathemat. p. 343. sed potest etiam esse sensus, cum fuisse, qui philosophiam arcano et recondito more tradiderit. *Fabric.* At *Rossi* in Commenta-

tion. *Laertianis* p. 161 sqq. in locum *Diog. Laert.* commentatus, voces αὐτῶν διδάσκαλος eiicit et totum locum ita legere iubet: Τρίτος Ζακύνθιος μουσικός, τέταρτος αὐτὸς ἑστος, ἡ φασὶν εἶναι τὰ ἀπόβλητα, τῆς φιλοσοφίας· ἐφ' ᾧ καὶ τὸ αὐτὸς ἔφα παροιμιῶν αἰς τὸν βίον ἤλθεν· qua quidem audacior coniectura lites eruditorum sedari et componi possunt. *Harl.*

thium, hominem obscurum, auctorem fuisse reconditarum doctrinarum et effati *αὐτὸς ἔφα*, refutat Meinersium, in *Revision der Philosophie* p. 100 sq. dubitantem, id tribui posse philosopho nostro: adfirmat potius, id excogitatum esse ab auditoribus primi ordinis, quo *ἀνεσματικὸς* necdum arcanis philosophiae Pythag. initiatos curiosius quaerentes ab omni ulteriore inuestigatione ad fidem verbis et placitis praeceptoris adhibendam preuocarent; *ἐσωτερικὸς* contra a Pythagora expositiones atque argumenta reconditae scientiae accepisse, ideoque nec libertatem sentiendi nec veram disciplinam, quae logica adpellatur, (vt *Walchius* in *Historia logicae* p. 496 sq. *Parergorum academicorum* et *Petrus Ramus* apud illum opinabantur,) esse sublatam. Conf. quoque *Ciceronem* de N. D. I. 5. ibique *Dauisii* notas. *Harl.*]

7) *Pythagoras*, Cyrenaeus, rhetor frigidus, cuius praeter *Laertium* meminit *Philostatus* in *Sophista* *Niceta* p. 511.

8) *Pythagoras*, medicus, qui *περὶ κήλης* de hernia, scripsit teste *Laertio*, siue, vt *Muretus* IX. ult. Variar. e *Plinio* XIX. 5. [sect. 30.] legebat, *περὶ σκίλλης* de scilla herba. Quamquam priorem lectionem tuetur [*Reinesius* in *Variis Lection.* lib. II. cap. 1. pag. 125. et post eum] *Menagius* ad *Laertium* p. 376. Idem forte *Pythagoras* laudatur a *Plinio* XXIV. 13. et 17. [conf. *Schrader.* diff. de *Pythagora*, vbi §. 9. XXIX. eiusdem nominis recensentur, p. 20.]

9) *Pythagoras* *περὶ Ὀμήρου συντεταγμένος*. Diuersus a medico, siquidem καὶ τινὰ apud *Laertium* VIII. 47. non reddatur ac quaedam, sed quendam, (incertae patriae atque aetatis,) qui scripserit de Homero. Sic eidem *Laertio* memoratur V. 35. *Aristoteles* *περὶ Ἰλιάδος πεπραγματευμένος*.

10) *Pythagoras*, qui scripsit *Δωρικὰ* de rebus *Dorien*sum, vt refert *Laertius*.

11) *Pythagoras*, qui de mari rubro scripsit, teste *Athenaeo* IV. pag. 184. et *Aeliano* XVII. 8. hist. animal. Non diuersus forte a superiore. Vid. *Vossium* de hist. graecis. p. 410.

12) *Pythagoras* Rhodius, e quo nonnihil de *Diis* profert *Porphyrus* apud *Euseb.* V. 6. praeparat. [et fragmenta dedit *Arfenius* in *Ἰωνιῶν* in *Bandini* Catalog. MSS. gr. biblioth. Laur. I. pag. 549.]

13) *Pythagoras* μάντις. *Plutarch.* *Alexandro* p. 705. idem, qui *Arriano* VII. pag. 160. *Πειθαγόρας*.

14) *Pythagoras*, Mileti praefectus, *Darii* *Hystasp.* tempore. *Herodot.* V. 126.

15) *Pythagoras*, *Neronis* deliciae. *Tacit.* *Annal.* XV. 37. ibique *Lipsius*, *Martial.* XI. epigr. 7.

16) [*Pythagoras*, alius *Lacedaemonius*, apud *Xenophont.* *Exped.* *Cyri* lib. I. p. 252. *Heumann.*]

17) [*Pythagoras*, gener *Nabidis* tyranni. *Liuius* XXXIV. 25 sqq. *Heumann.*]

18) *Pythagoras*, episcopus *Sinopen*sis, interfuit synodo *Constantinopolitanae*, an. C. 518. vid. *Binium* tom. II. p. 727. 731. *Fabric.* adde *Ionsium* IV. p. 268. *Harl.*

19) *Iriarte* in Catalog. MSS. gr. in biblioth. regia *Matrit.* p. 438. recenset ineditum libellum *Πυθαγόρας ἀρχικέτορος προγνωστικὸν πρὸς αὐγίαν τιμωτάτην*, *Pythagorae* *Archicetoris* *Prognosticon* ad *Augiam* maxime honorandam. At *Iriarte* fatetur, se nulli *Pythagorum*

rum cognomen vel epitheton ἀρχιμέτορος adiunctum vsipiam inuenisse, neque scire, quum tot numerentur Pythagorae, cuinam ex iis hoc opusculum sit assignandum. *Harl.*

20) [10. *Conr. Peyerus* adsumsit nomen *Pythagorae* in Exercitation. anatomicis et medicis, Basileae, 1682. 8. vid. *Acta Eruditorum Lipsi.* 1682. p. 217. *Heumann.*]

Fuit et *Pythagorās* Samius, initio pictor, deinde statuarius, Pythagorae Rhegini circa Olymp. LXXXVII. clari discipulus et fororis filius. *Plin.* XXXIV. 8. De utroque vide sis *Franciscum Iunium* in artificum Catalogo. [P] *Fabric.* De *Pythagora* Rhegino vid. *Winkelman* Historiam artis p. 335. et 338. edit. Dresden. *Jagemann* Geschichte der freyen Künste in Italien etc. I. p. 91 sq. Tres Pythagoras, artifices, nominat, locum *Plinii* H. N. XXXIV. sect. 19. nr. 4. tractat, et quaedam contra *Winkelman*. atque *Heyne* disputat *Büsching.* in: Geschichte der zeichnenden schönen Künste, Hamburgi; 1781. pag. 66 sq. et 70. adde *Ionsum* IV. p. 267. *Harl.* At *Pythagoram*, Euagorae regis Cypriorum filium, alii Πευθαγόραν adpellant, *Ifocrates* *Protagoram*, notante *Meursio* in Cyprio lib. II. cap. 12. [*Pnytagoras*, rex Cypriorum, ab *Arriano* Exped. Alex. M. II. 4. 14. et *Curtio* IV. 3. 11. adpellatur, qui in aliquot *Curtii* codicibus MSSis et antiquis edd. *Pythagoras* scribitur. vid. varias lectt. et notas in edit. *Snakenburgi.* *Harl.*]

Num quasdam scripta reliquerit? IV. Ut ad *Pythagoram* Samium philosophum noster sermo recurrat, ab eo nullum ingenii monumentum relictum fuit, quod ab omnibus pro genuino eius foetu haberetur. *Iosephus* I. contra *Apionem* p. 1046. loquens de *Pythagora*, αὐτὸ μὲν, inquit, εἰδὲν ὁμολογεῖται σύγγραμμα. Quo ex loco alter intelligendus *Iosephi* locus, ubi *Pythagoram* refert inter eos, qui pauca scripserunt apud *Euseb.* X. 7. pag. 478. praeparat. *Plutarchus* de fortuna Alex. p. 329. εἰδὲ Πυθαγόρας ἔγραψεν εἰδὲν, εἰδὲ Σωκράτης, εἰδὲ Ἀρχεσίλαος, εἰδὲ Καρνεάδης, οἱ δοκιμώτατοι τῶν φιλοσόφων — — ἀλλὰ καὶ σχολάζοντες τὸ γράφειν παρέσαν τοῖς σοφισταῖς. *Lucianus* tom. I. p. 497. de lapsu in salutem. Ὁ μὲν γε Θεσπέσιος Πυθαγόρας εἰ καὶ μὴδὲν αὐτὸς ἡμῖν ἴδιον καταλιπεῖν τῶν αὐτῷ ἡξίωσεν etc. *Laertius* prooemio sect. 16. οἱ δ' ὅλως εἰ συνέγραψαν, ὡς κατὰ τινὰς Πυθαγόρας, Ἀρίστων ὁ χῆος, πλὴν ἐπισολῶν ὀλίγων. [ubi vide *Menagium*.] Idem de *Pythagora* repetit, licet huic opinioni repugnans lib. VIII. sect. 6. *Porphyrus* in *Pythagorae* vita p. 40. narrans, *Pythagoricos* dogmata sua diligenter occultasse, addit: ἔτε γὰρ Πυθαγόρας σύγγραμμα ἦν. *Aristides* Orat. 2. pro rhetorica tom. III. p. 495. Καὶ Σωκράτης μὲν καὶ Πυθαγόρας etc. *Rufinus* inuectiua 2. in *Hieron.* Denique inter cetera etiam *Pythagorae* libros legisse se iactat, quos ne exstare quidem eruditi homines asserunt. Cui respondens *Hieronymus*, non, ait, sibi scripta *Pythagorae* esse cognita, sed de dogmatibus, non de libris locutus sum, quae potui in *Cicerone*, *Bruto*, ac *Seneca* discere. Et aliquibus interiectis: legitur, etiamsi docere non possem, ipsius *Pythagoras* exstare monumenta, nec a filio eius ac filia aliisque discipulis probata (legendum existimo prolata) conuincerem, me non teneres mendacii, quia non libros, sed dogmata legisse me dixi. *Augustinus* lib. I. de consensu Evangelistar. cap. 7. Nam *Pythagoras*, quo in illa contemplatiua virtute nihil tunc habuit Graecia clarius, non tantum de se, sed nec de ulla re aliquid scripsisse perhibetur. Idem lib. 2. de Ordine cap. ult. *Pythagoram* celebrans, quod regendae reip. disciplinam suis auditoribus vltimam tradiderit iam doctis, iam perfectis, iam sapientibus, iam beatis, addit: si quid literis memoriae mandatis credendum est, quamuis *Varroni* quis non credat? *Claudianus Mamertus* lib. II. de statu ani-

mae cap. 3. *Pythagorae igitur, quia nihil ipse scriptitauit, a posteris quaerenda sententia est.* Contra sentit e veteribus *Laertius*, ita vt etiam errare vel nugari existimet eos, qui nihil scripto consignatum a Pythagora fuisse existimant, VIII. 6. *Ἐνιοὶ μὲν ἔν Πυθαγόραν μὴδὲ ἐν κα-
ταλιπεῖν σύγγραμμα φασὶ, διαπαύζοντες, siue, vt Scaliger legebat, διαπαύσαντες* ^{4d}). Quod vero ex Heraclito profert testimonium, non probat, librum existisse ab ipso scriptum Pythagora; sed tantum laudatam ab Heraclito Pythagorae scientiam ex scriptis variis (inter peregrinandum maxime) collectam. Neque [P] scripta tria, quae tamquam Pythagorae Diogenes deinceps memorat, videre Heraclitus potuit, vt pulchre obseruat *Dodwellus*, diss. de aetate Pythagorae p. 119 sq. quoniam illa a Philolao primum publicata ipse tradit *Laertius* VIII. 15. ^{4d}) confirmante hoc *Iamblichus* cap. 31. vitae Pythag. p. 172. neque Pythagoricus fuit Heraclitus, vt ei ab aliis huius sectae ante publicationem communicatos quispiam suspicetur. Neminem enim audiuit, teste Laertio IX. 5. [sed confer II. 23. infra p. 800.] Tatiano, *Dione Chrysost.* orat. LV. et aliis. *Leonis* autem *Allatii* argumentis, qui inter retentiores paullo operosius Pythagorae scripta asserere conatus est, in dialogo paradoxo de scriptis Socratis, vna cum supposititiis Socraticorum epistolis edito Paris. 1637. 4. satisfecit erudita *Godfridi Olearii* Exercitatio dialogo illi opposita Lipsiae, 1696. 4. Interim cum sub Pythagorae nomine iamdudum plura scripta iactata fuisse non sit obscurum, de hinc illa succincte referre congruens instituto meo esse putavi.

EPIMETRON.

[Quando loca a *Fabricio* h. l. et a *Bruckero* de conuenientia numerorum Pythagorae cum ideis Platonic. in Schellhornii *Amoenitat.* litt. tom. VII. §. IV. p. 192 sqq. excitata, antea vero iam a *Granio* in *Historia philosophiae* lib. II. cap. 12. p. 182 sqq. collecta, curiosius consideramus, videmus, alios, n. Plutarchum, Lucianum, Claudianum Mamertum etc. negasse, a Pythagora litteris aliquid fuisse consignatum; alios vero adfirmasse, nullum ingenii pythagorici monumentum, quod omni *νοθεύσεως* suspicione vacet, superesse. Ad sollertiorum igitur totius quaestionis inquisitionem et ad controuersiam, quanta probabilitate fieri potest, siue plane componendam, siue curatius ponderandam, tria notanda mihi videntur. Primum, num Pythagoras plane nihil doctrinarum et praeceptorum litteris mandarit? an, quae altera erit quaestio, ea, quae Pythag. scripserit, sint promulgata diuque fuerint saltem ab eius discipulis interioris admissionis custodita? denique an ea, quae ab antiquissimis Pythagoreis relicta et adhuc conseruata dicuntur, genuina sint veraque Pythagorae placita contineant? Quod ad quaestionem primam adinet, illi, qui e veteribus negarunt, et quorum testimonia *Fabricius* collegit, sunt recentioris aetatis, quam vt certi aliquid possit definiri: neque omnes omnino declarant, Pythagoram plane nihil scripsisse. Contra sunt antiquiores testes. Prouocat nimirum *Diogenes Laert.* VIII. 6. (ad quem locum conferes interpretes,) ad *Heracliti* physici testimonium: quod quamuis non satis explicitum sit, et locus vel a Diogene ipso non diligenter excerptus, vel a librariis corruptus, vt vel quaedam vocabula exciderint post

sc) Vid. Epimetron.

4d) Id tamen negat *Meiners.* in *Hist. doctrinarum* apud Gr. et Rom. I. p. 595: not. Archytam

enim, scribit, palam docuisse et omnia sua opera publici iuris fecisse, teste *Athenaeo* XII. 12. ex *Arif.* et arcana Pythagoreorum iam centum et quinquaginta annos desuisse ante Platonis aetatem. *Harl.*

post μάλις πάντων, vel in ἐκλεζόμενος ταύτας τὰς συγγραφὰς vitium scripturae lateat; totus vero locus, quamvis sit ab interprete minus recte versus, tamen eum sensum, quem Fabricius verbis inesse putabat, equidem non video: id autem ex illis colligo, Heraclitum adfirmasse, Pythagoram quosdam confecisse libros. Idem testantur eodem Diogenis loco *Heraclides* Serapionis filius, in *Sotionis* epitome, et *Ion Chius*, qui in Triagmis pronuntiasse dicitur, Pythagoram, quum poema quoddam scripsisset, Orphei titulum adnotasse. Fama igitur antiquior, quam illi sequuti sunt, fuisse videtur, Pythagoram litteris consignasse doctrinas suas: quas quidem tamquam arcanas, nec vero vulgandas, summa potius cura et religione custodiendas, interioris disciplinae suae alumnis commisisse illum et veluti regulam vitae doctrinaeque reliquisse, fit probabile. *Sotionis* quidem fidem atque auctoritatem minuire eiusque de scriptis pythagoricis testimonium euertere susceperat *Meinersius* in Historia doctrinarum, I. p. 296 sq. at censor eius in biblioth. critica Amstel. II. part. VIII. pag. 115 sq. defendit *Sotionis* fidem et putat, hanc illius reprehensionem cl. *Meinersio* aliud agenti excidisse. Idem eruditus censor haud verisimile esse iudicat, Pythagoram nihil scriptum reliquisse; immo vero ex Heracliti dicto et ex *Ionis Chii* mentione apud *Diog.* VIII. 6. et 8. colligit, fuisse haud pauca Pythagorae scripta. In eorum sententiam, qui Pythagoram sua ipsius exposuisse scripta statuunt, iuit quoque *Schefferus* de natura et constitut. philos. ital. pag. 131 sq. edit. Witteberg. at veris saltem probabilibus admiscuit fabulas. Cautius iudicauit *Brucker.* in *Schellhornii* Amoen. l. c. p. 195. et in *Histor. crit. philos.* I. p. 1024. Pythagoram quaedam, quae ad alias rerum suarum rationes pertinerent, scripto forte consignasse, nulum vero librum scripsisse philosophici argumenti. Neque tamen ad sensum huic *Bruckeri* opinioni praebet *Tiedemannus* l. m. cap. XI. p. 342 sqq. antiquiorum scriptorum testimonia, Pythagoram scripsisse quaedam, vberius comprobans. Ex his altera quaestio facile poterit explicari. Equidem reor, haud adeo multa, multo minus ea omnia, quae illi adfingi solent, scripsisse Pythagoram: alioquin si plura illius aut magna fuissent volumina, multo plura certioraque illorum fragmenta, tamquam tabulae fractae e naufragio, seruata fuissent; aut meliora certioraque remanissent vestigia in libris Aristotelis aliorumque aequalium. Tum arbitror, quae litterarum ope tradiderit intimis suis familiaribus, ea nec fuisse euulgata, nec ad feram peruenisse posteritatem; sed haud multo post Pythagorae eorumque, quibus familiarissime utebatur, obitum periisse. Forsan ista secta pythagorica vexata atque oppressa, ab ipsis librorum istorum perpaucorum possessoribus, deleta sunt, aut ita abscondita, vt mox fierent praeda tinearum et putredinis, ita vt memoria aut fama tantum illorum remaneret. Germanum igitur Pythagorae scriptum num temporibus iam antiquioribus legi amplius potuerit, dubitandum est. Quae vero sub nomine illius circumferebantur, ea ficta et supposititia fuerunt. Nam certum est, Pythagoreos ingenii sui foetus adseruisse Pythagorae tamquam parenti: (vid. *Iamblich.* cap. 31. et causas exposuit *Meiners.* p. 569 sqq.) Fieri autem potuit, vt multi deciperentur veraque haberent Pythagorae monimenta, ob eandem aut similem, quam ipse suis fecerat, libellorum inscriptionem: adde *Tiedemannum* l. m. p. 345. De tertia quaestione, num ea, quae ab antiquissimis Pythagoreis scripta et adhuc conseruata dicuntur, germana sint, veraque Pythagorae placita contineant? paucis videbimus. Dubitare videtur *Bruckerus* *Hist. crit. phil.* p. 1064. p. 1040. autem subscribit *Conringii* et *Thomassii* iudiciis, (vid. infra sect. XIII. p. 529.) fragmenta Pythagoreorum apud *Stobaeum* conficta esse ab iis, qui proximis post C. N. temporibus pythagoream disciplinam restaurare, in-

felicibus licet auspiciis, adgressi sint. *Mosheim*. ad Cudworth. IV. §. 20. p. 570 sq. concedit quidem, exteriorem Pythagorae disciplinam magna ex parte notam esse nobis; interiorem autem et secretam omnem illius philosophiam una cum ipso extinctam, et *Porphyrum* in vita Pythag. p. 52. fateri, oppressis primis Pythagorae discipulis, totam eius sapientiam, in pectoribus arcanam et reconditam ab illis custoditam periisse, perpaucis eius reliquiis in memoria auditorum exterioris admissionis seruatis. *Meinersus* quidem p. 574. et 596 sq. fragmenta moralia, quae apud Stobaeum reperiuntur, et quae Galeus ex Iamblichio Stobaeoque collegat pythagorica, exceptis quibusdam Nicomachi et Philolai, pariter existimat esse spuria, saltem non a Pythagoreis ante Aristotelem viuentibus, sed, uti p. 601. dicitur Conringio ac Thomasio, coniicit, nonnulla saeculo III. plurima vero siue ab uno, siue a paucis hominibus, intra quartum et septimum saeculum confecta: abnegat quoque Timaeo et Ocello, quae his adtribui solent: attamen p. 565. notat, plura fragmenta Dicaearchi apud Iamblichum, sect. 37 — 58. Aristoxeni ibidem sect. 100 — 102. Stob. X. XLI. LXVII. LXIX. serm. apud Porphyr. sect. 39. plura loca de virtute apud Iamblichum. sect. 167 sq. Diog. Laert. VIII. sect. 23. et magna ex parte sect. 22. uti apud Diod. Sic. Exc. 554 sq. ex Aristoxeno aut Dicaearcho, in primis fragmenta orationis Pythag. ad senatum, iuvenes feminasque Crotonienfes, a Dicaearcho seruata, quaedam de iusto fragmenta apud Aristotelem, denique (p. 578.) aurea Pythag. carmina esse genuinas pythagoricae ethices et placitorum, quae antiquissimi Pythagorei essent sectati, reliquias. De Timaeo et Ocello, de quibus postea sermo erit, secus sentit *Tiedemannus* V. C. et in libro de principibus Graeciae philosophis et in Museo etc. (Deutsches Museum,) 1778. mens. Augusto, p. 150 sqq. Idem in priore libro p. 206 sqq. mitius iudicat, et, quatenam sibi videantur germana, quatenam spuria fragmenta, diligentius inquirat. Adde *Io. Ioach. Zentgrafii* Specimen antiquitatum moralium seu historiae moralis antiquae. Argentorati, 1696. 4. pag. 15 sqq. *Harl.*]

Scripta Pythagorae tributa.

1) 2) 3) Συγγράμματα τρία, ΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΝ, ΠΟΛΙΤΙΚΟΝ, ΦΥΣΙΚΟΝ. *Physici* hoc initium adfert Laertius VIII. 6. Οὐ μὲν τὸν αἶρα τὸν ἀναπνέω, ἢ κατοίσω *) ψόγον περὶ τῆς λόγος τῆδε. Primus, ut iam dixi, hos tres libros, ex quibus aliqua profert idem Diogenes VIII. 9. in lucem edidit Philolaus. Idem Laert. VIII. 15. Μέχρι δὲ Φιλολάου ἔκ ἦν τι γινώσκειν Πυθαγόρειον δόγμα. Οὗτος δὲ μόνος ἐξήνεγκε τὰ διαβόητα ΤΡΙΑ ΒΙΒΛΙΑ, ἃ Πλάτων ἐπέσειλεν ἑκατὸν μῶν ἐωνηθῆναι. *Iamblichus* cap. XXXI. p. 172. [p. 165. edit. Küsteri, quem consules.] Θαυμάζεται δὲ καὶ ἡ τῆς φυλακῆς ἀκρίβεια. Ἐν γὰρ τοσαύταις γενεαῖς ἐτῶν ὅδε ἔδεν φαίνεται τῶν Πυθαγορείων ὑπομνημάτων περιτετυχηκώς πρὸς τῆς Φιλολαῦς ἡλικίας, ἀλλ' ἔτος πρῶτος ἐξήνεγκε τὰ θρυλλόμενα ταῦτα ΤΡΙΑ ΒΙΒΛΙΑ, ἃ λέγεται Δίων ὁ Συρακῆσιος ἑκατὸν μῶν περιᾶσθαι, Πλάτωνος κελεύσαντος, εἰς πενίαν τινὰ μεγάλην τε καὶ ἰσχυρὰν ἀφικνεμένην τῇ Φιλολαῖ. Non *Pythagorae*, sed *Philolai* Pythagorici tres libros decem millibus denarium **) mercatum Platonem legas apud *Gellium* III. 17. [vbi vid. interpr. in edit. Gronou. et Conradi.]

ee) *Ambrosius Camaldul. non admittam, Al-dobrandinus non effugiam.* Rectius *Stanleius* p. 511. Hist. philosoph. i shall not bear the blame of this discourse, non perferam siue non expe-

riar reprehensionem, nemo me reprehendet huius disputationis causa.

ff) Summa centum minarum siue, quod eodem recidit, 10000. denariorum (centum enim denarii vnam

Conradi.] *Laertius* III. 9. Λέγεται δὲ τινες (ὧν ἐστὶ καὶ Σάτυρος) ὅτι Δίῳ ἐπέσειλεν εἰς Σικελίαν, ὠνήσασθαι τρία βιβλία Πυθαγορικὰ παρὰ Φιλολάου μὲν ἑκατόν. Καὶ γὰρ ἐν ὑπόρριον Φασὶν ἢ (Dio, non Plato, vt ad Gellium perperam tradit A. Thysius) παρὰ Διονυσίου λαβὼν ὑπὲρ τὰ ὀγδοήκοντα τάλαντα. Diuersus autem ab his liber fuit, quem a Philolai, (iam defuncti, vt est credibile,) cognatis Plato sibi comparauit minis argenti Alexandrinis XL. teste eodem *Laertio* VIII. 85. [qui tamen duas tantum diuersas de eadem re narrationes compilasse, ideoque secum pugnare videtur,] vbi hoc illorum Πυθαγορικῶν [P] *περὶ φύσεως* a Philolao compositorum adfertur initium: φύσις δὲ ἐν τῷ κόσμῳ ἀρμόχθη ἐξ ἀπειρων τε καὶ περαιόντων, καὶ ὅλος κόσμος καὶ τὰ ἐν αὐτῷ πάντα. [compara *Dodigelli Exerc. de Pythagora* p. 120.] Physicorum Pythagorae meminit et *Vitruuius* IX. 7.

4) Aliud ab his fuit scriptum sub Pythagorae nomine Laertii etiamnum temporibus iactatum, quod a *Lyfide* conscriptum obseruat VIII. 7. [vbi consules Menagii not.] Τὸ δὲ Φερόμενον ὡς Πυθαγορεὺς Λυσίδος ἐστὶ τὰ Ταραντίνου Πυθαγορικῆ φυγόντος καὶ εἰς Θήβας καὶ Ἐπαμενιάδα κατήγησάμενος. *Laertium* non cepit *Suidas* [et *Eudocia* p. 368.] in Πυθαγ. cuius haec sunt verba: Συνέγραψε δὲ ὁ Πυθαγόρας μόνον τρία βιβλία, παιδευτικόν, πολιτικόν, τὸ δὲ Φερόμενον τρίτον, ὡς Πυθαγόρεως, Λυσίδος ἐστὶ τὰ Ταραντίνου μαθητῆ αὐτῆ γενομένῃ etc. Quis non videt, ridicule Pythagorae sola tria relinqui scripta, et iisdem verbis eripi tertium? Quam ob causam nec *Meursio* subscribere ausim, qui in notis ad *Aristox.* pag. 153. apud *Laertium* rescribere iubet τὸ δὲ τρίτον ὡς Φερόμενον Πυθαγόρεως. *Menagius* aurea carmina a *Diogene* significari coniicit, de quibus agam infra §. 6. vbi *Empedocli*, non *Lyfidi*, illa deberi euincam. [Vix puto, hoc fuisse aliud opus creditum, ac illud antecedens, *Φυσικόν* dictum; nec ego dubitem *Meursii* iudicio subscribere, et amplius corrigere τὸ δὲ τρίτον τὸ Φερόμενον: vicinitas autem posterioris τὸ in causa esse potuit, cur librarius voces τρίτον τὸ negligeret. Apud *Suidam* vero corrigerem: τὸ δὲ Φερ. τρίτον, *Φυσικόν*, ὡς etc. aut, τὸ δὲ τρίτον *Φυσικόν*, *Φερ. ὡς Π.* Ista emendatione admissa, non eripit *Diogenes* Pythagorae tertium librum iisdem verbis. *Diogenes* enim tradit, Pythagoram scripsisse tria: παιδευτικόν, πολιτικόν, *Φυσικόν*. Pergit ita: *Tertius vero liber, n. Φυσικὸς, qui circumfertur sub nomine Pythagorae, est Lyfidis opus.* In hac sententia confirmor, quod *Iriarte* in *Catalog. MSS. gr. biblioth. Matrit.* pag. 335. memorat librum, Pythagorae falso adscriptum: Πυθαγόρεως φιλοσόφου λόγος τρίτος. κεφ. ιζ. *Pythagorae philosophi liber tertius, capita XVII.* et ille liber, id, quod ex inscriptionibus, ab *Iriarte* memoratis, patet, totus est *physicus*. Tertius igitur liber, at spurius, sub nomine Pythagorae iam antiquitus separatim fuerit emissus et ab aliis *Lyfidi* adtributus, ab aliis autem aliud eiusmodi opus physicum, nomine Pythagorae et numero tertio ficto ac praefixo, compositum. Librum quidem tertium dictum in cod. *Matritensi* non *Pythagoram*, sed *Simeonem Sethum* habuisse parentem, adscripserat

vnam minam valent,) est thalerorum 1250. De centum minarum summa meminit etiam *Tzetzis* *Chil. X. hist. 355.* et *XI. hist. 362.* et 364. *Fabric.* adde *Staurer* ad *Cornel. Nep. X. 2. 4.* edit. minor. *Tiedemann.* in Museo teutonico (*Deutsches Museum*,) mens. Aug. 1778. pag. 155. qui coniicit, *Timonem* apud *Gellium* id tantum dixisse, *Platonem* opusculum quoddam pythagoricum, non Phi-

loli lib. emisse; aut, si *Philolai* opus fuerit, id fuisse *Φυσικόν*. *Meiners.* in *Histor. doctrinarum* apud Graecos et Rom. I. p. 595. not. narrationes istas apud *Gellium* et *Diogenem* *Laertium* fabulis adnumerat, quoniam falsum sit, doctrinas Pythagoreorum tum temporis adhuc fuisse absconditas et arcanas, atque *Philolai* libros fuisse primos pythagoricos, qui in vulgus editi fuissent. *Harl.*

pserat Lascaris codici illi, in quo etiam comparet *Συμεὼν μαγίστερ τῆ σὴθ συνοψις τῶν Φοσικῶν*. atque in hac synopsi tertius liber *περὶ τῶν ὑπεράνω* de coelestibus idem, at contractus, esse dicitur ab Iriarto et Lascare, p. 339 sq. qui superius Pythagorae falso est adsignatus. Forfan vero liber ille tertius antiquior fuit Setho et ab hoc aliove in compendium redactus. Exordium *Sethiani* operis et argumenta librorum publicavit *Fabricius* vol. X. p. 322. Eiusmodi igitur librum integri operis tertium, τὸν *Φυσικὸν*, separatim editum, et perperam adscriptum Pythagorae, Diogenes et Suidas commemorasse mihi videntur. *Harl.*]

5) ΠΕΡΙ ΤΟΥΤ' ὈΛΟΥ, ἐν ἔπαισι. Primum est ex sex deinceps commemorandis scriptis, quae Pythagorae tribuit Heraclides in Sotionis ^{gg}), (qui sub Ptolemaei scripsit,) epitome apud Laertium VIII. 7. Fortassis ex hoc opere petiti versus quatuor hexametri, quos Pythagora auctore laudat Iustinus de monarchia p. 105.

6) 7) 8) ἹΕΡΟΣ ΛΟΓΟΣ duplex, vnus versu scriptus et Heraclidi memoratus, cuius initium: ὦ νέοι ἀλλὰ σέβασθε μεθ' ἡσυχίας τάδε πάντα. Et alter ^{hh}) ΠΕΡΙ ΘΕΩΝ, compositus prosa Dorica. Vide Menagium ad Diogenem p. 350. b. et quae dixi supra in Orpheo lib. I. cap. XIX. nr. 2. [pag. 161 sq. ibique not.] Laudatur et *ἱερὸς λόγος* a Clemente Alex. Hierocle p. 225. Syriano in 2. Metaphys. p. 7. et in 12. p. 71. b. et 83. b. et in 13. pag. 108. b. Stobaeo phys. auctore Theologum. Arithmeticae, Iamblichō ⁱⁱ), Proclo, Etymologico M. Eustathio etc. Sed diuersa erant *ἱερὰ ἀποφθέγματα* scripto non tradita, de quibus *Hierocles* p. 301 sq. Non satis certo scio etiam, vtrum idem cum alterutro *λόγῳ ἱερῷ* fuerit, quod tamen vix mihi persuadeo, *λόγος μουσικὸς*, quem ab Hippaso sub Pythagorae nomine scriptum, sed ἐπὶ διαβολῇ αὐτῆς in calumniam eius scriptum Laertius refert loco laudato. Vide infra cap. XIII. in Hippaso. *Diodorus Sic.* libro I. [cap. 98. pag. 110. ibique consules Wesseling.] *Πυθαγόραν τέ τὰ κατὰ τὸν ἱερὸν λόγον. καὶ τὰ κατὰ Γεωμετρίαν θεωρήματα, καὶ τὰ περὶ τῆς ἀριθμῆς, ἥτι δὲ τὴν εἰς πᾶν ζῶον μεταβολὴν μαθεῖν παρ' Αἰγυπτίων.* Euseb. X. praeparat. 10. pag. 482. [Neque Pythagorae, neque genuini cuiusvis Pythagorei opus fuisse censet *Dodwell.* de aetate Pythag. sect. 27. pag. 212 sqq. *ἱερὸν* illum *λόγον*, quem a *μουσικῷ* haud videtur discernere: sed arbitratur, testimonio *Iamblichi* vit. Pythag. cap. 35. sect. 258. pag. 208. Küsteri, (qui *Dodwelli* recripsit emendationem,) nixus, illum esse a *Ninone*, Cylonis socio in adculpando Pythagora, confictum et concinnatum, ἐπὶ διαβολῇ *Πυθαγόρα*, vt, eo libello in concione recitato, inuidiam Pythagorae conflaret maiorem. *Meiners.* lib. cit. I. pag. 575. adfirmat, *sacrum sermonem* a Diodoro Siculo, Diogene et Apollonio, (apud *Iamblich.* sect. 258.) memoratum, diuersum esse ab altero eiusdem nominis, qui posterior confictus fuerit, ad Graecos conuincendos, Pythagoram arcanas suas doctrinas accepisse a Thracibus aliisque nationibus. adde eundem *Meiners.* pag. 539. *Harl.*]

9) ΠΕΡΙ

gg) De Sotionis fide quae in vtramque partem disputata sint, vide supra ad II. paragraphum. *Harl.*

hh) Priorem tamen, *ἱερὸν λόγον*, etiam inscriptum fuisse *λόγον περὶ θεῶν*, narratur apud *Iamblich.* cap. 28. sect. 145. sq. eiusque historia et particula quaedam doctrinae, ex Orphicis haustae, ex-

plicatur; vide ad locum Küsteri notam pag. 123. et supra pag. 161 sq. adnotata. *Harl.*

ii) Vit. Pythag. sect. 146. ex auctore quodam antiquo, at credulo. vid. *Meiners.* histr. doctrinar. Gr. I. pag. 281. apud *Iamblichum* tamen notatur, quosdam adscribere id *Telaugi.* adde *Iamblich.* cap. 28. sect. 152. *Harl.*

9) ΠΕΡΙ ΨΥΧΗΣ. Heraclides apud Laert.

10) ΠΕΡΙ ΕΤΣΕΒΕΙΑΣ. Idem.

11) ΗΛΟΘΑΛΗΣ siue liber appellatus nomine *Helothalis*, qui Epicharmi Siculi pater fuit teste Laertio VIII. 7. et 78. [P]

12) ΚΡΟΤΩΝ. Eidem Heraclidæ memoratus.

13) Quaedam sub ORPHEI nomine edita. Ion apud Laert. VIII. 8. [Iamblich. sect. 145 sq.] Forte respicit ad *ισχὸν λόγον*, de quo nr. 6. [Orphei instituta sectatum esse Pythagoram, et ab illo quoque mutuatum abstinentiam ab animalibus, scribit *Valckenarius* ad Euripidis Hippolytum v. 952. idque multi, praecipue iuniores Platonici, iam antiquioribus temporibus crediderunt. vid. *Cudworthi* System. intell. IV. §. 17. pag. 444 sq. Dubitat tamen *Meinersus* in Historia doctrinarum etc. I. p. 486. item 572. Retinuerit quaedam placita, eaque haud omnino obscura instituta Orphica. At equidem non video, quae causa commoverit Pythagoram, quum apud suos adleclas et amicos summa floreret auctoritate, ut quaedam sub Orphei nomine ederet. Atque parum abest, quin, quae Pythagorae placita atque instituta fuerint Orphicis similia aut cum his conuenerint, ea ex communi fonte, n. moribus doctrinisque aegyptiacis, maximam saltem partem, fluxisse putem. *Herodotus* quidem lib. II. cap. 81. de usu laneorum vestium apud Aegyptios, consentanea esse haec, ait, iis, quae *Orphica adpellantur et Pythagorea*: quem *Herodoti* locum Valcken. ad Euripidis Hippolyt. p. 266. b. ita sagaciter emendat: *ὁμολογέει δὲ ταῦτα τοῖσι Ὀρφικοῖσι καλεσμένοισι [καὶ Βακχικοῖσι. ἔσσι δὲ Αἰγυπτίοισι] καὶ Πυθαγορείοισι.* adde *Warburton*. secundum versionem gallicam a Silhouet factam: *Dissertations sur l'union de la Religion, de la Morale et de la Politique* tom. I. diff. V. p. 203. cl. *Villoison*. in comment. de triplici theologia mysteriisque veterum, ubi a p. 259. multus est de institutis Pythagorae, de arcanis et mysteriis scholae pythagoricae etc. idem pag. 276. affirmat, Pythagoram philosophorum Homerum dici posse, eiusque fontibus omnes post eum philosophos, Platonicos, Peripateticos, Stoicos, Eclecticis hortulos suos irrigasse; de hoc legendum esse *Theodorum Metochitam* cap. VII. operis graeci inediti, inscripti, *Capita philosophica et historica centum et viginti*, (vid. *Fabric. biblioth. gr.* vol. IX. p. 218.) p. 294 sqq. idem agit de consensu Orphicae et Pythagoreorum doctrinae: illa comment. est inserta libro Bar. de St. Croix: *Mémoires pour servir à l'histoire de la Religion secrete des anciens peuples*. Paris, 1784. 8. At quoniam, quae exarasse litteris dicitur Pythagoras, ea iam diu interciderunt, et antiquissimi Pythagorei plura ex suis dogmatibus, ad maiorem fidem et antiquitatis laudem iis parandam, adseruerunt Orpheo, tamquam parenti: quae Pythagoras Orphicis docuerit consentanea, non pro certo dici et definiiri potest. Id autem verum est, doctrinam de mundo, siue Cosmogoniam Orphicam differre a Pythagorica, ex Pherecydis disciplina forsan manante. vid. cl. *Tiedemann*. in principibus Graeciae philosophis, p. 445 sq. *Harl.*]

14) ΟΙ ΚΑΤΑΣΚΟΠΙΑΔΕΣ, siue ut alii codices *Σκοπιάδες*, vel denique *Κοπιάδες*. Scriptum moralis argumenti, ut licet suspicari ex initio, quod eodem in loco segm. 8. refert Laertius his verbis: *μὴ ἀναιδὲς μηδὲν*, quae folium Sibyllae sibi esse fatetur Casaubonus. Non male videtur vertisse Aldobrandinus: *Ne impudenter agas in quemquam*. Sed Palmerius p. 459. Exere. in scriptores graecos, legit *ἀναιδὲς*, et reddit *obnoxius esto nemini*.

Vol. I.

G g g g g

Ambrosius:

Ambrosius: *nullius rei egens esto*; ita enim scripserat Camaldulensis, non, ut in tot editionibus vitiose recusum est: *nullius rex egens esto*. Tan. Faber probante Menagio: *μη ἀνδρὶ μνηδενί, molestus sis nemini*. Ioachimus Kühnius: *μη ἀνείδεῦ, ne sis improbus erga quemquam*. [Vir doctus manu sua adscripserat meo exemplo: *ἢ ἀνείδεῦ, legatur, cessat obscuritas*: alias probavit Palmerii correctionem.]

15) ΛΟΓΟΣ πρὸς ἈΒΑΡΙΝ. Proclus lib. III. in Timaeum pag. 141.

16) ΠΡΟΓΝΩΣΤΙΚΑ ΒΙΒΛΙΑ διαφόρα. Tzetzes Chiliad. 2. v. 888 — 891. [Ex aliquot librorum prognosticorum, qui nomen Pythagorae probabiliter mentiti sunt, de promptus esse videtur Iriarto, Pythagorae ψῆφος, *computus de pueris nascentibus ac simili errantium siderum adspectu, ut, quo quisque sub astro natus sit, ex observatione intelligas*, in codice regio Matritensi LXXXIV. in quo plures ad diuinationem et rerum naturalium scientiam pertinentes libelli insunt, in Catalogo codic. gr. MSS. biblioth. Matrit. p. 336. nr. 74. Ex eadem collectione desumpta forsitan fuerunt, quae Arato quidem nr. 79. adtributa sunt, Pythagorae autem Iriarte assignat, de formis et significationibus XII. signorum: nr. 82. est Pythagorae epistola, (ab Iriarte primum p. 337. publicata) et Computus ad plura vaticinanda ad Telaugem, et Iriartio eadem esse videtur epistola adhuc inedita, quae in Catalogi MSS. graecorum regiae biblioth. Parisiensi cod. MMCCCLVI. inscribitur, *Epistola Pythagorae ad Telaugem de laterculis magicis*. Tum sequuntur aliarum diuinationum numeralium sectiones in eadem collectione nr. 83. nimirum libellus gr. *de inualidis, ut praegnoscas, quis eorum sit praemortuus*. Huic pseudo-pythagorico opusculo consentaneum esse videtur Iriarto, (pag. 338.) id, quod Nesselius in Caesareae biblioth. MSS. Catalogi parte IV. pag. 104. cod. CLXXIX. nr. 11. refert, ita inscriptum: *ψῆφος Πυθαγόρου Σοφισῆ, sive Pythagorae Diuination per numeros, quae alias Ἀριθμαντεία seu potius Ἀριθμομαντεία dicitur*, etc. Eundem codicem Vindobonensem recenset Lambecius in Commentar. de biblioth. Caesarea, libro et vol. VII. p. 197. nr. 12. In eodem Iriarti Catalogo p. 439. recensetur Pythagorae ἀρχιμέσος περὶ γνωστικόν etc. non multum, ut ait Iriarte, ab simile Pythagorae ad Telaugem epistolae paullo ante memoratae. adde §. VI. infra. Harl.]

17) ὙΜΝΟΣ. Proclus V. in Timaeum. pag. 331.

18) ἈΡΙΘΜΗΤΙΚΗ. Ioh. Malalas Chron. tom. I. p. 201. *Πυθαγόρας ὁ Σάμιος τὴν Ἀριθμητικὴν συνέγραψατο*. Isidorus III. 2. Orig. *Numeri disciplinam apud Graecos primum Pythagoram autumant conscripisse*. Meminit et Cedrenus duobus in locis. [Ad doctrinam de numeris Pythag. pertinuerit. vid. infra lib. IV. cap. 22. vol. IV. p. 20. Villosion. in anecd. gr. II. p. 244 sq. et in comment. memorata de triplici theologia etc. p. 293 sqq. not. ubi multus est de geometria Pythagorae, quem scribit primum intulisse in Europam notas numerorum minusculas.]

19) ΠΕΡΙ ΠΟΛΕΜΟΥ ΚΥΡΟΥ ΚΑΙ ΣΑΜΙΩΝ, teste itidem Malala et Cedreno, quem falsum non dubitat Vossius pag. 435. de Hist. graecis.

20) DE VIRTUTIBVS MEDICIS HERBARVM, ex quo profert nonnulla Plinius XXIV. 17. *Nec me fallit, inquit, hoc volumen, a quibusdam Clemporo medico adscribi, Pythagorae pertinax fama antiquitasque vindicauit*. Idem XXV. 2. *Ab eo (Homero) Pythagoras clarius sapientia, primus volumen de earum (herbarum) effectu composuit*, Apollino

line Aesculapioque et in totum Diis immortalibus inventione et origine assignata. Rurfus XIX. 5. vbi de generibus scillae herbae: *Vnum de his volumen scondidit Pythagoras philosophus colligens medicas vires, quas proximo reddemus libro.* [vid. Arpe lib. de Talismann. cap. V. p. 155 sqq. *Heum.*] Videntur ex hoc libro petita, quae Pythagoram laudans profert idem Plinius XX. 9. vbi de brassica, Pseudo-Dioscorides cap. 62. 136. (vbi de malua) 164. 192. 256. 264. 269. 273. Apuleius [ab auctore asini aurei diuersus.] lib. de herbis cap. 4. 50. etc. [Videtur tamen Pythagoras potius philosophatus esse de valetudine per rectam et moderatam viuendi rationem paucaque remedia conseruanda, quam de morborum curatione. Vide loca classica apud *Iamblichum* de vita Pythag. cap. 29. p. 139. Küsteri, et cap. 34. sect. 244 sq. p. 196. Plura de scientia Pythagorae et Pythagoreorum medica disputant *I. Henr. Schultze* in *Historia medicinae*, period. I. sect. II. cap. 7. §. 22 — 48. p. 169 sqq. idem p. 396 sq. et cl. *Meiners.* l. m. p. 479 sqq. adde *Elenchi* veterum medicorum, infra vol. XIII. p. 382. *Harl.*]

21. [*Pythagorae τὰ περὶ τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάττης de mari rubro* laudant *Athenaeus* V. 21. XIV. 8. et *Aelian.* de nat. animal. XVII. 8. ad quem locum vid. not. cl. *Schneideri* p. 536. Sed diuersus is a nostro est. vide supra §. III. nr. 11. *Harl.*]

Denique *Elegos* quosdam sepulcro Apollinis Pythagorae inscriptos testatur *Porphyrus* sect. 16. p. 18. Küsteri et [p. 20. vbi conf. Küsteri notam,] Epigramma in monumentum Iouis, cuius hoc ait fuisse initium: Ὡδὲ θανὼν κέταί ζῶν, ὃν Δία κικλήσκουσιν. [P]

Non mirum est, tot scripta olim tributa Pythagorae fuisse, cum Pythagorici omnia sua ad Magistrum suum referrent. *Iamblichus* cap. XXXI. p. 171 sq. [p. 164. Küsteri.] Καλὸν δὲ καὶ τὸ πάντα Πυθαγόρᾳ ἀνατιθέναι τε καὶ ἀποκαλεῖν, καὶ μηδεμίαν περιποιεῖσθαι δόξαν ἰδίαν ἀπὸ τῶν εὖρεσκομένων εἰ μή τις τι σπάνιον. Πάνυ γὰρ δὴ τινὲς εἰσιν ὀλίγοι ὧν ἰδίᾳ γνωρίζεται ὑπομνήματα. Quamquam idem cap. XXIX. p. 143. [p. 133. vbi dixerat nil hominum notitiae subiici, quod non in illis scriptis adcurate sit pertractatum;] non dubitare tamen videtur quaedam saltem ex illis esse Pythagorae ipsius, pleraque Pythagoricorum. Quum enim dixisset in omni genere doctrinae exstare scripta pythagorica praestantissima et accuratissima, εἰ τοίνυν ὁμολόγηται, inquit, τὰ μὲν Πυθαγόρᾳ εἶναι τῶν συγγραμμάτων τῶν νυνὶ φερομένων, τὰ δὲ ἀπὸ τῆς ἀκροάσεως αὐτῆς συγγεγραφεῖσθαι, καὶ διὰ τὸτο εἰς ἑαυτῶν ἐπεφημίζον αὐτὰ ἀλλὰ εἰς Πυθαγόραν ἀνέφερον αὐτὰ ὡς ἐκεῖνε ὄντα, φανερόν ἐκ πάντων τῶν ἐν τῇ πύσεως σοφίας ἔμπειρος ἦν ἀποχερῶντος. [audi et mirare *Nicomachi* vaniloquentiam apud *Iamblich.* cap. 29. sect. 157 sqq. et 161. et conf. *Meiners.* l. c. p. 512 sq. et p. 517 sqq.] *Lyfdis*, *Hippias* et *Philolai* scripta et *Clempori* medici sub Pythagorae ambulasse nomine iam a me animaduersum est. Sic plura *Astionis* Crotoniatae, eidem philosopho adscripta refert *Laertius* VIII. 7. Et *Archippum* ac *Lyfidein*, memoriter tenentes praecepta doctoris, ingenio pro libris vsos scripsit *Hieronymus* apolog. 2. aduersus *Rufinum* p. 166. et post quaedam interiecta addit, a filio et filia discipulisque Pythagorae prolata monumenta, filiam respiciens *Theanonem* vel *Arignotem*, filium *Telaugen*. Equidem filiae suae *Damoni* quoque commississe Pythagoram commentarios a se scriptos, nemini extra familiam communicandos, legitur in epistola [at ficta] *Lyfdis* ad *Hipparchum*, testati, *Damonem* nullo pretio eos vulgare, sed *Bistaliae* filiae suae eadem arcani lege custodiendos credidisse.

Dorica dialecto, cuius tunc vsus in parte Italiae Pythagoreis ⁴⁴⁾ frequentatus erat, scripta fuerunt pythagorica commentaria pleraque, quemadmodum tum ex fragmentis patet, tum notatum Porphyrio est, qui hoc inter causas decrementi sectae illius retulit in vita Pythag. pag. 40. "Ἐπεὶ δὲ διὰ τὸ καὶ τὰ γεγραμμένα Δωρίδι γεγράφθαι, ἐχέσης τι καὶ ἀσαφὲς τῆς διαλέκτου. Καὶ μηδὲν διὰ τὸτο ὑπονοεῖσθαι καὶ τὰ ὑπὲρ αὐτῆς (ἀριθμητικῆς πραγματείας) ἀνισορρέμενα δόγματα ὡς νόθα καὶ παρηκυσμένα, τῷ μὴ ἀντικρὺς Πυθαγορικῶς εἶναι τὰς ἐκφέροντας ταῦτα. Doricum idioma tamquam optimum et antiquissimum placuisse Pythagorae, contra disputat Iamblichus cap. XXXIV. sect. 241 sq. qui locus est notandus.

De Symbolis Pyth.

V. Constat Pythagoram et Pythagoreos, quando apud extraneos agerent, vsos inter se certis Symbolis atque aenigmatibus, breuibisque sententiis et obscuris ⁴⁵⁾. Iamblichus cap. XXXII. p. 191. ἐπὶ δὲ τῶν θυραίων καὶ ὡς εἰπὼν βεβήλων εἰ καὶ ποτε τύχοι διὰ συμβόλων ἀλλήλοις οἱ ἄνδρες ἡνέκτοτο. [F] Confer eiusdem protrepticum p. 130. Ea in libros etiam relata, morti vicini suis diligenter commendarunt, ne alienis a secta sua hominibus vulgarentur. Idem cap. XXXV. p. 211. διελαβέμενοι δὲ μὴ παντελῶς ἐξείη ἀνθρώπων τὸ φιλοσοφίας ὄνομα, καὶ θεοῖς αὐτοὶ διὰ τὸτο ἀπεχθάνονται, διολέσαντες ἄρδην τὸ τηλικῶτον αὐτῶν δῶρον, ὑπομνήματά τινά κεφαλαιώδη καὶ σύμβολα συνταξάμενοι τάτε τῶν πρεσβυτέρων συγγράμματα καὶ ὧν διεμέμνητο συναλίσαντες κατέλιπον ἕκαστος ἢ ἐτύγγαλιν τελευτῶν, ἐπισκῆψαντες υἱοῖς ἢ θυγατράσιν ἢ γυναιξί, μηδενὶ δίδόμεναι τῶν ἐκτὸς ταῖς οἰκίαις. Haec Symbola ⁴⁶⁾ siue ἱερὰ ἀποφθέγματα, ut vocat Hierocles p. 301. ex veteribus explicaverant Aristoteles ⁴⁷⁾, Androcydes ⁴⁸⁾, Alexander Polyhistor ⁴⁹⁾, Anaximander Milefius iunior,

44) Pythagoras ipse tamen utpote Samius non videtur ab Ionica dialecto. Fabric. conf. cl. Glandorf. disp. de carminis aurei aetate etc. praemissam illius editioni carminis aurei, §. VIII. pag. 81 sq. Harl.

45) Immo vero tota de numeris doctrina fuit symbolica. conf. Tiedemann. l. mem. p. 410 sqq. Sic apud Lucianum pro lapsu inter salutandum cap. 6. tom. I. p. 729. (vbi plura dabunt interpretes,) triplum triangulum sibi implexum, quinque descriptum et inclusum lineis, qua tessera ad sententiae suae declarationem homines vterentur, ὕψιστη, valetudo a Pythagoreis vocabatur: alios vero, in his Philolaum, τετρακτὴν, quaternionem, vocasse valetudinis initium, ibidem prodit Lucianus. Ex Luciano quaedam sumit scholiastes ad Aristophanis Nubes vers. 609. adde Jac. Tollum in Fortuitis, cap. 2. p. 9. De ratione et ortu illorum e mysteriis ab aegyptiacis ac graecis sacerdotibus perceptis ducto, vid. Tiedemann. l. m. p. 320 sqq. Harl.

46) Demetrius de elocutione §. 254. διὸ καὶ τὰ σύμβολα ἔχον ἀνότητος, ὅτι ἐμφερῆ ταῖς βραχυλογίαις. Καὶ γὰρ τὰ βραχέως φηδέντος ὑπονοήσαι τὰ πλεονάζοντα, καθάπερ ἐκ τῶν συμβόλων. [Sententiae breues, quae praecepta omnibus Pythagoreis scitu

utilia, et sequenti aetate saepe siue mystica ratione perperam explicita, siue aliis ineptis sententiis aucta, continebant, et seriore demum aetate etiam nomine symbolorum insigniebantur, probe distinguendae sunt a symbolis proprie sic dictis pythagoricis, quae aenigmata fuerunt initiatis primi ordinis nota, et arcanam linguam signaque habebant, ordinisque insignia fuisse videbantur. Vberius scitiusque differuit de symbolorum illorum ratione atque discrimine cl. Meinerf. in Historia doctrinae de Deo, p. 290. in primis in Hist. doctrinarum apud Graecos et Romanos p. 487 — 499. adde cl. Tiedemann. l. m. p. 321 sqq. et p. 550 sqq. Atque Heumann. ad oram sui exemplaris bene iam adscripserat: „Videntur etiam ad Pythagoram relata fuisse symbola, quorum ipse non fuit auctor, quaeque vel a Pythagoreis vel ab aliis excogitata fuerunt.“ Harl.]

47) Meminit Porphyrius, Hieron. aduersus Rufin. tom. II. p. 166. etc. Vide infra libro III. vbi de scriptis Aristotelis deperditis.

48) Iamblich. Vit. Pythag. cap. 28. segm. 148. et Theologumena Arithmet. p. 41.

49) Vid. Ionsius pag. 199. Clemens Alexan. & Strom. p. 304. Cyrillus IV. contra Julian. p. 133.

mior⁹⁹), et alii, quorum scripta interciderunt: forte etiam *Aristoxenus* et *Theano*, a quibus pythagorica apophthegmata tradita constat e Stobaeo ac Suida. At enim ex his, qui aetatem tulerunt, videndi *Plutarchus*⁹⁹), VIII. 7. sympotiac. sq. et lib. de educatione liberorum p. 12. *Laertius* VIII. 17 sq. *Hierocles* p. 297 sq. *Suidas* in Πυθαγ. *Hieronymus* contra Rufin. tom. II. p. 166. edit. Francof. praecipue *Iamblichus* in protreptico ad Philos. cap. XXI. Inter recentiores hoc argumentum attigerunt *Philippus Beroaldus*, Bononiensis, cuius libellus de symbolis pythagoricis [Bonon. 1500. 4. inter Beroaldi opuscula. Basil. 1509. 4. et ibid. 1517. 4.] separatim recusus cura Petri Fabricii, Rostoch. 1604. 12. *Coelius Rhodiginus* XVI. 17 sq. Antiqu. lect. *Desiderius Erasmus* in praeclaro adagiornum opere sub initium, [*Brassicanus* in libro: Prouerbiorum Symmicta. Quibus adiecta sunt *Pythagorae Symbola XVIII.* et ipsa prouerbialia — recens ex Iamblichio Chalc. philosopho graeco latina facta simul et explicata Io. Alexandro Brassicano, Viennae 1529. ¹⁰⁰)] *Marcellus Ficinus*, *Ioh. Reuchlinus* lib. II. de arte Cabbalistica, (cuius disputationem anglice vertit et Historiae suae philosophicae inseruit Stanleyus;) *Lilius Gyraldus*, cuius eruditus liber et separatim [Basileae 1551. 8.] et Tomo posteriore pag. 637 sqq. Operum et p. 465. Basil. 1580. et ad calcem Hieroclis edit. Lond. tomo II. habetur ¹⁰¹), *Coelius Calcagninus* in dictis moralibus, inter Opera Basil. 1544. fol. Idem *Calcagninus* lib. I. ep. 3. testatur, se peculiari volumine symbola pythagorica interpretatum esse: sed illud inter opera eius non exstat. *Omeis* p. 123 sq. ethicae pythagoricae, *Pasch.* de variis modis moralia tradendi, p. 410. *Paulus Scalichius* libro de mysteriis Pythagorae, *Ioach. Zehnerus* in fragmentis Pythagorae, Lips. 1603. 8. *Claudius Minos*, *Athanasius Kircherus* tom. II. Oedipi part. II. p. 157. *Tho. Stanleyus* parte IX. Historiae philosophicae [P] p. 556. [part. VIII. vers. Olear. et edit. Venet. p. 392 — 411.] *Nic. Scutellius* Iamblichi interpres, *Franciscus Bernius* Comes in Moralitate arcana e Pythagorae symbolis. Ferrar. 1669. 4. *Paulus Pater*, Professor primum Thoruniensis, postea Gedanensis, in Arcanis moralitatis ex XLI. Pythagorae symbolis, Francof. 1687. 8. [*Pythagorae symbola, apophthegmata et sententiae etc.* lat. Romae, 1607. 12. — In bibliotheca Vindobonensi cod. CXXXIII. nr. 15. praebet *Pythagorae symbola*, teste Lambecio Comment. de bibl. Caes. lib. et vol. VII. p. 530. — In *Stolle* Geschichte der heidnischen Moral, p. 228 sqq. *Harl.*] Ad symbolum *Choenici ne infideus* exstat ingeniosa et erudita dissertatio *Io. Rondelli*¹⁰²) gallice edita Amst. 1690. 12. De eodem symbolo agit *Calpar Waserus* lib. II. cap. 3. de mensuris Hebraeorum.

G g g g 3

VI. Feruntur

99) Suid. in Ἀναξίμ. [et Endocia pag. 49.]

99) Conferenda LX. pythagorica praecepta mystica a Plutarcho interpretata, quae latine manu Pandulphi Colleenutii Pisaurensis descripta reperit Gyraldus, et cum libro suo de symbolis Pythagorae edidit. *Libellus*, inquit, *est scitu dignus, sed qui minime inter Plutarchi scripta graeca reperiatur, summa sit licet a me cura et diligentia conquisitus. Fabr.* conf. Gyraldi Opera a Io. Ien-fio edita, Lugd. Bat. 1696. fol. tom. II. pag. 637. *Harl.*

ss) Epistola dedicatoria scripta est: *Viennae Au-*

striae anno M. D. XXVIII. mense Martis. rec. Paris. 1532. 8. Basil. 1532. 8. cum Erasmi adagii, apud Wechel. 1579. et 1599. fol. Plura leges in: *Denis Wiens* Buchdrucker - Geschichte pag. 694 sqq. *Harl.*

tt) Confer *Freytag* Adparat. litter. tom. III. p. 450. 452. *Harl.*

uu) Vide Acta Er. A. 1691. p. 77. vbi discis, virum hunc doctissimum vniuersae philosophiae Pythagoricae illustrandae animum adpulisse: *Histoire des Ouvrages des Sav.* 1690. Oct. p. 102.

Speculum Magiae et alia Pythagorae tributa.

VI. Feruntur et hodie nonnulla Pythagorae nomine incerta fide, ut *Speculum Magiae et Sphaera pythagorica diuinatoria* de decubitu aegrorum, quam ab *Apuleio*, ut fertur, latine redditam adfert *Caspar Barthius* XXX. 7. Aduersat.^{uv)} Similem rotam vitae et mortis exhibet simul atque explodit Kircherus tom. II. Oedipi Aegyptiaci parte II. p. 491.^{uw)} et canoras eiusmodi nugas non assis facere se, recte adfirmavit Iosephus Scaliger epist. CLXXXI. Solet etiam *abacus pythagoricus* vulgo adpellari, vtilior longe et rationabilior tabula multiplicationis numerorum, (*das Einmahl eins.*) confer Boethium lib. I. geometriae p. 1517. 1518. et Bedam tom. I. Operum p. 77 sq.^{xx)} qua tamen alia longe vltus fuerit Pythagoras, siquidem exploratum esset, Pythagorae tetractyo fuisse rationem numerandi non vltra quaternarium, inde facta reflectione ad vnitatem, simili artificio, quo hodie per denarium facimus, quamcunque multitudinem quatuor numeris efferendi, de qua videndus *Erhardus Weigelius* in Tetractyo pythagorica, et Aretologisticae p. 350 sqq. *Ioh. Wallisius* tom. I. Opp. 25. et 66. *Ioh. Sturm* mathesi euucleata p. 6 sq. Sed ingeniose magis, quam vere hoc a praestantissimo Weigelio excogitatum esse existimo, et sententiae huic refragari vniuersam Pythagorae scholam, ut ex Nicomacho, Theologumenon Arithmeticae scriptore, Iamblichi in Nicomachum Commentario, et Ioh. Meursii denario pythagorico constare cuilibet potest. [confer *Meiners.* Historiam doctrinarum apud Graec. et Romanos I. p. 559 sqq. de illo Weigeliano libro et commento.] Itaque si numerorum mysterium tetractyos nomine a Pythagora significatum esse dicendum sit, denarium potius respexisse cum

viris

uv) Vide supra ad §. IV. nr. 16. *Pythagorae et Apulei Sphaera* in cod. reg. Paris. 7337. vol. IV. Catal. pag. 343. cod. Florentinus XIV. Plutei LXXXVI. in Bandini Catal. biblioth. Laurent. MSS. gr. tom. III. p. 338. continet *Geomantiae artem* cum punctis et figuris geomanticis, qualis esse dicitur in cod. XXII. plutei XXVII. Catalogi eiusdem tom. II. p. 41. Operis titulus: Ἀρχὴ τῶν θεῶν τῆς Πυθαγορικῆς Λαζευτηρίας, ἥτοι τῆς Ῥαβολίας ἔντω πῶς λεγομένη περὶ σισί. (qui libere est quoque in cod. XVII. in eodem vol. p. 361. notatus.) Tum ibid. nr. 8. sequitur Εὐχὴ Λαζευτηρίας ad deum, dicenda ab eo, qui quaestionem proponit, cum diuinationibus variis, quae ex planetarum figuris et locis instituentur. Ibid. nr. 9. p. 340. recensetur argumentum libri scripti: Πυθαγόρας πλανήδων Pythagorae laterculi, seu tabulae quaedam cabbalisticae, quibus p. 38. succedit Ψῆφος Πυθαγορικός, *calculatio pythagorica*: quod opus, cuius ῥοδιάν quilibet diuinabit, inscribitur *Iliadi* cuidam, hac epistola ipsi nuncupata Πυθαγόρας Ἰλιάδι χαίρειν. Tum aliae tabulae cabbalisticae, atque alia demonstratio circa aegrotum ad dignoscendum, victurusne sit, an moriturus. In catal. MSS. biblioth. reg. Paris. vol. II. sunt in codd. MMIX. ac MMCCCCXXVI. Pyth. tabula, cuius ope futura diuinari possunt, in cod. MMCLVI. ad Telaugen, de laterculis magi-

cis, epistola. Confer de nugis illis diuinationum *Casp. Peuceri* commentar. de praecipuis generibus diuinationum, *de Sortibus*, p. 224 sqq. adde supra lib. I. cap. 29. cap. 31. etc. *Harl.*

uw) Eadem relictur a Naudaeo in Apologia pro Magis cap. X. Exhibetur et in Geomantia gallice edita a Christophoro Cartano, Nobili Genevensi, Paris. 1567. 4. Exstat etiam libellus hoc titulo: Nobilissimus et antiquissimus ludus pythagoreus, qui Rhythmomachia adpellatur; gallice, auctore Claudio de Boissiere, Delphinat. Paris. 1556. 8. Italice: Il giuoco pittagorico, nominato Rithmomachia, per Franc. Barrozi, Venet. 1572. 4. [vid. *Paizoni* in biblioteca degli Autori antichi gr. et lat. vulgarizzati etc. vol. III. p. 109.] Famosum quoque fuit quondam Pythagorae *Ἡμῖνων*, de litteris, sanguine in speculum, Lunae obuersum, scriptis, quae legi possint in Luna. vid. *Suidas* in Ὀρθολογίων. [et scholiast. ad *Aristophanis* Nubes, v. 750.]

xx) Conf. cl. *Gattereri* elementa artis diplomaticae vniuersalis, Gottingae, 1765. p. 71 sqq. *Iamblichum* in libro, a Villosonio edito, in Anecd. gr. II. p. 211 sqq. eundem cl. *Villosion.* ibid. pag. 143 sqq. et de triplici theologia vett. p. 293 sqq. quo vtroque loco multos alios viros doctos excitat. *Harl.*

viris doctissimis mihi persuaferim, qui ex additione unitatis, binarii, ternarii et quaternarii coalescit. [vid. ad §. II. circa fin.] Notum et Pythagoricorum Πεντάλφα siue Πενταγράμμον symbolum ὕψους, quo in epistolis vsos notat praeter alios scholiaſtes *Luciani* T. p. 26 sq. Vide *Vossium* IX. 36. de idololatria, et *Iac. Tollium* cap. 2. fortuitorum, [P] [et supra §. V. not. II.] Nec minus trita *quinque corpora pythagorica*, de quibus prius scripsit Theaetetus, Suida teste, Socratis discipulus: e quibus, pyramidem igni, cubum terrae, aeri octaedron, icosaedron aquae, Vniuerso δωδεκάεδρον congruere opinabantur. Vide *Platonem* in Timaeo, p. 487: *Laertium* III. 70. *Plutarchum* II. 6. de placitis Philos. et quaest. Platon, p. 609 sq. etc. eundem *Plutarch.* p. 1114 sq. de Musica, non sensu, sed analogica ratione iudicanda, item p. 1147. *Euclidem* lib. XIV. et XV. et *Ioh. Keplerum* mathematicorum suae aetatis principem in opere exinio de Mundi Harmonia. Praetereo *Monochordum* siue κανόνα ἐν μιᾷ χορδῇ inuentum a Pythagora, de quo *Laertius* VIII. 12. et *Henr. Lindebrogius* ad Censorin. cap. X. *Gassendus* cap. III. Theoriae musicae. Tum nobile ὑψήματα geometricum de area parabolae, vel alterum de potestate Hypothenusae in angulo orthogonio, Pythagorae ipsi hecatombe dignum visum, teste *Apollodoro* apud *Plutarch.* p. 1094. de suauiter viuendo secundum Epicurum, quod praeter *Laertium* et alios celebrat *Vitruuius* IX. 2. et demonstrat *Euclides* lib. I. propos. 47. et lib. VI. proposit. 31. Confer *Proclum* lib. IV. ad primum Euclidis p. 110. 119) Haec propositio, quia in academiis quibusdam demonstranda proponi consueuerat creandis philosophiae Magistris, ideo appellata est *Magistralis*. Denique imaginem Coeli et Terrae, quam ex aere factam Tarenti a Pythagora, scribit Varro IV. de Lingua latina. Ex numeris constare omnia, dixit. vid. *Abulphar.* pag. 55.

De 2. epistolis sub Pythagorae nomine exstantibus egi supra cap. X. §. 9. p. 413. [Epistolam Pyth. ad Hieronem manu exaratam et ab Curterio editam, habet bibl. Paris. catalog. MSS. reg. vol. II. nr. MMML, (vbi quoque nr. MMIX. memoratur Pyth. epistola ad Laidem,) item Bibliotheca Laurent. teste *Bandinio* in Catalogo MSS. gr. in illa bibliotheca, vol. II. p. 334. nr. LX. item in aliis codicibus ibidem p. 350. nr. II. p. 434. nr. XIX. cum ficta Abaridis ad Pythagoram epistola, denique pag. 491. nr. XIV.]

Aurea carmina. Iam dicendum non nihil est de versiculis, praecepta moralia continentibus, qui propter vsu et elegantiam χρυσᾶ ἔπη siue aurea carmina adpellari consueuerunt, (licet μόλβα plumbea vocentur a Nazianzeno contra Iulianum p. 197. quod ei excidisse nolim,) et ad nostram aetatem peruenere cum commentario aureolo et ipso lectuque dignissimo *Hieroclis* 22) philosophi, non illius Nicomediensis, [P] qui aduersus 222) Christianos scripsit, sed

33) Alium insignem *Procli* locum ex libro II. ad Euclidem pag. 19. de Pythagorae aliorumque scientia mathematica emendatius descripsit *Fabricius* infra lib. III. cap. 14. §. 18. vol. II. p. 384 sq. adde, quae ex Iamblichio publicauit *Villoison.* in *Anecd. graecis* II. p. 216. et 220 — 225. *Harl.*

22) Fuere et alii Hierocles qui a Ioh. Pearsonio prolegom. ad Hieroclis commentarium enumerantur: 1) *Hierocles* Alabandeus, Asiaticorum princeps rhetorum, Cicerone puero clarus, qui eius

meminit in Bruto et 2. de Oratore, Strabo lib. XIV. 2) *Hierocles*, Strabone iunior, cuius φιλοσοφικός λόγος adlegat *Stephanus Byz.* in Βραχυμῆνες et Ταρυνία. Tzetz. Chil. VII. hist. 144. et forte respicit schol. Pindari Pyth. Od. IV. Suidas in ἑμποδῶν et Apostolius VIII. 20. prout laudantes Hieroclem ἐν δευτέρῳ φιλοσοφούμενων παρὰ τῶν φιλοσόφων. [Plura loca ex Hieroclis Opere, φιλοσοφούμενα, et vnum e libro de matrimonio excerptit *Stobaeus* in *Eclogis* physicis.] 3) *Hierocles* Hyllarimensis philosophus

Platonici Alexandrini, [circa annum Christi CDL, imperantibus Theodosio II. Martino, et Leone Thrace: laudat eum *Damascius* apud Photium cod. CCXLII. p. 1035. et 1037. vbi dicitur scholas Alexandriae instituisse. adde §. VII. Is igitur] diu post vixit *τας ἐν Ἀλεξανδρείᾳ διατριβάς ὑψηλοφροσύνη καὶ μεγαληγορία κοσμήσας μετὰ τῷ σεπτῷ καὶ μεγαλοπρεπῶς*,
 VI

Iosophus Stoicus, ab athletica ad philosophiam qui se contulit. Gell. IX. 5. et Steph. in Ἑλλάδα.

4) *Hierocles* causarum patronus, qui libros binos περὶ ἱππῶν διατριβάς scripsit ad Cassianum Bassum, de quo infra lib. V. cap. 5. vol. VI. p. 497. vbi scriptores veterinarios recenset. 5) *Hierocles* grammaticus, qui συνιδήμων scripsit, siue notitiam imperii CPolitani, de qua ago libro IV. cap. 2. §. 19.

6) *Hierocles*, scriptor facetiarum. His adde 7) *Hieroclem*, qui a Demosthene memoratur contra Aristogitonem. 8) *Hieroclem* Imp. Heliogabalus καὶ δικά, quem Caricum siue Hyccaricum mancipium vocat Dio in excerptis libri LXXIX. 9) *Hieroclem*, patrem Hieronis, tyranni Siculorum, Iustin. XXIII. 4. Athen. V. p. 209. 10) *Hieroclem* Cassianum in Inscriptione veteri palmyrena. etc.

11) *Hieroclem* Arcesilai philos. familiarem, ap. Laert. IV. 39. 12) *Hieroclem* Alypii F. Antiochenum, Libanii sophistae discipulum, et ad quem sunt Libanii epistolae: de quo *H. Valesius* ad Ammian. XXIX. [et *Bayle* in Diction. vol. II. voc. *Hierocles* p. 759.] Idem Libanius in epist. testatur, *Hieroclem* cum Aristaeo petiisse in terrae motu Nicomediensi, qui contigit A. C. 358. [vid. Wolfianae centuriae epist. 50. Libanii p. 141. sed vide *Burmman.* ad Valesii Emendatt. p. 11. not. 6.]

13) *Hieroclem* Piraei praefectum Laert. II. 127. IV. 39. 40. eundem forte *Hieroclem* Carem, de quo Polyaeus V. 17. 14) *Hieroclem* Angurem, Aristoph. in Pace, v. 1068. 1069. 15) *Hieroclem* Strategum Mytilenacum, in numo apud Sponium p. 130. Misc. eruditae antiqu. 16) *Hieroclem*, Augusti libertum, dispensatorem operum publicorum, in vetere Inscriptione apud Reines. 571. Porro apud Athenaeum lib. XIV. vbi, quid sit σαυίτας placenta genus, explicat, pro ἱεροκλήs legendum ἱατροκλήs, vt idem Pearsonus observat.

17) *Hieroclem*, qui a Demosthene memoratur contra Aristogitonem. 18) *Hieroclem* Imp. Heliogabalus καὶ δικά, quem Caricum siue Hyccaricum mancipium vocat Dio in excerptis libri LXXIX. 19) *Hieroclem*, patrem Hieronis, tyranni Siculorum, Iustin. XXIII. 4. Athen. V. p. 209. 20) *Hieroclem* Cassianum in Inscriptione veteri palmyrena. etc.

21) *Hieroclem* Arcesilai philos. familiarem, ap. Laert. IV. 39. 22) *Hieroclem* Alypii F. Antiochenum, Libanii sophistae discipulum, et ad quem sunt Libanii epistolae: de quo *H. Valesius* ad Ammian. XXIX. [et *Bayle* in Diction. vol. II. voc. *Hierocles* p. 759.] Idem Libanius in epist. testatur, *Hieroclem* cum Aristaeo petiisse in terrae motu Nicomediensi, qui contigit A. C. 358. [vid. Wolfianae centuriae epist. 50. Libanii p. 141. sed vide *Burmman.* ad Valesii Emendatt. p. 11. not. 6.]

23) *Hieroclem* Piraei praefectum Laert. II. 127. IV. 39. 40. eundem forte *Hieroclem* Carem, de quo Polyaeus V. 17. 24) *Hieroclem* Angurem, Aristoph. in Pace, v. 1068. 1069. 25) *Hieroclem* Strategum Mytilenacum, in numo apud Sponium p. 130. Misc. eruditae antiqu. 26) *Hieroclem*, Augusti libertum, dispensatorem operum publicorum, in vetere Inscriptione apud Reines. 571. Porro apud Athenaeum lib. XIV. vbi, quid sit σαυίτας placenta genus, explicat, pro ἱεροκλήs legendum ἱατροκλήs, vt idem Pearsonus observat.

27) *Hieroclem*, qui a Demosthene memoratur contra Aristogitonem. 28) *Hieroclem* Imp. Heliogabalus καὶ δικά, quem Caricum siue Hyccaricum mancipium vocat Dio in excerptis libri LXXIX. 29) *Hieroclem*, patrem Hieronis, tyranni Siculorum, Iustin. XXIII. 4. Athen. V. p. 209. 30) *Hieroclem* Cassianum in Inscriptione veteri palmyrena. etc.

31) *Hieroclem* Arcesilai philos. familiarem, ap. Laert. IV. 39. 32) *Hieroclem* Alypii F. Antiochenum, Libanii sophistae discipulum, et ad quem sunt Libanii epistolae: de quo *H. Valesius* ad Ammian. XXIX. [et *Bayle* in Diction. vol. II. voc. *Hierocles* p. 759.] Idem Libanius in epist. testatur, *Hieroclem* cum Aristaeo petiisse in terrae motu Nicomediensi, qui contigit A. C. 358. [vid. Wolfianae centuriae epist. 50. Libanii p. 141. sed vide *Burmman.* ad Valesii Emendatt. p. 11. not. 6.]

33) *Hieroclem* Piraei praefectum Laert. II. 127. IV. 39. 40. eundem forte *Hieroclem* Carem, de quo Polyaeus V. 17. 34) *Hieroclem* Angurem, Aristoph. in Pace, v. 1068. 1069. 35) *Hieroclem* Strategum Mytilenacum, in numo apud Sponium p. 130. Misc. eruditae antiqu. 36) *Hieroclem*, Augusti libertum, dispensatorem operum publicorum, in vetere Inscriptione apud Reines. 571. Porro apud Athenaeum lib. XIV. vbi, quid sit σαυίτας placenta genus, explicat, pro ἱεροκλήs legendum ἱατροκλήs, vt idem Pearsonus observat.

37) *Hieroclem*, qui a Demosthene memoratur contra Aristogitonem. 38) *Hieroclem* Imp. Heliogabalus καὶ δικά, quem Caricum siue Hyccaricum mancipium vocat Dio in excerptis libri LXXIX. 39) *Hieroclem*, patrem Hieronis, tyranni Siculorum, Iustin. XXIII. 4. Athen. V. p. 209. 40) *Hieroclem* Cassianum in Inscriptione veteri palmyrena. etc.

41) *Hieroclem* Arcesilai philos. familiarem, ap. Laert. IV. 39. 42) *Hieroclem* Alypii F. Antiochenum, Libanii sophistae discipulum, et ad quem sunt Libanii epistolae: de quo *H. Valesius* ad Ammian. XXIX. [et *Bayle* in Diction. vol. II. voc. *Hierocles* p. 759.] Idem Libanius in epist. testatur, *Hieroclem* cum Aristaeo petiisse in terrae motu Nicomediensi, qui contigit A. C. 358. [vid. Wolfianae centuriae epist. 50. Libanii p. 141. sed vide *Burmman.* ad Valesii Emendatt. p. 11. not. 6.]

43) *Hieroclem* Piraei praefectum Laert. II. 127. IV. 39. 40. eundem forte *Hieroclem* Carem, de quo Polyaeus V. 17. 44) *Hieroclem* Angurem, Aristoph. in Pace, v. 1068. 1069. 45) *Hieroclem* Strategum Mytilenacum, in numo apud Sponium p. 130. Misc. eruditae antiqu. 46) *Hieroclem*, Augusti libertum, dispensatorem operum publicorum, in vetere Inscriptione apud Reines. 571. Porro apud Athenaeum lib. XIV. vbi, quid sit σαυίτας placenta genus, explicat, pro ἱεροκλήs legendum ἱατροκλήs, vt idem Pearsonus observat.

47) *Hieroclem*, qui a Demosthene memoratur contra Aristogitonem. 48) *Hieroclem* Imp. Heliogabalus καὶ δικά, quem Caricum siue Hyccaricum mancipium vocat Dio in excerptis libri LXXIX. 49) *Hieroclem*, patrem Hieronis, tyranni Siculorum, Iustin. XXIII. 4. Athen. V. p. 209. 50) *Hieroclem* Cassianum in Inscriptione veteri palmyrena. etc.

51) *Hieroclem* Arcesilai philos. familiarem, ap. Laert. IV. 39. 52) *Hieroclem* Alypii F. Antiochenum, Libanii sophistae discipulum, et ad quem sunt Libanii epistolae: de quo *H. Valesius* ad Ammian. XXIX. [et *Bayle* in Diction. vol. II. voc. *Hierocles* p. 759.] Idem Libanius in epist. testatur, *Hieroclem* cum Aristaeo petiisse in terrae motu Nicomediensi, qui contigit A. C. 358. [vid. Wolfianae centuriae epist. 50. Libanii p. 141. sed vide *Burmman.* ad Valesii Emendatt. p. 11. not. 6.]

53) *Hieroclem* Piraei praefectum Laert. II. 127. IV. 39. 40. eundem forte *Hieroclem* Carem, de quo Polyaeus V. 17. 54) *Hieroclem* Angurem, Aristoph. in Pace, v. 1068. 1069. 55) *Hieroclem* Strategum Mytilenacum, in numo apud Sponium p. 130. Misc. eruditae antiqu. 56) *Hieroclem*, Augusti libertum, dispensatorem operum publicorum, in vetere Inscriptione apud Reines. 571. Porro apud Athenaeum lib. XIV. vbi, quid sit σαυίτας placenta genus, explicat, pro ἱεροκλήs legendum ἱατροκλήs, vt idem Pearsonus observat.

57) *Hieroclem*, qui a Demosthene memoratur contra Aristogitonem. 58) *Hieroclem* Imp. Heliogabalus καὶ δικά, quem Caricum siue Hyccaricum mancipium vocat Dio in excerptis libri LXXIX. 59) *Hieroclem*, patrem Hieronis, tyranni Siculorum, Iustin. XXIII. 4. Athen. V. p. 209. 60) *Hieroclem* Cassianum in Inscriptione veteri palmyrena. etc.

61) *Hieroclem* Arcesilai philos. familiarem, ap. Laert. IV. 39. 62) *Hieroclem* Alypii F. Antiochenum, Libanii sophistae discipulum, et ad quem sunt Libanii epistolae: de quo *H. Valesius* ad Ammian. XXIX. [et *Bayle* in Diction. vol. II. voc. *Hierocles* p. 759.] Idem Libanius in epist. testatur, *Hieroclem* cum Aristaeo petiisse in terrae motu Nicomediensi, qui contigit A. C. 358. [vid. Wolfianae centuriae epist. 50. Libanii p. 141. sed vide *Burmman.* ad Valesii Emendatt. p. 11. not. 6.]

63) *Hieroclem* Piraei praefectum Laert. II. 127. IV. 39. 40. eundem forte *Hieroclem* Carem, de quo Polyaeus V. 17. 64) *Hieroclem* Angurem, Aristoph. in Pace, v. 1068. 1069. 65) *Hieroclem* Strategum Mytilenacum, in numo apud Sponium p. 130. Misc. eruditae antiqu. 66) *Hieroclem*, Augusti libertum, dispensatorem operum publicorum, in vetere Inscriptione apud Reines. 571. Porro apud Athenaeum lib. XIV. vbi, quid sit σαυίτας placenta genus, explicat, pro ἱεροκλήs legendum ἱατροκλήs, vt idem Pearsonus observat.

67) *Hieroclem*, qui a Demosthene memoratur contra Aristogitonem. 68) *Hieroclem* Imp. Heliogabalus καὶ δικά, quem Caricum siue Hyccaricum mancipium vocat Dio in excerptis libri LXXIX. 69) *Hieroclem*, patrem Hieronis, tyranni Siculorum, Iustin. XXIII. 4. Athen. V. p. 209. 70) *Hieroclem* Cassianum in Inscriptione veteri palmyrena. etc.

71) *Hieroclem* Arcesilai philos. familiarem, ap. Laert. IV. 39. 72) *Hieroclem* Alypii F. Antiochenum, Libanii sophistae discipulum, et ad quem sunt Libanii epistolae: de quo *H. Valesius* ad Ammian. XXIX. [et *Bayle* in Diction. vol. II. voc. *Hierocles* p. 759.] Idem Libanius in epist. testatur, *Hieroclem* cum Aristaeo petiisse in terrae motu Nicomediensi, qui contigit A. C. 358. [vid. Wolfianae centuriae epist. 50. Libanii p. 141. sed vide *Burmman.* ad Valesii Emendatt. p. 11. not. 6.]

73) *Hieroclem* Piraei praefectum Laert. II. 127. IV. 39. 40. eundem forte *Hieroclem* Carem, de quo Polyaeus V. 17. 74) *Hieroclem* Angurem, Aristoph. in Pace, v. 1068. 1069. 75) *Hieroclem* Strategum Mytilenacum, in numo apud Sponium p. 130. Misc. eruditae antiqu. 76) *Hieroclem*, Augusti libertum, dispensatorem operum publicorum, in vetere Inscriptione apud Reines. 571. Porro apud Athenaeum lib. XIV. vbi, quid sit σαυίτας placenta genus, explicat, pro ἱεροκλήs legendum ἱατροκλήs, vt idem Pearsonus observat.

77) *Hieroclem*, qui a Demosthene memoratur contra Aristogitonem. 78) *Hieroclem* Imp. Heliogabalus καὶ δικά, quem Caricum siue Hyccaricum mancipium vocat Dio in excerptis libri LXXIX. 79) *Hieroclem*, patrem Hieronis, tyranni Siculorum, Iustin. XXIII. 4. Athen. V. p. 209. 80) *Hieroclem* Cassianum in Inscriptione veteri palmyrena. etc.

81) *Hieroclem* Arcesilai philos. familiarem, ap. Laert. IV. 39. 82) *Hieroclem* Alypii F. Antiochenum, Libanii sophistae discipulum, et ad quem sunt Libanii epistolae: de quo *H. Valesius* ad Ammian. XXIX. [et *Bayle* in Diction. vol. II. voc. *Hierocles* p. 759.] Idem Libanius in epist. testatur, *Hieroclem* cum Aristaeo petiisse in terrae motu Nicomediensi, qui contigit A. C. 358. [vid. Wolfianae centuriae epist. 50. Libanii p. 141. sed vide *Burmman.* ad Valesii Emendatt. p. 11. not. 6.]

ἰας δύο πρὸς τὰς χρεῖμας. Vide eundem *Lactantium* lib. V. cap. 2 sq. [*Pearson.* Proleg. ad Hierocl. p. 15. *Needham.* in notis ad Hier. p. 39. nr. 43. *Burmman.* not. ad H. Valesii Emendatt. p. 10 sqq. lib. I. cap. 5. vbi et Valesius et Burmann. de hoc Hier. opere eiusque auctore, qui a philosopho nostro Pythag. carminum interprete, perite distinguitur, docte egerunt. *Harl.*] Huius operis particulae, qua Christum seruatorem nostrum cum Apollonio Tyanensi contulerat, suum aduersus Hieroclem librum opposuit *Eusebius*, qui etiamnum existat, cum Eusebii eiusdem demonstrationis euangelicae libris graece et latine ex versione *Zenobii Accioli* Florentini non vsquequaue optima, sed a *Luca Hofsteno* interpolata et in notis subinde castigata. Existat etiam cum Accioli versione ad calcem Philostrati de vita Apollonii, Paris. 1608. fol. vid. infra lib. V. cap. 4. §. 6. vol. VI. p. 91. *Fabric.* *Gottfried Olearius* adiecit quoque illam Eusebii defensionem suae Philostrati editioni p. 413 sqq. cum suis et Hofsteno notis: praemissit autem varia, 1) veterum, n. *Lactantii*, *Eusebii*, *Aeneae Gazaci*, et *Metaphrasti* vitae *Aedesii*, testimonio; 2) particulam longiorem de Hierocle. *Φωλαλίδης* sermonis auctore, tum de aliis eiusdem nominis, ex *I. Ionsii* libr. de script. hist. philos. III. 18. cum notis, in quibus Ionsius partim explicatur, partim redarguitur: 3) ex Io. Pearsonii Prolegom. ad Hieroclis comment. in aurea carmina, de iis, qui *Hieroclis* nomine claruerunt. 4) ex A. Dacerii praefatione, gallicae illius versionis comment. in aurea carm. praemissa, p. 239. ex versione lat. et cum notis Olcarii. Adde *Tillemontium* in Monumentis ad Histor. eccl. pertinentibus, tom. IV. p. 606. *Pagium* in Crit. Baron. ad a. Ch. 302. n. VII. tom. III. p. 315. Ionsium quoque refutavit *Bayle* in Diction. tom. II. p. 760. C. de nostro philosopho Alexandrino copiosus, et p. 758. de Hierocle persecutionis Diocletianae suafore vberius disserit, idemque Morerium ac Baronium refellit: adde *Glandorf.* in disputatione, illius editioni carminis pythagorici praemissa, §. 9. 10. de Hierocle, Pythagorae interprete; ac modo, quo carmen id traclauerit, et quid de argumento illius statuerit. *Harl.*

83) *Hieroclem* Piraei praefectum Laert. II. 127. IV. 39. 40. eundem forte *Hieroclem* Carem, de quo Polyaeus V. 17. 84) *Hieroclem* Angurem, Aristoph. in Pace, v. 1068. 1069. 85) *Hieroclem* Strategum Mytilenacum, in numo apud Sponium p. 130. Misc. eruditae antiqu. 86) *Hieroclem*, Augusti libertum, dispensatorem operum publicorum, in vetere Inscriptione apud Reines. 571. Porro apud Athenaeum lib. XIV. vbi, quid sit σαυίτας placenta genus, explicat, pro ἱεροκλήs legendum ἱατροκλήs, vt idem Pearsonus observat.

87) *Hieroclem*, qui a Demosthene memoratur contra Aristogitonem. 88) *Hieroclem* Imp. Heliogabalus καὶ δικά, quem Caricum siue Hyccaricum mancipium vocat Dio in excerptis libri LXXIX. 89) *Hieroclem*, patrem Hieronis, tyranni Siculorum, Iustin. XXIII. 4. Athen. V. p. 209. 90) *Hieroclem* Cassianum in Inscriptione veteri palmyrena. etc.

91) *Hieroclem* Arcesilai philos. familiarem, ap. Laert. IV. 39. 92) *Hieroclem* Alypii F. Antiochenum, Libanii sophistae discipulum, et ad quem sunt Libanii epistolae: de quo *H. Valesius* ad Ammian. XXIX. [et *Bayle* in Diction. vol. II. voc. *Hierocles* p. 759.] Idem Libanius in epist. testatur, *Hieroclem* cum Aristaeo petiisse in terrae motu Nicomediensi, qui contigit A. C. 358. [vid. Wolfianae centuriae epist. 50. Libanii p. 141. sed vide *Burmman.* ad Valesii Emendatt. p. 11. not. 6.]

93) *Hieroclem* Piraei praefectum Laert. II. 127. IV. 39. 40. eundem forte *Hieroclem* Carem, de quo Polyaeus V. 17. 94) *Hieroclem* Angurem, Aristoph. in Pace, v. 1068. 1069. 95) *Hieroclem* Strategum Mytilenacum, in numo apud Sponium p. 130. Misc. eruditae antiqu. 96) *Hieroclem*, Augusti libertum, dispensatorem operum publicorum, in vetere Inscriptione apud Reines. 571. Porro apud Athenaeum lib. XIV. vbi, quid sit σαυίτας placenta genus, explicat, pro ἱεροκλήs legendum ἱατροκλήs, vt idem Pearsonus observat.

97) *Hieroclem*, qui a Demosthene memoratur contra Aristogitonem. 98) *Hieroclem* Imp. Heliogabalus καὶ δικά, quem Caricum siue Hyccaricum mancipium vocat Dio in excerptis libri LXXIX. 99) *Hieroclem*, patrem Hieronis, tyranni Siculorum, Iustin. XXIII. 4. Athen. V. p. 209. 100) *Hieroclem* Cassianum in Inscriptione veteri palmyrena. etc.

101) *Hieroclem* Arcesilai philos. familiarem, ap. Laert. IV. 39. 102) *Hieroclem* Alypii F. Antiochenum, Libanii sophistae discipulum, et ad quem sunt Libanii epistolae: de quo *H. Valesius* ad Ammian. XXIX. [et *Bayle* in Diction. vol. II. voc. *Hierocles* p. 759.] Idem Libanius in epist. testatur, *Hieroclem* cum Aristaeo petiisse in terrae motu Nicomediensi, qui contigit A. C. 358. [vid. Wolfianae centuriae epist. 50. Libanii p. 141. sed vide *Burmman.* ad Valesii Emendatt. p. 11. not. 6.]

103) *Hieroclem* Piraei praefectum Laert. II. 127. IV. 39. 40. eundem forte *Hieroclem* Carem, de quo Polyaeus V. 17. 104) *Hieroclem* Angurem, Aristoph. in Pace, v. 1068. 1069. 105) *Hieroclem* Strategum Mytilenacum, in numo apud Sponium p. 130. Misc. eruditae antiqu. 106) *Hieroclem*, Augusti libertum, dispensatorem operum publicorum, in vetere Inscriptione apud Reines. 571. Porro apud Athenaeum lib. XIV. vbi, quid sit σαυίτας placenta genus, explicat, pro ἱεροκλήs legendum ἱατροκλήs, vt idem Pearsonus observat.

107) *Hieroclem*, qui a Demosthene memoratur contra Aristogitonem. 108) *Hieroclem* Imp. Heliogabalus καὶ δικά, quem Caricum siue Hyccaricum mancipium vocat Dio in excerptis libri LXXIX. 109) *Hieroclem*, patrem Hieronis, tyranni Siculorum, Iustin. XXIII. 4. Athen. V. p. 209. 110) *Hieroclem* Cassianum in Inscriptione veteri palmyrena. etc.

111) *Hieroclem* Arcesilai philos. familiarem, ap. Laert. IV. 39. 112) *Hieroclem* Alypii F. Antiochenum, Libanii sophistae discipulum, et ad quem sunt Libanii epistolae: de quo *H. Valesius* ad Ammian. XXIX. [et *Bayle* in Diction. vol. II. voc. *Hierocles* p. 759.] Idem Libanius in epist. testatur, *Hieroclem* cum Aristaeo petiisse in terrae motu Nicomediensi, qui contigit A. C. 358. [vid. Wolfianae centuriae epist. 50. Libanii p. 141. sed vide *Burmman.* ad Valesii Emendatt. p. 11. not. 6.]

113) *Hieroclem* Piraei praefectum Laert. II. 127. IV. 39. 40. eundem forte *Hieroclem* Carem, de quo Polyaeus V. 17. 114) *Hieroclem* Angurem, Aristoph. in Pace, v. 1068. 1069. 115) *Hieroclem* Strategum Mytilenacum, in numo apud Sponium p. 130. Misc. eruditae antiqu. 116) *Hieroclem*, Augusti libertum, dispensatorem operum publicorum, in vetere Inscriptione apud Reines. 571. Porro apud Athenaeum lib. XIV. vbi, quid sit σαυίτας placenta genus, explicat, pro ἱεροκλήs legendum ἱατροκλήs, vt idem Pearsonus observat.

117) *Hieroclem*, qui a Demosthene memoratur contra Aristogitonem. 118) *Hieroclem* Imp. Heliogabalus καὶ δικά, quem Caricum siue Hyccaricum mancipium vocat Dio in excerptis libri LXXIX. 119) *Hieroclem*, patrem Hieronis, tyranni Siculorum, Iustin. XXIII. 4. Athen. V. p. 209. 120) *Hieroclem* Cassianum in Inscriptione veteri palmyrena. etc.

121) *Hieroclem* Arcesilai philos. familiarem, ap. Laert. IV. 39. 122) *Hieroclem* Alypii F. Antiochenum, Libanii sophistae discipulum, et ad quem sunt Libanii epistolae: de quo *H. Valesius* ad Ammian. XXIX. [et *Bayle* in Diction. vol. II. voc. *Hierocles* p. 759.] Idem Libanius in epist. testatur, *Hieroclem* cum Aristaeo petiisse in terrae motu Nicomediensi, qui contigit A. C. 358. [vid. Wolfianae centuriae epist. 50. Libanii p. 141. sed vide *Burmman.* ad Valesii Emendatt. p. 11. not. 6.]

123) *Hieroclem* Piraei praefectum Laert. II. 127. IV. 39. 40. eundem forte *Hieroclem* Carem, de quo Polyaeus V. 17. 124) *Hieroclem* Angurem, Aristoph. in Pace, v. 1068. 1069. 125) *Hieroclem* Strategum Mytilenacum, in numo apud Sponium p. 130. Misc. eruditae antiqu. 126) *Hieroclem*, Augusti libertum, dispensatorem operum publicorum, in vetere Inscriptione apud Reines. 571. Porro apud Athenaeum lib. XIV. vbi, quid sit σαυίτας placenta genus, explicat, pro ἱεροκλήs legendum ἱατροκλήs, vt idem Pearsonus observat.

127) *Hieroclem*, qui a Demosthene memoratur contra Aristogitonem. 128) *Hieroclem* Imp. Heliogabalus καὶ δικά, quem Caricum siue Hyccaricum mancipium vocat Dio in excerptis libri LXXIX. 129) *Hieroclem*, patrem Hieronis, tyranni Siculorum, Iustin. XXIII. 4. Athen. V. p. 209. 130) *Hieroclem* Cassianum in Inscriptione veteri palmyrena. etc.

131) *Hieroclem* Arcesilai philos. familiarem, ap. Laert. IV. 39. 132) *Hieroclem* Alypii F. Antiochenum, Libanii sophistae discipulum, et ad quem sunt Libanii epistolae: de quo *H. Valesius* ad Ammian. XXIX. [et *Bayle* in Diction. vol. II. voc. *Hierocles* p. 759.] Idem Libanius in epist. testatur, *Hieroclem* cum Aristaeo petiisse in terrae motu Nicomediensi, qui contigit A. C. 358. [vid. Wolfianae centuriae epist. 50. Libanii p. 141. sed vide *Burmman.* ad Valesii Emendatt. p. 11. not. 6.]

133) *Hieroclem* Piraei praefectum Laert. II. 127. IV. 39. 40. eundem forte *Hieroclem* Carem, de quo Polyaeus V. 17. 134) *Hieroclem* Angurem, Aristoph. in Pace, v. 1068. 1069. 135) *Hieroclem* Strategum Mytilenacum, in numo apud Sponium p. 130. Misc. eruditae antiqu. 136) *Hieroclem*, Augusti libertum, dispensatorem operum publicorum, in vetere Inscriptione apud Reines. 571. Porro apud Athenaeum lib. XIV. vbi, quid sit σαυίτας placenta genus, explicat, pro ἱεροκλήs legendum ἱατροκλήs, vt idem Pearsonus observat.

137) *Hieroclem*, qui a Demosthene memoratur contra Aristogitonem. 138) *Hieroclem* Imp. Heliogabalus καὶ δικά, quem Caricum siue Hyccaricum mancipium vocat Dio in excerptis libri LXXIX. 139) *Hieroclem*, patrem Hieronis, tyranni Siculorum, Iustin. XXIII. 4. Athen. V. p. 209. 140) *Hieroclem* Cassianum in Inscriptione veteri palmyrena. etc.

141) *Hieroclem* Arcesilai philos. familiarem, ap. Laert. IV. 39. 142) *Hieroclem* Alypii F. Antiochenum, Libanii sophistae discipulum, et ad quem sunt Libanii epistolae: de quo *H. Valesius* ad Ammian. XXIX. [et *Bayle* in Diction. vol. II. voc. *Hierocles* p. 759.] Idem Libanius in epist. testatur, *Hieroclem* cum Aristaeo petiisse in terrae motu Nicomediensi, qui contigit A. C. 358. [vid. Wolfianae centuriae epist. 50. Libanii p. 141. sed vide *Burmman.* ad Valesii Emendatt. p. 11. not. 6.]

143) *Hieroclem* Piraei praefectum Laert. II. 127. IV. 39. 40. eundem forte *Hieroclem* Carem, de quo Polyaeus V. 17. 144) *Hieroclem* Angurem, Aristoph. in Pace, v. 1068. 1069. 145) *Hieroclem* Strategum Mytilenacum, in numo apud Sponium p. 130. Misc. eruditae antiqu. 146) *Hieroclem*, Augusti libertum, dispensatorem operum publicorum, in vetere Inscriptione apud Reines. 571. Porro apud Athenaeum lib. XIV. vbi, quid sit σαυίτας placenta genus, explicat, pro ἱεροκλήs legendum ἱατροκλήs, vt idem Pearsonus observat.

147) *Hieroclem*, qui a Demosthene memoratur contra Aristogitonem. 148) *Hieroclem* Imp. Heliogabalus καὶ δικά, quem Caricum siue Hyccaricum mancipium vocat Dio in excerptis libri LXXIX. 149) *Hieroclem*, patrem Hieronis, tyranni Siculorum, Iustin. XXIII. 4. Athen. V. p. 209. 150) *Hieroclem* Cassianum in Inscriptione veteri palmyrena. etc.

151) *Hieroclem* Arcesilai philos. familiarem, ap. Laert. IV. 39. 152) *Hieroclem* Alypii F. Antiochenum, Libanii sophistae discipulum, et ad quem sunt Libanii epistolae: de quo *H. Valesius* ad Ammian. XXIX. [et *Bayle* in Diction. vol. II. voc. *Hierocles* p. 759.] Idem Libanius in epist. testatur, *Hieroclem* cum Aristaeo petiisse in terrae motu Nicomediensi, qui contigit A. C. 358. [vid. Wolfianae centuriae epist. 50. Libanii p. 141. sed vide *Burmman.* ad Valesii Emendatt. p. 11. not. 6.]

153) *Hieroclem* Piraei praefectum Laert. II. 127. IV. 39. 40. eundem forte *Hieroclem* Carem, de quo Polyaeus V. 17. 1

vt de eo Damascius apud Photium cod. CCXCII. [vbi is multus est de scriptis Hieroclis illorumque argumento.] p. 551. ^{bbb}) Aurea quidem carmina ipsi *Pythagorae* vulgo tamquam auctori tribuuntur et olim a multis adscripta sunt, vt a Chalcidio p. 229. *Pythagoras etiam in suis aureis versibus:*

*Corpore deposito cum liber ad aethera perges,
Euades hominem, factus Deus aetheris almi.*

Sic *Clemens Alex.* lib. I. cap. 10. paedagogi, Hieronymus contra *Rufin.* *Respice omnem oram Italiae quae quondam magna Graecia dicebatur, et Pythagoricorum dogmatum incisa publicis litteris aera agnosces. Cuius enim sunt illa χρυσᾶ παραγγέλματα* ^{cc}) *nonne Pythagorae, in quibus omnia eius ita breuiter dogmata continentur, et in quae latissimo opere Philosophus commentatus est Iamblichus, imitatus ex parte Moderatum virum eloquentissimum et Arrippum ac Lyfidem Pythagoras auditores. Etiam Proclus 3. in Timaeum, Pythagoram appellat τὸν τῶν χρυσῶν ἐπῶν πατέρα. At Galeno subdubitant lib. de dignotione adfectuum tom. VI. edit. Paris. p. 528. laudantur παρανέσεις φερόμεναι ὡς Πυθαγόρου. Et Chrysippus apud Gellium VI. 2. et in consolatione ad Apollonium Plutarchus, Iamblichus in Vita Pythag. p. 138. aliique non Pythagorae ipsi, sed Pythagoraeis illa tribuunt. Et Hierocles p. 318. appellat non vnus Pythagorici, [P] sed ὅλε τῆ ἐρεῖ συλλόγῃ ἀπόφθεγμα κοινόν, testatus, in more positum fuisse, vt quotidie mane et vespere holce πυθαγορικὰς θεομὰς ab illius sectae hominibus legerentur vel audirentur. Alibi p. 230. ὁ τῶν ἐπῶν τέτων συγγραφέας ^{ddd}). Qui vero ad vnum quendam e Pythagoricis putarunt esse has, (vt idem Hierocles et Simplicius vo-*

cant)

^{bbb}) Fabricii sententiam de auctore commentarii vero amplectitur ornatque *Needham.* in praefatione ad Hieroclis editionem p. 16. Idem censuit *Henr. Valesius* in Emendationum libro I. cap. 5. Is primum p. 12. ex Damascio ipsoque Hierocle apud Photium docet, illum vixisse post Plutarchum, Atheniensem, temporibus Theodosii iunioris. Tum de patria nostri disputat, et e Stephano Byzantio voc. Ἰλλάρημα colligit, nostrum fuisse *Hyllarima*, vrbe Cariae, oriundum: in qua haeresi iam fuerant *Salmasius* ad Stephani locum, *Isaac. Vossius* ad Pompon. Melam lib. I. cap. 16. qui eundem esse qui aduersus Christianos scripsit, sibi persuadebat, et *Pearsonius*, qui praeter ea *Ger. Io. Vossio* lib. III. de histor. graecis p. 376 sq. credidit, Hieroclem christiani nominis sub Diocletiano vexatorem, et ex persecutore factum philosophum, domo fuisse Hyllarimensem. Enimvero Valesius, vt recte discreuit duos illos Hierocles, ita de patria philosophi nostri errauit; et reliquos modo dictos, viros eruditos, esse lapsos, docet *Burmamnus* II. ad Valesii Emendatt. p. 13. Is, Hieroclem, ait, illum Hyllarimis latere patiamur, donec certioribus indiciis, qui qualifue fuerit, compertum habea-

mus: philosophum autem, qui ad carmina Pythagorae scripsit, domo fuisse Alexandrinum statuendum est. Fabricius in nota 22) nr. 5. Hyllarimensem illum Hieroclem fuisse philosophum Stoicum scribit. *Bayle* vero in Diction. II. p. 788. Hieroclem, auctorem libri: *φιλέσους*, in quo multae fabulae repetitae fuisse videntur, *Hyllarimensem* esse suspicatur. *Harl.*

^{ccc}) Ex iis, quae apud Hieron. sequuntur, possis colligere, eum de symbolis potius pythagoricis et apophthegmatis loqui, quam de aureis, quae habemus, carminibus.

^{ddd}) Non vnus Pythagorici esse carmen, sed collectionem sententiarum ac praeceptionum a variis sigillatim concinnatarum per variam occasionem (hinc in cod. Vindobon. paullo inferius nom. sunt inscripta, Πυθαγορικὰ ἔπη,) atque propter insignem utilitatem in corpus quoddam redactarum, carmen tamen, siue potius fragmenta spirare mentem Pythagorae eiusque adfectorum antiquissimorum, credunt *Olearius* ad Stanleii Histor. philos. tom. II. p. 305. edit. Venetae, ac *Tiedemannus* in principibus Graeciae philosophis p. 188 sqq. adde *Kyßer.* ad *Porphyr.* de vita Pythag. p. 26. *Harl.*

H h h h h

Vol. I.

cant) συνθήκας ^{ccc)} referendas, vel *Lyfidem* cogitaverunt ^{fff)}, quae sententia probauit se quoque Andreae Dacerio: vel *Philolaum* ^{eee)}, vide Labbei bibl. nou. MSS. p. 385. vel denique *Epicharmum*, quae Stanleii ^{hhh)} coniectura est p. 512. [p. 305. vers. Olear. et edit. Venet.] Hist. Philosoph. licet Iamblichus cap. XXIX. p. 150. et cap. ult. p. 221. potius obseruet, sententias pythagoricas ab Epicharmo in comoediis hinc inde fuisse adpersas, non quod auctor aureorum carminum fuerit Epicharmus. Itaque si auctor illorum e pythagoricis quaerendus sit, nullum quidem magis, quam *Empedoclem* Agrigentinum nominauerim, cuius καθαρμαῶν forte

De auctore nobilis particula fuerunt. Equidem omnia illi mirifice conuenire videntur, dia-
A. C. lectus, dictio, argumentum, tum clausula plane digna *Empedocle*, ἔσσεαι ἀδά-
νατος etc. Neque adeo noua est haec sententia, vt propterea incredibilis alicui videri possit, cum diserte confirmetur ab auctore veteri Θεολογούμενων ἀριθμητικῆς p. 20. Τοιαύτης δὲ ἔσης, ἐπώνυμον ⁱⁱⁱ⁾ δι' αὐτῆς τὰ Πυθαγόρεωι οἱ ἄνδρες θαυμάζοντες δηλονότι καὶ ἀνευφημῶ-
τες ἐπὶ τῇ ἐνρήσει, καθὰ περ καὶ Ἐμπεδοκλῆς.

Οὐ μὰ τὸν ἀμείβεσθαι γονεῖ ἀπαράδοξα τετρακτὴν,
Παγὰν ἀνείας φύσεως ἐξέωμαι ἔχουσα. ^{hhh)}

VII. Procli

ccc) Lege συνθήκας ex Simplicio ad Epicetum, vt notauit per litteras ven. Verpoortenn, et laudauit Jablonskii disp. de voc. συνθήκας. Harl.

fff) Ita sentit Huertius quaeft. Aln. lib. II. cap. 4. §. 1. p. 130. et cap. 8. §. 1. p. 153. Heum. vide supra §. IV. not. 4. Harl.

ggg) Constantini Lascaris Institutionibus graecis (Ferrariae 1510. 4.) subiunctum est carmen pythagoricum: et in indice libri sic notatum: — Philolai Crotoniatae carmina aurea, quae falso haecenas Pythagorae adscripta sunt. Harl.

hhh) Stanleius vero non tam Epicharmum habet illorum carminum auctorem, quam potius suspicatur, ab Epicharmo ea esse compilata. Harl.

iii) Scribe ἐπώνυμον cum Needhamo in praefat. ad Hieroclem pag. 17. Heum.

kkk) Hanc Fabricii coniecturam iam reiecit Olearius ad Stanleii Hist. phil. I. m. et, „versus illi, ait, in frequentiori vsu Pythagoreis positi, et sollemnis iuramenti loco adhibiti, ab Empedocle suis inferi potuere, absque eo, quod aureorum carminum auctor ille esset.“ Brucker. quidem in Hist. crit. philos. I. p. 1109, Fabricii suspicionem existimat esse admodum verisimilem, nec, quae obieciisset Olearius, eam eleuare; Bandin. quoque in Catal. MSS. gr. bibl. Laurent. vol. II. p. 260. cum Fabricio facit: tamen Tiedemannus l. m. Fabricianaque coniecturam iisdem fere, quibus vsus erat Olearius, argumentis refellit, additque, fidem auctoris theologiae arithmeticae, quippe qui multo

serius vixisset, nihil valere ad litem dirimendam. Dissentit quoque Meinerf. in Historia doctrinarum apud Gr. et Rom. I. p. 579 sqq. id agens, vt ostendat, id carmen post tempora Platonis atque Aristotelis a quodam pythagorico, qui cum Aristoxeno et Heraclide sit versatus, esse concinnatum, neque illud integrum ad nostram aetatem peruenisse, sed interpolatum ac mutilum esse, idemque auctum versibus ex aliis multo iunioribus carminibus pythagoricis subinde sumtis atque insertis. Antea idem in noua bibliotheca philologica, vol. II. p. 71 sqq. inprimis p. 81 — 99. vberius examinat atque reiecerat opinionem cl. Glandersii. Hic quum in mem. diss. de carminis aurei aetate etc. primum illius vetustatem docte vindicasset et confirmasset, remotis variis argumentis, et excussis ac refutatis Fabricii aliorumque de auctore illius sententia ac rationibus §. VI. et in appendice p. 188 sq. demonstrandum sibi sumsit, carmen forsitan ex mysticis eleusiniis ortum et ante Pythagoram esse compositum, quod hic a praeceptore suo aut aliunde acceptum adeo probauerit, vt cum aliis vetustioribus scriptis etiam hoc carmen ob eximiam vtilitatem discipulis commendaret, quod posterior tamen aetas ad Pythagoram referre aut ad Pythagoreos potuisset. Hac ratione posse putat componi et conciliari inter se antiquorum testimonia, quorum pars libros Pythagorae, in primis autem hoc carmen, adsignat, vti Clemens Alexandrin. Paedagog. lib. I. cap. 10. et Proclus in Timaeum lib. III. p. 63;

pars

Commentarii VII. *Procli* Laodicensis Syri commentarius in χρυσᾷ ἐπη, Suidae memoratus, *vii in A. C.* intercidit. Brunsmani notae et index omnium verborum in Pythagor. et Phocyl. MS. extant Hauniae in biblioth. collegii medici. Editiones carminum aureorum plerasque insigniores retuli capite superiore, cum Gnomicos recenserem, quorum non contemnenda pars esse solent. Eorum editionem novam ad MStos codices meditatus *David Hoefschius* ^{III)} non perfecit, licet eius indicio constet in pythagoricis post versum 39. in MS. Augustano legi versiculos binos, qui in vulgatis fere editionibus desiderantur, sed exstant apud Porphyrium pag. 27. [n. 40. edit. Küster. pag. 41.]

Πρῶτα μὲν ἐξ ὕπνου μαλ' ὄφρονες ἐξυπνίσαις
 ἔν μάλα πικνύσαν ὅς' ἐν ἡματι ἔργα τελίσσαις

et post versum 44. hunc tertium, itidem in editis libris praetermissum:

Ταῖς αὐταῖς ἀρεταῖς ποιεῖν φίλον, ὅν κ' ἐθέλησθαι.

Paraphrasin Arabicam cum versione latina *Io. Elischmanni* edidit Claudius Salmasius ad calcem suorum in Epictetum commentariorum, vna cum paraphrasi [P] arabica tabulae Ceбетis, Lugd. Bat. 1640. 4. In calce paraphraseos arabicae legas, Galenum haec pythagorica recitasse sub initium et sub finem cuiusque diei. Loca quaedam illustrat Salmasius in praefat. Graece vero et latine eum commentario ethico exhibet carmina aurea *Magnus Daniel Omeis*, Altdorfii 1693. 8. qui p. 91. ineditum *Matthiae Georgii Koenigii* commentarium celebrat. *Olai Celsi* observationes in aurea carmina lucem viderunt Vpsaliae 1706. 8. Video etiam memorari editiones Guil. Canteri et Io. Spondani, atque expositionem Henrici Bremi Curienfis, [cuius commentarius prodiit Witteb. 1586. 8. ^{mmn}] G. Sartorii, Ioannisque Strafelii. *Ioannis Erbergii* Observationum in aurea carmina prodiit pars prior Vpsaliae 1702. posterior

H h h h 2

1705. 8.

pars autem negat, illum scripsisse quidquam, quod etiam postea Socrates imitatus sit. Acuta quamquam haec est sententia Glandorfiana, atque argumentis ingeniose excogitatis et subtiliter doctique explicitis corroborata: tamen mihi, fateor, magis adridere iudicia rationesque Olearii, Tiedemannii ac Meinertii. Nonnullas quidem sententias et praecepta quaedam, ea potissimum, quae ad vitam recte beneque agenda pertinent, et a natura ipsa pectoribus hominum indita quasi et insculpta sunt, et qualia nostrum complectitur carmen, longe ante Pythagoram in Oriente atque Graecia maiore, non cognita solum, sed etiam ad communis vitae emolumenta fuisse adhibita, (vid. cl. *Glandorf.* in Adpendice p. 189. vbi sententiam suam superiorem retractasse videtur,) eaque a Pythagora commendata, haud negabo: ex his tamen, opinor, effici non poterit, carmen ipsum a Pythagora ipso fuisse concinnatum aut ante illius tempora existisse. Negat praeter ea *Glandorf.* p. 15 sq. car-

men id, quale nos hodie habemus, esse mutilum. Cl. *Schier* in vita Pythagorae p. 28. statuit, Pythagoram, licet sua ipse manu non exarauerit et composuerit haec carmina, materiam tamen discipulis suis frequenter inculcasse, ideoque eum, si in primis materiam spectes, esse auctorem. Quae sententia placet, si auctorem eum quoque intelligimus, qui dat consilia, et praecepta, licet antea non incognita, commendat, suaeque corroborat auctoritate. *Harl.*

III) Vide eius epist. ad Kirchmannum, datam 7. Id. April. 1603. post Gudianas p. 188. vbi et variae lectiones quaedam notatu dignae in *vaθetai* Phocylidis. *Fabric.* De versibus illis supposititiis vid. cl. *Glandorfii* not. p. 150. et 156. et de codice illo in Prolegg. p. 4. *Harl.*

mm) Versio lat. in sectiones diuisa, notis grammaticis atque ethicis, parum eruditus, hinc inde vtilibus, onerata potius est, quam ornata. *Harl.*

1705. 8. *Davidis Clerici* patrum sui ineditas in carmina aurea animadversiones memorat Ioh. Clericus tom. I. biblioth. selectae p. 158. Antonii *Quaerengi* paraenesis s. paraphrasis liberior carminis pythagorici ad Odoardum Farnesium, principem, prodiit Romae, 1586. 4. Cum erudito itidem commentario vulgata sunt a *Guilelmo Dietzio*, Professore gymnasii Vlmensis, 1661. Sed et *Vitus Amerbachius* carmina haec perinde vt Phocylidea cum animadversionibus suis edidit Lips. 1594. 8. 1602. 8. Vtraque *Wolfgangus* quoque *Seberus* Sulanus, Rector olim Schleusingensis, excudi fecit cum latina versione, indice graeco omnium verborum phrasiumque et locorum communium, Ioach. Camerarii scholiis graecis et suis ipsius latinis animadversionibus. Lips. 1604. 8. In fragmentis Pythagorae a *Ioach. Zehnero* collectis et graece ac latine editis ibid. 1603. 8. praeter vitam Pythagorae e variis scriptoribus contractam, habentur *carmina aurea*, praefixo iisdem ex Georgii Cedreni historia argumento: tum plures sententiae apud varios scriptores ad Pythagoram auctorem relatae, et symbola quaedam pythagorica. [Pythagor. et Phocylidis carm. gr. cum Casp. Brülouii indice vocabulorum, Argentorati, 1618. 8.]ⁿⁿⁿ). Habes etiam fragmenta Pythagorae et magis quidem selecta

ⁿⁿⁿ) De codd. MSSis et editionibus aureorum carm. (missis editionibus supra ad Theognidem memoratis,) quaedam adnotabo. In Catalogo MSS. reg. Paris. vol. IV. tres codd. MSS. nr. 4841. 5009. 7882. in vol. II. codd. XXI. reperiuntur. — In biblioth. Caes. Vindob. teste Lambecio, comment. de illa, vol. VII. cod. LXXVII. nr. 4. p. 280. codicis initium est, Πυθαγορεὺς ἔφη, τὰ ἔσως ἔσονται λέμενα χρυσῇ, τοιχίσσων περιέχοντα τῆς τελευταίας τῶν Πυθαγορεῶν φιλοσοφίας: sequitur codex *Hieroclis*, de quo paullo post agemus. In eodem vol. pag. 294. in cod. LXXVIII. notantur nr. 1. aurea carmina *pythagorica* cum *Hieroclis* philosophi commentario, et nr. 2. Γνωμῶν τῶν Πυθαγορεῶν. In eodem vol. p. 393. cod. LXXIX. quo continentur Πυθαγορεὺς ἔφη, (eadem est inscriptio, quam e cod. LXXVII. adtulimus,) cum *Hieroclis* commentario. Cod. CCXCIII. inesse quoque Pythag. aurea carmina, monet Kollarus ad Lambecii Comment. vol. V. p. 534. — In biblioth. Ambrosiana *Mediolanensi*, teste *Montfaucon* Diario Italico p. 18. — In Catalog. *biblioth. Lugdun. Batav.* p. 336. nr. 57. b. Pythagorae aurea carmina et Phocylidis poema etc. manu Franc. Nansii scripta, cum eiusdem notis; ibid. p. 398. nr. 59. Pythag. carmina aurea, cum Orpheo, Musaeo, Callimacho, Phocylide aliisque. In eadem biblioth. *Leiden* esse librum arabicum reperi, pythagorica complectentem dogmata; qui a Golio vt latine vertatur, desiderat Adolph. Vorstius tom. II. Sylloges Burmanianae p. 792. adde p. 793. — In codd. *Bavar.* CLV. CLXXIV. CCXXIX. *Hieroclis* commentarius. — Inter codd. *biblioth. Taurinensis*, in Catalog.

illius biblioth. p. 238. cod. CXLVI. et p. 385. cod. CCLXXXVII. sunt aurea carmina cum *Hieroclis* commentario. — In biblioth. *Laurent. Florent.* secundum Bandini Catalog. seruantur in vol. I. cod. XXIII. p. 490. vol. II. cod. XX. p. 92. cod. L. p. 208. ibid. cod. VII. p. 260. vbi quaedam adnotauit Bandin. ibid. cod. XXII. p. 327. cum glossis aliquot interlinearibus: ibid. Plut. 59. cod. I. p. 486. carmina Pythag. aurea; in vol. II. cod. XXVI. a Nicolao Murmurio scriptus, p. 175. cum *Hieroclis* expositione; (coll. *Montfaucon* Palaeogr. gr. p. 104.) it. vol. III. cod. IX. p. 257. ibid. cod. X. p. 391. cum scholiis quibusdam margini adscriptis. Codicis initium est Πυθαγορεὺς ἔφη τὰ ἔσως πάλαιμα etc. reliqua, vt in cod. Vindobon. supra memorato. adde *Montfaucon* Palaeogr. graec. p. 85. — In Catalogo graecorum codd. MSS. apud *Naples*, Bononiae, 1784. fol. cod. CCXCVI. nr. 10. cod. CCCV. nr. 14. p. 515. cum notis inter lineas. 8 bibliotheca *Bodleiana* quatuor codd. vsus est Needhamus, cuius praefat. conferes. — Ex Augustano codice admodum nouo Hoefchelius et Glandorf. (vide e. g. ad vers. 39. et supra ad §. VII. notata,) lectiones dederunt. — In Zanetti et Bongiovanni Catalogo codd. MSS. gr. biblioth. *D. Marci Venetae* sunt carmina illa aurea in cod. DXX. p. 279. cod. DXXIII. p. 282. et cod. DXXV. p. 284. Zanetti tamen non animaduertit pag. 197. in cod. CCCCVI. etiam contineri Πυθαγορεὺς χρυσῇ ἔφη, vt *Villoison*. in anecdotis graecis, tom. II. p. 244. ostendit. — In Iriarti Catalogo MSS. gr. biblioth. regiae Matrit. p. 465. Excerpta memorantur maximam partem ex *Hieroclis* commentario in Pyth.

A. C.

Hierocles. cta ac disposita licet perpauca ante commentarium *Hieroclis* in aurea carmina editionis Londinensis, quam antequam recenseam, obseruo, *Hieroclem* illum fuisse praeceptorum

H h h h h 3

ptorem

A. C. vers. 47. etc. de Pythagorae iureiurando siue numero quaternario, p. 166. lin. 3. — 168. lin. 16. edit. Needhami. Quae autem in cod. sequuntur, differunt ab editis. — Ibidem excerpta ex recentiore auctore, qui Hieroclem et Diogenem Laert. laudat, de Pythag. iureiurando et quaternario. — Atque ita alibi latent codices. addé *Glandorf.* Prolegom. de codd. MSS. etc. p. 3 fqq. qui ibidem historiam criticam editionum et carminis pythagorici et Hieroclis commentariorum dedit. Quia igitur vir doctissimus otium nobis fecit, lectores ad eum ablegamus et de editionibus Pyth. seorsum curatis, et ab illo omisiss necdum supra in recensione editionum Theognidis etc. memoratis paucis nos expediemus:

Pythagorae aurea verba et symbola adhaerent edd. *Iamblichi* de mysteriis Aegyptiorum etc. *Aldinis*, Venet. 1497. et 1516. fol. De prior editione vid. Bure Bibliographie instructive etc. vol. de la Jurispr. et des scienc. et arts. nr. 1270. pag. 162. — est versio *Marf. Ficini*, in cuius Opp. Basil. 1561. fol. tom. II. p. 1978. repetita est.

Pythagorae C. A. gr. et lat. apud Bern. Iuntam. f. l. et a. 4. in biblioth. Vinarienti. — cum aliis gr. et lat. Florent. opera Phil. Iuntae. 1506. 4.

Constantini Lascares Institutiones uniuersae cum plurimis auctariis superrime impressae, tanta diligentia et rerum copia, quanta nunquam alias. Ad calcem: *Ferrariae*, per Io. Maciochium Bondenum, tertio Calendas Sextilis MDX. 4. Index plenus hic est:

„*Constantini Lascares* graecae institutiones et primo, de octo partibus orationis, de constructione, de nomine et verbo, de pronomine secundum omnes Graecorum *δυνάμεις* poetarumque consuetudinem, quibus omnibus alitrinsecus addita est latina translatio. Symbolica *Cebetis* tabula et graecae et latine impressa; *Angelica et humana salutatio* ad deiparam virginem. Diligens *Pisonis* super graecis litteris commentatio, multaeque ad rem latinam facientia digna annotatu. *Luciani Samosatensis* *διὰ φωνήων*, i. iudicium vocalium, eiusque translatio Coelio Calcagnino interprete. *Dominica oratio*, *Apostolorum* symbolum. Initium Euangelii *Ioannis* Apostoli. *Psalms* L. cui principium, Miserere mei domine. *Philolai*, *Crotanatae carmina aurea*, quae falso haecenus *Pythagorae adscripta* sunt. Ad bene instituendum

mores adolescentum *Phocydis* poema. Omnia cum latina interpretatione.“

Oratio dominica in versus adstricta, Caspare Vrsino Velio auctore. *Aurea carmina Pythagorae graecae. ac deinde — latina eodem Vrsino interprete.* — In calce: Viennae Austriae per Ioannem Singrenium anno XXIII. (1524.) 4. vid. Denis Wiens Buchdrucker - Geschichte, p. 243 fqq. — alia edit. eorundem C. A. cum aliis libellis gr. ibid. eod. anno. 8. vid. pag. 245.

Pythag. A. C. cum Sixti Enchiridio f. sententiarum libello, in officina Simon. Grunenbergi, apud Augustinianos. Wittenbergi, 1514. (teste *Mansio* in Fabric. biblioth. lat. medii aevi, vol. VI. p. 196 sq.)

Pythag. — cum *Cebetis tabula*, per *Christiannum Wechsel.* Paris. 1531. (Maittaire A. T. II. part. II. p. 752.) 1537. 8. 1557. 8. gr. 1539. gr. et lat. — Basil. 1543. cum Hierocle, in linguam latinam translato. — Paris, apud Guil. Morellum, gr. cum Stephani Nigri commentariolis, 1555. 8. et 1582. ex typogr. Steph. Prevostean. — cum *Cebetis tabula*, Paris, apud Martinum Iuvencum, 1557. 8. — *Aursa dicta Pythag.* — ex graeco in latinum carmen — conuersa per M. Georgium Prechtium. Viennae, 1558. 4. vid. Denis l. m. p. 558 sq. — cum Phocyl. et Amerbachii interpret. Argentorati, 1561. 8. — cum J. Thom. Freigii graeca grammatica, Homeri Batrachomyomachia et Aesopi fabulis, 1580. 8. — cum Hesiodo, gr. Antwerp. 1581. 8. — cum *Hieroclis* commentario, Parisiis et Londini aliquoties, (de quibus editt. paulo post erimus copiosiores.) — *Aurea Pythagoreorum carmina*, lat. conuersa, multisque in locis emendata, illustrataque observationibus, quibus etiam Hieroclis interpretationi non parum lucis adfertur. Autore *Theodoro Marcilio.* Lutetiae, apud Nicol. Niuellum. 1585. 8. recuf. cum Sylburgii notis in A. C. cum Hierocle, Londini, 1654. 12. — eadem, graec. in libello: *Σταχυολογία τεχνολογική*, Venet. 1694. 8. — Salmasianam, Omeisianam, Dietzianam et Zehnerianam iam Fabricius laudauit. — cum *Andr. Dacarii* versione gallica et Hierocle gallice verso atque illustrato: in: *L. de Pythagore*, ses symboles, ses vers dorez et sa vie d'Hierocles etc. Paris, 1706. 12. II. tom.

Χρυσὴ ἐκ τῆ Πυθαγόρας, h. e. Pythagorae christianus

ptorem Aeneae Gazaei ^{ooo}), vt ex limine dialogi eius de resurrectione colligitur, atque adeo circa medium saeculi post Christum natum quinti floruisse. Quam aetatem aliis argumentis etiam adstruit *Ionsus* III. 18. vbi copiose agitur de Hierocle. (conf. supra ad §. VI. et Lami-
becii Comment. de biblioth. Caes. Vindob. vol. VII. p. 288 sqq.) Sed male eundem ^{ppp} Hieroclem,

Pianus redinius etc. Stockholm, 1638. 8. vnius plagulae est, quae primum sistit carmen graecum, dein, latine redditum. vid. *Fant* Hist. litteraturae graecae in Suecia, Vpsaliae, 1779. p. 73.

Pythagorae C. A. graece et lat. (ex vers. Viti Amerbachii) cum analysi critica et ethica, imitationibus graeco - latinis et indice gemino, opera et studio Io. Chr. Knauthii. Dreudae. 1720. 8.

Ego vero illud poema dedi atque illustravi primum in Chrestomathia gr. poetica, Coburgi, 1769. dein secundis curis, in Anthologia graeca poet. Norimbergae, 1775. 8.

Pythagorae aurea carmina cum integris animaduersionibus Friderici Sylburgii, Theodori Marcilii, Viti Amerbachii et Petri Needhami, graece et latine. Nunc denuo recensuit, cum optimis quibusque codicibus typis descriptis contulit, interpretationem latinam emendauit, historiam breuem de rebus ad Pythagoram pertinentibus, variantes lectiones, observationes et indices adiecit Io. Adam Schirr. A. M. Lipsiae, 1750. 8.

Praemisit indicem editionum praecipuarum Pythagorae carminum: addidit idem vitam philosophi. Notae criticae subiectae sunt contextui: annotationes autem vberiores illum excipiunt.

Pythagoreorum aureum carmen, varietatem lectionis notasque adiecit: in usum scholarum edidit Eberhard Gottlob Glandorf, (in praesenti Corrector Gymnasii Onoldini), Lipsiae, 1776. min. 8. gr. et lat. Est prior pars libri inscripti: *Sententiosa vetustissimorum gnomiconum quorundam poetarum opera.* In commentario vberissimo tam de lectionis varietate ac veritate, quam de sensu versuum vique verborum sollicitus erat editor. In Prolegomenis de codd. editionibus, actate, argumento etc. diligenter et copiose differitur.

Brunck. dedit illud poema, gr. inter *Gnomicos poetas graecos*, Argentorati, 1784. 8. p. 107 sqq. et adiecit latinam interpretationem versuum, qui apud Stobaeum sunt, interprete Hugone Grotio.

Subiungam quasdam versiones. *Pythagorae aurea verba*, Socratis Symbola, Speusippi liber de distinctionibus, Xenocratis liber de morte Aristotelis de animae immortalitate etc. — latine. —

Iacobus Pulcradrapensis de Burgofranco haec collectanea omni arte et solertia imprimi curabat in alma et inclita ciuitate *Papiae*, MDXVI. fol. vid. Maittaire Indic. in A. T. p. 190. — *Galliam* Dacerii, paullo ante memorauimus, aliam cum Phocylide supra laudaram. — *Germanica*, carm. aur. eaque metrica *Gleimii*, in Mercurio teutonico, (deutschen Mercur. mensturo libello,) 1775. mens. Maio; *Linkii*, Altdorf. 1780. 4. — *Pyth. epistolae ad Hieronem*, in: Wandsbecker Bothe, an. 1773. nr. 196. — antea latine in *Gilb. Cognati* Farrag. epistol. Lacon. pag. 424. et 195. in *Id. Buchleri a Gladbach* thesauro epistol. Laconic. p. 494. et 599. et in *Stanleii* Hist. philos. Lips. 1711. 4. pag. 700. *Italicae* sequentes memorantur in *Paitoni* Biblioteca degli autori antichi gr. e lat. volgarizzati, tom. III. p. 108 sq. 1) in: La Calliope, overo XXXX Sonnetti morali — di Alessandro Adimari etc. In Firenze, 1641. 4. 2) in Capponi Liriche parafrasi etc. Venet. 1670. 12. 3) Commento di Ierode Filosofo sopra i versi di Pitagora, detti d' Oro, volgarmente tradotto da *Dardi Bembo* etc. Venet. 1603. 4. item, ibidem 1604. 4. (vid. Paitoni l. m. tom. II. p. 186. Duae has editiones a diuersis typographis excusae, a Mittarello in Catal. MSS. biblioth. Venetae S. Michaelis, p. 83. aliisque confundi, aliquoties animaduerti.) Addatur Parafrasi de' versi aurei di Pitagora, in Scherzi poetici, o siano traduzioni libere dal Greco di Domenico da Gattinara, Professore della lingua Ital. nel Collegio Carolino di Brunsvic. 1784. 8. *Harl.*

^{ooo} Vide quae de Aeneae aetate notauimus supra cap. X. §. 29.

^{ppp} Communis hic error multis eruditissimis, vt vel cum Stoico philos. de quo Gellius, vel cum Lactantii aequali nostrum confundant. Eadem sententia videtur fuisse H. Mori qui pag. 276. Opp. theolog. *Hierocles egregius ille paganus moralis, miracula Christi non negat, nec personae praesentiam, sed contendit, Apollonium Tyannum cum eo saltim conferri posse.* Pro Heralito, *Hierocles* legendus est in Lipenii biblioth. philosophica tom. II. p. 1276.

roclēm, putat, qui ab Eusebio est confutatus, cum diuersi sint et maiore quam saeculi spatium a se inuicem distent Hierocles Bithyniae et post Alexandriae *ἑπαρχος*, (de quo Lactantius atque Eusebius ^{xxx}) et *Hierocles* philosophus platonici Alexandrinus (de quo Photius ac Suidas ^{xxx}). Neque audiendus est idem [P] Ionsius, iunior, nescio quem, Eusebium comminiscens, cum etiam Lactantium ita necesse foret alium comminisci iuniorē. At ne alia argumenta a doctissimis viris Guil. Caueo in Hist. literaria, Tillemontio tom. V. part. I. p. 333. edit. Bruxel. Memor. Hist. eccles. p. 606 sq. et Petro Baylio [tom. II. p. 758. et 760.] Lexici in medium allata producam, idem ille, quem dixi, Aeneas probe distinguendos monens p. 24. edit. Barthii, *Ἱεροκλῆς δὲ, inquit, εἷς ὁ διδάσκαλος, ἀλλ' ὁ προβαλλόμενος τὰ Σαυμάσια, ἄπιστον καὶ τῷτο προσέειπεν*. Quod nec a Pearsonio in eruditis et luculentis ad Hieroclem prolegomenis, nec a Ionsio animaduersum fortasse mirabitur lector, sed et similes vel etiam minores hallucinationes si mihi cum tantis viris neutiquam comparando hinc inde exciderint, veniam dare non grauabitur. [adde *Gottfr. Olearium* ad h. l. Ionsii, quem praemisit Eusebii defensionem, insertae editioni suae Philostrati, p. 416. Burmann. ad Vales. Emendatt. p. 9. *Harl.*] *Hieroclis commentarium* in aurea carmina, insignem plane, nec grammaticum, sed philosophicum et auctore ipso teste compendium dogmatum pythagoricorum complexum, primus e MS. codice Venetis a se emto vertit, latine edidit et Nicolaus V. Pontifici dicauit *Iohannes Aurispa* Siculus, Patauū, 1474. 4. per Bartholom. de Val de Zocco. (vid. Lambecium VII. pag. 133.) Rom. 1475. 4. (Beughem. incunab. typograph. p. 73.) Rom. 1495. (biblioth. Thuan. part. II. p. 2.) Eandem versionem a se emendatam recudi curauit Valericus Zasius, Ictus, Basil. 1543. 8. [P]

[Vt ordine melius procedam, de editionibus et primae versionis latinae et graeci commentarii, tum reliquorum opusculorum, quae mihi quidem cognita sunt, inseram, Fabricianis immixtis. De codd. MSSis supra inter codd. Pythagorae iam egimus: quibus addas: *Hieroclis commentar. in A. C. Pythagorae* in bibliotheca Veneta D. Marci cod. CXCII. testib. Zanetto et Bongiovannio in Catalogo p. 109. — *Io. Aurispa*, Siculi, *versio Hieroclis philosophi Stoici et sanctissimi in aureos versus Pythagorae, opusculi religioni christianae consentanei, ad Nicolaum V. Pontif. Max.* cod. MSt. in biblioth. Veneta S. Michael. edita a *Io. Bened. Mittarellō*, Venet. 1779. fol. p. 82. qui epistolam nuncupatoriam recudi fecit. In illa ait Aurispa inter alia, se versus graecos non versus latinos fecisse; sed verbum ex verbo expressisse, vt in exponendo postea verba non variarentur et responderent. adde ibid. p. 492. et 977. De *Aurispa* folleter agit *Mongitore* in bibliotheca Sizula tom. I. p. 322 sq. vbi tamen, se nescire, fatetur, vbinam et quando Aurispa obierit diem supremum: Mittarellus autem l. c. scribit p. 83. Aurispam obiisse an. 1459. nonagenarium. (adde *Giornale d'Italia* tom. XIII. p. 262. *Bruckhus.* ad Tibull. I. eleg. 2. vers. 24. Iam 1416. obiisse eum, contenderat Vincentius Littara lib. 2. de rebus Netinis p. 41. tom. XII. thes. Sicil. sed falli eum, et Aurispam an. 1457. superuixisse, probat Rocchus Pirrus, notie. eccles. Syracus. p. 225. et Hier. Ragusa in

999) Vid. Tillemont Memor. eccles. tom. V. part. I. pag. 79.

xxx) Ex Damascii vita Isidori philosophi, vti patet ex Excerptis ex illa vita apud Photium cod.

CCXXXII. p. 1037. vid. Küster ad Suidam voc. *Ἱεροκλῆς*. Eudocia in *Ἱωνία* pag. 244. pauca e Suida excerptit. adde *Bruckeri* Hist. crit. philos. vol. II. per. II. part. I. lib. I. cap. 2. p. 305 — 310. *Harl.*

in Elogiis Siculor. pag. 37. tom. XIV. Thesauri. Alius iunior fuit Aurispa. conf. Burmanni praef. ad tom. XI. Thesaur. Sicil. p. 7.) Tum Mongitor priores editiones nesciuit, quia tantum ex Gesnero laudat *Hieroclis libr. in Pythag. aurea carmina latinitate donatum*, Basileae, apud Henr. Petrum, 1543. 8. Principem editionem e Lambecii commentariis VII. (p. 284. edit. Kollarii, vbi de egregio Hieroclis codice et Hierocle copiose et diligenter agitur,) iam laudauit Fabricius: adde *Maittaire* A. T. tom. IV. part. I. pag. 334. et *de Bure* bibliograph. instructive, vol. de la Jurisprudence etc. nr. 1251. p. 152 sq. vbi quoque romana prima edit. describitur. — *Romanas* edd. curatius recenset *Audiffredi* in Catalogo historico-critico romanarum editionum saec. XV. 1) *Hieroclis — opusculum* — per *Arnoldum Pannarx*, Romae impressum M. CCCC. LXXV. 4. (p. 187.) — 2) — — impressum *Rome per Iohannem Besicken et Sigismundū mayr*. Anno M. CCCC. XCIII. 4. cum signaturis, sed sine numeris, custodibus ac registro. (p. 316 sq.) — 3) Romae, 1495. (p. 336. ex Thuani biblioth. Catalogo et Maittarii A. T. tom. I. p. 603.) — *Lugdunensem* in 12. memorat *Morhof* in Polyhist. philosophico lib. I. cap. 2. §. 7. p. 29.

Græce primus edidit *Curterius* e codice abbatis Rupefucaldi MSto, qui aliquoties discrepat ab eo, quo vsus erat Aurispa. *Curterius* vero ad varias lectiones e Vaticano et alio, (de quo utroque in calce Hieroclis breuiter disserit,) codice depromtas emendauit textum, coniecturas orae adleuit, nouamque addidit versionem, quam quidem miseram esse ostendit *Nedhamus* praef. ad Hieroclem p. 8. et 9. Inscriptionem vero hanc habet illa editio, teste *Maittario* in A. T. III. part. II. pag. 787.

Pythagorae carmina aurea, graece, cum latina metrica Igannis Curterii versione, et Hieroclis in eadem commentarius, graece, cum latina eiusdem interpretatione, ex bibliotheca Francisci Rupifucaldii, Randani, Trenorchii abbatis: apud Nicol. Nivellium, excudebat Steph. Prevostsau. Paris. 1583. 8. al. 12. Locum quemdam pag. 230. de iureiurando Hieroclis per Pythagoram e cod. Vindobon. corrigit Lambecius in Comm. de biblioth. Caes. vol. VII. pag. 285 sqq. In biblioth. Lugdun. Batau. est exemplar collatum cum duobus MSSis regiae bibliothecae, teste Catalog. illius biblioth. p. 161. a.

Ἱεροκλῆς — Hieroclis Philosophi commentarius in aurea Pythagoreorum carmina. Io. Curterio interprete. Londini, 1654. 12.

Insunt *Pythag. C. A.* fragmenta Pythag. metrica et prosaica, epistola ad Hieronem, Symbola, *Hieroclis* commentarius. Tum sequuntur *Pythag. A. C.* cum notis Marculii et Sylburgii; denique *Hieroclis* philosophi *fasctias*, e vetere libro descriptae, translatae et castigatae. At notandum est, exemplaribus interdum adhaerere alterum tomum, interdum abesse. Absunt igitur, in meo quidem exemplo, Merici Casauboni notae in Hieroclis commentarium, quas Fabricius nostro loco et Glandorf p. 55. additas esse scripserat. Desunt quoque *Io. Pearsonii* (episcopi postea Cestrionensis,) prolegomena, quae Fabricius memorat esse adiecta: quae alteri tomo accesserunt, in quo ea et *Hieroclis* fragm. de prouidentia etc. continentur. Hinc Fabricius vol. IX. lib. V. cap. 38. p. 497. scripsit: Excerpta illa exstare etiam cum Fed. Morelli partim, partim cum Schotti versione adiuncta Hieroclis comment. in A. C. Pythag. gr. et lat. edito Londini, 1655. 8. cum Io. Pearsonii prolegomenis. Alteri quoque editioni Londini, 1673. 8. adhaerent, quae itidem tomo II. aucta est. Nempe idem *Hierocles* composuerat librum, cuius Suidas quoque meminit, *περὶ προνοίας καὶ εἰμαρμένης καὶ τῆ ἐφ' ἡμῶν πρὸς*

πρὸς τὴν θείαν ἡγεμονίαν συντάξας ad Olympiodorum. Excerpta servavit Photius cod. CCXIV. et CCLI. et illa Photiana particula seorsum manu exarata est in cod. Vindobon. LXXX. i. teste Lambecio in Comment. de biblioth. Caesar. lib. et vol. VII. pag. 304. Kollar. conf. infra lib. V. cap. 38. vol. IX. pag. 450. et pag. 497. Gallicam versionem Fabricius ad oram sui exempli notarat his verbis: „Instructions d' Hierocles contre les Atheistes traduits par Rhégineis de Lyon, Lugduni, 1560. 8. ex versione Aurispae.“ Partem illorum excerptorum latine vertit Hugo Grotius in sententiis philosophorum de fato, editis Paris. 1624. 4. et Amsterd. 1648. 12. atque inter opera Grotii theologica tom. III. ibid. 1679. fol. Separatim illa graece comparuerunt primum:

Hier. de Providentia et Fato deque liberi arbitrii cum diuina gubernatione conuenientia, commentarius in compendium redactus, et nunc primum luce et latinitate donatus; ex fide graeci codicis decurtati; e bibliothecae medicae penu eruti. latine, interprete Fed. Morello. Paris. apud eundem Morell. 1593. 8. rec. ibid. 1597. 8. cum Libanii quibusdam. Morellus vero partem tantummodo e codice reddiderat excerptorum Photianorum. Contra Pearson pleniora Photii excerpta dedit in altero veluti reliquiarum Hieroclis tomo, inscripto:

Hieroclis — de providentia et fato: una cum fragmentis eiusdem; et Lillii Gyraldi interpretatione symbolorum Pythagorae; notisque Mericii Casauboni ad Commentarium Hieroclis in aurea carmina. Londini, 1655. et ibid. apud Williams, 1673. 8.

Continet Photii excerpta, eaque, quae Morell. ediderat: item nonnulla Hieroclis fragmenta e Stobaeo; denique Lillii Gyraldi de symbolis Pythagorae commentarium supra laudatum, cum Pearsonii Prolegomen. de editione, auctore et opere.

Castigatio editio est Needhamiana, de qua copiosus est Glandorf. in Prolegom. ad Pythagorae A. C. p. 56. et, quibus usus sit Needham. subsidiis, pluribus significat:

Hieroclis, philosophi Alexandrini Commentarius in aurea carmina Pythagorae: de providentia et fato, quae supersunt, et reliqua fragmenta. gr. et latine. Graeca cum MSS. collata castigavit, versionem recensuit, notas et indicem adiecit Petr. Needham. Cantabrig. typis academ. 1709. mai. 8. Needham. multa de coniectura mutavit: quod vero varias lectiones, quas a Marq. Gudio e cod. Medicaeo descriptas habuit Fabricius, non acceperat, edidit Io. Christoph. Wolfius dissertationem epistolicam, qua Hieroclis in aurea Pythagorae carmina commentarius nuper in Anglia editus, partim illustratur, partim emendatur, beneficio collationis cum codice Medicaeo institutae. Lipsiae, 1710. 8. Codicem illum praestantem iam laudarat Iac. Gronovius in praef. ad Origenis philosophumena, data a. d. X. Kal. Iun. 1699. ad Anton. Magliabechium et describit Bandin. in Catalog. biblioth. MSS. gr. biblioth. Laurent. vol. I. p. 444 sq. adde eundem vol. II. p. 175.

Hac collatione feliciter usus est ad multa loca sananda recentissimus editor W. (h. e. Warzekeus,) qui ea, quae Curterius e MSS. dederat, sed Needham. mutarat suis coniecturis, restituit, versionem emendavit et paucas, at eruditas, adiecit notas in sequenti editione:

Hier. — in A. C. commentarius gr. et lat. Graeca accuratius nunc recognita et ad MS. codicum fidem exacta, plurimisque in locis e Gudiana Medicaei codicis collatione emendata, una cum notis subiunctis, edidit R. W. S. T. P. Coll. les. Cant. nuper socius. Londini, 1742. 8. conf. Acta Erudit. Lips. 1747. mens. Febr. pag. 66 sq.

Pythag. A. C. latine, cum Hieroclis commentario. Patauii, 1744. 4.

Hieroclem ad editionem parauerat Holstenius. vid. *Heinsii* epist. ad I. Fr. Gronou. p. 454.

Hieroclis duplicem exegetin dialogi, *Gorgias*, Platonici, a Theosebio exceptam, necdum, quantum scio, editam, memorat *Damascius* apud Photium cod. CCXCII. pag. 551.

Fabricius, se nescire, scribit, huiusne Alexandrini, an alterius antiquioris Stoici Hieroclis sint *Philosophumena*, laudata Suidae et Etymol. in ἐμπροδὼν et Apostolio IX, 90. pro verb. Idem laudat versionem *anglicam* commentarii Hieroclis in C. A. incerto auctore, non ex versione latina, sed ex graeco studiose confectam, quae praefationis loco praefixam habet apologiam doctrinae moralis ethnicorum, quos *profanos scriptores* promiscue vocari, quum non pauci sanctissima doceant, aegre fert et indignatur. Londini, 1682. 8.

Hieroclis, philosophi, nescio cuius? nomen prae se ferunt ἀσεία siue *facetiae*. Sunt vulgo 28. narratiunculae satis ridiculae de stolidis et simplicibus dictis et factis quorundam σχελασικῶν. Sic enim cadente latinitate dicebantur litterarum studiosi, qui et *Studentes* aut *scholares* audiebant, (vid. notam in Schierii editione p. 20.) Alias sub *Hieroclis* nomine, latere in bibliothecis, testatur Marcus Vellserus in epistola ad Goldastum p. 858. Opp. *Hieroclis Facetias* ex cod. *Augustano* auctas P. Iac. Pontanus iam pridem conuertit et edendi occasionem exspectat. Quod etiam factum est. Nam exstant illae ad calcem Progymnasmatum Iac. Pontani, S. I. tom. I. Francof. 1603. 8. nec non ad calcem Lexici parui trilinguis, quod, vocabulis per classes rerum digestis, anglicis, latinis, graecis, edidit Io. Rajas, Londini, 1685. 8. Inscriptio est: *Ex Hierocle et Philagrio grammatico, scholasticorum et aliorum ridicule dicta et facta*. — *Claudius Sarrauius* epist. LXXVIII. p. 107. vnam adducit et corrigat ex Isaaci Vossii libr. MSto nr. 185. in quo continentur *Hieroclis facetiae*, tum nondum editae. Subiecit illum locum Schier editioni suae pag. 38.

Saepius vero edita sunt illa ἀσεία cum reliquis Hieroclis opusculis, quorum editiones modo laudavi. His missis, memorabo adhuc sequentes editiones:

— *Facetias* de studiosorum dictis et factis ridiculis, gr. et lat. cum notis ac versione Goldasti. Lugd. 1605. 8. (*Goldastum* fuisse auctorem notarum, Fabricius in margine sui exempli ex eo probat, quod in notis *Erhardi*, [h. e. Lundorpii vel ipsius Goldasti] ad Petron. p. 495. edit. Petron. memorantur Goldasti notae in Hieroclis, ab ipso latinitate donati, facetias. Freherus illas vertisse et illustrasse dicitur in Struuii Act. literar. e MSS. pag. 63.) — apud Voegelinum, gr. et lat. Lipsiae, 1605. 8. (secundum Draudii biblioth. class. p. 1092.) — *Hannouiae* in *Alberti Molnari Lusibus poeticis*, p. 150 sqq. an. 1614. — gr. et germanice, in *Abrahami Kriegelii* Delectat. gr. Lipsiae, 1747. 8. — *Hieroclis, philosophi apud Alexandrinos quondam celeberrimi, Ἀσεία, gr. et lat. nunc demum ad editionem Cantabrigiensis. recensuit Io. Ad. Schier. A. M.* Lipsiae, 1750. 8. rec. 1768. 8. cum notis criticis ac grammaticis et indice locuplete. Ad locum Suidae de Hierocle, praemissum et illustratum, p. 6. doctissimus Schier, „decreuimus, ait, proxime, si deus dederit, in peculiari dissertatione probatum dare, *Hieroclem*, Alexandrinum philosophum, pro vero auctore τῶν ἀσείων habendum esse.“ Num a promissis steterit, aut in altera editione, quam ad manus non habeo, satisfecerit officio vir clarissimus, equidem nescio. — Illas *Facetias* locupletius longeque maiore numero cum animaduersionibus suis edidit *Iacob. de Rhoer* in observationum philologicarum, disceptationis causa ab an. 1768. Gröningae in 4. promulgatarum, cap. XVI. a pag. 61 — 108. (vid. *Saxii* Onomast. liter. part. II. p. 6.) — Ἱεροκλῆος ἀσεία, mit einem griechisch-teutschen Wörterregister für Anfänger, und einer teutschen Uebersetzung. Lips.

1788. 12. — *Hierokles Schnurren* nebst einem Anhang neuer Schnurren für lustige Leser. Lipsiae, 1788. 12. — I. F. Heynax eadem ἀνείκα recensuisse dicitur Berolini, 1774. 8. Harl.]

Sane haec ipsa carmina aurea ^{sss)} tam vehementer se probarunt iudicio Iohannis Aurispaë qui Hieroclem primus latine reddidit, ut in epistola ad Nicolaum V. scribat, se iamiam octogenarium nihil aut graece aut latine legisse, quod magis sibi profuisse intelligat. *Hieroclis* quibusdam locis lucem adfundit *Mericius Casaubonus* p. 336. ad Laertium editionis praeclarae Westenianae, et *Lambesius* lib. VII. commentar. de biblioth. Vindobonensi p. 131. 133. [p. 280 sqq. edit. Kollarii,] ubi testatur, in illo thesauro librario Augustissimi imp. reperiri codicem *Hieroclis* optimum MS. ex quo loca vniuersa mutila editionis Curterianae suppleri et corrupta emendari queant. Eximius quoque codex MS. huius scriptoris occurrit in bibliotheca Medicea, e quo varias lectiones descriptas habeo ^{uu)}. Ex eodem codice varias lectiones ab Antonio Maria Saluini, graecae linguae Professore Florentino, descriptas accepit *Andreas Dacerius*, qui codicem praeterea Curterianae editionis a Renaudoto nactus, variis lectionibus alterius codicis MSti notatum a viro docto, nescio quo, Hieroclis commentarium gallice vertit et animaduersionibus illustrauit, ediditque cum vita Pythagorae, a se adornata et versibus aureis, symbolisque, gallico itidem idiomate luculenter explicatis, Paris. 1706. 12. [conf. le Clerc biblioth. chois. tom. X. p. 90 sqq. Laudibus paullo liberalioribus, in Hieroclem a Dacerio congestis, detrudere non dubitat *Baltus* S. I. p. 496. libri, Jugement des S. S. Peres sur la Morale et la philosophie payenne. Strasbourg, 1719. 4. Harl.] Quod vero praestantissimus Baelius probe notat, ab Hierocle in libro de prouidentia adfirmari, ex Platonis magistri sui sententia hoc vniuersum conditum esse e nihilo ^{uuu)}, ut a Platonis ipsius opinione alienum [P] haud diffiteor ^{vvv)}, ita video pluribus iunioribus Platonis christianismi florescentes tempore claris minime displicuisse. [negat id Moshem. l. infra c. §. 31.] Neque enim Syriani tantum, Hermiae, Damascii et Prisciani Lydi loca in hanc sententiam profert Liuius Galantes in comparatione Theol. Christianae cum Platonica libr. IX. p. 237. sed in Plotino etiam Porphyrioque, Iamblichio, Proclo ac Simplicio hoc obseruauit *Radulphus Cudworthus* in systemate intelligibili vniuersi pag. 197. quem vide etiam pag. 749. 751. 753. 763. ^{www)} Si Claudiano Mamerto fides, Philolaus quoque Pythagoricus docuit, *Deum ex*

li iiii. 2

nihilo

sss) Ad imitationem horum pythagoricorum carminum dicta etiam sunt ἡν χρυσῶ *Chrysomalli* cuiusdam apud Balsamonem in can. LX. Apostolor. Vide Cotelierum III. monument. eccles. gr. p. 571. Allatum de consensu p. 653.

ttt) Conf. *Wolfii* dissertat. epistolicam paullo ante laudatam, et quae ibi adnotauit. Hic erit idem codex, quem summis laudibus extulit *Lucas Holstenius* in Catalogo codd. rarissimorum bibliothecae Mediceae, a Lilienthalio in selectis historicis et literariis, Regiomonti et Lipsiae, 1715. 8. obseruat. IV. primum edito, ubi p. 95. Holstenius, „Hieroclis, ait, expositio in aureum carmen, exemplar omnium, quotquot vidi, (vidi autem plura,) longe correctissimum, ex quo editum exemplar, quam plurimis locis insigniter emendauit.“ Harl.

uuu) Ἐκ μηδενὸς προῦπνομένην, *Photius* ex Hierocle p. 749. v. 17 sq. p. 750. v. 27 sq. p. 283. v. 29. edit. Hoeschelii.

vvv) Conferre haud poenitebit, quae *Moshemius* ad Cudworthi Syst. intell. de hac Hieroclis opinione et Platonis mente de ortu rerum et materiae diligenter collegit et copiose eruditeque exposuit, tom. II. in diff. peculiari, §. 15 sqq. a pag. 309 — 319. Harl.

www) Multis locis *Cudworthum* de subtili hoc argumento disputasse, iam Fabricius animaduertit, atque pluribus eum locis in hac quaestione versatum esse, cuilibet, id opus perlustranti, patebit. Pertinet huc magna pars capitis quarti, ubi ille sententias veterum de vno deo, §. 14. p. 347 sqq. de mundo, vna cum diis certo tempore ἐκ μηδενος facto, p. 364 sqq. de patronis aeternitatis mundi, Aristotele,

nihil fecisse omnia, et sicut opere instituit ita materiam rebus omnibus incorporasse, lib. 2. de statu animae cap. 3. [Secus sentit Moshem. l. m. §. 14. et docet, illi, vti Platonici, materiam adpellari *nihil*. *Harl.*] Equidem haud defuisse inter vetustissimos philosophos, qui hoc dogma tuerentur, colligas vel ex *Aristotelis* libro de Xenophane p. 3. edit. Sylburgii^{xxx}, et ex Empedoclis versibus apud *Plutarch.* contra Colotem p. 972.^{yyy} quibus disputat contra eos, *οἱ δὲ γίνεσθαι πάρος ἐκ ἐὼν ἐλπίεσθαι*, quos in exordio poematis sui oppugnat etiam Lucretius. Praetereo Epicharmum ex diuinatione eruditissimi Gudii apud Menagium p. 144. ad Laetium, sed ingeniosa potius, quam vera vel necessaria, vti eidem Menagio demonstratum. *Seneca* praef. quaestion. natural. ^{zzz} *quam utile existimas ista cognoscere et rebus terminos ponere, quantum Deus possit, materiam ipse sibi formet, an data utatur.* τίς ὁ δημιουργός, κατ' εἰσὶν ἢ ποιότητά, καὶ τί διανοήσεις ἐποίει; *Philo* de Abrahamo p. 292. quem locum

cum

Aristotele, Ocello Lucano, Epicharmo et recentioribus Platonici; p. 565. de sententia Pherecydis, Pythagorae, Empedoclis, (de quo vid. etiam cap. IV. §. 13. p. 317 sqq.) Platonis, Aristotelis aliorumque, num vnus deus fuerit, p. 828 sqq. de mundo, quibusdam tertio deo, persequitur, et a Moshemio in doctis animaduersionibus illustratur aut refutatur. Praecipue *Cudworthus* ac *Moshemius* in tom. II. in tota sectione secunda, et posterior in epimetro, siue dissertatione peculiari de decreto veterum: *ex nihilo fieri nihil potest*, siue de creatione ex nihilo, fuisse differuerunt, multorumque tam veterum quam recentiorum sententias atque expositiones adduxerunt: et §. III. p. 292. *Moshemius* Fabricii locum, in quo versamur, et diligentiam laudat; at dissentit, et ostendit, vniuersam illam sectam credidisse, mundum existisse ex omni aeternitate; apud Platonicos materiam adpellari *nihil*, idque propter ea, quia perpetuis conuersionibus subiecta sit, nec stabilitate quadam valeat; quum deus ex nihilo fecisse omnia dicitur, hoc ita debere accipi, deum ex materia, constantia et certa natura carente, comparasse et condidisse hanc vniuersitatem: *opere* vero *institueremateriam*; quod deo quoque adscribitur, apud Claudianum Mamertum nihil esse aliud, ac *figere et potentia componere materiam*; Pythagoreos non esse tutores et patronos dogmatis de rerum ex nihilo procreatione; Platonicos, qui materiam dixissent esse conditam, de idea tantum loquutos esse. Sed plura et expositiones veterum philosophorum vide apud Moshem. ne nos extra oleas vagari videamur. Plura pertinent ad caput de Platone. *Iac. Wilhelm Feuerlin*, theologus primum Altdorffinus, dein Göttingensis, in dissertatione de Axiomate, ex nihilo nihil fit, eiusdemque conciliatione cum doctrina theologica et philosophica de creatione materiae mundi, Altdorff,

1732. ab initio recenset philosophorum quorundam veterum opiniones, et §. 4. ex Ocello Lucano adferit illam sententiam Pythagoreis: §. 5. negat contra Bruckerum, in Platone propositionem illam reperiri; sed facit cum Plutarcho, Platonem sensisse, mundum a deo factum fuisse: substantiam vero siue materiam, *τὴν δὲ εἰσὶν ἡγεῖ ὕλην*, ex qua constabat, minime factam, sed opifici semper praesto fuisse, vt ei ordinem suamque ipsius similitudinem, quoad eius fieri posset, impertiret: generationem enim non fieri *ἐκ τῆς μηδ' ὄντος*, sed *ἐκ τῆς μηδ' καλῶς μηδ' ἰκανῶς ἔχοντος*. Dissentit a Cudwortho, iudicante ob testimonia Plotini, Porphyrii, Procli, Iamblichi et cum primis Hieroclis, Platonis materiam fuisse a deo productam. Platonicos tamen partim adfirmasse illud placitum, partim negasse concedit. *Lucretius* l. 150 — 268. Epicuri sententiam *nil posse creari de nihilo neque item genitas (res) ad Nil reuocari* (vt canit v. 267.) vberius defendit et ornat, atque incipit: *Principium hinc, cuius nobis exordia sumet: Nullam rem e nihilo gigni diuinitus vnquam*: vbi plura veterum effata suppeditant Lambinus et Hauercamp. Adde *Parkeri* Cogitationes de deo et prouidentia diuina, Oxonii, 1704. 4. disput. IV. sect. 3 sqq. *Bruckeri* Hist. crit. phil. I. pag. 1076 sqq. *Tiedemann.* in principibus Graeciae philosophis, sect. IV. de Pythagorica doctrina de materia, cap. 7. et de mundo, cap. 8. etc. cl. *Platner.* in Aphorismis philosophicis, §. 1079. pag. 423 sqq. *Harl.*

xxx) Cap. I. p. 836. Opp. tom. II. coll. Moshemio, l. m. §. VI. p. 294 sqq. *Harl.*

yyy) Al. tom. II. p. 113. vid. *Moshem.* diss. memorat. ad Cudworth. §. 8. p. 300. *Harl.*

zzz) Tom. II. Opp. p. 485. de quo late Mosh. disputat in laudata dissertat. ad Cudworthum §. 9. pag. 301 sq. *Harl.*

cum male reddit interpres, ita vertendum: *quis opifex? materiamne, an formam tantum dederit mundo? et quem in usum?* Aristotelem quoque creationis e nihilo patronum introduxit Trapezuntius; sed infelicitate prorsus ac falso, ut docuit *Bessarion* III. 13. et 20. et 27. contra calumniatorem Platonis. Saltem ita non sensit Peripateticorum haud postremus Averroes, qui in 3. physicorum eo nomine reprehendit Avicennam, quod ex nihilo aliquid posse fieri aduersus philosophorum opinionem disputauerit. Platonis porro sententiam prioribus illis Aethiopem dealbantibus candidius explicauit *Chalcidius*, p. 103. commentarii egregii in *Timaeum*: hunc enim si audimus, Plato statuit, *non Deum ex his, quae non erant, fecisse mundum, sed ea, quae erant sine ordine ac modo, ordinasse.* Ex Pythagorae vero mente innatum et infectum hoc mundi corpus est, ut notat *Tertullianus* in *Apologetico* cap. XI. Sic et *Pisarthus*, quem vide in *Quaestionibus Platonis* p. 1003. Apud *Chalcidium* p. 393. *Numenius* reprehendit Pythagoricos quosdam, statuente, *quid etiam immensa duitas, h. e. materia, finium et terminorum expers, sit a singularitate, h. e. a deo, instituta.* *Fabrie*. Sic quoque locum hunc, at vberius exposuit *Moshemius* in dissert. laudata ad *Cudworth*. §. 13. p. 307. qui ab initio huius segmenti iudicat, quid ipse Pythagoras de rerum originibus senserit, per summam veterum scriptorum inconstantiam vix hodie licere decernere: credibile tamen esse, eos discipulos praeceptoris sui mentem ceteris perspexisse rectius, qui docuissent, deum, *filium minime genitum* (ut *Chalcidius* ait *Physices* sect. I. lib. III. cap. 1. p. 232. tom. I. Opp.) *exornatam a deo, illustratam et eo digestore generatam esse.* *Harl.*

Empedocles. VIII. Quandoquidem ab EMPEDOCLE Siculo ^{aaaa}) Agrigentino celeberrimo inter Pythagoricos, carmina aurea profecta fuisse non improbabili coniectura paullo ante tradidi, congruens existimo, illius quoque [P] ingenii monumentorum breuem notitiam, licet fere perditorum et ex hominum memoria elapsorum, hic subiungere. *Parmenidis* propinquum et aemulum vocat *Simplicius* in 1. *Physic.* p. 5. [Illum *Parmenidis* fuisse aemulum et in poematibus imitatore *Theophrastum* apud *Diogen. Laertium* VIII. 55. iam scripserat. *Harl.*] *Archyta* magistro usum scribit *Suidas* in *Ἀρχύτας*. Quin imo *Pythagoram* ipsum magistrum habuisse, testantur *Timaeus* apud *Laertium* VIII. 54. et 50. *Porphyrus* p. 19. et *Iamblichus*,
qui

liiii 3

^{aaaa}) Hinc per *Σινδωνίς Μάκρος* Plato *Empedoclem* intelligit. At *Luciano* tom. I. pag. 677. [tom. II. pag. 119. edit. Reitzii.] lib. II. cap. 21. de vera Hist. *Empedocles* dicitur *πεπρωμένος καὶ τὸ σῶμα ὅλον ἀπτημένος* *ambustus, et toto affatus corpore*, quoniam scilicet *Deus immortalis habendum cupit, ardentem feruidus Aetnam insituit*, [ut secundum famam incertam canit *Horat.* A. P. v. 465.] si vera est fabula. *Fabrie*. *Ἡμπεδοκλῆς ἀπὸ τῆς Αἰτνῆς παρὼν*, qui *semicoctus ab Aetna huc aduenit*, idem *Empedocles* dicitur a *Luciano* dial. mort. XX. tom. I. Reitzii p. 416. Eandem historiolum repetit idem *Lucian.* de morte *Peregrini* cap. 1. pag. 326. tom. III. et in *Fugitiuis*, cap. 2. pag. 366. tom. III. Enimvero fabulis illam historiam adnumerant *Strabo* VI. pag. 274. (f. pag. 420. edit. Almel.) *Timaeus*, *Pausanias*, et *Neanthes Cyzicenus* apud *Diogenem Laert.*

VIII. sect. 67 — 73. vbi variae de obitu *Empedoclis* opiniones recensentur, et *Timaeus* de *Heraclide Heracliota Pontico*, patrono illius fabulae, iudicasse dicitur, *Heraclidi* fuisse consuetudinem, eiusmodi miracula confingendi. Refellunt quoque illam opinionem *Hemsterhus.* ad *Lucian.* I. pag. 416. *Faber* ad *Lucian.* III. pag. 326. et alii, quos *Hemsterhus.* et *Moyss. du Soul*, qui nutat, ad priorem locum excitant. adde *Menagium* ad *Diog. Laert.* VIII. 69. pag. 381. *Suidam* v. *Ἀμπεδοκλῆς* tom. I. p. 146. *Dorville* in *Siculis* p. 234. et *Bonamy* in comment. mox memoranda p. 209. vers. perm. Vterque negat, eo infaniae progressum fuisse *Empedoclem*. Veram esse multorum narrationem, et quomodo id acciderit, post alios, qui laudantur, commode explicat *Mongitor* in *biblioth. Sicula* I. pag. 177 sq. *Harl.*

qui cap. 23. eum refert inter eos, qui iuvenes Pythagoram iam senem audiuerunt. [Pythagorae ac Parmenidis discipulum fuisse nostrum, refert *Alcidamas* in *Physico* apud *Laertium* VIII. 56, idemque cum aliis putat *Vossius* de *Historic. gr.* IV. cap. 2. adde eundem de poetis gr. cap. VI.] At temporum rationi hoc non congruit plane, cum *Empedocles* natus fuisse ponatur demum Olymp. LXXVI. 4. quamobrem iuniorem Pythagoram Aipten prioris discipulum ab illo auditum, contendit *Dodwellus* p. 220.

E P I M E T R O N.

[Quod *Empedocles* ab *Athenaeo* lib. I. p. 3. *Philostrato* in vita *Apollon.* lib. I. cap. 1. fin. et *Porphyrio* de *Abstinencia* dicitur fuisse Pythagoricus, qui equis Olymp. LXXI. 4. Olympia vicit, et victoria parta bouem ex aromatibus confectum distribuisse, is quidem noster Emp. physicus esse non potest: at auus nostri, eodem nomine insignitus, Exaeneti filius, qui itidem sectae pythagoricae addictus esset; vnde error *Timaei* et aliorum, nostrum audiuisse Pythagoram, oriri potuit. conf. inprimis *Corfini* *Fast. Att.* tom. III. p. 137. etc. Floruit noster teste *Diogene Laertio* in vita *Empedoclis* libr. VIII. (vbi a segm. 51. illius vita et variorum de illo narrationes exponuntur,) segm. 74. circa octogesimam quartam Olympiadem: siue, secundum *Saxium* in *Onomast. literar.* I. p. 39. A. M. 3561. ante C. N. 442. V. C. 310. De illius aetate silet *Suidas* in *Εμπεδοκλῆς* tom. I. p. 724. *Culuisius* in *Opere chronol.* p. 246. *Francos.* 1684. confert eius aetatem in Olymp. LXXX. A. M. 3493. ante C. N. 455. Adeo differunt temporis rationes, ut omnium computationes referre nolum. Nam quando natus fuerit, et quamdiu vixerit, multo minus constat. *Phauorinus* in *Commentariis* apud *Diogenem Laertium* libro cit. segm. 73. auctor est, *Empedoclem*, dum celebritatis cuiusdam causa, *Messanam* curru vectus proficisceretur, cecidisse coxamque fregisse ex eoque morbo defunctum esse aetatis anno septuagesimo septimo, eiusque sepulcrum esse *Megarum*. Secundum *Aristotelem*, ibidem et segm. 52. sexaginta annorum defecit; (cui prae omnibus aequalibus in rebus *fassi* fidendum esse propter bibliothecam, quam is primus legitur habuisse, priuatam, arbitratur *Dodwellus* in *Exercit. II.* de aetate *Pythagorae* p. 219.) Alii eum centum et nouem vixisse annos contendunt. Secundum *Eusebium* in *Chron.* Olymp. LXXXI. et LXXXVI. claruit. Plurium doctorum hominum rationes et opiniones de aetate vitaeque *Empedoclis* collegit *Mongitor* in *bibliotheca Sicula* tom. I. voc. *Empedocles* p. 174. vbi de illo eiusque genere, patria, praeceptoribus, litterarum copia et varietate, ingenio, fatis scriptisque copiose doctaeque disputat, et nubem viro- rum doctorum, qui egerunt de eo, excitat: quae omnia repetere nolo. Illis addas *Eudociam* in *Ἰωνιᾷ* p. 169 — 171. et *Diogene Laertio* plurima compilantem. Quaedam adtulit *Crausus* in *Historia poetarum graecorum*, italice scripta, Neapoli 1678. fol. p. 182. *Cudworth* in *Systemate intellectuali*, eiusque et doctior et sagacior interpres, *Moshemius*, frequenter, at diuersis locis, exposuerunt *Empedoclis* placita atque opiniones, e. g. p. 22 sqq. p. 38 sqq. vbi *Empedocles* et ab *Aristotelis* adculpatione, et a crimine atheismi defenditur, multaque *Empedoclea* fragmenta adferuntur atque explicantur; p. 605. vbi *Emp.* sententia de deo et diis et de origine mali recensetur, et sic pluribus locis. Num *Empedocles* prima naturae posuerit amicitiam esse et discordiam, disputatum est: quod multis veterum testimoniis demonstrandum suscepit *Ip. Christ. Wolfius* de *Manichaeismo* ante *Manichaeos*, sect. II. §. 30. p. 120. *Hamburgi* 1707. 8. coll. *Moshemio* ad *Cudworth.* I. p. 318. et *Agatop. Cromaziopus* in *Historia philosophiae*, italice scripta, Venet. 1782. vol. II. p. 233. vbi fuse agit de *Empedocle*: uterque discedit a *Wolfii* sententia. — De *Empedoclis* artibus et doctrinis multa bene collegit e veteribus

ribus *Abrahamus Grauius* in *Historia philosophica* p. 179 sqq. et p. 211 sqq. — Vitam, placita et indolem Emped. late persequutus est *Brucker.* in *Hist. crit. philos.* vol. I. de secta italica, sect. II. p. 1106 — 1120. et in *Adpendice* s. vol. VI. p. 309 — 311. — *Dodwell.* in *Exerc. II.* de aetate Pythagorae pag. 218 sqq. rationes vitae Empedocleae ita subduxit, ut effecisse sibi videretur, Empedoclem natum fuisse Olymp. $\frac{7}{8}$. $\frac{4}{5}$. a. V. C. Varroniano 282, (quas rationes sequitur *Corfinus* in *Syllabo philosophorum*, praemissa eius edit. Plutarchi de placitis philos. p. 29.) ipsum aequalem Zenonis Eleatis, et Parmenidis, nati Olymp. LXIX. 2. condiscipulum audiuisse Telaugen, Pythagorae philosophi filium et Pythagoram iuniorem Olymp. $\frac{5}{8}$. $\frac{4}{5}$. Eum tamen auditorem fuisse Pythagorae Aliptis, iunioris familiae conditoris, a *Dodwello* praeter necessitatem statui, iudicat, et Timaei, Porphyrii ac Iamblichi narrationes, illum iuniorem audiuisse Pythagoram seniore refutat *Brucker.* l. m. vol. I. p. 1106. cui probabilius videtur, Empedoclem habuisse, quod ex summa eius doctrinae adpareat, praecceptorem Pythagoreum quemdam, quinam vero is fuerit, nutantibus ipsis, quorum refert sententias, veteribus, parum constare; licet dubium non sit, eum in italicis scholis institutum, Pythagoreorum dogmata propalasse. *Suidas* in *Εμπεδοκλῆς* tradit, Empedoclem primum audiuisse Parmenidem, eiusque, auctore Porphyrio in *Historia philosophica*, amasium fuisse; alios dixisse, eum fuisse discipulum Telaugis, Pythagorae filii. Neque *Leonardus Cozzandus* de Magisterio antiquorum, Geneuae 1684. 12. lib. V. cap. 3. vbi de Empedocle agit, p. 323. definire conatur, quonam ille doctore e familia Pythagoreorum sit vsus. — *Bonamy* vitam Empedoclis persequutus est in recitatione quadam academica, in: *Mémoires de Littérature* — de l'acad. royale des I. et B. L. tom. X. p. 54 sqq. edit. Paris. aut tom. XIV. p. 105. edit. Belgicae, quam in linguam germanicam conuersam dedit *Hissmann* in: *Magazin für die Philosophie* etc. vol. II. p. 185 sqq. Is coniicit, Empedoclem annum fere XXXXV. egisse, quando dicitur a Diogene Laertio floruisse Olymp. LXXXIV. diem igitur natalem eius incidere in initium Olymp. LXXIII. at haec est mera incertaque coniectura. Bene vero explicat locum *A. Gellii* N. A. XVII. 21. p. 410. Is quum proderet, bello Veiente apud fluuium Cremeram sex et trecentos Patricios Fabios cum familiis suis vniuersos ab hostibus circumuentos perisse, (quod quidem accidit Olymp. LXXVI.) iuxta ea tempora, inquit *Empedocles Agrigentius in philosophiae naturalis studio floruit. Romae autem per eas tempestates Decemuiros legibus scribundis creatos constitit.* Is igitur locus, quia Empedocles illo tempore admodum adolescens ut nondum natus fuerit, valde torsit *Vossium* de poetis gr. cap. 6. At *Bonamy* animaduertit, si, quae de Decemuiris Olymp. LXXXII. 3. creatis subiunxit, diligenter compares, Gellium noluisse temporis rationem accurate designare. — *Les Vies des poètes grecs, en abrégé par Mr. le Fèvre, avec les Remarques de Mr. Adrian Reland.* edit. III. Basil. 1766. p. 75 sqq. — *De Chaufepié* in: *Nouveau Dictionnaire histor. et critique*, Amsterd. 1750. vol. II. art. *Empedocle*, vbi multus est de fati et doctrinis huius philosophi, not. B. recenset varias de aetate illius opiniones, existimat vero p. 22. eum floruisse intra LXX — LXXX. Olympiad. probatque suspicionem Bonamy supra memoratam; in nota A. nostrum distinguit ab illius αὐτ., qui Olymp. LXXI. vicit Olympia. — *Stanleius* in *Historia philosophiae*, part. VIII. p. 423 sqq. vers. Olear. et edit. Venet. vitam et scripta disciplinamque Empedoclis persequitur. Olearius tamen in nota p. 429. contra Fabricium nostrum solleter iudicat, carmen aureum non fuisse partem carminis Empedoclei sed esse *ὑπερσώδιον* variorum Pythagoreorum. Cel. *Meiurf.* in *Historia doctrinarum inter Graecos et Roman.* (germanice scripta,) tom. I. lib. V. p. 633 — 664. et in *Historia doct.* de vero deo p. 353 sqq. de ingenio et scientia opinionibusque philosophi fusius

fius differit. — Adde cl. *Tiedemann* de systemate Emped. in: *Götting. Magazin* vol. IV. Nr. 3. p. 38 — 71. — *Heumannus* laudavit praeter ea in margine exempli sui, *Origenis* philosophum. cap. 3. et *Maii*, Professoris quondam Giesleusis, observatt. lacras, libr. III. cap. 9.

Homo fuit sagax acutique ingenii, et pro illo tempore, multarum litterarum, ac philosophus praestans. Placita eius physica, philosophica ac theologica collegerunt *Bruckerus*, *Meinersius*, *Cudworthus* alique historiae philosophiae conditores. At, quamquam transmigrationem animorum et quaedam alia pythagorica aut his similia dogmata docuerit, tamen, num antiquioribus Pythagoreis, ut *Vossius* de philosophorum sectis cap. VI. §. 38. p. 42. alique putabant, iure sit accensendus, merito dubitandum est. Doctrinam eius de quatuor rerum principiis a pythagorica diuersam vide apud *Pseudo-Plutarch.* de placitis philosoph. lib. I. cap. 3. ibique *Corfinum*; adde II. cap. 31. IV. cap. 9. 14. V. 7. 18. 26 — 28. etc. ibique *Corfin.* partim in notis, partim in diss. subiunctis. Enimvero vberior huius rei inquisitio aliena est a nostro instituto. Id quidem certum est, Empedoclem neque veterem neque genuinum fuisse Pythagorae discipulum, in multisque rebus deseruisse illius disciplinam. Adde de la Nauze de aetate Pythagorae, §. 14. p. 105. version. *Hissmann.* Versus quidem fecit haud malos: num autem melioribus poetis sit accensendus, de eo non conueuerunt et antiquiores et recentiores. *Aristoteles* de A. P. cap. 1. p. 10. inaequit. ὁδὲν, ait, κοινόν ἐστι Ὀμήρῳ καὶ Ἐμπεδοκλεῖ πλὴν τὸ μέτρον δι' ὃ τὸν μὲν ποιητὴν δίκαιον καλεῖν τὸν δὲ (n. Empedoclem,) φυσιολόγον μᾶλλον ἢ ποιητὴν, ad quod caput vid. *Benium* §. 9. a nr. 77. et reliquos interpretes. *Laëtantius* vero lib. II. Institution. cap. 12. §. 4. de principiis rerum Empedocleis differens, *Empedocles*, quem nescias, ait, utrumne inter poetas, an inter philosophos numeres, quod de rerum natura versibus scripsit, ut apud Romanos *Lucretius*, (qui laudat Empedoclem lib. I. vers. 717 sq.) et *Varro.* Atqui *Cicero* de Orat. I. 50. affirmat, Empedoclem physicum egregium poema fecisse. Sic alii venam nostri poeticam celebrarunt apud *Laurentium Crassum* de poetis graecis p. 182. et *Mongitore* in bibl. Sicula I. p. 175. Nimius tamen in laudando Empedocle poeta esse videtur *Patricius*, qui in poet. decad. disput. libr. VII. (Ferrar. 1586. ital. script.) per totum de nostro longam instituit dissertationem, dum eum non solum inter poetas recensendum, sed Homero quoque praefendum censet. Praestitisse videtur multis aliis, qui illa tempestate et more antiquissimo de rebus physicis cecinerunt. Acutus fuerit in dicendo, egregius in ornatu et vi orationis et translationibus aliisque virtutibus poeticis adhibitis, (vid. *Aristot.* apud *Diogen. Laërtium* VIII. 57.) at tantum afuit ut talis esset poeta, qualem animo sibi informauit *Aristoteles*; ut ne aequipararet quidem aut superaret Homerum. *Plutarchus* de poetis audiendis cap. 2. p. 8. edit. *Krebsii*, (vol. VI. p. 56. Opp. edit. *Reiske*,) in eius carminibus laudat tantum granditatem ac mensuram. In eo quoque praedicatur ars et scientia orandi, et praecepta quaedam rhetorica videtur excogitasse, aut ornasse. *Aristoteles* quidem in sophista (apud *Diogen. Laërt.* VIII. 57. et *Endociam* in Zenone p. 204.) Empedoclem, tradit, inuenisse rhetoricen. Illum vero πρῶτον ῥητορικὴν ΚΕΚΙΝΗΚΕΝΑΙ, ait, *Sextus Empiricus* aduers. Mathemat. p. 139. atque eadem fere formula loquendi usus, *Quintilianus* Instit. orat. III. 1. 8. primus, ait, post eos, quos poetae tradiderunt, mouisse aliquam circa rhetoricen Empedocles dicitur. Artium autem scriptores antiquissimi, *Corax* et *Tisias*, Siculi: quos insequutus est vir eiusdem insulae *Gorgias Leontinus*, Empedoclis, ut traditur, discipulus. — Naturae perscrutandae fuit studiosus, Musicae amans et artis medicae peritus. v. infra vol. XIII. p. 149. Quod vero ultra plebem sapuit, multaue fecit et curauit ingenio, arte, modoque naturali, cuius vero ratio ab hominibus illius aetatis percipi et perspicere non potuit, nec ab illo explicata fuerit,

fuerit, arti magicae deditus, *γοητεύς*, habebatur, et multa alia miracula paene illi adtribuebantur. Sic quod ventorum fragibus noxiorum impetus fregit, et scissura montium, per quos auster pestifer emittebatur, scienter obstructa, pestilentiam ac sterilitatem a loco auertit, inde *κωλυσανέμας*, *ventorum inhibitor*, (Ad. *Diogen. Laert.* VIII. 60. ibique Menag. *Clement. Alex.* VI. Strom. p. 754.) et *ἀλεξανέμας*, *qui ventos arceret*, (vid. *Iamblich.* de vita P. §. 136. et *Porphyr.* de V. P. §. 29.) est cognominatus. conf. *Valcken.* ad Euripidis Phoenissas, v. 120. p. 42 sq. Id quidem arti magicae adscripserat *Martinus del Rio* in Disquis. magic. lib. II. quaest. 9. p. 57. sed qua arte id fecerit, iam veteres quidam docuerunt, (vid. *Plutarch.* de Curios. p. 47. vol. VIII. et aduers. Colotem p. 628. vol. X. Reiske, et *Brucker.* l. mem. I. p. 1108.) Atque a crimine magiae egregie defenderunt nostrum *G. Naudé* in: Apologie pour tous les grands personnages, qui ont été faussement soupçonnés de Magie. à la Haye 1679. cap. XII. p. 215 sqq. *Hieron. Mercurialis* in Varr. lection. lib. IV. cap. 14. p. 94. *Brucker.* in Hist. crit. phil. I. p. 1108. vbi in notis alios quoque laudat viros doctos; praecipue vindicat eum ab hoc crimine *Bonamy* in recitatione acad. supra laudata: cuius iudicium comprobatur *Chaufepié* in Supplem. lexici Bayliani vol. I. voc. Empedocle, p. 23. *E.* atque ego in aliquot prolusionibus academicis defensionem Empedoclis suscepi. Clar. tamen *Dietericus Tiedemann.* in Disputat. de quaestione, quae fuerit artium magicarum origo etc. Marburgi 1787. 4. p. 39 sq. putat, Empedoclem iure optimo a *Plinio* H. N. XXX. 1. inter magos esse collocatos, et esse argumenta omni exceptione maiora, quibus magicas exercuisse artes conuincatur. Enimvero quum ea, quae ingenio arteque nouiter excogitata ac perfecta, opinionem ingeniumque illius aetatis rudis superabant, ope magiae et daemonis perpetrata vulgo crederentur, (quod adhuc saeculis illis medii aevi multis hominibus doctioribus et sagacioribus euenisse et vero fuisse perniciiei, neminem fugit,) hominesque callidi et scientiae naturalis peritiores siue ad maiorem nominis celebritatem consequendam, siue ad artem suam occultandam moreque Pythagorae et reliquorum antiquissimorum sapientum, disciplinam quamdam iactarent arcanam formulis: quae loquendi tropicis, praesertim in carminibus, vterentur: facile fieri potuit, vt male intelligerentur hominesque haberentur, qui artem exercerent magicam. Accedit, quod discipuli talium laude insignium virorum et posteri facta artemque illorum nimis amplificauerunt, omnibusque orationis luminibus et nimio colore illustrarunt, quod Pythagorae accidisse, inter omnes constat. Quod vero Empedocles dicebatur ventos compescuisse et mulierem mortuam in vitam reuocasse, id, quomodo ab illo ingenii felicitate et scientiae medicae beneficio fuerit effectum, ita vt nulla subesset *γοητείας* propriae suspicio, iam partim monui, et ab aliis satis est demonstratum. Quapropter quando *Satyrus* apud *Diogenem Laertium* VIII. 59. scripsit, Gorgiam Leontinum, sese adfuisse Empedocli *magiam exercenti γοητεύοντι*, dixisse: primum, vt de fide Satyri taceam, Gorgiae Leontini iactantia et vaniloquentia est satis nota: tum per *γοητείας* nihil aliud forsan Gorgias innuere voluit, quam scientiae naturalis partem tunc incognitam, ab Empedocle siue excogitatam siue excultam. Quod vero Empedocles l. m. in versibus suis promittit, se docturum, qua ratione compescantur venti et incitentur, serenitas coeli a tempestate et imbribus reducatur, aut tempestates mutantur in serenitatem, aut in vitam reuocentur defuncti: postremum omnino pertinet ad artem medicam, cuius beneficio homines, qui mortui videbantur aliis, re autem ipsa animam nondum efflarant, vitae restituantur. Id igitur, vt nimis tropice et iactanter, aut secundum rationem loquendi tum temporis vulgarem et mythicam dictum est: ita etiam reliqua sic intelligenda videntur, vt illis philosophus

iudicaret, se ope scientiae naturae et ventorum posse mutationem tempestatum cognoscere ac praedicere, aut, sublatis arte foetoris ac pestilentiae causis naturalibus salubritatem et serenitatem aeris reducere. Forsan quoque grandis illa oratio et occulta dicendi ratio ex consuetudine antiquissimorum, qui iidem fuerunt physici, poetarum et ex mysteriis orta est. Praeter ea cl. *Tiedemannus* ab Empedocle ortum videtur initium distinguendi daemones in bonos et malos; certe ante illum eius rei apud Graecos vestigium occurrere nullum: quod ex *Plutarcho* de orac. def. tom. II. p. 418. et ex eodem de Iside et Osir. tom. II. p. 361. colligit atque ex Orientis aut Aegypti forte opinionibus haustum iudicat. Adde cl. *Meiners.* in Historia doctrinarum apud Gr. et Rom. I. p. 652. De Empedocle autem temporibus iam antiquioribus multae fabulae narrabantur. Sic falsa sunt, quae Timaeus et Neanthes apud *Diogenem Laert.* VIII. 54 et 55. de eo, a consortio Pythagoreorum propter arcanas doctrinas in carminibus euulgatas excluso, de interitu et saltu Empedoclis Aetnaeo et alia tradiderunt. Sic quoque *Theophilus Antiochenus* (ad Autolyc. libr. III. cap. 2. p. 272.) inmerito recepit eum in classem atheorum. vid. *Reimannus*, qui quidem primum nutat, nec eum a suspitione impietatis illius omnino absolvere videtur in Historia atheismi cap. 20. pag. 152. *Moshem.* l. supra laudato ad Cudworthi syst. pag. 45. *Bruckerus* in Histor. crit. phil. vol. I. pag. 1114. et *Agatopistus Cromazian.* in Histor. philos. tom. II. pag. 233 sq. Atheis tamen illum adnumerat adhuc cl. *Platner.* in Aphorismis philosophicis. Lipsiae 1784. §. 1080. et 1081. pag. 426 sq. — Omnis vero controuersia versatur in potestate voc. *atheus* definienda. Quamquam vir probus et popularis fuit, et liberalis, suaeque patriae honorem atque libertatem quovis modo defendit atque amplificavit, ita ut ciues illi deferrent nomen et insignia regis, quam quidem dignitatem renuit: tamen a luxu ciuitatis opulentissimae, arrogantia et magnitudinis specie atque iactantia non omnino abhorruit. Bonus Empedocles, quod vel hodie multis accidere solet, ab infirmitate animi non liber, et laudibus atque ornamentis aliorum elatus, plus iusto sensit ingenii vires et iactitavit. Vnde tumor animi facile existere solet. Quare acque ac *Apollonius* apud *Philosfr.* VIII. 5. p. 325. Olearii, respondit, deum se vocari, quoniam omnis, qui bonus existimatur, dei cognomine honoretur, forsitan cogitabat, et sapientia se multis antecellere, ideoque magis se quam alios diis, nim. popularibus et heroibus, accedere arbitratus, deum h. e. reliquis hominibus praestantiorum se futurum iactabat. Tum ad aucupandos plausum ac diuinos honores aurea corona et purpurae fascia caput redimitus, purpuraque vestitus incessisse, crepidas ἀμύκλας, (de quibus vide *Menagium* ad *Diogenem Laert.* VIII. 69.) ac delphicam coronam sumnisse, vrbesque peragrasse, comam aluisse prolixam, seruosque habuisse pedissequos dicitur. vide *Philosfrat.* de vita Apollonii Tyan. VIII. 6. ibique Olearium p. 335. *Diogen.* VIII. 73. *Aelian.* H. V. lib. XII. cap. 32. *Saïdam* in Ἀμύκλαι. Enimvero vel metuendum est, ne recentiores siue inimici, siue etiam admiratores ingenii Empedoclei, maioribus, quam par erat, coloribus ornarint historiam; vel ea, si omnia essent vera testantur consuetudinem antiquitatis et mores luxumque ciuium aliorumque philosophorum et vero animi humani inbecillitatem. Atqui ut antiquissimis moribus et temporibus propria laus non adeo indecora fuit atque indigna personis; ita in liberis praecipue ciuitatibus, ubi libertas dicendi et vero conuictandi quasi popularis et licita habebatur, homines suas quoque ipsorum laudes meritaque recensere ac praedicare solebant, ut ipsi *Demosthenes* et *Cicero* fecerant: nec culpabantur. Memoria autem eius a ciuibus in monumentis publicis tradita est posteritati. Hippobotus apud *Diogenem Laert.* VIII. 72. ait, statuam Empedoclis opertam Agrigenti primum

primum fletisse, postea vero ante Romanorum curiam constitutam fuisse, Romanis eam illuc transferentibus, apertam. Effigies eius est in *Iac. Bonani* Syracusa illustrata, (vbi fusius agitur de nostro philosopho,) p. 191. tom. XI. thes. Siciliae, et in *Thesauro Gronou.* Antiqq. gr. tom. III. *bbbb*), addita epigraphe, Ἀκρωγαντινῶν, vir barbatus, pallio philosophico indutus, stat manu extensa, tanquam docentis. Sic quoque conspicitur in nummis Agrigentinis apud *Parutam* tab. LXXXII. nr. 45. apud *Carreram* in monumentis Catanæ lib. II. cap. 6. tom. IX. thes. Sicil. p. 35. et *Burmamn.* II. comment. ad Numism. Sicula, tab. XIX. nr. 11. qui de honore hoc, Empedocli praestito, p. 479 sq. est copiosus. Selinuntini propter pestilentiam ab vrbe sua, deriuata in foetidum stagnum aqua puriore, depulsam, illi diuinos honores largiri et gratum animum declarare voluerunt nummo, quem copiose docteq. explanat *Burmamn.* I. mem. ad tab. XII. 12. pag. 423 sqq. Adde *Spanhem.* de V. et Pr. Num. II. p. 191. De Empedocle medico vide *Clerici* Hist. de la médecine, part. I. lib. II. cap. 5. p. 93. et *Schultz* Hist. med. p. 173 sqq. *Harl.*]

Scripta Empedoclis haec apud veteres memorata reperiuntur; [de quibus vide quoque Mongitorem l. m. p. 178.]

Scripta Em- 1) ΠΕΡΙ ΦΥΣΕΩΣ βιβλία γ'. *Libri III. de Natura*, Pausaniae medico
pedoclis. inscripti, carmine hexametro *bbb*). Huius operis *Galeno* tom. V. p. 1. edit. Basil. et *Tzetzæ* Chil. VII. v. 523. vbi Empedoclem τῷ τρίτῳ τῶν φυσικῶν citat, aliisque memorati, et ad versus vsque bis mille pertingentis pars, ni fallor, fuit, quod ab *Aeliano* XVI. 2. Hist. animal. laudatur περὶ ζῶων ιδιότητος, tum quod *Pfellus* laudat περὶ λίθων, et *Tzetzes* ad *Lycophronem*, περὶ νέκυσ: *Hymni* denique *physici*, i. e. in quibus deorum personae, nomina et facta ad physicas rationes reuocantur, quorum meminit *Menander* rhetor, [cap. V. de hymnis physicis p. 38 sq. e recensione atque editione *A. H. L. Heeren*, Gottingae 1785. 8.] Ad tales hymnos pertinuisse videtur Hymnus Empedoclis in Apollineum et eius argumenti, quod *Menander* l. m. indicauit, ὅταν Ἀπόλλωνος ὕμνον λέγοντες, ἥλιον αὐτὸν εἶναι φάσκωμεν. Idem tradit, *Parmenidem* atque *Empedoclem* primos fuisse, qui iis vterentur, et de natura ac diuersis generibus eorum differit. *Philostratus* de vita Apollonii lib. VIII. cap. 6. p. 335. *Olearii*, tradit, Empedoclem, quum splendide et magnifice vestitus per compita incederet, hymnos concinnasse, quibus ex homine Deum se fore diceret. Physicam Empedoclis exposuisse partim, partim ad examen reuocasse videtur *Hermachus* Epicureus in XXIV. libris Ἐπιστολικῶν περὶ Ἐμπεδοκλέους, quos memorat *Laertius* lib. X. sect. 25. Plurimum Empedocli tribuisse Epicurum, patet e *Lucretio* I. v. 717 sqq. quo iudice *Carmina diuini peccatoris eius*

Vociferantur et exponunt praeclara reperta,

Vt vix humana videatur sorte creatus.

Mirum est, dorice enim non scripsisse, quae dialectus familiaris fuit Pythagoreorum scholae, et Siculis praecipue, sed vt ex innumeris fragmentis constat, ionice, quod ipsum sententiae de Empedocle aureorum carminum scriptore, quae itidem ionica dialecto decurrunt, velificatur. De illo vero dialecti ionicae apud Siculos vsu videre non iniucundum est, quae a *Bentleio* ^{ccc}) et *Car. Boylio* disputata sunt ad epistolas *Phalaridi* adscriptas ^{ddd}).

K k k k k 2

minibus

bbbb) Conf. *Bonamy* in Mem. supra laudatis et *Chaussepé* Supplem. Lexici *Bailiani* vol. I. voc. Empedocle H. et I. *Harl.*

cccc) Quem praecipue consules in Responsoe etc. p. 216 sqq. vers. *Lenep.* *Harl.*

ddd) Adde *Gabr. L. Castelli* proleg. ad librum: Siciliae

minibus suis non ornatus gratia adhibuit, sed eiusmodi, quae naturam rei quam optime declararent, ut testatur Plutarchus V. quaest. 8. Sympos. [qui epithetorum usus in hymnis Orphicis fuit, bene adnotante Suedorf in libro docto de hymnis vett. Graecorum, pag. 53. Harl.] In Ciceronis academicis quaestionibus lib. I. pleraeque editiones Empedoclem referunt inter poetas graecos, quos Ennius, Pacuvius alique latine expresserunt. Sed Turnebus testatur, se vidisse MStum codicem antiquum, quo Empedoclis nomen absuit. Nec vsquam alibi latina Empedoclis Metaphrasis vetus memoratur.

2) ΚΑΘΑΡΜΟΙ *de expiatione et purgatione, versus hexametri ter mille.* [P] Huius operis partem fuisse exillimo aurea, quae vocantur Pythagorae, carmina, Empedocli diserte tributa ab auctore Θεολογμένων Ἀρωμαγτικῆς p. 20. ut iam ante, cum de his carminibus agerem, monere me memini. [ab aliis autem negari, supra iam adnotatum est. Harl.] Initium καθαρμῶν servavit Laertius VIII. 54. idem sect. 63. testatur, illos in Olympiis decantatos a Rhapsodo Cleomene. Confer Athenaeum lib. XIV. p. 620. Meminit et Apuleius in Apologia. Ionn. Aurispa in litteris ad Ambrosium Camaldulensem, tom. III. collectionis Martin. p. 713. inter alios libros e Graecia adlatos a se, memorat Καθαρμοὺς Ἐμπεδοκλέους. [Interdum in his libris euenisse, arbitror, quod alii exillimarunt, quosdam Empedocli adscriptos fuisse versus, quos alii pro Orphicis habuerunt. vide supra lib. I. cap. 18. p. 159. a Fabricio et a me notata, quod in pluribus factum esse, se alias probaturum esse, promiserat Hemsterhus. ad Luciani Dial. mort. 20. p. 415. tom. I. id. num factum sit, nescio. At enim tenendum est, hymnos Orphicos vocatos esse omnes eos, qui ad imitationem illius hymnorum, et ad eundem usum erant scripti. Harl.] De lustrationibus pythagoricis confer Salmasium sub finem praefationis in Cebetis versionem arabicam, [et Io. Lomeier. de vett. gentiliu lustrationibus cap. XV. pag. 183. sq.]

3) ΙΑΤΡΙΚΟΣ ΛΟΓΟΣ. *Liber medicus versibus hexametris sexcentis eis ἐπη ἑξακῶσια*, ut diserte Laertius in Empedoclis vita. Fallitur itaque Suidas, qui καταλογάδην scripta esse ab Empedocle *ιατρικὰ* tradit. Fabric. Huius carminis aut, quia Pausaniae quoque fuit inscriptum, librorum de Natura pars fuerit poemation, cuius IX. versus dederunt Diogenes Laert. VIII. 59. et Suidas in Ἀπνῆς, et quod in codice quodam Matrit. regio apud Iriarte p. 450. nr. 113. servatur, inscriptum: Ἐμπεδοκλῆς Πανσανίᾳ ὑψηγήσατο τὸ ἀπνῆν, *Empedocles Pausaniae suasis medicamentum spiritu carens.* Harl.

4) ΞΕΡΕΟΥ ΔΙΑΒΑΣΙΣ siue ΠΕΡΣΙΚΑ.

5) ΠΡΟΟΨΜΙΟΝ siue hymnus in Apollinem imperfectus. Haec duo Empedoclis poemata numquam in lucem edita, sed a sorore eius vel filia suppressa abolitaque esse, Laertius auctor est VIII. 57. Itaque apud Aristotelem XXI. 22. problem. non legendum Empedoclis Περσικὰ, sed Φυσικὰ, ut ex IV. 4. meteorolog. observavit Meursius ad Chalcidium p. 29.

6) et 7) TRAGOEDIAS quoque nonnulli et ΠΟΛΙΤΙΚΑ ad hunc Empedoclem retulere, teste Laertio VIII. 58. alii tragoedias rectius ad alium iuniorem huius nominis, ut notavi in noticia tragicorum.

8) Abul-

Siciliae et obiacentium insularum veterum Inscriptionum, nova collectio, Palerm. sect. I. de graecis Sicularum dialectis, ubi demonstratum iuit, in Sicilia tres olim in usu fuisse dialectos, doricam,

ionicam et eam, quae medium tenuisset. Ego quoque in comment. de Dorismo Theocriteo p. XXXII. praefixa meae Theocriti editioni idem adtigi argumentum. Harl.

8) Abulpharagius p. 33. memorat Empedoclis librum nescio quem, resurrectioni oppositum. Ibidem ait primum fuisse Empedoclem, qui attributa DEI docuerit ab eius essentia haud differre.

[9) *Empedoclis ἀποδείξεις καὶ ἐπη* memorat *Aristoteles* Ethic. Nic. lib. VII. cap. 3. p. 277. et 279. *Heum.* Empedoclis plura vna cum commentariis in carmina aurea Pyth. ferri apud Arabes, notatur in Actis erudit. Lipf. 1720. p. 419 sq. *Fabric.* *Empedoclis*, Parmenidis et Orphei ἐπη, MS. in Catalogo biblioth. Lugdun. Batau. p. 340. cod. XXV. ex chirographo Ios. Scaligeri, qui reliquias Empedoclis ultra centum et quod excurrit, congeffit, atque hic illic adscripsit emendationes: quam syllogen descripsit *van Goens*, vti paullo post significabimus. — *Empedoclis* Sphaera in biblioth. Veneta D. Marci, cod. DCXXXVI. teste *Villoisio* in Anecdoti. graecis, tom. II. p. 248. *Emped.* sententiae in *Arseni* Ἰωνικῇ apud Bandin. in Catalog. MSS. gr. Laurent. biblioth. I. p. 549. — *Emped.* versus iambici de stellis inerrantibus, inter codd. biblioth. reg. Paris. Catalog. tom. II. cod. MMCCCLXXXI. nr. 7. et, quod idem esse videtur, carmen de stellarum errantium in nos potestate, cod. MMMXLVII. nr. 9. pars libr. de natura esse videtur. — In eodem volumine cod. MCCCX. inest *Emped. Sphaera*: eadem et de signis Zodiaci in cod. MDCXXX. — *Emped.* et Eratosthenis sententia de distantia solis ac lunae a tellure, in Bandini Catalog. codd. gr. biblioth. Laurent. *Emped.* carmina, sphaera et alia, in cod. Mediolanensi, teste Montfaucon in Diario Italico p. 18. *Hart.*]

Fragmentorum editiones promissae.

Fragmenta quaedam Empedoclis philosophi, sed perpauca, (ex eius *περί φύσεως* *ἰσῆος*) praecipue) collegit H. Stephanus in Poesi Philosophica an. 1573. 8. a pag. 17. Longe plura congeffi et illustravi in Syntagmate singulari de vita, philosophia *ἡσῆος* ac scriptis Empedoclis, quod in lucem dare animus est, si tempus et occasio ferat et Deus vitam concesserit ac valetudinem *ἰσῆος*.

Empedocles plures.

Fuere et alii *Empedocles*: 1) nostri auus, qui Olymp. LXXI. κέλῃς vicit. 2) sororis filius, tragicus. [vid. Mongitoris biblioth. Sicul. I. p. 179.] 3) qui

K k k k k 3

a *Phu-*

ἰσῆος) Zenonis Eleatae ἱγγῆσιν τῶν Ἐμπεδοκλῆος πρὸς τὰς φιλοσόφους περὶ φύσεως memorat Suidas in *Ἰόνων*, [et Eudocia in Ἰωνικῇ, in Zenone p. 204.] Plutarchi δὲ Ἐμπεδοκλῆος περὶ τῆς πέμπτης αἰτίας. Lamprias nr. 42. sed vide infra libr. II. cap. 23. sect. 29.

ffff) Philosophiam Empedoclis instaurare conati sunt Campanella, Maignanus etc.

gggg) Multo plures carminum reliquias, quam Stephanus, congefferat Fabricius, easque communicauerat cum *Moshemio*, Fabricii humanitatem praedicante ad *Cudworthi* System. intellect. (in quo opere passim multa Empedoclea fragmenta adferuntur.) cap. 1. §. 13. pag. 24. edit. Amstel. At illa collectanea, eaque, quae is vita defunctus reliquerat, haud admodum copiosa fuisse, testatur *Reimarus* in vita soceri sui, Fabricii, pag. 210 sq. *Joseph. Barberius* de miseria poetarum p. 37. et iii. promiserat, se editurum esse *Empedoclem re-*

stitutum. Ioan. quoque *Caramuel* in critica philosoph. diff. 5. metaph. nr. 815. p. 353. *Empedocleam philosophiam* pollicitus erat. Neuter stetit promissis. At *van Goens* in Animaduers. ad Porphyrium de antro Nympharum, p. 96. nouae editionis spem facit: quae ne in herbis areseat, optandum est. Vir enim ille doctissimus ibi refert, se ex Scaligeri Aduersariis, in bibliotheca Lugdun. Batau. seruatis et paullo ante laudatis, tum e scholiastis et philosophis MSS. inprimis e commentariis in Platonem ineditis et aliis editis libris adparatum fragmentorum Empedocleorum forte trecentorum et amplius collegisse, et plura conquirere ad Syntagma Empedocleum aliquando publicandum. Loca multa, quae colligi possint, indicat *Mongitor.* l. mem. De studio *Theodori Canteri*, qui *Empedoclis* et reliquorum poetarum graecorum fragmenta maxima cura collecta reliquit, vide supra ad libr. II. cap. XI. §. 12. not. yy. *Hart.*

a *Plutarcho* loquens inducitur VIII. 8. *Sympof.* nisi fictum ab antiquo sit nomen. Ceterum nouus *Empedocles* apud *Themistium* orat. V. ad Iouinianum imp. p. 70. edit. Harduini, nullus est, neque ibi sermo est de Peregrino philosopho Cynico, ut opinabatur *Petrus Petitus* II. 13. *Misc.* Obseruat. neque de S. Polycarpo, [P] ut in mentem venit *Stephano le Moynes* praef. ad varia sacra, multo minus de seruatore nostro Iesu Christo, quem ab ethnico homine perstringi coniciebat *Petauius* in notis ad *Themistium*, sed ut optime illum locum interpretatus est *Mericus Casaubonus* ad M. Antoninum p. 78 sq. hic est verborum *Themistii* sensus: dignus imperator, quem venerantes admiremur tum ob alia, quae lege ipsius continentur, tum praecipue, quod non solum religionis libertatem indulgeat, sed et aeternas illas leges a Deo latas de malorum bonorumque indissolubili nexu non minus perite, (ὃ φαιλό-τερον), non per Iouem (ὃ μὰ Δία), quam vetus ille *Empedocles* φιλοῖαν et νέκος explicet. Praeplacet haec mihi expositio simplicitate sua natiua prae coniectura Harduini, quam videbit, qui volet, in notis ad *Themistium* p. 404.

De Sphaera IX. Denique sub *Empedoclis* philosophi nomine fertur *sphaera* ^{kkkk}, siue poema non inelegans astronomicum versibus iambicis CLXVIII. in plerisque consonans *Arato*, et stellas tum erraticas describens tum ἀπλανῆς. Primus e bibliotheca Iohannis a S. Andrea edidit folio fugituo *Federicus Morellus*, Paris. 1584. ⁱⁱⁱⁱ) 4. hac inscriptione: Ἐμπεδοκλῆς ΣΦΑΙΡΑ, ἡ Δημητρεῖς τῷ Τρικλινίῳ. Sed *Demetrius Triclinius*, qui ante trecentos circiter annos vixit, auctor esse poemati huius non potest, quia praefixa in codice MS. nota testatur, illud a *Demetrio* tantummodo emendatum et in ordinem redactum. Οἱ παρόντες σίχαι Ἰαμβικοί εἰσι τρίμετροι ἀκατάληκτοι. Εἰσὶ δὲ γεγραμμένοι κατὰ τὸν τρόπον τῶν ποιητῶν. Δέχονται γὰρ σπινθεῖον, δάκτυλον, ἀνάπαιστον, τριβραχύν, ἤτοι χόρεον καὶ πυρρήχιον. Ἰστέον δὲ ὅτι διορθώθησαν παρὰ Δημητρεῖς τῷ Τρικλινίῳ. Ἦσαν γὰρ ἐν πολλοῖς μέρεσι διεφθαρμένοι καὶ πολλοὶ ἐκ τῶν παρελειφθῆσαν αἰς ἀδιόγνωστον. Latinis iambis vertit et castigationes quasdam adiunxit, Q. *Septimus Florens Christianus* ^{kkkk}, cuius translatio separatim ab eodem Morello edita est Paris. 1687. 4. sub titulo *Sphaera Vetus Graeca*. Hic *Florens Christianus*, vir graece et latine doctissimus, leui coniectura poemation istud tribuit *Georgio Pisidae*. Nam *Empedoclis*, inquit, hos esse versus nunquam in animum induxi, ut crederem, et qui credunt, sunt sane quam ταχυπεδεῖς, nulloque, ut mihi videtur, probabili nituntur argumento. Ab iis temporibus longissima absunt, qui *Triclinio* *Demetrio* imputant. Sed [P] coniectura tamen scopum veritatis propius attingunt. Quamvis enim materia haec sit vetus, recentior tamen est forma, et meruit nihilominus antiquum obtinere. Profecto poesis ista non longe distedit a *Pisidae* vel stylo vel aetate, quod iudicium fa-

cio

^{kkkk}) Deus (sic quidem *Trithemius* quaest. I. ad Caesar. Maximilianum ait, deum *Empedocleum* esse *sphaeram* intelligibilem, cuius centrum ubique, circumferentia nusquam sit,) et mundus *Empedocli* dictus σφαῖρος, vnde σφαῖρος Ἐμπεδοκλῆος, de quo *Gatakerius* ad M. Antonini XII. 3. vid. etiam *Simplicium* ad I. de anima, text. 77. et 80. ⁱⁱⁱⁱ) In Catalog. biblioth. Lugd. Batav. bis exstat illa editio; at annis 1586. bis, nr. 55. pag. 62. et nr. 55. pag. 187. additus legitur; eundem annum

addignauit illi editioni *Mongitor*. l. m. p. 178. vbi de hoc libello agit. *Harl.*

^{kkkk}) Fallitur *Labbeus*, qui cum versione *Morelli* excusam *Empedoclis* *sphaeram* tradit pag. 133. biblioth. nou. MSS. poemaeque hoc adfirmat constare versibus iambicis et heraicis. Idem testatur quater exstare manu exaratum in biblioth. regis Christianissimi, nr. 1213. 1334. 1662. 2216. Memoratam vidi edit. graecam Lugd. 1629. 8.

cio aliorum et eruditiorum. Toto et perpetuo carmine nihil aliud reperias extra stellarum et siderum posituram ordinemque secundum diagrammata vulgaria. Post descriptum situm percurrit hic auctor signa Zodiaci, sed moratur praecipue circa etymologias, quae mihi interdum imo fere semper *Φορτικαί* videntur, neque satis fidem facientes. Eiusmodi multa habemus graeculorum *λεπτολογήματα*, nugae ingeniosas et curiosas *Φλυαρίαις*, praecipue in astronomiis. Nos in interpretatione finiolem fuimus, multum voluimus, pauca praestitimus. Nam graeca veriloquia latinis mutare, et illorum elegantiam, (si qua in his nugis,) praestare, operosum est magis, quam utile vel ingeniosum. Ceterum *Pisidam* auctorem esse, vix crediderim, neutquam enim christianismum eius ac religionem spirant hi versus (75 sq.)

Τοῖσδε τάξαι σχηματίζοντι ἀστέρας
Θεῶν βροτοῖσι τῆς χάριν διανεμένον.
Εἴτ' ἐν ἀμύγμῃ Παλλὰς ὤρισε βροτοῖς,
Εἴτ' ἥλιος τηλοπὸν ἀστέραν θῆκεν,
Θεῶν τὸ μηχανήμα — — .

Video etiam ab amica et erudita *Dieterici Dobleri* manu notata remotioris antiquitatis argumenta non contemnenda, quod hic scriptor non meminit librae, quod v. 16. cancri asteris finum refert ad solstitium, quod hydrae caudam v. 59. ad posteriores Centauri desleclit pedes, secus quam Ptolemaeus, a quo extremitatem caudae hydrae supra caput Centauri ponere edocti sunt astronomi: quod Zodiacum v. 110. vocat *ἀστροζών*, quod taurum denique antiquioribus tradit v. 99. dictum *ἔργον*. Quoniam vero vetustiores potuit sequi auctores, quisquis haec scripsit, et sphaerae Empedoclis vel iamborum ab illo scriptorum nemo veterum meminit, quod sciam, incertum etiam est, utrum Empedocles iunior tragicus attigerit astronomica; itaque vniuersam rem arbitrio lectoris relinquere, quam diuinando temeritatis notam incurrere malo. At enim, quoniam carmen ipsum perbreue est, et praeterea tam raro obuium et paruitate ipsa sua bibliothecis ita subductum, ut ineditum videri possit, quid verat illud hoc loco integrum vna cum notulis doctissimi interpretis Q. Septimi Florentis Christiani subiungere? [Recudendum quidem curauerat *Beniam. Hederich* id carmen, gr. cum vers. lat. Q. Sept. Flor. Christiani, et cum eiusdem suisque notis, Dresdae, 1711. 4. at enim tanta quoque huius editionis est raritas, ut eam neque in tabernis librariis, neque in permultis tam priuatis quam publicis bibliothecis, quas vel ipse vel per amicos consului, potuerim reperire. Tandem accepi opera veteris amici exemplar e publica quadam bibliotheca. Est quoque in bibliotheca quondam Bünauiana, (vide Catalog. illius tom. I. p. 88.) nunc Dresdensi. Quare, quod vidi, saepius prouocari ad h. Fabricii locum, quando hoc carmen memoratur, id abesse nolui, additis pluribus Hederici annotationibus. Heder. vero ut plurimum, quamquam breuissime nec docte, res explicuit. *Harl.*]

ΕΜΠΕΔΟ

ΕΜΠΕΔΟΚΛΕΟΥΣ ΣΦΑΙΡΑ.

ἮΔ' ἐστὶν ἄσρων τάξις. ἀμφὶ μὲν πόλον
 Ἄρκτεος διπλᾶς πρὸς νῶτα νεούσας τύποις
 Ἀντιστροφῶς θραῖσιν ἀλλήλων Φορῶς
 Σκολιαῖσιν ἔργει μὴ πελάζεσθαι δράκων.
 Τῷ δ' ἀμφὶ χάσμ' ἐν γονυασὶ δεξιὸν πόδα
 Ἐχέει κέρα δὲ κρατὸς ὀφειῶχε πέλας,
 Ὃς ἐν μετώπῳ Σκορπίου θάινει ποδὶ.
 Τῆς μείζονος δ' ὀπισθεν ἴσταται Φύλαξ
 Ἄρκτε. ποσὶν δὲ τῷδε παρθένος κυρῆ
 Ἐχέουσα λαμπρὸν χερσὶ Δημήτρος φαῖχον.
 Μεταξὺ δ' ἄσρων τῶνδε κυκλῆται τυποῖς
 Ὡμὲ μὲν ἀρκτέροιο δεξιῷ πέλας
 Στέφανος, ὑπερδὲν τ' ὀφιος, ὃν φέρεε χερσὶ
 Ὀφειῶχος, ἄρκτε δ' ἐν κυκλῆμενος ποσὶν
 Ὀπισθίοις ἐν βήμασιν κῆται λέων.
 Μέσας δὲ θερινᾶς ἐν τροπαῖσι καρκίνος
 Διδύμους ἐνερθεν προσθίων κῆται ποδῶν.
 Κεφαλὴν δ' ἐπ' αὐτὴν ἀρματηλάτης, ποδὶ
 Ταύρε κέρατι τῷ δεξιῷ σφριζέται.
 Λαῶν δ' ἐν ὥμῳ Ζηνὸς αἶψ' ἐστὶ τροφός,
 Ἦν αὐτὸς ἄσρας ἐγκαθίδρυσεν καλῶς
 Θρόνων κρατήτας θρανῶ σκηπτειχίας.
 Ἐριφος δὲ ταύτης νερθεν εἴληχεν τόπον
 Καρπῶ κατ' ἄκρας χειρὸς ἡνοτρόφου. [P]
 Ἄρκτε δὲ μικρᾶς ἐς τὸν ἔσχατον πόδα
 Κηφέως τριγῶνι τάξιν ἐξεργάζεται.
 Ὀρνίθα χερσὶ δεξιᾷ θηρώμενος
 Πτέρυγα δ' ὑπ' αὐτὴν ἵππος ἰδύνει πόδα,
 Μέσας γε χώρας ἰχθύων ὀρώμενος.
 Ἄσρων δὲ τῶν πρὶν τῶν τε νῦν εἰρημένων.
 Ὅδ' ἐξικνῶται καὶ πεπλήρωται, τοπας.
 Ἐμπροσθε κῆται Κασσιόπεια Κηφέως,

Αὐτός

Verf. 2. νεούσας τύποις) sic Auienus in Arateis, Confurgit in aera forma. Alias vocat speciem.

v. 4. ἔργει μὴ πελάζεσθαι) Manilii verbum vsurpauit, qui dixit: Ne coeant.

v. 5. ἀμφὶ χάσμα) Impetum dixi, non nefcius, cultissimum poetam Tibullum de Scylla dixisse, Impetus oris. Sic coeli impetum pro vastitate Lucretius. Patorem dixisse videtur Miletiarum ille venustus scriptor in Onochryso.

ibid. ἐν γένεσι) lege, ἐγόνεσι, vna voce. [probat id Heder.] Auienus, ἡφρηστικῶς, ex Arato dixit, dextraeque impressio plantae Tempora deculcat maculosi prona Draconis, vbi tempora prona non sunt χάσμα. Melius hic auctor.

v. 18. κεφαλὴν δ' ἐπ' αὐτὴν) Mallem ἐπ' αὐτὴν, et sic legendum ratio τῶν τύπων postulat. [Hederich. nil mutat, dummodo τὸ ἐπ' recte interpreteris.]

SPHAERA VETVS GRAECA,

Q. SEPT. FLORENTE CHRISTIANO INTERPRETE.

- 1 HIC fiderum ordo est aetheris: Circa polum
 Arctos duas in terga vergentes, situ
 Contrario caudarum, inerrans flexibus
 Coire prohibet inuicem obliquis Draco.
- 5 Ad impetum huius dexterum Engonasis pedem
 Habet, caputque propter Ophiuchi caput,
 Qui frontem acuti Scorpium ingreditur pede:
 Dein stat vrsam pone maiorem sequens
 Custos: ad huius Virgo stat vestigia,
- 10 Cererisque aristam fulgidam praefert manu.
 Haec inter astra forma in orbem vertitur
 Humerum Corona dexterum Arcturi prope,
 Superior angue quem manu Anguitenens tenet:
 Maioris Vrsae iusta postremos pedes
- 15 Infra volutus igneus iacet Leo.
 Sed Cancer intra media solstitia adiacet
 Geminis, sub Vrsae pedibus anterioribus:
 Auriga capiti subiacet truci ferae,
 Plantaque Tauri dexterum cornu premit:
- 20 Laeuum huius armum possidet nutricula
 Iouis Capella, cuique gratus Iupiter
 Caelo potius inter astra locum dedit.
 Succedit Hoedus, et habet inferius locum
 In fine brachii et manu Aurigae vltima. [P]
- 25 Arcti minoris pone postremum pedem
 Cepheus figuram conficit Trianguli.
 Manu fugacem dextera captans auem,
 Sub cuius alam dirigit pedem Ferus,
 Quem media late Piscium vident loca.
- 30 Sic ista sedes pondere astrorum gemit
 Quae dicta supra, quaeque nunc nouissime.
 Suum ante Cepheum Cassiopeia sedem habet.

Et

v. 23. Ἡφιδος) Alii Hoedas vocant, sunt enim
 stellae duae in manu Erichthonii Aurigae. Sed sin-
 gularem fecit etiam Manilius, et Propertius, lib.
 II. *Purus et Orion, purus et Haedus erit.* Sic
 pro piscibus saepe Piscem legimus.

v. 24. καρχήδων) In brachio Germanicus dixit,
 Avienus expressit καρχήδων, cum ait: sine manus.

[Quippe ex Aristotelis descriptione: καρχήδων ἐστὶ κα-
 ρχῆδων καὶ βραχίονος ἄρδρον, iunctura manus cum bra-
 chio sine cubito. Atque in hac ipsa Hoedi conspi-
 ciuntur, aliquot stellis tertiae magnitudinis coru-
 scantes. *Hederich.*]

v. 27. Ὀρνίθων) qui vulgo *Cygnus*, Ouidio *Mil-
 aus*, Ptolemaeo *Gallina* dicitur. *Hederich.*

Αὐτός θ' ὁ Περσεὺς ὡς δ' ἄρπην ἔχων,
 Πόδας τιθεὶς νώτοισιν ἀρματηλαῖα.
 Ἰππῶ συνάπτει· Ἀνδρομέδα τὸν κρατ' ἔχει
 Τὸν αὐτὸν ἵππῳ γαστρὶ κοινὸν ἀξέρα. 35
 Μεταξὺ δ' ὀρνιθὸς τε τῷ τ' ἐν γούνασι
 Λύρα τέτακται· πρὸς μέσον δὲ τῆμπαλιν
 γρ. δι. Πρὸς ἀντολὰς τε τῶν δὲ Δελφίνων δέμας.
 Ἰππῶ τε κεφαλῇ πλησίον φαντάζεται. 40
 Ὑδωρ χέοντα δ' ὑπερθεν, αἰγόκερως ἔχει
 γρ. αἰτόν. Οὐρανὸν παρ' αὐτὴν * ἐξικνέμενος κάραι.
 Δελφίς δ' ὑπερθεν, οἷσός, αἰετός θ' ὅμι.
 Αὐτός, δρᾶκοντα δ' ἐν διπλαῖς χερσὶ κρατῶν
 Ὀφιδῆος, ἐσιν. ἀλλὰ ὄρα τὸν δὲ γε κάραι 45
 Στεφάνῳ συνάπτειν, νέρθεν ἐξικνέμενος.
 γρ. φ. Τύτοις μὲν ἔν βόρειος ὠρεῖται * τόπος.
 γρ. τ. Το πρὸς νότον δὲ τὴν δὲ τὴν τάξιν κρατῶν
 γρ. α. Ἰππῶ αὐτὸ κέντρον Σκορπίου, βωμός τῶς.
 γρ. κ. Χηλαῖς * δ' ὑπ' αὐταῖς, Σκορπίου τε σώματα 50
 δ' ὑπ' αὐταῖς. Τὰ πρόσθε Κενταύροιο φαίνεται μέλη.
 Νέρθεν χερσὶν τῷδε θηρίῳ δέμας.
 Ἐμπροσθίον δὲ τοξότῃ χερσὶν ὑπὸ
 Διωτὸς ἄστρον κύκλος ἀμφελίσσεται. [P]
 Ἐνθεν δὲ ἄλλος κύκλος ὃς κυκλήσκειται 55
 Ὁ νότιος, ἰχθύς τ' ἄλλος ἐσθ' ὁρώμενος.
 Ἰδρα δ' ὑπ' αὐτὴν παρεθέον λείοντα τε
 Μέσον, πρὸς αὐτὸν καρκίνον δὲ, κρατ' ἔχει·
 Οὐρανὸν δὲ, Κενταύρου πρὸς ὀπισθίῳ πόδας·
 Καμπάις δ' ὑπ' αὐταῖς, ἐστὶν ἔυσημος μάλα 60
 Κρατὴρ, κόραξ τε, πρὸς τὰ Κενταύρου μέλη.
 Ἰδοὺ δ' ἄν, Ὀρίωνος ἐξ ἀριστερῶν,
 Ποταμόν· ποσὶ θ' ὑπ' αὐτοῖσιν, ἀκύβην λαγών,
 Ὅς λαμπρὸν αὐγαῖς σείριον φεύγει κύνα·
 Κυνὸς δ' ὀπισθίοις πελάζεται ποσὶ, 65
 Πηδάλιον· αἰσὴρ τ' ἐξανατραπτῶν φλογί

Μέλει

v. 33. Ἰσθ' ἄρπην ἔχων, (græce pro ἔχων) scribendum censet Hedericus.

v. 39. τῶν δὲ δελφίνων) Nisi legas δελφίνος, nescio, quare yfus fit numero multitudinis, cum singulare fit signum. Sed cum paulo post Delphini iniciat mentionem, suspicor aliam vocem desiderari ἐντὶ τῶν δελφίνων.

v. 40. Ἰππῶ δι] Equulei siue sectionis equi, equi prioris vel Hippuli, quod sidus quatuor tan-

tum stellis quarti ordinis constans ab Arato, Germanico, Hygino, Manilio, Avieno, et aliis astrorum interpretibus fere omitti solet. Hederich.

v. 42. Fabricius in marg. γρ. αἰτόν. Sed quomodo hanc lectionem amplectendam arbitrer, Capricorni et Aquilæ distantia facit. Heder.

v. 45. ἀλλ' ὄρα) Non est, ut negem, mendosa hæc esse, quamvis eliciatur sensus legenti, ἔκωσται. [Heder. probat.]

- Et ipse Perseus celeripes falcem tenens,
 Pedibusque terga fortis Aurigae premens.
 35 Equo cohaerens aptat Andromedae caput,
 Cum ventre equino stella eadem fulgurans.
 Interque Olorem et altero Nixum genu
 Lyra collocata est: Delphis at contra sedens
 In mediq ad ortus siderum horum visitur.
 40 Tum vero equinum proxime apparet caput.
 At Capricornus supra habens Aquarium
 Caudam prope ipsam vertice adfectat suo:
 Supraque Delphin et Sagitta, Aquila et simul.
 Tenet Ophiuchus ipse vtraque Anguem manu.
 45 Ipse Anguis infra [quod volenti cernere est]
 Caput videtur cum Corona iungere.
 En sidera haec sunt partis ad Boream sitae:
 Quae versus Austrum, hunc ordinem contra obtinent:
 Sub ipsum acumen Scorpii Ara visitur.
 50 Chelis sub ipsis et Nepai corpore
 Priora parent membra Centauri senis:
 Corpus ferinum noscitur subter manus.
 Verum sub anticas Sagittarî manus
 Rotatus orbis siderum conuoluitur. [P]
 55 Hinc orbis alius qui vocatur Circulus
 Austrinus, alius Pisciumque cernitur.
 At Virgini et medio Leoni subiacet
 Dira Hydra, ad asprum quae caput Cancrum refert.
 Caudamque Centauri ad pedes retro vltimos.
 60 Spiris sub ipsis maxime illustris manet
 Crater, et inde membra Centauri prope
 Stat Coruus, Orionis ad laeuam sedet
 Flumen, sub ipsis pedibus est leuipes Lepus,
 Qui fulgerantem Sirium fugit Canem.
 65 Pedibus propinquat vltimis Caniculae,
 Seruaculum Argus; et cohaeret artubus

L I I I I 2

Flammis

v. 47. ὅπως minus bene. *Heder.*

v. 48. τὸ πρὸς νότον) Malim τὰ πρὸς. Mox pro σώματα, melius σώματι, quia dixit χηλαίς, neque enim Nepa duplex habet corpus, nisi Chelas ipsas, quae pro libra vsurpantur, corpus aliud facis ab ipso corpore, id est, partes sciungis a toto.

v. 49. τίς) num mendum lateat, an metri solum gratia additum sit, haesitat *Heder.*

v. 50. αἱ ὑπ' αὐτὰς, quod neutiquam reiecerim, nisi mox pro σώματα etiam σώματι cum Flor. Christiano legere malis. *Hederich.*

v. 60. καμπὰς δ' ὑπ' αὐταῖς) Quid? si legas ἐνὶ pro ὑπὸ. Neque enim sub spira, sed supra eandem Crater acque ac Coruus conspiciuntur. *Heder.*

v. 63. ποταμὸν) Eridanum nempe, siue Padum, licet aliis etiam Nilus ille habeatur. *Heder.*

Μέλεσι συνάπτει καὶ πεπλήρωται τόπος·
 Ταύρεσ δὲ δεινὸν πρὸς πόδ' ἐντέινων χεῖρα
 Λαμπροῖς ἐν ἄστροις λαμπρὸς Ἀλφειὼν μέγας,
 Διδύμοισι προτείνει χεῖρα δεξιόμενος· 70
 Προκύνων δὲ, χεῖρὸς δεξιᾶς ἐστὶν πέλας,
 Κριὸς θ' ὑπ' αὐτὸν, ἰχθύων τε σώματα.
 Παρ' ἑς ἵκνεται κῆτος· ἐν πρώτοισι δὲ
 Σύνδεσμον ἰχθύς κοινὸν ἔσχον ἄστρα.
 Τοιαῦδε τάξιν σχηματίζοντ' ἄστρες,
 Θεῶν βροτοῖσι τὴν χάριν δωρεμένων· 75
 Εἴτ' ἐν αἰμῇ Παλλὰς ὤρισε βροτοῖς,
 Εἴθ' ἥλιος τηλωπὸν ἀστέρων θέσιν,
 Θεῶν τὸ μηχανήμα· πάντας δ' ἐν βραχεῖ
 Φράσαι βρότειος ἐκ ἂν ἐξεύροι νόος. 80
 Ἄδρει δὲ κόσμῳ τῷ δὲ τ' αἰῶνος δρόμον
 Ὡς εὖ διεσάθρωσεν αὐταργὸς Φύσις.
 Κριός. Πρῶτος χορείας Κριὸς ἡγεῖται κύκλῳ.
 γρ. Εἴθ' * Ὅτι κρίσει γὰρ πάντα συγκρίνας ἔχει· 85
 ἔτι Συνῆλθε γὰρ πρὸς αὐτὸ τῆτο συγκριθεῖς. [P]
 Ἐξ ἑγὼ τῆτο Κριὸς ὄνομ' ἔσχε βροτοῖς,
 Κρίνων μὲν ἕαρος χεῖματός τε μεταβολαῖς,
 Κρίνων δὲ μῆκος ἡμέρας νυκτός τ' ἴσον.
 ἰσ. γ' Ὄθεν γὰρ κόσμῳ κόσμον ἀντηλλάξατο.
 ἀκόσμος Ὅ' γὰρ βροτοῖς ἔνειμε, παρὰ θεῶν ἔχει· 90
 γρ. δ' Διὸ δὴ κρίσει καὶ τῆνομ' ὤρισαν θεοὶ·
 Κρίον· κριτηρίῳ γὰρ εὖ διείλετο
 Ἴσῃ πρὸς ἡῶ καὶ πρὸς ἐσπέρην ἔχεν.
 Ταῦρος Κεῖται δ' ἐφεξῆς Ταῦρος, ὡς γεωμόροις 95
 Τύποις ὅμοιος κείνος· ὃς κατ' αὐχένα
 Στεφθεῖν τένοντι τοῖον ἀεμόζης ζυγῖν,
 Γαμψοῖς ἀρότροις αὐλακος σχίζων γῆρας·
 Ἢ δ' ἀστέρων ἡ τάξις· ὅς παλαιὰ ποτὶ

Ἐκλήζετ'

v. 67. πεπλ. τόπος) Ex veteri astrorum recensione. Hoc enim tempore etiam in ista coeli regione sidera plura, velut *Columba Noachi*, *Dorado*, *Hirundo marina* et alia numerantur. *Hed.*
 v. 70. διδύμοισι) lege, διδύμοις. Quorum enim in alteram sedem anapactum non necessarium inducas?

v. 73. ἐν πρώτοισι δὲ) Non puto primarium verbo postremo et flagitiosum [πρωτοῖσι πατρίβις quod non damnat Hedericus, quod pisces utique caudis, per linum cohaereant, easque sibi inuicem obuertant,] mutandum esse. Potius dixisset, ἐν πρώτοις

δὲ. Neque enim cohaerent Pisces posterioribus, cum mutuo sint obuersi.

v. 74. ἄστρα, πρὸ ἄστρον *fidus* positum, legendum putat *Heder.*

v. 79. θεῶν τὸ μηχανήμα) Vera et pia sententia, non a Christianis soluta, sed bonis illis paganis celebrata; puta *Arato* et *Dionysio periegetῇ*.

v. 83. Κριός) Hoc Etymon, ἀπὸ τῆς κρίσεως, graecae tantum linguae conuenit: nam si *Arietem* vocas, aliud excogitandum est. Alii tamen *κριὸν* dictum volunt propter *κάρνα*, quia cornibus pollet, et est *ἀσέλγος*: vnde *κριόταν*, ex *κριόταν*, cornu

- Flammis coruscum sidus, atque implet locum:
 Manumque tendens ad grauem Tauri pedem
 Micantia inter sidera Orion micans,
 70 Tendit gemellis alteram Laconibus:
 Sed est propinquus dexteræ Antecanis manus.
 Aries sub ipsum est, Pisciumque corpora:
 Quis faeva Pistrix adiacet, sed Piscibus
 Commune vinclum et sidus in primis nitet.
 75 Tales figuras sidera et sedes habent,
 Benignitas quæ Numinis mortalibus
 Concessit: Ergo seu patrima Pallas, aut
 Sol ordinauit huncce stellarum situm,
 Opus est Deorum, humana nec sollertia
 80 Referre possit omnia in compendium.
 Mundi atque vitæ aduerte cursum, quam bene
 Natura dispensauit ipsa opifex sui.
 Praeful choreae circuli dux est gregis.
 Quod congregata cuncta discernat cate.
 85 Nam comparatus hoc ad ipsum conuenit. [P]
 Et inde Graium nomen hoc indeptus est
 Crion, quod hiemis veris et discrimina,
 Noctisque cernat et diei horas pares;
 Ex mole confusissima hunc mundum excitans.
 90 Nam dona Diuum impertiit mortalibus,
 Vnde indidere nomen a Crisi dii,
 Crion vocantes, namque decretorius
 Occasum et ortum scindit aequo examine.
 Tauri secunda sedes est, et formam habet
 95 Aruum colentis qui iugum ceruicibus
 Poscit torosis, et recurui pondere
 Gemens aratri sulcat arua profecans.
 Hic ordo siderum, neque hunc antiquitus

ARIES.

TAURVS.

Taurum

L l l l l 3

nu ferire, Virgilio. Itaque recte Suidas, *πρὸς ὃ τὸ πάρα ἱμενος*: quique, vt ait idem Maro, irascitur in cornua.

v. 89. Lectionem margin. γ' ἀκόσμη non admittit Hedericus. Atque, ait, ἀνταλλάττεται quidem Aries κόσμη κόσμον, dum pro hieme ver inducit, et ita quasi alium a priori mundum condit.

v. 95. *κῆνος* pro *ἐκῆνος* videtur Heder. h. l. plane *παρέλκεν*.

v. 98. ἢ δ' ἀστέρων) Quorsum haec verba, quibus initium fecit? Sane hic mihi videntur ἀπροσδιόνυστα, et alia censeo substituenda, quae fortassis alia scripta exemplaria suppeditabunt.

Ibid. ὅς πάλαι ποτὶ) Vetus aureum seculum inuinit, quo boum nullus erat custos, imo ipse bos erat (vt cum Frontino loquar) aruis finius. Tanta erat eius aetatis innocentia probitasque. Nam limites (vt ait idem bonus auctor Gromaticus) ante Iouem nulli erant, proinde lites nullae, ideoque tandem positus limes litem vt discerneret aruis, vt ait diuinus agricola Macro. Itaque non mirum, si tanta bouem reuerentia coluit antiquitas, vt eum occidisse iuxta periculosum fuerit, atque ciuem. Sane vero ἔρον, de boue recte dici, vel ipse Bootes fidem faciet, qui vrsae ἔρος, vel φύλαξ, dictus est. Tum iste sesquiuersus *πρὸ βοός ἔρον*. Ασκήτων χρυσῶ

	Ἐκλήζετ' ἐχὶ Ταῦρες, ἀλλ' ἔρος βροτοῖς Ὅσπερ καλεῖται πᾶσι τερμόνων φύλαξ.	100
Δίδυμοι	Δίδυμοι δὲ κένται τάξεσι σαφεστάταις Ἐπεὶ τότε ἤδη καρπὸς αὖξεται διπλῆς. Χλόη δ' ὑπὲρ γῆς ἀρχεται σχίζεν φύαν. Καὶ δισσὰ φυλλῶν αὖξεται βλαστήματα Πρὸς εὐδίηνην ἦρος κατάσασιν.	105
Καρκίνος ἢ. καρπί μοις.	Ὅδ' ἀλλαγὴν φοιχείον ἀντιλαμβάνων Καρκίνος ὑπαρχων ἐν χρόνοις καρπίμος. Ἐκ γῆς τέλειον καρπὸν ἐμφαίνων βροτοῖς, Ἐξῆς τέτακται τάξεσι σαφεστάταις.	
Λέων γρ. χαλά- ζεται,	Ἐχει δ' ἀρωγμὸν ἐν μέρει πέμπτῳ Λέων. Λαίνεται γὰρ, ἔτα καὶ χαράσσεται, Θερμαῖς πυριφλόγαισιν ἡλὶς βολαῖς, Τὰ πρὶν βρύνοντα γῆς ὑπερθεύεται. Ὁ δ' ὁλλύνων χρόνοισιν αὐδαταί Λέων. [P]	110
Παρθένης	Ἐγγυς δὲ τέτα, παρθένης κείται τύπος. Πρὸ τῆ γὰρ εἰς τὸδ' ἄστρον ἥλιον μολεῖν, Ἀφθαρτα γαίης πάντα τηρεῖται γένει. Τὸ δ' ἐδέπω τὴν πᾶσαν εἰληχὸς Φορᾶς, Κατωνόμασαι πᾶσι παρθένης βίος.	115
Χηλαί	Χηλαί δ' ἐπειδὴ σῖτος εἰς δόμους βροτῶν Γεωμόροισι χερσὶν ἐξηθροισμένος Πόνοισιν εἰς τὰ δώματ' ἐνσωρεύεται. Τότε εἰς μέλαθρα συμφορέμενος τροφαῖς Παρέχει τροφαῖσι ταῖσιν ἡριδμημέναις.	120
Σκορπίος	Ὅταν δὲ πλειὰς ὥριον τεύχη σπόρον, Ὁ δ' ἐκκομίζει σπέρμα γῆς ἐν ἀγκάλαις Μόχθων ἐπ' ἄκρων ἐκτὸς εἰσφορέμενος, ὑπερθεύει ἤδη σκορπίος τότε οἴχεται. Σκορπίζεται γὰρ σῖτος εἰς δόμους χθονός. Ὅπως τέλειος καρπὸς αὖξηθῇ βροτοῖς.	125
Τοξότης	Μεθ' ὃν κύκλῳ φοραῖσι ταῖς πολυστρόφοις	130

Εὐσημος

οὗ παμφανόντι κίρας, ex anthologia puto, facit, ut existimem, priscis illis temporibus, quibus ante Iovem nulli subigebant arua coloni, bouem pro cane fuisse ad custodiam, ut postea ad laborem.

v. 107. καρπίμοις, lectio marginalis placet Hederico.

v. 111. λαίνεται γὰρ) Neque placet hoc Leonis etymon. Alii melius, παρὰ τὸ λεύσσαν. Sunt enim ardentes et ignei oculi illius ferae, quae merito a Sole substantiam et naturam trahere existimatur, censente Macrobio.

v. 114. ὁ δ' ὁλλύνων) Sententiam hanc nuspian

alibi, quod meminerim, legi. Si qui sint meliore memoria, scire velim ecquid recordentur. Huius indicii maximam a me inibunt gratiam. Tamen, quia in Mesopotamia vehementi vi solis, leones a culicibus ita per oculos infestari dicuntur, ut in flumen se proripiant et mergantur, suspicor, huc respexisse hunc Sphaerae ἰμβρογράφον. Existimaue- rit etiam aliquis, dictum hoc de longaeuitate, quia μακρόβιον esse Leonem, etiam Aristoteles in historiis persuadet fidemque factam ait ex claudo capto, cuius dentes vetustas infregerat et minuerat. Sed profecto χρόνισα non idem est, quod χρόνη, graece scientibus

- Taurum vocabant, Vrus huic nomen fuit
 100 Qua Terminorum voce custos noscitur.
 Gemini sequuntur ordinem clarissimum,
 Dicti inde quod tunc fructus augefcat duplex,
 Superque terris herba Naturam secet,
 Binaeque crescant frondium propagines,
 105 Tepente terfi molliter statu aëris.
 At qui movetur gressibus retrogradis,
 Gaudetque cancer fructuoso tempore,
 Frugesque monstrat perficas mortalibus,
 Clarum deinde sedis ordinem tenet.
 110 Quintam iubatus occupat sedem Leo,
 Nam liditurque laediturque perdit
 Compunctus affi ardore Solis igneo.
 Tunc omnis arbor, omne marcescit satum:
 Per tempora autem perditans, audit Leo. [P]
 115 Hunc proxime astat forma purae Virginis,
 Quia ante quam Sol fidus hoc percurrerit
 Servantur incorrupta terrea omnia:
 Corruptionis quidquid autem expers manet
 Omnes vocare virginis vitam solent.
 120 At Libra quando messe collecta domos CHELAE vel LIBRA
 Implent coloni, acervus ingens tritici
 Servatur horreia, tunc alibres sufficit
 Conferta fruges in numerum alimonia.
 125 Mox alma Pleias quando sementem facit,
 Et fummo in arua se labore confereus
 Exportat vlnis cultor agri semina,
 Tunc sparsor exit Scorpius, nam spargitur
 Et dissipatur triticum in terrae domos,
 130 Vt intus hominis perfica augefcat feges.
 Post tortuosis circuli in spiris sequens

GEMINI.

CANCER.

LEO.

VIRGO.

SCORPIVS.

SAGITTARIVS.

Misfor

scientibus. Itaque priori sententiae potius subscribo. (Forte non opus inquisitione ulteriore, si observetur ad solis vires in dodecatemoriis a poeta respici, neque enim cancer per se κάρκιμος neσ λτων δλλών sed κάρκιμος in Cancro sol, et δλλών in Leone.) [Notae Fabricii subscribit Hedericus.]

v. 119. παρθένε βίος) Hinc apud Graecos Παρθενία dicitur pura vita, et Parthenii dicti, teste Suida, οἱ ἄφθαρτοι: neque hoc solum, purum pelagus et piratis intentatum, dictum est, παρθέμιον πηλαγος.

v. 120. χηλαί) Nomine Chelarum intelligitur Libra, quia Chelae (cuius dodecatemorion in Libra finitur,) partem occupant ipsius Librae. Et vero

sic usurpant Aratus et Manilius. Ceterum inter alia significata χηλή, etiam est alimentum, hinc illud Φορτικόν etymon, cui si non credidero non desinam propterea Christianus esse. [Et sane recentius astrum est, quod Libram vocamus etc. Hed.]

v. 124. τροφαίσι) Non satis intelligo haec verba. Itaque problematice inquiram: An quia triticum expenditur ad stateram et sit demensum? An potius per τροφαίς pecudes, id est, τὰ θρματτα, intelligi? Ignoscant eruditi ignaro et ambigenti.

v. 129. σπορίζου) Neque hic ausculto huic etymologiae. Nam si haec in Scorpio valet ratio, rogo vos, quare Nepam non sequetur?

- Εἴσημος, ἐκ ἄσμηός ἐστι τοξότης,
 Ἐκ γῆς γὰρ ἤδη καρπὸς ἐκτοξεύεται,
 Τὰ νέεθε δεικνύς γαστρός ἐ κεκρυμμένα·
 Νέοις γὰρ ὑπερθε φύεται κεντρίσμασι. 135
- Λιγόνερος Ὁ δ' ἐκ διμορφῆ σώματος φαίνων μέλη
 Τηλωπὸς ἄσρων Λιγόνερος κεκλημένος,
 Καλῶς τετύχηκεν ὀνόματος τῷδ' ἐν βροτοῖς.
 Τὰ πρόσθε μὲν γὰρ αἰγοπλάσα δεικνύται,
 Οὐρα τ' ὀπίσθεν ἰχθύος θαλασσίῃς. 140
- Ἡ μὲν γὰρ ἐν γῇ φέρβεται χλοηφόρος,
 Ἡ δ' ἐν κλύδωνι νήχεται γλαυκηπώρα, [P]
 γρ. ταῦτο Εἰς ταῦτόν ἤχθη πᾶσα γὰρ θνητῶν φύσις·
 Ἔχει δινυρον πνεῦμα καὶ ξηρὰς τροφάς.
 Τδροχοῖς Δαινὸν δ' ὑπερθεν τάξιν ἐκλιπών, ὕδωρ 145
- γρ. Νίος. Νέφος" προβάλλει λοξὸς ἐκχῦσαι δέπας,
 Ὅς συνταράσσει χείματος κόσμον πᾶντος.
 γρ. δαμ- Ἐκ γῆς δὲ νοτίδα νάματα" δια πᾶσαν
 πᾶσαι. Ἐπάγει πολὺν χειμῶνα καὶ πνοὰς βροτοῖς,
 Κόσμον καλυπτὼν οἷα περ λευκῷ πέπλῳ,
 Δεικνύς ἐν οἷσι σῆμα δηλῆται κύκλῳ.
 Διὸ δὲ καλῶς εἴληχε καὶ τῷτ' ἐπώνυμον·
 Ἰσ. ἐν, ἡ, Τδροχός· * δίναισιν εἰς τάξιν μολών.
 αἰ, διν. Μεθ' ὃν κυκλεῖται κύκλος εἰλίσσων πνοὰς
 ἰχθύς Ἄνεμοις ἐναλλάξ σχῆμα τηλαυγὲς διπλῆν 155
- Ἀντίτροπον δρόμοισιν ἐμφαίνων τρόπον.
 Οὐ γὰρ κάραι μὲν λοξόν, ἔδ' ἀπὸτροπον
 Πρόσωπον, ὅρθην τάξιν εἰλεῖται κύκλῳ,
 Ὁ μὲν βορεὶς κλίματος νέων πόλῳ,
 Ὁ δ' εἰς νότον κέλευθον εἰσδύνων βία. 160
- Διὸ δὲ πνοαῖσί τ' ἂν βυθῶ κεκρυμμένα
 Ἐδειξάμεν ἰχθύς, πᾶς γὰρ εἰς βυθὸν πεσὼν
 Ἄνεμος, ταράσσει κύμα, σημαίνων βροτοῖς
 Χειμῶνα τακτόν· ἐξ ἐπιστροφῆς κλύδων
 Εἰλγμόν ἐκ γῆς ὕδασι προσφέρειν, σφοδρόν· 165
- Δείκνυσσι καιρῷ σχῆμα, χειμῶνος φύσιν·
 Ὅθεν διπλοῖσι χρώμενοι καιρῷ δρόμοις
 Ἄνεμων ἔχουσι τάξιν ἐ μετρεμένην. [P] 168

v. 135. νέοις γὰρ) melius, νέοις γ'.

v. 143. αἰ ταυτὸν ἤχθη) vel lege, τῆτον, cum eruditorum Phoenice Iof. Scaligero, [cui adfentit Heder.] vel αὐτόν. Hoc enim innuitur, ad Capricorni naturam omnia referri, qui siccus est et humidus. Quibus qualitatibus et hominis natura constat, et omnia in orbe terrarum viventia Deus naturae auctor perficit.

v. 145. δαινὸν) non placet, τὸ δαινόν. Potius δαινόν, qui vortices sunt, legendum suspicer, nisi aliter censcant acutiores et eruditiores viri, quorum probabilioribus rationibus non solum manus; sed etiam suram praebebo libens. [sed nisi νέος pro νέφος admittas, locus, admissa quoque Florentis conjectura, obscurus videtur. Heder.]

v. 148. Hederico placet lectio marg. δαμνῶσαι.

Missor sagittae apparet haud ignobilis,
Nam fructus omnis iamque terrae emittitur,
Iam iam relictis ventris imi partibus

135 Crescens nouello per superna acumine.

At Capricornus corpore ambiguo nitens
Sidus remotum, nomen hoc iure obtinet:
Priora membra scilicet produnt Capram,

140 Piscem marinum cauda postrema arguit,
Illa in virente viuit herbarum solo,
Haec aestuosi gurgitis natat salo, [P]
Natura fertur omnis huc mortalium,
Siccisque vescens humidoque spiritu.

145 At vorticosa sedis emanat Puer

Obliquat vnam, et fundit vndas desuper:
Colles honorem turbat hibernum mouens,
Laticisque terrae raptor humentis, nigram
Hiemem, procellas atque ventos inuehit,

150 Operitque mundum veste tanquam candida,
Et obstat qua circuli signum patet.
Iure ergo Aquari nomen huic sorte obtigit
Sedem obtinenti propter vndarum globos.

Post hunc rotator gyrat auras circulus
155 Ventosque mutat, forma longi luminis,
Gemella, cursu versa stat contrario:
Aversa quamuis frons et obstitum caput,
Tamen sequuntur circuli rectum ordinem.

Septentrionis iste vergit ad polum,
160 Hic vi capeffit humidus Austri Vias.
Itaque in profundo quae latent perflamina.
Pisces reuelant: ventus in fundum cadens
Conturbat vndas, nuntians mortalibus
Hiemem et procellas, aestus ut reciprocus,

165 Qui vorticem vndis addit e terrae sinu,
Portendit atrae tempus hiemis asperum.
Hinc est quod illi duplici cum temporis

168 Cursu, fruuntur flaminum immenso ordine. [P]

CAPRICORNVS.

AQUARIVS.

PISCES.

v. 152. ὁληχευ) Dele illud ηυ), quod ex praecedente syllaba χε supercreuit, lapsu vsitato et facili: ut contra versu sequenti ὁδρυχός, geminata vltima syllaba ος, sed degenerans in ο magnum. [ὁδρ. ὡς διωνυσίου metri causa legendum censet Hed.]

v. 155. σχῆμα τελ. διελειν) quod sunt pisces. Hedericus.

v. 159. ὁ μὲν βορρ.) unde etiam ipsi pisces in borealem et australem discriminantur. Heder.

v. 167. ὁδρ) quia nimirum in contrarias partes feruntur pisces, contrarias etiam anni tempestates signant, quod certe ingeniose satis expositum est. Hedericus.

CAPVT XIII

I. ELENCHVS *) ALPHABETICVS PYTHAGORICORVM APVD
VETERES MEMORATORVM.

Abaris Hyperboreus, ad quem liber ferebatur sub Pythagorae nomine, et cum quo de rebus praeclaris Pythagoras, cum apud Phalaridem captiuus esset, disseruisse dicitur. Vide quae dixi Libro I. cap. 2. sect. 7. ubi Abarin Pythagora antiquiorem ex Harpocrate obferuauit. Quae porro de Abaride in veterum scriptis siue vera siue commentitia feruntur,

ca

a) Pauca licet addere. Primum notandum est, partim haud probabile videri, partim falsum, omnes, qui vel in hocce catalogo nominantur, Pythagoreos, vere sectatos esse disciplinam ipsius philosophi aut antiquissimorum Pythagoreorum. Neque enim pauci adscripti fuerunt vel ab ipsis scholae illius adsculis, vel a recentioribus, qui vnam alteramue tantum Pythagorae opinionem ac doctrinam, siue peculiarem, siue pluribus communem, adoptarunt, alius sectae castra alioquin sequuti: aut qui ecclesiastici fuerunt, aut obscura nomina, aut qui historiam potius disciplinae pythagoricae modo vberius modo strictius exposuerunt. Posteriores autem vndecunque corraferunt nomina Pythagoreorum, quos siue fama, saepe incerta, illo nomine auxerat, aut potius confinxerat, siue propter similitudinem quamdam in vita doctrinaeque cum specie quadam probabilitatis, haud raro admodum dubiae, ad magnitudinem et amplitudinem scholae pythagoricae ostendam huius socios et discipulos fuisse, isti iactitarunt. Tum animadvertendum est, ordinem pythagoricum, diruto foedere Crotoniensi, numquam vires, olim firmissimas, recepisse, aut caput ciuitatis cuiusdam factum fuisse. Coniunctio enim, in Pythagoreorum exitium facta, non Crotone tantummodo saeuit, sed per ceteras quoque Magnae Graeciae ciuitates tanta cum acerbitate furor hominum grassatus est, ut, nisi multa in manus, uti videtur, ab historicis aucta sunt, collegiis (συμφοις) Pythagorae incensis, et optimatibus interfectis, plebs seditionibus caedibusque omnia miseret. vid. *Iamblich.* ex *Aristoxeno* sect. 248 sq. et ex *Apollonio* sect. 254 sq. *Porphyrium* et *Dicaearcho*, *Iustin.* XXX. 4. *Polyb.* II. 39. Quod seditio, a *Polybio* memorata demum CXX. annos post eiectionem Tarquinium, adeoque post obitum Pythagorae accidere potuit, *Bayle* in *Diction. art. Pythagore* dubitat, furorē illum Cylonianum, viuo adhuc Pythagora, exarxisse. Ad hanc licem

componendam, *Gillies* in *Historia Graeciae* I. pag. 136. et *Tiedemann.* in principibus Graeciae philosophis p. 338. contendunt, bis factam esse seditionem. Atque *Gillies* opinatur, per alteram seditionem post priorem XXXX. ann. furentem, ex Italia exterminatos fuisse Pythagoreos. *Tiedemannus* vero coniicit, priorem tumultum Crotone tantum contra Pythagoram esse excitatum, in posteriore autem, ultra centum annos postea flagrante, omnia in Magna Graecia Pythagoreorum sodalitia fuisse paene deleta. Enimvero *Polybius* non significat, num viuo, an mortuo Pythagora illa calamitas vastauerit scholam pythagoream; dein alteram illam seditionem non facile reperiemus ab alio scriptore antiquiore commemoratam. Quare et interpret doctus, qui librum *Gilliesianum* germanice vertit, et cuius notam p. 135 sqq. conferas velim, p. 140., et cel. *Heyne* in *Opusculis academicis*, vol. II. p. 189. ignorant illam et negant. *Dodwell.* contra in *Exercitt.* II. de vita Pythagorae §. 26. 27. omnes adhibuit ingenii atque eruditionis vires, ut doceret, semina seditionis iam per Cylonem eiusque factionem fuisse, viuo Pythagora, sparsa et nutrita; at incendium Pythagoreorum, in Milonis domo congregatorum, et fugam reliquorum fuisse multis post Milonis res, in Sybaritas gestas, annis; et ne viuo quidem vel Milone vel Cylone, immo vero post mortem Pythagorae philosophi. Adde *Meinert.* p. 366 sqq. ubi in multis consentit cum *Dodwell*; exitium vero collegii pythagorici, mortemque philosophi in priores annos Olympiados LXIX. confert; item p. 472 sqq. Denique tempora, quibus Pythagorei nominantur, probe discernenda, et classes sunt constituendae: de quibus docte disputat cl. *Meinert.* l. m. p. 372 sqq. et 499 sq. qui in prima collocat classe discipulos philosophi genuinos, eius aequales et foederis socios: in altera eos, qui, post sublatum sodalitium superstitēs aut horum discipulos et successores audierant, eorum discipuli-

ea non indiligenter collegit singulari diatriba *Carolus Godfridus Zappius*, Lipsiae 1706, cf. *Tolandi Opp. postum. tom. I. p. 161 sqq.*

M m m m m 2

Abroteles

disciplinam vitaeque rationem imitati, usque ad tempora Aristoxeni et Heraclidis. (*Diogen. VIII. 46.*) Extincta quodammodo circa Olymp. CXXX. disciplina, vires et vitam quasi recuperavit annos circiter centum ante Christum natum, et primo aërae christianae saeculo, per totum imperium romanum adeo crevit, numerusque eorum, qui Pythagorei habebantur, adeo auctus est, ut a Luciano aliisque adenserentur sectis tum florentissimis. Tertio saeculo iam decrevit; quarto autem post Plotinum plane desuit nomen Pythagoreorum. Tertia igitur eaque ultima classis a saeculo primo post C. N. usque ad tertium floruit. De philosophis pythagoricis, qui quasdam Italiae ciuitates rexerunt, vide *Acta Erud. Lipf. suppl. tom. II. p. 523.* Pythagorae et Pythagoreorum praecipuas opiniones atque disciplinam verbis veterum, potissimum Ciceronis, proposuit et interdum explicuit cl. *Gedicke* in *M. T. Ciceronis Histor. philos. antiquae* etc. *Berolin. 1782. 8. p. 47 — 62. Harl.*

b) Quibus nullum testimonium additum vides, ii apud solum Iamblichum c. ult. de vita Pythagorae memorantur. Neque assensior Lloydio, qui pleraque nomina Pythagoricorum (ex 218. ducenta) confecta esse a Iamblichio coniicit. Quorsum enim tot falsa confinxisset, qui multa vera praetermisit. [*Claudianus Mamertus* lib. II. de statu animae cap. VII. p. 126. ait, se, si sola nomina posterorum Pythagorae prodere vellet, volumen esse effecturum. Lloydius autem recte sensit. Nam Iamblichus scribit, se, praetermissis obscuris Pythagoricis, tantum clariores recensiturum. Iam vero eorum, quos recenset, nulla apud veteres, [quorum quidem scripta in lucem aut notitiam hominum venerunt,] mentio. Certe ipse Fabricius, vir multae lectionis, eorum mentionem alibi inuenit nullam. Ergo vix dubitari potest, eos natos esse in cerebro Iamblichi, qui panegyricum scribens Pythagorae, suum putauit, eius etiam enumerare discipulos, et, quos non habuit, effingere: [aut forsan, quos fama quaedam, etiam incerta obscuraque, aut aliorum suspicio tradiderat, nimis confidenter et inconsideranter in numerum et familiam illorum recipere.] vide finem huius catalogi. *Heumann.*] Notum porro est, discipulorum Pythagorae alios fuisse *ἰωταρχούς*, ut auctor Philosophumenon sub Origenis nomine appellat, quos Iamblichus cap. 18. *Πυθαγορίστας*; alios *ἰξωταρχούς*

quos Iamblichus vocat *Πυθαγορίστας*. Aristophontis quoque comici drama fuit *Πυθαγορίστας*, laudatum *Athenaeo* VI. p. 238. Sive ut Anonymus vitae scriptor apud Photium cod. CCLIX. p. 712. Suidas in *Πυθαγ.* et schol. Theocriti Idyll. XIV. v. 5. eos distinguit, alii fuere *Πυθαγορίσται* proprie dicti, qui cum ipso Pythagora versati sunt: alii *Πυθαγόρασι* horum discipuli, alii denique *Πυθαγορίσται*, οἱ ἄλλοι ἔξωθεν ζηλωταί. Certum tamen est, hanc distinctionem veterum scriptorum usu non comprobari, et recentius commentum videtur Dodwello p. 193. de vita Pythag. De distinctione in *ἀκροματικὰς* et *μηθηματικὰς*, vide infra in Hippomede. *Fabric.* Cel. *Meiners.* in Historia doctrinarum apud Gr. et Rom. I. p. 461. reiecit distinctionem et multitudinem classium ab Anonymo apud Photium factam atque a Suida et scholiaste ad Theocritum aliisque repetitam, eaque, quae *Schefferus* de Philos. Italica cap. XI. de diuersis italicae philos. discipulis multisque eorum ordinibus, nullo delectu vsuque et iudicio critico adhibito, collegit. Sequitur potius *Meinersius* Aristoxenum apud Iamblichum sect. 95. Taur. apud *Gellium* I. 9. et *Diogenem* apud Porphy. 37. (vbi v. Rittershusii notam.) Duplicem igitur tantum constituit classem. In priorem recipiebantur ii, qui a Pythagora ipso fuissent probati et ad interiorum philosophiae disciplinam atque cognitionem admissi, atque *ἑσotericὶ* siue *Μαθηματικοὶ* vocati: hi videntur *Meinersio* pro diuersitate ingenii et doctrinarum arripiendarum atque futurae vitae conditionis etiam nuncupati siue Theoretici siue Physici, siue Politici. Posteriores classem effecerunt nondum probati, ideoque arcanae disciplinae adhuc expertes, et *ἀκρομακοὶ* siue *ἀκροματικοὶ* (quos tamen discernendos esse, *Tiedemann.* p. 284 sq. contra *Schefferum* probatum iuit,) atque *ἑξωτερικοὶ* dicti. Falsam esse idem existimat quorundam opinionem, esotericos et mathematicos fuisse vocatos, qui Pythagoram intra Sidonem audiuiissent, plene vberiusque edocti illius reconditam philosophiam; *esotericos* contra nuncupatos, qui adytis secretaque doctrina fuissent exclusi. Comparat *Iamblichi* librum a Villosonio editum in *Anecdotis graecis*, tom. II. p. 216 sq. eiusdem *Villosonii* comm. de triplici theologia veterum p. 290 sqq. *Brucker.* in Hist. crit. phil. I. p. 1031 sq. et *Tiedemann.* lib. mem. de Pythagora, sect. I. cap. 8. pag. 271 sqq.

Abroteles Tarentinus.

Achmonidas Tarentinus.

Acirion Locrus, quem inter alios Pythagoricos adiit Plato teste *Cicerone* lib. V. de finibus, cap. 29. [vbi vid. Vrsinus et Davis.] In *Valerii Maximi* codicibus VIII. 7. extern. 3. *Arion*. [male, et Ciceroni maior fides est adhibenda. vid. Torrenium et reliquos ad Valerii locum, et Ionsium I. 14. 5.]

Acron medicus Agrigentinus, de quo Suidas, Hesychius illustris et viri docti ad Empedoclem Laertii VIII. 65. Hippocrati aequalis fuit.

Acufilaus Tarentinus.

Adicius Locrus. [P]

Aetius Parius.

Aegon Crotoniata.

Aemon Crotoniata.

Aeneas Metapontinus.

Aenesidamus. Vide Agefidamus.

Aeschylus, poeta tragicus, Pythagoreus dicitur Ciceroni II. Tusc. quaest. cap. 10. [vbi vid. Camerar. in edit. Verburg. IV. p. 965. in 4.] Diuersus, ni fallor, Aeschylus, discipulus Hippocratis Chii, itidem Pythagorici. Aristotel. lib. I. Meteorolog. cap. 6.

Agatho. vid. Cozzandus de magisterio antiquor. phil. p. 44. 45. et 314. Bayle Diction. voc. Agathon. not. B. *Hennmann*.

Ageas Crotoniata.

Agelas Crotoniata.

Agelarchus Metapontinus.

Agefidamus Metapontinus, siue, vt in veteri inedita Iamblichi versione legitur Aenesidamus.

Agylus Crotoniata.

Ἀγνόςος Πυθαγόρεος apud Hesychium. Nimirum Io. Vito Pergero, castigationibus MSS. ad Hesychium Pythagorei videntur dicti *Agnoroi*, aut magis perspicue *Agenorii*, ab Agenoria siue Angerona, taciturnitatis dea. *Fabris*. Pergeri nota et sententia legi potest in Hesychii editione ab Alberto curata I. col. 46. 19. *Sepingius* tamen, cui adfentitur Alberti, coniecit *ὡς Πυθαγόρεος*, nimirum, vt ait, quod ad accentum confertur *Ἀγνόςος*, (s. potius *Ἀγερόςος*): excludi igitur debet e numero Pythagoreorum. *Harl*.

Aglaophemus.

271 sqq. 283 sqq. 297 sq. et de politicis siue *πολιτικῶν* pag. 299 sqq. Notandum praeter ea est, multos Pythagoricos fuisse scientes musices, vid. infra lib. III. cap. 10. et medicos celebres, (vid. *Herodot.* III. cap. 131. ibique Wesseling. p. 264.)

atque Aegyptiorum *ἱερατικῶν*, scientiam sacerdotalem, Pythagoreos transfussisse ad Graecos, teste *Suida* in *ἱερατικῶν*, e Damascio, vti sentit *Küster* ad locum vol. II. pag. 98. *Harl*.

Aglaophemus. vid. Cellar. in Lexico. *Heumann.*

Albinus. vid. paullo post *Longinus.* *Harl.*

Alcaeus, cuius gener et haeres fuit Pythagoras. Iamblich. cap. 30.

Alcias Metapontinus, siue, vt ab illustri Obrechto id nominis rectius exprimitur, *Alceas.*

Alcimachus Parius Aristocratiae retinendae Crotoni suator cum Dimacho, Metone et Democede. Vide Iamblich. cap. 35.

Alcmaeon, Crotoniata iuuenis, Pythagoram senem audiuit teste *Iamblich* cap. 29. quod confirmat *Aristoteles* lib. I. *Metaphys.* cap. 5. Scripsit *Φυσικὸν λόγον* ad Brontinum, Leonem et Bathyllum; vide *Laert.* VIII. 83. Meminit illius libri etiam *Galenus* tom. V. p. 1. Contra hunc Alcmaeonem liber Aristotelis, eidem *Laertio* V. 25. memoratus, intercidit. *Fabric.* Vide *Bayle* Diction. voc. Alcmaeon, tom. I. et Cellarii Lexicon voc. Alcan et Alcmaeon. *Heumann.* Laudat eum etiam *Simplicius* in I. de anima, text. 32. Eudocia in *Ἰωνιᾷ* p. 53. ex Diogene *Laert.* VIII. 83. (ad quem locum vid. Menagium,) sua compilans, laudat eum tamquam medicum (*τὰ πλεῖστα ἰατρικὰ λέγει*) et physiologum: primum illum videri, secundum Fatorinum in Historia miscella, conscripsisse *Φυσικὸν λόγον*, et animi immortalitatem credidisse. Meminit eius *Fabricius* etiam vol. XIII. in Elencho medicorum p. 48. adde *de la Nauze* de aetate Pyth. germanice vers. ab Hissimanno in: *Magazin für die Philosophie* tom. II. p. 100 sq. *Brückner.* *Hist. crit. phil.* I. p. 1131 sqq. *Stanley* *Hist. phil.* part. VIII. p. 435 sq. edit. Venet. cum nota *Olearii.* *Meinerf.* *Hist. doct.* apud Gr. et Rom. I. p. 556. not. *Tiedemann.* l. m. p. 267 sq. *Meurfum* ad Chalcidium p. 33. *Harl.*

Alexander Polyhistor ἐν τῷ περὶ πυθαγορικῶν συμβόλων citatur a *Cyrillo* IV. contra *Iulian.* p. 133. *Fabric.* conf. *Diog. Laert.* VIII. 24 — 36. Temporibus *Sullae* inclaruit. Placita Pythagoreorum e scriptis genuinis germanorum, quamquam posterioris aetatis, Pythagoreorum hausit. conf. *Meinerf.* l. m. I. p. 237. supra lib. II. cap. 12. §. V. infra lib. III. cap. 8. vol. II. p. 233. scripsit quoque de Iudaeis, vid. infra lib. IV. cap. 6. §. 18. Historicus potius et grammaticus, (fuit enim *Crateris* grammatici discipulus,) quam philosophus fuisse videtur. Meminit eius quoque *Photius.* vid. infra lib. V. cap. 38. nr. 188. vol. IX. p. 439. *Harl.*

Alexicrates. *Plutarch.* VIII. 7. *sympos.*

Adopceius Metapontinus.

Amoenus Parius.

Amyclas Heracleotes, quem inter claros geometras celebrat *Proclus* 2. in *Euclidem:* Pythagoricum vocat *Laertius* IX. 40.

Anatolium, ex quo auctor *Theologumenorum* arithmeticae non pauca descripsit, Pythagoricum fuisse mihi persuadeo.

Anaxilaus Larissaeus, de quo dixi infra in notitia comicorum, vbi de *Anaxilao* comico. Pythagoricum et Magum vocat *Eusebius* *Chronico* ad Olymp. CLXXXVIII. vbi vrbe Italiae ab Augusto pulsum refert. [P] *Fabric.* qui infra lib. VI. cap. IX. vol. 13. p. 56.

M m m m m 3

plura

plura de eo refert. adde *Hornii* Hist. philof. lib. IV. cap. 6. p. 254. *Brucker*. Hist. crit. phil. II. p. 86. *Hart*.

De Anchito vide infra in Pausania.

Androcydes citatur a *Nicomacho* I. Arithmet. p. 5. et *Clemente* Alex. VII. Strom. p. 718. (vbi profert dictum eius ^{c)}, quod *Androcydis* nomine suppresso legitur etiam in *Plutarcho* *περὶ εὐθυμίας*.) *Apostolio* prouerb. XVII. 33. Eius *περὶ συμβόλων Πυθαγορείων* *Iamblich*. vit. Pythag. cap. 28. p. 134. et in *Theologumenis* arithmeticae, quorum idem sorte *Iamblichus* auctor, p. 41. vbi de senario. [vid. supra lib. II. cap. 12. §. 5.] Respicit id ipsum opus *Clementis* Alex. V. Strom. pag. 568. Apud *Apostolium* XVII. prou. 33. male vocatur *Ἀνδοκύδης*, et apud *Grotium* ad Act. XIX. 19. *Ἀνδοκίδης*. [conf. infra lib. VI. cap. 9. vol. XIII. p. 60. et vol. X. p. 487.] Fuit et *Androcydes* quidam *Cyziceus* pictor, cuius meminit *Plutarchus* *Pelopida* p. 291. Confer *Franciscum Iunium* in *Catalogo pictorum*.

Anthen Carthaginiensis.

Anthimedeon Crotoniata.

Anthimenes Metapontinus.

Anticlides in secundo libro de *Alexandro* auctor est, *Pythagoram* perfecisse geometriam. *Diog. Laert.* VIII. 11. *Hart*.

Antocharidas Laco.

Aphranor. Vide infra *Euphranor*.

Apollonius Tyanensis. Vide infra lib. IV. cap. 24. et quae ad *Eunapii* prooemium adnotavi. *Ἐν τοῖς περὶ Πυθαγόρου* laudatur a *Porphyrio* I. 2. et *Suidas* inter alia eum testatur scripsisse *Πυθαγόρου βίον*. Effigies *Apollonii* exhibetur ab *Iac. Gronouio* tom. III. thesauri *Antiquitat. Graecar. Fabric.* Hic vero vir doctiss. infra lib. IV. cap. 24. vbi p. 60. vol. IV. recensuit *Apollonū* Tyanensis scripta, vel sui oblitus erat, vel mutauerat suam sententiam, arbitratus, alii *Apollonio* adferendum esse librum de vita *Pythagorae*. Illum quidem ibi omisit. Locos quidem apud *Porphyrium* et *Iamblichum* de vita *Pythag.* S. 1. 30. 254 — 264. e libro *Apollonii* Tyanei esse, — suspicatus iam erat *Ionfus* III. 5. 4. atque cl. *Meiners*. I. m. I. p. 239 sqq. omnem adhibet operam, ut illos vindicet *Apollonio* Tyaneo: at rationes a *Meinersio* adlatas non persuaferunt docto eius censori in bibliotheca critica *Amstel.* vol. II. part. 8. p. 120 sq. qui potius multis vsus argumentis, alii *Apollonio* eos esse adscribendos contendit. Quod vero Tyanei vitam *Pythagorae* vnus memorat *Suidas*, censor eruditus suspicatus est, istius errorem forsan inde ortum esse, quod *Δόξας Πυθαγόρου* apud *Philostratum* VIII. 19. cum vita *Pythagorae* ab alio *Apollonio*

c) Sententia *Androcydis* haec est: οἶνος καὶ σαρκῶν ἐμφορῆσαι σῶμα μὲν βρῦμαλτον ἀπεργάζονται, ψυχὴν δὲ νοχμαλέειν. Confer *Theodor.* *Canterum* lib. I. var. lect. cap. 16. *Plinius* lib. XIV. cap. 5. *Androcydes* sapientia clarus ad *Alexandrum M.* scripsit, intemperantiam eius colibens; vinum

potaturus, Rex, memento, te bibere sanguinem terrae! cicuta hominum venenum est; cicuta vinum. Fortasse interfuit etiam *Pythagoricis*, quos in *Sicilia* medicantes celebravit *Salinactus* apud *Coelium Aurelium* III. 7. acut.

Ionio scripta confudit. Denique illi censori *Apollonius* ὁ Μῆς, quem Meinerl. e Strabone XIV. p. 954. edit. Almelou. memorat, longe alius atque ab hoc loco alienus est. *Harl.*

Apollophanes. Euseb. VI. 19. Hist. Suidas in Ὀργάνῳ. *Fabric.* *Apolloph.* tamen non Pythagoricum, sed Stoicum fuisse philosophum, contra *Fabricium* ostendit cl. *Ruhnken.* in diff. de Longino. §. 7. p. 17. *Harl.*

Appii Coeci carmen Pythagoraeorum videri sibi, ait *Cicero* IV. *Tusculan.* cap. 2.

Arceas Tarentinus.

Arceus. *Plutarch.* de genio Socratis f. 583.

Archemachus Tarentinus.

Archestratus Gelous apud *Athenaeum* VII. p. 288. per ironiam Pythagoricus adpellatur, cum esset luxuriae magister et gulae. *Fabric.* Multus est de hoc, siue *Syracusio* siue *Geloo*, *Mongitor* in bibliotheca Sicula I. p. 78 sq. docet post *Crassum* de poetis gr. p. 58. eum post *Alexandrum* floruisse, sed ante *Chrysippum*, qui eum, teste *Athenaeo* lib. VI. cap. 5. p. 278. dixit, *Epici* eiusque discipulorum magistrum et ducem fuisse, et librum *ilius*, *Gastronomiam* seu *Hedypathiam*, vocauit apud *Athenaeum* III. cap. 24. pag. 104. metropolin philosophiae Epicureae. Ex his et aliis *Athenaei* locis, quos *Mongitor* adfert, hic iam iudicare debuerat, *Archestratum* non fuisse philosophum pythagoricum; sed κατ' ἀντίθεσιν ab *Athenaeo* sic adpellatum. *Archestratum* Platone posteriorem fuisse aetate, ex *Athenaeo* confici posse, credit *Bentleius* in *Respon.* ad *Boyl.* pag. 48. vers. *Lennepii*. Scripta illius celebris poetae Siculi reliqua enumerat *Mongitor*, et plures laudat viros doctos. *Harl.*

Archibius medicus, (vid. infra vol. XIII. p. 79. et *Lucianum* in *Gallo*, cap. 10.) celeberrimus vocatur Pythagoricus, et lepide describitur eius facies ab *Alciphron*e in *Epist.* lib. III. epist. 55. p. 406. edit. *Bergleri*, cuius notam consules. *Harl.*

Archilochns, cuius sententiae exstant in *Arsenii* *Ionis* apud *Bandinium*, *Catalog.* MSS. gr. biblioth. *Laurent.* I. p. 549. *Harl.*

Archimedes videtur esse referendus inter Pythagoricos, pari iure, quo *Archytas*. *Heumann.*

Archippus Sarnius.

Archippus Tarentinus. Thebis scholas habuit teste *Hieron.* in *Rufin.* Inter primos hic fuit, qui cum *Lyfide* commentarios philosophiae pythagoricae edidit. Vide *Perphyr.* p. 40. et infra in *Cylon.* De anima quaedam scripto prodidisse *Archippum*, *Epaminondam*, *Aristaeum*, *Gorgiadem* et *Diodorum*, notat *Claudianus Mamertus* lib. II. cap. 7. de statu animae. [P]

ARCHYTAS Tarentinus ἡγεστὸς, praeceptor *) *Platonis*, et a *Pythagora* in successionem octauus. Anonym. apud *Phot.* 259. *Aristoxenum* in *Archytas* vita laudat *Athenaeus*

a) *Archytas* seruum fuisse *Platonem*, emtum sum tyrannum. id. X. hist. 359. ab *Archyta* seruatum *Platonem*, quo minus a *Dionysio* interficeretur. *Suid.* Ἀρχύτης. [vid. tamen *Staurer.* ad *Coraelium*

naeus XII. p. 545. Archytae effigies duplex occurrit in *Gronovii thesauro Antiqu. graecar.* tom. II. tabula 49. *Fabric.* [Laudatur a Proclo, cuius locum infra exscripsit *Fabricius* lib. III. cap. 14. §. 18. vol. II. p. 385. Quae *Iamblichus* sect. 197 sq. de Archyta et aliis narrat, ea illum ex Aristoxeni vita Archytae summisse coniecit V. D. in biblioth. Amstel. crit. II. part. VIII. p. 113. Plura dabunt de viro hoc insigni, in toga sagoque claro, egregio philosopho, geometra, in primis mechanico, *Diogenes Laertius* lib. VIII. segm. 79 — 84. et *Menagius* in notis, *Io. Iuuenis* lib. III. de antiquitate et fortuna Tarentinorum, cap. 2. tom. IX. Thes. Ital. *Francisc. Patricius* in Discuss. Peripat. tom. II. lib. I. p. 182 sqq. *Vossius* de scient. mathem. cap. 48. §. 1. *Stanleius* in Histor. philos. part. VIII. p. 431. vers. Olear. et edit. Venetae. *Brucker.* in Hist. crit. phil. vol. I. p. 1128 sqq. *I. G. de Chaussepis* Nouv. Dict. histor. et crit. vol. I. p. 438 sq. *Montucla* in Hist. mathes. tom. I. part. I. libr. III. p. 137 sq. Admodum pauca narrat de eo *Nic. Toppi* in Biblioteca Napoletana, p. 33. ut alios a Fabricio iam laudatos praetermittam. *Archytas*, qui cum Platone versatus est Olymp. XCVI. (vid. Ciceron. de Senectute cap. 12. et Pighii Annal. rom. I. p. 294.) vocatus est *ἡγεσβύρσεος* propter dignitatem, qua floruit in republica; non, quod duo fuissent Archytae, quia *Iamblichus* cap. 23. nr. 103. contra temporis rationes Archytam facit Pythagorae auditorem. Hinc praeter rem et veterum auctoritatem *Francisc. Patricius* et *Grammnius* duo *Archytas* comminiscuntur, quorum senior audiuisset Pythagoram; iunior autem fuisset Platonis praeceptor. At *Iamblichum* hallucinatum esse, iam docuerunt *Bentley* in Respon. ad Boyleum p. 49. vers. Lennep. et *Brucker.* l. m. p. 1128 sq. Quantam vero laudem ex ingenio, litteris inuentisque mechanicis, quibus omnes fere rapuit in sui admirationem, consequutus est: tantam quoque ex sapienti reipublicae administratione, (septies enim, contra morem patriae suae, fuit illi praefectus,) ex virtute et fortuna bellica; et ex humanitate ac prudenti, sobria castaque viuendi ratione sibi peperit. Adeo modestus erat moribus atque verecundus, ut, si qua esset necessitas obscoena proferendi imposita, ea muro potius inscriberet, quam ore proferret. vide *Aelian.* V. H. XIV. cap. 19. Bonum verò Archytam, virum probatorum morum et spectatae virtutis, eumque decorum disciplinamque Pythagorae sectantem, propter illam verecundiam male redarguit adfectatae virtutis *Stolle* in Historia philos. moralis gentil. §. 136. (in quo et seq. de illo eiusque placitis agitur,) p. 244. Tandem vir ille post multa praeclare facta multosque labores exantlatos prope Apuliae litus naufragio periit; quam quidem vltimam calamitatem egregio carmine *Horatius* I. od. 28. (vbi vide Ianium in argumento,) cecinit. Fragmenta eius de bono viro et beato, item de sapientia, gr. et lat. inter fragmenta Pythagoreorum, in Opuscul. mythologicis Tho. Gale, Cantabrig. 1671. 8. Amstel. 1688. 8. e Stobaeo, p. 673 sqq. 695 sq. 701 sq. At plura colligi possunt, et partim indicarunt *Fabricius* atque *Meiners.* in Histor. doctrinarum apud Gr. et Rom. I. p. 598. not. Is tamen p. 599 sqq. docet, non omnia, quae sub nomine Archytae circumferuntur,

nelium Nepot. X. 2. 4. edit. minor.] Rempubli-
cam gessisse Archytas, et exercitum duxisse, tradi-
tur a *Plutarcho* de liberis educandis pag. 8. et 10.
Fabric. conf. Aristoxen. apud *Diogen. Laert.*

VIII. sect. 82. et ad sect. 79. Menagii not. *Aelian.*
V. H. lib. III. cap. 17. ibique Perizon. p. 231. edit.
Abr. Gronov. lib. VII. cap. 14. *Eudociam* in *la-*
nus p. 74. *Hart.*

tur, fragmenta esse germana, et libr. de natura vniuersi, si doctrina de decem categoriis, a veteribus Aristoteli illius inuentori tributa, in eo reperiatur, esse supposititium. *Harl.*

Scripta Archytæ hæc apud veteres memorata reperi:

Περὶ τῆ ἀγαθῆ ἀνδρὸς καὶ εὐδαίμονος. Stob. ferm. I. et 3.

Περὶ ἀντικειμένων. *Simplicius* in *Categorias* Aristotelis p. 97. et 103. notans, ex hoc Archytæ scripto hausisse Aristotelem, quæ de oppositis disputat.

Ἀρμονικόν. *Nicomachus* lib. I. *Arithmet.* p. 5. Respicit et *Plutarchus*, Archytam laudans p. 1147. de *Musica*, *Ptolemaeus* lib. I. *Harmonic.* cap. 5. cui Archytas dicitur μάλιστὰ τῶν Πυθαγορείων ἐπιμεληθεὶς *Μουσικῆς.* *Theo Smyrnaeus* p. 94. *Porphyrus* in *Harmonica* Ptolemaei, p. 210. 276. 317. Confer *Alex. Morum* ad *Lucae* VI. 45.

Περὶ ἀρχῶν. Stob. *Eclog.* p. 80. 82.

Περὶ αὐλῶν. *Athenaeus* lib. IV. sub extrem. [quod tamen opusculum fuisse supposititium, censet *Meinerf.* l. m. p. 559. not.]

Περὶ τῆς δεκάδος. *Theo Smyrnaeus*, p. 166. vbi vetus Theonis interpres latinus ineditus eadem vertit *denitatem*. Ceterum non adfentior *Ioh. Andreae Schmidio*, qui hunc librum eundem esse suspicatur cum libro Archytæ *περὶ τῆ παντός*. Nam in illo de natura et affectionibus numeri egerat, quod in libello *περὶ παντός* minime facit. Geometricalis mensuræ traditionem siue abacum pythagoricum, (*das Ein mal eins*.) ab Archyta, non fordido huius disciplinae auctore, repetit *Boethius* lib. I. *Geometriae* p. 1516. 1518. Tabulam item minutiis mensurarum dispertiendis lib. II. p. 1535. 1536.

Epistola ad Dionysium apud *Laertium* III. 22. ad Platonem. id. VIII. 80. [conf. supra II. cap. 10. §. 36.]

Περὶ τῆς ἡθικῆς παιδείας. Stob. ferm. I. Vide, et quæ de educatione puerorum ex Archyta *Philostrophus* VI. 14.

Librum Archytæ de *euentibus in natura*, e monasterio, nescio quo, Alemanniae ad se perlatum esse testatur auctor *Luminis Animæ*. Heidenreich. in pandectis Brandeb.

Περὶ μαθηματικῆς ἐπισήμης. Stob. ferm. 41. *Iamblich.* 3. de disciplina Pythag. cap. 11. (p. 59. in Scutellii versione.) *) *Porphyrus* in *Harmonica* Ptolemaei p. 236. vbi addit Archytæ huius μάλιστὰ γνήσια esse, [P] hoc est, philosophiam pythagoricam quam rectissime referre. Ex Porphyrio depromsit *H. Stephanus* fragmentum Archytæ, quod graece an. 1657. 8. pag. 80 sq. edidit cum Aristotele *περὶ ἀκρωτῶν* per eundem Porphyrium seruat, et nonnullis eiusdem Aristotelis ac Theophrasti, et Sotionis libello de flum. quæ suo loco libro III. recensui. Idem Archytæ fragmentum cum versione sua, et disquisitione de ætate Archytæ, qua binos Archytas Pythagoricos, seniore alterum

e) Editus est graece libell. *Iamblich.* a cel. *Vil-Isionio* in anecdotis graecis, vol. II. vbi p. 202. citatur fragmentum Archytæ ἐν τῇ περὶ μαθηματικῶν. adde p. 197. p. 187. citatur *Archytas* ἐν τῇ

τῆς γνωριστικῆς γραμμῆς τομῇ. Multa praeclara veterum Pythagoricorum Archytæ, Brontini, Philolai fragmenta dorica dialecto scripta continet. *Harl.*

rum, alterum iuniorem fuisse disputat, in lucem edidit *Ioannes Grammius*, Hauniae, 1707. 4. Idem opus Archytæ *περὶ μαθηματικῆς* videtur respicere *Boëthius* Archytam laudans in libris Geometriae et III. 11. Music. et V. 16.

Μηχανικά f. de machinationibus. *Vitruv.* praef. lib. VII. quamquam Laertius VIII. 82. Archytam architectum libri *περὶ μηχανικῆς* auctorem a nostro distinguit. Idem tamen de nostro, sect. 83. *ἔτος πρῶτος τὰ μηχανικά τὰς μαθηματικαῖς προσχησάμενος ἀρχαῖς ἐμεθόδευε.*

Περὶ νόμου καὶ δικαιοσύνης. *Stob.* ferm. 41. et 44.

Περὶ νῦ καὶ αἰσθήσεως. *Stob.* eclog. 92. *Iamblichus* 3. de disciplina Pythag. cap. 8. (in Scutellii versione pag. 56 sqq. graece enim liber ille Iamblichi hactenus ineditus.) *Fabric.* [Editus est, vti iam paullo ante significavi, lib. *Iamblich.* *Ἰαμβλίχης χαλκιδέως, τῆς Κοίλης Συρίας, περὶ τῆς κοινῆς μαθηματικῆς ἐπισήμης, λόγος τρίτος, n. Iamblichi Commentariorum de Pythagorica secta*, in quo libro explicatur, quae sit natura, *ἐστία*, et quis ambitus mathematicae scientiae, et quae principia, (*ἀρχαὶ μαθηματικαί*) apud Pythagoreos, e cod. Veneto a *Villoisfonio* in *Anecdotis* gr. vol. II. pag. 188 sqq. vbi pag. 199. laudatur Archytas *ἐν τῷ περὶ νῦ καὶ αἰσθήσεως*, et fragmentum seruat. Ille liber Iamblichi tertius manu scriptus in aliis quoque bibliothecis latet: vid. *Fabricium* in vol. IV. lib. IV. cap. 28. p. 290. *Harl.*]

Περὶ ὄντος. *Stob.* Eclog. p. 158. Magnificum Archytæ opus de rerum natura. *Claudian.* *Mamertus* II. de statu animae.

Ὅροι. *Aristot.* VIII. 2. *Metaphys.*

Περὶ τῆ πάντος φύσεως libellus dorice scriptus etiamnum exstat, quo primus vniuersa in decem classes quae vulgo categorias siue praedicamenta vocamus Archytas distribuit. Prodiit graece et lat. Venet. 1571. 8. Memorat Syrianus in Hermogenem et Simpli- ejus ^{f)} in Categorias passim. Tum *Boëthius* II. 41. *Arithmet.* et *Ammonius* in quinque voces *Porphirii* p. 23. b. *Themistius* vero negat Archytam, qui de decem praedicamen- tis scripsit, fuisse Pythagoricum illum antiquum; sed iuniorem Peripateticum hoc no- mine, qui nouo operi vetustate nominis auctoritatem conderet. Vide *Boëthii* praefat. ad Categorias. Graece edidit *Ioachimus Camerarius*, Lipsiae, sine temporis nota in 8. sub titulo: *Ἀρχύτης Φερόμενοι δέκα λόγοι καθολικοί*, additis duobus Anonymi scriptis et Georgii Pachymerae de sex philosophiae definitionibus. [P] Scriptorum Anonymo- rum eo vsque ineditorum hi sunt tituli: *Διάληψις περὶ τῆς καλεμένης λογικῆς, τί τε καὶ ποῖόν τι ἐστίν.* Et *Μέθοδος εἰς τὰς τέρας τῆς φιλοσοφίας.* *Fabric.* [Hunc librum laudat *Claudius Mamertus* libr. II. de statu animae cap. 7. conf. *Pag.* *Gaudentius* lib. de philosophia romana, cap. 191. *Heumann.*]

Archytas *ἐν τῇ τῆς γνωριστικῆς γραμμῆς τομῇ* citatur a *Iamblichio* in libro tertio a *Villoisfonio* edito, in *Anecd.* gr. II. p. 189. fin. *Harl.*

Archytæ

f) Notandum est, ea, quae *Simplicius* ex *Archyta* adfert in libello, qui sub eius nomine ex- stat, haud reperiri. Vt spurius ille libellus videat-

tur *Sauilio* lect. 2. in *Euclidem* p. 29. quamquam sit dorica scriptus dialecto, *Tarentinorum* et illius tractus familiari, ad fucum fortassis faciendum.

Archytæ oratio s. fermo, cui Tarenti interfuit Plato, de damnis voluptatis, recensetur a *Cicerone* de Senectute cap. 12. [si modo scriptus fuerit is fermo, aut non pars libri *περὶ νῦν καὶ αἰσθήσεως*.] Dictum memorabile Archytæ adfert *Cicero* de Amicit. cap. 23. *Hieronym.* tom. I. epist. 9. p. 50. *Athenaeus* lib. XII. p. 519. 545. *Heumann.*

Forte nostri quoque Archytæ sunt Ὀψαρτυτικά Athenæo laudata. Sane Iamblichus cap. 29. p. 148. et cap. 34. p. 204. testatur Pythagoreos primos fuisse, qui de cibis recte præparandis commentarios ediderint.

Περὶ σοφίας. Iamblich. protreptic. cap. 3. p. 12 sq. 15. 17. et 18 sq. Emendatius cum versione *Iohannis North* in opusculis mythologicis Thomæ Galei p. 732.

Citatur praeterea Archytas a *Iamblich* in Nicomachum pag. 6. 9. 141. 159. 163. 168. In vita Pythag. cap. 29. pag. 145. a *Theone* Smyrnaeo p. 27. 30. *Cic.* *Plin.* *Censorin.* *Plutarch.* *Boëthio* 1. Geometr. p. 1516. et 2. p. 1523. 1526. etc. *Aristotele*, *Theophrasto* in *Metaphys.* [in *Arsenii* Ἰωνιᾶ, teste *Bandin.* in *Catalog. MSS.* gr. biblioth. Laurent. vol. I. p. 549.] Meminit et *Vitruvius* lib. I. cap. 1.

De Philosophia Archytæ tres libros scripserat *Aristoteles* teste *Laertio* V. 25. quo loco memorat etiam eiusdem *Aristotelis* librum τὰ ἐκ τῆ Τιμαίε καὶ τῶν Ἀρχυτέων. [adde *Brucker.* I. supra mem.]

Archytæ inuenta. Inter Archytæ inuenta fuit 1) Datis duabus lineis duas medias proportionales e dimidii cylindri sectione inueniendi. *Laertius* VIII. 83. *Plutarchus* Marcello. p. 305. *Eutocius* ad 2. *Archimedis* de sphaera ac cylindro.

2) Cubi duplicatio, *Plato* de Rep. apud *Laert.* VIII. 83. *Vitruv.* IX. 3.

3) Columba volans lignea. *Gell.* X. 12. e *Fauorino.* Confer *Ioh. Andreæ Schmidii* diff. de Archyta Tarentino, Ienae, an. 1683. editam, *Georgii Paschi* inuenta nouantiqua p. 640 sq. *Io. Wilkinsii* Magiae mathematicae part. II. quam *Daedalus* inscripsit, et *Monantholii* praef. ad *Mechanica* *Aristotelis.* *Bonifacius* XVIII. 2. *Hist. ludicrae.*

4) Πλαταγή siue Crepitaculum. *Aristoteles* VIII. 6. de Rep. *Diogenianus* III. 98. *Apostolius* XVI. 21. prouerb. et e recentioribus *Fridericus Adolphus Lampe* lib. I. de cymbalis veterum, cap. 9.

Egregie quoque obseruauit Archytas, in motu naturali quocunque esse τὴν τῆ ἴσος ἀνάλογίαν, κινεῖσθαι γὰρ ἀνάλογον πάντα. *Aristot.* XVI. 10. problem.

Dictum eius ad seruos inobsequentes, caederem vos, nisi irascerer, Iamblichus cap. 31.

Archytæ plures. Memorantur praeterea 1) *Archytas Mitylænaeus*, musicus siue ἀρμενιάκος. [P] *Athenaeus* XIII. 8. *Laert.* VIII. 82. et *Hesychius* Illustr. 2) *Archytas Amphissensis*, poeta. *Plutarch.* quaest. gr. et *Laert.* qui epigrammata scripsisse docet. Forte hunc respiciunt versus duo *Bionis* apud eundem *Laertium* IV. 52. 3) *Archytas*, qui de re rustica scripsit, laudatus *Laertio*, *Varroni* et *Columellae.* Ab hoc aliqui non diuersum putant, quem inter Ὀψαρτυτικῶν scriptores nominat *Athenaeus* lib. XII. et Ὀψοφάγον vocat lib. I. cap. 5.

Arefas *Lucanus*, qui scholae pythagoricae regimen post *Tydam* suscepit. *Iambl.* cap. 36. Sunt qui legant, *Orefander.* Sed *Arefas* *Lucani* mentio etiam apud *Stobaeum* in *Eclō-*

gis phys. vbi locum ex eius libro de natura hominis adfert, quem emendatum vide a *Salmasio* pag. 169. ad Epictetum. [conf. *Dodwelli* Exerc. II. de Pythagorae aetate, pag. 198 sq.]

Arestadas Metapontinus occurrit in Iamblichio Arcerii; sed in melioribus codicibus graecis MSS. et in veteri latina versione inedita *Orestades*. Ita hoc nomen legitur etiam apud *Laertium* in *Xenophanis* vita VIII. 20. et in latina Iamblichi versione, quam debemus *Vlr. Obrecht*o, [p. 215. edit. *Küster*.]

Arignotus, [sapientiae causa celebris et ἱερός cognominatus.] Vide *Luciani* *Philopseud.* [cap. 29 sqq. tom. III. edit. *Reitz*. p. 55 sqq.]

Arimnestus Pythagorae fil. *Democriti* praeceptor. *Porphyr.* p. 3. ex *Duridis* Samii lib. III. ὄρων siue de finibus Samiorum; ita enim legendum, non ὀρων *Horarum*, vt *Holsteinius*. Vide *Vossium* de Hist. gr. p. 97. Quamquam ὀρων est etiam in schol. ad *He-cubam* Euripidis vs. 934. *Fabric.* *Aimnestus* fortasse, cuius nominis aliquem producit *Laertius* V. 57. *Heumann*.

Arion. Vide supra, *Acrion*.

Aristangelus Sicyonius.

Aristaeus Damophontis F. Crotoniata, Pythagorae successor s) et coniugio cum Theano gener. Iambl. cap. 36. [Hunc laudat *Claud. Mamertus* lib. II. de statu animae cap. 7. p. 126. *Heumann*.] Hic, ni fallor, est *Aristaeus* senior, cuius conica et libros V. τὸ πρὸν σεσέων laudat *Pappus* lib. VII. mathemat. collect. sub initium; et *Euclidem* iis vsu fuisse testatur. Male Ἀρίσερος in graecis ad *Euclidem* scholiis XIV. 2. pag. 258. edit. *Basil.* quod in *Oxonienſi* edit. recte est emendatum. Male etiam apud *Vossium* de mathemat. scient. p. 434. legitur, *Aristaei* iudicio eandem *Pappi* mentem fuisse, quod scilicet ante libros ab *Apollonio* editos imperfecta fuerit *Conicorum* notitia. Nam non *Pappo* tantum, sed ipso etiam *Apollonio* antiquior fuit *Aristaeus*. Meminit et *Campanus Nauariensis*, qui circa A. C. 1030. floruit, ad *Euclidis* XIV. 1. Operis perditum iacturam felici ingenio compensauit *Vincentius Viuianus*, magni ducis Florentiae mathematicus et discipulus *Galilaei*, edita diuinatione duplici in quinque libros deperditos *Aristaei* de locis solidis. Vide *Acta Eruditor.* an. 1703. pag. 487 sq. *Journ. des Savans* 1703. pag. 264. *Aristaeum* περὶ Ἀρμονίας laudat et ex eo quaedam profert *Stobaeus* *Eclog.* pag. 45. Conf. Iamblichum pag. 168. in *Nicomachum*. Vide et supra in *Ar-shippo*. [P]

Aristeas

g) Conf. *Dodwelli* Exercit. II. de aetate Pythagorae pag. 223 sq. Is vero Theanum illam non philosophi uxorem intelligit; sed discipulam potius, scriptorum sub Theano nomine conditricem, quae et filia adpellatur a scriptore anonymo apud *Photium*. Idem autem hic *Aristaeus* erat, mente *Dodwelli*, cum *Porphirii Aristaeo*, *Androli* filio adoptio, quem aliunde aduectum filio

Pythagorae donarit *Mnesarchus* pater, Pythagora ipso proinde non multo iuniore. At a *Porphyr*io sect. 13. vocatur ille *Astraeus*. *Bentleio* in *Respons.* ad C. *Boyl.* pag. 46. vbi de successione et vltima aetate scholae pythagoricae agit et contra *Dodwellum* disputat, *Aristaeus* natus videtur *Olymp.* LIII. 3. adde *Brucker.* *Hist.* crit. phil. I. pag. 1101. *Hart.*

Aristeas Metapontinus.

Aristides Quinctilianus, de quo infra lib. III. cap. X.

Aristides Rheginensis.

Aristippus Tarentinus.

Aristoclides Tarentinus.

Aristocrates Rheginensis, qui ciuibus suis leges tulit. Iamblich. cap. 30. meminit eiusdem cap. 27.

Aristomenes Metapontinus.

Aristotelis scripta deperdita de philosophia pythagorica recensio infra lib. III.

Aristoxenus Tarentinus in Stobaeo passim adpellatur Pythagoricus ^{h)}. De illo infra libro III. capite X. dixi: aequalis enim fuit Dionysii iunioris, et in libro *περὶ βίης Πυθαγορικῆς* apud Iamblichum cap. 33. sect. 233 sq. [Porphyr. de vita Pythag. sect. 59 sqq.] memorat, se ex ore illius tyranni, sed tyrannide iam exuti, nonnihil audiuisse. [Eius libros musicos passim laudat Athenaeus. adde *Diogen. Laert.* VIII. 15. et *Ionsum* l. m. I. 14. *Hartl.*]

Arytus Metapontinus, pro quo inedita Iamblichi versio vetus latina rectius Eurytus.

Arytus Tarentinus, pro quo in eadem versione melius Eurytus scriptum inuenio.

Asteas Tarentinus.

Aston Crotoniata, quem sub Pythagorae nomine plures libros scripisse, narrat Laertius VIII. 7.

Astracus Pythagorae a Mnescarcho donatus, Porphyr. sect. 13 sq. [At ille vna cum historia, a Porphyrio relata, *Tiedemann* in princip. philosoph. Graeciae pag. 333. est admodum suspectus.] Mentio huius apud Photium codice CLXVI.

Astylus Metapontinus.

Athamas Pythagoricus citatur a Clemente Alex. lib. VI. p. 624. vbi notat, Empedoclem ab eo, quod cecinit de quatuor elementis, accepisse.

N n n n 3

Athosion

^{h)} Confer. *Swidam* in *'Απορίωνος*, *A. Gellii* N. A. IV. 11. *Bentleium* in Resp. ad *Boyl.* pag. 45 sq. qui locum hunc et alium *Laertii* explicat, et inter primos Aristotelis discipulos recipit Aristoxenum: Idem p. 214. monet, Aristoxenum primum quidem fuisse discipulum Xenophili, Pythagorei, ac vitas conscripisse Pythagorae eiusque successorum; sed dein Aristotelem audiuisse, nec semet numerasse in Pythagoreis. *Meinerj.* in *Historia doctrinarum* apud Gr. et Rom. I. p. 213 sqq. multis laudibus cumulat Aristoxenum, eique post Aristotelem in narrationibus de schola pythagorica maximam fidem et primum locum tribuendum censet, quamquam

haud negat, eum falsum de *Lyfide*, *Epaminondas* magistro, rumorem esse sequutum et petulanter scripisse de *Socrate*. Verum enim vero *Meinersium* erga illum, alioquin magnum virum, se nimis indulgentem praebuisse et Aristoxenum plures commisisse errores, docet censor doctus in *biblioth. crit.* *Amstel.* vol. II. part. VIII. p. 111 sq. Idem plures, quam *Meinersius*, indicat locos, quos *Iamblichus*, suppresso Aristoxeni nomine, in librum de vita Pythag. transtulit; Aristoxenum vero pleraque sumisse ex *Ocello Lucano* aliorumque Pythagoreorum scriptis, contendit. *Hartl.*

Athosion Rheginensis.

Basilides, haereticus, sectatoribus suis *πυθαγορικῶς* quinquennale silentium indixit, teste *Eusebio* IV. 7. Histor.

Bathylaus Posidonius siue Bathyllus, cui physicum suum commentarium inscripsit Alcmaeon Crotoniata.

Bion Abderita, mathematicus, de quo vide sis notas ad Laertium IV. 58. et Hesychium Illustrum.

Bolus Mendesius Suida [tom. I. p. 450. edit. Küsteri, cuius notas consules,] teste scripsit *περὶ τῶν ἐκ τῆς ἀναγνώσεως τῶν ἱστοριῶν εἰς ἐπίστασιν ἡμᾶς ἀγαγόντων.*

• *Περὶ θαυμασίων φυσικὰ δυναμερὰ* ¹⁾.

Περὶ συμπαθειῶν καὶ ἀντιπαθειῶν ²⁾ *λίθων κατὰ σοιχεῖον.*

Περὶ σημείων τῶν ἐξ ἡλίου καὶ σελήνης καὶ ἀρκτε καὶ λύχνου καὶ ἱρίδος.

Praeter Bolum Pythagoreum eidem Suidae memoratur Bolus Democriteus [P] philosophus ³⁾, qui scripserit *ἱστορίαν* et *τέχνην ἰατρικὴν* et *ἰάσεις φυσικὰς ἀπὸ τινῶν βοηθημάτων τῆς φύσεως*. Sed vnus idemque fuit Bolus Mendesius et Bolus Democriteus. Nam Columella VII. 5. Boli Mendesii commentaria sub Democriti nomine falso prodita testatur. Pro Bolo male *Orus* legitur apud *Galenum* lib. II. de antidotis cap. 7. nec minus vitiose *Delus* in *Columellae* libris pag. 344. et 444. edit. Commelin. vt in scholiis ad Nicandri Theriac. p. 56. al. p. 35. *Rolus*, et apud *Varronem* 1. de re rustica *Eubolus*, Xylandro ad Stephanum Byz. *Belus*. Vide *Marfilium Cognatum* 2. 7. Variar. *Reinesium* lib. I. cap. ult. p. 122. var. lect. [eundem Reines. infra lib. VI. cap. 8. vol. XII. pag. 758.] *Holstenium* ad Stephanum p. 61. [*Menagium* ad Diogen. Laert. I. 109.] *Harduinum* in scriptoribus a Plinio laudatis, et *Dan. Clericum* Hist. medicinae part. III. lib. II. cap. 2. Theophrasto iunior fuit hic *Bolus*, ex eius enim opere de plantis nonnihil produxisse, (non e Bolo Theophrastum, vt Vossius pag. 337.) testatur *Stephanus Byz.* in *ἄψυθος*, [vbi *Βῶλος ὁ Δημοκρίτειος* dicitur.] Bolum Epimenidis patrem memorat Apollonius de mirabilibus p. 105.

Brontinus Metapontinus. Supra in Alcmaeon. Suidas in *Θεωνώ. Fabric. Iamblichus*, in libro III. a Villoisonio in Anecdotis gr. vol. II. edito, p. 198. excitat *Brontinum ἐν τῷ περὶ νῦ καὶ διανοίας* et seruat fragmentum. *Harl.*

Bryas Crotoniata.

Bryas Tarentinus.

Brysson,

i) De vocabulo hoc vide supra lib. I. cap. 4. nr. 8.

k) Rectius emendandum et distinguendum esse, — *ἀντιπαθειῶν. Περὶ λίθων* etc. vidit, sicque verbat Küsterus ad locum not. 14. Opus *περὶ συμπα-*

laudat scholiast. Nicandri ad Theriaca p. 35. monente Küstero. *Harl.*

l) Vtrumque distinguit etiam Eudocia in *Ἱστορίᾳ* pag. 93. et 94. Suidam compilans. *Heumann.* in margine sui exemplaris laudauit *Conring.* lib. I. de medic. Herm. cap. XI. pag. 105. *Harl.*

Bryffon, a Iamblichō cap. 23. refertur inter eos, qui iuuenes audiuerē Pythagoram senem. Hic fortassis Bryffon ille Heracleota, e cuius diatribis nonnulla in dialogos suos tranfluisse Platonem, notat *Athenaeus* XI. p. 508. e Theopompo Chio.

Brythius, vide Buthius.

Bulagoras Mnefarchi in ſchola Pythag. ſucceſſor, cuius temporibus Crotoniatarum vrbs di-
repta eſt. Iambl. cap. 36.

Buthenis Cyzicenus.

Buthius Crotoniata, ſiue, vt in latina verſione Iamblichi inedita inueni, Brythius: Cabbaliſta,
Io. Reuchlino iudice, vid. *Richard. Simon* tom. I. biblioth. choiſie I. p. 334 ſq.

Caecilius ſiue Cecilius, cuius mentio fit in excerptis ineditis e Ioanne Laurentio Lydo, quae
continentur cod. MMMCCCLXVII. biblioth. reg. Pariſ. fol. 77. ὡς Φησι Κεκίλιος ὁ Πυ-
θαγόρειος ἐν ῥήμασι τέτοις· ἡ τριὰς πρώτη συνέστησεν ἀρχὴν, μεσότητά καὶ τελευ-
τήν. Hunc locum communicauit mecum vir doctiſſ. Ludolſus Neocorus.

Caetus, infra Ethocrates.

Callibrotus Cauloniensis.

Callicratidas, cuius fragmentum apud Stobaeum ſerm. 68. pag. 484. Grotium ad Luc. V. 5.
Alius Callicratides dux Lacedaemoniorum, de quo Cic. 1. offic. *Fabric.* *Callicrates*
Pythagoreus memoratur in Arſenii Ἰωνιᾶ, teſte *Bandinio* in Catalog. MSS. gr. biblioth.
Laurent. I. p. 549. *Harl.*

Caraphantidas Tarentinus; alius, Carmelitarum ſodalis etc. vid. Biblioth. nouor. libror. an.
1698. pag. 392 ſq.

Caryſtius. Suſidas in Θεανῶ.

Cebes, qui in Platonis quidem Phaedone cap. 11 ſq. ſe cum Simmia Philolaum audiuiſſe proſi-
tetur, et cap. 49. p. 44. edit. Winkleri et alibi dogmata prae ſe fert pythagorica. vid.
Winkleri not. pag. 124. Hinc *Seuim.* in Historia ſoc. regiae Pariſ. vol. III. et ex interpr.
teutonica Gottſchediae tom. II. p. 184. adnumerat Cebetem Pythagoricis. *Harl.*

Cerambus Lucanus. [P]

Cercops. Vide, quae ſupra lib. I. cap. XIX. nr. 2. lib. II. 8. p. 380.

Charondas Catanaeus. De hoc dixi infra cap. XIV. vbi de legumlatoribus. [vid. *Meinerſ.* l. m.
p. 358. ex Frereto p. 173 ſq. verſ. Hiſſimanni in Magazin etc.]

Chilas Metapontinus.

Chryſanthius Sardinianus, de quo dixi ad Eunapium. [non proſtant.]

Chryſippum Tyrrhenum a Iamblichō inter Pythagoricos memoratum puto, ab eodem re-
ſpici in commentario ad Iamblichi Arithmetica p. 12. vbi χρυσιππέως nominat. De
Chryſippo Cnidio Eudoxi Pythagorei auditore Lært. VIII. 89. vbi et de altero Chryſip-
po Aethlii F.

Cleanor Laco.

Cleanthes

Cleanthes Stoicus (vid. infra libr. III. cap. 15. p. 394 sqq.) in lib. V. *μυθικῶν*, teste Porphyrio f. 1. egit de Pythagora: et eodem iure, eademque iniuria, qua multi alii, huc potest referri. *Harl.*

Clearatus Tarentinus.

Clearchus auditor Aristotelis, scripsit vitam Pythagorae et aliorum. vid. *Meinersf.* l. c. I. p. 211 sq. coll. cenfore in bibl. crit. Amstelod. II. part. 8. p. III. not. 2. Adde Plat. Phaedr. p. 23. *Athenaeum* IV. 14. p. 157. *Meinersf.* l. c. p. 550. not. *Harl.*

Cleon Tarentinus.

Cleophon Crotoniata.

Cleosthenes Crotoniata, siue *Cleophanes*, vt in inedita latina Iamblichi versione legitur, quae exstat MS. Hamburgi in bibl. Iohannea.

Clinagoras Tarentinus.

Clinias Tarentinus Heracleae vixit, aequalis Philolai. Citatur in Theologum. arithmeticae p. 19. et a *Stobaeo* ferm. 1. Basilius de legendis graecorum libris cap. 13. pag. 96. edit. Grotii, tradit, eum maluisse soluere tria talenta, quam vel semel iurare, quod de Syllo Iamblichus narrat. Idem *Iamblichus* cap. 31. testatur, Cliniam irae moderandae egregium artificem fuisse, et cap. 33. Proro Cyrenaeo singularem fidem suam probasse. Vide et *Aelianum* XIV. 23. Var. *Laertium* IX. 40. Plutarchum III. 6. sympos. p. 654. *Athenaeum* XIV. p. 623.

Colais Selinuntius.

Cooke, (Rob.) vid. *Acta Erud. Lipsf.* tom. III. p. 382. *Heumann.*

Cranius Posidonius.

Crito Aegaeus, ex cuius libro de prudentia et felicitate fragmentum exstat apud *Stobaeum* ferm. 3. [in *Gale* Opusc. mythol. p. 698. quod veram doctrinam pythagoric. referre, ait *Tiedemann.* l. m. p. 208.] quod alii codices tribuunt Damippo. Id fragmentum *περὶ προνοίας καὶ ἀγαθῆς τύχης* apud *Stobaeum*, non *Critonis* Atheniensis, (de quo infra lib. II. cap. 23. §. 35.) vt *Meursio* visum in bibl. Attica, sed *Critonis* Aegaei, Pythagorici, esse puto.

Cronius. Porphyr. vita Plotini cap. 20. et apud Euseb. VI. 19. Hist. et lib. de antro Nymphar. Eius *περὶ παλυνγενεσίας* laudat *Nemesius* cap. 2. p. 35.

Pro Crotino Pythagorico apud *Syrianum* in XIII. Metaphys. p. 114. videtur legendum *Cronius* vel *Brontinus*.

Croto. *Suidas* in *Θεωνώ.*

Cylo Crotoniates propter ingenii asperitatem a Pythagora inter discipulos non admissus, Pythagoricos circiter XL. in Milonis aede congregatos exussit et lapidibus obruit, solo *Archippo* et *Lyfide* elapsis. *Diodorus Sic.* in excerptis Peiresc. p. 246. *Neanthes* apud *Porphy.*

phyr. p. 37. et 40. [P] Iamblich. cap. 35. Vide et infra in *Perilao* ^m). Pro Archippo Archytam male nominant Laertii codices VIII. 39. Nam Archytas iunior fuit quam, ut sceleri Cylonio interesse potuerit. Philolaum pro Archippo habet Plutarchus de Socratis genio p. 583. vbi male bis excusum *κυλωνέων* pro *κυλωνίων*. *Fabric.* Sic quoque corrigendum esse, iam alii viderunt. vid. *Reiske* ad illum locum Opp. Plut. vol. VIII. p. 304. *Harl.*

Dacydas Metapontinus.

Damarmenus Metapontinus.

Damippus. Vide supra in Critone.

Damo Syracusius. Vide infra in Phintia. *Fabric.* Conf. *Hemsterhus.* ad Aristoph. Plutum p. 352. vbi plures recenset *Damones.* *Harl.*

Damocles Crotoniata.

Dainotages Metapontinus.

Dardaneus Lucanus.

Deanax Sybarita.

Democedes. Vide supra in Alcimacho. Cum Aristocratiam Crotone retinendam frustra suasisset, plebe in Pythagoreos furente, Plateas cum iuuenum manu secessit, victus itaque et interfectus a Theage, qui a Crotoniatis recepit pretium 3. talentorum. *Iamblich.* cap. 35. *Fabric.* Milonis luctatoris filiam duxit. vid. *Herodot.* III. cap. 131 — 139. auctoritatem eius inter Persas fataque exponentem, et *Dan. Clericum* Hist. medic. lib. II. 2. pag. 79. *Harl.*

Democrates. Infra in Secundo.

Democritus Abderites. Vide Laetium IX. 46. et supra in Arimnestus, ac Bolus.

Demon Sicyonius.

Demophilus. Infra in Secundo.

Demothenes Rhegiensis.

Dexitheus Parius.

Dicaearchus Tarentinus. *Fabric.* Amicus et condiscipulus Aristoxeni, auditor Aristotelis, a *Cicerone* ad Attic. II. ep. 2. et VI. 2. mire laudatus, a Strabone vero et Polybio in rebus geographicis spretus, saltem negligentiae adculatus, scripsit vitam Pythagorae et aliorum.

^m) Multa de illo et tumultu contra Pythagoreos moto, Diogenes Laertius, Iamblich. et reliqui, qui fata philosophiae pythagoricae exposuerunt, alii-que nostra aetate de lite litteraria, inter Bentleium et Dodwellum orta, narrarunt, et nos supra in vita Philosophi Samii atque ad initium huius capitis iam multa adtulimus. conf. *Bentleii* respons. ad

Boyl. p. 40 sq. verf. Lennepianae, *Dodwellum* in Exercit. II. de aetate Pythagorae, sect. 24 — 27. sect. 29. 30. multa de Lyside et incendio Cylonio contra Bentleium disputantem, *Tiedemannum* in princip. Gr. philosophis p. 334 sqq. *Meiners.* l. m. p. 311 sqq. 366. sqq. 472 sqq. *Harl.*

rum. vid. *A. Gellii* N. A. lib. IV. cap. 11. *Meinersf.* l. c. p. 222 sqq. coll. censure in bibl. crit. Amstel. II. part. 8. p. 113. not. b) *Harl.*

Dicon Caulonienfis.

Didymus musicus, de differentiâ musicae pythagoricae ab Aristoxenica *περὶ τῆς διαφορᾶς τῶν Ἀριστοξενίων τε καὶ Πυθαγορείων* praeclare commentatus, quem in plurimis secutus est, etiam vbi non nominat, Ptolemaeus in Harmonicis, vt notat *Porphyrius* in Ptol. p. 191. Idem p. 193. obseruat, Ptolemaeum in plerisque vestigia legere Pythagoreorum. Didymi librum iterum laudat p. 209. 210. 212. Eiusdem librum I. *περὶ ὁμοιοτήτων*. p. 210. Didymum *ἐν τῷ περὶ Πυθαγορικῆς φιλοσοφίας*. *Clemens* I. Strom. p. 300. 309. IV. 523. *Fabric.* *Didymus Arcus* vixit temporibus Varronis et fuit philosophus academicus, vid. *Ionsum* de scriptor. hist. philos. lib. III. cap. 1. §. 3. vbi docte et copiose agitur de illo: sed compara *Schifferrum* de natura et constit. philos. ital. cap. 1. p. 2. sqq. Meminit eius quoque *Meinersf.* l. c. I. p. 299. Vitiose apud Suidam h. v. et Eudociam pag. 135. scribitur *Δίδυμος Ἀτῆνιος*. *Harl.*

Dimachus. Vide supra in Alcimacho.

Dinarchus Parius. Idem, ni fallor, Dinarchus, cuius meminit Iambl. cap. 35.

Dinocrates Tarentinus.

Dinostratus Menaechmi frater, inter eos, qui geometriam reddidere perfectiorem, celebratur a Proclo 2. in Euclidem p. 19. [P]

Dionem Syracusanum *ἀπὸ συγγενείας Πυθαγορείων*, h. e. philosophiae illorum addictum fuisse, notat Iamblichus cap. 31.

Diochaetes, quem a Parmenide auditum tradit Laetius IX. 21.

Diocles Phliasius. Vide infra in Phanton.

Diocles Sybarita. Alius ab his Diocles Carystius laudatus in Theologumenis Arithmeticae p. 47. et 49. vbi male editum *Δικλῆς*.

Diodorus Aspendius sub Aresa Lucano inter Pythagoreos receptus. *Iambl.* cap. 36. de anima nonnihil scripsisse, ianuit *Claudianus Mamertus* II. 7. Cynicis moribus vixisse refert *Athenaeus* IV. 17. 18. p. 163. *Fabric.* *Iamblichus* ponit eum in ordine successionis ante Philolaum, Eurytum et Archytam, Platonis praeceptorem. At *Bentleius* in respons. ad C. Boyle p. 48. vers. Leunep. docet, Diodorum hunc, quod familiaris fuit Stratonici, musici, qui in aula Ptolemaei Lagi vixit, (*Athen.* p. 163 et 350.) Platone posteriorem esse censendum et adhuc in viuis fuisse post Olymp. CXIV. Secundum *Dodwell.* in Exercit. II. de aetate Pythagorae p. 153 sqq. ille vltimus erat Pythagorae in schola Crotoniensi successor, et multa, aliena a mente Pythagorae, in scholam intulit Pythagoreorum. Fragmentum quoddam seruauit *Theodoretus* in Quaest. VI. in I. Samuel. animaduertente Fabricio infra lib. V. cap. 11. p. 432. vol. VII. *Harl.*

Diodorus Crotoniata, Democratiae in patria suasor cum Theage et Hippaso. *Iamblich.* cap. 35.

Dionysiphanes. *Porphy.* in vit. Pythag. sect. 15. leuis historicus fuisse videtur. *Harl.*

Diophantus

Diophantus Syracusanus, cuius de mundi originibus sententiam producit Theodorus IV.
θεωρητικ.

Diogenes, diuersus a Diogene Laertio. Vide de illo ad §. II. huius capitis, fragm. apud *Stobaeum* Eclog. p. 16. *Harl.*

Diotogenes. Ex eius *περὶ ὁσιότητος* fragmentum apud *Stobaeum* Eclog. (251.) p. 16. et ferm. 147. (267.) *Fabric.* In Arsenii *Ἰωνιᾶ* apud Bandin. Catal. MSS. gr. Laur. I. p. 549. per errorem vocatur a Clerico, Comment. in Gen. XIV. 18. *Diogenes. Harl.*

Dius allegatur a Stobaeo ferm. 63. p. 408.

Drymon Caulonienfis.

Dymas Crotoniata.

Eccellus Lucanus, ab Ocello diuersus, Iamblichō memoratur. Ceterum incertum Menagio videtur, num apud *Syrianum* in Metaphys. Aristotelis XIII. p. 109. vbi memorantur τὰ Ἐκκέλλε *περὶ τῆς τῷ παντὸς φύσεως* sit legendum Ὀκκέλλε, an *Eccellus* quoque, quod tamen non facile mihi persuadeo, librum de natura vniuersi, perinde vt Ocellus, scripserit. Sed et in Censorini quibusdam editionibus cap. 2. pro Ocello, sed male, excusum videas Eccellum Lucanum.

Echecrates Locrus a *Cicerone* V. de finibus cap. 29.¹ refertur inter Pythagoreos, quos Plato philosophiae causa adiit. In Valerii Maximi editionn. quibusdam VIII. 7. 3. ext. male legitur *Cactus Locrus*. Mentio in Platonis epistolis. Sed alius *Echecrates*, quem adflatum se ait Timaeus historicus apud *Polybium* in excerptis Peiresc. p. 50. Alius denique, cuius meminit Lucanus in *Hermotimo* tom. I. p. 567.

Echecrates Phliasius. Vide infra in Phanton.

Echecrates Tarentinus.

Ecphantus Crotoniata. [*Iamblich. cap. vlt. n. 267.*]

Ecphantus Syracusanus, de quo *Origenes* in Philosophumenis, cap. XV. p. 102 sq. et *Stobaeus* cap. 13. p. 27. et cap. 25. Eclog. Physic. p. 48. *Plutarch.* III. 13. de Placit. philos. [conf. *Moshem.* ad *Cudworth.* Syst. intell. cap. I. §. 12. p. 20. etc.]

Eiriscus Metapontinus.

Elephantus Pythagoricus nullus est, legendum Ecphantus. *Iamblich. vita Pythag. cap. 36.* *Stob. eclog. περὶ βασιλείας.* [P]

Eliacon, siue, vt Arcerii codd. Ἐλικέων. *Iamblich. cap. 27.*

Empedocles Agrigentinus, de quo dixi capite superiore.

Empedotinus Pythagoricus fuisse videtur laudatus Iuliano imp. in fragmentis p. 295. et in *Κεο- νίαις* apud Suidam in Ἰελιανὸς et Ἐμπεδοτίμος. Confer Leopardum XII. 2. emendationum. [Eudociam in Ἰωνιᾶ p. 171.]

Ennius, poeta romanus, inter Pythagoreos refertur a Cozzando de magisterio antiq. philos. lib. V. cap. 2. p. 315. a Lambino ad Lucret. I. 118. ab Hornio, Hist. philos. lib. IV. cap. 4. p. 239. adde Lexicon Fabro-Cellarian. voc. *Euphorbus. Heumann.*

O o o o o 2

Epami.

Epaminondas. Infra in *Lyfis*, et supra in *Archippus*. Dignum virtute Epaminondae encomium habes apud Plutarchum variis in locis, Nepotem in eius vita, [ad cuius cap. II. Staueren. in edit. minore multus est de magistro et litteris Epaminondae.] *Iustinum* lib. VI. cap. 8. et *Diodorum Sic.* excerptis Peiresc. p. 247. ἀνὴρ ἑνδοξὸς ἐπὶ παιδείᾳ καὶ φιλοσοφίᾳ dicitur *Plutarcho* in *Agefilao* p. 611. Apud eundem *Plutarchum* de liberis educandis p. 8. vbi de Dione et Epaminonda additur: ὧν ἑκάτερος Πλάτωνος ἐγένετο συγγασῆς, male *Xylander*: de quibus posteriores duo Platonis fuerunt familiares. Vertendum enim erat: de quibus alter (Dio) Platonis familiaris fuit. Apud *Syncellum* p. 260. pro Ἐπαμνηδότῳ lege Ἐπαμινώνδᾳ τῷ κατὰ Θήβας etc.

Epicharmus Thyrsi F. comicus τῆς Πυθαγορικῆς διατριβῆς μετεσχῆκώς dicitur *Plutarcho* in vita *Numae*. Eius sententiae ad vitam vtilissimae in omnium ore philosophorum, vt rectè *Iamblichus* cap. 29. et exemplo suo probant *Plato*, *Aristoteles*, aliique. [conf. *Meinersf.* l. c. p. 572. *Mongitoris* bibliothec. Sicul. p. 180 sqq.] De fratre Epicharmi *Metrodoro*, qui pleramque doctrinam patris sui Thyrsi ad rem medicam traduxit eiusque libros exposuit ad fratrem scribens, vid. *Iamblich.* cap. 34. Egi de Epicharmo infra cap. XIX.

Epimenides a *Iamblich* cap. 23. refertur inter eos, qui iuvenes audiuerunt *Pythagoram* iam senem. Alii, vt *Apuleius* in *floridis*, *Pythagorae* magistrum fuisse adfirmant. Apud *Platonem* 1. de legibus dicitur Athenas peruenisse decem annis ante *Perficam* expeditionem, h. e. *Olymp.* LXX. 1. vt obseruat *Bentleius*. Contra a pluribus traditur, *Solonem* in condendis legibus iuuisse *Olymp.* XLVI. 3. et idem circiter tempus Athenas *Cylonio* scelere purgasse. Aut itaque errarunt *Plato* et *Iamblichus*, aut duo fuerunt *Epimenides*, quod non absurdum videtur *H. Dodwell* diff. de aetate *Pythag.* p. 234. De *Epimenide* dixi supra lib. I. cap. VI. quem iuniorem, idem *Dodwellus*, de *Pythagora* aliquid scripsisse obseruat e *Iamblich* vit. *Pythag.* cap. 2. p. 29. [sect. 7. p. 5. edit. *Küsteri*. cf. *Bentlei*. Resp. ad *Boyle* p. 31.]

Epiphron Metapontinus.

Episyly Crotoniata.

Eratus Crotoniata. [P]

Eromenes Tarentinus. Eius de anima sententiam refert *Claudianus Mamertus* II. 7. de statu animae. *Fabris*. Videtur tamen hoc nomen corruptum *A. Schotto*, not. ad *Mamerti* locum cit. p. 579. *Heum*.

Essai Iudaeorum, γένος δὲ τῶν ἐστὶ διάτῃ χρώμενον τῇ παρὰ Ἑλλήσιν ὑπὸ Πυθαγόρου καταδεδεγμένη. *Iosephus* XV. 13. p. 541. [conf. *Buddai* *Introd.* ad *Histor. philos.* §. 21. not. x) *Heumann*.]

Estiacus Tarentinus.

Etacus Sybarita.

Euander Crotoniata.

— — Metapontinus.

Euander

Euander Leontinus.

Euanor Sybarita.

Eubulus Messenius, quem praedonibus ereptum Messanam deducendum curauit Nausithus Tyrrhenus, cum Pythagoreum agnouisset. *Iamblich.* cap. 27.

Eubulidem Pythagoricum allegat *Boethius* II. 18. Musices et *Iamblichus* in Theologum. Arithmet. p. 41.

Eudorum, qui dogmata Pythagoreorum diligenter tradiderit, memorat *Simplicius* in 1. Physic. 39. fol. comm. XL. Confer *Ionfium* p. 220. *Fabric.* *Ionfius* lib. III. cap. 2. §. 4. pag. m. 9. incertus est, ad quamnam aetatem Eudorus sit referendus. *Simplicius* I. cit. tradit *Eudorum* de Pythagoreorum scitis diligenter scripsisse: idem nominat in Categ. eum philosophorum *academicum* et modo interpretem Categoriar. Aristotelicarum, modo, qui contra illas scripsisset; secundum Strabonem, huius aetate Eudorus et Aristoteles Peripateticus de Nilo eadem adeo scripserunt, ut alter alterum omnino compilauerit: (vid. *Fabric.* infra vol. II. in Catalogo Peripateticorum p. 301. qui illum a nostro discreuisse videtur. Enimuero multos iam vidimus, alii sectae addictos, tamen Pythagoreis, quod de illorum opinionibus et fatis quoque scripserant, adnumerari.) Nutat igitur *Ionfius* num illi fuerint diuersi, nec ne? Eundem tamen esse, et cum Aristotele Peripatetico Augusti aeuo vixisse, probabilius illi videtur. *Meiners.* vero, eum fuisse Alexandrinum, scripsisse historiam quamdam philosoph. a *Stobaeo* Phys. p. 161. memoratam, et post Nicomachum vixisse, in Hist. doctrinar. apud Gr. et Rom. I. p. 540 sq. not. adprime monet. *Eudori*, (num nostri, an alius?) filius a *Suida*, vol. II. p. 294. et ab *Eudocia* p. 272. *Celsinus* vocatur, *καλσίως, κασαβαλεὺς*, (ab vrbe *Castabala* in Cilicia aut Cappadocia, vid. *Cellarii* Notit. orb. Rom. vol. II. p. 220. et 292.) *φιλόσοφος*, qui scripsit, *συναγωγὴν δογματῶν πάσης αἰετῆσεως φιλοσόφου*, (*Eudoc. φιλοσόφων.*) *Harl.*

Eudoxus Cnidius allegatur a *Iamblichus* in Nicomach. p. 11. 142. [de vita Pyth. 7. *Porphyr.* de eadem, 7.] *Theone* Smyrnaeo p. 94. Vide et *Plutarchum* Marcello p. 305. *Laertium* in Eudoxi vita VIII. 86 sqq. ibique interpr. et quae de Eudoxi scriptis *Meursius* ad Apollon. p. 123 sqq. et ego infra lib. III. cap. V. §. 9. [*Meiners.* I. c. p. 293. inprimis *Brucker.* Hist. crit. phil. vol. I. p. 1140 sqq. *Harl.*]

Eucritus, Parius, pro Euepheno itidem Pario vadem mortis se sistens, *Polyaen.* Strategem. V. cap. 2. sect. 22. [vbi vero consule *Maassuicium* p. 461.]

Euelthon Aegaeus.

Euephenus. Vide paulo ante in Eucritus.

Euetes Locrus.

Eumaridas Parius, pro quo Thymaridam in *Iamblichus* malebat legere *Reinsius* pag. 344: Var. Lect.

Eumenius Pythagoricus, in Fici Epistola ad Nichelinum lib. VII. tom. I. Oper. p. 823. sed legendum est, *Numenius*, ut recte p. 895.

Euphantus apud *Porphyrum* IV. de abstinentia ab animatis p. 379. idem fortassis cum Ecphantio de quo supra.

Euphemus Metapontinus.

Euphranor. Vide infra in Temnonide. Meminit et Aristoxenus, et *Athenaeus* lib. IV. extremo p. 182. et 184. testatur scripsisse *περὶ αὐλῶν*. Adde XIV. p. 634. [*Meiners* l. m. p. 559. putat, illi librum istum fuisse suppositum.]

Alius pictor et fictor celebris Euphranor, de quo fuit Franciscus Iunius p. 87. 88. Catalogi Artificum.

Eurpius apud Syrianum in XIII. Metaph. pag. 118. male! vid. *Eurytus*.

Eurycratus Laco.

Eurymenes Samius, athleta. Porphy. p. 10. Diuersus ab Eurymene [P] Syracusano Dionis fratre duce cohortis, quam a Dionysio Tyranno aduersus Pythagoreos missam tradit *Iamblichus* cap. 31.

Euryphamus Metapontinus, ex cuius libro *περὶ βίης* fragmentum occurrit apud Stob. serm. 101. p. 505. hic est, quem Lysidis miram promissi seruandi fidem expertum narrat *Iamblichus* cap. 30. male *Εὐρίφῆμος* in *Iamblich*o Arcerii p. 220. [Fragmenta in *Arseonii* *Ἰωνίου*. vid. Bandini Cat. bibl. MSS. gr. Laur. I. p. 549.)

Euryfus siue Eurytus, Metapontinus, inter eos refertur, qui iuuenes audierunt Pythagoram iam senem. *Iamblich.* cap. 23. Alius *Eurytus* Tarentinus, Philolai discipulus, memoratur apud *Iamblich.* cap. 28. et *Laert.* VIII. 46. vbi eorum discipuli vocantur Xenophilus, Phanto, Echecrates, Diocles et Polymnastus, postremi Pythagoreorum, vndecima generatione siue successione a Pythagora. Ex Euryso *περὶ τύχης* fragmentum apud *Stobaeum* Eclog. p. 16. aliud *Clement. Alex.* V. Stromat. p. 559. Vide et *Theophrasti* *Metaphys.* cap. 3. ex Archyta, et *Aristotelem* *Metaphys.* lib. vlt. cap. 5. Eurytum hunc ac Philolaum audiuit Plato, teste *Laertio* III. 6. Apud *Syrianum* in XIII. *Metaphys.* p. 118. male vocatur Pythagoricus *Eurpius*, et mox *Euryticus*.

Euthycles Rheginensis. *Iamblich.* cap. 27.

Euthynus Locrus.

Euthynus Tarentinus.

Euxenus Heracleota. Apollonii Tyanaci praeceptor, dogmatum Pythagorae ita gnarus, notante *Philost.* p. 8. [in vita Apoll. I. 7.] vt auiculae voces humanas edocet. *Suidas* in *Εὐθύνειμος*.

Euxitheus citatur a Clearcho Peripatetico apud *Athenaeum* IV. 14. p. 157.

Exaeretus. Vide infra in Speusippo.

P. Nigidius Figulus, Romanus, ingenio, copia litterarum et nugis magicis clarus: Ciceronis aequalis. Pythagoricus et Magus dicitur in Chronico Eusebii Hieron. *Cicero* in fragm. de Vniuersit. init. „Denique, ait, sic iudico, post illos nobiles Pythagoreos, quorum disciplina extincta est quodammodo, quum aliquot saecula in Italia Siciliaque viguisset; hunc (Nigidium) existisse, qui illam renouaret.“ Eius fragmenta collegit *Ian. Rutgersius* in Variis lection. lib. III. cap. 16. conf. *Bayle* in Diction. voc. *Nigidius*, not. D. infra lib. III. cap. 20. vol. II. p. 513. et infra in *Nigidius*. *Apuleium* *Apol.* I. p.

338. *Augustin.* de ciuitate dei, I. 5. Plura de illo scripsi in Introductione in Histor. litteraturae rom. etc. part. II. p. 177 sq. *Harl.*

Glorippus Samius.

Glycinus Metapontinus.

Gorgiades. Vide supra in Archippo.

Gyptius, siue vt illustri Obrechto adpellatur, Gyttius Locrensis.

Helicaon Rheginensis, qui ciuibus suis leges tulit. *Iamblich.* cap. 30.

Heloris Samius.

Heraclides Ponticus, Pythagoreorum auditor fuit, teste *Laertio*. V. 86. et *περὶ τῶν Πυθαγορέων* scripsit. id. 88. Citatur et Pythagoricus *Heraclides* in inedito Iosephi, christiani scriptoris Hypomnestico. Heraclidis locum de musica, per Pythagoram reperta et exculpta, habes apud *Porphyrium* in Harmonica Ptolemaei p. 213. Quaedam de Pythagora ex Heraclide refert *Clemens* 2. Stromate. *Fabric.* Conf. *Ionsum* de script. hist. phil. I. 17. p. 106 sqq. I. c. 14. 7. p. 89. Scripsit quoque *κρίσις*, *Ionf.* ib. I. 12, 5 et 6. conf. supra lib. I. cap. 22. §. 1. infra lib. III. cap. 11. in Catalogo Peripateticorum, vol. II. p. 302. lib. V. cap. 7. p. 62. vol. VII. et alibi. In narrationibus de rebus pythagoricis est homo vanus, superstitiosus, ideoque valde suspectae et sublestae fidei; atque a Timaeo apud *Diogenem Laert.* VIII. 71. 72. incusatur fictionum et fabularum conditarum, quas tamen venuste et ornatè exposuisse dicitur. (*Diog. Laert.* V. 89.) Plura de illo homine exigui iudicii leges apud *Meinerfium* in Histor. doctrinar. apud Gr. et Rom. I. p. 206 sqq. Adde cel. *Gediche* in M. Tullii Ciceronis Historia philosophiae rom. etc. Berolini 1782. 8. p. 48. *Harl.*

Hicetas Syracusius, qui stante coelo terram moueri docuit. *Laert.* VIII. 85. *Ciceroni* IV. academ. Quaest. cap. 39. *Nicetas* [P] *Euseb.* XV. 55. praepar. *Ἰκαίτης*, Plutarch. III. 9. de placitis phil. *Οἰκέρης*. *Fabric.* Cel. tamen *Beck.* in egregia sua illius libri edit. e cod. Mosquensi reddidit *Ἰκέτης*, vide eius not. p. 217. Apud *Ciceronem* I. c. *Hicetas* legendum esse, iam viderunt Octavian. Ferrarius, Turnebus, Muretus et al. et sic cod. Cantabrig. diserte. Quare *Dauisius* cuius et P. Manutii notas ad h. l. conferes, in sua editione Cantabr. 1736. p. 227. atque *Ernesti* in rec. editione Opp. Cicer. *Hicetas* reposuerunt. *Harl.*

Hierocles auctor commentarii in carmina aurea Pythagorae, de quo dixi capite superiore. *Fabric.* De illius philosophia eruditum fert iudicium *Baltus* libr. III. de ethnic. philos. moral. cap. 18. *Heum.*

Hipparchides Rheginensis.

Hipparchus, ex cuius libro *περὶ ἐνθυμίας* fragmentum occurrit apud *Stobaeum* ferm. 106. Ad eum exstat *Lyfidi* epistola [modo sit genuina], qua illi dissuadet δημοσία φιλοσοφῆν. Confer *Laert.* VIII. 42. et *Synesii* epistolam ad Herculianum. Hic ipse est Hipparchus, de quo *Clemens Alex.* V. Strom. p. 575. *Φασὶ γὰρ Ἰππαρχὸν τὸν Πυθαγόρεον, αἰτίαν ἔχοντα γράψασθαι τὰ τῷ Πυθαγόρῃ σαφῶς, ἐξελαθῆναι τῆς διατριβῆς, καὶ σῆλην ἐπ' αὐτῷ γενέσθαι οἷα νεκρῷ.* Confer *Theodor. Canerum* lib. I. cap. 12.

12. Var. Lect. et quae infra in *Perilao*. [*Ionsum* l. c. I. 6. 31. *Eschenlach.* de poesi Orphica, pag. 4.]

Hippasus Metapontinus siue Crotoniata a *Iamblich* cap. 23. relatus inter eos, qui iuvenes audiuerunt Pythagoram iam senem. De eo *Laertius* VIII. 84. qui, nihil eum scripsisse, ex *Demetrii* Homonymis notat. Idem tamen *Laertius* VIII. 7. ait, nonnullos tradere, quod *μυσκὸν λόγον* Hippasus sub Pythagorae nomine, in eius quidem ignominiam composuerit. Hoc scriptum *ἱερὸν λόγον* videtur vocare *Iamblichus* cap. XXXV. pag. 216. diuersum ab altero *λόγῳ ἱερῷ* ⁿ⁾, apud eundem memorato cap. XXVIII. p. 135. et a *λόγῳ ἱερῷ* tertio, cuius initium habet *Laertius* VIII. 7. Plura de *Hippaso* hoc *Menagius* in notis p. 387 sq. et *Reinesius* epistolis ad Hofmannum p. 504. [ep. 55. *De la Nauze*, de Pythagorae aetate, ex vers. *Hissimanni* in: *Magazin* etc. II. p. 99 sq. *Brucker*. Hist. crit. philos. vol. I. p. 1135 sqq.] Quemadmodum vero apud *Coelius Aurelianus* praef. ad libros de morbis acutis, Hippasi nomen corruptum in *Ipalli*, sic apud *Nemesium* p. 55. in *Hipparchi*. Pythagorae quoque avus *Hippasus* vocabatur. Praeterea inter Pythagoricos *Iamblichus* memorat *Hippasum*, Sybaritam: [Hunc ab *Hippaso* Metapontino perperam distingui a *Fabricio*, docet *Brucker*. l. c. p. 1135. not. o)] Omitto *Hippasum* *Laconem*, qui de republica *Lacedaemoniorum* libros quinque composuit. *Laert.* VIII. 84. De *Hippaso* Metapontino adscribam adhuc locum *Iamblichi* e libro tertio de philosophia Pythagorica, graece necdum edito pag. 64. ex versione *Nic. Scutellii*: *) *Hippasus*, (videtur legendum *Hipparchus*.) eiicitur e Pythagorae schola eo, quod primus sphaeram duodecim angulorum (*Dodecaedron*) edidisset, (adeoque arcanum hoc euulgasset:) *Theodorus* etiam *Cyrenaeus* et *Hippocrates* Chius *Geometra* eiiciuntur, qui ex *Geometria* quae sum facitabant. Confer *Vit. Pythag.* cap. 34. et 35. *Ἀκροματικὸς* dicitur *Syriano* in XII. *Metaphys.* p. 71. b. et eidem *Iamblich* ad *Nicomachum* p. 11. Citatur p. 142. 159. 163. et apud *Theonem* *Smyrnaeum* p. 91. *Syrianum* in XII. *Metaphys.* p. 85. b. *Boeth.* II. 8. *Musici.* et *Marcianum Capellam* IX. p. 317. vbi alii Codices *Lafus*, sed prima *Marciani* editio *Vicentina* *Hippasus*. Alterius *Hippasi* mentio in veteri inscriptione apud *Sponium* p. 138. *Misc.* [P] [*Hippasum* *Thasium Villoison* in *Anecd.* gr. II. p. 130. excitat ex *Aristotelis A. P.* cap. 25. p. 674. edit. II. du *Val.* at legitur, (v. p. 202. editionis a me curatae) *Ἰππίας*.]

Hippocrates Chius, *geometra*. Meminit *Proclus* lib. II. in *Euclidem* p. 19. et *Iamblichus* in loco, quem paulo ante in *Hippaso* adduxi. Idem est *Hippocrates* mathematicus apud *Plutarch.* in *Solone* p. 79. In reliquis omnibus, excepta geometria, stultum ac ridiculum fuisse testatur *Aristoteles* *Ethic.* ad *Eudemum* VIII. 14. Praeter alia ingenium exercuit in quadratura circuli demonstranda, teste eodem *Aristotele* 1. de *Sophist.* *Elench.* cap. 10. *Themistio* et *Eutocio*. Vide *Meursium* ad *Chalcid.* p. 5 sq. *Olympiodorum* in 1. *Meteor.* *περάζει* VI. p. 17. et Io. *Grammaticum* p. 17c. edit. latinae. Ab hoc *Hippocrate* nomen accepit lunula *Hippocratis*, cuius quadraturam demonstrant *Franciscus Vieta*

n) Vide, quae supra lib. I. cap. XIX. nr. 2. et lib. II. cap. XII. p. 454. sq.

o) Graece, et plenius, vbi non solum *Ἰππίας* in textu legitur, sed etiam plura de eo produntur,

(e cod. Veneto a *Villoison* in *Anecd.* gr. vol. II. editus est lib. 1.) pag. 216. Idem tamen doct. *Villoison*. in con m. de triplici theologia-veterum p. 290 sq. de *Hipparcho* idem narrat. *Harl.*

Vieta VIII. 9. Variorum: expeditiore etiam methodo Ferdinandus Ernestus Comes ab Herberstein, in Actis Eruditor. Lips. 1710. p. 16. conf. Io. Poleni quadraturam circuli Archimedis et Hippocratis Chii, analytice expressam ad calcem dialogi de verticibus, Patau. 1712. 4.

Hippodamus Thurius, ex cuius libro *περὶ εὐδαιμονίας* fragmentum apud Stobaeum serm. 101. ex lib. de Rep. id. serm. 41. et 96. Mureto idem est Hippodamus Milesius, qui ab Aristotele reprehenditur lib. II. Politicor. cap. 8. Vide *Mureti* Varias lect. lib. I. cap. 14. et lib. XV. cap. 18. *Fabric.* *Muretum* quidem *Victorius* Variar. lectionum lib. 38. cap. 2. reprehendit, quod duos Hippodamos is inter se confuderit, et aduersus illum suscepit defensionem Aristotelis: ait enim, Hippodamum illum, qui ab Aristotele reprehenditur, distinguendum esse ab illo Hippodamo, cuius verba retulit Stobaeus, priorem fuisse Milesium, posteriorem vero, apud Stobaeum, Thurium. *Victorio* adsentitur *Mich. Piccartus* in Comment. ad Aristotel. Politic. p. 241 sqq. qui praeter ea adnotat, Mureti sententiam pluribus aliis argumentis esse falsi conuictam ab Antonio Riccobono. *Victorii* argumenta dissoluere conatus est Muretus libr. XV. varr. lectt. cap. 18. cuius tamen responsio non satis firma visa est *Henr. Valesio*, qui in Emendationq. lib. IV. p. 111. id, quod Mureto probandum fuisse ait, at non praestitum, testimoniis schol. ad Aristophanis Equites v. 327. *Hesychii*, Ἰπποδάμης νέμεσις, Harpocratonis in Ἰπποδάμεια, (ad quem locum ipsum consules *Valesium* p. 40. notar.) ostendit, vnum eundemque esse Hippodamum Milesium ac Thurium, et Mileto migrasse Thurium, nec Aristotelem confudisse duos Hippodamos. Fragmenta eius habet *Arsenius* in Ἰωνία, (vbi pariter duo Hippodami memorantur,) teste *Bandin.* in Catal. MSS. gr. bibl. Laurent. vol. I. p. 549. Ad Hippodamum scripsit Theano *περὶ ἀρετῆς*. v. *Suidam* in Θεαγώ. *Harl.*

Hippomedon Aegaeus idem vt suspicor qui in Iamblichi codicibus cap. 18. p. 89. vocatur Ἰππαμέδων ἄγχιος Ἀνεύς Πυθαγόρειος τῶν ἁκυσματικῶν. Pro ἄγχιος Ἀνεύς *Stamleius* p. 519. Hist. Philosophicae legebat Ἀγχιανεύς, [et sic correxerat Heumannus in suo exemplo:] sed lubens adsentior *Küstero*, qui ex capite 36. Iamblichi, Ἀγχιός reponere iubet.

Hippon. Samius Aristoxeno, aliis Metapontinus, vel etiam Rheginus. Vide, quae de eo infra cap. XXIII. §. 20. [item *Fabris.* ad Sext. Empir. lib. III. Hyp. Pyrrhon. §. 30.]

Hippostratus Crotoniata.

Hipposthenes Crotoniata.

Hipposthenes Cyzicenus.

Iamblichus

p) Ἀκυσματικῶν vocantur Iamblichō auditores et discipuli familiares Pythagorae, quibus opponit *μυθηματικῶν*, quos pro veris Pythagoreis habitos a prioribus negat lib. III. de secta pythagorica p. 64. edit. Scutelli, [gr. in Villosionii Anecd. gr. II. p. 216. *Harl.*] Confer eundem Vit. Pythag. cap. 18. et Gellium lib. I. cap. p. Schefferum de natura

et constitutione philos. italicae cap. 10. *Fabric.* Iamblichum vero et Schefferum refutat, et aliter constituit classes *Tiedemann.* V. Cl. in principibus Graeciae philos. p. 286 sqq. adde eundem p. 283 sqq. 288 sq. *Meiners.* in Historia doctrinarum apud Gr. et Rom. p. 461 sq. et, quae ad initium huius capitis adnotaui. *Harl.*

Vol. I.

PPPPP

Iamblichus Chalcidensis Syrus, scripsit vitam Pythagoræ aliaque ad philosophiam pythagoricam spectantia, de quibus infra lib. IV. Discipuli eius Sopater, Aedesius, Eustathius, Plutarchus Atheniensis, Theodorus, Euphrasius etc. Vide, quæ ad Eunapium: [quæ vero lucem non adspexerunt.]

Ibycus. *Fabric.* Vid. *Athenæus* lib. II. p. 69. lib. IV. p. 175. lib. IX. p. 388. lib. XIII. p. 564. 601. 603. *Heumann.* In primo Athenæi loco *Valckenar.* iubet pro Ἰβυκος δ' ὁ Πυθαγό-
γεος scribere Ἀἴκος δ' ὁ π. idque comprobat *Ruhnken.* ad P. Rutilium Lupum pag. 100. *Harl.*

Iccus vel Icmus Tarentinus.

Ionem, hodiernum de Pythagora hæreticum, memorat *Tertullian.* lib. de ieiuniis cap. 15. *Heumann.*

Ippallus. Vide supra, in Hippaso.

Itanaeus Crotoniata, siue, vt Obrechtus et Küsterus e MSS. ediderunt, *Itmaeus.*

Laco Samius.

Lacritus siue Lacrates Metapontinus.

Lamiscus. Laert. III. 22.

Laphaon siue Laphion Metapontinus.

Laxeutirius. vid. notam ad §. VI. ex Bandini Catal. vol. III. p. 338 sq. et 340. *Harl.*

Leo Metapontinus. Vide supra in Alcmaeon. Idem forte Leø, Neoclidis discipulus, qui inter claros geometras celebratur a Proclo lib. II. [P] in Euclid. [p. 19. vid. infra lib. III. 14. §. 18. vol. II. p. 385. lib. V. cap. 5. vol. VI. p. 384. *Harl.*] et perinde, vt præceptor, multa priorum adiecisse inuentis, elementa etiam huius scientiæ adcurate consignasse traditur p. 19. Alius Leo Phliasiorum tyrannus, cui se *Philosophum* professus Pythagoras est apud *Laertium* Prooem. §. 12. et VIII. 8. Cicero V. Tusc. [cap. 3. vbi vide *Dauisii* notam.]

Leocritus Carthaginiensis.

Leocydes Metapontinus.

Leodamas Thasius, cuius meminit Proclus lib. 2. in Euclidem p. 19. et lib. III. p. 58. *Laertius* III. 24.

Leonteus Tarentinus.

Leophron Crotoniata.

Leptines Syracusius.

Leucippus a Iamblichio cap. 23. refertur inter eos, qui Pythagoram iam senem audierunt iuuenes. *Laertio* Leucippus sexta demum a Pythagora γεγενη memoratur prooem. sect. 15.

Sub *Lini* nomine carmen heroicum a Pythagoricis confectum memorat Iamblichus cap. 28. [conf. *Hauptmanni* progr. de Lino, p. 3. *Harl.*]

Lithagus. Iamblich. cap. 35.

Longinus

Longinus Pythagoricis accensetur ab *Eusebio* VI. 19. Hist. *Fabric.* At enim *Ἀλβινὸς* legendum, et *Longinum* numero Pythagoricorum eximendum esse, ait *Ruhnken.* in Diss. de Longino, §. 7. p. 17. et 18. quia Origenes Longini, nondum nati, libros legere non potuerit. *Harl.*

Lucius Hetruscus. Moderati Pythagorici discipulus. Plutarch. VIII. 7. quaest. conuiual.

Lycon Tarentinus. Iamblich. c. vlt. Alius *Λύκων ὁ Ἰασπεύς*, qui ἐν τῷ περὶ Πυθαγόρου laudatur ab Athenaeo, X. p. 418. F. II. p. 47. A. Lyconis Pythagorici, qui Aristotelis suppar fuit, et calumniatus, mentio exstat apud Eusebium XV. 2. praeparat. Laertium V. 69. Theodorum lib. VIII. et XII. Therapeut. *Fabric.* Conf. *Ruhnken.* ad P. Rutilium Lupum p. 100. *Harl.*

Lyrarnnus Ponticus.

Lyfiades Catanacus.

Lyfibijs Tarentinus.

Lysis Tarentinus, cuius exstat epistola ad Hipparchum, de qua supra cap. X. nr. 32. [vid. Lambecii Comm. de bibl. Caes. vol. VII. p. 26. Kollar. et indic. ibid. voc. Lysis.] A *Iamblich* cap. 23. refertur inter eos, qui iuuenes Pythagoram auscultaunt iam senem. Epaminonda ὃ instituit teste *Diodoro Sic.* p. 246. Excerpt. Peiresc. *Cornelio Nepote* in Epaminonda, cap. 2. [vbi vide Staueren in edit. min.] *Dione Chrysost.* XLIX. pag. 537. *Aeliano*, III. 17. Var. [vbi vid. Scheffer. et Perizon.] *Porphyr*io p. 38. et *Iamblich* cap. 35. Commentarios de philosophia pythagorica composuit, id. p. 40. Vide *Hieronymum* aduersus Rufinum Apologia 2. p. 166. ae *Laertium* VIII. 7. ὃ qui Lysidis quaedam sub Pythagorae nomine aetate sua lecta esse testatur. Aurea carmina illi a nonnullis tribui, notatum a me est capite superiore §. 6. Vide et supra, in *Cylons*. Fidem singularem seruandi etiam in re leui promissi Euryphamo testatus est, vt narrat *Iamblich*, cap. 30. Citatur Lysis ab Athenagora in Apologia. Scholam habuit Thebis, teste Hieronymo, sepultus [P] etiam Thebis, vnde reliquias eius a Pythagorico Theanore relatas in Italiam memorat Plutarchus de Deo Socratis p. 579. adde p. 583.

P p p p p 2

Malchus.

q) Ab eodem cum Thebis diem Lysis obiisset conditus est. Vide Plutarchum de genio Socratis f. 585 sq. [f. vol. VIII. edit. Reiskii, p. 312 sqq.] *Fabric.* Adeo multa de hoc homine, eius aetate et quaestione, num iste Epaminondae esse potuerit magister, docte, at impari fortuna, scripta sunt et agitata inter Dodwellum praecipue atque Bentleium, vt tempus et chartam perderem, si, quae in vtramque partem sunt disputata, repeterem. *Dodwellus* in lib. de Cyclis vet. p. 148. vberius vero in Exercit. II. de vita Pythagorae p. 191 sqq. 195 sq. 207. 216 sqq. et 222 sqq. omnia collegit, quibus demonstraret, Lysidem illum, qui Epaminondam docuit, fuisse discipulum Pythagorae, at iunioris,

cuius quidem proprium nomen fuisset *Mnemarchus*, Pythagorae autem nomen dumtaxat adscitum. Quae Dodwell. scripserat in libr. de Cyclis l. m. ea grauitate oppugnauit *Bentleius* in Resp. ad Boyle p. 43 sq. et erudite docuit, illam opinionem repugnare temporis rationi, atque historicos duo confudisse Lysides. Atque *I. Iac. Syrbius* in Pythagora intra Sindonem noscendo, in Corollario primo, calci adiecto, duo, putat, fuisse *Lysides*, Pythagoreos. *Bentleio* adscitur *Meinersius* l. m. p. 215. 319. 343. item censor in biblioth. critica Amstelod. vol. II. part. VIII. p. 111. not. a) *Harl.*

r) Vbi vid. Menagium et eundem in Historia mulier. philosopharum, §. 90. 91. *Harl.*

Malchus. Vide infra Porphyrius.

Malias Lucanus.

Mamercus siue Marcus cognomine Αιμόλιος, Πυθαγόρας παῖς τῆ σοφῆ. *Plutarch.* in Pauli Aemilii vita p. 256. *Festus* in primis: „Aemiliam gentem adpellatam dicunt a Mamercio, Pythagorae philosophi filio, cui propter vnicam humanitatem cognomen fuerit Aemilius.“

Megillus ἐν τῷ περὶ ἀριθμῶν. Theologum. arithmeticae p. 28. Meminit huius Megilli *Plato*, de Legg. III. Alius *Megillus* apud *Lucianum*, in Cataplo cap. 22. tom. I. pag. 438. [tom. I. p. 643. ibique schol. edit. Reitzii. it. dial. mort. I. cap. 3. tom. I. p. 333.]

Megisteas Metapontinus.

Melanippus Cyrenaeus.

Melissias Metapontinus.

Melissus Samius. *Plutarch.* Pericle. p. 166. Themistocle p. 112. Aristotelis librum πρὸς τὰ Μελέσσης memorat *Laertius* V. 25.

Menaechmus Eudoxi discipulus, cuius meminit *Proclus* 2. in Euclid. p. 19. *Plutarchus* VIII. cap. 2. sympof. et *Eutocius* in 2. Archimedis de sphaera ac cylindro.

Meneftius Sybarita.

Meno Crotoniata, Pythagorae gener, nisi legendum Milo. *Iamblich.* cap. 30.

Meno, cuius nomine dialogus exstat in Platone.

Meto Parius. Vide supra in Alcimacho.

Metopus Metapontinus. Ex huius, an Sybaritae Metopi libro de virtute exstat fragmentum, [cuius sententiam vere pythagoricam esse, ait Tiedemann. l. m. p. 208.] apud *Stobaeum* ferm. 1. p. 7. Emendat *Salmafius* ad *Simplicium* p. 151. [vid. *Gale* Opusc. mytholog. p. 684.]

Metrodorus Cous medicus, Pythagoricus, Epicharmi frater Thyrfi filius memoratur a *Iamblich* cap. 34.

Millias Crotoniata, siue potius Myllias. *Iamblich.* cap. 31. et vlt. vbi et vxor eius, quemadmodum et Porphyrio, memoratur *Timycha*.

Milo Crotoniata, in cuius aedibus conuenire soliti et Cylonio scelere periire Pythagorae. [confer autem *Dodwell.* Exerc. II. de aetate Pythag. §. 26. p. 207 sqq.] Vide *Iamblich.* cap. 35. apud quem p. 208. edit. Arcerii male Μύλλωνος et in MS. Paris. Κύλωνος, pro Μίλωνος. vt e Porphyrio restituit Neocorus, et e MS. Memmiano *Sam. Tennulius* apud *Iac. Gronouium* ad tom. II. thesauri Antiqu. graecar. tab. 50. vbi Milonis effigies imberbis. Idem robustus athleta fuit, vt docet *Diodorus Siculus* XII. 9. cui addes *Tzetzen* Chil. II. hist. 39. et scholiasten *Luciani* tom. I. pag. 14 sq. [p. 500. edit. Reitz. vbi vid. *Hemsterhus.*] Porro plures fuisse *Milones*, recte obseruatum *Casaubono* cap. VI. lectionum Theocriticarum. Milonis vxor *Myia*, de qua infra. E Milonis physicis fragmentum apud *Stobaeum* Eclog. pag. 67. Alius *Milo*, qui Tarentum [P] tradidit Romanis,

nis, teste *Synceſſo* pag. 271. Fuit et *Milo* Aetolus, Landamiae percussor. *Iuſtin.* XXVIII. 3. 8.

Miltiades Carthagenſis fidem ſuam probans Poſſidi Argiuo itidem Pythagorico. *Iamblich.* cap. 27. Sed legendum *Μυργιάδης* ex emendatione *Iac. Gronovii* tom. II. Antiqu. graecar. ad tab. 23.

Mimas. Huius eſſe quinque *διαλέξεις* de bono et malo, honeſto et malo, honeſto et turpi, iuſto et iniuſto, mendacio et veritate, ſapientiaque ac virtute, num doceri poſſit: quas cum fragmentis Pythagoreorum ad Laertii calcem edidit H. Stephanus, veriſimile viſum *Iohanni North*, qui illas latine vertit et notis illuſtrauit. Exſtant inter opuscula myſtica, phyſica et ethica Tho. Galei. edit. Amſtelod. p. 704. et Mimantis nomen occurrit p. 722. Sed in cod. MSto, qui adſeruatur Cizae, Misniae oppido, fuitque olim Reineſii, et in quo hae diſſertationes Sexto Empirico ſubiiciuntur, non legitur *Μίμας*, ſed *μύμας* ſive *imitatus*. *Fabric.* qui de hoc loco copioſius diſſerit infra lib. VI. cap. 7. vol. XII. pag. 617. *Harl.*

Mimnomachus Leontinus.

Mnemarchus ſive *Mneſarchus* Theanus et Pythagorae F. *Suidas* in *Θεανώ*. Ariſtaei in ſchola pythagorica ſucceſſor, ſi credimus *Iamblich*o cap. 36. At iuuenem deceſſiſſe tradit anonymus apud Photium cod. CCLIX. Pater quoque Pythagorae *Mneſarchus* adpellabatur, et ſollemne Graecis, nomina auorum infantibus imponere, vt *Empedoclis* philoſophi auus vocabatur itidem *Empedocles*. Sic *Nicomachus* Ariſtotelis pater. *Cimonis* nepos *Cimon* apud *Plutarchum*. *Ouid.* IX. *Metamorph.* fab. 12. *Vota* pater ſoluit, *nomenque imponit auitum*, *Iphis* auus erat. [compara *Dodwell.* in *Exerc. de Pythag.* vita §. 29. p. 222 ſqq.]

Mneſilaus Rheginenſis.

Moderatus Gaditanus ſub Nerone clarus Pythagoricus: diuerſus, vt videtur, a L. Iunio Moderato Columella, licet itidem Gaditano et eiſdem aetatis ſcriptore; ſed latino. vid. bibliothecam latinam [tom. II. edit. *Erneſtii*. cap. VII. pag. 71.] De placitis ſectae ſuae ſcripſit libros XI. teſte *Porphyr.* p. 32. ſive libros V. *Πυθαγορικῶν σχολῶν*, vt *Stephanus* ac *Suidas* in *Γάδερα*, idem enim opus eſſe puto. [vid. *Porphyr.* in vita *Plotini* cap. 20. *Heumann.*] Hunc Moderatum virum eloquentiſſimum ex parte imitatus *Iamblichus*, teſte *Hieronymo* 2. aduerſus *Rufin.* De Moderato vide *Tertulium* ad *Iamblichum* *Arithmetic.* p. 60. *Ienſum* lib. III. cap. 5. p. 229. infra in *Oderatus*, et paullo ante, in *Lucius*. Fragmentum eiſus apud *Stobaeum* *Eclog.* pag. 3. *Fabric.* vid. *Valeſ.* hiſt. eccl. lib. VI. cap. 29. pag. 109. *Heumann.* conf. *Aldrobandin.* ad *Diogen. Laert.* VIII. 25. *Meinerſ.* I. c. I. pag. 248 ſqq. 536 ſqq. at collato cenſore in biblioth. crit. Amſtel. II. part. 8. pag. 122.

Moerus, *Hygino* fab. 257. idem, qui aliis *Phintias*, ſponſorem mortis habens *Selinuntium*, qui aliis vocatur *Damon*. Apud *Laertium* VIII. 7. laudatur quidam *Moeris*, geometri-
corum principiorum ante Pythagoram reperor.

Molon a *Iamblich*o cap. 23. adnumeratur iis, qui iuuenes Pythagoram iam ſenem auſcultarunt.

P p p p p 3

Mummius,

Mummius, apud Godfridum Viterbientem, lege *Numenius*.

Myiēs Posidonius.

Myllias Crotoniata, Timychae maritus. *Porphyr.* pag. 42. ex Hippoboto et [P] Neanthe. *Iamblich.* cap. 31. Hunc Midam olim fuisse monuit Pythagoras apud *Iamblich.* cap. 28.

Myonides. Infra in Temnonide.

Mytgiades. Supra in Miltiade.

Nastas Cauloniensis.

Naufitheus Atheniensis.

Naufithus Tyrrenus. Vide supra in Eubulus.

Nearchus, cuius hospitio vsus est Cato maior, et ab eo philosophiae meditationibus imbutus. Vide [*Ciceron.* de Senecute cap. 12.] *Plutarchum* Catone maiore p. 337.

Neoclides. Supra in Leo.

Neocritus Atheniensis.

Nias Tarentinus. Lege Clinias.

Nicetas Syracusius. Supra in Hicetas.

Nicomachus Gerafenus, de quo dixi infra lib. IV. [conf. *Meinerf.* 1. m. p. 250 sqq. 537 sqq.]

Nigidius Figulus, de quo in bibliotheca latina, [lib. III. cap. 8. vol. II. p. 119. edit. Ernesti.] Pythagoricus et magus vocatur ab *Eusebio* in Chron. ad Olymp. CLXXXIII. *Fabric.* vid. supra in Figulus.

Ninon Rhetor, Pythagoreorum, Crotone, accusator et hostis. *Iamblich.* cap. 35.

Numa Pompilius rex romanus, Pythagora antiquior fuit, licet a multis, veteribus quoque, vt *Clemente Alexandr.* XI. Strom. p. 248. propter nonnullam dogmatum conuenientiam Pythagoreus et a Pythagora edoctus, (*Plutarch.* p. 256. in vita Pauli Aemilii,) adpellatur. Confer *Dionem Chrysost.* XLIX. p. 538. et *Nicephorum Gregoram* XXIII. p. 695. editionis praedarae Boiuianae, vbi vitam Numae a Plutarcho scriptam laudat; *Diodor. Siculum* in Excerptis Peiresc. p. 230. *Cyrill.* VI. in Iulian. p. 193. De hoc dixi infra in legumlatoribus. Vide etiam *Stillingfleetum* in Originibus sacris posterioribus posthumis L. I. cap. 1. p. 59 sq. Floridum Sabinum lect. subcisiu. cap. 13. Rualdum ad *Plutarch.* p. 74. Commentariorum Numae mentio apud *Linium* lib. I. cap. 31. 2) De libris pythagoricis in Numae sepulchro repertis *Linus* XL. 29. [vbi vid. not. in edit. Drakenborch. tom. V. pag. 488.] *Plin.* XIII. 13. *Lactant.* I. 22. *Augustin.* VIII. 5. de ciu. Dei. *Aurelius Victor.* cap. 3. de viris illustr. Plutarchus etc.

Numenius Apameensis, inter Pythagoricos et Platonicos numeratur a Porphyrio in vita Plotini. [et *Euseb.* H. E. VI. 19. sed fuit potius Platonicus. conf. infra lib. III. cap. 3. vol. II. p. 63.]

s) Vid. Pag. Gaudentium de philos. Rom. cap. 2. *Heumann.* Effigies apud Gronou. tom. III. Anti-
Sed alius fuit Pythagoras etc. Numae *συγγραφες.* quit. gr. thesauri yyyy.
Hinc origo erroris, vid. *Ionius* lib. IV. pag. 343.

II. p. 63. *Meurf. l. c. I. p. 255.* coll. cenfore in biblioth. crit. Amstel. II. part. 8. pag. 123. not. x. *Roffius* in Commentatt. Laertian. §. 75. vbi discernitur a *Numenio Pyrrhono*, apud *Diog. Laert.* IX. sect. 68. *Harl.*] De eo *Meurfius* ad Hefych. et *Ionfius* III. 10. Fragmenta eius ἐκ τῆ πρώτης περὶ τῆς τῶν Ἀκαδημαϊκῶν πρὸς Πλάτωνα διατάξεως apud *Eusebium* XIV. 5 sq. e libro περὶ τὰ γὰ θῆ. XV. 17. [in cod. Vindobon. teste *Lambe o* in Comment. de biblioth. Caesar. p. 73 sq. et p. 81. vol. VII. *Harl.*] περὶ αἰριθμῶν, περὶ τόπων et τρίτον περὶ τὰ γὰ θῆ laudat *Origenes* IV. in Celsum pag. 198. Alius *Numenius* Heracleota scriptor ἀλιευτικῶν. *Suid.* in κικίλιος. *Fabric.* De Nigidio vid. *Hornius* in historia philof. lib. IV. cap. 4. p. 243. *Augustin.* lib. V. de C. D. cap. 3. *Pag. Gaudentius* de philof. Rom. cap. 31. *Heumann.*

Obfis. Vide Opfis.

OCELLVS O (Ὠκελλος siue, [quod malit M. du Soul. ad *Lucian.* I. pag. 729.] Ὠκελος, siue Ὠκελλος denique,) *Lucanus*, cuius nepotes conuenisse se scribit *Archytas* epist. ad *Platonem*, et ab eius nepotibus scripta *Ocelli* περὶ νόμων, περὶ βασιλείας καὶ οὐσιότητος et τῆς τῆ παντὸς γενέσεως accepisse: apud *Laert.* VIII. 80. Ex eius libro de lege fragmentum apud *Stobaeum* Eclog. p. 32. Libellus περὶ τῆ παντὸς φύσιος etiamnum exstat integer: quamquam non dorica dialecto, qualis [P] primum scriptus ab *Ocello* fuerat, vt ex fragmentis, a *Stobaeo* [Eclog. phys. I. c. 24.] seruatis, perspicue adparet: sed a grammatico aliquo, vt facilius a lectoribus intelligeretur, in κοινὴν dialectum transfusus. [*Sevin* in *Histor. societ. reg. Paris.* vol. III. pag. 142. (f. secundum versionem *Gottschediae* germanicam, Lipsiae, 1750. tom. II. p. 186.) putat quoque, dorice scriptum esse *Ocelli* librum, et mutationem in linguam κοινὴν factam esse serius. Quod vero liber citatur a *Philone*, *Stobaeo*, *Proclo* et *Simplicio* περὶ τῆ παντὸς φύσιος, existimat idem ille, inscriptum fuisse primum περὶ τὰς τῆ παντὸς γενέσεως. Enimuero haec emendatio haud necessaria est, et vero posteriorem proderet aetatem. Nam *Ocellus* usurpat id vocabulum in prima illius significatione, qua denotat ortum, causam, qua aliquid fit, efficitur. Atque ipse *Ocellus* in fragmento apud *Stobaeum*, τίς ἐν, αἰτία καὶ ΦΥΣΙΣ, τὸν μὲν κόσμον ἀεμόσθαι διαπαντός; Posteriore aetate illa significatio abiit in desuetudinem, et loco illius vocabuli in illo sensu philosophi adhibuerunt γένεσιν. Hinc φύσις ab auctore epistolae, quae apud *Diogenem Laertium* tribuitur *Archytae*, per γένεσιν explicatur. vid. *Bardili* loco mox memorando p. 182. Libellus autem, qui adhuc exstat, num ab *Ocello* ipso sit exaratus, an saeculo demum primo post *Christum* natum foetus fuerit ingenii cuiusdam philosophi peripatetici, nescio cuius? haec quaestio viros eruditos in duas traxit partes, et pro vtraque sententia pugnant homines ingenii laude et litterarum copia florentes. Abnegant igitur *Ocello* istum libellum *Thomas Burnetius*, *Archaeol. philof.* lib. I. cap. 11. pag. 425. et *Sam. Parkerus* de deo disput. IV. sect. 3. pag. 367 sqq. cuius posterioris cum sententiam, librum ex *Aristotelis* scriptis esse compilatum et politiore Atticorum sermonem prodere iuniorem aetatem, atque

*) De hoc *Ocello* iudicia variorum adfert *Blountius* in *Censura Author.* p. 6. conf. *Morhof Polyhist.* tom. II. lib. 2. part. 2. cap. XI. §. 7. p. 345.

Menagius *histor. mulier. philof.* §. 100 — 102. *Heumann.*

atque peripateticae physiologiae videri epitomen, tum argumenta repetiit atque sub examen vocauit *Bruckerus* in *Histor. crit. philos.* vol. I. p. 1123 sqq. idemque summam exhibuit philosophiae Ocelli. Idem tulerunt iudicium *Stillingfleetus*, (vid. *Acta eruditor.* Lips. 1712. p. 10. *van Dalen* in libro de *Aristea* pag. 53. *Boeclerus* in *Bibliogr. critica* pag. 644. *Conringius* in *Propolit.* cap. XV. pag. 104. arbitratus, opuscula, quae tribuuntur Ocello Lucano ac Timaeo, esse supposititia; cui adsentitur *Thomasius* tom. IX. *Observatt. Halens.* VI. §. 7. Nostra aetate vt ingeniose, ita scite docteq.ue oppugnauit antiquitatem libelli Ocelliani cl. *Meinersius* in *Censura editionis Battasiana*, in bibliotheca philologica vol. I. part. III. Gottingae, 1771. p. 100 sqq. et p. 204 sqq. Timaeo libellum fuisse suppositum contendit. In historia doctrinae de vero deo p. 312 sqq. acrius et vberius propugnat suam sententiam, iudicans, eum, qui credere, Archytas epistolam esse genuinam, Ocellum ipsum ita antiquum fuisse, vt Archytas ipsius nepotes videret, simulque Ocellum Lucanum pro auctore libri, ipsi adscripti, habere velit, summam certe vniuersae antiquae historiae ignorantiam prodere. In *Historia denique doctrinarum* apud Gr. et Rom. pag. 584 sq. non solum permanet in sua sententia, (quam refutari non posse, ait,) illum libellum non conscriptum fuisse ab antiquo quodam Pythagoreo, multo minus ab Ocello Lucano, sed etiam addit indicem vocabulorum artis, e quibus adpareat, libellum post Platonis atque Aristotelis tempora fuisse concinnatum. Illius iudicio subscribit *Platner* V. Cl. in *Aphorismis philosophicis*, §. 1079. p. 424. Neque tamen defuerunt contrariae sententiae patroni aequae docti atque sagaces. *Caspari Barthii* iudicium *Aduersar. lib.* 42. cap. 1. p. 1867. iam adtulit *Blount* loco supra memorato. „Dubitant, ait, nonnulli de libelli eius, (de Vniuersi natura,) ingenuitate, non considerate satis, vt ego persuasus sum. Nam et breuitas et grauitas illi saeculo respondet, vt de rebus et sermone nunc nihil dicam.“ *Fabricius Joster*, et h. l. et clarius infra sect. III. vt antea *Iuss. Lipsius* in *manuductione ad Stoicam philos.* lib. I. diff. 6. etiam non videtur dubitasse. *Morhof* in *Polyhist.* tom. II. lib. II. part. II. cap. 11. §. 7. p. m. 322. non satis aperte declarat mentem suam, in illorum tamen sententiam, qui libellum esse germanum credant, transire videtur; at ibid. lib. I. cap. 2. §. 3. pag. m. 13. clare adfirmat, Timaei Locrensis fragmentum non vsque adeo plenam mereri fidem; Ocelli autem *Lucani scriptum esse genuinum*, hoc totum paene Aristotelem exscripsisse, vt vel ex vno hoc pateret, non adeo falsos esse, qui Aristoteli plagia, in veteres philosophos commissa, imputent. *Hornius* in *Historia philosoph.* lib. III. cap. 11. pag. 179. *Bruckerus* L. mem. *Stolle* in *Historia litteraria* cap. IV. §. 12. pag. 555 sq. *Adelung* in *Geschichte der Philosophie für Liebhaber*, alique pro genuino Ocelli foetu habent libellum, et ab aliorum vindicant criminibus. Vberius doctiusque, partim vñ testimoniis veterum, *Philonis περὶ ἀφθαρσίας κόσμου*, p. 940. *Sexti Empirici* *aduers. Math.* X. 316. *Stobaei* I. cap. 14. *Archytas* epistolae apud *Diogen. Laert.* VIII. 80. (at minus sinceræ fidei,) ad Platonem, *Censorini* de die natali cap. 1. *Iamblichi* aliorumque, (vid. testimonia veterum a Galeo collecta pag. 501. mythologicorum opusculorum etc.) partim ex indiciis orationis concisæ acutæque, vltimam simplicitatem et Pythagoreis consuetam scribendi rationem redolentis, et doctrinis opinionibusque pythagoricis stabiliunt fidem et integritatem auctoris aequae ac libelli *Battasius* ad editionem suam, in primis contra *Meinersium* *Tiedemann.* in *Primis Graeciae philosophis* p. 198 sqq. 209.

494 sqq. (comprobante censore in biblioth. crit. Amstel. II. part. 8. p. 119.) et *Christoph. Gottfr. Bardili* in: *Epochen der vorzüglichsten philosophischen Begriffe, nebst den nöthigsten Beylagen*, part. I. Halae Saxon. 1788. Hic enim p. 131 sqq. *syste*ma Ocelli in compendium et ordinem redegit, tum p. 165. vsque ad finem, omnes, quas mouerat *Meinersius* dubitationes, omni cura et diligentia tollere, singula *Meinersii* argumenta dextre examinare, atque auctoritatem non minus quam veritatem scriptorum, quae et Ocello et *Timaeo* adtribui solent, euincere atque firmare studuit. Non quidem contendit, (quod *Gale* in praefatione ad *Opuscula* gr. mythologica senserat,) Ocellum et *Timaeum* ex sanctissima *Pythagorae* disciplina profectos, aut socios fuisse foederis pythagorici, aut germanos *Pythagorae* adfclas: sed in eo vnice versatur, vt ostendat, neutrius scripta esse seriore tempestate ex aliis compilata; e contrario orationis simplicitatem ac breuitatem, nec non rationem atque collocationem argumentorum et veritatem libellorum testari et vltimam antiquitatem. Equidem in discidio tam egregiorum et doctorum hominum malim *ἐνέχων*: neque tamen nego, mihi quidem *Tiedemanni* atque *Bardilii* eorumque antiquiorum, quibus illi suffragati sunt, iudicia haud omnino displicere. Neque omnino spernendum videtur mihi *Bruckeri* effatum: „non eiiciendum nobile antiquitatis philosophicae monumentum ex *Pythagoreorum* circulo, sed scholae sectaeque suae relinquendus Ocellus, quem tamen subtilius magisque luculenter de rebus physicis disputasse, quam veteres primosque *Pythagoreos*, et propria atque domestica habere principia non negamus.“ Si integrum opusculum dicere nolimus genuinum, forsan interpolatum est, et antiquiora tamen Ocelli fragmenta continere videtur. Sed videant acutiores! Idem *Bruckerus* in *Adpendice* siue vol. VI. p. 313. instar supplementi quaedam collegit. Aetas igitur Ocelli certis signis definiri non potest. *Saxius* V. C. in *Onomastico* literar. tom. I. pag. 30. aetatem eius confert in a. m. 3508. Olymp. LXX. 4. ante C. N. 495. V. C. 257. — MSS. extant in biblioth. regia Paris. (teste *Catalog.* tom. II.) nr. 1928. 2018. et 2518. aut teste *Labbeo* cod. DXLVII. MXVIII. MMCCXL. — In biblioth. Veneta D. Marci, teste *Catalogo* p. 130. et 277. — In biblioth. Laurent. teste *Bandiniano* *Catalog.* vol. III. *Plut.* 86. cod. XXXII. pag. 377. vbi *Bandini* de editionibus quoque differit, e *Fabricio* nostro. — In *Montfaucon* *Bibliotheca* biblioth. MSS. quater occurrit. — In *Montfaucon* biblioth. Coisliniana, cod. CLXXIII. pag. 229. — Editiones hae sunt:

Ocelli Lucani de Vniuersa natura, brevis et absoluta qualitatum elementarium enarratio: graece. per Conrad. Neobarium, regium typographum. Paris. 1539. 4.

Vid. *Maittaire* A. T. tom. III. part. I. pag. 300.

Iterum, ibid. apud *Guil. Morellum*, 1555. 8. teste *Fabricio*. — Post latine vertit *Guilelmus Christianus*, *Francisci I.* medicus, et *Q. Florentis Septimii Christiani* pater, Lugd. 1541.

Ocellus cum versione et commentariis *Io. Boscii Lonasi*, (male *Zonaeus* in *Labbei* biblioth. nou. MSS. p. 114.) Louan. 1554. 8. apud *Petrum Colonaecum*, bibliopolam.

Apud *Fabricium*, et in *Maittaire* A. T. Indic. pag. 100.

Ocelli Lucani libellus de natura vniuersi gr. et cum interpretatione lat. notisque *Ludouici Nogarolae*, *Comitis Veronensis*; addita epistola ad *Adamum Fumanum*, *Canon-*

nicum Veronensem, de viris illustribus, genere Italis, qui graece scripserunt, Venetiis, 1559. 4.

In biblioth. Lugdunensi Bat. p. 209. Catalogi. Fallitur Nogarola, qui se primum latine Ocellum dare credidit: sed non minus fallitur Gaddius, qui tom. II. p. 128. affirmat, Nogarolam non suae ipsius, sed Guil. Christiani versionis notas suas adiunxisse. Notae vero Nogarol. et ad criticam et ad interpretationem sensumque philosophicum spectant. Adde Giornale d' Italia tom. IX. pag. 123.

Ocellus Lucanus, de Vniuersi natura, interprete Ludou. Nogarola; Eiusdem Annotationes in Ocellum, et Epistola de viris illustribus, Italís, qui graece scripserunt. Editio tertia, collatione exemplarium melior facta. Heidelbergae. Ex bibliopolio Hieron. Commelini. 1596. 8.

In calce additae sunt variae quaedam lectiones ex Louanienſi codice depromptae, aliisque, (Veneto) quorum nomina non recensita sunt.

Ocellus Lucanus philosophus de Vniuersi natura. Textum e graeco in Latinum tranſtulit, collatisque multis exemplaribus, etiam MS. emendauit, paraphraſi et commentario illustrauit Carolus Emmanuel Vizanius Bononiensis. Pars phyſica. Ad Eminentiſſimum et Reuerend. Principem Franciſcum Barberinum, S. R. E. Cardina. Vicecancellarium. Bononiae, ex typographia Ferroniana, 1646. 4.

— — *Pars politita, cui acceſſerunt V. C. Ludouici Nogarolae in eundem notas. Eiusdem Ocelli de legibus fragmentum, unaque locupletisſimus index. Bononiae etc.*

Nomine Vizanii typographus in praef. poſtquam de ſuperioribus editionibus quaedam memorauerat *), ita pergit: „Nogarolae et Comelini codicem vidit auctor, ac praeter ea M. S. codices Vaticanae bibliothecae duos, alterum antiquiorem, alterum V. C. Aloyſio Lollino Epifcopo, ſanctiſſ. Urbano VIII. Pont. Opt. Max. teſtamento legatum, ſingularique tanti Principis munificentia eidem bibliothecae donatum: et praeter ea M. S. alterum e muſaeo V. Cl. Thomae Bartholini, Dani, quem doctiſſimus ille Vir cum auctore benigniſſime communicauit. etc.“ conf. Addizioni copioſe di *Lionardo Nicodemo* alla Biblioteca Napoletana del Dottor Niccolo Toppi. Neapoli, 1683. fol. p. 187. Editio haec fuit olim optima et variae lectiones margine adſcriptae. adde *Bentleium* in Reſponſ. ad C. Boyl. p. 215 ſqq. verſ. lat. Lennep. vbi ſe a crimine plagii liberat. — Recuſa eſt haec editio:

Ὠκελλος etc. Ocellus Lucanus philoſophus de vniuerſi natura. Textum e Graeco in latinum tranſtulit, collatisque multis exemplaribus etiam MSS. — — — illustrauit Carl. Emman. Vizzanius. — — Pars phyſica. Amſtel. 10. Blaeu. 1661. — Pars politica. — — ibid. eod. 4.

Ocellus

*) Quando in eadem praef. editor aut typographus ſcripſit: „Heidelbergae pariter impreſſum fuiſſe anno 1595. monet in bibliotheca philoſophica Paulus Bolduanus, nescit, an Commelini codicem expreſſurus,“ vel error eſſe videtur typographicus, vel annus, quo praefatio ſcripta fuerit, cum

anno, quo publicata eſt editio, conſuſus. Vizanius autem fuit Profeſſor Patauinus, qui a C. 1661. aet. 49. diem obiit ſupremum. vid. Nic. Comnenus in Gymnaſio Patauino, p. 370. Elogium academiae incognitorum, pag. 89.

Ocellus — graece, cum versionis latina et notis Ludou. Nogarolae, in Thom. Gale Opusculis mythologicis, praemis de Ocello veterum testimoniis a Io. Pearsonio collectis, Cantabrig. 1671. 8. in qua editione existat etiam eiusdem Nogarolae epistola ad Fumanum paullo ante memorata, et Amstel. 1688. 8. pagg. 499 sqq. ubi haec epistola desideratur.

Ocellus Lucanus en grec et en François, avec des Dissertations sur les principales Questions de la metaphysique, de la physique, et de la Morale des anciens, qui peuvent servir de suite à la philosophie du bon sens, par M. le Marquis d'Argens, à Berlin, 1762. 8.

Multa docte acuteque disputat d'Argens in commentario copioso; multa tamen habet more suo captiosa atque singularia, multa lepida. conf. etiam Brucker. in Adpendice s. vol. VI. Hist. crit. philos. p. 313. et Noua Act. Erudit. 1763. Mai. p. 211 sqq. August. p. 373. Klotzii Acta literaria vol. II. part. I. p. 39 sq. 57 sq. Versio illius et commentarius in linguam theotiscam translatus cum contextu gr. lucem viderunt:

Betrachtungen des Ocellus von Lukanien über die Welt, aus dem Griechischen in das Französische übersetzt und mit verschiedenen Abhandlungen — begleitet von dem Herrn Marquis d'Argens. — aus dem Französischen des H. Marquis in das Deutsche übersetzt. Breslau, 1763. 8.

Ocellum vero e MSS. optime restituit Battaeus, et non solum singula verba, sed integros quoque versus auctori antea valde corrupto reddidit, ac sensum philosophi ut plurimum acute explicuit: reliquos itidem, quos adiecit, libellos emendavit in Comment. acad. reg. Inscript. tom. XXIX. p. 240 — 294. tum sigillatim in editione ita inscripta:

Ocellus Lucanus, de la Nature de l'Univers; Timée de Locres, de l'ame du monde; lettre d'Aristote à Alexandre sur le système du monde. Avec la Traduction françoise, et des Remarques, par Mr. l'Abbé Batteux. à Paris. 1768. III. tom. 8. Tria scripta esse genuina, demonstratum iuit Battaeus: at cel. Meiners. in bibliotheca philologica, vol. I. part. IV. p. 93 sq. et part. V. p. 204 sqq. Gottingae, 1771. 8. laudat quidem diligentiam et acumen atque dexteritatem Batt. in emendandis vertendisque illis scriptis; at tres illos libros habet supposititios, multis in medium adlatis argumentis.

Ocellus Lucan. et Timaeus Locrus. gr. et lat. Paris. 1778. 8. (in Com. Reviczky Catal. pag. 81.) Harl.]

Loca ex hoc *Ocelli* libro apud Stobaeum Eclog. phys. p. 44. 45. Vide et p. 59. ac quae supra in Eccello. Et Ioh. Pearsonium ad symbolum Apostol. p. 90 sq. edit. latinae, Theodorumque Canterum lib. I. var. lect. cap. 17. Argute de eo Iacobus Duportus pag. 384. poem.

*Dum mundum aeternum *) putat, haud bene cernit Ocellus:
Vera Lucanus denique luce caret.*

Q q q q 2

Ocyllus

*) Ex Bardili mente l. m. p. 192. Ocello mundus fuit aeternum numen diuinum, quod ab aeternitate omnia ex semet ipso produxisset, omnia per

semet ipsum efficiat et perpetuo sit effecturum: Aristoteles autem mundum a deo discretum et separatim cogitans, vtrumque finxit aeternum. Quare, sententiis

Oculus Ocelli Lucani frater. *Michaeli Murgues* sect. I. male Ocellus dicitur *Luquois*, ac si fuisset Lucensis: quem corrigit Clericus biblioth. sel. tom. XXVII. p. 446.

Pro Oderato apud Syrianum in XII. Metaphys. p. 91. b. legendum Moderatus, de quo supra. Odias Carthaginienſis.

Oecetes. *Plutarch.* III. 9. de placitis Philof. [vitioſe. vid. ſupra in *Hicetas*.]

Oenopides Chius, aſtronomiae peritus, auctor periodi LIX. annorum. De quo *H. Dodwel-* *lus* in opere de Cyclis p. 262. *Menagius* ad Laertium IX. 37. [P] et *Perizonius* ad *Ad-* *liani* Var. lib. 10. cap. 7. Fabulatus eſt, ſolem antea iter illuc feciſſe, vbi nunc eſt la- *eteus* circulus, donec Thyſtearum epularum ſcelere auerſus Zodiacum ingrederetur. Vide Achillem Tatium, *Iſagoge* in *Aratum* cap. 24. Meminit huius *Oenopidis* *Plato* in *ἑρασμῶς*, *Seneca* Nat. quaest. IV. 2. *Censorinus* etc.

Onatus Crotoniata. Ex eius libro *περὶ θεῶν καὶ θεῶν* adfert quaedam *Stobaeus* Eclog. phys. pag. 1. et 4. *Fabric.* Alius forſan *Onatus* eſt, cuius *Ἀμαζονιστὶς* laudat *ſcholiaſtes* ad *Theocrit.* XIII. 46. niſi ibi *Μέναντος* cum *Fabricio* infra in vol. II. p. 441. potius legen- dum ſit. *Harl.*

Opſis Pythagoricus citatur ab *Athenagora* in *Apologia*, [p. 25. edit. *Dech.*] vna cum *Lyſide* et *Philolao*. *Meurſius* autem in *Denario* putat corruptum.

Opſimus Rheginenſis: [cuius *Iamblich.* meminit lib. I. cap. 36.]

Oreſae fragmentum apud *Stob.* Eclog. pag. 105.

Oreſander *Lucanus*.

Oreſtaeſ *Metapontinus* *Laertio* IX. 20. memoratus; male *Areſtades* in *Iamblich*o *Arceſii*.

Sub *Orphe*i nomine ſcripta quaedam iactabant *Pythagorei*, quorum ipſi videntur fuiſſe aucto- res. Vide, quae ſupra lib. I. cap. XIX. §. 1.

Paction *Tarentinus*.

Panacmeus laudatur ab *Ariſtide* *Quintiliano* praef. muſicae. *μαετυρεῖ δὲ μοι καὶ θεῶν λόγος ἀνδρὸς σοφῆ Πανάκμεω τῷ Πυθαγορεῖ.*

Parmenides Eleates audiuit *Diochaetem* *Pythagoricum*, teſte *Laertio* IX. 21. et ipſe *Pythago-* *ricus* dicitur a *Syriano* in II. *Metaphys.* p. 20. *Hesperum* et *Luciferum* primus obſerua- vit, quod alii tribuunt ipſi *Pythagorae*. Vide [*Diog. Laert.* IX. 23. ibique interpretes,] *Iſ. Caſaubonum* ad *Laertii* VIII. 14. Inter praecipuos phyſicos citari ſolere, notat *Iam-* *blichus* cap. 29. *Fabric.* *Strabo* lib. VI. init. p. 387. edit. *Almelou.* laudat *Parmenidem*

et

ſententiis adeo diuerſis, *Ariſtotelem* eſſe, putat, inuentorem ſui ſystematis, et tamen *Ocellum* illo antiquiorem. Num vero haec ſufficiant et aliorum obiectionibus, et iis, quae *Fabricius* margini ſui exempli adſcripſerat, „*Ocelli* tamen argumentis pro eadem mundi ſempiternitate, *Ocello* baud nominato, pugnat philoſophus *Stagirites*: illa op-

pugnat *Alphonſus Pandulphus*, *Episcopus Camu-* *lenſis*, libr. de ſine mundi, Bonon. 1658. fol. 4. vi- deant philoſophi. Conferes tamen, quae docte ſciteque ſcripſit cl. *Platner.* in *Aphoriſmis* philoſo- phicis §. 1079. p. 423 ſqq. et *Feuerlin.* in diſſ. de axiomate, ex nihilo ſit nihil. p. 9 ſq. *Harl.*

et Zenonem, Pythagoreos, per quos patria illorum, Elea, bonis legibus florisset. adde *de la Nauze* p. 103. et *Freret* p. 139. in *Hissmanni Magazin* etc. tom. II. *Dodwell*. Exercit. II. de aet. Pythag. §. 28. p. 220. *Harl.* Acutissimus pythagoricorum dogmatum patronus vocatur ab *Huetio*, *Quaest. Alnet.* lib. II. cap. 3. p. 120. *Heumann.*

Parmeniscus Metapontinus. *Laert.* IX. 20. et *Athen.* lib. XIV. p. 614. *Iamblichi* codd. *Parmiscus.*

Paron Pythagoreus occurrit in latina *Argyropoli* versione lib. IV. *Physicorum Aristotelis* cap. 13. Ita accepit *Themist.* p. 47. b. atque inde apud *Maretum* ad lib. I. *Ethic.* p. 107. item apud *Cozzandum* de magisterio ant. phil. lib. V. cap. 2. p. 313. *Carol. Bouillum*, *Epist.* in 4. editis p. CXXXVI. sed *παρών Πυθαγόρεος* apud *Aristotelem* vertendum est: praefens forte quidam *Pythagoreus*; vt pridem notatum *Francisco Luisino* lib. III. *parergon* cap. 17.

Passalorinchitas silentii adfectione potius *Pythagorae*, quam prophetarum imitatores perstringit *Philastrius*, haeresi 76.

Pausanias Anchiti F. medicus, cui *Empedocles* poema physicum inscripsit, et cui dicitur ὕφη γήσασθαι siue suppeditasse, quae ille περὶ τῆς ἀπνῆς vulgauerat. Vide *Laertium* VIII. 60. De illo Anchito confer *Iamblichum* cap. XXV. pag. 110.

Pempelus, e cuius libro περὶ γονέων fragmentum exstat apud *Stobaeum* sermone LXXVII. p. 460. de honore parentibus praestando.

Perilaus Thurius, ex pythagorica schola eiectus. *Iamblich.* cap. 17. Δυσκίνητος ἔστι καὶ δυσπαρακολέθητος εὐρίσκετο, σῆλην δὲ τινα τῶ τοιούτῳ καὶ μνημεῖον ἐν τῇ διατριβῇ χώσαντες, καὶ δὲ καὶ *Περίλαῶ* τῶ *Θυρίῳ*, λέγεται [P] καὶ *Κύλῳ* τῶ *Συβαριτῶν* ἐξαρχῶ ἀπογνώσθῃσιν ὑπ' αὐτῶν, ἐξήλαυνον ἀντὶ τῶ ὀμακοῖς etc. Adde cap. 34. pag. 206. cap. 35. pag. 210. et quae supra in *Hipparcho*.

Phaedo Posidonius, diuersus a *Phaedone Eliensi* Socratico.

Phaenecles Parius.

Phanton Phliasius, *Echecrates*, *Polymnastus* et *Diocles*, iidem *Phliasii*, et *Xenophilus Chalcidensis*, *Aristoxeni* aequales, vndecima a *Pythagora* generatione. *Laert.* VIII. 46. licet *Iamblichus* cap. 35. de illis loquatur, tamquam de *Pythagorae* ipsius auditoribus.

Pharisei in quibusdam fuere *Pythagorei*. vid. *Fr. Buddi* *Introduct.* ad *hisor. philos. Hebr.* pag. 66. *Heumann.*

Philinus. *Plutarch.* VIII. 7. *symposiac.*

Philiscus, *Milesius*, *Isocratis* discipulus, praeceptor *Timaei*, historici. vid. *Smidas* in *Φιλίσκος* et *Τίμαιος*. *Pythagoreum* eum nominat *Toup* in *Emendationibus* in *Suidam*, part. II. p. 304. edit. *Lipf.* siue tom. II. p. 194. edit. *Londin.* vbi quoddam illius epigramma apud *Plutarch.* in *vita Lysiae* p. 836. emendatius exhibuit. Plura vid. de reliquis illius scriptis in *Ruhnkenii* *historia* crit. oratorum graecorum, praefixa *P. Rutilio Lupo* p. LXXXIII. Confunditur cum *Philisto* siue *Philisto*, *Syracusano*, de quo supra vid. ad lib. II. cap. 11. §. 7. et cum *Philisto Aegineta* a *Lambecio*, in *Comm. de biblioth.*

Q 9 9 9 3

caef

Caes. vol. VII. vbi tamen Kollar. col. 273 sq. Lambecii sententiam improbat, laudatque nostri Fabricii iudicium in vol. I. p. 686. et vol. IV. p. 486. latum. *Harl.*

Philo a *Clemente Alex.* I. Strom. p. 305. et *Sozomeno* lib. I. cap. 12. Pythagoricus appellatur. Incertum, an Clemens alterum intellexerit Philonem antiquiorem, de quo *Iosephus* p. 1051. contra Apion. *Clemens* ipse p. 337. et *Eusebius* IX. 20. et 24. praeparat. Sed et *Eusebius* lib. II. hist. eccles. cap. 4. notat, quod Philo Iudaeus, cuius scripta exstant, platoniam pariter et pythagoriam philosophiam sectatus fuit, et Plato ipse, ut infra obseruo, in multis Pythagorae vestigia traditur [a Moderato, Numenio et neoplatonicis] legisse. *Fabric.* Vid. *Meinersf.* in Historia doctrinarum apud Gr. et Rom. pag. 249. 255. Philonem Pythagoreum distinguendum esse a Philone Iudaeo, et cultui deorum addictum, contendit pluribus *Ioufus* de scriptor. Hist. philos. lib. III. cap. 4. §. 4. p. 17 sq. et ipse *Fabricius* infra lib. IV. cap. 4. pag. 121. vol. III. discernit vtrumque. Eandem sententiam fouere videtur *Meinersf.* l. m. p. 383. *Fabricius* tamen sententiam suam in margine exempli sui ita declarauerat vberius: „Alius Philo antiquior, de quo videndus *Huetius* pag. 102 sq. Demonstrat. euangel. vbi aduersus Iosephi testimonium I. contra Apionem p. 1051. contendit, illum fuisse Iudaeum, quod vtcunque oppugnavi in Prolegomenis ad librum Sapientiae p. 239. Et ibidem hunc Philonem, quod facit etiam *Ioufus* p. 227. et 228. e Clementis loco I. Strom. pag. 305. (qui de altero agit.) perperam vocavi philosophum Pythagoreum. Poeta quidem fuit, atque, ut Iosephus voluit lubenter sibi accredi, ethnicus. Nam Hieronymus, praef. ad librum Sapientiae, Philonem Alexandrinum habuit in animo Iudaeum, scriptorum, quae etiamnum exstant, auctorem. Ex libro I. Philonis antiquioris de rebus Hierosolymitanis, (τῶν περὶ τὰ Ἱεροσόλυμα) versus decem hexametros profert *Eusebius* IX. 20. praeparat. et alios quinque ex libro eius decimo quarto, IX. 24. In eodem, opinor, opere *Clementis Alexandrinus* I. Strom. p. 337. legerat recensionem Iudaeorum regum, quam diuersam a Philone et Demetrio traditam testatur. Fateor tamen, non deesse causam, quare hic Philo suspectus possit videri, librique sub eius nomine, tamquam ethnici, compositi ab aliquo Iudaeo.“ Hactenus *Fabric.* *Harl.*

Philodamus Locrus.

Philolaus Crotoniates Heracleae vixit. *Iamblich.* cap. 36. Archytae discipulus: in eius demortui sepulchro ab Euryto discipulo [quod multi negant] audita diuina harmonia, si fides eidem *Iamblich* cap. 28. lect. 139. 148. Metaponto profugit propter Cylonium scelus in Lucanos, teste *Plutarcho* de genio Socratis p. 583. A Simmia et Cebete auditum esse Philolaum, testatur Plato in Phaedone, p. 377. [vid. supra *Cebes.*] Primus e Pythagoricis commentarium de rebus physicis vulgasse fertur, ut idem *Iamblichus* cap. 31. Laertius alique. Ac ne vulgavit quidem ipse, si verum est, quod aiunt, Platonem, qui in Italia ipsum adierat, teste *Laertio* III. 5. 400. aureis numis siue vnum siue tres Philolai libros ab eius consanguineis, pauperis Philolai heredibus, vel ipsum redemisse vel emtum a Philolao accepisse, atque inde Timaeum suum composuisse. Vide, quae viri docti ad *Laertium* VIII. 85. et *Gellium* III. 17. [Fabulam esse iudicat *Meinersf.* l. c. p. 595. not. adde eundem p. 343. 550. 551. not. p. 598. de eius fragmentis apud Stobaeum, Ecl. phys. p. 44. 49. 51. *Cornel. Nep.* X. 2. 4. ibique Stauer. in edit. min. Vi-
de

de et supra in Eurytus, et infra Timaeus. [*Tiedemann*. in: Deutschen Museum, mens. August. an. 1778 p. 154 sq. de loco A. Gellii et Timonis crimine: et interpretes ad Gellii locum. *Harl.*] Apud *Laertium* VIII. 55. verba *Φησὶ δὲ Νεάνθης, ὅτι μέχρι Φιλολάας καὶ Ἐμπεδοκλῆος ἐκοινῶνεν οἱ Πυθαγορικοὶ τῶν λόγων* ἐπεὶ δὲ αὐτὸς διὰ τῆς ποιήσεως etc. ita sunt reddenda: *Refert Neanthes, Pythagoricos cum Philolao et Empedocle etiam dogmata sua communicasse. Postquam vero Empedocles poemata illa vulgare coepit, latam esse legem, ut versificator omnis inde arceretur* ^{ω)}. Citatur *Philolaus* [a *Platone* in *Phaedone* l. c. *Clemente Alexandrino* Strom. III. 433. collato *Meinertio*, l. c. p. 550. not.] ab *Athenagora* in *Apologia*, a *Iamblichio* in *Nicomachum* pag. 7. II. 109. 168. Theologum. arithmet. p. 61. *Luciano* pro lapsu in salutatione tom. I. p. 498. [*P*] *Syriano* in XII *Metaphys.* p. 71. b. 85. b. 88. b. in XIII. p. 102. a *Theone Smyrnaeo* p. 57. *Sexto Empirico* p. 153. contra *Mathemat.* E *Philolai Βάκχαις* fragmenta apud *Stobaeum* Eclog. phys. p. 57. 51. 34. *De mundo* p. 49. *De anima* p. 44. *Περὶ φύσεως*, Theologum. arithmet. p. 22. et *Theo Smyrnaeus* p. 166. *Claudiani* vero *Mamerti* locus non praetermittendus lib. II. de statu animae cap. 3. *Pythagoras, quia nihil ipse scriptitavit, a posteris quaerenda sententia est. In quibus vel potissimum floruisse PHILOLAUM reperio Tarentinum, qui multis voluminibus de intelligendis rebus et quid quaeque significant opido obscure dissertant, priusquam de animae substantia decernat, de mensuris, ponderibus et numeris iuxta geometriam musicam atque arithmeticam mirifice disputat, per haec omnia uniuersum existitisse confirmans.* etc. Confer. lib. II. cap. 7. ubi profert locum *Philolai* e tertio voluminum *περὶ ὁσμῶν καὶ μέτρων*. De *Philolai* periodo annorum vndesexaginta *Scaliger* p. 166. lib. 2. de emendat. temp. *Boëthius* II. 32. *Arithmet. Philolaus vero, necesse est, inquit, omnia, quas sunt, vel infinita vel finita esse.* [*Philolai* fragmentum est apud *Iamblich.* a *Villoison.* in *Anecd.* gr. tom. II. editum p. 196.]

Quomodo *Philolaus* tonum diuiserit, tradit idem III. 5. *Musica*. et 8. *Io. Tzetzes Chiliad.* XI. hist. 362.

Καὶ ἐν τῇ Φιλολάᾳ μὲν κλίματα τὸ πᾶν ὁ Πλάτων,
Ὅσον ἐστὶ περὶ ψυχῆς, καὶ ἕτερα μυρία,
Καὶ Τίμαιον γεγραμμένη καὶ ἄλλας διαλόγους ^{α)}.

Philolaus Tarentinus insignis mechanicus celebratur a *Vitruuio* libro et capite primo, [et *Philone* de mundi opificio p. 24. edit. *Mangey*, qui dedit fragmentum. *Harl.*]

Philonides Tarentinus.

Phintias Syracusanus, aliis male *Pythias*, amicitiae pythagoricae fide aduersus *Damonem* celebris. Vide excerpta *Peiresc.* e *Diodoro Sic.* pag. 242. *Plutarchum* *περὶ πολυφιλίας.* *Porphyr.*

^{ω)} Fabulam esse etiam hanc *Neanthis* narrationem cenfet *Meinert.* l. c. p. 595. not. Secus sentit *Bruckerus* in *Hist. crit. phil.* I. p. 1025. p. 1062. p. 1136. adde *Bentleii* *Respons.* ad *C. Boyle* p. 49. vers. *Lennepe.* *Harl.*

^{α)} *Bullialdus* scripsit *Astronomiam Philolaicam.* *Philolai* discipulus fuit *Gorgias* ille *Leontinus*, teste *Aeliano* V. H. lib. I. cap. 23. versio tamen ibi est falsa. *Heumann.* adde de nostro eiusque placitis *Bruckerum* in *Hist. crit. phil.* vol. I. p. 1136. sqq. *Harl.*

Porphyr. p. 41. *Iamblich.* p. 197. *Cic.* 5. *Tusc.* cap. 22, et 3. de offic. cap. 10. *Valerium Max.* IV. 7. *Drepanii Pacati* Panegyricum cap. XVII. *Lactant.* V. 17. *Ambrosium* de Officiis III. 12. et lib. 2. de Virginib. Vide et supra in *Moerus*, et *Reinesii* epistol. ad Rupertum p. 456. vbi alii *Phintias*.

Philostratus. Hunc quidem Pythagoricorum omnium vanissimum vocat *Huetius* in Quaest. Alnet. lib. II. cap. 18. §. 7. pag. 251. et *Demonstr.* Euangel. Prop. IX. cap. 147. §. 5. eundem rursus adscribit Pythagoricis. *Heumann.*

Photides. *Laert.* III. 22.

Phrontides Tarentinus.

Phryciadas Crotoniata.

Phrynichus Tarentinus.

Phytius Rheginensis, qui ciuibus suis leges tulit. *Iamblich.* cap. 30. Meminit eiusdem cap. 27.

Pindarus, poeta eelebris, a *Clemente Alex.* V. *Stromate* p. 598. vocatur *Πυθαγόρεος*, quod e *Clemente* repetit *Eusebius* XIII. 13. praeparat. p. 675. *Fabric.* *Pindarus* enim in Sicilia philosophiae pythagoricae cognitionem atque anorem hausisse videtur. Vestigia vero opinionum de palingenesia mentisque post mortem purgationibus et conditione animi post mortem pythagoricarum adparent in carmine II. *Olymp.* v. 123 — 136. et fragmentis apud *Plutarchum*, *Consol.* ad *Apollon.* p. 120. atque de dicto *λάθε βιώσας* p. 1130. aliisque, a cl. *Schneidero* in *Fragmentis carminum Pindaricorum*, pag. 21 sqq. collectis. adde eundem virum doctissim. in: *Versuch über Pindars Leben und Schriften.* Argentor. 1774. 8. sect. IV. pag. 51 sqq. *Harl.*

Piserrhydus Tarentinus.

Pisicrates Tarentinus. [P]

Plato. Vide supra in *Archyta* et *Philolao* et *Anonymum Photii* cod. 259. p. 46. edit. *Holsten.* *Iamblich.* cap. 30. *Numen...* apud *Euseb.* XV. praeparat. p. 728. 729. *Augustinum* III. 17. contra *Academicos*, et *Boëthium* lib. 2. cap. 41. arithmeticae. *Apuleius* 2. florid. Porro noster *Plato* nihil ab hac secta vel paululum deuius pythagorissat. Sed et *Aristoteles* *Platonis* philosophiam τὰ πολλὰ τοῖς *Πυθαγορείοις* δόγμασιν ἀκολουθεῖσαν notat lib. I. *Metaphys.* cap. 6. et *Dicaearchus* apud *Plutarchum* VIII. 2. *sympos.* ait *Platonem* τὸν *Πυθαγόραν* ἀναμειγνύναι τῷ *Σωκράτει*. Adde *Laertium* III. 8. [vid. *Menaëgius Hist. mulier. philosopharum* §. 104. *Heumann.*]

De *Plotino* *Porphyrus* inter alia, quod τὰς *Πυθαγορείους* ἀρχαῖς καὶ *Πλατωνικαῖς* ὡς ἔδοκε πρὸς σαφετέραν τῶν πρὸ αὐτῆ κατεστήσατο ἐξηγήσιν, εὐδὲ ἐγγύς τι τὰ *Νεμπίει* καὶ *Κρονοῖ* καὶ *Μοδεράτε* καὶ *Θρασύλλε* τοῖς *Πλωτίνε* περὶ τῶν αὐτῶν συγγράμμασιν εἰς ἀκριβεῖαν.

Polemarchus Tarentinus. Hic *Poliarchus* dicitur apud *Athenaeum* lib. XII. p. 545. vbi *Archytæ* γνώριμος adpellatur. Ob nimium voluptatis studium cognominatus est Ἰδουπαθής.

Poliades Sicyonius.

Polus

Polus Lucanus, ex cuius libro de iustitia fragmentum exstat apud *Stobaeum* serm. 9. [serm. 51 de iustitia, p. 88. Plura vide in *Mongitoris* bibl. Sicula p. 188 sq. *Hart.*]

Polyctor Aegyptius.

Polymnaeus Philiastus. vide supra in Phanton.

Polymnis, Simmiae Thebani pater, hospes Lysidis, Pythagoricis adscribendus videtur. Confule *Plutarchum* de genio Socratis p. 583.

Porphyrus Pythagorae vitam ita scripsit, ut satis appareat, eum quam plurimum tribuisse illius philosophiae. De Porphyrii scriptis post Holstenium ago infra lib. IV.

Possis Argivus. Supra in Miltiades.

Praxidamantem quemdam Pythagoreis adscribit *Reinsius* lib. I. cap. XI. Var. lect. p. 39. Vide tamen *Ionsum* p. 76.

Proclus Laodiceus, qui teste Suida scripserat in *Χερσῶ ἔπη*, et Nicomachi Arithmeticam, aliaque.

Proclus Metapontinus.

Prorus Sicyonius ἐν τῷ περὶ ἑβδομάδος laudatur a scriptore Theologumenon Arithmeticae p. 44. De Proro Cyrenaeo, Cliniae Tarentini miram fidem experto *Iambl.* cap. 33.

Proxenus Posidonius.

Proxenus Sybarita.

Ptolemaeus Philadelphus philosophus pythagoricus *Ionso* p. 77. et 114. [P] memoratur, auctore Beda. Sed falsum fuisse Bedam, et pro Claudio Ptolemaeo Harmonicorum scriptore, Pythagoricum quendam Ptolemaeum Philadelphum finxisse observavi lib. IV. cap. 14. 12. 9)

Ptolemaeus Sybarita.

Pyrrhon Metapontinus.

PYTHAGORAS philosophus, sectae huius princeps, de cuius praeceptoribus et familia iam supra egimus. *Successio scholae* ipsius varie refertur. Per *Telaugen* quidem hoc modo, ut Telaugi filio successerit Xenophanes, huic Parmenides, illi Zeno Eleates, Zenoni Leucippus, huic Democritus, Democrito Nausiphanes, Naucidesque, his Epicurus. Ita *Laert.* prooem. sect. 15. Per *Aristaeum* generum sic: Aristaeo successit Mnesarchus, illi Bulagoras, Bulagorae Tydas Crotoniates, Tydae Oresander Lucanus, huic Diodorus Aspendius. Ita *Iamblichus* cap. vlt. Archytas octauus fuit a Pythagora, Plato nonus, Aristoteles decimus, ut notatum Anonymo apud Photium cod. CCLIX. Undeicesima a Pythagora generatione siue successione defecisse illius scholam legas apud *Laertium* VIII. 45. Sed utique legendum ἐννέα καὶ δέκα e Lipsii emendatione, quam Codex regius teste Menagio

9) Pariter errorem, probabiliter typographicum, esse arbitror, quando in *Lambecii* Comment. de bibl. Caes. lib. VII. ind. I. p. 636. edit. Kollar. legitur, „carminum aureorum verus auctor creditur

esse *Pyfis* Pythagoreus.“ Forlan a Lambecio scriptum erat, aut in priore editione typis expressum, *Lysis*. confer supra §. VI. *Hart.*

Vol. I.

R r r r r

nagio confirmat. Nam Aristotelis fere aequales fuere Echecrates et alii, quos *τελευταίους τῶν Πυθαγορείων* vocat idem *Laertius* VIII. 46. cui suffragatur *Diodorus Siculus* XV. p. 497. ad Olymp. CIII. 3. *Fabric.* Conf. *Dodwell.* Exercit II. de aetate Pythagorae p. 153 sqq. p. 226. 228. in primis *Bentleium* in Resp. ad C. Boyl. vers. Lennep. p. 46 sqq. qui in Iamblichi loco quaedam corrigit, praecipue nomen *Tydas* prauum habet, et pro, *μεθ' ὃν γὰρ Τύδαν* reponendum coniicit *μεθ' ὃν Γοργύδαν* vel simile quid. Culpat idem Iamblichum, quod hic Diodorum Aspendium, in ordine successionis, ponat ante Philolaum, Eurytum et Archytam, quorum postremus praeceptor Platonis, quum tamen adpareat, Diodorum illum, ipso Platone, posteriorem fuisse aetate. Adde *Scheffer* de Nat. et constitut. philos. italicae, cap. XV. p. 170 sqq. *Brucker.* in Hist. philos. crit. vol. I. p. 1101 sq. *Meiners.* l. c. p. 499 sqq. 502. etc. *Harl.*

Pythagoras iunior, Aliptes Samius *κομήτης*, cum philosopho cognomine in Italiam venisse, eumque inde frequentasse et Empedoclis magister, et antea Mnemarchus dictus fuisse creditur *Dodwello.* Vide eius diss. pag. 145. 216. 220. 222. 227. 228. etc. *Fabric.* Conf. *Brucker.* Hist. crit. phil. vol. I. p. 999. et *Tiedemann.* in Primis philosophis Graeciae, pag. 224 sqq. *Dodwelli* libentius quam *Bentleii* iudicio subscribentes. Dissentit *Meiners.* l. m. p. 318 sqq. 326 sq. *Harl.*

Pythias. Valer. Max. IV. 7. idem, qui rectius Phintias aliis, de quo supra. [P] Vide *Turneb.* XX. 13. *Aduersar.* *Salmasium* ad *Solin.* p. 111. edit. *Paril.* Phintiae cuiusdam tyranni mentio in *Excerptis Peirescianis* p. 265.

Pythodorus Cyzicenus.

Rhexibius Metapontinus.

Rhodippus Crotoniata.

Scythium, ex cuius *περὶ φύσεως* fragmentum adfert *Stobaeus* p. 21. *Eclog.* Pythagoreum fuisse existimo. Alius, ni fallor, cuius versus tres de Lyra produxit *Plutarchus* lib. cur Pythia non fundat oracula carmine.

Scythianus Manichaeus *λαβὼν παρὰ Πυθαγόρου τὰς προφάσεις*, *Epiphan.* LXVI. 2. adde *Aldobrandin.* ad *Laert.* VIII. 35.

SECUNDVS Atheniensis, Herodis Sophistae magister sub Adriano Imp. clarus, a *Vincen- tio Bellouacensi* XI. 70. speculi historialis traditur pythagoricam vitam duxisse et omni tempore silentium seruasse. *Rauisius* Textor in *Officina* auctorem, nescio quem, *Diogenem* vel *Diogenianum* laudans p. 1320. *Secundus philosophus cum matri nescienti, esse filium, se commiscuisset, et illa, facto cognito, sceleris horrore intulisset sibi mortem, ipse quoque cum incestus poenitentia tum dolore maternae mortis aeternum tacuit, ut ulcisceretur vocem, qua in concubitu matri innotuerat.* Fertur narratiuncula MS. eiusdem argumenti graeca scriptore anonymo, cuius et ipse apographon possideo, in qua perinde ut apud *Vincentium* subiungitur, *Secundum* hunc frustra ab *Adriano* imp. etiam mortis iniecto per spulcatorem metu sollicitatum ad loquendum, denique ad quaesita eius scripto respondiisse *). Nihil eiusmodi de hoc *Secundo* legas apud *Philostratum*, qui de illo agit

*) Eadem et copiosius de *Secundo* philosopho tradit *Rogerus de Hoveden*, Anglus, *Annalium* par-

te posteriore fol. 464. ad A. C. M. CC. - Concinit *Wernerus Rolewinc.* in Fasciculo temporum, sub *Adriano*,

agit lib. I. Sophist. p. 543. ^{aa)} et, quod fabri filius esset, ἐπιθυγον vocatum testatur, pro quo ἐπίερον ^{bb)} legunt Meursius VI. 9. Attic. lect. idem in Critico Arnobiano pag. 109. Salmas. ad Solinum p. 775. Bochartus in Geographia S. p. 718. et Holstenius in praef. ad Secundum, facili e Suida emendatione, apud quem et ipsum altum est de fabula illa silentium; contra non levis occurrit error, quod secundum hunc cum Plinio Secundo confundit. Sed propemodum adsentior Meursii coniecturae, qui negandi particulam in Suidae codicibus excidisse putat ^{c)}, legitque ἐχ ὅς ἐχρημάτισε [P] Πλίνιος, vt paulo post

R r r r r 2

Ἡρώδης

Adriano, teste Iosio de scriptor. hist. phil. lib. III. cap. 12. p. m. 73. et adnotat, Bartholomaeum Amantium, in Florilegio sententiarum, Dilingae 1556. fol. eandem fabulam de Diogene Laertio, forsan culpa oscitantiae, narrare. Heumann. orae exempli sui adscripsit, eandem fabulam narrari de adolescente quodam in Achaia, et laudat nostrum Fabricium in Codice apocrypho N. T. pag. 461. §. 6. Nostrum vero Secundum, idem adnotauit, a Syrbio in disputatione quadam excludi numero Pythagoricorum. More quidem Pythagorico quodammodo vixisse dicitur. At sententiae eius veterem non potuerant sapere ac referre Pythagoreorum doctrinam, quippe quae tam seris temporibus parum cognita adhuc esset. Haud adeo bene Secundum fuisse sexui posteriori, testatur iudicium illius ex codice Vindobonensi CXLIV. n. 3. (vbi lectio aliquantum discrepare dicitur ab editione Holsteniana,) a Lambecio in Commentar. de bibl. Caes. lib. et vol. VII. p. 579. excerptum: γυνή illi est ἀνδρὸς τανάγιον, οἷα ζῆλα, ἀμεριμνίας ἐμπόδιον, βία ἄλυστος, καθημερινὴ ζήλια, αὐθάροτος μάχη, πολυτελής πόλεμος, συνεσιώμενον θηρίον, συγκαθημένη (MS. Gudian. apud Fabricium vol. XIII. p. 567. συνεσσεμένη) μέριμνα, συμπλερομένη λίσσινα, κενωμένη σκύλλα, ζῶον πονηρόν, ἀνγκαῖον πακόν. Heu! plaustrum conuiciorum! Sententiae quaedam occurrunt in collectione sententiarum in codice Medic. Florent. teste Bandinio Catal. vol. I. p. 254. Harl.

^{aa)} Pag. 544. edit. Olearii, cuius doctas confertas notas. Ille ἐπίερον in textum admisit. adde Mauffaci diss. crit. ad Harpocrat. p. 401. Fabelam istam de silentii causa satis infacetam ex libro MS. sententiarum, vna cum variis Secundi sententiis Hadriano imp. dictis Casp. Barthius inseruit lib. XV. Aduersariorum cap. 17. „Eiusdem mentio, vt ait idem Olearius, est apud Phrynichum Diæ. Attic. p. 44. vbi Grammaticum vocat Secundum nostrum συγγενόμενον τῷ Πολέμῳ ἐπὶ Ἰωνικῷ Σοφιστῇ, ὅτε τὰ ἄλλα δεξιὸν ἐπὶ ἀριστερῷ

διεστάντα τὰ γράμματα τῷ σοφιστῇ.“ Paullo post pergit: „Secundo philosopho quoque inscribuntur Apologi Indici Kelile Vadimma [al. Cylile et Dimne] seu Stephanites et Ichnilates dicti, et a Sebast. Gottfr. Starkio denuo editi.“ Sic in cod. Vindobon. XXVI. n. 5. in Lambecii Comment. de bibl. Caes. lib. et vol. VI. p. 272. vbi Lambec. fusius de libro hoc et Secundo differit. Adde Brucker. Hist. crit. philos. vol. II. p. 158 sqq. et vol. VI. p. 355. Secundi sententiae sunt in bibl. reg. Paris. n. 854. 1259. 1292. 2991. vol. II. Catalogi. Harl.

^{bb)} Hoc vocabulum, quod clauum ligneum siue paxillum significat, Iacobus Thomasius suspicabatur, transformatum esse in nomen Epicteti philosophi ab iis, qui altercationem Adriani imp. et Epicteti confinxerunt. [Secundi altercationes cum Hadriano, MS. in bibl. Lugd. Bat. p. 332. Catal. nr. 156. ibidem, et p. 399. nr. 7. Secundi vita cum Hieroclis facetiis et aliis.] Sane altera sic dicta altercatio, siue colloquium, et responsiones Epicteti, quae incipiunt: primum est, quid sit mundus, quasque primus Hamburgi 1615. 12. diuulgauit Henr. Lindenbrog. summa cum disputatione Pipini et Albini scholastici, ac graeco-latini (e glossario H. Stephani) interrogationibus et responsionibus Nicarii, Carfilidis, (Καρφιλίδος) responsis sapientum, quasque Enchiridio Epicteti subiecit Abrahamus Berkelius Amst. 1670. 8. et Delphis 1683. 8. simillima est Secundi responsis. At enim altera altercatio Adriani et Epicteti ab eodem Berkelio edita, cuius initium: Quid erit nobis si cinctum soluas etc. plane alia est et alterius argumenti, vulgata pridem Paris. 1611. 4. ad calcem Pseudo-Berosi, et Basil. 1552. fol. a Sigism. Gelenio ad calcem Notitiae vtriusque Imperii. Ceterum Epictetum Adriani familiarem fuisse testatur Spartianus, qui etiam quaestionibus semper agitato tradit ab Adriano philosophos non minus quam grammaticos, rhetoresque.

^{cc)} Maiorem probabilitatis speciem habet suspicio Küsteri ad Suidam, tom. III. p. 295. v. Σενόδοτος

Ἡρόδω pro alieno ac vitioso *Ἡρόδω*. Quamquam certum est, hunc errorem erratum etiam ab aliis, quandoquidem in editionibus quibusdam sententiarum *Secundi*, vt Monasteriensis an. 1597. ^{ad}) quam in sua notitiae dignitatum Imperii editione Paris. 1651. 12. ab hoc tamen errore immunis secutus est *Philippus Labbeus*, hunc videas titulum praefigi: *Altercatio Hadriani Imp. et Plinii Secundi*. Ceterum responsa *Secundi* Atheniensis ingeniosa et aenigmatica graece et latine primus e bibl. regis christianissimi in lucem edidit *Lucas Holstenius* cum *Sallustii* philosophi libello de diis, DEMOPHILI ^{α)}) *similitudinibus et sententiis elegantissimis ἐν τῶν Πυθαγορείων*, (quas *βίη θεράπειαν* siue *Vitae curationem* inscripsit auctor) et DEMOCRATIS ^{β)}) philosophi vere *aureis sententiis*, sententiisque non minus egregiis *Sexti* Pythagorei, sed his quidem postreminis ex sola, quae aetatem

des, vocc. *ὁ* *ἐκζημῖται* esse a sciolo quodam adiecta: qui, quum legisset, Plinium iuniorem appellatum fuisse *Secundum*, de eo Suidam hic loqui existimaret. *Harl.*

ad) Ad calcem tragoediae parabolicae, quae *Poemander et Satanae pugna* inscribitur, Monast. 1597. et recuf. sub *Episteti* nomine ad calcem notitiae dignitatum imperii romani, Paris. 1651. v. Olearium ad Philostrat. p. 544. *Harl.*

ce) Has similitudines siue *γνώμικὰ ὁμοιώματα* separatim cum observationibus suis moralibus graece et latine recudi curauit *Iesperus Suedberg* Cuprimontanus, Vpsal. 1682. 8. *Demophili* similitudines ac sententiae graece et lat. subiectae etiam leguntur Maximo Tyrio, in edit. Oxon. 1677. [Versio gallica per Levesque, cum Theognide (cuius editionum catal. vide) et Phocylide.] Holstenio videntur eiusdem forte *Demophili* esse, cuius scholia quaedam in Ptolemaei tetrabibulum edita sunt. *Demophilum* de ritibus Aegyptiorum laudat Kircherus III. Oedipi p. 358. An idem est, quem *ἐν τῇ περὶ τῶν παρ' ἀρχαίους θυσίῶν καὶ ἱερῶν* Maximus citat ad Dionysii Arcopag. Epist. 8. tom. II. p. 129? et ad quem scribit ille Dionysius. *Demophilum* Apolloniatem exhibet thesaurus Golzii in numo. *Demophilus* quoque comicus quidam fuit, de quo Plautus in prologo *Afinariae*. Alius *Demophilus* Cumanus, Ephori historici pater teste Strabone. Sed et Ephori huius filius *Demophilus* quidam fuit, itidem historicus, teste Diodoro Sic. Alius denique *Demophilus* Bithynus, apud Iulianum in *Misopogone*, et Suid. *Δαμόφιλος*. *Demophilus* Rhodius nauium praefectus Olymp. CXIX. Diodor. Sic. XX. tom. II. p. 851. *Demophilus* alius, ni fallor, de quo id. p. 738. *Demophilus* episcopus CPolitamus, quem nonnulla parum sana dogmata effudisse, Suidas memorat in *ὄν*. Porro noster *Demophilus* sua similia *Asclepiadi* cuidam inferi-

pfit, quem in extremo adpellat *φιλάτορον* et *ἱερῶτατον*.

ff) *Democratis* aetatem, patriam et sectam, iudice Holstenio, vetustissimus ionici sermonis character ostendit. [de quo dubitat *Tiedemann*. l. m. p. 210 sq. ex sententia quadam apud Galeum pag. 632. coniecit, post Iul. Caesarem vixisse illum: denique iudicat, neque Democratem neque Demophilum fuisse re vera Pythagoricos, et posteriorem potius Stoicum.] Eius dicta et sententias nonnullas Stobaeus et Antonius Melissa proferunt, apud quos saepius cum Democrito librariorum imperitia confunditur, quorum error in tanta rerum antiquarum ignorance haud facile emendari potest. [item in Floril. sent. et Arsenii Violario, in codd. Florent. teste Bandin. Catal. vol. I. p. 253. et 549. In Maximi Opp. in Montfaucon bibl. Coislin. p. 576. n. 67.] In bibliotheca quoque Palatina teste Sylburgio p. 106. Catalogi, hae sententiae fuere MSS. sub nomine *Democriti* in binis codicibus occurrunt. [In *Lambecii* Com. de bibl. Caes. vol. VI. p. 274. cod. XXVI. n. 9. incipit: *Γνώμην κατ' ἐπιλογὴν ἐν τῶν ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΥ καὶ Ἐπικλήτου, καὶ ἱερῶν σοφῶν*. sed in cod. Laurent. Flor. Bandini Cat. II. p. 441. *γνώμην Δημοκράτους*. *Harl.*] Plutarchus vero in politicis praeceptis Democratis cuiusdam meminit, qui in Atheniensis rep. versabatur circa Olymp. CX. Neque ab hoc fortasse diuersus est ille, quem ab Epicuro ob libros transcriptos exagitatum in libello contra Epicurum idem Plutarchus refert. Fuit et *Democrates* medicus, qui sub Augusto Imp. vixit, memoratus Plinio XXIV. 7. Eiusdem *Φιλίατρον*, *Κλινικόν* et de antidotis librum laudat Galenus, notante ad Plinium Harduino. *Democrates* athleta de quo Aelianus IV. 15. Var. *Democrates* rhetor, praeceptor Augustini, qui eius meminit in principiis rhetoricae cap. 8. *Democrates* philosophus, Commodi imperat. acta-

te

aetatem tulit, Rufini versione Rom. 1638 12. Lugd. Bat. 1639. 12. et in Opusculis [P] mythologicis ethicis et physicis iunctim editis a *Tho. Galeo*, Cantabrig. 1670 8. et Amst. 1688. 8. in qua posteriore editione, Holstenii praefatio ad Carolum et Maphaeum Barberinos, et praefatio ad Lectorem desideratur, ex qua discas Demophilum e Vaticana, Democratem e Barberina depromsisse bibliotheca, Secundi vero sententias vel potius aenigmata verum existimasse, et genuinum sophistae illius arguti et βραχυλόγος foetum de quo post Antonii, inquit, et Vincentii testimonia dubitare non licet. [Demophili, Democratis et Secundi sententias, cum vita Secundi, antea non edita ex apographo Gudiano codicis Medicei, edidit Io. Adam Schier, Lipsiae 1754. 8. adde Fabric. infra vol. XIII. lib. VI. cap. 10. p. 643 sq.] Similes ingeniosae definitiones ex Antonio Chapuis leguntur in A. Verderii bibl. gallica p. 54 sq. Plures e veteribus scriptoribus collegit Frid. Lindenbrog. in libro, qui MS. est in bibl. Ioannea Hamburgensi.

Obseruo interim Antonium Melissam ^{ss}) longe alium codicem sententiarum Secundi habuisse, quam Holstenius. Eadem autem descriptio mulieris, quae ex Secundi ore apud Antonium exstat, a Lambecio e codice Caesareo producitur lib. VII. p. 270. [pag. 579. edit. Kollar.] Diuersa ab Holstenii pariter et Antonii, est in codice Gudiano in plurimis ab Holsteniana editione discrepante, cuius apographum seruo ^{hh}), et ex illo nihil aliud in praesenti produco, quam hanc monachi descriptionem, ab Holstenio vel non inuentam, vel, quod auctorem nequiquam habere potest Philosophum istum Secundum, ab eo praetermissam: Τί ἐστὶ Μοναχός; Θάνατος πωλλόμενος, ἀγανοθέτης θυμὸς, γαστριμαργίας ἐπιθυμία, τύχης παραπτώμα, ὅς τις θάνατος, περισσολπιζομένη μοῖρα, παραμένων μόρος, κακὴ νίκη. Quam variolim circumlati sint responsionum Secundi codices, videre etiam licet ex Vincentio supra laudato XI. 71. speculi historial. ex auctore semibarbaro Operis de vitis philosophorum cap. 119. et e Caspare Barthio XV. 17. Aduersar. si vel inter se vel cum graecis codicibus conferantur. Vide etiam, si placet, *Ionsium* pag. 278. Itaque si quid argutiarum et ingenii, veteris illius Secundi, in his sententiis, quod non negauerim, superest, valde tamen interpolatas ad nos peruenisse manifestum est. [quae etiam est sententia Bruckeri.] Alias praeterea ab editis Democratis sententias exstare in Caesareo codice refert Lambecius lib. III. p. 39. Nonnullae etiam sententiae eadem iam sub Demophili, iam sub Democratis, iam sub Sexti leguntur nomine, quaedam alibi tribuuntur ipsi Pythagorae, ut apud Stobaeum haec non indigna tanto philosopho: με-

R r r r r 3

γάλης

te clarus. Eutyech. tom. I. Annal. p. 367. Praetereo Democratem, cui sacra facere a Pythia iussi sunt Plataenses, teste Clemente Alex. p. 26. protreptici. Democrates ΑΙΞΩΝΕΤΕ memoratur in Platonis Lyfide, Lyfidis pater, qui fortassis auctor harum sententiarum.

gg) [Serm. 122. adde S. Maximi tom. II. p. 632. et in Montfaucon. bibl. Coislin. p. 577. fol. 104.]

hh) Fabricius in vol. XIII. p. 564 sqq. recudendas curauit Secundi Sophistae sententias ex editione Lucae Holstenii, collata cum MS. Gudiano;

adiicit notas alias. P. 573 sqq. repetiit Secundi philosophi Responso ad interrogata Adriani, ex Vincentio Bellouacense, spec. histor. lib. X. cap. 71. p. 575 sq. Eiusdem sententias siue Quaestiones problematum scriptas ad Adrianum Imper. ex Casp. Barthii Aduersar. lib. XI. cap. 27. p. 576 sqq. subiunxit Ioannis Pediafmi vericulos ex regia bibliotheca ab Holstenio descriptos: p. 579 sqq. disputationem regalis et nobilissimi iuuenis Pippini cum Albino scholastico ex Lindenbrogii edit. repetita in Alcuini Opp. p. 1386. et alias quaestiones ac sententias. Hari.

γάλης ἐπὶ παιδείας τὸ ἀπαιδευσίαν δύνασθαι φέρειν, quae inter *Demophili* gnomas literarum ordine dispositas est duodeuicesima, inter gnomas *Sexti* ducentesima septuagesima quinta. In *Isaaci* quoque *Vossii* bibliotheca illae sententiae exstiterunt in membranis scriptae, e quibus nouam earum editionem adcuratorem cum *Iamblichio* adornare volebat praestantissimus *Galens*, his et aliis laudatissimis conatibus immortalis. [P] [In *Catal. biblioth. Lugdun. Bat.* p. 395. n. 13. inter *Vossianos* codd. occurrunt *Gnomae* electae ex *Democrito* aliisque philosophis, poetis et rhetoribus. Num hac fiat membranae a *Fabricio* memoratae, equidem nescio. *Harl.*]

Selinuntius quidam. Supra in *Moerus*.

SEXTVS, siue *Sixtus*, cuius sententias ex *Rufini* versione latine tantum et ab interprete for-
tean hinc inde [aut potius, iudice *Tiedemann* l. c. p. 211. omnes a christiano quodam
homine,] interpolatas habemus, exceptis paucis quibusdam illarum, quae graecae spar-
sim occurrunt inter sententias *Democratis*, *Demophilique*, et apud *Origenem*, [qui lib.
VIII. contra *Celsum* p. 397. scribit, eum fuisse *Pythagoreum*. *Heum.*] De hoc *Sexto*,
quem *Pythagoricum* vocat *Eusebius* nr. 2010. et cum *Sexto* episcopo romano sciens
forte ⁴⁾ confudit *Rufinus*, dixi in bibliotheca latina ⁴⁴⁾, editione praesertim quarta, vbi
etiam de *Sextis* patre et filio, quos romanis philosophis accenset *Claudianus Mamertus*
lib. II. cap. 8. de statu animae. *Sextum* philosophum, [a nostro diuersum,] sub *Ha-*
driano imp. floruisse, ait *Syncellus* p. 349. *Fabric.* Confer omnino *Cellarii* *Lexicon*
v. *Xyftus*, vbi accuratissime differitur, *Clerici* bibl. A. et M. tom. XXIII. p. 382, *Acta*
Erudit. Lips. 1724. p. 419. et an. 1725. p. 353. *Cleri* Anthol. p. 52 sqq. 193 sq. eiusdem
theolog. biblioth. tom. II. pag. 1 sqq. *Sam. Barnag.* Annal. ad a. 258. §. 8. *Heumann.*
adde *Jagemann* Geschichte der freyen Künste und Wissenschaften in Italien, vol. I. pag.
263 sq. Laudat eum *Seneca* epist. 59. p. 210. vol. II. Opp. edit. Gronouii, *Sextium* (ita
enim quoque scribitur,) ecce cum maxime lego, virum acrem, graecis verbis, romanis mo-
ribus philosophantem etc. ad quem locum et in manu ductione ad phil. stoicam I. diff. 6.
pluribus egit *Lipsius* de illo *Sextio*, stoico philosopho, *Tiberii* aetate, qui vero *Pytha-*
gorae philosophiam (vid. *Senec.* ep. 108. et de *Ira* lib. III. cap. 36.) quodammodo re-
vocasse, et cum stoica (vid. *Senec.* ep. 64.) conciliasse visus est. Huic *Sextio* *Galens* in
praefatione ad *Opuscula* mythologica et *Fabricius* partim h. l. partim, idque vberius vol.
XIII. p. 645. *Fontaninus* in hist. litter. Aquileiensi p. 305 sq. *Moshemius* in diff. de turbata
per recentior. *Platonicos* ecclesia, §. 45. *Syntagm.* diff. hist. eccl. p. 202. *Bruckerus* in
Hist. crit. phil. tom. II. p. 91 sq. (vbi §. III. vitam et laudes *Sextii* persequitur, §. IV.
autem ea, quae in utramque partem disputata sunt, summam recenset, et suam vberri-
me declarat firmatque sententiam,) atque *Saxius* V. C. in *Onomastico* liter. vol. II. pag.
370 sq.

ii) Vide *Dallacum* lib. I. de *Vsu* patrum, cap.
37 p. 17. *Heum.* *Rufinum* tamen non confudisse
scientem cum *Sexto*, episcopo romano, docte scite-
que euincere studuit *Iustus Fontaninus* in *Historia*
literaria Aquileiensi, Romae 1742. 4. p. 308 sqq.
vbi de *Sextio*, auctore *Sententiarum*, siue *Enchi-*
ridii siue *Anuli* (diuersimode enim libellus au-

ctore *Rufino*, inscribitur et citatur,) et de libello
ipso, eius fati, codd. editionibus, et controuersia
inter eruditos de illo agitata, lib. IV. cap. 8. §. 3.
sqq. copiose disputat. *Harl.*

kk) Lib. IV. cap. 3. §. 5. p. 732. etc. et tom.
III. pag. 501. conf. *Unschuldige Nachrichten*, an.
1714. p. 1054 sq. *Heum.*

370 sq. adferunt sententias. Eandem sententiam amplecti videtur *Manfius* ad Fabricii bibl. lat. mediae et infimae aetat. vol. VI. pag. 196. Alii tamen Rufini confusionem sequuntur, et illas *Sixto* II. siue *Xyflo* episcopo romano, mortuo A. C. 257. vindicant, n. *Urbanus Godofr. Siberus*, theologus quondam cel. Lipsiensis, et historiae ecclesiasticae peritissimus; nec dissentire videtur *Hamberger*. in: zuverlässigen Nachrichten etc. tom. II. p. 589 sq. *Reinesius* in epist. ad Daumium. p. 225. et *Mich. Lequienius* in notis ad S. Io. Damascenum, qui eum sub nomine *Sixti Romani* laudat in sacris *Parallelis* tom. II. Opp. p. 362., auctorem credunt fuisse Christianum, eumque philosophum. conf. *Fontanin.* l. c. p. 307. Siberi iudicium atque argumenta quod *Fabricius* in vol. XIII. docte lateque examinarat, ea, quae contra Siberum scripserat, huc suo loco transferam. Prius tamen editiones indicabo, duce potissimum *Fontanino*. Hic vero p. 303. recudendum curauit Prologum Rufini interpretis ex editione B. Rhenani, in quo verba notanda sunt: „aperto et satis plano sermone *Sixtum* in latinum verti, quem *Sixtum* ipsum esse tradunt, qui apud vos idem in urbe romana *Sixtus* vocatur, episcopi et martyris gloria decoratus. — — omne autem opus ita breue, ut de manu eius (Ayamae) numquam possit recedere, totus hic liber ibi pristini alicuius pretiosi obtinet Anuli locum. — — Hunc ergo interim habe in manibus pro Anulo. — — Addidi et electa quaedam religiosi parentis ad filium, sed breue totum, ut merito omne opusculum vel *Enchiridion graece*, vel latine *Anulus* appelletur.“ Vide igitur originem nominis et inscriptionis! Ille vero prologus desideratur in Galei aliorumque editionibus, tum in omnibus Patrum bibliothecis, quibus *Xysti* liber inseritur, tom. III. edit. Parisiens. 1575. tom. V. an. 1589. 1609. 1624. 1634. 1644. 1654. tom. III. edit. Colonienfis, 1618. et tom. III. Lugdunenfis 1677. Idem p. 313. animaduertit, praecunte Galeo, latina exemplaria harum *Parabolarum*, ut *Seneca* adpellat, adeo inter se discrepare, ut ferme constet, duas *Xysti* editiones antiquitus prodiisse, (quod p. 310. clarius exponit,) quosdam codd. plures, alios pauciores comprehendere sententias; alibi multa repeti, atque immutari ordinem; alia quoque exemplaria non vno tenore procedere; sed duas partes constituere; quod posterius ab Hieronymo notatum et in Champeriana editione seruatum sit; denique Galeum adfirmasse, nullum se codicem nactum esse, cui ex adcurata praedictorum collatione aliqua accessio fieri non possit. Editiones hae sunt:

Sixti f. Xysti anulus, editore *Symphoriano Champerio*, cum eiusdem libro de quadruplici vita. Lugd. apud Iannot de Campis. 1507. 4. — *Rufinus*, teste Hieronymo, libro VI. in *Ezechiel*, cap. 18. volumen in duas partes diuiserat: quem ordinem seruauit *Champerius*; contra deseruerat *Rhenanus*, *Bigneus*, *Galeus* aliique. Docet autem *Fontaninus*, editionem *Champerii* ad fidem codicis longe omnium antiquissimi et sincerissimi expressam esse. Hanc editionem ignorasse videtur *Rhenanus*: in praefatione enim ad suam editionem ait, *Xysti* sententias ad antiquum exemplar, quod apud *Diuum Fidem* *Selestadii* habetur, ab se recognitas.

Idem — cum *Pythagorae* aureis carminibus. *Wittenberg*. in offic. *Grunenberg*. 1514. 4.

Aeneae Platonici Christiani de immortalitate animae, deque corporum resurrectione, dialogus aureus, qui *Theophrastus* inscribitur, *Ambrosio Camaldulensi* interprete. *Athenagoras*

goras Atheniensis de resurrectione, Marfilio Ficino interprete. Xyſti Pythagorici ſententiar, Ruſino interprete, (cura Beati Rhenani.) Baſileae apud Ioannem Frobenium. 1516. 4.

Rhenani et Chamberii editiones, quae alicubi discrepent, praefertim in prologo, mereri, quae inter ſe conferantur, adnotat *Fontanius* p. 304. Hanc vero editionem, *Siberus*, principem eſſe, perperam putarat.

Tum prodiit libellus *Louanii*, 1518. 4. *Baſileae*, 1520. 4. *Coloniae*, 1522. 4. *Parif.* 1541. 4. *Venetis* ad ſignum ſpei 1552. 12. ſine prologo, fol. 122. poſt indicem libelli, ſic inſcripti: *Diſta pretioſa ſive loci communes ex omnibus ſive doctioribus, qui in ſacris litteris ſcripſerunt, per Defenſorem theologum vetuſtiſſimum excerpti.*

Sententias Sixti aut Xyſti, quas veras ſapientiae praeceptis refertae ſunt, et ad coeleſtem diſciplinam animos informant, Ludouici Hilleſſemii Andernaci docta explanatione iſtruatas. Coloniae apud Maternum Cholinum 1574. 8. ſine prologo.

Hilleſſemius ſententias per numeros ad oram diſtinxit, (quod a reliquis neglectum eſt,) et commentario explicuit. *Margarinus Bigneus*, omiſſis notis, ex hac editione ſuam expreſſit tom. III. biblioth. patrum p. 962, etc. editionis primae *Parif.* 1575. vnde reliquae omnes manarunt. vid. *Fontanin.* p. 303. et 314. *Coler.* in *Anthol.* faſc. I. cap. 8. *Lipſiae*, 1725. 8.

Gnomae ſue ſententiae de moribus non minus eruditae, quam piae, Xyſti philoſophi, Laurentii Piſani, et Thalaſſii epiſcopi, nunc primum ſeorſum editae ſtudio Ioannis a Fuchſe Helmeſtadii apud Iac. Lucium 1615. 12. ſine prologo.

Sexti Pythagorei ſententiae e graeco in latinum a Ruſino verſae, et Xyſto romanas eccleſiae epiſcopo falſo adtributae. ſine prologo.

Cum *Opulculis mythologicis* etc. *Tho. Gale* Cantabr. 1671. 8. et Amſt. 1688.

S. Sixti II. philoſophi pontificis R. et martyris Enchiridion, ut Chriſtianam ſaect. III. monumentum iuxta codicem Beati Rhenani edit, obſervationibus iſtruat, aduerſus S. Hieronymi, Gelafii, I. M. Braſichellenſis etc. cenſuras vindicat, concilioque rom. ſub auſpiciis Benediſti XIII. P. R. A. R. S. 1725. conuocato, ad reſtituendam libri ſeriem offert Vrbani Godofr. Siberus. Lipſiae 1725. 4.

Haec editio dedit occaſionem *Fabricio*, vberius de *Sextio* eiusque ſententiis diſſerendi vol. XIII. quam *ἔργον* hic loco ſuo eoque commodiore inſtar poſtliminii reducam. Recenſuit autem ſcriptores a Galeo collectos. Hinc ad *Sextii* ſententias vbi peruenit, ita p. 645 ſqq. pergit: „Galeo, qui ſententias *Sextio* philoſopho tribuit, grauem dicam ſcribit p. 33 ſq. V. ven. *Vrbani Godfrid Siberus*, qui eaſdem eruditis notis iſtruatas ſeparatim edidit, atque *Sextio* II. epiſcopo romano et martyri conatur adſerere, *Lipſiae* 1725. 4. praefixa etiam ſub *Sixti* huius II. nomine efficta epiſtola, qua Concilio Lateranenſi, Romae ſuperiore anno ſub *Benedicto* XIII. congregato, has ſententias dedicauit. Sed certum eſſe puto, aliud ſenſiſſe *Origenem* et *Hieronymum* qui ſententias has chriſtiani ſcriptoris eſſe minime exiſtimarunt. *Origenes* non modo epiſcopum et martyrem numquam nominat, quod neuiquam omiſſiſſet, toties eius ingerens mentionem, vel ſemel facere: ſed etiam diſerte tamquam ſcriptum non Chriſtiani, a Chriſtianiſ tamen non infrequenter lecti, atque adeo probati meminit VIII. contra *Celſum* p. 497. et tom. XV.

in Matthaeum p. 369. atque eodem referre licet, quod ecclesiasticum philosophum vocat S. Maximus in Dionysium Areopag. cap. 5. Mysticae theol. tom. II. p. 85. Rufinus autem, qui primus sub Sixti martyris nomine illum sententiarum libellum latinis auribus commendauit, non modo temeritatis et insaniae eo nomine arguitur ab Hieronymo in cap. 18. Ezech. et ad Ctesiphontem contra Pelagianos, et cap. 22. in Ieremiam; sed monetur etiam in eo Christi, Spiritus S. Dei patris, patriarcharum, prophetarum et apostolorum nomina reticere, quum in Hieronymi sententiis, quas vir clar. p. 63 sq. obiicit, toties Christus de nomine celebretur. Et quis neget, ab ethnico etiam potuisse scribi philosopho, licet nihil additum a Rufino largiamur, sentent. 171. *Sapientia animum perducit ad deum*: et 172. *Nihil tam vernaculum sapientiae, quam veritas*, et sentent. 34. *habes in te aliquid simile deo*. Sane tamen, si interpolatorias manus suspicari in his sententiis non esset necesse, christianum scriptorem illae hinc inde proderent. Quaecunque autem habemus graeca, ea ab ethnico proficisci potuerunt omnia. Quod porro Laurentius martyr apud S. Ambrosium I. de Officiis inducitur ad Sixtum, martyrii candidatum, dicens: *abiectio discipuli, detrimentum est magistri*, cui respondere videtur, quod est in Sixti sententiis n. 178. *peccata discipulorum opprobria sunt doctorum*; ad hoc responderi potest, quod non Sixto id tribuitur, sed Laurentio; deinde quod diuersa sententia est; tum quod Rufinus illam, ut alia, addidit fortasse de suo; denique commune hoc axioma potuisse etiam ethnico philosopho in mentem venire. Gelasius quoque Hieronymo suffragatus apocryphis accenset *librum prouerborum, qui ab haereticis (Rufino) conscriptus est et S. Sixti nomine praenotatus*. Rufino tamen adfensu sunt non modo Pelagius, sed et Augustinus primo lib. de Natura et gratia cap. 64. (qui tamen id postea retractauit lib. II. retract. cap. 42.) et Syri, qui sua lingua sententias illas sub Sixti episcopi nomine (ex Rufini versione, ut videtur,) habent teste Hebed Iesu, et Iosepho Maria Affemanno tom. I. bibl. oriental. p. 429. tum non ipse Isidorus Hisp. sed auctor adpendicis ad Isidorum et Ildefonsum de scriptor. eccles. cap. I. adfirmans tamen, *huic opusculo ab haereticis quaedam contra ecclesiasticam fidem esse inserta, quo facilius sub nomine tanti martyris peruersorum dogmatum reciperetur adfertio*. Laudantur etiam Sixti papae instituta apud veterem auctorem collectionis de Virtutibus et vitiis, editum a Mabillonio p. 62. Analect. edit. nouae, in fol. et a Laurentio Pisano, qui Sixti sententias imitatus *diuina oracula* adpellat, Thoma Bradwardino in causa dei, Vincentio Bellouacensi, in Speculo morali et histor. et ab auctore de vitis philosophorum cap. 110 sq.

Quod in aliis versionibus suis mentionem scriptorum Iosephi, Clementis, Origenis et Eusebii fecisse cognoscitur Rufinus, ut magna libertate usus fuerit, neque dubitauerit interpolare quaedam et addere, demereque alia, ut scriptores, quos legeret, commendabiliores faceret; idem in hoc Sexti philosophi enchiridio fecisse videtur, quod ipse Xysto siue Sixto episcopo tribuit atque *anulum* inscripsit. Ab eodem videtur profecta diuisio libelli in duas partes, cuius Hieronymus meminit, et quae seruata etiam est in editione, quam Lugd. 1507, 4. adornauit Symphorianus Champerius cum libro suo de quadruplici vita et commentariis ad Theologiam Asclepii et Isocrate ad Demonicum. In hac enim sententiarum Sexti editione pars secunda incipit ab illa, quae in editione laudati Siberi est CLXX. *Fides omnes actus tuos praecedat*. In eadem Champeriaana exstat quoque sententia lecta Augustino et Pelagio: *Libertatem arbitrii sui permittit hominibus*

bus deus, ut pure et sine peccato viuentes deo similes fiant. Et illa in duas partes diuisio et haec sententia desideratur in aliis editionibus, vt in ea, quam B. Rhenanus, Basil. 1516. in 4. dedit ex MS. Selestadienſi, et quae in bibliothecis Patrum, et in Galeana vtraque, nec non in Helmſtadienſi, quam cum ſententiis Laurentii Piſani, preſbyteri et Thalaſſii epiſcopi vulgauit Io. a Fuchſe, 1615. 8. etiam in illa, quam diuiſam in Decadas XLII. Petrus Poiretus ſubiunxit ideae theologiae chriſtianae iuxta principia Iacobi Bohemi, Teutonici, Amſt. 1693. Optandum erat, graecas exſtare, et ab interpolationibus Ruſinianis immunes has ſententias: ita enim adpareret, nihil in illis occurrere, quod ſcribi non potuerit ab ethnico philoſopho. Nihil certe aliud obſeruetur in illis, quae eadem cum gnomis hiſce graece leguntur inter Demophili ac Democratis ſententias, vel apud Nilum Maximumue, vel apud Stobaeum; vel apud Origenem denique, nominationem Sextum laudantem. Sic, quod apud Sextum eſt XLII. Quod tibi deus dat, nullus auferre poteſt, in Demophili ſententiis ita exprimitur: δῶρον θεῶ πᾶν ἀναφαιέ-
τον. Sexti CCCXLIII. qui cogitat aduerſum alium mala, ipſa praeueniens ipſe perfert mala, apud Demophilum: βλεπόμενος περὶ ἄλλα κακῶς, φθάνει ἑαυτὸν πάσῃων ὑπ' ἑαυτοῦ κακῶς. Sexti CCXCVIII. magnam ſcito eſſe ſapientiam, per quam ſer-
uare poteris ineruditorum inſipientiam, apud Demophilum: μεγάλην παιδείαν νόμιζε, δι' ἣν δυνήσῃ φέρειν ἀγνοούντων ἀπαιδευσίαν. Sexti CCCCXLI. ſapiens vir et cum tacet, honorat deum, apud Demophilum: σοφὸς καὶ σιγῶν τὸν θεὸν τιμᾷ. Quod in Sexti CCCCXLIII. eſt, homo incontinens polluit deum, apud Demophilum eſt, τὸ θεὸν μιαινέει. Haec-
tenus Fabricius. Plures autem fuere Sexti et Sixti interdum conſuſi. Sic Sixtus ſiue Sextus, (an noſter?) Ictus, nomophylax in adnotationibus ad Nouellas citatur a Nic. Comneno p. 371. teſte Fabricio, lib. V. cap. 45. vol. X. p. 545. Sixtus, I. II. III. IV. V. epiſcopi romani, paſſim occurrunt in vol. XI. et Fabric. vol. II. p. 411. in primis lib. VI. cap. 7. vol. XII. pag. 615. multos collegit et recensuit Sextos. adde Fontanin. l. m. pag. 305. Harl.

Sicas Tarentinus.

Silius Crotoniata, ſiue Sileus, vt legitur in veteri inedita latina Iamblichi verſione cap. 36. vitae Pythag.

Simus Poſidonius. Idem fortaiſſe, quem Ἀρμονικὸν vocat Porphyrius pag. 3.

Smicheas Tarentinus.

Sofiſtratus Locrus.

Soſthenes Sicyonius.

Soſtratus Sicyonius.

Sotion Alexandrinus, a quo amorem Pythagorae ſibi iniectum adfirmat Seneca epiſtola 108. neque tamen propterea Pythagoreum fuiſſe credit Lipſus lib. I. Manuſcript. cap. 12. ſed non alienum ab ea abſtinentia fortaiſſe et aliis magnanimi viri ſcitis aut inſtitutis. Fabric. confer infra, vol. II. pag. 412. etiam inter philoſophos ſtoicos. Nam illo praefertim tempore Pythagorei in nonnullis doctrinis adcommodarant ſe Stoicis, et vice conuerſa. Alius Sotion vixit ſub Ptolemaeo Epiphane, ſcripſit de ſucceſſionibus philoſophorum graecorum, tribuitque Pythagorae carmen de natura vniuerſi et λόγον ἱερόν. (Diogen. Laert.

Laert. VIII. 7.) conf. *Eunap.* de vitis sophist. init. *Vossium* de histor. graec. lib. I. cap. 20. p. 128. *Menag.* ad Diog. *Laert.* lib. I. sect. 1. Atque *Meiners.* in Historia doctrinarum apud Gr. et Rom. I. pag. 296 sq. fidem eius historicam esse admodum incertam et mendacem pronunciat. Sed compara iudicium censoris in biblioth. crit. Amstel. vol. II. part. 8. pag. 115. g) *Sotionis* sententiae ἐκ τῆ περὶ ἀρετῆς memorantur in *Montfaucon* biblioth. Coisliniana p. 576. nr. 67. vide quoque apud *Stobaeum* serm. XCVIII. p. 324. et serm. XCVIII. p. 329. edit. Wechel. — Alii *Sotiones* inter philosophos peripateticos comparent infra, vol. II. p. 311. conf. *Brucker.* Histor. crit. phil. vol. II. p. 95. de hoc *Sotione* et aliis eiusdem nominis. *Harl.*

Speusippus, successor *Platonis*, ἐκ τῶν Ἐξαρέτης σπεύσας δεισῶν αἰὲ Πυθαγορικῶν ἀκροάσεων, μάλιστα δὲ *Φιλολάου* συγγραμμάτων βιβλιδίων τι συντάξας γλαφυρόν, ἐπέγραψε μὲν αὐτὸ περὶ Πυθαγορικῶν ἀριθμῶν. *Theologumena Arithmeticae* p. 61. In doctrina de bono, vestigiis *Pythagoricorum* instituisse *Speusippum* notat *Aristoteles* lib. I. cap. VI. *Ethic. Nicomach.* ad quem locum *Eustratius* pag. 13. b. et auctor paraphraseos sub *Andronici Rhodii* nomine vulgatae, bonorum malorumque ordinem e *Pythagoricorum* mente refert in hunc modum: bona: 1) τὸ πέρας. 2) τὸ περισσόν. 3) τὸ ἔν. 4) τὸ δεξιόν. 5) τὸ ἄρδεν. 6) τὸ εὐθύ. 7) τὸ φῶς. 8) τὸ τετράγωνον. 9) τὸ ἡρεμὲν. 10) τὸ ἀγαθόν. Contraria: 1) τὸ ἀπειρον. 2) τὸ ἀρτίον. 3) τὸ πλῆθος. 4) τὸ ἀριστερόν. 5) τὸ θῆλυ. 6) τὸ καμπύλον. 7) τὸ σκότος. 8) τὸ ἐτερόμηκες. 9) τὸ κινέμενον. 10) τὸ κακόν. *Fabric.* Plura vide infra in *Catalogo Platoniorum* vol. II. pag. 65. *Harl.*

Spintharus Tarentinus. *Iamblich.* cap. 31. Huius dictum de *Epaminonda*, apud *Plutarch.* de genio *Socratis* f. 592 sq. μηδενὶ πε τῶν καθ' ἑαυτὸν [P] ἀνθρώπων ἐκτετυχηκέαι μήτε πλείονα γινώσκοντι μήτε ἐλάττονα φθεγγόμενα, in neminem se hominem astatis suae incidisse, qui et plura nosset et pauciora loqueretur. Pater *Aristoxeni* fuit ac praeceptor, teste *Suida* in Ἀριστοξ. Apud *Cyrillum Alex.* VI. in *Iulian.* pro *Spintharo* *Pinthari* nomen irrepsisse, iam notavit *Ionsius* pag. 75.

Stenidas Locrus, ex cuius libro de regno, fragmentum apud *Stobaeum* serm. 46. pag. 332.

Sthenorides Locrus.

Syllus, qui maluit iudicatum soluere, quam semel intrare. *Iamblich.* cap. 28.

Symichus Centorupinorum tyrannus, qui, *Pythagora* audito, imperium deposuit, opesque suas partim forori partim ciuibus donauit. *Porphyr.* pag. 14.

Telauges Pythagorae F. (*Porphyr.* p. 3.) et successor, [*Olym.* LXXVII. ½. non *Crotonae* quidem, sed in schola aliqua *Sicula*, ex mente *Dodwell.*] (*Anonymus* p. 14. apud *Phot.* cod. CCLIX.) *Theanus* et *Pythagorae* filium vocat *Empedocles* apud *Laertium* VIII. 42. ubi *Empedoclis* praeceptor fuisse et nihil scripsisse dicitur. [vid. *Dodwelli* Exercit. de vita *Pythag.* p. 218 sq. *Brucker.* l. m. vol. I. p. 1101. et 1144.] Apud eundem sect. 53. profertur aliquid ex *Telaugis* epistola ad *Philolaum*, sed sect. 55. negatur illa esse ἀξιόπιστος. Sane superuixerit *Empedocli* *Telauges*, si scripserit quae sect. 74. adducuntur. *Iamblichus* cap. 28. ait *Pythagoricos* quosdam ad *Telaugen* referre librum *Pythagorae* de Diis siue sacrum sermonem. De *tetractye* libros IV. scripsisse notat *Suidas*.

S s s s 2

Hunc

Hunc Telaugen singulari dialogo siue laudauit siue derisit Aeschines Socraticus. Vide *Menagium* ad Laertium II. 61. [et in Historia mulierum philosophar. §. 81.]

Teles, ex cuius libro *περὶ ἀνταγκείας* fragmentum in florilegio *Stobaei*, ferm. 5. e libro de exilio ferm. 38. de comparatione diuitiarum et virtutis ferm. 89. et 93. de vita et quod voluptas non sit summum bonum ferm. 96. e libro *περὶ περιττώσεων* ferm. 106. *Fabric.* Apud *Eudociam* in *Ἰωνιᾷ* p. 85. genealogiam Achillis edifferentem *Teles* de Achillis interitu et iis, quae illum sunt consequuta, scripsisse dicitur. An in libro quodam citato? *Harl.*

Temnonides et **Euphranor** iuniores Pythagorici citantur a Iamblichō in *Nicomachi Arithmet.* pag. 163. Alii codices legunt *Myonides*.

Theaetetus, qui Rheginis leges tulit. Iamblich. cap. 30.

Theages, ex cuius libro *περὶ ἀρετῶν* fragmenta exstant apud *Stobaeum* ferm. 1. p. 10. *Democratiae* suaeor *Crotone* fuit cum *Diodoro* et *Hippaso*, vt narrat Iamblich. cap. 35. adde, quae supra in *Democede*. Mentio et huius *Theagis* apud *Aeneam Gazaeum* de immortalitate animae p. 25. *Fabric.* vid. in *Galei Mythol.* p. 688. etc. Germana et reuera pythagorica esse fragmenta, censet *Tiedemann*, l. m. p. 207. *Harl.*

Theanor Crotoniata. *Plutarch.* de genio Socratis f. 582. *Fabric.* f. vol. VIII. pag. 304 sq. edit. Reiske. confer *Meinersf.* *Histor. dogmat.* apud Gr. et Rom. I. p. 247. 478. et 483 sq. not. *Harl.*

Theocles. Iamblich. cap. 27. Pro quo *Euthyclem* legit *Obrechtus*.

Theodorus Cyrenaeus. Vide Iamblichi locum supra in *Hippaso*. Meminit geometrae huius Pythagorei etiam *Proclus* in *Euclidem* lib. II. p. 19. testatus, eum Pythagora paullo iuniorē. Idem forte [P] *Theodorus mathematicus*, quem a Platone auditum refert *Laertius* III. 6.

Theodorus Sicyonius.

Theodotus Tarentinus. Hic, ni fallor, fuit *Theodotus Pythagoreus*, quem linguam abscisam, ne conscios prodere cogeretur, in tyranni faciem conspuisse refert *Theophrastus* VIII. *Therapeutic.* p. 120. *Fabric.* vide *Huetii Quaest. Alnet.* lib. III. cap. 14. pag. 365. *Heumann.*

Theorides, *Metapontinus*, *Euryti* aequalis.

Thermacides, Pythagoricus. vid. *Martianus Capella* lib. VII. qui est de arithmetica, p. 254.

Thestor Posidōniates, *Thymaridem Parium* singulari fide complexus. Iamblich. cap. 33.

Thendius Magnes, cuius elementa geometriae laudat *Proclus* ad *Euclidem* p. 19.

Thraseus Metapontinus.

Thrasydamus Aegeus.

Thrasymedes Metapontinus.

Thymarides Parius. Vide paullo ante in *Thestore*.

Thymarides,

Thymarides, Tarentinus, a Iamblichō in vit. Pythag. cap. 23. refertur inter eos, qui Pythagoram senem iuuenes ausculturunt. Meminit eius idem Iamblichus cap. 28. vbi refert, eum non voluisse, quae ipse, sed quae Deus vellet, et ad Nicomachi Arithmetica p. 11. 36. 88. 91. 95. Vide et *Petrum Petitem* Misc. Obs. p. 19. vbi Dionysium tyrannum in Thymaridis huius heroum illatum esse notat ex Ciceronis lib. III. de natura Deorum, [cap. 35. vbi vid. Dauisii not.] etsi in Ciceronis editionibus non *Thymaridis*, sed *Tympanidis rogum* legitur, pro quo Lescaloperius p. 685. *tympanidiis in rogum illatus est*. [alii aliter. vid. *Markland*. epistol. critic. p. 26. *Triller*. Obs. cap. 28. p. 62. *Zaibich*. Prof. quondam Geran. in singulari prolus. etc. *Harl*.]

Thyrus, Epicharmi et Metrodori pater. Vide Iamblichum cap. 34.

Timaeus Crotoniata.

Timaeus Locrus, tamquam Ἀσπορομυκράτος et naturae vniuersae diligentissimus inquisitor laudatur a Platone, qui dialogum suum, quem Timaeum inscripsit, maximam partem ex Pythagorici illius libello, (qui a Proclo seruatus etiamnum exstat,) περὶ φύσεως siue περὶ τῆς παντὸς expressit, vt iam olim notauit *Timon* Sillographus. Vide, quae infra in scriptis Platonis, [lib. III. cap. 1. §. 30. p. 21. etc. vbi Fabricius dedit spicilegium] vol. II. et Procli. [vol. VIII. p. 523.] *Ocellum Lucanum* Timaei προόδον siue anteambulationem vocat *Proclus* lib. VIII. in Platonis Timaeum. Cicero lib. V. de finibus cap. 29. Timaeum hunc, qui dorice scripsit, refert inter Pythagoricos, quos Plato philosophiae causa ipse adiit. *Fabric*. Confer de eo *Ionsum*, I. 6. 32. Gundlingiana P. XV. cap. 1. §. 2. not. p. 373 sqq. *Heumann*. adde *Montucla* in Historia matheleos, tom. I. part. I. lib. 3. p. 138. — codex, ad cuius oram scholia sunt adscripta et in fine amplissima de numeris adnotatio, nondum edita, est in biblioth. regia Matritensi teste *Iriarte* in Catalogo, p. 343. — *Timaei* libellus supposititijs habetur a *Conringio* Propolit. cap. XV. p. 104. et *Thomaso* tom. IX. Obseruat. Halens. 6. §. 7. adde quoque, quae supra ad *Ocellum* adnotata sunt. Recentiore aetate, non quidem primus, dubitauit de sinceritate libelli cl. *Meiners*. in bibliotheca philolog. Gotting. vol. I. part. V. pag. 204 sqq. an. 1770. et in Histor. doctrinae de vero deo, Lemgou. 1780. pag. 312. eius autem argumenta sub examen vocauit, atque libelli genuini antiquitatem vindicauit Timaeo cl. *Tiedemann*. in: *Deutschen Museum* part. 8. an. 1778. pag. 151 sqq. idemque contra *Bruckerm*, qui in Histor. crit. phil. I. p. 813. atque 1127 sq. paucis differit de *Timaeo*, quaedam pag. 161. monuit: tum repetiit et vberius firmitusque tuitus est vindicias in primis Graeciae philosophis p. 191 sqq. adde p. 476 sqq. 482 sqq. de Timaei doctrina de ideis, p. 484 sqq. de Timaei et Ocelli cosmogenia vere pythagorica, p. 489 sq. 494 sqq. Timaeus et Ocellus comparantur, p. 502 sqq. de elementis, ex mente Timaei. Contra priorem iudicii inquisitionem defendit suam sententiam copiose cl. *Meiners*. in Histor. doctrinarum apud Gr. et Rom. I. p. 587 sqq. et nouis argumentis vsus abindicauit Timaeo libellum de anima mundi, et hunc post tempora Platonis atque ex Timaeo Platonis esse concinnatum contendit. Renouauit hanc controuersiam *Christoph. Gottfried. Bardili* in: Epochen der vorzüglichsten philosophischen Begriffe etc. Halae Saxo. 1788. et primum p. 147 sqq. ex illo libello confecit systema Timaeum; tum p. 165 sqq. negat, adparere in libello vestigia compilationis ab homine recentioris aetatis factae,

ctae, immo potius docet contra Meinerfium, breuitatem, rationem peculiarem et perpetuam scribendi probandique, paucis, totum libellum indicia et vltimae antiquitatis et veritatis habere certissima. In primis acute beneque vindicat Platonem a crimine plagii ac Timonis Sillographi iniuria. Planum facit ex argumento dialogi, Timaeum a Platone in dialogo ita loquentem induci, non, vt eius verba sententiasque omnes repetat simpliciter; sed vt per illum, more dialogorum, suam profiteatur doctrinam suamque explicet mentem. Sic quoque percepisse videntur Platonis consilium atque rationem Aristoteles, Cicero ac Plutarchus, ideoque illum plagii non fecerunt reum. *Harl.*

Timaeus Parius.

Timaratus, qui cum Zaleuco Locrensis leges tulit. Iamblich. cap. 30. Timares idem vocatur cap. 27. [P]

Timares Locrus, alibi Timaratus; vt iam dixi.

Timasius Sybarita.

Timesianax Parius.

Timolaus, Platone antiquior. *Syrian.* in *Metaphys.* p. 7. (an legendum Philolaus?)

Timosthenes Aegaeus.

Tydas Crotoniata, Bulagorae in schola Pythag. successor Iamblich. cap. 36. *Fabric.* conf. *Dodwelli* Exercit. de act. Pythagorae p. 198. in primis *Bentleium* in Respons. ad C. Boyl. p. 47. versionis Lennep. qui *Tydam* numero Pythagoricorum eximit et apud Iamblichum pro μεθ' ὧν γὰρ Τύδαον reponendum censet μεθ' ὧν Γογρύδαον vel simile quid: adde in hoc Catalogo voc. *Pythagoras*, et *Bruckeri* Histor. crit. philos. vol. I. p. 1101. *Harl.*

Tyrsenus Sybarita.

Valentius Haereticus, pythagoricus magis, quam Christianus. Philastr. cap. 38. conf. *Irenaeum* II. 19. et *Tertullian.* contra Valentinianos, cap. 15. licet Platonicum faciat *Isidor.* VIII. 5. Origg. et *Tertull.* cap. 7. Praescript.

Vatinius quoque Pythagoricus audire volebat, et hominis doctissimi nomen suis immanibus et barbaris moribus praetendebat, vt ait Cicero, orat. in Vatin. cap. 6.

Xenocides Metapontinus, Ξενοκείδης, vt edidit Arcerius. In veteri inedita Iamblichi versione Xenochades, Obrecht Xenocades.

Xenocratis Platonici Ξενοκράτης. α. Laert. IV. 13.

Xenon Locrus.

Xenophanes inter Pythagoreos refertur ab *Huetio* in quaest. Alnet. lib. II. cap. 2. §. 1. et 13. *Heumann.* conf. *de la Nauze* in *Hissinanni* Magazin, II. p. 102 sqq. Infra II. cap. 23. §. 2. p. 796. *Harl.*

Xenophantes Metapontinus. *Fabric.* confunditur cum Xenophane, Siliorum auctore, de quo infra p. 797. Ab illo diuersus fuit *Xenophantes* apud schol. ad Aristoph. Nub. v. 347. *Harl.*

Xenophilus

Xenophilus Chalcidensis ex Thracia. Laert. VIII. 16. et 46. vnde adparet, eum Aristoxeni, qui eum audiuit, temporibus vixisse, circa decimam a Pythagora generationem siue successionem exstitisse. Confer *Gellium* IV. 11. *Valerium Max.* VIII. 13. *Suidam* in *Ἀριστοξένος*, et quae supra in Phanton, et Pythagoras. Hic est *Xenophilus*, musicus pythagoricus, quem centum et quinque annos natum Athenis obiisse refert *Lucianus* in *Macrobiis*, tom. II. p. 472. *Fabric.* conf. *Bentlei.* Resp. ad *Boyl.* p. 45 sq. *Harl.*

Xenophilus Cyzicenus.

Xentas Caulonenfis.

Xuthus Pythagoreus. Vide interpretes ad *Aristot.* IV. 9. *Phys.* *Simplic.* pag. 161. *Themist.* p. 43. 6.

Xyftus. Videatur *Sextus*.

Zaleucus Locrus.} de his dixi infra capite proximo, vbi de legumlatoribus. *Fabric.* De *Za-*
Zamolxis Thrac. } *leuco* vid. de la *Nauze* in: *Hissmanni Magazin* etc. II. pag. 97 sq. *Bentlei* Responf. ad *Boyle* p. 185 sqq. verf. *Lenep.* — De *Zamolxide* est locus apud *Strabon.* VII. p. 456 sq. qui vero deceptus alios decepit, et apud *Porphyr.* de vita Pythagorae sect. 14. et 15. vbi vid. *Küsterum.* *Freret* in *Hissmanni Magazin*, II. p. 162 sqq. et praeter *Bruckerum* *Histor. crit. philos.* I. p. 1020 sq. aliosque historicos, *Tiedemann.* l. m. p. 333. *Harl.*

Zaratas (de quo supra lib. I. in Zoroastre) Pythagorae praeceptor fuisse traditur, aliis Nazaratus Assyrius.

Zeno Eleates, τῆς Πυθαγορείας διατριβῆς. Anonym. apud Phot. cod. CCLIX. Laertius probem. sect. 15. Zeno Citieus quoque scripsit Πυθαγορικά, teste eodem Laertio VII. 4. *Fabric.* conf. *Strabon.* VI. init. p. 387. *Almelou.* *Harl.*

Zopyrus Tarentinus.

En tibi, Lector, sectatores Pythagorae paucos e multis. Nam vt *Porphyrus* p. 13. e *Nicomacho* retulit, *Pythagoras* vno sermone, ad Crotoniatas habito, plures quam bis mille homines permouit ac cepit, quod adfirmat etiam *Iamblichus* cap. VI. Et in veteri versione inedita ¹⁾ [P] *Iamblichi* cap. XXXVI. post catalogum bene longum sequuntur haec verba, quae in graecis omissa potius, quam ab interprete addita, mihi persuadeo: *Hi vero sunt Pythagorici non omnes, sed ex omnibus gloriosiores.* *Suidas* in γνῶριμος. Πυθαγόρας ὁ Σάμιος γνῶριμος ἔσχε πλείους ἢ ἑξακοσίους.

¹⁾ De qua vid. *Fabricium* lib. IV. cap. 28. §. 4. fin. p. 287. vol. III. *Harl.*

II. CATALOGVS MVLIERVVM

PYTHAGORICARVM^{mm)}.

Pythagorae concessum a Crotoniatis fuit, foeminas separatim a viris docere in templo Iunonis, ut refert *Iamblichus* in vita cap. 9. qui cap. 11. nonnulla speciminis loco adfert praecepta, quae foeminis Pythagoras proposuit. Porphyrius itidem p. 12. [sect. 18. p. 21. edit. Küsteri] auctor est, eum ταῖς γυναῖξιν καὶ γυναικῶν συλλόγῳ dogmata ac praecepta sua tradidisse. [conf. *Meiners*. l. c. p. 463. not. et *Tiedemann*. l. mem. p. 303. etc.] Et *Iustino* teste XX. 4. *Matronarum quoque separatim a viris doctrinam et puerorum a parentibus frequenter habuit. Docebat nunc has pudicitiam et obsequia in viros, nunc illos modestiam et literarum studium: — — consecutusque disputationum assiduitate erat, ut matronae auratas vestes ceteraque dignitatis suae ornamenta velut instrumenta luxuriae deponerent, eaque omnia delata in Iunonis aedem ipsi Deae consecrarent, prae se ferentes, vera ornamenta matronarum pudicitiam, non vestes esse. In iuuentute quoque quantum profligatum sit, victi foeminarum contumaces animi manifestant.* Plures autem fuisse mulieres Πυθαγορικάς, ut vocat *Laertius* VIII. 41. siue Πυθαγορίζουσας, constat, quas perstrinxere singularibus dramatis comici *Alexis* et *Cratinus*, ac de quibus egit olim *Philochorus*ⁿⁿ⁾, Atheniensis grammaticus, Ptolemaei Philopatoris temporibus clarus in συναγωγῇ Ἡρώδων γυναικῶν, ut ex *Suida* obseruat *Ionsius* II. 9. p. 160. item *Menagius*^{oo)}, qui et ipse *Pythagoricas* recenset in *Historia mulierum philosopharum*^{pp)}. Sunt autem haec:

Abrotelia, filia Abrotelis Tarentini, solo *Iamblichi* testimonio nota, licet in vulgatis p. 224. legitur Λαοθρένα Ἀρκάδισσα, Ἀβροτέλας θυγάτηρ τῆς Ταραντίης. [Hinc *Stanleius* in *Histor. philos.* lib. VIII. cap. 24. confundit eam cum *Lathenia Arcadissa*.] Sed in codice

^{mm)} De his agit *Wieland*, et tres Theanonis epistolas germanice vertit in: *Historischer Calendar für Damen*. Fürs Jahr 1790. Lipsiae. 12. Nonnullarum epistolarum vers. gallicam, auctore *Leveque*, vid. supra in ind. edd. *Theognid.* fin. *Harl.*

ⁿⁿ⁾ E quo *Iamblichus* hausisse videtur, quae de feminis pythagor. reliquit. conf. *Ionsium* II. 9. 1. *Harl.*

^{oo)} Mirum, inquit, videri possit tot *Pythagoricas philosophas exstitisse, cum silentium Pythagorici per quinquennium seruarent, et plurima arcana haberent, quae vulgare eis fas non erat; sunt autem mulieres ut plurimum loquaculae et quae secretum custodire vix possint.* Comes *Ioan.* de *Oxenstierna* tom. III. *Pensées*, p. 93. de quinquennali in schola pythag. taciturnitate, dubitat, an vnum Gallorum Pythagoras habuerit discipulum. Ut vero loquaculas multas esse concedas, non negabis, esse in eodem sexu alias aliquammultas, siue constantes, siue pertiuaces, quae, vbi

animum semel obstinauerint in silentium, quouis viro seruare illud sanctius potuerint. [Exemplum praebet *Timycha*, Lucana, apud *Iamblichum* vit. Pythag. cap. 31. segm. 192. adde *Plutarch.* de *garrulit.* p. 505.] Quod si tacere posse virtus est, neque ita hoc negandum foeminis, cum virtutes vniuersas non viros, sed foeminas et virgines finxerint antiqui. συμπλότερος τῶν Πυθαγορῶν τελεθῶτων, *Julian.* epist. ad *Sallust.* p. 152.

^{pp)} *Lugduni*, 1690. 12. cum commentario italice scripto in septimum tetradecastichum *Franc. Petrarchae*; dein scorsum *Amstel.* 1692. 8. Denique subiuncta eius Commentario in *Diogen. Laertium.* *Amstel.* 1695. 4. Plenius vero egit de illis *Io. Christian. Wolf.* in *Catalogo foeminarum olim illustrium*, subnexo editioni: *Mulicrum graecarum, quae oratione prosa vsae sunt, fragm. et elog.* *Londini*, (*Hamburgi*) 1739. 4. vbi et multae foeminae pythagor. et multa earum fragmenta recensentur. *Harl.*

codice regio et versione illustris Obrechtii [et edit. Küsteri,] diserte *Ἀβροτίλαια Abrotellia* legitur, neque insolitum Graecis a parente [P] nomen filiabus imponere, vt in hoc ipso Pythagoricarum apud Iamblichum Catalogo *Χελωνίς* filia Chilonis Lacedaemonii, in veteri versione inedita, *Chilonissa*.

Aefara Lucana, ex cuius libro de natura hominis, fragmentum exstat apud Stobaeum Eclog. p. 105. *Saram* vocat Anonymus in vita Pythagorae, eiusque filiam fuisse testatur. Sed *Aefaras* nomen praefert *Bentleius* pag. 383. Apologiae diſſ. de epistolis Phalaridis, non improbante *Dodwello* p. 124. de aetate Pythagorae. *Fabric.* vid. *Wolfii* Catalog. p. 258 sq. *Tiedemann.* l. c. p. 332 sq. *Harl.*

Agrinote Samia a *Porphyrio* p. 3. accensetur Telaugi et Myiae *ἄν φασιν καὶ συγγράμματα Πυθαγόρεια σώζεσθαι*. Suidas vero in *Πυθαγ.* testatus, quosdam illam habere pro filia Pythagorae, in *Θεανῶ* scribit, filiam fuisse Pythagorae et Theanus, alibi [et ex eo *Eudocia* p. 71.] in *Ἀεργνώτῃ*, non filiam Pythagorae fuisse innuit, sed Theanus et Pythagorae discipulam, et scripsisse *Βακχικά*, *ἔστι δὲ* [Küster. conicit *ἔτι δὲ*] *περὶ τῶν τῆς Δήμητρος μυστηρίων ἐπιγράμματα*, *γράφεται δὲ καὶ ἱερὸς λόγος*. *Ἐγράψε δὲ καὶ τελέτας Διονύσου καὶ ἄλλα φιλοσοφά*. Si *ἱερὸς λόγος* fuit titulus *Βακχικῶν*, quartus fuit hic liber ista inscriptione inter pythagorica monumenta, reliquos tres enim memoravi supra in Hippaso. Sed possint etiam verba Suidae ita accipi, vt *ἱερὸς λόγος* respiciatur alter eorum, qui Pythagorae auctori tribuebantur, a Bacchicis hisce plane diuersus, quem nonnulli scripserint auctorem agnoscere Agrinoten. Sed magis placet in praesenti prior sententia, licet alterius in mentem venisset lib. I. cap. XIX. nr. 2. *Ἀεργνώτῃ ἢ περὶ τὰ Διονύσου* (ita legendum, non *Διονυσίῳ*) *γραψαμένη* memoratur etiam *Clementi Alex.* IV. Strom. p. 522. Meminit et *Harpocration* in *Εὐοῖ*. *Fabric.* *Arignote*, Wolf. cuius catal. vide p. 287 sqq. *Harl.*

Aristoclea, Sacerdos Delphica *ἢ ἐν Δελφοῖς*, (non *ἢ ἀδελφῇ*), a qua Pythagoras non pauca dogmata sua moralia accepisse se est professus; et *Porphyr.* p. 27. [sect. 41. p. 41. edit. Küster.] Eadem *Themistoclea* Aristoxeno apud *Laert.* VIII. 8. 21. *Theoclea* Suidae in *Πυθαγόρεας*. Vide et *Apostolium* XVII. 86. prouerb. qui Pythagoram fratrem Aristocleae fuisse tradit. *Fabric.* Ad hanc scripsisse dicitur Pythagoras epistolam, editam in hac collectione:

Scripta latina pro dilectissimis Laurentii Olai Nericiensis filibus, Margaretha, Birgitta et Catharina, bonae spei foeminis, Vpsaliae, per Petrum Er. Waldium. 1635. 4.

Continet epistolam *Pythagoras ad Themistocleam*, epist. Corneliae ad Gracchos et Probae Falconiae Centonem Virgilianum. vid. *Erii Mich. Fant* Historiam litteraturae graecae in Suecia p. 59—61. conf. *Wolf.* ad *Olearii* diss. de poetriis graecis, subiunctam eius editioni, Poetriarum octo-fragmenta etc. Hamburgi, 1734. 4. pag. 130. nr. 7. *Harl.*

Babelyma Argiua.

Baro. Suidas [et *Eudocia* p. 93.] *Βαρὼ καὶ Δημῶ ὀνόματα σοφῶν γυναικῶν· ἐξένισεν ἡ Βαρὼ τὴν Δημῶ*. Demo poterat videri Damo, de qua infra. Sed apud Suidam legendum *Βαυῶ*, siue *Βαυβῶ*, quae τὴν Δημῶ, h. e. *Cererem*, hospitio excepit, vt notatum

Vol. I.

T t t t t

Mauslaco

Maussaco in Adpendice notarum ad Harpocr. quae Plutarcho de fluminibus subiicitur, p. 369. et Neocoro in Iudulenta Suidae editione. Itaque haec Baro ex elenchō Pythagoricarum mulierum est expungenda. *Clemens Alex.* in protrept. p. 10. *Ξενίασσα ἡ Βαυβὼ τὴν Διὸς ὀρέγει Κυκεῶνα αὐτῇ.* *Fabric.* adde Wolf. l. c. pag. 297. *Olearii* diff. mem. nr. 39. voc. *Iambe*, p. 163. *Harl.*

Bisforronde vocatur Menagio, quae in MSto regis galliae et in veteri versione [P] latina *Pisforronde*, Arcerio, *Pisforronde*, Obrechtō *Pisforrhonde*, Tarentina.

Bistalia Damonis filia. *Βιστάλη Iamblich.* cap. 28. p. 135. [sect. 146.] alibi *Βισαλία*, et apud Bessarionem, qui Lysidis epistolam latine exhibet, *Vitalia*. Ita vero Lysis: *Φαντὶ δὲ ὅτι καὶ Δαμῶν θνάσκεισσα Βισαλία τῇ αὐτῆς θυγατρὶ τὰν αὐτῶν ἐπιστολὰν* (idem praecceptum de non vulgandis Pythagorae commentariis.) *ἀπέπελεν.* *Fabric.* vid. Wolf. l. c. p. 299 sq.

Byndacis, soror Ocelli et Ocylli Lucanorum. Ita enim inuenio in veteri Iamblichi versione, quod longe aliter Arcerius et Menagius. Vide infra in *Philtatis*. Sed cum veteri interprete, obseruo, consentire etiam Obrechtī codicem, apud quem memorantur *Byndacis soror Ocelli et Ocylli Lucanorum*. Sane Ocellum et Ocyllum fratres fuisse, paullo ante notauerat Iamblichus. Arcerio et Menagio *Ὁκελλῶ* et *Ἐκκελῶ* praeter rem hoc loco sunt nomina Pythagoricarum. *Fabric.* vid. Wolf. Catal. in *Ocellō* p. 408 sq. *Harl.*

Byo, Argius.

Callisto, ad quam exstat Theanus epistola.

Chilonis, siue, vt in inedita Iamblichi versione, *Chilonissa*, Chilonis Lacedaemonii filia.

Clearata, ad quam Melissae epistola fertur. [vid. supra ad II. cap. 10. §. 24. Melissae epistol. ad illam in Mulier. gr. fragm. profaic. edit. Wolfii, p. 131 sq. *Harl.*]

Cleacchma, Autocharidae Lacedaemonii soror. Arcerio *Κλεαίχμας* rectius forte quam in MS. codice *Κληαίχμας*.

Cratificlea Lacaena, Cleanoris Lacedaemonii vxor, in MSS. codicibus graecis Iamblichi, quibus Arcerius et Menagius vsi sunt, desideratur, sed in veteri versione inedita, in qua *Cratistolia* scribitur, et in Obrechtī codice exstat post *Chilonidem*, vt adeo numerus Pythagoricarum XVII. apud eundem Iamblichum non sit sollicitandus. [Küster. e MS. ad didit.]

Damo siue *Demo*, filia Pythagorae, qui illi commentaria sua tradidit fideliter seruanda ac fidelissime ab eadem seruata. Vide Lysidis epist. apud *Laert.* VIII. 42. *Iamblich.* cap. 28. Alia *Demo* amasia Antigoni regis apud *Athenaeum* XIII. p. 578. A. et *Plutarch.* Demetrio p. 901. C. *Fabric.* adde Wolf. p. 324.

Eccello, et *Occello*, quae tamquam duae mulieres Pythagoricae in quibusdam Iamblichi codicibus et a Menagio p. 100 sq. celebrantur, fortasse chimaericae sunt, Iamblichō certe non memoratae. Vide, quae supra in *Byndacis*.

Echecratia Phliafia, Echecratis Phliasii, philosophi Pythagorici [vid. *Diog. Laert.* VIII. segm. 46.] filia, vt verisimillima suspicione coniecit acutissimus senex, *Menagius*, in sua

sua Mulierum Philosopharum historia, quam frigidiore, quam ipsum est senium, scommate personatus *Vignolius Maruilius* tom. II. Misc. p. 30. [P] vocat *un petit livre tres maigre, et qui se sent fort de la vieillesse de l'Auteur.*

Eubule, ad quam Theanus epistola exstat, [vid. Mulier. gr. fragm. prof. nr. 163. p. 324. vbi vid. Wolf.]

Lasthenia Mantinea, Arcadissa, Pythagoricis foeminis a Iamblichio, sed a *Laertio* III. 46. et IV. 2. *Clemente Alex.* IV. Strom. p. 523. *Athenaeo* VII. 5. et XII. 12. Platonis discipulis accensetur. *Fabric.* adde infra lib. III. cap. 3. pag. 70. vol. II. et *Wolfii* Catalog. pag. 383 sq. *Harl.*

Leaena, Harmodii et Aristogitonis amica: de cuius singulari taciturnitate vid. *S. Ambrosium* lib. I. de virgin. cap. 4. Pythagorea quaedam vna ex virginibus celebratur fabula, quum a tyranno cogereetur, secretum prodere, ne quid in se ad extorquendam confessionem vel tormentis liceret, morfu linguam abscidisse, vt, qui interrogandi finem non faciebat, non haberet, quam interrogaret, tom. II. p. 151. *Plutarch.* de garrulitate p. 505. [adde *Wolf.* in Catalogo etc. p. 454 sq.]

Melissa Samia, cuius epistola ad Claretam exstat, vt notavi supra cap. X. nr. 24. [est in Mulier. gr. fragm. profaic. nr. 99. vbi vid. Wolf. et in Catalog. p. 399 sqq.] Alia *Melissa* Periantri vxor, de qua Menagius ad Laertii lib. I. sect. 94. *Melissa* item vxor philosophi Carneadis, teste *Valerio Max.* VIII. cap. 7. extern. nr. 9.

Myia Theanus et Pythagorae filia, Porphyr. p. 3. Clemens Alex. IV. Strom. p. 522. Suid. in Πυθαγ. etc. Milonis Crotoniatæ vxor, teste Iamblichio. Sub nomine Myiae epistola exstat ad Phyllidem. Vide supra cap. X. nr. 24. Μύχας pro, Μύιας apud Proclum p. 420. in Polit. Alias foeminas celebres huius nominis memorat Lucianus in Muscae encomio tom. II. pag. 376. Fuerunt enim lyricae poetriae duae, Spartiatæ vna, quae Suida teste [et Eudocia in Ἰωνία p. 303.] hymnos in Apollinem ac Dianam conscripsit, quam cum Sapphone videtur coniungere Clemens IV. Strom. p. 523. altera Thespiaca itidem Suidæ memorata, et denique tertia famosa meretrix Atheniensis. *Fabric.* Plura vide in fragm. mulier. gr. profaicis, nr. 100 — 105. ibique Wolf. et hunc in Catalog. mem. p. 402 sq. nec non Olearii diff. de poetriis gr. segm. 48. *Harl.*

Nestheadusa, siue, vt Obrechtus, *Nisteadusa*, Lacaena. Arcerius vitiose edidit Πυθαγορίαν Ταξαντίς, Νισεάδε Σαλαάκεια, vnde *Pisirrhone* *Nisteadis* filiam effinxit praestantissimus Stanleius, [part. VIII. cap. 24. Küster. e MS. edidit Νεσεάδισσα Λάκαινα.]

Nicostata, ad quam exstat epistola Theanus, qua eam a Zelotypia dehortatur. [Est quoque in fragm. mulier. gr. profaicis nr. 164. p. 226 sqq. vbi vid. Wolf.]

Occello, quae a viris doctis inter Pythagoricas recensetur, nulla fuit. Vide paullo ante in Byndacis.

Perictione, (diuersa a matre Platonis,) e cuius libro περί σοφίας et alio περί γυναικὸς αἰμο-
νίας fragmenta leguntur apud Stobaeum, p. 6. 457. 487. [et in Wolfii fragm. mul. gr. profaic.

T t t t t 2

- prosaic. nr. 149 — 151.] licet illa Perictionae supposita esse contendat Clariss. Bentleius in Apologia pro diss. de epistolis Phalaridis p. 381 sq. [p. 214. vers. lat. Lennepii.]
- Philtatis, Φιλτάτης siue Φίλτης, (Arцерio male Φίλτης.) Theophrīi Crotoniatæ filia, Bynthaici soror, Βυνθαϊκῆ enim pro Βυνθαϊκῆ legitur in codice Iamblichi, manu exarato. Vide tamen supra in *Byndacis*. [et in Wolf. Catal. p. 429.]
- Phintys Callicratis filia. Ex eius περὶ γυναικὸς σωφροσύνης fragmentum exstat apud *Stobaeum*, [serm. 72. p. 443 sq. et in Wolf. fragm. mulier. gr. prosaic. p. 169 sqq.]
- Phyllis, ad quam Myiae epistola exstat. [rec. in fragm. mul. gr. prosaic. Wolf. n. 100.]
- Pisirrhonde. Vide supra in Bisorrhonde.
- Ptolemais Cyrenaea ἐν τῇ Πυθαγορικῇ Μουσικῇ στοιχειώσας laudatur a Porphyrio in Harmonica Ptolemaei p. 207. 208. 209. [vid. fragm. mul. graec. prof. Wolf. nr. 157 — 159] Quod antequam [P] Porphyrii liber a Ioh. Wallisio in tom. III. Oper. Oxon. 1699. fol. ederetur, et ante Menagium obseruauit Ismael Bullialdus notis ad Theonem Smyrnaeum p. 276. [adde infra, vol. II. p. 268. Wolf. Catal. p. 437.]
- Rhodope, ad quam epistola sub Theanus nomine edita a Luca Holstenio, [ad Porphy. de vita Pythagorae p. 23. edit. Küster.] De altera Rhodope celebri meretrice, quae cum Aesopo seruiit, vide *Basilii* Lexicon tum suo loco, tum, vbi de Naucratis agit. Binas Rhodopas memorat *Athenaeus* XIII. p. 596. [adde Wolf. l. c. p. 439.]
- Sara. Vide supra Aesara.
- Theano Pythanaetis filia, genere Cressa, Pythagorae vxor, Mater Telaugis, Mnesarchi, Myiae et Arignotes. Vide *Porphyrium* p. 3. Suidam [Eudociam pag. 228.] et *Laert.* VIII. 43. Ab aliis Brontini Crotoniatæ filia dicitur, ab aliis Brontini vxor, *Laert.* VIII. 42. [vbi v. interpretes et *Wolfium* in fragm. mulier. gr. prosaicis pag. 238 sq.] Apophthegmata eius nonnulla refert *Clemens* Alex. 4. Strom. p. 522. *Theo* progymnasm. ubi de Chria, et idem *Laertius* VIII. 43. qui et scripsisse nonnulla innuit. Ex libro περὶ Ἐυσεβείας fragmentum apud *Stob.* p. 27. Eclog. De epistolis, quae sub Theanus nomine exstant, egi supra cap. X. nr. 24. ⁹⁹ Eas Theanus posterioris, de qua mox dicturus sum, esse malebat Vossius libro de Poetis graecis. [adde *Dodwell.* Exerc. II. de vita Pythagorae p. 223 sq.] Epistolam Theanus ad *Timaretam* laudat Pollux X. 3. [segm. 21. vbi vide Kuhnium, cui quidem ibi Theano est non Pythagorae, sed Brontini vxor.] Suidas, eam, ait, scripsisse ὑπομνήματα φιλοσόφῳ καὶ ἀποφθέγματα, καὶ ποιήματα δι' ἑπῶν. Citatur Theano a Censorino cap. 7. Meminit et Theophylactus Simocatta in ἀπορίαις φυσικαῖς et *Apostolius* XVIII. 39. proverb. e Plutarcho, cui cicada foemina est ὥδης ἄμοιρος, οἷά τις Θεανὸς τὰ ἄβητα. Alia, doctiss. Menagio obseruata, praetereo, nisi quod video, praeter rem ab eo carpi Didymum, quod libro de philosophia

⁹⁹ Prostant quoque in Holstemii not. ad Porphy. de vita Pyth. p. 22 sqq. edit. Küster. item in Wolfii fragm. mul. gr. prosaic. nr. 163 — 166. Wolf. quoque reliqua veterum de illa loca collegit, et vberius egi de ea et reliquis eiusdem nominis in Catalogo foeminar. p. 446 sqq. adde ibid. pag. 236 — 247. cum Wolfii adnotatis, *Brucker*, *Hist.*

crit. phil. tom. I. p. 1020. in primis *Tiedemann.* l. m. p. 329 sqq. qui diuersas componit narrationes corruptas, et vnam Pythagoricam tantummodo fuisse Theanonem docet, n. Pythagorae vxorem, Brontini filiam, Crotone ortam. Ob mortis contentum celebratur a Nazianz. I. in *Julian.* pag. 77. *Harl.*

phia pythagorica scripserit Theanonem Crotone ortam, solam e mulieribus philosophatam fuisse et carmina scripsisse. Non enim solam, sed *primam* philosophatam inter foeminas fuisse scripsit; mox addit, eam scripsisse poemata, nec primam hoc fecisse affirmans, nec solam. Vide *Clementem Alex.* 1. Strom. p. 309.

Fuit et altera *Theano* Metapontina, iunior, Pythagorae filia. Anonym. ap. Photium. cod. CCLIX. Vel Pythagorica saltem, ἡ τῆς Πυθαγορείας σοφῆς θυγάτηρ Θεανώ. Hieronym. I. contra Iouian. p. 35. Timaeus quoque scribit, Pythagorae filiam choro virginum praefuisse, et castitatis eas instituisse doctrinis. [vid. *Aldobrand.* ad Diogen. Laert. VIII. legm. 42.] Lucian. amoribus tom. I. p. 895. filia Leophronis, quam Suidas ait scripsisse περὶ Πυθαγόρα, περὶ ἀρετῆς Ἰπποδάμου Θερίω, παραινέσεις γυναικείας, καὶ ἀποφθέγματα Πυθαγορείων. Vide *Ionsum* I. 3. 7. p. 25. vbi et alias duas hoc nomine commemorat, Cissei filiam Iliad. ζ. 298. Athen. XIII. p. 560. et Pausaniae matrem *Polyaen.* VIII. 51. quibus addenda tertia Locrensis, lyrica poetria, a qua ᾄσματα λυρικά καὶ μέλη Suidas scripta testatur. *Eustathius* ad Iliad. β. p. 247. αἷς δὲ καὶ [P] Θεανώ τις γυνὴ Λοκρῆς Λυγική ἦν, ἰσορῶσιν οἱ παλαιοί. Quarta Menonis filia, e pago Agraulensi Athenienfis, quae cum diris deuouere Alcibiadem iussa esset, facere hoc renuit, aiens se Ἐυχῶν ἐκαταρῶν ἑρέσαν γεγονέναι. *Plutarch.* Alcibiade. p. 202.

Themistocles siue *Theoclea*. Vide supra in *Aristoclea*.

Timareta ad quam *Theano* [vixor Brontini secundum Kühnium apud *Wolf.* in fragm. prof. mul. gr. p. 238. et *Menag.* p. 239.] scripsit teste *Polluce* X. 3. *Fabric.* Recepit Pollucis locum *Wolf* in frag. prof. mulierum gr. nr. 167. atque adiecit et doctorum editorum et suas animaduersiones. vid. paullo ante ad voc. *Theano* adnotata. *Harl.*

Timycha *Lacaena*. Vide supra in *Myllio* Crotoniata, cuius vxor fuit. *Iamblich.* cap. 31. et 32. et 36. in quo postremo loco p. 223. male ab *Arcerio* editum γυνὴ Ἐυμυλλίας pro τῇ Μυλλία. Fidem huius *Timychae* in arcana seruando praedicat etiam *Olympiodorus* ad *Phaedonem* Platonis, ne alia a *Menagio* p. 93 sq. obseruata repetam. *Fabric.* Multus est de illa, et alia eiusmodi exempla profert *Wolfius* in *Catal.* foeminarum olim illustrium, p. 454 sq. *Harl.*

Tyrse *Sybaritis*, in quibusdam MSS. *Iamblichi* codicibus *Τυρσηνῆς*, vnde *Menagius* legm. 106. *Τυρσηνῶ*. Sed in veteri inedita versione *Tyrse* *senis*, *Τυρσηνῆς*. [v. *Wolf* l. c. p. 456.]

Vitalia vocatur apud *Bessarionem*, quae aliis *Βιτάλη* vel *Βιταλία*, vt supra notauimus.

III. PYTHAGOREORVM FRAGMENTA IUNCTIM EDITA:

Fragmenta Pythagor. edita. Duplex collectio exstat fragmentorum ex veteribus Pythagoricis, vna *moralis* argumenti, altera *politici*, quae vtraque maximam partem est petita ex *Stobaeo*.

Non defuerunt viri docti, quibus tota visa est vacillare illorum fides et auctoritas, et qui *Stobaeum* in supposita scripta putarunt incidisse, non in genuina veterum Pythagoricorum monumenta. Ita quidem *Hermannus Conringius* in *Propolitici* cap. XV. p. 104. qui

T t t t t 3

Timaei

rr) Vid. supra ad cap. XII. §. 4. et quae in *Catalogo* Pythagoricorum de *Ocello* et *Timaeo*, (quem *Morhof.* lib. I. *Polyhist. philos.* cap. 2. §. 3. non

vsque adeo plenam mereri fidem, adfuerat,) adnotata sunt. Obscura Pythagoreorum carmina, h. e. ea, in quibus numerorum laudes celebrare, eosque

Timaei quoque Locri et ^{ss)} Ocelli Lucani libellos incertae fidei esse putat. Sed admodum leuia sunt viri docti argumenta, licet iis adfentiri non dubitet *Iacobus Thomafius* ὁ μακαρίτης diss. 1. de quatuor virtutibus cardinalibus §. 20. qui cum *Conringio* suspicatur, illa saeculo Christiano secundo vel tertio conficta esse ab iis, qui pythagoricae veteris philosophiae restauratores voluerunt videri. Noui, Bentleium, Zaleuci quoque et Charondae fragmentis, et Perictiones, quae apud eundem Stobaeum occurrunt, non multum fidei tribuere, sed nec ipse plane certo adfirmare audet, veram et indubitata esse, quam propugnat, sententiam, ut ipso etiam auctore liceat nobis de illa addubitare, quemadmodum capite proximo sum dicturus. Vtunque vero ista se habeant, elegantia et lectu dignissima esse illa, sub Pythagoreorum nomine collecta fragmenta, pauci in dubium vocauerint. Vossio [P] certe lib. de Philosophorum sectis adeo pretiosa videntur isthaec monumenta, ut illa non magis frequentari, miretur simul, indigneturque. [Librum arabicum Pythagorica complectentem dogmata, MS. in bibl. Leidensi a lac. Golio latine verti desiderat *Adolf. Vorstius*, tom. II. Sylloges Burmann. p. 792. adde 793.] *Moralia* quidem e Stobaeo petita graece ac latine edidit *Guil. Canterus* Basil. 1566. 4. [cum Aristotelis Ethic. Nicom. Basil. 1582. fol. Sunt ex Hippodamo Thurio, de felicitate, ex Euryphamo de vita, Hipparcho de animi tranquillitate. etc.] Diogeni Laertio suo graece, ut ex parte graece atque latine, plus simplici vice [in edit. II. 1593. 8. omnia graeco tantum.] subiecit *Heur. Stephanus*, in quibus praeter *Archytas*, *Clinias*, *Critonis*, *Euryphami*, *Hipparchi*, *Hippodami*, *Metopi*, *Poli*, et *Theagis* loca quaedam e Stobaeo, occurrunt incerti cuiusdam *διαλέξας* quinque dorice scriptae, quas H. Stephanus primus edidit, nullo vnde sumserit indicio facto, denique *Archytas* loca e Iamblichi protreptico, et *Pythagoras*, *Lyfidis*, *Theanus*, *Melissae* et *Myias* epistolae ^{ss)}. Eadem fragmenta priori suae Maximi Tyrri editioni graece subiicienda curauit *Daniel Heinsius*. [Tum in *Thesouro philosophias moralis*, quo continentur gr. et lat. Epicteti Enchiridion, Cebetis Thebani tabula, Theophrasti characteres et Pythagoreorum fragmenta, interpretibus Cantero et Spondano, (ita recte in titulo; at p. 140. illa versio male tribuitur Claudio Auberio,) Lugduni, apud Tornaesium, 1589. 12. Coloniae Allobrog. 1613. 12. Accedunt in hac editione, gr. et lat. Io. Spondano interprete, fragmenta Diotogenis de sanctitate, Charondae Catanaci prooemia legum, Calliocratidae Laconis de familiarum felicitate. — item latine, Cantero interprete, cum Diogene Laertio, apud lac. Chouet. 1595. 12.] Denique *Thomas Galeus* ^{ss)} in Opusculis mythologicis, ethicis et physicis Cantabrig. 1671. 8. et Amst. 1688. 8. non solum ex Stobaeo petita exhibuit cum versione *Guil. Canteri*, sed et *διαλέξας* illis numquam antea latine editis adiunxit latinam versionem et notas Nobilis viri *Iohannis North*, qui ex loco p. 722. edit. Amst. auctorem coniicit Pythagoricum quemdam, *Mimantem* nomine. [vide supra in Catal. Pythagor. *Mimas*.]

que deorum nominibus salutare solebant, memorat *Menander* rhet. p. 39 sq. vide ibi cl. *Heeren* notam p. 38. x). adde *Bruckeri* Histor. crit. philos. I. p. 1040. *Meinersii* histor. cit. I. p. 569 sqq. 596. 601. etc. coll. *Tiedemanni* Princip. Gr. philos. p. 206. etc. qui de fide atque auctoritate horum fragmentorum non consentiunt: uti iam supra adnotauimus. Fragmenta vero epistolaeque Pythagorica, pulcrius scripta, magis redolere videntur in-

genium pythagorici foederis Croton. quam reliquiae Pythagoreorum celeberrimorum. *Harl.*

ss) Vid. supra, Ocellus et Timaeus, inter Pythagoreos.

tt) Conf. *Freytagii* Adparat. litter. tom. II. p. 799 sqq. *Harl.*

uu) Loca quaedam emendat *Heringa* in Obel. libr. p. 16 sq. 121. 152. 170. *Harl.*

Mimas.] *Archytas* quoque locis e Iamblichi protreptico descriptis latina versio et castigationes eiusdem Northi accedunt, vt Pythagorae et Pythagoricorum epistolis VIII. translatio latina non vnus auctoris.

Pythagoricarum sententiarum libellus a *Rittershusio* collectus prodiit ad calcem Malchi siue Porphyrii de vita Pythag. Altdorf. 1610. 8.

Pythagoreorum fragmenta *Politica* ex Stobaeo collecta, et a *Ioh. Spondano* latine versa, passimque emendata, leguntur ad calcem Politicorum Aristotelis, quae cum Dionysii Lambini et Petri Victorii versionibus Theodorique Zwingeri argumentis, scholiis et Commentariis eiusdem Victorii integris prodierunt, Basileae 1589. fol.

ADDENDA ET CORRIGENDA.

Pag. 9. col. 1. init.] adde: Bibliothek der alten Litterat. und Kunst. Ined. I. p. 32. — Pag. 10. nr. 9.] vid. infra ad Hesiod. p. 347. — Pag. 26. §. IX. lin. 2. leg. *Disfios*.

Pag. 36. lin. 14. *Strabo*] Ex hoc Strabonis loco colligit *Penzel* ad versionem suam germ. Strabonis tom. I. p. 401 sqq. Hannonis aetatem incidisse in aetatem ante tempora Trojana. — Pag. 60. col. I. lin. pen. leg. *adscriptae*.

Pag. 92. lin. 18. *teste Suida*] adde Pausan. p. 237. atque Historiam gothice scriptam, p. 109.

Ibid. nota i) *Tacitus* c. 26.] adde Lindebrogium pag. 1361. ad codicem legum antiq. et de aliis populis septentrion. Rudbeck tom. II. Atlanticae pag. 164. sq.

Pag. 93. §. XII. *talorum et alearum*] *Schachiludii*. Wolf. bibl. hebr. pag. 406.

Pag. 94. lin. 2. §. XIII.] *Hermetis* nomen libertis frequenter datum Giornale de letter. in Parma 1690. p. 450. p. 44. sq. Philostratus in Heroicis, p. 692.

Pag. 94. §. XV. fin.] Zacharias Chrysopolitanus tom. 19. biblioth. patrum pag. 916. *Praefigium quasi praefrigium dicitur eo, quod perfringit aciem oculorum, cuius inuentor Mercurius dicitur fuisse.* — Inuenisse quoque fertur aurum. Chronic. Paschale, quod Alexandrinum vulgo vocatur.

Pag. 95. §. 1. lin. 5. *φαιδρηται*] Philostratus quoque in Heroicis pag. 691. sq. edit. Godfr. Olearii.

Pag. 96. §. 1. lin. 10. *poematis comparet.*] et Homerum τῇ ἡδονῇ siue suauitate Hesiodo praefert.

Ibid. §. II. lin. 3. *Macrob. Saturn. lib. 1. c. 21.*] Confer Coelium Rhodigin. XII. 9. Priapus Aegyptiis Ὠφρ, Codin. orig. Constant. n. 30. Priapus et Sol idem ibid. 10. Argolus notis ad Onuphrium de ludis Circensibus lib. 1. cap. 17. pag. 207. tom. IX. Antiqq. rom. *Hori* nomine Astrologiam et rei coelestis peritiam denotari probat e loco Luciani αἱ δολαὶ αἱ Περσῶν ἔργα.

Pag. 100. §. 4. lin. 4. *habemus, concinnasse*] ἔξ ἄλλων ἀντιγράφων lib. II. cap. 1. ex Horapolline et aliis collecta et suis quibusdam obseruationibus etymologiisque graecis vocabulorum aucta, vt *Orig.* ἀπὸ τῶν ὀφρῶν Κρυτῶν libr. 1. cap. 17. *Cameli*, quod solus Κάμπεα τὸν μῆρην, lib. 2. c. 100. Hinc interdum non interpretem, sed periphrastem egisse, notatur a Corn. de Paw in notis p. 294. *Homeri* versus citatur lib. II. cap. 101. Non adeo antiqua esse, quae ab Horapolline traduntur monet Gisb. Cuperus Exerc. 1. de Elephantis in Numis c. 3. pag. 32. tom. III. Antiqq.

Pag. 101. §. VI. lin. 34. *addidit-Fabric.*] gallica versione iconibusque additis Par. 1574. 8.

Pag. 103. lin. 32. *Parif.* 1618.] et minus luculenter 1647. 4. — vertit gallice Godofredus Thorus siue Tory, Bituricensis, teste Francisco a Cruce, bibl. gallicae p. 125. et Io. Martin Parisinus, id.

Pag.

Pag. 105. lin. 7. in *manibus erudit. hom.*] vt Petri Anglici (*l'Anglois*) dissert. de Hieroglyphicis Aegyptiorum: Paris. 1583. 4. gallice editam praeteream.

Pag. 127. lin. 32. leg. *Lasarin*, et lin. vlt. pro: 1468. lege 1486.

Pag. 137. circa fin. adde:

Μαρκος τῷ καὶ Ἡρῶ καὶ Λεανδρῶ. Musaeus Gedicht von Hero und Leander, mit einem griechisch-deutschen Wortregister, herausgegeben von Ludw. Henr. Teucher. Lipsiae, 1789. 8.

Pag. 147. col. 1. lin. pen.] adde eundem *Schneiderum* in Fragmentis carminum Pindaric. pag. 76. —

Pag. 159. col. 1. lin. vlt. adde *Car. Gotth. Lenz* diss. de fragmentis Orphicis. etc. Gottingae, 1789. 8.

Pag. 173. col. 2. lin. vlt.] Ab Eurydice Orphei multum diuersa est Eurydice a Plutarcho in libello de liberorum educatione memorata. Hanc Heumannus in diss. laudata p. 185 sq. putat fuisse vxorem Philippi, Alexandri M. patris: Heusingerus vero in diss. addita censet, eam fuisse vxorem Amyntae, Macedoniae regis, et matrem Alexandri, Perdiccae et Philippi, patris Alexandri M.

Pag. 197. lin. 2. *Myrsili*] citat cum *Strabo* lib. I. p. 103. B: et de *Antiphane Bergaeo* paullo ante memorato, vid. *Strabon.* I. p. 81. ibique *Casaub.* edit. *Almel.*

Pag. 198. col. 1. not. a) adde cl. *Heynii* Excurs. ad *Virg.* I. Aen. 81. edit. II.

Pag. 213. not. b) adde *Reliqua Friderici II. Imperatoris de arte venandi cum auibus, cum Manfre-di Regis additionibus, ex membran. codice Camerarii primum edita Aug. Vindel. 1596. nunc fideliter repetita et annotationibus iconibusque additis, emendata atque illustrata. Accedunt Alberti M. capita de Falconibus, asturibus et accipitribus, quibus annotationes addidit suas Io. Gottlob. Schneider, Saxo, Prof. philolog. (in Vniuers. Francofurt. ad Viadrum) Lipsiae, tom. I. 1788. 4. — ad reliqua librorum Friderici II. commentarii — tom. II. ibid. 1789. in tom. II. p. 106 — 125. est Catalogus auctorum, qui de re accipitraria scripserunt, cum locis inde excerptis. conf. *Neue Leipz. gel. Anzeigen.* an. 1789. nr. 18. p. 151 sqq.*

Pag. 215. §. III. lin. pen. Magn.] lege *Mamaeae* — — *Θεογμουῦν.*

Pag. 300. not. g. lin. 2. adde biblioth. criticam *Amstelod.* II. part. 8. p. 103.

Pag. 324. lin. 12. *latinum*] lege *germanicum.*

Pag. 328. lin. vlt. not.] conf. *Strabon.* I. p. 29. ibique *Casaubon.*

Pag. 400. lin. 28. *ibidem*] lege *itidem.*

Pag. 408. lin. 23. *pseudo-Homeri*] lege *pseudo-Herodoti.*

Pag. 409. lin. 35. a] lege *ab.*

Pag. 436. §. XXV. fin.] adde *Ilias contracta*, prosaice versa cum notis. Romae, 1789. 4. vide *L'Esprit des Journaux.* mens. Mart. 1790. tom. II. p. 206 sqq.

Pag. 437. lin. 27. *adnotio*] lege *adnotatio.*

Pag. 438. circ. fin.] *Iliad. rhaps. IX. metrica versa a I. H. Voss.* in: *Neuen deutschen Museum.* part. I. 1790. Ian. p. 1 sqq.

Pag. 540. lin. 37. leg. *sedet* — — *praeceptorum.*

Pag. 635. lin. 22. add.] In *Notices et Extraits des Manuscrits de la Bibliotheque du Roi, lus au Comité établi par Sa Maj. dans l'Academie R. des L. et B. L.* tom. II. Paris. 1789. mai. 4. p. 687 sq. a *Rocheport* pars codicis recensetur, qui continet XXVIII. fabulas Aesopias, nondum editas. Has typis excubari fecit graece cum versione gallica atque animaduers. num et vbi fabulae similis argumenti reperiantur. De *Roch.* cum *Bentleio* et *Tyrwhitt* negat, Planudem fuisse auctorem Aesopiarum, quas habemus, fabularum, sed forsitan eum credit collectorem illarum atque interpolatorem. Has 28. fabb. habet *Planude* antiquiores, atque laudat. In prolegomenis historiam fabularum Aesopiarum concinnauit.

Ad cap. IX. §. 7. adde: *Τυρταῦς καὶ Καλλίνος Λαέρων. Des Tyrtaeus und Callinus Kriegslieder, Griech. mit erklär. Anmerkungen von I. C. Brieger. Zittau und Leipz. 1790. 8.*

Reliqua alio tempore adnotabuntur.

APR 27 1933

